Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Casus longi d[omi]ni viuiani sup[er] infortiato

https://hdl.handle.net/1874/457052

Incipiunt casus longi dñi viuiani sup infortiato.

Soluto mrimonio quēadmodū dos petat. Rub.

Dotis causa. Casus talis est. tractatur de repetitiōe dotis iur. ꝙsul. ponit primo qlis debeat esse causa dotis. l. actio de dote vsq; illuc. nā tractatur. Scdo rōez ei⁹ pōit vsq; illuc cū dotatas ꝛc. tertio pōit rōnē rōis vsq; in finē. l. Primū dictū est tale: qz cā dotis in oi tpe ꝛ añ ōctū matrimoniū ꝛ post ōctū ꝛ eo soluto est ꝛ ꝙ in italia. ratio est talis: qz non solū mulier puatā interest eis dotes suas ꝙseruari. sz etiā reipu. rō añt rōnis est illa: qa valde est vtile reipublice ꝙ mulieres rehabeant dotes suas vt sic possint nuptias ōtrahere: ꝛ ex nuptijs liberos procreare: et de liberis pdictis ciuitates implere. ꝛ hoc dicit Eliuia.

Soluto ꝛc. Nota ista qtuor principaliter dicit. primū dictū tale est. titi⁹ ōxit mrimoniū cū seia: ꝛ noīe dotis accepit decē. postea inter eos factuz est diuortiū: certe mulieri dos restitui dz: ꝛ hoc vsq; illuc nec cogit ꝛc. Scdm dictū est tale. pono sibi dotē quaz promisit. dicit seia: ego volo ꝙ tu promittas restituere dotē quā a me petis sempronio exneo. certe distinguit qz si passurus est dānū marit⁹ si promittat sempronio: ꝛ de hoc timet iuste. puta qz ōsimile est eum dānū passuꝝ si alij promittat. puta qz iā desijt esse soluēdo: vt est ōsimile ꝙ desinat soluēdo esse. puta qz res sue sunt in maris piculo. vel alio modo est ōsimile si qō dānū posset sentire. rñ. ꝙ vxori inquātū facere posset dānare: sz exneo nō: nō cogit sempronio promittere. als sic. ꝛ ista ōa sunt qñ mulier seia est sui iuris. ꝛ hoc sz dictū ptēdit vsq; illuc ꝙ si in prīs ꝛc. tertiū dictū est tale. seia extis in ptāte prīs dedit dotē profectitiā titio marito suo. certe soluto mrimonio actio p illa dote cōpetens est cōis prīs ꝛ filie: ꝛ pr nō pōt repetere dictā dotē nisi volūtate filie. ergo ꝛ eodē mō promittendū est p maritū de solutiōe dicte dotis faciēda. i. volūtate prīs ꝛ filie: ꝛ si pater solus iussit promitti nō erit adepta filie sui iuris postea effecte actio de dote: ꝛ si sola filia iuris sit promitti integra mānebit prī dotis actio ꝛ eā nō intētabit sol⁹ immo adiūcta psona filie: sed si filia sui iuris interiz efficiatur nocebit ei quo ad repetēdā dotē. iussus illius solius quē fecit marito vt alij exneo dotē promitteret: ꝛ hoc vsq; illuc. volūtatē ꝛc. ꝙrit cuz dictū est tale. dictū est in ōsiculo deniq; ꝛc. ꝙ pactē filie accipim⁹ si nō ōdicat exp̄sse: vez si filia sit furiosa videtur ꝙsentire eo ꝙ ppē demētiā ōdicere nō pōt. vnū tamē reꝙritur ꝙ filia sciat prem agere p dote repetēda ꝛ nō ōdicat. si enim nesciret filia pater nō audiret agēdo nisi caueret marito

Naturū filiā habiturā. ꝛ hoc est qō dicit viuia.

In Soluto ꝛc. Nota p filia quā i ptāte hēbat dedit dotē titio marito filie. factuz est diuortiū certe dos restitui vel solui dz vtriq; tā patri ꝙ filie: qz nō solū in exigēda dote siue in iudicio petēda actio de dote. cōis est prīs et filie vt dictū est. ff. l. pr. §. deniq;. sz etiā in soluēdo sine iudicio: neq; p̄ pōt facere filie ꝙditionē deteriorē in hoc. neq; filia patris. sz pone ꝙ marit⁹ soluit pecuniā dotis mulieri tm̄. ꝛ dicta pecunia puenit postea ad prez. certe nō solū actio q cōpetebat mulieri q recepit dotē: sz etiā illa q cōpetebat patri tollit. viuia.

Si pater. Nota pater dedit dotē p filia quā hēbat in ptāte ipse pater dotē repetijt sol. ma. sine ꝙsensu filie: ꝛ eā dotē tradidit alteri viro p filia. certe dicit iurisco. ꝙ filia agere cū pori viro nō pōt: qz quis prīs exactiōi nō ꝙsenserit. repellit enim doli exceptiōe. viuianus.

De diuisione. Ad euidētiā hui⁹. l. ita pmitto. certū est ꝙ p oneribus matrimonij maritus lucrifacit dotis fructus vt. C. de iur. do. p onerib⁹. vñ si essz ceptū mrimoniū in kal. ianuarij: ꝛ tradita marito dotis possessio ꝛ p totū annū durasset mrimoniū toti⁹ illi⁹ anni marit⁹ fruct⁹ dotis lucrifaceret. si añt durasset tm̄ p ptez anni p illa parte lucrifaceret fruct⁹. ꝛ in isto vltimo loqtur h. l. ꝛ ponit talē casum. titi⁹ ōxit mrimoniū cū berta in kal. ianuarij. postea in kal. feb. fuit data marito possessio rez dotaliū. durauit mrimoniū p ser mēses a tē pore nuptiaꝝ ōctaꝝ. marit⁹ ergo dz habere fruct⁹ p tpe ser mēsiū. sed nunq̄d cōputabit sibi tps quo ad fruct⁹ lucrādos a die ōctaꝝ nuptiaꝝ: an a die quo tradita fuerat ei poss. ꝛ rñ. iurisco. ꝙ cōputabit ei tpus a tpe quo fuit ei tradita pos. ꝛ ita nō habebit dimidiā partē fructuū q̄uis p dimidiā partē anni durauerit mrimoniū. immo p q̄nq; mēsib⁹ tm̄. pōt enim marito sua pigritia imputari: qre nō fecit dari sibi dotē tpe q nuptias ōxit. ꝛ hoc dicit viuia.

Sciante. Titius ōhere mrimoniū cū seia volebat. ꝛ seia noīe dotis tradidit dicto titio futuro marito fundū añ nuptias. postea nuptie ōcte fuerūt. certe dicit iurisco. ad hoc vt marit⁹ lucrifaciat fruct⁹. cōputat ei tps quo durauit matrimoniū a tpe ōctaꝝ nuptiaꝝ: ꝛ nō a tpe traditi fundi. qd ergo erit de fructib⁹ pceptis a marito añ nuptias ōctas. certe illos nō lucrat marit⁹. immo q̄si dotis factos tenet restituē mlieri.

Fruct⁹. Nota ista respicit materiā supiorū legū. nā i illis dictū est quō marit⁹ lucrifaciat fruct⁹ fundi dotal⁹ ꝛ quō diuidat ann⁹ quo fit diuortiū. nunc tractat sup eadē materia notādo q dicant fruct⁹ quos lucrat marit⁹ ꝛ quos mulieri restituit: ꝛ est casus talis. titi⁹ ōxit mrimoniū cū seia. illa dedit sibi in dotē vineā p vnā die añ tps vindemiaꝝ. marit⁹ postea pcepit vindemiā. trāsacto vno mēse a tpe tradite vinee factū est diuortiū. q̄rit cui⁹ tpis fruct⁹ marit⁹ restituere debeat. ꝛ certe ostat ꝙ p vnū mēsez mrimoniū durauit. ꝛ sic videt ꝙ. ij. mēsiuz fruct⁹ restituere debeat. ꝛ verū est sed ꝛ fiet cōputatio expensaꝝ qs mulier fecit in excolēdo dictā vineā anteq; traderet eam marito. ꝛ detrahent de fructib⁹. Itē ꝛ si marit⁹ fec⁹ ex pensas in eodē anno. puta vindemiando dictā vineā ocurrēt cum expēsis mulieris. illi enim soli iudicant fruct⁹ q supsunt deducta impēsa. fz b ergo si plurib⁹ ānis durauit mrimoniū ꝛ ad finē vltimi āni nō est adhuc puētū: eo tpe q diuortiū celebrat p illa parte qua stetit vltimo anno mrimonij: retinebit marit⁹ fruct⁹ quos pcepit in anno vltimo p alia ꝛo restituet mulieri deducti vtriusq; impēsis. sicut enim habet tō expēsarū a muliere factaꝝ qñ mrimoniuz soluit: eo anno quo vinea cepit esse dotalis: ita habet qñ plurib⁹ annis durauit matrimoniū. ꝛ postea est solutū: qz inspicit qs impēsas fecit mulier anteq; in dotē daret vineā p illis fructib⁹ q̄rēdis: quos post ea marit⁹ pcepit. ꝛ ille expēse debēt ei mulieri restitui. nā b casu necesse est cōputare tps p̄mi anni mrimonij ōcti: qō tps sit apte datū pdīū in dotē vt expēsa tūc tpis facta mlieri reddatur. ita enī fuit de facto vt dixi: qz ipa expēdit añ datā vineā

Oviro. viuia.

Diuortio. Quidā hñt hic §. pap. ait diuortiō ꝛc. sz melius stat hic lex diuortio ꝛc. nā p lege quotidie allegat. ꝛ nota ꝙ lex ista poti⁹ est fama difficilis q̄ re. ꝛ casuz ei⁹ ita notabis titi⁹ ōxit mrimoniū cū seia in fine septēbris. mulier illa dedit ei vineā i dotē tpe vindemie. i. in fine septembris pdicti. ꝛ ita mrimoniuz ꝛ traditio vinee dotal⁹ fuerit facta simul ꝛ marit⁹ recepit vindemiā: postea locauit eādē vineā cuidā certa mercede dāda colono in kal. nouēbris ꝙcedēte tpe vltima die sequētis ianuarij diuortiū factū est. q̄rit an marit⁹ debeat hre oēs fruct⁹ vindemie quos pcepit. ꝛ vtrū debeat hre oēs pensiones. dicit iurisco. non debem⁹ in casu isto diuidere fruct⁹ ꝛ cōputare tps et die locatiōis tm̄ quo ad diuidēdos fructus: qz id hēret marit⁹ tota vindemiā ꝙ esse nō dz: sz habita rōne ꝙcedent⁹ tpis quo fuit mrimoniū sz b g ita diuiso matrimōio nō hēat marit⁹ oēs fruct⁹. Si enī hoc dicerem⁹ seqret inconueniēs. nā si pones ꝙ marit⁹ collect vindemijs diuertat ab vxore eodē mō idē esse. s. ꝙ fruct⁹ remanerēt penes ipz qō esset absurdū. in casu ergo nostro ita diuidam⁹. data fuit vinea

in dotē in fine mensis septēbris. ⁊ in ꝓmis kal'is nouēbris locata ꝑ maritū: in vltima die ianuarij fuit factū diuortiū vt dictū est: ficꝫ apparet q̄ q̄tuor mēsib⁹ durauit matrimoniuꝫ scz octobri ⁊ nouēbri ⁊ decēbri ⁊ ian'. ⁊ trib⁹ mēsib⁹ durauit locatio. tertia ergo pars fructuū ⁊ tertia pars q̄rte part' pensionis debite a colono tpe diuortij debet marito. pēsio enim debita erat ꝑ q̄rta parte anni: qz locatio durauit ꝑ q̄rtā partem anni. i. ꝑ tres mēses vsꝫ ad diuortiū vt dictuꝫ est. Sic ḡ fiet. accipiētur fruct⁹ vindemie oēs quos ꝓcepit maritus: ⁊ pars pēsionis a colono debite tpe diuortij. i. q̄rta pars pēsiōis ⁊ si mul ꝓfundent: ⁊ de his oīb⁹ marit⁹ debebat hr̄e tertiā partē qz ꝑ tertiā anni partē durauit mr̄imoniū. i. q̄tuor mēsibus vt mō dixi. ⁊ hoc vsꝫ ad. §. ex ōrio ⁊c. ibi aūt ponit talis casus. titi⁹ p̄dict⁹ ōrit matrimoniū cū seia p̄dicta. dedit p̄dicta mulier fundū in dotē ꝓcepta vindemia in quarto kal'. octobris. marit⁹ locauit funduꝫ in kal'. martij ꝑ certa mercede. postea in kal'. aplis diuortiū factū est. q̄rit q̄liter debeat fieri cōputatio sup̄ hac mercede. dicit iurisconsult⁹ q̄ sic in sup̄iori rūsio fiet cōputatio nō ex die locatiōis tm̄: sed habita rōne tpis q̄ durauit mr̄imoniū. in casu ḡ isto ita rn̄det q̄ de fructib⁹ nihil habere dz marit⁹ quos ꝓcepit mulier anteq̄ daret in dotē. sz de pēsione debita a colono ex locatiōe q̄ durauit ꝑ mēsez vsq̄ ad diuortiū vt dictū. est. habebit marit⁹ nō solū duodecimā partē: sed etiā ꝑ rata toti⁹ tpis quo durauit mr̄imoniū. ꝑstat aūt q̄ durauit ser mēsib⁹. ⁊ ita hēbit marit⁹ dimidiā toti⁹ pēsionis ⁊ hoc vsq̄ illuc. ¶ Item si messes ⁊c. ¶ Ibi ponit tal' casus. titi⁹ p̄dict⁹ ōrit mr̄imoniū cū seia p̄dicta. seia dedit ei fundū in dotē ⁊ ipe locauit eū semꝓronio sub tali pacto q̄ fruct⁹ maneāt penes colonū. ⁊ ipe colon⁹ soluat certaꝫ mercedem. erat aūt talis fund⁹ in quo colligebant̄ ⁊ messes ⁊ vindemie ꝓcept̄ messib⁹ soluit colon⁹ marito partē mercedis ꝑ ea parte quā poterat accipe valimētū messiū. postea anteq̄ collige rēt vindemia ⁊ anteq̄ solueret colon⁹ marito mercedē. p vindemia solutū est mr̄imoniū. q̄rit q̄liter diuidat̄ int' maritū ⁊ vxorē pensio siue merces ꝓcepta a marito ⁊ ꝓcipiēda. dicit iurisc̄ōsul. q̄ pecunia messiū. i. merces data a colono ꝑ messib⁹ cōputabit̄ cū spe future vindemie. i. pecunie q̄ succesīt loco vindemie ⁊ de his habebit marit⁹ ꝑ rata tpis quo mr̄imoniuꝫ durauit vt si ponas durasse illud ꝑ sex mēses: ⁊ ita ꝑ dimidiā partē anni vt in ꝓmo casu dictū est: dimidiā hēbit maritus ⁊ sup̄fluū mlier. ex his ergo q̄ dicta sunt apparet q̄ mlier fructus quos ꝓcepit anteq̄ daret fundā in dotē non cōicat marito. ⁊ b̄ dicit. ¶ Ob donatiōes. Titi⁹ ōrit mr̄imoniū cū seia. postea marit⁹ donauit ei aliq̄s res vel ipsa amouit de rebus viri ⁊ ꝓsumpsit: ita q̄ nō extabāt: postea factū est diuortiuꝫ inter eos. diuortio facto ⁊ finito anno in quo factū fuit diuortiū marit⁹ ꝓcepit fruct⁹ ex fundo dotali q̄ fund⁹ ex aliq̄ causa remāserat apud eū ⁊ eos ꝓsumpsit. agit mlier ō maritū quondā vt fruct⁹ restituat. marit⁹ opponit cōpēsationez de rebus q̄s ei donauerat ꝑstāte mr̄imonio. dicit enim marit⁹ donatio a me tibi facta nō valuit. vñ possum repetere estimationē rez donatarū: ex quo eas tu ꝓsumpsisti. potu⁹ tū volo cōpēsare cū estimatiōe fructuū q̄s ꝓcepi ex fūdo tuo ⁊ q̄s ꝓsūpsi Item ⁊ volo tibi cōpēsare i extiatiōe fructuū p̄dictoꝝ extimationē illarū rez q̄s mihi amouisti ꝑstāte mr̄imonio ⁊ ꝓsumpsisti. certe dic iunsc̄ō. q̄ bene hoc facere maritus potest. ¶ Dō in anno. Supra traditū est quomō fruct⁹ debeāt diuidi ꝑ parte anni quo factū est diuortiū. ⁊ ꝑ qua parte eos lucrari debeat marit⁹ ⁊ ꝑ qua mulier. nūc q̄rit an q̄ dictū est in diuisiōe anni dici debeat in sex mēsib⁹. Ubi gratia talis fund⁹ dat⁹ est i dotē. ex quo segetes bis ꝓcipiunt̄ in anno: vt puta solutū est matrimoniū in ꝓmis sex mēsib⁹ anni: ⁊ forte durauit mr̄imoniū tm̄ ꝑ duos mēses de illis sex mēsib⁹: ⁊ ita ꝑ tertiā partē illoꝝ sex mēsiū. nūquid dz marit⁹ lucrari fruct⁹ ꝑ tertia parte. ⁊ certe dz q̄ sic. hoc aūt q̄ bis segetes colligant̄ in anno cōtingit in fundis irriguis. i. q̄ hnt talē habūdātiā aque q̄ sepe irrigātur. scō dicit q̄ idē est quo ad diuisionem tpis quo durauit mr̄imoniū q̄n fruct⁹ nō colligunt̄ de fundo dotali nisi trāsact⁹ plurib⁹ annis. puta trib⁹ sicut euenit in silua cedua. tūc ꝑ illa parte qua illi tres anni durauerūt lucrabit̄ marit⁹ fruct⁹. mulier ꝑ alia. Tertio dicit ponam⁹ q̄ marit⁹ locauit fundū talē vsq̄ ad. xx. an. ꝑ. x. quolibet anno ⁊ ꝑ quolibet q̄nquennio de illis. xx. annis ꝑ q̄nq̄. certe ꝑ illa parte q̄nquēnij qua durauit mr̄imoniū hēbit de dictis. v. marit⁹ ꝑ alia mulier. ⁊ hoc est q̄ dicit litera. in eo enī reditu qō est vltra annuā pensionē tps ad q̄nquēnīū cōputam⁹ vt si ꝑ dimidiā partē primi anni de dicto q̄nquēnio quo fit diuortiū steterit mr̄imonium sicꝫ nō stetit nisi ꝑ decimā partē q̄nquēnij tm̄: decimā partez augmēti ꝓseqūtur maritus. ⁊. ix. partes mulier. ¶ Titi⁹ accepit seiam in vxorē ⁊ seia dedit ei in dotē pecora in certa quātitate. postea secutuꝫ est inter eos diuortiū. ita q̄ ꝑ certā partē anni durauit mr̄imoniū. q̄rit nūquid lana ⁊ fetus pecoꝝ debeant cedere lucro mariti ꝑ illa parte anni qua stetit mr̄imoniuꝫ sicut fit in fundo. i. in fructib⁹ fundi. vt. ff. e. l. in pn. ⁊. §. ex ōrio vsq̄ huc. ⁊ rn̄det iurisc̄ōsul. q̄ sic. nō enī debet marit⁹ lucrari totū dictū fructū pecoꝝ ⁊ nihil mulieri reddere qz ita sequer̄t istud absurdū q̄ si oues ꝓmas tōsure in dotem accepit vel ꝓpe eaꝝ partū ⁊ diuortiū factū sit statim p⁹ partū eaꝝ vel post eas tōsas nihil redderet mulieri: qō nō est admittēdū. vt. ff. e. l. §. alioq̄n. nā nō solum q̄n post eas tonsas ⁊ partū ab eis editū longo tpe durauit mr̄imoniū debem⁹ habere rōnē fruct⁹ q̄ ꝓcipiunt̄ ⁊ expēsaꝝ q̄n curant̄: sz etiā hic. scz q̄n post eas tōsas vel partū ab eis editū nō durauit mr̄imoniū. scō dicit idē in fructib⁹ q̄ ꝓcipiunt̄ ex seruo in dotem dato. i. in opis. tertio dicit idē esse in possessionib⁹ vrbanoꝝ ꝓdioꝝ. ¶ Ibi fundū. Mulier dedit in dotē fundū: marit⁹ succidit arbores de fundo dotali. q̄rit vtrū ꝑ ea parte anni qua mr̄imoniū nō stetit mr̄imoniū debeat mulieri restituere. ⁊ ꝑ alia sibi retinere ⁊ dz q̄ sic. si arbores sunt cedue. i. tales q̄ scidunt̄ ⁊ post ea renascant̄. vl' si sunt germinales. i. q̄ ad cespitē alias nascēntur fulte. q̄ quidē sine dubio renascūtur. sicꝫ notāe fructuū ꝓrietatē. Ibi aūt nō sunt cedue vel germinales non diuidit' eas marit⁹ ꝑ parte anni q̄ stetit matrimoniū: sed tenet̄ q̄si fecerat fundū dotalē deteriorē vī eas excidit. Sz pōe q̄ dicte arbores siue cedue vel germinales siue nō cecidērūt ꝓpter tēpestatē ⁊ marit⁹ eas in suā vtilitatē q̄uertit. certe p̄ciū eaꝝ dz restitui mulieri. nec debēt diuidi inter eā ⁊ maritū. nā ⁊ si thesaurū inuenisset marit⁹ in fundo dotali eū nō dīuideret cū mliere q⁹ fructū ꝑ ea parte anni quo mr̄imoniū durauit: ⁊ si ipe habebit medietatē ⁊ mulier aliā medietatē: sicut solet fieri quando aliq̄s inuenit thesauꝝ in alieno fundo. ¶ Si vir. Vir inuēit in fundo dotali marmoreas lapidicinas ⁊ excidit marmora: ita q̄ fecit fundū fructuosiorē: qz nūc pōt ibi seminari bladū sz tū marmor excisuꝫ nō fecit adhuc exportari de fundo: solutū est postea mr̄imoniū: q̄rit vtrū illa marmora debeāt diuidi inter virꝫ ⁊ vxorē ꝑ illa parte anni qua durauit mr̄imoniū. vl' nō durauit an sint mariti. ⁊ dz q̄ mariti debeāt esse: qz ex hēdo marmora de fundo fecit eā fructuosiorē vt dixi ⁊ qz nō est in fructu marmor. Sz nunq̄d expēsa quā fecit in exhēdo marmore dz ei ꝓstari vel restitui. ⁊ dz q̄ sic. Sm illos q̄ non hnt in lra nō. ⁊ b̄ q̄n talia erāt dicta marmora q̄ insciśa non renascebant̄. Sinaūt sint talis nature vt renascant̄ vt sunt in galia ⁊ asia: dñ sunt loco fructuū. iō q̄ diuidunt̄ inter virꝫ ⁊ vxorē. alij hnt in lra ⁊ ipēsa nō est ⁊c. ⁊ tūc dic q̄ ipēsa quā fecit in exīmēdis marmoribus nō est ei ꝓstanda. q̄si fecerit eā circa fructus cū marmora nō sint fruct⁹ vt dictū est. sz est ꝓstāda quia fundū fructuosiorē fecit. vel dic nō est ꝓstāda. s. al's cū fundū nō fecit fructuosiorē. sz in nro casu sic. ⁊ vtrobiq̄ idē erit intellect⁹. Sed q̄d si marit⁹ inuenit in fundo dotali cretifodinas vel argētifodinas auri vel arene vel fodinas cuiuscūq̄ alterius materie vt salis. certe iste fine dubio in fructu cōputari debēt. iō q̄ diuidi debēt soluto mat. ꝑ parte anni quo durauit mr̄imoniū. ¶ Interdū marito. Quatuor dicit. ꝓmo q̄ q̄q̄ cueīt q̄ so. ma. de fructib⁹ nihil retiet marit⁹. vel ita q̄ solutū est mr̄imoniū fructib⁹ pēdētib⁹. mulier tū cui restituit maritus fundū cauet ei q̄ q̄ fruct⁹ colligent̄ ipa dabit ei ptē de ipis

habita rōe eī⁹ tp̄is quo mr̄imoniū durauit. scō dicit q̄ qñq̄ euenit q̄ marit⁹ retinet sibi oēs fruct⁹ ⁊ nihil dat mulieri. puta q: oēs fruct⁹ p̄cepit ⁊ p totū annū durauit mr̄imoniū. Tertio dicit q̄ qñq̄ euenit q̄ marit⁹ plus p̄cipit de fructib⁹ q̄ debeat hr̄e habita rōne tp̄is quo durauit mr̄imoniū. ⁊ tunc dz id supfluū mulieri restituere. ⁊ h̄ qñ nō durauit p totū annum ⁊ hūc tertiū casum habuim⁹ in p̄n. hui⁹. l. ¶ Quarto dicit q̄ illi tres casus hñt locū siue agat de dote cū marito vl̄ cū p̄e matriti. i. socero mulier, siue cū hr̄de mariti vl̄ cū hr̄de soceri.

¶ Impēdi. Dictū est. §. e. fruct⁹ q̄ nō intelligunt fruct⁹: nisi deducāt ip̄ēsis. nūc audi q̄ dicunt impēdia. ⁊ circa h̄ tria pōit dicta. p̄mū est q̄ illud dr impēsum cā p̄cipiēdoz fructuum: qō est expēsum in arādo ⁊ seminādo: ⁊ q̄ est expēsum in tutelam siue in edificijs: ⁊ agro ⁊ seruo, ex quo edificio ⁊ seruo solebat fruct⁹ p̄cipi. Scō dicit q̄ p̄dictas expēsas nō dz recipere a muliere marit⁹ qñ mr̄imoniū p totū annū durauit. sicq̄ totum fructū hz marit⁹ q: ex fructib⁹ p̄us expēsis satisfaciendū est. q. d. nō aliūde, vñ cū marit⁹ h̄eat oēs fruct⁹ ex eis detrahat ex pēsas si vult. Tertio dicit q̄ etiā qñ hz fruct⁹ toti⁹ anni vt dicta eā refec̄. Item ⁊ si piscinā fecit circa ripaz ruinosam dotalis fundi: vt quia plātauit ibi arbores ne ipsa ruat.

§ Item fund⁹. Mulier dedit marito suo in dotē fundū in q̄ erāt lapidicine. i. lapides q̄ incisi renascebant durauit mr̄imoniū p totū annū: ⁊ postea solutū est, certe totū cōmodū lapidicinaz dz ad maritū ptinere: q: fruct⁹ est: ⁊ h̄ ꝝa sunt nisi fuerūt in p̄cordia: q̄ illud cōmodū nō deberet lucrari maritus eo tp̄e quo mulier dedit dotē. ¶ Nō in semētez. Marit⁹ cū vxore fecit pactū q̄ tus fecit expēsas in agro dotali seminādo, fecit sil⁹ forte in vinea aptāda q̄ erat in eodē agro, solutū est postea mr̄imonium ⁊ nō durauit pone nisi p tertiā partē anni, vñ tertiā partē fructuū dz lucrari marit⁹ ⁊ duas mulier. ⁊ de duab⁹ partib⁹ fructuū mulier q̄s hz mulier ex vindemia: dz detrahere maritus expensas quas fecit in messes. vt. §. dictuz est. §. e. fruct⁹. ⁊ de parte fructuū mulier q̄ hz mulier ex vindemia dz detrahere marit⁹ expēsam quā fecit in vinea. Sz pone q̄ nihil est collectū de fructib⁹ messiū, ⁊ ita nō diuidūt nisi vindemiaz, certe pōt marit⁹ exhere añ partē de vindemia expensas q̄s fecit in vindemia: ⁊ illas q̄s fecit in messe, ⁊ est rō q: cuz fund⁹ est tal⁹ ex quo nō ,pucniūt nisi semel messes ⁊ semel vindemia totius anni dz vn⁹ esse fruct⁹.

§ Item mora. Mulier dedit fundū in dotē facto diuortio: postea marit⁹ voluit restituere fundū: mulier fuit in mora recipiēdi. q̄rit⁹ si interim fundus dotal⁹ vl̄ aliq̄ res in dotē data ficret deterior: an piculū ptineat ad maritū, ⁊ dr q̄ nō, nisi marit⁹ fuerit in dolo vel lata culpa. Si aūt fuit in leui culpa vel leuissima: veluti q: nō fecit laborari fundū vl̄ colī nō teneat. q̄uis aūt colere nō teneat. si tū inde fruct⁹ aliquo mō p̄cepit dz mulieri restituere.

§ Item ab hostib⁹. Titi⁹ ,p filia sua quā in ptāte habebat dedit dotem marito filia p̄dicta fuit capta ab hostibus. ⁊ sic exiuit de patria ptāte p̄ ⁊ solutū fuit mr̄imoniū int̄ eā ⁊ maritū suū: postea decessit apud hostes exis. certe dos a p̄e ,p̄fecta ad p̄ez redire dz. nā h̄ nupta nō fit tp̄e mort⁹ nec in patris ptāte. tū fingit̄ esse mortua tp̄e quo fuit capta erat nupta illo aūt tp̄e quo fuit capta erat nupta ⁊ in p̄ris ptāte. ergo fingit̄ decessisse in mr̄imonio ⁊ ptāte p̄ris. vñ nō est miz: si dos dz redire ad p̄ez. ¶ Si vir. Marit⁹ cū vxore fecit pactū q̄ si mlier in mr̄imōio p̄decederet lucrareť dotē: postea marit⁹ occidit eā nunq̄d lucrabit̄ marit⁹ dotē iuxta pactū. ⁊ dr q̄ nō nō enim dz lucrari ex eo: vñ dz puniri. h̄ heres mulier⁹ repetit eā a marito. ⁊ idē est ecōtra. si mulier occidit viz.

§ Item aliena. Mulier dedit marito in dotē fundū quē alienū esse sciebat mulier. postea solutū est mr̄imoniū int̄ eos. ponē trāsact⁹ q̄uoz mēsib⁹: ⁊ ita durauit mr̄imoniū p tertiā partē anni. nūc repetit mulier fundū ⁊ ei⁹ fruct⁹ p ea parte anni q̄ non durauit matrimonium, certe bene audienda est: ac si suū fundum in dotem dedisset.

¶ Marito. Dicas casum vsq̄ ad. l. rei iudicate. §. i. ⁊ p̄ dicit q̄ so. ma. si mlier ꝺueniat vir̄ ad dotē restituēdā: marit⁹ dz ei ꝺdēnari inq̄tū facere pōt heres aūt exne⁹ mariti si ꝺueniat a muliere. insolidū ꝺdēnar̄: ⁊ est rō: q: istud beneficiū q̄ dar marito q̄ ꝺdēnet̄ inquātū facere pōt: ⁊ non in plus extinguit̄ cū p̄sona mariti. cū dicar̄ būficiū p̄sonale: hz sec⁹ q̄ dicit in hr̄dē exnco mariti dz esse in p̄sona defensoris mariti eo marito viuēte. nā nō dz esse deterioris ꝺditionis defensor mariti q̄ sit marit⁹. vñ sufficit si p̄stet mulieri vel ꝺdēnet̄ mulieri intātū inq̄tū marit⁹ facere pōt. Sz q̄d si marit⁹ faciat pactū cū vxore vt ip̄e marit⁹ possit ꝺdēnari vltra q̄ facere possit certe non valet pactū. rōne enim sue p̄sone ⁊ reuerētie quā ei dz mulier hz h̄ marit⁹. Sz quo tp̄e spectabim⁹ vtrū facere p̄ssit marit⁹ vel nō. Rñ. rei iudicate tp̄e. ¶ Heredi mariti. Dictū est. §. e. maritū q̄ exne⁹ heres mariti insolidū dz ꝺdēnari. nūc dic de eodē ⁊ dicit q̄ si marit⁹ in vita sua donauit q̄sdā res mulieri: ⁊ illas ꝺsumpsit mulier ⁊ tp̄e mort⁹ marit⁹ reuocauit donatiōnē ⁊ ita q: nō est ꝺfirmata morte ei⁹: ⁊ sic mulier remanz debitrix hr̄dis mariti in extimationē rerū donatarum. Item ⁊ si aliq̄d amouit mulier viuēte marito ⁊ mr̄imonio ꝺstante ⁊ illud ꝺsumpsit ⁊ sic est debitrix in extimatiōe. Item ⁊ si expēsas fecit marit⁹ in res dotales: ⁊ ipsa petit ab herede extimationē rez dotaliū: vl̄ q: extimatas dedit marito: vl̄ q: marit⁹ eas ꝺsumpsit: poterit dict⁹ heres mariti ei opponere cōpēsationē ex tribus dict⁹ causis. sz ob malos mores mulier⁹ nō hz locū cōpēsatio: q: nō eit necessaria. nā si ,ppter suos malos mores soluti est mr̄imoniū. marit⁹ lucrat dotē. ⁊ p ꝯs hr̄s ei⁹. ¶ Socero. Done q̄ solu. ma. mulier agit de dote cū socero suo. i. cū p̄re mariti quondā. certe nō dz ꝺdēnari socer: nisi inq̄tū facē pōt: q: haberē loco p̄ris mulier⁹ vel alter⁹ ei⁹ parētis q̄ parētes nō p̄nt in pl⁹ ꝺdēnari. Sz pone q̄ marit⁹ ꝺuenit patrem mulier⁹ ad dotē quā ei ,p̄miſit ,p filia. certe dz silr ꝺdēnari inq̄tū facere pōt ⁊ nō in pl⁹. vl̄ si ꝺueniat marit⁹ vxo. vt ei det dotē dz vxor ꝺdēnari inq̄tū facere pōt: ac si fuisset ei⁹ socia in aliq̄ negociatiōe. socij enī ꝺdēnant̄ inquātū facere p̄nt: ⁊ hoc vsq̄ ad. §. fi. l. sequētis. ¶ Si in iudicio. Dictum est in. l. maritū. q̄ marit⁹ dz ꝺdēnari inq̄tū facere pōt. ⁊ nō in plus cū mulier agit de dote ꝯ eū. mō ponam⁹ q̄ iudex ꝺdēnauit eū insolidū p iur⁹ ignorātiā. certe nihilomin⁹ hz excep. vt nō mādet [illegible] ꝯ eū sniā executiōi nisi inq̄tū facere pōt. lios. Nō solū marit⁹ dz ꝺdēnari inq̄tū facere pōt ⁊ nō in plus. sz etiā hr̄s ei⁹ q̄ nō est exne⁹ immo su⁹ est filius siue ex ea muliere de: cui⁹ dote agit siue ex alia. ¶ Licet in dotalibus. Marit⁹ ꝺuenit a muliere de dote soluto ma. dicebat marit⁹ ego debeo ꝺdēnari inquātū facere possum ⁊ nō vltra. dic mulier iudici. dñe ꝺdēnet⁹ eū insolidū: q: culpa sua desijt posse facere: q: tota die ibat p tabernas ⁊ malo mō expēdit bōa sua. q̄rit⁹ q̄d iur⁹ sit. dic iurisco. q: circa res dotales bñ tenet̄ marit⁹ p̄stare dolū ⁊ culpā sz in reb⁹ ,pp̄ijs nō est exigēda culpa abeo. i. nō dz ,pp̄ h̄ ꝺdēnari insoliduz q̄ bōa sua dissipauit sua culpa. q̄uis aūt ñ teneat de culpa in suis reb⁹ vt dictū est. tñ si ꝯ mulierē in aio ꝺcepit dolū ⁊ solūmō ,pp̄ eā fraudādā bona sua dissipauit. hñ iputar̄ ei vt ꝺdēnet̄ insolidū. vnde dicit offili⁹. q̄ si ob culpā mariti res dotales interijssent: q: dolum adhibuit vt mulieri nō possz satisfieri ⁊ ip̄e marit⁹ alr̄s nō est soluēdo. ita dānabor: ac si dolo ei⁹ factū esset quomin⁹ facere possit. Si aūt dol⁹ mariti absit circa interitū rei dotal⁹: nō teneť nisi ad cedēdū mulieri actionē ꝯ illū q̄ rē surripuerit dotalem. Item mulier. Mulier a ma[illegible]lē vel dānū in ea dederit rito diuertit ⁊ cepit postea agere ꝯ eū ad repetendā dotē: anteq̄ ferret̄ sniа redijt ad maritū. certe iudiciū sup dote in[illegible] ¶ Quāuis. Hec lex ponit quosdā [illegible]stitutū expirat. casus in q̄b⁹ marit⁹ pōt restituere mulieri dotē ꝺstante mr̄imonio si vult ip̄a mulier ⁊ marit⁹. p̄m⁹ casus est si mulier dedit vt ip̄sa mulier soluat creditori suo illud q̄ ei dz. secūd⁹ casus est si mulier ip̄sa vult emere ex pecunia dotali p̄dia idonea ⁊ in dotē ꝺstituere. tertiꝰ est si ip̄a vult ꝺsulere filijs suis

egentib⁹ quos habuit ex alio viro, vl' etiam parētibus suis, ¶Quart⁹ est si vult filios suos vel parētes ab hostibus redimere: q⁹ capti erāt. & ista hūt locū nō solum si dicta vxor est in ptāte pris: sz ēt si nō est. ¶ Insequēti. l. posuit quosdā alios casus in q̄bus ipse marit⁹ pōt expēdere dotē vel partē dotis nedū vxori dare vt expēdat. p̄m⁹ si expēdit cā redimendi alios necessarios vxoris siue ꝯsanguineos captos a latronib⁹. puta ab erroaris mutinēsib⁹: vl' vt exhaat de turri malpagoz aliquē de ꝯsanguineis: tertiꝰ est si expēdat in pfectz mulieris pauperē. in oīb⁹ enim istis casib⁹ si mulier vel pr ei⁹ repetat ab eo soluto matri. dotē pōt habere excep. p ea parte dotis quam expendit cū actio de dote bone fidei sit.

¶ Si cū dotē. Pater p filia quā hēbat in ptāte dedit dotē marito & incōtinēti stipulat⁹ fuit a marito dotē sibi restitui si mrimoniū solueret mortе int eū maritū & filiā ipsi⁹ dotē. dātis postea solutum est matrimonium diuortio. certe non habebit pater actionem de dote immo filia. idem si stipulatus est sibi restitui dotem soluto matrimonio per diuortiū. & postea solutū fuit p mortē: & q⁹ dixi in pre. idē est in eūneo dotē donāte. ¶ Si post solutū. Pater dedit dotez p filia quā in ptāte hēbat. postea solutū est mrimoniū inter eā & maritū suū. & exegit filia dotē a marito & eā baratauit. certe ad dotē pōt agere pr ꝯ maritū vt dotē sibi pri soluat. Sz q̄d si marit⁹ soluat mulieri p̄dicte dotē. & ipsa nō baratauit sz dedit forte secūdo marito. certe nō aget amplⁱ⁹ pr ꝯ maritū nec etiā hēres pris ¶ Si mulier. Soluto ma, inter viz & vxo. repetijt mulier dotē a viro. dixit marit⁹ ego nō hēo nūc ad man⁹ dēarios: sz ego faciā q⁹ talis campsor tibi eos ꝓmittet aio nouādi & in ꝟita te hic marit⁹ sciebat campsorē nō esse soluēdo. mlier dixit plz mihi: facta fuit nouatio p̄dicto mō. mulier nihil pōt ꝯsequi a campsore. certe dr̄ b q⁹ remanet ei actio dotis ꝯ maritū. ¶ Si pater. Pater dedit dotē p filia quā in ptāte hēbat postea solutū est mrimoniū inter eā & maritū suū. vñ actio dotis est cōmunis pris & filie. vt. ē. e. l. ij. §. q⁹ si in pris. & vn⁹ sine alio nō pōt eā ūntētare. pr nō attēto b egit ꝯ maritū ad dotē absente filia sua: & ita euenit de facto q⁹ nō satisdedit marito pat⁹ q⁹ si lia bz ratū sicut dz hre & sicut dz facere. vt. ē. e. l. ij. in fi. postea decessit pr. & vidēs q⁹ male fecerat instituit filiā sibi hr̄dē vel dedit ei ita magnū legatū sicut erat dos quā exegerat a marito. mulier reuersa est & vult agere ꝯ maritū ad dotē: nunquid pōt. certe nō dz ei cōputari nec cōpēsari ī dotē illud q⁹ pr ei reliq̄t. nā statiz cū pr filie reliq̄t illud q⁹ dixi lucrat⁹ fuit dotē quā exegerat a marito. vñ marit⁹ a filia amplⁱ⁹ inquietari nō pōt q̄si ipe marit⁹ dederit mlieri illō q⁹ pr reliq̄t eidez mlieri.

¶ Si pri. Quidam roman⁹ dedit dotez alij romano p filia sua quam in potestate hēbat. postea fuit relegat⁹ & ita oportuit eū exire ciuitatē: postea fuit solutū mrimoniū filie. mulier petit dotē a marito & vult cauere q⁹ pr hēbit ratā hāc petitionē. certe bñ dz ei soluere marit⁹. ¶ Eo aūt tpe. Pater dedit p filia dotē quā hēbat in ptāte solu. ma. vult pr agere de dote ꝯ maritū. tu scis q⁹ nō pōt b facere sine volūtate & ꝯsensu filie. vt. ē. e. l. ij. §. fi. Sz q̄si dz filia ꝯsentire vl' ꝯdicere. Rñ. tpe quo lis ꝯtestat. vñ si filia vidēs pr̄ez dare libellū marito & nō ꝯdixit vl' exp̄sse ꝯsentit. tpe aūt lit⁹ ꝯte. venit cor̄ iudice & expsse ꝯdicit. distinguit: aut bz ista cām ꝯdicēdi. & sic nō bz pater ptātē agēdi. iusta aūt cā esset. si pr ei⁹ ita turpis & mal⁹ est vt iuste possit timeri ne exactā p se dotem ꝯsumat & b allegabat filia cor̄ iudice. & in eo etiā casu iudex ex officio suo dz facere dotē seq̄strari. ita q⁹ nec pr eā exigat nec baratet nec filia perit⁹ excludit patrē a iure q⁹ in ea dote bz. si aūt nō bz iustā cāz ꝯdicēdi filia. puta q: pater est vite ꝓbate. filia aūt leuis mulier est vel nimis iuuenis vel nimis adhuc diligit maritus quondā q̄ tū nō merebat: q: misit ei mulieri repudiū. & tūc dz dari pri actio. Sz q̄d si mlier nō venit cor̄ iudice cū pr ibi est sz mittit dicēdo iudici p camerariā suā: q⁹ pater est talis q⁹ cito ꝯsumez dotē & q⁹ ꝟecūdat venire cor̄ iudice cū est ibi pater. allegatur a q⁹ pr̄ sit turpis p̄sona. certe extūc dz inq̄rere iudex: vtrū hēat filia iustā cām ꝯdicēdi vl' nō. i. vtrū sit talis p̄so

na vt mittat dicendo filia indici al's non. & ita aut denegari patri actiōez aut nō. & hoc dicit. ¶ Si marit⁹. Pone q⁹ mulier ꝯstante matrimonio cepit furere. dicit⁹ q⁹ ipa nō pōt mittere viro libellū repudij. sed nunq̄d marit⁹ pōt ei furiose libellū mittere. distinguit⁹. aut furor nō est ppetu⁹: vel est ppetu⁹: sed tū sustineri pōt p illos q̄ morant⁹ in domo mariti & p maritū & tūc nō pt repudiari mulier p maritū. al's fic. i. si est in furore seuissimo. Sz q̄d si est in p̄dicto seuissimo furore mulier & marit⁹ nō vult eā repudiare. sz tū nō curat de ea: imo ꝓmittit eā facere vitupiū: tūc officio iudicis ꝯtinet⁹ vt ꝯstringat maritū mlieri p̄stare alimēta fm dotis quātitatē: & vt faciat eā curari p medicos. Itē & si dotē dissipat marit⁹ dz idē iudex eā facere seq̄strari: ita q⁹ mulier posīt inde ali. Itē q̄d si marit⁹ fecerat cū muliere pactū de dote lucrāda si ipa in matrimonio decederet. certe nō videt⁹ mortua q̄ furere incepit: sz dz expectari mors naturalis: & q⁹ dixi in muliere effecta furiosa & marito sane mētis. idē est ecōtra. ¶ Si soluto. Pater dedit dotem p filia sua in ptāte ꝯstituta: & postea cepit furere pr̄ vl' captus fuit ab hostib⁹: postea solutū est mrimonium. certe cator pris dz repetere dotē a marito volūtate filie. aut si pat⁹ nō bz curatorē aget filia satisdādo marito. q⁹ pr̄ cū fuerit factus sane mētis vel ab hostib⁹ redierit ratū hēbit. ¶ Trāsgredia mur. Dictū est. ē. l. ij. cui det⁹ actio de dote. nūc dr̄ ꝯ q̄ & aut marit⁹ erat sui iur⁹ aut in ptāte pris. si erat sui iur⁹ vel fuit data sibi dos siue alij p eo sp ipe tenet⁹. Si aūt erat in ptāte patris. aut fuit data dos patri eius aut sibi. si patri suo fuit data. ipe pater tenet⁹ insolidū & nō fili⁹: nisi mortuo patre sit heres ei⁹. Si aūt filio data fuit aut iussu pris. aut nō. si iussu patris data fuit filio pater tenet⁹ insolidū. si aūt sine iussu patris tenet⁹ de peculio. ¶ Si mulier. Titia dedit dotē sempronio ꝯcto cū eo mrimonio de facto & putauit valere matrimoniuz q̄d nō valebat. eo q⁹ su⁹ marit⁹ seru⁹ est gaij. & ipsa putauit esse liber. matrimoniū aūt nō valet inter liberā mulierē & seruū. vt in auc. de nup. §. si vero decretū. postea illud matrimoniū de facto exist̄s solutū fuit. nūc mulier repetit dotē illi⁹ q̄ accepit in viz q̄si liber esset cū esset seruus. veniūt ēt alij credi tores q̄ volunt agere ꝯ dominū eius dē serui de pec. nūq̄d habebit b mulier ꝓuilegiū ꝯ alios creditores ac si ꝟe matrimoniū fuisset. certe sic. Sz si p̄dict⁹ seru⁹ aliq̄d dño debebat contra dñm mulier ꝓuilegiū nō hēbit nisi in duob⁹ casib⁹. ꝓmus est q̄n res q̄s dedit in q̄si dotē dicto seruo exist̄ apud dñm. secundus est q̄n res ex pecunia q̄si dotali empte exist̄ apud dñz Sz põe q⁹ in eā q̄si dotē expēsuz est aliq̄d vtilr vl' necessario p dictū seruū. certe tādiu retinebit dñs dicti seruī res in quas

¶ Ostante. dotē datas q̄diu expēse restituant⁹.

Titia dedit dotē seio marito suo. maritus inchoat malevti substātia sua. q̄rit⁹ vtrū ꝯstante etiā matrimonio: mulier ꝯ eū posset agere ad dotē. & dr̄ q⁹ sic. si mulier viderit eum ita male vti: & ita male vsuz circa substantiā suā: q⁹ si satisfaciat aliis creditoribus nō possit satisfieri mulieri. ¶ Si exheredato. Mulier dedit dotē pri mariti q̄ pater postea obiit ꝯstante matrimonio: & exheredauit dictū maritū suū filiū. & alios heredes sibi instituit. vnde filius nō debebit teneri mulieri. vt. ē. e. si cum dotē. in fi. anteq⁹ heredes instituti a patre adierēt hereditatē solutū est matrimoniū. certe dotē nō pōt mulier repetere ab heredib⁹ soceri nisi adita ab eis hereditate. ¶ Quotiens. Mulier dedit dotē marito & ꝓmisit ei marit⁹ q⁹ si solueret matrimoniū inter eos q⁹ tpe diuortij daret mulieri fideiussorē de dote restituēda. solutū est postea matrimonium. petit mulier fideiussorē: marit⁹ nō pōt ei dare. certe dz ei ꝯdēnari marit⁹ vt incōtinēti restituat ei dotē sz tū in tāto min⁹ dz ꝯdēnari q̄tū possz cape cōmodū q⁹ hūisset ex dote maritus si satis dedisset & dotē nō statim restituisset: ex quo p̄m⁹ ān⁹ vt iura dicūt debere fieri restitutionē rez mobiliū. vt. C. de rei vxo. act. §. exactio. Sz q̄d si marit⁹ nō vult satisdare cū possz certe debet ꝯdēnari insolidū incōtinēti: nec p̄dictū cōmodum deducit: sed q̄d si sūia fuit lata ꝯ maritū vt restituat incōtinēti deducto dicto cōmodo: q: dare fideiussorem non potuit: &

¶ Soluto ma. quēad. dōs peta.

vult soluere incōtinenti sicut ꝺdēnat⁹ est. mulier aūt dicit ego volo expectare annū: potiꝰ q̄ remittā tibi istud cōmodū. certe nō est audiēda. ⁊ hec ꝝa sunt siue dos erat piculo mariti siue nō. ¶ Si vir. ¶ Mulier dedit in dotē marito seruos. postea volūtate mulieꝛ eos manumisit marit⁹. ⁊ imposuit eis aliq̄d noīe operaꝝ. ⁊ postea solutū est matrimoniū. vnde extat casus repetende dotis. nunq̄d pōt mulier petere a marito q̄ pꝛestet sibi illud qō habuit a liberto marit⁹ noīe operaꝝ: vel si aliq̄d sperat hēre maritus de hereditate dicti liberti vl' ex obligatiōe operaꝝ: munq̄d ꝺz caluit donare seruos marito: ⁊ donauit vt eos manumitteret. ⁊ tūc nō teneē de p̄dictꝭ marit⁹ mulieri. aut negotiū fuit gestum inter vxoꝛē ⁊ maritū: qꝛ mulier mādauit viro vt manumitterꝫ seruos dotales: ⁊ tūc teneē. ¶ Si marit⁹. ¶ Mulier dedit marito in dotē seruos: ⁊ ꝺstāte mr̄imonio maritus se habuit male circa eos: qꝛ forte ꝝberauit eos tū cum baculis ⁊ alijs. q̄ deteꝛioꝛauit eoꝝ psonas. postea solutū est mr̄imoniuꝫ ⁊ agit mulier ad dotē ⁊ petit etiā deteꝛioꝛamētū q̄ sustinuit in suis: munq̄d potest. ⁊ dicit iurisc̄ōsul. aut marit⁹ fuit seruus. circa seruos dotales tantum: aut circa dotales: ⁊ etiam circa suos. sic circa dotales tantuꝫ fuit seruus sine dubio tenetur mulieri. si autem etiam circa suos fuit naturalis. ideſt seruus que seruitia venit ex natura. adhuc ꝺz teneri de dotalibus in q̄b⁹ posse. marit⁹ enim talē ꝺz p̄stare in dotalib⁹ diligētiam qualem circa res suas. ⁊ nō vltra pōt ab eo mulier exigere. vñ si malā p̄stat in ꝓpꝛijs nō teneē p̄stare bonā in alienis. ¶ Ꝺz rñ. illud vex est cū bonā diligentiā adhibet in suis. ¶ Si aūt malā in suis reb⁹ adhibet diligentiā. ꝓpter qō q̄d iuste blasphema uꝛoꝛ. ¶ Cōstante mr̄imonio mulier cōmodauit rem mariti titio ⁊ illa res periit penes cōmodatariū. postea solutū est matrimoniū. ⁊ agit mulier ꝺ viꝝ. p dote iā ꝺsumpta a viro. ⁊ ita in extimatiōe dos⁹ teneē marit⁹: ⁊ mulier teneē marito in extimatione rei quā cōmodauit: munq̄d potest mulieri cōpēsare maritus in dos⁹ extimationē rei cōmodate. ⁊ certe si eā p̄hibuit cōmodare: statim ꝺz fieri deductio de dote quaꝫ petit mulier in tñ q̄tū est extimatio rei mariti quā cōmodauit mulier. ¶ Si aūt nō p̄hibuit incōtinēti ꝺz restitui dos mulieri: ⁊ ipa ꝺz carito rē mariti quā alij cōmodauit si extat. al's extimationem. ¶ Si bona. ¶ Mulier pone cōmisit in legē iul'. de vi p̄. quate tertia pars bonoꝝ ei⁹ publicata est. ⁊ ita p ꝺsequēs tertia pars dotis. soluto ma. certe duas partes dos⁹ repetet a viro mulier. q̄d si post lit. ꝺte. p mulierē ꝺ maritū sup dote talis publicatio interuenit. certe sufficit q̄ marit⁹ ꝺdēneē mlieri i duabus partib⁹ dos⁹. ſz si pēdente iudicio sup dote mulier cōmisit in. l. iul. maie. pone ꝓpter q̄ tota dos publicata est. certe ī

§ ℨ filio. ¶ Mulier dedit dotē marito suo in ptāte p̄is existēti. dedit dotē totū ꝺz marit⁹ absolui a muliere. eo patre nō iubēte solutū est postea mr̄imoniū. certe aget mulier ad repetēdā dotē si vult ꝺ patrē mariti. ꝓpt peculiuꝫ filij qō apud se �herz. ſz quomō hoc fiet. pōe q̄ habuit mulier in dote. xxx. peculiū filij qō erat apud p̄em valebat octo. ℨtē mulier erat debitrix filio marito suo in. xx. ⁊ p hoc p̄i. vnde in tñ videē esse maius peculiū in q̄tū ꝺz ml'ier. vñ est peculiū. xxviij ⁊ dos. xxx. certe statim ꝺz remitti mulieri istud qō ꝺz. i. xx. ⁊ sic satisfactū ē ei. p duab⁹ ptib⁹ dot⁹ ⁊ remānt soluēda tertia pꝰ dot⁹. i. x. ⁊ in peculio remāserāt octo. remissis. xx. mulieri vt ꝺi xi. ⁊ ita adhuc est pl⁹ dos q̄ peculiū. certe totū qō est in pec. p̄stādū est mulieri. i. tota octo qꝛ ēt toto p̄stito qō ē in peculio adhuc denē ei duo de dote. ſz quō posset mulier p̄dicta debere marito. rñ. si marit⁹ fecit expēsas vtiles vl' necessarias ī res dotales. vl' qꝛ ei dōauit marit⁹ ꝺstante mr̄imonio. q̄re pōt repetere: vel qꝛ vxoꝛ ꝺstāte mr̄imonio amouit res q̄s dictus fi luſſa. possidebat in suo peculio. ¶ Ꝺ maritū. ¶ Ꝺ marit⁹ restituit dotē mulieri so. ma. ꝺz cauere mulieri si vult mulier q̄ dolo suo vel culpa cām dotis nō fecit deteꝛioꝛē. ℨz pōe q̄ fundū sibi in dotē datū nō restituit mulieri. mulier oi mō vult fundū. certe distinguit aut dolo vel lata culpa mariti factū est q̄ minus fundū restituere possit. aut nō. p̄mo casu dabit mulieri iusiurādū in litē ꝺ eū. al's nō. ¶ Si post. ¶ Soluto mr̄imonio marit⁹ fuit in moꝛa restituēdi res dotales: ⁊ post suā moꝛā dicte res facte sunt deteꝛioꝛes. certe ad p̄culū mariti debēt esse. ¶ Si qui. ¶ Soluto ma. mulier repetit dotē a viro. ⁊ tūc culpa mariti. seruī q̄dā dotales affugerāt certe marit⁹ nō soluz dotē quā ℏz apud se mulieri ꝺz restituere. sed etiā ei cauere se p̄secturꝫ bona fide dictos seruos ⁊ mulieri restituturum ¶ Si vir. ¶ Fundū dotalē marit⁹ in q̄nquēniū locauit. cuidaꝫ colono. finito p̄mo anno solutū est mr̄imoniū. vñ marit⁹ ꝺz restituere mulieri dictum fundum. dicit maritus ego non restituam tibi fundum: nisi caueas mihi seruare me indemnem. si ꝓpter aliquam causam ego ꝺdēnat⁹ fuero colono ꝓ tpe futuro locatiōis. forte enī tu q̄ hēbis fundū apud te nō fuabis ita ei pacta sicut ego ꝺuenerā vñ aget ꝺ me ⁊ faciet me cōdēnari ad intereſſe suū. certe optime dicit marit⁹. ſz ⁊ si mulier ꝺcat marito ex quo tu vis a me cautionē vno mō p̄dicto. modo obtēpera mihi alio. s. q̄ si aliq̄d ꝺsecut⁹ fueris a colono ꝓ futuro tpe locatiōis q̄ mihi restitues. tu enim bñ scis q̄ ex quo solutū est mr̄imoniū inter me ⁊ te nō debes habere fructus. ⁊

§ Emel. Sol. ¶ certe ipa hāc cautionē a viro ꝺz ꝺseq̄. ma. ¶ Marit⁹ fuit in moꝛa restituēdi dotales res mulieri. postea penituit ⁊ obtulit fuū dotalem: ⁊ alias res mulieri. mulier aūt noluit accipe. postea p̄dict⁹ seru⁹ deceſſit. certe nō teneē marit⁹ ad ei⁹ p̄ciū cuꝫ mulier fuerit in moꝛa vltimo. nec etiā heres mariti tenebit. imo ipso iure liberati sunt.

§ ℨ post diuoꝛtiuꝫ. ¶ Soluto ma. mulier ꝺceſſit. vñ heres mulieꝛ agit ꝺ maritū ad dotē: ⁊ vult eū facere ꝺdēnari insolidum cum non sit soluendo. certe non potest. eadem enim videē facere. ¶ Dictū tur de restituenda ⁊c. vt dicit litera. ſ. est. s. e. maritū. q̄ marit⁹ nō pōt ꝺdēnari nisi inq̄tū facere pōt cū nō est soluēdo. ⁊ mulier agit ꝺ eū ad dotē. so. ma: ℬ aūt ꝺz q̄ in illo q̄ pōt facere etiā illud cōputaē q̄ ꝺz a muliere recipe veluti qꝛ expēdit aliq̄d ꝓ ea ꝺstāte mr̄imonio ut res dotales forte vtiliter vl' necessario vel etiā mādato mulieris. vñ si cōputato isto q̄ ꝺz ei mulier. bñ pōt sufficere substātia sua ad soluēdā dotē deducto ne egeat. illa debita ꝺz mulier remittere. sec⁹ aūt si esset. p muliere alicui obligat⁹ sub cōditiōe. qꝛ nō vt ei abesse illud q̄ postea ꝺz sub ꝺdi. vñ nō ℏz eā obligatā ad illud: ⁊ sic q̄tū ad ℬ nō videē facere posse.

q ℭlotiēs. ¶ Dictū est. s. e. l. ij. §. q̄ si in patꝛ. q̄ si paē dat dotē ꝓ filia. solu. matr. actio dotis ꝺz esse cōis p̄ri ⁊ filie: nūc pōt casum quo solus p̄ hz acti. ſ. q̄ stipulaē a marito incōtinēti cū ei dat dotē eā sibi reddi. solu. ma. si aūt ex ĩeruallo stipuleē sine ꝺsensu filie nihil agit. ℨz q̄d si pater dedit dotē marito aūt nuptias ꝺtas. certe q̄cūq; vult aūt nuptias pōt stipulari nec est ibi necessaria volūtas filie. ¶ Si quis. ¶ Titius dedit ꝓ quadā muliere dotē sempꝛonio ⁊ stipulatus est ab eo q̄ q̄cūq; mō mr̄imoniuꝫ solueret sibi titio dos restituaē: solutū est postea matrimo. ⁊ solvit marit⁹ vxoꝛi dotem certe adhuc pōt ꝺuenire ab illo q̄ dedit dotē.

q ℭlpta. ¶ Nupta scō viro bñ pōt petere dotē quā ꝓmo viro dedit. forte crederet aliq̄s ꝺtū q̄ est in mr̄imonio. ꝺos nō pōt peti ꝺstāte matrimonio. ¶ ℭlotiēs. ¶ Ꝺo filia mea dotez ꝓmisi titio marito suo anteq̄ solueē ei dotē solutuꝫ est matrimoniū inter eos moꝛte filie mee: nūc ego ago ꝺ maritum de dote. certe ad nihil aliud mihi teneē: nisi vt me obligatiōe dot⁹ liberet. ⁊ q̄ ꝺsi tibi dotē in p̄e ꝓ filia ꝓmittēte idē in exneo. circa q̄ audi talē casum. eē⁹ ꝓmisit dotē ꝓ q̄dā mulieꝛe titio marito suo: ⁊ nō fuit stipulat⁹ ille exneus dotē sibi reddi. solu. ma. p maritū. vnde actio mulieri cōpetit. ipsa tñ decessit: ⁊ instituit hz dē dictum extraneū. nūc agit ille extrane⁹ contra maritū ad dotē. certe ad nihil aliud teneē ei marit⁹: nisi vt

§ ℨ marito. ¶ Quia ¶ liberet eū a dicta obligatiōe. maritus cōmisit i. l. iul. de vi p̄i. forte tertia pars bono

rīi ei⁹ publicata est. ꝛ certe ꝓ ea parte q̄ publicata est: tenetur fiscus respōdere nō solū creditoꝛib⁹ alijs mariti: sed etiā vxoꝛi p̄dicte. ¶ Si pater. Promisi marito filie mee. cc. noīe dos ꝛ postea acq̄siui pactū ab illo marito ꝙ donec viuerez non inquietaret me sup. c. de dictis ducētis. postea marit⁹ fecit pactum cū vxoꝛe de lucrāda dote so. ma. postea ego pater solui marito. c. de dictis ducētis. ꝛ postea solutū est mr̄imoniū. volo agere ꝯ maritū ad ducēta. certe non possuꝛ: quia non dedi nisi. c. sed pone me decessisse. vult agere marit⁹ ꝯ heredes meos ex pacto de dote lucrāda. certe bene pōt petere illa. cc. que restabāt a me soluēda. ¶ Si voluntate. Solu. ma. inter filiā meā ꝛ maritū suū fecit ꝓcuratoꝛem vt repetat dotē a marito: cui ꝓcuratori filia ꝺsensit: ꝛ sic ꝺdēnatus fuit marit⁹ ꝓcuratoꝛi: postea ego pat̄ decessi. certe actio iudicati ex dicta sententia debet dari filie mee: ꝛ nō alijs meis heredib⁹. ¶ Cuꝫ pater. Mulier q̄ nupsit filio meo mihi patri dotē dedit. post ea solutū est matrimoniū inter eos. ꝛ postea ego pater decessi institutis duob⁹ heredibus pure ꝛ filio meo p̄dicto sub cōditione. mulier agit ꝓ dote ꝯ pure institutos: ꝛ ab eis recuperauit dotē ꝓ ea parte qua heredes erāt. certe marit⁹ quōdā su⁹ idē instituꝛ a p̄re sub ꝺditiōe nō teneꝛ ei dare aduenīte ꝺditione nisi supfluū dotis: ꝛ si soluet vltra nō repetet a coheredibus. ¶ Si fundū. Dictū est. s. e. diuoꝛtio. ꝙ soluto ma. ꝓ ea parte anni q̄ stetit mr̄imoniū: marit⁹ ꝺz lucrari fruct⁹. ꝛ ꝓ alia mulier. modo ponam⁹ ꝙ mulier recepit fundum: ꝛ nō recepit fruct⁹ ꝓ ea parte anni qua nō stetit matrimoniū. certe adhuc petit dotē q: nō est ei integre soluta sicut petēt partū ancillarū

ℭ Ꝯ pꝛioꝛ. So. vel acq̄sita per seruos dotales. ma. inter me ꝛ titiam. ipsa nupsit secūdo ꝛ ei meuie delegauit in id qđ ei debeo. certe nō poterit a me exigere scōus vltra q̄ facere possunt deducto ne egeam sicut nec ipsa posset.

¶ Ule dotis. Vxoꝛ mea ꝓmisit mihi. c. in dotē ꝛ fecit stipulari titiū ꝛ sempꝛoniū a me marito aīo donādi eis. dictā dotē eis reddi so. ma. postea mulier decessit anteq̄ solueret mihi dictā dotē ꝛ me heredē instituit. ꝛ ego ei⁹ hereditatē adiui. q̄uis dānosam. nunq̄d teneoꝛ dicto titio ꝛ sempꝛonio ꝛ ꝺz: ꝙ sic. hr̄ditas eni vꝝ est apō eū loco dot̄. ꝛ nedū p̄dictis sat̄ facere teneāt. ꝛ etiā alijs creditoꝛib⁹ mulier̄.

¶ Jtia diuoꝛtiū. Pꝛo filia mea dedi dotē titio. postea inter eos solutū est matrimoniū. ego dico eā esse in mea potestate sicq̄ volo agere ꝯ maritū ad dotē cū volūtate filie. mulier aūt gerens se tanq̄ matrēfa. dicit se nō esse in mea ptāte. certe ego pat̄ debeo ꝓbare eā esse in mea ptāte. ꝛ mihi ꝺsentire tacite vl̄ exp̄sse si volo admitti ad agēdū. nā ꝛ si in ptāte mea se ꝺsitereāt esse non tñ agerez sine eius voluntate. ¶ Liuia. Jberta. Accepi in vxoꝛē libertā meā. ꝛ dedit mihi dotē p⁹ ea sepauit se a me mea volūtate. certe bñ repetet a me dotē

ℭ Ꝯ marit⁹. Propter delictū vxoꝛis mee. dos sua quā hēo est publicata. vñ soluto matr̄i. fiscus agere potest ꝯ me. certe nō cōdēnaboꝛ ei nisi inquātū facere possum.

¶ Otē. Soluto matrimonio inter filiā meā ꝛ maritū suuꝫ marit⁹ mihi patri restituit dotem videns ꝙ ego erā legalis homo ꝛ bone fame. nunquid filia mea poterit adhuc repetere ꝛ dicit ꝙ nō. secus si ego non essem bonus homo.

¶ Eius titius. Sempꝛonia repudiauit maritum suum titium. postea pater mariti contraxit cum eadem sponsalia filio absente mulier etiā renūciauit sponsalibus ꝛ alij nupsit reuerso marito. eadē mulier agit contra eū ad dotē cū sit heres patris mortui marit⁹. dicitur ꝙ nō tenet̄ marit⁹ ei soluere

ℭ Ꝯꝛo atq̄. Debes scire ꝙ si culpa mariti soluat̄ matrimoniū ipse amittit donatiōnē ꝓpter nuptias. si aūt culpa mulier̄ ipsa amittit dotē. vt. s. l. pri. ꝛ. C. de repu. l. ꝺsensu §. i. ij. rñ. Sed quid si vtriusq̄ culpa soluatur. certe dicit l̄ lex ꝙ compensantur ad inuicem delicta. ꝛ ita nullus amittit.

¶ Ost dotē. Pone casum. fm Jo. tu scis ꝙ pater dans dotez ꝓ filia nō potest stipulari ex interuallo eam sibi reddi a marito soluto ma. diuoꝛtio vl̄ morte. vt. s. e. quotiens sed pone ꝙ ita stipulatus est p̄ inutiliter vt dixi. postea mor-

tua est in matrimonio. certe aut reliquit filios ex se aut nō p̄mo casu nō repetet pater: q: non valet stipulatio. secūdo sic q: succedit filie: ꝛ ad eū ꝺz redire sed viuēte filia nō aget pater.

ℭ Ꝯ pater. Promisi marito filie mee dotē ꝓ ea anteq̄ soluerem. factum est diuoꝛtiū inter eos me ignoꝛante. post ea solui dotē marito. certe ad repetendā dotez nō solum hēo ꝺditionē indebiti sed etiam actionem de dote.

¶ Jnsulā. Dedi dotē ꝓ filia mea: ꝛ postea fui deposit⁹ ex aliquo delicto: ꝛ postea solutū est matrimoniū inter dictā filiam meā ꝛ maritū suū. certe cū ꝓ mortuo habeo: potest filia dotē repetere ꝛ idē est si sum deposit⁹ p̄t diuoꝛtiū inter eos factū. ¶ Fruct⁹. Quādā ancillā in vxoꝛē accepi credēs eam libeꝛā esse: ꝛ ipsa mihi dotē de facto dedit. ꝛ ex illa dote habui fruct⁹ ꝛ eos ꝺsumpsi in factis cōib⁹ inter me ꝛ eā. post ea ꝺns suus eā petijt vt suā ancillā ꝛ vicit. ꝛ nūquid potent ille ꝺns petere a me marito putatiuo illos fruct⁹ quos ꝓcepi ꝛ ꝺsumpsi ꝛ dicit̄ ꝙ nō. sed q̄d si ego feci sumpt⁹ necessarios vel vtiles circa res dotales. nunq̄d repetā a dicto ꝺño. ꝛ dicitur ꝙ sic hoc mō. q: si ꝓcepi aliquos alios fruct⁹ post solutū de facto matr̄i. cum illis debeo compensare dictos sumptus quos feci. ꝛ illud qō est plus in sumptib⁹ petā a ꝺño ꝛ eos recupabo. ¶ Usuras. Promisi titio marito filie mee. c. in dotem. ꝛ ei dedi. l. ꝛ feci pactū cū eo ꝙ si solueret mr̄imoniū inter eū ꝛ filiā meā. ꝛ ipse faceret mozā in. l. restituēdis mihi: eo: uꝫ p̄staret vsuras. ꝛ ꝓ illis. l que ei nō solui ꝓmisi ego genero vsuras: donec tenerē. postea solutū est matrimoniū. i. fuit i mora gener restituēdi socero. l. que accepat a socero. vñ socer petijt ab eo vsuras. gener dic̄ ei tu ꝓmisisti mihi vsuras ꝓ illis. l. q̄ mihi nō soluisti. illas ꝛo vsuras cōpenso tibi cū vsuris q̄s a me petis. nunq̄d pōt ꝳ dicere ꝛ facere gener. ꝛ distinguitur aut aluit vxoꝛē medio tpe ipse gener aut pater mulieris. ꝓmo casu pōt cōpēsare scōo nō. q: nō sustinuit onera matrimonij. vñ nō ꝺz habere fruct⁹ marit⁹.

¶ Ad virum. Pꝛo quadam muliere extranea dedi dotē viro suo ꝛ fui pact⁹ cū matito suo eam mihi reddi solu. ma. postea mulier diuertit a viro. vñ ego egi ꝯ illū viꝛ. ꝛ litē sup eū fui ꝺtestat⁹ ꝓ dote: ꝛ postea mulier redijt ad viꝛ. certe nō rūpit̄ iudiciū ꝛ eo iudicio stāte nō absolui

ℭ Ꝯ marit⁹. Soluto matrimonio uitur marit⁹. marit⁹ fuit ꝺdēnat⁹ ꝓ dote vxoꝛi inquātū facere pōt inuenit postea mulier ꝙ ipse habebat quosdaꝫ debitoꝛes q̄ debebāt ei tñ quātū erat sufficiēs ad satisfaciēdū doti. certe nō cogit̄ cedere mlieri actiōes ꝯ eos cū facta cessiōe nihil ad alimēta sibi remaneat. ꝛ hēas in l̄ra bis dictionē nec̄.

ℭ Ꝯ socer. Pꝛo filia mea dedi dotē titio. postea solutum est matrimoniuꝫ inter eos gener debitoꝛ dotis instituit socez heredē: ꝛ postea socer obijt. certe aget mulier cū herede patris eiusdēq̄ soceri ad dotē: sed ꝛ si viueret p̄ ꝛ filiā emancipasset ageret cū eo filia. ¶ Lutius titi⁹. Promisi ꝓ filia mea. c. in dotē gaio seio. ꝛ postea ab eo acq̄siui pactum ne me viuo ageret ad dotē. postea solutū est inter eos mr̄imonium ꝛ ego pater decessi: ꝛ exheredaui filiā meā ꝓdictā ꝛ duos alios mihi instituí vñ mulieri soli cōpetit dotis actio marit⁹ teneāt ei cedere actiones ꝯ heredes soceri q̄ nō soluerat adhuc dotē marito ꝓpter pactū supꝛadictū inter eos appositū. vel si velit marit⁹ quondā facere hāc grāz mulieri vt ipsa exigat ab hr̄dib⁹ soceri dotē ꝛ mulieri det: bñ pōt hoc facere. ꝛ si eo agēte ꝯ dictos heredes ipsi excipiāt de dolo: dicēdo dolo facis ꝙ tu petis a nobis qō tibi nō ꝺz remanere immo restituere ipse poterit replicare. ꝛ dicere illud qō vos dicatis esse verū si vobis deberē restituere. sed ego debeo restituere vxoꝛi mee quondā. vñ vestra exceptio nihil valet. Si aūt ꝺcedores eos posse taliter ꝯ maritū excipe in nꝛo casu cū fuit factū diuoꝛtiū aū morte p̄ris oporteb⁹ te ꝺcedere in alio casu. sc̄z qñ diuoꝛtium fuisset factū post mortē p̄ris eiusdēq̄ soceri: qō vltimū sine dubio nō ꝺz cōcedi: q: mortuo illo socero nata fuit marito actio de dote ꝯ heredes ꝺstāte adhuc mr̄imonio p̄dicto. vñ ꝓ diuoꝛtiū nō tollit̄ ei. qō aūt dixi ī filia exheredata idē erit ꝓ parte instituta. nā coheredes mulieris ꝺueniet ma-

hit? p hr̄ditaria parte ad dotem ⁊ mulieri restituet: aut cedet

S Ius seius. Seia in ptāte pa actiões ꝺ eos
tris existens habebat auū maternū qui auus marito di
cte puelle. ſ. lutio titio dedit cētū noīe dotis ꝓ ea ⁊ fuit stipu
latus. vt soluto matri. dos restitueret seie nepti sue vl' sibi ipo
auo. postea decessit hic auus ⁊ solutū ē postea dictū matrimo
niū. q̄ritur q̄s debeat hr̄e dictam dotem: vtrum heredes aui
materni an dicta neptis. ⁊ certe cū hic auus neptē nō habuit
in ptāte: ⁊ ita ei erat extranea nō p̄t petere ipsa dictā dotem
sed soluere ei posset maritus si vellet: ⁊ h̄ vera sunt de stricto
iure. sed de eq̄tate ⁊ nuptiar̄ fauore p̄sonarūq; affectiōe. ⁊ q̄
ꝓ dote neptis agitur. vtilis dicte nepti tribuit̄ actio ex pacto
dicti aui ad repetendam dotem a viro suo. Eliui.

Eli dotē. Titia uxor mea mihi dedit. c. in dotē ⁊ ego ꝓ
misi ei reddere. soluto ma. postea feci testamētū ⁊ legaui dctē
titie campū marcium qui capi ex testō nō p̄t: ⁊ dixi ꝓ h̄ lega
to sis dote tua ꝺtenta. mulier vidēs se nō posse hr̄e legatū pe
tit dotē certe bñ p̄t. ¶ Si dotali. Cū uxore mea feci pactū
q; si haberē liberos ex ea ⁊ solueret̄ mr̄imoniū inter nos q; re
maneret apud me dos. postea habui filios qui decesserūt et
ex eis remāserūt nepotes. ꝺr hic q; bñ possum dotes retinere.

C Um mulier. Dictū est. s. e. l. Iutius. q; si soluat̄ mr̄imo
niū culpa mulier̄ vel ꝓpter adulteriū ab ea cōmissus vl'
aliā cām ex parte mulieris descēdentē maritus retinet sibi do
tē. modo dixit hec lex. quid si vir fuit in cā vt mulier cōmitte
ret adulteriū. nunq̄d potest marit? sibi retinere dotes: ⁊ certe
nō: q: fuit in culpa ⁊ sicut excipiēdo de adulterio. ita nec accu

m Euia. Deuia cū mihi nuberet dedit mihi in dotē q̄ſ
dā res ⁊ vnū instr̄m in quo p̄miserat quidā otalis? no
mine eidē mulieri se datur. x. cū ipsa nuberet. ego marit? ꝺstā
te mr̄imonio nō exegi illa. x. ⁊ solutū est postea matrimoniuz
mulier repetit a me nō solū alias res dotales. sed etiā illa. x. q̄
in dicto instrumēto ꝺtinebant̄. certe ꝺr hic q; si non potui exi
gere ꝓpter aliquā iustā cāz nō possuz a muliere ꝺuenire actio
ne de dote vel mādati ad. x. p̄dicta. ¶ Fundus. Pater filie
suo noīe ꝺdit mihi ī dorē fūdū ertiatū quē fūdū obligauerat
pater cuidā creditori. ille creditor egit ꝺ me maritū hipoth. ⁊
abstulit mihi fundū. postea solutuz est mr̄imonium. uxor mea
quondā repetit a me extimationez dicti fundi. ego excipio q̄a
mihi est euict? fund? ⁊ ipsa replicat dicēs: ego non dedi tibi
eū in dotē immo pater me? ⁊ ipse idē p̄r obligauerat credito
ri qui mihi als tibi abstulit ⁊ decessit dict? me? p̄r nō instituta
me herede. vnde ꝓp̄ suū factū non potes me repellere. certe
ꝺr hic q; dolus patris ꝺz nocere filie ⁊ nō viro eius quondaz

S I extimat̄. Titia uxor vī repellit̄ a petitōe.
mea dedit mihi in dotē q̄dā p̄dia extimata sed fecim?
tale pactū fil'. q; solu. ma. reddam mulieri res dotales q̄ exta
rēt. ⁊ etiā deteriorationē earū ⁊ q̄ ipsa redderet mihi si in aliq̄
eas meliorassez. Itē ꝺtētū fuit in eodē pacto q; si q̄ illaz rerū
nō extarēt tpe so. ma. ego redderē ei extimationē. postea ego
alienaui quasdā de his reb? nō ꝺsentiēte mihi p̄dicta mea
uxore neq; postea ratū habēte: postea solutū est mr̄imonium
ex vi pacti vult mulier sibi restitui dictas res alienatas vl' vult
revocare a possidēte. certe ꝺr hic q; bñ p̄t ac si nō fuissent da

E Xtimate. Mulier dedit mihi in do te extimate
tē pānos suos ⁊ fuerūt extimati sicut quotidie fit. post
ea destructi sunt mulieres eos portāte ꝺr hic q; nihilominus te

S I filio. Titi? filius? neor ei ad extimationē. so. ma.
fa. accepit uxorem ⁊ ipsa dedit ei dotē sine iussu patris
sui viri. postea solutū fuit matrimoniū. ista vult agere ad repe
tendā dotē. dicitur hic q; filius tenet̄ ei insolidū: sed pat̄ non
nisi de peculio filij qō habz apud se. ⁊ qō dixi filiū teneri inso
lidū intelligas verum esse: siue habeat in peculio rem vl' pecu
niam dotalē siue nō. Sed q̄uis teneatur filius insolidū. non
tū est ꝺdēnandus nisi in q̄ntū peculiuz facere potest. sicut nec
pater de peculio ꝺuent?. ⁊ q̄ntū sit in dicto peculio inspicitur
tpe rei iudicate. q̄uis aūt feceriz simlitudinē inter p̄rez ⁊ filiū
q̄ntū ad ꝺdēnationē. tū q̄ntū ad aliud est inter eos quedā dif
ferentia: quia pater ꝺuent? de peculio deducit qō sibi debet̄
a filio. vel qō debetur filijs vel seruis eiusdem patris a filio.
filijs autem insolidum conuentus. condēnatur in q̄ntum face
re potest peculium non deducto aliquo ere alieno. Eli.

m Arītus. Sempronia nupsit titio. ⁊ ei ꝓmisit dare do
tem. non tamē dedit ⁊ maritus ei ꝓmisit reddere soluto mat.
postea solutum est matrimonium ⁊ petijt mulier ab eo dotez:
⁊ ipe| existens intra tempora quibus potest opponere excep.
non numerate dotis ⁊ credens efficaciter teneri soluit cuz de

M Arītus. iure nō tenetur. certe repetere potest.
Quia habuim?. ſ. eo. maritus. q; maritus ꝺz ꝺdēnari
uxori inq̄ntū facere potest. ideo vult hic glosare qualiter id in
telligat̄: ⁊ occasione mariti ponit de alijs q̄ ꝺdēnari solent in
quātū facere possūt sicut est socius ⁊ patron? ⁊ parens. ⁊ dic̄
q; isti quatuor nō deducūt es alienū de dicta alienatōe vl' cō
dēnatione. secus aūt seruat̄ in donatione.

C Um mulier. Mulier dedit mihi in dotē domos inter
alias res. ⁊ cum ille dom? minarent̄ ruinam vicino: ego
caui ei vicino de dāno infecto. postea solutū est matrimoniuz
⁊ mulier predicta repetit a me dotē: dico ego mulieri caueas
mihi q; q̄ḡd dāni passus fuero ex cautiōe dāni infecti: tu res
tues mihi. certe dicitur hic q; bene tenetur mihi cauere.

S I quis sicut. Duo dicit. ꝓmū est tale. pater dedit dotē
titio noie filie sue quā ei titio maritabat ⁊ fuit stipulat? pater
hoc modo. si aliquo casu filia mea tibi nupta eē desierit resti
tuere ꝓmittis mihi dotē quā tibi debeo do ꝓ ea. postea mu
lier capta est ab hostib?: vl' ꝓpter aliqō delictū fuit deporta
ta vel alit̄ q; captiuitate hostiū fuit facta ancilla. munq̄d pote
rit agere pater ex stipulatōe ad repetēdā dotē a dicto marito
⁊ ꝺr q; sic. Sc̄ōo dicit pone q; p̄r fuit ita stipulat? a dicto vi
ro' filie: si filia mea mori etur in matrimonio. volo q; restituas
mihi totā dotez. sinaūt diuerterit mediā. postea mulier capta
est ab hostib? vel est deportata vel est facta serua alio modo
q; p captiuitatē hostiū. munq̄d in his trib? casib? videt̄ mo
tua vt ita marit? teneat̄ restituere patri totā dotē fz stip. an|vi
det̄ diuertisse vt ita nō teneat̄ nisi ad mediā dotē restituēdam

U Sufructus. marit?. ⁊ dicit̄ q; mortua videt̄.
Titia dedit mihi marito suo in dotē vsumfructū fundi
titiani. postea solutū est matrimoniū inter me ⁊ eā. q̄rit̄ q̄liter
debeā ei restituere dotē. i. dictū vsumfruc. ⁊ dixit marcell? au
ctor huī?. l. q; marit? ꝺz cauere ml'eri q; q̄ntūcūq; vixerit: mari
tus ꝓmittet eā vti ⁊ frui. ⁊ etiā heredē ei? mulier̄. sed ipsemet
postea distinguit dictū suū ad h̄ vt meli? intelligat̄. ⁊ dic̄ aut
ille fund? titian? de quo habuit marit? vsumfruc. in dotē ab
uxore erat ipsi? viri aut mulieris: aut cuiusdā extranei: si erat
viri: nō erat vez qō dixi supra. q; mulier habeat vsumfru. so.
ma. ꝓ se ⁊ heredē suū: q: statiz ea mortua reuertit̄ ad ꝓprieta
tē: ⁊ ita ad viz cui? erat ꝓprietas. Si aūt erat mulier̄ dict?
fund?: est vez q; dictū est. ſ. q; ml'ier debeat rehabere ⁊ heres
eius. Si aūt erat cuiusdā ēne? dict? fund? ⁊ ipse amore mu
lier̄ ꝺstituit marito ei? vsumf. in eo loco dot̄. videam? qualr
ꝺz so. ma. restitui mulieri. ⁊ postea videbim? vtrū transeat ad
heredes mulieris. ⁊ certe ꝺz marit? ei mulieri cauere q; q̄diu
viverit marit? patiet̄ mulierē vti ⁊ frui ⁊ heredē ei? mulieris.
vel si velit marit? pōt ei dicere. ego ꝺcedo tibi vtēdi ⁊ fruendi
possibilitatē in dicto fundo. vel si dñs ꝓprietat̄ velit ei ꝺsen
tire poterat ei ꝺstituere ius vtēdi fruēdi: vl' si dicat dñs ꝓprie
tat̄ ego volo emere istā vtilitatē p̄cipiēdoz fructuū ex fundo
meo. bñ pōt h̄ dicere. ⁊ dabit pecuniā mulieri ⁊ vsufr. reuertet̄
ad ꝓpetarē. ⁊ nō solū mulier pōt recipe a dño istō p̄ciū. fz etiā
ea mortua h̄rs ei? ⁊ coget̄ vēdere marit?. si aūt dñs nolit eme
re ⁊ mortua est mulier. ꝺz marit? p̄stare patientiā h̄rdi ml'ier̄
q; possit fruct? p̄cipe. nō enim est extinct? vsufr. viuente viro
in cui? p̄sona fuit ꝺstitut? noie dot̄ ab ēneo ꝓ muliere. Si
aūt ēne? ꝺstituisset mulier ⁊ illa ꝺcessit marito loco dot̄. cre
do q; h̄rs mulier̄ nō h̄eret. qz vsufruct? ad h̄rdē fructuarij trā
sire nō solet. vt. s. e. l. ij. rū.

Seruus. Titia dedit seio in dotē seruū inextimatum ille seru⁹ mulier⁊ ꝓtēplatione fuit īstitut⁹ a quodā exneo. certe si marit⁹ nō ꝫ sollicitudinē dānī sustinēdi. pōt bñ iubē illi seruo vt adeat vel repudiet si mag⁊ credit expedire. si autē ꝫeat sollicitudinē ne obligef mulieri actiōe de dote. si faciat fuū repudiare locupletē ꝫditatē vel faciat acq̄rere dānosaz daf ei marito ꝓ filiū vt coz̄ testib⁹ interroget mulierē. vtrū velit ꝫere ꝫditatē in q̄ seru⁹ dotalis est īstitut⁹ an non. ⁊ si dicat nolo. audacf iubeat marit⁹ suo q̄ repudiet. Si aūt dicat mlier nolo: dabit ei mlieri marit⁹ fuū: vt suo iussu adat sub ea ꝯditione tū vt statim cum adierit marito eum restituat.

Filie mee. Dedi titio dotē ꝓ filia mea emancipata ⁊ stipulat⁹ fui vt si ea decederet in mr̄imonio ad me dos reuertīf vñ cū fuerim in vnū casum tū stipulat⁹. in aliū ꝫ habere mulier vl̄ ꝫs ei⁹. i. si fiat diuoztiū. vt. s̄. e. si cū dotē. in p̄n. marit⁹ cū videret egram in fraudē meā fecit diuoztiū cū ea vt sic ipa in mr̄imonio nō decederet. sicq̄ dos remanet liber⁊ quos ex ea hūit. ꝫditib⁹ ei⁹. certe ꝫ hic q̄ nihilomin⁹ ꝫ acti. de dote.

Filiafa. Dedi dotē ꝓ sistētē in reb⁹ mobilib⁹ ꝓ filia quā ꝫeo in ptāte q̄ dos so. ma. ꝫ restitui post an. vt. C. de rei vx. act. §. exactio. postea mortua fuit dicta mlier. ⁊ ego p̄ feci expēsas circa fun⁹. certe q̄is dotē nō possez repetere añ annū. tū dictā expēsaz statim repetā a marito q̄ ꝫ dotē est

Otalē. Mulier eni dicta expēsa es alienū dot⁊. dedit mihi in dotē seruū. ego manumisi eū. ipse liberat⁹ postea me ꝫedē instituit vel aliquid eo viuēte fui ab eo lucrat⁹. puta de bis q̄ ei imposui ꝓ libertate danda vl̄ ꝫtū ab eo ertiationē opaz ei ꝓ me ꝫpositaz vl̄ qz aliq̄d mihi dōauit postea solutū est mr̄imoniū inter me ⁊ vx. p̄dictā. vl̄ etiam ad huc ꝫstat. petit a me dicta vxor vt eidē illō qđ lucrat⁹ suz ab illo liberto: nūquid teneoz ei dare. ⁊ distīguīf hic: aut ea iuita manumisi dictū seruū. aut volēte. ⁊ si volente. aut donauit mihi seruū vt manumitterē. aut mādauit mihi solū mō vt manumitterē. p̄mo casu totū q̄cq̄d habui a liberto debeo ei restituē illo. s. mō q̄ ꝫ in hac. l. Scdo casu nihil debeo restituere. i tertio aūt casu debeo restituere illud solū qđ puenit ad me⁊tanq̄ ad p̄onū ⁊ nihil aliud. ⁊ ꝫ est vez siue iā ꝫtū a liberto p̄dicta cōmoda siue ꝫre possuz. Itē ⁊ si dolo feci quomin⁹ ad me p⁊ueniat. teneoz ⁊ etiā ꝫs me⁹ teneī si ad eū puenerint p̄dicta cōmoda nō alⁱs. ⁊ nunq̄d p̄ me⁹ teneī si ipe dotē ꝓ me accepit. ⁊ ꝫ q̄ nō. qz lex nō fuit locuta nisi sup marito ⁊ ꝫde ei⁹ ꝫ q̄d si ego marit⁹ nolo dare mulieri nisi extiationē rer̄ q̄s fui lucrat⁹ a dicto liberto. certe audioz. ⁊ ꝫ vsq̄ ad. l. i. ꝫs reb⁹

In ꝫs reb⁹. Titia dedit mihi in dotē res nō in pecūia ꝯsistētes. certe nō debeo cōmittere in eis dolū vel ck̄pā ⁊ si cōmitto teneri debeo. ⁊ ponit exēplū in reb⁹ dotalib⁹ lucine vxor⁊ grachi. Seru⁹ vxor⁊. Marit⁹ seruis vxoris sibi in dotē dat⁊ ab ea emit vestīmēta. siue dedit pecuniā eis vt ipsi sibi emerēt ⁊ emerūt. certe so. ma. illa vestīmēta debent restitui viro talia q̄lia sunt. ⁊ si nō restituant ꝓ mulierē p̄cium eoz cōpēsabit. vir ei in dote. Filiafa. Sol. ma. inter me et filiā titij in sua ptāte exūtez. ipsa iussit mihi vt ego redderez p̄ri dotē ⁊ ego solui p̄ri dimidiā: ⁊ tūc decessit p̄. certe superfluū debeo restituere filie ⁊ non ꝫdib⁹ p̄ris nisi ipa delegasset me p̄ri ⁊ ego nouādi aio ei ꝓmisissez. Mācipia. Extimata mācipia accepisti in dotē ⁊ ꝺueniſti cū vxore tua q̄ redderes ei solu. ma. eadē mācipia tūdē valētia sicut fuerunt extimata. certe part⁹ eoz lucrari debes. Mulier. Mulier dederat titio. x. vel. c. in dotez facto. postea inter eos diuoztio ipsa fuit ab eo errāte stipulata ducēta ꝓ dote sua. certe nō petet nisi cētū. Uxor diuoztio. Titia fecit diuoztiū a viro suo ⁊ ab eo exegit dimidiā dotis ⁊ reliq̄ apud eū dimisit ⁊ nupsit scdo. ⁊ postea fecit diuoztiū a scdo ⁊ redijt ad p̄mū ⁊ ei dedit certā q̄ntitatē noīe dot⁊ nō facta mentiōe residui p⁊ie dotis. q̄ apud eū reliq̄rat. postea ab eo fecit diuoztiū ⁊ repetit dotē quā ei dedit p̄ma vice ⁊ scda certe ꝫsdē dieb⁹ reddi ꝺz vtraq̄. Si vir. Noie filie mee ꝓmisi genero meo dotez generi postea liberauit me. certe generi est periculum. Si quis ꝫo titia ꝓmisi dotē marito suo. postea eā instituī heredem ⁊ decessi certe ā modo nō ptinet piculū ad maritū si nō exigat ab ea q̄is esset eius piculū si nō egisset a me ꝓmissore si viuus remāsissez ⁊ q̄d iuris est ea īstituta in totū a promissore.

In partē. Uxor dē est in p̄re si ꝓ parte īstituat. lier dedit mihi in dotē seruū hūtē peculiū. postea solutū est mr̄imoniū. certe ita bñ debeo restituere peculiū sicut seruū. ⁊ in eo debeo teneī de dolo ⁊ culpa sicut teneoz ꝓ alijs reb⁹ dotalib⁹ ⁊ fruct⁹ ex eo debeo retiere sic ex alijs reb⁹ dotalib⁹

De impēsis in reb⁹ dotalib⁹ factis. Rubr.

Impēsarū. Primo ponit diuisiones marit⁹ circa res dotales. ⁊ dic q̄ tria gña sunt alie eiz sunt necessarie: alie vtiles: alie voluptarie. Scdo dic q̄ sunt necessarie. i. q̄ fiūt ꝓpter necessitatē. Tertio ponit quoddā ꝓprium impēsaz necessariarū qz hūt necesse fieri in dote alⁱs cōpēsanf cū dote nec eā minuunt. q̄rto ponit exēplū de necessarijs ipēsis. vsq̄ ad. l. ⁊ in tū. Quinto dic q̄re dicūtur necessarie. s. q̄ marit⁹ ꝫ eas necesse facere ⁊ si nō faciat tenef mulieri. Sz pone q̄ faciat ꝫ mal

Quū exitū hūerūt. certe nihilomin⁹ minuūt dotem.

Quod dicit. Nec. l. exponit illud qđ est. s̄. e. l. i. ij. rū. sez q̄ ipse necessarie ꝓ mariū facte in res dotales minuūt dotē dicit eni illud esse intelligēdū cū dos erat in pecunia tm̄: vel i pecunia ⁊ nō in specieb⁹. si aūt esset dos tm̄ in specieb⁹ ⁊ non minuuntur species. sed ius dotis. id est tantū retiebit eos marit⁹. sol. mat. donec mulier ei satisfaciat. ⁊ hec q̄ a sunt q̄s expē se sunt facte in ipsa dote nō alⁱs. sz pōe q̄ mulier satisfecit marito de dictis specieb⁹ ⁊ impēsis. nunq̄d videf dos crescē: q̄si iā diminuta fuisset: an ꝫo videf ex integro ꝓmāsisse: ita q̄ nō fuerit diminuta nec nūc videaf crescere. ⁊ dic q̄ si pecunia fuerat in dote videaf nūc crescere. nā diminuta fuerat. ꝓpter expēsas. Sz pone q̄ marit⁹ so. ma. restituit dotē uxori nec aliq̄d dixit de ipēsis necessarijs q̄s fecerat in dotē. certe potest ꝺicere dotē q̄si eā indebite soluerit Utiles aūt. Circa de necessarijs ipensis. nūc vult dicere de vtilib⁹ ⁊ voluptarijs. ⁊ in b. §. dicit q̄ dicūtur vtiles in. l. se. ponit exēplū de vtilib⁹. in l. aūt voluptarie dic q̄ sunt voluptarie. Itē dic q̄ vtiles nō minuunt dotē: q̄is necessarie minuāt: sz tū pōt eas repetere maritus: ⁊ ita demū si voluptate mulier⁊ facte sunt si mulier nō pōt soluere expēsas: nisi vēdat res in q̄b⁹ facte sunt. q. d. si aliūde cōmode pōt soluere mulier nō req̄rif ei⁹ voluptas ad b̄ vt marit⁹ possit repetere. Sz nunq̄d voluptarie poterint repeti ⁊ certe si marit⁹ vult auferre ornatū quē posuit in reb⁹ dotalib⁹ q̄ ornat⁹ pōt marito aliquā vtilitatē afferre et mulier non patiaf dz marito restituere expēsas q̄s fecit in ornamento. alⁱs nō p̄nt repeti nec marit⁹ pōt auferre ornatū. Sz pone q̄ res dotales in q̄b⁹ marit⁹ fecerat voluptarias expēsas sunt ꝓpter te ad vēdēdū: ⁊ sic dicta impēsa faciet eas pl⁹ vēdi. certe sine dubio tūc ꝫz marit⁹ repetitionē. alⁱs nō etiā si voluptate mulieris facte sunt. Scias etiā q̄ si marit⁹ velit donare mulieri cōstāte mr̄imonio expēsas necessarias vel vtiles q̄s fecit in res dotales ⁊ q̄s so. ma. pōt repetere. nō valet donatio. ⁊ ꝫ vsq̄ ad. l. oīno. in q̄ ꝺz q̄ si marit⁹ fec modicas necessarias ipēsas in reb⁹ dotalib⁹ nō recupat eas eo iudicio dot⁊ q̄ mlier agit ꝺ eū. so. ma. Sz pōt agē ꝺ eū acti. ne. ge. ⁊ ꝫ vsq̄ ad. l. neq̄.

Neq̄ stipēdiū. Marit⁹ soluit tributū ꝓ p̄dio dotali cōstāte mr̄imonio. eo soluto vult repetē a mlier. certe nō

Impēse. Nec. l. dic q̄ pōt. qz istō on⁹ est fructuū. sunt necessarie expēse: ⁊ de eis ponit exēpla ⁊ dic q̄ sunt vtiles ⁊ de eis ponit exēplū ⁊ q̄ voluptarie ⁊ ponit exemplum

Quod ꝺz. Nec. l. vult determinare illud q̄ dictū est. s̄. e. l. i. iij. rū. vbi dictū est q̄ necessarie ipēse minuūt dotē ⁊ determinauit in aliq̄ alia. l. s̄. e. q̄ ꝺz. ⁊ dic q̄ si aliq̄d ipēsus est ꝓ maritū ex tutelā necessariā rer̄ dotaliū ⁊ nō ad ꝓpriaz eaz vtilitatez: illa ipēsa nō minuūt dotē: puta qz in dotalib⁹

mācipis dedit alimēta vl' fec̄ aptari pietē in domo dotali vt nix si veniret t fec̄ aptari agrū dotalē. q̄nis enī ista t silia necessario fiāt cū nō ptinēt ad ppetuā vtilitatē rez dotaliū. iō dotē nō minuūt. t res dotales eaz fructib⁹ dictas īpēsas reficiūt marito. i. cōpēsantur cū fructib⁹. nā multomagis videtis tu marite pcepisse min⁹ ex his p̄dictis dotalib⁹ deductis dictis impēsis ex pceptiōe parte facta fructuū ex p̄dictis dotalib⁹ qa debēt deduci ml'tomagis dico q̄ videaris in dcās res dotales īpēdisse tm̄. vt ita repetas expēsas p̄dictas vel in dotē cōpensas t lucreris fruct⁹ q̄ esse nō dz. t vt gñal'r dicā ego nō possum tibi diffinire que sunt ille expense que dotem possunt minuere. sed iudex dz estimare ex gñe expēsaz. vt si sunt necessarie minuāt dotē. al's nō. Itē ex magnitudine necessariaz expēsarū. q̄ si sunt modice nō minuēt dotē. vt. ff. e. l. oīno. al's sic. vt ff. l. i. iij. rū. t. l. q̄d dz. t in p̄mis dz dict⁹ iudex inspicē an q̄ inspiciat gen⁹ vl' q̄ntitatē expēsaz: vtrū sint facte expēse gra q̄ rēdoz fructuū. t si iō sunt facte nō audiat maritū repetētē vl' in dotē cōpēsare volētē. Si aūt nō gra fructuū q̄rēdoz sunt facte, tūc inspiciat gen⁹ t q̄ntitatē.

¶ Rerū amotaz. Rubrica.

Rerū quidē. Titia mea vroz erūs amouit mihi ea solutū est mr̄imoniū inf me t eā. nunq̄d possum ō eā agere furti actiōe t dz q̄ nō. imo agā actiōe rez amo. q̄uis enī fecerit mihi furtū, nō tñ obligat mihi furti. t istō ptingit, ppt honorē pteriti mr̄imōij. q̄ g̃ nō est nata actio furti vt dictū ē bñ pōt adhuc nasci si ml'ier dictas res ōctet so. ma. Dz t si seru⁹ vroris mee mihi furtū fecerat, certe hēo ō vxorē noralem furti actionē noīe sui t nō suo. Quid si vroz mea fec̄ furtuz ei cui hr̄s sum, certe furti mihi obligata est sz in honorē mr̄imonij nō agā ō ea nisi odictiōe furtiua. t idē est si mihi fec̄ furtū añ q̄ mihi nubēr. Itē q̄d si nō extāt res q̄s mihi amouit ostāte ma. cā diuortij, puta q̄ eas comedit vl' aliē osumpsit mulier, certe nihilomin⁹ locum habet hec actio. t vsq; ad. l. t iō. §. si fi lia. ¶ Si filia. Filia mea in mea ptāte ostituta viro suo alipeculio filie mee ipsa aūt neq; furti neq; rez amo. tenet in casu tñ teneor insolidū. puta si agā ō genez meū. so. ma. t repeto ab eo dotē quā ei dedi, p filia mea. ego dico adiūcta filie p sona. i. noīe meo t filie mee cū mihi t ei sit actio de dote cōis insolidū defendere in actiōe rez amo. t defendēdo satisdare noīe iuq̄tū locupletior sum fact⁹ ex reb⁹ amot⁹ p filiā meā locupletior aūt videor esse fact⁹. t si dolo feci q̄min⁹ ad me puenirēt res amote. Itē t si viua est filia, nihilomin⁹ teneor meo

Contra. Si nurus mea. i. vroz filij mei in mea ptāte ostituta amoueat aliq̄d cā diuortij. ego socer bñ possum ō eā agere. ¶ Titia dedit dotē filio meo t nō mihi. t postea surripuit rē dotalē, certe ego nō possuz agē ō eā actiōe furti vl' re. amo. cū ad me nō spectēt res amote. ¶ Itē cū. Si marit⁹ erūs in ¶ Si post. Vroz mea mihi ostāte ma. surripuit q̄sdaz res t actionē t si ipa decedat hr̄s su⁹ teneť. Dz si ego decessi añ diuortiū. t sic nō hēo actionē rez amo. vt. j. e. rez. nec hr̄s meus hēbit. sz hēbit ō eā here. pe. vl' act. ad exhibēdū. Dz q̄d si ipa amoueat p⁹ mortē meā t añ adita here. meaz p hr̄des meos cui teneť actōe re. amo. cū nō cōmittať furtū iacēte hr̄ditate.

Si ml'ier. Si vir amouit res suas vroi bñ teneť hac actiōe: t si vterq; eoz surripiat alteri cōpēsabūt ad iuicem cū dos. Mulier amouit res mariti, postea so. ma. egit ml'ier de dote t eā consecuta est, nunq̄d āpli⁹ potent marit⁹ agē acti re. amo. t dz q̄ sic. ¶ Fabiā⁹. Vroz amouit res viri. t so. ma. eas nō vult restituē. certe dabit marito ō eā iuramētū in litē. etiam si ml'ier velit ei dare iustā estiationē dictaz rez. ipe aūt nolit ni si res. t in isto casu iurat marit⁹ in litē ō vro. sicq; dab marito q̄ntitas quā iurauit: t remanz res amota apō ml'ierē. marit⁹ nō teneť mulieri cauē de euictiōe dicte rei: q; ppt ostumatiaz

Mercell⁹. Sive vroz ml'ier res apō eā remāsit, expellat maritū de domo t res amoueat viri. sive maritus expellat vxorem de domo. t amoueat res vroris tenetur. ¶ Qui rez. Egi actiōe rez amo. ō vxorē quōdā meā. t volo pbare q̄ ipsa amouerat. t nō possum: nisi p sacm̄ suū. certe me iurāte q̄ nō deferať ei sacm̄ aīo calūniādi ipa teneť iurare q̄ non amouerat aut res mihi restituēt. t qō dixi in vxore hz locū in viro amouēte res vr. Dz nunq̄d pt vl' hr̄s illi⁹ q̄ dicit amouisse teneť iurare, certe nō. Dz q̄d si ille q̄ dz amouisse referat sacm̄ deferēti, certe nō audit. Itē q̄d si ego q̄ agebā re. amo. p parte rez volo pbare p alia parte sacm̄ ei q̄ amouit se dz deferre nūq̄d possū. t dz q̄ sic. t b vsq; ad. l. nihil interest.

Nihil interest. Sive habitē in eadē domo cū vxore mea sive nō t ipa res meas mihi amoueat teneť. ¶ Vroz. si hēo filiū meū i ptāte. t vxor ei⁹ mihi aliq̄d surripiat nō agō ō eā actiōe furti sz rez amo. Si aūt sit emācipat⁹ a me filius me⁹ bñ possuz agē furti ō vxo. suā. t qō dixi in vxore filij. idez

Fiscus. Vxor mea est in vxo. nepotis t pnepotis mihi surripuit res meas ostā. mr̄imonio. t postea ex alicā meo delicto bona mea publicata sunt. certe sic interiz pote

Concubina. Si cōcubina mea mihi res meas amoueat, vl' illa cū q̄ non est mihi matrimoniū de iure, sz sit forte de facto bñ hēo ō eaz actionē furti t nō re. amo. q̄ act. rez amo. cōpetit cā diuortij facta amonitione. diuortiū aūt b nō potuit esse. cū non fuerit mr̄imoniū. sz t si mulier nō cogitabat ad b de diuortio cū mihi surripuit. sz cū fiebat diuortiū inter me t eaz dictas res celauit. nihilomin⁹ teneť act. re. amo. ¶ Nō solū. Sive extant res q̄s mihi amouit vxor mea sive nō. sp hēo act. rez amo. t etiā odictionē furtiuā. ¶ Que viro. Mihi accōmodauit titi⁹ codicē sive digestū t vroz mea mihi surripuit. certe possū agē ō eā act. re amo. t titi⁹ q̄ mihi cōmodauit hz ō eā odictionē furti. Dz si vn⁹ nfz agat ō eā. t alter nō poterit agē. Sed pone q̄ vroz mea nō surripuit mihi suis manib⁹ res meas vl' alienas mihi cōmodatas. sz introduxit fures q̄ surripuerunt certe nihilomin⁹ teneť q̄uis res amote p dictos fures ad eā nō puenerint. t q̄ dixi in re mihi cōmodata idē ē i ea quā bo

Si mulier. Vxor de vina fide emi ego marit⁹. ta viri desperās diuertit ab eo surreptis ei q̄busdā reb⁹ postea vir liberat⁹ est ab illa infirmitate. certe habz cōtra eā vtilē rez amo. act. nō aūt directā. q; nō fecit cā diuortij mulier furtū. ¶ Si seru⁹. Seru⁹ vroris mee sive dotal' sive nō. surripuit mihi q̄sdam res iussu dñe sue cū inissset osiliū diuertendi, certe teneť ml'ier rem̄ amo. act. sec⁹ si nō fec̄ iussu dñe, quia tūc distinguit⁹ vtrū ml'ier sciuit eū esse furē cū eum ml'ier dedit mihi in dotē t sarciet mihi totū dānū quēta a me ac furti sui Si aūt ign̄auit ml'ier eū esse furē. t tūc teneť furti nox. ¶ Rerū amotaz. Vxor mea amouit mihi res q̄s mihi dederat in dotē. postea solutū est mr̄imoniū inter me t eā. t sic ipsa būit repetitionē dot⁹ si nō surripuisset dotē. vñ videť q̄ marit⁹ nō posśit ab ea repetē res dotales q̄s ipa amouit. q; t si nō surripuisset eas posset repetē. dz tñ b q̄ pōt. q; interim patit dānū marit⁹. eo q̄ fruct⁹ nō hz ex reb⁹ dotalib⁹ p eā surrept⁹ et nō solū lucrū: sz etiā dānī habeť rō. ¶ Hec actio. Actio rez amo. otinet rez psecutionē q̄uis nascať ppter delictuz surripient⁹. t iō nō finit anno siť t odictio furtiua. Itē nō solū maritoz: sz etiā hr̄di ei⁹ cōpetit: t si ml'ier nō est soluēdo quēta ream. īsolidū odēnať. t idē ē i viro surripiēte t lra dic rōz bona

Si ppter. Mulier amouit viro res ostā. mr̄imōio. post ea solutū est mr̄imoniū. vñ eā quenit marit⁹ rez amo. t ipsa nolēs restituere res amotas odēnata fuit in eaz estimatione: sicq; res amote remāserūt penes eā. t postea ipsa ab ea rē possessiōe cecidit. nunq̄d hz rei ven. ad eas repetendas. t dz q̄ sic. t si non cadat a possessione t ab ea petet heres mariti quondam vel ipse maritus q uondam exceptiōe remoueť

¶ Si mulier. Mulier de morte viri desperãs. nõ aũt diuor tiũ cogitãs subripuit res mariti. ⁊ marit⁹ mortu⁹ est sicut ipa credebat. certe non hz locũ actio rei amo. qz nõ fuit a motũ cã diuortij. sz cã mortꝭ vt dictũ ẽ. vt. j. e. re. amo. sz hz locũ. p he redib⁹ mariti actio ad exhibẽ. ⁊ petitio heredi. sed in isto alio casu bñ hz locũ actio. rei amo. Interim mulier ꝺstãte matri monio subripuit res viro. ⁊ postea diuertit vñ hz locum actio rei amo. postea ipsa reuersa fuit ad maritũ. ⁊ sic cessauit acti. rei amo. interim postea ꝺstãte scõa reuersione ipsa surripuit eidẽ marito alias res ⁊ solutũ est mrimoniũ inẽ eos. certe non solũ. p reb⁹ amotꝭ p eã post reuersionẽ. sz etiã. p amotis in pri ma ꝺstãtia mrimonij manz actio rei amo. ⁊ qõ dixi in rebus amotꝭ in vtroq; mrimonio. s. vt hẽat locũ repetitio impẽsarũ factaꝝ in vtroq; mrimonio. ⁊ idẽ est in donatiõib⁹ factꝭ p ma ritũ vxori ꝺstãte ꝓmo mrimonio ⁊ scõo. qz de vtrisq; hz repe titionẽ marit⁹ cũ enĩ nõ valuerit repetí pñt p donãtez. vt dixi s. solu. ma. diuortio. §. ob donatiões. ¶ Ob res amotas. Mulier surripuit mihi ꝺstan. ma. res meas. vl etiã illas q̃s mihi in dotẽ dedit ⁊ nõ est solutũ adhuc mrimoniũ post amo tionẽ sicq; nõ hz locũ actio rei amo. vt. j. l. pri. vẽdicatio. qz ⁊

Rẽũ amotaꝝ. Tũc demũ hz lo furtiua locũ hẽbit. cũ actio rei amo. si mulier amouit cã diuortij vel etiam vir. ⁊ postea diuortiũ secutũ est. si aũt nõ est secutũ diuortiũ vl si secutũ est. nõ tñ ipsa surripuit cã diuortij. sicq; nõ hz locum actio rei amo. tñ marit⁹ nõ dz ꝓpt b res suas amittẽ. iõ furti

Rẽũ amo. Actio re. amo. est ꝺdi ua ꝺditiõe ꝺdicet. ctio. i. dicere actio in psonã. ⁊ psonal r enĩ agit marit⁹ ꝺ

r Rẽũ vxo. quondã ad repetẽdũ res suas amotas. amo. So. ma. accusaui vxo. meã de adulterio. ⁊ nihilo mín⁹ volo eã ꝺuenire act. re. amo. certe dz b q bene possum.

¶ Ji vxor. Libr̃ meũ cõmodaui titio. postea vxor ei surri puit. postea ego ꝺueni titiũ cõmodatariũ ⁊ soluit mihi estimationẽ libri. certe vxorẽ meã potuit ꝺuenire furti.

Rẽũ amo. So. ma. ago rei amo. ꝺ vxorẽ meã quondã ipsa nõ vult mihi restituere res amotas. vñ ꝺdenari dz ad ex timationẽ. vt. s. e. si ꝓpt. q̃rẽ b ad qõ tps debeat referri extia tio vtrũ ad tps quo fuerũt res amote tñ. an ad tps q̃ petun tur vel ad qõ aliud tps. ⁊ dz q ad tps quo fuerũt amote. s. si maior erat. tũc extiatio eaꝝ q̃ alio tpe. Si aũtẽ alio tpe post amotionẽ fuit maior eaꝝ extiatio illud dz inspici. ⁊ est rõ q̃re talia ispiciaꝫ tpa. qz idẽ fit cũ ꝺdicit res ex cã fur. cũ aũt mu

Olier amouit res marito bñ facẽ furtũ. sz ipa leui⁹ puniaꝫ.

¶ Elm soluto. Ego ꝺ vx. meã quõdã act. re. amo. postea ipa rediit ad me. certe soluiꝫ iudiciũ rei amo. vt. s. e. sz reinte grato. Cliuia.

De libeꝭ agnoscẽdis. Rubri.

Senatus. Sup tractatu istiꝰ titu. duo fuerunt sena tuscõsulta. vnum vocaꝫ plautianũ. ⁊ a liud qõ fuit factũ tpe diui adria. de q̃ vltio hẽbis. j. e. l. iij. §. i. plautian⁹ aũt duo capita hz. vnũ caput est de his q̃ falsũ ptũ subijciũt. ⁊ de illo nõ tractaꝫ in b ti. aliõ caput tractat de pẽ q̃liꝫ teneꝫ agnoscẽ filiũ q̃ ad alimẽta ei dãda. Si nõ obseruet ea q̃ in senatucõsul. ꝺtinẽtur. vt. j. e. l. §. pena. ⁊ ꝺ alijs tractat sil r. pone g̃ ita casum b. diuortiũ feci cũ vxore mea. ⁊ ipsa dic̃ se p̃gnãtẽ ex me. vñ ipsa vl pr̃ ei⁹ vl ꝓcurator ab eis ad b ꝺsti tuit⁹ denũciãt mihi b intra. xxx. dies p⁹ diuortiũ vl denũciant pr̃i meo in ciu⁹ fum ptãte. vl denũciant ad domũ meã. certe ego marit⁹ debeo eis dicere cor̃ testib⁹ nõ est verũ q ipsa ex me sit p̃gnãs. vl debeo ad eã mittere custodes vt videã qñ pa riet vt sic possim scire vtrũ sit me⁹ filiꝰ vl nõ ille quẽ hz in ven tre. si aũt nõ faciat vnũ de p̃dict⁹ duob⁹: debeo p̃stare alimẽ ta puero siue sit ex me genit⁹ vl nõ. ꝓpus g̃ dz mihi denũciare mulier q̃ ego vxori: sed si ipsa nõ denũciet vl si denũciat ⁊ p⁹ ea custodes q̃s mittere ad eã volo ego marit⁹ ñ ꝓmittat stare secũ: nõ teneor partũ alere. Sz q̃d si ipsa nõ denũciauit mihi intra. xxx. dies vt debuit q nõ credebat se forte p̃gnãtẽ. certe adhuc audieꝫ vt denũciare possit. Sz ⁊ si nullo mõ vult denũ ciare mihi nõ oberit ptui q̃tũ ad alimẽta sibi p eã p̃stãda. pr̃ aũt nõ teneꝫ ad alimẽta vt dictũ est. qõ aũt dixi de. xxx. dieb⁹ intelligas q̃ debẽt esse ꝺtinui a tpe diuortij ⁊ nõ vtiles. acr.

¶ Eleganter. Jo one q̃ vxor mea nõ denunciauit mihi mari to p⁹. xxx. dies a tpe diuortij se esse ex me p̃gnãtẽ. ⁊ natus est pt⁹ añ. xxx. dies cõpletos. certe nõ hz locũ senatuscõ. plautia nũ. qz illõ locũ hz qñ p⁹. xxx. dies nat⁹ ẽ. ipa g̃ nõ puniꝫ qz nõ denũciauit: qz adhuc erat ifra. xxx. dies. q̃ sibi daꝝ ad denũ ciãdũ. nec marit⁹ quõdã eo q̃ omisit ea q̃ dz facẽ: qz ipe nõ te neꝫ ad illa nisi mlier ꝓpus ei denũciet: vt. s. e. l. §. illõ. nec ptui nocet. nã bñ potuit se ꝓbare filiũ. sic g̃ nõ nocet ptui i b casu ita i ei⁹ ꝓuerso nõ nocet illi q̃ dz pr̃. nã si mlier denũciauit mi hi marito se eẽ p̃gnantẽ ex me sic facere debuit: ⁊ ego misi cu stodes sic facere debeo. missio custodũ nõ nocz mihi q̃n possiz postea ꝓbare natũ nõ eẽ meũ filiũ. dz aũt b casus ꝓuersus ad supiorẽ. qz sic ĩ supiori nec mlier mihi denũciauit nec ego civl custodẽ misi. ita p ñrũ in isto ⁊ ipa mihi denũciauit. ⁊ ego cu stodes misi. ¶ Jul. scribit. Dictũ ẽ s. e. §. pena. q̃ si mlier vi ro denũciauit se ex eo p̃gnãtẽ sic debuit ⁊ vir non misit custo des vl nõ denũciauit ei eõrio eã nõ eẽ p̃gnãtẽ ex se tenẽ ma rit⁹ agscere ptũ. nũc vult illud expõere. ⁊ dic̃ q̃ est itelligẽdũ q̃tũ ad alimẽta. Sz si velit ꝓbare eũ nõ esse suũ filiũ bñ põt. imo pl⁹: qz si sua ꝓpa volũtate dicit ex iudiciũ eũ suũ filiũ eẽ. nihilomin⁹ põt postea ꝓbare eũ nõ eẽ filiũ. lz maxima ꝓsum ptionẽ faciet. p filio dicta pr̃is ꝺfessio. Jtẽ q̃ dictũ est. s. e. l. §. sz si marit⁹. q̃ si mlier nõ obtuet ea q̃ i senat⁹ cõsul. ꝺtinenꝫ q̃ marit⁹ quõdã nõ cogiꝫ filiũ agscere. dz itelligi q̃tũ ad alimẽ ta donec ꝓbauerit puer se eẽ ei⁹ filiũ q̃ q̃dã nõ erit filio ꝓhi bitũ. Sz q̃d si mlier ñũciauit viro se eẽ ex eo p̃gnãtẽ sicut de buit. vir aũt nõ negauit b. tũc certe sicut dcm̃ ẽ q̃ ad alimenta faciet sibi vir p̃iudiciũ: nõ aũt q̃ntũ ad filiatiõem. ¶ Si q̃s. Titi⁹ fuit abñs ab vxore põe p. x. ãnos ⁊ reuersus ñuẽit vxo rẽ p̃gnãtẽ. vñ reiecit eã. ipa aũt postea denũciauit ifra. xxx. di es ei q̃ ex eo p̃gnãs erat. vir aũt nõ ꝺdixit vl non misit custo des. certe p̃iudicat sibi vir q̃ntũ ad alimẽta p̃stãda nõ q̃ntuz ad filiationẽ vt dictũ est mltotiẽs. ¶ Ex his appet. Ex supe riorib⁹ vidẽ potes q̃ si mulier omittat ea q̃ dz facere ex sena tuscõ. nõ p̃iudicaꝫ filio q̃n se filium ꝓbare possit: ⁊ q̃n hẽat a mre alimẽta lz nõ a patre. appet filr ex supiorib⁹ q̃ si ille qui pr̃ dz omittat facere ea q̃ dz: teneꝫ alere ptũ. nõ tñ facit sibi p̃ iudiciũ q̃ntũ ad b q̃n possit ꝓbare eũ ex se nõ eẽ natuz: sz sufficit marito facere vnũ ex illꝰ q̃ ei iniũgunt in se. cõsult. plautiaõ puta ⁊ negare ei ex ea se esse natũ: lz nõ mittat custodes ⁊ i eo casu nõ euitabit mlier quomin⁹ ille q̃ dz pr̃ ꝓbet se nõ pfez: ⁊ si ĩuenit pr̃ corã iudice ad ꝓbãdũ b. aut iudex ꝓnũciet eã esse ex eo p̃gnãtẽ i ea cã ẽ vt agsci debeat p illũ q̃ pr̃ dicebaꝫ esse suũ ptũ in oib⁹ causis ⁊ quo ad alimẽta ⁊ vt su⁹ nascaꝫ. ⁊ b di co siue i ẋitate filiꝰ su⁹ eẽt siue nõ. vñ ⁊ fratrib⁹ suis erit ꝺsan guine⁹. sñia ei ista ius facit. Si aũt ꝓnũciauerit eã nõ esse ex

eo p̃gnãtẽ nõ hẽbit p suo q̃uis in veritate su⁹ fuerit.

¶ Clia plautia. Clidim⁹ p supiorã. s. a ꝓncipio ꝓme. l. vl q huc q̃ senatuscõ. plautianũ hz locũ circa illos part⁹ q̃ fcõ diuortio eduñ ⁊ nõ ꝓuidit eis q̃ nascunꝫ ꝺstã. mñi. vñ factũ fuit postea aliud se. ꝺsul. tpe diui adri. qõ eis loq̃tur: ⁊ p illud põt agi vtrũ marit⁹ agscat eos ⁊ idẽ est si mortuo marito na scaꝫ viuo tñ pr̃e mariti q̃ maritũ in ptãte hẽbat. vñ nascitur⁹ dz recidere i ei⁹ ptãtẽ. Sz q̃d si qõ est vtrũ pt⁹ nat⁹ sit ꝺstãte matri. an soluto. vl mlier illa fuerat vxor vl non. certe adhuc cogscet iudex ex b auctẽ dicti se. cõ. Sz põe q̃ mortu⁹ ẽ ille q̃ pr̃ dr: ⁊ nõ supest au⁹ q̃ hũerat eũ i ptãte. certe nõ hẽbit locũ se. ꝺsul. plau. vl illõ qõ factũ fuit sub diuo adri. sz aget puer peti. he. ⁊ ibi q̃reꝫ vtrũ fuerit ei⁹ filiꝰ vl nõ. vñ si viuo pr̃e agaꝫ ꝺ eũ interdicto facto sub diuo adri. ⁊ pr̃ interi decedat ruptũ erit illud iudiciuz ⁊ poterit petere puer se mitti in possessiones ex car. edic. Scias tñ q̃ se. ꝺsul. plau. ⁊ illõ qõ factũ ẽ sub di uo adri. nõ hz locũ si nascitur⁹ nõ possit eẽ su⁹ hꝛs ei quẽ pr̃z dicit.

Decare. s. l. pri. §. i. dictuz ẽ q̃ nato ptu ꝺstã. mñi. ille q̃ dz paterteneꝫ eũ alere. ⁊ iudex ad hoc dz eũz astringere. Sz põe q̃ nõ fuit astrict⁹: qz aliqs nõ petijt ⁊ ipse non prestitit alimenta partui ⁊ mortuus est puer ꝓpter hoc.

certe pinde est ac si suis manib⁹ eũ strãgulasset: et occasiõe illi⁹ q̃ nõ pstitit alimẽta ponit de eo q̃ partũ abiecit vl' q̃ exposuit eũ ad hospitale, nã oẽs isti videnť partũ occidisse suis manib⁹ si pp pdicta mortu⁹ ẽ pt⁹. vñ tenet. l. põpeia. ō parricidijs

¶ Jq̃s a liber. Heo filios in mea ptãte ostitutos vl' etiam emãcipatos et sunt diuites et ego paup. certe bñ tenetur me alere. et si ego suz dines et ipi pauper bñ tenent eos alere. et qđ dixi in pte idẽ est in auo et pauo et alijs supioribus. et idez ẽ in mte auia et pauia et alijs supioribus ex feinea linea ascẽdẽtib⁹. Sed q̃d si fili⁹ me⁹ est calcalari⁹: et põt se bñ alere certe nõ tenet eũ alere nisi forte esset infirm⁹ talit q̃ nõ posset laborare. ¶ Si vel parẽs. Fili⁹ me⁹ petit a me alimenta cora iudice: et ego nego eũ filiũ. qrit sup b vtrũ sit fili⁹ vel non dz iudex summatim cognoscere: et si pnũciauerit eũ filiuz esse ostituet ei alimẽta in bonis meis et nõ al's. Si aũt omissa dicta cognitiõe sũmaria ei decreuerit alimẽta: nullũ piudiciũ fiet mihi patri volẽti pbare eũ filiũ non esse. et qđ dixi in filio idẽ est in pte alimẽta a filio petẽte. ¶ Si q̃s ex his. Pone q̃ fili⁹ me⁹ nõ vult me alere sicut tenet vt dictuz est. certe iudex dz mihi ostituere alimẽta certa in bonis suis. et precipe ei q̃ ea mihi pstet: et si nõ pstet fili⁹. iudex dz eũ ostringere captis pignoribus: et idẽ est in pte a quo fili⁹ alimẽta petit. qđ autẽ si pt dicat. dñe iudex: ego nolo pstare ei alimẽta: qz ipe accusauit me. certe bñ audiet pez iudex. et scias q̃ nõ solũ comedere tenet dare pt filio et econuerso. sz etiam alia necessaria. postea ponit b casus de quodã q̃ hẽbat filiũ impubere emãcipatuz diuite: q̃ bñ tenet necessaria ei pstare. ¶ Si mat. Mat fec erpẽsas in alẽdo filio cõi maiorẽ trienio et repetit eas a pte. certe bñ põt. dñ tñ nõ sint tales erpẽse q̃s fecisz etiã pte filiũ alere. ¶ A milite. Nõ solũ fili⁹ pagan⁹ pez alere tenet: sed ne⁹ nõ tenet pstare nisi pat sit in nimia pauptate. ¶ Solent Nõ solũ filij tenẽtur alere parẽtes vt dictũ est sed etiã liberti patronos. Dz si negẽt se libertos eẽ iudex cognoscz sup hoc summatim vtrũ sint liberti vl' nõ: et si apparuerit liberti: iudex alimẽta in eoz ostituet bonis pfono. als nõ. sed si omissa dicta summaria cognitiõe ostituet alimẽta nõ faciet piudiciuz libertο q̃n possit postea docere se nõ esse libertũ et postea alimẽta nõ pstare. et q̃n ostituit iudex alimẽta pfono: dz ostituere a liberis: sz etiã liberti a pfonis. Jtẽ scias q̃ libert⁹ mis nec tenet me alere. libert⁹ autẽ liberti mei nõ tenet me alere. demi suis ppzijs nũmis et manumisi. nec ille a quo exegi mercedẽ p opis. Jtẽ fili⁹ me⁹ q̃ accusauit libertũ meũ de capitali crimine nõ põt ab eo petere alimẽta. Jtẽ scias q̃ liberta cogitur alere patronũ sup dicto aũt alimẽtis ostituẽdis pfono in bonis liberti: iudex dz dare arbitriũ: et sp tenet libertus ea pstare pfono: dõec pfon⁹ fuerit paup et ipse dines. Jtẽ scias q̃ etiã pez et mez pfoni egẽtes tenet libert⁹ alere si pfon⁹ moz et pfon⁹ dines: certe bñ tenet alere libertũ. nõ tñ ad hoc cise cogit: sz cautiue: q̃ amittit iura patron⁹ si non faciat

¶ Jmpator. Pfon⁹ erat in pauptate vel ita infirm⁹ q̃ nõ poterit se iuuare. libert⁹ suus vidẽs eũ ita laborãtẽ non curauit de eo. certe iudex dz liberto pcipe vt seruiat pfono. et si liber⁹ nõ obediat: dz eũ iudex facere vẽdi et pciũ dño dare id ẽ ꝺberauit. ¶ Si neget. Habui filiũ ex q̃dã mea vxo. et ipe petit a me alimẽta. et ego dico mi tua ẽ ancilla tiij: vñ tiu⁹ cui⁹ seru⁹ es dz te alere et non ego. et talia ꝺba superflua dicebat pater. si ipsa fuit ancilla non valuit matrimonium inter me et eam. certe dicitur hic q̃ bñ tenet ille qui non diffitet se patrẽ alere filium donec pbet matrez filij ancillã fuisse. et si pbauerit hoc nõ fiet piudiciuz ei: eo q̃ aluit. qđ aũt dixi in filio meo alieno seruo. idem est in nepote meo ex filia mea. nã ego nõ teneor alere eum: immo pater ei⁹: nisi paup essz pater. et ꝺ dicit cũ. l. sequenti.

¶ In bõis. Eliuo liberto pfon⁹ nõ dz aliqđ ius i bõis suis nisi b. s. vt libert⁹ teneat eũ alẽ egẽtem vel infirmũ.

¶ De vẽtre inspiciendo. Rubrica.

¶ Temporibus. Valerius prisciauus prẽtor vrban⁹ habuit coraz se tale q̃stionẽ de facto. rutili⁹ enim seuer⁹ habuit vxorẽ domitiã et postea sepati sunt. mulier negabat se pgnantẽ volẽs forte iniuriari viro. et vir dicebat eã pgnãtem et iõ voluit facere inspici corp⁹ ei⁹ ad sciẽdũ vtrũ esset pgnãs vel nõ: et nõ pmittebat mulier se inspici. dict⁹ pretor. sup hac q̃stione bũit osiliũ a dnob⁹ impatoribus q̃ fratres erãt. vnde ipi ita rñderunt ei. ista q̃stio noua est. vñ necessarium est nouũ ostilium et illud dare volum⁹. dicim⁹ enim q̃ tu pretor facias eligi domũ vnius honeste femine et eam dz intrare mulier. et ibi debẽt esse tres obstetrices bone fidei et eius corp⁹ debẽt inspicere vtrũ sit pgnans vel non. et si omnes obstetrices vel maior pars earũ renunciauerint tibi pgnantẽ eaz esse: tũc debes facere apponi custodes iuxta dictã domitiã si marit⁹ vult. Si aũt renũciauerint tibi eã nõ esse pgnantẽ nõ dz locũ custodie in hac ergo q̃stione nõ dz locum senatusconsultũ plautianuz de liberis agnoscẽdis. nec illud qđ factũ est tpib⁹ diui adria. de q̃b⁹ dictum est. s. ti. i. l. i. et. l. iij. ff. i. nec illud de liberis exhibẽdis: q̃ partus in vẽtre existens vt fuit in nostra questione dicitur partus mulier. Sed q̃d si mulier pdicta ponat postea: certe poterit maritus petere filiũ suũ ab ea p interdictũ de liberis exhibẽdis. vel p officiũ iudicis. Sed quid si marit⁹ an teq̃ faciat ptori adhiberi obstetrices ad eam inspiciendã velit eam respõdere coram ptore vtruz sit pgnans vel nõ. nũquid tenet venire coram ptore mulier: et rñdere. et dicit q̃ sic. et si nõ veniat vel nõ respõdeat cũ venerit debet eã cogere ptor captis pignoribus vel etiã multa ei indicta. et si constricta respõdere dixerit se pregnantez habebit senatusconsul. plautianũ locum de quo dictum est. s. t. i. l. i. non autem hoc rescriptum qđ habet locũ ea negante se pregnantez esse. notare ergo potes per verba supradicti rescripti q̃ domus honeste femine et etiam obstetrices: de quibus supradictum est debent eligi et adhiberi per pretorem et non per mulierem vel maritũ. Jtẽ scias q̃ si omnes obstetrices vel maior pars earuz renũcient pretori non esse mulierem pregnantez ipsa poterit agere contra maritum actione iniuria. si animo iniuriandi fecit eam inspici marit⁹. quãuis autem in supradicto rescripto non apponatur terminus infra quem possit marit⁹ facere inspici mulierẽ. tamen cũ debem⁹ apponere. xxx. dies sicut appositi sunt in senatusconsulto plauciano. vt. s. ti. i. l. i. in prin. causa tamen cognita post. xxx. dies audietur maritus. ¶ De inspiciendo. Huc vsq̃ dictum est p imperatores quando viuo marito tractatur de partu et mulier negat se pregnantẽ nuncvult dicere pretor quando mortuo marito mulier dicit se pregnãtem vt alij agnati non habeant hereditatem defuncti: et durant verba pretoris vsq̃ ad. ff. quãuis. bene per vnam collũ nam et plus primo ergo dicit pretor quid habeat facere mulier predicta in illo mense quo moritur maritus vsq̃ ad. ff. mulier autem ante etc. ibi dicit quid habet facere mulier illis xxx. diebus cum est iuxta partum vsq̃ ad. ff. mulier cum. etc. ibi dicit quid habeat facere mulier quando ẽ in ipso actu pariendi vsq̃ ad. ff. q̃ nat. etc. ibi dicit q̃d habeat facere nato partui et apud quem partus debeat ali. et quid habet facere ille apõ quem alitur. vsq̃ ad. ff. si tibi etc. ibi dicit q̃ si mulier non obseruet predicta nocebit partui. nam cum fuerit natus non hẽbit bonoz possessionem carboniana nec contra debitores paternos mouere potent actiones. Cluianus.

¶ Quãuis. Ad. ff. de inspiciendo. vsq̃ huc locutus est pretor. nunc loquitur Ulpi. exponens quedam que continentur in edicto pretoris. et est leue vsq̃ ad. ff. q̃ autem. ibi autem exponit illud q̃ dicit pretor. s. e. l. ff. si cui. dixit enim cã cognita se denegaturz post. carbo. partui si mulier non obseruet q̃ in edicto suo ostinẽtur. certe in cause cognitiõe versat vtrũ mulier sit sapiens sicut alie mlieres. et tũc dz locũ qđ dixit pretor an sit q̃dã

rustica simplex: ⁊ tūc nō q̄ uis aūt dixerit p̄tor q̄dā obſuāda circa partū p̄ mulierē: tñ ſi alia eſt ꝯſuetudo in ciuitate non teneť mulier obſeruare p̄dicta eſt g̃ p̄dictū edictū p̄toris dero gatoriū carboniano edicto: q̄ ſi nō obſeruet mlier ea q̄ in eo ꝓtinētur vt dictū eſt. non hz̄ part⁹ carbonianam. ūmpitia autem mulieris excuſat eam vt dictum eſt. ⁊ hoc dicit cum. l. ſeq.

Q Ui vētri. Titi⁹ fecit teſtū ⁊ inſtituit ſibi filiū hr̄dē: quē vxor in vētre hębat: ⁊ ei vētri ſubſtituit ſempronium: ⁊ ſic deceſſit. poſtea ſemproni⁹ vult facē cuſtodiri ptū. certe bñ po

¶ Si a quo. Titi⁹ inſtituit ſempronium hę teſt⁹ facere redē ⁊ rogauit eū vt ſi ſine liberis decederet: reſtitueret hę reditatē ſorori ſue. ſ. titij. deceſſit ſempronius hr̄s relicta p̄gnāte vxore ſua ⁊ poſthumā naſcitura inſtituit ſibi hr̄dē ⁊ q̄ſdaz ei ſubſtituit. vxor ſempronij hr̄dis dicē ſe p̄gnātē ſororē titij teſtatoris q̄ ſubſtituta fuit ſempronio heredi vult cuſtodire ventrē vxoris ſempronij hr̄dis: ⁊ ōr q̄ bñ pōt facē b̄ cā tñ cognita

¶ Si vētris noīe muliere in poſſeſſione miſſa. ¶ Ru.

Mortuo viro titia vxor ſua de edicto. Titia dicēs ſe eſſe p̄gnātē ex viro ſuo mortuo: fuit miſſa in poſ. bonoꝝ viri cā ventris. ipa aūt dicta poſ. in aliū trāſtulit dolo malo. certe teneť actōe in factum ex b̄ edicto. ⁊ nō ſolū ipſa teneť ſz etiā p̄ ei⁹: ſi ⁊ ipe dolū in b̄ cōmiſit. ⁊ dicta actio dať illis quoꝝ intereſt dictā poſ. in aliū nō eſſe trāſlatū in q̄tū eoꝝ intereſt. ⁊ nihilomin⁹ hūt actionez ꝺ illū q̄ iuſſu mulieris vl̄ p̄ris ei⁹ accepit dictā poſ. ſ. interdictū vti poſ. vl̄ vī vi. dixi g̃ agēdū ꝺ p̄fez mulieris vl̄ mulierē ad intereſſe: ſz quō pōt intereē illi⁹ q̄ erpit ꝺ eos. rē. puta q⁹ ille q̄ accepit poſſ. dolo malo mulieris accepit eā bona fide: ⁊ fructū⁹ inde pceptos bona fide ꝺſumpſit. vñ de eis nō teneť vl̄ etiā ſi mala fide accepit poſ. nō eſt nūc ſoluēdo vt poſſit ſatisfacē de fructib⁹. ⁊ ſcias q̄ dicta actio in factū cōpetit ꝺ mulierē ⁊ p̄fez ei⁹ etiā poſt annū ꝺtinuū. ſi aūt p̄ nō fuit in dolo non teneť niſi in q̄tū ad eū puenerit. ⁊ ſcias q̄ dolo feē mulier ſi nō ꝓhibet veniētē in dictā poſ. ſiue facat eū venire. Hz pone q̄ p̄ris ⁊ filie dolus interceſſit ille cui⁹ intereſt pōt agere ſi vult ꝺ p̄fez vel ꝺ filiā. vñ ſi filiā elegit ⁊ ipſa ſatisfecit ei in toto intereſſe p̄terq̄ in ſumptib⁹ lic⁹: q⁹ nō hębat plus in bonis nō poterat redire ad p̄fez niſi p illis ſumptib⁹.

¶ Si mulier vētris noīe in poſſeſſione calūnie cā. ¶ Ru.

Mortuo viro titia vxor ſua de poſſeſſione. dicit ſe ex eo p̄gnantē: ⁊ iō petit ſe mitti in poſ. bo. ei⁹ cā vētris: heres dicē tu nō es p̄gnās ⁊ iō nō debes mitti in poſ. bono. hz̄ tñ defero tibi ſacrm ſi vis iurare te p̄gnātē: ipſa iurauit ſe p̄gnātē ex dicto ſuo viro quōdā. certe ſi ꝺe nō eſt p̄gnās vel eſt hz̄ nō eſt ex viro ſicq⁹ calumnie cā petijt ſe mitti in poſſ. parit ⁊ iurauit: tñ ſeruandus eſt iuramētū: ⁊ ſtabit in poſ. donec erit tp̄s quo deberet parere ſi p̄gnās eſſet ⁊ ſi q̄dē pepit. nihilomin⁹ hr̄s poterit ꝓbare natū nō eſſe genitū ex viro mortuo. ſi aūt nō ōtulit mulieri ſacrm heres: hz̄ q⁹ videbať p̄tor eā eſſe p̄gnātē miſſa fuit in poſſeſ. ipa nāq⁹ ſciebat ſe nō eſſe p̄gnātē teneť illis quoꝝ intereſt. puta cohr̄di ſpāti ptū vl̄ ſubſtituto ipſi vētri: vel illi q̄ hęret hr̄ditatē ab inteſ. ſi vētri nō naſcereť actio in factū ex b̄ edicto ad intereſſe eoꝝ: ⁊ intra annū vtilē tm̄. hz̄ quō pōt eoꝝ intereſſe. rē. ꝓť alimēta expēſa in vētrē nō plenū fine cā. Itē ⁊ ꝓť hr̄ditatē quā amiſit hr̄s hr̄dis: q⁹ cū hr̄s ñ poſſz eā adire dubitāſ vtiñ illa eſſet p̄gnās vl̄ nō deceſſit: ⁊ eā nō aditā nō trāſmiſit ad hr̄dē. petet ergo hr̄s hr̄dis extimationē hr̄ditatiſ a muliere Itē pōt eoꝝ intereſſe ꝓp illa q̄ diminuta ſunt in hr̄ditate mulicre in poſſ. ſtante. ⁊ qō dixi in hr̄de hr̄dis vt poſſit a muliere petere p̄ciū hr̄ditatiſ amiſſe ꝓť calum. mulieris. idē eſt in here de ſubſtituti. hz̄ p̄ciū legatoꝝ ab hr̄de q̄buſdā relictoꝝ per teſtatorē nō p̄ſtabit mulier: q⁹ ipa teneť illud dare legatariis. Hz̄ p̄ciū ſeruoꝝ q̄b⁹ dedit teſtō: libertatē fideicōmiſſariā. bñ p̄ſtabit mlier dicto hr̄di ſubſtituti. iōq⁹ ipe teneť dare dictis ſuis libertatē. p illis aūt ſeruis q̄b⁹ fuit data dicta libertas: nō dabit p̄ciū mulier ⁊ hz̄ ipi ſui nō poſſint hr̄e libertarē de iure ſtricto: q⁹ hr̄ditas nō fuit adita p hr̄dē: tñ p̄tor hz̄ eis tueri libertatē. Hz̄ q̄d ſi mlier fuit miſſa in poſ. hr̄di. cā vētris p ſuā calūniā: ⁊ p calūniā p̄ris ei⁹ erat ptāte ſuo noīe teneť ēt pr̄.

¶ De ꝺcubinis. ¶ Rubrica

Habeo libertam meā in

Q Ue in cōcubinatu. ꝺcubinā: ſic receſſit a me: nūquid pōt alij nubere vt in ꝺcubinatu alteri⁹ eſſe. ⁊ dixit q⁹ dā q⁹ ſic ⁊ male. nā mr̄imonio nō pōt ſe alij copulare: in cōcubinatu aūt ſic. Sc̄o dicē q⁹ ille ſole debēt eſſe ꝺcubine cum q̄ bus nō committiť ſtupr̄ū. ſtupr̄ū aūt cōmittiť in vidua ⁊ virgine q̄d de illo q̄ dānatā de adulterio hz̄ ꝺcubinā. certe non puniť. ſec⁹ ſi eā ducat vxorē. Tertio dicit titia fuit mea ꝺcubina: nūc vult eſſe ꝺcubina filij mei vel neposſ. certe non pōt. ⁊ idē eſt ecōtra. Quarto dicē q⁹ ꝺcubina nō pōt eē mior. rij. an. ſ. p patron⁹. Hēo libertā meā in ꝺcubinā. poſtea furere

¶ De ꝺcubinatu. ¶ incepi. certe durat ꝺcubinat⁹.

i Cōcubinā hr̄e poſſum nō ſolū ingenuā ſz etiā libertaz ⁊ matrie illā q̄ nata eſt in obſcuro loco ⁊ corpe fecit q̄ſtū. ſi aūt volo hr̄e ꝺcubinā liberā mulierē honeſte vite: aut debeo ipſam accipe in vxorē. aut a p̄ncipio ꝓteſtari q⁹ volo eā ꝓ ꝺcubina tenere aut puniar de ſtupr̄o. ⁊ ſi ꝓteſtor vt dictū eſt non dicor cōmittere ſtupr̄ū vl̄ adulteriū. ꝓp̄ licitū ꝺcubinatū: etiā p leges. in ſequenti lege dicē q⁹ ꝺcubinatus fit ſolo animi affectu. in alia dicit q⁹ ptās bononie bñ pōt ibi hr̄e ꝺcubinam.

¶ De tutelis. ¶ Rubrica.

Prio dicit q̄d eſt tutela. ſc̄o q̄ ſunt tutores

T Utela. res ⁊ vñ dicūtur. ⁊ eſt plana. Tertio dicē q⁹ mut⁹ ⁊ ſurd⁹ nō p̄ſit eſſe tutores. Quarto dicē in. l. ſeq. pone q̄ dā debitor pupilli volebat ei ſoluere debitā pe. ⁊ non vult ei ſoluere niſi pupill⁹ hēat tutorē. certe pupill⁹ nō teneť ſibi petere tutorē. imo debitor p̄dict⁹. Itē ſi hz̄ pupill⁹ tutorē ⁊ eſt abſis tutor nō teneť pu. ire ad locū vbi eſt tutor vt ſua auctē dict⁹ debitor ſoluat: ſz debitor dz ducē tutorē ad pupillum ſi

Q Ui hz̄. Pupillus hr̄is tutorē cepit ¶ vult liberari. furere. certe nō dabiť ei curator. imo remanet in tutela ⁊ ſi nō hębat tutorē dabiť ei tutor. Sed pone q⁹ p̄ puer erat pubes ⁊ mino. xxv. an. ⁊ furioſus ⁊ nō hębat curatorē. certe dabiť ei curator tanq̄ puberi ⁊ nō tanq̄ furioſo. ¶ Si pupillus. Pupillus volebat agere ꝺ tutorē ſuū. vnde ad b̄ dz hr̄e curatorē. q̄riť q⁹ debeat illū curatorē petere pupillo: vtr ipſe pupill⁹: an ꝺo tutor ꝺ quē vult agere pupillus vl̄ q⁹ vult agere ꝺ pu. ⁊ certe ſi agē vult pupill⁹ ipe ſibi petet dictū curatorē ⁊ pñtē. ſi aūt tutor vult agē ꝺ pu. ipe tutor dz dictū curatorē ei petē. ⁊ cogeť pu. eū hr̄e curatorē ſi ꝺdicē. ⁊ dict⁹ curator pōt dari q̄libet loco ⁊ q̄libet tp̄e. Hz̄ pōe q⁹ pupill⁹ petijt ſibi dictū curatorē ⁊ nō addidit in quā rē acciperet. certe i oēs ꝺtroverſias videť accept⁹. qō q̄liť itelligať dicit plane. l. ſeq. vſq ad. ℔. pñt aūt ⁊c. ibi aūt dicē q⁹ pl̄es tales curatores ad litē pñt dari plib⁹ pupill⁹ litigare volētib⁹ cū curatore vl̄ tutoribꝰ eoꝝ. ⁊ vn⁹ curator pōt dari plib⁹ pupill⁹: ⁊ vnus curator pōt dari vni pupillo. ⁊ nō ſolū in vna lite p̄t dari curator pupillo. ſz ēt in plib⁹ litib⁹. Itē ſi dať dict⁹ curator pupillo aliq⁹ iteriz nō erit curator. Itē ſi curator dat⁹ eſt pu. aduerſus vnū tutorē potent eē curator ſil̄r aduerſus aliū tuto. dicti pu. ⁊ ita obtinebit vicē duoꝝ cura. in b̄ caſu ⁊ ēt in alio: veluti ſi dat⁹ ſit curator pupillo ad vnā litē quā hz̄ cum tutore ſolo exīte ⁊ trāſacto vno mēſe dat⁹ ſit idē curator eiō pu. i alia lite ꝺ eūdē tuto. b etenī vicē duoꝝ curatoꝝ obtinet. ⁊ b vſq ad. l. muto.

M Uto itēq⁹. Hec. l. hz̄. v. ptes. p̄ma dicē q⁹ mut⁹ ipubes

Q Uō hr̄e tut. ⁊ ei pōt dict⁹ tutor auctoritatē p̄ſtare. ſc̄a dicē q⁹ p̄ſes nō p̄t dare tu. pupillo ſub ꝺditōe exp̄ſſa. tertia dicē q⁹ datio tutoris nō eſt tñi meri ipij: nec tñ iuriſdictiōis ſz mixti ipij. vñ ille ſol⁹ pōt tutorē dare cui b̄ cōmiſit lex vel ſena. cō. vel impa. q̄rta dicē q⁹ ſurdo impuberi pōr tutor dari. vltio dicē q⁹ ſi pr̄ impuberis eſt capt⁹ ab hoſtib⁹ nō pōt ei dari tutor: ſz dať curator ſubſtātie. ſi tñ ei tutor deť bñ tenebit datio.

S Ili⁹. Filij⁹ me⁹ fuit dat⁹ a p̄ſide tutor cuidā pupillo ⁊ male geſſit. q̄riť vtr ego pr̄ tenear. ⁊ certe aut agui dictā tutelā aut nō. p̄ caſu teneor inſolidū. in ſc̄o ꝺo de peculio. q̄liť aūt videar agiſcere vl̄ nō plane dicit lex vſq in fine. l.

p Atron⁹. Nō soluz alij tutozes pupillozꝫ debēt bōa fi-
de gerere tutelā: ſz etiā p̄fon⁹ tutoz liberti ſui: ⁊ ſi aliq̄d
in fraudē fec̄ circa bona dicti ſui liberti totū oz reuocari. Ci.
f Neos ex. Hec. l. noiat q̄tuoz q̄ debēt p̄ūri ex̄ ordinē. i.
ad arbitriū iudicⁱ. p̄m⁹ eſt ille tutoz q̄ dat nūmos forte
notarto p̄ſidis vt hēat tutelā alicui⁹ pu. ſecūd⁹ eſt dict⁹ nota-
ri⁹. tertⁱ⁹ eſt q̄ retulit iudici mínozē eſſe quātitatē p̄monij pu
pilli cui⁹ erat tutoz vt iudex mínoza alimēta pupillo ostitue-
ret. Quart⁹ eſt ille q̄ aliter baratat ⁊ diſſipat res pupilli.
c Tiā. Nō ſolū ciuis alicui⁹ ciuitatⁱ ſz etiā aliq̄s de mu
nicipio aliq̄ pōt dari tutoz: dummō dec̄ pupillo de illo
f Erioſus. Si furioſus dec̄ pupillo pure tutoz non erit
q Eſtitū. Tutoz me⁹ ante tutoz ꝙ reſipuerit,
aberat cā rei pu. ⁊ iō loco ei⁹ dati fuerūt curatozes. certe
ſi nō reuertat tutoz abīs q̄ ibi moztu⁹ eſt: forte manebūt cu
ratozes p̄dicti vſq̄ ad tp̄s pubertatⁱ: ⁊ nō ſoluz ppt abſntiā
tutoꝛⁱ dat pupillo curatoz: ſed etiam ſi infirm⁹ ſit tutoz vel ni
mis ſenex: ita q̄ nō pōt ſufficere adminiſtratōi. imo nec pōt ad
miniſtrare. ſi aūt pōt adminiſtrare ſz nō ſufficiēter dat ei adiu
s J arrogati. Hec tor ſuo piculo. ⁊ b̄ dicit cū. l. ſe-
ler ponit. vij. caſus q̄b⁹ finit̄ tutela. p̄m⁹ eſt ſi pupill⁹ da
tus eſt alicui in arrogationē. ſcōs ſi eſt deportat⁹. tertⁱ⁹ ſi re-
dact⁹ eſt in ſeruitutē a p̄fono ppt ingratitudinē. q̄rt⁹ ſi eſt ca
pt⁹ ab hoſtib⁹ ipſe vel tutoz ei⁹. q̄nt⁹ eſt ſi fuit ei dat⁹ tutoz vſ
q ad paſcha ⁊ venit poſtea paſcha. Sext⁹ eſt ſi vt ſuſpect⁹
fuit remot⁹ a tutela tutoz ei⁹. ſeptim⁹ ſi dat⁹ fuit ei tutoz dōec
nauis ex aſia venēit. ⁊ poſtea nauis vēit. Oz pōe q̄ tutoz nō
eſt capt⁹ ab hoſtib⁹: ſz miſſus eſt ad eos p ambaſiatoze vel
etiā nō miſſo eo hoſtes recepunt eū tā q̄ ambaſiatoꝛē. vl etiā
ad hoſtes trāſfugit. in his trib⁹ caſib⁹ cū nō fiat ſeru⁹ hoſtiū
nō deſinit eſſe tutoz: ſz tñ interim dat pupillo ſuo curatoz. ⁊ b̄
T Utela. Vnde dicit q̄ tutele officiū eſt plerūq̄ viſile. i. officiū viroꝝ ⁊ nō mulieꝝ q̄uis fallat
in matre. vt. j. l. fi. quā b̄ q̄ſugas. Secōo dic̄ nō oīs q̄ oz hēdi-
tatē hēre q̄ illi⁹ cui deferebat tutela alic⁹ pupilli oz hēre tutelā
dicti pupilli: et ſi milier ſit heres nō oz tutelā q̄ defuncto defe
rebat. ⁊ idē dico i hēde maſculo minoze. xxv. an. Tertio dicit
toze ſurdo ⁊ muto effecto. De teſtāria tutela. Ru.
L Ege ⁊c. Lex iſta cū ſequēti dic̄ tria. Primū eſt q̄ parē-
tes p̄nt dare tutozes liberⁱ ſuis quos in ptāte hūt. Se
cundo dicit q̄ p̄nt dare tutozes: et illis liberⁱ q̄ nō ſunt adhuc
nati dū tñ duo occurrant. p̄mū vt ſi naſcituri eſſent viuo eo fo-
rent in ei⁹ ptāte. qō q̄dē in filijs nōdū natⁱ planū eſt. ſed in ne
potib⁹ ⁊ pneotib⁹ ⁊ alijs deſcēdēnib⁹ non eſt ita planū. vñ
qō dicā in nepote poſthumo intelligas: ⁊ in ceteⁱ deſcēdenti
bus: filij⁹ me⁹ in mea ptāte oſtitut⁹ deceſſit relicta vxoze ſua p̄
gnāte. certe illi nepoti meo poſthumo bñ poſſum dare tutozē
q̄: ſi naſcat me viuēte bñ eſt futur⁹ i mea ptāte. Secūdū eſt q̄
oz interuenire q̄ poſthum⁹ dict⁹ me⁹ nepos nō ſit rupturus
meū teſtū cū naſceret̄ veluti q̄ nō eſt p̄terit⁹ a me imo inſtitu
tus vel exhēdat⁹. ſi aūt eſſet p̄terit⁹ ſicq̄ rūpet teſtū nō vale-
ret datio tutoꝛⁱ p̄dicta. Tertio dic̄ q̄ ſi hēo filiū in ptāte ⁊ ex
eo nepotē ⁊ do tutozē dicto nepoti certe pēdet dicta datio tu
toꝛⁱ: donec ego vl fili⁹ p̄dic⁹ decedat. vt ſiq̄dez fili⁹ decedat
me⁹ recidat in ptātē p̄is ſui eiuſdēq̄ filij mei nihil valet da-
t Eſtō. nō ſolū in teſtō tio etiā ſi ego au⁹ erā miles.
p Ater. Pater ſiue inſtituat filiū ſuū: ſiue exhēdet. p̄t ei
dare tutozē. nō aūt mē niſi filiū inſtituat ⁊ etiā inq̄ſitio
oz fieri in tutoze dato a mē. ſz nō fiat in dato a patre.
s J q̄s. Cū filijs ſiue filiab⁹ do tutozē: etiā poſthume vi-
deoꝛ dediſſe. Itē ſi dedi tutozes liberⁱ obtinent etiaz nepotes
Item ſi dedi poſthumis non ſolum filij ſed etiam nepotes.
t Utoꝛes. Tutoꝛis poſthumi obtinētur. ⁊ b̄ cū. l. ſe.
datio p̄ficiſcit a teſtōze p̄ncipali: ſz ſcōario p̄ficiſcatur
ab hēde: q̄ nō aliē valebit datio: niſi hēs hēditatē hēat. vt. j. i
l. iij. quā b q̄ſugas ⁊ eſt plana.
t Utoꝛ dat⁹. Filio meo tutozē dedi. poſtea vetui in teſtō
vl codicill⁹ ne tutoꝛ eſſet. certe nō eſt āmō tutoꝛ. ſz ſi dedi
eū ſub q̄ditiōe ea deficiēte nō erit tutoꝛ. ⁊ poſtea pōit. iiij. mo
dos q̄b⁹ pōt tutoꝛ dari. poſtea dic̄ q̄ in donatione tutoꝛⁱ no-
s J hēditas. uiſſima ſcriptura valet ſic ⁊ in legatⁱ.
in teſtō in q̄ inſtituí mihi hēdē dedi tutozē filio meo. hēs
differt adire hēditatē: ⁊ ſic nō pōt interi⁹ adminiſtrare tutoꝛ. cer
te ali⁹ tutoꝛ dari poterit a iudice. Secōo dic̄ q̄ nouiſſima ſcri
ptura in tutoꝛⁱ datiōe inſpicit. Tertio dic̄ inſtituí mihi hēdez
filiū meū in mea ptāte q̄ſtitutū ⁊ filiū ſuū ei ſubſtitui q̄ ēt erat
in mea ptāte ⁊ ei meo nepoti tutozē dedi. certe ſi fili⁹ p̄dictus
me viuo exeat de mea ptāte valebit tutoꝛⁱ datio ⁊ cōfirmat̄
ex. l. vell. ⁊ qō dixi in nepote ſubſtituto. idē eſt in eo q̄ inſtitui⁹
eſt vel exhēdat⁹. Si furioſus. Dedi tutozē filio meo quon
dā q̄ erat furioſus cū deſierit furere. certe valet datio. ſi aūt do
cū ſimpl⁹ erit tutoꝛ cū furere deſierit. ſz q̄dā dixerit nō valere
dationē. Seru⁹. Seruū alienū ita dedi tutozē filio meo ſti
ch⁹ ſi liber erit tutoꝛ ſit filio meo. certe hū valz datio. ſi aūt ſim
plicit̄ cū dedi: intelligit̄ cū liber erit: ⁊ hīs me⁹ tenet̄ luē ⁊ ma
s J q̄s ſub. Si do tutozē ſub q̄ditiōe in numittere.
terim ali⁹ dād⁹ eſt a iudice nec vēdicat ſibi locū legitim⁹
nā ⁊ ſi teſtāri⁹ attingit tutelā: ⁊ poſtea capt⁹ ſit ab hoſtib⁹ vl
remot⁹ vel excuſat⁹ a tutela non venit legitim⁹ ſec⁹ ſi moztu⁹
c Ertaz ſit teſtamētari⁹: qz tūc hū hz locū legitim⁹.
Ad vnū p̄diū nō pōt dari tutoꝛ vl ad certā cām vl cau
ſas. ⁊ eſt rō: qz pſone dat̄ tñ bñ pōt dari ad vniuerſitatē reruz
certaz. ⁊ eſt rō: qz pſone dat̄. ⁊ b̄ dic̄ cū trib⁹. ll. ſequen.
s J q̄s ita. Quic̄q̄ dic̄. Idcirco ſi dedi filijs meis tutozē vi
deoꝛ dediſſez filiab⁹. Secōo dic̄ ſi dedi filio meo tutozē ñ adie
cto noīe filij ⁊ plures hēo filios oīb⁹ videoꝛ dediſſe. Tertio
dicit q̄ q̄ñ filijs meis tutozē videoꝛ etiā dare illi filio q̄ ē apō
poſtes. q̄rto dic̄ credebā filiū meū titiū moztuū eē cū viueret. ⁊
dedi tutozes filijs meis. certe illi nō vidoꝛ dediſſe. q̄nto dic̄ ſi
do tutozes poſthūis ⁊ ipi poſtea me viuo naſcant̄ nihilomi
t Eſtō. Tutozes teſtārij nō debēt ſatiſ nus vz datio
dare rē pu. ſal. fo. in caſu tñ hz locū ſatiſdatio. ſi ei vn⁹ de
teſtārijs tutoꝛib⁹ vult ſol⁹ adminiſtrare oz offerre ſatiſdationē
otutoꝛib⁹. ⁊ ſi otutozes nolūt ſatiſdare ſic ⁊ ipe eis offert ſo-
lus adminiſtrabit ſatiſdādo. ſi āt nolūt ſatiſdare i bōis ſic ipſe
adminiſtrabit cū eo. q̄ñq̄ tñ ēt alijs volēt⁹ ſatiſdare non ad
mittit̄ ille ſol⁹ q̄ offert ſatiſdationē. veluti q̄ñ turpis pſona eſt
⁊ male hūit ſe i tutela. Itē ⁊ q̄ñq̄ ſz ipe ſatiſdet adminiſtrabit
alij cū eo nō ſatiſdātes. veluti q̄ñ alij ſūt honeſte pſone. Sed
pōe q̄ oēs tutozes ocoꝛdauerūt vt vn⁹ ſol⁹ adminiſtraret vēit
vn⁹ ⁊ offert ſatiſdationē. Itē vēit ali⁹ ⁊ vēit tertⁱ⁹. certe ille oz
admitti q̄ eſt magⁿ idone⁹. ſz q̄d ſi q̄dā exhe⁹ offert ſatiſdatio
nē p̄dictā. certe nō oz audiri. dixi ḡ q̄ teſtañitarij nō ſatiſdāt
niſi ſic dictū eſt. idē eſt in datⁿ a iudice ex inq̄ſitōne. b̄ dic̄ vſq̄
ad. l. ſi nēo. §. f. qō icipit teſtō. T Eſtō. Inſtitui mihi poſthu
mū meū hēdē: ⁊ ei ſubſtitui titiū. Itē dedi ei tutozē ſemproniū
certe ſemproni⁹ nō erit tutoꝛ añq̄ poſthum⁹ naſcat̄ ⁊ ſi poſt-
ea nō naſcat̄. ⁊ ſic hēat ſubſtitut⁹ hēditatē de his q̄ adminiſtra
uit ſemproni⁹ tenet̄ ſubſtituto vtili actiōe neg geſt. Quid ſi
poſthum⁹ naſcat̄ ⁊ ſi hēat ſubſtitutuz poſtea b tutoꝛ q̄ geſſe
rat añ natiuitatē poſthumi fuit remot⁹ a tutela ⁊ teq̄ incipet
gerere p⁹ natiuitatē ei⁹. certe adhuc tenet̄ pupillo vtili actio-
ne p̄dicta. ſi aūt adminiſtrauit ⁊ añ natiuitatē ⁊ poſt. de vtraq̄
geſtione tenetur actione tutele: qō eſt mirabile.
t Utoꝛ. Vnde pone exēplū. vt. j. e duo ſunt. Secōo dicit
q̄ nō ſoluz p̄toꝛ. ſz etiā oſul pōt tutoꝛ in teſtō dari. ter-
tio dicit q̄ illi demū poſſunt tutozes in teſtō dari q̄ ex teſtamē
to cape p̄nt. Quarto dicit q̄ ſi teſtatoꝛ tutozē ſuū dedit quē
liberū putauerat nihil agit. Quinto dicit q̄ incerto pupil-
lo nō pōt dari tutoꝛ certo aūt ſic. et ponit exēpla. Sexto dicit
q̄ ſi pupill⁹ hēat plures tutozes ⁊ cuz vno coꝝ vult agēpōt
ſucte alteri⁹ ⁊ nō eſt neče q̄ dec̄ curatoꝛ. Septio dic̄ q̄ tutoꝛ
E duoꝝ pu. p̄t ſe exonerare ab vni⁹ tutela ⁊ alt̄ erit tutoꝛ
Ere nro. Nō poſſuz in teſtō meo cōmittere vxoꝛi mee

tutelam filiorum cõiuꝝ ⁊ si ꝓfirmata fuerit voluntas mea ꝑ dicta a ꝑside. successor ꝑsidis nõ teneꝫ illã ſniaꝝ ꝑsidis tenere Scõdo dicit q si do tutores duos filio meo ⁊ postea do ei tertiũ cui volo reddi rõnẽ ꝑ alios ql̃ibet mẽse forte. certe iste tertius nõ dr tutor honorari. Tertio dicit exheredauí filiũ meũ impuberẽ in testõ meo ⁊ ei dedí tutorẽ ⁊ instituí mihí heredẽ exneũ. filiꝰ vult agere q̃rela inofficiosi testamẽti ꝫ instituꝫ. certe auctẽ ꝑtoris dictꝰ tutor ei ꝑstabit auctoritatẽ in agẽdo ⁊ si succũbat in q̃rela pupillꝰ dictꝰ tutor erit tutor testamẽtarí. si obtinebis erit datiuꝰ q⁊ ruptũ fuit testm̃ eo viuẽte. ⁊ q dixi quando agit q̃rela ꝑ filiũ. pu. hꝫ locũ si pu. dicat pr̃ez intestat ũ decessisse vl̃ dicat falsũ esse testm̃ qõ mõstrat instituꝰ. nã auctoritate ꝑtoꝝ auctoꝛabit̃ ei tutor in testõ falso ei datꝰ. hꝫ habẽ possit pu. tutorẽ legitimũ. puta patruuꝫ. nec ꝓderit hꝰ ofirmatio tutoꝝ illi q̃ oñdit testm̃. allegabat enī ipe forte hoc modo tu pupillꝰ hẽs auctoritatẽ a tutore quẽ oñdit testm̃ q mõstro g̃ dꝫ esse fum̃ testm̃. Dꝫ põe q dicꝰ pu. nõ hũit tutorẽ in testamẽto. hꝫ hꝫ patruũ quẽ dicit esse suũ legitimũ tutorẽ. ille ãt patruꝰ vult hr̃e hr̃ditatẽ dicẽs q pupillus nõ fuit legitimus filiꝰ defuncti. certe alí tutor dꝫ dari a iudice. ponunt g̃ hic vsq ad. l. q̃ tutelã tres casus in q̃bꝰ nõ hꝫ locũ leg. tu. immo testamẽtaria: licet sup ipso testõ sit q̃stio. Itẽ ponit̃ q̃rtꝰ in quo hꝫ datiua locũ ⁊ nõ legitima.

Cũ tutelã. Institui filiũ meũ impuberẽ hr̃dẽ ⁊ ei titiũ tutorẽ dedi ⁊ legaui dicto titio ⁊ etiã filijs titij: postea ipse mortuo me excusauit se a tutela ꝑdicta. certe nõ soluꝫ legata sibi relicta amittit. hꝫ etiã relicta filijs suis si otẽplatõe sua tutoris legaui filijs eiꝰ. Scõdo dicit instituí heredes ⁊ ꝑ fideic. cos rogaui vt manumitteret sticℏum seruũ meũ: postea dictũ sticℏũ dedí tutorẽ filio meo impuberí volẽs recedere ab eo q dixi manumittẽdũ ꝑ fideicõ. certe nõ erit incõtinẽti tutor: sed tũc demũ cũ fuerit manumissus. Tertio dicit si patronus dedit tutorẽ liberto impuberí nõ valet. sed ofirmar̃.

Ex sniа. Scribo me tutorẽ in testõ titij nõ ero tutor nec etiã apparet scriptũ testõris scribẽtis me tutorẽ: q⁊ tũc bñ ero tutor cũ occurrit mea scripta cũ scriptura testõris: ⁊ q̃a ibi est mea nõ hẽo excusationẽ a tutela. ⁊ q⁊ est ibi illa testatoris nõ posiuꝫ remoueri vt suspectꝰ a dicta tutela.

Quo sunt. Si do titiũ tutorẽ ⁊ nõ põt sciri de quo titio cogitaui. nõ valet datio. sequẽs. l. dicit exhr̃dauí filiam meã ⁊ ei tutorẽ dedi. ⁊ aliũ mihí instituí. postea natus est mihí posthumꝰ. ⁊ sic ruptũ est testm̃. certe ad petẽdã meã legitimã hereditatẽ ofirmabit̃ dictus tutor dicte pupille.

Quero. Testator bñ põt dare tutorẽ filio suo de alia ciuitate q̃ vñ natus sit. Scõdo dicit q tutor datꝰ ꝑ pr̃em notitiã tenebit̃ ita bñ sicut alij. Tertio dicit dedí seruũ meuꝫ maiorẽ. xxv. an. filijs meis tutorẽ dedi ⁊ nõ dedi libertatẽ exꝑsse. certe liber erit icõtinẽti adita hereditate. tutor autẽ erit

Ctoribꝰ. Ita dicit testõr: lutiũ ti cũ fuerit. xxv. an. tũ do tutorẽ filio meo ⁊ si is lutiꝰ titiꝰ nõ ẽ viuꝰ: tũc do tutorẽ gaiũ plautiũ. lutiꝰ titiꝰ viuẽs tutelã admiſtrauit ⁊ post ea mortuꝰ est. certe nõ hẽbit gaiꝰ plautiꝰ tutelã: q⁊ ita demuꝫ fuit tutor datꝰ si lutiꝰ titiꝰ nõ viueret tpe mortꝫ testõrꝫ. tũc añt

Qꝫ codicilł. In testõ meo bñ viuebat vt dictuꝫ ẽ. dedí tutores filijs meis. postea credẽs q̃sdã ex eis tutoribꝰ decessisse vl̃ a tutela excusatos esse feci codicillos ⁊ dedi tutores filijs meis exꝑmẽdo in codicill̃ q ꝑpr̃ meã credẽtiã dabã vos vltiꝰ tutores. certe deficiẽte cã. i. credẽtia mea deficit effectꝰ: q⁊ nõ reiciunt̃ a tutela testamẽtarij.

De ofirmãdo tutore. Rubrica.

Tnecꝫ. Q̃ñq tutores recte dant̃: ⁊ tũc non est necessaria ofirmatio: ⁊ de hꝰ põit exẽplũ. si añt nõ ꝝ datio tũc habet locũ ofirmatio. ⁊ ꝺ hꝰ põit exẽplũ. scias tñ q q̃ñ pr̃ dat iutil̃r sine inq̃sitõne aliq̃ ofirmar̃. si añt alí det inutil̃r: tunc est necessaria inq̃sitio i ofirmatiõe. Itẽ scias q pr̃ non põt dare filio

Ctlier curatorẽ in testõ. si tñ det ofirmar̃ a iudice. liberꝫ. Siue tutorẽ siue curatorẽ de mar̃ filijs nõ valet datio. hꝫ tñ dꝫ ofirmari ꝑ iudicẽ ex inq̃sitõe. Si ãt pr̃ det filio tutorẽ inutil̃r ofirmar̃ sine inq̃sitõe, ⁊ q⁊ fuit datꝰ a pr̃e nõ satisdat. q̃d si pr̃onꝰ vl̃ aliꝰ exne det tutorẽ ipuberi quẽ instituit

Ctores. Da hr̃dẽ. certe dꝫ ofirmari cũ inq̃sitiõe.

truꝰ me. q ꝺr mihí exneꝰ dedit mihí in testõ suo tutores ⁊ me instituit hr̃dẽ ꝑtoꝝ q⁊ nõ valuit datio tutoris ꝓcepit magistratibꝰ q ofirmarẽt sine inq̃sitõe. certe cũ ofirmant debẽt exigẽ satisdationẽ rẽpu. sal. fo. ẽt si dictꝰ patruꝰ ꝑcepit q nõ satisdarꝫ. Dꝫ q̃d si ꝑtor dixit magr̃atibꝰ nõ accipiatꝫ satisdõ. a dictꝫ tutoribꝰ. certe tũc nõ debẽt inq̃sitiõꝝ facẽ nec accipe satisd. ⁊ ipe ꝑtor nõ iterpõet añ decretũ vt sint tutores q̃ magistratꝰ ꝑdicti ꝓnũciẽt facta inq̃sitiõe eos esse idones. q̃d g̃ si magr̃atꝰ nõ faciãt inq̃sitionẽ i scõdo casu vl̃ nõ accipiãt satisd. in ꝑ ⁊ tutores ꝑdicti iueniãtur nõ soluẽdo tpe depositę tutele certe regressũ hẽbit pupill. ad magr̃atũ i eo q nõ recupat a tutoribꝰ

Ifilio. Filio meo ipuberi dedí tutorẽ i testõ nõ vtili vl̃ ipuberi dedí curatorẽ: ⁊ ita nõ ꝝ datio ꝺbẽt

Eturali. Naturali certe ofirmari sine aliq̃ inq̃sitiõe tñ filio meo dedí tutorẽ ⁊ nihil ei reliq̃. certe nõ dꝫ cõfirmari nisi cũ inq̃sitiõe. scõdo dicẽ q. iiij. debẽt iterueire i iquisitõe quã

Nofirmãdo. Quãuis i ofir iudex fac̃ de tutore. mãdo tutore iutil̃r dato a pr̃e naturali ⁊ legitio nõ debet fieri inq̃sitio vt dictũ ẽ. s. e. l. iij. ⁊ l. si filio. ⁊ l. i. §. ⁊ si q̃dẽ tñ ista in ea ofirmatiõe dꝫ inq̃rere iudex. s. vtrũ durauit pr̃is volũtas q̃ iutil̃r tutorẽ dedit an non. ⁊ si q̃dẽ durauit ofirmabit tutores sine aliq̃ alia inq̃sitiõe. Si añt nõ durauit ⁊ hꝰ apparet apte nõ ofirmabit. vt. l. i. in. §. q̃d dicitur. sꝫ q̃d si nõ apparet apte q durauit vl̃ nõ. certe aut aliq̃d accidit i psona tutoris pꝰ dictã dationẽ iutilẽ q si sciuissꝫ testor bñ vetuissꝫ eũ esse tutorẽ aut nõ accidit. si accidit puta q⁊ factꝰ est tutor paup aut

appet ꝑdictã dationẽ inutilem eo q malos mores habet tutor q̃s nesciebat pr̃ cũ dabat eũ tutorẽ vl̃ nate sunt inimicitie inter pr̃ez ⁊ tutorẽ vl̃ cũ fisco ꝛit tutor postq̃ datꝰ fuit tutor. certe i hꝫ casib̃ ⁊ silib̃ aut decessit pr̃ statũ facto testõ, aut mr̃ũ vixit postea. ꝑ casu ꝑsumim̃ pr̃ez sciuisse dicta vicia tutori supuenisse. sicq ꝑsumim̃ durasse pr̃is volũtatẽ. cũ ei nõ hũit spacium remouẽdi tutorẽ hꝰ casu ꝑsumim̃ eũ sciuisse dicta vicia vt dictũ ẽ: q⁊ si hẽret spaciũ ⁊ nõ remouet ꝑsumeret̃ nesciuisse. nullꝰ ei eẽt tã prau q̃ si hẽret spaciũ remouẽdi tutorẽ cui supuenerũt dicta vicia. ⁊ sciret ea ei superuenisse q̃n bñ remoueret eũ. scõdo añt casu. s. q̃n mr̃ũ vixit pr̃ postq̃ dedit iutil̃ tutorẽ videt pr̃ ignarꝰ dicta vitia tutori supuenisse q⁊ eũ nõ remouit cũ hẽret spaciũ si ẽ ignarꝰ vl̃ ꝑsumit̃ ignarꝰ vt dixi. g nõ ofirmar̃ imo vtilitatẽ pupilli ꝑtor ꝺꝫ seq ⁊ nõ scripturã restamẽti. si añt nõ supuenerit aliq̃ vitia tutori pꝰ dictã datiõꝫ inutilẽ ⁊ nõ appet apte q testõr vetuerit postea eũ esse tutorẽ nõ remouebit̃: iõ sine aliq̃ inq̃sitione alia ofirmabit̃ vt dixi in

Qlidã. Titiꝰ dedit curatorẽ in testõ ꝑn. huiꝰ casus suo filijs fratrꝫ sui ⁊ filijs filie ⁊ rogauit eũ ꝑ fideicõ. q dictã curã admiſtraret: ⁊ ei curatori reliquit fideicõ. de decem postea dictꝰ curator ofirmatꝰ ẽ a ꝑtore cuꝫ inq̃sitiõe siquidꝫ fieri q̃ ab exneo curator dar̃. vt. s. e. l. ij. i fi. q̃rit̃ nũq̃d administrare teneat̃ sic ꝑ fideic. rogatꝰ fuit a testõre. ⁊ distinguit aut vult hr̃e ꝑ fideic. de. x. sibi a testõre relictũ aut nõ. ꝑ casu cogit̃ administrare scõdo nõ. sꝫ nũq̃d teneꝫ satisdare adulto. certe nõ, ꝓpr̃ hꝰ q sit cura. q⁊ cũ inq̃sitiõe fuit ofirmatꝰ vt dixi. sꝫ si hꝫ iã apõse fideic. de. x. ꝑdictũ ⁊ nõ vult administrare ⁊ sic tenebit̃ restituere ꝓpr̃ illud restituẽdũ bñ satisdat.

De legitimis tutoribꝰ. Rubrica.

Legitime. Dicit̃ hꝰ q ꝑ. l. xij. ta. deferunt̃ agn̄ti tutele agn̄tor puulor. itẽ ⁊ tutele libertor puulor deferũt̃ pr̃onis. nã cũ isti agn̄ti ⁊ pr̃oni succederẽt eis si morerent̃. bonũ ẽ q bona eor custodiãt. q̃ñq tñ ẽ aliq̃s q̃ sperat hr̃e hr̃dita. nõ tñ subiit tutelã vt dicit lr̃a vsq ad. §. si apõ. ibi dicẽ q agn̄ti ꝓmiores debẽt subire tutelã ⁊ alij cessare ab ea. adeo q si ꝓmior nõ põt gerẽ: vt q⁊ sit ab hostibꝰ captꝰ nõ hꝫ locũ seq̃ns. imo alius dar̃ a iudice. Itẽ sic euenit aliq̃n q q̃s hẽat hr̃ditatẽ ⁊ nõ tutelã vt dixi ita euenit econtrario vt q̃s hẽat tutelã ⁊ nõ hr̃ditatẽ ⁊ de hꝰ vnũ ponit exẽplũ. Itẽ ⁊ hꝫ q̃s hr̃ditatẽ q̃nq ⁊ nõ tutelã: ⁊ de hꝰ põit aliꝰ exẽplũ. ⁊ hꝰ dicẽ vsq in finẽ. i scõa. l. dicẽ q tutela legitima pit etiam minima capitis diminutõe pupilli

Tertia lex dicit ꝙ tutela q̄ deferr̄ patronis ex.l.xij.tab. vt dictū est in.l.i. dar̄ eis:iō q3 sperāt hereditatē libertoz habere: vt r ibi dictū est.si ḡ nō sperent habere hereditatē non habebūt tutelā.ponit ergo tria exēpla de illis patronis q̄ sperant hereditatē habere liberti:r iō vocanr̄ ad tutelā. postea pōit exēplū de illo q̄ sperat hēre hereditatē:r sic nō subijt tutelam

¶ Si duo. Titi⁹ r sempronius⁹ r seia manumiserūt seruū cōem impuberē.certe mulier pfona nō erit ei⁹ tutrix.alij patroni sic

Sed q̄d si vn⁹ de pfonis decesserit filio relicto vl̄ ab hostib⁹ capt⁹ fuerit.vel in seruitutē redact⁹ fuerit.certe filij⁹ ei⁹ nō succedet loco ei⁹ in tutela.immo pfoni supstites admistrabūt.si aūt oēs pfoni decedāt filij eoz succedūt eis in tutela.r si vn⁹ pfon⁹ relinq̄t filiū.alter nepotē solus fili⁹ habebit tutelaz sic esset in hereditate.q̄d si vn⁹ pfoni moztui fili⁹ fit remot⁹ vel excusat⁹ a tutela.nunq̄d hēbit nepos ex alio.r dicit ꝙ nō.immo dabit̄ a iudice.si aūt moztu⁹ fit fili⁹ vn⁹ pfoni moztui vl̄ capite diminut⁹ habebit locū nepos ex alio pfono. ¶ Si parēs. Emācipauit filiū meū impuberē.certe ero tutoz ei⁹ legitim⁹. Si aūt ego moziar fratres sui erūt tutozes ei⁹ fiduciarij r ꝙ dixi i filio hz locū in filia r nepote r i nepte r i sequētib⁹

Legitimos. Legitimi tutozes ita appellanr̄:q̄a lex eos dat r nō hō:sz ipsi bñ tenenr̄ satisdare etiā si sint pfoni qui sunt tutozes libertoz.si tamē sint viles pſone.al's non.secūdo q̄rit an vni de legitimis tutozib⁹ possit cōmitti soli administratio:r certe ita si vult iudex.r idē est in datiuis. Itē nunq̄d vn⁹ de legitimis vel datiuis p̄t alijs offerre satisdatiōz r fuit cōmissa administratio. Si aūt plures patroni sunt legitimi tutozes liberti nō poterit vn⁹ alij taliter offerre satisdatione r solus administrare, vltimo dicit ꝙ legitimo tutore capite diminuto r sic finita tutela hz locū actio tutele.ac si pupillus

Testō. Siue pater impube[illegible]lus excessisset.xiij.an. r moztu⁹ est supuenit ad agnatos.q̄ aūt sunt agnati dicit placet lex sequēs.tertia dicit habebā fratrē maiorē.xxv.an.r nepotē ex filio moztuo maiorē filiū r filiū impuberē.certe me moztuo sunt tutozes filij mei.dict⁹ frater me⁹ r nepos. sunt enim impuberi in eodem gradu:q3 in tertio q̄libet.si autem plures sunt agnati:vn⁹ tñ est primioz q̄ alter prim⁹ solus habet tutelam.postea reuertit ad eos qui sunt in eodem gradu.

Cenato. Titi⁹ impuberes habebat agnatū r agnatas nisi tñ ommodo agnat⁹ ad tutelā ei⁹ r nō agnata:r de hoc ponit tria exēpla. ¶ Surd⁹ r mut⁹. dicit b ꝙ sicut surd⁹ r mut⁹ nō aūt bñ pōt esse tutoz.

De tutoz,ib⁹ r curatoz,ib⁹ datis ab his q̄ ius dādi habēt

Sue pcōsul. Hec lex noīat quosdā magistrat⁹ qui possūt dare tutozes.r dicit ꝙ illi solū pōnt tutozes dare qui sunt de illa puincia quā ipsi regūt. Scōa dicit:si tutoz dat⁹ ppt iustā cāz nō administrat:dz ei pupillo dari ali⁹ q̄ daret donec p m⁹ erit expedit⁹. Tertia dicit ꝙ magistrat⁹ municipales pōnt tutozes dare de illis q̄ sunt de illo municipio qō regūt vel de villa ei⁹ municipij:r hoc intelligas si pſes magistratib⁹ pdicis iubeat hoc. Quarta dicit ꝙ ptoz nō pōt se dare tutozem alicui pu.sicut nō pōt semetipz delegare ad aliquā cām:r sic nō pōt esse arbiter cōpromissan⁹ ei⁹ cause quā vt ptoz cognoscere debebat. Quinta dicit ꝙ pōt dari tutoz:siue sit pſens: siue sit absens:r pōt dari pupillo pſenti r etiā absenti r ignoranti r etiam multo pupillo potest dari.

Non tñi. Hec.l. dicit ꝙ si aliq̄ adulta vult nubere pōt ei dari curatoz ad dotē ostituēdā manto.sed r si nupta ē r vult augere dotē vel mutare.datur ei curatoz. Secūda dicit ꝙ p̄hibet⁹ nō potest dare tutorē pu.etiā si pſes puincie pcipiat ei hoc. Item dicit ꝙ licet ptoz vel pſes furioſi vel demētes effecti remaneant in magistratu,nō tñ administrant:r iō tutozē dare nō possunt. Itē dicit ꝙ tutoz pōt dari etiā in die feriato. Item dicit ꝙ si pupillus est furiosus datur ei tutoz. Si aūt adult⁹ est furiosus datur ei curatoz. Tertia.l. dicit ꝙ q̄uis tutoz dat⁹ generaliter alis intelligat ad oīa dat⁹: tñ dat̄ q̄ntū ad vnā solā hereditatē adeūdā.puta si tutoz illius pupilli vniuersalis appellauerat. Quarta dicit ꝙ si erret in facto in datiōe tutoz nō:valz datio. Quinta dicit ꝙ si tutoz pupilli esset pſens r sufficiēs ad ministrādū nō dabit̄ ei curatoz. Sexta dicit ꝙ dz dari curatoz ill̄ etiā maioribus.xxv. an. q̄ nō pōt admistrare bona sua.puta q3 sunt infirmi vel furiosi vel demētes vel pdigi.etiam si videanr̄ in ꝟbis cōpotes. r in hoc casu poterit rei tali esse curatoz filius ppzius.

Si impuberi. Institui mihi titiū heredē r rogaui eū per fideicō. ꝙ restituat hereditatez stycho seruo meo impuberi.r ei libertatē det.titius nō vult eaz adire.certe dabit̄ tutoz dicto impuberi.licet sit seru⁹ cuius auctozitate cogi faciat hereditatē adire r restituere sibi here.r dare fideicō. r libertatē.r tādiu durabit dict⁹ tutoz q̄diu dict⁹ heres.pfonus q̄ illi⁹ impuberis effect⁹ p manumissionē eiusdez impuberis.liberti tutelā accipiat r satisdat rē pu.sal.fo. Q̄uis enim non soleat exigi satisdatio a tutore pfno.tñ hic bñ exigit̄:q3 voluit dictum impuberē libertate puare si potuisset r si nō satisdet nō hēbit tutelā.r si dict⁹ impubes efficiat maioz.xij.an. sicq̄ tutela sit finita poterit bñ dari eidē curatoz dict⁹ pfon⁹:r si derr̄ cū inq̄sitione curatoz nō satisdabit r ꝙ dixi in masculo impubere seruo, idem est in femina.r ꝙ dixi in fideicō.libertate relicta.idē

Libert⁹. Libert⁹ cogit̄ esse tu[illegible]tor filioz pfoni.illos.s.q̄ pōt hre iura pfonat⁹. Scōa dicit ꝙ si tutoz abest cā reipu.ad oīa agēda dat⁹ alij in locū ei⁹ iterim nec abñs pdict⁹ desinit ee tutoz. Tertia dicit ꝙ ille fu⁹ q̄ litigat de statu suo pōt hre tutorē. Quarta dic ꝙ q̄si iudex dat tutorē debz inq̄rere in pſona ei⁹ vtrū sit bon⁹ vl̄ mal⁹:et si tutoz dād⁹ sit senatoz. Quinta dic ꝙ si magistrat⁹ q̄ debēt dare tutozes sūt absentes.decuriones pōt dare tutorē.et vnū ex se si sūt pōtes magistrat⁹ ipi'dabūt.r vn⁹ pōt dare aliū. Sexta dic ꝙ ventri nō dar̄ tutoz.imo curatoz.r ꝙ dic illi q̄ hz tutorē bñ pōt curatoz dari. Septia dic ꝙ mlieres nō pōt ee curatrices Itē si mlier instituit filios suos hrdes sub hac ꝺditiōe si emācipēt a pre r sint emācipati:sicq̄ hēant hrditatē pris nō dabit̄ eis exitib⁹ puberib⁹ dict⁹ pr curatoz.nā r si pr instituēs filiū iussit ꝙ nō hēat titiū tutorē nō poterit dictū titiuz hre tutorē. Itē dic ꝙ illi q̄ sūt in ambasaria nō debēt dari tutozes ēt ab ipatoze. Itē dic ꝙ magistrat⁹ dās tutorē dz inq̄rere vtrū tutoz dād⁹ bonos hēat mozes:r tūc dz eū dare r nō al's. itē nō dz illū q̄ offert se ad tutelā vl̄ etiā offert p̄ciū vt sit tutoz.

Et q̄. Illi ēt q̄ nō sūt ꝺ filiarij p̄ncipuz pōt dari tutozes filijs ꝺ filianioz.r ecōtra.scōa dic ꝙ pl'es tuto. pōt simul dari.tertia dic ꝙ ptās bononie nō pōt dare pupillo bononiē si tutorē mutinēsez:etiā si ille mutinēsis est idone⁹:r ēt si i bononia nō sūt idonei.sz dz nomē mutinēsis pdicti scribē p̄sidi puī.r ipe dabit eū.q̄nta dic ꝙ si curatoz dar̄ pupillo simpl'r ex aliq̄ cā duraty q̄ ad pubertat[illegible]tis.q̄nta dic ꝙ si derr̄ adulto tāq̄ eēt pupill⁹ nō vz datio.sexta dic ꝙ si aliq̄s pupill⁹ hz bōa rome r i puicia magistrat⁹ romāi dabūt ei tutorē q̄ administret bōa rome ꝺstituta:r magistrat⁹ puicial⁹ dabūt eis p alijs Itē dic ꝙ liberti debēt hre tutozes libertos r nō ingenuos. Si tñ ingenu⁹ dat⁹ se nō excuset tenet̄. Septia dic ꝙ q̄dā roman⁹ apill⁹: cū eēt magistrat⁹ dedit tutozes pupillo nec egit satisdationē rē pu.sal.fo.finito postea officio dicti romāi apilli.magistrat⁹ q̄ ei successit i officio noīauit dictū romanū tutorē dcō pu. ipe excusabat se hac rōe:q3 cū ipe dedisz tutorē eidez pupil.nō exacta satisdatiōe vt dictū ē possz ee ꝙ tenet̄ ppt̄ b pupillo tutore nō exīte soluēdo. Itē si ipe daret̄ itez obligaret̄ eidē pu.r sic duplex piculū sustineret i eadē tutela ꝙ ee nō dz vt dicebat.certe nō vz ei⁹ excusatio. vltia dic tu scis ꝙ tutozes ex q̄ sciūt se datos ōbēt se excusare.certead b vt sciāt se datos ficq̄ admistrēt aut se excusent.magistratus debēt eis notū facere intra.xxx.dies,ex quo dati fuerunt,

¶ Qui petāt tutores vel curatores. Rubrica

Patris. Mortuus est marit⁹ titie ⁊ reliqt filiū ipuberē. certe illa titia mater dz petere tutorē eidē impuberi ⁊ etiā curatorē si necessari⁹ est. si aūt esset adult⁹ ille filiꝰ nō tenet ei petere curatorē. scias etiā ꝙ q̄daz sunt q̄ pñt dicto ipuberi petere tutorē: nō tñ tenent quos notat. l. sequēs. in pn. q̄dā tenent ei petere sicut ē dicta mr ⁊ liberti dicti ipuberis. alioq̄n mater amittit hereditatē dicti filij in pupillari etate ōcedentꝭ liberti aūt puniunt ⁊ castigant extra ordi. Dz nunq̄d creditor dicti impuberꝭ vl' legatari⁹ pōt vel dz ei petere tutorē ad hoc vt possint sibi petere debitū: ⁊ dr ꝙ nō nisi illi q̄ debēt petere volūt petere. adulti aūt debēt sibi petere curatores ⁊ nō ali⁹. Itē scias ꝙ tutor nō pōt pupillo petere curatorē nisi eo mādāte ⁊ volēte nec mater ⁊ si petāt suo piculo adminiſtrabūt. quarta lex dic ꝙ illi q̄ excusant se a tutela nō habent necesse petere tutorē nisi in locū suū. sequens dicit ꝙ curator pōt dari a magistratib⁹. Itē scias ꝙ mater tenet facere ꝓfirmare tutores impuberi datos a pre inutiliter. al's amittit ei⁹ hereditatē. sz tñ q̄nq̄z excusat eaz snia vt dicit litera Itē si tutor pupilli sit expulsus q̄si suspect⁹. in locū ei⁹ dz petere alios mat: ⁊ si mr nō faciat ea q̄ dicta sunt amittit here. filij. vt dictū est. nō aūt amittit fideicōmissum sibi a marito relictuz. Itē nō tenet mater tutorē filij sui suspectū postulare. nā nec ei pōt dare tutorē in testō siue eū instituat siue nō.

¶ De administratiōe tutor. Rubrica.

Orrere. Si tutor nolit administrare p̄tor dz eū p̄cise cogere. sz q̄d si p̄tor eū nō cogat. certe nihilomin⁹ dimittit negocia suo piculo. secūdo dicit tutor tenet defendere pu. in iudicio. ⁊ videt bñ defendē siue ipemet recipiat libellū in sua psona: siue faciat recipe pu. ⁊ ipe auctoritatē p̄stet ⁊ nō cogit tutor satisdare de iudicato soluēdo. si autē pupill⁹ est infans vel absens. tūc ipe tutor dz recipe libellū: q̄d i curatiōe adulti adultū defendente. certe actor habz electionē cui det libellū adulto p̄nte. si aūt esset abñs soli curatori dat libellū. Quid ecōtra si tutor vel cura. pu. velint ꝙuenire debitores pupillo rū vel adultoz certe habēt electionem tutores vel curatores vtrū ip̄simet dent libellū vel faciāt dare pupillū vel adultum cū eorum auctoritate.

Ꝙ tutor. Titi⁹ creditor pu. egit ꝯ tutorē ei⁹ ⁊ cōdēnat⁹ fuit tutor. postea fuit finita tutela. certe snia mādat executioni in bonis pu. ⁊ nō in bonis tutoꝛ. Quid aūt dixi in pu. executionē fieri. fallit in vno casu. s. q̄si abstinet ab hereditate ex q̄ descēdit actio mota ꝯ tutorē p̄dictū: siue autez abstineat pupillus a dicta hereditate: siue nō. certe nō fit executio i bonis tutoris: nec etiam in bonis fideicom. quos decerit creditori tutor de iudicato soluēdo: licz eos dare nō teneret. ⁊ idē est ecōtra si ꝙdēnat⁹ fuit alioꝛ tutori.

Ꝙ plures. Iudex dedit cuidā adulto plures curatores certe ꝙ vn⁹ solus facit ratū est. ⁊ idē est in curatoribus pluriū⁹ furiosi. nāq̄z ⁊ p̄tor solet vnū decernere. Itez si p̄ vel auus qui dedit plures tutores filio iubeat vnum ex his solū administrare. ille solus administrabit. ⁊ idē est si inutilit dedit tutores pat ⁊ vnū iussit gerere ⁊ p̄tor eos postea ꝓfirmauit. alij g̃ nō administrātes vocabūtur honorarij ⁊ tenebunt demū excussis facultatib⁹ ei⁹ qui gessit q⁹ ergo tenētur vt dictū est. ⁊ isti nō gerētes bene debēt inspicere q̄lit administret gerēs ⁊ si est pecunia in hereditate debēt curare vt deponat ad p̄dioꝝ cōparationē. illud tñ ꝙ dictū est cōmitti tutelā illi tutori cui p̄ cōmisit. fallit in trib⁹ casib⁹ q̄ plane multa dicunt ⁊ ꝙ dixi in tutoribꝰ hz locū in curatoribꝰ. q̄d si pater nō dedit vni. certe faciet hoc: q⁹ vtili⁹ est pupillo. aut maior tutor vnū ex se eliget q̄ solus administret q̄si ipsi oēs tutores ꝓcordant q⁹ vn⁹ solus administret ⁊ in eodē casu si ipi tutores non decernāt q̄s administret ipe p̄tor decernz. Si aūt oēs volūt administrare debēt audiri sed si velint inter se tutelā diuidi audiendi sunt ⁊ postꝙ diuisa fuerit vn⁹ nō dz attingere de parte alteri⁹. immo exceptione repellet.

Ita aūt. Dictum est. ſ. l. iij. ℈. ⁊ si pecunia ꝙ tutores debēt deponere pecuniā pupillarē ad p̄dioꝝ cōparatōnē q̄ aūt summa debeat deponi plane hoc dicit litera vsq̄ ad. ℈. gessisse. ibi aūt ponit talis casus. dictū est. ſ. eō. l. i. in pn. ꝙ tutor solet cogi gerere. nūc dicit ꝙ si incipiat gerere etiaz aliqd modicū nō hz locū coactio. sz si definat gerere postꝙ incepit poterit remoueri vt suspect⁹. q̄d si tutor mādauit cuidā extraneo tutelā gerēdā. certe aut ille extrane⁹ administrauit aut nō ꝓmo casu tenet tutor pupillo finita tutela directa actōne tu. scōo. vtili. ¶ Debitor. Si debitor me⁹ gerat tutelā filij mei dz a se exigere: ⁊ si nō fecit tenet actiōe tutele. scōo dicit ꝙ pupillo pubere facto tutor ei⁹ quōdā dz eū admonere vt petat sibi curatorē: ⁊ si nō faciat etiā de hoc omisso tenet actiōe tutele. tertio dicit. curator adulti lite incepit noie ip̄si⁹ adulti pēdente lite finita est cura. certe tenet curator finire dictā litē nisi reddiderit rōnē adulto quondā ⁊ reddiderit instra dicte cause: ⁊ si nō p̄ficiat litē tenet ob hoc actōe neg. ge. etiā si iā actū erat dicta actione ꝯ eū.

Quidā. Testator dedit tutores filijs suis ⁊ dixit: nolo ꝙ reddāt eis rōnē tutele. certe nihilomin⁹ tenent tutores de dolo. sed si testator vult eis remittere rōnē: ⁊ q̄tū ad dolū. ⁊ q̄tū ad oīa alia ita dicat. si qd̄ dānum sustinuerint dicti tutores ex tutela filioꝝ meoꝝ eis lego.

¶ Papinian⁹ scribit. Pater dās tutores filijs ita dixit. volo ꝙ administretis ꝓ filio matris pupilloꝝ. certe nō tenētur seruare hāc volūtatē. si tñ mater det eis bonū ꝓ filiū bñ faciēt si admittāt. nō solū aūt in isto casu nō tenētur volūtatē testatoris seruare. sed etiā in alijs vt litera dicit plane. ¶ Er q̄. Et quo tutor scit se datū tutorē statim dz administrare. ⁊ si nō facit tenet ⁊ nō facit vim quocūq̄z sciat mō. sed si dicat se nescisse pupillus dz eū ꝓbare scisse p̄sumit ei ignorātia.

Utor q̄. Tutor anteqū incipiat gerere debet inuētariū facere. nisi iusta cāz hēat q̄re nō faciat ⁊ si nō faciat tanq̄ dolos⁹ tūc remouet a tutela quēt⁹ a pupil. ⁊ tenet pu. ad interesse. illa tñ q̄ nō recipiūt dilatōez. bñ dz gerēē et aūt factū inutiliter. immo ea tenet distrahere. ⁊ al's suo pculo stant. nec pōt se excusare dicēs ideo nō vēdidi: q⁹ expectabā ꝓtutores meos. cū quodā ergo spacio moderato dz eas res distrahere: q⁹ iudicis erit arbitrio. ¶ Cōpetit. Dictū est. ſ. e. l. iij. ℈. ⁊ si pecunia. ꝙ tutores debēt deponere pecuniā pupillarē ad p̄dioꝝ cōparationē. nūc dicit. si p p̄ces vel gr̃am nō idonea emāt p̄dia. vl' etiā p latā culpā: q⁹ tenent pupil. Quid si post depositionē nulla p̄dia emāt tenētur ad vsuras pecunie deposite nisi forte nō inueniebāt p̄dia venalia. ⁊ tenētur q̄si nō emerūt ad vsuras q̄ freq̄ntant in illa regiōe. Si aūt in suos vsus dictā pec. ꝙuerterūt clam. tenent ad cētesimas vsuras: q̄uis ille tutor q̄ nō fenerauit pec. pu. nō teneat nisi ad pupillares. nec ille q̄ debitor exist̄s p̄is pupilloꝝ durāte tutela a se nō exegit. Quid si tutor fenerauit pec. pu. dedit eā fenori multis. aut oīa tenet pu. approbare. aut ꝓbare noīa aut oīa reprobare. ¶ Si depōi. Si est pec. in hereditate pu. tutor dz eam deponere ad p̄dioꝝ cōparationē. vt. ſ. e. ita aūt. ⁊ siq̄dem tutor deponat nō tenet ad vsuras. Si aūt nō deponat aut p̄ceptū fuit ei a iudice vt deponeret aut non. si nō fuit p̄ceptū. tenetur ad cētesimas. sicut ⁊ q̄i negauit se hr̃e pecuniā cū tractaret de alienatis pupillo p̄stādis. nā ⁊ tūc tenetur ad cētesimas vsuras pecu. quā hz ⁊ etiā castigat ex ord. Si aūt negauit se habere pec. cū tractaret de expediēdis alijs negotijs pupilli p̄stabit pupillares tñ. ⁊ de pupillarib⁹ p̄stādis ponit q̄nq̄z plana exempla. p̄ter aūt p̄dictos tres casus in q̄bus p̄stant pupillares: tenet ex alijs casibus tutor ad eas q̄ in regione freq̄ntant. ¶ Usure. Si tutor pec. pu. mutauit. ⁊ eā postea rehabuit ⁊ finita sit tu. ⁊ cōueniat eu⁹ pu. acti. tu. ⁊ petat vsuras nō solū q̄s habuit tutor a debitoribꝰ q̄b⁹ mutauerat. sed etiā eas q̄s nō habuit

qz tarde incepit mutuare ex quo datus fuit tutoz.certe iuder nō ꝺdēnabit euz in vsuris qs nō habuit.ex eo ꝙ nō habuit ꝛ nō mutuauit statim cū fuit datꝰ tutoz:ꝛ parcet ei in vsuris qntū ad duos mēses qui currerūt ex quo fuit datꝰ tutoz ꝛ nō mutuauit.si aūt nō,mutuauit trāsactꝫ illis duobꝰ mēsibꝰ: ita bñ teneꝫ ad vsuras:ac si mutuassꝫet ꝛ vsuras habuissꝫ.ꝛ ꝙ di xi in eo ꝙ nō mutuauit:idē dico in eo ꝙ mutuauit:ꝫ piger fuit in recuperādis vsuris:ita ꝙ debitoz factꝰ est nō soluēdo. nā a termio quē dederat debitori vsqꝫ ad duos mēses nō teneꝫ tutoz ad vsuras qs sua negligētia amisit pupillꝰ.ꝫ postea sic bꝫ aūt spaciū duoꝝ mēsiū nō daꝫ tutori ꝙ in suā vtilitatē pecu niā pupilli ꝙuertit. ¶ Si vsuras. ¶ A debitoze pupilli vl ad tit.certe ad eaz vsuraz vsuras teneꝫ pupillo. Scdo dicit, cu rator meꝰ moꝛtuꝰ est relictꝫ hꝛdibꝰ titio ꝛ sempꝛonio ꝛ in cha mea erat pecunia:hi hꝛdes curatoꝛꝫ nō petierūt mihi da ri aliū curatorē. ꝛ sic nō fuit ꝙ mutuaret dictā pecuniaz.certe ipsi hꝛdes teneꝫ ad vsuras dicte pecunie. Tertio dic duos tutores habui vnꝰ male administrabat ꝛ alī nō accusauit eū dē de male administratꝫ.ꝛ bꝫ male administrans factꝰ est non soluēdo nūc ꝙuenio aliū qui bñ administrauit ex psona male administrātis ꝙ bñ possū facē ꝙtū ad sortē in ꝙ tenebaꝫ male administrās. Sz de vsurꝫ in ꝙbꝰ tenebaꝫ male administrās: du bitabaꝫ vtrū teneaꝫ bñ administrās.ꝛ ꝺz ꝙ sic.ꝛ bꝫ si nō tene baꝫ male administrās ad maiores ꝙ ipe. Si aūt tenebaꝫ ad maiores,puta qz tenebaꝫ ad cētesimas ex eo ꝙ pecu.pu. clā in suos vsus ꝙuertit.vt.s.e.l.ꝭ.pecunie. iste aūt ꝙ ꝙueniꝫ uēt nisi ad pupillares.de ꝙbꝰ ꝺz.s.e.l.ꝭ.ꝙ aūt.nō tenebiꝫ cō simas.quarto dicit ꝙ si finita tutela ꝛ rōne tutele reddita p tutorē nō reddat pupillo pecuniam tenetur ad vsuras. ¶ Ꝫ tutele. Cū haberet pupillus.xij.annos.tutoz eiꝰ mu tuauit pecuniā pupilli titio.ꝛ dedit ei terminum vsqꝫ ad duo os annos.finita est tutela aduenientē pubertate.anteqꝫ veni rēt dicti dies mutui agit pupillus ꝯ tutorē ꝛ petit etiā dictā pecuniā:cuius nō dū venerat termin?.nunqd ꝺz ꝺdēnari tu tor ad illā.certe nō.si fuit ei licitū mutuare.alꝫs sic.licitū aūt ei ¶ Quotiēs. Si tutoz vult mutuare pecuniā ꝺz facere stipulari pupillū a de bitoze vel si est infans ꝺz stipulari seruꝰ eiꝰ.si aūt sit infans ꝛ nō hꝫ seruū.tūc tutoz ꝺz stipl'ari vel seruꝰ vel filiꝰ tutoꝛꝫ.ꝛ acq̄ reꝫ vtilis actio pupillo.qd si absens sit pupillꝰ solꝰ tutoz de bet stipulari. ¶ Nequaq̄. Titiꝰ erat debitoz sempꝛoniꝰ ꝛ ego erā eiꝰ fideiussoz.ego feci testū ꝛ dictū titiū ꝓncipalez ꝺe bitoꝛē dedi tutorē filio meo.venit dies pecunie soluēde sem pꝛonio durāte tutela.certe ꝺz soluere tutoz ꝛ si nō faciat ꝛ ef ficiaꝫ nō soluēdo ꝛ sic oportuit pupillū soluere creditori: qa fuit heres mei fideiussoꝛꝫ.nō solū pōt agere mādati finita tu tela ꝯ tutorē suū quondā eūdē ꝓncipalē debitorē sed etiā tu tele.meliꝰ tū ꝙ se faciet si agat tutelę:qz in actione tutele erit ipse ꝓuilegiaꝫ in tacita hipoth.ꝛ etiā in psonales actiões ꝛ etiā ꝯ fideiussoꝛes qs dederat ei tutoz ꝙ re eiꝰ saluāda potit agē. Si aūt dies dicte pec. soluēde nō venerit durāte tutela nō iputaꝫ dcō tutori si ñ soluat eā suo creditori.ꝛ sic actō mā dati nō ꝙueneꝫ in actionē tutele. Ꝫtē qd si pñi pupilli debe at tutoz aliqd ꝛ tpali teneꝫ actiōe ꝛ a se nō exigat durāte tutela.certe bñ teneꝫ de bꝫ pupillo actiōe tutele ꝛ ꝓpetuo. siē enim iputaꝫ tutori si nō exigat ꝛ plus.nā cū ꝺz exigere ab alijs necesse ita ꝛ si a se nō exigat ꝛ plus.nā cū ꝺz exigere ab alijs necesse rūdēdū vt fieri solet.vñ illud mediū tps tutori nō iputatur eſt ꝙ ꝓponat ꝯ eos actiōes:ꝛ denꝫ dilatiōes debitoꝛib? ad ꝭ sibi ipi.nō est necesse ꝙ ipe det libellū.vñ nō expectātur ta lia spacia.plus etiā dico ꝙ si pñi pupilli debuit vsuras maio res ꝙ pupillus possit stipulari ꝛ non exegit a se durāte tute la:sortē patri debitā tenentur pupillo ad illas maiores vsu ras. Quid si tutoz fuerit creditoz pñis pupilli. ꝛ est pecunia de hꝛditate.certe bñ pōt sibi soluere:ꝛ si nō soluat sibi nō te nebiꝫ pupillus in vsurꝫ q̄ currēt medio tpe.ita enī ꝺz soluere sibi sicut alīs creditoꝛibus pupilli.ꝛ non ꝺz expectare tutoꝛ vt ꝙueniaꝫ a creditoꝛibꝰ.ideo statiꝫ ꝺz eis soluere ex quo scit eos recipe debere.ꝛ si refistat oēs expēse erūt sup barbā suaz Sz nunqd pōt tutoz accipe mutuā pecuniā a pupillo cū auc toꝛitate ꝙtutoꝛꝫ.ꝛ certe sic. ¶ Cōstat. Ꝫ pupillo habēti tutoꝛē in hereditate pñs supuenit alia hereditas. ꝛ sic fuit adūm ctꝰ tutoꝛ vel curatoꝛ.certe iste adūctus nō ꝺz admīstrare pri stina bona:nisi in bꝫ accuset ꝓmū tutorē si videat eū male ad mīstrare.ꝓmꝰ aūt tutoz bñ teneꝫ administrare in bōis sup ¶ Generaliter. Ea ꝺz facere tutoꝛ circa ueniētibꝰ. pupillū q̄ faceret circa se q̄libet paterfamī.in bōis suis si gn̄ nō soluat creditoꝛibꝰ pupilli cuz sciat eos recipe debere nō videꝫ eū defendere.ꝛ ita teneꝫ.ꝛ idē est si nō defendat euz in iudicio.ꝛ idē est si nō ꝓmittat ꝓ eo de dāno infecto vicinis suis:cum pupilli dom? minareꝫ eis ruinā. ꝛ bꝫ dicit. ¶ Circa pupillū. Titiꝰ fuit tutoꝛ sempꝛonij ꝛ ex pecunia eiꝰ ei ꝓdia cōparauit.postea tutoꝛ fuit petitꝰ in seruitu tē ꝛ seruꝰ ꝓnūciatꝰ.agit pupillus ꝓdictꝰ act.tu.de peculio cō tra dñm:dñs vult deducere debitū sibi a suo sicut moꝛis est circa illas res qs dictꝰ tutoꝛ emit de pec.pupil.ꝺz habere aī partē pupillus ꝛ in eis non pōt hēre dñs aliqd participium ex cā deductiōis ꝓdicte.ꝛ idē est in curatoꝛe qō dixi in tutoꝛe ¶ Cum plures. Si plures tutoꝛes administrant tutelā ꝛ vnꝰ eoꝝ aī finitā tutelā vult agere ꝯ alios actōe tu.cer te nō pōt. Scdo dicit ꝙ tutoꝛ bona fide ꝛ legitime rē pupil li vēdidit.ꝛ in ea vēditiōe pupillus nō est decept? in aliquo pupillꝰ vult eā vēdicare.certe nō pōt.si enim minoꝛes ita ad mitterētur ad rūpēdos ꝯctꝰ ꝓ tutoꝛes factos eis noceret.qa nō inueniret aliquos ꝙ cū eis ꝯhere vellent:ꝛ etiā si tutoꝛ nō est soluēdo.nihilomagꝫ poterit pupillus rescindere dictū con tractū. Sz qd si mala fide fuit factꝰ dictꝰ ꝯctꝰ ꝛ in eo pupillꝰ decept? fuit:alienatio nō valet q̄ntū ad effectū.qz restituet ꝓ dictꝰ pupillꝰ.nec facio vim vtruz sit soluēdo tutoꝛ vel nō.ter tio dicit ꝙ si tutoꝛ dōet hīstrionib? de bonis pupilli:ad bꝫ vt pupilli fama crescat.qz nō donaret de rebꝰ ꝓpꝛijs tutoꝛ pro sua ꝓpꝛia fama.totū est sup barbā suā. Quarto dicit ꝙ tu toꝛ daꝫ psone pupilli ꝛ rebꝰ.ꝛ qz daꝫ psone.iō debz facere ꝙ pupillus addiscat bonos moꝛes iuueniēdo ei magistrū ꝛ solꝫ uēdo magistro salariū cōpetēs ꝛ si pupillo expedit ꝺz ꝙstituē re alimēta seruis ac libertis ꝛ amicis paupib? pupilli ꝛ rata munera parentib? ꝛ cognatꝫ pupilli mittere,dotare tū non ꝺz sororē pupilli natā ex alio patre. Vltimo dicit ꝙ si tutoꝛ nō potuit fenerare pec.pu.nō teneꝫ ad vsuras,puta qz non in ¶ Tutoꝛ se uenit aliquos ꝙ accipe velint mutuo. cundū.si pupillꝰ hēat multos seruos.tutoꝛ ꝺz ꝓuidere quot ex eis debēt stare cū pu. Secūdo dicit ꝙ si tutoꝛ non fe neret pec.pu. cū possit teneꝫ ꝛ potuisse videꝫ cū fenerauit suā pec. Tertio dicit ꝙ si pꝛ pupilli relict legata ꝙbusdam ꝺz tu toꝛ ꝓsq̄ eas soluat demonstrare testamentum sapientibus ad sciendum vtrum sint debita vl non. ꝛ illa que non sunt de bita nō debz soluere.ꝛ nō ꝺz tutoꝛ mittere matri vl sororī pu pilli mun? nuptiale:sed eas alere bñ pōt si nō habeāt qd cō medāt.alia enī cā est eiꝰ ꝙ impediꝫ ꝓ tutorē in alimēta mris ꝛ sororꝫ pupilli pauperꝝ q̄ cā licitale ꝛ alia cā est munerꝫ nup tial' ꝓdicti ꝛ legatoꝝ ideboꝝ q̄ qdē cā tutori nō ē licita ꝛ bꝫ ¶ Tiā. Dicit bꝫ ꝙ tutoꝛ ꝓpter malā alteri? dicit. ꝓtutorꝫ administrationē teneꝫ si fuit in culpa illi? male administratiōis veluti si potuit facere suspectū ꝙtutorē male gerētē ꝛ nō fecit:ꝛ si debuit ab eo petere fideiussoꝛes res pu. ¶ Ꝫ tutoꝛ. Pu sal.fo.ꝛ nō fecit sec? si nō debuit. pillo tutoꝛ de nouo ꝙstitutꝰ nō exegit,ppt suā pigriciā pec.quā poꝛ tutoꝛ excusatꝰ a tutela vel remotꝰ mutuauerat ꝛ sic debitoꝛes facti sūt nō soluēdo.ipe teneꝫ in illā pec. q̄ ab eis recupari nō pōt. Ꝫtē ꝛ si dictꝰ tutoꝛ nō mutuet pe.pupillarē ser mēses a tpe quo fuit datꝰ in vsuras eiꝰ pecunie cōueniēt ¶ Cum q̄rit. Tutoꝛ pluriꝫ pec.pu.mutuauit ꝛ diuersis tpib? finita tute. q̄dā noīa vult appꝛobare pupillꝰ q̄dā nō. Queriꝫ qd iurꝫ sit.ꝛ certe tutoꝛ pōt dicere pupillo aut oīa

nōīa agnoscas.aut ab oīb⁹ recedas.ꝛ ego ſup̄ his volo meū negociū geſſiſſe ꝛ tantā pecuniā volo tibi reſtituere.ꝛ iſtā electionē teneāt pupillus accipe.ꝛ b⁹ verꝫ eſt:ſiue ſuo noīe mutuauerat tutor:ſiue non. Marcellus autem dicit aliꝫ ꝛ male.

Qui iuſſus. Quidā tutor dat⁹ q̄ credēs ſe excuſationez habere eā ꝓpoſuit ꝛ in ea ſuccubuit vnde iuſſit eī iudex vt adminiſtraret āmodo.ipſe añt nō adminiſtrauit.certe tenetur indēnem eū p̄ſtare a tempore quo iuſſit iudex ꝛ nō a tēpore quo fuit dat⁹ tutor.ſequēs.l.dicit.q̄dā pupill⁹ hēbat ita expedita negocia hr̄ditaria eo q̄ habuit bonū pr̄ez q̄ non fuit neceſſe tutori p̄ſtare pupillo agēti vel fugiēti auctoritatem, alia tū negocia adminiſtrauit.certe bū teneꝫ dict⁹ tutor tutele. Itē dic̄ q̄ ſi vn⁹ de tutorib⁹ fuit a pupillo ꝺuēt⁹ ꝛ exact⁹ alter a Actus. Eln⁹ tutor nō tenetur alteri rōnē nō liberaꝫ. reddere de eo q̄ adminiſtrauit.etiā ſi male adminiſtret vel non permittat contutorem ſecum adminiſtrare.in his tamen Actor. Titi⁹ da casibus ſuſpectū eū poſtulabit. tus fuit tutor ſeio pupillo. ipſe ſciēs nullā ſibi cōpetere excuſationē ꝓpoſuit.iudex eā nō recepit. vū ipſe appellauit. poſtea appellatio ſua iniuſta ꝓnūciata fuit.certe teneꝫ de oīb⁹ amiſſis a tempore quo ſciuit ſe tutorem datum.

Actius. Fili⁹ me⁹ in mea ptāte exiſtēs fuit dat⁹ tutor a quodā in teſtamēto ꝛ ego ſciui ꝛ ꝺſenſi.certe nō teneor in ſolidū:niſi exp̄ſſe recipiā in me piculū.immo teneor tātum de peculio ꝛ de in rē v̄ſo. Decūda dicit q̄ tutor bene poteſt renuare actionē pupilli cōpetētē ꝛ in iudiciū deducere ſi vtile eſt pupillo ſz donare nō poteſt. Tertia dicit q̄ tutor agēs nomine pu.nō teneꝫ cauere q̄ pupillus habebit ratū.ſed bū oz demōſtrare q̄liter eſt tutor:ꝛ idē eſt in curatore. Quarta dic̄ q̄ ſi pupilli p̄monīū valde diffuſum eſt:ita q̄ tutor non ſufficiēs ad adminiſtrādum pōt ꝺſtitui actor a iudice q̄ adiuuet tutorē ꝛ piculo tutoris ꝛ q̄nq̄ ꝺſtituēt dict⁹ actor ex neceſſitate.ꝛ de b⁹ ponit exēplū. Itē dicit q̄ ſi tutor ex q̄tuor tutoribus duob⁹ eoꝝ tutela commiſſa eſt:et vn⁹ eoꝝ pōt agere nomine pu. Imino. Finita tutela habuit pupillus curatores.ꝛ curator auctoritate ꝺuenit tutores actiōe tute.ꝛ culpa eoꝝdē curator petijt min⁹ a tutoribus pupillus quondā q̄ recipere deberet.vū pupill⁹ ꝓpt̄ hoc egit ꝺ dictos curatores ꝛ ꝺdēnati ſunt ei ad intereſſe ꝛ iterū reſtituī vult pu.aduerſus tutores ꝛ petere illud qō deerat ad ꝺdēnationē de eis factā.certe bū pōt.ſed q̄d ſi velit pu.agere contra curatores ex dicta ſnia q̄ ei fuerūt ꝺdemnati ad intereſſe. certe hñt dicti curatores aduerſus eū excep.doli donec cedat eis aduerſus tutores actiōes.ſz q̄d ſi curatores iam ſatiſfecerāt ex dicta ſnia ꝛ ſic pupillus quondā habet ſuū intereſſe: ꝛ ſic nō remanet dāmificatus ex eo q̄ tutores ſui quondā in minus ſunt ꝺuēti ꝛ ꝺdēnati q̄ deberent. certe nō poterit pu.contra tutores reſtitui: ꝛ ꝺ eos agere poterit tū curatorib⁹ q̄ ſatiſfecerūt ꝺ tutores cedere actiōes ꝛ actio q̄ non erat vtil' pu. Cum cu erit vtil'ill' q̄bus ipſe cedit.i.curatoribus. ratore. Si adult⁹ vult agere ꝺ cura.ſuū aliq̄ ſpāli act. bū pōt.ſz nō poſſit vt rōnē reddat.ꝛ idem dico in ꝓcuratore. Decūda dicit q̄ tutor habeꝫ ꝓ dño cū bū gerit. Tertia dicit iſti⁹ vocauit in iudiciū tutorē ſempronij noīe.ꝛ cū tutor vl' pupillus nō poſſiderēt immobilia ſatiſdedit tutor iudicio ſiſti.ꝛ interc̄ lis ꝺ eū conteſtareꝫ finita' eſt tu.certe non cogit̄ tutor iudiciū accipe. Itē dicit q̄ ſi tutor poſt pubertatē pupilli obtulit pu.pec.ꝛ ꝓſignauit ꝛ in tuto loco depoſuit nō currēt vſure ꝺ eū.ꝛ idē eſt in herede tutoris.alij dicebāt q̄ ſufficiebat oblatio tantum ꝛ male.alij dicebant q̄ ſi per tutorem non ſterit quominus rationem redderet quod ſufficiebat ꝛ male.

Tutoris. Inter alia q̄ tutor hz facere iſtud eſt p̄cipuuz q̄ defendat pu.cū aliq̄s agit ꝺtra eū. Decūda dicit q̄ quando tenentur tutores q̄libet ꝓut geſſit:q̄nq̄ inſolidum. ꝛ iſta habēt locū de his q̄ geſta ſunt ab eis durāte tu nō q̄ntuz ad ea q̄ poſtea geſſerūt:q: de his nō teneꝫ vn⁹ ꝓ alio. Tertia dicit tutor titij ſine herede deceſſit q̄ tutor dederat fideiuſſores,rē pu,ſal,fo,curato: dat⁹ dicto pupillo quondā nō inueniens heredē tutoris egit ꝺ fideiuſſores tutoris vt ei exhibeāt inuētaria q̄ ei tutor fecerat ꝛ alia pupillaria inſtrā.certe bene teneꝫ: q̄d ſi nulla culpa tutoris interuenit in eis vel aliis inſtris perdendis.certe nō tenētur nec fideiuſſores ei⁹. Itē ſcias q̄ tutor teneꝫ reddere rōnez de fructib⁹ q̄ potuerunt et p̄diis colligi ꝛ ſi credidit ſuo pupilli adminiſtrationē tutor et ſeru⁹ ei⁹ de fructib⁹ fundi dedit min⁹ q̄ in v̄itate poſſet peci.certe pupillus poterit illud a tutore recupare:recōpēſabit tū in eo illud q̄ ſeru⁹ hz in peculio. Itē dicit q̄ adoleſcēs qui dā vēdidit fundū titio cū auctoritate curatoris ꝛ cū decreto p̄ tor ꝛ p̄ciū fundi in vtilitatē ſuā nō eſt ꝺuerſum nec inueniēs ſe deceptū petijt reſtitutionē vt reſtituat ſibi fund⁹ ꝛ nō vult reſtituere p̄ciū emptori.certe optime dicit adoleſcēs. Item ſi emptor fec̄ in eo fundo aliq̄s expēſ.voluptat ſ cauſa:eas ab adoleſcēte nō recupat.ſz tū bū eas abradere pōt:ſi pōt inde hēre aliquā ꝓfectū ꝛ ſi nō facit deteriorē fundū. Itē dic̄ ſemproni⁹ fecit teſtm:ꝛ inſtituit ſibi heredē lutiū titiuz ꝛ ſororem eiuſdē lutij titij q̄ erat adulta.ſicq̄ frater ſu⁹ erat ei⁹ curator iſte curator locauit fundos hr̄ditarios cōes ſibi ꝛ ſorori ſue ꝛ erat in ciuitate vbi morabaꝫ.conſuetudo q̄ dñi p̄dioꝝ locantes fundos ſoluerēt tributa ꝛ nō coloni:lz iura velint q̄ coloni ſoluāt:hic fraꝫ idē ſoror ſue curator ſoluit ꝓ dicti prediis tributa ſm ꝺſuetudinē.certe optīe fecit nec ei poterit aliquid imputare ſoror ſua adulta. Itē dicit duo tutores cuiuſdā pupil.pec.pupillarē diuiſerūt inter ſe.ꝛ poſtea vn⁹ eoꝝ relegat⁹ eſt.ꝛ ſic nihilomin⁹ remāſit in tutela ꝛ cū ꝓpt̄ relegationē nō poſſet adminiſtrare ꝺſtituit actorē vt moris eſt.alter tutor vult repetere ab actore dictā partē pec.ꝛ ꝺ b⁹ q̄ nō pōt. q: nō eſt finita tutela. Tutoribus. Ita oz adminiſtrare tutor circa res pupilli ſicut facit aliq̄s bon⁹ p̄fa.circa ſuas. Secōo dicit q̄ aduenīēte pubertate ꝛ pupillo curatores accipiēte tutoris officiū finitū eſt. Tertio dicit ſicut pu.hz electionez quē er tutoribus ꝺueniat.ita ꝛ hz heres pu. Quarto dicit q̄ ſi tutor faciat ꝓ ſe aliq̄s expēſas ex bonis pu.illas nō reputat pupillo niſi forte iudex ꝺſtituit ei tutori ſalariū ꝓpt̄ onus tutele.quito dicit q̄ ſi pu.agat tutele ꝺ tutorē ꝛ nō pōt bū apīri v̄itas de adminiſtratis ſerui p̄ſt tor q̄ri ad hoc. Tutor. Titius adminiſtrauit tutelā ſemproniꝰ ꝛ mutauit plurib⁹ pec.pu.ꝛ noīa ſunt facta nō idonea ꝛ interim remot⁹ eſt a tutela ꝛ gat⁹ in locū ei⁹ poſit⁹.certe bū teneꝫ ſecūd⁹ tutor illa noīa recipere ſed nō erūt piculo ei⁹. Inter tutores. Inter duos tutores pu.diuiſa eſt adminiſtratio.puta titiꝰ ꝛ ſemproniꝰ.ita q̄ tin⁹ debebat adminiſtrare bona bononiēſia ꝛ ſempron⁹ mutinēſia tutor bon⁹.egit ꝺ debitorē pu.mutin⁹.ille debitor opponit ei cōpēſationē de eo q̄ oz ei ꝺbitori tutor bon⁹.mutinen⁹.certe bū pōt lz facere ꝛ reddit rōnē.diuiſio enim tutele locū hz tantū inter ipſos tutores ꝛ nō inter alios cū nō fiat diuiſio tutele ipſo iure:ſz p iuriſdic.iudicē ꝓuidētis b⁹ vtile pupillo fore. Tutorē. Mario ponit regulā dicēs q̄ tutor mutans ſtatū durāte tutela ſm diuerſitatē p̄ſone teneꝫ.vt in v̄ſi.inde deſcēdit ꝛc.ponit vnū exēplū regule.filiusfa.fuit tutor dat⁹ cuidaz pupillo:ꝛ durāte tutela fuit emancipat⁹ a p̄re ſed q̄ mutauit certe ꝺditionē tutor ita tenebiꝫ vt de eo q̄ adminiſtrauit durante ptāte teneaꝫ pu.inq̄ntū facere pōt.de eo q̄ adminiſtrauit poſt emācipationē a ſe factā teneaꝫ inſolidū.p̄ aūt ei⁹ tutor teneꝫ pupillo de pec.filij ſui tutor ꝓ adminiſtratione tutele quā fecit fili⁹ exñs in ptāte ꝛ pōt agere pu.ꝺ dictū p̄ez decu.infra annū vtilē a tp̄e emācipatiōis q̄ annus incipiet currere a tp̄e quo pu.pōt agere tu.i.finita tutela.ꝛ eſt file ad p̄dicta de ſeruo titij ab eo p̄poſito ad merces vēdēdas vel debita exigēda.q: ſi pſeueret in eodē actu poſt manumiſſionē de ſe factā de eo q̄ geſſit durāte ſeruitute ſua nō teneꝫ poſt libertatē niſi erat ꝺnexū ei q̄ geſſit poſt libertatē. quia tunc teneꝫ vt illa ſeparētur.nā ꝛ video q̄ tutor poſt libertatē adminiſtrās nō teneꝫ actiōe tu.niſi poſtea geſta erāt ꝺnexa ꝓ geſtis. Si plures. Cuidā pupillo dati fuerūt plures tutores et null⁹ eoꝝ adminiſtrauit.certe q̄lz eoꝝ oz teneri ꝓ parte ꝛ ſi alt q̄ ex eis nō p̄ſt ſoluere partē ſibi ꝺtingētē alij in b⁹ teneaꝫ, vn⁹

de põt esse ꝯ nullus eoꝝ potuit soluere partẽ sibi ꝓtingentẽ ꝓter vnũ: ꝛ ille fuit ꝓuẽt' ꝓ sua parte etiã alioꝝ. nunq̃d potest desiderare vt sibi ꝺ alios cedat actio ꝙ pu. ꝛ ꝺr ꝙ nõ. q̃a q̃libet teneat ꝙ sua ꝓtumacia. ꝛ b' dicit.

Tutores qui. Finita tutela tutores credẽtes nõ esse finita facta sunt nõ idonea cum tpa finite tutele essent idonea certe nõ erũt ꝑiculo dictoꝝ tutoꝝ. Scõo dicit. pr̃ dedit curatores in testõ filio impuberi. ꝛ sic nõ valuit datio ꝛ nõ ꝺr administrat reuisi ꝙfirmat'. ꝓr postea b' videns alios tutores in locum eius dedit dicto pu. certe ãmodo ꝑiculo gestor' nõ videt dictus curator teneri. ꝛ scias ꝙ incõtinẽti ex quo scit se de iure nõ datũ ꝺr deserere administrationẽ et alĩ dari petere si autez desereret ꝛ alĩ nõ petierit teneret. si aliq̃ res ꝓpter b' pirent. sec' añt est in negotioꝝ gestore q̃ nõ tenet alĩ petere cũ satis est si seruiat amico suo in vna specie. ¶ Heres institut'. Pupillus habebat duos tutores vnuꝝ ꝓ reb' italicis ꝛ alium ꝓ puintialib' his ita stãtib' q̃dã italicus fecit testm̃ ꝛ instituit sibi hr̃dẽ quẽdã ꝓuintialẽ ꝛ nullũ ei substitutum dedit. rogauit tũ eũ vt dictã hereditatẽ restitueret dicto pu. ꝓ fideicõ. heres fuit in mora adeũdi hr̃ditatẽ ꝛ sic mortu' est ante aditionẽ. q̃re euanuit fideicõmissum. q̃rit cui tutori imputet culpa. q̃ nõ cõpulit heredẽ adire. vtrũ italico an ꝓuinciali. ꝛ dic ꝙ heres erat in ꝓuincia ibiq; domiciliũ hẽbat. vñ ibi poterat ꝛ debebat cõpelli adire: ꝛ admin' ꝝbo restituere hereditatem dicto pu. ¶ Aduersus. Tutori mutuaui sua cõtẽplatione. ꝛ ꝙuertit. certe nihilomin' eũ poteto ꝙuenire. ¶ Curatores. Adulti cuiusdã curatoris talis inter se ꝙuenerũt ꝙ si vnus ex ꝑsona alteri' dãnũ patiat. alter ei refundat ꝛ in b' pignora in uicẽ dederũt. adulto postea facto maiore. xxv. an. oẽs ipsi curatores soluẽdo sunt. certe cautio ãnihilat. ¶ Tutor. Titi' dat' fuit tutor sempronio ꝛ volẽs se excusare a tutela nõ fuit excusatio ei' admissa. vñ ipse appellauit: ꝛ pẽdente appellatione decessit. ꝛ heres ei' ꝓsecut' fuit app. ꝛ succubuit. certe oia q̃ amissa sunt de bonis pupilli a tẽpe quo tutor sauit se datũ tutorẽ sunt ad ꝑiculũ isti' heredis tutor. ꝛ est rõ. qr non videt ꝛc. vt dicit lfa. ¶ Rerũ. Quidã pu. habẽs bona in ꝓuincia ꝛ in italia habuit vnũ tutorẽ ꝓ ꝓuincialibus ꝛ ille tutor ꝓuincial' venit romã. ꝛ ita in italia cã ꝓsequẽdi cãz quandã appellatiõis pupillarẽ. certe anteq̃ reuertat in ꝓuincia ꝺz facere ita ꝙ pupillus hẽat tutorẽ ꝓ italicis bonis ꝛ si non faciat erit ei' ꝑiculũ. ꝛ si ipse pecuniam redactã ex reb' italicis portet in ꝓuinciã tutor postea ꝓ italicis bonis dat' de illa pec. administrãda nõ tenet. ꝛ b' dicit cũ seq. §. ¶ Curatores. Tutores vel curatores inutilit' dati anteq̃ cõfirmaret ad ministrare ceperũt. certe bñ tenẽtur de ꝑiculo ꝛ si vn' nõ ẽ solue. alter ꝓ eo tenet. ¶ Tutorib'. Finita tutela pubertate oẽs tutores soluẽdo sũt postea oẽs decesserũt. certe sic vn' eorũ nõ poterat ꝓ altero ꝙuẽiri. ita nec vni' tutor heres ꝓ alterius herede ꝙueniet. ¶ In eũ. Pluribꝫ dat tutoribꝫ vnus ꝝbus q̃s alij administrauerũt. sed si cõi negligẽtia aliq̃d perijt oẽs tenẽtur ꝓncipaliter. ¶ Tutores. Quãuis tutores post finitã tutelã teneant cõplere litẽ inceptã: tñ si vincãt nõ tenẽtur facere mãdari fiiam executiõi. ¶ Ab eo. Si tutor culpã in administratione cõmittat. adult' postea fact' pu. ei': bñ põt ei remittere ꝛ hꝫ effectũ remissio si adult' in inte. restituí nõ ꝓt veluti q̃ habuit curatorẽ ꝛ cum ei' auctoritate remisit ꝛ in remissione decept' nõ fuit. ¶ Periculo. Pater cuiusdã puelle mutuauit pec. q̃busdã. ꝛ ita noia ꝛ. ꝛ ea noia fecit ascripta maioꝝ vsu]. i. stipulat' fuit a dictis debitoribꝫ maiores vsuras q̃ in regiõe frequẽtarent. in b' tñ nõ facio vim vtrum essent magne vsure vel parue. decessit b' pat'. ꝛ filie ꝓ dicte dedit tutorẽ titiũ ꝛ isti' tutor pigritia: dicta noia facta sunt nõ idonea. ꝛ sic põt finita tutela pupilla petere a tutore pecu. q̃ in dictis noib' ꝺtinet. vt. §. e. si tutor. si ergo petat dictã pec. a tutore cogitur cedere tutele actionẽ ꝓ dictis noibus sibi cõ petentẽ. ꝛ hoc dico periculo dictoꝝ nominum. vt. ſ. sint nomina ad ꝑiculum tutor] ꝛ etiã ad ꝓfectũ. sed si ex dictis noibus durãte tutela aliquas vsuras habuit pupilla nõ tenet eas dare tutori ꝑdicto. ¶ Adolescens. Quidã pupillo fuerũt tutores dati. ꝛ quia nõ erãt sufficiẽtes administrationi fuerunt eis adiuncti curatores: qui curatores de administratione se nõ intromiserũt. dictus pupillus fuit fact' adultus ꝛ ꝙuenit tutores ꝛ ab eis nõ potuit exigere totũ dãnũ suũ. nunq̃d potest redire ad curatores ꝑdictos. ꝛ ꝺr ꝙ sic. ¶ Tutor. Duo fuerũt tutores cuidam pu. vn' decessit relicto herede q̃ poterat bene pupillo satisfacere. tutor viuens dictũ heredẽ nõ cõuenit. ꝛ sic fact' est nõ soluẽdo. certe ad ꝑiculũ tutor] est hoc sicut ꝛ illi' tutor] ꝑiculũ est q̃ cũ videret ꝙ tutorem male se habere nõ fecit eũ suspectũ. ¶ Tutele. Duo fratres erãt instituti heredes a patre cõi. ꝛ eis dat' tutor. vnus dictoꝝ fratruꝫ habebat. ꝛ. an. pone ꝛ alter sex tpe ꝓcedẽte. ille qui hẽbat. ꝛ. an. fact' est maior. xiiij. ꝛ sic finita est sua tutela. ꝛ ille cui' finita est tutela bñ põt agere actiõe tutele ꝙ tra dictum tutorem q̃uis frater ei' remaneat in dicti tutoris tutela. ac. ¶ Nõ de peculio. Tutor cuiusdã pupilli seruo pupilli administratione tutele certo tpe credidit ꝛ seru' male administrauit. vnde tutor tenet pupillo ad dãnũ qđ datũ est ei ꝓ seruũ. vt. §. e. fine herede. §. idẽ rñdit si minus. ꝛ est hic pupillus fact' adultus manumisit dictũ seruũ ꝛ ei peculiũ donauit. nunc agit dictus adult' cõtra tutorẽ quondã ꝓ eo ꝙ male administrauit dict' seruus. dicit tutor tu petis a me. ꝛ. noie dicte male administrationis serui tui. cũ manumisisti euꝝ bene hẽbat in peculio. ꝛ. ꝛ illa noluisti tibi remanere. ideo donasti ei peculiuꝫ. debes ergo me liberare ꝓ acceptilationem ab eo ꝙ petis. certe optime dicit tutor quondã. multo ergo magis debet eũ liberare si retinuit adultus peculium serui cũ eũ manumisit.

Impuberi. Quidã miles filio suo impuberi dedit curatorẽ in testamẽto q̃ datio nõ valuit ꝛ nõ fuit ꝺfirmatus a ꝓtore dict' curatoris. ꝛ nihil administrauit. certe nõ astrigitur periculo administrationis ꝛ reddit ratio in litera.

Cui plures. Pupillus habuit plures tutores finita est tutela pubertate ꝛ oẽs tutores sunt soluendo ꝑter vnũ fecit testamẽtũ pupillus quondã ꝛ legauit liberationẽ rationis tutele illi tutori qui nõ erat soluẽdo. nũc hr̃des pu. quondam ꝙueniunt ꝙ tutores illius tutoris cui erat liberatio relicta nõ solũ ꝓ eoꝝ administratiõe. sed etiã ꝓ mala administratione dolo facta ꝓ dictũ tutorẽ: ex eo ꝙ ipsi eũ nõ postularũt suspectũ. nunq̃d possunt ꝙueniri. ꝛ videt ꝙ nõ. qr fuit liberatus dict' tutor. sed certe bene tenẽtur. qr cũ fuit liberat': non videtur liberatus: nisi de his que culpa gessit. non autem de his que dolo malo gessit. vel de his que penes se retinet de officio depositio nõ essent soluẽdo pupillus vnũ ex his insolidũ ꝙuenit ꝛ exegit ꝛ ei cessit actionẽ ꝺ alios ꝙ tutores. certe nõ habebit hic tutor cui pupillus cessit actionẽ idẽ ꝓ quilegiũ qđ hẽret pupillus. si illas actiões ipe intrẽtaret. ſ. tacite

Cum post hypothece. qr ꝑsonale est bñficiũ mortẽ. Tutor mutuauit pec. pu. ꝛ viuente pupillo bene erant soluendo debitores. mortuus est postea tutor: ꝛ sic tutela est finita. postea debitores facti sunt non soluẽdo. certe nihilomin' nocet tutori. ¶ Qui cum. Filie fratris mee curator erã. maritaui eã titio ꝛ ꝓmisi ei noie dot]. xl. hoc mõ. ego patru' ꝛ curator titie adulte. ꝓmitto tibi titio marito ei' noie dot] ꝓ ea. xl. postea dicte puelle supuenerũt multi creditores paterni q̃ abstulerũt ei q̃si q̃quid hẽbat: ita ꝙ nõ remãsit in ꝓmonio suo qđ valeret. xl. petit a me marit' illa. xl. quero nũ quid teneor supplere de meo illud qđ deest ꝓmonio puelle ad soluẽdã dictã dotẽ ꝛ ex vna parte. ꝛ videt ꝙ nõ. ꝛ ex alia videt ꝙ sic. ſz tñ ita iudicat ꝙ si ego. ꝓmisi aio donãdi teneor soluere ꝛ nõ repetã a muliere. sicut ꝛ si aio donãdi cuilibꝫ alij creditori mulier] ꝓmisisseꝫ ꝓ ea. si añt nõ ꝓmisi aio donandi teneor marito soluere ꝛ possum a muliere repetere siue cõstet

mſimoniū ſnter eā ⁊ maritū ſuū ſiue nō. Ex q̄d ſi mulier dixit mihi q̄ nō ſoluerē marito. hēo exceptōz ō maritū i eo q̄ deeſt de pſimonio mulieꝛ ſ ad. xl. ſoluēda marito. ipa aūt mulier oz marito cauere q̄ ſi effecta fuit ita diues ꝓſtāte mſimonio q̄

Q Eli no poſſit cōplere. xl. q̄ ea cōplebit ⁊ b̄ dicit. minib⁹. Pupillus vel adult⁹ approbauit noīa facta p tutoꝛes ⁊ curatoꝛes: certe ad ſuū piculū erunt āmodo. ſz q̄d ſi finita tutela fec̄ pupillus rōnē cuz tutoꝛe ⁊ de eo q̄ remāſit ei ad ꝺandū. tutoꝛ accepit vſuras: ſicq̄ videt approbaſſe rationez tutele: ⁊ poſtea inuenit q̄ tutoꝛ aliq̄d dolo geſſit; ⁊ ſic pōt eū ꝓuenire de b̄. Sed ſi nō eſt ſoluēdo tutoꝛ. nunq̄d pōt ꝓuēire hipotecaria poſſeſſoꝛes reꝝ quōdā pupilli. ⁊ ꝺr q̄ ſic

S Z pupillus. Pupillus habuit duos tutoꝛes quoꝝum vn⁹ male adminiſtrauit. finita eſt tu. vñ habuit curatoꝛē pu. quōdā ⁊c. Auctoꝛitate curatoꝛ ſ liberauit tutoꝛē q̄ male geſſit. certe alterꝝ q̄ bñ geſſit nō poterat ꝓuenire pu. quondā ex pſona liberati. ⁊ idē eſt in duob⁹ magſtatib⁹. quoꝝ vnū q̄ male geſſit res pu. liberauit. nā nō poterat alterꝝ q̄ bñ geſſit ex liberati pſona ꝓuenire. videt ergo a ꝺrio q̄ ſi res pu. nō liberaſſet male gerentē magiſtratū q̄ bñ gerentē ex eius pſona ꝓuenire poſſit. ſicq̄ poſſit eligere quēcūq̄ ex magſtatibus ꝓuenire velit: ſicut eſt in duob⁹ reis eiuſdē pecunie quoꝝ quē cūq̄ vult pōt eligere creditoꝛ. certe q̄uis ita vt dictū eſt videatur idē in magſtatib⁹ ⁊ in reis debēdi. nō tñ ꝓfiteoꝛ idē eſſe i magſtatibus. immo ita ꝺz eſſe in eis: vt ſi ambo ſint ſoluendo tpe depoſiti officij q̄libet p parte teneat ⁊ nō habeat res pupil. electionē ꝓueniēdi quē eoꝝ vult: q̄ſi dicat a ꝺrio ſenſu ſi ſi eſt ſoluēdo vn⁹ de magſtatib⁹ p̄dict⁹ tpe depoſiti officij bñ tenetur alter ex ſua pſona. q̄uis enim in b̄ caſu ſubaudito teneatur vn⁹ ex magſtatib⁹ p altero. tñ nō eſt ita vbi alter tpe liberatus eſt. qꝛ licet male geſſerit tpe liberat⁹. tñ alt̄ p eo nō ꝓuenieꝝ. qꝛ pinde ē ac ſi ſoluiſſet p parte ſua tempoꝛe liberatus.

L Etius. Curatoꝛ cuiuſdā adulti funduz adulti locauit ſempꝛonio q̄ ſempꝛonius nō ſoluit adulto id qō ꝺbuit ſoluere ex ꝺitiōe. vñ ⁊ ad b̄ teneꝝ dict⁹ curatoꝛ adulto. adultus poſtea fecit p curatoꝛē ad negocia ſua dictū ꝺuctoꝛem nunq̄d ppt̄ b̄ qō fec̄ ipſum p curatoꝛē videt approbare obligationē ei⁹ ⁊ ab eo curatoꝛē liberare. ⁊ nūdet q̄ nō. Bem pꝛomj. Sempꝛom⁹ pollicit⁹ fuit dare ciuitati bononie centū poſtea deceſſit relicto filio impubere q̄ filius credens patris hereditatē eſſe dānoſam abſtinuit ſe ab ea. vnde res pu. bonome accepit bona p̄dicta: ⁊ intrauit in poſſ. eoꝝ ⁊ ad ea gubernāda fecerūt magſtatus rei pu. tres curatoꝛes durāte adminiſtratiōe: vnus ex his pone fact⁹ eſt nō ſoluēdo. tpe p̄cedēte dictus pu. vidēs q̄ hereditas p̄dicta erat lucroſa recepit eā impatoꝛe hoc iubēte. vult mō p̄dict⁹ pupil. ꝓuenire dictos curatores. ⁊ qꝛ vn⁹ nō eſt ſoluēdo vult ꝓuenire alios ex pſona ei⁹. q̄rit vtrū poſſit. ⁊ ꝺr q̄ nō. immo ꝓueniet magiſtratus q̄ dederūt eos curatoꝛes. Tutoꝛē. Quāuis ali⁹ tutoꝛ mutuet pec. pu. ſui ꝺtutoꝛ ſ noīe: nō tñ teneꝝ adv ſuras cēteſimas pupilli. Queſitū. Finita tu. tutoꝛ pec. pu. in ſuos vſus cōuertit. certe de ea pec. caſdē vſuras p̄ſtabit pupillo q̄s p̄ſtarz p illa quā in ſuos vſus ꝓuerteret tutela durāte. Paul⁹. Fideiuſſoꝛ q̄ dat⁹ fuit p tutoꝛē pupillo p re pupilli ſaluāda nō teneꝝ de his q̄ male tutoꝛ adminiſtrauit poſt tutelā finitā Tutoꝛ. Tutoꝛ ō tutoꝛē meū quondā egit tutele. ⁊ ipe mō ſtrauit mihi libꝝ in quo ſcripſerat rōnes tutele. ibi tñ nō erat ſcriptū q̄liter q̄daz debitoꝛes mei pſoluerūt tutoꝛi p̄dicto. q̄ in ꝝitate ei ſoluerāt durāte tutela ⁊ tutoꝛ ꝺfeſſus fuerat ſibi ſolutū. fuit mihi ꝺdēnat⁹ tutoꝛ. ſed q̄ apparet in dicto libꝝo eū mihi debere ⁊ ſoluere mihi. certe adhuc poſſum agere contra eū actione tutele p pec. quā ei ſoluerūt dicti debitoꝛes q̄uis iā egerī ſemel ō eū. Cū teſtō. In teſtō duo tutoꝛes cuidā pu. dati ſunt vn⁹ illoꝝ deceſſit. ⁊ alter in locū ei⁹ eſt datus a magſtatib⁹ ⁊ ab eo exacta eſt ſatiſdatio rem pu. ſal. fo. cum male adminiſtraret ſubſtitut⁹ in locū moꝛtui. ſupſtes tutoꝛ teſtamētari⁹ poſtulauit eū ſuſpectū ſicut ꝺebuit. poſtea factus eſt nō ſoluēdo ſubſtitut⁹ tutoꝛ q̄s tenebit̄ p eo pupillo. certe pꝛio tenent fideiuſſoꝛes ab eo dati. ⁊ poſtea magſtatus tutoꝛ aūt. teſtamētari⁹ nō teneꝝ niſi p ſua parte. Tutoꝛib⁹. Tutoꝛes exigēres ꝺebitum a ꝺebitoꝛib⁹ pupilli bñ liberāt eos. ſed nō p̄ſt eis remittere ꝺebitū. vñ ille q̄ mín⁹ ſoluit tutoꝛi in

T Itiū. Filijs meis ſupfluo ꝓuenieꝝ a pupillo. ꝺedi tutoꝛes titiū exneū. ⁊ meuiū fratrē meū. ⁊ ita ſubſumi volo q̄ oīa gerant cuz ꝺfilio meuij fratris mei. ⁊ q̄ ſi ne eo fiet nolo ratū eſſe ⁊ volo q̄ marina ⁊ ianuaria extiment q̄ntū eſt neceſſe filijs meis quolibet ꝺie p alimētis. poſtea ꝺbitoꝛes pupillares ſoluerūt ſoli titio. certe nō liberātur. Itez nō ſtatur arbitrio dictaꝝ mulieꝝ de alimētis. immo cōmittē arbitrio boni viri. Tutoꝛes. Quidā pupillus hēbat tutoꝛes p reb⁹ italicis ⁊ alios p puintialib⁹. in italia aūt inuenerūt tutoꝛes italici inſtꝛa ꝺebitoꝝ puintialiuz. nunq̄d tenent ea exigere. certe nō. ſz ꝺebēt b̄ manifeſtū facere tutoꝛib⁹ puintialib⁹. A matre. Tutoꝛ a matre dat⁹ filijs ſuis ſi diſtrahat bona pupillorꝝ ea a poſſidētibus vendicabunt pupilli. Pꝛefect⁹. Teſtatoꝛ indixit pec. quā relinquo filijs meis nolo mutuari alijs. ſed ſi tutoꝛes nolūt ſibi retinere ⁊ ſoluere de libꝛa. iiij. denarios. placet mihi ⁊ tutoꝛes dixerūt placz no bis. poſtea tutoꝛes alijs mutuauerūt dictā pec. ad tres denarios libꝛā. certe ipſi tenētur p̄ſtare pupil. iij. ꝺcarios de libꝛa dicte pecunie. Luti⁹. Quidā inſtituit ſibi heredē lutiuz titiū. iſte luti⁹ a tutoꝛe quoꝝūdā pupillorꝝ mutuā pec. accepit ⁊ rē dicte hereditatis ei obligauit. p̄cedēte tpe fiſc⁹ abſtulit dictā hereditatē lutio titio eo q̄ ipſe nō vindicauit moꝛtē illius q̄ eū hꝛdē inſtituerat. ⁊ ſic dictū pign⁹ abſtulit ꝺicto tutoꝛi. vn de nō pōt eſſe ſalua pecunia pu. cū ipſe luti⁹ titi⁹ eoꝝ ꝺebitoꝛ forte nō ſit ſoluēdo. nunq̄d erit iſtud nomē piculo tutoꝛis. ⁊ certe nō. Altero. Duo fratres erāt ſocij oīm bonoꝝ. vn⁹ deceſſit filio impubere relicto herede ⁊ ei⁹ ipuber ſ fuit tutoꝛ frater ſupſtes ⁊ oēs res cōes ſibi tutoꝛi ⁊ nepoti vēdidit cuidaz bona fide ⁊ habuit p̄ciū. poſtea dictas res emit ſuo nomie ⁊ negotiat⁹ eſt ſup eis ⁊ multa lucrat⁹ eſt. finita poſtea tutela petit ab eo pupillus medietatē lucri. certe nō pōt. ſed vſuras de ſua parte pecunie bñ pōt ab eo petere. Tutoꝛ. Luz ꝺuiſa eſſet adminiſtratio inter tutoꝛes puinciales ⁊ italicos. ⁊ ꝺditoꝛ pupilli puintialis ꝓuenit tutoꝛes italicos ⁊ ipſi ei ſoluerunt. certe bene reputabunt hoc pupillo in ratione.

I Nter bonoꝝ. Curatoꝛ bonis vel ventri dat⁹ nō hz plenā adminiſtrationē: ſz cuſtodiā. licet poſſit vēdere res q̄ deterioꝛes future ſunt. ſz curatoꝛ furioſi vel p̄digi vl pupilli vl ad

O Benus. Tutoꝛ ulti bñ hz plenā adminiſtrationē res pecuniā pupillarē fenerare debēt vel de ea p̄dia cō parare: ⁊ ſi nō faciāt tenētur ad vſuras. ⁊ ſi nō p̄ſt ſoluere in

S Z res pupillares. Si p caſum corꝛpe puniunt̄. res pupillares amittant̄ nō teneꝝ tutoꝛ idē eſt. ſi depoſuit tutoꝛ pec. pu. apud quēdā campſoꝛē q̄ videbat̄ celeberrimus ⁊ in ꝝitate q̄ſi nihil habebat vt fuit ieroniꝰ galeria.

S Z duo. Magiſtrat⁹ dedit pupillo duos tutoꝛes ſine inq̄ſitiōe ⁊ titi⁹ fideiuſſit p eis p reb⁹ pu. ſaluādis aut eſt diuiſa adminiſtratio inter eos aut nō. ſi nō eſt diuiſa vno male gerēte in tota tutela aliq̄d fideiuſſoꝛ p̄dict⁹ inſolidū teneꝝ. ſi aūt eſt diuiſa ⁊ vn⁹ male adminiſtret in parte alteri⁹ non

C Urator. Curatoꝛ adulte ꝺz ei teneꝝ fideiuſſoꝛ ꝺſtituere dotē nubere volēti de bonis ipſi⁹ adulte ⁊ ali

E Milius. as erpēſas circa nuptias ꝺz facere. Emilius dextra erat magſtat⁹ ⁊ dedit tutoꝛes q̄buſdā pupillis ſine inq̄ſitiōe ⁊ ab eis ſatiſdatōnē. rē pu. ſal. fo. nō ex egit. poſtea depoſuit magiſtratū. ⁊ cū excuſati eſſent a dicta tutela. q̄dā ex dictis tutoꝛib⁹ ipſe emilius dextra fuit datus tutoꝛ eiſdē pupillis p ſequētez magſtatū. poſtea finita tutela oēs tutoꝛes erāt ſoluēdo: ſz tñ poſtea vnus forte fact⁹ eſt non ſoluēdo volebāt ꝓuenire pupilli quondā emilij dextrā ēt p parte illi⁹ q̄ nō erat ſoluēdo: ⁊ qꝛ nō exegit ſatiſdationē cum dedit dictoſ tutoꝛes ſui magiſtrat⁹ tpe. ⁊ qꝛ tutoꝛ fuit poſtea ipe adiunct⁹. certe ppt̄ aliq̄ iſtaꝝ rōnū nō pōt eū p pte alteri⁹ ꝓuenire cū vt dictū eſt oēs tutoꝛes erāt ſoluēdo tpe fuite tu.

Non existimo. Tres casus ponit hec lex. Primus est qñ tutor a tutore mutuas pu. pec. accepit. & tūc p̄stat vsuras duētas. Secūs est qñ ipsemet accepit palā. & tūc p̄stat pupillares. Tertius est qñ ip̄emet accepit clā. & tunc p̄stat vsuras

Tres tutores,

cētesimas pupillo. & b̄ dicit.

Titio pupillo fuerūt tres dati tutores. vn⁹ administrauit. Secūd⁹ mādauit gerēdā cuidā extraneo: & ille ex̄ne⁹ q̄dā administrauit & q̄dā nō. Tertius nō administrauit p se aliquo modo nec ex̄neo mādauit administrationē sz tutori primo administrāti cōmisit suā administratiōis partē & accepit ab eo fideiussorē rē pu. sal. fo. post modū finita est tu. & inuenitur nō soluēdo tē pore depositi officij. q̄ ille p̄m⁹ administrauit. vñ pupil. quondā volebat q̄uenire ex p̄sona illi⁹ qui nō erat soluēdo sz & tertiū tutorē & ipsi dicebāt nos nō debēm⁹ q̄uenīri etiā p nostra parte nedū p aliena nisi in subsidiū qz nos nō administrauim⁹ vt. s. e. tutores q̄. s. in eū. q̄rē q̄d iuris sit. & anteq̄ rūdeat q̄dā interserit a p̄si. et tutor &c. vsq; ad p̄si. nō solū g̃ &c. vbi ē rūsio tali mō q̄ allegatio p̄mi & scōi p̄tutor⁹ nō valet q̄lz eor enim gessisse videt cū alijs tutelā gerere mādauerūt: & iō p sua parte nō debēt q̄uenīri in subsidiū. sz p̄ncipalr & p parte p̄tutor⁹ nō soluēdo existētis debēt teneri. si aūt fuit aliq̄d in tutela qđ nō fuit p aliquē administratum illud oz cōiter ad oīm p̄iculū ptīere citra aliquē ordinē substitutiōis: nisi illud nō gestū essz appēditiū illor q̄ gessit tutor tutelā administrans p parte p ex neū cui mādauit: qz tūc ad ei⁹ soli⁹ p̄iculū oz ptinere viso casu. & vltra dicam⁹ & scias igit̄ q̄ tutor administrātiū alij habēt di solidū si vn⁹ inueniat nō soluēdo. si aūt fuit diuisa administratio nō tenet aliqs eor nisi p sua parte: sed q̄d si tutores surripiāt res pupilli. nunq̄d tenētur in solidū in duplū actiōe de rationib⁹ distrahēdis: & si vn⁹ p̄stet duplū vni: nihilōin⁹ alij in solidū teneant. & videt q̄ sic. qz in alijs furib⁹ b̄ euenit: sz tū nō est verū: qz tutores surripiēdo aliquā rē de administratiōe non vident octare vel furtū facere. sed male se in administratōe habere. ipse etiā tutor in duplū q̄uēt actiōe de rōnib⁹ distrahē dis & exact⁹ nō poterit q̄uenīri ad rē surreptā vel ei⁹ exīationē nē p̄dictōe furtiua. Quid aūt. Dictū est in p̄n. hui⁹. l. & in §. nō solū tutores soluēdo existētes q̄uenīri posse. p tutore nō soluēdo existēte. nunq̄d est b̄ verū sp. & certe nō. est enīz tūc tūi verū q̄ tutorib⁹ soluēdo existētib⁹ iputari p̄t: & q̄ dicto tutori p̄miserūt administrationē cū nō deberēt p̄mittē. qđ sciēs est. vel bona ei⁹ vēdita sunt tpe quo p̄tor tutorē dedit. re possum⁹ ex q̄litate p̄sone ipsi⁹ tutor⁹: veluti q̄ apte. p̄dius est. vel bona ei⁹ vēdita sunt tpe quo p̄tor tutorē dedit. isto enim casu bñ iputaf tutorib⁹. Ite possum⁹ scire ex intercapedine tp̄is. puta q̄ pater q̄ dedit filijs tutores in testamē to. ita cito decessit post testū a se factū. q̄ ignorauit aliquid eor accidit tutori post factum testū. puta q̄ post testū a patre factū dict⁹ tutor aperte fact⁹ est p̄digus vel bona sua venierūt. nā & in isto casu imputaf tutorib⁹ q̄re p̄miserūt ei administrationē. & idē dico quando pater q̄ dederat tutores filijs in testō destinauit testū mutare: & nō fecit. p̄ter mortez p̄sumeret eū scire tutorē esse. p̄digū vel bona ei⁹ vēdita fuisse vel etiā in ītate sciret & nō repulit eū a tutela filior nō imputabit tutorib⁹: q̄re ei ip̄miserūt administrationē. & sic p eo nō

Tutor. Tutor vē

tenebunt cū nō est soluēdo.

didit aīalia pupilli titio. puta. x. boues. titi⁹ nō vult solucre p̄cū nisi p q̄nq;: tutor retinuit sibi alia q̄nq;: & posuit p eis tū p̄cū in rōnib⁹ pupilli. q̄ntū ei titi⁹ q̄uenerat & b̄ oīnia bona fide fecit & palā postea decessit b̄ tutor herede relicto. q̄rē vtrū pu. possit vēdicare dicta aīalia & eor fet⁹ ab herede

Irographis. Tutor cor̄ iudice

tutor. & or q̄ nō. inuētariū rer pupilli fecit. & ibi instr̄a pupilli posuit sic debitores q̄ obtinebātur in dict⁹ instr̄is cōbusta sunt casu. tutor nō q̄uēit q̄uenire ex inuentario & b̄ fecit dolo vel culpa. certe si debitores p̄dicti efficiunt nō soluēdo tutor tenebit pupillo Ab eo. Titi⁹ fuit accusat⁹ de aliquo maleficio cor̄ p̄side. & p̄ses eū relegauit & in sentētia ademit ei oīa bona. ip̄e appellauit & p̄ses appel. nō recepit. vñ ipse iuit ad imperatorē & tñi ei cum amicis supplicauit q̄ fecit recipi dictā appel. pēdēte hac ap. q̄dā pupillus cū auctoritate tutor⁹ suor emit a dicto titio fūdū de dict⁹ bonis. postea ap. fuit p̄nūciata iniusta. & p̄ma p̄sidis sīa confirmata in q̄ ademerat bona titio p̄dicto vñ fiscus abstulit pupillo dictū fundū. nunquid recuperabit a tutorib⁹.

Eli negotiationē. Paphilū & diphilū

& or q̄ sic. seruos meos manumisi: & postea feci eos exercere p me aliquā negotiationē. puta mercaturaz. postea in testō meo dedi eos tutores filijs meis: & iussi q̄ eandē negotiationē: nihilomin⁹ exercerēt vñ ipsi & tutelā administrauerūt & negotiationē exercuerūt. postea finita ē tu. & diphil⁹ reddit rōnē tutele pupill⁹ quōdā illud q̄ lucrat⁹ fuit ex negotiatiōe. paphil⁹ aūt nolebat reddere lucrū ex negotiatiōe. sz vsuras pecunie pu. q̄ forte maius erat lucrū negotiationis q̄ vsura. certe oz strīngi ad b̄. paphilus. Ex duob⁹. Titi⁹ habebat duos tutores vn⁹ eor tutela durāte decessit. vñ tutor superstes egit p̄ hēdē ei⁹. & exegit ab eo q̄q̄d tutor mortuus pupillo debebat: postea finita est tute. vñ agit pupillus quōdā p̄ tutorez superstitē: & petit ab eo pec. quā exegit ab herede p̄tutor⁹ & ei⁹ vsuras. q̄rē q̄d iust⁹ sit. certe aut dictā pec. conuertit in vsus suos tutor superstes vel piger fuit in ea mutuāda. & tē teneat ad vsuras ei⁹ aut nō fecit aliqđ istor nec mutuauit q̄ nō potuit & tūc nō tenet. & b̄ dicit. Testō. Dedi tutores filijs meis in testō. postea id testū est ruptū forte posthumi agnatione & sic nihil valet datio tutor. vñ tutores p̄dicti nō administrabāt. postea p̄tor iussit eos administrare. certe nō tenet de non administrādis: nisi a tpe quo iussi fuerūt. Pupillo. Hēbat filiā & filiū impuberes. filiū instituit & filiā exheredauit ei tamē filie reliqui ducēta & eis dedi tutores titiū pone & meuiū. certe isti tutores debēt separe a substātia defuncti illa ducenta q̄ citi⁹ p̄t & ad vtilitatē pupille mutuare & si nō faciāt tenentur pupille. Quesitū. Finita tutela curatores nūc adulto dati q̄uenerūt tutores & exegerūt ab eis illō q̄d ōbebāt pupillo quōdā & vsuras ei⁹. certe b̄ vsura efficit sors apud curatores. vñ ita bñ tenētur ad vsuras illi⁹ vsure. sic ad vsuras sortis.

Cum hereditas. Filiā meā ip̄uberē mihi hēdē instituit & ei tutores dedi vn⁹ ex tutorib⁹ q̄ meus erat creditor. forte diligebat pupillā plus q̄ alij tutores. vñ iuit ad creditores hēditarios & dixit eis sciat⁹ q̄ pupilla non adibit hereditatē p̄fis nisi q̄libet nr̄m remittat tertiā partē sui debiti p̄te. & sic nō habebit⁹ quē q̄uenīat⁹ & creditores direrūt ei facias eā adire & nos remittim⁹ sicut postulasti. & ita factū est postea p̄dicti tutores fuerūt dati curatores pupil. p̄dicte nūc adulta facte & pactum fecerūt cū multis alijs creditorib⁹ hereditarijs de parte certa debiti ei soluenda. certe p̄dictus tutor qui creditor erat oz stare p̄tēt⁹ ea parte debiti q̄ fec stare p̄tētos

tutor⁹. Que

alios creditores hēditarios. dā inchoata p tutorē heres tutor⁹ p̄fecit. certe eo nōie act. tu. tenet. q̄uis ipse tutor non fit.

Apud arist. Pupillus tutorē hñs possidebat quādaz hereditatē ex ea hēditate q̄sdaz res desijt possidere culpa tutor⁹. nūc ad illā hēditatem agit titi⁹ p̄ dictū pu. hēditat⁹ petitiōe q̄: ver⁹ erat hēs. nunq̄d odēnabit titio pupillus in estimatiōe rer̄ p̄dictar̄: q̄s pupillus desijt possidere culpa tutoris & certe sic. si tutor p̄t satisfacere de b̄ pupillo. Sz q̄d si tutor nō est soluēdo. nunq̄d erit dānū titij. sicut si ipse pupillus desijsset possidere dictas res sine culpa tutor⁹. quo casu nō teneat pupillus q̄: expers culpe oz. Et idē q̄ro circa furiosum hēditatē alicui⁹ possidentē. & p̄ter furorē suū aliq̄d de ea diminuentē. & certe optime scripsit apud aristonē ille q̄ dixit q⁹ pupillus odēnat petitiōe hereditat⁹ ad estimationē rer̄ hereditariar̄ tutor⁹ culpa p̄dictar̄ si tutor p̄t satisfacere b̄ damnū pupillo. nō tñ debuit dubitare dict⁹ sapiēs q̄ scripsit p̄dicta apud aristonē vtrū sit dānū petitor⁹ & nō pupilli cū tutor nō est soluēdo. q̄: bñ est petitor⁹ dānū. tñ pupillus oz cedere

actiões petitori.ꝫ tutorem sicut faceret qlibet alī hꝝditatis aliene possessor si sine culpa sua dānū sit ab alio in hꝝditate datū. Et idē est qñ furiosus alienā hꝝditatē possidet ⁊ alique res hꝝditarie sunt amisse dolo vel culpa curatorꝭ.nam ⁊ si tutor vel curator stipulatꝰ est a quodā extraneo:aliqd ꝑpꝛ hereditatē alienā quā possidebat pupillus vel furiosus forte ꝙa ꝫrit tutor vel curator cū illo eīneo vēdēdo ei rē er dicta hereditate vel mutuādo ei pecuniā.⁊ ille eīneꝰ erat mīꝰ idoneus tpe quo ꝫrit.⁊ ita pōt imputari tutori vel curatori:⁊ ꝑpter hꝫ hꝫ pu.tutorē vel curatorē obligatū debebit pupillus cedere act.ꝫ tu.vel cura.petitori hereditatꝭ q̄ vincit.si aūt furiosus alienā hereditatē possidēs sine culpa curatoris sui admittat rē ex ea nō teneī petitori ad p̄ciū nec ad cedēdū act.ꝫ cura.qꝛ curator nō teneī :et pīde est ac p casum fortuitu eēt amissa

¶ De auctoritate tutor. ¶ Rubrica.

Ego tutor titꝭ hēbā debitorē sempꝛonio dictū pu.nunqd possum p̄stare auctoritatez dicto meo pupillo ad adeūdā dictā hereditatē.⁊ vī q nō:qꝛ p illā aditionē efficit meꝰ debitor.ſz tñ dicit q bñ possuz:qꝛ regula q̄ dicit tutorē nō posse esse auctorē pupillo in rē suā tutorꝭ intelligit qñ p̄ncipaliī in re sua auctoraret tutor. secꝰ aūt si p ose quētiā vt fuit in nostro casu :fm g̃ dictā regulā nō pōt tutor stipulari a pupillo se auctore:qꝛ p̄ncipaliī circa rē suā auctoraret. Itē nō pōt p̄stare auctoritatē pupillo vel pupille sue vt ꝑmittat filiꝰ vel seruo tutorꝭ ip̄ius vel aliqd eis tradat ni si ex illa stipulatiōe vel traditione pupillus efficereī locupletior:qꝛ tūc de eo teneī ciuiliter ⁊ naturaliī. ¶ Tutor. Titius volebat ōnere cū pupillo tutorē hīte.⁊ cū tutor auctoritatē ad hꝫ p̄stare nollet eū fecit stare ōctui p vim.nunqd valet contractꝰ:certe nō ac si tutor ōctui interesset dormiēs vel habēs morbū q̄ nō ꝑmittat eū intelligere q̄ agūtur.nō enim est dīa vtrū non supueniat auctoritas tutorꝭ quo casu nō valet qꝛ a

¶ Etiam. Si tutor rūdeat sibi placere qō agiī p pupil.cū titio q̄is nō interrogatꝰ est ab aliquo,valet qꝛ agiī

¶ Et si pluribꝰ. Si emā a pupillo hīte pluresꝭ tutorez cui auc illiꝰ tutorꝭ administratio est denegata vel illiꝰ q̄ remotꝰ est, vel suspectꝰ non possum effici dīs rei quaz emi taliī secus aūt si emo cū auctoritate vniꝰ de tutoribꝰ q̄ administrabat vel administrare poterat qꝛ tūc valet qō agiī.

¶ Pupillus. Administrabaz tutelaz pupilli ⁊ ei mutuaui decē vel ab eo fui aliqd stipulatꝰ.nunqd obligaī mihi pupillus ⁊ distinguiī aut habeo ꝙ tutorē ⁊ cū eiꝰ auctoritate pupillo mutuaui vel ab eo fui stipulatꝰ ,aut nō habeo ꝙ tutorē vel habeo ſz sine eiꝰ auctoritate p̄dicta feci.p̄mo casu obligaī mihi pu.ſcōo nō.ēt naturaliī nisi inq̄ntū factꝰ est locupletior:qꝛ tūc teneī ciuiliī ⁊ naturaliter.Scōo dicit qꝛ si pupillꝰ vēdat aliqd alicui sine tutorꝭ auctoritate vel emat ab aliquo nō obligaī ciuiliī. Tertio dicit qꝛ si tutor emit rē pupilli sui a seipso. nihil valet. sed auctoritate tutoris bene valet : nisi mala fide fiat.nā tūc etiam cū auctoritate ꝙ tutorꝭ nihil valz ⁊ iō nō ꝓcedit vsucapio.ſz si maiorꝭ factꝰ pupilliꝰ rataz hēat dictā emptionē dolo factā valet ōctꝰ.q̄d si tutor emat rez pupilli p interpositā p̄sonā nō valz nisi interponat aliī ea de cā qꝛ nolebat ꝓpter suā honestatē nomē suū scribi in instrumēto qꝛ tūc valz si sine callidītate faciet alꝫ nō.q̄d si creditor pupilli hñs rē pupilli pignori obligatā eā vēdat vel ex pacto vl ex lege bñ pōt emere eā tutor bo.fi. Quarto dicit qꝛ dictū est de tutore a pupillo emēte vt valeat emptio vl nō.idez est si filius tutorꝭ vl aliꝰ tutorꝭ iuri subiectꝰ emat a pupillo p̄dicto. sequēs lex dicit illud qō dixi in.§.pupillus.in pn.ſcz circa extraneū a pupillo emētē.idē dico in tutore cui nō est ꝓcessa tutele administratio.alia dicit idē qꝛ p̄ma lex.in pn. ¶ Si duo Pupillus duos tutoreshñs accepit mutuā pec. a duobus reis iti.⁊ vni de reis obligauit se cū auctoritate vniꝰ tutoris alteri cū auctoritate alteriꝰ:certe obligaī si ambo tutores auctoritatē accōmodare poterāt:alꝫ nō. ¶ Si pater. Ego ⁊ pater meꝰ eramꝰ tutores cuiusdam pupilli ⁊ pater meus fuit stipulatus a dicto pupillo mea auctoritate.certe nihil valet.

¶ Et si ꝺditionalis. Quānis ōctus quē vult pupilliꝰ intre sit ꝺditionalis.tū auctoritas tutorꝭ eiꝰ pure interponi dz.sequēs dicit qꝛ pupillus sine tutoris auc.nō pōt alicui obligari ciuiliter.sed sibi acqrere bñ pōt.sed nunqd pōt mutuare sine tutorꝭ auctoritate.tū.nō.qꝛ nō pōt alienare aliqd sine tutorꝭ auctoritate.in mutuo aūt bñ alienaī pec.vū nō pt manumittere seruū suū sine tutorꝭ auctoritate.qꝛ manumissio est alienatio:ſz ⁊ si in manumittēdo intercedat tutorꝭ auctoritas.tū cū iusta cā.oz qꝛ manumittat ad hꝫ qꝛ valeat. Itē dicē qꝛ pu.nō pōt obligari ex aliquo ōctu ciuiliꝫ sine tutorꝭ auctoritate.q̄d si soluat creditori suo pupilliꝰ sine tu.auc.nūquid liberaī ⁊ certe nō:nisi creditor bo. fi.pec.sibi a pu. p̄soluta cōsumpserit.qꝛ tūc ꝓpter ꝙsumpt. liberaī. ¶ Hereditatē. De hereditatē ēt lucrosam nō pōt pu.adire sine tu.auc.nec ex scīa. con.trebel.pōt recipe pu.sine tu. aucto. hereditatē sibi peti deicō.restituēdā p aliquē heredē instī. ¶ Tutor. Qñ pupillus supē aliquo negocio ōbit statiz dz auctoritatē p̄stare tutor.nō aūt ex interuallo vl p epl'am absente tutore. secꝰ autē si tutor sit cū pu.⁊ ōnēs cū pu.sit absens.qꝛ tūc bñ valet auctoritas tutorꝭ si tñ sit talis ōctꝰ q̄ inter absentes fieri possit de q̄bus dicit litera plane. ¶ Tutor q̄. Si tutor nō p̄esset auct. pupillo ōnēti cū aliquo ad suā pupilli vtilitatē:qꝛ aut hz iustā cām tutor aut non.si aūt hz iustā cām nō teneī ꝓpē hoc pupillo act.tutele finita tu.si aūt nō hēat iustā cām non dz p̄tor p̄cise eū cogere ad auctorādū sed finita tu.tenetur pupillo ꝓpter hꝫ.⁊ hꝫ dicit cū.l.si tutor pupillo.j.e.

¶ Ad pupillū. Si tutorē hēat pupillus ⁊ ei sit bo.possab aliquo delata dz agnoscere bonoz possessionez pupillus cū auc.tu.si expediat eis agnoscere.si aūt nō expediat dz eādē cū auctoritate eiusdē tutorꝭ repudiare ⁊ qñ agnoscit p̄dicto mō cū auctoritate eiusdē dz in curia ⁊ ex curia expedire res q̄ in ea hereditate ꝓtinent ⁊ si ō cōmodū pupilli faciat tutor circa tria p̄dicta tenebiī ei finita tutela actione tu.ꝓpter hoc.⁊ quod dixi in pupillo tutorē hīte idē est in furioso curatorē hīte.

¶ Si seruꝰ. Tutor eras cuiusdā pupille ⁊ habebas seruū cōz cū titio dictus seruꝰ accepit p traditionē ex aliquo ōctu factū a dicta pupilla fundum cum auctoritate tui tutorꝭ. certe nihil tibi tutori potest acquiri in hoc casu p dictū seruū.vt.ſ.c.qꝛ dicimꝰ.ergo totū acquirtur titio:⁊ marcellus approbat ⁊ reddit rōnē generalē, nam qōcūqꝫ ad oēs ⁊c.⁊ hoc dicit.

¶ Impuberes. Etiā si tutores taceāt p̄sentes existētes ōctui pupilli obligant impuberes ciuiliter ⁊ naturaliter si intelligāt tutores qꝛ agiī.⁊ de hꝫ ponit duo exēpla.p̄mū est qñ pupilli accipiūt mutuā pecuniā p̄sentibꝰ tutoribꝰ ⁊ etiam tacētibꝰ. Scdm est qñ eis soluerūt indebitū p̄tibꝰ tutoribꝰ ⁊ etiā tacētibꝰ.nā tenētur pu.ꝙdi inde.⁊ bñ dixi si intelligāt tutores qꝛ agiī nā si ignorauerūt non valet auctoritas:⁊ ita nō obligant pupilli ciuiliter.⁊ hꝫ dicit.l.seq.

¶ Accipiētis. Tutor erā duoz pupillorꝫ vniꝰ agere volebat ꝙ sempꝛonii ad fundū:⁊ sempꝛonius volebat ꝙd nire alterꝫ pupillū ad domū.certe ego tutor bñ possum auctoritatē p̄stare ⁊ pupillo agēti ⁊ pupillo fugienti:⁊ istas duas auctoritates possum p̄stare in vna vice.⁊ hoc est verꝫ etiaz si sum ego tutor cecus effectꝰ.⁊ hoc dicit lex sequēs alia seḡns

¶ Potest. Pupillus bñ pōt supꝛa exposita est. delegare debitorē suū alicui alij cū auctoritate tutoris sui:sed si tutor est debitor pupilli nō pōt pupillus cum alicui delegare sua tutorꝭ auctoritate qꝛ iā a pupillo liberaret suas auctoritates qꝛ esse nō dz. Itē nō pōt cedere actiōes qs habz ōnēs tutorē suū debitorē alicui alij faciēdo eū ꝓcuratorē in rem suā ō tutorē cū auctoritate tutorꝭ ꝓpter eandē rōnē qꝛ futuꝛ ⁊c.⁊ hꝫ dic.

¶ Curatorē. Nō solū puberi sed etiā impuberi qñqꝫ dat curatorꝭ ſz nō pōt explicare eas q̄ solēnitatē iurꝭ desiderant: puta vt adeat pupillus hꝝditatē sibi delatā cū aucte dicti curatorꝭ.vñ eo casu dat ei tutor

¶ Iter. Tutor erã duor pupillor q̃ eor hẽãt hr̃dita. pr̃nã me p̃sente diuiserũt volũtarie dictã hr̃ditatem tñ ego nõ subscripsi diuisiõis instr̃o. certe bene valet diuisio.

¶ Defendẽte. Titi⁹ cũ fisco ɔrit & decessit relicto filio suo pupillo hẽrede: q̃ pupill⁹ hẽat tutorẽ seiũ ꝓcurator fisci cũ quo fisco ɔrerat pr̃ dicti pu. egit ɔ dicti pu. & seiũ ei⁹ tutorẽ: & sic ɔdẽnat⁹ fuit pu. ꝓcuratori fisci. postea finita fuit tu. & habuit curatorẽ gaiũ pupill⁹ quõdã. ꝓcurator fisci portauit sñiam q̃ fuit ei ɔdẽnat⁹ pu. coram ꝓcuratore cesar⁹ q̃ est iudex inter fiscũ & p̃uatũ & petijt eã mãdari executioni. vñ ꝓcurator cesar⁹ dixit curatori adulti q̃ vocabat nouellus. solue q̃ debes adult⁹ tu⁹ ex causa iudicati curator: aut rñdit ei. ego absteneo ab hr̃ditate p̃r̃is pupillũ quõdã nũc apud me adul. dixit pro curator cesar⁹ ꝓcuratori fisci q̃ monstrabat sñiam audisti q̃d rñdet aduersarius tuus fac ei illud q̃ videtur tibi. q̃ritur hic. nũquid ꝓpt̃ v̄ba dicta curatoris abstẽt⁹ vñ ab hẽditate pa tris dict⁹ adolescẽs & ɔr q̃ sic. ī se. l. põas exẽplũ. vt. s̃. e. l. pt.

¶ Qñ ex facto tutor⁹. Rubrica.

Si ob dolũ vel culpã tutoris pu. q̃d pit. nõ tñ iurat⁹ ꝟ casu ɔ pu. in litẽ: nisi in casu. s. q̃ñ tit q̃ tutor vel curator mutuauit pecu. pupilli vel adulti titio & suo tutor⁹ vel curator⁹ noie stipulat⁹ est sibi reddi. certe vtil actio dat⁹ pupillo vel adulto: & idẽ est si de pecunia pu. vl ad ulti emat suo nomie etiã tutor vel curator p̃dia. naz dat⁹ vtil actio pupillo vel adulto ad dicta p̃dia vẽdicãda. Tertia dic̃ q̃ dolus tutoz nõ ɔz ꝓdesse vel nocẽ pupillo nisi ex eo fact⁹ sit locupletior pu. & de ꝟ ponit tria exẽpla. & est p̃mũ tale. pu pill⁹ hẽbat seruũ q̃ negociabat⁹ in mercede peculij sciẽte pu. & tutorẽ ei⁹. vñ creditorib⁹ peculiarib⁹ renetur pu. tributoria act. l. facta ɔtributiõe de se & alijs creditorib⁹ cũ seru⁹ p̃dict⁹ eidẽ pu. dño aliq̃d debebat tñi ɔz hr̃e pu. q̃ tũ q̃libet aliorũz creditor & nõ pl⁹. tutor aũt pupilli dolo fecit quomin⁹ in eis peculiarib⁹ aliq̃ nõ ɔtribuerent. imo apud pu. remanẽt. certe tenet pu. q: fact⁹ est locupletior. scõz & tertiũ exẽplũ planũ est

¶ Post mortẽ. Pro furioso lata cũ. l. seq. fuit snia ɔ curatorẽ ei⁹ postea mortu⁹ est furiosus. certe nõ mãdabit snia executõi ɔ curatorẽ sicut nec mãdat ɔ tuto res q̃ defenderũt pupillũ. si aũt finita tutela vel cura aio no uãdi. pmisit illi p quo fuit snia data tutor quõdã pupilli vel curator furiosi bñ tenet q̃libz. ¶ Tutor. Hr̃ pupilli cui⁹ nõ erat tutor fuerat ɔdẽnat⁹ cũ viuebat titio in cẽtũ: ego tutor p miss dicta. c. dicto titio. postea finita est tutela non poterit me cu. ab aliquo & soluissez dicto titio nõ tenerer illi a quo acce pi etiã finita tutela nisi ille a quo accepi tõ mihi dedit vt sol

¶ Tutor. Tutor egit ɔ pupilli debi uerẽ dicto titio. torẽ & iudicio pẽdẽte cũ decreto p̃tor⁹ actorẽ ɔstituit ad cõplẽdã litẽ & p̃ dicto actore postea fuit lata snia. certe habe bit pupill⁹ actionẽ iudicati. sequẽs dic̃ q̃ iudicati actio non dat⁹ in tutorem q̃ defendit infantem.

¶ Tutor. De tutorẽ titij & ipz titiũ instituit sempronius heredes & a nobis fideicõ. reliq̃t meuio sub ɔditiõe vel ex die petijt meui⁹ vt cauerem⁹ ei de fideicõ. ei p̃stãdo adueniente die vel ɔditiõe ego caui ꝓ me & pupillo coheredeq̃ meo. cer te ex illa cautiõe tenebit̃ ꝓ parte pupillus vtili actiõe ex stipulatu fideicõmissario meuio.

¶ De suspect⁹ tutorib⁹ vel curatoribus. Rubr.

Hec clausula. Primo dicit q̃ titulus de suspect⁹ tutorib⁹ necessari⁹ est & frequẽs. Scõo q̃rit vnde crimẽ suspecti descẽdit & apud quos magr̃at⁹ possit postulari suspect⁹ tutor vel cura tor & q̃s tutor vel curator possit suspect⁹ postulari & q̃s possit postulare suspectos & ex q̃b⁹ causis possit remoueri tutor vl curator a tute. vl cu. q̃ sit pena tutoris vl cura. ꝓuicti suspecti. Tertio determinat vñ descẽdit b̃ crimẽ. Quarto dic̃ qui sunt illi magr̃at⁹ q̃ p̃nt remouere a tutela vel cura suspectos. Quinto determinat q̃ tutorẽs & curatorẽs p̃nt accusari & remoueri a tutela vel cura. Sexto determinat q̃ p̃nt accusare de suspecto vsq; ad. §. si q̃s de plebeis & cũ. l. tuto. & q̃q; vsq; ad. §. nõ tñi. in dicto aũt. §. si q̃s de plebeis cũ. l. se. ɔr q̃liter pu nit plebe⁹ & etiã libert⁹ q̃ sunt ɔuicti suspecti tutorẽs. in dicto aũt. §. nõ tñi. vsq; ad. §. nũc videam⁹. reuertit̃ ad illũ articulũ q̃ p̃nt suspecti postulari. in dicto autẽ. §. nũc videam⁹. dicit ex q̃bus causis remouent̃ a tutela vel cura tutorẽs vel curatorẽs. & b̃ vsq; ad. §. q̃ri põt. vbi ponit̃ tal⁹ casus. titi⁹ fuit tutor cuiusdã pu. & male admĩstrauit illo pupillo pubere facto. idẽ fuit dat⁹ ei curator cũ q̃busdã alijs. nũquid de mala gestiõe tutele p̃t suspect⁹ postulari ī cura exñs & ɔr q̃ nõ: q: p̃t ɔuẽiri act. tutele a ɔcuratorib⁹. & idez põt dici in eo q̃ bis fuit tutor vt exñs in scõa tutela nõ possit postulari vt suspect⁹ de eo qõ male in p̃ma admĩstrauit. sz in scõa hz ɔtutorẽ q̃ eũ possit con uenire tutele de eo qõ in p̃ma admĩstrauit male. si aũt in secũ da tutela nõ hz ɔtutorẽ bñ remouet̃ vt suspect⁹ a scõa tute la ex eo qõ male admĩstrauit in p̃ma. & idẽ est ī curatore. de q̃ dictũ est in p̃nci. §. sed q̃d si ita fuit dat⁹ tutor pupillo dõec in italia erit tutor esto: vel donec vltra mare nõ ieris tutor esto. & hic tutor anteq̃ exiret italiã vel iret vltra mare admĩstrauit tutelã & male. & postea exiuit italiã vel vltra mare iuit. & post ea reuersus admĩstrauit itez. nũquid põt postulari suspect⁹ de eo qõ male admĩstrauit anteq̃ exiret italiã vl vltra mare iret. & ɔr q̃ sic. nõ em̃ põt ɔueniri tutele: q: non est finita. vna enim fuit tutela & nõ plures. sec⁹ aũt esset si ita dixisset ille qui tutorẽ dedit quoad reipu. cãm non abeꝛ tutor esto cum abe ris tutor ne esto cũ reuersus fuerit tutor esto. naz si tutor talit̃ dat⁹ male admĩstret anteq̃ vadat cã reipu. & postea reuersus adhuc admĩstret non poterit ex p̃ori malo gestu postulari su spect⁹: q: põt ɔueniri tutele. due enĩ tutele fuer̃t. Itez q̃d si ti ti⁹ fuit dat⁹ curator vẽtri vl bonis & male curaz admĩstrauit & postea puero nato fuit tutor dat⁹. nunq̃d exñs in tutela põt suspect⁹ postulari de eo q̃ male admĩstrauit in cura. & aut hz ɔtutorẽ q̃ eũ possit ɔuenire de eo q̃ male in cura admĩstrauit aut nõ. p̃mo enim nõ possit postulari suspect⁹. scõo sic: & b̃ vl q̃ ad. l. iij. § si tutor inimic⁹. ¶ Si tutor inimic⁹. Dedi tuto rẽ filio meo: & ipe tutor añ mortẽ meã fact⁹ est me⁹ inimic⁹ vel pupillo me mortuo: certe bñ ɔz reijci a tutela. Scõo dicit si tu tor vẽdat resq̃ sine decreto nõ p̃nt alienari nihil agit & tũcre mouet̃ vt suspect⁹. Tertio dicit q̃dã tutor nõ dabat pupillo suo alimẽta: vñ vocauit eũ coram se volẽs pupillo ɔstituere ali mẽta. & ipe nõ venit vel venit: & dixit pupillũ nõ hr̃e. vñ ei ali mẽta ɔstituẽt. & postea reptũ est ꝓriũ. certe hic tutor põt puni ri eo mõ quo punit̃ ille q̃ corrũpit notarios p̃tor⁹ p̃ pec. vt ipe tutor ɔstituat̃. nã & iste & ille remouet̃ vt suspecti & et remittũ tur ad p̃fectũ vrbis. ex ordine ab eo puniẽdi. Quarto dic̃ q̃ tutorẽs q̃ inuẽtariũ nõ faciũt vel q̃ volũt deponere pecuniaz pupillarẽ ad p̃dioz cõpationẽ vel q̃ pecuniã p se depositam nolũt postea p̃dia emere si sunt plebei duas penas sustinent q: in vinculis ponunt̃ donec inueniat̃ idonea emptio & ẽt re mouẽtur vt suspecti. si aũt nõ sunt plebei remouẽtur tũi vt su specti. ¶ Is tutor. Tutor q̃ dolo vel lata culpa abstinet pu pillũ suũ ab hr̃ditate sibi delata remouet̃ vt suspect⁹ & efficit̃ infamis subaudi. si aũt remoueat̃ a tutela ob leuẽ culpaz vel negligẽtiã nõ efficit̃ infamis. sed q̃d si fraude in tutore repta nõ remouit eũ p̃tor sed aliũ ei adiũxit nõ est infamis. bonum est g̃ q̃ p̃tor q̃ remouet a tutela tutorẽ exp̃mat in remotione cãm vtridẽ possum⁹. vtrũ sit infamis vel nõ. si aũt nõ exp̃mit cãm remotiõis nec in iudicio fuit ꝓbata non erit infamis remot⁹. ¶ Si p̃tor. Siue p̃tor coram q̃ ẽ accusat⁹ tutor suspect⁹ dicat in snia remoueo te a tutela siue dicat. phibeo ne geras semp videt̃ remot⁹. ¶ Qui nihil. Si tutor non administrat tutelã nõ p̃t ob hoc ipsum solũ suspect⁹ postulari. si autem gerat & male vel p dolũ suum vel alio mõ bñ põt remoueri vt suspect⁹. & b̃ dicẽdez ob ignauiã &c. ¶ Suspect⁹. Siue veli t

tutor satisdare rē pn,sal.fo.siue nō.t nō gerat suspect⁹ potest postulari t remoueri:q; ꝫ vtili⁹ est pupillo.scdo dicit q; otu tor tenet otutorē suū male gerētē suspectū postulare:t si non faciat succedane⁹ est piculi:nec ꝫ excusationē eo q; tutor su⁹ male gerēs caueat pupillo.t.l.sequēs reddit rationem i Opuberib⁹.Impuberes p se nō pnt tutores suos suspectos postulare,puberes aūt sic cū ofilio tū amicoꝝ t ofan guineoꝝ suoꝝ.Scdo dicit q; etiā p latā culpā mouet tutor a tutela. Tertio dicit q; si tutor a pretore vocatus vt constituant pupillo alimēta nō veniat mittit pupill⁹ in poss,bo,ei⁹ t pōt vēdere pupill⁹ de dict; bonis curatore sibi dato ea que sunt futura deteriora ,ppt moꝝ t ipe tutor vt suspect⁹ remoueat ab ei⁹ pupilli tutela.Quarto dicit q; si tutor dat⁹ alicui pupillo nō cōpareat ꝫ citari:t si nō veniat ꝫ remoueri vt suspect⁹ si ptor placet istō cū raro eueniēt.i. euenire ꝫ vt .s.qs

S Uspectum. nō gerēs remoueat.vt suspect⁹.

Quānis tutor sit paup nō remouet ,ppt ꝫ a tutela vt suspect⁹.sed ita demū si male gerat. Sequēs dicit q; q̄dam sunt tutores quos noīat q; si ,ppter dolū accusentur de suspecto nō debēt remoueri.imo curator eis ꝫ adiūgi. Tertia dic q; remotus a tutela nō tenet pl⁹ gerere t nō sunt res plus periculo ei⁹.Quarta dic q; si instituta accusatiōe de suspecto finiat alio mō tutela illa accusatio de suspecto solui.Quinta dicit q; si adult⁹ accusauit curatorē suū de suspecto bñ pōt introducere in testē seruū suū ,ppuꝫ. Itē dicit q; q̄dā q; vocabatur clemens dedit tutorē filijs suis ysidoꝝ marcū filiūfa . titij t ipm titiū pfez ysidori marci titius pater cogitauit ego non satisdabo ,p filio meo otutori meo rē pu.sal.fo. sicq; non erit tutor:certe ista fraus nihil ei ,derit;imo ipe t fili⁹ su⁹ ysidorus erūt tutores malo suo velle.

De excusatiōib⁹ tutoꝝ t curatoꝝ. Ru.

Herennius modestinus

H dā epistolā ignatio dertro in q̄ dicit q̄liter ipe herēni⁹ fecit librū de excusatiōib⁹ tutoꝝ.t hunc librum vult ita aptare q; de excusatiōib⁹ tutoꝝ sit manifesta doctrina.dicit g̃ pus q; ingenui nō debēt dari tutores pupillis qui sunt libertini:t si denē hñt excusatōnē.si aūt nō excusent se cū possint bñ erūt obligati rōnib⁹ tutele. Itē sponsus non pōt

E Xcusanē.Illi q; hñt lxx.an. esse curator spōse sue, pñt excusari a tutel' si eos annos excesserūt eo tpe q; tutores creanē a iudice vel a lege vel si denē in testō debent excessisse dictos an.tpe quo valz datio,i.tpe adite hrditat; illi⁹ q; dedit tuto, si ōdit eū pure:vl si ōdit eū sub odi. ꝫ excessisse tpe erītis oditōis.q̄liē aūt ,pbet dicta etas.dic litera plane.

Remittit.Multitudo filioꝝ de q; ꝫ in instit.e.in pncipio dat excusationē a tutela tutori:t debēt esse filij legitimi t naturales t nō obstat si sint emancipati t illi filij q; mortui sunt nō ,psunt nisi morianē post excusationē cōpletā.t ꝫ hz locuz in omni tutore.ille aūt q; est in vētre nō ,pdest pri ad excusan. t etiaz nepotes ex filio nati ,psunt auo ad excusationem t si sunt plures nepotes ex vno filio nati ,p vno reputanē. Item nūer⁹ filioꝝ ꝫ esse tutori ad hoc vt excuset tpe q; datur tutor

Simpli⁹.Hic ponit q̄nta excusatiōis rō:veluti si tutor electus habeat tpe electiōis tres tutelas vel tres curas vl tres inter tutelas t curas,dū tñ habeāt on⁹ in se t intelliguntur tria onera tutelaꝝ nō ,p numero pupilloꝝ sz pīmonioꝝ de q; dicto orit talis qō.tiu⁹ duas tutelas hēbat:t fuit vocatus ad tertiā t appellauit t pēdēte ap.tertie,fuit ad q̄rtā ,pmot⁹ certe ꝫ excusationē a q̄rta pēdente tertie ap.t si q̄dem vincat tutor in ap.tertie t sic eā nō subeat nō hēbit excusa. a q̄rta. si aūt succūbat t sic eā subeat ꝫ excusatōz a q̄rta.t scias q; pp pīez hñtē tria onera tutelaꝝ vel curaꝝ ꝫ excus.a q̄rta fili⁹ su⁹ t idē est ecōtrario.s.si fili⁹ hēat tres tutelas vel curas pī excuset a q̄rta.t si fili⁹ ꝫ vnā tutelā t pī duas excusat pī a q̄rta.t etiā fili⁹.t ꝫ hñt locū qñ pīt fili⁹ morant in vna domo.t idē est si frater me⁹ q̄ moriat mecū t cū pīe meo in cui⁹ sum⁹ potestate hēat tria onera tutelaꝝ. Nā ego t ipse t pat nr posse mus excusari a q̄rta.t ꝫ qñ frater me⁹ administrabat tres tutelas volūtate pīis nri.Dec⁹ aūt si sine volūtate,t ꝫ vsq; ad.l. si duas.vbi ponit talis casus titi⁹ administrabat duas tutelas:t alie due fuerūt ei supinducte,nunq̄d tertia ,derit ei ad excusationē q̄rte.t certe sic.q; si due vltime fuerunt ei date diuersis tpib⁹ sine dubio ,derit tertia.si aūt nō appet q; tutela duaꝝ vltiaꝝ ,mo fuerit ei delata iudet q; eum creauit eliget quā tutelā oz tutorē suscipe de duab⁹ vltimis t quam non.

Grāmatici.Hic.§.vsq; ad.l.athelete.dicit q; cert⁹ numerus grāmaticoꝝ tsophistaꝝ t rethoꝝ t medicoꝝ q; numer⁹ ē ostitut⁹ t approbat⁹ in q̄libet ciuitate ꝫ excusationem a tutelis,t si medic⁹ sit approbat⁹ bñ pōt reprobari vt mal⁹ t idē est in oīb⁹ philosophis,t ꝫ est vez si doceāt velexerceant discretas artes in ciuitate eoꝝ ,pria.si aūt in aliena ciuitate non ꝫ excusationē in sua nisi eēnt valde disciplinati:t valde sapientes.sz si aliqs de alia ciuitate,philosophet in roma excusatur a tutel'. Itē legū doctores q; nō docēt in ciuitatib⁹ suis sz alibi nō excusanē nisi doceāt in roma. q; tūc bñ excusanē etiā

A Thlethe. Illi athlete in sua ciuitate.

q; sunt coronati ,ppter certamia q; vicerūt hñt excusationē a tutelis. Itē pīsides donec sunt in pīsidatu. Tertio dic q; tutela nō est mun⁹ publicū vtilitate q̄ vis sit auctoritate,quarto dicit q; magīstat⁹ ciuitatū hñt excusationē.quinto dic q; inimicus meus dat⁹ tutor filijs meis a iudice ꝫ excusationem non excusat: nisi in vno casu.l.si dedicēt tutorez eadem cā vt supponant bzige.sed si post q̄ eū tutorē dedi in testō nata est inimicitia inter me t eū sine dubio excusat.sexto dicit q; ille q; mouet qōnē pupillo de statu excusat ab ei⁹ tutela.septio dic q; nimis paupes t rustici nimis simplices excusanē.nō autez

Ed t milites.Idi illiterati si negocia sciūt facere lites q; cōplauerūt honeste tps militie excusanē a tutel' puatoꝝ.nō aūt a tutelis filioꝝ cōmilitonū suoꝝ vl alioꝝ militū nisi infra ānū tñ cōputādū a tpe quo fuerūt de militia missi nisi habeant cōez excusationē.qz tūc ēt ppetuo excusantur. qd dixi de filijs cōmilitoñ.nō ꝫ locū de nepotibus t bñ dixi in pn.honeste cōpleuerūt.qz si ignominiose missi sunt de militia nō hñt excusatōnē etiā de tutel'.puatoꝝ.q̄d si milites quō dā denē tutores puatis t se nō excusent.certe bñ obligantur q̄uis aūt dixerit q; illi q; honeste cōpleuerunt tps militie excusanē a tutelis puatoꝝ sunt tū q; nō cōpleuerunt tpe t tū excusanē;t de his ponit plana litera vsq; ad.§. si ignominia.vbi q̄dē dicit q̄uis dixerim q; ignominia missi bñ excusanē a tutelis vbicis. Itē q̄uis diceriz q; ignominia missus de militia añ.xx.an.nō ꝫ ppetuā excusa. sed tpalē.tū qñq; ꝫ ppetuaz veluti qñ militauit in coh⁹tib⁹ vrbanis. Itē q; dixi i pn. l. q; ille q; desijt eē miles nō ꝫ excusationē a tutel' filioꝝ alterius militis q; secū militauerūt post annū.nūquid vnā tutelā tale necesse hēat suscipe t nō plures fil' cū ea t an ea finita nullaz postea suscipiat an t aliā sz demū ,ma finita.t dicit q; vnā tenet suscipe t ea finita nullā aliā sed in tutel' etiā puaq; q; finite sunt nō est ita.nā finite nō cōputanē inter tres tutelas q; solet excusationē pstare.sz q̄d si olim miles fuit.nūc dat⁹ filio cōmilitonis tutor nō aūt gessit.nunquid hēbit excusationez ab alijs,tutel'.certe nō:q̄uis si admīstrasset hēret excusationem vt dcm ē.t qō dixi i tutel' ꝫ locū i cun;:t nō ē vis q̄liē filij cōmilitonis tutore idigeāt:qz sp indigeāt;qz sp veteran⁹ nō cogit vltra vnā hīe tutelā.t ꝫ vsq; ad.§.pmipilarij:in fi.tal' ponitur casus pmipilari⁹ nō ꝫ excusa.a tutelis filioꝝ alteri⁹ pmipilarij sz a ceter; sic.t illi dicunt pmipilarij q; pmipilij exercēt.si aūt nō exercerūt nō hñtur;p pmipilarijs.s. vt filijs suis

Z Tribun⁹.Tri teneāt esse tutores alij pmipilarij. bun⁹ qui militauit in coh⁹tib⁹ vrbanis ꝫ excusationē nō solū tutelaꝝ puatoꝝ sed etiā filioꝝ cōmilitonū suoꝝ. si aūt fuisset miles in alijs coh⁹tib⁹ nō haberet excusationem a tutela filioꝝ collegaꝝ.

Non solū. Nō solū illi q; militauerūt hñt anni vacatōez

post reuersionem: sz etiam illi q̃ alic̃ abfuerunt cã rei pu. & hic ann⁹ dar̃ nõ solũ his q̃ cõpleuerũt ꝺ suetũ tps militie & sũt reuersi: sz etiã his q̃ a q̃libz rei pu. necessitate sunt remissi: etiam si min⁹. xx. an. steterũt in militia vel alia necessitate rei pu. sed nõ ꝓdest dict⁹ ann⁹ nisi q̃ntũ ad nouas tutelas & erit ꝺtinu⁹ & curret ex quo potuerit redire de necessitate rei pu. ¶ Et q̃ testõ. Rex italicaz puincialiũ meaz dedi tutorẽ filio meo q̃ tutor erat de italia. nũquid poterit se excusare ab administratiõe rez de puincia. & certe sic. ¶ Qui ꝓmipilũ. Quidã ꝓmipilan⁹ reuersus fuit de militia & suscepit tutelã filij cõmilitonis sui cũ quodã alio sic̃ tenet facẽ. vt. ſ. eo. sz & milite. §. si. & postea misit eũ impa. in militia itez cũ ꝺ tutore suo: certe interim ꝺbit̃ loco eius curator. & b̃ est vez gñalit̃ in oi eo q̃ tpis vacationẽ hz. & de b̃ etiã põit alia tria exẽpla. ꝓmũ est de pono q̃ dedit filijs suis tutorẽ libertũ suũ q̃ erat ipubes. scõz est de eo q̃ dedit tutorẽ filijs suis q̃ndã aliũ minorẽ. xxv. an. tertiũ est de legitimo tutore q̃ est ipubes. nã in istis trib⁹ casib⁹ q̃ hñt tpis vacationẽ. s. donec cõpleuerũt. xxv. an. ꝺbit̃ interim curator. ¶ Si q̃s ita. Aliq̃s tutor nõ hẽbat ppetuã ifirmitatẽ sz tpalẽ. certe interiz ꝺbit̃ loco ei⁹ curator. idẽ si hẽat dar̃ loco ei⁹ curator: & si nõ est adhuc tutor nõ accipiet tutelã ¶ Sũt & alij. Lin⁹ bononiẽsis erat tutor cuiusdã boñ. post ea iussu vel ꝓmissu ipa. mutauit domicilũ suũ in mutinã. certe ãmodo nõ tenet̃ picto dicte tutele. ¶ Scire oz. Qñ tutor dar̃ in testõ vl̃ a iudice & vult se excusare nõ ꝺz appellare. immo excusationẽ infra tpa statuta ꝓponẽ. & si deneget̃ eis excusatio: tũc appellabit̃. & idẽ est in curatorib⁹. illi aũt q̃ volũt se excusare aut sunt in ipsa ciuitate vbi ꝺnt̃ curatores vel infra. c. miliaria aut vltra. ꝑ casu infra. l. ꝺies debẽt excusationẽ cor̃a iudice ꝓponẽ & si nõ faciãt tenebunt̃ administrare. Scõo casu hñt ꝓ q̃buslibet. xx. miliarijs vnã diẽ: & incipiet eis currere tps ab ea ꝺie in q̃ cognouerunt se tutores datos: & postea xxx. ꝺies vltra. sz fm b̃ posset euenire vt ille q̃ magis distat minus tps hẽret: de q̃ ponit̃ in lra exẽplũ. sz supradicta intelligunt̃ vt nũq̃ aliq̃s hẽat min⁹. l. ꝺiez. pl⁹ aũt sic si annũeratio ꝺiez q̃ sunt in via cũ. xxx. ꝺieb⁹ ꝑdict⁹ excedit. l. ꝺies. & de hoc ponit exẽplũ. & b̃ tpa hñt locũ siue excuset se q̃s a tota tutela siue ab ea parte & nisi volẽs excusare se obfuet dicta tpa: nõ valet excusatio: nisi magist⁹ det tutorẽ de alia ciuitate q̃ vñ est pupill⁹. qz tũc tutor nõ tenet̃ se excusare: qz ipso iure nõ ꝺz ꝺatio. sed q̃d si tutor hñ obfuauit dicta tpa & fuit absolut⁹ p falsas excusatiões: certe nihilomin⁹ est tutor. & si in locũ eius ꝺbit̃ alt⁹ nihil valet ꝺatio & nõ sufficit tutori ad excusationez repsentare se infra ꝺstituta tpa cor̃a iudice. imo ꝺz testari & ꝺcere cor̃a eo quã excusationẽ habet: & ꝺz noiare oẽs excusationes suas si plẽs hz. & si nõ faciat nõ valebit ei nisi ipeditus sit venire cor̃a iudice. ꝓpter aliquã cãm. & scias q̃ dicti. l. ꝺies ꝺtinue currũt tutori a tpe q̃ sciunt se datos. Itez põt volens se excusare dicẽ excusationes suas cor̃a oib⁹ iudice sedẽte pro tribunali vl̃ vult in secreto. vel vult ꝑ libellũ. sunt tñ q̃dã qui tenentur obseruare ꝺstituta tempora: sicut sunt illi qui non quo mõo vl̃ ille q̃ nõ est suppositus iurisditioi illi⁹ magistratus q̃ eũ tutorẽ dedit. isti enim vl̃ sines nõ hñt necesse excusationem

Libertũ. Liberti nõ hñt se excusare ꝓponere. a tutelis filioz ꝓ nonoz. ¶ Qui aũt dicunt liberti & filij vl̃ liberi ꝓ nonoz. dicit b. l. plane.

Spadonẽ. Spado nõ hz excusatione⁹ a tutel⁹ ea rõe q̃ sit spado sola. Itẽ nec ille q̃ ꝓmisit ꝓri pupillo⁹ q̃ gereret eoz tutelã. Itẽ nec ille q̃ hz ꝺignitatẽ sine administratiõe & b̃ põit exẽplũ Itẽ nec libr̃arij nec calculatores nec iudex ꝺctoz senatoz. Itẽ nec liberti vroz senatoz q̃uis ipsi liberti administrẽt res tutele piculo ꝓpt̃ tutorẽ quẽ cuidã pupillo ꝺdit. põt istò piculũ ꝺnumerare in nũero triũ tutelaz que excusationẽ tribuere solẽt nec fideiussores alicui⁹ tutoris ꝓ̃t istud piculũ in dicto nũero cõputare. nec illi q̃ sunt honorarij tutores. Itẽ nõ põt excusari ille q̃ a ciuitatibus vectigalia ꝺdurit. Itez nec ille q̃ hz plures excusatiõis spẽs: nullã tñ pfectã. Itẽ nec ille q̃ meruit in gñe imunitatẽ munez publicoz. Itez si aliq̃s est excusatus ab vna tutela nõ valebũt illa ad excusationẽ alterius. Itẽ nõ excusat̃ ille q̃ ꝺicit se igñtũ pri pupilli. Itẽ nec ille q̃ affectauit hr̃e tres tutelas vel curas. si aũt nõ affectauit etiã filij vel filie emãcipate tutelis ꝺnũerabit̃ ei in nũero triũ tutelaz & excusabit̃ a q̃rta. Itẽ nec ille excusat̃ q̃ voluit cauere ꝓ filio ꝺato tutore nam & ipse & fili⁹ erũt tutores.

Talius. Bai⁹ dedit tutorẽ filio suo egidiũ & dixit & volo q̃ idẽ sit curator eiusdẽ mei filij: q̃ ꝺstitutio curatoris in testõ nihil valz nisi ꝺfirmat̃. cũ q̃ ꝺfirmat̃: tũc est ei excusatio necessaria & nõ aũ.

Non tñ. Dictũ est. s. l. iij. q̃ tria onera tutelaz dãt excusationẽ a q̃rta. b. l. põit exẽplum q̃lit̃ oz intelligi on⁹. ¶ Vliensib⁹. ylienses hñt excusationem a tutel⁹ illoz q̃ nõ sunt ylienses. Scõo dicit q̃ illi q̃ sunt in corpibus hñt excusationẽ a tutel⁹ illoz q̃ nõ sunt de corpe. & b̃ intelligas si spal̃r hñt imunitatẽ ꝺcessam. nõ aũt si gñal̃r. Tertio dicit q̃ illi q̃ fungunt̃ edilitate nõ hñt excusationẽ a tutel⁹. illi aũt q̃ hñt honorẽ cũ administratiõe hñ excusant̃ a tutel⁹ eis de nouo delatis. nõ aũt a veteribus. Itẽ ꝺñi nauiũ nõ hñt excusationẽ nec inq̃lini hñt excusationẽ a tutel⁹ filioz illoz q̃ sũt in eadẽ ꝺditiõe. ab alijs aũt sic. ¶ Bello. Illi q̃ sunt amissi in acie belli ꝓsunt pri ad excusationez tutelaz: q̃uis alij q̃ sunt aliter mortui nõ ꝓsunt. vt. ſ. e. l. ij. scõa lex dicit q̃ illi q̃ hñt domicilũ in italia si denẽt tutores ab aliq̃ testõre pupillo puinciali hñt excusa. tertia dicit cũ ꝓncipio q̃rte q̃ si tutor hz litem cũ pupillo de oib⁹ bonis vl̃ maiore pte excusat̃ a tutela ei⁹. imo etiã si velit esse tutor nõ põt. postea dic̃ q̃ si tutores hñt plures excusatiões & eas nõ ꝓponãt sil̃ a ꝓn. cũ incipiunt se excusare bñ pñt postea ꝓponẽ intra tpa tñ q̃ sunt. s. e. scire §. i. postea dic̃ q̃ põt euenire casus in q̃ hñti tutorẽ dar̃ tutor. veluti si aliq̃s siue senator siue ali⁹ det̃ tutor pupillo q̃ hz patrimoniũ in italia & puincia & ille tutor est italicus nã põt se excusare vt nõ administret̃ puincialia hõa & puincialib⁹ hõis dar̃ bit̃ ali⁹ tutor q̃ ea administrabit.

Cometre. Mẽsuratores terre nõ hñt excusationẽ a tutelis. illi vero q̃b⁹ ꝓnceps iniunxit aliquã curã bñ hñt. alia dicit q̃ q̃uis tutor sit electus ad aliq̃ officiũ. puta vt sit magist⁹: non tñ ad huc administrat. nõ hz excusa. a tutel⁹ postea dicit q̃ si illi q̃ sũt in castris ꝓ ipatore dẽtur tutores filijs eoz q̃ non sunt in castris hñt excusa. alia dic̃ q̃ si aliq̃s est mãumissus ex cã fideic. nõ cogit̃ esse tutor filioz manumittentiũ. alia dicit q̃ tutor põt postulare iudici i libello cãs excusatiõis. alia dic̃ q̃ illi q̃ sunt ꝓpositi ad mẽsurãdũ frumẽtũ ꝓncipis hñt excusationez.

Legatari⁹. Titiũ dedi tutorẽ filio meo & vt bñ administraret reliq̃ ei. c. & rogaui eũ q̃ dicta. c. restituat meuio. ipe postea excusauit se a tutela. nunq̃d amittet legatũ. & certe nõ. qz non ꝺz remanẽ penes eũ etiã si se nõ excuset. sec⁹ si nõ esset rogat⁹ alij restituere: qz tũc bñ amittet̃ nisi esset fili⁹ testatoris hic tutor. & b̃ dic̃ ꝓm⁹. §. l. seq. huic aũt tutori alij rogato restituẽ est filius illi cui datũ est legatũ siue onẽ tutele & rogat⁹ est alij legatũ restituẽ. nã si accuset testũ falsũ: & nõ obtineat non amittet ꝓpt̃ b̃ legatũ qz nõ ꝺz remanere penes eũ. sec⁹ si non esset alij rogat⁹ restituẽ: qz tũc amittet̃ & hẽret fisc⁹. vt. C. de his q̃. vt indig. l. alia. ꝓncipiuz aũt. l. seq. dic̃ q̃ si tutor acq̃rat de nouo aliquã excusa. postq̃ tutor petit⁹ est nihil ei ꝓdest. vltim⁹ §. l. seq. dicit q̃ si tutor est dat⁹ in exilium ad tps: curator interiz loco ei⁹ dat̃. vñ ipse nõ excusat̃ i totũ. Sz q̃d si in exilium ꝓpetuo dat⁹ sit de nouo tutor creat⁹ bñ excusat̃. Ex ꝑdict⁹ appar̃et q̃ si vn⁹ de tutoribus⁹ sit in exilium dat⁹ siue ꝓpetuo siue ad tps & ꝓtutorem suum male gerentem interim non facit suspectũ. veniã hz vt nõ teneat̃ ꝺ mala cõtutor⁹ administratõe

Urispitos. Si ꝓnceps vocet ad lar⁹ suum aliq̃s iurispitos ipsi hñt excusat. a tutel⁹. scõo dic̃ titi⁹ in puicia nat⁹ stabat rome q̃ ẽi in italia & fuit dat⁹ a ꝓtore ro. & a ꝓside puicie curator cuidã adlto q̃ hẽbat bona i italia & puicia & ipe ꝓpa voluntate suscepit: postea fuit elect⁹ curator vel tutor cuiusdam

alteri⁹. & postea cuiusdaz alteri⁹ ab ista vltia vult se excusare ea rōe q: hz curā adulti hñtis bona in italia & puincia: & cō putabat illā curā p duab⁹. Jtē hz aliā curā: vñ h vltia videt q̄rta a q̄ sine dubio debēt excusari illi q̄ hñt tres. vt. ff. e. tria. certe p̄ma cura nō cōputaf nisi p vna. & iō nō excusaf ab vlti ma. Tertio dicit si aliq̄s hz īmunitatē a tutel' & fratris sui cu rationē suscipe nō cogit. Quarto dicit liberto meo impube ri dedi tutorē aliū meū libertū & nō valet datio q: sum exne⁹: vñ p̄tor vult eū confirmare. certe ab hac confirmatione hz excusa

Jis q̄ tres. Triū pupillor tionē libert⁹. tutelas admīstrabā. postea fui dat⁹ tutor duob⁹ alijs pupillis diuersis tpibus. vñ poteraz me excusare ab vltimis duab⁹ tutel'. pus aūt q̄ me excusarē sup eis vn⁹ ex tribus pu pillis porib⁹ decessit: & ita pores tutele nō remāserūt nisi due q̄rt' vtrū habeā necesse subire vnā de duab⁹ vltimis tutelis illam. s. q̄ fuit por q̄ alia. & dr q̄ sic. & est rō q: illa tutela q̄ erat q̄rta añ mortē dicti pu. succedit loco tertie finite p pupilli mor tē: sed a tertia nōdū finita nō poterā me excusare q̄ nec ab ea q̄ succedit in ei⁹ locū. Jtem est alia rō: q: si aliq̄s hz tres tute las & eligaf ad q̄rtā. ipo iure est tutor in q̄rta. lz cōpetat ei ab ea excusa. si ē ipso iure tutor i q̄rta: & q̄rta cepit eē tertia ante q̄ excuset a dicta q̄rta. q̄ nō est dubiū q̄ tenet eā q̄rtā subire. Hz oppono ad p̄dicta nōne solet dici q̄ si hēo tres tutel'. ha beo excusaf. a q̄rta etiā si nō admīstrē vnā de trib⁹ porib⁹ certe sic. q̄ & in nro casu debeo hre excusationem a q̄rta q̄ nō admīstrē vnā de trib⁹ porib⁹. Hz rñ. tua oppositio habet locū qñ vna de trib⁹ porib⁹ quā nō admīstro nō ē finita: & ita ptinet ad me piculū lz nō admīstret. in nro aūt casu finita erat & iō ampli⁹ ad me piculū de futuro nō ptinet. vt. ff. de suspec. tu. de creto. q̄ aūt dixi in eo tutore cui a iudice sunt date due tutele tempore quo hēbat tres alias. Idem dico in eo cui da te sunt due vltie in testō duor testator. s. q̄ mortuo vno de trib⁹ porib⁹ pu. subrogef tutela illi⁹ cui pus dat⁹ est tutor in testō. Hz quō possum⁹ scire cui de vltimis pupillis duob⁹ sit tutor dat⁹. Rñ. aut testatores dederūt eū tutorem pure: aut sub odi. p̄mo casu debem⁹ inspicere cui⁹ testatorꝭ sit pus adi ta hereditas & illi⁹ tutela pus videbiꝫ data: & sic ab ea nō ex cusabit se tutor: lz ab alia sic. si aūt dederūt eū tutorē sub odi tiōe q̄lz tūc cuiuscūq̄ oditio pus venit ille videt pri⁹ eu⁹ de disse. & ab illa tutela nō excusabit se: lz ab alia sic. posuit ergo vnā differētiā inter q̄rtā tutelā q̄ effecta est tertia & q̄ntā q̄ ef fecta est q̄rta. q: a p̄ma nō hz excusationē a scōa sic. vt dictu⁹ est. Est & alia dria inter eas: q: si mihi habenti duas tutelas delata sit tertia & q̄rta piculū sustineo tertie ab illo tpe q̄ sciui me datū tutorē. q̄rte aūt sustineo piculū ex eo tpe ex q̄ iussus fui admīstrare. i. ex q̄ elapsum ē tps excusatiōis q: in ea hēbā excu. & excusatōz psecut⁹ ñ fui. Eum q̄. Ego erā tutor triū pupillor sepatū p̄imoniū hñtiū vocat⁹ fui ad q̄rtā tutelā añ q̄ excusarē me a q̄rta abstinui vnū de trib⁹ pupillis porib⁹ ab hr̄ditate p̄ris sup q̄ erā ei tutor. certe nō hēo excusa. a dcā q̄rta. q: videt finita vna de trib⁹. sed qñq̄ est q̄ nō debeo de tineri in scōa tutela: nedū in q̄rta. veluti si vna tutela quā ad ministro est nimis negociosa & b̄ pōt euenire in plurib⁹ fratri bus vel nō fratrib⁹ cōe p̄imoniū hñtib⁹. licet enī nō cōpute tur p plurib⁹ tutel' eor tutela pōt esse ita negociosa q̄ loco pluriū tutelar est si aūt duo fratres diuisum p̄imoniū hēant & ego sum eor tutor duas tutelas hre videor. vñ si habeam

Esenni⁹. Dat aliā a quarta excusari possum. filio instituto dedit tutorē titiū vel q̄dā eine⁹ vel pat filio emācipato q̄ datōes tutor nō valēt & eidē tutori legatū dederūt ille tutor cū confirmaret a p̄tore excusauit se. nunquid amittit legatū. & certe sic. si ob hoc erat ei datū vt adminīstra ret. si aūt al's datur⁹ esset testator nō amittit. & de b̄ pōit vnū exēplū qō in. l. pri. corrigit. dictū g̃ fuit bonū lz nō exēplū. q̄d si dedi legatū titio. & postea iudex dedit eū tutorē filijs meis & ipe se excusauit. nūquid amittit legatū: & certe nō q̄d si nō excusauit se lz noluit admīstrare tutor in testō dat⁹ cui legatū fuit. certe ad b̄ amittit legatū. & idē est si sit remot⁹ suspectus

Dicissimos. Quendā amicum meum & fidelissi mum mihi tutorē dedi filio meo & ei legatum dedi & si filius meus decederet eum tutorem ei substitui certe si excuset se ab ei⁹ tutela. nihilomin⁹ hēbit hr̄ditatez ex substitutiōe mortuo pupillo. Dcōo dicit Hēbam tres filios rome & ita excusationē hēbā a tutel' ppter eos vn⁹ de his fi lijs erat adult⁹ & a me erat emācipat⁹. vñ petijt me curatorez sibi dari & ego excusabā me ppter tres filios: certe nō possuz

Cli testō. Ego hēbaz tres filios in ciuitate roma. & ita excusationē a tutelis ppter eos fui dat⁹ tutor cuidam pu. vñ cora iudice ppositi vnā excusa. verā & aliā falsā. s. q̄ di ct⁹ pupill⁹ hēbat patruū q̄ debebat esse su⁹ tutor legitim⁹. vñ ego ē ñ possū. Judex aūt mor⁹ illa falsa allegatiōe me absol uit. certe nihil vz mihi illa absolu. Quis hūerī vnā verā excu sa. filior vt dictū est. ego aūt credēs valere absolutionē nihil admīstraui. nunq̄d teneor piculo cessatiōis. & certe non si cre dēs me absolutū ppf meā verā excusa. admīstrare cessaui al teneor.

Clinq̄ginta. Quinq̄ginta dies

otinui de q̄b⁹ dictū est. s. e. scire. ff. q̄nq̄ginta. dantur ad pponēdas cora iudice excusatiōes lz ad pueniendū ad sniam sup excusatiōe dant q̄tuor mēses otinui cōputādi a tpe quo fuit noiat⁹ tutor ille q̄ se excusat. Hz q̄d si p tutorē nō remanet sit quin dare sniā sup excusatione sua infra dictos q̄tuor mē ses otinuos sed stetit ppf morā aduersarij sui q̄ ei ōdicebat. nūquid adhuc poterit dari: & certe sic. & b̄ dicit cū. l. seq.

Est susceptā. Si tutor est fact⁹ cec⁹ p⁹ tutelā bñ pōt eā deponere. & idē est de alijs morbis q̄ b̄ noiant: & idem est de pauptate maxia. Sequēs. l. dicit q̄ lz sine lr̄is īpatorꝭ aliq̄s eius res admīstret interim excusationē hz. & idē est in p fecto annone & vigilū. Jtē dicit q̄ illi q̄ sequūtur illos q̄ reip. cā ꝓficiscūtur a futurꝭ tutel' interim excusant nō a ptentiꝭ. Jtē dicit cū. l. se. q̄ illi q̄ excusant rōe collegij vel corpis in q̄ sunt nō possunt excusari a tutel' filior collegar suor: nisi b̄ specia liter esset eis ocessum vel nisi essent filij collegar lōginqui vl tra cētū miliaria a ciuitate in q̄ fuit facta datio tutorꝭ. vel tu tor. alia. l. dic q̄ lz libert⁹ senatorꝭ admīstret tutelā filior ip⁹ senatorꝭ cū quodā alio eor tutore nō hz excusationē ab alio

Cm ex rone. Sicut ingenui hñt rū tutelis. excusationē a tutel' libertor: ita libert⁹ q̄ hz ius anulo rū aureo. vñ & si ingenu⁹ sit dat⁹ tutor liberti pupillo q̄ hz ius anulor nō hz excusa. q̄d si ingenu⁹ fuit dat⁹ tutor pupillo li berto q̄ nō hēbat adhuc ius anulorum. & sic excusatus postea dict⁹ pupill⁹ habuit ius anulorum. certe non hēbit excusatio nē. nūc etiam ponit simile de eo q̄ erat reuersus cā rei pu. ficq̄ habebat excusationē a tutelis infra annū missionis. & duran te illo anno fuit excusatus ab vnius tutela: qui certe finito dicto anno poterit dari tutor eidem a cuius tutela se excusa uit. Ultimo ponit aliam differentiam inter illum libertum q̄ habet ius anulorū & aliū qui nō habet: q: si libert⁹ non hñs ius anulor administret res domini sui qui erat senator excu satur ab aliorum tutelis. nō autem ille qui habet ius anulor

Jtius. Ita dixit testator quidam titius tutor esto filijs meis donec rei pu. causa non aberis titius dictā tutelā gerere incepit: & postea cepit abesse causa reipu. & postea ab esse desijt: nūc ipse vult excusari ab administratione quasi sit ei noua delata tutela dicēs admin⁹ infra annū a tpe q̄ reuer sus sum debeo excusari sicut excusant alij qui abfuerunt cau sa rei pu. vt. ff. l. pri. §. exēplo. itē & liberos sufficiētes ad excu satōes acq̄siui donec aberā cā rei pu. certe nō pōt se excusare quia vna tutela est administratio quam fecit ante absentiaz & illam quam fecit postea & quia vna tutela est: ergo non est finita tutela quātum ad administrationem p̄imam. & sic nō potest agi contra euz tutele. Sed q̄d si ita scripserit testator titius tutor esto & cū rei pu. causa aberis tutor ne esto cum re dieris rei pu. causa tutor esto. in hoc casu certe bene excusabi tur ad admīstratiōe que debz fieri post q̄ reuersus est q: in b casu ex ipso testō desijt tutor esse cū cepit abesse cā rei pu. & b dic. j. lz b ex ipso &c. repetit tñ qō diffinierat in p casu ponēdo

prinsq̃ veniat ad solutionē secūdi. ⁊ b̄ in v. qz igit̄ ⁊c. q̃s ꝓsū gas cū isto ꝺ si. sz si ita ⁊c. ⁊ legas vsq; ad. §. si a ptore. ⁊ post ea reuertat ad. §. pcedeñ. vbi ita q̃rit ego dedi tutores filio meo in testō ex die vel sub ꝺditiōe. nunq̃d hñt se necesse excusare añ diē vl̄ ꝺditionē si nolūt admīstrare vel nunq̃d currunt eis q̃nq̃ginta dies q̃ dāt ad pponēdas excusat. ⁊ certe nō. nā si sunt añ tutores q̃ dies venerit vl̄ ꝺditio extiterit ⁊ qñ data sunt pure nō sunt añ tutores q̃ adita sit hr̄ditas illi⁹ q̃ dedit eos tutores. ¶ Si a ptore. Sic tutores pupillor ⁊ curatores adolescētiū excusant̄ ꝓpter liberos. vt. s̄. e. l. ij. ita ⁊ curator dat⁹ mēte capto vl̄ muto vl̄ vētri. ¶ Rome. Si aliq̃s deb̄ tutor rome habet tres filios pōt excusari. vt inst. e. i pn. q̃s añt videat̄ rome dat⁹ dicit plane hic. §. ¶ Si tāta. Quā tñ b̄. §. ponit vnū casum in quo bz locū sequēs lex. dic̄ q̃ q̃dā erāt pistores electi vt facerēt forte panē p militib⁹ ⁊ erāt certi numero. certe isti debēt excusari a tutel' alior hoim. nō añt cusanb̄. Itē scias q̃ aliq̃s pōt se excusare a tutela ea rōne q̃ a tu. filior socior suor nisi sint vbici pistores. qz tē ab oīb⁹ ex domicilīū nō bz in eadē eq̃tate in q̃ tutor dat⁹ est a testatore

¶ Ubi pupill⁹ educari vel morari debeat. Ru.

Uis pre tor tis vel nascitur. certe ptor dz statuere vbi pueri isti morent̄ ⁊ alātur. ⁊ si testōr dixit apd quē morent̄ ⁊ educētur. nō sp seq̃tur ei⁹ volūtatē ptor. ⁊ de b̄ pōit exemplū q̃d si ille apud quē vult ptor pueros morari fcuset. nū q̃d cogit eū ⁊ certe sic causatiue. qz si aliud est ei ob h̄ in testō relictū denegabit̄ ei ei⁹ petitio.

Officio. Finita tu. agit pupill⁹ ꝯ tutorē. quōdā actiōe tutele. tutor vult ei reputare ea q̃ ipēdit in alimēta pupilli vl̄ disciplinā. certe bñ pōt si nō expēdit vltra modū. ille g̃ mod⁹ dz seruari in dictis expēsis p tutorē q̃ ꝺstitut⁹ est a ptore ob b̄ adito p tutorē. si añt nō ꝺstituit ptor dz facere tutor expēsas sz facultates pupilli ⁊ illas ei reputabit ⁊ nō alias. q̃d si ptor vl̄ pater pupilli decreuit vltra facultates expēsas nō dz eas seruare tutor. cō petit g̃ ptori ius alimētor ꝺstituēdor pupillo. q̃liter añt circa filium.

Filiū meū hr̄dē instituit: ⁊ filie mee ducēta legauit cū nupserit. ⁊ filio ⁊ filie tutorē dedit sempronīū. iste tutor dedit alimēta filie sue iussu magr̄at⁹ sue nō. finita tutela fili⁹ vult dicta alimēta sorori sue ptita repetere a tutore. certe nō pōt si filia nō hēbat vñ se aleret. ⁊ q̃ dixit in alimētis. idē est in alijs.

Idiscepter. Sicut dictū est in. l. i. ptor dz cā cognita statuere vbi pupillus morari debeat vel educari. ⁊ certe nō dz pmittere ptor: vt pupillus vel pupilla stet apud talē qui insidiet pudicitie eius.

Absens. Tutore abñte pupill⁹ cogaz ptore petit sibi ꝺstitui alimēta. nunq̃d expectari tutor dz ⁊ certe nō: immo debēt pupillo ꝺstitui alimēta etiā eo absente. ⁊ pl⁹ dz facere ptor q̃ dz inspicere: sz b̄ tutor est in nimia negligentia ⁊ cessatiōe circa admīstrationē ⁊ tē dz vocare amicos ⁊ affines tutor. ⁊ si tutor nō erit ꝺfunct⁹ pupillo dz eū remouere ⁊ aliuz loco suo dare ⁊ cū subrogato ꝺstituē alimēta pupillo. Si autē sit pupillo ꝺfunct⁹ nō dz eū remouere sz curatorē ei adiūgē ⁊ cū illo curatore alimenta ꝺstituere. si añt necessario abest tutor: tūc solūmō ad b̄ dat̄ pupillo curator vt cū eo aucte alimēta ei ꝺstituant̄.

¶ De tutel' ⁊ rōib⁹ distrahēdis. Ru.

Omnibus. Tutor dz reddere rōnē pupillo iudicio tutele. nō solū ō his q̃ fecit cum facere nō deberet: sz ⁊ de his q̃ nō fec̄ cū facere deberet. ⁊ tenet̄ de dolo ⁊ culpa ⁊ negligētia: ⁊ pōit exēplū de eo q̃ facere nō debuit ⁊ fec̄ vsq; illuc: sed nōnullos ⁊c. ⁊ ibi ꝺcedit tutori vt ꝺnet p pupillo in casu ⁊ si non faciat tenet̄. ¶ Officio tutor⁹. Tutor cū admīstrat dz scribere in cartis dispēdiū ⁊ illū libz rōnū dz pupillo reddere. al's tenet̄ etiā de b̄ act. tu. ⁊ etiā serui pñt sup b̄ torq̃ri. ⁊ si tutores dicūt seruos male fecisse tōes pupilli cū ipi serui aliq̃d administrabāt torq̃bunt̄ fui. ¶ Preterea si mr̄z. Si tutor dedit alimēta mri pupilli sui iputabit pupillo: ⁊ b̄ si mr̄ erat paupr al's nō. Itē nec iputabit mun⁹ nuptiale pupillo q̃d dedit matri ei⁹. sz si dent tutores alimēta liberto pupilli eor contutori egēti bñ iputabūt. idē ⁊ si dent alimēta seruis vel libertis pupilli q̃ nō erāt ei⁹ tutores. dū tñ erāt ei necessarij. idē ⁊ si pstēt alimēta libert̄ oīb⁹ necessarijs ⁊ vtilib⁹ rōnib⁹ pupilli. item imputabit pupillo tutor sumpt⁹ lit̄ ⁊ viatica. ¶ Huc tracte m⁹. Uiso de officio tutor videam⁹ ꝓ q̃ parte tutores ꝺuētātur finita tutela qñ plures fuerūt ⁊ si q̃dez oēs gesserūt ⁊ oēs soluēdo sunt tpe depositi ofīi. ꝓ virili parte ꝺuenit̄ sic est in ñ deiussor⁹. si añt oēs gesserūt ⁊ q̃dā sunt soluēdo ⁊ q̃dā non puta q̃tuor erāt tutores ⁊ oēs gesserūt. vñ si essent soluendo de viginti debit̄ deberet soluere q̃libet q̃nq; duo ex eis. hñt bñ q̃libet. v. ⁊ pl⁹ ita q̃ bñ possunt satisfacere in totuz si esset necesse. alij duo nō hñt nisi q̃libet tria ⁊ ita deficiunt cuilibet de duob⁹ duo. certe duo ꝑmi soluēt q̃libet septē ⁊ duo vltimi ser. s. q̃libet tria sicut hñt ⁊ siue sunt ꝑmis cesse actōes siue nō hēbūt ꝺ alios ꝓ q̃b⁹ soluūt vtilē actionē neg. ge. sec⁹ autez si ex dolo cōi soluissent ꝓ cōtutorib⁹. qz tē nō dz eis actio cedit: nec debēt hr̄e vtilē sine cessiōe ⁊ reddit rōnē quare. ⁊ sic ꝺueniunt̄ oēs añ magr̄atū q̃ eos dedit: ⁊ b̄ qñ oēs gesserūt vt dicū est. si añt vn⁹ gessit alter nō. ꝑmo ꝺueniet̄ magr̄at⁹ q̃ tutor q̃ nō gessit: nisi in duob⁹ casibus. i. qñ tutor non gerens vt debat̄ gerēte male admīstrare ⁊ nō accusauit de suspecto vl̄ nō exegit ab eo satisdat̄. rē pu. sal. fo. ¶ Hac actione. Actio tutele dat̄ ꝺ hr̄des tutor⁹ ⁊ hr̄dib⁹ pupilli. ¶ Nō tñ. Si tutor est ꝺdēnat⁹ pupillo ꝓ ꝺtutore pōt petē a pu. vt cedat ei act. ꝺ tu. sz ⁊ añ ꝺdēnat̄. potuisz b̄ fecisse. ¶ Deratōib⁹. Si so de actiōe tu. q̃ dat̄ ꝺ tutores videdum de act. de rōnib⁹ distrahēdis q̃ dat̄ silr ꝺ tutores ⁊ certe oēs tutores q̃ admīstrauerūt tenent̄ ea si res pupilli inceperūt siue sint tutores legitimi siue q̃cūq; alij ⁊ tenētur restituere pupillo res iterceptas in duplū. nō añt duplat̄ interesse pupilli. tutor g̃ intercipiēs res vel pecunias pupilli tenet̄ trib⁹ actiōib⁹. s. act. tu. ⁊ de rōnib⁹ distrahēdis ⁊ furti ⁊ actione tu. tollit̄ actio de rōnibus distrahēdis ⁊ ecōtra. sz si quēt⁹ sit actiōe de rōnib⁹ distrahēdis nō liberat̄ ab acti. furti. ⁊ b̄ iō q̃ nō est actio furti. ⁊ actio de rōnib⁹ distrahēdis ex vna obligatiōe quo casu actio vna nō agere alia. imo sunt ex duab⁹ obligationib⁹: ⁊ iō vna p aliā nō tollit̄. ⁊ scias q̃ b̄ actio de rōnib⁹ distrahēdis est perpetua ⁊ dat̄ heredi pupilli sz nō dat̄ in hr̄des tutor⁹: q̃ ē penalis. ⁊ cōpetit hec actio demuz finita tu. sicut ⁊ actio tute. ⁊ hac actione tenet̄ ille tutor q̃ cū admīstraret tutelaz surripuit aliquā rē pupilli siue dolo siue nō. sz qñ dolo tenet̄ etiaz furti ⁊ vna p aliā nō tollit̄. sed si tutor surripuit dolo: ⁊ sic tenetur etiā furti ⁊ ꝺdi. furtiua ⁊ egit ꝺ eū pupill⁹ ꝺditione furtiua. ⁊ si fuerit ab eo ꝺsecut⁹ illud q̃d ablulit non tenetur amplius hac actione de rōnib⁹ distrahēdis. Itē scias q̃ hec actio de rōnib⁹ distrahēdis q̃ cōpetit ad duplum vt dictum est ꝺtinet in simplo vno rei psecutionem. ⁊ ita vnū simplum est capitale pupilli. ⁊ aliud pena tutoris.

Itutele aut. Tutor alicuius pupilli vel ille qui gerebat negocia alicuius maior⁹ obligauit se alicui sub cōditione nomine pupilli vel dñi negociorum transferens in se obligationem ⁊ ita est incertum propter predictam ꝺditionē q̃tum pupillus vel dñs negociorum debebat tutori vel negociorum gestori propter illam obligationem quam fecit tutor pro pupillo vel negociorum gestor pro dominо negociorum. Item potest tutori vel negociorum gestori aliquid de suo abesse aduenient̄ dicta ꝺditione. finita tutela vel negociorum administratione agit pupillus contra tutorem actione tutele vel dñs negocior contra gestorē ⁊ petunt vt restituant reliqua administrationis. dicunt tutor ⁊ negociorum gestor caueatis vobis de conseruādo nos indemnes de eo pro quo sumus obligati pro nobis sub conditione. queritur an debeat eis caueri. ⁊ dicitur q̃ sic. p iudicis officium.

Dis finita. Actio tutele nō pōt intentari ꝫ tutorē: nisi finita tutela, r finīt tutela pubertate pupilli vl' morte alterutri⁹ cor. r filiusfa. tutor teneť act. tu. r etiā emācipat⁹ r si pupill⁹ incipiat agere tutele nōdū finita tutela nō ꝓducetur ad finem cā. ſz sec⁹ est in actiōe neg. ge. q̄ dat furioso ꝫ tutorē

Si tutor suū: q; illa bñ ꝓpetit ēt durāte admīstratōe sibi. Pater pupilli deposuit libr̄ suū apud titiū vl' ēt ei cōmodauit. q̄ titi⁹ fuit postea tutor filij illi⁹ q̄ deposuit vel cōmodauit r nō vult reddere pupillo. certe teneť ad reddendū ac. cōmodati vel depo. r etiā tutele: r si accepit pecuniā vt reddat eā pec. restituere teneor conditi. ob tur. cau. vel actiōe

Si filiusfa. Fi depositi vel actiōe cōmodati. liusfa. gessit tutelā volūtate pr̄is: r sic pr̄ teneť insolidū postea h pr̄ emācipauit filiū r ille filius nihilomin⁹ administrauit r añ emācipationē cōmisit dolū in tutela filius. r post certe de priori dolo tenetur pater: r non de posteriori.

Si pupillus. Titi⁹ administrauit tutelā sempronij quō dā pupilli: nūc administrauit tutelā gaij pupilli. gaius pupillus successit sempronio ꝓdicto. certe pōt gaius agere ꝫ tutorē suū. etiā durāte tutela sua ꝓpr̄ administrationem tutele sempronij. Si tutor. Tutor capt⁹ est ab hostib⁹ r sic finita est tutela. certe q̄uis iure postliminij possit tutor p̄dict⁹ recuperare tu, ēt si reuertať cū finita est vt dictū est r pōt ꝓuenīri fideiussores dicti tutoris vel defensor ei⁹ vel curator bonis eius

Si tutor reipu. Testator dedit tutorē filio datus suo. r ita postea dixit q̄ad rei pu. cau. non aberis tutor esto cū aberſ tutor ne esto. cū reuersus fueris tutor esto. r ita p̄ma tu. r vltīa sunt due. postea tutor p̄dict⁹ cepit abesse cā rei pu. r loco ei⁹ ali⁹ fuit dat⁹ a iudice. certe ꝓ eo q̄ admīstrauit anteq̄ se absentaret cā rei pu. cōuenīť actōe tu. si autez reuertať reaccipit tu. p̄dicti pu. r ille qui fuit dat⁹ loco ei⁹ desinit esse tutor. r pōt act. tu. ꝓuenīri. Si duob⁹. Duo erant impuberes q̄z vn⁹ hēbat. xiij. an. r alter vnū an. iudex dedit eis tutorē sempronīū. postea ille q̄ hūerat. xiij. an. añ hūit postea. xxv. annos. r alter q̄ hūerat tūn vnū ānū: hz nūc. xiij. annos r sic est ei⁹ tutor ltim⁹ frater su⁹. certe sempronius q̄ fuit dat⁹ a iudice desinit esse tutor: r pōt tutele ꝓuenīri. sec⁹ aūt. si sēpronius p̄dict⁹ fuisset eis dat⁹ tutor in testō: q̄ nō desineret eē tutor impuberſ hūtis nūc. xiij. an. q̄uis frater ei⁹ sit factus maior. xxv. an. q̄ sp testamētaria tutela sicut fuit in persona sempronij ꝓualz legitime sicut fuit in ꝑsona fratris effecti maioris. xxv. an. Si testō sub. Ita dixit testō. do titiū tutorez filio meo si nauis ex asia venerit. q̄ casu nō erit titi⁹ tutor añ aduenīētē ꝓdi. p̄dictā q̄re iudex ex inquisitōe dedit seiū tutorē pupillo p̄dicto pēdēte ꝓditiōe. venit nauis postea ex asia: r sic icipit tutor ille q̄ fuit dat⁹ in testō r desinit esse ille q̄ fuit dat⁹ a iudice. nō est ḡ mir̄ si dat⁹ a iudice pōt ꝓuenīri actiōe tu. ſz si testō: ita dixisset: do titiū tutorē filio meo vsq; ad ānū aduenīēte āno desinit tutor eē titi⁹ r ꝓuenīri pōt actō. tu. r h vsq; ad x̄ si. r gñaliť. r illū dimitte r accipe illū in q̄ autez rc. r postea reuertерſ ad eū. r ita pōe casum vtriusq; testō: ita dixit titius sit tutor filij mei donec nō aberit cā rei pu. cū ceperit abesse nō sit tutor cū reuersus fuerit sit tutor. postea titius administrās dictā tutelā cepit abesse cā rei pu. r stetit ibi p ānū r postea reuersus est r dictā tu. reincepit administrare. certe ex administratione quā feē anteq̄ absentaret se cā rei pu. pōt ꝓuenīri act. tu. siē posset ꝓuenīri durāte tutela de eo q̄ accepisset. mutuo a pr̄e pupilli. nec ob. ē. l. nisi. vbi ōr q̄ durāte tutela nō pōt pupill⁹ ꝓuenīre tutorē act. tu. q̄ vez est illō si cadē sit tutela. cetez in nr̄o casu due fuerūt tutele. vñ nō ē mirū si exīs in secūda pōt ꝓuenīri de p̄ma. q̄s ḡ ꝓueniet euz de p̄ma nomie pu. r certe aut hz ꝓtutores in secōa. aut nō. p̄ casu ꝓueniēt eū ꝓtutores. al's erit eoz piculū. scōo dabiť curator spāliſ pupillo q̄ tutorē p̄dictū ꝓueniat. Si tutori curator Tutor pupillo suo ꝓiūct⁹ vel affinis fuit de suspecto accusat⁹: r postea fuit iudicatū q̄ adiūgereť ei curator in administratione. certe nō pōt ꝓuenīri dict⁹ tutor acti. tu. q̄ nō desijt esse tutor. sec⁹ aūt si tutor fuit deportat⁹ r bona fuerūt publicata q̄ cū sit finita eo casu tutela pōt ꝓuenīri act. tu. p illū curatorē q̄ dat⁹ est loco ei⁹ vel p cōtutores. Cetere actiōes. Dictū est. s. e. nisi. q̄ actio tutele nō nascit durāte tu. q̄d de aliis actiōib⁹ puta furti. r. l. aquil. r ꝓditio furt. ua. rū. bū nascunť durāte tu. ſz nō pōt intētari nisi ea finita. nec obstat q̄ posſz aliq̄s dicere. s. dānificari pupillū si actō furti r. l. aquil. nō pōt intētari durāte admīstratiōe eo q̄ si interim moriať tutor nō poterit agere pupill⁹ ꝫ hr̄des tutorſ. nō obstat dico q̄ q̄uis dicte due actōes intereāt morte tutorſ. tñ pupill⁹ hz act. tu. hr̄dē tutorſ: in q̄ veniet illud q̄ pu. poterit recupare a tutore p act. furti. r. l. aquil. q̄ tutor cū admīstrabat etiā sol⁹ debebit sibi soluē ꝓ pupillo oīa q̄ pupillo debeat etiā p act. furti r. l. aquil.

Si fili⁹. Fili⁹ me⁹ fuit dat⁹ tutor titio pupillo r cepit admīstrare. postea emācipauit eū. certe nihilomin⁹ remanet tutor: r de eo q̄ admīstrauit añ emancipationē teneť inq̄tū facē pōt. de eo q̄ admīstrauit p⁹ tenetur pupillo insolidū. ego ōr o pr̄ tñ de peculio teneor infra annuz incipiētē currere p⁹ pubertatē dicti pu. Hz nunq̄d dict⁹ me⁹ fili⁹ tutor dicti pu. pōt ꝓuenire noīe pupilli me pr̄ez suū p eo q̄ teneor pupillo de peculio. certe nō durāte tutela predicta. nā nec finita ea ꝓputari pōt dicto meo filio p pupillum: q̄ me

Si tutor. pr̄ez nō ꝓuenit ꝓpr̄ h. r h dicē cū. l. se.

Tutor finita tutela pubertate pupilli: ei⁹ administrauit negocia r incepat forte facere pupillo vnā domū durāte tu. r eā cōpleuit ea finita. certe de isto q̄ feē etiā finita tu. pōt cō uenīri ac. tu. q̄ onerū fuit illi q̄ durāte tu. incepit. sec⁹ autē si nō esset onerū. q̄ tē nō act. tute. ſz act. neg. ge. ꝓuenireť. imo de eo etiā q̄ gessit in tute. ꝓuenieť ac. neg. ge. siue cepit gerē negocia post finitā tu. tāq̄ curator siue alio mō. ſz si tutor finita tu. dimīsit admīstrare aliquo tpe r postea reincep. r cernite tu. dimīsit admīstrare aliquo tpe r postea reincep. r certe ꝓ eo q̄ gessit in tutela actōe tutele ꝓuenieť. subaudi r negotio. ge. ꝓ eo añ q̄ gessit post: ꝓuenieť act. neg. ge. r h dicē cū. l. se.

Si ex duob⁹. Duo tutores in tutela dolū cōmiserūt pupill⁹ cū vno eoz trāsegit. certe non ꝓdest alti. sec⁹ si vn⁹ tutoz p̄dictoz p̄stitiſſz pupillo totū suuz: iteree q̄ tūc ābo liberāť sic liberanť duo cōmodatarij si vn⁹ eoz rē apō eos ōpmodatū restituat. r duo ōpositarij si vn⁹ eoz rē apō eos ōpositā restituat. r sic liberanť duo dolū cōmittētes in re eis mandata si vn⁹ satisfaciat mādatori de toto interesse suo. r h dicē.

Si cū adhuc. Tutor dat⁹ sine inquisitiōe vel legitimus ꝓmīsit rē pu. sui sal. fo. r fideiussores sup h dedit. postea male admīstrabat. q̄riť vtrū ex dicta stipulatiōe durante tu. possit ꝓuenīri ipse vl' fideiussores ei⁹ p̄dicti. r rñ. q̄ nō. siē nec pōt ꝓuenīri tutele. sec⁹ in curatore q̄ ita ꝓmīsit vt dictus ē i tutore: q̄ ipe bñ ꝓuenīri potenit ex dcā stip̄. ēt durāte cura

Imperatores. tutor finita tutela restituit res suas pupillo suo quondā. nūc dicit pu. quōdā tutori. tu debes ad huc mihi. x. vñ ea peto r peto vt facias mihi sumpt⁹ in bacli te de decē. certe nō dz audīri a iudice talis postlatio. imo apportare dz adult⁹ denarios secū cā faciēdi expēsas i dcā lite

Cum tutor. Tutor titij pupilli administrauit negocia ei⁹ aliq̄ tpe. inter q̄s negocia erāt bona patris dicti pu. qui pr̄ pu. hūerat multos creditores. dict⁹ tutor in dicta sua administratiōe diminuit aliq̄ malo mō de dict⁹ bōis pr̄is. Item abstinuit dict⁹ tutor dictū pu. pr̄is ab hr̄ditate cū vtile esset pupillo eā retinē. nūc veniūt creditores pr̄is r nō inueniētes aliquē hr̄dē pr̄is faciūt vēdi bōa pr̄is auctoritate iudicis vt eis satisfaciat r nō iueniūt ibi aliquā integrā satisfactionē eo q̄ tutor malo mō diminuit vt dictū ē. q̄riť vtr̄ pu. tūn hēat ac. tu. ꝫ dcīn tutorē eo q̄ eū abstinuit a pr̄is hr̄ditate ꝫ omodū suū vt dcīn est. an x̄o ēt creditores hēant ꝫ eū ac. neg. ge. eo q̄ ipe malo mō diminuit de bōis pr̄is pu. r ōr q̄ pu. hz ſz ac. tu. ꝫ eū r creditores hūt ꝫ eū ac. neg. ge. sed illa pupilli nō ītētať nisi finita tu. illa aucte creditoz ītētať ēt incōtinēti

Ꝫ ꝓbatū. Tutor pec. pu. mutuauit. postea finita tutela fuit dat⁹ curator dicto pu. quondā q̄ curator approbauit illud q̄d feē tutor in pec. mutuāda. certe āmodo ꝓpr̄ h nō teneť tutor pu. ímmo curator.

Ulterius. Duo erāt curatores cuiusdā adulti quorū vn⁹ decessit ⁊ relict heredē suū noīe pone titiū minorē.xxv. an. finita est postea cura ⁊ dz ꝺdēnarī curatorē vni⁹ ⁊ hꝫs mor tui.in.xx.ꝑter malā curatorē p̄dictorē administrationē.sꝫ iu dex ꝺdēnauit heredē mortui in.xv.⁊ curatores viuū in q̄nq;. certe ꝺz hic q̄ heres curatoris integrū restituit.sꝫ nunq̄d iste cui⁹ cura administrata est hēbit actionē ō curatorem in maiori pecunia ꝺdēnatū. certe de stricto iure nō. de equitate aūt sic.

¶ Nō idcirco. Titi⁹ admīstrauit tutelā seij pupilli.finita tu. hūit sei⁹ curatorē q̄ curator quēit dictū tutorē act.tu.⁊ cuꝫ de beret tutor ꝺdēnarī i.xx. culpa curatorꝭ fuit ꝺdēnat⁹ in.x tīm vñ dict⁹ sei⁹ petit in integ.restitui ō tutorem minori pecunia ꝺdēnatū cū ipe sei⁹ sit adhuc intra tp̄s q̄ p̄t dari restō.i.infra q̄driēniū:q̄uis trāsierit.xxv.an. Itē p̄t dict⁹ sei⁹ agē ō di cū curatorē q̄ fuit in culpa vt dict⁹ tutor min⁹ ꝺdēnaret.egit ḡ sei⁹ ō dictū curatorē ⁊ fecit eū ꝑ ꝓpter lē ꝺdēnari.nunq̄d ꝑ ꝓpter lē q̄ ꝺdēnat⁹ est curator ⁊ liberat⁹ tutor de his q̄ supra dixi.certe nō.si ḡ agat dict⁹ sei⁹ ō curatorē actiōe iudicati:re pelleret eū curator exceptiōe doli si sei⁹ nō cedat curatori act.

Cum pupillus. Duo tutores ad quā hꝫ ō tutorē. ministrauerūt tutelā seij.finita tutela sei⁹ egit ō vnū de tutorib⁹ ⁊ fecit eū insolidū ꝺdēnarī eo ꝺdēnato ei cessit acti. ō alterꝫ postea ꝺdēnat⁹ satisfecit pupillo quondā in totū.nū q̄d intercidit actō cessa dicto tutori.certe nō. ⁊ est rō q⁹ tutela tutorꝭ insolidū ꝺdēnati:nō videt ꝑ ꝑte reddita ꝺdēnati tutorꝭ sꝫ videt solutū p tutorē insolidū ꝺdēnatū p̄ciū nois q̄ pupil

Defensor. Pupill⁹ quondā fecit vocari ad ius tutorem suū quōdaꝫ volēs eū ꝺuenire actiōe tutele.titi⁹ obtulit se ad tutorꝭ defensiones nūquid auferet ꝓpt̄ lē pupillo ꝓuil.q̄ hꝫ vt alijs creditorib⁹ ꝓuento. p̄ferat.⁊ certe nō.⁊ est rō vt dicit lex. Titi⁹ habuit tutorē seiū.q̄ seius decessit relicto herede nūc aūt titi⁹ fact⁹ adult⁹ hꝫ curatorē.⁊ cū curatore ꝺuenit he redē tutorꝭ ⁊ fecit eū ꝺdēnarī in eo q⁹ debuerat tutor: nūquid ꝓpt̄ lē q̄ ꝺdēnat⁹ est hꝫs tutorꝭ est liberat⁹ ipso iure vl̄ p ex cep.curator ab eo q̄ tenebat adulto.certe nō tenet eni cura tor nō solū facere ꝺdēnarī tutorē quondā vl̄ hꝫdē ei⁹ sꝫ etiaꝫ ab eo exigere q̄ ō dz.⁊ q̄ dixi ī curatore idē dico in magistra tib⁹ qui dederunt tutorē ⁊ in hꝫdib⁹ eor.

Posthumo. Quidā in testō ꝺdit tutorē posthumo suo q̄ tutor administrauit ⁊ posthum⁹ nō est nat⁹.postea q̄ actione tenet dict⁹ tutor de eo q̄ administrauit: ⁊ certe act.neg.ge.vti li.nō aūt actiōe tutele vl̄ ꝓtutele vel negocior gesto. directa

Non solū. Nō solū pupill⁹ hꝫ ꝓuil.in bonis tutoris sui quōdā vt p̄ferat alijs creditorib⁹ sꝫ etiā in bonis ei⁹ q̄ gessit tanq̄ tutor cuꝫ tutor nō esset in bonis ei⁹ q̄ aliq̄d dꝫ ex curatore pupilli vl̄ pupille ⁊ furiosi vl̄ furiose.⁊ lē est vez si nō est satisfactum.

De ōria tutele ⁊ vtili actione Ru.

Si tutor administraret tutelaꝫ pupilli ⁊ administrādo aliq̄d de suo impēdat dat p̄tor tutori vtilē actionē ō pu. ⁊ ideo dat vt tutores inuitent̄ p̄mior exhortatiōe ad ac cipiēdā tutelā:q̄uis al's pupill⁹ non obligetur siue tutoris au ctoritate ⁊ q̄uis tutori non obligetur ex contractib⁹ int̄ eos factis.⁊ scias q⁹ actio ōria dat̄ nō solū tutori sꝫ etiā ei q̄ ꝑ tu tore administrauit ⁊ curatore pupilli vel adolescētis vt furiosi vel ꝓdigi ⁊ vētris ⁊ vbicūq; possit alibi inueniri aliqs cura tor sꝫ tutori cōpetit dicta actio demū tutela finita.sꝫ ei q̄ pro tutore administrauit ⁊ curatori cōpetit:statim cū aliq̄d impēde rint.⁊ si pupill⁹ ꝺuēiat tutorē actiōe tutele est in arbitrio tuto ris vtrū cōpēset cū pupillo id q̄ dz recipere a pupillo:an pe tat directe ōrio iudicio.⁊ si nō opponat tutor cōpensat.⁊ si posuit cōpēsationē ⁊ iudex eā reprobauit.nā nō potest post ea agere ōria. In ī b̄ iudicio. Nūquid venit in hac ō lit petē id q̄ p̄t pupilli debuit tutori.⁊ dz q⁹ nō.sꝫ si distu dānū passus est,certe resartionē illi⁹ dāni p̄t ꝺsequi ōria act.

vñ si p̄t pupilli tenebat tutorī alīq̄ tpali actiōe ⁊ distulit agē vt dictū est ita q⁹ ꝓjst dicta actio.certe hēbit ōriā act.ad id cō sequēdū q⁹ debebat ꝺsequi tpali actōe. Hāc actōnē. Quā uis pupill⁹ nō agat ō tutorē act.tu.tīm tutor p̄t agē ō pu. ō ria actiōe.sꝫ q̄d si pupill⁹ agat ō tutorē act. de rōnib⁹ distra hēdis.certe ō eū poterit agē tutor ōria act.etiā si pl⁹ ipēdit tu tor in vtilitatē pupilli q⁹ sit in facultatib⁹ pu.sꝫ si nō erpēdit tutor in vtilitatē pu.illō q̄ erpēdit vltra q⁹ sit in facultatibus pu. nō repetet ōrio iudicio. Cōtrariū iudiciū. Finita tute. vult agē tutor ō pu.act. ōria vt pupill⁹ liberet eū ab actōe tu tele q̄ ei tenet̄.certe nō p̄t.sꝫ tīm p̄t agē de his q̄ ei tutori ab sunt ꝓpt̄ admīstr.tu.⁊ si ei abest pecūia eā repetet cū vsur de q̄b⁹ dict⁹ sꝫ plane.⁊ si pu.ꝺbeat tutori vsuras,ꝓpt̄ p̄dictā cāꝫ ⁊ tutor debeat vsuras pupillo:q; nō feneraut pec.pupil larē cōpēsabit̄ vna vsura cū alia.⁊ idem si alio mō debeat tu tor vsuras pupillo.q; sp debebit cōpēsare cū vsura sibi debi ta a pupillo puta q; in vsus suos ꝺuertit pupilli pec.⁊ sic ad vsuras tenet̄ pupillo.⁊ postea in vtilitatē pupilli ipendit de sua pec.q̄ casu tenet̄ ei pupill⁹ ad vsuras.⁊ idē ecōtra si ꝓus ipēdit ⁊ postea in suos vsus cōuertit q; sp cōpēsabit̄ vna vsu ra cū alia. Usꝰ vtrū. Supra ꝓri.§.dictū est q⁹ tutor qui impēdit pec.suā in vtilitatē pu.p̄t eā repetē ōria actiōe cuꝫ vsurꝭ.nūc q̄rit̄ cui⁹ tp̄is vsuras ꝺsequi possit tutor vtrū ei⁹ tp̄is tīm q̄ durauit tutela an etiā ei⁹ tp̄is q̄ cucurrit p⁹ finitā tute lā an ex mora tīm cōmissa p⁹ finitā tutelā ⁊ certe toti⁹ tp̄is q⁹ cucurrit āteqū restitueret sibi pec. ꝺsequi debebit tutor vsuras ⁊ lē q̄n nō potuit sibi soluere tutor durāte administratiōe.sec⁹ aūt si potuit⁊ nō fec.⁊scias q⁹ sp p̄t repetē tutor illud q̄ im pēdit.dūmō vtilit̄er incepit impēdere etiā si ꝓtrariū euētū res habuit. Judicio ōrio. Nō solū q̄ ipēdit tutor ī vtilitatē pu.durāte tu.p̄t cōtrio iudicio repetē vt dictū est.sꝫ etiaꝫ id q̄ ipēdit anteq̄ esset tutor.puta q; p tutore gerebat anteq̄ esset tutor vel erat curator ventris vl̄ alio quocūq; mō bona fide ipēdit.sed et id q̄ post finitā tut.ipēdit p̄t repetē:⁊ lē si id q⁹ administrauit post tu.⁊ in quo ipēdit erat ꝺnerū his q̄ du rāte tu.administrauit. Hāc actionē. Hec actio ōria q̄ datur tutori ō pu.ē ꝑpetua ⁊ cōpetit hꝫdi tutorꝭ ⁊ ō hꝫdē pu.datur

Tutela. Tutor fuit remot⁹ a tutela tanq̄ suspect⁹. nūq̄d p̄t agere ōrio iudicio ad repetēdū id q⁹ ipēdit ī rē pu.durāte administratiōe.⁊ dz q⁹ sic:q̄uis pupillus non sit ad huc fact⁹ pubes.q; pinde est ac si esset finita tute. pubertate pupilli nā ⁊ pupillus p̄t eū ꝺuenire acti.tu.ac si esset finita

Heredē Heres tutoris soluit ꝑ tutela pubertate. pupillo illā pecu.in qua erat obligat⁹ pupill⁹. certe hꝫ

Jtutor. ad eā recupandā a pu.ōriā actionē.

Tutor obligauit se ꝑ pu.cuidā creditori pu.⁊ obliga. cio nouādi in se suscepit.certe finita tutela hꝫ ōriā acti. ō pu. vt eū faciat liberari ēt aliq̄ soluat creditori pupilli tutor.

De eo q̄ ꝑ tutore vel curatore negocia gessit. Ru.

Rotutele. Ulp. ꝑ rōnē reddit.⁊ est rō q̄re inuēta ē a ꝓ tore actio ꝓtutele.scdo dic̄ q⁹ vt̄ gerē ꝑ tutorē.i.ille q̄ credit se tutorē cū nō sit:⁊ ille q̄ scit se nō eē tutorē fingit tīm se eē ⁊ administrat. vñ si ꝙ⁹ titij administret tutelā semꝓr ōij q̄si tu tor dabit̄ in dīm vtil̄ actio ꝓtutele de peculio.tertio dic̄ q⁹ il le q̄ administrauit tāq̄ tutor cū nō sit p̄t ꝺuēiri ēt aliq̄ puberta tē pu. vñ si aliqs fuit dat⁹ tutor ad tp̄s ⁊ p⁹ tp̄s administret ō illa administratiōe tāq̄ tutor tenet̄ act. ꝓtutele. Item si anteq̄ esset tutor administrauit vt tutor de illa administratione te netur actione ꝓtutele. Quarto dicit q⁹ si aliquis adminis stret tanq̄ tutor negocia ei⁹ qui non potest hꝫe tutorē: q; nō dū nat⁹ ē vl̄ alio mō nō p̄t hꝫe tutorē nō hꝫ locū actio ꝓtute le.sꝫ neg.ge.q̄nto dic̄ q⁹ act. ꝓtutele nō dat̄ ō tutorē ipuberi datū sꝫ bñ dat̄ ō illū q̄ cōpulsus est ꝑ iudicē vt administret tu telā cū nō sit tutor.sexto dic̄ q⁹ ī act. ꝓtutele veniūt vsure ⁊ te net̄ ꝓtutor nō solū de his q̄ gessit:sꝫ ēt ō his q̄ nō gessit si ali⁹ gessisset isto nō incipiēte gerere pōt tīm dimittere gestionē cum pmū cognoscit se nō esse tutorē.dū tū ꝓpiquos pupilli certio ret vt petāt ei tutorē,al's tenet̄.

QJs q̃. Titi⁹ tã q̃ tutor cũ nõ eſſz adminiſtrabat negotia ſeij.ꝛ ſic adminiſtrãdo equũ ſeij pupilli vẽdidit gaio. certe pupill⁹ põt eũ vẽdicare a gaio:ſi gaius adhuc nõ vſuc
Qpit q̃uis hẽat pupillus ob ƀ obligatũ dictũ ꝓtutorez.
QVero an is. Titiũ in teſtõ meo dedi tutorẽ meis filijs. hic titi⁹ neſciẽs ſe datũ tutorẽ adminiſtrauit tutelã filioꝝ meoꝝ certe teneꝫ eis actiõe ꝓtutele ꝛ nõ tutele. naz ad ƀ vt tutele teneaꝫ neceſſe eſt q̃ ſe tutorẽ eſſe ſciat. hic autem neſciebat.
QVi ꝓ tutore. Ille q̃ adminiſtrat tutelã pupilli tanq̃ tutor cũ non ſit dz p̃ſtare in adminiſtratione fidẽ ꝛ diligentiã ſicut facit tutor ver⁹. ꝛ ſi aliq̃d ĩpẽdat in negocijs pupilli ad illꝺ repetẽdũ hz ẽriam ꝓtutele actionẽ. ꝛ ƀ cũ. l. ſeq.

¶ Qđ falſo tutore auctore. Rubrica.

Quia multi cuz falſis tutoribus ẽhentes decipiebãtur. iõ
Mius edicti. ꝓtor ſup ƀ ſuũ edictũ ꝓpoſuit volẽs remediũ ẽhẽtib⁹ adhibere cuius edicti ẽba ſunt talia. de eo qđ geſtũ erat eo auctore q̃ tutor nõ fuerat: dabo in integ. reſtitu. actori ſi ipſe ignorauerit falſum eſſe tutorẽ. ꝛ ƀ ẽba hẽs ꝓtz in ꝓmo. §. ƀ⁹. l. ꝛ partiz in eadẽ l. §. pe. qđ edictũ p̃tor laudat dñis vl̃p. dicẽs: huiꝰ dicti eq̃tas nõ eſt ambigua. immo certa poſitũ eſt enĩ ne ẽhẽtes decipiant q̃ dñ falſus tutor adhibet. dicit tñ dñis vl̃p. q̃ dictꝫ edicti ẽbis mlta deſunt. diẽ enim tm̃m̃õ de eo q̃ tutor nõ eſt. nunq̃d g̃ ſi tutor eſt: auctoritatẽ tñ nõ põt accõmodare pupillo ẽhẽti. certe ꝓinde eſt ac ſi nõ eẽt tutor. iſtud g̃ deeſt ẽbis p̃torꝫ. ꝛ ponit duo exẽpla de eo tutore q̃ nõ põt auctoritatẽ p̃ſtare. Itẽ ꝛ iſtud aliud deeſt verbis edicti. põt enim eſſe q̃ nõ eſſet tutor ꝛ tñ auctoritas ſua valet puta ſi duo tutores auctoritatẽ in ẽhẽdo p̃ſtent pupillo quorũ vn⁹ eſt ver⁹ alter falſus. valet enĩ q̃ agũt. Itẽ ꝛ iſtud aliud deeſt verbis edicti. nõ enĩ fuit locut⁹ p̃tor: niſi de vno tutore. nã hz locũ id qđ dictũ eſt in vno etiã ſi plures falſi tutores ĩterueniãt. Itẽ ꝛ iſtud aliud eſt: qz nõ dixit de ꝓtutore in quo quidẽ idẽ eſt ſ. vt ſic ĩ p̃ ꝛ tertio hz locũ in integ. reſti. vt dcm̃ eſt: ita ꝛ in ƀ. ꝛ hoc verũ eſt niſi p̃tor iuſſerit cũ his ẽhi. nã tũc ĩ integ. reſti nõ dabit. Itẽ laudat vl̃p. alia ẽba q̃ ſunt i edẽ edicto ſi id actor ignorauit ꝛc. ꝛ reddit rõnẽ ad edictũ p̃toris: qz ẽhẽs cũ pupillo falſo tutore auctore ꝛ ſciẽs eũ eſſe falſum decipit ſeipſum. ꝛ iõ nõ eſt miz ſi p̃tor noluit ei ſubuenire. Quid ſi ẽhẽti dictũ ſit falſum tutorẽ ĩteruenire ꝛ ipe nõ credit. certe bñ ſubueniẽ ei. Quid ſi pupill⁹ vel adultus ẽhãt cũ pupillo falſum tutorẽ habẽte. ꝛ ſciãt eũ eſſe falſum: non nocet eis ſcia. Quid ſi maiorẽ. xxv. an. velit falſus tutor q̃uẽire noĩe pupilli: ꝛ cũ ille nollet ei rñdere ſciẽs eũ falſum eſſe p̃tor cõpulit eũ rñdere in iudicio: nunq̃d nocebit ei ſcia. certe non. Quid ſi pupill⁹ hñs vez tutorẽ eo auctore ẽhat cũ alio pupillo falſum tutorẽ hñte vẽdẽdo ei. puta rem ſuã: ꝛ ambo ſciant eũ falſum eſſe. certe pupilli ſcia nõ nocet ei. Sed nũquid ſcia veri ſui tutoris ei nocet. ꝛ q̃buſdã videẽ q̃ ſic. ſ. ſi ei pu. cautũ eſt ẽ ſuũ vez tutorẽ. puta qz ꝓmiſit tutor rem ſuã ſaluare ꝛ ſoluẽdo eſt idẽ tutor. ſed certe melĩ⁹ eſt q̃ ſcia dicti veri tutoris nõ noceat pupillo. immo poſſit vẽdicare dictã rẽ ſuã vẽditam alij pup. hñti falſum tutorẽ ꝛ nõ debeat expectare vt agat ẽ ſuũ tutorẽ ex illa cautiõe q̃ ꝓmiſit res ei⁹ ſaluare: q̃ cautio q̃ dãmõ incerta eſt: qz nõ eſt certũ vtrum pupillus finita tutela poſſit a tutore ſuo ẽho recupare dãnũ ſibi ẽtingẽs ꝓpt̃ rẽ ſuã vẽditã. forte eniz efficiet tutor nõ ſoluẽdo. ꝛ q̃ dixi in p̃dicto caſu vbi vẽdidit ver⁹ tutor rẽ pupilli ſui alij pu. falſum tu. habẽti ſciẽte dicto ẽho tutore ꝛ pupillo ſuo falſum eſſe alteri⁹ pupilli tutorẽ. ſ. q̃ pupill⁹ nõ expecter incertũ cautiõis euẽtũ. ſz rẽ ſuã vẽdicet. idẽ eſt in oĩ alio caſu vbi pu. fit decept⁹ auctoritate tutoris ſui. ſ. vt omiſſo tutore poſſet iuuari ẽ aduerſariũ
QVuiſſime. Lucuſq̃z dixit q̃lit̃ ſuũ q̃ eũ tutorẽ dixit, ſuccurrat ẽhẽti cũ falſo tutore pupil. aduerſus ipz pu. nũc q̃lit̃ ſuccurrat aduerſus ipſũ tu. do. ma. auctoritatẽ cõmodatẽ ꝛ dicit q̃ dat̃ ẽ eũ actio in factuz ex ƀ edicto q̃ti ea res erit. ꝛ bñ dixi. do. ma. nã alꝰ nõ tenetur. ꝛ q̃ dixi q̃t̃ ea res erit ꝛc. exponit. i. vez rei p̃ciũ. Nomẽ. Hic reuertitur ad autilijũ reſtõnis qđ dat̃ ẽhẽti cũ falſo tutore pupilli ẽ pu. ꝛ dicit q̃ iſtis q̃ petũt reſtõnẽ ẽ pu. debẽt reſici impẽſe q̃ falſuz tu. q̃ dolo malo auctoritatẽ accõmodauit. ꝛ ita tãgit ƀ. §. de ꝓmo autilio. ꝛ de ſecũdo hui⁹ edicti. Si ples. Nonam⁹ q̃ plures dolo malo fuerũt auctores pupillo mecũ ẽhẽti eẽ nõ eſſent tutores. certe ẽ eos oẽs hẽo acti. in factũ ad intereſſe ꝛ ſi recupo ab vno intereſſe ceteri liberanꝫ. nõ aũt iõ q̃ icipiã ẽ vnũ agere liberanꝫ alij. vñ ſi vnũ ꝺueni ꝛ nihil ab eo ꝺſecutus fui. totũ ꝺſeq̃r ab alijs. ꝛ ſi partẽ fui ꝺſecut⁹ a ꝺuẽtore relitus fui. totũ ꝺſeq̃r ab alijs. ꝛ ƀ dicit cũ. l. ſeq.
Mius actio quũ ꝺſeq̃r ab alijs. ꝛ ƀ dicit cũ. l. ſeq. nis. Mõ ſolũ dat̃ ẽhẽti cũ falſo tutore in integ. reſti. petita actio ẽ pu. vt dictũ eſt a ꝓncipio. l. vſqz ad. l. nouiſſime. et non ſolũ dat̃ actio in factũ ẽ falſum tutorẽ. vt. d. l. nouiſſime. ſed etiã exẽplo cuiuslibet dictaz actionũ dat̃ ẽhenti cũ falſo tutore: actio in factũ ẽ illũ q̃ dolo malo curauit vt ali⁹ tutor q̃ ver⁹. i. tutor falſus det auctoritatẽ pu. ẽhẽti. Has actones. Actio in factũ q̃ dat̃ ꝺtra falſum tutorẽ. de qua dictum eſt. ẽ. e. nouiſſime. ꝛ alia actio in factũ: de q̃ dictũ eſt in ꝓn. huius. l. cõpetũt hr̃dib⁹ ẽhẽtis cũ falſo tutore. ſz nõ dant̃ in heredes falſi tutoris vl̃ in hr̃des illi⁹ q̃ curauit vt falſus tutor adhiberetur nec dant̃ poſt annũ ẽ falſum tutorẽ viuẽtẽ vl̃ ẽ illũ q̃ dolo curauit vt falſus tutor adhiberet̃. ꝛ eſt rõ q̃: ſunt ex delicto ꝛ dolo. ꝛ qz ſunt ex delicto euenit etiã illud quia noꝝ alit̃ dant̃ ẽhẽti cũ falſo tutore ẽ dñz vel p̃ez falſi tutoris. ꝛ ẽ dñz vel p̃ez illi⁹ q̃ dolo curauit: vt falſ⁹ tutor adeſſz
Sꝺ falſo tutore. Cũ hẽret titi⁹ actionẽ tpalẽ p̃ſonalẽ vel rei vẽdicationẽ ad recuperãdã rẽ ſuã ẽ ſeiũ. pu. egit cõtra eũ falſo tutore iterueniẽte ꝛ litẽ fuit ꝺteſtat⁹ q̃ ꝺteſtatõ nihil valuit ꝓpt̃ falſum tutorẽ. nũc aũt anteq̃ veniret̃ ad ſentẽtiã dies dicte actiõis tpalis etiuit vel pupill⁹ vſucepit rez petitã dictã titij. q̃rit̃ q̃d iuris ſit. ꝛ certe titi⁹ põt petere in integrum reſti. ꝛ ea petita ꝛ habita reſtituet̃ ei tps actiõis amiſſe. ꝛ ponet̃ in eodẽ ſtatu: ac ſi pupillus nõ vſucepiſſet rez ſuã ꝓinde
Hac ſi vero tutore auctore cũ pupillo litigaſſet.
Alſus tutor. Principiũ hui⁹. l. cũ vltia. l. h⁹ ti. dãt aut⁹ actiõ mioꝝ ẽ falſuz tu. q̃ ei fuit auctor in ẽhẽdo ꝛ dãt ei actionẽ ĩ factũ ad recupandũ a falſo tu. totũ illud in quo deterior⁹ eſt mior. ¶ Quid dolo. Dictũ ẽ in. l. nouiſſime. q̃ ille q̃ ẽhit cũ pupillo falſo tutore auctore hz actionẽ in factũ ẽ eũ falſũ tutorẽ. mõ dicẽ ƀ. q̃ idẽ ſi p̃ſtet falſus tutor auctoritatem filiofa. vel filie q̃ nõ dicũtur pupilli. ꝛ idẽ ſi ſeruo vel ancille. quid ñ p̃ titie mioꝝ. xij. an. eã mihi maritauit. ꝛ ſic non valuit mrimoniũ. ꝛ forte ꝓpt̃ ƀ ego ſuz in aliq̃ deterior⁹ at⁹. nunq̃d teneꝫ mihi dictus pater fa. ꝛ certe nõ: qz nõ videt̃ dolo facere martando filiã ante tpus. immo maxima affectio quã hz erga filiam. Quid ſi puella p̃dicta mihi p p̃em maritata intra. xij. an. decedat añ. xij. an. ꝛ dos ſit penes me q̃ debebã eſſe mariti⁹. ꝛ feceri ego pactũ de lucrãda dote vel pte ſi mrimoniũ ſolueret̃ morte mulieris: qđ mrimoniũ nõ erat adhuc p̃fit aũt p̃dict⁹ q̃ dolo in ƀ querſatus fuit cõdicit eã a me. certe potero eũ doli excep. ſubmouere in totũ ſi fecerã pactũ de tota dote lucrãda: vel potero eũ ſubmouere in parte ſi feceram pactus de parte lucrãda.

¶ De fideiuſſo. ꝛ noĩatoribꝰ hr̃dib⁹ tutoꝝ vl̃ cura. Rubrica.

Heres tutoris nõ eſt tutor: ꝛ nihilominꝰ qđ ã teneẽt facere ac ſi eſſet tutor. ꝓmũ eſt q̃ facẽ teneẽt. ſ. explicare ea q̃p tutores defuncti inchoata ſunt. ꝛ ƀ ũ ƀ hr̃s eſt maſculꝰ ꝛ pfecte eratis. ũ q̃bꝰ p tutorẽ inchoat̃ põt dicꝰ hr̃s ſine dubio dolum cõmittẽ. ꝛ de eo dz teneri. ſcdz eſt qz teneẽ reddẽ pu. illꝺ qđ tutor reliq̃t apꝺ pu. ꝛ apꝺ ſe hr̃dẽ puta pec. quã reliq̃t tutor in arcba pu. q̃ arcba erat in domo tutoris. tertiũ qz teneẽ reddere pu. illud qđ ei aufert vel accipit.
QStulare. Rubri. loquit̃ de noĩatoribꝰ tutoꝝ q̃ nomi

natores ꝛ postulatores tutorum tenẽtur tanq̃ fideiussores. vt. j. ti. l. i. §. sz si ordo. ista g̃ ler dic̃ q̃ non solũ ille dr postulator vl' noiator tutor' q̃ p se postulat vl' noiat. sz etiã ille q̃ postulat vl' noiat p alĩu.

Tiã. Tutor dedit pupillo fideiussores. rem pu. sal. fo. postea cum p̃tor vellet alimẽta ostituere pu. p̃cepit tutori vt diceret ei p̃tori q̃ntã pecuniã pupilli hz. tutor cũ haberet. vt. s. de admi. tuto. tutor q̃ reptoriũ. §. idem solẽt. certe ad eandẽ rõnẽ vsuraz debẽt teneri fideiussores ꝛ beredes dicti

Cum ostẽdim'. Dicim'. s. l. i. q̃ hr̃s tutor' tutor'. teneãt tutele iudicio. mõ videam' lati' ꝛ q̃ram' vtrũ he res tutor' teneat' de suo p̃po dolo vel admiſtratione. ꝛ certe serui' iurisco sult' dicit q̃ hr̃s tutor' teneãt suo noie tutele iudicio vtili in trib' casib' q̃ sunt plani in lra vsq̃ illuc. nã cuz pupillari pec. fecit facta sua: hr̃s p̃stare dz vsuras quantas iuder suo arbitrio iudicauerit vel dixerit. Fideiussores tutor' titij pu ĩussores eoz res. Cũ iuder q̃reret a tutoribꝫ fideiussores rẽ pu. sal. fo. dixerũt tutores: ecce titi' ꝛ sei' amici nri ꝛ vicini qui intrant pro nobis ꝛ sic iuder fecit scribi in q̃rto notarij sui q̃ titi' ꝛ sei' ppt' b̃ pmiserũt pupillo quondã se reddituros ei illud qõ nõ exiterunt fideiussores p̃o tutoribus ip̃e cum titi' ꝛ sei' b̃ au dieres nihil direrũt. certe tenẽtur ac si pmisissent. ꝛ sic fideiussores teneãt. ꝛ illi q̃ affirmauerũt idoneos esse tutores. ꝛ sciãs q̃ fideiussores tutor' a pupillo q̃ẽti. ita bñ poterũt repuare pupillo sic̃ possent tutores. q̃liter añ possent tutores: habuisti. s. de otra. tu. iu. l. i. §. fi. ꝛ. l. seq. ꝛ b̃ dicit cũ. l. seq.

Pupill'. Cũ pupill' habuisset tutores tres: ꝛ q̃libet tutor dedisset ei vnũ fideiussorẽ. rẽ pu. sal. fo. ꝛ finita esset tutela: ꝛ q̃libet tutor soluẽdo esset. ꝛ q̃libet eor' administrãs: sed cõiter cũ aljs. ꝛ ceteris pu. quõdã tutores male administrasse ipetrauit a p̃cipe lras s̃ eos ꝛ s̃ fideiussores ad q̃ndã p̃cipẽ al's iudicẽ. iure enĩ isto põt queniri simul re' ꝛ fideiussores etiam pus fideiussor si vult ille q̃ hz eos obligatos: postea idẽ iuder mortu' est añq̃ coram eo irẽt partes. postea sic̃ superatio a euenerũt de facto. ita ꝛ istud aliud euenit. s. q̃ pupillus impetrauit aliũ iudicem s̃ solos fideiussores. certe sicut tutores p̃dicti haberẽt bñficiũ: vt virilit̃ ꝺdẽnentur. vt. s. de tute. ꝛ ra. dis. §. nũc tractem'. ita ex p̃sona tutor' hñt bñficium fideiussores.

Heres. Licet hr̃s tutor' te cut faciũt mãdatores. teneãt de dolo ꝛ culpa tutor' iure dati q̃ tutor nondũ admiſtrauit. tñ si nõ fuit iure dat' nõ teneãt hr̃s. Paulus ſidit. Si lis est ꝓtestata s̃ tutorẽ etiã de dolo vel lata culpa vel negligẽtia de omni eo teneãt hr̃s: sz si lis nõ erat ꝓtestata s̃ tutorez. nunq̃d teneãt heres de dolo defuncti. certe sic. puta q̃ dolose fec̃ tutor vt tutelaria instra pirent. Nã si teneãt hr̃s er dolo defuncti in solid' s̃ ctib' bñ est q̃ teneãt cũ tutele agit̃ sz pp igrãtiã hr̃dũ subueniẽt eis vt nõ iuret̃ s̃ cos i lit̃ q̃ vis s̃ tutorẽ in lit̃ iurareãt si viuẽt ꝛ hoc dic̃ vsq̃ ad fi.

De magistratib' ꝺueniẽdis. Rub.

Nordinẽ. Magrat' alicui' ciuitatis ad q̃s spectat tutor' datio dederũt alicui pupillo tutorẽ. pupillus postea fact' adult' nõ inuenit soluẽdo tutorẽ. vñ vult recurrere ad subsidiariã act. q̃rit s̃ quẽ possit eã itẽtare. ꝛ certe s̃ magrat' p̃dictos. nõ añt s̃ ordinẽ decurionũ. Itẽ nec s̃ fideiussores p̃dictor' magratuũ q̃ dederũt tutorẽ. ꝛ reddit rationẽ. Itẽ nec s̃ noiatores dictor' magratuũ. qõ añt dicti ordinẽ decurionũ non teneri subsidiaria. fallit in casu. s. qñ recepunt decursiones in se p̃iculũ. ꝛ eo casu illi tñi q̃ fuerũt p̃sentes tenebitur. qõ añt dicti in magratib' ciuitat' ꝛ ordine decurionũ ciuitat' intelligas in magratib' ꝛ ordine decurionũ municip̃ij. Nec̃ p̃tor. Quidã sunt q̃ dant tutores: nõ tñ hñt necesse exigere satisdat. a tutore. rẽ pu. sal. fo. sicut p̃tor ꝛ q̃dã alij de q̃b' dr. instĩ. de satisda. tu. §. fin. dr b̃ q̃ si illi tales dent tutores nõ teneãt subsidiaria. Si p̃ses. Preses lũbardie iussit magratib' bonõ. vt ei renũciẽt vtrũ titius sit dignus hõ quẽ titlũ p̃ses vl' dare tutorẽ titio pupillo ꝛ ipsi renũciauerũt q̃ dignus erat satis. postea p̃ses eũ dedit tutorẽ. q̃rit vtrũ magrat' teneãt ac si dedisset. ꝛ dr q̃ nõ. nisi renũciauerint falsum p̃ pecuniã vl' p̃ gram. Si p̃ses. puincie ꝛc. titi' pupillus petijt a p̃side tutorẽ venit semp̃r oni' vicin' pupilli cor̃ã p̃side ꝛ dixit: dñe gai' idone' tutor esset isti titio pupillo p̃ses b̃ audito p̃cepit illis magratib' illi' ciuitat' vñ erat pupill' ꝛ gai' vt certiorarẽt eũ vtrũ gai' esset idone' ꝛ ipsi renũciauerũt q̃ sic. ꝛ ita p̃ses dedit eũ galĩ tutorẽ. nunq̃d isti magistrat' tenẽtur ꝛ dr q̃ sic. Nõ tñ. Videas p̃ te. Si curatores. Preses mãdauit magratib' vt se p̃torẽ instruãt. vtrũ titi' esset idone' curator cuidã adulto. ꝛ ipsi dixerunt q̃ sic. ꝛ ipse p̃ses dedit eũ curatorẽ. dr b̃ q̃ tenẽtur magrat'. idẽ si mãdauit eis vt darẽt eũ curatorẽ vel satisdationẽ ab eo exigerẽt. Magratib'. Preses mãdauit magratib' bonõie vt darent tutorem titio. ꝛ ipsi nõ dederunt. certe quicq̃d damni habuit interim pupillus ei resartire debẽt. si autem non fuit eis mandatũ. nõ tenẽtur. Sciendũ. Cũ magistrat' deberet dare tutorem pupillo vel postq̃ dedit tutorẽ debens satisdationẽ ab eo petere distulit dare vel petere ad tps successoris sui. dicitur hic q̃ debet teneri. Diu' Magistrat' dedit tutorẽ titio. modo debebat ab eo exigere satisdat. rem pu. sal. fo. ꝛ nõ cognoscebat fideiussores quos volebat dare tutor. ꝛ iõ elegit vnũ q̃ cognoscer̃t vtrũ essent idonei fideiussores. ꝛ iste cũ nõ essent idonei renũciauit eos idoneos. certe tenebitur pupillo. vel pone quando p̃ses dabat tutorez ꝛ cõmisit magistratui vt cognoscer̃t an essent idonei. Si inter magistratus. Duo magistratus dederunt tutorem titio ꝛ conuenerunt inter se vt si aliquo tempore ageret contra eos pupillus subsidiaria actõne vnus eorum suo periculo respõderet. dicitur hic q̃ ius publicum quod dicit vnũq̃q̃ tenẽri non possiunt suis conuentionibus tollere. ille tamen qui cõuenit de sustinendo periculo p̃ius conueniet̃r: sicut si sol' ipse dedisset tutorem. Si quando. Magistratus debent dare tutores de illa ciuitate vnde est pupillus. si autem non sit de ciuitate vnde est pupillus idoneus debent quere in p̃oximis ciuitatibus: ꝛ renunciare hoc p̃esidi. non autem ipsi sua auctoritate dare. Si magistratus. Magistratus dederunt tutorem bene idoneum titio pupillo ꝛ satisdationem ab eo exegerunt. dicitur hic q̃ tenentur subsidiaria: si tutor non inuenitur soluendo tempore depositi officij. quod si acceperunt satisdationem a dicto idoneo tutore: tñc non tenetur. Quid autem si non exigerent satisdatio. ꝛ idoneus inuenitur tutor tempore depositi officij. certe non tenetur magistratus. sed pone q̃ idoneum dederunt tutorem et idoneum acceperunt de eo fideiussorem. tempore autem depositi officij tutores inueniuntur non idonei dicitur hic q̃ incumbit probatio magistratibus q̃ fideiussor fuerit idoneus tempore quo eum acceperunt. Diuis. Quãuis pupill' habeat p̃milegium in bonis tutoris cuz agit s̃ eum tutele. tñ nõ hz in bonis magrat' cum agit s̃ eum subsidiaria actione

¶ Exigere. Quãdo magistrat' exigit satisdationẽ a tutore dz facere venire coram se pupillũ, facerecp eũ stipulari a tutore a fideiussoribꝫ ei' rẽ suã sal. fo. si añt pupillus nõ põt loq; z hz seruũ: seruus stipulabit. si añt nõ habeat seruũ pupill' no tari' vel ipse magrat' stipulat: z acq̃ret actionẽ pu. ¶ Si filius. Si fili' volũtate pris magratũ gerat. filiussa. det tutorẽ z ab eo nõ exegit satisda. pr non tenet nisi de peculio z reddit rõnẽ in fi. l. q: rẽ pu. sal. fo. videt pmittere pr q̃ dat volũtatẽ vt fili' de curio creet. nõ añt rẽ pu. vr. pmittẽ sal. fo. ¶ Ropouebat. Magistrat' dederũt duos tutores: z ab eis satisdat. nõ exegerũt. vn' tutor decessit. paup pupill' egit otra aliũ: z exegit eũ insoliduz. vult ille tutor agere õ magistrat': q̃ nõ exegerũt satisdationẽ: certe si sciuit tutor insolidũ quet' a tutore mortuo non exactam satisdationẽ: nõ aget otra magratum. al's sic, z hoc dicit cum. l. sequenti. ¶ On silr. Si magistrat' malũ det tutorẽ: z decedat hris eius nõ tenet eodẽ mõ pupillo sicut ipse tenebat. nã tenebat de omni culpa. heres añt eius tñi de dolo z lata culpa magistratus. sicut euenit de herede. ¶ Co tutores. Hec lex dicit duo. pmũ est tale: magistratus decidit duos tutores: z ab eis nõ exegit satisdationẽ isti tutores inter se diuiserũt administrationẽ. postea decessit alt sine herede pupillus fact' est adult'. q̃ritur vtrũ possit quenire p parte mortui otutorẽ viuũ: an magistratũ z dr q otutorem. Scdo dicit. magrat' dedit vnũ tutorẽ titio: z ab eo non exegit satisdationẽ: z tutor q̃dã administrauit: q̃dã nõ. certe pus queniet tutor p his q̃ non administrauit q magistrat' ¶ Quod ad heredẽ. Heres magistrat' dz teneri de gestis a magistratu cã cognita. vñ si, nllo mõ magistratus exegit satisda. a tutore pupilli: dz teneri magistrat' tanq̃ fideiussor. iõ cp relinqt heredẽ suũ obligatũ. si añt exegit idoneã: z postea fact' est fideiussor nõ soluẽdo nõ tenet heres magrat' : quia nec ipse teneret. si añt exegit satisdationẽ nõ idoneã z dolo vl' i magistrat' lata culpa tenet heres nõ al's. ¶ Quert' an pupillus q̃ vult agere subsidiaria õ magistratus possit vnũ eoꝝ exigere insolidũ: an ẋo debeat eos cõuenire p viril. z dr b q si dolo vel lata culpa nõ exegerũt satisdationẽ magrat' põt eos quenire insolidũ pupill'. z b dic magrat'. ¶ Dederũt tutores cuidã pupillo magratus z nõ exegerunt idoneã cautionẽ vn' magratuũ mortuus est sine herede. certe alter quenit insolidũ. ¶ An magrat'. Tutorẽ pupillo dedit magistrat' z non exegit idoneã satisdationẽ. tutor administrauit male in tñi q tenet pupillo in. x. p sorte. z in q̃nq; p usur. postea factus est tutor nõ soluẽdo. z ita pupillus quenit magratũ. z p sorte sibi debita a tutore z p usuris. i. p. xv. q̃rit vtrũ magratus teneat advsuras oim. xv. z videt q nõ: q:. v. fuerũt usure z usure usura peti nõ põt. hz rñ. q fic. q: oĩa. xv. sunt facta sors in psona magrat' q̃ vis. v. ex illis. xv. eet usura q̃ ad tutores.

¶ De reb' eoꝝ q̃ sub tutela vel cura sunt. Rubri.

¶ Imperatoris Impator seuer' fecit quãdaz oratione z eaz inter senatores recitauit in xbis cui' oronis otinet ne tutores vl' curatores pupillorꝝ distraherẽt pdia rustica pupillorꝝ vl' et suburbana. pmittebat tñ dicta oratio distractionez pdictaꝝ rerũ in casibus. vn' est si parẽtes pdictorꝝ pupillorũ direrũt in testõ eoꝝ q fieret distractio dictaꝝ rerũ. vel etiã in codicillis. Secũd' est si tñi es alienũ imminet pupillo q ex ceteris reb' nõ põt solui. Tertiꝰ est si pupillus hz pdiũ cõe cuz alio: z soci' puocat tutores z curatores ad diuisionez. nã diuisio dr alienatio. Quart' est si creditor cui pat pupilli obligauit pdiũ vẽdat illud fm pactuz vel legẽ. Quid si pr pupilli sueuerat pdia emere z reuẽdere. nunq̃d pdia q̃ emit pater potert tutores vl' curatores vẽdere. z certe nõ: nisi pr b iussit set. vt dictũ est. s. ¶ Si minor. Titi' minor. xxv. annis emit duo pdia a seio maiore z ei titio tradita fuerũt: z sic dñiũ eoꝝ fuit ei acq̃sitũ. z sei' vẽditor habuit ei titio taliter fidẽ depre eio q: quenũt simul. vt donec titi' ẽpto: solueret ei pciũ: sei' vẽditor tenet pdia loco pignor. nunq̃d valet talis pignoris ostitutio. z dr q nõ. z est rõ. q: postq̃ dñiũ est acq̃sitũ minori iã ceperũt illa pdia nõ obligari posse. Dz opponit ad id qõd dixit pign' nõ valere: nõne pign' q̃sitũ fuit vendit: pdicto eũ dñio. i. eodẽ tpe quo trãslatũ est dñiũ pdioꝝ in dictũ titium emptorẽ. certe sic. g videt q valeat obligatio: q: nõ fuit añ q̃ sitũ minori emptori dñiũ pdioꝝ q̃ secuta fuerat obligatio pignor. eorũdẽ pdioꝝ. immo vno z eodẽ tpe fuit translatũ dominiũ in emptorẽ z pign' in vẽditorẽ: z sic non videt habere locũ rõ hui'. S. ibi. nã vbi dñiũ etc. sed certe hec oppositio non nocet. q: quocunq; tpe dñiũ sit q̃sitũ emptori mi̇ori nunq̃ potest obligari. ipator. tñ rescriptũ sup hoc impetratũ a vẽditore bñ facit pign' confirmari. Itẽ valet dictũ pign' si fisc' fuisset q̃ tali meo minori titio vẽdidisset. Itẽ valeret pign' in b alio casu tutor seu pupilli emit fundũ dicto suo pupillo ex pecunia titij alteri' pupilli: z fuit tradit' fund' dicto seio pupillo vl' dicto suo tutori. sicq; dñiũ ei' acq̃sitũ est dicto seio pupillo. nunquid habebit tacitũ pign' in dicto fundo titi' pupillus ex cuius pecunia empt' fuit. z dr q sic. z b dicit vsq; ad pmũ. S. illi'. l. sed si pecunia. z ita ponunt b q̃tuor casꝰ in pmo nõ valz pign' in alijs sic. ¶ Pignori tñ. Dicti sunt quatuor casus s. e. l. i. S. i. in q̃b' põt tutor vel cura. vẽdere minoris pdia. modo videas alios. v. in q̃bus valet alienatio vel obligatio ea rõne: q: nõ fit ex tutoris vel curatoris volũtate: sz ex auctoritate magratuũ. vn' casus est cũ ex õctu pr̃no pupill' quenit. tũc põt fũd' pupillari pignoris capi: z distrahi iussu magrat' Itẽ si quenit ex suo õctu bñ põt pcedere missio in possessiõz in fundo pupillari. Scõs casus duos cõprehendit z est vn' q̃ pupillus nõ soluit legata vel relicta ab eo a quo instituit fuit. Nã poterũt legatarij mitti in possessionẽ legatorꝝ seruã dorꝝ cã. Tertiꝰ est q̃ edes minorꝝ minatur mihi ruinã z non vult cauere mihi de dãno infecto. nã debeo mitti in possessionẽ ediũ ruinã minatiũ. z in his duob' casib' põt iudex sine põtor pcedere ad scõz decretũ. ¶ Quartus est casus q̃ tutor pupilli petebat a titio fũdũ pupillis sui: z titi' nõ restituit. iuno litis extimationẽ obtulit. certe alienat' est fund' in titiũ z valet alienatio. ¶ Quint' casus est q̃ titius petebat a me tutore cuiusdã pupilli fundũ ipsi' pupilli z ddenat' fui z restituí fundũ. certe z hic valz alienatio. ¶ Si ius hẽat. Si pupilli pdiis hz seruitutẽ in pdio vicini. nunq̃d põt distrahi illud ius a tutoribꝰ pupilli. z dr q nõ. q̃ uis oratio q̃ est. s. l. i. de hoc locuta nõ fuerit. z idẽ est si pupillus hẽat vsumfructũ in pdio titij sz si pprietatẽ plenã hẽat pupillus in aliquo fundo vsum. vl vsumfru. alienare nõ põt. Itẽ nõ põt fundo pupilli imponi seruit' nec remitti si ei debeat. sed z si pupillus hẽat lapidicinas. vl aliq̃d aliud simile impedit alienatio. z hoc vsq; ad pmũ. S. in. l. magis. ¶ Si pupillus. Quert' nunq̃d fund' quã pupillus possidet bõa fide possit alienari. z dr q nõ. q̃d de fundo pupillo pignorato. certe distrahi põt nisi pupill' vel pat' eius impetrasset vt iure dñij possiderent vel nisi sit missus in possessionẽ ex scõo decreto: q: marit' nõ cauebat ei de dãno infecto. ¶ Si fund' legat'. Gaius instituit sibi heredẽ titiũ pupillũ z legauit fundũ seio. nunq̃d tutores pupilli pñt pstare dictũ fundũ legatario sine auctoritate ptor. z distinguitur aut fund' erat testator aut pupilli. pmo casu possunt. secundo nõ. ¶ Si pupillus. Titio pmisit pupill' fundũ. nũquid põt ei dare sine auctoritate ptor. z dr q nõ. sec' si pat' pupilli pmisisset dictũ funduz titio pdicto vel ali' cui succesisset pupillus. q: bis duob' casib' bñ poterit dare. Itẽ si dict' pater pupilli vel ali' cui pupillus succesisit vẽdiderit funduz ceteris pupilli vel ali' cui pupillus succesisit vẽdiderit funduz ceteris põt pficere pu. Itẽ nunq̃d pupillus põt repudiare fundũ sibi legatũ sine auctoritate ptor. z dr q nõ. ¶ Nõ passiz. Dictũ est. s. l. i. S. q si forte. q ppter es alienum pupilli pñt tutores vẽdere pdia ei'. hic añt dicit q nõ indistincte hoc eis permittit. z iõ senatores dederũt arbitriũ sup b ptor: cui' ptor officio quenit inq̃rere vtrũ aliũde q̃ ex pdioꝝ vẽditõe redigi

possit pec.ad ertimādū es alienū ⁊ tūc demū pmittit venditio
nē cū nō potest aliūde erolui. Itē ꝺuenit eius officio extima
re vtrū debeat permittere vēditionem vel obligationē. ⁊ si per
mittat obligationē: nō debet plus accipi mutuo q̄ sit neces
se ꝓpter debitū. si autem pmittat venditionē nō debet vendi
magna possessio ꝓpter paruū debitū. circa hec ergo oia su
ꝓadicta debet pquirere taliter cum necessarijs ⁊ parentib⁹
⁊ tutoribus pupilli q̄ p̄dicta obseruentur. ¶ Illud q̄ri pōt
Pupill⁹ tutorē rome hīs hēbat in italia possessiōes ⁊ in ro
ma ⁊ in puincia: ⁊ tutor eius admīstrabat in omni loco ⁊ pu
pillus erat in debitis: quare tutor fuit rome corā p̄tore ⁊ mō
strauit ei debitū pupilli ⁊ monstrauit similiter q̄ vtilius erat
vēdere fundū qui erat in prouincia q̄ aliquē alium. vnde per
misit prętor vēdere fundū puincialez. nunq̄d valet: ⁊ dicitur
q̄ sic. ¶ Ne tamē tituloten⁹. Dictū est. ſ. e. l. ſ. nō passim. q̄
p̄tor debet videre vtrum pmittere debeat alienationē an ob
ligationē ꝓpter es alienū. pone ergo q̄ pmisit vnū vel aliud
certe debet p̄tor mittere nūcium ad videndū vtrū pecunia de
tur creditori vel nō. ⁊ debet omnimō ita facere q̄ dicta pecu.
soluaī creditori. ⁊ nō expendaī alibi. ¶ Si es alienū. Si tu
tores velint vēdere p̄dia pupillor nō ꝓpter es alienū: quia
nō ꝺz p̄tor pmittere. ⁊ si pmittat nō valet qđ agit. ¶ Manz
Dictum est. ſ. e. l. i. ſ. manente. q̄ manet actio pupillo si possit
pbare mētituz esse p̄tori p tutores es alienū allegantes. iste
ſ. dicit q̄ actio manet pupillo. nā ꝺz reiuen. ꝺ emptorē. ⁊ acti
onē tutele ꝺ tutorem. ¶ Cōia p̄dia. Dictū est. ſ. l. i. ſ. si cōis
puocare ad diuisionē q̄ diuisio est alienatio. iste ſ. cum. l. seq.
dicit q̄d continetur appellatiōe cōis p̄dij. ⁊ est planissimum.
Sed q̄d si duo pupilli habēt duo p̄dia cōia. nunq̄d possunt
diuidere sine auctoritate p̄toris. ⁊ ꝺr q̄ nō. ⁊ hoc siue hēant
dicti pupilli eosdē tutores siue diuersos ⁊ reddit rationē in li
tera. ⁊ hoc vsq̄ ad p̄mū. ſ. l. si pupillor. ¶ Si pupill⁹ dedit
Dictū est. ſ. e. l. i. ſ. q̄ si forte. ⁊. l. magis. ſ. nō passim. q̄ tuto
res cū auctoritate p̄toris p̄nt obligare p̄dia pupillor. modo
ponamus q̄ obligauerūt. nunq̄d poterit creditor vendere pi
gnus fm legē q̄ permittit alijs creditorib⁹ vēdere pignora: ⁊
certe poterit. tamē meli⁹ faciet: si faciat cū auctoritate p̄toris
¶ Si pater. Planissimū est. ¶ Si p̄tor. Cū tutor allegaz
corā prętore es alienū pupilli. p̄tor pmisit eivt vēderet pupil
li p̄dium: ⁊ ipse obligauit vel econtra. nunq̄d valet qđ agit
⁊ certe nō. sed si p̄tor ita dixit tutori. pmitto tibi vēdere vl̄ ob
ligare p̄dium pupilli. certe est in arbitrio tutoꝝ vtrū vēdat vl̄
obligz: q̄uis p̄tor male decreuit. ¶ Si obligauerit. Pign⁹
pupilli puta coder erat obligatū titio creditori patris pupil
li. quondā tutor ipsi⁹ pupilli digestū ipsius pupilli obligauit
seio sine auctoritate p̄toris vt satisfaceret titio ꝓmo creditori
nunq̄d valet obligatio digesti: certe nō. habet tū seius excep.
si pupillus ab eo digestū repetat. sed q̄d si codicē titio obliga
tū obligauit seio p̄dicto scdo creditori ⁊ nō. ff. ⁊ eādē sortem
recepit a seio scdo creditore quā debebat pupillus titio ꝓmo
creditori ⁊ sub eisdē vsuꝝ: certe valet obligatio ⁊ ius ꝓmi cre
ditoris trāsit ad seiū scdm.

Q Ui neq̄ tutores. Impatoris seueri oratio q̄ est. ſ. e. l.
l. dicit q̄ tutores ⁊ curatores nō possunt alienare vl̄ ob
ligare p̄dia pupillor: ⁊ nō dicit de illis qui gerūt ꝓ tutore fu
riosi vl̄ ꝓ curatore nec de curatore furiosi. nec de curatore cu
iuslibet alterius. q̄d ergo dices in eis. ⁊ certe dicā idē q̄ in tu
toribus pupillor ⁊ curatoribus adultor. dixit dicta oratio
¶ An obligari. Dictū est. ſ. l. i. ſ. si cōis. ⁊. l. magis. ſ. fi. ⁊. l. ſ.
⁊ alibi. ſ. qualiter pupillus hīs prędia cōia cū maiore possit
ad diuisionem prouocari a maiore: ⁊ ita ad alienationē ꝓ qō
videbatur q̄ ipse minor possit alienare vel obligare qō non
tū est verū: ⁊ hoc dicit hic. ¶ Quāuis. Quidam tutor desi
derans emere rem pupilli sui: puta p̄dium: subiecit titiū ex̄neuz
qui emeret. ipse tamē tutor de suo soluebat p̄cium ⁊ sibi p̄dium
acq̄rebaī. vnde fuit corā p̄side tutor: ⁊ ꝓbauit pupilli debitū

p̄dicti iminē ⁊ sic p̄ses p̄stitit auctoritatē dicte vēditioni q̄ cla
p̄dicto mō ꝓ tutorem fiebat. postea obijt dict⁹ p̄ses ⁊ habuit
successorē in officio. certe successor ꝺz cohercere fictionē ⁊ frau
dē tutor] p̄dictā vt alij tutores timeāt talia facere.

I Llicite. Prętori fuit mētitum p tutorem titij pupilli: di
ctū pupillum esse in magnis debitis. ⁊ sic p̄tor pmisit aliena
tionē prędij p̄dicti pupilli. vnde pōt pupillus vēdicare p̄diū
ab emptore. vel ꝺ tutorē actione tutele agere. vt. ſ. e. magis.
ſ. manet. pone ergo q̄ egit vna de illis actionib⁹. ⁊ ille cōtra
quē egit fuit ꝺdēnatus in estimationē p̄dij. ⁊ ipe ea soluit pu
pillo. certe nō poterit āmodo pupillus vēdicare p̄diū.

Ꝺ Ꝺ p̄dia. Dic vt dixi. ſ. e. qui neq̄. ſ. i. ⁊ est plana hec l. ⁊
sequēs est plana. ⁊ dic in ea vt dixi. ſ. e. si pupillorum. ſ.
Ꝺ fundus. Propter debitum pe. ⁊ fi.
potest vēdi cū auctoritate p̄toris prędiū pupilli. vt di
ctū est. ſ. nō aūt ꝓpter hoc q̄ infructuosum sit ⁊ reddit rōnē.
¶ Quāq̄. Dictum est. ſ. l. i. q̄ tutor nō pōt vēdere vel obli
gare p̄dium pupilli etiā cū auctoritate prętoris nisi debitum
imineat: ⁊ hoc p orationē ipatoꝝ seueri: ⁊ q̄uis hoc ꝺtineaī
in dicta orōne. tamē papinian⁹ iurisconsult⁹ dixit idē qō ora
tio: ⁊ tm̄ plus q̄ si tutor vēdiderit p errorē ꝺ orationē p̄dictā:
⁊ ꝺ dictū ipsi⁹ paꝑ. ⁊ soluerit tutor p̄cium creditorib⁹ p̄nis di
cti pupilli: cū ex ceteris facultatib⁹ pupilli debitū p̄dictū sol
ui non posset. ⁊ postea pupillus velit vendicare fundū ab em
ptore ⁊ nō offerat ei p̄cium q̄ soluit idem emptor tutori ⁊ nō
offerat. similiter vsuras medij tpis que debētur dictis credito
ribus paternis q̄ emptor possit pupillū doli exceptiōe repel
lere. paul⁹ aūt ꝺditor huius. l. putat idem etiā si ex ceteris fa
cultatib⁹ debitum p̄dictū solui posset: si tamen ille res salue
sunt pupillo ex quaꝝ p̄cio dictū debitū satisfieri potuit si ven
didisset eas tutor non enim debet pupillus ex alieno ꝺamno
lucrum habere.

P Aulus rū. Titius fecit testm̄ ⁊ instituit filiū suū pupil
lū ⁊ iussit q̄ p̄diū titianū vēderet. postea dict⁹ titi⁹ passus est
capitis diminutionē ⁊ ita testm̄ suū est factū irritū. tutores di
cti pupilli vēdiderūt: nihilominus dictū p̄diū iuxta p̄ceptum
titij. certe bñ fecerūt.

¶ De curatorib⁹ furiosis vel alijs ex̄ maiores dādis. Ru.

L Ege. Si aliquis etiā maior. xxv. an. est ꝓdigus
id est talis q̄ neq̄ tempus neq̄ finē hz ex
pensaꝝ: sed bona sua ꝓfundit ꝺ lacerādo ꝺ dissipā
do lex. xij. tab. iubet q̄ p̄tores rome ⁊ p̄sides in pro
uincijs dent ei curatorem sicut fieri solet furioso. ⁊ dict⁹ prodi
gus ⁊ dict⁹ furiosus ipso iure desinunt esse in ptāte curatoꝝ
cū sanitatē vel sanos mores receperūt: ⁊ etiam bonis interdi
citur ꝓdigis. Sed quid si ꝓdigus hz filium ꝓbū. nunquid
filius poterit esse eius curator: ⁊ certe sic. licet q̄dam dicēt con
trariū: ⁊ nō solū ꝓdigo ⁊ furioso supradicti] ꝺatur curator sz
etiā alijs q̄ rebus suis superesse nō p̄nt puta mētecaptis vl̄
surdis vel mutis. vel q̄ morbo ꝓpetuo laborāt. Itē ꝺaī cura
tor q̄ic̄q̄ bonis alicui⁹ mortui: veluti q̄ heredes ab eo īstitu
tuti deliberāt: vtrū adeāt vel nō. Itē scias q̄ fili⁹ ꝺatur cura
tor matri furiose. Itē ꝺaī curator bonis viuentis q̄ic̄q̄ puta
cum senatores vl̄ ei⁹ vxor sunt in ea ꝺditione: vt ꝓpter debita de
beāt vēdi bona ei⁹. ⁊ hoc vsq̄ ad. l. obseruare.

O Bseruare. Okti sunt maiores. xxv. an. qui fingūt se eē
dementes vel furiosos ad hoc vt accipiāt curatorem. ⁊
sic nō subeāt onera ciuilia psonalia. ⁊ ideo p̄tores debēt ꝓvi
dere vtrum ille qui dicit se furiosum vel demētē dicat verum
an nō. ⁊ ꝓ casu ꝺare ei plenū curatorē. scdo aūt nō.

C Onsilio. Curator furiosi debet custodire p̄monīū fu
riosi ⁊ psonā. ¶ Curator. Prętor dedit curatorem de
mēti ⁊ decreuit vt curator satisdaret rem demētis saluā fore:
⁊ curator nō satisdedit. ⁊ tū p̄diū dementis alienauit iusto
p̄cio. ⁊ demētis vtilitate exigente ⁊ cuꝝ decreto sicq̄ legitime
alienauit. postea decessit dict⁹ demēs heredes ei⁹ volūt ven
dicare dictū fundū ab ēptore. emptor opponit eis talē excep.

recte vēdicaret fundū si nō curator demētis mihi vendidisset sed q; vēdidit: ideo male agitis, certe heredes demētis possunt replicare aduersus emptorem hoc modo recte opponēs tu emptor dictā except. ō nos heredes si curator vendidisset tibi dictū p̄diū p̄stita ab eo curatore fm p̄dictum decretum p̄toris satisfda. rē demētis saluā fore, sed q; nō satisfdedit: & sic ius alienādi nō habuit, ideo male excipis tu emptor, in vno tamē casu habet dict⁹ emptor triplicationē doli ō replicationē p̄dictā heredū & sic erit tut⁹: vel si dictus curator p̄ciū dicti fundi soluit creditorib⁹ demētis. ¶ Cū demēt. Pretor siue p̄cōsul dedit curatorē demēti & decreuit q; satisfaret rē demētis saluā fore, & curator nō satisfdedit & incepit res demēt ad ministrare & male vñ p̄tor remouit eū & substituit aliū curatorē loco eius qui substitutus nō satisfdedit similiter: & egit secūdus curator ō primū actione negotiorū gestorū vt redderet rationē eorū q̄ administrauit: & fecit eū condēnari in .xx. & illa .xx. ab eo exegit, postea demēs ōcessit & habuit duos hēdes, dicti heredes volūt iterū conuenire primū curatorē vt rōnem reddat. primus curator opponit eis except. rei iudi. inter se & scōm curatorē p̄dictū, certe dicit hic q; heredes possunt hoc mō replicare aduersus eum: recte excipes tu prim⁹ curator aduersus nos heredes dementis si scōs curator qui egit satis ō te dedisset rē demētis saluā fore, sed non satisfdedit: & sic non habuit ius agēdi ō te: ideo male excipis, in vno casu tñ pōt dictus p̄m⁹ curator triplicare de dolo ō replicationē dictorū heredū: veluti si curator secūd⁹ vertit in rē demētis pecuniā .i. .xx. q̄ ex cōdēnatione fuit p̄secut⁹ a primo curatore. ¶ Quesitū est. Furiosus habebat duos curatores debitor furiosi soluit vni ex dictis curatoribus vel vn⁹ ex dictis curatorib⁹ alienauit prędiū furiosi q̄rit, nunquid liberet dictus debitor, & nunq̄d alienatio facta ab vno legitime valeat: & ō; q; sic, & ille q̄ accepit fundū vsucapiet eū, & est rō in oibus supradictis: q; solutio & vēditiōis ōctus: & traditio q̄ seq̄tur vēditionē: de q̄b⁹ dictum est magis est facti, i. administratiōis cure in hoc casu q̄ iuris scz cui⁹ auctoritate soluat cura in q̄ iure debēt oēs p̄sentire curatores, & iō in nr̄is casib⁹ suffic̄ p̄sona vni⁹ ex curatorib⁹ nam intelligitur alter consentire si non p̄tradicat. si autem cōtradicat non valet qđ agitur p̄ alterū.

¶ Honorū. Titius decedens reliq̄t vxo. p̄gnante, vnde vēter fuit missus in possessionē bonorū defuncti: & fuit dat⁹ a p̄tore curator bonis noīe dicti vētris & fine inq̄sitione. certe debet satisfdare rem vel bona sal. fore, si autē esset datus ex inq̄sitione nō debēt satisfdare, & hoc dicit.

¶ Cuius bonis. Titius cū multos creditores haberet foro cessit. vnde creditores in cōi cōcordia possunt bona eius vēdere & p̄cium inter se diuidere, & si nolūt ipsi vēdere: scz vnū curatorē p̄stituere q̄ vendat & p̄cīū inter eos diuidet possunt hoc facere. mō pone q̄ creditores elegerūt p̄stituere curatorē: vel curatores, postea volūt penitere & ipsimet vendere nūq̄d possunt hoc facere. certe nō, modo pone q̄ curator ab eis electus decessit. nunq̄d tūc poterūt & ipsi vendere: certe non immo alius curator p̄stituet. nec etiā heres curatoris mortui debet onerari vt vēdat dicta bona cū accidere possit q̄ heres nō sit abilis dicto negocio ,ppter dictas causas q̄ nominant in litera: & cū possit esse q̄ curator mortu⁹ habeat plures heredes & cū possit esse q̄ nō expedit p̄ oēs heredes administrari et tunc nō expedit per omnes heredes administrari: & quare vn⁹ heredū potius sit onerādus administrare q̄ alij, certe nō video q̄re vnus potiꝰ q̄ alter, bene ergo dictū est q̄ heres curatoris bonorū mortui nō est onerandus: immo ali⁹ curator eligendus.

¶ Illia. Luidā ,pdigo interdixit p̄tor bonis vt ō;. ſ. l. i. nunq̄d pōt aliq̄d alienare de dictis bo. dictus ,pdigus & ō; q; nō. Scdo dicit q; curator furiosi sic, bene pōt rē suā alienare si eā alienet dicēs eā esse furiosi sed rē furiosi tanq̄ suā alienare nō pōt. Sequēs lex planissima est. alia dicit q; aliq̄s curator furiosi nō pōt rē furiosi dedicare. alia dicit q; q̄libet vni deferet cura furiosi ex. l. xij. tabu. & alij p̄ceditur administratio p̄ p̄torem, puta si ille q̄ vocat⁹ a lege nō est idoneus, alia dicit q; vir nō pōt esse curator vxoris sue mētecapte, alia dicit q; nō solū mulieri mētecapte sed ei q̄ luxuriose viuit, debet interdici bonis p̄ p̄torē. Item dicit q; furiosus & furiosa & ,pdigus & oēs alij quibus dant curatores habēt p̄uilegiū in bonis curatorum.

¶ Si furioso. Filiū meū furiosum vel ,pdigū maiorē etā xxv. an. mihi heredē instituī & ei dedi curatorē titiū in testamēto. q̄ datio nō valet. nunq̄d p̄tor debet p̄firmare dictus curatorē. & dicit q; sic. & debet oī modo seq̄ voluntatē meā testatoris eiusdēq̄ patris, & hoc dicit vsq; ad ff. si. sed vtrū & ff. si. l. ibi. sed p̄ oia &c. in dicto aūt ff. si. sed vtrū. facit tales q̄stiones q̄ possunt ab aliq̄ fieri: q̄uis in fine soluat vt dixi. nunq̄d oīmodo debet p̄tor volūtatē patris seq̄ in p̄firmādo dicto curatore: an ff. o ita demū debet seq̄ si futurꝰ esset vt p̄tor dicto furioso bonis interdictur⁹ esset: nisi pater aliq̄d in testō cauisset de curatore, & maxime hic q̄ro si filios habeat dict⁹ prodigus vel furiosus: & certe vid; in hoc casu q̄ habet filios ,pdigus vel furiosus in aui positos ptāte nō debere p̄tor ē omni modo seq̄ volūtatē p̄ris furiosi vel ,pdigi: q; poterit dict⁹ pater aliter suis nepotib⁹ ,puidere, puta si nepotes heredes istituisset & filiū furiosum vel ,pdigū exheredasset: & ei furioso vl ,pdigo legasset tñi q̄ sufficeret ei alimētorū noīe. dicēdo in testamēto pater. iō exheredo filiū meū ,pdigū vel furiosū, & instituo ex eo nepotes: q; timeo ne dilapidet bona. & h̄ necessitas inducit me ad exheredādū eū quo casu nō acq̄rent patri eorū furioso cū in ei⁹ nō sint ptāte. immo aui. sed & si essent in potestate patris eorū furiosi: ficq; ei acquirerēt relicta sibi ab auo: adhuc pōt p̄siliū adhibere auus: vt relicta a se nepotib⁹ non acq̄rant patri eorū furioso: veluti si eos instituat sub ,ditiōe vt emācipent a patre, si ergo talibus modis pōt ,puidē aui nepotib⁹, nō videt q; semp p̄tor debeat sequi volūtatē p̄ris illius q̄ est furiosus vel ,pdigus, sed ad vnū de istis consilijs posset allegari ō rūdeo hoc, ſ. q̄d si p̄ nepotū furiosus nollet eos emācipare, certe nō sequeret illud qđ dictū est p̄ oia, igit⁹ melius est sequi volūtatē patris.

¶ Curator. Nūq̄d curator furiosi pōt dare libertatē suo furiosi: & certe nō, q; dare libertatē nō est ex administratione: sicut si donaret aliquā rē furiosi: nisi manumissio vl ,dōatio p̄dicta fieret cū magna vtilitate furiosi & ēt cū auctoritate & cōditiōe iudicis, si aūt vēdat curator aliquā rē furiosi: quia egerit negocia furiosi denarijs, valz qđ agit.

¶ De testamētis. Rubrica.

¶ Testamētum &c. Ja hac p̄ma. l. ponit diffinitionē testamēti & pōe ex emplū vt in glo. plene no. In secūda. l. dicit q; ad hoc vt testū valeat oportet testātē esse sane mētis eo tpe quo facit testū & nō nocet si habet infirmitatē corporis. Tertia lex plana est p̄ glosas q̄s ibi scripsi. in quarta lege ō; q; ad hoc vt valeat testū est tñ plus necesse q̄ dictum fit in. l. secūda, q; oportet q; ille q̄ facit testū h̄eat testamēti factionē q̄dam enim sunt qui nō habēt testamēti factionē q̄ sunt notati in glo. mea. Item est aliud necesse. ſ. q; faciat testū fm iura gulas.

¶ Ula etate. Querit in q̄ etate existens masculus vel femina possit facere testamētum & ō; q; masculus hns. xiij. an. & femina hns. xij. Item q̄rit nunquid est necesse q; cōpleuerūt dicta tpa tñ. an vero q; excesserint ad hoc; vt testū facere possunt: & ō; q; sufficit cōpleuisse: & cōpleuisse intelligit quocūq; mō tetigerit de die artificiali vltimo q̄rtidecimi anni. i. a mane vsq; ad vesperas & quocūq; mō tetigerit de die naturali vltimo q̄rtidecimi vel duodecimi anni. i. trāsacta sexta hora penultimi die kal. ian. in q̄b⁹ nat⁹ est faciēs testū. de die artificiali p̄dicto habes in ff. si. vtrū autem de die naturali in ff. si. plus arbitror &c. & h̄ dicit.

¶ Eli in ptāte. Etiā si parēs ,cedat filio l' nepoti quēhz in ptāte vt faciat testū. tū nō possunt testari. scōo dicit q; ille qui est surd⁹ vel mut⁹ nō pōt facere testū, sed si facto testō a

se efficiat surd⁹ vel mut⁹ nō vitiat. in vno tm casu pōt surdus vel mutus testm facere puta si impator ei cōcedat. ⁊ h.d. cm

¶ Jus qui. Si aliqs ē captus apud hostes nō pōt facere testm: ⁊ si fecit nō valz etiā si rede at. scdo dic si alicui est interdictū aqua vl ignis vl est in insulā deportat⁹ si pus fecerat testm nō valet. ⁊ idem si fec postea ⁊ bona sua debeāt publicari si sint lucrosa als creditorib⁹ con cedi: sec⁹ in eo q est ad tps in aliquā insulā magnā relegatus vel cui est phibitū ne stet in italia: vl cui est phibitū ne stet in quitia vñ ipe ē. qr isti tres bñ pnt odere testm: sz sunt alij tres q amittūt libertatē ⁊ bona ⁊ testi factiōez nō retinēt: vt ille q dānat ad ferrū. i. vt decapiteť. ⁊ ille q dānat vt stet sp cuz be

¶ Jqs p⁹. Alij stijs in siluis ⁊ ille q dānat in metallū. quis fuit accātus de tali crimie ex q si dānat⁹ ē nō pos set facē testm. puta de adulterio nat⁹ dat⁹ fuit in custodia nū cioz: ⁊ decessit añ odēnationē morte naturali testm qd añ fec valet. scdo dic q ille q nō hz man⁹ ⁊ sic nō pōt scribē pōt facē testm. tertio dic q si romani dent hostib⁹ obsides p romānis captiuis: illi obsides testari nō pnt: nisi impa. eis concedat.

¶ Lge coz. Titi⁹ roman⁹ fec rome testm ⁊ instituit hrdez seiū postea fuit capt⁹ ab hostib⁹: ⁊ sic fu⁹ effect⁹ ⁊ ibi de hrditatē ⁊ videť q nō de iure: qr irritū est factū testm fuitute testōi ottingēte: sz dicas q pōt hre hrditatē: qr. l. coz. ofirmat testm: ⁊ vult q valeat ac si pma hora captiuitat⁹ mortu⁹ fuis set titi⁹ roman⁹: qd si fuū instituisset in dicto testō dict⁹ titius certe erit liber ⁊ hrs necessari⁹ ac si titi⁹ capt⁹ nō fuisset. ⁊ si hz filiū dict⁹ titi⁹ q̄uis su⁹ hrs pōis dici nō possit: eo q nō est in ei⁹ ptāte: qr titi⁹ est fu⁹ hostiū vt dixi. tū p. l. coz. ⁊ p ius ciule

¶ Ci a latronib⁹ inuit⁹ obligať hrditati pōis. Si bononiēsis est capt⁹ a mutinēsib⁹ remanet liber: qr nō sunt hostes: imo latrones: ⁊ iō pōt facē testm. Quid si ro man⁹ est, missi⁹ ad hostes p ābasiatore. certe bñ pt odē testm tertio dicit titius dānat⁹ de crimīe capitali appellauit: ⁊ ita extinctū fuit pnūciatō: ⁊ pen. ap. facto testō decessit. certe valz testm.

¶ Ci in domini. Siue aliquis ignoret statum suum de q pōit explm h ler siue dubitet de statu suo vl error nō pōt facē testm. nā cū de statu eoz sint incerti certū aliqd i te

¶ Jliussa. stamēto statuē nō pnt. ⁊ h dic cū. l. seq. Noiant h qdā q nō pnt facē testm: hnt tm testi factiōez in passiua significatiōe. qr pnt acqrere sibi relictū in testō alte ri⁹. Sequēs. l. dic q donec aliqs est mētecapt⁹ nō pōt facere testm. tertia dic q. pdig⁹ cui est bonis interdictū nō pōt fa cere testm. si tm fec anteq̄ esset sibi bonis interdictū valz si nō pōt facē testm vt dictū est. g̃ in testō testis esse nō pōt. Itē dic q testm facē pōt neq̄ testis in testō esse. Quarta dic q si fi liussa. vl fu⁹ vel pupill⁹ testeť hrs ab eo vel ab eis institutus nō pōt hre bonoz poss. fm tab. ex illo testō: lz dict⁹ filiussa. q fec testm fact⁹ postea sui iur⁹ decesserit. ⁊ lz pupill⁹ postea pu bes fact⁹ decessit: ⁊ lz fu⁹ postea liber fact⁹ decesserit: qr nul

¶ Ci testō. Aliqs nō pōt esse hrs le sunt tabule ⁊c. ⁊ testis in testō quo est hrs: sz legatarij bñ pnt eē testes nisi sint impuberes vel in ptāte testōr⁹ vel alio mō impediant esse testes. ⁊ intelligo filios eē in ptāte testōris ⁊ illos liberos hoies qs ab hostib⁹ redemit. Sz qd si filiuss. in milītia exīs faciat testm. nunqd pt su⁹ vl frať poterit esse testis: ⁊ oz q sic dixi g̃ in pn. q filj⁹ nō pōt esse testis in testō pōis. certe idē est in oī alio negocio in q pōi acqrať. Scdo dic q furiosus nō pt esse testis in testō. bñ furoz eñ tz: als sic. ⁊ si fec testm añ furorē valz. Tertio dic q ille q dānat⁹ est lege iul. repe. nō pōt eē te stis in iudicio neq̄ in testō. q̄rto dic q mulier in testō non pōt esse testis als gñaliter sic. nisi sit de adulterio dānata. Quinto di cit q fu⁹ nō pōt esse in testō testis qr iur⁹ ciuil vel ptorij cōio nē aliq̄ nō hz. immo p mortuo reputať. sexto dic q testes de bēt durare ad augēdū testātē dōec opletū sit testm. ⁊ si sit ibi grec⁹ testis nō facio viz: vtrū intelligat fmonē latini testōris vl nō. dū tm alio mō sciat qd scit. testm añt nō valeret si testes.

¶ Heredes palā. Cū aliqs essent ibi p vim deterī fať testm in scripts vl nūcupatiuū dz nūcupare vl scribē tal⁹ hrdē vl hrdes qs instituē vult vt exaudiri possit a testib⁹ q sunt ibi. ppť testi solēnitatē. ⁊ sufficit si solēnis testiū nume rus exaudiri possit. nō em est necesse q testōr ita fortiť clamz noiando hrdes q audiāt illi de ōta. ¶ Si qd post. Titius instituit sibi hrdē seiū ⁊ legata alijs reliqt. post factū dictū te stamētū dixit titi⁹ adimo hrditatē meā seio ⁊ trāsfero in gaiū nunqd valebūt dicta legata ⁊ certe nō: nisi iterū dent eisdē le gatarijs p eūdē testōrē. oia enī q sunt in testō ex integro sunt faciēda. sec⁹ añt si testōr non mutet instōnē: sz explanet id qō obscure dixerat: qr tunc nō est necesse vt oia ex integro fiant. imo remanēt firma alia oia. puta qr dixit aliqd obscure in in stitutōe vl legato q̄uis h ō legato tm exēpla pōat tria ⁊ ē rō qr explanādo obscure qō dixerat nihil dat: sz datū significat pōit etiā q̄rtū exēplū sup h. s. qñ post testm factū adiec legato qō in testō dederat aliqō signū p quod cogīsceret: vl adiec le gato sūmā quā nō certificauerat in testō vel adiec nomē lega tarij qō nō scripserat in testō iā pfecto: vel adiec nūmoz q̄lita tē legatoz quā in testō nō dixerat. nā oia ista pōt facē etiam post cōpletū testm. ⁊ nō est necesse oia ex integro fieri: ⁊ q oia ista pnt post testm cōpletū a testōre ꝺiūgi. s. nota legati ⁊ sū ma: ⁊ nomē legatarij ⁊ nūmoz legatoz q̄litas: pbat a mīori nā si pōt sumi argumētū ex non exp̄sso dicto a testōre vt ōz in seq. vñ si. nā ⁊ si adiecta ⁊c. mltomagis pōt ipe testōr exp̄sse dicē illō tacitū ex q argumētū dz sumi. ¶ In testis. Qñ aliqs facē testm debēt ibi esse testes rogati. vñ si ob aliā cām erāt ibi: nī hil valēt: nisi dicať eis ex bis exīstētib⁹ ibi ob aliā cām nos ro gam⁹ vos vt intelligat⁹ h testm qr tūc bñ valēt. ¶ Et vno. Cuz aliqs facē testm oz eū talr facē: q̄ null⁹ alien⁹ act⁹ inter misceať. sz act⁹ ad testm ptinēs bñ pōt itermisceri: puta ire ad ignē ad calefaciēdū cerā et q testes debēt testm sigillare ⁊ si

¶ D testū. Ad testm titij pnt esse testes milia. ego ⁊ pr me⁹ ⁊ etiā fratres mei q sum⁹ in ptāte patris nostri cōis. Scdo dic q si testes sunt liberi eo tpe q tpe testm signāt in scripts factū valet testm. etiā si efficiant testes fui p⁹ q̄ signauerūt añ mortē testōris. Tertio dicit q si testator det mihi testi anulū cū q signare debeā testm suū valet qō agitur ac si alieno anulo signasset. de q qdā nō est dubiū: q̄n possum cū alieno signare. Quarto dic testm in scripts fieri ceptum si gnauerūt testes vt mos est. ⁊ añ illud testm cōpletuz testator turbauit signa: certe nō videť signatū: ⁊ ita nō valet. Quin to dic q in testō in scripts: oz q q̄lz testū appōat ibi nomē su um ⁊ q signet testm ⁊ si alter tm fac nihil agit: Sz nunqd tā tū cū anulo dz sigre testis: an nō cū quodaz sigillo vel alia re vbi sit signū impssum ⁊ videť q sufficiat signū testis cuz quo testm signat esse impssum in q̄cūq re: qr varie hoies signant. sz rn. h in ōrū. s. vt tm anulo signare debeat testis q anul⁹ ha beat caractera. i. signū testis in se anulo formatū. Sexto dic q etiā de nocte pōt signari testm p testes. Septio dic q nō so lū vz testm in scripts fcm si signa testiū sunt apposita sup ipa carta vbi est scriptū testm. sz etiā si sunt ipssa sup pāno i q sūt inuolute tabule. id est carta. in qua est testū scriptum.

¶ J testm. Titi⁹ testm q in scripts fecerat ⁊ q testes clau sum signauerūt apperuit ⁊ eius titij voluntate testes iterum signauerunt. nūqd valebit ⁊ oz q sic ⁊ iure ptorio ⁊ ciuili.

¶ Duz. Dic oz q faciēs testm pōt illud facē scribi i duab⁹ cartis ita q totū testm sit i vnaq̄ carta. sequēs. l. dic titi⁹ volēs instituē sibi hrdes seiū ⁊ semproniuz gaiū ⁊ marti nū. nūcupauit seiū ⁊ sem. solos ⁊ obmutuit ita q gaiū ⁊. m. nū cupare nō potuit. nūqd nūcupati hēbūt hrditatē. ⁊ certe non

¶ Em lege. qr titi⁹ nō fec testm sed facē cepit.

¶ Aliqs fec carmē famosum de titio: ⁊ de h ōdēnať: ⁊ ita iussus est esse intestabilis. vt. ff. e. is cui. §. fi. ⁊ de testibus. l. ob carmen. q̄rit qd ocurrat sub h verbo intestabil. ⁊ certe tria. s. vt testm facē nō possit. Itē q aliqs nō possit ei testis esse i testō si qō faceret. Item q ipse repellať a testimonio ferendo p aliq

Domiti⁹. Titi⁹ volēs in scriptis facē testīi vocauit sex testes t vnū q̄ testīi scriberet t testis essz: t ita adhibuit septē int̄ scriptores t testes t fec̄ testīm: nunq̄d vz. t certe dic̄ iuuentⁱ celsus interrogat⁹ de b̄ a domitio labeone q̄ vz. t nō

Ceru⁹. Titi⁹ volēs in scriptis facē bñ curiakr rñdit. testīm bñ pōt facē scribi p̄ suū etiā alienū t valebit. Sequēs, l. dic̄ q̄ si aliqs vult facē testīm t illō facē incipiat t in eo legata t fideicōmissa relinq̄t: t ipz testīi solēniter nō cōpleat nō solū nō valebit institutio hr̄dis: sz etiā legata t fideicōmissa. p⁹ ea dict⁹ titi⁹ faciēs testīm talia v̄ba in eo inseruit legata t fideicōmissa q̄ relicta in b̄ testō volo dari ab omni hr̄de meo etiā si veniat ab intestato nō valēte testō meo. certe etiā heres ab intestato veniēs p̄stabit legata t fideicōmissa. Tertia lex dic̄ q̄ testes q̄ adhibēt̄ ad testīm in scriptis faciēdū debēt p̄pria eor̄ subscriptiōe in testō faciēda designare nomē suū, testium t testōris. Quarta dic̄ q̄ si aliqs dicat int̄ vicios suos ego scribā ipatorē hr̄dē. t postea decedat facto testō vl̄ nō ipa, siue fisc⁹ nō pōt bōa illius occupare.

De liberis t posthumis hr̄dib⁹ instituēdis. Rubr.

Quid sit notatim ꝛc. Dicit̄ instituta de exhr̄da tiōe lib. q̄ filij debēt a parentib⁹ instituī vl̄ notatiz exhr̄dari ad b̄ vt testīm eor̄ nō sit ipso iure nullū. b̄ g̃ p̄ma. l. t scōa. dic̄ plane q̄d sit notatiz exhr̄dare Tertia dic̄ q̄ recte exhr̄dat⁹ filiⁱ a p̄re b̄ mō ex seia natū exheredo: t recte silr exhr̄dat⁹ videt̄ si cū quitio eū exhr̄dauerit: t de b̄ pōit exēplū. Itē oz exhr̄dari filiⁱ pure ad b̄ vt testīm non annullet. Filiⁱ inter. Titi⁹ faciēs testīm instituit sibi hr̄dez seiū. t postea exhr̄dauit filiū suū. t postea instituit gaiū. t p⁹ ea substituit sempronium seio t gaio. nunq̄d est recte exhr̄dat⁹ filiⁱ. t ō: q̄ sic: t erit a gradu istitutor̄ exhr̄dat⁹. nō aūt a gradu substituti. vñ grad⁹ institutor̄ valebit: t non grad⁹ substituti: q: ab eo gradu inuenit̄ p̄terit⁹. si aūt retēto eodez casu sit filiⁱ exhr̄dat⁹ b̄ mō a psona seij instituti filiū meū exhr̄do nihil vz exhr̄datio: q: a certa psona exhr̄dari filiⁱ nō pōt sic. t isto alio casu nō vz exhr̄datio q̄sq̄s mihi hr̄s erit filiⁱ me⁹ ex hr̄s esto ꝛc. q̄ q̄dē exhr̄datio sine dubio nihil vz: q: fuit facta sub odītōe t odītiōal exhr̄datio nihil vz. vt. s. p̄xi. §. t q̄ fuerit facta sub odi. pz. nā voluit filiū esse exhr̄dē si adita essz hereditas t nō al's. Vñ hr̄dū. Titi⁹ testīm faciēs ita dixit ex heredo filiū meū seiū t instituo gaiū mihi hr̄dez: t si gaⁱ hr̄s nō erit substituo ei sempronium: t si semproni⁹ hr̄s nō erit substituo ei sceuolā. nūq̄d vz exhr̄datio filij: t ō: q̄ sic. t ab oīb⁹ p̄dict̄ gradib⁹ est exhr̄dat⁹. sed q̄d si ita dixit testō: instituo mihi hr̄dē seiū t filiū meū exhr̄do: t si dict⁹ seⁱ hr̄s nō erit: substituo ei sempronium: nunq̄d ab vtroq̄ gradu est exhr̄dat⁹ filiⁱ t ō: q̄ sic. t sic vz vterq̄ grad⁹. Itē q̄d si ita dixit testō: p̄m⁹ hr̄s esto in dimidia hr̄ditat̄ mee: t si dict⁹ p̄m⁹ hr̄s non erit. scōs ex dicta dimidia hr̄s esto: t ex alia dimidia hr̄s esto: filiⁱ me⁹ exhr̄s esto: t si dict⁹ tertⁱ hr̄s nō erit q̄rt⁹ sit hr̄s. nunq̄d est exhr̄dat⁹ ab vtroq̄ gradu filiⁱ. t ō: q̄ sic: vñ vz vterq̄. itē q̄d si ita dixit testō: istituo mihi hr̄dē p̄mū: t si hr̄s nō erit substituo ei scōz t filiū meum titiū exhr̄do. Itē si dict⁹ hr̄s p̄mus nō erit substituo ei t tertiū nedū scōm. nūq̄d erit exhr̄dat⁹ filiⁱ ab vtroq̄ gradu. s. instituti t substitutor̄ vt sic vterq̄ gradus valeat. t ō: q̄ nō. imo a p̄ gradu vl̄ filiⁱ p̄terit⁹: t sic pēpt⁹ est ipso iure idē p̄m⁹ grad⁹ t vl̄ exhr̄dat⁹ a scōo gradu t ab eodē scōo gradu capit exordiū t vires testīm: t sic substituti hēbūt hr̄ditatē nō ā istitut⁹ nec̄ēt filiⁱ nisi p̄ agat q̄rela inofficiosi testi.

Placet. Istō est planū q̄ si aliqs masculⁱ fac̄ testīm post humū suū scribē oz hr̄dē vl̄ exhr̄dare ad b̄ vt testīm suū nō rūpat̄. postea posthumo nato: t se p̄teritū iueniēte. vt. j. ti. i. l. iij. i. rū. siue g̃ aliquis hēat vxorem siue nō t faciat testīm t timeat ne rūpat̄ pp aliquē suū posthumū: q̄ postea possz nasci pōt p hāc. l. in suo testō ita dicē posthumū meū si q̄s mihi nascet̄. hr̄dē scribo t si vxorē hēat t talr scribat vt dixi nō soluz vl̄ instituisse posthumū. si q̄s nascet̄ ex vxo. quā hz tpe testi sz etiā illud q̄d nascet̄ ex scōa vx. mortua vl̄ repudiata ex ea quā hz tpe testi. Hz nunq̄d aliqs senex de q̄ nō est v̄isile q̄ possit q̄modo g̃nare poterit posthumū suū hr̄dē instituē. t certe sic. nā si nō hz vt. pōt eā ducē t deo faciēte filios g̃nare. Itē pōt adoptare sibi filiū post testīm. Itē t spado q̄ hz vnū testiculū pōt posthumū instituē. castrat⁹ aūt nō. sed hermofrodit⁹ in q̄ virilia p̄ualēt: si timeat suū testīi rūpi. bene pōt suū posthumū

Si filius. mū instituē hr̄dē. t b̄ vsq̄ ad. l. si filiⁱ.

Titi⁹ fec̄ testīm t instituit filiū cū q̄busdā aliis vel ēt exhr̄dauit postea fecit scōz testīm in q̄ instituit alios t dicum filiū p̄terijt. nunq̄d rūpit̄ p̄mū testīi p scōz. t ō: q̄ nō. q: scōz nō vz ipso iure. cū in eo sit p̄terit⁹ filiⁱ in p̄tāte testōr̄ existens t b̄ est vez etiā si dict⁹ filiⁱ moriat̄ viuo dicto suo pie.

Si a p̄mo hr̄de. Titi⁹ faciēs testīm ita dixit p̄mū instituo mihi hr̄dē t filiū meū exhr̄do t scōm instituo mihi hr̄dē t si p̄m⁹ t scōs mihi hr̄des nō erūt substituo eis tertiū: t ita filium exhr̄dauit int̄ gradū institutor̄ t a gradu substituti eū p̄terijt t ita ipo iure nō vz grad⁹ substituti. postea deliberātib⁹ instituti vtrū vellēt adire vl̄ repudiare dict⁹ testōr̄ filiⁱ decessit. t postea de liberatōe plene habita p dictos istitutos repudiauerūt hr̄ditatē. nunq̄d substitut⁹ pōt hre hr̄ditatē. t vī q̄ sic. q: q̄uis su⁹ grad⁹ nō valuerit ab initio pp p̄teritōz filij. ab eo factā: tū filiⁱ decessit anteq̄ istituti repudiarēt. vñ mo: no obstaculo substituti t instituti postea hr̄ditatē repudiātibus vī substitut⁹ hre debē. sed nō est vez: q: substitutio q̄ ab initio fuit inutil' nō pōt qualescē: qō aūt dixi i filio iā nato t intra p̄mū exhr̄dato t a scōo gradu p̄terito idē erit in posthūo filio cui idē acciderit: t q̄ posthum⁹ nat⁹ fuerit viuo p̄re. a q̄ exhr̄dat⁹ est a p̄ gradu t q̄ posthum⁹ mortu⁹ est viuo suo dicto p̄re t deliberātib⁹ instituti. nā instituti pdicti repudiātib⁹ hereditatē nō hēbit substitut⁹ cū su⁹ grad⁹ ipo iure nō valuerit ppt̄ p̄teritionē posthumi ab eo factā nato. s. postea posthūo t est rō q̄re sit idē istituto in b̄ casu qō est in p̄ casu b⁹. l. q̄m cū nat⁹ sit postea posthum⁹ filiⁱ est loco ei⁹ filij q̄ supstes est tpe

Si q̄s postūos testi. de q̄ supstite dictū est in p̄n. l.

Titi⁹ fec̄ testīm t instituit sibi certos hr̄des: postea fecit scōz testīm cū valde esset senex vl̄ in magna infirmitate posit⁹ sta q̄ nō erat v̄isile q̄ āmodo de facili filios g̃naret. t in hoc scōo testō dixit posthūos meos instituo mihi hr̄des. nunq̄d rūpit̄ p̄mū testīm p scōm: t videt̄ q̄ nō. q: in scōo sunt instituti tales de q̄b⁹ nō est v̄isile q̄ nascant̄. sz certe bñ rūpit̄ t est rō q: spectare debem⁹ possibilitatē nature q̄tū ad g̃nandū t ēt consuetudinē g̃nandi t nō vitiū qō hz testō: ppt̄ tpus. i. ppt̄ senectutē t nō infirmitatē silr. ppt̄ q̄ duo abdicat̄ hō a g̃nandi facilitate. nā multi sunt t fuerūt de q̄b⁹ nō spabāt vicini eorum q̄ ap̄li⁹ hēret filios pp senectutē vl̄ infirmitatē t tñ hūerunt deo faciēte. si aūt in scōo testō instituisset sibi hr̄dē posthumū suū q̄ nascet̄ ex vx. sempronij state mīimonio cū sempronio talis institutio est turpis t nō vz. t iō nō rūpit̄ p̄mū testamētū.

Si filiū. Titi⁹ bñs filiū t ex eo nepotem t vtrūq̄ in p̄tate sua fec̄ testīm: t instituit sibi hr̄dē q̄dā exneū t filiū exhr̄dauit nepotē p̄terijt. postea decessit titi⁹. deliberāte aūt posthūo instituto vtruz adiret vl̄ nō decessit filiⁱ. postea instituit hr̄ditatē adiuit. nunq̄d nepos p̄dict⁹ p̄terit⁹ rūpet testīm t auferret hr̄ditatē instituto ipso iure: t videt̄ q̄ sic. q̄ mortuo titio auo t anteq̄ adiret institut⁹ filiⁱ decessit. vñ nepos remāsit in medietate ad auū mortuū t inuenit se ab eo p̄teritū z t sic videt̄ testīm ipso iure nō valere. sed certe nō rūpet: q: tūc demū rumpit aui testīi cū viuo auo moritur filiⁱ t nepos remanet i medietate ad auū viuū t inuenit p⁹ ea se ab eo p̄teritū: sz q̄d retēto eodē casu si filiⁱ capiat̄ ab hostib⁹ viuo auo: t viuo vl̄ ñ viuo dco auo apd hostes ocedat filiⁱ. nūq̄d nepos p̄terit⁹ ab auo vt dictū est rūpet ipso iure testīm aui: t ō: q̄ sic. fingit̄ enim filiⁱ mortu⁹ p̄ma hora captiuitat̄. t sic ab hora captiuitatis filij vsq̄ ad mortē aui fingit̄ nepos fuisse in medietate ad auum vñ nō est mīz si inueniēs postea se p̄teritū rūpit testīm sed pone retēto eodez casu q̄ titi⁹ au⁹ decessit relicto filio exhr̄dato in ciuitate t relicto nepote p̄terito. filiⁱ aūt cū posset agē z instituti q̄ adiuit hr̄ditatē t q̄relā inofficiosi testi d̄ eum intētare repudiauit illā q̄relaz t decessit. nunq̄d nepos rūpet testīm: t certe nō vz ipso iure. ppt̄ p̄teritionē de se factā. nec̄ p q̄relaz inofficiosi test. t ita nō est ruptū test. in b̄ casu fic̄ est ruptū in si

periozi casu cū fuit fili⁹ capt⁹ ab hostib⁹ ꝛ ibi mortu⁹. sed re-
tẽto. e. casu q̃d si au⁹ moziat: ꝛ postea fili⁹: ꝛ postea instituꝰ
ab auo repudiet hr̃ditatẽ. certe erit nepos legitim⁹ hr̃s aui:
q: ꝟba. l. xij. tab. q̃ sunt insti. de here. ab inte. in pn. ꝛ in q̃b⁹ cō
tinetur. si aliq̃s intestat⁹ moꝛtu⁹ sit veniãt hr̃des ab intes. ꝛc.
nō tñ referunt ad tps mozt⁊ testōr⁊: ⁊ ẽt ad tps quo hr̃s insti
tut⁹ a testōre repudiauit hr̃ditatẽ: ꝛ sic siue decedat fili⁹ titi⁹
nō facto a se testō siue facto: ⁊ postea restituto sp videt ab in
testato decedẽ: q̃uis aũt dictū sit in ꝟ si. diuersumq; est ꝛc. q
p q̃s posthumū. i. p nepotẽ iã natus. q̃ inueniꝫ imediatus ad
auũ rūpiꝫ testm̃ in quo ipse est p̃teri⁹: tñ p vez posthumus in
scō testō instituti. nō rūpiꝫ q̃nq; pmū testm̃ veluti q̃n testōr
instituit sibi hr̃dẽ in scō testō illū posthumū q̃ nascet er illa
muliere quã ducẽ vro. sit nefas. puta q: sit monacha vl̃ ꝺsan
guinea testōr⁊. bñ aũt rūpet pmū testm̃: si in scō instituat ille
posthum⁹ q̃ nascet ex sozore adoptiua testōr⁊: q: põt euenire
q testōr eã hẽbit vro. puta si adoptio dissoluat.

¶ Q Ommodissume. ¶ Si aliq̃s faciẽs testm̃ timeat ne per
posthumũ suũ rūpat testm̃ põt cõmode posthumũ ita istituẽ
posth. me⁹ sit mihi hr̃s: siue nascat me viuo: siue me mortuo. ⁊
neutri⁹ p̃dictoꝝ tẽpoꝝ habita mẽtiõe põt eũ instituẽ. vñ na-
tus postea posthum⁹ nõ rūpet testm̃ cū nõ inueniat se p̃teri-
tũ⁊mo instituti q̃d si ita posthumũ instituit testōr instituo mi
hi hr̃dẽ posthumũ si me viuo nascet. ꝛ postea posthum⁹ na-
scat mortuo testōre. certe rūpit testm̃: q: inuenit se p̃teritũ ꝛ q̃
tũ ad casuz q̃ est omissus. ¶ In suis hr̃dib⁹. ¶ Noꝛ ¶ ꝺditiõe nõ videt instituꝰ
tuo pre nõ videt hr̃ditas ad filios ei⁹ deuenire sed res
quodãmõ ipi⁹ filij. nã etiã viuo pre vident oñi esse filij bono
rũ pñoꝝ. vñ mortuo pre videt fili⁹ ꝺseq̃ liberã bonoꝝ suoꝝ
ad miſtrationẽ. vñ ꝛ si pr̃ nõ instituat eos: tñ oñi sunt bonoꝝ
pñs. nec obstat p̃dict⁊ q̃ pr̃ põt eos exhr̃dare si vult: nã ꝛ oc
¶ Q Uod ꝺz. ¶ Siue fili⁹ nascat ¶ cidere eos poterat.
alicui post testm̃ sic solet nasci: siue ex secto mris vẽtre:
ꝛ siue sit integrũ aial siue nõ sp rūpit testm̃. oñi tñ nascat in po
testate dicti testōr⁊ ꝛ spm̃ hẽat: alꝫ nõ rūpet.

¶ S Ita scriptũ. ¶ Titi⁹ faciẽs testm̃: ita dixit si fili⁹ mihi na
tus fuerit: sit mihi hr̃s ī octo vncijs ꝛ in q̃tuoꝝ vncijs vx. mea
si ꝟo filia mihi nata fuerit sit mihi hr̃s ex quatuoꝝ vncijs ꝛ in
octo vncijs sit mihi hr̃s vxoꝝ mea. postea nati fuerũt ei sil̃ fi
li⁹ ꝛ filia. mõ q̃rit̃ q̃liter diuidi debeat dicta hr̃ditas: ꝛ ꝺz q
septẽ partes de ea debẽt fieri: ꝛ de his septẽ partib⁹ ꝺz hr̃e si
li⁹ q̃tuoꝝ partes ꝛ vxoꝝ duas ꝛ filia vnã: ꝛ sic ꝑm volũtatẽ te
statoꝝ⁊: fili⁹ hẽbit plusq̃ filia altero tãto: ꝛ vxoꝝ hẽbit plusq̃
rẽ suã aliq̃d hr̃e vt dictũ est. bonũ est q ꝑpt̃ hũanitatẽ ita di
uidat tota hr̃ditas vt dictũ est ꝛ nõ rũpat testm̃: licet de iure
subtili ruptũ videtur: q: nati sunt duo ꝛ testōr nõ instituit ni
si vnũ. ¶ Regula. ¶ Seruũ meũ instituo mihi hr̃dẽ cũ libera-
te: postea volebã ei adimere hr̃ditatẽ solã sine libertate: vl̃ so
lã libertatẽ sine hr̃ditate. certe nõ possũ imo hẽbit ꝟ⁹ ꝛ hr̃di-
tatẽ ꝛ libertatẽ nõ obstãte dicta adẽptiõe. ¶ Testm̃. ¶ Ita di
xi in testõ meo titi⁹ post moꝛtẽ filij mei sej hr̃s mihi esto fili⁹
me⁹ p̃dict⁹ exhr̃s esto: certe nõ valet in testõ titij nec exhr̃da-
tio filij: q: fili⁹ videt exhr̃dat⁹ post moꝛtẽ suã filij si nõ valet
exhr̃datio. seq̃tur q dict⁹ me⁹ fili⁹ hẽat ꝺ tab. bo. pos. in bõis
libertoꝝ meoꝝ q̃ eũ p̃terierũt in testis eoꝝ cũ decederẽt q̃uis
alꝫ si rite esset exhr̃dat⁹ a me pre nõ hẽret ꝺ tab. in bõis liber
¶ S Ed posthum⁹. ¶ Uroꝛẽ hẽbã p̃gnatẽ ¶ toꝝ meoꝝ.
feci testm̃ ꝛ institui mihi hr̃des titiũ ꝛ seiũ filiũ meũ mihi
nascituꝝ ex dicta vroꝛe intra eoꝝ gradũ exhr̃dauí. b̃ mõ titiũ
mihi heredẽ instituo: posthumum meũ exheredo seiũ mihi he
redem instituo. ꝛ postea feci scm̃ gradum b̃ modo si titius ꝛ
sei⁹ mihi p̃dicti hr̃des nõ erũt substituo eis gaiũ ꝛ semp: oniũ
ꝛ in b̃ scō gradu substitutoꝝ nihil dixi de posthumo p̃dicto
ꝛ ita eũ a scō gradu p̃teri⁊. ꝛ sic dictũ posthumũ exhr̃dauí a
p̃ gradu. ꝛ a scō p̃teri⁊: ꝛ sic decessi deliberãtib⁹ hr̃dib⁹ p̃mis
titio ꝛ seio de adeũda hr̃ditate mea vl̃ nõ nat⁹ fuit posthum⁹
p⁹ ea dẽi p̃mi hr̃des repudiauer̃t hr̃ditatẽ meã. q̃rit̃ vtrũ dcã
hr̃ditas deueniat ad posthumũ. anꝟo ad scõos hr̃des. i. sub
stitutos p̃dictos a q̃b⁹ fuit posthum⁹ p̃teritus. ꝛ videt q dẽ
beat ptinere ad substitutos: q: posthumus nat⁹ fuit eo tpe q̃
ad institutos ptiere poterat hr̃ditas: ꝛ ita nõ habuit posthu
m⁹ in hr̃ditate aliq̃ ius tpe natiuitat⁊ siue: vñ omittẽtib⁹ insti
tut⁊ videt q substituti hr̃e debeãt ꝛ nõ posthum⁹ sed certe ha
bebit imo hr̃ditatẽ posthum⁹ ꝛ substituti nõ: q: substitutoꝝ
g̃d⁹ ita est null⁹ p p̃teritionẽ posthumi ab eo factã q nũq̃ he
reditatẽ hr̃e põt: sed retẽto eodẽ casu põe q dict⁹ posthum⁹
nat⁹ fuit deliberantib⁹ p̃mis hr̃dib⁹ ꝛ decessit: ꝛ post ei⁹ moꝛ
tẽ. ſ. posthumi p̃mi hr̃des omiserũt hr̃ditatẽ. nunq̃d substitu
ti poterũt adire hr̃ditatẽ: ꝛ ꝺz q nõ. imo ad legitimos hr̃des
ptinet hr̃ditas: ꝛ pone q posthum⁹ fuit exhr̃dat⁹ intra p̃mũ
g̃dũ vt dictũ est: ꝛ fuit a scõo p̃teri⁹ vt dictũ ẽ. ꝛ a tertio gra
du fuit exhr̃dat⁹ sic a p̃: ꝛ viuẽtib⁹ p̃mis hr̃dib⁹ ꝛ deliberãti
bus nascat posthum⁹ ꝛ decedat: ꝛ postea primi hr̃des omit-
tãt hr̃ditatẽ de p̃mis hr̃dib⁹ nõ est dubiũ q hr̃ditatẽ nõ ha-
bebũt. ¶ Itẽ nec scõi ꝑpt̃ p̃teritiones posthumi ab eoꝝ gradu
factã vt dictũ est. ¶ Ex q̃rit̃ vtrũ instituti in tertio gradu a quo
tertio gradu fuit exhr̃dat⁹ posthum⁹ vt dictũ est debeãt hr̃e
dictã hr̃ditatẽ meã an legitimi mei heredes: ꝛ videt q ptine
at ad institutos in tertio gradu: q: ab eoꝝ gradu nõ fuit post
hum⁹ p̃teri⁹ imo exhr̃dat⁹: vñ videt valere ille grad⁹ taliter
q hr̃ditatẽ hẽat. sed certe imo ptinet ad legitios ꝛ nõ ad scri
ptos in tertio gradu. terti⁹ eniꝫ grad⁹ pẽdet a scõo. vñ si scõs
non valet vt dictũ est g̃ nec terti⁹: ꝛ idẽ est in alio casu instituí
mihi hr̃dẽ titiũ: ꝛ postea posthumũ meuꝫ exhr̃dauí: ꝛ postea
instituí mihi seiũ. ꝛ ita intra p̃mũ gradũ institutoꝝ exhr̃dauí
posthumũ: ꝛ postea feci scõm gradũ b̃ mõ si titi⁹ p̃dict⁹ mihi
hr̃s nõ erit substituo ei gaiũ ꝛ si sei⁹ p̃dict⁹ hr̃s mihi non erit
substituo ei semp: oniũ ꝛ ita cuilibet de instituꝫ dedi suũ sub
stitutũ. ꝛ ab isto gradu substitutoꝝ posthumũ meũ p̃teri⁊ deli
berãtib⁹ titio ꝛ seio p̃mis hr̃dib⁹ ꝺ adeũda vl̃ nõ adeũda hẽ
ditate mea nat⁹ fuit posthum⁹ ꝛ decessit postea vn⁹ de dictꝫ
p̃mis instituꝫ põe titi⁹ obmisit suã partẽ hr̃ditat⁊ q̃rit̃ q̃s de
beat partẽ hr̃e titij vtrũ legitimi mei hr̃des an ꝟo substitut⁹
titij. ſ. gai⁹ p̃dict⁹ ꝛ ꝺz q legitꝫ hr̃des ꝺbẽt hr̃e ꝛ nõ substitut⁹
titij. de eo hr̃de aũt titij. ſ. seio nõ est dubiũ q nõ ꝺz hr̃e partẽ
titij q̃uis b̃ in hac lr̃a nõ dicat: q: titi⁹ habuit gaiũ substitu-
tũ vt dictũ est q̃ substituit⁹ q̃uis ipe hr̃e nõ possit partez titij
ꝑpt̃ p̃teritionẽ posthumi substituꝫ factã vt dictũ est: tñ exclu
dit cohr̃dẽ titij de necessitate igit̃ debẽt hr̃e partẽ titij legiti-
mi mei hr̃des cũ posthum⁹ excludat: q: mortu⁹ est ꝛ cũ cohẽ
res titij excludat p substitutũ titij ꝛ cũ substitut⁹ titij excluda
tur p p̃teritionẽ ab eo factã de posthumo vt dictũ est: ꝛ q: ali
q̃s ꝑ parte testat⁹ ꝑ parte intestat⁹ esse nõ põt qꝺ esset si legi
timi vnã ptẽ haberẽt ab itestato ꝛ istitut⁹ vn⁹ aliã ex testõ nõ
venit totũ ad legitimos. ¶ Ꝺ vulgo. ¶ Dic. ℔. dicit q q̃daz
regula q̃ est in vulgari nõ est sp ꝟa imo fallit q̃nq; ꝛ casũ vbi
fallit ponit p̃ ī gñe: ꝛ postea in specie. regula est talis ille gra
dus a q̃ fili⁹ est p̃teri⁹ a pre nõ valet ipso iure. ꝛ põt põere ex
emplũ. vt. ℔. c. l. ij. ℔. fi. casus aũt vbi fallit est iste in genere fili
um meũ instituo in p̃ g̃dum instituto: certe nõ teneoꝝ eũ exhere
dare a substituꝫ imo si a gradu substitutoꝝ eũ p̃tereo: valꝫ ni
hilomin⁹ g̃dus substitutoꝝ. istũ g̃ casum vbi fallit dicta regu
la ita ponas in specie. instituí mihi hr̃dem filiũ meũ gaiũ ꝛ ti
tiũ albũ ꝛ dicto meo filio substituí titiũ nigrũ ꝛ titio albo p̃ in
stituto substituí meuiuz: ꝛ in isto scõo g̃du. ſ. substitutoꝝ nihil
dixi de dicto meo filio: ꝛ ita eũ a g̃du substitutoꝝ p̃teri⁊ post-
ea titi⁹ alb⁹ cũ filio institut⁹ omisit suã partẽ hr̃ditat⁊ nunq̃d
meui⁹ ei substitut⁹ poterit ei⁹ partẽ adire: ꝛ certe sic. ꝫ me⁹ fi-
li⁹ fuerit p̃teri⁹ la g̃du dicti meuij titio albo substituti. ¶ Si
q̃s ita scripserit. Instituí mihi hr̃dẽ titiũ ꝛ filiũ meũ gaiũ hoc
mõ exhr̃dauí gai⁹ exhr̃s esto quẽ gaiũ scio ex me natũ nõ eẽ
ꝛ postea decessi. venit mõ gai⁹ fili⁹ me⁹ ꝛ dicit testm̃ meũ nul-
lũ: ꝛ sic vult hr̃e hr̃ditatẽ meaz ab intestato. q: ꝑbauit se na-
tũ ex me. q̃rit̃ nunq̃d possit b̃ dicẽ, ꝛ rñ, q sic, q: nõ exhr̃dauí

eū tanq̄ filiū. s. meū q; exheredauí eū. s. tanq̄ filiū alienū: & q; ego adieci in exheredatiōe. ideo me exheredare eū q; nō putabā eū esse meū filiū: & q; ꝓbauit fili⁹ vt dictuꝫ est me erasse in cā exhr̄datiōis. & idē esset si ita exheredassem dictū gaium filiū meū gai⁹ filius sempronij: & vxore mea exheres mihi esto nā & hic nō valet exheredatio si ꝓbet gai⁹ se natū ex me & sic habeā ꝓ ꝓterito. vnde testū meū nō valet: & sic habebit gai⁹ filius meus hereditatē meā ab intestato.

Si filius heres. Habebā filiū titiū & ex eo nepotē gaiū & habebā vxorē p̄gnātē instituí mihi heredē dictū meū filiū & p̄terij posthumū & dictū gaiū filiū filij mei substituí eidem filio meo. vnde si nasceret posthum⁹ rūperet testū meuꝫ inueniēs se p̄teritū: & postea deceſſit: & postea anteq̄ aliq̄d nouí ꝓtingeret: certū factū est q̄ posthum⁹ nō nasceret. & ita nō rūpet testū meū. & postea dict⁹ me⁹ fili⁹ decessit anteq̄ adiret hereditatē meā. certe dict⁹ gai⁹ fili⁹ filij mei erit mihi auo suo heres ex testō ꝓpter substitutionē: & erit heres patri suo. i. filio meo in alijs bonis filij mei q̄ ꝓueniūt ad eū alīunde q̄ a me. Sꝫ q̄d si dictū filiū filij mei nō substituí eidē meo filio ſꝫ filiū meū solūmō instituí & posthumū p̄terij: & postea certū factum est q̄ posthum⁹ nō nasceret: & postea est mortu⁹ fili⁹ me⁹ āteqū adiret hr̄ditatē meā & sic tpe mortꝭ filij mei certuꝫ est q̄ nemo erit mihi hr̄s ex testō: tūc certe dict⁹ fili⁹ filij mei erit sol⁹ & solūmodo hr̄s p̄ris sui ab intestato. i. filij mei: & ita euenit i isto alio casu instituí filiū meū p̄dictū hr̄dē sub ꝺditiōe si daret titio. x. & de filio filij mei nihil dixi. fili⁹ me⁹ anteq̄ daret. x. titio decessit. & ita nō pōt esse aliq̄s mihi hr̄s ex testō. certe dictus fili⁹ filij mei hr̄s erit filij mei. s. p̄ris sui ab intestato.

Filij et. Hec lex ponit duos modos p̄ quos p̄ūt filij exhr̄dari. p̄m⁹ est fili⁹ exhr̄s sit. scōs est fili⁹ exhr̄s erit. secūda dicit q̄ est q̄dā exhr̄datio filioꝝ q̄ nō nocet filijs. puta exhr̄dauí filios meos: & instituí mihi quosdā eīneos & rogauí illos eīneos vt dictis filijs meis exhr̄dat⁊ restitueret hereditatē meā

Cum q̄dam. Ego habēs. xl. in bonis & hr̄s filiū & filiā: filiā exasse scripsi hr̄dem & filio decē legauí. postea ita dixí dict⁹ me⁹ fili⁹ sit mihi exhr̄s in tertia parte hereditat⁊ mee. q̄rit̄. nunq̄d valeat exhr̄datio filij & ō⁊ q̄ nō valet: nec si exhr̄dat⁹ esset a fundo hr̄ditario filius valeret exheredatio. sed certe male videt dictū esse. s. exhr̄dationē nō valere q̄ facta est a certa parte hr̄ditat⁊ vel a fundo hereditario vl̄ alia re singulari: q⁊ video q̄ institutio valet in vna re. vt. j. de here. instī. l. i. §. si ex fundo cū sit lib⁹. sed ex litera rūdit huic tacite q̄ni dicēs q̄ institutio est benigna & fauora bilis: & iō nō est mir̄ si ampliat. s. vt valeat in vna re. exhr̄datio aūt nō est benigna sed odiosa & iō nō est adiuuanda ūmo

Ob ꝺditiōe. Ad euidētiam restringēda. huj⁹. l. nota q̄ de iure ciuili filius est hr̄s patris siue velit siue nolit fili⁹. vt. j. de acq̄. here. necessarijs. vnde si instituo mihi hr̄dē filiū meū sub ꝺdi. si dederit titio. x. necessario est mihi hr̄s filius. & teneat ꝺditiōi parere de dicto iure ciuili. q̄d aūt si pēdēte ꝺditiōe p̄dicta ptātiua dederit se arrogādū dictus me⁹ fili⁹ sempron⁹. certe āmodo nō erit hr̄s necessari⁹ etiaꝫ de iure ciuili: sed volūtari⁹. i. ad volūtatē sempronij: in cuius ptāte est: q⁊ si voluerit sempron⁹ adimplere ꝺdi. & hr̄e hr̄ditatē meā p̄ filiū meū q̄ nūc est in sua ptāte pōt hr̄e. al's non cogitur. & iō dixi de iure ciuili: q⁊ de p̄torio iure pōt abstinere filius ab hr̄ditate patris & nō adimplere ꝺditionē. vt. d. l. necessarijs. si aūt adimpleat ꝺditionē añq̄ det se i arrogationē eo āio vt sit hr̄s ñ p̄t āmō abstinē nꝫ de iure ciui. neq̄ de iure p̄. vt. j. de here. instī. iā dubitari. Itē iō posui in ptātiua ꝺditiōe q⁊ si instituisseꝫ eū sub ꝺdi. casuali & in ei⁹ defectū nō exhr̄dassem nō valeret testū ipo iure. vt no. in. d. l. iā dubitari.

Si filiū. Filiū meū notatim exhr̄dauí. & postea eum instituí: certe p̄ualet institutio. sequēs dicit instituí mihi heredē titiū pure & posthumū meū sub ꝺdi. & decessi. postea anteq̄ nascat posthum⁹ extitit ꝺditio: certe nat⁹ postea nō rumpit testū meū. sec⁹ aūt si pēdet adhuc ꝺditio.

Filio quē. Titiū filiū meū in ptāte hēbaꝫ eū emācipauí & postea eū arrogauí & tertio eū emācipauí: & postea euꝫ instituí tui mihi heredē seiū eīneū: & dictū meū filiū exhr̄dauí. & p⁹ ea eūdē filiū arrogauí mihi in filiū vel in nepotez ex alio meo filio nō facio viꝫ: nunq̄d valet dictuꝫ meū testū vt sic noceat filio meo dicta exhr̄datio & videt q̄ nō. q⁊ exhr̄datio fuit facta eo tpe quo fili⁹ me⁹ erat extra meā ptātē & ita erat mihi q̄si eīne⁹ g̃ nō valet exhr̄datio. arrogatio g̃ post exheredationē facta mihil opari videt vt valeat exhr̄datio. ſꝫ certe immo valet exhr̄datio & filio nocet & aliud est penit⁹ i eīneo q̄ i filio emācipato. & est rō q⁊ in oi iure sic ꝓuenit ꝺfuari vt veri patris filius nunq̄ intelligat fili⁹ adoptiu⁹. etiā si in veritate adoptat⁹ vel arrogat⁹ fit a ꝛo patre vt fuit in nostro casu et ꝓuenit obseruari silr vt imagine adoptiōis siue arrogatiōis nō obrūbret ꝛitas nature. nā dict⁹ me⁹ fili⁹ nō videt p arrogationē trāslat⁹ in meā ptātē sed videt mihi reddit⁹. sed si arrogasset aliquē penit⁹ mihi eīneuꝫ ille bñ videt transferri in meā ptātē p arrogationē: & sic illa arrogatio penit⁹ eīnei non faceret ꝺualescere illā exhr̄dationē quā de illo penit⁹ eīneo fecissem si eū extraneū exhr̄dassem. q̄ q̄dē exhr̄datio p me facta de eīneo nō valuisset ipso iure: & sic est b̄ intellect⁹ huius. l.

Si titi⁹ hr̄s. Filiū meū seiū & titiū eīneū mihi heredē instituí & postea dictū titiū adoptauí mihi in locū nepotis ex dicto seio filio. postea decessit dict⁹ me⁹ filius: & postea ego decessi. nunq̄d dict⁹ titi⁹ vt nepos a me adoptat⁹ rūpit testū meuꝫ & videt q̄ sic q⁊ nō instituí dictū meū nepotē adoptiuū: eo tēpore quo fuit me⁹ nepos. ūmo ꝓusq̄ esset nepos: sed certe hr̄s inuenitur a me script⁹ dict⁹ me⁹ nepos nō facio vim quando & ideo testamentum non rumpit.

Posthuma. Posthumū vel posthumā meam mihi sub ꝺditione heredē instituí pēdēte adhuc ꝺditi. & adhuc me viuo nata est. certe rumpit testū.

Itius testō. Titi⁹ instituit sibi hr̄dem seiū suū filiū & alios filios. puta gaiū & sempronū hr̄des & tredēs sempronū mortuū esse. exheredatione ita scripsit ceteri oēs filij si quos mee exhr̄des sint. modo queritur vtrū gai⁹ & sempron⁹ sint exhr̄dati. & de gaio nō est dubiū q̄ sic. de errore aūt quꝫ habebat pat⁊ de sempronio suo filio quē. s. credebat mortuuꝫ cū viueret apud iudicē q̄reb⁊ & si inueniet p̄rem in dicto errore fuisse nō valebit in sempronio exheredatio al's sic. Lutius Lutij titi⁹ habebat neptē ex filia p̄gnantē ad burgū panicales pone. & ipse lutius titi⁹ erat bononie infirm⁹. dicta neptis pepit in die iouis in media tertia vnū filiū apud dictā villaꝫ dict⁹ ei⁹ au⁹ ignorās eā pepisse fecit testū in eodē die in hora sexta & instituit sibi hr̄dē gaiū in dimidiā & in alia dimidia filiū quē credebat hr̄e nepotē in vtero. q̄rit̄ nūquid valeat institutio illi⁹ quē credebat posthumum cum iam esset natus. & ō⁊ q̄ sic. & ita natus habet ꝓ nō nato.

Filiussa. Quidā imperato⁊ q̄ vocabat diu⁹ augustus fecit vnū edictū in quo ꝺtinebat q̄ pater nō teneat exheredare notatim vel instituere filiū suū militē imo si ꝓtereat valeat nihilomin⁹ testū illō edictū tollit hic & ō⁊ q̄ sicut filius pagan⁹ ꝺz notatim exhr̄dari a patre vel instituí ad b̄ vt valeat testū. ita & fili⁹ miles de quo dixi. ff. e. l. i. & ij. sequens lex dicit q̄ q̄libet pōt instituere sibi heredē vt filiū illuꝫ q̄ nasceret

Equalibet vidua.

Filius a patre. Filiū meū titiū quez in ptāte hēbā instituí mihi heredē in oibus meis bonis sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit vsq̄ ad annum: & si non venerit exheredauí & decessi pendente dicta conditione institutionis & etiaꝫ exheredationis decessit dictus meus filius. nunquid valet dictū meū testamētū. vt sic dict⁹ meus fili⁹ videat mihi fuisse heres ex testō dū vixerit. an vero nō valet vt sic videat fuisse me⁹ hr̄s ab intestato dū vixit. certe dicitur q̄ nō valet: q⁊ duꝫ vixit. dictus me⁹ fili⁹ nō fuit heres mihi ex testō q⁊ ꝺditio institutōis nōdū extiterat neq̄ exhr̄dat⁹ fuit: q⁊ ꝺditio exhr̄dationis nōdū extiterat. ergo tpe mort⁊ sue inuēt⁹ fuit a me ꝑteritus. & sic nō valere testū meū. & sic eū esse mihi heredē ab intestato. secus aūt esset si dictum meum filiuꝫ instituissem mihi

hꝛo

heredē in dimidia bonoꝝ meoꝝ si nauis ex asia venerit vsq; ad annū: ⁊ si nō venerit eū exhꝛdaui. ⁊ ita dixi postea si filius me⁹ decessit añ ꝺitionē institutiōis vl' exhꝛdatiōis instituo mihi seiū in alia dimidia bonoꝝ meoꝝ: qꝛ tunc mortuo dicto meo filio añ ꝺitionē instōnis vl' exhꝛdatōis valz testm̄ meū ⁊ exhꝛdatio filij mei ⁊ cohꝛs dicti filij mei. s. sei⁹ hēbit totā he reditatē meā ex testō. ¶ Filiussa. miles. Hēbā filiū milites q̄ vocabaꝯ tiⁿ⁹ ⁊ in mea ptāte ⁊ nepotē ex eo in mea ptāte sil'r q̄ vocabaꝯ sei⁹ ℔ miles me⁹ fili⁹ fec̄ testm̄ de castrēsi pecu. suo ⁊ instituit sibi gaiū exneū: ⁊ pterijt filiū suū seiū. postea milita re desijt: ⁊ reuersus est domū: postea ego pat̄ su⁹ ⁊ au⁹ filij sui seij decessit: ⁊ sic sei⁹ fili⁹ su⁹ recidit in ptātē suā ⁊ inuenit se ab eo pteritū. q̄rit̄ an rūpaꝯ dictū testm̄: ⁊ videt̄ q̄ nō: qꝛ certi sūt modi p quos debet rūpi testm̄ dictū: ⁊ ℔ non fuit aliq̄s de eis vn⁹ mod⁹ est si est aliq̄s sui iurꝭ exn̄s post testm̄ a se factū ado ptauit sibi aliquē in filiū quo casu rūpit̄ testm̄ ei⁹. Scōs mo vroꝛe sua quo casu rūpit̄ sil'r testm̄. Tertⁱ⁹ mod⁹ est qn̄ aliq̄s dus est si aliq̄s sui iurꝭ exn̄s post testm̄ a se factū hēat filiū ex sui iurꝭ exn̄s hꝫ filiū in ptāte sua ⁊ ex eo nepotē in ptāte simi liter ⁊ fac̄ testm̄ ⁊ instituit sibi hꝛdē filiū ⁊ nepotē ex eo pterijt ⁊ postea añ mortē suā testōrꝭ moꝛit̄ fili⁹: ⁊ sic succedit nepos in locū filij q̄tū ad ꝓmitatē quo casu sil'r rūpit̄ testm̄. cuz g̃ stamētū dicti militꝭ rūpaꝯ. Sed certe dicta argumētatō facta ab insufficiēti ptiuz enumeratiōe nō valet. nā ⁊ ille mod⁹ qui euenit in nr̄o casu est talis: qꝛ ita bñ ꝺz facere rūpi testm̄ sic su nr̄o casu talis vt dictū est: qꝛ ꝑ mortē meā q̄ erā pr̄ dicti militꝭ p̄adicti tres. g̃ rūpeꝯ dictū testm̄ dicti militꝭ. fuit añ mod⁹ in sil'r semel fuit dict⁹ miles fact⁹ sui iurꝭ ⁊ fili⁹ suus militꝭ sub eiusdē militꝭ recidit potāte: ⁊ inuenit se ab eo pteritū. Sed q̄d si dict⁹ miles instituisset hꝛdē dictū suū filiuz in ptāte mei aui etiāt̄ vl' exhꝛdasset eū: ⁊ ꝑ mortē meā recidisset in potāte dicti militꝭ fili⁹ su⁹ vt dictū est. nūq̄d rūpit̄ testm̄: ⁊ ꝺz q̄ nō: qꝛ dict⁹ miles non est nat⁹ in ptāte filij sui aliq̄ nouo facto circa militē vel circa filiū suū. sz est nat⁹ iptāte ordine naturali. q̄a ordo naturaliꝫ est vt pr̄i⁹ ego pater militꝭ moriar q̄m ipe: sed hec rō nō videt̄ mihi sufficiēs nūmis. vt. s. e. filio. ¶ Si q̄s ex cer ta. Feci tes. ⁊ istitui mihi hꝛdē illū q̄ nasceꝯ mihi ex titia. p⁹ ea ex seia vroꝛe mea filios hūi: certe rūpit̄ tes. meū. ⁊. h. d. ¶ Si q̄s eo. Institui mihi hꝛdē euz q̄ mihi nasceꝯ ex titia q̄ est mioꝛ xxv. an. ⁊ cui⁹ ego vel pr̄ me⁹ fuim⁹ tutoꝛes: ⁊ sic nūc tpe testi mei nō poterat mea esse vroꝛ. q̄ q̄dē titia p⁹ vicesimū nonuz annū recipit a me vl' a pr̄e meo rōnem ⁊ reliq̄ tutele: ⁊ sic iuste postea potui eā accipe in vroꝛē ⁊ accepi: munq̄d nat⁹ mihi ex ea poterit esse me⁹ hꝛs ⁊ ꝺz q̄ sic. nō obstāte q̄ tpe quo nasci tuz mihi ex ea mihi hꝛdē instituī: nō poterat esse vroꝛ de iure erat ancilla tpe testi mei: ⁊ sic eā de iure hꝛe in vroꝛē nō pote ra: ⁊ ipsa postea fuit facta libera: ⁊ sic certe postea potui eā ac cipe in vroꝛē ⁊ accepi. nā nat⁹ ex ea mihi poterit esse me⁹ he res: ⁊ qꝺ dixi in dictꝭ duob⁹ casib⁹: idē est in oī aliouⁿ tpe te stamēti mei in q̄ instituo nascituz mihi ex aliq̄ cā ipsa nō pōt de iure extitere mea vroꝛ. postea añ pōt mutata ei⁹ cōditiōe ⁊ eā accipe in vroꝛē: ⁊ ex ea nasciꝫ mihi aliq̄s. Sz pone q̄ ita dixi si masculⁱ⁹ nasceꝯ mihi ex titia: volo q̄ sit mihi hꝛs in no uē vnciꝭ. si añ femina volo q̄ sit mihi hꝛs ī trib⁹ vnciꝭ nec dedi ei aliquē cohꝛdē nec substituī eos ad inuicē nec aliū eis substituī. postea ex ea nat⁹ ē mihi masculⁱ⁹ tm̄. certe ipse solus

§ Nullus aq̄li⁹ fic posse. Licet aduocati erit hꝛs paz lucranꝯ de hac. l. qꝛ tm̄ re ⁊ fama difficilis est. bñ est notāda ⁊ añ casus positionē ita eā ad supioꝛez ꝺtinua: qꝛ su pra agit q̄liter ppꝛ pteritionē posthumoꝝ testamēta rūpanꝯ ⁊ de ℔ ꝺz. s. e. cōmodissime. ⁊. l. si posthum⁹. ⁊. l. posthuma. et iō gall⁹ aq̄li⁹ ad sustentationē testōrū inuenit viā ⁊ medicinā vt testamēta nō infringanꝯ dādo ꝺ filiū q̄ nepos ex filio post hum⁹ instituereꝯ ab auo. vt ita instituꝯ nō rūpat testm̄ eius. docet añ fieri institutionē in eū casum in quē casum nepos nō instituꝯ rūpet testm̄. ⁊ docet etiaz q̄liꝫ ⁊ q̄b⁹ ℞bis debeat fieri: ⁊ durat ꝺ filiū suū vsq; illuc. q̄dā recte ⁊c. ibi añ incipit ℞ba dñi sceuole ⁊ ab inde incipit reꝑhensio dicti dñi sceuole ad dictū dñi galli: ⁊ reꝑhēdit eū mꝫtifariā multisq; modis sic̄ videbis ꝑ paragraphoꝝ casus. Itē anteq̄ venias ad specia lē casus positionē collige breuiꝫ totā intētionē hui⁹. l. antiq̄s tpib⁹ testamenta ꝑ filios rūpebanꝯ ⁊ aliqñ ita q̄ nulla erant ipso iure: puta si fili⁹ esset pterit⁹: q̄ iā erat nat⁹: aliqñ aliqua erāt testamēta ab initio: ⁊ postea rūpebanꝯ: puta si nōdū na tus pteriebaꝯ: ⁊ postea nascebaꝯ circa q̄s istituēdos saꝯ per antiquos sapiētes. puisum erat: sed qꝛ piculū erat in ptereun dis nepotib⁹ in q̄b⁹ nō erat. puisum. iō gall⁹ ꝑdict⁹ dat suuz ꝑdictū ꝺ filiū. s. sic ipsi debeant instituī ab auo si nascanꝯ moꝛ tuo pr̄e ⁊ auo cui⁹ ꝺ filiū sceuola suppleuit dicēdo idē in. pne pote ⁊ dicēdo idē si pr̄ nō moriaꝯ sz emācipeꝯ vl' deporteꝯ. sic g̃ gallus. puidet circa eos q̄ mortuo pr̄e ⁊ auo nascūtur sz nō puidet eis q̄ nascunꝯ viuo pr̄e ⁊ auo post testm̄ aui. vel q̄ na scunꝯ viuo auo ⁊ mortuo iā pr̄e. sed postea venit vellei⁹ ⁊ p uidet eis ⁊ ꝓmo in his q̄ nascūtur p⁹ testm̄ aui viuo auo moꝛ tuo iā pr̄e. ⁊ ℔ siue mortu⁹ sit iā pr̄ tpe testamēti aui: siue nō. sz post factū testm̄ moriꝯ. ⁊ ℔ erit ꝓmū caput. l. vel'. Itē puidet vel'. in eis q̄ nascunꝯ ante testm̄ aui viuo auo ⁊ pr̄e nepotꝭ. i. filio aui: ⁊ qꝛ timoꝛ est ne solo instituto filio tollaꝯ de medio fili⁹ in vita: ⁊ sic nepos efficiaꝯ ꝓxim⁹ auo: sicq; rūpat testm̄ aui inueniēs se ab eo pteritum. iō q̄liter instituī possit nepos ꝺ filiū dedit. ⁊ ℔ est fm caput. l. vel'. sed qꝛ rept⁹ fuit quidā ca sus valde difficil' q̄ nec ꝓmo nec scō capite. l. vel'. ꝺtineba tur: nec etiā galli ꝺ filio. s. in eo nepote q̄ post testm̄ nasciꝯ vi uo adhuc filio q̄ postea de medio tolliꝯ. ideo iulian⁹ cōmixtꝭ capitib⁹. l. vel'. ꝺ filiū dedit. ⁊ ita nullus casus in hac. l. relinq̄ tur intact⁹ circa nepotes ꝑ auū instituēdos. siue enim nasciꝯ nepos posthum⁹ post mortē pr̄is sui ⁊ aui. puidetur ꝑ hāc. l. siue post mortē pr̄is ⁊ viuo auo siue vtroq; viuo nasciꝯ siue vterq; erat viu⁹ tpe testamēti. Dicta breuiꝫ intētōe totius h⁹ l. veniam⁹ ad casū ponēdū spāliter in ꝑn. eiusdē. Ego hēbam filiū titiū: ⁊ ipe titi⁹ hēbat vroꝛē ꝑgnātem. ego in infirmitate posit⁹ volebā taliter testm̄ meū ordinare q̄ nō rūpereꝯ etiam si nepos mihi ex dicto meo filio nasceret. gall⁹ ergo dat mi hi tale ꝺ filiū circa ℔. s. vt ita dicā i testō titiū meū filiū istituo mihi hꝛdē ex parte ⁊ exneū ex alia. ⁊ ℔ iō dico qꝛ si insolidum ⁊ morieꝯ añ pfem: ⁊ postea moꝛieꝯ pr̄ venisset res in cām ca duci ⁊ esset ruptū testm̄. vt. C. de cad. tol. §. ꝑ scō. ⁊ ergo nō eēt timēdū de ruptōe ꝑ aduētū posthumi cū qō ruptū est am plius rūpi nō possit. vt. j. ti. i. nā ⁊ si. subaudi vñ posthum⁹ ni hil rūperet sed insolidū esset institut⁹ sed veniret ab intestato ⁊ positionē istā tene in tota. l. ista. ⁊ si dictus me⁹ fili⁹ me viuo moꝛieꝯ: ⁊ ego postea moriar ⁊ postea nascaꝯ nepos ex vroꝛe ꝑdicta filij mei siue etiā neptꝭ nascaꝯ. dico infra. x. mēses pri mos postq̄ fili⁹ me⁹ mortu⁹ erit ille nepos vel neptꝭ. hꝛs mi hi sunto: ⁊ si taliꝯ dixero nō rūpeꝯ meum testm̄: ꝑ nepotē post humū natū ex vroꝛe filij mei a me instituti. si añ nō esset instī tut⁹ dict⁹ me⁹ nepos posthum⁹ vt dictū est: rūperet testm̄ me um. moꝛtuo enī filio meo me viuo ⁊ moꝛtuo me. postea ⁊ na to nepote meo posthumo. postea infra. x. mēses numerādos a tpe mortꝭ dicti mei filij inuenit se a me dict⁹ nepos primioꝛ q̄ fit fili⁹ me⁹ mortu⁹ q̄uis ⁊ ego moꝛtu⁹ sim inueniēs g̃ se a me pteritū rūpit testm̄ meū ⁊ bñ dixit gall⁹ si fili⁹ me⁹ me viuo moꝛieꝯ ⁊ nō ponit in filia. nā nepotē ex filia nō hꝫ necesse au⁹ instituē. vt. s. e. placet. pteritio enī mr̄is vel aui mr̄ni habetur ꝑ exhꝛdatiōe. vt. d. l. plz. ⁊ insti. de exhꝛda. li. §. fi. si g̃ habeꝯ ꝑ exhꝛdatiōe. g̃ nō rūpit̄ testm̄. Itē iō dic infra. decē menses numerādos a tpe mortꝭ filij mei: qꝛ si post. x. mēses nascaꝯ ne pos nō rūpet testm̄ vtpote cū nō credaꝯ filius dicti filij. vt in auc. de resti. ⁊ ea q̄ parit. §. fi. ¶ Quidā recte ⁊c. Hic incipiūt ℞ba sceuole gallū reꝑhēdētis in eo q̄ dixit gallus in cōfilio suo in ꝑn. hui⁹. l. ⁊ reꝑhēdit eū curialiter de ℞bis supfluis vs q̄ illuc idē credēdū est ⁊c. gallus enī ita dixit in suo ꝺ filio te stato: ē facere debere ad ℔ vt testm̄ suū nō rūpaꝯ ꝑ nepotē su suū posthumū quē sperat nasci forte post mortē filij: ⁊ p⁹ moꝛ

ꝛē suā testōr̄ titiū filiū meū instituo mihi hr̄dē: ꝛ si dict⁹ me⁹ fi li⁹ me viuo morieꝛ: ꝛ ego p⁹ ea moriar. ꝛ postea nascaꝛ nepos ex vxore filij mei siue etiā nept̄ nascaꝛ: nascaꝛ dico infra decē mēses ꝓximos. postq̄ dict⁹ me⁹ fili⁹ mortuus erit: ille nepos vel nept̄ hr̄s mihi sunto ꝛc. certe institutio dicti nepot̄ vl̄ ne ptis: dic̄ scevola: potuit fieri p annū etiā si nō posuisset aliq̄d in istitutiōe de morte filij: sz ita dixisset titiū filiū meū mihi in stituo. Itē instituo mihi nepotē vl̄ neptē q̄ nasceꝛ ex eo p⁹ mor tē meā ꝛc. ꝛ tūc valet institutio dicti nepot̄ vel neptis eo casu q̄ ex ꝟbis testatoꝛ̄ ꝺcipi possit. ſ. ad b̄ vt nō rūpaꝛ testū. naz ꝺfiliū galli fuit inductū ad b̄ vt nepos vel nept̄ nat⁹ vel na ta nō rūpet testū. cū ergo testōr fm galli ꝺfiliū fuerit testat⁹ feciſſe videꝛ ob timorē ne nepos rūpet testū. ꝛ iō h̄ institutio q̄ fuit facta nō habita mētione mort̄ filij trahiꝛ ad eū casum in quē nepos rūpet testū. ſ. si mortuo filio in vita aui nascaꝛ: postea nepos post mortē aui testātis. ¶ Itē credēdū. Nota q̄ scevola q̄si insidiator calcanei galli repḡēdit eū q̄si ꝟba su pflua posuerat in suo ꝺfilio. ꝛ b̄ feč. s̄. ꝓri. ſ. nūc aūt intendit eū reprēdere q̄si min⁹ sufficiēter dixerit. b̄ āt ostēdit i eo q⁹ de ꝓnepote gall⁹ omisit: ꝛ circa b̄ ponit tres casus. vn⁹ casus est qñ mortu⁹ fili⁹ erat ꝛ nepos viuebat q̄ nepos hēbat vxorē ꝑgnātē ex q̄ sperabaꝛ nasci ꝓnepos vl̄ ꝓnept̄. certe bñ debe bat gall⁹ formasse ꝟba ꝺfilij sui in b̄ casu b̄. ſ. mō titiū nepotē meū mihi hr̄dē istituo. ꝛ si dict⁹ me⁹ nepos decedat me auo viuo: ꝛ ego postea moriar ꝛ postea nascaꝛ ꝓnepos vel ꝓne ptis ex dicta vxore nepot̄ mei nascaꝛ dico infra. x. mēses ꝓxi mos postq̄ nepos me⁹ mortu⁹ erit ille ꝓnepos vl̄ ꝓnept̄ he res mihi sunto. scōs casus est qñ fili⁹ viuebat ꝛ nepos ex eo mortu⁹ erat cui nepot̄ mortui vxor ꝑgnās erat ꝛ au⁹ vole bat facere testū. q̄ casu b̄ mō debebat gallus formasse verba ꝺfilij sui q̄ dedit auo titiū filiuz meū nstituo. ꝛ si dict⁹ filius me⁹ me viuo morieꝛ: ꝛ ego postea moriar ꝛ postea nascaꝛ ꝓnepos vl̄ ꝓnept̄ ex dicta vxore nepot̄ mei mortui. nascatur dico infra. x. mēses ꝓximos postq̄ fili⁹ me⁹ p̄dict⁹ mortu⁹ erit ille ꝓnepos vl̄ ꝓnept̄. heres mihi sunto. Certi⁹ casus est qñ fili⁹ ꝛ nepos ex eo viuebāt: ꝛ dict⁹ nepos hēbat vxorē ꝑgnā tē ex q̄ spabaꝛ nasci ꝓnepos vel ꝓnept̄ ꝛ au⁹ volebat face re testū taliter q⁹ nō rūpereꝛ p natiuitatē ꝓnepot̄ vl̄ ꝓnept̄ quo etiā casu b̄ mō debebat gall⁹ formasse ꝟba ꝺfilij sui q̄ dedit auo. ſ. vt ita deberet dicē au⁹ in testō suo titiū filiū meuz ꝛ gaiū nepotē meū ex dicto filio mihi hr̄s instituo: ꝛ si dictus me⁹ filius ꝛ nepos me viuo morietur. ꝛ ego postea moriar: ꝛ postea nascaꝛ ꝓnepos vel ꝓnept̄ ex dicta vxore nepot̄ mei: nascaꝛ dico infra. x. mēses ꝓximos postq̄ dict⁹ fili⁹ me⁹ ꝛ ne pos mortui erūt ille ꝓnepos vl̄ ꝓnept̄ hr̄s mihi sunto: q̄ casu si fili⁹ ꝛ nepos viui exītes tpe testamēti mortui fuerūt anteq̄ au⁹ testū faciēs: ꝛ postea au⁹ ꝛ postea nascaꝛ ꝓnepos vl̄ ꝓ nept̄ nō rūpēt testū. ꝓaui cū inueniēt se institutos. si aūt non inuenissent se institutos a ꝓauo bñ rūpēt testū ei⁹: ꝛ qō dico in b̄ vltimo casu. idē intelligas in scōo ꝛ p̄. ꝛ b̄ dic̄. ¶ Et q̄d si tū. Quidā libri hnt: qō tū si in mort̄ filij casum. sz ego ha beo: ꝛ q̄d si tū in mort̄ ꝛc. ꝛ ita ꝺtinuo ad supioza reꝑhensus supza gall⁹ q̄si insufficient fuerit locut⁹: certe ꝛ adhuc pōt cir ca alia reꝑhēdi: q̄si min⁹ sufficient dixerit. ipe enī in p̄nci. h⁹. l. ꝟba sua ꝺcepit notādo tū casum mort̄ filij dicēdo q⁹ au⁹ ita debebat ponere in testō suo ad b̄ vt nepos su⁹ posthum⁹ na scitur⁹ forte p⁹ mortē filij ꝛ aui nō rūpeꝛ testū titiū filiū meū mihi hr̄dē institui ꝛ si dict⁹ me⁹ fili⁹ me viuo morieꝛ: ꝛ ego p⁹ ea moriar ꝛ postea nascaꝛ mihi nepos ex vxore filij mei siue ēt nept̄. nascaꝛ dico infra. x. mēses ꝓximos postq̄ fili⁹ me⁹ mor tuus erit: ille nepos vel nept̄ hr̄s mihi sunto: sed b̄ fuit insuf ficiēter dictū: qz ꝛ alij p̄nt casus euenire: ꝓteꝛ casum mort̄ in q̄b⁹ pōt fili⁹ de p̄fis ptāte exire: ꝛ si moriaꝛ postea p̄ ꝛ postea nascaꝛ nepos ex vxore filij ꝛ inueniat se p̄teritū ab auo nūpat testū aui. q̄d enī si aq̄ ꝛ ignis interdictionē patēt̄ fili⁹ institut⁹. ꝛ postea p̄ q̄ fecit testū moriaꝛ: ꝛ postea nascaꝛ nepos ex vxore filij interdicti. nunq̄d rūpet ita bñ nepos testamēt̄z aui: ac si fili⁹ mortu⁹ esset si inueniat se p̄teritū dict⁹ nepos. ꝛ subaudi: ꝛ certe sic. Itē q̄d si dict⁹ fili⁹ instituꝛ fit añ mortem p̄fis q̄ fecit testū emācipat⁹ a p̄fe: ꝛ postea moriaꝛ p̄ q̄ fecit testū. ꝛ postea nascaꝛ nepos ex vxore filij emancipati p̄dicti. nūq̄d rūpet ita bñ nepos testū aui ac si fili⁹ mortu⁹ eēt si inue niat se p̄terituz dict⁹ nepos. ꝛ subaudi ꝛ certe sic vt in fine. ſ. dat intelligere. debebat g̃ ita dicere gall⁹ in ꝺfilio suo q̄ po suit in p̄n. h⁹. l. titiū filiū meū mihi hr̄dē instituo: ꝛ si dict⁹ me⁹ fili⁹ me viuo morieꝛ: vel me viuo deporteꝛ siue aque ꝛ igni ei interdicaꝛ: vel me viuo a me emācipeꝛ. ꝛ ego postea moriar ꝛ postea nascaꝛ mihi nepos siue neptis ex vxore dicti mei filij. nascaꝛ dico infra. x. mēses ꝓximos postq̄ fili⁹ me⁹ mortuus vel deportat⁹ vel emācipat⁹ erit ille nepos vel nept̄ hr̄s mihi sunto. nā hi duo casus. ſ. deportatiōis filij ꝛ emācipatiōis eiusdē. lz. ad. l. vel. nō ptineāt q⁹tū ad dicte. l. ꝟba. tū ex senten tia eiusdē. l. vel. similes debēt esse casui mort̄ filij de q̄ morte sola filij locut⁹ fuit gall⁹ in p̄n. hui⁹. l. vt dictū est. ꝛ bñ dixi q⁹ dicti duo casus nō ptinēt ad ꝟba. l. vel. ipsa enī hz duo capi ta tū ad aliq̄ quoz nō ptinēt dicti duo casus. vnū ei⁹ caput loq̄tur de nepote nato in vita aui post mortez filij. vt. ſ. e. l. ſ. nūc ꝺ lege. scōz caput loq̄tur cū tpe testi erat nat⁹ fili⁹ ꝛ nepos dicti āt duo casus. ſ. de ꝺportatōe ꝛ emācipatōe filij respiciūt nepotē q̄ post mortē aui nasciꝛ filio sublato de medio depor tatiōe vel emācipatiōe. qō aūt dixi in deportatiōe ꝛ emancꝰ patiōe filij instituti idē esset in deportatiōe ꝛ emācipatiōe ne pot̄ ex cui⁹ vxore ꝑatur nasci ꝓnepos sicut notaui. s̄. ꝓri. ſ. tres casus circa b̄ ꝛ b̄ dicit. ¶ Quid si is q̄. Quidā libri hā bēt q⁹ si is q̄ ꝛc. alij hnt q⁹ si q̄ filiū ꝛc. alij hnt qō si q̄s filiū ha beat ꝛc. sed ego hēo ꝛ meli⁹: q̄d si is q̄ filiū ꝛc. ꝛ dicas b̄ q⁹ sce uola adhuc ꝓseqūtur materiā suā quā incepit. ſ. vt reprehendat gallū. q̄si ꝛ min⁹ sufficiēter videaꝛ dixisse in p̄n. hui⁹. l. quo ad cām h⁹. ſ. q̄si ꝟba ei⁹ ad casum istū nō videanꝰ sufficere q̄ ca sus est talis qui⁹. in ciuitate exīs hēbat filiū titiū q̄ q̄ri⁹ hābe bat vxorē. ex eo p̄gnātē. postea fuit capt⁹ titi⁹ ab hostibus. ꝛ sic pater ei⁹ qui⁹ remānsit in ciuitate cū dicta vxore titij p̄gnan te. volebat b̄ qui⁹ facere testū taliter q⁹ nepos nasciturꝰ non rūperet istud nōne min⁹ sufficiēter dixit gall⁹ in p̄n. hui⁹. l. q̄s in isto casu nihil dixit. certe sic. debebat enī ꝟba ꝺfilij sui etiā ad hūc casum referreꝝ ꝺsuleret testōr̄ dicere b̄ mō filiū meū titiū ab hostib⁹ captū mihi hr̄dē instituo ꝛ si dict⁹ fili⁹ me⁹ me viuo morieꝛ postq̄ ab hostib⁹ redierit. aut decederet dictus me⁹ fili⁹ anteq̄ ab hostib⁹ redierit: siue me mortuo siue meri no. tūc deinde si q̄s mihi ex eo nepos siue q̄ nept̄ in. x. mēsib⁹ ꝓximis q̄b⁹ fili⁹ me⁹ morereꝛ nat⁹ nata ve erit hr̄s sunto. ꝛ tc deinde silr si q̄s mihi ex eo nepos siue q̄ nept̄ in. x. mēsib⁹ ꝓximis q̄b⁹ fili⁹ me⁹ capt⁹ fuit nat⁹ nata ve erit mihi hr̄s sūto subaudi. ꝛ est bonū cōprehēdere casum illuz quē supza posui ꝛ si dict⁹ fili⁹ me⁹ me viuo morereꝛ postq̄ ab hostib⁹ redierit ꝛc. posset enī esse q⁹ rediret ab hostib⁹ viuo testōr̄ ꝛ morereꝛ postea adhuc viuo testōr̄ ꝛ vñ non sufficeret ille solus casus. si morereꝛ fili⁹ anteq̄ ab hostib⁹ rediret ꝛ b̄ indicat ꝟba bū in hr̄a positū aut ū qñ ꝛc. Itē subaudi bonū est cōprehēdere casum illū in testō aui quē casuz supza dixi aut si decederet dict⁹ me⁹ fili⁹ anteq̄ ab hostib⁹ redierit. siue me auo mortuo siue meri uo ꝛc. vt sic nepos instituꝰ nō rūpet suū testū. nepos dico q⁹ post mortē aui nascētur nō rūperet dico q⁹uis fili⁹ q̄ erat apō hostes decesserit post mortē p̄fis q̄ fecit testū vel etiā adhuc illis viuis. ſ. patre ꝛ se filio apud hostes ꝺstituto. ipe enim fi lius qui moriꝰ viuo patre suo adhuc viuit dū moriꝰ. ꝛ bñ rep hendiꝰ gall⁹: qz nō fecit mētionē de b̄ casu in ꝺfilio suo q⁹ hic casus nō est determinat⁹ p. l. vel. ꝟba q̄ hz duo capita vt dixi s̄. ꝓri. ſ. ꝛ ꝑmuz caput loq̄tur de eo nepote q̄ nat⁹ est in vita aui filio aūt mortuo. in nostro aūt casu fili⁹ viuebat apud ho stes. scōz caput loq̄t ō nepote nato viuēte filio cū ābo fibi fo rēt in ptāte. postea fili⁹ tollit de medio. hic aūt iā erat fili⁹ per captiuitatē de medio sublat⁹. reprehēdo g̃ de p̄dict⁹ gallo ꝛ vi so q⁹. l. vel. ꝟba nō ptinēt ad hūc casum: meli⁹ est admittere ex interp̄tatiōe. l. vel. vt au⁹ de hoc casu faciat mētionē cum testatur q⁹ q⁹ nō faciat mētionē. ꝛ hoc dicit. ¶ Vel planius.

quid si ls q̄ filiū apud hostes habeat testaret quez nō indu
xit gall⁹.aut si anteq̄ fili⁹ ab hostib⁹ rediret:sed decessit. tūc
si q̄s mihi nepos siue q̄ neptis: ꝛ certe hī debuit inducere h̄
gallus:ꝛ certe q̄uis post mortē p̄is decederet fili⁹ apud ho
stes:tūc deinde nepos post mortē ſ.aui nasceret:aut etiaz na
sceretur adhuc illis viuis.i.p̄e suo ꝛ auo.ꝛ subaudi ꝛ postea
moriat p̄ ei⁹:ꝛ postea au⁹ nō rūpet dictus nepos testū aui.
Nā h casus ꝛc. ¶ Ut instituēs nepotē. Quidā libri habēt
vt instituēs nepotem ꝛc.ꝛ ego ita habeo:ꝛ tunc ita dicas ad
hoc vt ille q̄ instituit nepotē q̄ nepos post mortē aui suus na
sceret auo recte instituisse videat subaudi instituat nepotem
q̄buscūq; casib⁹ nepos post mortē nat⁹ su⁹ esset ꝛ p̄terit⁹ ab
auo nō peret testū ei⁹ subaudi ꝛ ita faciēdo videbit sibi pui
disse in oēz casum ɔ nepotē p̄dictū nascituz:ita q̄ ipe nepos
testū ei⁹ nō rūpet.atq; i.sicut videret puidisse sibi ɔ oēs si ge
neraliter q̄cūd sibi liberoz natū erit post mortē suā testantis
aut q̄cūq; nat⁹ fuerit post mortē suā testātis sit institut⁹ si su⁹
nasceret.vel ꝯius forte dicas q̄ instituēs nepotē recte insti
tuisse videt q̄buscūq; casib⁹ nepos post mortē nat⁹ esset suus
rumperet testū:q̄ p̄teritus subaudi instituat nepotem q̄ sibi
post mortē suus nasceret. Ite subaudi ꝛ si ita faciat videbit
sibi puidisse in omnē casum ɔ nepotē p̄dictuz nascituꝝ.siue
ergo in isto casu tollat de medio ꝓria ꝓsona filij post mortez
ipsius filij.vt.s̄.e.l.in p̄n.siue p deportationem: siue p emāci
pationem.vt.s̄.ea.l.ſ.ꝛ quid si tantum.siue q̄ decedat filius
apud hostes viuo patre suo in ciuitate existente siue mortuo
siue viuo patre fuit capt⁹ ab hostib⁹. vt.s̄.ſ.pri. instituꝫ vī
nepos ita vt tanq̄ p̄terit⁹ nō rūpat testū aui.alij habēt in li
tera instituēs nepotē q̄ sibi ꝛc.ꝛ alij habēt ibi p̄incipiū.ſ.ꝛ est
plana litera ꝛ dicas q̄ scęuola vt tollat oēs difficultates dic
q̄ si quis instituat nepotē q̄ sibi testatori su⁹ post mortē suaz
testatoꝝ nasceꝛ videt sibi in oēm casum puidisse sicut ꝛ dum
instituit quēlibet de liberis q̄ suus nasceꝛ.naz tūc nec nepos
nec pnepos nec alius inferior poterit rūpere testamētū velut
p̄teritus.alij nō habēt hic.ſ.ꝛ habēt sicut p̄mi vt instituens
ꝛc.ꝛ tūc ꝯtinua cū superioꝝ⁹.hoc mō cū nō puiderit gall⁹.ſ.
s̄.pri.ſ.ꝛ.ſ.ꝛ quid si tū.nec ad.l.vell. p̄tinēt meli⁹ est q̄ ɔrīū
vt nostra interp̄tatio admittat.nostra aūt interp̄tatio est hec
vt instituēs nepotē q̄ sibi post mortē ꝛc.ꝛ fm hoc dr interp̄ta
ri qui progas:ꝛ est sic.ſ.ad tertulia.l.i.ſ.q̄ operas ꝛ hūc casū
nō est necesse q̄ in terminis ponā:qz p supiores.ſ.potes colli
gere casus eius positionē. ¶ Si eius q̄ filiū. Multis vicib⁹
dictū est.s̄.q̄ scęuola intēdit ad reprehensionē galli qō facit et
de pnepote tractādo:vt.s̄.e.l.ſ.idē credēdū.ꝛ de casib⁹ moz
sequit:q̄rēdo an iste casus q̄ subiicit ad ꝯsiliuz galli p̄tineat.
an ad.l.vell.ꝛ est casus talis. Gai⁹ habebat filiū meuiū.q̄ me
hostib⁹ꝛ gai⁹ cū suo filio meuio remāsit i ciuitate.hic gai⁹ in
firmitate posit⁹ fecit testamētū:ꝛ ita dixit filiū meū meuiuz
mihi hr̄dē instituo:ꝛ si fili⁹ me⁹ me viuo morieꝛ.tūc si q̄s mihi
ex eo nepos siue q̄ neptis post mortē meā infra.x.mēses p̄rios
q̄b⁹ filius me⁹ moreꝛ nat⁹ nata ve erit hr̄s sunto.dicta nu
rus p̄gnās apud hostes existēs repit apud hostes auo viuo
id est gaio p̄dicto qui fecit testū.ꝛ viuo meuio p̄dicto marito
suo filioq; dicti gaij.p⁹ ea nepos ex ea nat⁹ rediit ab hostib⁹
pus mortuo p̄e suo meuio.ꝛ postea mortuo auo suo gaio.
nunq̄d rūpit testū dicti sui aui.ꝛ certe non:qz inuenit se ab eo
istitutū.ꝛ nō facio vī vtrū excludat a rūpēdo testū aui ex iu
re antiquo galli.an ꝯo ex.l. vell.q̄uis q̄situ sit vtrū excludat
p vnū ius an ꝯo p aliud.qz ex quo excludit nō facio vim a q̄
dictoꝝ iurū excludat.qō aūt dictū est in nepote nato apō ho
stes:idez est in pnepote:vt potes videre in h̄ casu.gaius ha
bebat filium titium ꝛ ex eo nepotē.ꝛ nepos habebat vxorem
p̄gnantem:mortu⁹ fuit filius titius.ꝛ postea vxor nepotis p̄
gnans fuit capta ab hostibus ꝛ nepos remansit in ciuita
te cum auo.ꝛ auus in infirmitate forte positus fecit testamen
tum.ꝛ ita dixit nepotem meum mihi heredem instituo.ꝛ si dic
tus meus nepos me viuo morietur.tunc si q̄s mihi ex eo p
nepos siue que pneptis post mortē meam infra decē menses
primos:quib⁹ nepos me⁹ moreꝛ nat⁹ nata ve erit heres
mihi sunto.dicta pnurus pregnans apud hostes existens pe
perit apud hostes viuo pauo.i.gaio p̄dicto qui fecit testamē
tum.ꝛ viuo nepote predicto marito suo.postea pronepos ex
ea natus rediit ab hostibus p̄r⁹ mortuo patre suo.ꝛ postea
mortuo pauo suo gaio.non enim rūpit in hoc casu testamen
tū dēi sui pauī.sicut nec nepos reuersus testamētū aui vt dēm
est.s̄.quia inuenit se a dicto pauo suo institutū.nec in hoc ca
su facio vim simiſiter vtrū excludat a rūpendo testamētum p
aui de iure galli an p.l.vell. ¶ Forsitā adhuc. Gaius ha
bebat filiū titium ꝛ sperabat ex eo habere nepotem:qz vxor
filij erat p̄gnās ꝛ ex nepote adhuc nō nato sperabat habere
pnepotem fecit dictus gaius testū.ꝛ ita in eo dixit filiū meū
titiū instituo.ꝛ si filius meus me viuo morietur.tunc si q̄s mi
hi pnepos siue que pneptis post mortē meam in decē mensi
bus primis quibus fili⁹ me⁹ moreꝛ nat⁹ nata ve erit hr̄s
sunto.ꝛ sic instituit pnepotē nascituꝝ ꝛ p̄terijt nepotē nascitu
rū p⁹ illud testū factū natus fuit nepos viuo titio patre suo
instituto ꝛ accepit vxorem dictus nepos concepit tempore p
cedente ꝛ vxor dicti nepotis filium q̄ erit pnepos dicti gaij.
ꝛ postea decessit gaius pauus decessit postea nepos gaij pa
terq; dicti pnepotꝭ nascituri.ꝛ postea decessit au⁹ dicti pron
potis nascituri.i.titius filius gaij.decessit gaius.ꝛ postea na
tus fuit dict⁹ pnepos a pauo gaio istitut⁹.queriē an recte ip
se pnepos videat institut⁹ fuisse a dicto gaio pauo:ꝛ videt
q̄ non:qz auus su⁹ fuit p̄teritus.i.nepos gaij.sed respondet
q̄ non nocet:quia nepos p̄teritus decessit ante filium .sicut
autē admittitur hic pnepos natus p̄mortuo nepote ꝛ filio ti
tio ꝛ gaio testante vt dictum est.ita admittitur dictus pron
pos si nascat ex nepote.postea.i.post testū viuo filio p̄dicto
titio subaudi ꝛ viuo nepote ꝛ pauo ꝛ non rumpet hic pron
pos testamentum pauī si precedat nepos ꝛ filius: ꝛ postea
moriatur pauus:atq; idem est sicut si adoptatur aliquis ex
traneus ab auo nepotis tanq̄ ex eo nepote natus esset quez
extraneū ante instituerat predicto modo.quo quidez casu ad
optatus in locum pronepotis admittitur ex dicta institutiōe
ad succedendum proauo adoptiuo.ꝛ non rumpet eius testa
mentum ad quod est.s̄.e.filio.ſ.fina. Vel aliter legas finem
huius.ſ.vt in libro meo notaui. ¶ In omnibus his. Scę
uola ponit in hoc.ſ.tres regulas.prima est talis . gaius ha
bebat filium titiū:ꝛ ex eo sperabat habere nepotē:qz vxor fi
lij erat forte p̄gnans.certe ad hoc vt testamētū qō vult face
re gaius valeat siue nō stet in piculo rūpendi necesse est q̄ in
stituat nepotē nascituꝝ.ꝛ de h̄ habuisti p totā hāc.l. nūc aūt
dicit q̄ dr etiā filium instituere in aliqua parte si vult q̄ testa
mentum suum valeat.quia si exheredaret filium ita dicendo
fm consilium galli qō consilium durat vsq; ad sequentem.ſ.
filium meum exheredo:ꝛ si me viuo morietur nepotez qui mi
hi ex eo nascetur post mortem meam heredem instituo:ꝛ post
mortem suam filij inuenietur exheredatus filius.ꝛ ideo nihil
valeret exheredatio.ꝛ ideo filius rumperet testamentum se p
teritum inueniens. in secunda regula dicitur q̄ si filius predi
ctus gaij sit ab hostibus captus potest pater eum preterire
ꝛ nepotem ex eo nasciturum instituere ꝛ non rumperet filius
preteritus testamentum si apud hostes decedat. quasi dicat
si redijt ab hostibus bene rumpet testamentum. vt.j. titu.i. si
quis filio .ſ. sed ꝛ si pater eius. in tertia regula ponitur ta
lis casus. habebat gaius filium ꝛ ex eo nepotem ꝛ ex nepo
te pronepotem:ꝛ sperabat habere ex pronepote atnepotem
ꝛ ex atnepote trinepotem instituit sibi heredem filium ꝛ atne
potem ꝛ trinepotē ꝛ nepotē ꝛ pronepotem preterijt.certeva
let testamentum.est autem hoc intelligendum si nepos ꝛ pro
nepos p̄teriti morianꝫ aū filiū.vt.s̄.e.l.ſ.vñ ꝛ si fili⁹ ꝛ nepos
ꝛc.in p̄ma colūna.

¶ Nūc de.l. Vidiſti ꝺ filiū galli quō ꝺ ſuluerit q̄liter inſtitua
tur nepos q̄ poſt mortē aui naſcit ne rūpat teſtīm aui. ſed q⁊ il/
lud ſufficiēs nō erat eo ꝙ de eo tm̄ nepote inſtituēdo dicebat
q̄ poſt mortē aui naſcebat. ſō iulius velleius adinuenit ꝺ filiū
in nepote nato viuēte auo ⁊ no. ꝙ ħ. l. velleia a iulio velleio ī
ducta duo ħz capita. ſ. p̄mū ⁊ ſcōm. ſz nō multū aperte de ſe/
cūdo in lr̄a dicat: ſed q⁊ dicit lr̄a p̄mū credo ꝙ ſit dictuz reſpe
ctu ſecūdi capiſ. ⁊ loq̄tur p̄mū caput q̄ñ q̄s nō ħz filiū ⁊ inſti
tuit nepotē q̄ naſcitur⁹ eſt ſe auo viuo ex vr. filij iam mortui ⁊
iſtud idē caput ħz locū q̄ñ facit. aliq̄s teſtīm ⁊ ħz filiū viuū qui
filiū⁹ mortī poſt factū teſtīm añ natiuitatē nepoſ ūſtituti: q̄bus
q̄dē duob⁹ caſib⁹ nepos p̄dict⁹ ab auo inſtitut⁹ nō rūpit teſ.
ei⁹: ⁊ de p̄ dictoꝝ duoꝝ caſuū planū eſt q̄ dixi. ſed in ſcō vi
debat ꝺ riū. q⁊ tpe teſtamēti aui filiū⁹ p̄cedebat nepotez q⁊ vi/
uebat filiū⁹ vt dictū eſt. vnde nō videbat neceſſe ꝙ nepos na/
ſcitur⁹ inſtitmētur. ſed certe imo eſt neceſſe q⁊ debem⁹ inſpice/
re tp̄s q̄ naſcit nepos q̄ tpe forte nō erit filiū⁹ viu⁹. vñ nepos
iueniēs ſe primū auo: ⁊ ab eo p̄teritū rūpēt tm̄ teſtīm ſuū q̄uiſ
eni ꝟba. l. velleie ſint ita ꝺcepta oīs virilis ſex⁹ is q̄ teſtamen
tū faciat inſtituat eū ſubaudi q̄ ei futur⁹ erit ſuus hr̄s ſi filiuſ
mortu⁹ eſt iā ſe teſtāte viuo ⁊c. tñ admittūt nepotē ad hr̄dita/
tē aui vt eius nō rūpat teſtīm ſiue inſtituat nepos ab auo eo
tpe quo filiū⁹ nō ſit viu⁹: ſiue eo tpe quo filiū⁹ ſit viu⁹. q̄ tñ filius
poſtea de medio tollit invita aui: ⁊ añ natiuitatē nepoſ. ꝺ⁹ ꝯ
au⁹ faciēs teſtīm ita dicēre in ħ ſcō caſu p̄mi capiſ. l. vel. filī
um meū mihi hr̄dē inſtituo ⁊ ſi filiū⁹ me⁹ me viuo moriet⁹ tūc
q̄ mihi nepos ſiue q̄ nepſ viuo me nat⁹ nata ve fuerit. ⁊. x. mē
ſes q̄b⁹ filiū⁹ me⁹ mortu⁹ fuerit hr̄s mihi ſūto. ⁊ ħ vult dicere
vſq; illuc etiā ſi parēte viuo ⁊c. credo ꝙ incipiat ſm caput dōe
l. velleie qō q̄dē ſm caput loq̄tur nō de nepote naſcituro: ſed
de iā nato. nā ⁊ de eo nepote dedit velleiꝰ ꝺ filiū. ſ. q̄liter ſi q̄s
habeat filiū ⁊ nepotē: ⁊ timeat ne in vita ſua fiat ei ſu⁹ nepoſ
ſublato de medio filio debeat nepos ab eo auo inſtitui: ſed ⁊
ſi hēat aliq̄s filiū ⁊ nepotē ⁊ ꝓnepotē: ⁊ ita dicat filiū ⁊ nepo
tē meū mihi hr̄des inſtituo. ⁊ ſi me viuo moriaꝰ dict⁹ me⁹ ne/
pos ⁊ filiū⁹ iſtituo mihi ꝓnepotē. certe mortuis vtriſq;. ſ. filio
⁊ nepote invita teſtanꝺ ꝓnepos p̄dict⁹ inſtitut⁹ a ꝓauo ſuc/
cedēs in locū ſui hr̄dis ꝓauo p mortē. ſ. filij ⁊ nepoſ nō rum/
pet teſtīm ꝓaui cū ſit ab eo inſtitut⁹ vt dictū eſt. ¶ Et bñ ver
ba. Verba galli in p̄n. hui⁹. l. poſita ſunt defectiua: ⁊ iō ſunt
ſuppleta p nos. dic ſceuola vt. ſ. e. l. §. idē credēdū ⁊. §. ⁊ quid
ſi tm̄. ⁊. §. q̄d ſi is. verba añ. l. vel. nō ſunt defectiua. imo be/
ne ſe hīt q⁊ ptinēt ad omnes caſus. i. extēdūtur ad oēs cāus
ſuppletos in galli ſnīa q̄ ꝟba ſunt. ſ. ꝓxi. §. vbi q̄ teſtīm faciet
is oīs virilis ſexus inſtituat eū q̄ ei futur⁹ erit ſu⁹ hr̄s ſi filius
mortu⁹ eſt iā ſe teſtāte viuo: ⁊ q̄ ꝟba admittūt nepotē ad he/
ditatē aui vt ei⁹ nō rūpat teſtīm: ſiue inſtituat nepos ab auo
eo tpe quo filiū⁹ nō ſit viu⁹: ſiue eo tpe quo filiꝰ ſit viu⁹. q̄ tñ fi
lius de medio poſtea tollit in vita q̄ ⁊ añ natiuitatē ꝓnepoſ
vt dixi. ſ. ꝓxi. §. ⁊ eſt ħ vez dicit ſceuola de ꝟbis. l. vel. ſ. ꝙ p
tineāt ad oēs dictos caſus ſi teſtato⁊ ſibi ꝓuidere volēs con
tra nepotē vel ꝓnepotē natū viuo filio dicat ita in teſtō ſi q̄s
ex his hr̄dib⁹ q̄ ſui ſunt ſu⁹ eſſe deſierit. tūc ſit hr̄s ille q̄ ſu⁹ be
res inueniat. vñ pone ꝙ hēbā filiū titiū ⁊ ex eo nepotē ſeiuz
⁊ ex nepote ꝓnepotē hr̄des iſtitui filiū ⁊ nepotē pone ⁊ inſti/
tui mihi dictū ꝓnepotē: vel etiā eū exheredaui ſub illa ꝺdītio
ne ſi ſui heredes deſierīt eſſe ſui hr̄des. nūquid rūpet āmodo
teſtīm meū ꝓaui. ⁊ ꝺ⁊ ꝙ nō. etiā ſi efficiat mihi ꝓrim⁹ p mortē
filij mei ⁊ nepoſ: ⁊ poſtea ego moriar ⁊ hoc eſt vez ſiue filius
decedat ⁊ poſtea nepos me auo viuo q̄ ſum ꝓau⁹ ad dictum
ꝓnepotē ⁊ poſtea ego ꝓau⁹ moriar. ⁊ ħ dicit: vel dic ꝙ loqui
tur de ꝟbis ſcōi capiſ. l. velleie. vt no. in libro meo. ¶ Elidē
dū. ſ. ꝓxi. §. facta eſt mētio de ꝟbis ſecūdi capitis. l. velleie. q̄
ꝟba fuerūt talia vt ibi ꝺ⁊. ⁊ hic materialiter ite⁊ ponuntur ſi
q̄s ex ſuis hr̄dib⁹ ſu⁹ hr̄s eſſe deſierit aliq̄mō: tñ liberi ei⁹ ⁊
ceteri. i. nepotes ⁊ ꝓnepotes: ⁊ deinceps hr̄des ſuccedant in
locū dictoꝝ ſuoꝝ q̄ ſui eſſe deſierint. modo q̄rit hic. nunq̄d p
interp̄tationē dictoꝝ ꝟboꝝ poſſit admitti caſus quē tibi ſta
tim dicā: q̄ſi p̄tineat ad ſcōm caput. l. velleie. gai⁹ habebat fi/
lium titiū ⁊ ex eo ſeiuz nepotem ⁊ filiū⁹ fuit capt⁹ ab hoſtib⁹: ⁊
gaius remāſit in ciuitate cū ſeio nepote. ⁊ fec teſtīm ħ gai⁹ ⁊ in
ſtituit ſibi heredē dictū nepotē. ⁊ deceſſit idē gai⁹. poſtea de/
ceſſit filius apud hoſtes exiſtens vl deceſſit filius ante apō
hoſtes q̄ decedēt in ciuitate pater ei⁹ gai⁹. nunq̄d dictus ne
pos ſuccedēdo in locū ſui heredis nō rūpet teſtīm aui ex cōſi
lio ſcōi capitis. l. velleie p̄dicto. ⁊ videt ꝙ ex dicto ꝺ filio non
rūpat. q⁊. l. velleia. in dict⁹ ſuis verbis ſuis nō poſuit aliquid
ꝙ ſignificaret tp̄s quo ſu⁹ eſſe deſinat ille q̄ eſt ſuus ⁊ primi/
o⁊. g̃ videt ꝙ ſiue ante mortē teſtatoꝝ ſiue poſt ſuus eſſe deſi/
nat per mortez ille filiꝰ q̄ eſt apud hoſtes nō rūpat teſtīm aui
nepos ab eo inſtitut⁹ ſm dictū ꝺ filiū. immo dico tibi plus: q⁊
etiā ſi mortuo patre teſtante deſinat p mortē eſſe ſu⁹ filiꝰ qui
erat apud hoſtes videtur deſijſſe eſſe ſuus viuo patre: q⁊ nec
redijt nec nūc pōt redire: ⁊ ſic fingitur eſſe mortu⁹ prima hora
captiuitatis: ⁊ ſic optime pertinet iſte caſus quē dixi ad ſcōm
caput. l. velle. q⁊ caput loquitur q̄ñ aliquis habet filiū viuum
⁊ nepotem ex eo natuz, ⁊ inſtituit eos. ⁊ poſtea tollitur de me
dio filius viuente auo ⁊ nepote. ¶ Ille caſus. Titius ha
bebat filiū ſeiū qui ſei⁹ habebat vroꝛē p̄gnantē tu titius pa
ter feciſti teſtamētū: ⁊ ita in eo locutus fuiſti. inſtituo mihi he
redē ſeiū filiū meū ⁊ nepotez meū quē naſci ſpero ex dicta vro
re ſeij p̄gnante. poſtea ſeio filio tuo viuēte peperit vroꝛ ſua ⁊
natus fuit gaius. pone. ⁊ poſtea deceſſit ſei⁹ filiꝰ tu⁹. ⁊ poſtea
deceſſiſti tu titius. nunq̄d gaius nepos tu⁹ rūpet teſtīm tuū ⁊
rñdet iuriſcōſult⁹ iulian⁹ ꝙ nō rūpit ibi iuliano ⁊c. planus eſt
ergo hic caſus ⁊ non difficilis q̄uis in p̄n. hui⁹. §. dicat ꝙ eſt
valde difficilis. ſed certe ea rōne appellat difficilis q⁊ nō per
tinz ad ꝺ filiū galli: q⁊ illud loq̄tur de nepote q̄ naſcit mortuo
patre ⁊ auo: hic añ nepos vtroq; viuo natus eſt. ⁊ hoc ꝙ di
xi de ꝺ filio galli nō eſt hic in littera. Itē alia rōe dicit difficil
vt dicit hic in littera ibi nō eniz ⁊c. ſ. q⁊ nō ptinet ad p̄muz ca
put. l. vel. nec ad ſcōm. ad p̄mū añ caput. l. vel. nō ptinet q⁊
tpe quo naſcit dict⁹ nepos nō eſt ſu⁹ heres auo: q⁊ vt dictum
eſt nat⁹ fuit viuēte patre ⁊ p̄mū caput. l. vel. loquit de eo ne/
pote q̄ ſu⁹ naſcit. i. mortuo iā filio q̄ nō viuebat tpe teſtamen
ti aui q̄ viuebat vel ſublat⁹ eſt de medio añ natiuitatē nepo/
tis ⁊ ħ dicit ħ lr̄a breuit. nō eni ſu⁹ hr̄s eſt tpe q̄ naſcit deni/
q; ſupioꝛe capite. vt liceat inſtitui nō dū natos: q̄ cū naſcerent
ſui erunt permittit ⁊c. Item non pertinet caſus huius. §. ad
ſcōm caput. l. vel. quia in poſteriori: ſiue in ſecundo capite. l.
vel. non videtur alius nepos inſtitutus ab auo, phiberi rum
pere teſtamentum aui ſuccedendo dictus nepos in locum
patris ſui q̄ ille nepos qui iam natus erat tempoꝛe teſtamen
ti aui. ſm eniz caput. l. vel. nō permittit inſtituí naſcituros. q⁊
loquitur de iam natis ⁊ vetat rumpi teſtamentum aui per ne
potem iā natū. licet media pſōa de medio tollat. i. filius q̄ eſt
pater nepotis: ⁊ vetat dictum ſm caput ne ob eā rē minus ra
tum eſſet teſtamentum aui q̄ ſuccedat nepos media pſona
de medio ſublata. i. filio p̄dicto. cum ergo nullo iure. i. nul/
lo capite. l. velleie. ſit inſtitutus dict⁹ nepos nūquz nat⁹ quō
eſt iſtitut⁹ vtilit ſm ꝺ filiū. l. vel. certe nō ē. pozzo ad hoc vt pꝛ
tineat ad aliqō de p̄dictſ capitib⁹. l. vel. opoꝛtet ꝙ vtilit ſit
inſtitutus nepos p̄dict⁹ ſm cōfiliū p̄mi capitis vel ſcōi dicte
legſ. ꝙ ħ nō fuit cū tpe teſti nō eēt natus. ⁊ ħ dic breuit littera
ibi nec poſteriozi ali⁹ ſuccedēdo ꝓhiberi videt rūpere: q̄ q̄ia
natus erat. ⁊ accipietis lr̄am infra poſteriozе capite, nō p̄mit
tit inſtitui. ⁊ legas cōtinue vſq; illuc iuliano ⁊c. ⁊ ibi rñ. Juli.
c⁹ ſnīa recepta ē ad caſuz h⁹. §. vt dixi in p̄n. h⁹ caſus poſitōis
⁊ dic ꝙ dict⁹ nepos gaius nōdū nat⁹ inſtitut⁹ a te titio auo
nō rūpit teſtīm tuū q̄uis naſcat viuo patre ſuo: ⁊ pater ſuus
poſtea moriat. ⁊ ħ ex ſnīa ⁊ volūtate tacita p̄mi ⁊ ſcōi capiſ
l. vel. q̄uis nō ex ꝟbis eoꝝ capitum. ⁊ dicuntur cōmiſceri ca
put p̄rimuz: ⁊ ſm legſ vel. iō q⁊ aliq̄d eſt in nr̄o caſu de p̄mo
capite dce. l. q⁊ inſtitut⁹ fuit nōdū nat⁹ ⁊ aliq̄d ō ſcōo q⁊ loquit
de eo nepote q̄ naſcit adhuc viuo filio q̄ filiꝰ poſtea de medio
tollit. ⁊ ħ vſq; illud q̄rem⁹ ⁊c. ſed q̄d ſi dictus nepos a te titio

auo istitut⁹ ⁊ nat⁹ postea viuo suo pr̃e filio tuo emãcipat⁹ sit a te auo: ⁊ postea decedat pr̃ su⁹ fili⁹ tu⁹ ⁊ postea tu au⁹. nun qd est ãmodo su⁹ hr̃s test. auo. vt ita adeat ẽt inuit⁹ hr̃ditatẽ tuã vt faciũt sui hr̃des an volũtarie: ⁊ dic̃ cꝫ volũtarie. ⁊ hoc fm ista iura. hodie aũt p ꝓtorẽ nulla est dr̃ia inter suũ ⁊ emancipatũ: qz vterꝫ volũtarie adit. vt. j. de acq. here. necessarijs.

Inter cetera. Multa sunt q̃ desiderank̃ necessario in oz mẽtis. certe vnũ est p̃cipuũ ink̃ alia. s. cꝫ fili⁹ q̃ est in ptate testa tor̃ instituak̃ p testoz̃ẽ vel exhr̃dek̃. nã si ptereak̃ nõ valet ipo iure testm̃ nisi sit dict⁹ fili⁹ apd hostes qz certe non fuit testm̃ ipso iure nullũ cũ p captiuitarẽ exiuerit de ptate pr̃is. Si aũt testoz̃ exhr̃det filiũ suũ emãcipatũ ⁊ in ptate ostitutũ ptereat ppẽ pteritũ pñt ambo venire ad hr̃ditatem pr̃is ab intestato emãcipat⁹ aũt p̃dict⁹ si velit ꝺ ta. petẽ nõ põt. ⁊ b̃ dicũt iste tres. ll.

De iniust. rupto ⁊ irrito facto testõ. Ru.

Testamẽtũ. Hec. l. cũ. l. seq. exponit rubzicã ⁊ ponit ipo iure ⁊ dicit illud esse iniustũ testm̃ qdcꝫ nõ valere in q̃ solẽnia iura desunt: de qb⁹ solẽnib⁹ dixi. s. ti. l. l. añpe. Itẽ ⁊ illõ in q̃ pr̃ pteriit filiũ in ptate sua ostitutũ. scdo ponit de secũda parte rubzice. i. de illo testõ qd per aliud rũpik̃ testa. ex q̃ scdo aliqs põt hr̃s existere velut: qz rite pfectũ est scdm: ⁊ si nõ sit rite pfectũ scdz testm̃. ẽ tm̃ iure militari factũ. vel est in eo scriptus talis q̃ ab intestato venire posset: tm̃ p istd scdz rũpik̃ prio põit de tertia parte ru. i. de illo testõ qd ostituik̃ irritũ non Dadita hr̃ditate ab hr̃de instituto ī dicto testõ. ⁊ b̃ dicũt. Posthumi. Heui⁹ facẽ volẽs testm̃ q̃siuit ab vlpiano filiũ qlik̃ possit facẽ vt nõ rũpek̃ ⁊ dixit ei. dñe ego spero hr̃e posthumos nascituros ex me ⁊ filijs meis masculi dixit ei vlpian⁹. frak si tu vis cꝫ testm̃ tuũ nõ rũpak̃ p dictos posthũos instituas eos hr̃des: vel noiatim exhr̃da eos. nã si inueniret se pteritos tpe quo nascerẽtur rũperet testm̃ tuũ. ⁊ si tu vis scire q̃ sunt illi posthumi q̃ rũperet testm̃ si nõ essent a te instituti vel noiatim exhr̃dati ego dicã tibi. nã sunt illi q̃ nascent̃ post mortẽ tuã ex te vl̃ ex filio vl̃ nepote vl̃ pnepote tuo vl̃ ex alijs tuis descẽdẽtib⁹ p virilẽ sexũ q̃ posthumi inueniũt se primio ra tua nascent̃: siue exhr̃des eos anteq̃ instituas tibi aliquẽ hr̃dẽ: siue inter medias duoz̃ tuoz̃ hr̃dũ institutiões siue inter istitutũ a te ⁊ substitutũ sp nõ rũpet testm̃ tuũ p eoz̃ agnationẽ ⁊ est rõ q̃re nõ: qz idẽ esset filio tuo iã nato ⁊ rõ diuersitatis nõ põt reddi inter filiũ iã natũ ⁊ posthumos g̃ idẽ ius oz statui. ex his aũt q̃ dixim⁹ in hac. l. ⁊. s. eo. l. i. ij. rñ. s. posthumi pteriti agnatõe rũpi testm̃ iã nato aũt pteríto ab initio testm̃ nullũ esse appet tibi q̃ alia cã est filioz̃ iã natoz̃: alia posthumoz̃. nã iã nati pteriti iniustũ ⁊ ipso iure nullũ faciũt testamẽtũ a pncipio ⁊ ex postfacto. posthumi aũt inueniẽtes se pteritos rũpũt testm̃. ita demũ si nascant̃. Itẽ scias dixit vlp. q̃ si tu facias testm̃ ⁊ instituas tibi hr̃dẽ posthumũ vl̃ eũ noiatim exheredes ⁊ sic fecerit firmum hoc testamentum: ⁊ postea faciat aliud testamentum. in quo p̃dictum posthumum preteream: ⁊ postea nascak̃ tibi dict⁹ posthum⁹. i. siue post mortẽ tuã siue adhuc te viuo vtrũq̃ p̃dictoz̃ tuoz̃ testõz̃ est ruptuz̃ scz̃ pmũ p scdz̃. nã scdz̃ valuit tãdiu q̃diu nat⁹ fuit posthum⁹ vt tibi iã dixi: ⁊ ita potuit rũpe pmũ. vt. s. e. l. i. ij. rñ. scdz̃ autẽ est ruptũ p agnationẽ dicti posthumi: ⁊ si tu vis scire. q̃d ẽ nominatim posthumũ exheredare dico tibi: qz siue ita dixer̃ qui cũq̃ mihi nascak̃ exhr̃s esto siue ita q̃cũq̃ mihi nascak̃ ex seia exheres esto. siue ita venter exheres esto siue ita posthumus exheres esto. semper erit nominatim a te exheredatus ⁊ per suam agnationẽ nõ rũpz̃ testamentum tuum ⁊ hoc dico vez̃ esse siue nascak̃ post mortez̃ tuã siue in vita tua post factã dictã exheredationẽ. Licet aũt. Adhuc loq̃tur vlp. ex viuo ⁊ dic̃ ei q̃uis dixerim tibi in pn. hui⁹. l. cꝫ posthum⁹ pterit⁹ rumpit testm̃ tuũ p suã agnationẽ: tm̃ q̃q̃ partẽ rũpit: partẽ nõ. puta si instituas tibi hr̃dẽ titiũ ⁊ posthumũ tuũ exhr̃des: ⁊ postea substituas dicto titio seiũ: ⁊ in dicto scdo gradu substõnis nil hil dicas de dco posthũo ⁊ ita eũ ptereas. nã b̃ casu pm⁹ gd⁹ i. institutio titij a q̃ fuit posthum⁹ exhr̃dat⁹ valet. scdz aũt. i. substõ seij rupt⁹ ⁊ rupta ẽ: qz ab eo ⁊ ab ea fuit posthu. pteritus ⁊ adeo est b̃ verũ cꝫ si deliberãte dicto titio p̃ gradu a te scripto nascak̃ posthum⁹: ⁊ ita nascak̃ eo tpe quo seius titio a te substitut⁹ adire nõ poterat ex substõne: ⁊ postea titi⁹ institut⁹ repudiet ex instõne nõ poterit obtinẽ ex substõne sei⁹ hẽditatẽ tuã. nã in gradu scdo p̃dicto a quo posthum⁹ fuit pteritus vt dictũ est rupto ⁊ infirmato p natiuitatẽ dicti posthumi lz fuit nat⁹ deliberãte instituto nõ põt ãpli⁹ inde hr̃ditas obtineri. ⁊ p̃dicta ꝓbo tibi a filii. video enim cꝫ si instituẽs tibi hẽredẽ dictũ titiũ sub ꝺditõe si nauis ex asia venerit vsq̃ ad annũ ⁊ nõ exhr̃des dictũ posthumũ lz ptereas: ⁊ pẽdẽte ꝺditõe dicte instõnis titij nascak̃ posthum⁹ ⁊ ita nascak̃ posthumus eo tpe quo instituꝰ adire non poterat: rũpik̃ grad⁹ dicte institutiõis ꝺditiõak̃ adeo cꝫ si postea ꝺditio existat nõ põt hr̃e tius institut⁹ hr̃ditatẽ. g̃ idẽ est in nr̃o casu vbi titi⁹ instituꝰ pure deliberabat ⁊ interim posthum⁹ est nat⁹: sed ⁊ si instituas tibi titiũ hr̃dẽ sub ꝺditõe p̃dicta ⁊ posthumuz̃ pteristi ⁊ titio p̃dicto substituisti seiũ ⁊ in substitutiõe filr̃ pteristi posthumũ ⁊ pẽdẽte ꝺdi. dicti titij instituti nat⁹ fuit posthum⁹ posthumo poti⁹ loc⁹ erit ad hr̃ditatẽ tuã cꝫ dicto instituto vl̃ substituto: ⁊ b̃ siue existat post natiuitatẽ posthumi ꝺditio instituti siue deficiat. ⁊ b̃ iõ qz p suã natiuitatẽ rũpit posthum⁹ g̃ dũ dicti instituti ⁊ etiã substituti: a q̃b⁹ fuit pterit⁹. vt dictum est. si aũt posthum⁹ dict⁹ nat⁹ fuit post defectũ ꝺditiõis p̃dicti titij instituti nõ rũpit gradũ dicti instituti: qz inuenit eum nullũ ꝓpk̃ defectũ dicte ꝺditiõis: rũpit tm̃ gradũ dicti substituti a quo fuit pterit⁹: ⁊ ita cũ inueniebat gradũ instituti ruptũ ⁊ rũpat gradũ substituti lz sibi hr̃ditatẽ tuã. ⁊ b̃ vsq̃ ad. l. nã ⁊ si. §. rũpẽdo. ibi aũt dicit pone cꝫ dict⁹ posthum⁹ fuit pterit⁹ a dicto instituto sub dicta ꝺditõe: ⁊ fuit exhr̃dat⁹ a dicto substituti gradu. ⁊ postea nat⁹ fuit posthum⁹ eo tpe q̃ institutus viuebat. ⁊ ita natus fuit eo tempore quo institutus poterat habere hereditatem tuam conditiõe exñte: ⁊ ita pendet scds grad⁹ ex p̃ non solũ certe p̃m⁹ p̃dict⁹ gradus rupt⁹ est a quo fuit posthum⁹ pterit⁹; sed etiã scds a quo fuit posthum⁹ exhr̃dat⁹ q̃ scds pẽdebat ex p̃ a tpe natiuitat̃ posthumi vt dictuz̃ est. ⁊ ita in totũ testm̃ ruptũ est p dictã natiuitatẽ postumi ⁊ sic hz totã hr̃ditatẽ posthum⁹. sec⁹ aũt esset in filio tuo iaz nato. nã si filiũ tuũ iã natũ a gradu instituti pteristi ⁊ a gradu substituti exhr̃dati. lz gradũ instituti faciat ipo iure nullũ gradus tm̃ substituti valere patik̃. ⁊ est rõ plana. vt not. s. ti. i. l. iij. §. fi.

Iꝫ q̃s filio. titi⁹ hẽbat ⁊ b̃ dic̃ vsq̃ ad. l. si q̃s filio. filiũ seiũ q̃ sei⁹ hẽbat vx. p̃gnatẽ fecit hic titi⁹ testm̃ ⁊ exhr̃dauit dictũ suũ filiũ ⁊ gaiũ exneũ instituit sibi hr̃dẽ sub cõditiõe si nauis venerit ex asia. mortuo b̃ titio ⁊ pẽdẽ. ꝺd. institutiõis dicti gaij dict⁹ fili⁹ exhr̃dat⁹ decessit vl̃ etiã p̃ existẽtẽ ꝺdi. deliberãte dicto hr̃de instituto dict⁹ exhr̃dat⁹ decessit ⁊ postea natus fuit nepos q̃ erat in vẽtre vxoris seij tpe testamẽti titij. q̃ritur an b̃ nepos rũpat testm̃ titij aui sui. ⁊ videtur cꝫ sic: qz nõ fuit ab auo instituꝰ vel exhr̃dat⁹. sed pteritus dicit tm̃ hic cꝫ nõ rũpit: qz nõ fuit necesse exhr̃dari vel instituí dictum nepotẽ in vẽtre existentẽ cũ pater dicti nepotis eũ pcedebat tpe testamẽti titij aui: ⁊ ita institutus predictus habebit totã hereditatẽ titij exñte ꝺditiõe sue instõnis vl̃ cõpleta sua deliberatiõe quã cepit facẽ post exñte ꝺditõe instõis ⁊ volente eo instituto hr̃ditatẽ hr̃e. lz q̃d si nolit hr̃e istituꝰ hr̃ditatẽ certe erit dict⁹ nepos su⁹ hr̃s ab itest. auo suo: ⁊ vtrũq̃ de p̃dictis habet ꝓpriam rationem ⁊ primum habet talem rationem: quia ille demum agnoscendo rumpit testamẽtũ quẽ nemo p̃cedebat tpe mortis testantis. in nostro autem casu p̃cedebat fili⁹ nepotẽ nasciturum. vnde sicut dictum est non fuit necesse cꝫ dict⁹ nepos instituere k̃ vel exhr̃dare k̃. scds aũt hz talẽ rõnẽ qz ille succedit ab intestato illi q̃ mortu⁹ cui est delata hr̃ditas mortui ⁊ nulli alij añ eũ. filio aũt p̃dicto exhr̃dato nõ fuit delata hr̃ditas pr̃is sui ab intestato q̃uis instituꝰ

a pre repudiauit:q; deliberāte instituto vl' pēdēte adhuc odi
tiōe instōnis instituti decessit dict' fili' exhr̄dat'.istō tñ.s. q
dict' nepos succedat auo ab intestato instituto p̄dicto repu
diare:ita demū vez ē si tpe mort dicti sui aui fuit nepos p̄di
ct' in vtero vtroz filij sic ⁊ in p̄nci.casus dixi. Si aūt p' mortē
aui fuit ꝺtēt' ⁊ mortuo pre suo nat':certe nō vēit ad hr̄ditatē
aui de iure ciuili tanꝝ su' hr̄s aui nā.nō erat adhuc aīal tpe
mort aui:neq; ad bo.pos.de iure p̄torio tanꝝ nepos siue co
gnat' aui. Ez q̄d retēto eodē casu si dict' nepos erat in vte
ro tpe mort aui.pr̄ aūt su' erat apō hostes ⁊ decessit apō ho
stes post mortē dicti aui:nunq̄d nepos p̄dict' ab auo p̄terit'
vt dictū est nūpit testīi aui nascēdo post mortē aui.⁊ ōz q̄ sic
nā b̄ casu bñ fuit necesse q̄ au' instituere eū vl' exhr̄dare:q̄a
pr̄ ei' nepot nō p̄cedebat eū nepotē tpe mort aui:q; nō cre
dit fuisse in reb' hūanis dict' fili' apō hostes capt' tpe mor
tis aui:q; apō hostes decessit:q̄uis si dict' fili' fuisset reuer
sus ab hostib' fuit post mortē aui p̄dicti q̄ erat su' pr̄ ⁊ inue
nisset ab eo p̄teritū facēt testīm ei' iniustū ⁊ ipso iure nullū. ez
q̄d si dict' fili' ab hostib' capt' ꝺcepit nepotē apud hostes
q; vroz ei' iuit ad eū vl' fuit capta cū eo ⁊ b̄ viuēte auo p̄dcō
⁊ in ciuitate exīte.⁊ postea moriat' apō hostes dict' fili' ⁊ p'
ea moriat' au'i citate q̄ au' fecerat tes.tali mō.vt dez ē.s.⁊ p'
ea nepos reuertat' ab hostib' cū matre sua. certe nūpit testīm
aui inueniēs se in eo p̄teritū.sic ei fili' ab hostib' rediēs ⁊ inue
niēs se p̄teritū ab eo auo q̄ ē su' pr̄ hez postliminiū ⁊ nūpit tes.
aui vt dictū est.ita etiā b̄ nepos.nō ei est vis vtrū nepos fuit
ꝺcept' in ciuitate viuo auo:an ꝺo apō hostes fuerit ꝺceptus
⁊ redeat talī mō vt dictū est.vl' dicat q̄ nepos fuit reuersus
cū pre ⁊ mr̄e vt notaui in libro meo.p ea g̃ q̄ dicta sunt appet
q̄ sui hr̄des succedēdo.i.nascēdo post factū testīm nō nūpūt te
stamētū.s.siue sint in eo instituti siue sint in eo exhr̄dati ab eo
g̃du ad quē defuncti hr̄ditas deferr̄.s.si ille grad' a q̄ exhr̄dā
tati sunt dicti filij hr̄des valeat vt qz ꝺdito īstōnis illi' q̄ erat
instituť in dicto gradu a q̄ gradu exhr̄dat' est su' erstitit ⁊ in
stitut' adiuit vl' instituť pure in tertio gradu adiuit vt dictū
est in p̄n.h' casus.al's si nō valeret dict' grad' nō esset dubi
tari necesse q̄ nō nūper:qz ille grad' q̄ null' ē nō p̄t nūpi.vt.s.
l.pr.§ p' defectū:siue g̃ valeat siue non valeat ille grad' a q̄
su' exhr̄dat' est nō nūpit eū dict' su'.qō aūt dictū est in ȳsi. ez
si pr̄ ⁊c.q̄ nepos p̄teritus ab auo succedēs in locū pr̄is sui ab
hostib' capti nūpit testīm aui.vez est.sec' aūt esset si iuēiret se
institutū vel exhr̄datum:qz tūc non nūpet testīm dicti aui.⁊ qō
dictū est de captiuitate pr̄is idē est de morte dicti pr̄is vl' alia
pēa filio irrogata p quā erat de ptāte testant.nā semp nō nū
pit nepos testīm aui:si inueniat se ab eo instituti vl' exhr̄datū
Inītū fiet. Dictū est.s.e.l.i.in vltio nī.de vno mō q̄ testīm
sit irritū.nūc aūt illā materiā de testō inito vult iurisco. alti' p
tractare,⁊ de ea tractat p totā hāc.⁊.l.se.⁊ vsq; ad.l.vez est.⁊
diuidas hāc.l.b̄ mō vt ponas vnū casū vsq; ad.§.ei' q̄ depor
tatur ⁊c.alīū aūt vsq; ad.§.hi aūt oēs ⁊c.alīū vsq; ad.§.ez nec
eoz ⁊c.alium autē vsq; ad.§.q̄ten' tñ ⁊c.alīū aūt vsq; ad.§.
filijsfa q̄ ꝺtinuat cū.l.nā ⁊ si ⁊c.pōas g̃ ita casū h'.§.irritum.si
p' testīm factū testōz ab hostib' capiat vl' passus sit testōz se
vēdi ad p̄cīū participādū vl' sit dānat' capite vl' ad bestias
vl' ad gladiū vl' alia pena q̄ vitā ei adimat:fit testīi ei' irritū
stati cū sniaz passus est nec expectat q̄ p pena sit ꝺsūpt' nisi
fit miles de militari delicto ad mortē dānat' et in ipsa dāna
tiōe p̄missū sit ei testari.nā tūc nō solū pōt testari post sniaz
se lata.sed etiā testīm q̄ pus fec' vz si dixit illud velle valere.ez
q̄d si aliq̄s a p̄side sentiet deportād' post factū a se testīm.cer
te irritū fit ei' testīm.b̄ tū intelligas cū impa.cōprobauerit sen
tētiā p̄sidis latā sup dicta deportatiōe ⁊ nō an.nā cū p̄ses si
nat aliquē deportādū scribit b̄ p̄ncipi anteq̄ sniaz executiōi
mādet ⁊ p̄ncipis rūsio expectat ⁊ idē si p̄ses iterlocut' est scri
bēdo p̄ncipi de decuriōe puniēdo vl' de puniēdo filio nepote
ve decuriōis post sniaz de eis puniēdis a se p̄side latā.nā nō
stati lata snia p̄sidis est pene fu' dict' decurio.vl' filius vl' ne
pos ei'.sed cū p̄nceps ꝺprobauerit p suas lras dictā p̄sidis
sniaz:ez post sniaz a p̄side latā soleāt recipi in carcerē dicti de
portādi vl' decuriōes vl' filij eoz ⁊ nepotes.vñ si aū rūsiones
p̄ncipis decesserit dict' deportād' vl' decurio vl' fili' decurio
nis:vl' nepos valebit ei' testīm:nisi ꝺsciez sibi mortē eo q̄ vo
lebat pus mori q̄ dānari ex delicto qō se cōmisisse sciebat. si
aūt ꝺsciisset sibi mortez alia de cā nō inītat' ei' testīm. puta te
dio vite.vl' ppr̄ipatiētiā aduerse valitudis vl' cā iactationis
sic faciūt q̄dā philosophi.si aūt iste tal' nō fec' testīm cognatis
deferr̄ ei' hr̄ditas.p̄dicta aūt distinctio hez locū etiā in milite q̄
fec' testīm vl' ab intestato decessit. Ez q̄d si p̄dicti quoz testā
sunt facta inrita ꝓpr̄ cās supradictas appellauerūt a snia ō
eos lata.certe capite nō minuuntur.nec eoz testā fiunt inrita
sed ⁊ de nouo testīm facē pñt.nec etiā ea rōne q̄ videant' icer
ti de statu eoz ꝓhibent' de nouo testīm facere.sed ⁊ si p̄ses nō
recipit appellationē eoz sed pena eoz remorat' est scribēdo
impatori:q̄lit' eū p̄ses p sniam dānauerat nō fiūt eoz testamē
ta inrita interiz:⁊ bñ ez p̄ses talē remorari penā vt dictum est
nisi in casib' veluti si ille quē ꝺdēnauit est latro manifest' vel
talis q̄ p̄rūpit seditionē in ciuitate quā regebat p̄ses p̄dict'
vl' tal' q̄ cōmisit factionē cruentā. puta qz interfec' vnū de ma
iorib' ciuitat.l' si sit alia iusta cā ꝓpr̄ quā immunear ciuitati pe
riculū nisi incōtinēti puniat' ꝺdēnat'.his enī casib' nō tenet'
p̄ses ipatori scribē hez statiz condēnatum punire dez.⁊ postea
scribē b̄ ipatori ad suā excusationē. Ez pōe q̄ aliq̄s fuit dān
nat' illicite vr puta decurio fuit dānat' ad bestias. certe non
fit ei' testīm qō ꝑius fecerat irritū qz snia non valuit ipo iure ⁊
idē est in testō ei' dānati q̄ nō erat de iuris dictiōe p̄sidis. Itē
scias q̄ p̄ter illos casus quos dixi in p̄n.h'.§.est ⁊ aliud in q̄
testīm fit irritū vt in eo q̄ ēt p' mortē suā dānat' est crimīe lese
maie.vl' de crimīe repetūdaz. Itē scias q̄ q̄uis fiat irritū tes
tamētū ei' q̄ ab hostib' capit' vt dictū est.tñ si reuertat' ab ho
stib' recipit testīm vires suas. Itē ⁊ si apō hostes decedat cō
firmat' testīm p.l.cor.q̄ fingit eū mortuū p̄ma hora captiuita
tis.si g̃.l.cor.fictio recōualescē fac' testīi ⁊ restitutio p̄ncipis in
dulta ei q̄ capite dānat' erat facit recōualescē. Ez pone q̄ fi
li' me' viuit in militia p̄ncipis ⁊ ibi lucrat' est castrēse pecu.⁊
postea reuersus est domū sicq; fact' est veteran' ⁊ me pre vi
uēte fec' iure cōi testīm de dicto peculio.postea ego decessi vel
eū emācipauī:certe nō inritat' testīm ei'.⁊ idē est si dict' me' fi
li' fec' testīm in militia exīs vl' iure militari vel iure cōi. Ez po
ne q̄ tit' in militia exīs fec' testīm iure cōi ⁊ instituit sibi scius
quē nō poterat instituē nisi de iure militari.puta qz erat dict'
sei' deportat' ⁊ substituit ei gaiū quē iure cōi poterat instituē
⁊ postea decessi post an.q̄ fuit missus ō militia.certe testīm fit
inritū q̄tū ad p̄mū gradū p̄dictū.ea enī q̄ fiūt iure militari nō
valēt p' an.missiōis:⁊ ita sei' p̄ gradu institut' nō hēbit hr̄di

Verū ē.al's cer tatē.sz gai' i scdo g̃du īstitut'.⁊.h.o.
tū ē. Dictū ē.s.e.l.iij.iij.rū.q̄ testīm nūpit si ag̃scit testō:i
su' hr̄s nō istitut' ab eo vl' exhr̄dat':certe h̄.l.dic' eē idē si p'
testīm testōz adoptet vl' arroget filiū suū vl' filiā.scdo dic' tūc'
hūs filiā ⁊ nepotē ex filio mortuo eos fil' emācipauit.⁊ post
ea fecit testamentum in quo eos p̄teriit:certe non faciunt te
stamentū inītū vl' iniustū:qz vna emācipatōe eriuerūt de ptā
te pr̄is.illi aūt soli faciūt iiustū q̄ fuit i ptāte ⁊ nō ē vis in eo qō
dic' vna:qz ita fuit de facto q̄ eos fil' emācipauit vt dixi.sed ⁊
idē eēt si diuersis tpib' eos emācipasset:qz sp nō faciūt tes.in

Iustū cū nō fuit i ptāte pr̄is eiusdēq; aui ad nepotē.

§ Ipr. Titi' istituit sibi hr̄dē filiū suū seiū i testō qō i ciui
tate fec'.postea fuit capt' ab hostib' ⁊ sic fuit fcīi inritū dicti
testīm.vt.s.e.si q̄s.§.irritū.⁊ postea reuersus ē ab hostb' ⁊ sic
testīm recipit suas vires iure postliminij.vt.d.l.si q̄s.§.q̄tenus
certe nō nūpit dictū testīm.i.nō fac' iniustū dict' fili' cū sit in eo
institut'.vt supra posuit ez retēto eodē casu si fili' fuit capt'
ab hostib' ⁊ pr̄ i ciuitate remāsit:⁊ postea reuertat' dict' fili'
nō fac' iniustū testīm p̄dictū cū in eo fuerit institutus.

§ Ibine. Titi' fec' testīm in scripti ⁊ fec' illō signari signis
septē testiū ⁊ instituit in eo sibi hr̄dē seiū.postea sterit p
ānū:⁊ accepit q̄dā cartā nō scriptā ⁊ fec' eā signari septē testi
uz signis volēs dare forte intelligē ꝺ sanguineis suis vt aliō
testīm facēt in scripti ad eoz vulitatē.certe he scde tabule non

rūpit ꝑmas: qz scdō sunt nulle: z nihil valēt.

POsthum⁹. Titi⁹ hīs vxorē ꝓgnātē fec testm̄ z fec illō sigri. vij. testiū signis: z istituit sibi seiū eṙneū hr̄dē z ꝑte rūptū fuit testm̄. z postea añ dictū titiū pfez decessit dict⁹ posthum⁹. certe q̄uis hr̄s in dicto testō instituꝰ non potuissz hr̄e dītatē de iure ciuili vl̄ bo. pos. de iure ꝑtorio si dict⁹ posthum⁹ vixisset p⁹ mortē pfis eo q̄ dictū testm̄ p dictū posthumū rūptū est vt dictū est: tū qz decessit posthum⁹ añ pfez nec nat⁹ videt vñ institut⁹ hz hr̄dītatē vl̄ bo. poss. z legatarij q̄b⁹ fuit legatū in dicto testō legata sua ꝙsequent̄. Et q̄ dictū est i testamēto rupto hz locū in testō iniusto z in testō irrito. Et in testuit sibi hr̄dē sempꝛoniū ꝙsanguineū suū z dictū filiū ꝑterijt z sic est testm̄ suū. s. titij iniustū siue ipo iure nullū. vt. s. e. l. i. p⁹ ea decessit dict⁹ filiꝰ añ pfem. certe pinde erit ac si nunq̄ fuissz dict⁹ filiꝰ in rez natura. z sic dict⁹ sempꝛoni⁹ hēbit here. vl̄ bo. pos. q̄ q̄dā sempꝛoni⁹ habuisset hr̄dītatē ab intestato: si dict⁹ filiꝰ nūq̄ fuisset in rez natura. z dict⁹ titi⁹ intestat⁹ decessisset sec⁹ añ si dict⁹ sempꝛoni⁹ nō fuisset ita ꝙiūct⁹ testōꝛi vt dcm̄ est. qz tūc hr̄et here. vl̄ bo. poss. lz filiꝰ q̄ fec esse iniustū testm̄ de cessertañ pfez. alij dicūt q̄ siue erat ita ꝙiūct⁹ testōꝛ sempꝛoni⁹ siue nō sp dz hr̄e hr̄dītatē z in lr̄a subaudiūt h̄ marie. In irrito añ ita pone exēplū: pōe q̄ dict⁹ titi⁹ fec testm̄ z in eo instituit dictū suū ꝙsanguineū cū nō hēret filiū natū vl̄ na scituꝝ ꝑcīū participādū vl̄ fuit dānatus capite vl̄ ad bestias vl̄ ad gladiū vl̄ ad aliā penā q̄ vitā adimit. vt. s. e. si q̄s. §. inītū. vel fuit deportat⁹. vt. d. l. si q̄s. §. ei⁹ q̄. vl̄ etiā post mortē suā fuit dānat⁹. Linc. maie. z. d. l. si q̄s. §. fz nec. q̄b⁹ oīb⁹ casib⁹ testm̄ cō instituit irritū z añ mortē suā indulgētia ꝓncipis restitut⁹ est dicti testōꝛ. z postea decessit. vt. d. l. si q̄s. §. q̄ten⁹. vl̄ añ mortez reditatez vl̄ bo. pos. z tenebit legatarijs legata ꝑstare: q̄uis stator vel si nō appellasset. Si pagan⁹. Titi⁹ fec testm̄ z instituit sibi hr̄dē seiū z mlta legauit q̄busdā z suo suo libertatē dedit. postea fec scōz testm̄ z istituit sibi hr̄dē gaiū z fideicꝰ ꝑtis testm̄. fz oia q̄ in eo ordinētur pūt p fideicō. peti a gaio scti

POsthumoꝛ. Nō solū dicūtur posthumi illi q̄ nascunt post mortē testōris vel in vita ꝑentis. fiūt tñ parētib⁹ sui hr̄des succedēdo in locū sui hr̄dis de q̄ ita pōas exēplū. filiū z ex eo neptē vl̄ nepotē i ptāte hēo certe q̄uis nepos vel neptis ꝑdicti sunt ita bñ in ptāte mea si cut filiꝰ tñ filiꝰ ꝑdict⁹ ꝑcedit eos q̄ tū ad me gradu. z ita ipse sol⁹ hz iura sui hr̄dis. si q̄ dict⁹ me⁹ filiꝰ moriat. me viuo aut eat de ptāte. mea q̄libet alia rōe incipit dict⁹ nepos z neptis z ita fiūt mihi loco posthumoꝛ. sic̄ g̃ teneoꝛ instituē filiū exūtē adhuc in mea ptāte. vl̄ exhr̄dare si volo valē testm̄ meū. ita te neor instituē vel exhr̄dare dictū nepotē z neptē si volo testm̄ meū ab eis nō rūpi eis tali mō vt dictū est succedentib⁹ mihi

Ita facta. Dictū est. s. e. l. iij. q̄ ad h̄ vt valeat testm̄ meū necesse est q̄ instituam vl̄ exhr̄dē posthumū meū in mea ptāte futuꝝ alⁱs rūpitur eo nato testm̄ meū mō pōe q̄ ita dixi si filiꝰ vl̄ filia nat⁹ vl̄ nata sit exhr̄s esto p⁹ tes. ꝑdcz fcīī vl̄ i vita vl̄ post mortē meā natus filiꝰ z filia certe nō rūpit testm̄: q̄uis sub ordītōe sint exhredati. nā talⁱ ordītio intelligit etiā si nō exꝑimatur.

Si vxores. Titi⁹ bononiēsis hīs in ciuitate vxorē ꝓgnātē fec testm̄. z instituit sibi hr̄dē seiū z posthumū ꝑterijt. postea fuit ab hostib⁹ captꝰ. z ita irritū ē factū dictū testm̄ ei⁹ vt. s. e. si q̄s. §. irritū. z eo exūte apd hostes nat⁹ est ei in ciuitate dict⁹ posthum⁹ q̄ quidā posthum⁹ rūpet testm̄ pfis si pat remāsisset in bononia. z ab hostib⁹ capt⁹ nō fuisset. nūc autē nō rūpit cū ia irritū sit vt dictū est. postea decessit dict⁹ posthumꝰ in ciuitate. z postea mortu⁹ est pr̄ apd hostes. z sic confirmatū est dictū ei⁹ testm̄ p. l. coꝛ. q̄ fingit eū mortuū ꝑma hora captiuitatis. vt. d. l. si q̄s. §. q̄ten⁹. mō q̄rit vtrū sei⁹ istitut⁹ hēat hr̄ditatē ex dicto testō. z vl̄ q̄ sic. qz testm̄ ꝙfirmatū ē p. l. coꝛ. vt dictū ē. Itē qz posthum⁹ decessit añ pfez vt dictū ē. vt. s. e. posthum⁹. Dz h̄ dicē q̄ nō. qz sic dictū est dict⁹ titi⁹ testōꝛ fingitur mortu⁹ ꝑma hora captiuitatis z ita anteq̄ filiꝰ posthum⁹ nasceret z moꝛeret z sic fingit̄ nat⁹ posthum⁹ p⁹ mortē pfis z sic rūptū est testm̄ pfis p ei⁹ posthumi natiuitatē: z sic est plana

Cum in scdo. Instituꝰ mihi hr̄dē gaiū in h̄ ler. testō meo. postea feci scōz testm̄ z istituꝰ mihi seiū in eo siue pure siue sub ipossibili ꝙditōe. siue sub ꝙdi. q̄ possit eristē certe ꝑus testm̄ erit rūptū. est tñ dr̄ia int̄ ꝙditiōes appositas in institutiōe hr̄dis in scdo testō institutꝰ. qz aut est apposita in ꝑteritū h̄ mō. si titi⁹ ꝙsul fuit. instituo mihi hr̄dē seiū: z tunc si titi⁹ ꝙsul fuit valet scdz testm̄. z rūpit ꝑmū. alⁱs nō. aut est in ꝑsens h̄ mō. si titi⁹ ꝙsul est instituo mihi hr̄dē seiū: z certe si titi⁹ ꝙsul est valet scdm testm̄. z rūpit ꝑmū alⁱs nō. nō añt in futuꝝ puta h̄ mō instituo mihi seiū. si titi⁹ ꝙsul erit. z tunc valet scdz testm̄: z rūpit ꝑmū siue existat ꝙditio siue nō. nā eristē ꝑt si añt dixissez in scdo testō. instituo mihi seiū hr̄dē. si titi⁹ digitō celū tetigerit z tūc hr̄ ꝑ pura institutio ꝓpt ipossibilē ꝙdi.

Filio ꝑterito. In z sic valet testm̄ scdz z rūpit ꝑmū. stituo mihi duos hr̄des filios meos: z tertiuz q̄ erat in mea ptāte ꝑterij. fz certe si ꝑterit⁹ vl̄t dicē testm̄ nullū z diuidere hr̄ditatē pfis cū fratrib⁹ ab intestato non valebit aliq̄d qō sit i testō adeo q̄ nec libertates valebūt. si añt ꝑterit⁹ nō luit ꝑdicta facē volūtas mea testōr̄. fuabit̄ de eq̄tate. z. h. d.

Jq̄s. Dictū est. s. e. l. i. q̄ testm̄ nō dz ipo iure in q̄ pfr ꝑterijt filiū quē hēbat in ptāte. fz pōe q̄ eū instituit z p⁹ ea eū de nouo cepit in ptāte hr̄e. certe dz ita bñ testm̄ ac si eū instituisset in sua ptāte exūtē: z pōit h̄. l. exēpluz. puta q̄ instituissz sibi q̄dā exneū: z postea eū arrogauit. z ērō qz z si eū

Jego nō arrogassz istitutio ei⁹ locū hr̄et vt i exneo

Dei⁹ instituit me hr̄dē z postea exhr̄dauit filiū quez ex vxore sua hr̄e spabat. z postea istituit sibi hr̄dē titiū z ita intra gradū istōnis mee z dicti titij exhr̄dauit dictū suū posthumū. z postea substituit mihi gaiū z postea substituit dcō titio meo cohr̄di semꝛoniū: z in dict⁹ substōib⁹ nihil dixit de dcō posth. z ita eū a gradu substōnū ꝑterijt. z ita substōes nō valuerūt nato dicto post. i. rupte fuerūt mortuo seio dcō testōre decessit z titi⁹ me⁹ cohr̄s. z ita in ei⁹ titij partē vocat̄ sempꝛoni⁹ substitut⁹ ei⁹. mō q̄rit nūq̄d ego possiz adire hēditatē z vī q̄ nō: qz testm̄ rupti ē ex eo q̄ posthum⁹ nat⁹ iuenit se ꝑteritū ab illo substituto: cui ps dicti titij cohr̄dis mei delata est. nā nō ꝑt ꝑ mea ꝑte valē vt adeā ex eo hēditatē. et rupti est ꝑ ꝑte dicti titij cohr̄dis mei. cui⁹ titij mortui ps hr̄ditat̄ delata est dicto titio substituto a q̄ substituto posthum⁹ fuit ꝑterit⁹. iō ex quo nō valet ꝑ ꝑte dicti mei coheredis z ꝑ mea dz rupti esse ita q̄ adire nō possit: qz dict⁹ sei⁹ testōr ēt ex postfacto nō pōt ꝑ ꝑte decedere testat⁹ z ꝑ parte intestatus. Sed z si dict⁹ meus titius coheres adhuc viuat nō pōt adire sine me. nec ego sine eo. sed simul possumus adire: qz si ego adirē sol⁹ ipe posset postea repudiare suā partē: z pars ꝑ eius repudiata deferat̄ dicto ei⁹ substituto a q̄ posthum⁹ fuit ꝑteritus z ita rūperet̄ totū testm̄ vt dictū est. z sic eueniret inconueniēs. s. q̄ auferet̄ mihi pars mea quā adiuissez. z idē esset si ipe titi⁹ adiret sol⁹ ꝑ sua parte: z ego postea repudiarē meā z hoc dicē ꝓncipiū z finis h⁹. l. mediū añt rūsuz ponit talē casū pone retēto casu in ꝑn. l. posito q̄ ego z titi⁹ me⁹ coheres fuimus inuicē substituti z in substitutiōe fuit ꝑterit⁹ dict⁹ posthum⁹ postea dcs titi⁹ decessit añq̄ adiret ꝑ sua parte vel repudiauit: nūquid ego possiz adire z eē ex asse hēs. z ō: q̄ sic. nō obstāte q̄ dict⁹ posthum⁹ fuit ꝑterit⁹ a dicta nr̄a substitutiōe: qz egomet q̄ fui substitut⁹ cohēdi meo: possiz adire ex īstitutiōe de me facta. a q̄ institutiōe posthum⁹ fuit exhēdat⁹

Celius. Luti⁹ titi⁹ cū eēt vt dictū est ita valuit.

sanus mēte z coꝛpoꝛe fec testm̄ in quo hr̄dē sibi istituit sesti: postea fact⁹ infirmus mēte z coꝛpoꝛe ūlō incidit z certe nihilominus valet.

De his que in testa. delen.

Titi⁹ faciēs testīm̄ instī

Qe in testameto. tuit sibi hr̄dē seiū ⁊ de-
dit legata ⁊ libertates pone. ⁊ añ ꝺsūmatiōez testi
deleuit ipe testato: ⁊ īduxit vl̄ scripsit nō deberi q̄dā legata.
q̄rit vtrū debeanr̄ an ñ dicta legata. ⁊ distīguit in hac l. aut
nō erat testīm̄ cōsummatū: aut erat. ꝑ cāu: aut fuerūt incōsulto
deleta ⁊ īducta vl̄ scriptū ꝙ nō debeanr̄ aut cōsulto. si incon
sulto ⁊ legi pñt nihilomin⁹ valz. si añt ꝺsulto nō valēt ipo iu-
re. Si añt alius scripserit ꝙ nō debeanr̄ vl̄ iduxit vl̄ deleuit
sine iussu testōris ꝑ nihilo est dicta scriptura vel inductio vel
deletio. qō añt dixi incōsulto deleta nihilomin⁹ valere si legi
pñt: itellīgas si oculo ꝓcipi pōt qō scriptū est. Si añt nō pos-
sit legi: sz extrīsec⁹ tīm̄ itelligas nō videtur legi posse. ⁊ ita non
debētur. ad hoc añt vt dicta incōsulto deleta nihilomin⁹ va
leāt: suffic̄ si legi pñt. vt dictū est. ⁊ b̄ siue sit inducta ab ipo te
statore vt dictū est: siue ab alio cū volūtate testatoris. Itē hoc
siue sint inducta ꝑ parte siue ꝓducta in totū. si g̃ testator scri
bat in vltīa parte testi litteras īductiōes supinductiōes ipse
ego feci nō videbit̄ referri ad ea q̄ incōsulto ꝺtigerūt. Si añt
dicta incōsulto deleta legi nō pñt nō debētur. scḋo casu. i. qñ
p⁹ ꝺsummatiōez testī testator induxit vl̄ deleuit legata vl̄ scri
pñt qō nolebat deberi. distīgue sic̄: aut īcōsulto b̄ fec: aut in
cōsulto. si ꝺsulto nō dicunt̄ legata valere ipso iure sic̄ dictū est
in ꝑma parte sz petētes ea repellūtur ꝑ exceptī. Si añt incō-
sulto nō repellerēt petētes. ⁊ b̄ siue legi pñt siue non. q̄uis si
añ ꝺsummatiōez testī cēnt inducta distīguat̄ legi pñt vl̄ non
vt dictū est. ⁊ est rō. qz ⁊ si totū nō extaret testīm̄ icōsulto testa-
tore nihilomin⁹ valerēt ea q̄ in eo scripta eēnt: licz ipse testa-
tor fecisz ꝺsulto nō extare totū hr̄di testīm̄ actiōes legatariis
denegarētur. Sed pone ꝙ dict⁹ testator ademit dicto hr̄di
totū illō in quo eū īstituerat co ꝙ ipe heres ꝺdidit testīm̄ suū
certe iure videbit̄ adēptio facta q̄si nec data fuerit ei hr̄ditas
adēpta. Sz q̄d si in dicto testō ꝺfirmauit codicillos futuros
⁊ postea fecit codicillos ⁊ reliquit aliquid in codicillis ⁊ post
ea deleuit ita male vt appareat quid reliquit an debeatur
relictū: ⁊ certe nō. qz codicilli nō valēt cū sint a testōre deleti.

Cancellauerat. Instituī mihi tres hr̄des pone. titiuz
⁊ gayū ⁊ sempronīū ⁊ titio substituī meuīū postea can
cellauī vl̄ induxi totū testīm̄ ⁊ dixi me b̄ facere ꝓp titiū ꝑdictū
solū. ⁊ postea dictū testīm̄ sigillū fuit sigillis testiū. mō q̄rit vtrū
valeat testīm̄: ⁊ si valeat vtrū valeat q̄tū ad partē illi⁹ ꝓpter
quē me cācellasse dixerā. iun⁹ añt ꝺsult⁹ interserit alia anteq̄
cōnē ꝓpositā soluat. ⁊ dices ꝙ nomē tīm̄ vni⁹ ex trib⁹ dictis
hr̄dib⁹ iduxi vl̄ cācellauī. certe ipe sol⁹ erit exclusus: alij autē
nō. sz legata relicta a dicto excluso debebūtur ita demū: si ea
fuit volūtas mei testatoris testāt⁹ vt sola eius īstitutio cassaret̄
Sz ēt substitut⁹ dicti exclusi nō repellit̄ ab hr̄ditate. in nostro
añt cāu. s. qñ oīa noīa hr̄dū induxi sz dixi me facere ꝓp solum
titiū. distīguit̄ vtrū titiū tīm̄ fraudare voluī hereditate: an vo
luerī infirmare testīm̄ totū cā illi⁹. ꝑ cāu alij⁹ nihil nocebit nō
mag⁹ q̄ si volēs ego vnū tātū hr̄dū cācellare iuit⁹ ⁊ aliū cā-
cellauī. scḋo cāu oīb⁹ hr̄dib⁹ denegabūtur actiōes ex testō. si
añt ē dubiū in dicto nr̄o cāu vtrū totū testīm̄ an vni⁹ hr̄dū tīm̄
nomē voluī ego testator cācellare tūc īstitutio cohr̄dis ꝑdicti
titij nō infirmat̄ ⁊ legata i dicto testō relicta a dict⁹ cohr̄dib⁹

Rotime. Quidā noie valeri⁹ nepos debenr̄.
fec̄ testīm̄ ⁊ īstituit sibi tres hr̄des pone. ⁊ reliq̄t multa
leg ata ⁊ libertates. postea mutata volūtate incidit testīm̄ et
noīa hr̄dū induxit ea intētiōe qz putauit eos hr̄des indigꝰ
hr̄ditate sua. certe dixit impator antonin⁹ ꝙ hr̄ditas nō pti-
net ad hr̄des scriptos sz ad fiscuz. ⁊ cū eēt qō coraz eo antoni
no ꝺ hr̄ditate ꝑdicta int̄ dictos hr̄des scriptos ⁊ aduocatos
fisci ⁊ legatarios q̄b⁹ erāt relicta legata: ita dixit ipse antoni-
nus aduocatis fisci: vos hētis aduocatos vestros ⁊ potestis
petere cū eis hr̄ditatē dicti valerij nepotis. Juni⁹ autē zeno q̄
erat vn⁹ de legatariis ita dixit de legatis relictis a dicto va-
lerio nepote. q̄d statuetis dñe impator antonine ⁊ duxit secū
dict⁹ legatarius ꝑ suo aduocato cornelīū ꝑsciānū. ⁊ antoni-

nus ita rñdit eis videt vobis voluisse testīm̄ valere dictus te
stator q̄ noīa hr̄dū induxit vt dictū ē. certe nōn vī legata nō
videbunt deberi. Cornelī⁹ añt ꝑscian⁹ aduocatus dicti legata
rij ita rñdebat noīa hr̄dū tīm̄ induxit dict⁹ testator ⁊ nō lega-
ta. vī legata debēt remanere firma. Calfurni⁹ añt aduocat⁹
fisci ita rñdit et aduerso ꝺ dictū aduocatū legatarij. certe nō
pōt illō testīm̄ valere qō hr̄dē nō hz testīm̄ añt sup quo disput
tam⁹ nō hz hr̄dē q: īducti fuerūt a dicto testatore. vī nō valz
⁊ sic legata ex eo nō debētur. Cornelī⁹ añt ꝑscian⁹ aduocat⁹
legatarij rñdit. g̃ nō valebūt libertates ꝑdicte a dicto testato
re relicte qō eēt absurduz. Impator ât ꝑdict⁹ ita iudicauit ꝙ
ea tīm̄ q̄ inducta sunt a dicto testatore. i. noīa hr̄dū sunt irrita
nō añt legata ⁊ libertates. ⁊ b̄ reprobat̄ opiniōib⁹ quoruīdā
diuersoz q̄ diuersa sup dicta qōne sentiebāt.

Pamb⁹. Feci testīm̄ ⁊ īstituī mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū ⁊ il-
lud testīm̄ feci scribi in duab⁹ cartis. i. in q̄lib⁹ carta to
tū integruz: ⁊ ābas cartas deposui ni archiuo publico: vel in
sacristīa beati dñici. postea vnā de dict⁹ cartis abstuli ⁊ dele-
ui ⁊ nō aliā. certe nō ꝺstituunt̄ ꝓp b̄ irrita ea q̄ iure a me gesta
sunt nisi b̄ feci ea volūtate vt itestatus decederē: ⁊ b̄ ꝓbet̄ ab
eis q̄ veniūt mihi ab itestato. tūc em̄ habebūt hr̄ditatē meam
dicti ab itestato mihi veniētes ⁊ nō hr̄des ꝑdicti a me scripti

De hr̄dibus instituendis.

Qitestatur. Ille q̄ fac̄ testīm̄ pōt facere et⁹
initium ab institutiōe heredis
⁊ si vult pōt facere initiū ab exheredatione. ⁊ si facit
testīm̄ nūcupatiuū suffic̄ si heres quē vult instituere sit nūcupa
tus etiā si nō sit script⁹. Itē pōt instituere mutū ⁊ surdū ⁊ si ñ
vult legata reliquere vl̄ aliquē exhr̄dare pōt ꝺplere testīm̄ suū
in quiqs v̄bis vt dicat luti⁹ titi⁹ hr̄s mihi esto. ⁊ b̄ est vex ꝙ
possit cōplere. v. v̄bis eo mō q̄ dict⁹ ē: si restat̄ sine script̄ imo
⁊ trib⁹ v̄bis pōt sine script̄ cōplere testi[illegible] ⁊ dicat lutius hr̄s
esto. nā supradictū ꝓnomē mihi ⁊ supradictū nomē titi⁹ ha-
būdat. ⁊ si īstituat sibi hr̄dē titiū i vno fundo valz īstitutō: de
tracta mētiōe fundi ⁊ sic hēbit totā hr̄ditatē titi⁹. si autē scri-
bat testator luti⁹ hr̄s: valz īstitutō lutij. sz nō dixerit luti⁹ he
res esto. ⁊ idē erit si dicat testator luti⁹ esto. sed nō idē erit si di
cat testator luti⁹ ⁊ nō adiciat hr̄s esto. vl̄ aliq̄d aliud qō de
mōstret q̄uomō ꝙ testator voluerit lutiū eē suū hr̄dē. si añt
ita dixit testator sei⁹ ex pte puta q̄rta gai⁹ ex parte. vi. nec ad
iecit hr̄s esto valz īstitutio nihilomin⁹: ⁊ idez ē si ita dixit illa
vxor mea. esto licz nō adiecerit v̄bū hr̄s certe. Itē idē est si ita
dixit seium heredē esse. ⁊ nō adiecit v̄bū iubeo.

Jrca eos. Instituī mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū ex partibus
q̄s ascripsero ⁊ p⁹ ea nullas ptes ascripsi nunq̄d erit
hr̄des ⁊ dixit marcell⁹ ꝙ nō. ⁊ pide dixit esse acsi ita dixisset
īstituo mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū si eis ptes ascripsero: ⁊ postea nō
ascribā ptes. Sz ipe male dixit: imo valz ꝑma ꝑdicta īstitutō
in q̄ ita dixi īstituo mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū ex ptib⁹ q̄s ascripse
ro ⁊ ꝑ eis partib⁹ debēt hēre hr̄ditatē titi⁹ ⁊ sei⁹ ex q̄b⁹ ascri
psero eos hr̄des. si añt postea nō ascripsi vt dictū ē i nr̄o casu
ex eq̄s ptib⁹ erūt hr̄des. videor em̄ de eis fecisse duplicē īstitu
tiōez. vna q̄z est talis īstituo mihi titiū ⁊ seiū hr̄dē. alia ē tal
īstituo mihi titiū ⁊ seiū hr̄dē ex partib⁹ q̄s ascripsero. si autez
ita dixissē īstituo mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū vl̄ seiū solū in illa pte i
q̄ me īstituit q̄dā ali⁹ titi⁹ hr̄dē tūc si titi⁹ nō īstituit me hr̄dē in
aliq̄ parte videt nec seius a me i aliq̄ parte īstitut⁹. videt em̄
in isto cāu inesse ꝺditio si titi⁹ īstituit me hr̄dē i aliq̄ parte. ꝑ
b̄ ēt potes b̄ mō distīguere in nr̄o casu i ꝑn. l. posito vtruz ita
scribam īstituo mihi heredem titium ⁊ seium ꝑ partib⁹ q̄s
ascripsi: an ita dicam īstituo mihi titiū ⁊ seiuz hr̄dem ex par-
tib⁹ quas ascripsero. vt ibi dictū est vt ꝓmo casu nulla sit īsti
tutio in illis partib⁹ a me postea ascript̄ sicut esset nulla īsti
tutio. ⁊ hoc alio casu titi⁹ ⁊ sei⁹ sint mihi hr̄des ex his parti-
bus q̄bus ex testō mr̄is scripti fuerūt. s. si intestata dicta mat
decessit. In scḋo añt casu valeat īstitutio eo mō q̄ dict⁹ ē. s.

Seru⁹. Seruū titij īstitui mihi heredē valet īstitutio.
⁊ idē esset si esset seru⁹ me⁹ ⁊ titij ꝑdicti. Si añt seruuz
meū ꝓprīū īstituā mihi heredē pure ⁊ dem ei libertatem sub

ꝺditiõe. nõ añ hẽbit hereditatẽ ꝙ veniat ꝺditio libertaſ; ſz tũc erit liber ⁊ heres. ¶ Si quis ita. Meus ita ſcripſit in te ſtamẽto ſuo. ſi titi⁹ mihi erit heres ſei⁹ heres eſto titi⁹ ꝑdictus heres eſto. certe nõ añ ſei⁹ erit heres ꝙ ſue inſtitutiõis ꝺditio extiterit. i. ſi titi⁹ adeat hereditatẽ. ¶ Qui fideicõmiſſariam. Titia inſtituit ſibi heredẽ ſeiũ ⁊ dedit ſticho ſeruo ſuo liber tatẽ fideicõmiſ. ſi nauis ex aſia venerit. ſei⁹ heres pẽdẽte ꝺdi. libertaſ fideicõ. ſticho ꝑ teſtõrẽ dare eũdẽ ſtichũ inſtituit ſibi heredẽ ⁊ dedit ei libertatẽ pure ⁊ deceſſit dict⁹ hr̃s. nũq̃d iuva ler inſtõ quã feč dict⁹ hr̃s cũ libertate de dicto ſticho. ⁊ ꝺr ꝙ ſic. ⁊ nõ expectata ꝺditione ꝑdicta libertatis fideicõmiſſarie ſibi ꝑ teſtatorem relicte ꝺſequitur dictus ſtichus ex teſtamen to dicti heredis libertatez ⁊ hereditatẽ. ⁊ interim pendẽte di cta ꝺditione efficietur heres volũtarius. ⁊ ita de neceſſario efficieť heres volũtarius. ¶ Apture. Inſtitui mihi heredez chũ ſeruũ meũ: ⁊ poſtea deceſſi antęq̃ aperieť te. meũ. dict⁹ ſti chus dedit ſe ad arrogãdũ gaio: ⁊ ita ſtatũ mutauit: ⁊ poſt ea fuit emãcipat⁹ dict⁹ ſtichus a patre ꝓdicto adoptiuo. ⁊ poſtea deceſſit impubes in pupillari etate. nunq̃d erit dict⁹ ſticlus neceſſarius heres impubes an vero voluntarius ⁊ dicť ꝙ neceſſari⁹. nam ſiuevelit ſiue nolit erit heres ex ſubſti tutiõe ꝑdicta. aperture enim tabulaꝝ dilatio non mutat ius neceſſarij heredis. Ideo añt poſui in caſu ꝙ fuit ſtichus emã cipat⁹ a patre adoptiuo ante mortẽ impuberẽ. qz ſi tpe mortis impuberis inueniretur dict⁹ ſtich⁹ in ptãte pr̃is adoptiui nõ erit neceſſarius. imo volũtari⁹. vt. ſ. de lib. ⁊ poſt. ſub ꝺditõe. ſm ꝑdicta ergo potes plane intelligere hanc literã ſiue habeas nõ mutať ſiue hẽas mutat. qz ꝓmo caſu dices vt diri ꝙ ſtich⁹ fuit emãcipat⁹ a pr̃e adoptiuo añ mortẽ impuberis. ſcõo añt ſeq. ſ. ſolem⁹. ⁊ iungas lẽ ꝓncipiũ cũ. ſ. i. in. l. ſeq. ⁊ dicaſ ꝙ nõ ſolũ eũdem pũt inſtitui heredes ſub ꝺditiõe caſuali ⁊ mi xta. ⁊ ptãtiua. ꝙuis nõ exheredeť in eoꝝ ꝺditionũ defectuz ſed etiã illiq̃ pũt eſſe ſui heredes ꝙuis nõ nũc ſint ſicut nepo tes ſunt. ⁊ deinceps ceteri liberi quos ꝑcedit pať eoꝝ vl̃ au⁹ vel alij ſupiores ꝙuis pũt redigi ad ſuoꝝ ꝺditionẽ dicti iſti tuti ꝑ mortẽ dictoꝝ q̃ eos ꝓcedũt ad teſtantẽ. poſtea reuerta ris ad ſcõz rũſum hui⁹. l. ⁊ dicit ibi ꝙ fili⁹ teſtatoꝛ nõ poteſt ſub oꝛ ꝺditiõe inſtitui: niſi in ei⁹ deffectũ exheredeť ſz ſub po teſtatiua ſic. pone ergo ꝙ fili⁹ fuit inſtitut⁹ ſub ꝺditiõe pote ſtatiua. nunq̃d ita demũ hẽbit effectũ dicta inſtitutio filij. ſ. vt faciat fili⁹ patrẽ nõ decedere inteſtatũ ſi pareat ꝺditiõi an nõ ⁊ ſi nõ pareat. ⁊ diſtingue aut hz coheredẽ dict⁹ fili⁹ aut non. ſi habuit coheredẽ ⁊ nõ pareat dicte ꝺditioni ptãtiue ſubmo tus eſt fili⁹ ꝑdict⁹ a facẽdo pr̃em decedere inteſtatũ q̃tũ ad partẽ coheredis ſui: ⁊ iõ dict⁹ fili⁹ coheres põt adire ꝑ parte ſua hereditatẽ antęq̃ certũ ſit: vtrũ dict⁹ fili⁹ pareat dicte cõ ditioi vl̃ nõ q̃uis expectare debẽt dict⁹ coheres ſi verũ eẽt ꝙ fili⁹ nõ parẽdo ꝺditioi faceret in totũ pr̃z decedere inteſtatũ ſi añt non habuit fili⁹ coheredẽ: bñ facit patrẽ inteſtatũ dece dere ſi nõ pareat dicte ꝺditioi ptãtiue. ſz q̃ ẽ ptãtiua ꝺditõ nõ det iuriſcõſult⁹ nõ põt hoc diffiniri qz magis eſt i facto q̃ i iu re. vñ cõmittit iudici videndũ q̃ ſit ptãtiua ꝺditio. q̃dã enĩ vi denť ptãtiue q̃ qñq̃ nõ ſunt. puta inſtituo mihi heredẽ filium meũ ſi alexãdriã puenerit vſq̃ ad. xv. dies. nã ſi ꝺditõ hiemis eſt talis ꝙ nõ põt adimplere nõ eſt ptãtiua. põt etiã eſſe pote ſtatiua dicta ꝺditio ſi dict⁹ fili⁹ erat ꝓpe alexãdriã ꝑ vnũ mi liariũ puta. Itẽ ⁊ hec ꝺditio põt eſſe nõ ptãtiua immo valde difficilis puta inſtituo mihi filiũ meũ hr̃dẽ ſi. x. titio dederit vſ q̃ ad. xv. dies. puta ſi titi⁹ eſt vltra mare forte. ⁊ fili⁹ inſtitut⁹ bononie. Iz põe ꝙ dict⁹ fili⁹ ſub ptãtiua ꝺditiõe inſtitut⁹ nõ hũit coh̃dẽ de q̃ dictũ eſt. ſz hũit ſubſtitutum. certe viuo filio nõ erit hr̃s ſubſtitut⁹. ſ. cũ talis ſit dicta ꝺditio ptãtiua vt vlti mo momẽto vite filij poſſit adimpleri. puta ſi. x. titio dederit he res eſto. ſz poſt mortẽ filij ⁊ nõ adimpleta dicta ꝺditõe ab eo bñ erit hr̃s ſubſtitut⁹ nec in lẽ caſu eſt neceſſe ꝙ pr̃ exh̃det fi liũ a ſubſtituto ſi nõ adipleat fili⁹ dictã ꝺditionẽ ptãtiuã imo ⁊ ſi facta ſit exh̃datio nulli⁹ momẽti eſt: ⁊ nõ hz effectũ qz vi deť facta poſt mortẽ filij quã exh̃datione nõ valere oñdim⁹ ff. de lib. ⁊ poſt. l. gallus. §. in oib⁹. Si añt diceres neceſſariuz eſſe exh̃datione a ſubſtituto vl̃ a ſequẽtib⁹ gradib⁹ iã eueni ret inc̃ueniẽs. qz ꝑ oñs eſſet neceſſaria exh̃datio filij a cohe rede ſuo. eſt g̃ verũ gñaliter ꝙ fili⁹ inſtitut⁹ ſub ptãtiua ꝺditõ ne nõ eſt exh̃dat⁹ in ei⁹ defectũ. Iz pone ꝙ fili⁹ fuit inſtitut⁹ ſub ptãtiua ꝺditiõe ⁊ nõ hũit ſubſtitutũ nec coh̃dẽ: ⁊ pẽden te dicta ꝺditiõe incipit decedere dict⁹ fili⁹. nũquid erit anteq̃ moriať hr̃s pr̃i ſuo ab inteſtato. ⁊ diſtinguiť inter ꝺditiones ptãtiuas: qz aut fuit talis q̃ vltio momẽto vite filij nõ potuit adipleri ꝑ filiũ. puta ſi alexãdriã puenerit tu fili⁹ hr̃s eſto aut potuit ꝓmo caſu inteſtatus pr̃i hr̃s eſſe dict⁹ fili⁹ ſcõo nõ. ſz q̃d ſi fili⁹ fuit inſtitut⁹ ſub ptãtiua ꝺditiõe ⁊ fuit ei datus ſub ſtitut⁹ et in dicta ꝺditiõe fuit apposita dies lẽ mõ: inſtituo mi hi filiũ meũ hr̃dẽ ſi in capitoliũ intra. xxx. dies aſcẽderit. certe ſi nõ pareat ꝺditiõi dict⁹ fili⁹ intra. xxx. dies repelliť ⁊ ſubſti tut⁹ admittiť. ¶ Solem⁹. Juſtituí mihi heredẽ titiũ ipe titi us añ mortẽ meã fuit in inſulã deportat⁹. ⁊ poſtea fuit reſtitu tus ⁊ poſtea ego deceſſi: certe bñ hẽbit hereditatẽ meaz: qz il lud qõ euenit ei medio tpe. i. iter inſtitutionẽ ei⁹ ⁊ mortẽ meã nihil ei nocet. ¶ Seru⁹ alien⁹. Inſtitui mihi heredẽ ſtichuz ſuũ titij ſub ꝺditiõe ſi nauis ex aſia venerit: ⁊ poſtea deceſſi. titi⁹ ꝑdict⁹ dñs dẽi ſtichi tradidit eũdẽ ſtichũ forte ex dona. ſuo cuidã quẽ i mea hẽ. reliq̃. ⁊ ita acq̃ſit⁹ ẽ ſtich⁹ hr̃ditati mee ⁊ mihi ſi viuerẽ: ⁊ ita dueit dẽs ſtich⁹ ad eũ caſũ. a q̃ incipe ñ po teſtz nã ſi me⁹ fuiſſet tpe dicti mei teſti in q̃ eũ ſtichũ hr̃dẽ inſti tui vt dictũ eſt. nõ poſſem eũ inſtituiſſe neq̃ pure neq̃ ſub cõ ditiõe cũ ei nõ dediſſz libertatem cũ inſtitutione ſm iſta iura poſtea dict⁹ ſtich⁹ puenit ad quẽdã exneũ: q̃ exne⁹ bona fide ⁊ iuſto titulo poſſedit eũ ꝑ triẽniũ ⁊ ſic eũ vſucepit. ⁊ ſic extiut de dicto caſu a q̃ incipe nõ põt. ⁊ ſic nõ videť pueniſſe ad euz caſum: ⁊ iõ inſtitutio de eo ꝑ me facta vt dictũ eſt non vitiať. ¶ Biſſeruũ cõez. Ego ⁊ titi⁹ habebam⁹ ſeruũ cõez ⁊ dictum ſeruũ mihi hr̃dẽ inſtituí cũ libertate ⁊ anteq̃ morerer emi par tẽ ſuã a titio quã hẽbat in dicto ſeruo. certe q̃uis anteq̃ cum redimerẽ nõ deberet eſſe me⁹ hr̃s: neceſſari⁹ erit tũ nũc. ſz põe ꝙ filiũ meũ ipuberẽ mihi hr̃dẽ inſtituí ⁊ ei ſubſtituí pupillariť dcm̃ fuũ mihi cõez cũ dicto titio. ⁊ poſtea ptẽ titij redemit di ct⁹ ipubes. certe nõ erit lẽ caſu neceſſari⁹ hr̃s ipubeꝛ dict⁹ ſer u⁹. Iz retẽto ꝑ caſu: nunq̃d poſſũ dicto ſuo adimẽ libertatẽ in codicill⁹ q̃s poſtea feci. ⁊ diſtiguiť aut eũ redemi a dcõ titõ meo ſocio. ⁊ ſic fuit fact⁹ hr̃s me⁹ neceſſari⁹ aut nõ redemi. ⁊ ſic nõ fuit mihi hr̃s neceſſari⁹. ꝑ caſu dicta adẽptio libertatis nõ vz: ſcõo ſic. ⁊ eſt rõ q̃re in ꝑ nõ valet ademptõ. qz cũ eo ca ſu a ſemeiꝑo libertatẽ recepit fu⁹ ꝑdict⁹ iã a ſemetiꝑo videreť ei adimi libertas qõ eẽt abſurdũ: qz ſicuti legari ſibi a ſemet ipo nõ ꝑt dict⁹ fu⁹: ita nec a ſe hr̃de iſolidũ ⁊ i totũ adimi ꝑt Iſeru⁹ cõis. Ego ⁊ titi⁹ hẽbam⁹ ſtichũ ei libertas ſuũ cõez: ego iſtituí eũ hr̃dẽ ſub ꝺditiõe ſi nauis ex aſia venerit. ⁊ me adhuc exiſte viuo titi⁹ ꝑdict⁹ fac̃te. ⁊ ꝺdit dicto ſuo libertarẽ ſub ꝺdi. ſi ſei⁹ ꝺſul fact⁹ fuerit. poſtea ego deceſ ſi ⁊ dict⁹ titi⁹ ſil̃r. ⁊ poſtea venit nauis ex aſia ⁊ ita extitit ꝺdi tio inſtõnis. Iz ꝺditio ꝑdicta libertaſ pẽdet adhuc. certe ꝑt dict⁹ ſeru⁹ adire hr̃ditatẽ meã iuſſu hr̃dis dicti titij. ſed ⁊ ſi di ct⁹ titi⁹ dictũ ſtichũ alienauit pẽdẽ. ꝺdi. libertaſ quã ei dede rat ſiue alienauit euz hr̃s dicti titij eo titio mortuo iuſſu noui dñi adibit hr̃ditatẽ meã dict⁹ ſtich⁹. Iz põe ꝙ ego ⁊ titi⁹ di ctũ nr̃m ſuũ cõez inſtituim⁹ hr̃dẽ nobis. ⁊ dedim⁹ q̃libet nr̃m ei libertatẽ in teſtõ. poſtea ſil̃ ãbo petim⁹. certe erit nobis ãbo bus hr̃s neceſſari⁹ dict⁹ fu⁹ q̃uis ſi nõ peiſſem⁹ ſil̃ nõ eſſet ãbob⁹ neceſſari⁹. ſz ꝑ decedenti ſi eũ redemit añ mortẽ ſuã. vt ſ. e. ſz ſi in ꝺditiõe. §. ſi fuũ. vl̃ ſi nõ redemit: ſz cõis remãſit nõ erit neceſſari⁹ hr̃s ei ſz ſocio acq̃reť hr̃ditas vt dictuz eſt in ꝑ caſu. ſed ⁊ ſi nos q̃ ſimul perimus vt dictum eſt inſtituimus cum libertate heredem dictum noſtrum ſeruum q̃libet ſub ea dẽ ꝺditiõe ⁊ exiſtat ꝺditio erit ſil̃ vtriq̃ nr̃m neceſſari⁹ hr̃s.

Quotiēs. Cū vellē scribere heredem fratrez meū ita scri
psi patronū meū instituo heredem vel cū vellez instituere patronū scripsi fratrem meū. certe neuter habebit: qz in corpore illius quē volebā instituere errauī. z idem est si in legando errauī in nōie appellatiuo. nam debebit neutruz. vtputa dū volebam lancē legare: legauī vestē. Sed q̄d si non errauī in corpore sed in parte. puta cū dictassez ex sex vncijs heredē scribi titiuz z notarius scripsit ex quatuor vntijs: vel egomet scripsi cū in q̄tuor. certe erit heres titius in sex vntijs. sed ecōtra si volebā titiū scribi heredē in q̄tuor vntijs z notarius scripsit cū in sex heredem vel ipse ego. certe erit titius heres tm in q̄tuor vntijs z idē in legato. nā si. p. c. scripta sunt. cc. nō debebunt legatario nisi. c. Sed z si volui titiū esse mihi heredē sub ꝺditiōe z nō aliter. z notarius vel ipse ego nō scripsit cōditionē in institutōe nō erit heres titi⁹ sed ecōtra si volui titiū heredē pure instituere z notarius scripsit institutionē ꝺditionalem erit titus heres pure: sed z si volebam instituere heredē in parte dimidia titiū siue quādā q̄ vocat̄ p̄mus: z scripsit p̄m⁹ z scōs solus p̄m⁹ hēbit. ¶ Si q̄s nomē. Ego volēs instituere titiū q̄ erat rube⁹ z hēbat minus vnū oculū: ita dixi istituo mihi heredē titiū rubeū hūtē min⁹ vnū oculū: certe erit heres dict⁹ titi⁹ q̄uis nō noīauerim eū in institutiōe. si autez nō demōstrarē eū certum nō valeret institutio. qñq; tñ videtur q̄busdā incertus. est tamē cert⁹ z hereditatē obtinet. puta si ita dicā vter ex fratrib⁹ meis. s. titō z meuio seiā vr. durerint ex ꝺodrante heres esto vter nō durerit ex q̄drante heres esto nā q̄uis sit incertū ex qua parte q̄libet eoz sit heres: tñ recte z certo modo facta est institutio. z est similis dicta institutio isti alij institutioni vter ex fratribus meis. i. titio z meuio vr. seiā durerit heres esto vter nō durerit heres nō esto q̄ institutio ꝺditiōalis est. ¶ Heredes. Heredes dicūtur succedere testatori in iure q: hereditas est ius. z si plures sunt ab aliq̄ instituti oēs eq̄liter sunt heredes nisi testator diuiserit inf eos hereditatē siue ius hereditariū. ¶ Si duo sint. Instituī mihi heredē titiū in q̄tuor vntijs fundi mei corneliani z seiū i octo vntijs dicti fundi. certe detracta fundi mentiōe tantam partē habebit q̄libet eoz in tota hereditate mea. q̄taz ei dedi in dicto fūdo. nisi mea ꝺria voluntas appeat. ¶ Si q̄s ita. Titi⁹ ita scripsit in te. suo stichus seru⁹ me⁹ liber esto. z postea q̄ liber erit heres esto. certe simul cōpetit ei libertas z hereditas z ita erit heres necessarius titij. ¶ Si q̄s p̄mū. Titius instituit sibi heredē p̄mū in q̄tuor vntijs hereditatis sue. z scōz in alijs quatuor vntijs. z ita postea dicit dict⁹ titius si dictus secūdus mihi heres nō erit tertiū facio mihi heredē in octo vntijs. postea titio mortuo secūd⁹ repudiauit suas q̄tuor vntias certe hic terti⁹ hēbit octo vntias in hereditate titij. i. hēbit q̄tuor vntias q̄ nō erant alicui date iure institutiōis. alias aūt iiij. vntias. q̄ erāt date cōscōo q̄ repudiauit hēbit dict⁹ titi⁹ iure substitutiōis. ¶ Seru⁹. Stichū seruū meū instituī mihi heredē cū libertate: z postea eū alienauī in titium. certe iussu titij adibit hereditatez meā. si aūt ante mortē meā eū a titio redemi valet p̄dicta institutio z erit mihi necessarius heres. ¶ Si seru⁹ q̄ ex die. Stichū seruū meū instituī mihi heredez pure: z volui q̄ esset liber a paschate in antea. postea alienauī eū titiū vel māumisi. certe valet institutio quā de eo feci z existet heres stichus mihi. z intelligas q̄ eo casu q̄ fuit manumissus a me adibit suo arbitrio. q̄ aūt fuit a me alienatus in titium adibit iussu titij. Sed pone q̄ post institutionem quā de dicto stricho feci pure z dationē libertat̄ post pascha alienauī vsumfructū dicti stichi in titiū. certe et institutio p̄dicta valet. z hoc casu si deferet̄ dicta institutio in id tp̄s quo extinguet̄ dict⁹ vsusfruc. z nō sufficit venire die postq̄ dedi ei libertatē. nisi z desinat titius vsumfru. in eo hr̄e. multo enīz fructuario habere nō pōt libertatē. Sed pone q̄ dicto stricho dedi libertatē post pascha. instituī aūt eū heredē pure vt dictuz est in p̄rio casu. nō aūt alienauī eū postea vel manumisi. certe veniente paschate erit heres z liber. Itē q̄d si dedi ei libertatē post pascha z hereditatē sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit z nō alienauī eū postea vel manumisi. z postea veniat pascha z postea ꝺditio certe liber z hr̄s erit. z ꝺ dicit.

Jalterius. Instituit titius sibi heredē seiuz in dimidia cuiusdā sui fundi titiani. z gaiū in tertia parte cuiusdaz alteri⁹ sui fundi noīe corneliani z in supfluo sue hereditat̄ nō dedit eis aliquos coheredes. q̄ritur q̄d debeat fieri de hereditate dicti titij. certe pinde est ac si heredes essent in dict̄ fundis nō adiecta parte aliqua: z sic quilibet eoz habebit hereditatē p dimidia z vice pceptiōis hēbunt partes p̄dictoz: ū p̄dictoz p̄dioz. in q̄bus partibus instituti fuerūt. facile enim esset z stultū inueniri siue fieri portiōes hereditat̄ ex diuersis partibus p̄dictoz p̄dioz. in q̄bus partibus p̄dicti seius z gaius instituti fuerūt a titio z hoc dicit.

Jtius fundi. Instituī mihi hr̄dē titiū in fundo meo corneliano z duos alios titios instituī mihi heredes i q̄dā mea insula siue domo noīe titiana. certe hoc casu oz ita diuidi hereditas mea. s. vt p̄m⁹ titi⁹ hēat hr̄ditat̄ mee medietatē alij aūt duo titij q̄ fuerūt in insula istituti hēant aliā dimidiā

Jinequalib⁹. Instituī mihi heredē titiū in octo vntijs z seiū in q̄tuor. z postea ita dixi ante testiū pfectū quos ex disparibus partibus heredes instituī eque heredes sunto certe q̄libet eoz habebit dimidiā hereditatis mee. Sed pōe q̄ ita instituī mihi heredes in dicto test. p̄m⁹ z fratris mei filij eque heredes mihi sunto. certe quilibet eoz habet virilē partem. si aūt ita dixissez p̄m⁹ z fratris mei filij heredes mihi sūto p̄mus haberet dimidiā hereditat̄ z filij fratris mei hr̄ent aliā dimidiā. ¶ Paterfami. Faciēs testiū pōt distribuere hr̄ditatē suā in quot partes vult: sz solēnis distributio assis solet fieri in. xij. vntias, aut ergo testator distribuit in min⁹ q̄ in. xij. partes aut in plus si in minus totū reducitur ad assem: siue ad. xij. partes. puta instituit sibi titiū z seiū in trib⁹ vntijs certe nouē residue vntie eis accedūt. z sic quilibet eoz erit hr̄s in sex vntijs. si aūt instituit titiū in trib⁹ vntijs z seiū in sex. certe supflue tres vntie debēt eis accrescere p hereditarijs partibus. Si aūt excesserit testator. xij. vntias in diuidenda hereditate sua inter heredes eque p rata decrescit q̄ntū ad numerū xij. vntiaz. vtputa instituit me in. xij. vntijs. te aūt instituit in sex. certe ego habeo octo vntias hr̄ditatis z tu q̄tuor. si autē titiū z seiū instituit ex asse z semproniū z gaiū in duodecīz vntijs. certe titi⁹ z seius hēbunt. vi. vntias: z sempronij z gaius alia sex. si aūt titiū z seiū ex asse heredes instituit. sempronius aūt in dimidia z sexta. i. ex sex z duabus vntijs. i. ex octo vntijs. certe hoc casu distribut⁹ est as in. xx. vntijs ex quibus ꝺ habere octo vntias ille q̄ est institut⁹ in dimidia z sexta z. xij. vntias debebūt habere illi duo q̄ fuerāt instituti ex asse. si autē instituit titiū in q̄tuor vntijs z seiū in q̄tuor z gaiū in q̄tuor z postea eūdē titiū in duab⁹ vntijs. certe b casu hereditas dividet̄ in. xiij. vntias. s. vt titius habeat sex vntias. z sei⁹ quatuor z gaius q̄tuor, oīa tñ p̄dicta reduci pñt ad assem.

Jq̄s ita. Gaius ita instituit sibi heredes titi⁹ ex parte p̄ma sit mihi heres. seius ex scōa. meuius ex tertia. sulpitius ex q̄rta. certe eq̄les partes ad eos ptinebūt. q: cum dixit gaius. titi⁹ ex parte p̄ma. seius ex secūda z. videt̄ imposuisse ordinē scripture: vt sic dixisse videat̄. p̄mo loco instituo titiū secūdo seiū z. nō aūt videt̄ dixisse instituo titiū in vna vntia. seiū in duab⁹. meuiū in trib⁹. z sulpitiū in q̄tuor. sicut q̄dā credebāt z male. credebāt enim q̄ decē vntie essent inter eos p̄dicto mō diuise: z q̄ due supflue deberēt eis accrescere p hereditarijs ptib⁹. sz si ita dixisset dict⁹ gai⁹ titi⁹ ex pte dimidia. hr̄s esto z sei⁹ ex alia dimidia z ex q̄ pte p̄dictū seiū instituī ex eadē pte semproni⁹ hr̄s esto. tūc titi⁹ hēbit dimidiā z semproniū alia dimidia diuideret̄. ita q̄ seius haberet tres vntias z semproni⁹ alias tres. Sed si quēdā noīe p̄mū instituisset ex semisse. z scōz ex alio semisse. i. ex sex vntijs z substituit tertiū in nouē vntijs si primus heres nō esset. certe si dictus p̄mus adierit fiecq; p osequēs fit excluſus terti⁹ p̄mus z secundus habebūt equales partes de tota hereditate. si aūt repudiauerit p̄mus: fiecq; vēdicasset sibi locū tertij substitutio que

fuit facta in nouē vncijs.vt dictū est.diuidet̃ hereditas in.xv.
partes.voluit enim testator excedere assem cum numeraue-
rit plures vncias q̃.xij.in psona scōi ꝛ tertij ex quib' qdē qn
decim partib' nouē habebit dict' terti' ꝛ sex scōs.nā iulian'
scripsit videri dictū tertiū substitutū pdicto p in sex vncijs in
qb' fuit institut' dict' pm' vt dictū est.institutū aūt videri di
ctū tertiū in trib' vncijs q̃ erāt vltra assez distributū inter p-
mū ꝛ scōz,ꝛ sic dictū tertiū videri sustinere in dictis nouez vn
cijs in psonā substituti ꝛ instituti.Itē excutiam' illud qd sabi
nus.ait.ff.si,cui heredi īstituto nō est opposita pars p testato
rē habeat qd deest de asse excutiam' dico ī qb' casib' locū
habeat.ꝛ vtrū habeat locū in hoc casu quē ppono scripsit di
ctus gaius testator titiū in trib' vncijs ꝛ seiū in alijs trib' et
semproniū sine pte.nunqd ꝫ dictū dicti sabini habebit dict'
terti' illud qd deest ad assem.i.sex vncias.ꝛ dꝛ q sic.vnde po
ne q dict' testor īstituit duos i.xi.vn.ꝛ duos alios īstituit sine
pte.ꝛ ita hi duo vltimi sine pte īstituti debēt hr̃e vnciā q̃ deest
ad assē vt.s.p pdicta appet.nūqd sūt ī dicta vncia ita ɔiūcti
q sit inter eos ius accrescēdi vno eoꝝ repudiāte partē suā di
cte vncie.i.dimidiā dicte vncie.ita q pmis duobus eoꝝ cohe
redib' p certis partib' institutis nihil accrescat de dicta me-
dia vncia repudiata.ꝛ dꝛ q nō.imo oībus accrescit.nā nō est
vn' eoꝝ sine parte institutoꝝ magis ɔiūct' alij q̃ ceteris cohe
redib'.sed si pdictos duos pmos quos instituerat in vndeci
vncijs instituat in.xij.vncijs.ꝛ pdictos duos vltīos scripsis-
set heredes sine parte quo casu venirēt vltimi in alijs duode
cim vncijs siue in aliū assez.certe sic dixi supra eos nō esse cō-
iunctos q̃tū ad ius accrescēdi.ita dico ꝛ h ꝛ bene dixi q duo
vltimi veniūt in aliū assez.nā ꝛ si vn' sine parte instituatur ꝛ
duo alij instituant̃ ɔiūctiꝫ sine parte vnus habebit vnum se
missem.alij duo aliū semissez.Sꝫ qd si instituat duos vl' tres
in vno asse sil'.ꝛ quartū instituat sine parte.certe quart' habe
bit aliū assez.sec' si expleto asse ita scripsisset quart' ex reliq̃
parte heres esto:qꝛ videt̃ quart' in aliquo institut' cui nihil
sit relictū.Sed pone q titiū instituit in.xij.vncijs ꝛ meuiū in
assez:ꝛ ita inter eos duos distribuit dispondiū.i.xxiiij.vncias
ꝛ postea tertiū instituit sine parte.certe ille terti' nō habebit
vnū assez ꝛ dcī alij duo aliū assez:sꝫ qlꝫ eoꝝ hēbit vnū triētē
fca relatiōe ad.xij.vncias vl' hēbit qlꝫ eoꝝ triū vnū assez ha
bita relatōe ad tripōdium.i.ad.xxxvi.vncias.Sed pone q
dict' testator instituit sibi titiū in octo vncijs ꝛ seiū in alijs oc
to ꝛ ita inter eos duos distribuit vltra assez.ꝛ postea instituit
semproniū sine parte.certe semproni' habebit illud qd deest
ad dispōdiū.i.octo vncias.ꝛ idē essꝫ in tripōdio ꝛ q̃dripon-
dio ꝛ i sequētib' vsqꝫ in infinitū.semp tn̄ intelligas q reducū
tur ad assem.sed pone q instituit sibi pmuz in q̃tuor vncijs ꝛ
secūdū in trib' ꝛ nullū aliū instituit.ꝛ ita remāserūt vacue qn
qꝫ vncie ad assez.ꝛ postea ita dixit si mihi sei' heres non erit
semproni' heres esto.nunqd dict' sei' pōt habere dictas qn
qꝫ vncias p dicta v̄ba si mihi sei' heres nō erit ꝛ c.ꝛ dꝛ q nō
qd aūt dictū est.s.f.q institut' sine parte debet habere illud
qd deest ad cōplēdū assem vel dispōdiū vel tripondiū vl' qua
dripōdiū veꝝ est sine dubio siue sit institutus sine parte pmo
loco siue scōo siue vltimo:ꝛ hoc dicūt iste septē leges.¶ Si
iam mortuo.Titiū iā mortuū institui mihi heredē in trib' vn
cijs ꝛ seiū viuentē institui mihi in nouē vncijs ꝛ gaiū institui
mihi sine parte.certe gaius habebit assem.qꝛ pars titij mor-
tui est p nō scripta:ꝛ eā habet gai':ꝛ sic habet seius totū as-
sem.vnde gaius sine parte institut' debet habere aliuz assez
Sed pone q dictū titiū mortuū ꝛ seiū institui ɔiunctim mihi
heredes ex parte dimidia.ꝛ gaiū in alia dimidia.certe sei' et
gaius debēt habere totā hereditatē meā equis partibus qꝛ
sicut dixi pars mortui est p non scripta.

Trebati'.Ego qui nō instituerā mihi aliquē liberū he-
redem nec instituere pponebā.ita dixi in testō meo quis
quis mihi heres erit stichus seru' me' liber ꝛ mihi heres esto
certe erit stichus liber ꝛ heres mihi necessari' licet trebati' di
ceret et male eū tn̄ futuꝝ liberū et nō heredē.si aūt dedi ei pu
re libertatē ꝛ hereditatē sub ɔdi.existēte ɔditione habebit li-
bertatē ꝛ hereditatē.deficiente aūt ɔditiōe perinde est ac si li
bertas sine hereditate ei data esset.

SI quis instituat̃.Ego q habebā multos creditores in-
stitui mihi heredē titiū vsqꝫ ad pasca.vel a paschate in
antea.certe incōtinēti me mortuo pōt dict' titius bonoꝝ pos-
sessionē agnoscere:ꝛ tanq̃ heres distrahere hereditatē cā satisfaciēdi
creditorib'.si aūt institui eū sub die incerta.puta post mortē
sempronij que dies incerta loco ɔditiōis habet̃.ꝛ tūc agno-
scere pōt bonoꝝ possessionē iuris.ꝛ idē est si eum institui sub
potestatiua ɔditiōe.puta si seruū quē ī ptāte habebat manu
misit vel sub mixta vel casuali.puta si titi' ascēderit capito-
lium illis ɔsul fact' fuerit.nam in oīb' his casibus pōt agno
scere bonoꝝ possessionē.q iuris est non tn̄ q vel facti est vt sic
possit alienare de hereditate inter istas tn̄ ɔditiōes est dr̄ia q̃
ad qd:qꝛ cū est institut' sub ptātiua ɔditiōe ꝛ creditores istāt
ei vt adimpleat eā vt sic possit petere satisfactionē.ꝛ ipse tra-
hit ɔditionē.ptor debet ei pfinire tp̄s intra qd adimpleat ꝛ
si nō adimpleuerit q dabit creditorib' bona.si aūt est īstitutus
sub die incerta vel sub ɔditiōe casuali vel mixta.tūc dꝫ ptor
ad postulationē creditoꝝ ɔstituere certū tp̄s intra qd nisi he-
reditas heredi obtigerit aditaqꝫ ab eo fuerit dꝫ iubere bona
mei defuncti creditores possidere:ꝛ debet ptor dare interim
curatorē bonis q curator debeat puidere circa pitura tēpo-
re ꝛ ea vēdere ꝛ soluere es alienū.qd ex pena crescit.ꝛ maxime
si est publicū debitū sicut euenit cū neuter est in possessiōe vel
cū pupillus heres nō habet tutorē.de alio aūt nō dꝫ se intro
mittere dictus curator.ꝛ si creditores pendēte dicto termino
ptoris vellent intrare in poss.bonoꝝ hereditarioꝝ ꝛ vēditionē
de eis facere nō possunt ꝛ si fecerint restituit̃ heres cā cognita
sicut ꝛ qn̄ vēdūtur bōa illi' qui pegre abest.nō cā frustrādi vl'
illius q īpedit̃ valitudine.i.egritudine q quidē nō pn̄t in ius
venire nec defendunt̃.

TIti'.Ita institui mihi heredes titi' ꝛ sei' vter ve eorū
viuet heres mihi esto.certe si vterqꝫ repitur viuus tēpo
re mortis mee ābo erūt heredes.si aūt vnus tn̄ viuit ille sol'
erit heres.ꝛ idē esset in legato si tali modo ei reliquissez.qꝛ ta
cita est substitutio ibi.

SI te solū.Ex parte dimidia hereditatis mee titiū solū pu-
re heredē institui ꝛ ex altera dimidia institui eūdē sub cō
ditiōe si nauis ex asia venerit vsqꝫ ad annū ꝛ ei substitui seiuz
hoc modo si titius mihi heres nō erit substituo ei seiuz ꝛ post
ea decessi nunc titius repudiauit hereditatem meā pendēte
adhuc ɔditiōe pdicta.vnde seius substitutus adiuit heredi-
tatē p illa dimidia ex qua pure instituerā titiū.modo querit̃
vtrū pendēte ɔditiōe vel penit' deficiēte possit dict' substitu
tus esse heres etiā ex illa alia dimidia ex q̃ titi' fuit institut'
sub dicta ɔditiōe.ꝛ dꝛ q sic.Sed qd si dictū titiū institui he-
redē in totū pure.ꝛ postea eūdē sub ɔditōe.certe nihil valet se
cūda institutio.Itē qd si institui dictū titiū in tota hereditate
sub dicta ɔditiōe.ꝛ postea instituā eūdē si gai' ɔsul fact' fue
rit.certe q̃cūqꝫ ɔditio prius existat erit heres titi' ꝛ secūda in
stitutio nō valebit.ꝛ h dicit.

SI ita qs.Ita dixit testator titius heres esto si secūdus
heres nō erit.ꝛ postea dixit secūd' hr̃s esto.certe q̃uis
vltimo sit scipt'.secūdus tamen pmo erit heres si voluerit.ꝛ
si nō voluerit hr̃s esse.tūc demū erit hr̃s dict' pm'.ꝛ.h.d.

HOc articulo.Ita dixit testator titi' ꝛ sei' q̃ta qsqꝫ eoꝝ
ex parte heredē me habuerit scriptū hr̃s mihi esto.mor-
tuo dicto testatore inuenitur q titi' eū testatorē instituerat iā
heredē in dimidia pone bonoꝝ suoꝝ.seius aūt in nihilo.mo-
do q̃ritur vtꝝ dict' titi' ꝛ sei' possunt esse heredes dicti testa
toris.vel etiā aliqs eoꝝ.ꝛ certe inspicere debem' testatoris volū
tatē.si aūt illa nō appareat de stricto iure nullus eoꝝ erit hr̃s
qꝛ p dcꝫ arti.qsqꝫ oēs significant̃.sꝫ de eq̃tate titi' erit heres
p tanta parte quāta testatorē instituerat.i.p dimidia.seius
aūt in nihilo.ꝛ.h.d.

PIgnori.Stichū seruū meū obligaui titio p.x.ꝛ postea

eũ dẽ fuũ instituí mihi hr̃dẽ cũ libertate: ꝛ decessu: certe si paratus est dict⁹ stich⁹ satisfacere creditori: poterit hr̃s mihi dño

Non mi⁹. Nõ solũ liberi ho / esse ꝛ necessarij erit, mines pñt hr̃des instituti: sed etiã fui alieni dũ tñ eorũ dũi sint capaces hr̃ditatis: alias nõ. sed ꝛ si in hr̃ditate titij mo/ tui est fu⁹ aliqs eũ hr̃dẽ instituẽ possuꝛ: qꝛ hr̃ditas dicti titij

Vla institutio. Ita q̃ capar erat ei⁹ loeũ obtinet, dixi in testõ meo illos instituo mihi hr̃des qs titius vo luerit. certe talis instõ nihil valet, nã testamẽta ꝛ institutões nõ debẽt pẽdere ab alieno arbitrio. Secõ dicit q̃ titiũ ab hostib⁹ captũ vl̃ seruũ ei⁹ possuꝛ hr̃dẽ istituere ꝛ si q̃dẽ reuersus fuerit titi⁹ ab hostib⁹ põt adire cũ fuit institut⁹ ꝛ põt fuũ suũ iubere adire cũ seruũ suũ instituí. si autẽ nõ fuerit reuersus sua institutio nihil valet. fuí aũt sui institutio adhuc valet vt ille q̃ existeret hr̃s ei capto si reuersus fuisset ab hostib⁹ possit heres existere mihi testõri p dictũ fuũ a me institutũ cuꝛ captus

Jqs ita. Scripsit sei⁹ / mortu⁹ est apud hostes, in testõ suo. titi⁹ ex parte dimidia hr̃s mihi esto. idẽ titius ex altera parte dimidia si nauis ex asia venerit hr̃s esto, mortuo dicto seio titi⁹ adiuit ex pura instõne: ꝛ ita, p dimidia certe siue ꝺditio alteri⁹ instõnis pẽdeat siue defec̃ ex asse hr̃s ẽ: qꝛ ꝛ si dicta ꝺditio existeret supuacuũ essꝫ ꝛ nõ ꝓficuũ ei qꝛ etiã si aliq̃ mõ nõ esset institut⁹ in dicta parte ex q̃ fuit sub cõditiõe institut⁹ nec q̃sq̃ ali⁹ ipe in totũ institut⁹ videret. Sequẽs. l. dicit q̃ si instituerã aliquez ex die vel ad diẽ statiz erit

Ex facto. Quedã hr̃s si voluerit ille quẽ instituí, q̃stio de facto fuit recitata coꝛã dño vlpiano ꝛ q̃situ ab eo q̃d iur̃ in ea esset. q̃dã roman⁹ ꝛ p dñs italic⁹ puta titi⁹ habebat magnas diuitias in roma ꝛ in ꝓuincia: ꝛ cuꝛ de ꝓuincia soleret merces deuehere romã: ꝛ ita in italiã pecuniã misit de italia ad ꝓuinciã ad merces cõpandas ꝛ romã vehendas ꝛ cõpare sunt ꝑ nũcios suos: nõdũ tñ romã deuecte, ꝛ iste titius fec̃ testũ ꝛ scripsit seiũ hr̃dẽ in reb⁹ suis ꝓuincialib⁹ ꝛ gaiũ in italic̃ ꝛ q̃busdã alijs legata reliq̃t. mõ q̃nc̃ ad quẽ de dict̃ hr̃dib⁹ ptineãt dicte merces. ipe aũt dñs vl̃. anteq̃ hãc qõnẽ soluat alia multa interseꝛit. ꝛ p dicit: receptũ est a sapientibus q̃ institutio de reb⁹ cert̃ facta de aliq̃ vel aliq̃b⁹ valeat ſz in iudicio fami. her. nõ oꝛ institut⁹ in certa re ampli⁹ hr̃e q̃ rẽ ipsam. vũ si vn⁹ fuit institut⁹ in fundo coꝛneliano qui faciebat nouẽ vncias hr̃ditat̃ ꝛ alter fuit institut⁹ in fundo libia no q̃ faciebat tres vncias hr̃ditat̃. certe hi duo erũt heredes eq̃lib⁹ partib⁹ veñtamẽ adiudicabiť vnicuiq̃ eoꝛ fund⁹ qui ei relict⁹ est. cũ g̃ dictos fundos habeãt iure p̃ceptiõis es alienũ oꝛ sustinere q̃libet eoꝛ p dimidia: sicut q̃libet est hr̃s p dimidia. q̃d g̃ si tñ est es alienũ q̃ eo soluto nihil in hr̃ditate remanet dicta institutio ex dict̃ fundis facta nihil valet. ꝓus eni oꝛ solui es alienũ q̃ legata. dictos aũt fundos dictum est iã q̃ hñt iure p̃legatiõis. Jtẽ q̃d si lex falcidia interueniẽs esset factura recisionẽ legatoꝛ si dicti fundi essent in ẋitate legati. certe ꝛ in b̃ casu cũ fuerũt instituti in dict̃ fundis oꝛ recidere falcidia eos cũ habeãt iure p̃ceptiõis vt dictũ est. Item q̃d retento eodẽ casu si incertũ est an falcidia sit interuentura certe in b̃ dubio debẽt sibi ad inuicẽ cauere dicti hr̃des cũ satisdatiõe q̃ si appuerit vnũ vel alterũ ampli⁹ p̃ceptiõis noie accepisse q̃ ex. l. falcidia accipe licerꝫ q̃ti ea res erit tãtã pecuniã det coh̃rdi suo. Cũ g̃ hec ita se habeãt cũ duo fuerũt instituti duob⁹ fundis. vt dictũ est. g̃ instõ de q̃ dictũ est in p̃nc. l. oꝛ valere. i. qñ vn⁹ est institut⁹ in reb⁹ italicis ꝛ ali⁹ in ꝓuincialib⁹ ꝛ idẽ erit in hac instõne qõ dictũ est in instõne fundoꝝ. s. vt q̃libet sit hr̃s p dimidia: ꝛ in iudicio fami. her. adiudicẽtur res italice illi q̃ fuit institut⁹ in italicis. ꝛ ꝓuinciales adiudicẽtur illi q̃ fuit institut⁹ in ꝓuincialib⁹: ꝛ sic cũ dictas res habeãt iure p̃ceptiõis es alienũ soluẽt p dimidia: lꝫ plus sit in italic̃ reb⁹ q̃ in ꝓuincialib⁹ vel ecõtra. ꝛ isti duo q̃ hñt iure p̃ceptionis res italicas ꝛ ꝓuinciales ꝛ alij superadicti legatarij debẽt ꝺtribuere ad supplemẽtũ. l. falcidie. Ad sciẽdũ aũt q̃ res ꝺtineant appellatiõe rez italicaꝝ ꝛ ꝓuincialiũ debem⁹ volũtatẽ defuncti inspicere. si aũt volũtas defuncti nõ appareat ꝺti nebunt appellatiõe rez italicaꝝ ille res q̃s testõr disposuit ꝑ petuo hr̃e in italia: ꝛ idẽ dico circa res ꝓuinciales. si autẽ aliq̃ tpe aliq̃d trãstulit de italia ad aliũ locũ. puta ad ꝓuinciã non eo aĩo vt in ꝓuincia hr̃et. sed vt denuo ad italiã reuocaret nõ oꝛ augere res q̃ sunt in ꝓuincia neq̃ diminuere. res italicas ꝛ de b̃ ponit q̃tuoꝛ plana exẽpla vsq̃ illuc q̃ res ꝛc. ꝛ ibi vsq̃ ad finẽ soluit qõnẽ in ꝑn. l. ꝓpositaꝝ dicẽdo q̃ dicte merces q̃ sunt empte in ꝓuincia vt romã vehorent̃ ad eũ hr̃dẽ ptinẽ debẽt q̃ in italic̃ reb⁹ institut⁹ fuit sine sint ꝓuecte romã vino te statoꝛe siue nõ. ꝛ siue scit testoꝛ eas esse emptas siue nõ. ꝛ hoc

Jqs ita. Seius ita dixit in / dicit vsq̃ ad finẽ testõ suo ex q̃ parte codicillis titiũ hr̃dẽ scripsero heres esto. postea nõ fecit codicillos ꝛ decessit vel fecit codicillos ꝛ in eis nullã partẽ dicto titio ascripsit: certe erit hr̃s titi⁹ quasi

Cum in te fuerit institut⁹ in testamento / stamẽto. Sai⁹ ita scripsit in testõ suo. filiũ meũ sempro niũ mihi hr̃dẽ instituo. ꝛ si dict⁹ fili⁹ me viuo moꝛieť: tunc nepos ex eo post mortẽ meaꝝ nat⁹ hr̃s esto mihi ꝛ dicto nepoti subꝭstituo titiũ. certe si fili⁹ nõ moꝛiať viuo testoꝛe: ꝛ post mortẽ testoꝛi velit hr̃e hr̃ditatẽ nõ admitteret̃ nepos nec titi⁹ nepoti substitut⁹. ꝛ b̃ dicit. Hec ẋba. Titi⁹ ita scripsit in testamẽto suo publi⁹ ꝛ marc⁹ ꝛ gai⁹ inuicẽ substituti hr̃des mihi sunto. certe videť eos instituisse. ꝛ postea ad inuicẽ substitutos esse videť enim ita dixisse: pater publi⁹ ꝛ marc⁹ ꝛ gai⁹ sint mihi heredes ꝛ sint inuicẽ substituti. Qui tres. Titi⁹ habẽs tres filios. s. publiũ ꝛ marciũ ꝛ gaiũ. ita scripsit. filij mei heredes sunto. ꝛ postea ita scripsit. dict⁹ publi⁹ fili⁹ me⁹ exhr̃s esto certe q̃uis p ẋba gñalia instituerit oẽs filios hr̃des: tñ ẋba spãlia exhr̃datiõis faciũt vt nõ videat̃ instituisse nisi marcus

Oi filio. Jnstitui mihi hr̃dẽ / ꝛ gaiũ. ꝛ hoc dixit, titiũ ꝛ filiũ meũ ipuberẽ exhr̃dauí ꝛ eidẽ ipuberi exhere dato legauí pãphilũ seruũ meũ: ꝛ postea ita dixi. instituo mihi hr̃dẽ ꝑ parte dimidia dictũ pãphilũ post mortez dicti mei filij ipuberis ꝛ do ei libertatẽ in eũ casum. nunq̃d valet talis institutio dicti pãphili. ꝛ videť q̃ nõ. qꝛ dictũ impuberẽ exheredauí vt dictũ est. vñ nõ videť q̃ hr̃dib⁹ ei⁹ ipuberis possim auferre dictũ pãphilũ quẽ ipuberi legauerã instituẽdo dicaꝝ pãphilũ hr̃dez tali mõ vt dixi. sed ñdet q̃ valet dicta institutio pãphili. ꝛ post mortẽ ipuber̃ erit mihi hr̃s cũ titio ꝓdicto nã ꝛ si legasseꝫ dictũ pãphilũ cuidã exneo. puta sempronio ꝛ eidẽ post mortẽ dicti sempronij hr̃dẽ instituissez ꝓo dimidia cũ libertate hẽret post mortẽ sempronij hr̃ditatẽ meã cũ dicto titio. Seru⁹ testõ. Stichũ seruũ meũ scripsi mihi hr̃dẽ pure ꝛ dedí ei libertatẽ sub ista ꝺditiõe si intra kalẽdas decembris daret titio. x. postea feci codicillos ꝛ eidez seruo dedi libertatẽ pure in dictis codicillis ꝛ postea decessi. nũc dict⁹ seruus ꝓpt̃ ẋba codicilloꝝ volebat libertatẽ etiaꝫ añ kalẽdas ꝓdictas. ꝛ p dñs hr̃ditatẽ. certe ñdeť ei q̃ añ dictas kalendas nõ hẽbit hr̃ditatẽ nec libertatẽ nisi det. x. dicto titio. post kalẽdas aũt erit liber ex codicillis: ꝛ p dñs hr̃ditatẽ habebit

Si q̃s fuũ. Stichũ seruũ meũ scripsi mihi hr̃dẽ pure ꝛ dedí ei libertatẽ sub ꝺditiõe. si nauis ex asia venerit vsq̃ ad annũ. ꝛ postea eũ seruũ vendidí titio. ꝛ postea decessi. certe iussu dicti titij emptoꝛis põt dict⁹ fu⁹ adire hr̃ditatẽ meã. ẽt pẽdete dicta ꝺditiõe libertat̃. si aũt trãsiuit ann⁹ intra quẽ debebat venire nauis: ꝛ sic defecit cõditio libertati apposita. ꝛ sic amodo instõ nihil valet. ꝛ postea alienat⁹ sit in dictũ titiũ. non põt ei⁹ titij iussu adire hr̃ditatẽ. sed põe q̃ dicto suo cui dedí libertatẽ sub dicta ꝺditiõe legauí equũ meũ pure. nõ aũt euz instituí: ꝛ pẽdete dicta ꝺditiõe eũ manumisi vel alienauí in dictũ titiũ. ꝛ postea decessi. certe dictũ legatũ hẽbit eo casu quo fuit manumissus aut acq̃ret illud titio dño suo in quẽ titiuz p me viuẽtẽ alienat⁹ fuit: ꝛ b̃ siue tpe mort̃ mee pẽdebat adhuc ꝺditio libertat̃ sicut pẽdebat: tpe quo eũ manumisi vl̃ alienaui: siue extincta sit. qꝛ nõ venit navis intra annũ. si aũt post defectũ dicte ꝺditiõis libertat̃ manumisi eũ vel alienaui titiuz legatũ equi datũ pure ꝑ me dicto suo recidit ad inritũ fiẽ in suo peꝛiꝛ casu hr̃ditat̃.

Cũ vẽditoꝛ. Vẽdidi titio seruũ meũ

stichū: ⁊ antecꝑ ei traderē ipe titi⁹ emptor fec̄ testū ⁊ instituit
sibi hr̄dē dictū stichū ⁊ gaiū ⁊ decessit: ego vēditor q̄ habebā
adhuc dñiū fui iussi eū adire ꝓ parte dimidia in q̄ fuit institu
tus a dicto ēptore: ⁊ ita mihi acq̄sita est. gaius aūt cohr̄s fui
adiuit ꝓ sua dimidia. certe debeo ego vēditor restituere dco
gaio hr̄di ēptor⁹ cohr̄di dicti fui totū illō qō ꝓseq̄ nō potuis
set. si ꝑ⁹cꝑ iussu meo adiret seru⁹ partē hr̄ditat⁹ vēdidissez eū
dicto titio ⁊ tradidissez. i. dimidiā hr̄ditat⁹ emptoris ⁊ totum
seruū: qr nō debeo facē lucrū ei⁹ serui noīe quē iure vēdidi. ⁊ ꝟ
reprobata opiniōe quorūdā q̄ dicebāt ꝙ ego nō debebā re
stituere dicto gaio nisi ꝓ ea parte q̄ extitit hr̄s gai⁹ ēptori. i.
ꝓ dimidia fuū ⁊ ꝓ dimidia illud qō acq̄sini de dicta hr̄dita
te ꝓ dictū fuū sic̄ ꝓ dimidia hūit hr̄ditatē emptor⁹ gai⁹. i. di
cere partē dimidiā fui: ⁊ partē dimidiā dimidie hr̄ditat⁹. i. q̄r

§ ℑ pr̄fa. Titiū fuū meuīj quē libez esse credebā mihi hr̄dē instituit: ⁊ si hr̄s
nō esset dict⁹ titi⁹ substituī ei sempronīū. dict⁹ titi⁹ seru⁹ adiuit
hr̄ditatē meā iussu dñi sui. ⁊ ita nō fuit hr̄s titi⁹ mihi: sed dñs
su⁹ ꝓ eū. nunqd hēbit substitut⁹ hr̄ditatē. ⁊ videt ꝙ sic. qr ser
uus nō fuit mihi hr̄s. ecōtra videt ꝙ nō. qr ego video: velle
hre substitutū hr̄ditatē meā si titi⁹ seru⁹ meuīj nō erit hr̄s ne
q̄s aliū fecerit hr̄dē. fec̄ aūt dñm suū hr̄dē: g̃ videt ꝙ substitu
tus nihil hre debeat. iudicat⁹ tñ bꝙ sempronius substitut⁹ in
mi⁹ fuit institut⁹ a quodā credente eū esse libez ⁊ substituit ei
quēdā aliū si hr̄s nō esset. sec⁹ aūt si instituissez dictū titiū fuū
meuīj sciēs eū esse seruū tali mō vt dictū est. nā tūc nihil habe
bit substitut⁹: qr intelligit substitut⁹ in eū casum quo dict⁹ ti
ti⁹ nō esset hr̄s nec aliū hr̄dē fecerit. fec̄ aūt dñm suū. si aūt di
cer⁹ titi⁹ quē dicto mō instituī erat liber. ⁊ ego putabā eū libez
ita demū hēbit substitut⁹ hr̄ditatez si ipe institut⁹ nō erit ꝓ se

Q Uidā soluēdo. Aex eliescētia ꝓmittit ꝙ ille q̄ nō est solue
do creditoꝛib⁹ suis possit sibi instituē vnū seruū suū hr̄dē ne
cessariū: ⁊ nō pl⁹. pone g̃ ꝙ titi⁹ nō soluēdo exīs instituit sibi
seruos suos hr̄des duos cū libertate quoꝝ seruoꝝ q̄libet vo
cabat appoloni⁹. certe si vn⁹ ꝟ uoꝝ eoꝝ decessit aī aptas tab.
testamēti dicti titij: alt erit hr̄s necessarius. si aūt vterq; viuat
nō erit aliq̄s eoꝝ hr̄s: qr vn⁹ obstat alteri ⁊ ecōtra. nō eni ap
paret q̄s ꝑ instituꝫ fuerit: qr ille sol⁹ hr̄s esset.

P Alterfa. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ gaiū ⁊ iussit eis
vt facerēt ei monumētū infra duos mēses pone. ⁊ postea ita
scripsit in eodē testō q̄ eoꝝ hr̄dū nō ita fecerit monumētū vt ꝑ
cepi oēs exhr̄des sunto sei⁹ noluit adire hr̄ditatē moꝛtuo di
cto testōꝛ. e imo eā repudiauit. gai⁹ aūt fecit monumētū ꝟm te
stator⁹ ꝓceptū. q̄r vtrū ipe solus possit hre hr̄ditatē. ⁊ videt
ꝙ nō ꝓpter ꝛ̄ba testōꝛ. sed rñ. ꝙ sic. qr nēo pōt exhr̄dari ab

§ ℑ meuia. Titi⁹ hūs mꝛez meuiā ⁊ nō hūs aliquā filiaz
ita dixit in testō suo si meuia mr̄ mea ⁊ filia filia mea viuunt
tu mihi luti⁹ titi⁹ hr̄s esto ⁊ decessit: mō inuenīt mat viuē. ⁊ ñ
inuenīt ei aliq̄ filia. certe habebit luti⁹ titius hr̄ditatē: qr odi

Q Uidā cū. Seiū filiū titij instituē volebā ⁊ nolebam ꝙ
ad titiū pr̄ez aliq̄d de hr̄ditate mea pueniret. vñ vocaui dictū
seiū ⁊ ei exposui dictā meā volūtatē ⁊ dixi ei. ego instituam te
sub ꝺditiōe si emācipar⁹ a pre tuo. sei⁹ timēs ne pr̄ crederet se
ab eo ꝓpt̄ hoc offensuz petijt a me testōꝛ. ne sub dicta ꝺditōne
euz instituerē: ⁊ ipetrauit a me vt gaiū amicū suū hr̄dē institu
erē ꝺfidēs dict⁹ sei⁹ fili⁹ titij a dicto gaio suo amico vt sibi pa
trifamilias facto restituat hr̄ditatē meā. ⁊ sic ego instituī dcm
gaiū ⁊ nō petij ab eo vt restitueret hr̄ditatē dicto seio. ⁊ post
ea decessit. mō gai⁹ nō vult adire hr̄ditatē meā vl si adiuit nō
vult restituē dicto seio. vñ q̄r an sei⁹ possit petē hr̄ditatez ex
fideicōmisso. ⁊ ōꝛ ꝙ nō. qr ego testōꝛ non petij a gaio vt resti

tueret ei hr̄ditatē. h; tñ ℑ eū actionē vtilē mādati cum est nūc
sui iuris si gai⁹ recepit in fide sua de restituēda ei pr̄fam. facto
hr̄ditatē cū dict⁹ sei⁹ filiusfa. euz de b rogaret sic̄ daret vtilis
actio mādati ei q̄ cū filiusfa. esset ꝓ aliq̄ fideiussisset ⁊ pr̄fa. fa
et⁹ soluisset. dicta aūt actio mādati vtil est inutilis dicto titio
pr̄i sej ℑ dictū gaiū: qr nō est ex bona fide siue equuz id dicto

§ titio restitui ꝓ gaiū: qō ego testōꝛ ad eū noluī peruenire
ℑ ita scriptū. ita dixi in testō meo titi⁹ imo sei⁹ hr̄s mihi
esto vel ita. titi⁹ hr̄s esto. imo sei⁹ hr̄s esto. certe vtroq; casu so
lus sei⁹ erit hr̄s. Quidā. Titi⁹ hūs filiā titiā ⁊ vxorē pre
gnātē: ita dixit in testō suo. titia filia mea hr̄s esto ⁊ si q̄s mihi
liberoꝛ nascet me viuo vl moꝛtuo: tūc q̄ viril⁹ sex⁹ vn⁹ plures
ve nascētur ex parte dimidia vel etiā q̄rta sit mihi hr̄s. i. ex sex
⁊ trib⁹ uncijs. i. ex duodrāte siue ex nouē uncijs. qui aūt femini
sex⁹ vna plures ve nate erūt ex parte q̄rta sit mihi hr̄s. i. ex tri
bus uncijs. ⁊ postea decessit dictus testōꝛ. ⁊ postea dicta sua
uxor peperit filiū masculū. q̄r ex q̄ parte sit hr̄s dict⁹ posthu
m⁹. ⁊ ōꝛ ꝙ hr̄ditas ꝺz diuidi in septē partes de q̄b⁹ ꝺz hre di
cta titia filia testōr⁹ q̄tuoꝛ partes: posthum⁹ aūt tres. qr dicta
titia fuit instituta in totū. ⁊. xij. uncijs. posthum⁹ aūt in nouem
uncijs siue in duodrante. vt dictū est. vñ vident date dicte titie
tres uncie plusq̄ posthumo. i. q̄rta pars hr̄ditat⁹ vl debēt fie
ri de hr̄ditate viginti una partes. s. vt dicta titia hēat. xij. par
tes. ⁊ posthum⁹ nouē qō tñdē valet. sed q̄d retēto eodē casu
si posthum⁹ ⁊ posthuma nati sunt. certe tñ ꝺz hre sola titia q̄
tū simul posthum⁹ ⁊ posthuma. diuidet itaq; tūc hr̄ditas in
xxiiij. partes ⁊ titia hēbit. xij. ⁊ posthum⁹ nouez: ⁊ posthuma
tres. qr b videt voluisse testōꝛ. In testō. Ita scripsi in testō
meo luti⁹ titi⁹ ex duab⁹ uncijs sit mihi hr̄s gai⁹ attiti⁹ sit mi
hi hr̄s ex vna parte meui⁹ sit mihi hr̄s ex vna parte. sei⁹ sit mi
hi hr̄s ex duab⁹ partib⁹ ⁊ postea decessit. q̄ritur q̄lit hr̄dita⁹
mea diuidi debeat inter p̄dictos. ⁊ ōꝛ ꝙ dict⁹ luti⁹ titi⁹ ꝺz ha
bere duas uncias in q̄b⁹ fuit institut⁹ gai⁹ attiti⁹ meui⁹ ⁊ sei⁹
debeat hre reliq̄s. s. uncias q̄si sine partib⁹ instituti fuerūt: q̄
decē uncie talit int eos debēt diuidi. s. vt sei⁹ q̄ fuit institutus
in duab⁹ partib⁹ hēat q̄nq; uncias. gai⁹ attiti⁹ aūt ⁊ meui⁹
q̄rū q̄libet fuit institut⁹ in vna parte habeāt alias q̄nq; unci.

Hid est q̄libet eoꝝ duas uncias ⁊ dimidiā.

Hs ꝝbis. Hec. l. ꝺz q̄tuoꝛ partes. ꝓma dicit ꝙ h instō
valet titi⁹ hr̄ditat⁹ mee dñs esto. scōa dicit ꝙ etiā h instō valz
fili⁹ me⁹ ipissim⁹ male de me merit⁹ hr̄s esto. nā videt pure i
stitut⁹ cū maledicto. tertia dicit ꝙ talis instō non valet si dña
q̄ erat accusata de adulterio cōmisso cū stycho suo ꝺ quo
etiā adulterio accusat⁹ erat dict⁹ stich⁹ instituat dictū stichuz
hr̄dē cū libertate. nā nō valet data ei libertas aī sniaz. ⁊ p cō
sequēs nec hr̄ditas. q̄rta dicit ꝙ instō de aliq̄ facta vz si cer
tū est de q̄ sensit testōr: q̄uis erratū sit ī pre hr̄dis vl in patria
vt in alia fili aſſumptiōe. puta in agnomine.

§ ℑ alienū. Stichū seruū titij mihi hr̄dē instituī cū liber
tate: certe nō valet instō nec libertas. qr libertas directa alie
no seruo inutilit daf. ⁊ p̄dicta adeo sunt ꝛ̄ba. qō ⁊ si dictus sti
chus sit effect⁹ postea me⁹. nihilomag; valeat instō vel liber
tas. In exneis. Cū instituo mihi exneos hr̄des necesse ē
ad b vt possint acq̄rere hr̄ditatē meā ꝙ sint capaces trib⁹ tpi
bus. s. tpe testi mei: ⁊ tpe moꝛt; mee: ⁊ tpe q̄ adeūt hr̄ditatem
alꝫ nō p̄ūt acq̄rere: si aūt efficiant nō capaces a tpe testamē
ti vsq; ad tp̄s mort; vl a tpe moꝛt; vsq; ad tp̄s aditōis nihil
eis nocet. ⁊ idē dico si illi sint a me instituti q̄ sunt in ptāte dcō
rū exneoꝝ. qr dict; trib⁹ tpib⁹ debēt esse capaces dñi institu
toꝝ ⁊ dicta media tpa nihil nocēt. vñ si seruū hr̄dē instituī cuz
libertate. ⁊ postea vēdidi ei q̄ nō pōt cape ex testō. ⁊ postea eū
redemi erit liber ex testō meo mihi hr̄s nec mediū tp̄s q̄ fuit
apud nō capacē vitiauit instōnē: fuit eni me⁹ dict⁹ seru⁹ tēpo
re testamēti mei ⁊ moꝛt; mee. si aūt remāsisset penes dictuz nō
capacē vitiata fuisset instō. si aūt erat capax ille cui vēdidi di
ctū seruū ⁊ apud eū remānsit dict⁹ seru⁹ iussu emptor; adeūdo
hr̄ditatē meā dict⁹ seru⁹ acq̄ret ei emptori capaci hr̄ditatem.

Si in nō faciēdo. Instituī mihi hr̄dē titiū sub ꝺditione si

nō tāgeret celū digito. certe pinde est hr̄s ac si nulla apposita fuisset ꝺditio. ¶ Hereditas. Pro maiori parte solet diuidere testōres hr̄ditatē in .xij. vncias q̄ ꝓtinētur appellatione assis siue pōder̄: q̄uis q̄dā q̄ñq; diuidāt in dispōdiū ⁊ tripōdiū ⁊ q̄dripōdiū: ⁊ sic ꝺ fing. ⁊ dcē. xij. vn. ad ptes redacte hñt ꝓpa nōia. s. sertiñ. i. vna vncia. siuevna ⁊ dimidia. sertans. i. due vncie. i. sexta. xij. vnciaꝫ q̄drās. i. q̄rta pars. xij. vnciaꝫ. i. tres vncie triēs. i. tertia pars. xij. vnciaꝫ. i. q̄tuor vncie q̄ntūr. i. q̄nq; vncie semis. i. sex vncie septunx. i. septē vncie. bes. i. octo vncie. dodrans. i. nouē vncie dextās. i. decē vncie. deunx. i. vndecim vncie. as. i. duodecim vncie.

¶ Si in testō meo. stich⁹ ſu⁹ me⁹ liber esto. ⁊ si liber erit: heres esto. certe valet instō: q̄uis q̄dā nō valere putarēt. ¶ Si q̄s ita. Ita dixi in testō meo stich⁹ seru⁹ me⁹ si me⁹ erit cū moriar liber ⁊ hr̄s esto. postea eū alienaui in titiū. ⁊ postea decessi. nunq̄d iussu dicti titij poterit adire hr̄ditatē meā dictus stichus ⁊ ei titio acq̄rē. ⁊ videt q̄ sic. q: ꝺditio apposita p me libertati ⁊ instōni intelligeret ibi etiā si nō esset apposita illa. s. stich⁹ si me⁹ erit cū moriar ⁊c. ⁊ eo casu iussu emptoris adiret hr̄ditatē ⁊ ei acq̄reret. vt. ff. e. l. pri. iij. rñ. dicit tū q̄ non. q: apponēdo in instōne exp̄sse dictā ꝺditionē videor velle q̄ alius nō hēat hr̄ditatē meā nisi ipse stich⁹ liber fact⁹. sz q̄d si p⁹ dictā instōnē sub dicta ꝺditiōe de sticho p me facta manumisi eū. ⁊ postea decessi. certe erit tūc me⁹ hr̄s suo ꝓpo arbitrio: q: palā est me nolle eū excludē ab hr̄ditate mea in eū casuꝫ quo postea manumisi. nec ꝺba dicte ꝺditiōis repugnāt huic mēte illa. s. si me⁹ erit cū moriar ⁊c. q: q̄uis in b casu nō sit me⁹ ſu⁹ tari⁹. Jacēte hr̄ditate titij defuncti institui mihi hr̄dē stichū seruū hr̄ditariū. certe valet instō. ita demuꝫ si dict⁹ titi⁹ fuit capax ꝛpe mort⁊ mee. tū admin⁹ est me⁹ libert⁹. ¶ Titi⁹ titi⁹. Iuti⁹ titi⁹ faciēs testū instituit sibi hr̄dē seiū in semisse: ⁊ sempronium in alio semisse: q̄ sei⁹ ⁊ semproni⁹ erant sui filij forte ⁊ erhr̄dauit cornelium ⁊ salustiū ⁊ varonē q̄ erāt si militer sui filij. ⁊ postea inuicem substituit dictū seiū ⁊ sempronium. ⁊ postea reliq̄t q̄busdā legata ⁊ libertates. ⁊ postea ita dixit dict⁹ cornelius ⁊ salusti⁹ ⁊ varo sint mihi hr̄des eq̄s partib⁹ ⁊ eos tres inuicē substituo. ⁊ postea decessi. mō q̄rit q̄tū ꝑmi duo ⁊ scōi tres hr̄e debeāt. ⁊ ꝺ: q ꝑmi duo hñt vnū assem. i. xij. vncias. ⁊ scōi tres hñt aliū assem. ⁊ ita diuidit hr̄ditas in ꝑ ¶ Pater filio. Titiū filium dispōdiū. i. in. xviij. vncias. meū ipuberē mihi hr̄dē instituo. ⁊ ei ſuū meū stichū pupillariť substituo ⁊ ei libertatē dedi. ⁊ postea decessi pupill⁹ ꝑdict⁹ exīs mihi hr̄des dictū stichū vendidit titio q̄ titi⁹ ēptor ita facto a se ꝑmo testō. in scōo testō liberꝫ ⁊ hr̄dē sibi iussit eē dictū stichū. numq̄d p⁊i⁹ testū titij emptor⁊ stichi est ruptuꝫ p scōm ei⁹ testū ꝑdictū. ⁊ ꝺ: q sic: q: ad b vt ꝑmū testū. alicui⁹ rūpat: sufficit ita scōm factū esse vt aliq̄ casu poterit hr̄s ex eo exīstere. pōt aūt dici⁹ stich⁹ esse hr̄s ex scōo testō dicti emptoris in vno casu. s. cū euanuit substō ꝑdicta pupillar⁊ ipubē ꝑdicto facto pubē. si aūt ipubes decessit in pupillari etate ⁊ sic locū hūit dicta pupillar⁊ substō. ⁊ sic extitit hr̄s dict⁹ stich⁹ dicto ipuberi. ⁊ sic hūit dict⁹ stich⁹ libertatē ex testō dñi sui volūtari⁹ hr̄s est titij ⁊ nō necessari⁹. interiꝫ aūt dōec pēdet vtr̄ sit vel nō sit hr̄s ipuber⁊ dict⁹ stich⁹ ex dicto scōo testō. emptoris nō pōt hr̄e libertatē ⁊ hr̄ditatē emptor⁊ cū eiꝰ exꝑectet libertatē ex testō suo vel dñi sui quā ei dedit i substōne ipuber⁊ anteq̄ emptor eū instituēt. vt dcīi est nō pōt ex testō emptor⁊ ¶ Jis q̄ soluēdo. Instituo mihi heredē eā habere. titiū: ⁊ ꝑ fideicōmissum rogaui eum vt daret libertatem pāphilo suo meo: ⁊ postea decessi. dict⁹ titi⁹ effect⁹ est nō soluēdo creditoribus suis ⁊ dolore pauptatis venit ei febris ꝺtinua: vñ fecit testū ⁊ instituit sibi hr̄dē necessariū cū libertate stichū suū. ⁊ postea instituit sibi hr̄dē eodē mō dictū pamphilū ⁊ decessit. nūc q̄rit q̄s coꝫ debeat esse. hr̄s necessari⁹ ⁊ liber ex testō dicti titij. cū lex elieſcētia nolit nisi vnū esse hr̄dez vt. ff. e. q̄ soluēdo. ⁊ ꝺ: q pāphil⁹. nā nō videt ei data libertas in fraudē creditoꝝ.

¶ Potest q̄s. Instituī mihi hr̄dez titiū si intra ānū septuagesimū decessero. munq̄d valet instō. ⁊ videt q nō. q: videor testar⁹ decedē si decedo intra. lxx. annos. si aūt decedo vltra. lxx. an. videor intestat⁹ decedē. ⁊ sic videor decedē ꝓ parte intestat⁹ ⁊ ꝑ pte testat⁹ q̄ est a iure ꝓhibituꝫ. dicit tū q̄ valet instō ꝑdicta. q: videor titiū sub ꝺditiōe instituisse.

¶ Jis qui. Ego si exīs soluēdo creditoribus meis stichū fuū meū mihi hr̄dē instituī cū libertate ⁊ titiū liberꝫ me uꝫ. amicū ei substituī. certe erit mihi hr̄s titi⁹ ⁊ nō stich⁹: q: lex elieſcētia ita demū ei q̄ in fraudē creditoꝝ hr̄s instituta⁹ est cō seruat libertatē si nēo ali⁹ ex eodē testō hr̄s non pōt esse vel si

¶ Emo dubitat. pōt ⁊ nō vult ⁊ ita ītelligit̄ h. l.

¶ Cū esset titius coram me eū instituī: ita b hr̄s mihi esto demōstrādo eū: sed nō noiando: certe valet instō. sz ⁊ si ita dixi instituo mihi hr̄dem titiū fratrē meū. certe valet instō q̄uis non

¶ Liber hō. Dei⁹ liber sit titi⁹ me⁹ frater. ⁊ b dic. bō fuiebat tibi titio ⁊ ipe credebat se esse fuū cū nō eēt ⁊ tu sil'r credebas gaio instituit sibi hr̄dē dictū seiū ⁊ tu iussisti ei vt adiret hr̄ditatē ⁊ ipe adijt. certe q̄uis credēs se ex uū adiuerit vt dictū est. tamē hr̄s ꝑ se est ⁊ nō ꝑ te titio q̄ez bona fide possides: ⁊ b si gerebat in aio suo vt hr̄ditati obligari vellet si aliq̄ mō appareret eū liberꝫ eē. si aūt b in aio nō gerebat: sz sola necessitate cui iussus adiuit nō hr̄s erit ꝑ se. sz tibi bonefidei possessori hr̄ditatē adiret. ¶ Si q̄s ita. Dei⁹ erat soci⁹ titij in salinis publicis: q̄s a re publica ꝺduxerāt ita q̄ titi⁹ hēbat ibi q̄rtā partē q̄ sei⁹ fec̄ testū ⁊ ita in eo dixit. titius q̄ ex parte mihi soci⁹ est in vectigali salinaꝝ sit mihi hr̄s ꝑ ea parte. ⁊ postea decessit dict⁹ sei⁹. certe siue instituerat dict⁹ sei⁹ alios alios hr̄des in toto asse hr̄ditatis sue anteq̄ dicta instōnē titij faceret siue nō in toto asse. sz in parte hr̄ditatis semper erit titius heres dicti seij ꝑ quarta parte hereditatis seij sicut ꝓ quarta parte salinaum erat socius. distinctione ctiōe illoꝝ reprobata q̄ dicebāt si sei⁹ instituerat alios in toto asse titiū ꝑdictū nō esse in aliq̄ parte hr̄dē. si aūt aliq̄ pars assis vacua relicta fuit ab instōne ꝑmoꝝ ex ea vacua parte dēz titiū hr̄dē esse. ¶ Titi⁹ hr̄s. Ita dixi in testō meo. titi⁹ heres esto. sei⁹ ⁊ meui⁹ hr̄des sunto: ⁊ postea decessi. certe in hr̄ditate mea hēbit titi⁹ vnū semissez. ⁊ sei⁹ ⁊ meui⁹ alium semissem.

¶ Cū q̄s. Instituī mihi hr̄dē titiū in trib⁹ vncijs: ⁊ seiū ⁊ gaiuꝫ in trib⁹ vncijs: ⁊ semproniuꝫ in sex vncijs ⁊ decessit. titi⁹ ea titi⁹ nō adiuit. certe accrescit sua pars ita bene sempronio sicut seio ⁊ gaio ⁊ accressit prędictis ꝓ portionibus heredi tarijs. ⁊ idem est si dictus gaius non erat principaliter institutus. sed substitutus alicui heredum ⁊ heres eius ex substitutione: q: sp hēbit suā partē de pte titij repudiantis. ¶ Si hr̄s. Titiū ciuē romanū ⁊ capacē exīstē instituī mihi hr̄dez ꝑ testū aūt meū fuit ei aq̄ ⁊ igni interdictū: ⁊ ita effect⁹ fuit non capax. ⁊ postea redijt in ciuitatē ⁊ ita fuit effect⁹ capax. ⁊ postea ego decessi. certe erit mihi hr̄s: q: mediū tps inter testamētū meū ⁊ mortē meā nō nocet: ⁊ idē est si eū instituī sub ꝺditione ⁊ tpe exīs ꝺditiōis inuenit̄ esse capax. nā hēbit hr̄ditatez mea de iure ciuili. ⁊ si vellet petere bonoꝝ possessionē de interꝓtorio posset: sed ⁊ si ei legasset equū meū ⁊ nō instituisset ez⁹ ⁊ eadē accidissent in ei⁹ ꝑsona equū petere posset. ¶ Titius ex semisse. Ita dixi in testō meo titi⁹ ex semisse hr̄s esto sei⁹ ex q̄drāte. i. ex trib⁹ vncijs hr̄s esto. ⁊ dict⁹ titi⁹ si in capitolium ascēderit ex alio q̄drāte hr̄s esto. ita diuisi totā hr̄ditatez inter eos. certe anteq̄ titi⁹ capitoliuꝫ ascēdat si vult ꝑ hr̄de gerere nō pōt hr̄e nisi semissez in quo instituꝰ fuit pure. postq̄ autē ascēderit capitoliū nō solū ex semisse ꝑdicto erit hr̄s: sed etiā ex q̄drāte in quo fuit instituꝰ sub dicta ꝺditiōe. ⁊ nō hz necesse gerere ꝑ hr̄de q̄tū ad dictū q̄drātē cū ita sit hr̄s ꝑ semissē

¶ Si ita scriptū. Ita dixi in testō meo titi⁹ ex parte tertia. ⁊ ex q̄tuor vncijs sit mihi hr̄s. meui⁹ ex parte tertia sit mihi heres: ⁊ ꝑdict⁹ titi⁹ ex reliq̄ parte. i. ex q̄tuor vncijs sit mihi hr̄s si intra tertias kalēdas nauis ex asia venerit. est g̃ titi⁹ a me instituꝰ in q̄tuor vncijs pure ⁊ in q̄tuor sub ꝺditiōe ⁊ meui⁹ in q̄tuor vncijs pure. si g̃ exīstat ꝺditio inter dictas kalēdas

erit titi⁹ hr̄s ex besse.i. ex octo vncijs.si aūt nō existat erit hr̄s in q̄tuor vncijs in q̄b⁹ fuit institut⁹ pure.t cohr̄s su⁹ in alijs q̄ tuor:t q̄tuor vn. in q̄b⁹ fuit institut⁹ sub ꝺditiōe.titi⁹ diuidet p mediū. antecp̄ igit̄ certum sit vtrū ꝺditio existat vl' deficiat hēbit titi⁹ q̄tuor t duas vncias.t ita sex t cohr̄s suus q̄tuor t due supflue erūt in pēdēti donec existat vel deficiat ꝺditio t si q̄dē existat ꝺditio hēbit eas titi⁹. si aūt deficiat hēbit eas cohr̄s su⁹ iure accrescēdi.sed q̄d si dict⁹ titi⁹ decessit antecp̄ dicta ꝺditio existat.t postea ꝺditio extiterit.certe dict⁹ sertās.i. due vncie.nihilomin⁹ accrescēt dicto meuio cohr̄di titij t non habebit eas hr̄s titij.nā cū adhuc pēdēte ꝺditiōe dubiū essz titio an meuio is sertās dat⁹ esset.t titi⁹ decessit:nec pōt intelligi dat⁹ ei heredi titij q̄ tpe dādi in rerum natura non fuerit.

¶ Si attilicin⁹. Quidā noie attilicin⁹ instituit sibi hr̄des ex eqs partib⁹ titiū t meuiū t seiū t ita quēlz ex triēte.i. ex .iiij. vncijs.titi⁹ p̄dict⁹ interiz sol⁹ adiuit hr̄ditatē.p sua parte t post ea fecit testm̄ t instituit sibi hr̄dē dictū coheredez suū t decessit dict⁹ titi⁹: t ita remāsit meui⁹ t sei⁹. t ita inuenit̄ h̄ seius institutus ab attilicino in q̄tuor vncijs.t a titio coherede suo in alijs quatuor vncijs q̄s idē titi⁹ habuit ab attilicino.mō q̄ritur an dict⁹ seius possit adire hr̄ditatē titij t omittere hr̄ditatē attilicini.p ea parte q̄ fuit ab eo institut⁹.i. q̄tuor vncijs vt dictū est vel etiā adire. t ꝺz ꝺ sic.t si q̄dē omittat dictas q̄tuor vncias hēbit sex vncias siue semissez ex dicta hr̄ditate attilicini.qz medietas suaz q̄tuor vnciaz quas repudiauit accrescit coheredi suo meuio.t alia medietas videt̄ accreuisse titio ex vncijs hr̄ditatis attilicini.g̈ dict⁹ sei⁹ a titio institut⁹ hz ad id est q̄tuor vncias:in q̄b⁹ fuit institut⁹ ab attilicino titi⁹ p̄di ct⁹ iam mortu⁹.intelligit̄ hr̄s fuisse attilicini ex triēte dūtaxat id est ex quatuor vncijs:t ita ptinet ad dictuz seiū.bes.i. octo vncie hr̄ditatis attilicini.s.p hr̄ditatē titij q̄tuor vncie t ex sua seij instōne alie q̄tuor vncie.sed q̄d si dict⁹ attilicin⁹ non instituisset sibi hr̄des,nisi titiū t seiū.nō aūt dictū meuiū t titi⁹ vt dictū est aduiit p sua parte.i. sex vncijs.in b̄ casu t postea instituit sibi hr̄dē seiū cohr̄dē suū.nunq̄d pōt in b̄ casu sicut i superiori sei⁹ omittere hr̄ditatē attilicini.i.p ea parte q̄ ab attilicino fuit institut⁹.i. ex sex vncijs t accipe partē titij q̄ eū instituit.an ꝺo necessari⁹ hr̄s attilicini ex asse.t certe est necessari⁹ hr̄s attilicini pinde q̄si vn⁹ hr̄s.i. ipe sol⁹ sei⁹ p attili. institut⁹ sit p̄ i sex vn.t scōo i alijs sex vn. q̄ casu si adeat ex vna instōne nccio ē hr̄s ex alia.t ē rō in b̄ casu qz p̄ter titiū q̄ instituit seiū hr̄dē. vt dictū est nemo ali⁹ hr̄s institut⁹ est p attilicinū nisi ipe sei⁹ q̄ ex aliq̄ parte iā hr̄s est.i. ex ea parte q̄ eū instituit titi⁹. g̈ de necessitate ꝺz hr̄e iure accrescēdi etiā illā partē in q̄ ipemet sei⁹ fuit institut⁹ ab attilici. in duab⁹ partib⁹ separatim. naz sic ꝺixi siue hr̄s sol⁹ fuerit istitut⁹ sei⁹ ab attili. i duab⁹ ptib⁹ separatiz siue sit dict⁹ sei⁹ hr̄dis hr̄s q̄ fuit ei⁹ cohr̄s.i. titij sp hz necessarius totā hereditatē.t b̄ dicit iste difficilis. ℣.

Q Si soluēdo. Titi⁹ nō existēs soluendo creditoꝛib⁹ suis instituit sibi hr̄dē sticho ſeruū suū.t postea pāphilū. certe stichus erit hr̄s.nā lege elieſcētialita cauet̄ vt si duo plures ve ex eadē cā heredes scripti sunt vti quisq̄ p̄mus script⁹ sit heres sit.stichus aūt p̄mo fuit b̄ script⁹.

Q Si volebat. Titius volēs filiā suā exhr̄dare.ita dixit in testō suo.te aūt filia iō exheredaui qm̄i ꝺtentam te esse volui dote quē tibi dedi. qm̄ nupsisti. q̄ritur vtrū videat̄ efficaciter exhr̄data.t videt̄ q̄ nō.qz nō dixit exheredo te filiā. sed dixit te aūt filia exhr̄daui ꝛc.rñdet̄ tamē q̄ efficaciter exheredata est.

I N temp⁹. Lutiū titiū nō capacem institui mihi heredē cū esset capax vel cū cape poterit vel legaui ei cum legatum capere poterit.certe valet institutio t legati datio.

¶ Quotiēs. Seius habēs plures amicos quoz quilibet nominabat̄ titius instituit titium heredē: t ita nō apparet de quo titio senserit.certe institutio non valet.si aūt appareat ex aliquibus argumētis,de quo titio senserit testatoꝛ bene valz

H Eredes. Institui mihi heredes titium t seiū t gaium t sēproniū t p̄mū t secūdū nō noiando certas partes.t ita fuerunt re ꝺiūcti.ita tamē dixi in dicta institutiōe titiū t seium t gaiū instituo mihi heredes sempꝛoniū instituo mihi heredē.p̄mū instituo mihi hr̄dem.secūdū instituo mihi hr̄dez. t sic omnes vt dixi fuerunt re coniuncti titius autem t seius t gaius soli fuerunt coniuncti verbis.pone ergo q̄ titius decessit antecp̄ adiret hereditatē.p sua parte qui titius erat conIunctus seio t gaio re t ỽbis vt dictū est.alijs aūt non nisi re. certe ps sua titij ptiet tm̄ ad seiū t gaiū t nō ad alios.si autē decedat gaius vel sempꝛoni⁹ vel p̄m⁹ vel secūdus q̄ verbis alicui ꝺiuncti nō erant.portio ei⁹ pertinet ad oēs coheredes suos.t hoc dicit hec.l.

E Jus seruū. Titi⁹ habēs sticho seruū suum decessit relicta vxoꝛe sua p̄gnante.ego in articulo mortis constitutus institui mihi heredē dictū sticho q̄ q̄dez stich⁹ erit sine dubio illius q̄ nascet̄ ex dicta vxoꝛe titij post mortem meā.nūq̄d valet institutio.t videt̄ q̄ nō.qz cū instituo mihi heredē seruū q̄ nō est meus inspicitur p̄sona dñi qui instituti ad sciēdū vtrū valeat institutio vel nō.vt si q̄dē dñs sit capax.valeat institutio serui al's nō.vt.s.e.nō min⁹.h aūt sticho nō hēbat dñiū tpe mortis t testamēti mei testatoris.qz nō erat adhuc nat⁹. vt dictū est.rñdetur tñ q̄ valet institutio ad exemplū serui hereditarij q̄ instituit potest aī aditā hr̄ditatē.q̄uis tpe testamenti instituētis eū sit nulli⁹.t hoc dicit

H Ereditas. In testō meo ita dixi statō p̄ lego titio equū meū t sticho libertū meū eidē statio cōmēdo t pāphilū seruū meū eidē statio cōmēdo.nō tamē heredē instituo dictum sticho.nunq̄d ꝓpter dicta erit me⁹ heres statius.t ꝺz q̄ non. Jtē nunquid pāphilus erit liber,ꝓpt̄ hoc q̄ eū cōmēdaui statio.vt dictū est.t ꝺz q̄ nō.

E Jta quis. Jta dixi in testō meo.titi⁹ heres esto gaius t meui⁹ eqs ex partib⁹ heredes sunto.t postea decessit. antecp̄ aūt gai⁹ p̄dict⁹ adiret p parte sua hereditatē meā decessit.q̄ritur cui debeat accrescere sua pars vtruz meuio an titio an ambob⁹ ꝓ hereditarijs partib⁹.t dicit̄ q̄ ambob⁹.q̄a q̄uis ꝺiūct⁹ sit gai⁹ t meui⁹ ỽbis p copulā t tñ nō tā videoꝛ eos cōiūxisse p dictā copulā q̄ voluisse eos celeri⁹ nominare. celerius enim dixit gai⁹ t meui⁹ heredes sunto q̄ si dixissem gai⁹ heres esto.meui⁹ heres esto.est t alia rō qz gai⁹ p̄dictus t meui⁹ sunt separati re p ūlla ỽba in institutōe apposita eqs ex ptib⁹ ꝛc. q̄uis sint cōiūncti ỽbis.gaio g̈ p̄dicto qui mortu⁹ est erat ꝺiūctus ỽbis tñ meui⁹. titi⁹ aūt erat ꝺiunct⁹ re tātū. vñ nō est mirz si ābo cōiter hr̄it partē gaij.

E Jta scripti. Jta scripsit sei⁹ in testō suo.titi⁹ t sticasus heres esto si i capitoliū ascēderit sticasus hr̄s esto.t decessit dict⁹ testoꝛ.certe scōa scriptura potioꝛ erit.nā cū sit pura plenioꝛ est q̄ p̄ma ꝺditionalis:t ita sticasus habebit hereditatē pure nō expectādo aliquā ꝺditionē.

E J quis sempꝛoniū. Sei⁹ instituit sibi hr̄dē sempꝛoniuz sub hac ꝺditiōe.si titi⁹ ascēderit capitoliū.certe valet institutio.si aūt seius ita scripsisset sempꝛoni⁹ hr̄s mihi esto.si titius,voluerit nō valet institutio. t est rō qz q̄dā sunt q̄ si in testamētis exp̄mant̄ effectū nullū habēt:sicut est qñ cōmitto institutionē sempꝛonij.ad exp̄ssam voluntatē titij vt dictum est Jtē qñ facio exhr̄dationē filij mei tali modo titi⁹ hr̄s esto. t cū heres erit titi⁹ fili⁹ exheres esto.t sic fuit exp̄ssa cōditio exheredatiōis.p̄dicta aūt exp̄ssa possunt ỽbis tegi t eandē habent significationē.ac si exp̄ssa fuissent t valēt veluti cū seius ita ꝺixit.instituo mihi sempꝛoniū heredē si titius capitolium ascēderit.nā q̄uis al's nō possit heres esse sempꝛoni⁹ nisi titi⁹ ascēdat capitoliū.t q̄uis b̄ ipsum in ptāte sit repositū titij q̄a tñ in institutione nō est exp̄ssa volūtas titij erit vtilis ea instō Jtē t cū ꝺditio exhr̄datiōis filij nō est exp̄ssa.sed fuit facta b̄ mō.exhr̄do filiū meū ꝛc.t tūc ita demū erit exhr̄s fili⁹ si quis alius hr̄s extiterit: q̄uis si exp̄ssa fuit cōditio exhr̄dationis nō valeret exheredatio vt dictū est.

C Orneli⁹. Jta dixit titi⁹ in testō suo corneli⁹ t meuius

vter eorum volet. heres esto. ⁊ decessit postea vterq; volebat heres esse. certe vterq; erit heres. illa enim adiectio vter eorū volet ⁊c. est supuacua: nō q: etiaz ea nō adiecta futuz fuit vt vter vellet hr̄s esset. ⁊ vter nollet hr̄s nō esset. si aūt p̄dict⁹ coz neli⁹ ⁊ meui⁹ erat ex nūero necessarioz hr̄dū titij. tūc dicta v̄ba vter eoz volet ⁊c. nō sunt supuacua. sed habēt vim ꝺditionis. ⁊ si vterq; eoz volet hr̄s esse vterq; erit hr̄s: ⁊ si vn⁹ tātū volet hr̄s esse ille erit heres.

¶ Captatorias. Si rogauī titiū vt ꝓpter affectionē quaz mihi oz instituat seiū hr̄dē ⁊ ipe eū instituit. certe ista captatoria. i. adulatoria institutio non est improbata a senatus cōsulto liboniano: sed illa captatoria improbat̄ q̄ collata est ad secretū aliene volūtatis. puta si instituit titi⁹ seiū si voluero ego. si aūt ita dicat testato: q̄ ex parte titi⁹ me hr̄dē instituerit ex ea parte meui⁹ hr̄s esto nō est captatoria institutio ⁊ valet: q: est collata in p̄teritū. si aūt ita dicat titi⁹ hr̄s esto si ostēderit ⁊ ꝓbauerit meuiū hr̄dē a se scriptū in tabulis testamēti sui. tūc bū est captatoria ⁊ nō valet. nā incidit in sniaz dicti senatusconsulti.

¶ Jqs solidū. Titi⁹ nō existēs soluēdo creditorib⁹ suis instituit sibi hr̄dē ex asse filiuz suū naturalē pone. q̄ naturalis nō p̄t cape vltra vnā vnciaz filijs legitimis ⁊ naturalib⁹ extātib⁹. nunq̄d erit heres ex asse siue in totū. ⁊ oz ꝙ sic. q: satisfacto creditorib⁹ nō remanebit ei nisi vna vncia ⁊ forte min⁹. lex eni q̄ vetat cū accipe vltra vnā vnciā nō hz locū in hereditate q̄ nō est soluēdo.

¶ Cōb ꝺditiōe. Jnstitui mihi hr̄dē titiū sub ꝺditiōe: si nauis ex asia venerit vsq; ad annū ⁊ substituī ei seiū ⁊ decessi. postea trāsiuit ann⁹ ⁊ nō venit nauis: ⁊ sic defecit ꝺditio ⁊ viuit adhuc titi⁹ instituto⁹. certe erit hr̄s pure substitutus ꝓdictus: q: in substōne sua nō repetij ꝺditionē.

¶ Jta q̄s. Jnstitui mihi hr̄dē titiū ex fundo meo titiano excepto vsufructu. certe heres institutus videt in tota hereditate mea detracta fundi mētiōe. ⁊ b̄ dic̄ gall⁹ acq̄lius.

¶ Jfilius. Jnstitui mihi heredē titiū ⁊ filium quē in potestate habebā p̄terij. s. seiū. ⁊ postea eūdē filiuz substitui dicto titio. ⁊ ita nō valet p̄m⁹ grad⁹ in quo instituto⁹ fuit dict⁹ fili⁹ cū ab eo sit p̄teritus filius. nunq̄d habebit fili⁹ me⁹ hereditatē meā ab intestato an x̄o ex substōne. ⁊ oz ꝙ ex substōne ⁊ ita ex testamēto ⁊ est rō: q: si substituissez dicto titio gaiuz ⁊ a gradu substituti exheredassez dictū meū filiū. a gradu autē instituti p̄terijssez eū nō valeret p̄m⁹ grad⁹ in quo instituto⁹ fuit titi⁹ a quo fuit p̄terit⁹ fili⁹ vt dictū est. sed incipet valere testamētū a scōo gradu substōnis a quo filius fuit exhr̄dat⁹ vt dictū est. ⁊ ita tā in p̄mo casu hui⁹. l. q̄ in scōo nō p̄nt legata.

¶ Eruus. Stichū seruū meū dono aui vxori mee mortꝭ cā, certe me viuēte est adhuc me⁹. ⁊ iō si instituā eū hr̄dem cū libertate erit mihi hr̄s necessari⁹. Jtē ⁊ ꝓpter b̄ q̄ me⁹ est nō possuz ei aliq̄d legare sine libertate.

¶ Ex toto. Jnstitui mihi gaiū in q̄uor vncijs hereditatis mee ⁊ semproniū in trib⁹. ⁊ de q̄nq; vncijs residuis vsq; ad assez nihil dixi. ⁊ postea ita dixi in eodē testō ille mihi heres esto quē fecero heredē in codicillis. ⁊ postea feci codicillos. ⁊ in eis instituī mihi heredē titiū sine parte ⁊ decessi. nūc q̄ritur de duob⁹ vnū est an valeat institutio titij i codicill⁹ facta. secūdū est quātū debeat hr̄e titi⁹ de dicta hr̄ditate mea ⁊ si dicta sua institutio valeat. ⁊ videt ꝙ nō valeat institutio, q: in codicillis nō p̄t dari hr̄ditas. rñdet tñ ꝙ valeat: q: videt data in testō ꝓpter illa v̄ba q̄ in institutiōe dixi ille mihi heres esto quē in codicillis hr̄dē fecero. ⁊ habebit dict⁹ titi⁹ ex dicta instōne in codicillis facta dictas quīq; vncias.

¶ Cui nō militabat. Bat⁹ pagan⁹. i. nō miles hns in q̄dā puincia q̄ vocabat̄ pānonia bōa q̄ reliq̄t ei mat̄ sua valētia pone trecēta. ⁊ hns in q̄dā alia puincia q̄ vocabat̄ syria bona q̄ reliq̄t ei pater su⁹ valētia. pone cētū: stichū libertū suuz instituit sibi heredē in dict⁊ bonis maternis ⁊ titiū in paternis. ⁊ postea decessit. nūc q̄rit quā partē q̄libet dictoz hr̄duz habere debeat de hr̄ditate. ⁊ oz ꝙ q̄libet hz vnū semissem. ⁊ ita eq̄liter sunt hr̄des, sed iudex familie herciscūde q̄ agnoscit int̄ eos de diuidēda hr̄ditate oz seq̄ voluntatē dicti testatoris adiudicādo liberto dcā bo. mr̄na q̄si eēnt ei p̄legata ⁊ titō pr̄na q̄si ei p̄legata forēt ⁊ faciēdo ꝙ ipi ad inicē p̄stent sibi cautiones cū satisdatōe pp actiones dcoz plega. noīe eis ad inuicē cōpetētes. s. vt si accepit aliq̄s eoz nomie p̄legati pluscq; ei licuerit p. l. fal. restituat alteri. ⁊ ita erit salua falcidia in dictis p̄legatis ⁊ quā adhuc nō erat certū locū hr̄e eo forte ꝙ relinq̄batur testō: q̄dā alia alijs legata sub ꝺditiōe q̄ adhuc pendebat. si aūt incōtinēti certū est locū hēre falcidiaz in p̄legato vnus eoruz in retinenda p eū falcidia siue in retinēdo q̄drāte id est falcidiā q̄libet eoz ⁊ extincta falci. de dictis p̄legatis p quālibet eoz dodrātes dictoz p̄legatoz cōpēsabunt̄ ad inuicē vsq; ad ꝙcurrētē q̄titatē opposita doli mali exceptiōe illi q̄ nō vult cōpēsationē admittere. de q̄b⁹ oīb⁹ ita ponas exē plū. libert⁹ p̄dict⁹ q̄ fuit institutus in bonis maternis valentibus. l. vt dictū est tenet restituere titio bona p̄na tanq̄ ei p:e legata. vnde retinet libert⁹ falci. quā appellat b̄ q̄drantes. i. l. ⁊ ecōtra titi⁹ tenet restituere liberto bona materna in q̄b⁹ fuit libert⁹ institut⁹ q̄ erāt. l. vt dictū ē. vñ retinebit sibi titi⁹ quadrātē q̄nq̄gintoz p̄dictoz. i. cētū. xxv. ⁊ dodrātē dictoz quingētoz. i. trecēta. lxxv. oz restituere liberto dodrans. q̄ p̄dict⁹ bonoz matemoz. i. trecēta. lxxv. cōpensabunt̄ p doli except. cū bonoz p̄noz dodrāte q̄ dodrās capit cētū. l. ⁊ ita facta diligent rōne cōpēsatōis restat ꝙ titi⁹ oz liberto de dodrāte bonoz mr̄noz. cc. xxv. ⁊ libert⁹ mihi titio de dodrāte bonoz p̄noz q: cōpēsatio facta est vsq; ad ꝙcurrentē q̄titatē. nam de trecētis. lxxv. bonoz matemoz sunt extracta iure cōpēsatōis cētū. l. bonoz p̄noz. ⁊ ita vt dixi remanent bona materna liberto restituēda p̄cīū. cc. xxv. ⁊ nō plus.

¶ Lutio titio. Bat⁹ instituit sibi hr̄dē lutiū titiū ex duab⁹ partibus hereditat⁊ siue q̄ caperēt octo vncias ⁊ publiū meuiū instituit ex q̄drante. i. ex trib⁹ vncijs. ⁊ ita diuisit hr̄ditatē suam inter p̄dictos in. xi. vncias. ⁊ ita nihil dixit de vncia q̄ restabat ad assem ⁊ decessit dict⁹ gai⁹. mō q̄rit q̄liter debeat diuidi inter p̄dictos hereditas sua. ⁊ oz ꝙ in dodrātē. i. in nouē vncias oz diuidi hereditas sua ⁊ in q̄drātez. i. tres vncias. vt. s. luti⁹ titi⁹ instituto⁹ bessē siue in duab⁹ partib⁹ hereditat⁊ siue in octo vncijs habeat dodrātē. i. nouē vncias. ⁊ publi⁹ meui⁹ habeat q̄drantē id est tres vncias. nā ex eo ꝙ testato: instituit publiū meuiuz in q̄drātē. i. in trib⁹ vncijs. videt talē modū posuisse in duab⁹ ptib⁹ hr̄ditat⁊ siue siue i bessē siue i. viij. vncijs in q̄b⁹ instituit lutiū titiū. s. vt ipse luti⁹ titi⁹ habeat nouē vncias siue dodrātez ex quo alios nō instituit hr̄des sicut euenit alibi. nam si legauit gai⁹ titio decē libras ⁊ nō dixit de q̄b⁹ denarijs nos intelligem⁹ de q̄b⁹ intellexit testō: ꝓtēplatiōe alioz legatoruz q̄ reliq̄t dict⁹ testō: alijs. nā si in alioz legat⁊ exp̄ssit nūmoz speciē. puta q: exp̄ssit de bononinis titij p̄dicti legatū. de bononinis intelligem⁹.

¶ Filijs hr̄dib⁹. Duos meos filios instituī mihi hr̄des equis partib⁹. ⁊ postea instituī mihi hr̄des filiū fratris mei in duab⁹ vncijs. certe decē vncias habebūt filij mei. duas aūt fratris fili⁹. ⁊ idē esset si dictū filiuz fratris mei instituissez anteq̄ dictos meos filios. sec⁹ aūt esset si nois tim instituissez mihi hr̄des filios meos in toto asse vel in. xij. vncijs hr̄ditat⁊ mee ⁊ filiū fratris mei instituissem sine parte. nā alter assez haberet tūc fili⁹ dicti mei fratris.

¶ Sei⁹ meus. Sei⁹ instituit hr̄dē meuiū ex parte qua p leges cape posset meui⁹ et ex reliq̄ parte instituit titiū ⁊ decessit sei⁹: modo in uenit ꝙ meui⁹ p̄t cape totā hr̄ditatē p legē nō vetātē ⁊ eaz hr̄ditatē vult hr̄e. certe titi⁹ nihil hēbit. si aūt non instituisset sei⁹ titiū ex reliq̄ parte. sed simpliciter habebit titius vnū assē ꝓmo ⁊ meuiū alterū. si aūt meuius non sit in aliquo capax. titius habebit totā hereditatē q̄ titius fuit adiectus siue substitutus.

¶ Demēs. Quidā noīe demēs patron⁹. ita cauit in testō suo cū nō haberet filios sed expectaret habere. si mihi filius natus fuerit mihi heres. si duo filij mihi nati fuerunt ex equis partibus sint mihi heredes. si aūt due filie mihi nate erunt ex equis partibus sint mihi heredes. si autē filius ⁊ filia mihi nate erunt filius sit mihi heres

ex duab⁹ partib⁹ filia ex tertia. ⁊ postea decessit dict⁹ demẽs
ptonus. ⁊ postea nati fuerũt ei duo filij ⁊ filia. mõ q̃rit q̃liter
hereditas debeat diuidi. ⁊ õr q̃ q̃nq; partes de ea debẽt fie
ri. ⁊ ex eis dz habere vn⁹ ex filijs masculis duas partes ⁊ ali
us alias duas partes. ⁊ filia vnã: ⁊ est rõ qr testõr voluit q̃ fi
lij essent pares in hr̃ditate. qr si esset solus fili⁹ ⁊ filia: fili⁹ ha
beret in duplo plusq̃ filia. ¶ Si ita scripserit. Ita dixit te
stator in testõ suo q̃ta ex parte a me titiũ heredẽ institutũ re
citasseꝫ ex ea parte sempr̃oni⁹ heres esto. ⁊ decessit. modo q̃rit
an valeat dicta institutio. ⁊ dicit q̃ sic. qr non est captatoria.
nã nõ est collata in arbitriũ alteri⁹. sed in factũ ꝓteritũ testõr
si aũt nullũ testiñ dicti testatoris recitatũ est. qr forte nõ fecit ali
qõ est nulla institutio pdicta ea rõne. qr nõ fuit vera ꝺditio ꝓ
dicta i ꝓteritũ apposita ⁊ nõ ea rõe q̃ fuerit captatoria qr nõ
¶ Jqs ita. Instituí mihi hr̃dẽ seiũ erneũ sub hac ꝺditõe si titi⁹ q̃ debebat esse me⁹ hr̃s ab intestato fuit.
si testamẽtũ nõ feciſſem vẽdicare vellẽ hereditatẽ meã ⁊ post
ea decessi. certe legitimo hr̃de volẽte hr̃ditatẽ meã nõ admit
tit institutus. ⁊ ita fallit hic illa regula qua dicitur quia legiti
¶ mus non admittit instituto volẽte.
¶ Jnõ lex. Nõ solũ si lex eliescẽtia impediat libertatẽ ser
ui nõ põt dñs dicti fuit ẽt nõ soluẽdo exñs facere cũ sibi hr̃dẽ
necessariũ. sed etiã si alia lex vel senatusco sultũ vl̃ etiã ꝺstitu
tio impediat dicti seruí libertatẽ. de lege aũt eliescẽtia ipediẽ
te ita exẽplũ pone titi⁹ nõ soluẽdo existẽs instituit sibi heredẽ
cũ libertate stichũ seruũ suũ. ⁊ postea instituit sibi eodẽ modo
pãphilũ seruũ suũ. certe lex eliescẽtia nõ vult q̃ pãphilus ad
libertatẽ pueniat. vt. s. e. q̃ soluẽdo de alia lege impediẽte po
ne exẽplũ. vt. j. de manumiſ. l. legis. senatusco sulto impediẽte
dic vt. j. q̃ ⁊ a q̃b⁹ in fraudẽ ciuitatũ. de ꝺstõne impediẽte. dic
vt. s. e. his ꝺbus. ff. interdũ. ¶ Tẽporibus. Ego nõ soluẽdo
existẽs instituí mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ dedi libertatẽ directam vel fi
deicõmissariaz trib⁹ meis seruis pone. ⁊ iussi dicto hr̃di vt di
ctus seru⁹ hr̃ditatẽ meã restitueret. ⁊ postea decessi. dict⁹ autẽ
heres nolebat adire hereditatẽ dicẽs eã sibi suspectã. mõ q̃rit
tur vtrũ oẽs dicti seruí libertatẽ habeãt ⁊ possint eum cogere
adire ⁊ sibiipsis restituere: an ꝺo pm⁹ ex eis vel secũd⁹ vl̃ ter
tius. ⁊ õr q̃ pm⁹ tñ. Sed pone q̃ pm⁹ est absens. nunq̃d au
diend⁹ est scõs. ⁊ õr q̃ nõ. qr nõ est certũ vtrũ pmus velit sibi
restituere hereditatẽ an nõ. si enim pm⁹ velit sibi restituere he
reditatẽ pferend⁹ est. vt dictũ est. ⁊ scõs ⁊ terti⁹ debẽt eo casu
seruí remanere. si aũt hereditas mea esset soluẽdo creditoribꝰ
ꝓtor tuebit libertatez oim dictoꝝ seruoꝝ ⁊ eis oibus faciet
hereditatẽ restitui. ⁊ hoc dicit.
¶ Jseruo. Instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ rogaui eum ꝓ fidei
cõmissum vt sticho seruo meo daret libertatẽ pure ⁊ de
cessi. postea titi⁹ pdict⁹ dictũ seruũ heredẽ sibi fecit cũ liberta
te. nũc q̃rit an dict⁹ seru⁹ sit necessari⁹ heres dicti titij. ⁊ õr q̃
nõ. nõ enim accepit aliq̃ bñficiũ a titio q̃ eũ instituit cũ liber
tate qr malo suo velle tenebat eũ manumittere. ⁊ idẽ essz si di
ctus titius emisset ab aliquo dictũ seruũ ea leg. vt manumit
teret. nã ⁊ hic malo suo velle cũ manumittere tenebat ⁊ idez
si emisset eũ ab aliquo de pecunia ipsi⁹ seruí. qr ⁊ b malo suo
velle tenebat eũ manumittere. vñ non est mirz si oẽb⁹ his casi
bus nõ est dict⁹ seru⁹ ei hr̃s necessari⁹ sed volũtari⁹.
¶ Ultius titi⁹. Luti⁹ titi⁹ hñs fratrẽ titiũ ita dixit in testõ
suo. titi⁹ frater me⁹ mihi ex asse heres esto. si aũt titi⁹ mi
hi heres esse voluerit aut qõ abhomino: ꝓpus mozieꝫ q̃ meã
adiret hr̃ditatẽ aut filiũ filiã ve ex se natũ natã ve non habe
bit: tũc stich⁹ ⁊ pãphil⁹ seruí mei sint liberi ⁊ sint mihi hr̃des
eq̃s partib⁹. ⁊ postea decessit dict⁹ testõr ⁊ titi⁹ nõ habẽs ali
quẽ filiũ adiuit hr̃ditatẽ suã. mõ q̃rit an dict⁹ stichus ⁊ pam
phil⁹ sint liberi ⁊ hr̃des ex substõne pdicta ⁊ si nõ sunt libe
ri ex substõne ⁊ hr̃des an in partẽ hr̃ditatis videanꝫ adiecti
q̃ dicta testatoris ꝟba. ⁊ videꝫ q̃ debeant esse liberi ⁊ hr̃des
ex substõne: qr substituti fuerũt titio q̃cunq; de trib⁹ casibus
eueniret. ꝓmus casus est in ꝟbis testatoris si titi⁹ noluerit hr̃s
esse, scõs est si titi⁹ voluerit heres esse, decesserit tñ anteq̃ adi
ret. tertius casus est si titi⁹ noluerit heres esse: filiũ aũt vel fi
liã nõ habuerit. licet ergo voluerit heres esse: qr tñ nõ hz filiũ
vel filiã nõ dz hr̃e hereditatẽ. sed debẽt eã habere stich⁹ ⁊ pã
philus substituti. rñdeꝫ tñ hic q̃ nõ erunt heredes ⁊ liberi ex
substõne ex quo titi⁹ adiuit. licet filiũ nõ habuerit vl̃ filiã: q̃a
testatoris nõ solũ nõ voluit eos esse heredes si titi⁹ frater sus
vellet hereditatẽ nõ hñs aliquẽ filiũ. sed etiã noluit esse heres
si frater decessisset liberis relictis ꝓusq̃ hereditatẽ adiret. naz
aiaduertim⁹ ꝺ filiũ testatorꝭ prudens fuisse. s. vt nõ solũ fratrẽ
hereditatẽ habere volentem ptulerit dicto sticho ⁊ páphilo
substitutꝭ sed etiã liberos titij siue ergo titi⁹ solus velit habẽ
hr̃ditatẽ pferr̃ substitutꝭ. siue ñ extet titi⁹ sz liberi sui extẽt ⁊ ve
lint hr̃e hr̃ditatẽ pferũt substitutꝭ ꝟbũ g̃ aut positũ inter ꝟba
testatorꝭ ibi aut filiũ filiã ve ⁊c. dz intelligi. p. ⁊ vt ita dicti ser
ui videanꝫ substituti titio in duob⁹ tñ casib⁹ ⁊ nõ in tribus.
vn⁹ est si titi⁹ heres esse noluerit. ali⁹ est si titi⁹ voluerit heres
esse: decesserit tñ sine liberis anteq̃ adiret. de illo aũt nõ ẽ du
biũ q̃ nõ videꝫ dict⁹ stich⁹ ⁊ pãphilus adiecti in partẽ here
ditatꝭ. qr nõ videꝫ ea mẽs testatoris fuisse vt aliquẽ vl̃ aliq̃s
adhiberet fratri hr̃dẽ quẽ fratrẽ aperte ex asse hr̃dẽ instituit
¶ Am dubitari. Per id qõ dictũ est. s. e. suus quoq; ⁊ l.
corneli⁹. ff. q̃ si hij. ã modo dubitari nõ põt. q̃ sui hr̃des
possunt heredes instituí sub hac ꝺdi. si volẽt ⁊ q̃ põt eis sub
stituí aliq̃s si heredes esse voluerit sui. ⁊ nõ est necesse ad hoc
vt valeat dicta institutio q̃ exheredẽtur sub ꝺria ꝺditione. i.
si hr̃des esse nollẽt ⁊ est rõ q̃re nõ est necesse. qr tũc tñ est neces
se cũ in potestate sui instituti nõ sit an heres existeret. puta q̃a
institutus est sub casuali ꝺditione. ⁊ qr si semp esset necessaria
exheredatio sub ꝺria ꝺditione in nostro casu nõ posset reperi
ri ꝺria ꝺditio possibilis ⁊ ad hoc apta. nã si ita diceret testõr
fili⁹ me⁹ si volet heres esto huic ꝺditioni esset ꝺria ꝺditio pos
sibilis ista si nollet heres esse esto exhr̃s qõ q̃dez ridiculosum
esset ponere in testõ ⁊ si apponaꝫ in testõ ꝓ excessu quodaz et
superfluo habẽdum est. est ergo verũ qr sui hr̃des possunt insti
tuí heredes sub hac ꝺditiõe si volẽt ⁊ nõ est necesse eos exhe
redari sub ꝺria ꝺditione. sed nunq̃d possunt abstinere ab he
reditate ex quo adĩpleuerũt ꝺditionẽ dicẽdo se velle habere
heredes ⁊ õr q̃ nõ. ⁊ idẽ dico in q̃libet alia ꝺditione q̃ sit i eo
rũ ptate. ⁊ hoc dicit.
¶ Ex vncijs. Dictũ ẽ. s. e. si alienũ. ff. fin. q̃ testatores diui
dũt q̃q; hereditates eoꝝ in. xij. vncias. ⁊ q̃q; in. xviij.
modo pone q̃ titi⁹ instituit heredẽ in sex vncijs quẽdã nomi
ne pmũ ⁊ fm instituit in octo vncijs ⁊ ita diuisit inter eos du
os. xviij. vncias ⁊ sic assez excessit. tertiũ aũt instituit ex residua
parte siue instituit tertiũ sine parte nõ facio viz. modo q̃ritur
q̃liter debeat hereditas inter pdictos tres diuidi. ⁊ rñdeꝫ q̃
aut vis diuidere hereditatẽ tanq̃ dispondiũ. i. tanq̃. xviij. vn
cias. aut tanq̃ assez. i. tanq̃. xij. vncias. pmo casu dz habere
pm⁹ sex vncias. secũd⁹ octo. terti⁹ decez. scõ casu dz habere
pm⁹ tres vncias. scõs q̃tuor. terti⁹ q̃nq;. quocũq; tñ modo di
uidas nõ est vis qr ꝓpter hoc si diminuit vel augetur hr̃ditas
vel partes hr̃dũ q̃s in ea hñt.
¶ Jqui soluendo. Quãuis generaliter nõ possit ille q̃ nõ
est soluẽdo habere nisi vnũ heredẽ. vt. s. e. si is q̃ soluen
do tñ euenit aliquãdo q̃ duos hz hr̃des veluti si ita dicat in
testõ suo. instituo mihi heredẽ sticlũ seruũ meũ cũ libertate et
si mihi stichus heres erit. tũc titi⁹ quoq; heres esto. nã titi⁹ an
teq̃ stich⁹ ex testõ heres extiterit heres esse nõ põt. cũ autẽ se
mel heres extiterit seru⁹ heres non põt titi⁹ adiect⁹ efficere. vt
desinat heres esse stichus q̃ semel extitit heres.
¶ Jsoci⁹. Titiũ sociũ meũ instituí mihi heredẽ ex asse. ⁊ ꝓ
uo q̃ erat me⁹ ⁊ su⁹ legaui pure equũ meũ ⁊ nõ dedi dic
to libertatem seruo. certe non valet dictũ legatũ. si aũt legas
set ei seruo pdicto mõ sub ꝺditiõe valeret legatũ si inueniret
liber tpe ꝺditõis existentꝭ. nã ⁊ ꝓpter heredis seruo ab heredẽ
recte sub ꝺditiõe legaꝫ p testatorẽ. p pdicta ergo apparet q̃
dictũ seruũ quẽpiam habeo cõez cũ titio possum hr̃dem instituere
sub ꝺditione sine libertate ⁊ dare eũ coheredẽ titio socio meo

quē instituī tanq̄ sit alien' seru'. qz ꝛ si esset seru' p̄dict' pp' dicti mei socij quē instituit: posset eū instituere heredē sub ꝯdi tiōe cū dño suo q̄ est me' soci'.

Testamēto. Stichū seruū meū instituī mihi hr̄dē cum li/ bertate sub ꝯditi. si nauis ex asia venerit. ꝛ postea fuit occisus. ꝯditione pēdēte postea dicte institutionis detexit di ctus seru' necē meā: ꝛ sic p̄tor decreuit eū libertatez mereri. ꝛ ita hz libertatē ex p̄mio: ꝛ nō ex testō. nunq̄d erit necessari' he res mihi an volūtari'. ꝛ dr q̄ volūtari'.

Imperatorē. Cū timerē q̄ titi' vellet mihi mouere litem sup fundo titiano quē possidebā vel hr̄dib' meis insti/ tuī eadē cā iperatorē mihi heredē vt grauē aduersariū habe/ ret post mortē meā dict' titius. certe nō valet institutio. facul tas enīz calūnie nō dz capi ex honestate p̄ncipis.

Pacumeui'. Quidā noie pacumeui' androtenes insti/ tuit sibi hr̄dē ex asse pacumeuiā magnā filiam pacume uij magni ꝛ substituit ei dictū pacumeuiū magnū. postea pa/ cumeui' magn' p̄dict' fuit occisus. ꝛ postea p̄uenit rumor ad dictū testatorem q̄ ꝛ pacumeuia magna ex asse instituta esset mortua. ipsa tamē in vitate nō erat mortua. dictus aūt, testa tor credēs eā mortuā. mutauit testm̄ suū ꝛ quēdā noie nouiz rufinū sub hac p̄fatiōe heredē instituit: qz heredes quos vo/ luit mihi hēre ꝯtingere nō potuī noui' rufinus heres esto. ꝛ postea decessit dict' pacumeui' androtenes testator. postea venit pacumeuia magna ex asse p̄mo instituta. vt dictuz est. ꝛ supplicauit quibusdā imperatorib' tūc existētib'. i. imperatori tē existēti vt cogeret dictū nouiū rufinū scō instītutū ad dimit/ tendā hr̄ditatez p̄dictā sibi pacumeuie magne p̄mo institute imperator aūt misit p nouio rufo ꝛ dixit p̄dicta. noui' autez ru fus rīdit. ꝛ dixit si ipsa vult mihi aliq̄d dicere det mihi libellū vī ipsa dedit ei li. ꝛ tādē fuit lis ꝯtestata inter eos cora impa tore. imperator aūt postea ꝓnūciauit hr̄ditatē ad pacumeuiaz magnā p̄dictā pertinere. putauit enim ei subueniēdū ex volū tate testātis q̄uis institutōi nouij rufi ꝯtinere& tal' mod' . qa heredes quos voluī mihi hr̄e ꝯtigere nō potuīt ꝛc. ꝛ q̄uis p/ pter dictū modū videa& debere hr̄e hereditatē dict' noui' ru fus: iō q̄ falsus rumor nō solet obesse instituto . habebit er/ go pacumeuia magna hr̄ditatē sed legata relicta a nouio ru/ fo in scō testō debebit pacumeuia magna p̄stare legatarijs p̄inde ac si in posteriori siue in scō testamēto ipsa fuisset hr̄s īstituta, ꝛ b̄ dicit hec.l.

De vulgari substitutione. Rn.

Heredes autē. Quidā heres dicunt instituti. ꝛ q̄dam substituti. instituti sunt illi q̄ sūt scripti i scō vl' i tertio g̃du vl' deiceps. hr̄dis aūt substi tutio q̄dā est simplex velut i luti' titi' hr̄s esto. ꝛ si nō erit hr̄s sei' tūc sit mihi heres. q̄dam est duplex vt fili' me' hr̄s mihi esto siue hr̄s nō erit siue heres erit ꝛ ītra pubertatē decesserit tūc gai' seius hr̄s mihi esto ꝛ valet substitutio quā facio filio meo impuberi siue instituā eū siue exheredē ꝛ siue substituam ei illū quē mihi heredē instituī siue aliū. si aūt nō instituissem mihi aliquē heredē nō valeret substitutio quā filio meo feci. est g̃ p. ll. ꝛ mores introductū vt q̄s possit facere testm̄ liberis suis ipuberib'. i. pupillarē substōnē p̄dictā q̄ q̄dā durat vsq̄ ad. xiiij. an. in masculis. ꝛ vsq̄ ad. xij. annos in feminis. ꝛ b̄ est vez si sint liberi i ptāte parētis faciētis eis substōnē. uā emā/ cipat' nō pōt taliter substituī. posthum' aūt sic ꝛ nepotibus ꝛ ꝓnepotib': ꝛ sic deinceps q̄ p mortē aui vel ꝓaui nō sūt re/ casuri in ptāte patris eoz veluti: qz pr̄ eoz est mortu'. si autē pr̄es eoz eos p̄cedāt ad auos vl' ꝓauos: ita demū substitue re eis p̄t au' vel ꝓau' si heredes eos instituāt vel exhr̄dēt ita ei p. l. vell'. succedēdo ipi auo vl' ꝓauo i locū patrū ñ rūpūt te stamētū aui vel ꝓaui. si aūt nō essent instituti vel exhr̄dati nō rūperent testm̄ auoz ꝛ ꝓauoz qō est p̄ncipale testm̄ ꝛ rupto p̄ncipali pupillare nihil valeret. sed ꝛ si q̄s hīs filiū adopta/ uerit sibi filiū. s. titiū in locuz nepotis p̄or ei titio impuberi pu pillariter substituē. Quisq̄s aūt. Si facio testm̄ filio meo impuberi. i. pupillarē substōnē. ꝛ mihi debeo facere testamē/ tū instituēdo in eo dictū meū filiū vel exhr̄dando ꝛ aliū instītu endo. Si aūt mihi nō facia testm̄ nō valet substitutio p̄dicta nisi essem miles. nā tūc bñ possem substituere dicto meo filio etiā nō faciēdo mihi testm̄. sed ꝛ si mihi facia testm̄ ego paga nus ꝛ in eo instituī nō adeat hereditatē meā substitutio quā feci dicto meo filio euanescit. si aūt ille quem in meo testō insti tuī dimittat ex testō ꝛ adeat ab itestato hereditatē meā: puta qz erat me' forte agnat' seruabit' ꝛ valebit substitutio p̄dca euenit tñ q̄uīq̄ q̄ ille quē heredē in testō meo instituī cōpellit adire hr̄ditatē meā ad h' vt dicta substō valeat ꝛ totū testamē tū qō feci dicto meo filio. puta instituī mihi heredē in testamē to meo quēdā extraneū ꝛ dictū meū filiū exheredaui: ꝛ ei filio substituī tertiū ꝛ ḡuauī substitutū impuberi vt tota hr̄ditatē a me instituta nō vult adire hereditatē. fili' aūt me' p̄dict' p' ea decessit ī pupillari etate. ꝛ ita habuit locū substitutio quā ei feci de tertio. ꝛ p ꝯs fideicōmissuz relictū q̄rto a dicto sub stituto. certe fideicōmissari' q̄ vocaba& q̄rtus nō poterit coge re substitutū p̄dictū vt adeat hereditatē impuber. ꝛ sibi resti tuat. qz substituti aditio nihil valeret ex eo q̄ hereditas mea nō est adita ab eo quē instituī. coget igit dict' fideicōmissari' illū quē instituī vt adeat hereditatē meā. ꝛ facta aditiōe p cō/ sequēs poterit dict' substitut' impuber adire hereditatē im puber ꝛ fideicōmissario p̄dicto restituere. si aūt viuat adhuc dict' me' fili' nō pōt dict' fideicōmissari' cogere adire here/ ditatē meā illū extraneū quez instituī vt p ꝯs adeat substitu tus dicti mei filij hereditatē ei' mei filij ꝛ sibi fideicōmissario restituat dict' substitut'. nā donec viuit dict' me' fili' impe/ bus indicar fideicōmissari' q̄ vult hr̄ditatē suā. sed q̄d si ille ēme' quē instituī heredē in meo testō vt dictū est erat minor xxv. annis ꝛ repudiauerit hereditatē meā me mortuo. ꝛ sic p ꝯs adnihilata fuit substō quā feci dicto meo filio. ꝛ postea dict' me' fili' in pupillari etate decedat ꝛ postea perat ꝛ ipe tret dict' minor in integ. resti. vt adire possit hereditatē meaz quā repudiauerit ꝛ eā adeat. certe ꝓficiet hec aditio secūdis tabulis. i. substōni in secundis tabulis facte. i. substituto siue substituti dicti mei filij. s. vt vtiles actiōes ex testō habeāt p hereditate dicti mei filij ꝛ ea hr̄ditate habita tenenī eā resti tuere fideicōmissario p̄dicto q̄ vocaba& q̄rt'. Prius aūt dictū ē q̄ substō quā facio filio meo ipuberi nihil valet nisi ꝛ mihi facia testm̄. mō q̄ro q̄d debeat p̄cedere inter meū testa mētū. ꝛ testm̄ qō facio filio meo siue substōnem. ꝛ certe aut ex heredo dictū meū filiū impuberē aut instituo. si exheredo de/ beo ꝓus facere meū testm̄. ꝛ postea pupillare b' mō istituo mi hi heredē titiū ꝛ filiū meū impuberē exhr̄do. ꝛ si dict' me' fili' in pupillari etate decesserit substituo ei dictū titiū vel etiā q̄n dā aliū vel etiā posthumū q̄ nasce& mihi ex vxore mea. si aūt ordinē p̄dicte scripture testamēti querterē nō valeret . puta si filio exhr̄dato substituerē aliquē pupillarit'. ꝛ postea mihi te/ stamētū facerē: ꝛ merito dixi nō debere querti ordinē scripture ꝛ nō dixi scripturaz: qz testm̄ meū ꝛ illud testm̄ qō facio filio meo ipuberi. vnū est testm̄. licet due sint hereditates. si aūt in/ stituo dictū filiū meū ipuberē nō est necesse q̄ seruē dictuz or/ dinē ꝛ valet substitutio quā facio filio meo ipuberi. lz eā scri/ bā ꝓiusq̄ mihi testm̄ facia b' mō si fili' me' intra. xiiij. annum decesserit sei' hr̄s esto. deinde scriba fili' me' p̄dict' hr̄s mihi esto. ꝛ idē est si substituo quelo dicto ordine vulgariter dicto meo filio quē instituo. nā ꝛ illa substō valet si ita dicā si filius me' impubes hr̄s mihi nō erit sei' heres esto: ꝛ postea scribā dict' me' fili' hr̄s mihi esto. nā intelligit sei' script' hr̄s in se cūdo gradu ꝛ si q̄dā fili' me' hr̄s mihi nō extiterit q̄cūq̄ p/ culdubio sei' hr̄s mihi erit ex dicta substōe q̄ tacite intelligit in dicta substōne vulgari. sed si extiterit fili' mihi hr̄s ꝛ in pu pillari etate decesserit ꝓculdubio seius heres mihi erit ex pu

pillari subst̃one q̃ tacite intelligit in dicta vulgari. ⁊ sicut in ℔ casu qñ instituo dictũ meũ filiũ nõ spectat dict⁹ scripture ordo: sed successiõis. nunq̃d g̃ illud qõ dr. j. e. l. vel singulis. s. q̃ possum substituere singulis liberor meor ipuber. iõ dictum est vt declaret nõ esse aliquo mõ incipiẽdũ a testõ filij ipuberis mei. imo sp esse icipiẽdũ a testõ certe nõ: imo qñq̃ debeo incipere a meo testõ: qñq̃ nõ hẽo necesse. vt. s̃. distinctum est. s.

Cum filio. Fe /vidẽdo an instituã filiũ meũ vel nõ. ri testm̃ ⁊ institui mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ seiũ ⁊ stichũ fuũ sempronij ⁊ filiũ meũ ipuberẽ exhr̃dauí vel etiã cum eis instituí ⁊ postea ita dixi q̃sq̃s mihi heres erit filio meo ipuberi heres esto: ⁊ postea decessi. ⁊ postea dict⁹ stich⁹ exiuit de ptãte sempronij dñi sui. puta qr eũ alienauit vl̃ manumisit. ⁊ postea dicter⁹ me⁹ filiꝰ nõ extiterit mihi hr̃s vel extitit. sz in pupillari etate decessit. ⁊ ita habuit locũ substõ quam ei feci. certe ad hãc substõnẽ admittunt illi soli q̃ a me hr̃des scripti fuerũt. g̃ semproni⁹ p̃dict⁹ stichi dñs cui sempronio acq̃sita fuit p stichum tertia pars hr̃ditat̃ mee nõ põt effici hr̃s dicti ipuber̃ ex substitutiõe. sed partẽ substõis sticho otingẽtẽ hẽbit ille in quez alienauit semproni⁹ vel ipse stich⁹ si manumissus fuit ⁊ titi⁹ p̃dict⁹ ⁊ sei⁹ hẽbũt q̃libet tertiã de bonis ipuber̃ ex substõne

Dum ℔ iure. Per id qõ dictũ est. s̃. c. mo /p̃dicta. rib⁹. §. sed ⁊ si ita scripserit. iã ℔ iure, vtimur vt cũ pr̃ ipuberi filio substituit vulgariter intelligit etiã pupillar̃ substõ tacite. vt puta ita dixit, pater filiũ meũ ipuberẽ mihi hr̃dẽ instituo. ⁊ si mihi hr̃s, nõ erit substituo ei titiũ certe siue hr̃s nõ erit ipubes erit hr̃s titi⁹ ex substõne vulgari siue hr̃s erit ⁊ in pupillari etate decesserit erit hr̃s titi⁹ ex substõne pupillari tacite subintellecta ⁊ nõ solũ ad pupillarẽ substõnẽ trahit dicta vulgar̃ sed etiã ad recipr̃ocaz siue breuiloquã substõnẽ. puta si pr̃ duos filios ipuberes hr̃des instituat. ⁊ postea dicat eis. vos inuicẽ substituo. nã intelliguntur vulgariter substituti ⁊ in vtroq̃ casu. s. vulgarẽ ⁊ pupillarẽ videt recipr̃oca substõ fctã ⁊ ita ex vtroq̃ latere intelligit tacita vulgar̃ ⁊ pupillar̃ substitutio. ⁊ ita in dict̃ breuib⁹ ℞bis vos inuicẽ substituo ⁊c. q̃ris ⁊ pupillar̃. si añt vn⁹ ex dict̃ filijs testõr̃ erat pubes ⁊ alter ipubes ⁊ eos instituit pr̃. ⁊ postea ita dixit eis. vos inuicẽ substituo nõ intelligit ℔ in vtroq̃ filio nisi vulgaris substitutio. ppt vitãdã ineq̃litatẽ. certũ est enĩ q̃ puberi nõ põt substitui tacite vel exp̃sse nisi vulgariter. ipuberi añt vulgariter ⁊ pupillariter. incõgruũ añt esset si ipubere intelligeret ouplex substitutio p dicta ℞ba: ipubere añt sola vulgar̃. statuit g̃ vt dictus est. vt vulgar̃ tm̃ in vtroq̃ intelligat̃ que in vtroq̃ de iure locũ hr̃e nõ põt. vt dictũ est. in ℔ g̃ casu. s. cũ instituit sibi hr̃des filiũ puberẽ ⁊ ipuberẽ: ⁊ eos vult ad inuicẽ substituere taliter q̃ libet hẽat illud ex substõne qõ p̃sona sua de iure hr̃e põt cuilibet eor sepatiz dr substituere. ⁊ puberi dr substituere ipuberẽ si filiꝰ me⁹ pubes mihi hr̃s nõ erit ipuberẽ ei substituo ⁊ sic erit. puberi tm̃ vulgar̃ substõ facta ⁊ nõ hẽbit locũ pupillar̃ in eo qr pupillariter etiã exp̃sse ei substituí non põt. ipuberi añt sicut dr substituere puberẽ si ipubes filiꝰ me⁹ mihi hr̃s extiterit ⁊ intra pubertatẽ decesserit: substituo ei fratrẽ suum puberẽ quo casu. i. cum facta est sola pupillar̃ pupillo in vtrũq̃ euẽtũ videbit̃ substitut⁹ pubes ipuberi. i. siue hr̃s non extiterit ipubes siue extiterit hr̃s. ⁊ intra pubertatẽ decesserit. ⁊ ita sola pupillar̃ otinebit tacitã vulgarẽ. ⁊ bñ dico q̃ pupillar̃ tm̃ dr fieri in p̃sona ipuber̃ ⁊ nõ vulgar̃ tm̃ q̃ fuit facta in p̃sona puber̃: qr si vulgariter tantum nõ solum puberi sed etiaz ipuberi substituat relinq̃t post mortẽ suã qõnẽ: vtrũ in vtriusq̃ p̃sona intelligat̃ sensisse de vna substõne vulgari tm̃: ⁊ ita intelliget̃ vterq̃ alteri substitut⁹ vulgariter tm̃. ꝓpter ineq̃litatẽ quã supra dixi vitãdã. ita enĩ in ipubere p̃dicto vtraq̃ substitutio intelligit̃. s. vulgar̃ ⁊ pupillar̃ si nõ refragat̃ pentis volũtas. refragat̃ añt vt dictũ est si vulgari tm̃mõ substituat nõ solũ puberi sed etiã ipuberi. bonũ est g̃ q̃ ipuberi in ℔ casu substituat puberẽ pupillariter tm̃ vt dictũ est. ⁊ sic intelliget vulgar̃ ⁊ pupillar̃ vt dictũ est. si añt penit⁹ nõ vult relinq̃re dictã qõez sue volũtat̃ post mortẽ suã dr ipuberi p̃dicto substituere puberẽ vulgariter ⁊ pupillariter exp̃sse ℔ mõ. si filiꝰ me⁹ ipubes mihi hr̃s nõ erit vel erit. ⁊ in pupillari etate decesserit

substituo ei fratrẽ suũ puberẽ. ⁊ ita est plana hec lex.

§. Jn testõ. Jta dixi in testõ meo instituí mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ seiũ ⁊ gaiũ ⁊ semproniũ. ⁊ si semproni⁹ hr̃s mihi nõ erit q̃s q̃s ali⁹ mihi hr̃s est in parte sempronij p̃dicti sit hr̃s. ⁊ decessi. postea semproni⁹ nõ vult mihi hr̃s esse. q̃riť p q̃ parte habeat cohr̃des sempronij partẽ ei⁹. ⁊ dr q̃ libet hz p ea parte p q̃ a me instituť est. vñ si titi⁹ p̃dict⁹ ⁊ sei⁹ ⁊ gai⁹ habeãt dispares partes p ea parte vt dixi quã q̃sq̃ hz in hr̃ditate mea. p pte venit ad partẽ sempronij eor cohr̃dis: nec est vis vtrũ vn⁹ eor hẽat maiorẽ partẽ in hr̃ditate mea q̃ cohr̃des sui eo q̃ eũ instituerit in maiori parte q̃ alios. an iõ q̃ p ius accrescẽdi vẽdicasset alterã partẽ alicui⁹ coheredũ q̃ decessit forte ⁊ cui forte erat ꝓiunct⁹ iste q̃ nũc inuenit hr̃e maiorẽ partẽ. qr vtroq̃ casu iste q̃ hz maiorẽ partẽ in hr̃ditate mea habebit maiorẽ partẽ in parte sempronij cohr̃dis sui q̃ defec q̃ a

§. Jis q̃ ex bonis. Heo /lij sui cohr̃des. ⁊. h. d. ℔ lex. filiũ tm̃ naturalẽ ⁊ filiũ naturalẽ ⁊ legitimũ ipuberẽ. vn de naturalis fili⁹ tm̃ nõ põt hr̃e de bonis meis vltra vnã vnciã feci testm̃ ⁊ instituí mihi hr̃dẽ titiũ exneũ ⁊ dictũ ipuberẽ exhr̃dauí ⁊ ei substituí dictũ filiũ naturalẽ certe solidũ capiet dict⁹ natural̃ ex substõne: qr de bonis pupilli capit ⁊ non de meis. ⁊ idẽ est si dictũ ipuberẽ instituí. nã de eo qõ aliũde acq̃sitũ est dicto ipuberi hẽbit insolidum dictus naturalis ex substitutione

Verbis ciuilib⁹. Quãuis ℞bis ciuilib⁹. i. direct̃ vsq̃ ad xiiij. annũ substituere possum filio meo ipuberi ℔ mõ si filiꝰ me⁹ hr̃s mihi erit ⁊ intra pupillarẽ etatem decesserit. substituo ei titiũ. vt. s̃. e. nã ℔ iure. §. ℔ itaq̃. tm̃ vltra illã etatem nõ possum ei directo substituere siue ciuiliter. nã si ita dixerim si filiꝰ me⁹ hr̃s mihi erit ⁊ intra. xv. vel. xvi. annos vel. xxv. an. decesserit substituo ei titiũ: nõ valz substõ si decedat filiꝰ vltra. xiiij. annos. lz decedat intra. xv. vel. xvi. vl̃. xxv. an. p̃dictos. lz nunq̃d titi⁹ q̃ nõ admittit̃ p̃dicto casu ex substõne admitteret tanq̃ cohr̃s ipuber̃ p̃dicti mei filij. ⁊ certe nõ. nã si admitteretur vt cohr̃s admitteret cũ ipubere statim me mortuo q̃ fuit testõr ⁊ sic ꝺ volũtatẽ meã fiet q̃ volui q̃ ipubes hẽret totã hr̃ditatẽ vsq̃ ad tps q̃ ei p̃stituí in substõne ⁊ eo ipubere mortuo hẽret titi⁹ p̃dict⁹ substitut⁹: q̃nis añt nõ valeat directo dicta substõ ad fideicomissuz tm̃ trabereť. s. vt videat filiꝰ p fideicõmissũ rogat⁹ a me de restituẽda hr̃ditate mea titio si ipe filiꝰ decedat vltra. xiiij. an. intra tm̃. xvi. vel. xvij. vl̃. xviij. vl̃. xxv. an

Cui libet. /nos p̃dictos. vt. j. ad trebel. sceuola. Filio meo impuberi a me instituto possũ pure substituere sciũm hoc mõ instituo filiũ meũ impuberẽ titium heredem mihi. ⁊ si dictus me⁹ filius infra pubertatẽ decesserit sei⁹ hr̃s esto. ⁊ hoc casu siue ℔ sei⁹ a me sit institut⁹ ipuberiq̃ substitutus siue non sit a me institutus sed solũmodo impuberi substitut⁹. nullam in sua p̃sona habet ꝺditionem. sed mortuo impubere intra pupillarẽ etatẽ statim est heres ex substitutione p̃dicta. Jtẽ possum substituere eũdẽ sciuz sub ꝺditione. puta qr instituí mihi heredẽ seiũ ⁊ ipuberẽ pure. ⁊ postea ita dixi si filiꝰ me⁹ intra pubertatez decesserit substituo ei dictũ seium si mihi heres extiterit dict⁹ sei⁹. ⁊ in ℔ casu nõ al̃s exist̃ hr̃s ex substõne sei⁹ nisi ex instõne heres fuerit mihi ⁊ idez est in hac alia substitutione instituo mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ seiũ ⁊ semproniũ ⁊ filium meum impuberem. ⁊ quisquis mihi ex suprascriptis heres erit sit heres dicto filio meo impuberi in pupillari etate decedenti. nam si impubes in pupillari etate decedat non admittetur aliquis p̃dictorum ex substitutione nisi mihi hr̃s extiterit ex meo testamẽto in sua ꝓpria p̃sona. vñ pater q̃ per filium a me institutum extiterit mihi heres non admittitur ex dicta substõne impuber̃. nec etiã dñs qui per scruũ suũ mihi heres extiterit nec etiaz heredis a me instituti heres: quia isti tales nõ venerũt ad hr̃ditatẽ meã ex meo iudicio siue ex testõ sz si oẽs p̃dicti tres. s. titi⁹ ⁊ sei⁹ ⁊ semproni⁹ a me institutí vẽiãt

ad ſubſtōnē impubeꝝ: iō qz mihi hr̄des extiterūt eaſdem partes hēbūt ex ſubſtōne q̄s eis dedi in mea hr̄ditate cū eos mihi hr̄des inſtitui. ſed q̄d ſi dicto filio meo ipuberi ſubſtitui p̄dictos tres. ⁊ poſtea eodē mō ſubſtitui ei gaiū. certe in ſubſtitutiōe hēbit gaiꝰ dimidiā bonoꝝ ipuberꝝ ⁊ p̄dicti tres aliaz dimidiā ⁊ diuidēt dicti tres dictā dimidiā inter ſe p̄ his partibus q̄s eis trib⁹ dedi in hr̄ditate mea. ſz q̄d ſi aliq̄s de dictis trib⁹ decedat anteq̄ vēdicet ſubſtō ſibi locū. certe hr̄s ei⁹ nō admittit̄ poſtea ad ſubſtōnē. ſed ſoli duo ſupſtites ⁊ diuidēt bona obuenientia eis ex ſubſtōne p̄ eis partibus q̄s eis dedi de hr̄ditate mea cū eos mihi heredes inſtitui. ¶ Quoſ poſſum. Sicut poſſum facere mihi hr̄dē neceſſariū ſeruū meuz ⁊ filiū. ita poſſum eoſdē facē neceſſarios hr̄des cuidā filio meo impuberi ſubſtituēdo eos vel aliquē eoꝝ ei ipuberi. ¶ Filio ipuberi. Inſtitui mihi hr̄dē ex aſſe filiū meū ipuberē ⁊ pupillariť ſubſtitui ei titiuz ⁊ deceſſi poſtea dict⁹ ipubes extitit mihi hr̄s ⁊ in pupillari etate deceſſit ſic q̄ locū habuit ſubſtitutio. mō vult dict⁹ titi⁹ ſubſtitut⁹ hr̄e hr̄ditatē ipuberꝝ ⁊ nō meā quā adiuerat dict⁹ impubes vt dixi. q̄niť vtrū ita poſſit ſepare ⁊ ōz q̄ nō. p̄ additionē enī p̄dictā quā fec̄ ipubes de hr̄ditate mea cepit talr̄ mea hr̄ditas ſue eſſe iūcta: vt ammodo ſeparī nō poſſit. iō aut vtriuſq̄ nr̄m hr̄e oz hr̄editatē aut neutrius. ⁊ idē eſt ſi dictū ipuberē nō inſtitui ex aſſe. ſed ex parte dimidia ⁊ titiū p̄dictū in alia dimidia. ⁊ eū pupillariter dicto impuberi ſubſtitui ⁊ vēdicauit locū ſibi ſubſtō p̄dicto mō. ⁊ poſtea titi⁹ ipuberi ſubſtitut⁹ ⁊ a me p̄ dimidia inſtitut⁹ meā repudiauit hr̄ditatē. nā ipuberꝝ hr̄ditatē ſine mea hr̄e nō pōt. ſed ⁊ ſi dictū ipuberē ex hr̄dauī ⁊ dictū titiū ex aſſe hr̄dē mihi inſtitui ⁊ nō dedi ei cohr̄dē vel ſubſtitutū aliquē ⁊ ſubſtitui pupillariter dictū titiū ipuberi. ⁊ poſtea deceſſi. ⁊ poſtea deceſſit filiꝰ me⁹ in pupillari etate. ⁊ nūc titi⁹ vult repudiare hr̄ditatē meā ⁊ hr̄e hr̄ditatē ipuberꝝ ex ſubſtōne nō pōt b̄ facere. nō enī valet teſtm̄ q̄ō feci dicto meo filio impuberi ſubſtituēdo ei dictū titium in ea p̄ eūdem titiū adita fuerit hr̄di. nec enī ſufficit ad ſcōas tabl'as vt eſt ad teſtm̄ ſiue ſubſtōnē quā feci dicto meo filio ad b̄ vt valeāt dicte ſcōe tabule ſic factū eſſe meū teſtamē tū vt ex eo hereditas adiri poſſit ūmo oportet q̄ adeant ⁊ al's nō valeāt ſcōe tabule p̄dicte. ſi aūt dicto titio ex aſſe a me iſtituto dediſſez cohr̄dē vel ſubſtitutū potes colligere p ſupioza q̄ titi⁹ omittat meā hr̄ditatē. ⁊ ſubſtitut⁹ ſu⁹ vel coheres adeat. vñ pōt tūc hr̄e titius hr̄ditatē dicti mei filij ipuberꝝ quem exhr̄dauī. ¶ Ad ſubſtitutos. Filiū meū ipuberē mihi hr̄dez inſtitui ⁊ ei titiū pupillariter ſubſtitui. ⁊ poſtea deceſſi. ⁊ poſt ea gaiꝰ inſtituit ſibi hr̄dē dictū impuberē vel aliquo alio modo aliq̄ acq̄ſiuit ipubes. ⁊ poſtea in pupillari etate deceſſit. ⁊ ſic vēdicauit ſibi locū ſubſtō titij. certe ad dictū titiū p̄tinēt ex ſubſtitutiōe nō ſolū ea in q̄b⁹ eū ipuberē inſtitui. ſed etiā ea q̄ poſtea acq̄ſiuit ipubes. nā ⁊ ſi eū ipuberē exheredaſſez potuiſſem ei ſubſtituere. b̄ tū fallit ſi ego eſſem miles cū inſtitui impuberē ⁊ hac mēte ſubſtituiſſez ei titiū. vt titi⁹ haberet ea tantū q̄ a me p̄uenerunt ad ipuberē. nā tūc nō hēbat titi⁹ ex ſubſtitutiōe niſi ea q̄ a me habuit ipubes. Itez fallit in alio caſu q̄ eſt talis. arrogaui mihi aliquē impuberē. ⁊ eū poſtea hr̄dez mihi inſtitui. ⁊ ei ſubſtitui pupillariť titiū: ⁊ poſtea ōceſſi. ⁊ p⁹ ea aliq̄d aliūde acq̄ſiuit dict⁹ ipubes forte a fratre ſuo naturali. ⁊ poſtea deceſſit ipubes. certe ad titiū ſubſtitutū dicti impuberꝝ arrogati nō p̄tinēt niſi ea q̄ habuit a me ipe impubes ⁊ nō alia q̄ hūit aliūde. ſed ea q̄ hūit a me dict⁹ ipubes nō hz oīa dict⁹ titi⁹ ſed tres partes tm̄. q̄rtā aūt bonoꝝ meoꝝ quaz debui dicto arrogato reliq̄ſſe ex reſcripto diui pij. ſiue vellem ſiue nollē nō hz dict⁹ titi⁹ ſubſtitut⁹ niſi ſpāliter in illa q̄rta ſubſtituerē pupillariť dictū titiū dicto ipuberi. nā tūc eaz habebit ſubſtitut⁹ ipubere in pupillari etate decedēte facere aūt dēaz ſubſtōnē ſpālē in dicta q̄rta mihi arrogatori eſt ſine dubio p̄mittēdū. nō ſolū aūt hz dict⁹ titi⁹ ſubſtitut⁹ ea q̄ ipubes habuit a me arrogatore eo mō q̄ dict⁹ eſt. immo ⁊ hz oē id qō būficio mei arrogatoris acq̄ſiuit impubes, vt puta qz quidaz me⁹ amic⁹ vel cognat⁹ ei impuberi aliquid reliq̄t. ¶ Nemo inſtitut⁹. Inſtitui mihi hr̄dē ſtichū: ⁊ ſi heres nō eſſet dictus ſtichus ſubſtitui eundez ſibiipſi: certe mihil valet ſubſtitutio ſi aūt mutauiſſem cām in ſubſtitutiōe bñ valeret ſubſtitutio. puta ſi inſtitui dictū ſtichū ſi nauis ex aſia venerit vſq̄ ad annū ⁊ ſi nō venerit ſubſtituit eūdem ſibiipſi. ſed ⁊ ſi nō mutauī cām in ſubſtitutiōe tñ valet q̄ñq̄ ſubſtitutio de ſeipſo ſtichō inſtituto facta. puta ſi inſtitui mihi heredē dictū ſtichū ⁊ titiū ⁊ ita poſtea dixi ſi titi⁹ hr̄s nō erit. tūc ſtich⁹ liber et hr̄s in tm̄ tij pte eſto. nā eo caſu titio nō adeūte erit ſtich⁹ liber ⁊ in totū hr̄s. ſi aūt ita dixiſſē ſtichū ⁊ titiū mihi hr̄des inſtituo. ⁊ ſi ſtich⁹ heres nō erit idē ſtich⁹ liber ⁊ heres eſto. nō valeret ſubſtitutio. diſtinguit̄ ergo ita breuiter in hac. l. cū aliq̄s eſt inſtitut⁹ ⁊ ſibi ſubſtitut⁹. aut eſt in teſtō vn⁹ grad⁹ tm̄ aut plures. primo caſu nō valet ſubſtitutio niſi cā mutet̄. ſcōo valet q̄ñq̄ etiam ſine cauſe mutatiōe: ⁊ q̄ñq̄ nō ſine cauſe mutatiōe.

¶ Dis q̄ hr̄s. Quēdā deportatū mihi hr̄dē inſtitui ⁊ filiū meū impuberē exhr̄dauī. ⁊ dictū deportatū ei ſubſtitui ⁊ deceſſi. certe licet hr̄ditatē meā habere non poſſit eo q̄ erat deportat⁹ tpe quo eā inſtitui. tñ ſi inueniať capax eo tpe quo vēdicat ſibi locū ſubſtitutio dicti mei filij. i. tpe quo in pupillari etate decederit dict⁹ filiꝰ. puta qz reſtitutus inuenerit deportat⁹ heres erit filij ex ſubſtitutiōe: ⁊ idē eſt ecōtrario naz ſi inueniť capax hr̄ditatꝝ mee ⁊ nō capax tpe quo vendicat ſibi locū ſubſtitutio. habebit meā hereditatē ⁊ nō hereditatē filij mei ex ſubſtitione.

¶ Filius q̄. Titi⁹ habēs filiū puberē ⁊ aliū ipuberē inſtituit eos ſibi heredes ⁊ pupillariter ſubſtituit dicto ipuberi dictum puberem. dictus pubes effectus eſt heres patris p̄o dimidia ipſo iure ciui. non autem per inſtōnē extitit poſtea heres impuberis ex dicta ſubſtitutione ⁊ volebat recuſare hereditatē patris et fratris hereditatē retinere. nunquid poteſt. ⁊ dicit̄ q̄ de iure p̄tozio poteſt. ꝓpoſitū enī p̄tor ē liberare filios volētes liberari oneribꝰ hereditariis q̄ onera ſuſceperūt ipſo iure ciuili et coacti ab ipſo iure ciuili. nō aūt eſt ꝓpoſitū dicti p̄tozis remouere eos inuitos ab hereditate ſiue patris ſiue fratris. nā ⁊ ſi nō fuiſſet ſubſtitutus fratri haberet ei⁹ legitimā hereditatem dict⁹ ergo filiꝰ q̄ nō hz niſi hr̄ditatē fratris p̄ſtabit tm̄ illa legata q̄ fuerūt i ſcōis tabulis relicta habita rōne ſolius hereditatis impuberꝝ ⁊ nō hr̄ditatꝝ patris: q̄uis ſi haberet p̄ſtaret fratris hereditatez. habetur ratio in falcidia detrahenda de legatis relictis in ſecūdis tabulis etiā facultatū patris nedū impuberis.

¶ Eo gradu. Nō eſt vis q̄ tū ad cōmodū ſubſtituti quo gradu eū ſubſtituā liberꝝ meis impuberib⁹ vtrū ſcōo q̄ ſecundo vel tertio vel quarto. ⁊ ſic de ſingulis. qz ſemper habebit bona dictoꝝ impuberꝝ eis in pupillari etate decedētib⁹. naz ſiue ita dicā inſtituo mihi heredes filios meos impuberes: ⁊ ſubſtituo eis pupillariť titiū: ſiue ita dicā inſtituo mihi hr̄dez gaiū ⁊ filios ipuberes ita ei ſubſtituo ⁊ filijs p̄dictꝝ impuberibus ſubſtituo titiū: ſiue ita dicā inſtituo mihi hr̄dē gaiū ⁊ ei ſubſtituo ſemproniū. ⁊ ſemproniō ſubſtituo filios meos ipuberes ⁊ filijs meis ipuberibus ſubſtituo titiū. ⁊ ſic de ſingulis gradib⁹ ſemp habebit titi⁹ hr̄ditatē impuberū eis in pupillari etate decedētib⁹.

¶ In pupillari etate. Inſtitui mihi heredem filium meum impuberez ⁊ taliter ei ſubſtitui ſi filius meus deceſſerit infra. xvi. annos. ſubſtituo ei titiuz poſtea deceſſi. poſtea vixit dictus meus filius vſq̄ ad. xv. annū. ⁊ ita vltra pubertatē ⁊ poſtea deceſſit infra dictos. xvi. annos. nunq̄d habebit titi⁹ bona impuberis ex dicta pupillari ſubſtōe. ⁊ dz q̄ non. ⁊ dic vt pleni⁹ dixi. ſ. e. x̄ bis.

¶ Centurio. Quidam miles qui habebat ſub ſe centum milites ſubſtituit directo ⁊ non per fideicommiſſum titium filio ſuo gaio qui erat impubes ſi intra. xxv. annos ſine liberꝝ filiꝰ ipubes decedēt. nūc ⁊ ita fec̄ ei pupillarē ſubſtōnē logi⁹ tñ tps q̄ ſit pubertas ꝓpēdit i ſubſtōe: certe ſi ōcedat

dict⁹ ipubes intra pubertatē capiet titi⁹ substitutus ex dicta
substō e nō solū bōa dēi milit. sz ēt ppa bōa ipubes q̄ aliūde
q̄ a pfe acq̄siuit. ꝛ b̄ faciet de iure cōi. ita q̄ nō erit necesse q̄
trabat substō ad fideicōmissuz. si aūt decedat dict⁹ impubes
post pubertatē capiet dict⁹ substitut⁹ militi bona cū fructib⁹
q̄ in ei⁹ hērditate inueniunt ppt puilegiū militare. nō aūt alia
bona impubes. ꝛ bñ dixi ppter puilegiū militare: qz si fuisset
pagan⁹ dict⁹ testōr nō capet substitut⁹ etiā bona sua eo casu

¶ Jqs medū alia impubes bona. vt. ff. l. pri. dixi.

eū. Titi⁹ instituit sibi hērdē filiū suū impuberē ꝛ stichū ser-
uū suū legauit seio. ꝛ postea ita dixit si dict⁹ me⁹ fili⁹ hēs mi-
hi erit ꝛ in pupillari etate decesserit substituo ei gaiū ꝛ do li-
bertatē dicto stichо quē in testō meo legaueraz seio. ꝛ postea
decessit dict⁹ testōr ꝛ postea vēdicauit sibi locū substō pupil-
laꝛ. certe videt adēptū legatū stichi seio datuz: ꝛ erit liber sti-
ch⁹. nā nouissima scriptura est seruāda in legatꝭ ꝛ testamētis
ꝛ in vno testō ꝛ in codicillis testō ꝟfirmatꝭ. ¶ Si suo testō.

Titi⁹ in hora tertie instituit sibi hērdē filiū suū ipuberē. postea
in hora vespaz vocauit septē testes ꝛ fec testū dicto ipuberi
ita dicēdo si fili⁹ me⁹ ipubes ertiterit mihi hēs ꝛ in pupillari
etate decesserit: substituo ei seiū. ꝛ postea decessit dict⁹ testōr
certe valet vtrūq̄ testū ꝛ nō rūpit ꝑmuz ꝑncipale p scōm ac-
cessoriuz. sed si vtrūq̄ testū fecisset in hora tertie. ꝛ postea fe-

¶ Substituit: Instituí mihi hērdē filiū mēta

set filiū: qz tūc nō valēte ipso iure vltiōr: nō rūpit supiora testa
meū ipuberē. ꝛ postea ita dixi si q̄s mihi nat⁹ fuerit p⁹
mortē dicti ipubꝭ quē instituí sit hēs dicto ipuberi ꝛ decessi.
ꝛ postea decessit dict⁹ fili⁹ me⁹ ipubes in pupillari etate. ꝛ p⁹
ea ex vxore mea p̄gnāte erūte tpe mortꝭ mee nat⁹ est mihi p⁹-
hum⁹. certe ille posthum⁹ hēbit hērditatē dicti ipubꝭ sui fra

¶ Jtē Titi⁹ hūs seruū cōem tris.

cū seio. puta stichū instituit sibi hērdē filiū suū impuberē
ꝛ eūdē stichū cū libertate pupillariter substituit dicto ipuberi
ꝛ postea emit dict⁹ titi⁹ a seio partē quā hēbat seius in dicto
stichо. ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹. ꝛ postea vēdicauit sibi locū
dicta pupillaꝛ substō dicto ipubere in pupillari etate decedē
te. nunq̄d erit dict⁹ stich⁹ liber ꝛ hēs ipubꝭ ex constōne p̄di-
cta necessari⁹ an nō volūtari⁹. ꝛ dr q̄ necessari⁹. si autem post
mortē titi⁹ redemiss stichi partē dict⁹ ipubes erit stich⁹ liber.
nō aūt hēs ipubꝭ necessari⁹ sed volūtari⁹. si aūt neq̄ titius
neq̄ ipubes redemit partē stichi a dicto seio pōt ipse stichus
de eq̄tate offerre. dicto seio p̄ciū dimidie sui stichi ꝛ ꝟseq̄ liber
tatē ex testō titi⁹ et hērditate impubꝭ. ¶ Si titio. Jn testō
meo legaui titio stichū suuz meū ꝛ iſtituí mihi hērdē filiū meū
ipuberē ꝛ pupillariter dictū stichū substitui dicto ipuberi cuz
libertate vel instituí mihi hērdē dictū stichū cū libertate. certe
vz dca substō vl'instō. ꝛ ꝑmo casu cū eū substitui euāescit lega
tū de stichо existēte ꝟditiōe dicte substōnis p mortē ipuberis
ꝛ idē est si dict⁹ stich⁹ legat⁹ titio substitut⁹ sit dicto ipuberi
post mortē dicti titi⁹ legatarij. nā sp euanescit legatum de sti-
chо exūte ꝟd. dicte substōnis etiā nō expectata morte legata

¶ Patris ꝛ filij. Jnstituí mihi hērdē filiū meū rij titi⁹.

ipuberē ꝛ ei pupillariť substitui titiū. ꝛ sic fecimihi vnū
testū ꝛ ipuberi aliud. certe ista duo testamēta hūtur p vno nō
solū iure ciuili: sed etiā iure ꝑtoꝛio. nā si meū testū qō in scriptꝭ
faciebā est signatū. ꝛ si testū filij mei qō in scriptꝭ silr faciebā
est resignatū. i. aptū. nihilomin⁹ valet vtrūq̄ ꝛ habētur loco
vni⁹ testamēti. sed ꝛ si in meo testō qō in scriptꝭ faciebā sunt si
gna septē testiū. ꝛ in testō filij mei qō in scriptis silr faciebam
nō sit signuz alicuius testis. nihilomin⁹ valet vtrūq̄. ꝛ sunt lo
co vni⁹. sed ꝛ si meū testū feci in scriptꝭ. filij aūt mei testū feci
ꝑ nūcupationē vel ecōtra nihilomin⁹ valebit vtrūq̄. nō tamē
dicit in ꝟ casu q̄ sint in loco vni⁹ testamēti.

¶ Jta q̄s. Titi⁹ instituit sibi hērdē filiū suū ipuberez qui
erat minoꝛ. x. annis. ꝛ taliter ei substitutū dedit si filius
me⁹ decesserit intra. x. annū. sei⁹ hēs esto. ꝛ decessit dict⁹ testa
toꝛ. postea dict⁹ fili⁹ ipubes decessit post. x. annū intra. xiij. nū

q̄d hēbit hērditatē substitut⁹. ꝛ dr q̄ nō. qz nō fuit substitutus
in eū casum. ꝛ h. d.

¶ Si quis ꝟ. Jnstituí mihi hērdē filiū meū ipuberē ꝛ aliuꝫ
filiū meū puberē a me emācipatū ꝑterij. ꝛ eūdē ꝑteritū substi-
tui pupillariter dicto ipuberi instituto. ꝛ decessi. ꝛ postea dcs
ꝑterit⁹ petijt ꝟ tab. bonoꝛ poss. in bonis meis. certe ex q̄ vo-
luit impugnare ꝑncipale testū p ꝟ tab. nihil ꝟseq̄tur ex testō

¶ Si plures. Jnstituí scōario. i. ex substōne ipubes.

mihi hērdes titiū ꝛ seiū ꝛ gaiū ꝛ sempꝛoniū. ꝛ ita postea
eis dixi. vos oēs inuicē substituo ꝛ decessi. postea hērditatem
meā adiuit titi⁹ ꝛ sei⁹. ꝛ postea decessit titi⁹ ꝛ sic portio sua ti-
tij ad hērdē suū deuenit postea gai⁹ repudiauit partē suā. ꝛ ita
in parte sua gaij extitit ꝟditio substōnis. ꝛ postea sempꝛoni⁹
adiuit ꝑ sua parte. ꝛ sic habes q̄ titi⁹ ꝛ sei⁹ ꝛ sempꝛoni⁹ adi-
uerūt ꝑ suis partib⁹ ꝛ q̄ titi⁹ decessit ꝛ ita pars sua adita dē
uenit ad hērdē suū ꝛ q̄ gai⁹ partē suā repudiauit: ꝛ sic in ea lo
cū habuit substō. q̄rit vtrū hēs titij ꝑdicti veniat ad substōnē
cū seio ꝛ sempꝛonio. ꝛ dr q̄ nō. imo sol⁹ sei⁹ ꝛ sempꝛoni⁹ q̄ ex
titerūt mihi hērdes nullo mediāte. illi enī q̄ ꝑ se hērdes mihi ex
titerūt soli vident substituti q̄litercūq̄ vn⁹ viu⁹ suā portionē

¶ Si plures. Jnstituí mihi hērdē amiserit. ꝛ hoc dic.

titiū in vna vncia ꝛ seiū in octo vncijs ꝛ gaiū in tribus
vncijs ꝛ eos inuicē substituí. ꝛ postea decessi. ꝛ postea gaius
repudiauit suas tres vncias. certe dicte tres vncie debēt diui
di inter titiū ꝛ seiū. ita q̄ fiāt inde nouē partes. ꝛ de his nouē
partib⁹ triū vnciaz dz hēre octo partes. sei⁹ in octo vncijs in-
stitut⁹. ꝛ vnā titi⁹ ex vncia institut⁹ nisi euidēter appareat aliā
fuisse meā testōris volūtatē. qz tūc ei⁹ volūtas seruaretur.

¶ Si pater. Seius instituit sibi heredes duos suos filios
impuberes ꝛ eos inuicem substituit. Jtē substituit titi-
um ei ex dictis impuberib⁹ q̄ nouissim⁹ mortu⁹ fuerit ꝛ decef
sit dictus sei⁹. mō q̄ritur vtrū dict⁹ titi⁹ admittať cū dictis im
puberib⁹ fratrib⁹ ad bonoꝛ poss. ꝟm tab. ꝛ dr q̄ nō. imo soli
fratres admittunť. qz de instōne dictoꝛ fratrū duo grad⁹ sūt
facti. ꝛ tertio gradu est vocat⁹ titi⁹ non sunt dicti fratres' insti
tuti vt dictū est. ꝛ si vn⁹ decedat eoꝛ alter est substitutus ꝛ si
substitut⁹ postea decedat vel non habeat hereditatē veniat

¶ Si pater filiū. titi⁹ ad hērditatē. ꝛ hoc dicit.

Titi⁹ instituit sibi hērdē filiū suū ipuberē. ꝛ postea ei ita
substituit si q̄s mihi nat⁹ fuerit post mortē dicti ipubꝭ sit hē
res dicto ipuberi: ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹. postea viuente
dicto ipubere nat⁹ est ei ipuberi frater. certe rūpit testū. si aūt
nascať posthum⁹ viuo patre ꝛ mortuo ipubere extiset solus
heres patri suo titio ꝑdicto. qz in eū casū fuit institut⁹.

¶ Titius. Jnstituí mihi titiū hērdē ꝛ seiū et seio substituí ti
tiū et ꝑdicto titio substituí sempꝛoniū. postea anteq̄ titi⁹ adi
ret hērditatē meā ꝑ sua parte. post mortē meā decessit sei⁹ an-
teq̄ partē suā adiret. et ita titi⁹ hēre nūc totā hereditatē meaz
pōt. postea decessit titi⁹ anteq̄ adiret. mō q̄ritur vtrū sempꝛo
ni⁹ titio substitut⁹ hēat ex substōne solā partē titij: an vero et
ptez seij cui fuit titius substitutus. erdr q̄ vtrāq̄.

¶ Lex cornelia. Jnstituí mihi heredē filiū meū impuberez
et ei pupillariť substituí titiū. et postea fui ab hostibus
capt⁹ et ita testū meū fuit irritū factū. et ꝑ ꝟās pupillare. post
ea apud hostes decessi. et postea dict⁹ fili⁹ me⁹ ipubes decef
sit in pupillari etate in ciuitate. certe hereditas ptinet pinde
ad titiū substitutū ac si ego nunq̄ ab hostib⁹ capt⁹ fuissez q̄a
lex cornelia q̄ testamēta eoꝛ qui in hostiū potestate ꝺcesserūt
ꝟfirmat perinde ac si nunq̄ capti fuissent. pertinēt non soluz
ad hereditatē ipsoꝛ q̄ testamēta fecerūt. sed etiam ad oēs he-
reditates que potuissent pertinere ad quēcunq̄ ex eoꝛ testō
si in hostiū potestate nō pueniss. sed retēto eodē casu. pōt
q̄ dictus meus fili⁹ captus fuit ab hostib⁹ me patre iā in ci-
uitate mortuo et ibi decessit dict⁹ me⁹ fili⁹. certe hoc casu ꝑ di
ctā l. cornelia ptinet hereditas dicti impuberis ad dictum ti
tium ei substitutum. si autem me patre adhuc in ciuitate vi-
uēte dict⁹ impubes fuit ab hostibus captus: et ibi decessit
me iam in ciuitate mortuo non habebit substitutus eius hē

reditatē ex dicta .l. cornelia. nā nō efficit ꝑ dictā .l. vt dict⁹ im-
pubes q̄ nulla bona in ciuitate reliquit hēat hr̄dēv' hr̄des ꝛ
idez dicerem si filius meus etiam pubes captus fuerit ab ho
stibus me adhuc in ciuitate viuente . ꝛ postea me in ciuitate
mortuo decesserit in hostium potestate existens. nam eo casu
hereditas mea ptinet ad prorimū agnatū ex .l. xij. tabularuꝫ
q̄ solet vocare agnatos ab intestato. nō aūt ptinet ad dictum
agnatū hr̄ditas dicti mei filij ex .l. cornelia. q: vt dictū est nul
lā hr̄ditatē reliq̄t in ciuitate dict⁹ me⁹ fili⁹ cū fuit ab hostib⁹
captus. sed quia ego tunc viuebam. sed quid si ego pater fui
captus ab hostibus ꝛ postea fuit captus dictus filius meus
impubes cui pupillariter substitueram titium. vt dictum est.
ꝛ apud hostes ambo decessimus. certe siue ego ante decessi:
siue dictus meus filius non hēbit substitut⁹ impuberis he-
reditatē ex substōne ꝑ dictā .l. cornelią. si aūt impubes reuer-
sus fuisset in ciuitatē ꝛ in ciuitate decessisset bñ veniret substi
tut⁹ ꝑ dictā .l. cornelią: q: ꝛ si ego ꝛ ipe in ciuitate ꝺecessissem⁹

Q Uidam. veniret substitut⁹ ꝑ dictā .l. cornelią.
Sēp:oni⁹ fecit testū ꝛ instituit sibi hr̄dē, pculū in trib⁹
vncijs. i. in q̄rta parte hr̄ditat⁊ sue ꝛ quēdā noie q̄tū instituit
in nouē vncijs q̄ sunt dimidia ꝛ quarta hr̄ditat⁊. postea sub-
stituit q̄eto in nouē vncijs instituto quēdā noie flor ꝛ ꝑculo
in trib⁹ vncijs instituto substituit quādā noie sophiam. ꝛ p⁹
ea ita dixit si ns flor⁹ q̄eto substitut⁹ neq; sophia ꝑculo sub-
stituta hr̄des mihi erūt simℓ repudiātes hereditatē meā q̄eto
ꝛ ꝑculo a me instituꝫ substituo tertio gradu coloniam lep ti-
tanoꝫ in dicta dimidia ꝛ q̄rta hr̄ditat⁊ mee in q̄ instituí q̄etū
ꝑdictū ꝛ substituo gaiū ꝛ cornelią ꝛ stichū ex q̄rta parte here-
ditat⁊ mee. i. ex trib⁹ vncijs in q̄b⁹ instituerā ꝑculū ꝛ substitue
rā sophiā. ꝛ volo q̄ de dicta q̄rta parte hēat duas vncias di
ctus gai⁹: ꝛ duas dict⁹ cornelį⁹: ꝛ duas dict⁹ stich⁹: ꝛ ita diui
sit testō: ꝑdictus in hac scḋa substōne. in sex vncias dictā q̄r
tā hr̄ditat⁊ sue. i. supza dictas tres vncias. postea decessit ꝑ-
culus in trib⁹ dict⁊ vncijs institut⁹ ꝛ sophia ei substituta viuē
te adhuc dicto testō:e. ꝛ sic dicte tres vncie sunt facte in cām
caduci. ꝛ sic ad hr̄dē ꝑculi nō pñt ptinere nec etiā ad hr̄dem
sophie ei substitute. ꝛ postea decessit dict⁹ testō: ꝛ ꝑdict⁹ q̄et⁹
in nouē vncijs institut⁹ adiuit hr̄ditatē ꝑ ea parte. mō q̄rit vtz
dicte tres vncie facte in cāz caduci ptineāt ad dictū q̄etū ꝑcu
culi cohr̄dē q̄ q̄dē quiet⁹ adiuit hr̄ditatē vt dictum est an ad
gaiū ꝛ cornelią ꝛ stichū substitutos tertio gradu. ꝛ dz q̄ dbēt
ptinere ad q̄etū: q: ea videt fuisse testō:is volūtas. vt ita de-
muꝫ substitueret tertio gradu scriptos hr̄des si tota hr̄ditas
vacasset. in nro aūt casu nō vacauit. q: q̄et⁹ adiuit hr̄ditatez
vt dictū est. ꝛ b̄ iō p̄sumit q: plures q̄. xij. vncias inter eos di
stribuit. nā coloniā leptitanoꝫ substituit tertio gḋu i nouē vn
cijs. ꝛ gaiū ꝛ cornelią ꝛ stichū substituit tertio gradu in serv
cijs. ꝛ ita substitutos ꝑdictos in tertio gradu substituit i q̄n-
cijs. ꝛ ita substitutos ꝑdictos in tertio gradu substituit i q̄n-

I N substōne. Ex hr̄dau⁹ filiū deciz vncijs.
meū ipuberē ꝛ titiū ꝛ seiū mihi hr̄des instituí. ꝛ ita post
ea substituí dicto meo filio q̄sq̄s mihi ex supzascript⁊ hr̄s erit
idē hr̄s esto dicto meo filio. ꝛ postea decessi. ꝛ postea dict⁹ ti
ti⁹ ꝛ sei⁹ adiuerūt hr̄ditatē meā. p⁹ ea tutoz dicti mei filij egit
q̄rela inofficiosi testi siue eā intētauit ꝺ dictū titiū ꝛ vicit ꝺ eū
ꝛ ita fuit ruptū testū meū ꝑ parte q̄ titi⁹ fuit institut⁹. ꝛ sic de
sijt hr̄s esse dict⁹ titi⁹. postea decessit dict⁹ me⁹ fili⁹ in pupil-
lari etate. nunq̄d veniet dict⁹ titi⁹ ad hr̄ditatē ipuber⁊ ex sub
stitutiōe. ꝛ videt q̄ nō. q: tpe moꝛ⁊ dicti impuber⁊ nō inueni-
tur me⁹ hr̄s ꝛ ego dixerā in substōne q̄sq̄s mihi ex supza scri
ptis hr̄s erit sit hr̄s filio meo. ꝺz tū b̄ q̄ hr̄s erit impuberi: q̄a
fuit me⁹ hr̄s vt dictū est lz esse desierit. sec⁹ esset in ꝺ alio casu
pone q̄ hēbā filiū puberē q̄ vocabat gai⁹ ꝛ filiū ipuberē qui
vocabat luti⁹ ex hr̄dau⁹ ipuberē ꝛ instituí puberē. ꝛ ita substi
tui dicto ipuberi ex hr̄dato si luti⁹ fili⁹ me⁹ ipubes decesserit
ꝛ in pupillari etate. ꝛ dict⁹ fili⁹ me⁹ gaius pubes quē institui
hr̄s mihi nō erit. tūc sei⁹ hr̄s esto dicti ipuber⁊. naz isto casu si
gai⁹ filius impubes fuit mihi hr̄s añ moꝛtē impuber⁊. ꝛ si tē
poze moꝛt⁊ ipuberis non sit heres habebit locum substitutio
seij. ꝛ hoc facit dictio tunc posita in substitutione.

Q Uia cōplures. Institui mihi quēdā hr̄dē nose attitiuꝫ
in duab⁹ vncijs hr̄ditat⁊ mee: ꝛ gaiū in .iiij. ꝛ seiuꝫ in .v.
ꝛ cornelią in vna. ꝛ postea ita dixi. si dict⁹ attiti⁹ non adierit ꝑ
sua parte substituo ei dictū gaiū ꝛ seiū ꝛ cornelią ex eisdē par
tib⁹ q̄b⁹ eos instituí ꝛ do eis trib⁹ cohr̄dē titiū ꝛ decessi. ꝛ post
ea attiti⁹ noluit adire hr̄ditatē meā: ꝛ ita hūit locū substō ꝛ di
cta hr̄dis adiectio. mō q̄rit quā partē hr̄e debeat dict⁹ titius
adiect⁹ ꝛ quā gai⁹ ꝛ sei⁹ ꝛ cornel⁹ de duab⁹ vncijs in q̄bus
fuit attiti⁹ institut⁹. ꝛ ꝺz q̄ titi⁹ habebit q̄rtā partē duaꝝ vn-
ciaꝝ attitij. ꝛ p̄dicti tres hēbūt tres partes dictaꝝ duaꝝ vn-
ciarum ꝛ diuident dictas tres partes dictarum vnciaꝝ inter
se ꝑ eis partib⁹ ꝑ q̄b⁹ a me instituti fuerūt. si aūt adiecissent
titiū ꝛ stichū cohr̄des ꝑdict⁊ trib⁹ fiet. tūc q̄ncꝫ ptes de dict⁊
duab⁹ vn. attitij. ꝛ titi⁹ stich⁹ hēbit q̄libet vnā q̄ntam ꝛ alie
tres q̄nte diuident int̄ ꝑdictos tres ꝑ his partib⁹ ꝑ q̄b⁹ eos

Q Uia mater. hr̄des instituí. ꝛ sic est plana hec. l.
Titia instituit sibi hr̄dē filiū ipuberē cū erit pubes. ꝛ el
vlgariť tali mō substituit. si dict⁹ me⁹ fili⁹ nō erit mihi hr̄s sub
stituo ei seiū. ꝛ p⁹ ea ꝺcessit titia. ꝛ p⁹ ea decessit dict⁹ ei⁹ fili⁹ in
pu. etate. nūq̄d hēbit substitut⁹ hr̄ditatē. ꝛ vi q̄ ñ. q: substitu
tio nō pōt añ hr̄e locū q̄ hēat locū instō. instō aūt nō videtur
posse hr̄e locū nisi aduenięte pubertate fiē appere videt ex ꝺ
bis instōis ꝑdict⊼. ꝺz tñ b̄ q̄ substitut⁹ hēbit hr̄ditatē ex tacꝫ
ta pupillari q̄ subintelligiť in dicta vulgari vt dictū est. s. e. iā
b̄ iure. nā nō videt in nro casu in diē collata instō. sz hr̄ditat⊼
tiū petitio ꝑpt vtilitatē impuber⊼. Si fili⁹ ꝛ ex eo. Seius
hūs filiū hūtē vxoꝛē ꝑgnātē venit ad moꝛtē ꝛ fecit taliť testū
instituo mihi filiū meū hr̄dē. ꝛ si fili⁹ me⁹ moꝛiet me viuo tunc
si q̄s mihi nepos ex eo siueq; nept⊼ post moꝛtē meā. in. x. men
sib⁹ ꝑ primis q̄b⁹ fili⁹ me⁹ moꝛiet nat⁹ nata ve erit hr̄s sunto.
ꝛ si dict⁹ nepos vel nept⊼ mihi hr̄s nō erit substituo ei titium
ꝛ decessit dictus testatoꝛ ꝛ filius suus ꝑedictus institutus ex
titit ei heres. certe ammodo nō pōt hr̄e hereditatē alteri⁹ sub
stitut⁹ nepoti vel nepti: siue nepos vel neptis nascať siue nō.
nā si non potest habere locū ammodo nepos vel neptis. mul
tominus habebit locum substitutus eius. scilicet titi⁹.

E X duob⁹. instituí mihi heredes duos meos filios im-
pueres: ꝛ ei q̄ supp:em⁹ moꝛeret substituí titiū postea
ambo impuberes simℓ decesserūt. certe titi⁹ erit heres vniuſ
eoꝫ. ꝛ est rō. q: supm⁹ ꝺz non solū his q̄ post aliquē est. sed et
ille post quē nēo est. i nro aūt casu omnes videntur supmi de
cessisse: quia nullus eorum remānsit post aliū. ꝛ idem est cōtra
rio. nā nō solū dicit ꝑimus esse alicui qui añ aliquem alium
est sz etiā is ante quē nemo est. Filiū. Seius instituit sibi
hr̄des gaiū filiū suū ipuberē. ꝛ titiū exneū. ꝛ titio ꝑdicto sube
stituit meuiū ꝛ ꝑdicto suo filio talit substituit q̄sq̄s ex supza
scripť. s. titō ꝛ meuio hr̄s mihi erit substituo eū filiomeo. ꝛ p⁹
ea decessit ꝑdict⁹ sei⁹ titi⁹ instit. omisit hr̄ditatē meui⁹ aute el
substitut⁹ adiuit ex substōne. postea decessit dict⁹ ipubes. q̄rit
cui deferať hr̄ditas ei⁹ ipuber⊼ vtrū titio q̄ amisit hr̄ditatem
pr̄is an meuio q̄ adiuit hr̄di pr̄is ex substōne ꝛ ꝺz q̄ meuio.
Etiā si cōtra. Filiū meū emācipatū ꝑterij. s. titiū ꝛ seiū filiū
meū ipuberē: ꝛ in mea potestate ꝓstitutū instituo mihi hr̄dē
in totū: ꝛ ei impuberi substituí gaiū ꝛ a dicto impubere reliq̄
multa legata dāda q̄busdā mihi ꝺiūctis ꝛ q̄busdam alijs ex
neis ꝛ a gaio substituto reliq̄ nīr multa legata. ꝛ postea dece
si. postea emācipat⁹ petijt bonoꝛ posꝫ tab. eo q̄ a me ꝑteri⁹
tus fuit ꝛ vicit. ꝛ ita ruptum est testamentum meum. ꝛ sic fa-
ctum est q̄ ipse emancipatus habuit ꝺimidiam hereditatis
mee ab intestato. ꝛ alia ꝺimidia remansit apud impuberem
ꝑedictuꝫ. postea in pupillari etate decessit impubes nūquid
habebit hereditatem impuberis gaius ergo ꝑedictus sub-
stitutus ei ꝛ dicitur sic ꝛ tenebitur ꝑestare legata a se relicta:
ꝛ etiam ab impubere. sz ꝛ si dictum emācipatū ꝑterij ꝛ dictū
impuberē istituit in trib⁹ vn. ꝛ cornelią exneū instituiſ. ir. vn. ꝛ
dicto impuberi substituí dictū gaiū ꝛ mℓta legata relicta a di-
cto ipubē ꝑstāda q̄busdā mihi ꝺiūct⊼ ꝛ q̄busdā alijs ex neis

ꝛ a dicto gaio ipubere substituto reliq; sil'r legata ꝛ cõmittere dicto emãcipato pterito edicto, vt de ℈ tab. petat ℈ tab. non soli dict⁹ emãcipat⁹: sed etiã dict⁹ ipubes, ꝛ sic excludã dictũ coꝛneliũ in nouẽ vncijs instituti ꝛ habeãt ãbo soli hr̃dꝛtatez meã. s. emãcipat⁹ ꝑ dimidia: ꝛ ipubes ꝑ alia dimidia cuz ex instõne nõ habuerãt nisi tres vn. ꝛ postea ipubes decedat in pupillari etate ꝛ veniat ad hr̃ditatẽ suã dict⁹ gai⁹ ei substitutus, certe tenebiꝫ dict⁹ substitut⁹ pstare legata ab ipubere relicta ɔiũct⁹ psonis tñ siẽ ꝛ ipubes si viuẽt teneꝫ pstare tñ cõ iũct⁹ psonis: ꝛ lz si nõ esset petita bo. pos. ℈ tab. ipubes vl' ei⁹ substitut⁹ possz detrahẽ ab oĩb⁹ legatarijs falc. puta qꝛ eẽnt relicta legata ab ipubẽ vltra dodrãtẽ sue partis: tñ petita ℈ tab. q̃ casu nõ teneꝫ ipubes vl' ei⁹ substitut⁹ ad pstãda legata niſi ɔiũct⁹ psonis vt dictũ est augebuntur legata relicta ab impubẽ ɔiũct⁹ psonis: iõ qꝛ nõ pstat eẽne⁹ legatarijs legata ita ꝙ falc. i eis nõ hẽbit locũ vl' tãto min⁹ detrahat noie falci die ℈ legat⁹ relict⁹ ɔiũct⁹ psonis q̃tũ ei accreuit pp hẽ ꝙ eẽne is legata nõ pstãt, ꝛ sic ipe fili⁹ ipubes pl⁹ dz ɔiũct⁹ psonis noie legatoꝛ etiã ex eo ꝙ petita ℈ ta. eẽneis nõ pstat legata vt dictũ est. ita pl⁹ dz dict⁹ ipubes ꝛ ei⁹ substitut⁹ ex eo ꝙ ꝑ bo. pos. ℈ ta. pl⁹ ad filiũ ipuberẽ ꝑdictũ puenit q̃ hẽret ex istitutione postea ex substitutione perunerunt ad euz tres vncie vt dictum est ꝑ bonoꝛ aũt pos. ℈ tab. puenerũt sex vncie ad eũ vt dictũ est, ꝛ ita duab⁹ rõnib⁹ creſcũt legata ɔiũct⁹ siue excepti psonis relicta, ꝛ idẽ dz eẽ ecõtra. s. vt quẽad. portio q̃ ita portio q̃ accreuit impuberi augenꝫ legata vt dictũ est. ꝛ ta ɔiũct⁹ psonis ab ipubẽ relicta. puta qꝛ ipubes siẽ dicti i ꝑn. fuit a me instituꝫ ex asse ꝛ ꝑ bo. pos. ℈ ta. quã accepit frat⁹ su⁹ emãcipat⁹ ꝛ a me ꝑtenit⁹ dimidia hr̃ditat⁹ sit ei ipuberi abla ta. naz ꝑ ea dimidia sibi ablata substitut⁹ ei⁹ exonerat circa legata. ꝛ h. d. cũ l. se. ¶ ℨ Põt q̃s. Faciẽs testm̃ põt facẽ plu res g̃d⁹ hr̃dm̃ b mõ. instituo mihi hr̃dẽ titiũ. ꝛ si titi⁹ hr̃s non erit: meus heres esto, ꝛ si seius heres non erit: meus heres esto. ꝛ sic deinceps ꝛ vltimo substituto potest substituere scr uum suũ. vt sit hr̃s necessar⁹. Item põt substituẽ plures i lo cũ vni⁹ ꝛ in locũ pluriũ põt substituẽ vnũ. Itẽ põt substituẽ cuilibet de instituꝫ aliũ exneũ dãdo cuilibet suũ substitutũ ex neũ. Itẽ hr̃des institutos põt ad inuicẽ substituẽ. Item si hz duos filios põe ipubẽs põt dare substitutũ cuilibet eoz ꝑ se tuĩ, ꝛ ita nõ decedit nũc ab intestato dict⁹ filius: qꝛ pr̃ ei⁹ õꝛ ei feciſſe testm̃ substituendo ei, ꝛ idẽ erit in alio filio postea dece dẽte. Itẽ põt substituẽ illi soli de dictꝫ filijs q̃ vltimo moꝛeret ꝛ si alter postea decedat substitut⁹ ei⁹ hẽbit vtriuſqz hr̃ditatẽ

¶ Si plures. Si hẽo q̃tuoꝛ fili ex substõe h. d. cũ l. se. os: ꝛ eos hr̃des instituo possũ substituẽ duob⁹ ꝛ alijs du eoz substituã: ꝛ si possuz diminuẽ numeꝛ illoz q̃b⁹ substituo vt dictũ ẽ. g̃ si ipubẽs sẽ possũ diminuẽ cũ eis substituo pupil lariẽ tps qõ solz poni i pupillari etate vl' substõe h mõ. si sei⁹ fili⁹ me⁹ hr̃s mihi extiterit: ꝛ int decimũ ãnũ decesserit titi⁹ ei hr̃s esto cũ in pupillari substõe soleat poni tps. xviij. an. Itẽ ꝛ ita possuz substituẽ si sei⁹ fili⁹ me⁹ hr̃s mihi extiterit. ꝛ intra decimũ annũ decesserit titius sit ei heres, si autem post deci mum annum decesserit dict⁹ fili⁹ me⁹ intra tñ. xiiij. annũ me⁹ hr̃s esto. ¶ Et si pr̃e. Titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ seiũ filiũ suũ im puberẽ ꝛ rogauit eũ ꝑ fideicõmissuz vt si in pupillari decedẽt etate restituẽt hr̃ditatẽ gaio: ꝛ p⁹ ea dedit põe tutoꝛẽ filio suo semproniũ: ꝛ decessit dict⁹ titi⁹: nũc dict⁹ sei⁹ fili⁹ eius ꝛ tutoꝛ seij nolebãt hr̃ditatẽ adire. vñ gai⁹ feẽ eos cogi vt adirẽt ꝛ a diuerũt postea in pupillari etate decessit dict⁹ seius. nunq̃d ex dict⁹ scdis tabul' ptiebit hr̃ditas ad gaiũ fideco̅missariũ: vel debebit ei restitui. ꝛ videꝫ ꝙ nõ: qꝛ testm̃ titij patris seij ꝑdicti fuit iure ciuili destitutum: iõ qꝛ sei⁹ adire noluit. ꝛ ꝑ ons scde tabꝫ. vñ q̃is ꝑ coactionẽ resuscitẽ ꝓncipale testm̃. nõ tñ vi deẽ debere suscitari scdas tabulas: lz suscitenẽ legata ꝛ fide cõmissa spãlia in ꝓncipali testõ relicta ꝛ hꝰ q̃dã dixerũt. lz cet te male dixerũt: qꝛ hñ debent resuscitari scde tabule resuscita to ꝓncipali testõ. qꝛ sunt pars ꝓncipalis testamẽti.

¶ Cum ex filio. Titi⁹ habebat duos nepotes ex filio suo moꝛtuo vn⁹ quoꝛ erat i dicti titij ptate ali⁹ nõ. ꝛ volebat quẽ libet ꝑ dimidia instituẽ: ꝛ ad inuicẽ pupillariẽ eos substituere tñ ei q̃ nõ erat in sua ptate nõ poterat pupillariẽ substituẽ alij aũt sic. q̃riẽ q̃d hz facẽ titi⁹ vt hẽat dictũ suũ ꝓpositu: ꝛ certe dz istituẽ hr̃dẽ solũ suũ nepotẽ illũ quẽ habeat in ptate ꝛ ab eo legare alij q̃ nõ est in ptate sua dimidiã hr̃ditat⁹ cũ fuẽit fa ct⁹ pubes nepos ꝑdict⁹ q̃ nõ est in ptate. ꝛ ecõtra dz illum ne potẽ q̃ nõ est in ptate substituẽ pupillariẽ illi nepoti q̃ est i po testate ꝛ ita faciẽdo. ℨ dẽ ɔsequitur testõ: ac si inẽ eos pupilla rẽ substõnẽ feciſſet posito ꝙ valeret substõ pupillar⁹ inẽ eos q̃ q̃dẽ nõ valet in psona nepot⁹ in ptate nõ exntis vt dictuz est. nã moziente in pupillari etate nepote in ptate ɔstituto hẽbit sine dubio ex pupillari substõne totã hr̃di. nepos nõ ɔstitut⁹ in ptate ꝛ ecõtra moziẽte in pupillari erate nepote nõ ɔstituto in potestate retinebit sibi totam hereditatem nepos in pote state constitutus: in qua tota ipse fuit institutus: vt dictum est. nam nõ fuit g̃uat⁹ noie legati dare dimidiã hr̃ditat⁹ ne poti nõ ɔstituto in ptate niſi cũ nepos nõ ɔstitut⁹ in ptate es set pubes vt dictũ est. ipe aũt decessit in pupillari etate: ꝛ sic ampli⁹ pubes effici nõ põt. ꝛ hꝰ ɔsiliũ testõi dederũt q̃tuoꝛ iu risco̅sulti. s. labeo ꝛ offili⁹ ꝛ caselli⁹ ꝛ trebati⁹. ¶ Filio impu beri. Filiũ meũ ipuberẽ mihi hr̃dẽ instituꝰ: ꝛ ita ei substituꝰ: ti ti⁹ sit mihi hr̃s: si mihi nullus me⁹ fili⁹ fuit hr̃s. sei⁹ aũt sit mi hi hr̃s si dict⁹ me⁹ fili⁹ ipubes hr̃s mihi erit: ꝛ ipubes moꝛtu⁹ fuerit ꝛ decessit. mõ q̃riẽ nunq̃d valeat substõ. ꝛ dz q̃ sic. filio eui ipuberi in singl'as cas aliũ ꝛ aliũ hr̃des substituere possu mus. ¶ Quidã. Ita dixi in testõ meo. instituo mihi hr̃des titiũ ꝛ seiũ. ꝛ ita ɔiũxi eos re ꝛ ỹbis. ꝛ seio substituo ꝑmum titio aũt nullũ substitutũ dedi. postea ita dixi istituo mihi he redes silꝰ gaiũ ꝛ semproniũ ꝛ gaio substituo seõm: ꝛ sempro nio substituo terciũ: me adhuc viuẽte decessit dict⁹ titi⁹ ꝛ sei⁹. ꝑ ea ego decessi ꝛ sic ptẽ dicti seij dz hr̃e ꝑm⁹ eidẽ seio substi tut⁹. mõ q̃riẽ ad quẽ debeat ptinere pars titij cui nẽo erat sub stitut⁹: vtrũ ad dictũ ꝑmũ substitutũ seij. anỹo ad gaiũ ꝛ sem proniũ coheredes dicti titij: ꝛ dicitur ꝙ debet pertinere ad substitutum seij. nam seius erat coniunctus titio vt dictuz est vnde sicut partem seij habet substitutus eiusdem seij. ita ꝛ ha bere debet partem titij seio coniuncti iure accrescẽdi. ꝛ hoc di cit. ¶ Causa. Filium meum impuberem instituꝰ mihi heredẽ ꝛ ei pupillariter titium substituꝰ. ꝛ postea decessi. venit post ea seius ꝛ causa cognita eum impuberẽ arrogauit: quia mon stratum fuit indici causam arrogationis honestam esse ꝛ im puberi exp̃edire. certe seius arrogatoꝛ debet cauere tabula rio publico si intra pubertatez impubes decesserit restitutuꝝ se bona illis qui ad successionem impuberis venturi essẽt si ar rogatio non fuisset facta. ꝛ hoc casu per istud vinculum cau tionis non solum legitimis' heredibus impuberis prospici tur. sed etiam titio ei substituto quibusdaz tamen videbatur non debere pꝛospici. ita substituto sicut legitimus per dictaz cautionem: quia per arrogationem ruptum est testamentum pupillare. ꝛ ita substitutus ammodo est extraneus impuberi legitimi autem non efficiuntur pꝛopter hoc extranei. sed certe ipsi male dicunt. quia eiusdem conditionis sunt in hoc casu legitimi quo est substitutus. sed si dicta cautio non esset inter posita. nam sicut substitutus non admitteretur rupto pupil lari testamento per arrogationem. ita nec legitimi admitterẽ tur patre adoptante bona impuberis peculij iure occupante interposita ergo cautione p̃edicta eiusdez similiter debeant cause conditionis. scilicet vt sicut legitimi habent vtiles acti ones ex dicta cautione. ita ꝛ habeat substitutus. ꝛ hoc dicit hꝰ lex licet per pauca verba.

¶ O heredi. Instituꝰ mihi heredes titiũ ꝛ meuiũ. ꝛ dictũ meuiũ substituꝰ titio cohr̃di suo ꝛ eidez meuio substituꝰ semproniũ: ꝛ postea decessi. postea decessit dict⁹ meui⁹ anteq̃

p sua pare hr̄ditatē meā adiret vl̄ anteq̄ exīsteret ꝺditio substitutiōis p repudiationē titij cohr̄dis sui. ⁊ postea repudiauit titi⁹: ficq̄ extitit ꝺditio substōnis p quā fuit substitut⁹ meus titio. certe ad dictū semproniū substitutū meuj pertinebit vtraq̄ portio hr̄ditar̄ .i. portio titij: ⁊ portio meuj. ⁊ hoc siue aī substōnē q̄ fuit substitut⁹ meus titio cohr̄di suo substitut⁹ fuit sempronio meuio siue postea nec facio viz vtrū meus pximo loco substitut⁹ titio decedat p⁹ dictū titiū īstitutum: an ꝰo decedat aī eū: qr sp exīte ꝺditiōe substōnis q̄ meus fuit substitut⁹ titio. hēbit sempronio substitut⁹ meuj: partē titij: ⁊ partē meuj. ¶ Ex his ꝰ bis īstituí mihi hr̄dē titius in trib⁹ vncijs hr̄ditar̄ mee ⁊ seiū in q̄tuor ⁊ sticho seruus sempronij in q̄nq̄. ⁊ postea ita diri in dicto testō meo. eosq̄ inuicē substituo. ⁊ postea decessi. postea titi⁹ in trib⁹ vncijs īstitut⁹ renuit p sua parte adire. certe tres sue vncie in q̄b⁹ eū īstituí deferūtur seio in q̄tuor vncijs īstituto. ⁊ sticho suo sempronij in .v. vncijs īstituto. q̄. v. vncie fuerūt acq̄site sempronio p dictum sticho ⁊ deferunt eis p mō q̄site portionis hr̄ditar̄ mee. i. p ea parte p q̄ eos īstituí. īstituí aūt seiū in q̄tuor vncijs. ⁊ sticho in .v. vt dictū est. ¶ Cū filie. Ad euidētiam. b⁹. §. nota q⁹ ad b⁹ vt pr̄ vl̄ ali⁹ parēs possit pupillariter substituē filio vl̄ filie vl̄ nepoti vl̄ nepti. necesse est q⁹ eos hēat in ptāte ⁊ aliꝰ nō vz substō. vt. s̄. e. l. ij. §. i. ⁊ īsti. de pupil. sub. in pn. q̄b⁹ aūt tpib⁹ debeat eos hr̄e in ptāte ficq̄ valeat tūc substō. dic̄ b. §. pōe q⁹ sempronius īstituit sibi hr̄dē filiū suū īpuberē vl̄ filiā q̄ vel q̄ erat in sua ptāte tpe testi. vel īstituit sibi hr̄dē nepotē ex filio mortuo q̄ nepos tenebat locū pr̄is sui tpe testi dicti sempronij sui aui. ⁊ eodē tpe erat in ptāte dicti sui aui. vel īstituit sibi hr̄dē nepotē nascituꝝ ex vrore filij sui mortui. ⁊ substituit dicto filio vel filie vel dicto nepote nato vel nascituro seiuꝝ pupillariter ⁊ sic pono exēplū in substōne filij. ita intelligas in oīb⁹ p̄dict⁹. ⁊ b⁹ mō dixit sempronius, īstituo mihi filiū meū īpuberē hr̄dē: ⁊ si hr̄s nō extiterit vel extiterit ⁊ in pupillari etate decesserit: substituo ei seiū. postea dict⁹ sempronius emāci pauit dictū īpuberē: ⁊ decessit dict⁹ sempronius: ⁊ sic tpe mortis sue nō inuenit in ei⁹ ptāte dict⁹ īpubes. ⁊ postea in pupillari etate decessit dict⁹ īpubes. mō q̄rit̄ q̄s veniat ad hr̄ditatē vtrū sei⁹ ei substitut⁹ an ꝰo legitimi⁹ īpuberis hr̄s. ⁊ ꝺr q⁹ legitim⁹ hr̄s īpuber̄ ⁊ nō substitut⁹. qr dicta pupillar̄ substitutio est ex eo irrita facta q⁹ dict⁹ īpubes exiuerit de potestate sempronij pr̄is sui aī mortē eiusdē sempronij. ad b⁹ enīz vt stet firma substō pupillar̄ necesse est q⁹ īpubes fit in potestate pr̄is substōnē faciētis tpe testi ⁊ tpe mortis ipsi⁹ pr̄is. ⁊ b⁹ ꝓma parte vsq̄ illuc: q⁹ si hr̄dē ⁊c. Scꝺo dic̄ pone retento eodē casu q⁹ dict⁹ sempronius pr̄ īpuber̄ rogauit p fideicōmissū dictū seiū quē substituerat pupillariter filio suo q⁹ hr̄ditatē suā sempronij restitueret titio si īpubes in pupillari etate diē suū obierit. ⁊ postea dicta substō seij efficacia irrita eo mō q̄ dict⁹ est supra. ⁊ sic hr̄ditas sempronij ⁊ etiā īpuberis quenit ad legitimū īpuber̄ hr̄dē. vt dictū est. nunq̄d tenebit dict⁹ legitim⁹ hr̄s filij īpuber̄ restituē hr̄ditatē sempronij pr̄is titio p̄dicto q̄uis ipse legitim⁹ nō fuerit rogat⁹ de restituēdo titio: ꝛ solū mō substitut⁹ īpuber̄ fuit rogat⁹ vt dictum est. ⁊ ꝺr q⁹ sic. detrahet tū q̄rtā trebellianicā de dicta hr̄ditate pr̄is. ⁊ ita teneť dict⁹ legitim⁹ dare titio dictū fideicōmissū vniuersale sic̄ tenetur dare fideicōmissū spāle relictū ab īpubere post mortē eius īpuber̄. ⁊ b⁹ in scꝺa vsq̄ illuc. nec aliud ⁊c. ¶ Tertio dic̄ pōe q⁹ dict⁹ sempronius nō substituit seiū filio suo pupillariť ꝛ vulgariť b⁹ mō. īnstituo filiū meū īpuberē mihi hr̄dē ⁊ rogo eū q⁹ restituat seio hr̄ditatē meā q̄ncūq̄ decesserit ipe īpubes: siue intra pubertatē: siue post. ⁊ rogo seiū p̄dictū substitutū vt hereditatē meā restituat titio p fideicōmissū q̄ncūq̄ dictus īpubes diē suū obierit ⁊ si hr̄ditas ex substōne ad dictū seiū pueniret. ⁊ postea dict⁹ sempronius decessit: ⁊ aliq̄ casu factū est q⁹ dicta substō irrita facta fuit. puta qr sei⁹ substitut⁹ fuit deportat⁹. ⁊ postea dict⁹ īpubes q̄ncūq̄ decessit ⁊ sic hr̄ditas deuenit ad legitimū ei⁹ hr̄des. nunq̄d legitim⁹ hr̄s tenebit p̄stare ⁊ restituere hr̄ditatē pr̄is dicto titio, q̄uis de b⁹ rogat⁹ nō fuerit a sempronio. ⁊ ꝺr q⁹ sic. detracta tū q̄rta fic̄ cogeret dict⁹ legitim⁹ dare titio fideicōmissū spāle relictū titio ab īpubē post mortē ei⁹ īpuber̄. ⁊ b⁹ in tertia vsq̄ illuc. q̄ ita locū ⁊c. Quarta dicit ea q̄ dicta sunt in scꝺa ⁊ tertia parte b⁹. §. s. q⁹ legitim⁹ hr̄s īpuber̄ teneat̄ ad restituēdā pr̄is hr̄ditatē titio vl̄ tenetur dare eidē titio fideicōmissū spāle relictū eidez titio ab īpubere p̄dicto: ita demū ꝰa sunt ⁊ locū hēbūt si testū semproij fuerūt ibi. vij. testes. sed pone tū q̄nq̄. q̄ q̄nq̄ testes sufficiūt in codicillis nō tenebit dict⁹ legitim⁹ ad p̄dicta: qr dicta scriptura quā voluit sempronius valē vt testū. ⁊ q̄ nō valuit vt testamētū vt dictū est nō valebit tanq̄ sint codicilli: qr b testō nō exp̄ssit vt valeret iure codicilloꝝ si nō posset valē iure testi aūt b exp̄ssiss testō: bn̄ valeret vt codicilli ⁊ bū tenet legitim⁹ ad p̄dicta. ⁊ b⁹ vsq̄ illuc nec fideicōmisso ⁊c. Quinto dicit q̄uis dictū sit. s̄. in scꝺo ⁊ tertio dicto b⁹. §. q⁹ legitim⁹ hr̄s īpuber̄ tenet restituē titio hr̄ditatē sempronij pr̄is īpuber̄ tū ꝓpe facultates filij īpuber̄ q̄s hūit aliūde q⁹ a pr̄e non tenetur fideicōmisso titio relicto p dictū sempronium īpuber̄ tunc. i. dict⁹ legitim⁹ hr̄s īpuber̄ nō tenebit eas p̄stare ex dicto fideicōmisso p̄dicto titio. vñ euenit q⁹ si dict⁹ sempronius exhe redauit dictū filiū suū īpuberē ⁊ nihil iure legati ei reliq̄t ⁊ eidē substituit dictū seiū. ⁊ postea rogauit dictū seiū substitutū q⁹ hr̄ditatē īpuber̄ exhr̄dati restitueret titio si īpubes in pupillari etate decesserit: vel si q̄ncūq̄ decesserit. ⁊ postea substō irriteť vno ex his modis q̄ sunt dicti supra. sic q̄ ꝺueniāt facultates īpuber̄ ad legitimū īpuber̄ hr̄dē tenebit dict⁹ legitim⁹ dare dicto titio dictas facultates īpuberis relictas titio p fideicōmissum a filio īpubē siue a filio substituto tenebit dico eas dare titio intra modū dictoꝝ legatoꝝ vel fideicōmissoꝝ filio exhr̄dato a pr̄e relictoꝝ. i. tū tenebit legatarius dare titio de facultatib⁹ īpuberis q̄ tū capiūt legata vl̄ fideicōmissa q̄ pr̄ relinq̄t īpuberi ⁊ nō pl⁹. ꝛ nūq̄d detrahet falcidiā de dictis legatis dict⁹ legitim⁹: vl̄ fideicōmissis q̄ tenet̄ p̄stare titio q̄q̄ pr̄ relinq̄t filio vt dꝫ ē vl̄ nūq̄d ꝺtrahet falci. ꝺ dict⁹ facultatib⁹ īpuber̄ q̄ teneť dare titio ītra modū legatoꝝ vl̄ fideicō. īpuberi a pr̄e relictoꝝ. ⁊ ꝺr q⁹ nō. q̄uis in scꝺo casu h⁹. §. ꝺtrahat q̄rtā trebellianicā vt ibi dictū ē. ⁊ ērō qr nec ipe īpubes cui data sūt a pr̄e legata vl̄ fideicō. possz ꝺtrahē falcidiā si rogat⁹ eēt titio restituē dcā legata vl̄ fidei. nec ēt substitutus ei⁹ īpuber̄ possz ꝺtrahē falci. si rogat⁹ eēt titio dcā legata restituē vl̄ fidei. vt ĵ. ad. l. fal. lex falcidia. §. fi. ¶ Qui discretas. Titi⁹ feť testū ⁊ ita inť ser põe hr̄des sua hr̄di. diuisit. istituit ei i tertia pte hr̄di. sue. i. i. iij. vn. ꝓmū ⁊ scꝺz ⁊ i alia tertia īstituit tertiū ⁊ q̄rtū. ⁊ i alia tertia īstituit q̄ntū ⁊ sextū. ⁊ postea ita dixit dictos meos hr̄des iuicē substituo. certe si ꝓm⁹ nō hēat suā partē. i. dimidiā tertie scꝺs ei ꝺiict⁹ ea hēbit. si āt ꝓm⁹ ⁊ scꝺs nō hēant tertiā eis relictā: puta qr aḡsce noluerūt admittere ad eā tertiā terti⁹ q̄rt⁹ ⁊ q̄nt⁹ ⁊ sext⁹ p̄dci. ¶ Qui pr̄z Titi⁹ i tes. suo īsti. sibi hr̄dē seiū i trib⁹ vn. põe ⁊ gaiū filiū seij īstituit sibi i alijs trib⁹ vn. ⁊ dꝫ seiū ⁊ gaiū ad iuicē substituit ite īstituit sibi postea hr̄des ꝓmū ⁊ fz ⁊ tertiū: põe in alijs sex vn. hr̄ditat̄ sue: ⁊ ita cōpleuit siue distribuit totā hr̄di. suā sicut tota assē inť dcos hr̄des ⁊ p⁹ ea ita i eodē testō scripsit. volues inuicē substituo. ⁊ postea decessit. ⁊ postea sei⁹ p̄dict⁹ repudiauit suā ptē hr̄ditat̄. q̄rit̄ vtrū gai⁹ ei⁹ fili⁹ hēat eā solā an ꝰo cū p̄dicto p̄ ⁊ scꝺo ⁊ tertio. ⁊ ꝺr q⁹ sol⁹ gai⁹ hēbit partē pr̄is sui. ⁊ b⁹ iō qr sp̄ālis fuit facta substō inť dictū gaiū ⁊ pr̄z suū ꝛ titi⁹ scripsit postea testō: gñalē substōnem dicēdo hos inuicem substituo ⁊c. qr illa generalis pertinet tantū ad illos inter quos non fuit facta specialis.

¶ Coberes ipuberi. Titi⁹ instituit sibi hr̃dē ꝑ dimidia filiū suū ipuberē ⁊ seiū in alia dimidia: ⁊ ꝑ ⁊ scdo pone legata relicta ⁊ postea fecit scdas tabl'as siue testū pupilli ꝑdicti b mō. si fili⁹ me⁹ ꝑdict⁹ in pupillari etate decesserit: substituo ei ꝑdicto titi⁹ testōr. postea aūt in pupillari etate decessit dict⁹ impubes, ⁊ ita dict⁹ sei⁹ bz dimidiā hr̃ditat⁹ titij iure instōnis: ⁊ aliā dimidiā ex substōne pupillari. venit gai⁹ ⁊ semp⁊onius ad dict⁹ legatū fuit in secūdis tabul'. ⁊ petit q̄libet eor. r. sibi legata. dicit sei⁹ ꝑdict⁹ ego volo vobis detrahere falcidiā. q⁊ quadrās part⁹ dicti ipuber⁹ est ḡuat⁹ ꝓpter legata vr̃a. ⁊ ipsi rūdet ei q̄uis dict⁹ q̄drās sit ita ḡuat⁹ vt dic⁹: tū habes nō solū dictā partē ipuberis, sed etiā illā partē in q̄ fuisti instituta⁹: cui⁹ part⁹ tue q̄drās nō est ḡuat⁹ ꝓpr̃ alīq̄ legata. vñ cōmisce as partē tuā nō grauatā cū parte ipuber⁹ ḡuata: ⁊ soluas nobis integra legata nr̃a. nā eis nobis solut⁹ p te: remanet tibi integra q̄drās toti⁹ hr̃ditat⁹ titij. mō q̄rīr̃ q̄d iur⁹ sit. ⁊ rūdetur q⁹ gai⁹ ⁊ semp⁊oni⁹ hūt ius. sic ḡ bz fieri in ꝑdicto casu ꝺtributio legator relictor in ꝑmis tabulis ꝑ ⁊ scdo cum legatis relict⁹ in secūdis tabulis gaio ⁊ semp⁊onio sicut fieret si dict⁹ sei⁹ fuisset a titio institut⁹ in tota hr̃ditate titij ꝑ dimidia pure ⁊ ꝑ alia dimidia sub ꝺditiōe nō habito aliq̄ cohr̃de ⁊ esset dubiū esset q⁹ debebāt ita ꝺtribui cū hēat totā hr̃ditatē icō. §. i. ⁊. l. si q⁹ ita scripserit. sec⁹ aūt esset si dictū seium in dimidia pupillariter substituisset corneliū pone. ⁊ in scdis tabulis legata dedisset dicto gaio ⁊ semp⁊onio. ⁊ postea decessisset titi⁹ hr̃et dict⁹ cornel⁹ ex pupillari substōne ⁊ gai⁹ ⁊ semp⁊onius q̄drās partis impuber⁹ est onerat⁹ ꝓpr̃ eor legata. nā bñ potest b facere cornel⁹ q̄uis sei⁹ cohr̃s ipuber⁹ habeat integrū q̄drātē sue part⁹ eo q⁹ legat⁹ onerat⁹ nō fuit dictus q̄drās ⁊ q̄uis pl⁹ forte hēat etiā q⁹ sit q̄drās. pinde ḡ habeē dict⁹ cornel⁹ substitut⁹ ipuberi ac si esset a dicto titio institut⁹ sub cōditiōe in dimidia ⁊ ipubes in alia dimidia quo casu sine dubio nō ꝺtribuerent legata a se relicta cū legat⁹ relict⁹ ab ipuber⁹ cohr̃de immo ex sua ꝓsona detrahet cornel⁹ fal. de legatis a se relict⁹. in singulis eni hr̃dib⁹ rō. l. fal. ponēda est. vt. j. ad. l. fal. in singulis. ⁊. l. qō si alterutra. xij. carta. ⁊ nō est miru⁊ ꝑ eodē q⁹tū ad ꝑdicta ac si cohr̃s cōditional' pupilli cohr̃di esset vt dictū ēst. q⁊ ⁊ si cui in testamēto pr̃is sit legat⁹ equus ⁊ alij i testō filij sit legat⁹ idē equ⁹ ꝑ eūdē pr̃ez videē eq̄ legatarij ꝺiuncti ⁊ ꝺcurrūt ābo vt habeāt ac si eisdē tabulis esset eis legat⁹. ⁊ b dicit. ¶ Cū pr̃. Titi⁹ hūs duas filias impubes res. s. gaiā ⁊ seiā instituit eas hr̃des. ⁊ ita secūdas tabulas si substituo semp⁊oniuz. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹. postea aūt gaia facta est pubes ⁊ seia q̄ nō erat adhuc facta pubes: decessit ī pupillari etate supstite dicta gaia pubere. ⁊ postea decessit dicta gaia. certe nō valet amō ꝑdicta substō: imo irrita facta est in ꝓsona vtriusq⁹ filie. s. gaie ⁊ seie: ⁊ sine dubio in ꝓsona seie impuber⁹ q̄ ꝑ⁊ decessit vt dictū ē: est irrita dicta substitutio ea rōne: q⁊ nō decessit nouissima. i. vltia. in ꝓsona aūt gaie puber⁹ iō irrita dicta est substō: q⁊ tpe mor⁹ sue inuenit ingressa esse puberē etatē: lz nouissima decessit vt dictum est. ¶ Nō videri. Filiū meū seiū impuberē instituī mihi hr̃dez ita pupillariē postea ei substituī sei⁹ ꝑdict⁹ fili⁹ me⁹ si qō abbomino⁊ intra pubertat⁹ annos decesserit. tūc in locū partez ve ei⁹ tiri⁹ esto hr̃s. ⁊ postea decessi: ⁊ postea in pupillari etate decessit dict⁹ sei⁹ fili⁹ me⁹ venit titi⁹ ꝑdict⁹ substitut⁹ ⁊ petit totā hr̃ditatē impuber⁹ ex substōne. opponūt se ei legitimi puber⁹ ⁊ dicūt q⁹ substō ñ valuit pl'ib⁹ rōib⁹. ⁊ iō hr̃ditatē ex substōe hr̃e nō bz. ꝓma rō est q⁊ dicta substō nō fuit facta fiē solēt fieri alie substōes. solēt aūt fieri b mō si fili⁹ me⁹ ipubes intra pubertatē decesserit iubeo mihi hr̃dē titiū eē. alia rō ē. q⁊ in partē ipuber⁹ fuit titi⁹ substitut⁹ ei fiē appet in ꝺbis substitutiōis ibi tūc in locū partē ve ⁊c. ⁊ iō non videē q⁹ debeat hr̃e substitut⁹ totā hr̃ditatē sed partē. s. dimidiā. sed certe male dicūt legitimi ⁊ ꝓma eor rō sine dubio nihil valet. Item secūda nō valet: q⁊ ⁊ ille q̄ certe rei hr̃s instituī cohr̃de ei nō data bz obtinere hr̃ditatē totā. ⁊ b dicit. ¶ Ibi duos. Titi⁹ instituit sibi hr̃des duos suos filios ipubēs. s. seiū ⁊ gaiū. ⁊ ita quēlibz ī ser vncijs: ⁊ ab vtroq⁹ dictor filior legata relict⁹ q̄ busdā. ⁊ postea eis ita substituit corneliū substituo filijs meis cū ipsi ābo mortui erūt ī pupillari etate ⁊ postea relict⁹ legata a dicto substituto ꝑstāda de parte seij ipuber⁹. ⁊ postea ōcessit dict⁹ titi⁹. ⁊ postea dicti sui⁹ filij perierūt sil'in pupillari etate. certe bz b q⁹ cornel⁹ substitut⁹ bz hr̃ditatē cuiuslibet puerī ꝑ se. si aūt ꝓissent in diuersis tpibus dicti pueri succederet dict⁹ substitut⁹ tūc vltio decedēti ⁊ in ei⁹ hr̃ditate inuenirent hr̃ditatē pus mortui: q⁊ vltio mortu⁹ successit ab itestato pri⁹ mortuo. ⁊ in isto casu q̄ diuersis tpib⁹ pierūt nō veniet in rōe falcidie detrahēde de legat⁹ relict⁹ ab vltio morietē hr̃ditas ꝓris pueri mortui. q⁊ substitutus nō bz iure testī nisi sex vncias vltio decedētis. vñ si sex vncie vltio decedent⁹ erāt nimis legat⁹ onerate: ⁊ sex vncie ꝑ decedent⁹ nō erāt nimis ḡuate. sed tot⁹ eor dodrās tūc erat expensus in legat⁹ ⁊ nō q̄drās ⁊ velit substitut⁹ cōmisce sex vncias ꝓmi ⁊ sex vncias scdi. ⁊ ꝺ vtrisq⁹ bz hr̃e tū q⁹ hēat q̄rtā toti⁹ hr̃ditat⁹ titij testōr⁹ nō ꝑt imo detrahet falcidiā tū de sex vncijs scdo morietis. i. vnciā ⁊ dimidiā. ⁊ de q̄drāte sex vnciar ꝑ morietis q̄ remanebat apud eū substitutū solut⁹ legat⁹ a ꝑ morietē relict⁹ soluet legata a scdo morietē relicta. ⁊ ita cū de tota hr̃ditate debēt hr̃e alias tres vncias noie falcidie nō hēbit nūc: nisi vnciā ⁊ dimidiā vt dictū ē. ⁊ dic lr̃a q⁊ substitut⁹ nō bz iure testi nisi sex vncias vltio decedent⁹. ⁊ falcidia nō bz locū nisi ex testō. vñ ēt ꝺuēit q⁹ legata si q̄ sunt relicta a dicto substituto ipuber⁹ ꝑ decedētis decidūt ad irritū. q⁊ pupill⁹ ꝑ decedēs ab intestato decessit vt dictū est. ⁊ iō suū pupillare testm̄ factū est irritū. ⁊ hocdi.

¶ Ex facto q̄rīr̃. Tal' qō fuit fcā coz̄ dño paulo iurisconsulto⁹ hēbat filiū mutū puberē ipetrauit dict⁹ sei⁹ a ꝓncipe vt licēt ei substituē dicto suo filio ⁊ substituit ei b mō ꝓ⁹ de eo filio facta substōne instituo mihi hr̃dē filiū meū puberē mutū: ⁊ si hr̃s erit ⁊ exīs mutus decesserit substituo ei titiu⁊ ⁊ decessit dict⁹ sei⁹. postea dict⁹ mut⁹ duxit vr̃. ⁊ nat⁹ est ei ex ea vxore fili⁹. q̄rīr̃ nunq̄d rumpat⁹ testm̄ ⁊ dicta substō. ⁊ certe ātēq⁹ soluat hāc qōnē dīc alia ad cōz̄obādā solutionē quā dabit infra dicte qōni. ⁊ ꝑ dīc q⁹ oīa būficia a ꝓncipe ꝺcessa ficut fuit būficiū ꝺcessū dicto seio ꝺ faciēda substōne filio puberi muto. ip̄si ꝓncipes solēt interp̄tari. si aūt nō interp̄tantur vl' q⁊ nolūt vel q⁊ pluribus alijs impediti non possunt. debemus inspicere illud qō ṽisīle est ꝓncipe⁊ voluisse cū ꝓuilegia ꝺcessit. verisīle est autē eum voluisse vt tādiu duraret substitutio quaz fieri ꝺcessit q⁹diu filius seij pseuerasset mutus ⁊ non plus sicut finitur pupillaris substitutio aduenīente pubertate illius cui facta est substitutio. q⁊ ⁊ idem esset si furioso substituisset pater. nam eo effecto sane mentis rupta est substō quia nō pōt ammodo sibi facere testm̄ ⁊ beneficiū principis patri furiosi vel muti ꝺcessum non debet auferre testamēti factionez filio postea facto sane mentis vel audiens vel esz iniquū būficiū qō esse nō bz. sic ḡ vt dictū ē rūpit⁹ substō fcā muto eo audiēte fcō: ⁊ rūpit⁹ substō fcā ipuberi eo fcō pubē ⁊ rūpit⁹ substō facta furioso eo facto sane mētis. bonū ē vt a ḡtiōe sui heredis sicut fuit in nostra q̄stione rūpatur substitutio facta puberi muto. nihil enim interest aliū heredē instituerit ipe fili⁹ postq̄ factus sit audiēs qō ei lz. vt dictū est an vero antē q⁹ efficiat audiens iure cepit hr̃e suū heredē. quia vtroq⁹ casu rumpitur substitutio ei facta. nec enī ṽisimile est q⁹ pat⁹ q̄ fecit ei dictā substōnē vl' ꝓnceps qui concessit ei eam facere voluerit exheredatum esse filiū dicti filij puberis ⁊ muti. ⁊ qō dīxi in vno filio pubere muto idem esset ⁊ in pluribus.

Item q̃ro. Sei⁹ hñs filiñ infantẽ instituit eñ hr̃dẽ ⁊ substituit ei pupillarit̃ tali mõ. si fili⁹ me⁹ meui⁹ ītra. x. an. decesserit titi⁹ hr̃s esto. si aũt intra. xiiij. an. decesserit dict⁹ me⁹ fili⁹ meui⁹ ꝯsanguine⁹ me⁹ hr̃s esto. ⁊ postea decessit dict⁹ sei⁹ testõr ⁊ postea dict⁹ fili⁹ su⁹ decessit octo annoꝝ exñs. mõ q̃rit̃ vtrũ titi⁹ solus sit ei hr̃s ex substõne an ⁊ meui⁹ ꝯsanguine⁹: ⁊ viõr ꝙ vterqꝫ. qꝝ certũ est filiũ decessisse intra. x. ⁊ intra. xiiij. an. sed rñ. ꝙ sol⁹ titi⁹ q̃ erat substitut⁹ si intra. x. an. decederet fili⁹ habebit hr̃ditatẽ. oẽ enī spaciũ tp̃is qõ est intra pubertatẽ libe rũ est p̃ri ad substituẽdũ filio. ſz finis substõnis est pubertas. vñ in vtroqꝫ eoꝝ. ſ. titio ⁊ meuio substitut⁹ tp̃s in q̃ de eis fcã est substitutio filio sepatiz dz fuari. Luti⁹ titi⁹. Luti⁹ titi⁹ hñs duos filios in ptãte ex vxore sua seia: scripsit dictã seiam sibi hr̃dẽ ⁊ ei substituit dictos filios suos: ⁊ ita p̃teriit eos a p̃ gdu: ⁊ a scõo non. qꝝ eos substituit vxori sue. vñ q̃rit̃ an instõ vxor⁹ valeat. ⁊ dr ꝙ nõ. ⁊ sic dicti filij erũt hr̃des p̃is ex testõ ſ. ppt̃ dictã substõnẽ: qꝝ filij p̃teriti a p̃ gradu eũ solũ rũpũt ⁊ nõ sequẽtes a q̃b⁹ nõ sunt p̃teriti: ⁊ esset idẽ si essent p̃teriti a p̃ gdu: ⁊ a scõo exhr̃dati. nõ enī est dr̃ia vtrũ filij dicti sint isti tuti in scõo gradu an exhr̃dati cũ sunt a p̃mo gdu p̃teriti. qꝝ sp valet scõs grad⁹ ⁊ nõ p̃m⁹. Julian⁹ longin⁹. Quidam noie iulian⁹ lõgin⁹ hñs filiũ ipuberẽ. puta titiuꝫ fecit testm̃ ⁊ instituit sibi hr̃des gaiũ ⁊ seiũ: ⁊ rogauit dictũ gaiũ vt dimidi az sue part⁹. puta. x. restitueret sempronio nõ capaci. valebat enī forte pars gaij. xx. ⁊ idẽ gai⁹ accõmodauit dicto testatori tacitã fidẽ de restituẽdo dicta. x. dict⁹ sempronio nõ capaci. ⁊ postea dict⁹ testõr exhr̃dauit titiũ p̃dictũ ipuberẽ suũ filiuꝫ ⁊ ei taliť substituit q̃sq̃s mihi iuliano lõgino hr̃s erit. sit hr̃s filio meo in pupillari etate decedenti. ⁊ postea decessit dict⁹ testator. ⁊ postea gai⁹ restituit dicta. x. dicto sempronio non capaci fm ꝙ fidẽ accõmodauerat: ⁊ ita nõ remãserũt ei gaio nisi. x. de hr̃ditate testõris ⁊ cohr̃di suo. ſ. seio remãserũt. xx. ⁊ p̃ ea in pupillari etate decessit dict⁹ ipubes. ⁊ ita dz venire ad successionẽ ei⁹ dict⁹ gai⁹ ⁊ sei⁹ p̃ eisdẽ partib⁹ q̃s hũerũt in in stitutiõe quã de eis fecit dict⁹ iulian⁹ longin⁹. vt. s. e. q̃ liber⁹. in fi. nũc q̃rit̃ an dict⁹ gai⁹ veniat ad dictã substõnẽ impube ris p̃ ea parte q̃ script⁹ fuit hr̃s a iuliano longino q̃ pars ca piebat. xx. ita. ſ. vt augeat̃ ei⁹ pars in substõne: an p̃ ea parte quã cũ effectu cepit q̃ pars capiebat. x. extract⁹ de parte sua alij⁹. x. q̃ restituit p̃dicto nõ capaci. ⁊ rñ. ꝙ venit ad dictã sub stitutionẽ p̃ ea parte q̃ script⁹ fuit q̃ capiebat. xx. naz q̃uis fi dẽ accõmodauit testõri de restituẽdis. x. nõ capaci vt dictum est. tñ adeũdo hr̃ditatẽ p̃ parte sua q̃ vt dictũ est capiebat. xx. est hr̃s effect⁹ in. xx. nec desinit hr̃s esse licet illa. x. q̃ relicta fũt nõ capaci auferant̃ p̃ fiscuꝫ. Itẽ ⁊ alia rõne venit ad dictam substõnẽ p̃ ea parte q̃ fuit script⁹. i. p. xx. ⁊ nõ p̃ ea q̃ ei remã fit. i. p. x. qꝝ saſ punit⁹ est nõ valẽdo retinere falcidiã ex dicto fideicõmisso nõ capaci relicto eo ꝙ eã ei accepit fisc⁹ ex eo ꝙ fecit ℈. ll. accõmodãdo fidẽ de restituẽdo nõ capaci. ⁊ idẽ esset si dict⁹ gai⁹ desijsset esse hr̃s in totũ. puta qꝝ esset in fuitutem redact⁹ postq̃ adijsset hr̃ditatẽ. ⁊ postea esset donat⁹ liberta ti. nã lz tota suã partẽ hr̃ditat⁹ iuliani longini amiserit p̃pter seruitutẽ p̃dictã tñ p̃ dicta parte quã amisit p̃pt̃ fuitutẽ veni

Ex pupillari. Institui et ad substõnẽ dicti ipuber⁹, mihi hr̃des gaiũ ⁊ seiũ ⁊ filiũ meũ ipuberẽ exhr̃dauí ⁊ ei pupillariť substituí dictũ gaiũ ⁊ seiũ. ⁊ postea exhr̃dauí sem proniũ filiũ meũ puberẽ. ⁊ sic apparet ꝙ feci meũ p̃ncipale te stamẽtũ in q̃ instituí dictũ gaiũ ⁊ seiũ vt dictũ est ⁊ in q̃ exhe redauí dictos meos filios vt dictũ est. Item appet ꝙ feci pu pillare testm̃ substituendo instit̃os dicto meo filio ipuberi. ⁊ postea decessi. venit postea dict⁹ semproni⁹ me⁹ fili⁹ ⁊ agit pone q̃rela inofficiosi testamẽti ℈ dictũ gaiũ ⁊ seiũ a me here des scriptos ⁊ vincit. sicqꝫ rũpit̃ testm̃ meũ p̃ncipale. nunquid poterit ꝙ firmari dictũ p̃ncipale testm̃ p̃pt̃ p̃dictuꝫ pupillare testm̃. ⁊ videbat̃ dicto gaio ⁊ seio ꝙ sic. nõ tñ est ver. Mor tuo q̃ dicto ipubere in pupillari etate succedẽt ei ex substõne

nõ aũt erũt hr̃des ex p̃ncipali testõ qõ ruptum est.

Elti⁹ titi⁹. Luti⁹ titi⁹ hñs vxorẽ gaiã ⁊ ex ea filiũ legiti mũ noie titianũ ⁊ ãniculũ ⁊ hñs filiũ naturalẽ tñ q̃ vocabat̃ titi⁹. instituit sibi hr̃des dictũ titianũ ⁊ dictũ titiũ. ⁊ postea ita dixit. vos adinuicẽ substituo. ⁊ postea ob̃cessit. ⁊ postea dict⁹ titian⁹ decessit in pupillari etate. mõ q̃ritur an hr̃ditas dicti impuber⁹ titiani p̃meiat ex substõne p̃dicta ad dictũ titiũ an ꝏ ad dictã gaiã suã matrẽ ab intestato. ⁊ certe substõ p̃dictã q̃ fuit breuiloq̃ hz duos casus. vn⁹ est si hr̃s nõ erit. ali⁹ sit he res. sequẽs casus est si hr̃s erit ⁊ in pupillari etate decesserit. ali⁹ sit hr̃s. nunq̃d g̃ substõ p̃dicta facta int̃ dictũ titianũ ⁊ ti tiũ p̃tinet ad dictũ p̃mũ casum vel ad sequẽtẽ. ⁊ dr ꝙ p̃tinet ad p̃mũ ⁊ nõ ad scõm. ⁊ est rõ q̃re nõ p̃tinet ad scõz: qꝝ duplex substõ. i. vulgar⁹ ⁊ pupillar⁹ nõ põt hr̃e locũ in p̃sona titij filij naturalis: sed vulgar⁹ tñ de q̃ loq̃tur dict⁹ p̃m⁹ casus. ⁊ ideo nõ põt p̃tinere ad eũ pupillar⁹. qꝝ fili⁹ natural⁹ p̃dictus erat maior. xiiij. an. ⁊ ita nõ erat eiusdẽ etatis cũ legitimo q̃ legiti m⁹ erat annicul⁹ vt dictũ est. si g̃ nõ põt ei substituí pupillar ter. g̃ nec ipse põt succedere ex pupillari substõne. vnde apper ꝙ hr̃ditas titiani p̃dicti filij legitimi p̃tinet ad matrẽ eius ab intestato. sec⁹ aũt si dicti filij lutij titij essent ãbo legitimi ⁊ aũ bo eiusdẽ etatis. ſ. pupillaris. ⁊ essz eis facta dicta substõ. q̃a tũc quicũq̃ eoꝝ decederet in pupillari etate alter ei succedẽt ⁊ mat̃ dicti filij legitimi excluderet̃. Paul⁹ rñ. Instituí mi hi hr̃des titiũ ⁊ seiũ ⁊ gaiũ ⁊ semproniũ. ⁊ postea ita dixi vos oẽs ad iuuicem substituo ⁊ postea decessi. ⁊ postea decessit di ct⁹ titi⁹ ⁊ sei⁹. ⁊ postea dict⁹ gai⁹ repudiauit partẽ suã hr̃di tat⁹. certe p̃tinet pars gaij repudiãtis ad sempronii⁹ supplẽ

Interfa. Sei⁹ nõ ad hr̃dẽ titij ⁊ seij p̃dictoꝝ. hñs vxorẽ p̃gnatẽ: ⁊ hñs vnũ fratrẽ q̃ vocabat̃ gaius ⁊ sei⁹ fecit sibi testm̃ ⁊ instituit sibi hr̃dẽ posthumũ nasciturum ex dicta sua vxore. ⁊ postea fecit scõas tabl⁹ substituẽdo ta liter dicto posthumo si fili⁹ me⁹ posthum⁹ non extiterit mihi hr̃s sit mihi hr̃s gai⁹ sei⁹ frater me⁹. si aut̃ extiterit mihi hr̃s dict⁹ posthum⁹ ⁊ in pupillari etate decesserit substituo ei dz gaiũ seiũ fratrẽ meũ. ⁊ postea dicto gaio seio substituit titium ⁊ postea sic in eodẽ testõ dixit. si dict⁹ gai⁹ sei⁹ p̃mo loco sub stitut⁹ hr̃s mihi erit. tũc relinq̃ dicto titio cẽtũ p̃ fideicõmissz hr̃s mihi erit. tũc relinq̃ dicto titio cẽtũ p fideicõmissz ⁊ postea decessit dict⁹ sei⁹ testõr. ⁊ postea nat⁹ fuit dict⁹ post hum⁹ instit̃us ⁊ extitit hr̃s dicto testõri. ⁊ postea in pupilla ri etate decessit sicqꝫ ex pupillari substõne extitit hr̃s impube r⁹ dict⁹ testõr⁹ frater. mõ q̃rit̃ vtrũ dicta. c. debeant̃ titio. ⁊ vi deri ꝙ nõ. cũ ita ei relicta sint. si gai⁹ sei⁹ frater testõr⁹ esset fi bi testõri hr̃s. ipse aũt frater fuit hr̃s ex substõne pupillari vt dictũ est. dr tñ hic ꝙ debẽtur ⁊ frater testõr⁹ ten eri ea sibi p̃sta re. cũ enī sit heres frater ex pupillari substõne vt dictũ est sine dubio ver est eũ testõri hr̃dẽ extitisse. ⁊ hoc dicit.

Qui hẽbat. Titi⁹ hñs filiũ ⁊ filiã impuberes et hñs vxo rẽ ⁊ sororẽ instituit hr̃dẽ filiũ ⁊ filiã exhr̃dauit. ⁊ si filia decederet intra pubertatẽ substituit ei filiã. filie aũt substituit vxorẽ ⁊ sororẽ si aũ decederet filia ꝙ ad nubẽdũ esset apta. i. aũ. xij. an. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. ⁊ postea filia pu bes facta. ⁊ ita apta ad nubẽdũ decessit. ⁊ postea decessit ob̃ ctus fili⁹ testõr⁹ ipubes. mõ q̃rit̃ an dicti filij hr̃ditas p̃neat iure substõnis ad vxorẽ ⁊ sororẽ testõr⁹. ⁊ viđr ꝙ sic. qꝝ in ius filie successerit ab intestato. dicit tñ ꝙ nõ. ius enī substitutio nis nõ potuit filia trãsmittere ad hr̃des suos. i. ad dictã vxo rẽ ⁊ sororẽ testõr⁹.

Eruñ. Seru⁹ cõis mihi ⁊ titio fuit instituť hr̃s a seio. ⁊ si hr̃s nõ esset fuit ei substitut⁹ meui⁹ mortuo seio testõre ego iussi dicto suo vt adiret dictaz hr̃ditatẽ p̃ mea parte. titi⁹ aũt nõ iussit ei. ⁊ ita fu⁹ adiuit. ve nit meui⁹ substitut⁹ ⁊ vult partẽ dicte hr̃ditat⁹ quã habuisz titi⁹ si iussisset adire seruũ. certe bñ dz hr̃e. Titi⁹. Ita dicit cornelij⁹ testõr in testõ suo titi⁹ mihi hr̃s esto. ⁊ stich⁹ seruum meũ meuio do lego ⁊ stich⁹ p̃dict⁹ hr̃s mihi esto. ⁊ si idẽ stich⁹ hr̃s nõ est idẽ stich⁹ sit liber ⁊ hr̃s mihi. ⁊ postea decessit dict⁹ cornelij⁹ testõr. mõ q̃rit̃ vtrũ dicta instõ stichi ⁊ substõ sit vn⁹ grad⁹. an sint duo gradus an sit mutata cã in substõne. ⁊ sic valeat an p̃maneat eadẽ cã in substõne ⁊ sic nõ valeat. ⁊ hoc vsqꝫ illuc. ⁊ q̃dẽ i plerisqꝫ ꝛc. vñ. q̃dẽ anteq̃ qõnẽ soluat alti⁹

ero:dſſ:ꝛ dic ibidē ꝛ q̄rit an aliq̄s inſtitut⁹ poſſit ſibiipſi ſubſti
tui.ꝛ nñdeꝯ ꝙ ſic.ſi cā inſtōnis muteꝯ in ſubſtōe.ſi aūt nō mu
teꝯ cā ſubſtō nulli⁹ erit momenti.puta ſi teſtō:inſtituat ſibi titiū
ꝛ ita poſtea dicat ſi p̄dict⁹ titi⁹ hꝝs nō erit idē titi⁹ ſit hꝝs.iſto
ens caſu nō mutaꝯ cā:ꝛ iō nō valet ſubſtō:ſed mutata cā bene
valet vt dictū eſt.puta ſi teſtō:inſtituit ſibi hꝝdē titiū ſub ꝺdi
tiōe ſi nauis ex aſia venerit:ꝛ eundē titiū ſubſtituit ſibi ipſi ti
tio pure.ꝛ b̄ caſu ꝺ:iō mutari cā:qꝛ p̄ōt deficere ꝺditio iſtōis
ꝛ afferre locū ſubſtōni.ſed ꝛ iſto eodē caſu p̄ōt effici dicta ſub
ſtitutio nulli⁹ momēti.puta ſi ꝺditio dicte inſtōnis titij extite
rit naue ex aſia veniēte:qꝛ tūc ſunt due pure inſtōnes titij:ꝛ iō
vltima nō valet.ſed ecōtrario ſi teſtō:inſtituat ſibi hꝝdē titiū
pure.deinde eīdē titiū ſibiipſi titio ſub ꝺditiōe ſubſtituat nō
intelligiē mutata cā in dicta ſubſtōne.ꝛ iō nō vꝛ.qꝛ ꝛ ſi extite
rit ꝺditio ſubſtōnis ſunt due pure ſubſtōnes.i.inſtōnes ſicꝙ
vltia nō valet.vt dictū eſt.ꝛ b̄ vſq; illuc fm b̄ ꝓpoſita ꝛc. fm
ḡ ordiationē p̄dictā ab illo ꝺ ſi.ꝛ q̄dē in pleriſq; ꝛc.vſq; huc
p̄ōt ꝛ ꝺꝛ terminari qō i p̄n.hui⁹.§.ꝓpoſita.ſ.vtiū videaꝯ mu
tata cā in dicta ſubſtōne ſtichi.ꝛ ſic valeat ſicꝙ poſſit ipe ſti
ch⁹ hꝝe dimidiā dicte hꝝditat⁹ an nō videaꝯ mutata ꝛ ſic hꝝe
nō poſſit dimidiā dicte hꝝditat⁹.ꝛ certe mutata nō videꝯ cau
ſa in dicta ſtichi ſubſtōe nec eſt neceſſe vt mutata videaꝯ cū ſit
vn⁹ ḡd⁹ inſtō ꝛ ſubſtō ſtichi ꝛ nō duo.ſtich⁹ ei fuit in eodē te
ſtamēto legat⁹ meuio ꝛ libertatꝫ accepat.p̄ualet ḡ libertas
ſi nō valet dictū legatū.ḡ nō p̄ōt dict⁹ ſtich⁹ adire hꝝditatꝫ
iuſſu meuij legatarij:ꝛ ſic nō erit ſtich⁹ ꝓ parte hꝝs ad hoc vt
meuio legatario eā acq̄rat ſed cōpetet eidē ſticho libertas ex
ſequēt⁹ teſtō:is ꝺbis.illis.ſ.ſi ſtich⁹ hꝝs nō erit.ſtich⁹ liber
bereſq; eſto ꝛc.ſi nō acq̄ret ꝓ dimidia meuio hꝝditatē ꝛ hꝫ li
bertatē.ḡ ſibiipſi ſticho acq̄rit dimidiā dicte hꝝditat⁹ ꝛ aliaꝫ
dimidiaꝫ hꝫ titi⁹ p̄dict⁹ ꝓmo a teſtōre inſtitut⁹.ꝛ b̄ vſq; illuc.
q̄d ḡ ꝛc.vbi ponit aliā qōnē q̄ eſt talis.pone ꝙ dict⁹ titi⁹ pri
mo inſtitut⁹ nō adiuit hꝝditatē ꝓ ſua parte.i.ꝓ dimidia.nun
q̄d incipiet dict⁹ ſtich⁹ liber ꝛ hꝝs eē ex ſubſtōe p̄dicta in tota
ꝛ eſt rō q̄re b̄ caſu inſolidū eſt hꝝs ſtich⁹.ſꝫ qꝛ ille meus⁹ lega
tari⁹ nō eſt hꝝs ex aliq̄ parte eo ꝙ dict⁹ ſtich⁹ ei legat⁹ nō ad
iuit hꝝditatē iuſſu ei⁹ meuij.iō qꝛ ex cā legati nō intelligiē ſti
chus effect⁹ eſſe:dicti meuij legatarij:iō qꝛ fuit in eodē teſtō le
gat⁹ meuio ꝛ libertatē ꝺſecut⁹.vt dictū eſt. ¶ Si pupill⁹.Si
liū meū ipuberē inſtitui mihi hꝝdeꝫ.ꝛ ſi hꝝs mihi eſſet ꝛ in pu
pillari etate decederet ſubſtitui ei ſtichū ſeruū meū:poſtea de
ceſſi ꝛ pupill⁹ p̄dict⁹ extitit mihi hꝝs ꝛ alienauit dictū ſtichū
in ſempꝛoniū titulo vēditiōis.poſtea ſempꝛoni⁹ emptor inſti
tuit ſtichū ſibi hꝝdē cū libertate.ꝛ poſtea pupill⁹ deceſſit ī pu
pillari etate:ꝛ ita vēdicauit ſibi locū ſubſtō pupillaꝛ.nūquid
dict⁹ ſtich⁹ hēbit in dicta ſubſtōne ſtatū vniuerſuꝫ quē habēt
vniuerſi hoies liberi.ſ.vt ſit hꝝs ex ſubſtōne ſi velit ꝛ nō neceſ
ſari⁹ ꝛ videꝯ ꝙ ſic.qꝛ data erat ſibi libertas a dicto emptore.
ꝺ:tū b̄ ꝙ ex ſubſtōne p̄dicta liber ꝛ hꝝs erit.ꝛ erit neceſſarius
hꝝs mihi pri ipuberis.ſed dicto emptori erit hꝝs ſi voluerit
al's nō ꝺſtringeꝯ.ſi aūt dict⁹ pupill⁹ ad pubertatē pueniſſet:
ꝛ ſic pupillaꝛ ſubſtō euanuiſſet nō erit hꝝs ex ſubſtōe p̄dicta
ſed erit neceſſari⁹ hꝝs emptori.

¶ De ꝺdi. inſtitutionū. Rubꝛica.

8 Ab impoſſibili. Inſtitui te hꝝdē ſi celū digi
to tetigeꝛ.ꝛ ita ſub impoſſi
bili ꝺditiōe ꝺ natura.certe nō vitiaꝯ inſtō ſꝫ ꝺditio.et
idē eſt ſi alio mō ſit ipoſſibilis ꝺditio.ſ.de iure.puta
inſtitui te hꝝdē ſi p̄ꝛ tuū ab hoſtib⁹ captū nō redimeꝛ: vel
8 tio ꝛ non inſtitutio vt.j.e.conditiones.ꝛ.l.filius.
Ita teſtō. Ita dixit titi⁹ in teſtō ſuo ſtich⁹ ſeru⁹ hꝝs mihi
eſto.ſi me⁹ erit cū moꝛiar vel q̄ me⁹ erit cū moꝛiar:ꝛ poſt factū
teſtū alienauit dict⁹ teſtō; vſumfructū in dicto ſticho vel par

tē ſtichi.ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ teſtō:.nūquid erit hꝝs ſtichus
ꝛ ꝺ: ꝙ ſic:niſi ꝓbeꝯ teſtō:ē nō aliter voluiſſe ſtichū eſſe ſuum
hꝝdē:niſi tpe moꝛtis ſue teſtō:is tot⁹ ſtich⁹ inueniaꝯ eſſe in do
minio ſuo.ſꝫ pone ꝙ duos ſeruos inſtituit ſibi hꝝdes b̄ mō.ꝓ
m⁹ ꝛ ſcōs.ſi mei erūt cū moꝛiar liberi ſunto ꝛ mihi heredes.ꝛ
poſt teſtū alienauit vnū de eis.ꝛ poſtea deceſſit, nunq̄d ſol⁹
nō alienat⁹ erit ei⁹ hꝝs.ꝛ ꝺ: ꝙ ſic.

8 Ita heres. Titi⁹ inſtituit me heredē ſub ꝺditiōe ſi de
dero ſeio.x.ꝛ deceſſit dict⁹ titi⁹:poſtea ego obtuli.x.ſeio
ꝛ ipſe accipe noluit.certe pinde ero hꝝs ac ſi ꝺditionē erple
uiſſeꝫ qꝛ ꝓ me nō remanet.

8 Ita. Titi⁹ inſtituit ſibi hꝝdes gaiū ꝛ ſempꝛoniū ſub
ꝺditiōe ſi ꝓmāſerint ſocij ipſi inter ſe vniuerſoꝝ bonoꝝ
ipſi⁹ teſtō:is vſq; ad.xvi.annos.ꝛ poſtea deceſſit teſtō:.nun
q̄d valet dicta inſtō:ꝛ videꝯ marcello ꝙ nō.iō qꝛ teſtō: videꝯ
voluiſſe ꝙ pei⁹ ſint hꝝdes q̄ ſocij ꝛ ecōtra nō videēꝯ poſſe eſſe
hꝝdes anteq̄ ꝺditionē adimpleāt.i. anteq̄ ſint ſocij. Julia
nus aūt dixit valere dictā inſtōnē ꝛ bñ dixit.qꝛ ꝛ aſi aditā he
reditatē p̄ōt iniri ſocietas eiuſdē hꝝditat⁹ q̄ſi rei future.ſed et
ſi dict⁹ gaiꝯ q̄ habuit cohꝝdē ſempꝛoniū fuit inſtitut⁹ ſub ꝺdi
tiōe ſi ſeruū hꝝditariū nō alienauerit p̄ōt iplere ꝺditionē cauē
do dicto ſuo cohꝝdi de nō alienādo dictū ſeruū.ſi aūt nō hūiſ
ſet cohꝝdē.ſed ſolus eſſet inſtitut⁹ ſub dicta ꝺditiōe videꝯ in
ſtitut⁹ ſub ipoſſibili ꝺditiōe cū nō habeat cui caueat ꝛ iō erit
hꝝs remota ꝺditiōe p̄dicta.vt dixi.§.e.l.i.

8 Hꝝdi. Inſtitui mihi heredē titiū ſub ꝺditione ſi aſcen
deret capitoliū ꝛ ſi dederit ſeio x.certe nō erit mihi hꝝs
titi⁹ niſi ꝓus vnīq; ꝺditioi paruerit.ſi aūt inſtituit eū ſub ꝺdi
tiōe ſi aſcēderit capitoliū vel dederit ſeio.x.ſatis eſt obtēpare
ei ꝺditioi cui hꝝdib⁹ id placet ꝛ erit hꝝs ꝛ.h.d.

8 Hꝝs ita. Inſtitui mihi hꝝdē titiū ſub ꝺditiōe ſi monu
mētū poſt moꝛtē meā in triduo ꝓxio moꝛtis mee feciſſet
ꝛ poſtea deceſſi.inueniē poſtea verū eſſe ꝙ dictū monumentū
nō p̄ōt fieri in dicto tpe:certe euaneſcit ꝺditio p̄dicta q̄ſi ipoſ
ſibilis de natura.ꝛ ita erit mihi hꝝs ſpreta dicta ꝺditiōe.

8 Hꝝs ſub ꝺditiōe. Inſtituit titi⁹ ſibi hꝝdes ſeiū ꝛ gaiū
ſub ꝺditiōe ſi inuicem cauiſſent ſe ſoluturos legatarijs
legata in eodē teſtō relicta ab eodē titio inꝝ quos legatarios
erāt q̄dā q̄ ꝓ legē legata capere nō poterāt.puta qꝛ erāt in me
talluꝫ dānati.vt.j.de hꝝs q̄.ꝓ nō ſcriptis.l.iij.ꝛ poſtea deceſſit
titi⁹ teſtō: p̄dict⁹.nunq̄d tenēt⁹ ſibi ad inuicē facē dictā cau
tionē ſi volūt eſſe hꝝdes.ꝛ ꝺ: ꝙ nō.qꝛ dicta ꝺditio videꝯ ap
poſita in fraudē legiū:q̄ leges vetant aliq̄s capere legata.ſꝫ ſi
vn⁹ de dicſ cohꝝdib⁹ cauiſſet alteri de ſoluēdis legat⁹:ꝛ lega
tari⁹ nō capar exigeret ab eo legatū hꝫ exceptionē ꝺ eſi.

8 Ale ſub ꝺditiōe. Inſtituī tibi hꝝdē vel legauī tibi cētū
vel fideicōmiſſuꝫ relicq̄ vel moꝛtſ cā donaui ſub ꝺditiōe
ſi iuraueriſ te factuꝝ mihi monumētū ponam⁹.ꝛ poſtea deceſ
ſi.certe remittiē tibi ꝺditio iuriſiurādi ꝓ p̄toꝛe ꝛ debes facere
monumētū ꝛ ꝺſeq̄ poſtea hꝝditatē meā vl legatū vel fideicō
miſſuꝫ vel moꝛtſ cā donatiōnē ꝛ ꝺſultiſſime interuenit p̄etoꝛ
ad redimēdā ꝺditionē iuriſiurādi.nō nulli enī hoies ſunt faci
les ad iurādū ꝓpter religiōis oꝛēptū:ꝛ malū eſt ꝙ illi ita faci
les ꝺſeq̄reñ aliq̄ō p̄dictoꝝ ita facile iurādo. Hrē ꝛ qꝛ alij ho
mines valde ſunt timidi ad iurādū adeo ꝙ credāt eſſe ſupſti
tioſuꝫ iurare.ꝛ b̄ faciūt metu diuini numis:ꝛ malū eſſet ꝙ illi
ita timidi p̄derēt illud q̄ō relictū eſt eis ex eo ꝙ iurare timent
ꝛ volūt.ſed q̄d ſi inſtitui te hꝝdē ſi iurares te facturū mihi mo
numētū.ꝛ ſi titio.x.dederiſ.certe remittiē tibi ꝺditio iuriſiuran
di:ꝛ debes dare titio.x.ꝛ idē ſi dictas duas ꝺditōes aſcripſe
rim tibi alternatiue.nā ſp remittet tibi ꝺditio iuriſiurādi.tene
ris tū vt dictū eſt facere illud q̄ō iuſſus eras iurare facere vel
dare.dū tū illud nō ſit impꝛobū vel ipoſſibile de facto.q̄d enī
ſi moꝛtu⁹ eſt ſtich⁹ vel manumiſſus vino me teſtōre quem iuſ
ſus eras a me iurare manumittere.certe nō videꝯ ꝺditionem
defect⁹ implere enī debes volūtatē meā ſi potes.ſi aūt nō po
tes iure vel facto ꝓhibēte vt dictū eſt.nihilomin⁹ hꝝe debes
hꝝditatē. Itē ſcias ꝙ ille cui apposita eſt ꝺditio iuriſiurandi

nō hz neceſſe adire p̄tozē vt ſibi remittat ꝺditionē iurisiurādi ſemel enī in ꝑpetuū a p̄tozе remiſſa eſt.ꝛ eſt remiſſa legatario etiā ignozāte hr̄de.vū ſi legatarius cui appoſita eſt ꝺditio iurisiurādi decedat poſt mozte teſtatozis q̄ ei relict̄ legatū ꝛ añ mozte ſuā legatari⁹ fecerit ipſe legatari⁹ illud qꝺ rogat⁹ erat iurare facere hr̄s ipſius legatarij petet legatū q̄ſi fuerit purū a ꝺditiōe iurisiurādi.i.ac ſi nō eēt appoſita ꝺditio iurisiurādi

Ondi nā in ꝑpetuū a p̄tozе remiſſa eſt vt dictū eſt tiones. Legauí titio.x.ſub ꝺditiōe ſi non redemerit ab hoſtib⁹ patrē ſuū ab eis captū.vel ſub iſta alia ꝺditiōe: ſi nō p̄buerit alimēta parētib⁹ ſuis paupib⁹ vel patrono ſuo.ꝛ p⁹ ea deceſſi.certe habebit dictū legatū titi⁹ remiſſis ſibi dict̄ cō ditiōib⁹ tanq̄ ꝛ bonos mozes inſertis.ꝛ hoc dicit hec lex.

Iſtitutio. Ita dixi in teſtō meo ſi codicillis ſeiū hr̄dez inſtituero hr̄s eſto.ꝛ poſtea feci codicillos ꝛ in eis inſtituí mihi hr̄dē dictuz ſeiū:ꝛ poſtea deceſſi.certe valet dicta inſtitutio.nā eſt data ſcio hr̄ditas ꝺditionalr a me in teſtō meo ꝛ nō videt eſſe data in codicillis in q̄b⁹ ꝓhibitū eſt fieri inſtitutionē.ſec⁹ añt ſi p̄dicto mō inſtituiſſez mihi hr̄dez filiū meū in mea p̄tāte ꝺſtitutū:qz tūc erit inutilis inſtō.ꝛ q̄ſi a me p̄teritus dict⁹ me⁹ filī⁹ faceret ipſo iure nō valere teſtū meū.nā filī⁹ oz inſtitui pure vel ſub p̄tātiua ꝺditiōe.vt.ſ.de hered. inſti. ſi ius.ꝛ.l.iā dubitari:vel ſi inſtituaſ ſub caſuali ꝺditione oz in ei⁹ defectū exhr̄dari.vt.C.de inſti.ꝛ ſub.ſi pr̄.in nr̄o añt caſu fuit caſualis ꝺditio.ꝛ in ei⁹ defectū nō fuit a me exhr̄dat⁹ dict⁹ me⁹ filī⁹:ꝛ iō nō eſt mirz ſi eſt iutilis inſtō ꝛ qō dixi.ſ. in ꝑſona ſeij.ſ.vt valeat inſtō.idē eſſet ſi ita dixiſſez cui⁹ nomen codicillis ſcripſero ille mihi hr̄s eſto.ꝛ poſtea feciſſez codicillos ꝛ in eis ſcripſiſſez nomen ſeij.nā valebit inſtō nō q̄ſi in codicillis facta qꝺ eſt ꝓhibitū ſz q̄ſi facta in teſtō.ſi añt ita dixiſſez in teſtō ille ſei⁹ quē codicillis hr̄dē ſcripſi hr̄s eſto ꝛ in veritate ſcripſerā ſeiū hr̄dē in codicillis quos añ teſtū p̄dictuz fecerā:valet inſtō nō ſolū ſi dict⁹ ſei⁹ erat mihi exne⁹.ſed etiā ſi erat filī⁹ me⁹ cū ꝺditio in p̄teritū collata.ſicut fuit p̄dicta non videaſ nec ſit ꝺditio ꝛ iō videaſ filī⁹ pure inſtitut⁹:ꝛ q⁹ dixi in ꝺditione in p̄teritū collata idē eſſet in ea q̄ eſſet collata in p̄ſens tp̄s puta ſi rex ꝑthoz viuit vel ſi nauis in portu ſtat.

Ita q̄s teſtō. Ita ſcripſit gai⁹ in teſtō ſuo.ſei⁹ filī⁹ me⁹ heres mihi eſto.ſi titiū adoptauerit.ſi añt nō adoptauerit exhr̄s eſto.ꝛ poſtea deceſſit filī⁹ cū vellet adoptare titiū.titi⁹ noluit ſe dare ei:certe erit filī⁹ hr̄s gaij q̄ſi expleuerit ꝺditōez

Erba hec. Ita ſcripſi cū p eū nō remaneat.ꝛ.h.d. in teſtō meo publi⁹ meu⁹ q̄ eſt filī⁹ me⁹ ſi volet hr̄s eſto ꝛ deceſſit.certe ꝺditionalis eſt dicta inſtō.ſ.vt ſi nolit eſſe hr̄s nō ſit:ꝛ b̄ iō qꝛ dict⁹ publi⁹ meu⁹ eſt me⁹ filī⁹ vt dixi:ꝛ ita eſſz neceſſario mihi hr̄s ſi nō poſuiſſez illa verba ſi volet.ꝛ idē eēt ſi eſſet me⁹ fu⁹.ſi añt nō eſſet me⁹ filī⁹ vl ſeru⁹.ꝛ ita eſſet volūtari⁹ hr̄s ꝛ nō neceſſari⁹ frustra addidiſſez dicta ꝛba ſi volet quia ꝛ ū nō addidiſſez nō efficeret mihi hr̄s ſi nollet.

Ita q̄s ita. Inſtitui mihi hr̄dē titiū ſub ꝺditiōe ſi.ꝛ.dederit ſeio.ꝛ poſtea deceſſi.certe ad b̄ vt hēat hr̄ditatē meā dict⁹ titi⁹ duo ſunt ei neceſſaria.p̄mū eſt vt adimpleat ꝺditionem. Decūdū eſt vt poſtea adeat hr̄ditatē meā p quā additionē acquiri ſolet hr̄ditas.ꝛ idē eſt ſi legaſſez dicto titio ſub dicta ꝺditiōe.nā poſt ipletā ꝺditionē neceſſe eſt q⁹ agnoſcat legatuz ad b̄ vt hēat legatū irrepudiabiliter.loq̄tur enī b̄ de ea acq̄ſitione legati:q̄ eſt irrepudiabilis ad b̄ vt ꝓcozdet iuri qō eſt in

Ꝺditiōes. Inſtitui te hr̄dē ſi hereditate. ea duxeris in vxozē quā de ſacro fonte ſuſcepiſti vl reliqui tibi legatū ſub dicta ꝺditiōe:certe pinde capies hr̄ditatē meā vel legatū ac ſi dicta ꝺditio nō eſſet adiecta hr̄ditati vel legato.ꝛ b̄ iō qꝛ dicta ꝺditio eſt ꝛ dictū ipateris qꝺ eſt.C.de nuptijs.ſi q̄s alūnā.ꝛ idē eſſet ſi appoſuiſſem ꝺditionē q̄ eſſet ꝛ leges.puta inſtitui mihi hr̄dē quēdā ſenatozē:ſi accipet in vxozē quādā libertā.vt.ſ.de ritu nupt.l.lege papia.ꝛ idē ſimiliter eſſez ſi appoſuiſſem ꝺditionē q̄ eſſz ꝛ ea q̄ legī vicem obtinent.puta inſtitui mihi hr̄dē titiū curatozē ſeie ſi accipet dōaz ſeiā in vxozē.vt.ſ.de ritu nup.l.ſenatuſcōſulto.ꝛ idē eſſet ſi⁊

ſi appoſuiſſem ꝺditionē q̄ eſſet ꝛ bonos mozes.puta inſtitui mihi hr̄dē titiū ſi p̄kez ſuū nō redimeret ab hoſtib⁹.vt.ſ.c.cō ditiōes.ꝛ idē eſſet ſi appoſuiſſem ꝺditionem q̄ eſſet derisoria. puta inſtitui mihi hr̄dē titiū:ſi publice ſui ludib⁹ū fecerit. vt ſ.de his qui no.infa.l.i.ꝛ.ij.ſ.fi.idē eſſet ſi appoſuiſſem talez ꝺditionē quā p̄toz reprobat.puta inſtitui mihi hr̄dē titiū ſi iurauerit ſe factuꝝ mihi monumētū.vt.ſ.e.q̄ ſub ꝺdi.pone g⁹ q⁹ filiū quē in p̄tāte hēbā inſtitui mihi hr̄dē ſub p̄dicta ꝺdi.quā p̄nceps improbauit.puta ſi acciperē in vxozē illā quā ō ſacro fonte ſuſcepi.certe facit nō valere teſtū meū:ac ſi ꝺditio nō eſſet in ei⁹ p̄tāte.nā filī⁹ oz inſtitui ſub ꝺditiōe ſibi p̄tātiua.vt di xi.ſ.e.inſtō.ꝛ eſt iō q̄re nō videt eſſe in ei⁹ p̄tāte dicta ꝺditio: qz credēdū eſt facere nos nō poſſe illa facta q̄ ledūt pietatem vel ertimationē vel ꝝecūdiā nr̄az.ꝛ vt gñaliter dixerz credēdū eſt nos nō poſſe facere ea facta q̄ ꝛ bonos mozes fuerint ꝛ qō dixi in ea ꝺdi.quā p̄nceps iꝑobauit hz locū ꝛ ī ea quā ſenat⁹ improbauit.puta inſtitui mihi titiā filiā meā hr̄dem ſi fideiuſſerit p ſcio apud ſemꝓroniū ꝛ poſtea ſoluerit q̄ ꝺditio eſt ꝛ ſenatuſcōſultū velleianū.ꝛ hoc dicit cum.l.ſequenti

Ita titi⁹. Ita dixi in teſtō meo ſi titi⁹ hr̄s erit ſei⁹ hr̄s eſto ꝛ ſi ſei⁹ hr̄s erit titi⁹ p̄dict⁹ hr̄s eſto.certe iſte inſtitutio nes nō valēt:qz ꝓpter ꝓplexitatē ꝺditio exiſtere nō poteſt.

Iplures. Inſtitui mihi hr̄dē titiū in duab⁹ partib⁹ hr̄ditaſ mee:ꝛ ſciū inſtituí mihi hr̄dē in tertia parte ſub eōdē ditiōe ſi nauis ex aſia venerit ꝛ gaiū inſtituí in eadez tertia ſi ſemꝓroni⁹ ꝺſul fact⁹ fuerit.ꝛ poſtea deceſſi.certe q̄cūq⁹ dicta rū ꝺditionū p̄us extiterit ille hēbit dictā tertiā cui fuit aſcripta

Am ſeru⁹. ta dicta conditio que p̄ius extitit. Sticho ſeruo meo dedi libertatē pure ꝛ eū hr̄dē inſtituí ſub ꝺdi.ſi nauis ex aſia venerit.ꝛ ſi hr̄s mihi nō extiterit legatuí ei cētū.ꝛ poſtea deceſſi.vult g̃ mō dict⁹ ſeru⁹ hr̄e ſtatiz legatū ꝛ repudiare hr̄ditatē.certe nō hēbit legatū niſi pri⁹ exiſtat p̄dicta ꝺditio hr̄ditati appoſita.videt enī in legato repetita ꝛ ita etiā videt repetita ꝺditio in iſto alio caſu.titia inſtituit ſi bi hr̄dē nepotē ſuū ſeiū in dimidia hr̄ditatis ſue ſub ꝺditiōe ſi emāciparet a pr̄e ſuo.ꝛ poſtea fecit codicillos in q̄bus legauit eidē nepoti cētū vltra illud in quo eū hr̄dē inſtituit.ꝛ poſt ea deceſſit.certe eadez ꝺditio videt repetita in legato in codicillis dato q̄ fuit adiecta in inſtōne:q̄uis in legato nō feciſſet ſubſtōnē ſiue repetitionē ꝺditiōis ſicut fuit adiecta in inſtōne

Ita ſcripti. Ita ſcripſi in teſtō meo.titi⁹ hr̄s mihi eſto ꝛ ſi dict⁹ titi⁹ hr̄s erit mihi meuius hr̄s eſto.ꝛ rogo eos ambos p fideicōmiſſuz vt hr̄ditatē meā reſtituāt ſemꝓronio ꝛ poſtea deceſſi.cū titi⁹ nollet adire meā hr̄ditatē ſemꝓronius fideicōmiſſari⁹ fecit eū cogi p p̄tozē vt adiret.ꝛ ita titi⁹ coactꝰ adiuit ſicq⁹ q̄rtā nō retinuit.tū reſtituit ſemꝓronio ex trebellia no partē quā coact⁹ adiuit.mō q̄nī vtrū p̄dict⁹ meu⁹ poſſit p ſua parte adire ſuo arbitrio ſine coactiōe:ꝛ q̄rtā retinere cū reſtituet ſemꝓronio p̄dicto.ꝛ videt q⁹ nō.qz cū titi⁹ ſuſpectaz adiuerit pinde eſt q̄tū ad eū ac ſi nō adiuiſſet.vū qz titi⁹ non adiuiſſet videt q⁹ meu⁹ adire nō poſſit q̄ meu⁹ fuit a me iſtitut⁹ ſub ꝺditiōe ſi titi⁹ adiuiſſet vt dictū eſt. Itē ꝛ qz titi⁹ coactus adiuit videt q⁹ meu⁹ adire debeat eodem mō:ac ſi eſſet coact⁹.ꝛ ſic q̄rtā nō retineat.ōz tū b̄ q⁹ ꝛ ſuo arbitrio poſſit adire dict⁹ meu⁹ ꝛ q⁹ q̄rtā trebellianicā ſemꝓronio retinē poſſit

Ulier, Titia vxoz mea ꝑmiſit mihi cētū noie dotiſ ci ſecū pactū de dicta dote lucrāda ſi ipa in mr̄imōio p̄cederet.poſtea ꝺſtāte mr̄imonio ipſa venit ad mozte ꝛ inſtituit me hr̄dē ſub ꝺditiōe ſi dicta cētū nō peterē nec exigerem ꝛ dedit mihi duos cohr̄des pure.ꝛ poſtea ōceſſit.certe ſi ego denūciē dict⁹ meis cohr̄dib⁹ q⁹ p me nō ſtat quomin⁹ liberes eos p acceptilationē ab obligatiōe dictoꝝ cētū ſtatiz ſum pe res p tertia parte.ſi añt nō dedit mihi aliquē cohr̄dem dictꝰ mea vxoz videt me inſtituiſſe ſub ipoſſibili ꝺdit.eo q⁹ nō ha heo cui denūciē.ꝛ ſic ero ei⁹ heres inſolidū habita dicta ꝺdi. impoſſibili ꝑ nō ſcripta. Si q̄s hr̄ditariū. Inſtitui mihi hr̄dē titiū ſi manumitteret ſtichū ſeruū meuz.ꝛ poſtea deceſſi. certe pōt titi⁹ manumittere dictū ſtichū de facto:licet non de

iure ⁊ hꝝs eē ⁊ post aditionē hr̄ditas ꝙ titiū factā qualescet libertas stichi. ¶ Si qs te. Titi⁹ instituit te hr̄dē sub ꝺdit. si tu eū instituisses hr̄dē. certe quocūqꝫ gradu ꝓbes te euz instituisse eris ei⁹ hꝝs. ⁊ idē eēt si titi⁹ instituissz te hr̄dē sub ꝺdi. si tu ei aliq̄d legasses. nā quocūqꝫ gradu ꝓbes te ei aliq̄d legasse eris ei⁹ hꝝs. ⁊ b̄ dicit

S Ernus. Seruū titij institui mihi hr̄dē cū liber erit: certe valz instō. ꝓpriū autē meū fuit nō possez talē instituē. qz cuz ei libertatē dare possem ꝺbeo ei dare libertatē si volo eū libez esse ⁊ mihi hr̄dē vl pure: vel in diē vel sub ꝺditiōe nec facultatez hr̄e debeo instituēdi eū hr̄dē in casum obuenientꝫ ei libertas a quocūqꝫ alio

¶ Ter ex fratrib⁹. Ego hūs duos fratres ⁊ vnā ꝺsobrinā. ita dixi in testō meo vter ex fratrib⁹ meis ꝺsobrinā nꝝz vxorem duxerit hꝝs mihi esto ex ꝺodrāte. ille aūt frater me⁹ q̄ eā nō duxerit heres mihi esto ex q̄drāte. ⁊ postea decessit: ⁊ dicta ꝺsobrina nupsit vni de diꝫ meis fratrib⁹. certe ille cui ipsa nupsit hēbit ꝺodrātē hr̄ditatis mee. ⁊ alter q̄drātē. si aūt aliq̄s eoꝝ nō duxit eā in vxorē eo qz ipsa noluit. tūc erūt ābo mihi hr̄des ꝓ eq̄li portione: qz ꝓ eos nō remanet q̄n ꝺditionē adimpleāt sicut si essent instituti hr̄des si darēt cētū titio vel facerēt mihi monumentū: ⁊ ꝓ eos nō remaneret q̄n darēt cētū vel monumētū facerēt. ⁊ idez esset. si dicta ꝺsobrina decessisset viuo me testōre ⁊ ita certum est q̄ ꝓ eos nō remanz q̄n ꝺditionē adimpleāt. ⁊ h.ꝺ.cū.l.se.

S Lb ꝺditiōe. Instituī mihi hr̄dē stichū seruum titij sub ꝺdi. si ascēderit ipe stich⁹ capitoliū. ⁊ postea decessi. certe nō pōt stich⁹ adimplere ꝺdi. inuito dño suo. s. q̄tū ad b̄ vt dñis fiat hꝝs. sed pupillus sub ꝺdi. instituꝫ vel cui sub ꝺdi. ē legatū relictū bñ pōt parere ꝺditiōi etiā sine auctoritate tutoris: qz ꝓpter b̄ nō efficit statim pupillus hꝝs: vel acq̄rit legatū. ⁊ b̄ dicit cū.l.se.

A Lidā. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū sub ꝺdi. si reliquias eiusdē titij testōr̄ ꝓiceret in mare. ⁊ postea decessit dcs testor. sei⁹ aūt p̄dict⁹ heres nō ꝓiecit reliq̄as in mare. ſz traditur dict⁹ hꝝs ab hr̄ditate ⁊ viōr q̄ sic. qz dict⁹ testator viōr ꝓpt suū p̄ceptū nō fuisse sane mētis: ⁊ iō nō potuisse aliquez instituē ⁊ sic illum q̄ eēt legitim⁹ hr̄s ab intestato posse ꝺ iure hr̄ditatē hr̄e: ⁊ ita vez ē nisi hꝝs script⁹ ꝓbz ꝛriū. s. testōrē nō fuisse furiosum. si aūt ꝓbz nō ē ab hr̄ditate repellēd⁹. laudandus ē enim ex eo q̄ nō ꝓiecit dictas reliq̄as in mare. ¶ Heredi quē testō. Si titio quē testō pure instituit sibi hr̄dē sei⁹ codicillis a se seio postea factꝫ ascripsit ꝺditionē dict⁹ sei⁹ in dictis codicillis. ita demuz scripsit volo mihi esse hr̄dē titium si decꝝ gaio cētū. nunq̄d si vult hr̄ditatē tit⁹ teneꝫ dare cētū dco gaio. ⁊ dico q̄ nō. hr̄ditas enim nō pōt adimi in codicillis. ⁊ dict⁹ testōr intelligeꝫ cogitasse de adēptiōe hr̄ditatis in codicillis faciēda si hꝝs nō adipleret dictā ꝺditionē in codicillis appositā. sicut aūt nō pōt adimi hr̄ditas in codicillis vt dcm est. ita nec dari. ⁊ boc dicit.

S Si fili⁹. Ego habēs filiū in ptāte ⁊ ex eo duos nepotes instituī mihi hr̄dē dictū filiū sub ꝺdi. q̄ erat in ei⁹ ptāte. nā nec sub alia ꝺdi. poterā eū instituere ad b̄ vt valeat meuz testū. ⁊ dictos meos nepotes ei substitui. ⁊ postea decessi. ⁊ postea venit ad mortē dict⁹ me⁹ fili⁹ anteq̄ adimpleret dictā ꝺditōnē. q̄rit vtrū dicti nepotes veniāt ex substōe filio in mortis articulo ꝺstituto. ⁊ distinguit inter ptāiuas ꝺditiōes. nā aut fuit talis q̄ nō potuit ipleri morīēte filio veluti si ad alexādriā ierit fili⁹ hꝝs esto. ⁊ dict⁹ fili⁹ rome est in mortis articulo q̄ valde ab alexādria distat. aut fuit talis. potestatiua ꝺditio q̄ potuit impleri extremo momento vite veluti si titio. ꝛ. dederit filius hꝝs esto q̄ vltima pōt adipleri ꝓ aliū noīe filij p̄dicti. ꝓ mo casu veniūt nepotes ex substōne filio in mortis articulo cō stituto ⁊ adhuc viuo. nā cū certū sit eo tpe filiū alexādriam ire nō posse: ergo certū est eum nō extitur⁹ hr̄dē: ⁊ sic veniunt substituti ad hr̄ditatē. si aūt retēto eodē casu nō habuisz aliquē substitutū fili⁹ existeret mihi hꝝs legitim⁹. ipe idē fili⁹ in mortis articulo ꝺstituto⁹ ⁊ ad istū eūdē casum adduco tale fil'e. titius instituit sibi hr̄dē seiū si in capitoliū ascēderit. ꝙ si nō ascenderit legauit ei centū. postea dict⁹ sei⁹ fuit in mortis articulo cōstitut⁹ anteq̄ capitoliū ascēderet. ⁊ ita certū est eū ascēdē non posse capitoliū. ⁊ sic nō posse esse hr̄dē. certe incipit cedē dies legati statim cū cepit esse sei⁹ in mortis articulo. Scdo aūt casu. i. q̄n filio meo quē instituī apposui ꝺditionē ptātiuā q̄ poterat adipleri vltimo vite momēto nō admittunt ad hr̄ditatez nepotes p̄dicti filio substituti. viuo ipso filio licet in mortis articulo ꝺstituto q̄ q̄dē mei testōris nepotes existerent mihi auo hr̄des ab intestato mortuo dicto meo filio si eos non substituisset eidē filio nec eis nepotib⁹ ab intestato mihi succedētibus vt prime dictū est. fili⁹ p̄dict⁹ iā mortu⁹ pōt obstare q̄n mihi succedāt ab intestato: qz demū post mortē eiusdē mei filij destitutū est testm̄ meū in quo eum instituī vt dictū est: quā si dicat si destitutū fuisset testm̄ ante mortē filij nō obstaret filius nepotib⁹ ab intestato succedē volētib⁹ sicut in ꝓmo casu dictū est q̄n. s. talis fuit ꝺditio apposita instōni filij q̄ vltimo vite momēto adimpleri nō pōt. sic nec in isto casu quē stati pona obstat fili⁹ nepotib⁹. puta erhr̄dauit filiū meū ⁊ instituī mihi hr̄des nepotes ex eo cū ipse fili⁹ morieꝫ. naz nō pōt b̄ casu obstare nepotib⁹ cū ipsi veniāt ex testō ad hr̄ditatē meaz aui demū mortuo filio. ⁊ h.ꝺ. hecle.

¶ De iure deliberādi. Rubrica.

S Jseruus. Titius instituit sibi heredē stichum seruum meū vult seru⁹ tpus ad deliberādū vtrū adeat hr̄ditatē vel nō. certe nō debet ei dari. nā seru⁹ ꝓ nullo est. sed ꝺz mihi dari si volo q̄ sum dñs ei⁹. ¶ Dāt p̄tor. Jta dixit p̄tor si aliq̄s hꝝs instituꝫ tus petet a me tpm ad deliberādū: ego dabo ei. postea dic vlpian⁹ cū dixit p̄tor tpm dabo nec adiecit q̄tū tpm ostēdit esse in ptāte iudicꝫ q̄tū tpm det: nō tm ꝺz dare minus q̄ cētū dies sed ⁊ pluries pōt dare tpm ad deliberādū veluti si ꝓmū tpus datū nō sufficit hr̄di: sed nō ꝺz dari vltra semel nisi ex magna ⁊ iusta cā ꝓ hr̄dē ꝓbata: ⁊ istud est in fauorē ⁊ aditoriuz creditoz. s. q̄ hr̄dibus p̄stituatur tpus infra qō adeāt sed ⁊ hr̄dibus ꝺz subuenire p̄tor. s. iubēdo creditorib⁹ hr̄ditarijs vt faciāt hr̄dib⁹ copiā instrꝛ suoꝝ inspiciēdoꝝ vt exinde possint hr̄des se instituere expediat eis agnoscē hr̄ditatē nec ne. ⁊ b̄ dicit vsq̄ ad. l. aristo. §. i. ¶ Si maior. Instituī mihi heredez titiū in magna mea hr̄ditate in qua erāt vinū ⁊ oleū ⁊ frumē tū. ⁊ numerata pecunia ⁊ iumēta ad vēdēdū ⁊ erāt etiā credita in hr̄ditate mea q̄ debebā sub pena vel sub p̄ciosis pignoribus. ⁊ postea decessi: ⁊ dict⁹ hꝝs deliberat. nunq̄d pēdēte deliberatiōe pōt sine p̄iudicio suo vēdere dictas res q̄ ꝓpt morā deterioꝛes future sunt vel nimiū sunt sumptuose. ⁊ ꝺz q̄ sic Jtē ꝺz soluere dicta debita ⁊ etiā facē sibiipsi impēdia ex dictis reb⁹ sumptuosis vel q̄ tpe sunt ꝓpture. si autem nō sint ibi res p̄dicte ꝓpter p̄dicta expediēda est exigenda q̄ pecunia a debitoribus hr̄ditarijs. si aūt nō sint in hereditate debitores vl sunt sed soluē nolūt. ꝺz p̄dict⁹ heres deliberās vēdere res supuacuas ꝓpter p̄dicta expediēda. ⁊ h.ꝺ.cū.l.se.

A Jt p̄tor. Filiū meū impuberē mihi heredē instituī ⁊ ei tiū tutorē dedi datū est tutori noīe pupilli tpus ad deliberādū. nunq̄d pōt interi diminui de bonis hereditarijs p tutorē. ⁊ dicit p̄tor q̄ vetabat interim diminutionem nisi cā cognita ⁊ viri boni arbitratu fiat dicta diminutio. vlpian⁹ autē laudat illud qō dixit p̄tor ⁊ vult similiter dicere q̄d ꝺtineaꝫ appellatiōe diminutiōis ꝙ p̄torē vetite. ⁊ certe ꝙ dicta verba nō solū ipediꝫ alienatio rez vez etiā exercitiū actionū hereditariarū. Jtē dicit dict⁹ vlpian⁹ q̄ sit cause cognitio de q̄ prētor mētionē fecit ⁊ dicit q̄ si insta cā sit diminuēdi ꝺz pmitti diminutio. puta cā funer̄. Jte pmittit cā eoꝝ q̄ sine piculo nō possunt p̄teriri ⁊ vescēdi gratia ⁊ vt edificia hr̄ditaria sarti antur ⁊ ne agri hereditarij remaneāt inculti ⁊ vt restituaꝫ creditoꝛi pecunia q̄ ei debeꝫ sub pena vel pignoꝛe. q̄cūqꝫ aūt dictarum

ctz interueniat siue alia filis dz cū pmissu ptoz fieri diminu-
tio ꝛ nō aliter. ꝛ.h.d.

Si ꝙs su⁹. Instituí mihi hꝛdē filiū meū quē hēbā in ptāte me mortuo ipse abstinuit ab hꝛditate mea. vēdita tñ nō fuerūt postea adhuc bōa mea p creditoꝛes nec ali⁹ hꝛditatē meā adiuit: postea adhuc nūc petit dict⁹ me⁹ filius tps ad deliberādū: nunqd hꝛe debet ꝛ dz ꝙ sic. ꝛ pēdēte deliberatiōe dz hꝛe alimēta ex hꝛditate. ꝛ

Si plures. Instituí mihi hꝛdē hoc dicit cū. l. se. titiū ꝛ substituí ei scīū ꝛ decessit. postea petit pm⁹ tps ad deliberādū. certe bñ dz hꝛe ꝛ si deliberatiōe habita repudiet hꝛditatē ꝛ sci⁹ substitut⁹ petat silr tps ad deliberādū habere debet. dando enim pretoꝛ tempus ad deliberandum: etiā substituto ꝙ pmū. i. citi⁹ inueniet successoꝛē q̄ rndeat creditoꝛib⁹

Qui filiū. Titi⁹ hns filiū ipuberē defuncti. ꝛ.h.d. et ancilla sua: ꝛ sic suū seruū manumisit eū: ꝛ ita effectus est libertin⁹ instituit dict⁹ titi⁹ sibi hꝛdē dictū suū filiū impuberez ꝛ libertinū. ꝛ postea ita dixit si fili⁹ mihi null⁹ erit q̄ in suā tutelā veniat: tūc dama seru⁹ me⁹ liber ꝛ heres esto. ꝛ decessit dict⁹ testoꝛ. q̄rebat an dama liber esset ex dictis ꝝbis testatoris: ꝛ dicit trebati⁹ ꝙ nō. ea rōe q: filij appellatiōe ꝛ libertin⁹ q̄s pdict⁹ fili⁹ testoꝛis ptinet: ꝛ ipse libertin⁹ erat pupillus: ꝛ sic in suā tutelā veniebat. g̃ damas nō dz hꝛe libertatē cuz testatoꝛ ita dixerit vt dictū est si fili⁹ mihi nullus erit q̄ in suā tutelā veniat. tūc damas fu⁹ me⁹ liber ꝛ hꝛs esto: ꝛ vez dixit trebati⁹ si appareat ex aliquo iusto iudicio testoꝛez de b̄ filio locutū esse. labeo aūt voluit dicere ꝓriū. sz reprobata ē et⁹ sūia. ꝛ idē est si p⁹ testm̄ arrogauit filiū. nā nō rūpet et⁹ testm̄ arrogatus si maluit miles pdict⁹ decedere durāte eodē testō. idē ꝙ est sīmiliter si post testm̄ nepos successit ei in filij mortui locū. ꝛ idem est si post testm̄ nat⁹ est fili⁹ ei viuo se. ꝛ ita est in isto alio casu. quidā pagan⁹ fec̄ testm̄ non iure. ꝛ postea cepit militare: ꝛ voluit ꝙ dictū suū testm̄ valeret iure militari. certe bene incipiet valere iure militari. ꝛ.h.d. cū duab⁹. ll. se.

Decere. Miles in hostiū potestate posit⁹ nō pōt facere testm̄ iure cōi nec ēt iure militari. q̄d si miles capite dā nat⁹ ex militari delicto pōt testari sup bonis castrēsib⁹ ꝛ non sup. alijs ꝛ iure militari nō alio iure. si aūt fidē sacramēti rupisset dict⁹ miles nō posset aliquo iure testari: q̄d si miles sit incertus an sit sui iur⁹. certe pōt facere testm̄. ꝛ idē dico si incert⁹ est an pr̄ su⁹ viuēt. sed q̄d si pater dicti milit⁹ decesserit: ꝛ ipse miles ignorabat ꝛ fecit testm̄ in militia. certe bona sua castrēsia ptinebūt ad hꝛdē ꝛ nō bōa patris sui: q: milites reliquūt script⁹ hꝛdib⁹ ea dūtaxat q̄ hñt. pr̄na aūt bona nō habebat adhuc dict⁹ miles: q: p hꝛde adhuc nō gesserat: sed q̄d si dict⁹ miles sciebat bñ patrē decessisse ꝛ instituit sibi hꝛdē titiū in castrēsib⁹ ꝛ pr̄nis bonis: ꝛ postea cogitauit de testō mutando ꝛ de instituēdo sibi aliū hꝛdē in paternis bonis solis. quid dicta bona hēbit pm⁹ hꝛs. s. titi⁹. ꝛ dz ꝙ nō. sicut nec. s. in pri. casu. habebūt g̃ b̄ casu paterna bona veniētes ab intestato ꝛ non pm⁹ heres. neq; ille quem in scdo instituere in corde gesserat. sed si retēto eodē casu decessit fact⁹ veteran⁹ vniuersa bona debēt ad titiū pmū hꝛdē ptinere ꝛ nō aduenientes ab intestato. ꝛ est rō q: postq̄ fact⁹ est veteran⁹ nō potuit de parte bonoꝛ testari: ꝛ de parte nō. ꝛ.h.d. vsq; ad. l. neq;. §. i.

Et deportati. Nō solū deportati. sed etiā oēs illi q̄ als ex testō cape nō pñt a milite hꝛdes instituí pter fuū pene quem hꝛdē instituere nō pōt. sed si tpe mortis dicti militis inueniatur in ciuitate dict⁹ pene seru⁹ qualescit instō. ꝛ idez est in oī alio nō capace a milite instituto. ꝛ postea capace inuēto tpe mortis militis. q̄d si dict⁹ miles instituat sibi hꝛdē seruū suū quē libertio. sed q̄d si dict⁹ miles instituit sibi hꝛdē titiuz ꝛ ei substituit seiū ꝛ dicto suo seruo libertatē dedit ꝛ rogauit dictū instituū ꝛ substitutū vt hꝛditatē restituerēt dicto seruo ꝛ postea decesserit dict⁹ miles: ꝛ postea anteq̄ adirēt decesserūt instituti⁹. nunqd habebit libertatē ꝛ hꝛditatē dict⁹ seru⁹. ꝛ dicit ꝙ sic. ac si libertas ꝛ hꝛditas data esset ei directo. in testō autē pagani distīgueret in pdicto casu: q: si decederet instituti⁹ ꝛ substitut⁹ viuēte dicto testoꝛe ꝛ sciēte: ꝛ tūc nihil noui statuēdū esz: ꝛ sic nō valēt libertas testō data dicto suo. si aūt decesisset dict⁹ institut⁹ ꝛ substitut⁹ ignorāte testoꝛe vl̄ post mortē testoris subueniēdū est vt valeat libertas ꝛ hēat hꝛditatē dcs seru⁹ libertate donat⁹. scias tñ ꝙ nedū pagan⁹ sed etiā miles nō pōt facere sibi necessariū hꝛdē vltra vnū de seruis suis. ꝛ hoc dic vsq; ad. l. in frandē. §. i.

Sicut aūt. Miles potest dare hꝛditatē suā nuda sua volūtate ꝛ etiā adimere ei cui dedit. vñ nullius erit momēti milit⁹ testm̄ si ipm miles cancellauerit vel inciderit. si aūt post cancellationē valere voluerit testm̄ suū valebat ex suprema ei⁹ volūtate. q̄d si miles indurit testmētū suū. ꝛ postea cū anulo suo signauit ipsuz. certe tūc distinguit q̄ ꝓposito signauit. nā si signauit ex eo ꝙ penituit eū ꝙ mutauerat volūtatē cū indurit testm̄ intelliget renouatum testamētū. si aūt ió cū anulo signauit: q: volebat ita stare clausum testm̄: ne possent legi ea q̄ in eo scripta fuerāt extimabitur potioꝛ cā iudicij milit⁹ facti irriti ꝓpter dictā inductionem. ꝛ ita sicut erat irritū testm̄ p inductiōes ita remānebit.

Testm̄ aūt. Titi⁹ pagan⁹ fecit nō iure testm̄. ꝛ postea fact⁹ miles decessit. nunqd militari iure valet dictū testm̄. ꝛ dz ꝙ sic. nisi dictus miles ꝛiū dixisset. sequēs. §. dicit ꝙ si aliquis scribat. se hꝛdē in testō milit⁹ nō remittit ei pena senatusconsulti libonia ni. de q̄ dz. ff. de falsis. diuus.

Miles. ꝛ ad tps. Hic. §. dicit quoꝛ q̄ permittūtur militi q̄ nō permitterētur pagano. ꝓmuz est q: pōt titiū instituere vsq; ad pascha. ꝛ dicere ꝙ a pascha te in antea sit sibi heres seius.

Secundū est q: pōt dicere ita

De militari testō. Rubrica.

Quia milites sunt simplices a legū obseruatione: iō voluerūt imperatoꝛes antiq̄ ꝛ noui ꝙ rata esset eoꝛ volūtas quoquo mō testati fuissent etiā si nuda voluntas eoꝛ sit in testō. scdo plane dicit vñ dicat miles. tertio dicit vñ dicat exercit⁹. q̄rto reddit rōnē q̄re pretoꝛ tractat in inforciato de testō milit⁹ sepatiz a testamētis paganoꝛ de quibus dictū est. s. q: cognouit pretoꝛ ex ostōnib⁹ pncipū obseruari singularia iura ꝛ ppria in testamentis militū. ꝛ.h.d. cū. l. seq.

Si miles. Quidā miles cū posset iure militari testari cepit eo iure facere testm̄. quo pagani cōiter faciūt ꝛ ante q̄ cōpleret testm̄ decessit. fuit tñ q̄stū an valeat illud qđ fecit de testō. ꝛ rndet ꝙ sic. licet enī in pagano nō valeret testamētū inceptū ꝛ nō ꝙsummatū tñ in milite diuersuz dz ꝓbari. s. vt valeat. licet de b̄ pōp. dubitauerit. neq; enim dict⁹ miles qui noluit testari iure cōi: videtur statiz renunciasse beneficio militari: nec credēdū est ꝙ elegerit dictū modū testādi ad impugnādū illud qđ faceret testādo: sed magis voluisse valere iudicium suū vtroq; genere testādi. s. cōi ꝛ militari. ꝛ b̄ ꝓpter fortuitos casus valētes ptingere circa testm̄ suū iure militari factū q̄ casus illud vitiare possent. ꝛ vn⁹ casus esse posset si trāsiret annus a tpe missiōis de militia quo casu nō valet testm̄ iure militari factū. vt insti. e. §. ꝛ qđ in castris. ꝛ sicut dict⁹ miles tacite videt voluisse ꝙ testm̄ suū valeat vtroq; genere testandi vt dictū ē. ita plerisq; pagani testm̄ faciētes solēt exp̄sse p scripturā adijcere in testō. velle valere testm̄ etiā iure codicillorū. ꝛ tūc sine dubio erūt codicilli: si sit testm̄ dicti pagani ipfectū ꝛ iure codicilloꝛ valebit.

Ire militari. Burdus ꝛ mut⁹ miles in militia existens pōt iure militari facere testm̄. sequens. l. dicit ꝙ si miles instituat sibi hꝛdē titiū ex fundo q̄tū ad totū aliud suū patrimoniū remanet intestat⁹. miles enim pōt decedere p parte testat⁹. ꝛ p parte intestat⁹. qđ nō est in pagano. tertia dic ꝙ milites pñt substituē his filijs eoꝛ q̄s exhꝛdauerūt. vz tñ substō in his solū q̄ reliq̄unt illis q̄b⁹ substituerūt. ꝛ.h.d.

Qui iure. Miles iure militari faciēs testm̄. ꝛ ignorās uxoꝛē suā p̄gnātē ee cū eet p̄gnās pterijt posthumū vel in vtero nō erat p̄gnās. sed post testm̄ viuo dicto milite ꝛcepit ꝛ pepit ꝛ vtroq; p̄dictoꝛ casuuz fuit eo aio dict⁹ miles vt vellz suū hꝛdē esse illū q̄cunq; sibi nasceret nō rūpit testm̄ eius

in testō suo titi⁹ sit mihi hr̄s. ⁊ postq̄ nauis ex asia venerit se ius sit mihi hr̄s. Tertiū est qz pōt ita dicere, titi⁹ sit mihi hr̄s vsq; dū nauis ex asia venerit. Quartuz est qz sibi ⁊ filio suo pōt facere testm̄ iure militari ⁊ soli filio ⁊ nō sibi. ⁊ b̄ casu cuz facit soli filio testm̄. ita demuz valet si miles p̄dict⁹ in militia decesserit vel si decessit dom̄ intra annū a tpe quo fuit missus de militia. ¶ Bonoz. Generaliter determinatuz est insti. de bono. poss. ff. fi. j. q̄tū tps pōt peti bonoz possessio. nunquid post illud tps poterit hr̄s milit̄ petere bonoz poss. in bonis milit̄. ⁊ dz q̄ nō. ⁊ sic etiā vtic̄ iure cōi. in b̄ alio casu legauit miles titio fundū sibi in dotē inestimatū datuz. certe sicut lex iulia. phibet in paganis ita ⁊ in militib⁹. ⁊. h. d. cū. l seq.

¶ Jcertaz. Titi⁹ miles instituit sibi seiū hr̄dē in vrbanis p̄diis suis ⁊ semproniū in rustic̄ ⁊ gaiū in omib⁹ aliis suis reb⁹. postea decessit dict⁹ miles: nūc q̄rit̄ an valuerit dicta instō. ⁊ dz q̄ sic. ⁊ pinde haberi dz ac si instituissz eos sine partib⁹ ⁊ plegasset dicto seio vrbana p̄dia ⁊ semproniо rustica ⁊ gaio alias suas res vt sic habeāt eq̄les partes vniuerse hr̄ditat̄: sed dictas res hz vn⁹ ab aliis suis cohr̄d⁹ p p̄cep tionē. Sed q̄d si instituit seiū in castrēsib⁹ suis reb⁹ gaiū aūt in aliis. nunq̄d ille q̄ instituit⁹ est in castrēsib⁹ tenebit̄ ere alieno p milit̄ ḡcto in aliis reb⁹ vel ecōtra. ⁊ dz q̄ nō. imo q̄libz q̄b⁹ ipe instituit⁹ est. ⁊ qō dici in debito a milite: idē est in credito. Sed q̄d si pars instituti in castrēsib⁹ reb⁹ non sufficiat ere alieno p milit̄ ḡcto sup castrēsib⁹ bonis: ⁊ ita noluit hr̄dita tē adire ⁊ instituit⁹ in paganic̄ reb⁹ q̄ nō erāt grauate multū ere alieno adiuit p sua parte. nunq̄d tenet̄ satisfacere etiā ill̄ creditoribus q̄ crediderūt sup bonis castrensib⁹. ⁊ dz q̄ sic. aut si nō vult satisfacere dz eis dimittere totā hr̄ditatē. ⁊ qō dici in instituto in paganic̄. idē esse in instituto in castrēsib⁹ econtra. ¶ Si eodē. Titi⁹ miles instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ in eodez testō erhr̄dauit dictū seiū. certe adepta videt̄ seio hr̄ditas. pagānis aūt nō posset ita adimere p erhr̄dationē. ¶ Si pater Filiusfa. miles ⁊ castrēse peculiū hns instituit sibi hr̄dē p̄fem suū in dicto peculio ⁊ q̄busdā legata reliq̄t. pater aūt volens legatarijs rūdere cōmisit adiectionē ex testō ⁊ possidebat alio mō q̄sdā res ex dicto peculio. certe tenet̄ legatarij ⁊ idē essz si dolo desijsset possidere dictas peculiares. ¶ Si miles. Titius miles fecit testm̄ in militia exīs ⁊ legata in specieb⁹ certis in dicto testō q̄busdaz reliq̄t: ⁊ postea in eodē testō ita dixi si quos codicillos faciā eos ꝯfirmo in b̄ meo testō his complet̄ remissus fuit de militia. ⁊ postea domi exīs fecit codicillos ⁊ reliq̄t q̄busdā aliis legata in specieb⁹ certis sil'r ⁊ intra annū quo fuit de dicta militia missus decessit. nunq̄d in codicillis seruabit̄ forma iur̄ ciuilis ⁊ cōis. s. vt de dict̄ legat̄ in codicillis relict̄ possit detrahi q̄rta cū q̄dr̄as solut̄ legat̄ nō remaneat hr̄di ⁊ videt̄ q̄ nō: qz dicti codicilli fuerūt vt dictuz est: ꝯfirmati in dicto testō in militia facto. vñ sicut de legat̄ in dicto testō relict̄ nō pōt detrahi falcidia iure militū spāli. ita videt̄ q̄ nō possit detrahi falcidia de dict̄ legat̄ in codicillis relict̄. dz tñ b̄ q̄ bñ possit detrahi falcidia de dictis legat̄ in codicill' relict̄. ⁊ b̄ iō qz ia defierat eē miles cū fecit codicillos ſ̄pōe q̄ in dicto testō ⁊ i dict̄ codicill' reliq̄t dict⁹ miles legata in q̄titate ꝯsistētia ⁊ tot reliq̄t q̄ vtriq; simul cōpositi ⁊ cō putat̄ excedūt dodrātē ⁊ tāgūt q̄drātez q̄ dz admin⁹ remanē hēdi d iure. quō minuet̄ur p falcidiā legata i q̄b⁹ dictū ē locū debēt solui solida legata in testō data: qz de eis nō dz detrahi falcidia vt dictū est. illud aūt qō supest a dict̄ legatis debz diuidi inter hr̄des ex vna parte ⁊ illos legatarios q̄b⁹ legatē ⁊ hr̄des q̄drātem. sed q̄d si dicta legata in testō relicta ꝯsumāt q̄titatē vniuersoz bonoz. nunq̄d habebūt aliq̄d illi legatarij q̄b⁹ legatū est in codicillis an nihil. ⁊ certe b̄ talis modus seruabit̄. pone q̄ dict⁹ miles habebat in bonis. xij. ⁊ i testamēto legauit. xij. ⁊ in codicillis. iiij. ⁊ sic legauit q̄tuor plus q̄ haberet in bonis, certe ista q̄tuor debent statiz detrahi de vtriscz legatis. ⁊ ita remanebūt legata testamēti decē ⁊ legata codicilloz duo. certe de duob⁹ remanēt relicta in codicillis detrahet̄ fal. ⁊ nō de x. q̄ remanēt relicta in testō. ⁊ b̄ iō qz ⁊ si anteq̄z esset missus de militia dict⁹ miles legasset nō solū in testamēto. sed etiā in codicillis dicta decem ꝯtribuerent̄ oia legata ⁊ p rata ex oīb⁹ legatis ſcederet dicta portio quam ampli⁹ legauerat q̄ in bonis suis habebat. i. dicta quatuor. Si aūt legasset in dicto testō q̄nq;. ⁊ in dictis codicill' alia. v. cū haberet in bonis suis. xij. soluunt̄ integra q̄nq; legatarijs testamēti ⁊ q̄ deest hr̄di. ad q̄rtā supplebit̄ eadē de legat̄ in codicillis relictis. idez est de aliis q̄nq;: vñ hr̄s hēbit tria ⁊ le

¶ Clerebat̄. Titi⁹ gatarij codicilloz hūt q̄tuor. miles fecit testm̄ ⁊ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ q̄busdā aliis reliq̄t legata ⁊ q̄busdā fideicō. ⁊ q̄busdā seruis libertatē dedit. ⁊ postea fecit aliud testm̄: ⁊ instituit in eo gaiū hr̄dem ⁊ fidei gaij commisit vt p̄us testm̄ valeret. mō q̄rit̄ vtrū valeat p̄us testm̄ ⁊ si valet vtrū valeat directo. an p fideicōmissuz ⁊ an valeat q̄tū ad instōnē: ⁊ q̄tū ad oia alia q̄ in eo sunt ⁊ an teq̄ rñdeat ad dictas qōnes. dicit q̄ licituz est milit plura facere testamēta ⁊ siue faciat ea simul siue sepatī valebūt si ſpecialiter dixit miles ne supius p inferi⁹ rūpet̄. Jtem dicit q̄ miles pōt p parte decedere testat⁹ ⁊ p parte intestat⁹. Jtē dicit q̄ si miles fecit codicillos ⁊ rogauit venientes ab intestato vt restituerēt hr̄ditatē suā semproniо p fideicōmissum. ⁊ postea fecit testm̄: ⁊ in eo dixit volo q̄ dict⁹ sempron⁹ hēat hr̄ditatē meā p codicillos supradictos efficiet̄ directa instō codicillorū q̄ p̄ius erat p̄caria. si pōt facere miles dicta tria. q̄ ⁊ in nostra qōne dz valere p̄us testm̄ in quo instituit seiū ⁊ valebit in re fideicōmissi ⁊ nō directo. nā cōmisit fidei heredis in secūdo testō institutū vt p̄us testm̄ valeret ⁊ nō solū alia q̄ sunt in testō p̄mo. valebūt iure fideicōmissi. ſz etiā instō nisi ꝯtrariū scripsisset testōr. ¶ Si q̄s a milite. Titi⁹ miles instituit sibi hr̄dē seiū vsq; ad pascha ⁊ gaiū a pascate in antea certe. p ꝯstāti pōit q̄ valet instō vtriusq;. sed nunq̄d legata a p̄mo herede data debebit solue ſcōs p⁹ pascha. ⁊ dz q̄ nō. nisi testōr b̄ voluisset

¶ Ribun⁹. Tribun⁹ cuiusdā cohoꝛt̄ militū finiuit tēpus suū ⁊ fuit ei missus successoꝛ in tribunatu in castris in q̄bus erat cā militie ⁊ sciēs dict⁹ tribun⁹ successoꝛē venisse fecit codicillos adhuc manēs in dict̄ castris ⁊ ibi decessit. mō q̄rit̄ur an dicti codicilli valeāt iure militari. ⁊ dz q̄ nō. immo iure cōi. vñ si nō sint in eis ea q̄ debēt esse ī codicillis iure cōi fact̄ nō valebūt. ¶ Cū aliq̄s. Titi⁹ pagan⁹ fecit testm̄ non iure pone. ⁊ postea cepit militare. ⁊ eristēs in militia apuit dictuz testm̄ ⁊ legit. ⁊ postea suo sigillo signauit. certe incipit valere dictū testm̄ ac si in militia factū fuisset ⁊ idem esset si postq̄ factus est miles aliq̄d interleuit de dicto testō vel pdurit penā sup aliq̄ parte ipsi⁹ testamēti vel si adiecit aliq̄d vel emenda

¶ Clod ꝯstitutū. uit. al's aūt nō valet iure militari. ¶ Cōstitutū est. ſ. e. in fraudē. ff. qō testm̄. q̄ testm̄ a milite militie tpe factū valeat etiā intra annuz a tpe quo miles qui fecit testm̄ missus est de militia. certe q̄tū ad dicta ꝯba ꝯstituti ptinet tm̄ ad eos q̄ de militia mitti solēt ⁊ nō ad illos q̄ desinūt militare sine missiōe. s. successiōib⁹ accept̄ sic est p̄fectus ⁊ tribunus ⁊ alij qui sine missione desiuunt militare. vt etiaz. ſ.

¶ Jles filius. Ti l. pri. in pn. tius filiusfa. in militia exīs fecit testm̄. ⁊ postea durante militia fuit a patre emācipat⁹ vel in adoptionē dat⁹ ⁊ ita capite minut⁹ sicq; fuit ruptū testm̄ suū minima capitis diminutiōe interueniēte. ⁊ postea durāte eadez militia dixit quoquo modo velle valere p̄mū testm̄. certe valebit ex noua voluntate. ⁊ idē esset si paterfa. miles de castrēsib⁹ dūtaxat testatus se dederit ad arrogādū durāte militia. nā q̄uis p arrogationez ruptū sit dictū testamētum. tñ si militia durāte dicat quoquo modo q̄ velit valere valebit ex noua volūtate. si nō dedit se ad arrogādū eo tpe quo erat iam de militia missus: ⁊ sic desierat esse miles nō valebit testamētū ex noua volūtate. ruptuz

¶ enim est testamētū postq̄ militare desijt.

¶ Juus traian⁹, datū est, ſ. e, li. p̄ule gū militātib⁹. vt te

ſtamenta ab eis facta quoquo modo ſint rata ⁊ firma. modo pone q̄ q̄dam militans dixit alicui p ludū ego facio te hr̄dē vel relinquo tibi bona mea. nūquid habebit ille bona militis cui miles ita locut⁹ eſt: ⁊ videt̄ q̄ ſic. q̄ vba ſunt ita larga q̄ quomō facta teſtamēta a militib⁹ ſint rata. ōz tn̄ h̄ q̄ non oz p teſtō obſeruari alioq̄n p̄uilegiū militū in coꝝ leſionē retoꝝ q̄ret: q̄ poſt mortē alicui⁹ militꝭ de facili inuenirent aliqui teſtes q̄ dicerēt ſe audiuiſſe militē dicētē ſe relinq̄re bona ſua ei de quo dicere vellēt ⁊ p hoc ſubuerterētur vera militum iudicia. ſed h̄ mō debēt reſtringi dicta vba quoquo mō ꝛc. vt ad min⁹ hoc faciat miles volēs facere teſtm̄. oz eni vocare quoſ cūq; teſtes vult ⁊ oz eis dicere ego vocaui vos ad h̄ vt vltiaz meā volūtatē teſter coꝝā vobis. ⁊ poſtea oz noiare coram eis heredem ⁊ ſeruuz cui vult dare libertatē ⁊ ei dare. ⁊ tunc videbitur ſine ſcriptura teſtar⁹ eſſe ⁊ erit rata eius volūtas. ⁊.h.d.

Jti⁹. Titi⁹ pagan⁹ fecit teſtm̄. pone non iure. ⁊ poſtea fuit fact⁹ tribun⁹ legionis militū ⁊ exīs in dicta militia deceſſit manēte eodē teſtō. q̄rit̄ vtrū valeat iure militari. ⁊ oz q̄ nō. niſi dict⁹ tribun⁹ in militia exīs declarauit aliquo modo ſe velle valere. p ſtōnes eni p̄ncipū non confirmant̄ oia teſtamēta militū. ſed illa ſola q̄ fecerūt in militia. feciſſe autez in militia dictū teſtm̄ dict⁹ tribun⁹ videt̄ cū aliquo mō declarauit ſe velle valere teſtm̄ qđ añ fecerat vt dictū eſt. ⁊ hoc dicit.

Eſtamēta. Titi⁹ miles fecit teſtm̄ in militia minus ſolēne cū eſſet ſui iur⁹. ⁊ poſtea honeſta vel cauſaria miſſiōe fuit remiſſus domū: ⁊ mortu⁹ eſt infra ānū a tpe miſſiōis. certe valet teſtm̄ ei⁹ iure militari. ſec⁹ añt ſi ignominie cā miſſus fuiſſet: q̄ tūc non valeret ⁊ qđ dictū eſt in eo milite q̄ ſui iuris erat tpe teſtamēti idē in eo qui erat in poteſtate patris.

Enturio. Jta fuit de facto q̄ cēturio cohor⁹ militum fecit teſtm̄ in quo inſtituit ſibi hr̄dē titiū. ⁊ poſtea in eadē militia exiſtēs fecit teſtm̄ ſecūdū: in quo poſthumos ſuos hr̄des inſtituit nec eis ſubſtitutos dedit q̄b⁹ ſubſtitut⁹ nō addit⁹ in ſecūdo teſtō teſtar⁹ eſt in eodē ſecūdo teſtō ſe redire ad ſupius teſtm̄. certe oia alia q̄ ſunt in dicto ſecūdo teſtō ſunt irrita p̄ter dictā teſtōnē niſi p⁹ dictā teſtationē confirmaſſet omnia

Cum fili⁹. Titi⁹ q̄ erant in ſecūdo teſtamēto. miles q̄ erat in ptāte patris deceſſit in militia ⁊ filiū ſuum ipuberē q̄ erat in aui ptāte inſtituit ſibi hr̄dē ⁊ ſubſtituit ei titiū ⁊ dedit ei tutorē ſemp̄ oniuz. mō q̄rit̄ an valeat dicta ſubſtō. ⁊ oz q̄ ſic. q̄ miles pōt facē hr̄ditat⁹ ſue quācūq; ſubſtitutionē vult. p̄dicta añt tutor⁹ datio nō valuit: iō q̄ nō potuit dict⁹ miles minuere p dationē tutor⁹ ius ptās⁹ qđ hēbat pater eiuſdem militis in filiū eiuſdē milit⁹. ⁊ hoc dicit lex.

Ja milite. Sei⁹ miles inſtituit ſibi hr̄dē titiū ⁊ rogauit eū p fideicōmiſſuz vt hr̄ditatē ſuā reſtitueret gaio dict⁹ titi⁹ adiuit dictā hr̄ditatē ſpōte ⁊ reſtituit gaio nō ōtracta q̄rta ſicut nec detrahere potuit certe trāſeūt hr̄ditarie actiones in dictū gaiū fideicōmiſſariū. Scdo dicit q̄ miles in teſtamēto ſuo nō pōt dare libertatē illi ſeruo cui⁹ libertas impeditur p legē elieſcētia vel p aliquā aliā. Tertio dicit q̄ ſicut in teſtamētis paganoꝝ remittit̄ hr̄dib⁹ ⁊ legatarijs ⁊ fideicōmiſſarijs ꝺditio iuriſiurādi ⁊ etiā turpis ꝺditio. ita ⁊ i teſtis militū

Pater ei⁹. Titi⁹ miles erat relarat⁹ a ptāte p̄ris ⁊ hēbat bona caſtrēſia ⁊ aduētitia fecit teſtm̄ in militia exiſtens ⁊ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū ⁊ dictū ſuū patrē p̄teriit ⁊ deceſſit. mō q̄rit̄ an pater habeat ɔ tabulas ɔ teſtm̄ militis p̄dicti. ⁊ oz q̄ ſic. q̄tū ad bona aduētitia. ⁊ non q̄tū ad bona caſtrenſia. nā i bōis caſtrēſib⁹ bz miles libera teſti factionē. ⁊.h.d. cū.l.ſe.

Ja miles. Miles titio ⁊ ſeio ſeruū ſuū legauit ⁊ deceſſit dicto ſeio deliberāte vtrū vellet hr̄e legatū vel nō. titi⁹ ſu⁹ collegatari⁹ manumiſit dictū ſeruū: ⁊ poſtea dict⁹ ſei⁹ omiſit legatū. nunq̄d valet libertas p̄dicta ⁊ dicas q̄ ſic. ⁊ eſt ratio q̄a ⁊ ſi hr̄s ſeruū alicui legatū deliberante legatario mānu miſiſſet: ⁊ poſtea legatari⁹ repudiaſſet liber eſſet ſeru⁹ p̄dict⁹.

Ja ſeruū. Titi⁹ miles inſtituit ſibi hr̄des ſeiū ⁊ gaiū ſub aliq̄ honeſta ꝺditiōe. puta ſi nauis ex aſia venerit in bonis paganicis ⁊ caſtrēſib⁹ ⁊ deceſſit hr̄des nolūt adire hereditatē ⁊ volūt hr̄e ſola bōa caſtrēſia certe nō p̄nt h̄ obtinē. ⁊

Ja filiuſſa. Titi⁹ filiuſſa. miles iure militari fecē teſtm̄ ⁊ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū ⁊ eo exiſtēte adhuc in militia deceſſit pater ei⁹. ⁊ nat⁹ eſt ei fili⁹. poſtea certe rūpitur teſtm̄ ſuū dictū agnatiōe poſthumi niſi p̄ſeuerauerit in ea volūtate vt vellet adhuc dictū teſtm̄ valere. tūc enim bñ valeret q̄ ſi rurſus feciſſet teſtm̄. ſec⁹ añt ſi nat⁹ fuiſſet ei militi fili⁹ poſt dictū teſtm̄ ⁊ ante mortē p̄ris ip̄ius militis: q̄ tūc nō rumpetur teſtm̄ ei⁹: q̄ dict⁹ fili⁹ militi nat⁹ nō eſt in ptāte p̄ris ſz aui. Sed nūquid eodē caſu rūperet teſtm̄ aui ſi qō feciſſet au⁹. et oz q̄ nō. et eſt rō q̄ licet in ptāte aui ſtatim cū naſcit̄ eſſe incipiat: tm̄ ante cedit eū nepotez fili⁹ miles ꝺdict⁹ q̄ eſt ei⁹ pater ſi ergo vt dictū eſt filiuſfami. miles faciat teſtm̄ ⁊ poſthumum p̄tereat p erroꝝ ē: nō añt iō p̄tereat: q̄a velit eū eſſe erheredem deinde poſthum⁹ poſt mortē aui. ⁊ viuo adhuc filio. i. patre ſuo fuerit nat⁹ oino rūpet teſtm̄ patris ſui. pōt tn̄ q̄libet facere recōualeſcere teſtm̄ ſuū dict⁹ miles ⁊ q̄libet nō. naz ſi adhuc militante naſcat ei dict⁹ poſthum⁹ poſt mortē patris ſui. deinde voluit dictū ſuū teſtm̄ eſſe ratū ꝺualeſcet teſtm̄ talit ac ſi de nouo factū eſſet. ſi añt dicto milite iā pagano facto natus ſit dict⁹ poſthum⁹ nō ꝺualeſcet teſtm̄. etiā ſi dicat quondā pagan⁹ miles ip̄m ꝺualeſcere velle: ⁊ hec oia vera ſunt nato nepote mortuo auo. ſi añt viuo auo naſcet fili⁹ nō rūpet conuno teſtm̄ patris. ſz ita demū rūpet ſi ſupuiſerit auo viuo ad hoc dicto ſuo p̄re ⁊ eſt rō q̄re tūc rūpit q̄ nunc p̄imum. i. mortuo auo viuo patre ſuo agnaſcit̄ heres p̄ri ſuo. q̄uis añt in h̄ caſu cū ſupuiuit auo viuo patre ſuo rūpat teſtm̄ patris vt dictū eſt. tn̄ aui teſtm̄ nō rūpet ⁊ h̄ pp dictā rōnē. ſ. q̄ pat⁹ ſu⁹ mi

Jus militis. Titi⁹ les antecedebat eum. ⁊.h.d. miles fecit teſtm̄. ⁊ poſtea in paciētia doloꝝis vel pp̄ tediū vite ſe p̄cipitauit. nunq̄d valeret teſtm̄ ei⁹: ⁊ oz q̄ ſic. et heres ab eo inſtitut⁹ habebit bona ſua. ſed ⁊ ſi nō feciſſet teſtamētū bona ſua haberēt venientes ab inteſtato ⁊ nō fiſcus.

Dilitia. Titi⁹ miles fuit de militia remiſſus ⁊ intra ānū miſſiōis cepit facere aliud teſtm̄. cū aliud in militia feciſſ: nec pficere potuit ſcoz mortē p̄uēt⁹. nunq̄d ſcoz nō p̄fectuz rūpet p̄mū: ⁊ diſtinguit̄ aut p̄mū erat factū iure militari aut cōi. primo caſu rūpet. ſecūdo nō. ſec⁹ añt ſi dict⁹ titi⁹ anteq̄ remitteretur de militia feciſſet dicta teſtamēta: q̄ tūc ſiue fecit p̄mum iure militari ſiue cōi. ſemp p ſcoz rūpet ſiue ſecūdū fuit p̄fectū ſiue nō: milit⁹ eni teſtm̄ ſola pficit volūtate vnde ſeq̄tur q̄ ille miles q̄ plures ſcribit p varios dies videt̄ ſepe facere teſtm̄

Jlitis. Titi⁹ miles fecit teſtm̄ ⁊.h.d. cū.l.ſe. ⁊ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū ⁊ mlta ab eo legata reliqt. ⁊ p ea ſtim fecit codicillos ⁊ in eis inſtituit ſibi heredē gaiuz p dimidia: ⁊ poſtea deceſſit. mō q̄rit̄ an ille q̄ fuit inſtitut⁹ in codicillis debeat hr̄e dimidiā hereditat⁹. ⁊ oz q̄ ſic. ⁊ aliā dimidiā oz hr̄e ſeius in teſtō ex aſſe inſtitut⁹ ⁊ p̄dicta legata a ſolo ſeio in teſtō data debēt cōiter ſolui p dictū ſeiū ⁊ gaiū ⁊ nō mirer⁹. ſi dict⁹ gai⁹ in codicillis p dimidia inſtitut⁹ hr̄e oz dimidiā hereditat⁹: q̄ milit⁹ codicillis ad teſtm̄ fact⁹ etiā hereditas iure directo videt̄ dari: licet ſec⁹ ſit in codicillis pagani.

Diles. Titi⁹ miles inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū in bonis ſuis caſtrēſib⁹ ⁊ gaiū in paganic⁹. ⁊ poſtea fecit ſcoz teſtm̄ ⁊ in eo inſtituit ſibi hr̄des petrū ⁊ martinū in dictis ſuis caſtrenſib⁹ bonis: ⁊ deceſſit poſtea: certe petr⁹ ⁊ martin⁹ erūt hr̄des i caſtrenſib⁹ bonis ⁊ nō ſei⁹ p̄mo in eis inſtitut⁹: ⁊ idē eſſet ſi in p̄mo teſtamēto inſtituiſſet dictū ſeiū ſolū in caſtrēſib⁹ ⁊ pagānicis bonis: ⁊ poſtea p̄dicto mō ſecūdū teſtm̄ feciſſet. tm̄ enīs videbit̄ abſtuliſſe p̄ori teſtō q̄tū ꝺtulit in ſcō. Diles in ſupmis. Titi⁹ miles habēs vroꝛē p̄gnantem facit in militia teſtamentū ⁊ ig̃rans vroꝛē eſſe p̄gnātē vētris in eodē teſtamēto nō habuit mētōnē ⁊ ſeiū ſibi hr̄dē inſtituit. ⁊ deceſſit poſtea dict⁹ miles. ⁊ poſtea fuit ei nata poſthuma. nunq̄d rūpit teſtm̄ p̄dictū. ⁊ oz q̄ ſic. vñ nō debētur legata in eo relicta. ſed ſi dict⁹ ſei⁹ h̄rs ſoluiſſet aliq̄ de dict⁹ legat⁹ medio tpe inter mortē teſtōris ⁊ natiuitatē filie p̄dicte poterit reuocare ip̄a ꝺlegata filia vtilib⁹ actionib⁹. ⁊ indebiti ꝺditiōib⁹ eidē filie datis

ꝛ ꝺ ꝑpter inꝓuisum casum natiuitat̃ dicte filie datis. q̃ rũpit testiñ. si añt aliq̃s de legatarijs cui p ꝯedē solutũ est nõ inueniat̃ soluēdo ꝯbit filia inde dānuz nec poterit recupera re ab instituto cũ anteq̃ filia nasceret̃ fuerit bõe fidei possesſor. ¶ Veteran⁹. Titi⁹ miles in militia exñs iure cõi condidit testñ ꝛ in eo instituit sibi seiũ ꝛ gaiũ: ꝛ ab eis multa q̃busdã legata reliq̃t ꝛ dictis ꝫdib⁹ substituit duos alios: ꝛ post ea fuit de militia remissus ꝛ veteran⁹ effect⁹ ꝛ in piculo mortis: postea exñs dixit q̃ volebat irritũ esse dictũ testñ ꝛ q̃ iterstat⁹ decedere volebat: ꝛ postea decessit. mõ q̃rit̃ an dicte substitutiões ꝛ substões ꝛ legata pmaneãt in eodē statu an vero annihilentur ꝛ rñdet̃ q̃ instões ꝛ substões in eodē statu pmanēt. nihilomin⁹ legatarij añt legata petētes submoueri debēt fm ius cõe excep. doli mali. si autē dicti legatarij essent in possessiõe rei⁹ eis legatar⁹ potior esz eor⁹ cā vñ ꝯedes ab eis repetere nõ possent. ¶ Miles iuris. Titi⁹ miles in militia iure cõi testñ fecit. ꝛ postea in eadē militia exñs fecit scõz testñ sup oīb⁹ bonis suis iure militari. ꝛ postea fuit de militia domũ remissus: ꝛ postea stetit domi p annũ: ꝛ decessit ꝛ sic nõ valuit secũdũ testñ iure militari. factũ. vt. ſ. e. in fraudē. §. testñ. nunq̃d vires ꝑmi testamenti p scõm rupti reintegrantur ex eo q̃ secũdũ rũpit ꝑmũ. ꝛ est annihilatũ ex eo q̃ testor decessit post annũ missiõis. ꝛ ꝺr q̃ nõ.

Ꝫ duob⁹. Titi⁹ ꝯbebat libertũ stichũ q̃ libert⁹ fuit factus miles ꝛ exñs in militia fecit testñ in quo instituit sibi ꝯdes seiũ ꝛ gaiũ. ꝛ postea decessit dict⁹ libert⁹ miles vn⁹ ex dict̃ ꝯdib⁹ omisit. p sua parte ꝯditatē. nunq̃d cohꝯs su⁹ ꝯbit totã ꝯditatē iure accrescēdi. ꝛ ꝺr q̃ nõ. immo p dicta parte omissa videt̃ miles intestat⁹ decessisse. miles enim pro parte põt testari ꝛ p parte intestat⁹ decedere. ꝛ dicte partis omisse cõperet titio patrono bonor⁹ possessio ab intestato. ꝛ hec ꝺa sunt nisi ꝓbet̃ testor̃ voluisse alterũ ꝯdē totã habere ꝯditatē altero omittēte. q̃ tũc ꝯbebit alter totã. ꝛ pron⁹

A Quod ꝺr. Titi⁹ miles fecit testñ iure militari ꝛ filiũ suũ sibi ꝯdē instituit ꝛ ei seiũ substituit. ꝛ postea fuit missus de militia. ꝛ intra annũ missionis decessit. ꝛ fili⁹ su⁹ ꝑdict⁹ decessit post annũ. nunq̃d substitutus ꝯbebit ꝯditatē. ꝛ videt̃ q̃ nõ: q̃ substõ nõ ꝯbuit locũ nisi post annũ missionis. rñdet̃ tñ q̃ sic ꝛ est rõ q̃ sufficit testorem mortuũ esse infra annũ missiõis ad ꝺ vt valeat testñ etiam si post annũ ꝺitio instõnis vel substõnis extiterit. ¶ Miles testñ. Titi⁹ miles fecit in militia testñ. ꝛ postea fuit remissus domũ ex honesta cā. ꝛ postea fuit in alia militia missus. ꝛ post ea decessit in militia secũda exñs. q̃rit̃ an testñ q̃ fecit in prima militia valeat. ꝛ distinguit̃ aut fecit testñ iure cõi aut iure militari. ꝓmo casu valet sine dubio dictũ testñ. secũdo casu distinguit̃ vtrũ fuit testor assumpt⁹ ad scõaz militiã intra annũ a tpe missiõis ꝑme militie. an post annũ. ꝓmo casu valet testa mẽtũ. secũdo casu videt̃ q̃ nõ valeat: q: secũda militia est alia a ꝑma. sed certe humanius est dicere vt valeat testñ q̃ si ꝺũ cto munere militie ꝑme ꝛ scõe. sed si in ꝺ secũdo casu exñs i secũda militia ꝺiuisset se velle valere testñ factũ in ꝑma militia tũc nullũ dubiũ esset quin valeret testñ. videt̃ enī fecisse in secũda militia testñ sicut ꝛ si pagan⁹ fecisset nõ iure testñ. ꝛ p ea fact⁹ miles ꝺixisset se velle illud valere quo casu valet iure militari. vt. ſ. e. idēq̃. ꝛ. h. o. b. §.

Ꝫ filiussa. Titi⁹ filiussa. miles fecit in militia testñ iure militari. ꝛ postea fuit capt⁹ ab hostib⁹. ꝛ sic fuit ruptum testñ suũ. ꝛ postea ibi decessit. certe recõualescit p mortē suaz testñ suũ. ꝛ ꝺ ex lege coꝛn. q̃ fingit cũ mortuũ fuisse ꝑma captiuitat̃ hoꝛa. sed pone q̃ pater dicti milit̃ capti decessit ꝑus in ciuitate sua q̃ decederet ipse miles apud hostes relicto nepote in ciuitate ex dicto milite nato post captiuitatē eiusdē militis sui patris. ꝛ postea decedat apud hostes dict⁹ miles q̃ vt dictũ est fecerat testñ in militia añ captiuitatē. nunquid p agnationē dicti filij ipsi⁹ militis rũpet̃ testñ pris eiusdē militis. ꝛ videt̃ q̃ sic: q: nat⁹ fuit dict⁹ fili⁹ viuo patre suo milite ꝛ remãsit post mortē aui viuente patre suo: licet apud hostes

essz pater su⁹. vt. ſ. e. filiussa. §. fi. ꝺr tñ hic q̃ nõ rũpit̃ testñ q: sicut dictũ est ex quo dict⁹ miles decessit apud hostes videt̃ p legē coꝛneliã ꝑdictã decessisse eo tpe quo capt⁹ est: ꝛ sic añ annũ quo casu certũ est q̃ nõ rũpit̃ testñ ꝓis vt. ꝺ. l. filiussa. §. i. ꝛ hoc dicit hec lex.

Latius titi⁹. Miles dictauit notario suo testñ suũ per notas scribēdũ: ꝛ añq̃ notari⁹ ꝓficeret testñ decessit dictus miles. nunq̃d valebit tanq̃ testñ dictatio quam fecit miles dicto notario. ꝛ ꝺr q̃ sic. si legitimis ꝓbonib⁹ puta duoꝛũ testiũ ꝓbet̃ dictã dictationē a milite factã fuisse. ℞ ꝺo dicit. pone dict⁹ miles qui iure militari testat⁹ est reliq̃t stichō suo legatũ pure vel sub ꝺi. ꝛ nõ habita mẽtiõe libertat̃. nũquid erit liber. ꝛ ꝺr q̃ sic. ¶ Tertio dicit ponēq̃ ita dixit dictus miles in testõ suo pãfilia serua mea ex asse mihi ꝯeres esto. ꝛ postea in eodē testõ sempꝛonio cõmilitoni suo eandē reliq̃t. ꝛ ei⁹ sempꝛonij fideicõmisit vt eã manumitteret. ꝛ postea decessit dict⁹ miles. nunq̃d pãfilia erit eius ꝫfs ac si directe ei dedisset libertatē miles. ꝛ ꝺr q̃ sic. miles enī ꝑdict⁹ q̃ ancillã suã ꝫfdē instituit vt dictũ est põt intelligi ignoꝛasse cõpetere ãcille libertatē ex instõne. ꝛ iõ sine cā postea a sempꝛonio cõmilitone petisse vt eandē manumitteret cũ ex ꝑte instõnis scriptura libera ꝛ ꝫfs facta esset. ꝛ sic legatũ nõ valuit si nõ valuit legatũ ipsius ancille. ergo frustra fuit rogat⁹ legatari⁹ p fideicõmissum vt eã manumitteret.

Miles ita. Ita põt miles ꝯedē sibi scribere. titi⁹ sit mihi ꝯeres donec viuet. ꝛ post mortē ei⁹ titij septitij⁹ sit mihi ꝯeres. si añt ita scribat miles titi⁹ vsq̃ ad annos decē ꝫfs esto. ꝛ a decē annis in antea nõ scripsit aliquã ꝫfdē vsq̃ ad decē erit testat⁹ ꝛ ab inde in antea intestat⁹. ex ꝑdict̃ ptz q̃ miles põt instituere ꝫfdē ex certo tpe ꝛ ad certũ tps ꝛ qñ instituit ex tpe ꝫfditas deferet̃ veniētib⁹ ab intestato anteq̃ ꝺies veniat quo admittat̃ institut⁹. ꝛ ita illud qꝺ militi licitum est in bonor⁹ suor⁹ porriõe. ſ. vt. p parte possit decedere testat⁹ ꝛ p alia intestat⁹ cõpetit ei ex eodē militari ꝓuilegio etiã in spacio rem por̃: licet sit nõ modicũ spaciũ. ſ. vt. p parte tpis inueniat̃ testatus: ꝛ p parte nõ. ¶ Mulier in qua. Hic. §. ponit duos casus in q̃bus miles cõi iure vtit̃. ꝓmus est q: nõ põt in testõ suo aliq̃d relinq̃re mlri in q̃ turpis suspitio cadē põt. puta adulterij cũ ipso milite cõmissi. Secũd⁹ est q: nõ põt ei dare tutorē miles: q̃ est in aliena potestate. ¶ Si miles. Titi⁹ miles fecit testñ: ꝛ instituit sibi ꝫfdē seiũ ꝛ filiũ suum ex ꝫfdauit vel sciēs eũ filiũ suũ esse filētio eũ ꝑteriit qꝺ in milite p ex ꝫfdatione habet̃. ꝛ eidē filio substituit gaiũ ꝛ substituto ampla legata de suo reliq̃t ꝛ ab eo substituto reliq̃t alijs legata. ꝛ postea decessit dict⁹ miles testor. mõ q̃rit̃ an valeãt legata que a dicto substituto reliq̃t. ꝛ ꝺr q̃ nõ. q̃uis enī ampla legata ꝺ suo reliq̃rit substituto. vt dictũ est. tñ nõ instituit eũ in aliq̃ ꝑte suorũ bonor⁹. vnde nõ est mir̃ si nõ põt ab eo legata relinq̃re. nõ eĩ reliq̃t ab eo legata tanq̃ a legatario q̃ quidē valerēt. ſz tanq̃ a substituto filij ex ꝫfdato. g̃ vt ex ꝑdict̃ patet: miles substituere põt emãcipato. etiã põt substituere. q̃uis pagan⁹ nõ possit substituē filio suo impuberi emãcipato. ꝛ cuz substituit miles filio emãcipato ꝯbebit locũ substitutio tũ in bis bonis q̃ ab ipso milite puenerũt ad eũ filiũ cui substituit nõ etiã bis q̃ ꝯbuit fili⁹ tpe substõnis. vel postea acq̃siuit. nam ꝛ si substituisset filio suo viuo adhuc auo. post acq̃sitã filio militi aui ꝫfditatē. nemo ꝺicat ad substitutũ primere ꝛ hec oĩa vera sunt si habes. §. ibi ex ꝫfdato miles ꝛc. si añt habeas ibi. §. miles ꝛ emãcipato ꝛc. erit ille. §. sep ar⁹ ab isto. §. si miles exheredauit ꝛc. ꝛ hui⁹. §. si miles aliquãtulũ diuersificabit̃ casus ab eo qꝺ dixi. erit tñ plan⁹. ¶ Si militis. Titi⁹ miles fecit testamẽtũ in militia ꝛ instituit sibi ꝫfdē seiũ ꝛ filiũ suũ impuberem ex ꝫfdauit. ꝛ eidē filio substituit gaiũ pupillariter q̃ substõ valet. vt. ſ. e. §. ꝛ postea decessit dict⁹ miles ꝛ sei⁹ nõ adiuit hereditatē suã. ꝛ postea dict⁹ fili⁹ milit̃ decessit in pupillari etate nunq̃d gai⁹ veniet ex substõne ad ꝫfditatē impuberꝫ. ꝛ videt̃ q̃ nõ. q: ex quo nõ est adita ꝫfditas ex ꝓncipali testõ. pinde ē ac si nõ esset factũ ꝓncipale testñ. g̃ nõ videt̃ q̃ valeat accesſ

sorīū.i.pupillare.vt.§.de vulg.sub.l.ij.§.adeo.dr tñ hic q̃ veniet substitut⁹ ex p̃uilegio reſtōris militis,nā ꝛ ſi ſibi penitus nō fecisset testīū valeret tñ substitutio.

¶ Ex eo tpe. Titi⁹ fuit elect⁹ tiro ꝛ fuit ei p̃ceptū q̃ iret ad stādū cū alijs milit⁹ q̃ erāt in quodā castro p̃ imperatorē ꝛ q̃ erāt sibi scripti in numer⁹ eor⁹ ꝛ in matricula ꝛ fuerūt ei dati nūmi p̃ expēsis in itinere faciendis: ꝛ postea ipse cepit iter: ꝛ venit ei piculū mort⁹ anteq̃ esset in dicto castro ꝛ in dictis numer⁹ redact⁹ .nunq̃d pōt īre militari testīū facere.ꝛ dr q̃ nō pōt.qr eo tpe iure militari pōt q̃s testari ex quo i numero relat⁹ est ꝛ non añ.sed ꝛ si filiusfa.eq̃stri militia honorat⁹ ꝛ in comitatū p̃ncipū retētus ꝛ iussus p̃festim in militia cingi fecerit testīū iure militari valebit.sunt etiā q̃dā sicut p̃ses puicie q̃ nō p̃nt iure militari testari: q̃ q̃dē si in hostili loco deprehēdātur in piculo mort⁹ p̃stituti p̃nt facere testīū quō volūt ꝛ quō p̃nt,ꝛ.h.o.cū duab⁹.ll.seq.

¶ De acq̃rēda vel omittēda hereditate. Ru.

Quitotam. Titi⁹ īstituit me ꝛ seiū heredes seius repudiauit suaz partē. ego q añt nolo adire nisi p̃ mea parte.certe nō possum l̄ facere imo debeo hr̃e totaz aut nihil.sed ꝛ si me ex plurib⁹ partib⁹ hr̃dē dict⁹ testōr īstituit: ꝛ ego volo habere q̃sdā partes ꝛ alias nō.nō debeo audiri. Tertia lex dicit q̃ si testōr me īstituat.ꝛ seiū mihi substituat: q̃ diu ego adire possum: ꝛ volo: pōt adire sei⁹ mihi substitut⁹ .velle añt meum nō pōt hr̃e locū sine possibilitate.vñ si nō possuz adire nō ꝑdest mihi si adire volo

Dubitatum. Ille q̃ est nat⁹ mut⁹ ꝛ surd⁹ si īstituat ab aliquo heres pōt gerere ꝑ hērede ꝛ obligari pōt hr̃ditati. Quid de pdigo cui bonis interdict⁹ ꝛ curator dat.certe pōt cū auctoritate curator⁹ sui adire hr̃ditatē si īstitut⁹ est.ꝛ.h.o.hec lex.

Qui in aliena. Seru⁹ vel fili⁹ me⁹ fuit heres īstitut⁹ a titio.ꝛ dict⁹ me⁹ fili⁹ vel seru⁹ adiuit hr̃ditatē sine iussu meo.nunq̃d adeūdo possuz me obligare dicte hr̃ditati. qr dr q̃ nō.nec etiā ratū hr̃e possum ex postfacto. lz sec⁹ sit in bon. possessiōe quā fili⁹ vel seru⁹ me⁹ agnouit sine iussu meo.qr illā agnitionē bñ possuz hr̃e ratā. lz ꝛ si legitima hr̃ditas m̄ris delata sit filio meo.ex senatuscōsulto orfliciano.ꝛ adeat eā sine iussu meo.ꝛ idē est vt possiz hr̃e ratā aditionē .sed ꝛ si non adierit fili⁹ me⁹ hr̃ditatē matris sue: ego tñ diu possedi eū: video: adiuisse hr̃ditatē. Sed q̃d si fili⁹ me⁹ a titio īstitutus erat a me emācipat⁹ ꝛ putabat se esse in ptāte mea.ꝛ sic iussu meo adiuit hr̃ditatē titij volēs mihi acq̃rit.certe nō acq̃rit mihi hr̃ditatē.nec etiā sibi.si añt nō erat a me emancipat⁹ ꝛ ego iussi q̃ adiret ꝛ ipe me mortuo adiuisset: bñ obligaret hr̃ditati.ꝛ b̄ si ue dubitet vtrū sit filiusfa.an sit fact⁹ paterfa.p̃ mortē meā. siue nō dubitet. velit tñ sibi acq̃rere adeūdo. Quid autem dictū est in p̃n.hui⁹.l.f.q̃ ille q̃ est in ptāte alicu⁹ nō pōt cuz īmunitaz hr̃ditati obligare in q̃ īstitut⁹ est q̃ est in ptāte. fallit qñq̃.nā interdū filiusfa.etiā sine aditōe acq̃rēt hr̃ditatē bis in quoz sunt ptāte: vt puta si nepotez quē hēo ex filio meo īstitūā mihi hr̃dē ꝛ filiū.i patrē suū ex hr̃dē ꝛ decedā.ꝛ ita veniat dictus me⁹ nepos īstitut⁹ in ptāte p̃is sui.nā etiā sine aditione faciet dictū suū patrē meūq̃ filiū hr̃dē necessariū mihi.cū enim dict⁹ me⁹ nepos fuiſſz mihi necessari⁹ hr̃s si nō hūisset patrē.bonū est vt nūc cū patrē hr̃z: faciat eū mihi necessarium hr̃dē: etiā sine aditiōe ip̃i⁹ nepot⁹ vt dictū est.sec⁹ añt si dict⁹ me⁹ fili⁹ quē ex hr̃dauī adoptasset sibi in filiū post mortē meā quēdā exneū quē hr̃dē īstituerā.nā ille extrane⁹ quē adoptauit nō faciet eū mihi hr̃dē necessariū iuberi tñ oz p̃ iudicē dō meo filio vt si vult adeat hr̃ditatē meā creditorib⁹ satisfaciat al's cōminari ei oz iudex se daturū hr̃ditatē creditorib⁹ si infra certū tp̃s ab eo iudice statutū nō adierit.ꝛ est rō q̃re in b̄ casu nō sit mihi necessari⁹ hr̃s fili⁹ me⁹ p̃ extraneū a me īstitutum quē postea adoptauit. qr tp̃e mortis mee nō fuit dict⁹ exne⁹ in ptāte dicti mei filij nec est in mea ptāte, vnde cū ipse nō essz mihi extiturus hr̃s necessari⁹ eo q̃ nō erat in mea ptāte non faciet filiū meū mihi necessariū.immo volūtarium.ꝛ hoc dic.

¶ Celsus scribit. Titi⁹ īstituit sibi hr̃dē seiū ꝛ decessit sei⁹ hereditatē adire nollet venerūt duo de creditorib⁹ dicti tij ꝛ dixerūt ei.si tu nō adeas nō occidem⁹ te. vel nihil ei dicēdo intulerūt ei timorē iustū vel nō iustū ad b̄ vt adiret. sei⁹ añt p̃dict⁹ dixit eis expectate me: qr ego reuertar statim ad vos adibo hr̃ditatē ex quo nō pōt esse aliud. ꝛ iuit ad duos suos amicos vel ad tres et retulit eis p̃dicta.ꝛ dixit eis ego volo redire ad dictos creditorēs ꝛ adire.tñ q̃cq̃d faciam'nolo q̃ aliq̃d valeat.ꝛ ita sitis testes.ꝛ reuersus fuit ad dictos creditores ꝛ adiuit fallēdo taliter eos vt dictū est.certe dicit hic q̃ si dictus seius erat liber non erit heres.si añt erat seruus nō faciet heredem dominū suum.

Titius filiū. Seius īstituit sibi hr̃de titiū filiū gaij ꝛ hñi sciebat dict⁹ sei⁹ dictū titiū esse in ptāte dicti sui p̃tis.nunq̃d ꝛ ita postea in eodē testō dixit dict⁹ testōr si mihi dict⁹ titi⁹ hr̃s nō erit.semproni⁹ mihi hr̃s esto.ꝛ postea decessit dict⁹ statorꝛ.ꝛ postea dict⁹ titi⁹ adinit hr̃ditatē iussu sui p̃tis.nunq̃d excludit dict⁹ substitut⁹.ꝛ videt q̃ nō.qr titi⁹ nō est hr̃s.immo pater su⁹.vt.j.e.placet.sed certe imo excludit. nā cū testōr ita dixit si mihi titi⁹ hr̃s nō erit.semproni⁹ mihi hr̃s esto ꝛc. intelligit a iure taliter intellexisse si titi⁹ nec ip̃e hr̃s erit nec aliū hr̃dē fecerit semproni⁹ mihi hr̃s esto ꝛc.sciebat enim testorꝛ vt dixi filiūfa. esse titiū. si añt ignorasset haberet locum qō oꝛ.§.de here.īsti.si paterfa. ¶ Si fili⁹. Ego hñs filiū in ptāte ꝛ ex eo nepotē īstitui mihi hr̃dē dictū meū filiū ꝛ decessi.ꝛ ita est mihi necessari⁹ hr̃s dict⁹ me⁹ fili⁹ ipso iure.ipe añt nesciēs ꝑdicta decessit īstituto sibi herede dicto meo nepote suoq̃ filio.vult nūc dict⁹ nepos adire p̃is hr̃ditatē ꝛ a mea abstinere.certe bñ pōt b̄ facere tanq̃ hr̃s patris. nā cū p̃ ei⁹ si viueret posset bñficio p̃tor⁹ abstinere a mea hr̃ditate.ergo ꝛ hr̃s su⁹.sec⁹ añt si dict⁹ me⁹ fili⁹ extitisset mihi hr̃s: qr tūc dictus me⁹ nepos q̃ adiuit hr̃ditatē p̃is nō posset se abstinere a mea.ꝛ b̄ idē esset in quolibet alio hr̃de hr̃dis.

Dare nostre. Īstitui mihi hr̃dē titiū pupillū filiū seij quōdam ꝛ decessi. nunq̃d adire hr̃ditatē meā sine tutor⁹ auctoritate.ꝛ eri alieno obligari pōt.ꝛ oꝛ q̃ non.ꝛ est rō qr nec pupillus nec pupilla possunt obligari sine tutoris auctoritate.hr̃ditas añt bñ obligaret eos eri alieno hr̃ditario si adire possent eā.ꝛ adirēt etiā si ipsa hr̃ditas esset nō soluendo.qr bñ obligat maiores q̃ p̃ se adire p̃nt.ꝛ adeūt.sec⁹ autez si dict⁹ pupillus quē īstitui esset me⁹ fili⁹ vel seru⁹.ꝛ ita mihi hr̃s necessari⁹.nā tūc nō esset ei necessaria in aditōe tutor⁹ auctoritas. qr ipso iure esset hr̃s etiā sine aditiōe. si añt dict⁹ tutius esset fili⁹ seij vt in p̃mo casu dixi ꝛ viueret dict⁹ sei⁹ ꝛ iussu ip̃i⁹ seij adiuerit hr̃ditatē meā dict⁹ titi⁹ acq̃rit eā p̃i suo. lz fit titi⁹ ita parui tp̃is vt nō sit p̃silij capax. si añt tpe quo dictū titiū īstitui pater ei⁹ sei⁹ nō viuebat vt dictū est p̃mo casu.ꝛ dict⁹ titi⁹ erat maior infante bñ pōt adire hr̃ditatē cum auctoritate tutor⁹ q̃uis similis furioso videat esse.ꝛ.h.o.cuz .l.seq.

Ex asse. Īstitui mihi hr̃dē titiū in oīb⁹ meis bonis ꝛ decessi: titi⁹ adiuit ꝑ dimidiā ꝛ aliā dimidiā non vult habē.certe oportet malo suo velle q̃ habeat totā

Impuberib⁹. Si impubes sit hr̃s īstitut⁹ a p̃e suo ꝛ mortuo p̃e adierit hr̃ditatē sine auctoritate tutoris ꝛ velit postea abstinere. poterit etiā sine īn integ. restitutiōe.sua enī aditio nihil valuit ip̃so iure.sed ät cēt pubes ꝛ sine curator⁹ auctoritate adiuerit nō h̄et ius abstinēdi nisi p̃ in integ.restōnē. si añt se nō immiscuit alicui mōr: pōt bñficio p̃toris abstinere sine aliqua in integrū restōe ꝛ ip̃so iure pōt p̃ p̃torē abstinere. nō añt est necesse q̃ ꝑpter b̄ p̃sonaliter p̃torē adeat.ꝛ ex b̄ determinat⁹ qō de facto ad postulationē duoz q̃ de b̄ q̃siuerūt vn⁹ quoz vocabat⁹ occeanꝰ ꝛ alter victorin⁹. q̃ qō fuit talis. titi⁹ hñs filiū ꝛ ex eo nepotem in ptāte hūit ꝛctū cū seio ꝛ fuit in eo deceptus.ꝛ decessit. īstito sibi hr̃de dicto suo filio. dictus añt su⁹ fili⁹ noluit donec vixit agnoscere hr̃ditatē suā nec aliq̃d de hr̃ditate āmouit nec

p hr̃de in ea aliq̃d gessit.z postea decessit dict⁹ fili⁹ instituꝛ
sibi hr̃dib⁹ dictꝰ suis filijs q̃ erãt pupilli z nepotes dicti titij
testõꝰ.certe dicti pupilli possunt abstinere ab hr̃ditate auita
z sic nõ teneri onerib⁹ hr̃ditarijs auite hr̃ditatꝭ. z iõ nõ ẽ eis
necessaria in itegrũ rest.aduersus dictũ ɔctũ in q̃ fuit decept⁹
au⁹.qz ipo iure nõ tenent.pñt g̃ dicti pupilli hr̃e hr̃ditatẽ pa
tris eoꝝ z abstinẽ ab hr̃ditate auita.nec est eis necesse q⁹ pso
nalit adeãt p̃tozẽ.p abstinẽdo vt in p̃n.hui⁹.l.ei q̃ se.z fac̃ op
time.s.e.si q̃s filiũ.s.i.z h̃ est intellect⁹ hui⁹.l.cuz.l.seq.

Si q̃s hr̃s. Instituí te hr̃dẽ si nauis ex asia venerit.z de
cessi.tu añ ɔditionẽ p̃dictã exñtẽ repudiasti hr̃ditatẽ meam z
postea venit ɔditio.tu videns q⁹ locuples erat hr̃ditas mea
volebas eã adire nõ obstãte repudiatiõe.nunq̃d potes. z ꝺz
q⁹ sic.nec obstat q⁹ lege cauet q⁹ is q̃ hr̃s instituꝰ est vl̃ cui le
gitima hr̃ditas delata est repudiatiõe hr̃ditatẽ amittit. qz il
lud verꝝ est si in ea cã erat hr̃ditas tpe repudiationis vt adire
potuerit.qõ in nr̃o casu nõ erat. z idẽ esset si sub q̃uis alia cõ
ditiõe te hr̃dẽ instituissz.etiã sub ptãtiua ɔditiõe.vidisti ergo
vnũ casum in q̃ nõ valet repudiatio hẽditatꝭ.nũc volo tibi di
cere plures alios.p̃m⁹ est si tpe repudiatiõis dubitet hẽs vi
uat testꝰ necne. Secũd⁹ est si substitut⁹ repudiet eo tpe quo
hr̃s nõ decreuerat vtrũ vellet hr̃ditatẽ vl̃ nõ. Tert⁹ est si fi
liussa.ab aliquo instituꝰ vl̃ cui legitima aliq̃ hr̃ditas est de
repudiare. Quart⁹ ẽ cũ hr̃s istituꝰ putat se necessariũ hr̃dẽ
cũ sit volũtari⁹.nã nõ põt repudiare nec hr̃s etiã existẽ tanq̃
volũtari⁹. Quit⁹ ẽ cũ hr̃s istituꝰ putat nõ valẽ testm̃ vl̃ esse
falsuz.si añt ꝺz a q̃busdã testm̃ esse falsuz.ipe añt hr̃s certus
est q⁹ nõ est falsuz hm̃ posset repudiare hr̃ditatẽ sibi ex eo de
lata sic z posset acq̃rẽ si vellet. Sert⁹ est cũ hr̃s istituꝰ idẽq⁹
q̃si legitim⁹ repudiauit q̃si istituꝰ.nã nõ amittit p̃pt h̃ hr̃ditatẽ
q̃si legitim⁹.sz ecõtra si repudiauit tanq̃ legitim⁹ distinguit
qz aut sciuit se hr̃dẽ istitutũ aut ignoꝛauit.p̃mo casu videt re
pudiasse vtroq̃ mõ.i.tanq̃ istituꝰ z tanq̃ legitim⁹. Scõo in
nullo casu nocebit repudiatio neq̃ ad testamẽtariã qm̃ hanc
nõ repudiauit.neq̃ ad legitimã qz adhuc nõ fuerat ei delata
pz g̃ p̃ p̃dicta q⁹ ille põt hr̃ditatẽ repudiare q̃ z acq̃rere põt z
nõ ali⁹. Itẽ pz q⁹ ille q̃ vult repudiare hr̃ditatẽ vl̃ bo.pos. vl̃
etiã acq̃rẽ ꝺz esse cert⁹ testõꝛẽ esse moꝛtuũ z al's nõ põt acq̃rẽ

Ro hr̃de, vl̃ repudiare.z.h.d.vsq̃ ad.l.p hr̃de.
Si aliq̃s est instituꝰ hr̃s vel põt succedẽ defuncto ab
intestato z icipiat gerẽ p hr̃de in bonis hr̃ditarijs obligat
creditoꝛib⁹ hr̃ditarijs.z alijs hr̃ditarijs onerib⁹. Quis autẽ
videat gerẽ p hr̃de z q̃s nõ: vult dicẽ h̃.l.z certe ille demũ ge
rit p hr̃de q̃ in hr̃ditate aliq̃d gessit q̃si hr̃s.z hoc aio vt velit
hr̃s esse.si añt nõ eo aio fecit nõ videt gessisse p hr̃de. vtputa
si q̃d fec̃ i hr̃ditate cã pietatꝭ vl̃ custodie vl̃ q̃si alio iure.pieta
tis añt cã posset fecisse.puta si sepeliuit pr̃ez suũ de cui⁹ hr̃di
tate tractat vl̃ fec̃ i eo dispẽdiũ qõ fit circa moꝛtuos:z h̃ fecit
cã pietatꝭ.sz z h̃ posset fecisse eo aio vt esset hr̃s:z tũc videret
sine dubio p hr̃de gessisse.custodie añt cã posset fecisse.puta
si pauit suos hr̃ditarios vl̃ iumẽta hr̃ditaria vl̃ ẽt distraxit
vl̃ fundos hr̃ditarios vl̃ edes locauit vl̃ fulsit vl̃ res tpe pitu
ras distraxit:z h̃ fec̃ cã custodie.nã nõ vr̃ p hr̃de gessisse.qz ñ
h̃ aio fec̃:z idẽ ẽ si iõ fec̃ p̃dicta circa res hr̃ditarias. qz puta
uit suas vl̃ qz adhuc deliberabat vtrũ vellet esse hr̃s vl̃ non.
vl̃ qz volebat pspicẽ ei q̃ substituꝰ erat ei: vl̃ ei q̃ ab itestato
erat hr̃s extituꝰ defuncto: de cui⁹ hr̃ditate agit. sz z p̃dicta
possz fecisse eo aio vt eẽt hr̃s:z tũc videret sine dubio.p here
de gessisse:z iõ solẽt z debẽt liberi q̃ pr̃ib⁹ necessarij sũt here
datib⁹ patrũ.sz cã pietatꝭ vl̃ custodie vl̃.p suo alio iure q⁹ here
ditario. Sz q̃d si fili⁹ petat a liberto pr̃is defuncti opas tan
q⁹ hr̃s pr̃is:nunq̃d vr̃ p hr̃de gessisse.z certe nõ qz eaꝝ petiꝛ
tio nõ cõpetit ei eo q⁹ sit hr̃s.sz eo q⁹ est fili⁹ z q⁹ non cõpetat
ei eaꝝ petitio tanq̃ hr̃di i p̃mptu est. iõ qz si essz exñe⁹ hr̃s nõ
cõpeteret ei eaꝝ petitio. cõpetit g̃ ei eaꝝ petitio tanq̃ filio.i.
q̃si ei debite etiã si nõ eẽt hr̃s.nã z creditoꝛib⁹ pr̃nis cõpetit

eaꝝ petitio q̃ nõ sũt hr̃des z non solũ pteritaꝝ opaꝝ cõpetit
petitio creditoꝛib⁹ postq̃ sint missi in poss.bo.hr̃ditarioꝝ.sed
etiã futuraꝝ:z dicũt p̃terite ille ope q̃rũ dies cessit anteq̃ cre
ditoꝛes mitterent in poss.s.p moꝛã liberti interuenientẽ:z ille
dicunt certe ope.future añt dicunt q̃ꝝ dies cessit postq̃ credi
toꝛes sunt missi i pos.nã nisi dies eaꝝ cessisset peti nõ possent
cedit añt eaꝝ incertaꝝ opaꝝ dies cũ indicte sunt.z qõ dixi in
opis p filiã petitꝭ.idẽ ẽ circa sepulcrũ hr̃ditariũ.nã si fili⁹ intu
lit moꝛtuũ in sepulcrũ pr̃is hr̃ditariũ nõ vr̃ ppt̃ h̃ gerere pro
hr̃de.z iõ nõ est extimãd⁹ obligari pr̃nis creditoꝛib⁹.z h̃ pp
p̃dictã rõnẽ qz ius iferẽdi i sepulcrũ quõdaz pr̃is nõ cõpetit
ei tanq̃ hr̃di sz tanq̃ filio.z.h.d. Papinian⁹ scribit filiũ.
Titiũ filiũ meũ mihi hr̃dẽ istituí z sticho suo meo libertatem
dedi sub ɔditiõe si hr̃di meo dederit cẽtũ.z postea decessi. di
ct⁹ me⁹ fili⁹ abstinuit se ab hr̃ditate mea.postea venit ad euz
dict⁹ stich⁹ statu liber z dedit ei dicta cẽtũ siue de peculiarib⁹
nũmis siue de acq̃sitꝭ aliũde.nunq̃d accipiẽdo dictã pecuniã
dict⁹ me⁹ fili⁹ videt talit p hr̃de gerẽ vt a creditoꝛib⁹ meis va
leat ɔueniri.z ꝺz q⁹ sic:z multomagꝭ esset h̃ verꝝ si ab hr̃dita
te mea se nõ abstinuisset. Sz q̃d si dictũ meũ filiũ instituí cuz
q̃dã alio pone seio.z sei⁹ hr̃ditatẽ p sua parte adiuit. z filius
me⁹ abstinuit.z postea a statulibero p̃dicto pecuniaz accepit
certe nõ tenebit ppt̃ h̃ fili⁹ creditoꝛib⁹ p̃dictꝭ. hñt ei quẽ ɔue
niat.s.seiũ q̃ adiuit.cũ ei fili⁹ i ptãte ɔstitut⁹ abstinerz ab hr̃di
tate pr̃is iure p̃toꝛio pmittẽte.idẽ ꝺz ɔseq̃ p ius p̃toꝛiũ qõ cõ
seq̃tur emãcipat⁹ p ius ciuile q̃ emãcipatus repudiauit pr̃is
hr̃ditatẽ.s.vt creditoꝛib⁹ hr̃ditarijs nõ teneat q̃ facto.i. filio
i ptãte ɔstituto abstinẽte:z postea a statulibero pecu. accipiẽ
te puẽit statuliber ad libertatẽ ꝺãdo dictã pecu. dicto filio nõ
heredi z dict⁹ fili⁹ creditoꝛib⁹ nõ tenebit.z h̃ qñ dẽs statuli
ber fuit iussus dare noiati filio nõ hĩta mẽtõe de herede. si ãt
hĩta fuissz mẽtio de herede bñ obligaret fili⁹ creditoꝛib⁹ acci
piẽdo pecu. a statulibero. totiẽs ei p hr̃de gerere filiũ dicẽdũ
est q̃tiẽs aliq̃d accepit qõ accpe nõ poterat citra nomẽ z ius
hr̃dis. Si sepulcri. Filiũ meũ mihi hr̃dẽ istituí z decessi z
añq̃ dẽs me⁹ fili⁹ se imiscẽt hereditati mee: sei⁹ violauit sepl'
crũ meũ siue familiare siue hr̃ditariũ.z dẽs fili⁹ accusauit euz
sepulcri violati.nunq̃d ppt̃ dictã accusationẽ videt fili⁹ se bo
nis meis imiscere z ꝺz q⁹ nõ.z ẽ rõ qz pp h̃ nihil vr̃ accipe ex
bõis meis.nec ista actio sepl'cri violati est rei psecutoꝛia. imo
penal' z popular'. Qs ẽne⁹. Titiũ mihi ẽneũ istituí mihi hr̃dẽ.me añt moꝛtuo dict⁹ titi⁹ sz aliquã reꝝ
ex hr̃ditate mea quã rẽ surripuit volẽdo expilare hr̃ditatem
meã.nunq̃d vr̃ pp h̃ gerere p hr̃de.z ꝺz q⁹ nõ.imo pp dictuz
delictũ vr̃ declarare se nolle hr̃dẽ ẽ. Scõo dic̃ q⁹ aliq̃s solus
anim⁹ obligat hr̃dẽ hr̃ditati. puta si vtal' re nõ hr̃ditaria q̃si
hr̃s.sz q̃libz facto z aio iterueniẽte nõ obligat hr̃ditati. puta
si hr̃ditas nõ ẽ ei adhuc delata. sic ei nõ põt repudiare nõ de
lata. ita nec acq̃rere. q̃d añt si ignoret ex q̃ pte est istituꝰ. certe
nihilomin⁹ põt gerere p hr̃de. si tũ istituꝰ ẽ sub ɔdi.ꝺz h̃ euz
scire aq̃ h̃ vt possit gerere p hr̃de.z ꝺz q⁹ ɔditio p̃dicta extite
rit sciẽte eo vl̃ ignoꝛãte. nõ ei nocet et si ignoret ɔditionẽ istõnis ex
titisse. sic̃ z nõ noceret ei si ignoraret an poꝛtio coheredis sui cui
substituꝰ est sit ei delata pp repudiationẽ ipsius coheredis.
Is ad quẽ. Dec.l. põit vnã regulã cui dant q̃tuoꝛ exẽ
la.z regl'a ẽ tal'. si aliq̃s gerit p hr̃de i hr̃ditate alicuius
nõ astrĩgit se onerib⁹ hr̃ditarijs nisi sciat q̃ ex cã hr̃ditas ad
eũ ptineat ad eũ ptineat.z p̃mũ exẽplũ dicte regl'e ẽ tale: titi⁹
ad quẽ ab itestato ptinebat hr̃ditas sei⁹ nact⁹ fuit eã q̃si pecu
liũ dicti sei⁹ putãs dictũ seiũ defunctũ suũ fuũ fuisse. certe non
obligat hr̃ditati dicti sei⁹: qz nescit q̃ ex cã hereditas ad eũ p
tineat.z idẽ ẽ si occupauit bõa dicti sei⁹ q̃si libertini sui cũ essz
ingenu⁹.z idẽ ẽ si fuit scriptꝰ hẽs a dõo seio suo. prio agto.z ip
se titi⁹ existimãs ab itestato eũ decessisse eo q⁹ tabl'e nõ erant
adhuc in publicũ. plate oĩa loco dũi i ei⁹ hereditate fecerit. nã
nõ erit heres pp dcaz regl'az.z idẽ eẽt si dict⁹ sei⁹ istituissz euz
heredẽ i testõ nõ iusto.z cũ titi⁹ heres putaret testm̃ iustũ esse
oĩa loco dũi administrassz. nã nec i h̃ q̃rto casu hr̃ditatẽ acq̃ret

I repudiãda. Põe ꝫ casuꝫ vt posui. s. e. is q̃ hr̃s. In
seq. l. põit talꝭ casus. titꝰ istituit sibi seiũ hr̃dẽ ⁊ ei substi
tuit gaiũ. ⁊ decessit dictꝰ titꝰ. vẽit gaiꝰ substitutꝰ ⁊ dedit pecu
niã scio istituto ad ꝫ vt seiꝰ omittẽt sicq̃ eã hr̃et gaiꝰ. vl̃ pp ꝫ
accepit ab eo p̃missionẽ pecũie ⁊ ipe seiꝰ omisit hr̃ditatẽ. nũ
q̃d vr̃ dictꝰ istitutꝰ ppt̃ ꝫ gerẽ p hr̃de. ⁊ dr̃ q̃ nõ. incidit tñ in
edictũ si q̃s omis. cã tes. vñ tenet̃ legatarijs ⁊ fideicõmissarijs
Si q̃s mihi. Dtichꝰ fuꝰ titij mihi vt. j. tu. ij. l.
ꝫ a fide fuiẽs vl̃ i q̃ solũ vsũfructũ hẽbã fuit hr̃s institu
tus a scio ⁊ meo iussu adiuit hr̃ditatẽ. certe nõ acq̃ret mihi.
Sc̃dõ dic̃ q̃ si fuꝰ municipũ vl̃ collegij vl̃ curie sit ab aliquo
hr̃s istitutꝰ. ⁊ postea sit mãumissus a municipibꝰ vl̃ curia vl̃
collegio adibit hr̃ditatẽ suo p̃po arbitrio. si aũt sit alienatus
a mũicipibꝰ vl̃ curia vl̃ collegio adibit hr̃ditatem iussu noui
dñi. si aũt fuꝰ fisci sit hr̃s istitutꝰ ab aliq̃ adibit hr̃ditatẽ iussu
p̃curatorꝭ cesaris. si aũt fuꝰ pene sit hr̃s istitutꝰ nõ valz institõ
Jussuꝫ eiꝰ q̃. Dictũ ẽ. s. e. l. vi. q̃ ille q̃ ẽ i ptãte siue filiꝰ siue
fuꝰ alicuiꝰ dꝫ hr̃e iussuꝫ pr̃is vl̃ dñi i acq̃rẽda hr̃ditate. nũc ãt
dic̃ qñ: ⁊ dic̃ q̃ p̃cedẽ dꝫ iussus aditionẽ ⁊ põt itercedẽ dictus
iussus p nũciũ vl̃ p epl̃aꝫ missã a pr̃e filio. spāl̃r tñ itercedẽ ius
sus dꝫ de adeũda hr̃ditate certi hois mortui. nã si ita iubeat
pr̃ filio q̃cũq̃ hr̃ditas fuerit tibi delata adeas eã nõ valz ius
sus. vl̃ si ita dicat vl̃ mittet dicẽdo filio adeaſ hr̃ditatẽ lutij ti
tij q̃ q̃dã viuit nõ vꝫ iussus plane si rumor fuit lutiũ titiũ p̃di
ctũ decessisse poterit mãdare pr̃ filio. vt si dictꝰ lutiꝰ titiꝰ scrip
sit dictũ filiũ hr̃dẽ adeat filiꝰ. q̃ casu mortuo postea lutio titõ
poterit adire filiꝰ ex iussu pr̃is p̃dcõ. sꝫ si lutiꝰ titiꝰ mortuꝰ isti
tuit filiũ seij hr̃dẽ isolidũ ⁊ nõ sũt adhuc apte tab. testi. ⁊ sic fit
icertũ an dictꝰ filiꝰ sit hr̃s scriptꝰ ⁊ pr̃ mãdet ei vt adeat hr̃di
tatẽ aptꝭ postea tabul̃ adire poterit filiꝰ. Sꝫ q̃d si pr̃ manda
uit filio ab aliquo istituto vt colligat hr̃ditatẽ. nunq̃d videt̃
ei mãdasse vt adeat. ⁊ dr̃ q̃ sic. ⁊ idẽ ẽ si mãdet ei vt petat bo.
pos. vl̃ vt rẽ hr̃ditariã distrahat. Itẽ idẽ ẽ si pr̃ hẽat ratã bo.
poss. p filiũ petitã ⁊ mor. filiꝰ hr̃ditatẽ adiuit. Itẽ idẽ ẽ si paſ
mãdauit filiũ gerẽ p hr̃de ⁊ filiꝰ adiuit hr̃ditatẽ. idez ẽ si paſ
ita scripsit filio ab aliquo istituto. scio filiꝰ q̃ p tua prudentia
iuigilabis hr̃ditati lutij titij delate tibi. Itẽ idẽ ẽ si ita mãda
uit pr̃ filio adeas si expediat adire vl̃ si putas expedire adire
vl̃ cor̃ titio adeas vl̃ arbitrio lutij titij adeas. secꝰ si manda
uit q̃si ex asse instituto ⁊ iueniaſ filiꝰ istitutꝰ ex pte tñ q̃ nõ va
lebit aditio. sꝫ secꝰ essꝫ ecõtrario. tũc ei bñ valeret aditio filij.
Itẽ nõ valeret aditio filij si pr̃ mãdauit vt adiret ab itestato
⁊ ipse adiuit ex testõ. sꝫ secꝰ ecõtrario: tũc ei bñ valẽt aditio siẽ
⁊ valeret si q̃si istituto filio p̃cipit vt adiret ⁊ iueniaſ dẽs filiꝰ
substitutꝰ vl̃ ecõtrario. sed q̃d si lutiꝰ titiꝰ substituit filiũ meuꝫ
filio suo ipuberi ⁊ ego mãdaui dicto meo filio vt dicti filij hẽ
ditatẽ aditꝫ. certe nõ vꝫ dictꝰ meꝰ iussus. ⁊ per ꝺñs nec aditio
secꝰ aũt si i p̃dicto ꝓxio casu ita iussissez filio meo si q̃ ex testõ
lutij titij deferaſ tibi filio meo hr̃ditas adeas eã. nã tũc adeũ
do ex substõne ipuberꝭ valebit aditio. sꝫ q̃d si pr̃ iussit filio vt
adiret: ⁊ p̃usq̃ filiꝰ adiret pniam de iussu egit paſ. certe nihil
vꝫ filij aditio. ⁊ idẽ ẽ si pr̃ q̃ iussit filiũ adire dedit se alij ad ar
Ego ⁊ fuꝰ. Titiꝰ instituit sibi hr̃des me ⁊ filiũ meũ vl̃ fuũ. ⁊ decessit ⁊ ego iussi
dicto meo filio vl̃ suo vt p eoꝝ pte adiret hr̃ditatẽ. certe nõ
solũ siue stati hr̃s sũ ex eoꝝ pte hr̃ditat sꝫ et ex mea. sequẽs. l.
dic̃ q̃ neo põt gerẽ p hr̃de i bõis eiꝰ q̃ adhuc viuit. tertia dic̃
q̃ si hr̃s deliberãs ꝺadeũda hr̃dita. iteri adeat p̃tozẽt petat
ab eo vt constringat quendam apud quem defunctus ratio
nes suas depositꝰ demonstrare dictas rationes p̃tor de
bꝫ ei ꝓcedẽ. ⁊ hr̃s q̃ petit dictas rõnes sibi edi nõ videt̃ ppt̃
ꝫ gerẽ p hr̃de siue petat a cohr̃de suo siue ab alio q̃ habeat.
Cum q̃dã Titiꝰ puiciaſ hñs filiũ i puicia fuit missus
in legationem i italia ⁊ iteri filius: suꝰ fuit ab aliquo he
res istitutꝰ: pr̃ aũt nõ potuit ei iubẽ vt adiret hr̃ditatem. eo q̃
aberat cã legatiõis: ⁊ sic filiꝰ decessit anteq̃ adiret ⁊ pr̃ acq̃
reret. mõ q̃rit vtrũ pr̃i reuerso subueniaſ vt habeat hr̃ditatẽ
⁊ dr̃ q̃ sic. ⁊ ꝫ iõ q̃ aberat cã reipu. Nõ dr̃. Titiꝰ habẽs
vxorẽ p̃gnãtẽ fecꝭ testũ. ⁊ istituit me exneũ hr̃dẽ. ⁊ vẽtrẽ prete
rijt. mõ q̃rit an ego possiz adire hr̃ditatẽ anteq̃ vẽter nascaſ
⁊ dr̃ q̃ nõ. q̃ q̃dã regl̃a repit in iure in q̃ ita otinet̃ prim⁹ hr̃s
a filio posthũo. i. pꝰ filiũ posthumũ nõ põt adire hr̃ditatẽ dũ
mulier p̃gnãs ẽ. aut putaſ esse p̃gnãs et si nõ ẽ. hz si dictꝰ hr̃s
posthumi scit nõ esse p̃gnãtẽ mulierẽ põt adire: q̃ regl̃a hz lo
cũ si venit̃ paritur ẽ suũ hr̃dẽ vt fuit in casu quẽ posui. ⁊ idẽ es
set si dictꝰ titiꝰ ab itestato decessisset. nã nõ poterũt adire hẽ.
suã veniẽtes ab itestato. dum vxor defuncti p̃gnas ẽ aut cẽ
putaſ: ⁊ qõ dixi i vẽtre qõ suũ paritur ẽ. idẽ ẽ i eo vẽtre q̃ pa
ritur ẽ legitimũ defũcto. i. agnatũ vl̃ ẽ paritur ꝺsanguineũ
defuncto. i. fratrẽ ex eodẽ pr̃e tñi cũ defuncto natũ. nã sp illi q̃
sũt defũcto post dictũ legitimũ vl̃ ꝺsanguineus nõ põt adire
hr̃ditatẽ defũcti dũ mꝛier ẽ p̃gnãs. vl̃ esse putaſ. q: ille q̃ ẽ in
utero vxorꝭ tpe mortꝭ defũcti faẽ sibi locũ q̃tũ ad faciẽdã mo
rã in adeũdo illis q̃ sũt inferiores defuncto q̃ ipe. nã si fuerit
postea edit̃ retro ꝓ ia nato hẽtur. sic aũt hr̃ditari ⁊ interi p in
feriores adiri nõ põt: ita nec bonoꝝ poss. peti de iure p̃tozio.
imo p̃tor iteriz mittit i possessionẽ vẽtrẽ p̃dictũ q̃ ẽ pariturus
suũ defũcto. ⁊ ẽ rõ q: interi in eo statu ẽ testũ a defũcto factũ
vt rumpaſ nato posthumo nisi esset venter institutus vel ex
heredatus q̃ aũt dictũ ẽ nõ posse, iterimꝭ adiri hr̃ditatez de
functi si vxor eiusdez defũcti putet̃ esse p̃gnãs ita itelligẽdus
ẽ. s. si ipa dicat se p̃gnãtẽ. ⁊ idẽ ẽ si ipa neget se p̃gnãtẽ. alij au
tẽ dicãt puta obstetrices. sꝫ ⁊ si ipe hr̃s seq̃ns posthumũ putz
vxorẽ defuncti nõ eẽ p̃gnãtem etiam iusta rutione ductus nõ
potest adire. secus autem si putat eam non esse pregnantem
fm multorum opinionem: quia tunc bene potest adire: sed q̃d
si heres putabat eam non esse pregnãtem cum esset pregnãs
⁊ hereditatem adiuit ⁊ mꝛier postea abortum fec̃. certe nihil
valuit aditio. totiens g̃ proficit hr̃di ad ꝫ vt adiri possit sua
p̃sumptio qz credit nõ esse p̃gnãtẽ vxorẽ defuncti quotiẽs cũ
ẽtate ocurrit. sꝫ q̃d si defunctꝰ istituit hr̃dẽ vxorẽ suã nõ pre
gnãtẽ. nũquid ipsa põt adire. ⁊ certe sic. nisi ipsa se putaret p̃
gnãtẽ: qz tũc adire nõ posset. ⁊ ꝫ oia hñt locũ i exneo hr̃de in
stituto a defuncto. si aũt esset hr̃s suꝰ ⁊ vxor defuncti nõ ẽ p̃
gnãs ex asse hr̃s ẽ. sine aditiõe etiã si putet p̃gnãtẽ esse vxorẽ
defuncti. si aũt ẽ p̃gnãs vxor defuncti. retẽto eodem casu ⁊ bz
vnũ in vẽtre suꝰ hr̃s defũcti p̃dictꝰ ẽt ignorãs ẽ hr̃s defũcto
p̃ dimidia. dictũ ẽ g̃ in p̃n. huꝰ. §. q̃ p̃rimꝰ hr̃s defũcto pꝰ si
liũ posthumũ ñ põt adire here. dũ vxor defũcti p̃gnãs ẽ aut pu
tat eã p̃gnãtẽ dictꝰ hr̃s pꝰ posthumũ si aũt dictꝰ hr̃s sciat eã
non esse pregnantem põt adire. põe g̃ q̃ dictꝰ defũctꝰ instí
tuit hr̃dẽ filiũ meũ vl̃ fuũ: ⁊ ego pr̃ vl̃ dñs puto vxorẽ defun
cti p̃gnãtẽ esse. filiꝰ aũt vl̃ fuꝰ meꝰ p̃dictꝰ scit eã nõ esse p̃gnã
tẽ ⁊ adiuit hr̃di. defuncti dictꝰ meꝰ filiꝰ vl̃ fuꝰ. nũq̃d acq̃rit mi
hi hr̃ditatẽ. ⁊ certe sic. qz potiꝰ debemꝰ ispicẽ sciãm dicti filij
mei vl̃ fui istituti q̃ mea opinionẽ. sꝫ ecõtrario si dictꝰ filiꝰ meꝰ
vl̃ fuꝰ putat p̃gnãtẽ esse vxorẽ defuncti. ego aũt scio eã nõ ẽ
p̃gnãtẽ: ⁊ dictꝰ filiꝰ meꝰ vl̃ fuꝰ adeat hr̃ditatez defũcti nõ acq̃
ret mihi qz nõ vꝫ aditio ꝓpt̃ credulitatẽ dicti filij mei vel fui
q̃ vt dictũ ẽ credebat p̃gnãtẽ esse vxorẽ defuncti. occasiõe ãt
p̃dicte scie instituti ponit in fine. l. de alia scia. põe g̃ q̃ titius
istituit me hr̃dẽ ⁊ decessit. vicini mei dicũt q̃ testũ dicti filij ẽ
falsũ vl̃ irritũ vl̃ ruptũ. ego aũt scio q̃ nõ ẽ vez. nunq̃d possũ
Credi cum. adire hereditatẽ dicti titij. ⁊ dr̃ q̃ sic.
Titiꝰ vxorẽ quã putabat p̃gnãtẽ istituit sibi hr̃dẽ filiũ
ex ea nascituꝝ i trib⁹ vncijs pure: ⁊ i trib⁹ sub ꝺdit. ⁊ me i ser
vn. ⁊ decessit. ego aũt cohr̃s credebã eã ẽ p̃gnãtẽ cũ i ẽtate
nõ eẽt. certe mihi ẽt igrãti accrescũt dicte ptes posthũo relicte
Heres isti ⁊ ita sum hr̃s dicti titij isolidũ ⁊ i totũ.
tuiⁿ. Titiꝰ istituit me hr̃dẽ ⁊ decessit. ego aũt putabaz
eũ viuẽ. certe eiꝰ hr̃ditatẽ adire ñ possũ. sꝫ ⁊ si scio me ab eo isti
tutũ. sꝫ ignoro vtrũ pure vl̃ sub ꝺdi. me instituerit nõ possum
adire siue institutꝰ fui pure siue sub ꝺdi. ⁊ ego iã ipleui ꝺditi.
sꝫ ⁊ si icertꝰ suꝫ vtrũ dictꝰ titiꝰ sit pr̃fa. an filiꝰ nõ possũ adire
eiꝰ hr̃ditatẽ: sꝫ fuerat pr̃fa. Quid si dubito vtrũ dictꝰ titiꝰ de
cesserit i ciuitate an apõ hostes. certe possũ adire eiꝰ hr̃ditatẽ
⁊ ẽ rõ qz vtroq̃ casu ẽ ius adeũdi. i. siue decessit i ciuitate siue
apõ hostes. sꝫ ei p captiuitatẽ titij sit ruptũ testũ suũ i quo me

iuncuit.tñ si mortu⁹ ēi captiuitate.fingiť ꝑma hora captiuita
tis mortu⁹,ꝛ ita ꝙ mortē suā recōualescit testñ.ſz q̄d si ego a
titio istitut⁹ dubito an sim paterfa.vl' fili⁹.certe adire possum
q̄uis si dubitē vtrū dict⁹ titi⁹ sit pfa.vl' fili⁹ adire nō possum
vt dictū ē,ꝛ ē rō qꝛ q̄ ꝺditionē testōꝛis ignorat dubitat an va
leat testñ.q̄ ät de sua ꝺdi.dubitat de testō.ꝑt eē cert⁹ vtrum
valeat vl' nō.ſz q̄d si putauī me istitutū sub ꝺdi.cū essez istitu
tus pure ꝛ ipleui ꝺdi.putatiuā.ꝛ postea hr̄ditatē adiui. certe
vꝫ aditio,ꝛ idē mlt⁹ magꝭ eēt si putauī me īstitutū sub ꝺdi.ꝛ
putauī ipletā eē ꝺditionē ꝛ adiuī cū essez istitut⁹ pure.nā i his
duob⁹ primis casib⁹ nihil⁹ nocz mihi mea credulitas de ꝺdi.

¶ Jqs hr̄s.Gai⁹ istituit sibi hr̄dē sempꝛoniū i dimidia ꝛ
titiū i alia dimidia,ꝛ postea dictū sempꝛo.substituit di
cto titio,ꝛ postea decessit dict⁹ gai⁹ testōꝛ sempꝛoni⁹ añt ges
sit ꝑ hr̄de i sua ꝑte añq̄ ex cā substōnis deferreť ei ꝑs titij.i.
añq̄ titi⁹ repudiaret suā ꝑtē,ꝛ postea dēs titi⁹ repudiauit suā
ꝑtē.nūq̄d sempꝛonio accresceret dicta ꝑs titij,ꝛ ꝺꝛq̄ sic.ēt iuito
tio istitut⁹ erat me⁹ fili⁹ vl' fu⁹ ꝛ iussu meo adiuit hr̄di.dēi te
stator⁊ ꝑ sua ꝑte,ꝛ postea mäumisi dēz fuū vl' emäcipaui filiū
ꝛ postea titi⁹ eoꝛ cohr̄s repudiauit suā ꝑtē,ꝛ postea dēs me⁹
fili⁹ vl' fu⁹ oli adiuit ꝑtē titij ex cā substōis.nūq̄d erūt hr̄des
ꝑ ꝑte titij,ꝛ ꝺꝛ q̄ sic.ſz ḡ pr̄ vl' dñs eoꝛ hēaz eoꝛ ꝑtē.si ät nō
vl' dño:qꝛ ea q̄ obueniūt ex substōnib⁹ siue substitutiōes sūt
apēdices ꝓcedent⁊ istōnis.ꝑtē cui⁹ istōis ego pr̄ vl' dñs hēo
dictū ē,ꝛ ita i ꝺ casu cū fili⁹ me⁹ vl' fu⁹ nō adiuerūt ex istōe. vt
ē idē q̄tuz ad ius accrescēdi qō i ꝑ casu ꝺ⁹.l.ſz q̄d si dēs gai⁹
istituit filiū meū pure i ser vncis.ꝛ me i alijs ser sub ꝺdi.si na
uis ex asia venerit vsq̄ ad ānū.ꝛ defeť dēa ꝺditio ꝛ ego iussi
dēz meū filiū adire suā ꝑtē:ꝛ ita mihi acq̄sita ē ꝑs filij mei.nū
q̄d,ꝓꝺ si accrescet mihi dēa mea ꝑs.ꝛ ꝺꝛ q̄ nō.credo tñ q̄ eā
hēo q̄si accreuerit filio meo.itē q̄d si dict⁹ gai⁹ instituit duos
meos filios,ꝛ ego vnū adire iussi.ꝛ sic sua ꝑs mihi q̄sita ē.cer
te ad ꝺ vt ꝑ aliū meū filiū mihi sua ꝑs acq̄rať debeo eū iube
re adire,ꝛ al's nō acq̄riť mihi ꝑ eū sua portio.credo tñ q̄ si ipe
nolit adire q̄ iure accrescēdi mihi acq̄rať. Jtē q̄d si dict⁹ gai⁹
istituit me ꝛ filiū meū vl' fuū ꝛ ego adiui ꝑ mea ꝑte. certe nō
posſū hr̄e ꝑtē filij vl' fui mei nisi iubeā eos adire ꝛ ipi adeant
ꝛ decessit.certe sei⁹ succedit ei nō tñ i dñiū singl'aꝛ rez
suaꝫ.ſz ēt i oē ius q̄ ipe titi⁹ hēbat.vñ ēt ea q̄ i noib⁹ sūt trā
seūt ad dēz seiū iure hr̄ditario. ¶ Si duo sūt. Jnstitui mihi
hr̄des duos meos filios ꝛ decessi.ꝛ vn⁹ eoꝛ abstinuit se ab
hr̄ditate mea ꝓtoꝫ bñficio,alť añt postea se imiscuit.certe il
le q̄ se imiscuit oīa onera hr̄ditaria subire dꝫ siue velit siue no
lit.ꝛ rō plāe reddiť i lr̄a.seq.l.planissima est. ¶ Quesitū. Si
me⁹ adiuerit ꝑ sua ꝑte ꝛ i pupillari etate decesserit. substituo
ei dēz titiū.ꝛ postea decessi.ꝛ postea dēs me⁹ fili⁹ adiuit ꝑ sua
ꝑte ꝛ i pupillari etate decessit.titi⁹ añt vult ei succedē ex sub
stitutiōe.nō ät vult ꝑtē i q̄ ego eū titiū istitui.veniūt mō credi
toꝛes mei ꝛ q̄uenīūt dēz titiū ꝑ ꝑte sua titij quā ipe titi⁹ non
adiuit.nūq̄d pñt.ꝛ ꝺꝛ q̄ sic.ac si adiuisset hr̄ditatē meā ꝑ sua
ꝑte.ꝛ idē esset si dēz titiū solū istituissez.ꝛ filiū meū exhr̄dassez
ꝛ idē filio dēz titiū pupillariť substituissez.nā nō poterit titi⁹
hr̄e ipubes hr̄ditatē sine mea.ꝛ ꝺ casus colligiť i lr̄a.ſz nō ni
mis plane.sec⁹ ät eēt si istituissez titiū ꝛ sempꝛoniū ꝛ filiū meū
p̄dēz exhr̄dassē ꝛ pupillariť ei substituissez dēz titiū.ꝛ sempꝛo
ni⁹ adiuissz ꝑ sua ꝑte.nā mortuo postea ipubē i pupil.eta.bñ
pōt titi⁹ adire ex substōe hr̄ditatē ipubes ꝛ ꝺimittē ꝑtē mee
hr̄ditat⊆,ꝛ idē esset si dict⁹ titi⁹ quē istitui cuz sempꝛonio esset
ipubē ꝛ titiū mihi hr̄dē istitui ꝛ decessi.titi⁹ adiuit hē
ditatē meā ꝑ sua ꝑte.ipubes ät abstinuit,ꝛ postea decessit di
ct⁹ ipubes,ꝛ sempꝛoni⁹ extitit ei hr̄s.nūq̄d ille sempꝛoni⁹ ꝑ
dimidia dꝫ tñdē creditoꝛib⁹ meis,ꝛ ꝺꝛ q̄ nō,ꝛ ꝺ fuit ꝓmū dēz
iuliani ꝛ bonū. Scdo dixit iuli.q̄ si ego substituissez dēo ipu
beri dēz sempꝛoniū retēto eodē casu q̄ ipe substitut⁹ dꝫ sustie
re onera hr̄ditat⊆ mee ꝑ ea ꝑte q̄ ipubes erē istituī.mea ei volū
tate successit filio meo ipuberi ꝓdēo:ſz ipubes a mea hr̄dita
te abstinuerit,ꝛ ꝺ vsq̄ ad ꝟ si.q̄ sñia ꝛc. ¶ Tertio dixē iuli.in ꝟ si.
alioq̄n ꝛc.q̄ si dēs sempꝛo.quē substituī filio meo ipuberi eēt
frat̄ bñ posset onera hr̄di.mee euitare.l.omittēdo cāz testi pu
pillar⊆.i.substōis quā de eo feci filio meo ipuberi ꝛ ab intest.
hr̄ditatē ipuber⊆ possidēdo ꝛ sine pēa pōt ꝺ facē.nā nō vī ol
ct⁹ sempꝛo.voluisse fraudare edictū si q̄s omīs.cā test.pspiciē
do sibi ne pupilli hr̄ditas iplicareť onerib⁹ hr̄ditat⊆ mee pr̄is
dñs ät mar.repēdit i ꝟ si.q̄ sñia ꝛc.scōm dictū iulia i q̄ dixit
iuli.vt dēz ē q̄ substitut⁹ ipuberi dꝫ sustiere onera hr̄ditat⊆ te
stator⊆ ꝑ ea ꝑte qua ipubes fuit istitut⁹ ēt si ipubes abstinuit
se ab hr̄di.ꝛ dixē q̄ ēt eo casu nō teneť dēs substitut⁹ qz illud
qō dixit iulian⁹ eēt ꝺ vtilitatē ipuber⊆ q̄ vtilitas ē vt hēat suc
cessorē q̄ pupill⁹ de iure pōt hr̄e successorē:ēt si ipe pupill⁹ nō
sit hr̄s pr̄is.q̄s ei vellz eē successor ipuber⊆.si timēt q̄ pp succes
sione ipuber⊆ debēt sustiere onera hr̄ditat⊆ pr̄is a cui⁹ hr̄dita
te abstinuit se ipubes.vt dēz ē.q.d.null⁹.siue ḡ sempꝛoni⁹ ꝓ
dict⁹ succedat ipuberi ab itestato.vt i ꝑ casu iulia. siue ex sub
stitutiōe vt i scdo casu.nō dꝫ sustiere onera hr̄di.pr̄is cū ipu
bes se abstinuerit a pr̄is hr̄ditate.vt dcm ē.tertiū añt dcm iu
liani remanet firmū cū determiatiōe tñ dñi vlp.cui⁹ ē ꝟ. l. dixē
ei dict⁹ vlp.eē itelligēdū dcm tertiū iuliani i fratre testōr⊆ ꝛ nō
i fratre ipuber⊆.si ei eēt dict⁹ sempꝛoni⁹ frat̄ ipuber⊆ ꝛ eēt sub
stitut⁹ ipuberi vt dcm ē.ꝛ eēt titi⁹ istitut⁹ cū ipubere vt dēz ē.
ꝛ adiuisset titius ꝑ sua parte.vt dictum est.ꝛ impubes absti
nuisset pro sua parte vt dictum est. ꝛ postea decessisset dictus
impubes vt dictum est.ꝛ substitut⁹ vellet de iure ciuili omit
tere causam testamenti pupillar⊆ ꝛ ab inte. hr̄ditatē ipuber⊆
possidere sicq̄ sibi ꝓspicere vt onerib⁹ hr̄ditar⊆ pr̄is ipuber⊆
ñ teneať.nō pōt ꝺ facere cū sit sine dubio necessari⁹ hr̄s pr̄is ꝺ
iure ciuili q̄tū ad sustinēda dcā onera hr̄ditat⊆.ꝛ ꝺ dixē a ꝟ si.
ſz q̄ i fratre ꝛc.vsq̄ ad.§.si in societate.credo tñ q̄ sic ipubes
ꝑ ꝓtorē hz ius abstinēdi ab hr̄ditate pr̄is.ita ꝛ frat̄ su⁹ ei sub
stitut⁹. ¶ Si i societate. Titi⁹ fili⁹ me⁹.me viuo inchoauit so
cietatē cū q̄busdā ꝛ p⁹ mortē meā ꝓseuerauit i eadē societate
nūq̄d ꝓꝓ ꝺ vī se imiscere hr̄ditati mee vt onerib⁹ hr̄ditarijs
teneať ꝛ distiguiť vtrū rē ceptā i dcā societate sub pr̄e ꝓfeť p⁹
mortē meā pr̄is.ꝛ tūc videť se imiscere hr̄ditati mee.an nouā
ichoauerit.ꝛ tūc nō videť se imiscere.q̄d si fuū meū māumisit
p⁹ mortē meā.certe bñ videť se imiscuisse.q̄d si dict⁹ me⁹ fili⁹
erat miles:ꝛ de castrēsi pec.emit a me fuos ꝛ ego postea eu⁊
heredē istitui ꝛ rogaui eū q̄ dictos fuos māumitteret ꝛ post
ea decessi.ꝛ ipe abstinuit se ab hr̄ditate mea.ꝛ postea māumi
sit dictos fuos.nūq̄d vī se imiscuisse hr̄ditati mee. ꝛ ꝺꝛ q̄ nō
¶ Heres ꝛmisi ꝺ euidenť oñdať q̄ q̄si hr̄s māumisit.
ꝑ fuū: Jnstitui mihi titiū hr̄dē ꝛ decessi.titi⁹ iussit fuo
q̄ erat i hr̄ditate mea vt dimidiā hr̄ditat⊆ mee apꝓhenderet
vl' etiā equū hr̄ditariū.ꝛ ita feť fu⁹.certe nō acq̄rit dicto titio
q ¶ Cotiēs. Filiū meū pupillū mihi hr̄dē istituī ꝛ ei tutoꝛē
dedi ꝛ decessi.ꝛ dict⁹ me⁹ fili⁹ extitit mihi hr̄s ꝛ q̄dā ꝑ
dia hr̄ditaria vēdidit cū autoꝛitate tutor⊆ ꝛ bōa fide sempꝛo
nio.postea vidēs tutoꝛ q̄ nimis erat onerosa pupillo hr̄ditas
mea ꝓꝓ ēs alienū iminēs petit restōnē in inte.noīe pupilli.ꝛ
ea hita abstinuit eū ab hr̄ditate.ꝛ ita creditoꝛes mei accepe
rūt bōa hr̄ditaria.nunq̄d poterunt dicti creditoꝛes recuꝑare
dicta p̄dia a dicto sempꝛo.ꝛ ꝺꝛ.q̄ nō.nec ē vis vtrū dict⁹ pu
pill⁹ sit soluēdo ad satisfaciēdū sempꝛonio q̄ emit an non. qꝛ
¶ Aditio hr̄ditat⊆.Hec.l. semp erit sempꝛoni⁹ secur⁹,
pōt vnā regl'aꝫ ad quā pōt siue subijcit tria exēpla. ꝛ
in fine respondet tacite obiectioni que posset fieri contra regu
lam.regula autem est talis aditio hereditatis non est in' ope
ra seruili.primum exemplum regule est tale.habeo seruum in
dotem ab vxore mea.ꝛ sic omnia que acq̄rit dictus seruus ex
operis suis debent ad me pertinere.modo pone q̄ dictus ser
uus fuit institut⁹ heres a seio ꝛ adiuit hereditatez nunq̄d ꝺꝛ

ad me ptinere dicta hr̃ditas: ita ꝙ soluto matrimonio nō te/
near restituëvxori mee. an ỹo teneboꝛ ei restituẽ. ꝛ dꝛ ꝙ teneoꝛ
ei restituẽ. ꝛ b iō qꝛ aditio hr̃di. nō est in opa fuili si nō ẽ i opa
fuili: g̃ mihi viro nō acq̃rit. Scoꝛ exẽplū regule est tale. titi⁹ ꝛ
sempꝛoni⁹ iniuerūt societatẽ inter se q̃stus ꝛ cōpẽdij. ꝛ ita q̃/
q̃ libet eoꝛ acq̃rit ex opis suis: dꝛ esse cōe. q̃d g̃ si vn⁹ eoꝛ
institut⁹ fuit hr̃s a quodã tertio ꝛ adiuit hr̃ditatẽ. nunquid
debet esse cōis. ꝛ dꝛ ꝙ nō. immo illi⁹ tm̃i q̃ fuit institut⁹: q̃a vt
dicit dicta regula aditio hr̃ditat̃ nō est in opa. Tertiū exẽplū
regule est tale. ego hẽo vsum fructū in sticho. ꝛ titi⁹ ꝓpetatẽ
ꝛ sic acq̃rit mihi dict⁹ seru⁹ q̃cq̃d acq̃rit ex opis suis. pone er/
go ꝙ dict⁹ seru⁹ fuit hr̃s institut⁹ a gaio. nunq̃d potest iussu
meo adire hr̃ditatẽ dict⁹ seru⁹. ꝛ dꝛ ꝙ nō. qꝛ vt dicit dicta re/
gula aditio hr̃ditat̃ nō est in opa. tacita aũt obiectio q̃ possꝫ
fieri regule est talis. pone ꝙ ego bona fide possideo titiũ libe
rũ hoiem. ꝛ ita q̃cq̃d acq̃rit ex opa sua mihi acq̃rit. pone g̃ ꝙ
gai⁹ instituit eũ hr̃dẽ ꝓpter me. nunq̃d possum eũ iubẽ adire
ꝛ dꝛ ꝙ sic. ꝛ mihi acq̃ret. g̃ videt̃ ꝙ aditio sit in opa. sed rñdet
iurisco sult⁹ ꝛ dicit ꝙ in dicto casu nō videt̃ mihi acq̃rere dcs
liber hō dictã hr̃ditatẽ ex opa sua. ĩmo ex re mea. fuit enim in
stitut⁹ ꝓpter me vt dictũ est. sicut acq̃rere t̃ mihi stipulãdo ꝛ p
traditoꝛ accipiẽdo ex re mea: ꝛ ita nō obstat dicta oppositio.

Qlm falsum. Cũ titi⁹ dicẽt se meũ hr̃dẽ ꝛ mõstraret te/
stamẽtũ in quo dicebat se a me institutũ. venit sei⁹ ꝛ di
xit dictũ testm̃ esse falsum ꝛ dictũ titiũ accusauit de falso. nun
q̃d põt dici⁹ titi⁹ adire hr̃ditatẽ meã. ꝛ dꝛ ꝙ sic. cert⁹ eni dꝛ cẽ
se falsum testm̃ p̃dictũ nō fecisse. si aũt dict⁹ sei⁹ accusaret ꝛ ar
gueret gaiũ falsuꝫ fecisse dictũ testm̃ citra ꝓsciaꝫ dicti titij. nō
põt adire hr̃ditatẽ meã dict⁹ titi⁹. põt eni dict⁹ titi⁹ iuste du/
bitare vtrũ sit vez dictũ testm̃ vel falsuꝫ. ꝛ sic cũ dubitet adire

Qli seruũ. Titi⁹ stichũ seruũ suũ hr̃dẽ a ,nō põt.
seio institutũ iussit hr̃ditatẽ adire. ꝑus aũt q̃ sticꝫ hus ad
iret furiosus effect⁹ est dict⁹ titi⁹. certe nō recte adibit ãmodo
stichus. ꝛ est rõ qꝛ titio nō põt acq̃ri hr̃ditas nisi sua titij vo/
lũtate. ipe aũt est furiosus. g̃ nullã hꝫ volũtatẽ. sec⁹ aũt essꝫ si
stich⁹ adiuisset vel bonoꝛ possessionẽ petijsset anteq̃ titi⁹ in/
cipet furere. qꝛ tũc bñ est acq̃sita titio bonoꝛ possessio. Itẽ se
cus esset si titi⁹ cepit aũ furere q̃ fu⁹ su⁹ stich⁹ petẽt bonoꝛuꝫ
possessionẽ. ꝛ postea petitã efficiat̃ sane mẽtis ꝛ ratũ habeat

Qpillum qꝛ tũc bñ acq̃rit ei titio. ꝛ h.d.cũ.l.se.
Titi⁹ pupillus hñs duos tutoꝛes quoꝛ vn⁹ admistra/
bat ali⁹ nō fuit hr̃s institut⁹ a seio ꝛ eã hr̃ditatẽ adiuit cũ au
ctoꝛitate illi⁹ tutoꝛ. q̃ nō admistrabat. nunq̃d obligat̃ heredi
tati. ꝛ dꝛ ꝙ sic. q̃uis enim dict⁹ tutoꝛ non admistraret: tñ non
erat ei interdicta admistratio.

Ꝫ ꝓ epistolam.
Titi⁹ pupillus hẽbat seruũ ꝛ hẽbat tutoꝛẽ seiũ dictus
seru⁹ fuit institut⁹ hr̃s a gaio: ꝛ dict⁹ tutoꝛ absens misit epi/
stolã dicto seruo in q̃ iussit ei vt adiret hr̃ditatẽ dicti gaij ꝛ in
fi. epistole subscripsit dict⁹ tutoꝛ nomẽ suuꝫ. ꝛ postea decessit
dict⁹ tutoꝛ anteq̃ seru⁹ adiret ex epistola. ꝛ postea fu⁹ adiuit
nunq̃d obligat̃ dict⁹ pupill⁹ dicte hr̃ditati. ꝛ dꝛ ꝙ nō. ꝛ h.d.

Qlm qui. Titi⁹ fecit testm̃ ꝛ instituit sibi hr̃dem seium
postea fecit aliud testm̃ ꝛ instituit sibi eũdẽ seiũ. dubitat
aũt dict⁹ sei⁹ an posteri⁹ testm̃ sit falsum vel nō. nũquid er a/
liq̃ dictoꝛ testamẽtoꝛ põt adire hr̃ditatẽ. ꝛ dꝛ ꝙ nō. nō enim
põt dubitare de secũdo q̃n dubitet an primum valeat.

Filiusfa. Titi⁹ fili⁹ me⁹ imole exist̃s fuit hr̃s institutus.
a seio. ipe aũt me⁹ fili⁹ misit literas mihi bononie exist̃ti in q̃
bus ꝓtinebat̃ ꝙ sibi filio videbat̃ esse soluẽdo hr̃ditas dicti
tij. ꝛ iō volebat adire si mihi placebat. ego autẽ rescripsi ei ꝙ
q̃dã renũciabãt mihi dictã hereditatẽ nō esse soluendo. ꝛ ita
scripsi ei ꝙ ipse deberet diligẽti⁹ explorare an dicta hr̃ditas
esset soluẽdo: ꝛ ita adiret eã si idoneã cõpisset. fili⁹ aũt me⁹ p̃/
dicti meis liter̃ accepti hr̃ditatẽ adiuit nō explorãdo aliter. nũ
quid obligauit hr̃ditati me patrẽ. ꝛ dꝛ ꝙ non. sed q̃d si ita di
xisset dict⁹ fili⁹ in adeũdo adeo hr̃ditatẽ si soluẽdo est. nunq̃d

Qꝫ aditio. ꝛ dꝛ ꝙ nō. act⁹ ei legitimi nō recipiũt ꝓditiõeꝫ

Qlm heres. Quãuis fili⁹ in ptate pris ꝓstitut⁹ nō pos/
sit adire sine suo iussu. vt. ꝫ. l. prima. in fine. tñ si pr̃ ẽ furiosus
põt adire fili⁹ ab aliquo institut⁹. Qui ex parte. Institut
mihi hr̃dẽ titiũ ꝓ dimidia pure ꝛ ex alia dimidia instituit eun/
dẽ sub ꝓditiõe ꝛ decessit postea titi⁹ adiuit ꝓ dimidia pura pẽ
dẽte ꝓditiõe alteri⁹ dimidie. certe ex asse hr̃s est. sed ꝛ si dece/
dat titi⁹ p̃dict⁹ ante dictã ꝓdi. exñtẽ ꝛ postea extiterit ꝓditio.
nō solũ pars quã adiuit titi⁹ ptinet ad hr̃dẽ suũ. sed etiã pars
cui⁹ postea extitit ꝓditio nisi in ꝓditionalẽ ptẽ hũit titi⁹ substi
tutã. qꝛ tũc nō exñte ꝓdi. hẽbit eã substitut⁹. sed si eidem titio
dedi cohr̃des ꝛ cohr̃dũ partes aliq̃ rõne defecerũt: tacite ac/

Heres crescũt titio etiã inuito. ꝛ h.d.cũ tota lege. se.
qñq̃. Dicit. ꝫ. de here. instit. seru⁹ alien⁹. ꝙ seru⁹ alien⁹
põt hr̃s ab alio ĩstitui. pone g̃ ꝙ institui mihi hr̃dẽ titiũ ꝛ de
cessi. anteq̃ aũt ipse adierit hr̃ditatẽ meã seru⁹ hr̃ditari⁹ fuit a
semꝓnio institut⁹ hr̃s. ꝛ postea post aliq̃ tꝑs titi⁹ p̃dictus
adiuit. certe hẽbit idẽ titi⁹ nō solũ meã hereditatẽ. sed etiaꝫ il
lã hr̃ditatẽ i qua fuit ĩstitut⁹ seru⁹ hr̃ditari⁹: qꝛ ex quo semel
ita intelligit̃ fuisse su⁹ dict⁹ seru⁹ hr̃ditari⁹ statim cum decessi

Qlm hr̃ditate. Titi⁹ instituit ego testoꝛ.
sibi hr̃dẽ filiũ suum seium ꝛ gaiũ exñeũ pone. vel nō ex
neũ nō curo quẽlibet ꝓ dimidia ꝛ decessit. postea gai⁹ adiuit
hr̃ditatẽ ꝓ sua parte: ꝛ postea sei⁹ abstinuit se a sua parte. cer
te ꝓditio siue electio dar̃ dicto gaio: vt aut agnoscat totã here
ditatẽ aut dimittat eã totã. ꝛ b ad postulationẽ creditoꝛũ he
reditarioꝛ. ꝛ ita dict⁹ gai⁹ q̃ adiuerat ꝓ sua parte vt dictum
est: põt se abstinere a dicta sua parte ꝓpter seiũ suũ cohereꝺẽ
q̃ sei⁹ abstinuit se a sua parte vt dictũ est. q̃ gai⁹ ꝓ suã ꝓsonaꝫ
nō potẽt se abstinere. sed q̃d si dict⁹ gai⁹ eligat illã partẽ vt
abstineat se a tota hereditate ꝛ creditoꝛes hr̃ditarij dicant se
esse ꝓtẽtos sua sola portiõe. s. gaij. certe tũc non deferẽt eidem
gaio dicta ꝓditio siue electio. s. vt abstineat se a tota hr̃dita/
te aut nihil hẽat ĩmo necesse est ꝙ retineat ptẽ suã quã adiuit
ꝛ ꝓ ea rñdeat creditoꝛib⁹. ꝛ ab hꝫ eronerari nō põt idem gai⁹
ꝛ in eo casu dicti creditoꝛes debẽt se abstinere de ꝓueniendo
gaiũ ꝓ parte seij. a q̃ ipse sei⁹ abstinuit vt dictũ est. Itẽ in eo
dẽ casu dabũtur creditoꝛib⁹ actiões ei⁹ solius partis gaij quã
adiuit ipe gai⁹ ei gaio. i. ꝫ eũ gaiũ q̃ ꝓuenit̃ a dictis creditoꝛi
bus. sed q̃d si gai⁹ q̃ adiuit ꝓ sua parte decessit anteq̃ sei⁹ re/
pudiaret suã partẽ. ꝛ postea sei⁹ eã repudiauit. certe illa cõdi
tio siue electio dãda est hr̃di dicti gaij q̃ ipi gaio deferret si vi
ueret. s. vt aut a tota hr̃ditate recedat aut totã hẽat. ꝛ h.d. cũ

Lcessarijs. Institui mihi hr̃dẽ titiũ .l.seq.
ꝛ seiũ meos filios ꝛ decessit. certe q̃uis creditoꝛib⁹ hr̃di
tarijs iure ciuili reneant̃ dict⁹ titi⁹ ꝛ sei⁹. tñ si velit se a mea he
reditate abstinere p̃toꝛ pmittit eis ꝛ tũc nō agẽt ꝫ eos credi/
toꝛes hr̃ditarij. ꝛ b sunt ỹa siue erãt ipubẽs dict⁹ titi⁹ ꝛ scius
siue pubẽs. minoꝛes tñ. xxv. annoꝝ siue maioꝛes. xxvi. vel. xl.
anno. est tñ dꝛia inf̃ ipuberes minoꝛes. xiij. an. ꝛ minoꝛes. xxv.
qꝛ dicti ipuberes hñt abstinẽdi facultatẽ etiã si se immiscue/
rint hr̃ditati. p̃dicti aũt puberes ita demũ hñt a ꝓtoꝛe abstinẽ
di facultatẽ. si se hr̃ditati nō imiscuerũt succurrit tñ eis vt pos
sint se abstinere ex edicto de minoꝛib⁹. s. si ꝓbẽt hr̃ditatẽ esse
dãnosam. nã ꝛ eñei pubẽs hẽret sup̃ b integ. resti. illõ ãt qõ
dictũ est in suis ꝛ necessarijs hr̃dib⁹ nō hꝫ locũ in necessarijs
tm̃. i. in suis hr̃dib⁹ institut⁹. ill̃ ei nō pmittit̃ abstinẽ siue pubẽ

Ex sint siue ipubẽs ꝛ siue imiscuerũt se siue nō. ꝛ h.d.
pte. Stichũ fuũ meũ mihi ꝓ dimidia hr̃dẽ institui ꝛ seiũ
institui i alia dimidia ꝛ decessi. postea sei⁹ repudiauit ptẽ suaꝫ
certe erit ãmodo dict⁹ stich⁹ liber ꝛ hr̃s mihi i totũ ꝛ necessa/
riũ. Qꝫ quõ erit liber cũ cohẽs su⁹ nō adiuerit vt dictũ ẽ. cer/
te nō vr̃ ꝙ eo casu hr̃e ẽbeat libertatẽ: qꝛ cũ instituo mihi vnũ
hr̃dẽ liberꝫ ꝛ fuo meo do libertatẽ ꝓ aditiõeꝫ hr̃dis ꝓseq̃
tẽ fu⁹ libertatẽ. b ãt hr̃s liber. i. sei⁹ nō adiuit. fꝫ certe p̃dẽa non
ob. qꝛ b casu ipe fu⁹ fuit institut⁹ vt dꝫ est q̃ casu accipit a se li
bertatẽ: ꝛ nō a cohr̃de. si ãt ital diriſſez ego testō: instituo mihi
seiũ ꝓ dimidia: ꝛ cũ mihi sei⁹ hr̃s erit stich⁹ liber ꝛ hr̃s esto.
tũc repudiãte seio nō esset stich⁹ liber ꝛ hr̃s. ꝛ h.d.

QUi patri. Filiũ meũ ipuberẽ istitui mihi hr̃dẽ .p dimidiã & titiũ .p dimidia alia. & p̃ ea ita diri. si filiꝰ ipubes erit mihi hr̃s & in pupillari etate decesserit substituo ei titium hr̃dẽ suũ. & postea decessi & titiꝰ extitit mihi hr̃s .p sua parte & in pupillari etate decessit. nunq̃d dictꝰ titiꝰ põt p̃termittere impubere. & postea impubes extitit mihi hr̃s .p sua parte & in pupillaris hr̃ditatẽ quã hz etiã aliũde q̃ a pr̃e. & dz q̃ nõ. Sed q̃d si dictꝰ titiꝰ q̃ .p sua parte adiuit decessit viuẽte dicto impubere & habuit hr̃dẽ scieũ. & postea decessit impubes. nunq̃d seiꝰ heres titij erit necessariꝰ hr̃s impuberꝭ. & dz q̃ sic. nã cũ hr̃ditatis paterne aditio obliget titiũ viuẽtẽ etiã inuitũ vt dictũ est. existimãdũ est dictã hr̃ditatẽ impuberꝭ priuilegi hr̃ditati paterne & acqrí iure accrescẽdi cuicũq; hr̃di meo q̃ sum pr̃ impubere hr̃s hr̃dis testõrꝭ est hr̃s: q̃ accrescit ei seio hr̃ditas dictu .i. sibi hr̃dẽ solũ seiũ filiũ suũ emancipatũ. & ita postea dixit si filiꝰ me. mihi hr̃s nõ erit stichꝰ seruũ meũ iubeo liberus esse & mihi hr̃dẽ. & postea decessit dictꝰ testõ: seiꝰ fingẽs pr̃es suũ fuisse dementẽ eo tpe quo eũ instituit. omisit hr̃ditatez ex testõ & petijt bonoꝝ possessionem ab intestato: & ab intestato dixerit & male seiũ ex testõ hr̃dẽ esse. & est rõ q̃re male dixerit: qꝛ eũ dictꝰ seiꝰ noluit ad se ptinere hr̃ditatẽ ad se ex testamẽto delatã: & ex alia parte edicti bonoꝝ possessionẽ petijt. id est ab intestato vt dictũ est. nõ põt videri .p hr̃de ex testõ gessisse seiũ & gaiũ maiores & decessi. & ipsi adierũt hereditatẽ suã. & dimisit. certe ei partis titij dar̃ bonoꝝ possessio creditoꝛib⁹ hr̃ditarijs. nõ aũt cogunt̃ suscipe onꝰ dicte partꝭ seiꝰ

Antisti⁹ labeo, & gaiꝰ titij cohr̃des. & .h.o.

Ego taliter mihi titiũ heredẽ instituí titiꝰ hr̃s mihi esto si iurauerit se capitoliũ ascẽdisse & decessi. postea titiꝰ volens mihi heres existere iurauit se capitoliũ ascendisse. nunq̃d erit statim mihi heres. & dz q̃ sic. hz antisti⁹ labeo diceret õrium. & male. Si seruꝰ. Titiꝰ instituit sibi heredẽ stichũ seruũ meum & ego iussi eũ adire: & postea eũdẽ alienaui anteq̃ adiret in seiũ. certe nõ poterit stichꝰ adire nisi habeat iussuz noui dñi Sedo dicit q̃ furiosus nõ põt sibi acqrẽ cõmodũ hereditatꝭ ex testõ nisi instituat̃ a pr̃e vel dño suo: qꝛ tũc sibi etiã inuito acqrit. p fuũ aũt vl̃ filiũ suũ põt sibi acqrere hereditatẽ dictꝰ

Seruus duoꝝ. Stichus furiosus. & .h.o.

seruꝰ meꝰ & titij fuit heres institutꝰ a seio & ego sol⁹ iussi eũ adire: & adiuit. & postea ego & titiꝰ p̃dictꝰ manumisimꝰ eũ: certe dicte hereditatꝭ habeo ego, dimidiã. & alia dimidiã ipse stichꝰ manumissus si eã adeat; sed & si dictꝰ seiꝰ testator dedit eidẽ stichο substitutũ: & manumissus: postea stichꝰ adeat .p dimidia vt dictũ est substitutꝰ locũ nõ hẽbit. hz q̃d si ego & dictꝰ titiꝰ instituím⁹ heredẽ dictũ nostrũ seruum. certe nõ poterit se abstinere ab hereditate alicuiꝰ nostrũ. Itẽ q̃d si dictꝰ stichus meꝰ & titij q̃ fuit institutꝰ a seio adiuit iussu meo tũc & non fuit a nobis postea manumissus. certe anteq̃ titiꝰ eũ adire iubeat nõ .p maiori parte heredẽ me facit q̃ .p dñica. postea autẽ q̃ scit. si aũt dictꝰ titiꝰ postea iuberet adire acqrereť eidẽ tirõ sua pars: nec obesit eidẽ titio mea festinatio q̃ pius iussi seruũ adire: qꝛ cũ ipse seruꝰ adiuit meo solo iussu nõ videť venire ad dictã hereditatẽ ex testõ quo sint ei date plures portiões. quo q̃ dẽ casu nõ est opꝰ nisi semel adire. vt .j. e. si solus. imo videtur venire ex iussu meo & titij q̃ sumꝰ sui dñi. & bñ cã nostre p̃dicte vtilitatis. & .h.o. cũ q̃tuoꝝ legibꝰ. seq.

Claudiu. Instituí mihi heredẽ titium. & si titius heres nõ erit: substituí ei meuiũ: & si meuiꝰ heres nõ erit substituí ei gaiũ. & postea decessi. certe q̃ diu institutus admitti põt nõ põt admitti substitutꝰ aliq̃s. q̃d q̃ si titiꝰ institutꝰ & substitutũ suũ in ẋbis. & nõ adit nec repudiat. certe dz p̃tor ita dicẽ titio p̃mo instituto statuo octo dies vt adeat. & si nõ adierit infra dictũ tp̃s denego ei ab inde in antea actões hereditarias & in eũ casum statuo mcuio secũdo instituto alios octo dies & si nõ adierit infra dictũ tp̃s denego ei secũdo ab inde in ãtea actiões hereditarias: & in eũ casum volo q̃ gaiꝰ tertio institutus hẽat hr̃ditatẽ. intra diẽ igit̃ p̃ p̃stitutũ nõ põt substitutꝰ .p mi adire hr̃di. vl̃ gerẽ .p hr̃de & dz si deliberãte p̃ ẽdat scõs & postea p̃mꝰ repudiet ipse tertio gradu scriptꝰ põt succedere.

Plurũ. Instituí mihi heredẽ titiũ & seiũ. & de duob⁹ meis ẽsanguineis nihil diri & decessi. certe instituti p̃us possunt hr̃e hr̃ditatẽ meã si volũt vel p̃us possunt repudiare si volũt q̃ dicti duo mei ẽsanguinei põt hr̃e vel repudiare .p uo enim dz incipi a scriptꝭ. & postea dz fieri trãsit⁹ ad eos qui veniũt ab intestato. & idez est si ille q̃ veniret ab intestato sit a me institutꝰ. nã nõ põt adire vel repudiare ab intestato: dõec põt adire vel repudiare ex testõ. & qõ diri in hereditate de in re ciuili hz locũ in bonoꝝ poss. de iure p̃tor io. Sed q̃d si ille q̃ succederet mihi ab intestato fuit a me institutꝰ sub ẽditione si nauis ex asia venerit. nõ põt certe adire vel repudiare ab intestato donec existat dicta ẽditio sub q̃ a me institutus fuit. hz post existẽtiã dicte ẽditiõis põt repudiare in vtroq; modo .i. ex testõ & ab intestato: & in eo casu creditores hereditarij pos

Seruũ q̃s. Titiꝰ seruũ sidebũt bona hr̃ditaria. seij ab hostib⁹ captũ redemit bona fide & postea fecit testamẽtũ dictꝰ titiꝰ & dictũ seruũ cũ libertate instituit sibi here dez. certe erit dictꝰ seruꝰ liber. & dicti titij hr̃s necessariꝰ. hz tñ dictꝰ seruꝰ nũc liber effect̃ p̃stare dicto seio p̃mo suo dño existimationẽ sui ipsi⁹. aut si nõ p̃stet remanet ei obligat̃ donec soluat ei dictã extimationẽ. & rõ est plana in litera. sed q̃d si dictꝰ seiꝰ dñs seruũ vẽdidit dicto titio dictũ seruũ nõ ab hostib⁹ captũ eo pacto: vt eũ manumitteret infra mẽses dictꝰ titius. & postea idẽ titiꝰ instituit añ mẽses eũdẽ seruũ heredẽ cũ liberta te. nunq̃d põt se seruꝰ abstinere ab hr̃ditate eiꝰ. & dz q̃ sic: p̃tor rito mẽse. nõ aũt añ mẽses sicut euenit in eo semo testõris cui ipse testõr dedit libertatẽ fideicõmissariã sub ẽditiõe aliq̃. & heres dictũ seruũ añ ẽditionẽ instituit sibi heredẽ cuꝫ libertate. q̃ quidẽ seruꝰ est heredi heres necessariꝰ añ dictã ẽditionẽ existentẽ: & post ẽditionẽ volũtariꝰ. Itẽ q̃d si seruꝰ titij dedit eidẽ titio nũmos. vt sẽ titiꝰ eũ manumitteret. & ipse titius nõ manumisit eũ. sed instituit eũ cũ libertate. nunq̃d erit eidem titio hr̃s necessarius. & dz q̃ nõ. imo succurrit̃ ei vt sit voluntariꝰ. Pretor ait. dictũ est. ꝭ. e. l. necessariꝰ. q̃ p̃tor dat ab stinẽdi facultatẽ hr̃dib⁹ suis & necessarijs q̃ de iure ciuili sunt etiã inuiti heredes. nũc ponit idẽ p̃tor q̃dã suũ edictũ. ita dicẽs si per eũ. eã ve heredẽ factũ fuerit vt aliq̃d ãmouereť ex ea hereditate q̃ ei delata est abstinẽdi bñficiũ nõ hẽbit. diẽ post ea vlpian⁹ ex quo dixit p̃tor si per eum eã ve heredem factũ fuerit vt aliq̃d ammouereť ex ea hereditate q̃ ei delata est abstinendi beneficium non habebit. vt dictum est. ergo siue ipe heres ãmouerit siue amouendum per alios curauerit. habebit locum dictum edictuz. siue ergo aliquid celauerit interuerterit vel cõsumpserit ex dicta hereditate ãmouisse videť. Itez habebit locum dictum edictũ siue vna res siue plures ãmote fuerint. & siue res ãmote sint ex ea hereditate siue ad eam pertineant. non autem videtur heres amouisse si rem abstulit nõ putans eam esse hereditariam. Item non habeat locum dictum edictum si se abstinuit & postea amouit eam. nam non valebit p̃opter hoc minus abstẽtio; tenebit̃ tamẽ b̃ casu creditoribus actione furti.

Si quis heres. Instituí mihi hr̃dẽ titiũ ita vt intra diez pasche adeat hr̃ditatẽ & si nõ ita adiret substituí ei seiũ & decessi. & postea titiꝰ decessit p octo dies pone añ pascha. & anteq̃ adiret: certe nõ dz seiꝰ substitutꝰ expectare pascha vt adire possit immo statim adire põt.

Si q̃s nõ. Titiꝰ hñs filiũ & libertũ decessit. postea filius nõ extitit ei hr̃s sed paup exñs q̃si filios p̃moni petebat

alīnēta a dicto liberto.nunq̃d videt ꝓpt̃ hoc ūmmiscere se bonis paternis.ꝛ dr q̃ nō

Q Si putat. Jnstituí mihí heredē titiū sub ꝺditōne si dare seio quinq̃z ꝛ decessi: titius putās se iussuz dare decē dedit.ꝛ seio.ꝛ certe adeūdo postea efficit hr̃s. sec⁹ tñ esset ecōtra:puta si iussi eū dare decē.ꝛ ipse putans se iussum dare q̃nq̃.dedit q̃nq̃.nā hoc casu nō implet ꝺditionē. si tñ dederit dicto seio alia q̃nq̃ erit impleta ꝺditio ꝛ adire poterit.

Q Qui bona. Titi⁹ putās se nō esse liberū:sed meū seruum. seruiebat mihí bona fide tanq̃ me⁹ seru⁹.ꝛ ita seruiēs fuit heres instítut⁹ a seio:ꝛ iussu meo adiuit.postea apparuit eū liberū esse.nunq̃d creditores dicti seij poterūt eū q̃uenire: ꝛ dr q̃ nō:nō enim est obligat⁹ ꝓpter dictā aditionē.ꝛ idē est in hoc alio casu.gat⁹ dedit libertatē sticho seruo suo sub ꝺditione.si nauis ex asia venerit.ꝛ instituit sibí hr̃dē sempronīū ꝛ decessit postea pēdēte dicta ꝺditiōe libertat⁹ sei⁹ restituit sibí hr̃dē dictū stichū ꝛ dict⁹ semproni⁹ heres gaij iussit dictū stichū adire dictā hr̃ditatē seij.ꝛ postea extitit dicta ꝺditio ignorāte dicto sticho:ꝛ sic ignorās dict⁹ stich⁹ fuit factus liber.ꝛ postea adiuit ex dicto iussu hr̃dis.nā nō obligat hr̃ditati dict⁹ stich⁹ sec⁹ aūt si dict⁹ stich⁹ nō errabat in libertate sua tpe quo adiuit sed dubitabat q: tūc adeūdo bū esset hr̃s.

Q Ex semisse. Sei⁹ instituit sibí hr̃dē titiū in sex vncijs ꝛ decessit.titi⁹ aūt credēs se institutum tñ in trib⁹ vncijs adiuit vel bonoꝝ possessionē petijt ꝓ trib⁹ vncijs tñ.nunq̃d valet qđ egit.ꝛ dr q̃ nō.

Q Si tu ex parte. Titi⁹ instituit me heredē in duab⁹ vncijs hr̃ditat⁹ sue sub ꝺditiōe ꝛ seiū in.x.vncijs instituit. Jtē substituit me eidē seio ꝛ decessit.postea pēdēte ꝺditione mee part⁹ sei⁹ omisit suā partē:ꝛ ego adiui partē suā ex substitutione.ꝛ postea extitit ꝺditio dicte mee instōnis.nunq̃d hēo necesse adire ꝓ mea parte.ꝛ dr q̃ nō.imo ptinet ad me dicta pars in q̃ fui institut⁹ etiā sine aditione.sufficit enim q̃ adiui ex substone. Jtē q̃d si ego exp̃sse dixi me nolle hr̃e ex instōne dictaz meā partē:certe nō hēo eā tanq̃ ex aditiōe.ꝛ.h.d.credo tñ q̃ accresceret mihí pars repudiata a me.ſz pone q̃ dict⁹ titi⁹ me⁹ ꝺsanguine⁹ instituit me solū hr̃dē cui⁹ q̃dē hr̃ditatē habere ab intestato si me nō instituisset.nunq̃d possuz simul repudiare ex testō ꝛ ab intestato.ꝛ videt q̃ nō anteq̃ qz anteq̃ repudiauerim ex testō nō ptinet ad me ab intestato:ꝛ ita nō possū repudiare ab intestato cū ad me adhuc nō ptineat. dr tamen hic q̃ possuz siml' vtrāq̃z repudiare.ꝛ eo casu intelligor ꝓius repudiare ex testō.ꝛ postea statim eodē momēto intelligor repudiare ab inte.ſicut ídeo: ante repudiare ex testō.ꝛ postea ab intestato acq̃rere eo casu qñ volo ab intestato adire hr̃ditatē dicti titij mei ꝺsangainei ꝛ repudiare ex testō.ꝛ b̃ est verꝝ si scio ex testō mihí cōpetere:qz si ignorarē me institutū a dōo titio nō possem repudiare ex testō.vt.s̄.e.nec hís.ſ.heres.ꝛ b̃

Q Clo fratres. Titi⁹ ꝺicūt iste due leges ꝛ seius fratres hēbāt bona eoꝝ cōia q̃ pater eoꝝ eis reliq̃rat.titi⁹ aūt ꝑ dict⁹ decessit sine filijs ab intestato.sei⁹ autē fratet ei⁹ reb⁹ cōib⁹ vsus fuit cū sciret eū mortuū.nunq̃d videtur ꝓpter b̃ se obligasse hr̃ditati fratris.ꝛ dr q̃ nō.nisi eo animo fecit q̃ vellet hr̃s esse ꝛ videt hr̃e animū vt sit heres si in aliq̃ re cōi interponeret dationē suā vltra q̃ ipe in ea pte hr̃et

Q Lacet quotiēs. Filí⁹ me⁹ vel seru⁹ fuit hr̃s institutus a titio ꝛ meo iussu adiuit.certe statiz mihí acq̃rit hr̃ditas ita q̃ nullo momēto pmanet apō filiū vel seruū.

Q Si solus. Titi⁹ instituit me hereē in.iiij.vncijs hr̃ditatis sue.ꝛ p⁹ ea istituit me i alijs.iiij.ꝛ p⁹ ea i alijs.iiij.ꝛ ōcessit ego aūt volo vnā ptē repudiare.ꝛ aliā hr̃e.certe nō possum b̃ facere.ꝛ idē est si habeā substitutū in aliq̃ vel aliq̃b⁹ dictarū partiū.sed ꝛ si instituit seiū in trib⁹ vncijs.ꝛ gaiū i trib⁹.ꝛ me in trib⁹ vncijs.idē erit .ſ.vt si adiuero vnā partē acq̃rā ossies alias si tñ sint alie mihí delate.vt qz sunt mihí date pure vel i diē vel sub ꝺditiōe.ꝛ extitit ꝺditio vel venit dies. Jtem si seruus. Titi⁹ instituit sibí hr̃dē seruū meū in trib⁹ vncijs here ditatis sue pure,ꝛ in alijs trib⁹ sub ꝺditōe.ꝛ seiū instituit i sex vncijs.ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹.ꝛ postea dic⁹ me⁹ seruus adiuit iussu meo quo ad tres vncias sibí pure datas a titio ꝑ dicto.ꝛ postea eū manumisi:ꝛ postea extitit ꝺditio aliaꝝ ꝑdictaꝝ triū vnciaꝝ ei sub ꝺditiōe relictaꝝ.certe ꝑme tres vncie acq̃runt mihí ꝛ scōe tres vncie acq̃runt.dicto meo seruo.ꝛ est rō q̃re nō mihí sed ei acq̃runt dicte tres vncie ꝺditionales.qz omnia paria ꝓmanere debēt in id tp̃us quo ꝺditionalis portionis cōditio extet vt acq̃rat mihí dño cui p̃ portio acq̃sita est. in nostro aūt casu nō pmāserūt mihí dño cui acq̃sita est portio paria id est in eodez statu eo q̃ seruū manumisi:igitur mihí dño nō acq̃rit portio ꝺditionaliter dicto meo fuo data sed q̃d si dict⁹ me⁹ seru⁹ erat adhuc in mea ptāte tpe dicte cōditiōis exñs.nunq̃d acq̃rit mihí dicta portio ꝺditionalis sine alia aditiōe seruí facta iussu meo,ꝛ videt q̃ sic.qz b̃ euenit in libero instituto partim pure ꝛ parti sub ꝺditiōe q̃ q̃dē si adeat ex pura parte:ꝛ postea veniat ꝺditio partis acq̃rit ei ꝺditionalis sine noua aditiōe.vt.s̄.e.l.ſ.idē puto.sed in hoc casu nō est ita.immo adire dz iterū seru⁹ iussu meo.ad b̃ vt mihí acq̃rat partē ꝺditionalē factā purā ꝑ ꝺditiōis existētiā. ꝛ sic est differētia vtrū liber instituat in diuersis partib⁹ pure ꝛ sub cōditione an seru⁹ alienus.

Q Otiēs. Jnstituí mihí heredē titiuz in sex vncijs.ꝛ seiū in alijs sex.ꝛ ita postea dixi si seius mihí heres nō erit: substituo ei dōz titiū.ꝛ postea decessi.ꝛ p⁹ ea titi⁹ adiuit hēdi. meā ꝑ sua pte.ꝛ postea sei⁹ repudiauit,ꝑ sua pte.nunq̃d pars seij ptinet ad titiū sine alia aditiōe eo q̃ substitut⁹ fuit ei.ꝛ dr q̃ sic.sec⁹ aūt si dict⁹ titi⁹ decessisset anteq̃ sei⁹ suā repudiarz partē.qz tūc repudiāte postea seio nō trāsfert nec trāstulit titi⁹ ad hr̃dē suū substōnē.nō enim erat titi⁹ tpe repudiationis seij in ea cā vt acquirere sibí potuerit.quia mortuus erat vt dictum est.ꝛ iō nec cū noua aditiōe heredis titij nec sine aditōe hz hr̃s titij partē seij.ꝛ b̃ vult dicere.

Q Jseru⁹ eius. Titi⁹ fuit in insulā deportat⁹.ꝛ ita ex testamēto cape nō pōt.postea sei⁹ instituit sibí hr̃dē stichus fuū eiusdē titij q̃ titi⁹ ex testō cape nō pōt vt dictū est.ꝛ dr.C. de he.ist̄i.l.i.ꝛ decessit dict⁹ sei⁹:ꝑ ea dict⁹ titi⁹ māumisit dictū fuū antēq̃ ipse fu⁹ adiret dictā hr̃ditatē iussu ipsius titij dñi nūq̃d ipe manumissus admitteret adhr̃ditatē.ꝛ dr q̃ sic.ꝛ idē esset.si titi⁹ eūdē seruū alienasset in gaiū antēq̃ ipse seru⁹ adiret iussu ipsius titij.nā admitteret tūc gai⁹ ad hereditatē seiana. Sed q̃d si dict⁹ sei⁹ dñs dicti sticht a seio istituti erat talꝑ sona q̃ poterat cape ptē tñ dōe hr̃ditat⁹.puta qz erat filí⁹ natural' dicti seij:ꝛ sic nō p̃t cape ex hr̃ditate prīs vltra vnaz vnciā filijs legitimis ꝛ naturalib⁹ extātib⁹.vt i auc.q̃.mo.na. ef.sui.ſ.discret⁹.certe idē ē i ea pte quā cape nō p̃t.qđ dōz ē.si ī eo toto qđ cape nō p̃t dñs fuí istituti.ſ.vt si añq̃z fu⁹ su⁹ adeat iussu suo māumittat eū vl' alienet eū i gaiū.ipe māumissus admittat ad eā ptē hr̃di.i q̃ istitut⁹ fuit quā dñs su⁹ cape nō poterat vl' cū fuit alienat⁹ fu⁹ admittat gai⁹ ēptor.ꝛ b̃ ꝺa si titi⁹ māumisit dōz fuū vl' alienauit bōa fide ꝛ nō i fraudē.l. q̃ ꝓhibet eū titiū cape totā hr̃di.datā fuo suo vl' ēt ptē.si aūt māumisisz i fraudē dōaz legū q̃s q̃dē.s̄.noiauí.vl' ēt aliēasz pacisc̄edo forte cū eo de māumittēdo vl' cū ēptore fuí istituti vt ei nō capaci i totū vl' i ptē restitueret.postea hr̃ditatē non admitteret ad hr̃ditatē dict⁹ māumissus vel emptor.

Q Jtotā. Jnstituí mihí hr̃dē titiū i sex vn.ꝛ rogaui eū vt restitueret eas cuidā nō capaci.ꝛ ipe mihí sup b̃ tacitꝫ fidē accōmodauit.ꝛ sic dz eas pdere ꝛ dz eas hr̃e fiscus.vt.ſ.de iure fis.nō intelligit.ſ.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.ꝛ postea istituí mihí hr̃dē seiuz in alij ser vncijs:ꝛ posteā decessi.ꝛ postea titi⁹ adiuit hr̃ditatem meā ꝑ sua parte p̃dicta.ꝛ postea sei⁹ suā repudiauit. nunq̃d pars seij repudiata accrescit titio.ꝛ dr q̃ nō.q̃uis ei titi⁹ adiuerit ꝑ sua parte.tñ eā nō videt hr̃e eo q̃ fisc⁹ p̃t ei auferre. vt dictū est.vñ cū fingat nō hr̃e suā partē.nō p̃t sibí accrescē

Q Entre. Ego hñs vxorē p̃gnātē ꝛ si ps cohr̃dis sui liū emācipatū feci test.ꝛ istituí mihí hr̃dē filiū p̃dz ꝛ vē trē ꝑterī ꝛ decessi,nunq̃d ex testō p̃t mihí succedē dict⁹ meus

fili⁹ anteq̄ posthum⁹ p̄terit⁹ nascat̃. τ dꝛ ꝙ nõ. qꝛ h̃ditas nõ deferẽ ex testõ q̄diu põt rũpi testm̃. sed tũc demũ potest mihi succedere dict⁹ me⁹ fili⁹ cũ certũ erit posthumũ nõ nasciturum τ ita nõ põt posse p eũ rũpi testm̃. sed q̃d si dict⁹ fili⁹ decedat anteq̄ certũ sit posthumũ nascituꝝ vel nõ nascituꝝ. distingue aut vxoꝛ mea hēbat vacuũ vētrē: aut plenũ. si vacuũ τ dictus fili⁹ emãcipat⁹ h̃ sciebat certe h̃s mihi fuisse itellig̃ dict⁹ me⁹ fili⁹. τ sic h̃des ei⁹ habebũt h̃ditatē meã. si aũt h̃ ignoꝛabat dict⁹ me⁹ fili⁹ nõ intelligit̃ mihi fuisse h̃s. si aũt hēbat vxoꝛ mea vētrē plenũ: τ dict⁹ me⁹ fili⁹ decessit anteq̄ certũ eēt posthumũ nascituꝝ vel nõ nascituꝝ. τ postea certũ factũ fuit posthumũ nõ nascituꝝ: vt qꝛ fec̃ vxoꝛ mea abortũ. nunq̃d subueniet̃ dicto meo filio p p̄toꝛē vt h̃s su⁹ hēat totã h̃ditatē meam. τ dꝛ ꝙ sic. qꝛ h̃ditatē meã habitur⁹ esset si viu⁹ esset tēpore quo certũ factũ fuit posthumũ nõ nascituꝝ. τ idē p oĩa essꝫ si ex̃neũ instituissem posthumo p̄terito p̄terq̄ in vno. qꝛ extrane⁹ decedēs anteq̄ certũ sit posthumũ nascituꝝ. vel nõ transmittit aliq̃d de h̃ditate mea ad h̃dē suũ etiaꝫ si posthumus postea nõ nascat̃. τ. h. d. in p̄mo rñso τ scd̃o τ tertio τ in q̃nto si aũt filiũ i ptãte mea ɔstitutũ instituissꝫ τ posthumũ p̄terijssem hēret locũ p̄mũ rñsum hui⁹ .l. τ scd̃ꝫ τ q̃rtũ qd̃ incipit. g̃ si vētre τc. vsq3 illuc eadē rõ τc. τ est plana hec lex.

SJ met⁹. Ego h̃ns multos creditoꝛes institui mihi heredē titiũ τ decessi. postea creditoꝛes intulerũt metũ titio τ fecerũt eũ adire p vim. certe dꝫ h̃re titi⁹ bñficiũ abstinēdi.

PAntoni⁹. Quidã bononiensis noīe pãtoni⁹ auit⁹ fuit missus in quãdã p̄uinciã noīe ciliciam cã reipublice bononie τ cũ ibi esset titi⁹ vicin⁹ su⁹ bonoñ. instituit eũ heredē. ipe aũt pãto. decessit in cilicia ex̃ns anteq̄ sciret se h̃dem institutuꝫ τ añ diē p̄finitũ ad petēdã bonoꝝ poss. qd̃ est cētũ dieꝝ. vt. ĩ. de suc. edicto. l. i. §. qd̃ dicim⁹. p̄curatoꝛ tñ su⁹ quē bononie reliq̃rat petierat bonoꝝ pos noīe ei⁹. venit h̃s ipsi⁹ pãtonij et habuit ɔsiliũ cũ sapientib⁹: τ petijt ab eis vtrũ posset h̃re ratũ petitionē bonoꝝ possessiõis quã fecit p̄curatoꝛ pãtonij. et ipsi rñderũt ei ꝙ nõ. eo ꝙ nunq̄ trãsit ad h̃dē bonoꝝ possessio nisi fuit petita a defuncto vl' rata habita p eũ petitio quã p eo fecit p̄curatoꝛ su⁹. vt. ĩ. de bo. poss. post. l. iij. §. acq̃rē. vnde ipse h̃s pãtonij petijt integrã restõnē noīe ipsi⁹ pantonij eo ꝙ fuit lesus pãtoni⁹ p̄pter abñtiã reipu. bononie vt dēm est. nunq̃d põt eã restõnē impetrare. τ dꝛ ꝙ non. de stricto iure qꝛ sicut dictũ est auit⁹ decessit intra diē aditiõis siue petitõis bonoꝝ possessiõis: τ sic nõ hēbat pãtoni⁹ tpe moꝛt] sue in integrũ restõnē. cũ adhuc ipo iure bonoꝝ poss. petere poterat. si nõ poterat ipe pãtoni⁹ petere in integrũ restõnē. g̃ ad heredē suũ nõ trãsmisit petitionē ipsius restõnis. dꝛ tñ hic in fine. ꝙ de humanitate siue eq̃tate possit h̃s pãtonij petere in integ. restitutionē. τ sic impatoꝛ pius ɔstituit in quodaꝫ alio q̃ legatiõis cã p ciuitate sua erat rome. τ rome decessit vt fecit pãtonius in cilicia. τ idē instituit in quodã filio q̃ absens amiserat possessionē matris sibi delatã. nã ɔstituit restõnē in integruꝫ eũ h̃re. nõ habita distinctiõe stricti iur] p̄dicti. ¶ Rei p̄duellionis. Quidã puta titi⁹ instituit sibi h̃dē filiũ suũ τ decessit τ post moꝛtē suã fuit accusat⁹ de crimine p̄duellionis. i. ꝙ aliq̃d molit⁹ fuit ɔ̄ impatoē. fili⁹ aũt cert⁹ erat ꝙ pater nõ cõmiserat dictũ crimē. nunq̃d põt sibi q̃rere h̃ditatē p̃ris. τ dicitur ꝙ sic. si aũt nõ esset certus nõ posset q̃rere. qꝛ dꝫ eã tunc fiscus h̃re. ¶ Pro herede. Titi⁹ ab intestato moꝛiēs fecit codicillos: τ in eis petijt ab h̃de suo vt manumitteret seruos m̃ris sue titij q̄ mater decesserat ab intestato. Itē p̄cepit eidē suo heredi vt sibi h̃di τ parētib⁹ suis institueret monumētũ i possessiõe dicte sue matris. nunq̃d p̄pter p̄dicta videt̃ dict⁹ titi⁹ gessisse p h̃de in bonis matris. τ dꝛ ꝙ sic. sed pone ꝙ dictus titi⁹ abstinuit se ab h̃ditate p̃ris τ h̃ditatē m̃ris adiuit titi⁹ τ possedit agrũ p̃nũ tanq̄ maternũ. s. credēs eũ esse m̃num. nunq̃d p̄pter h̃ videt̃ amisisse abstinēdi ɔsiliuꝫ qd̃ habuit in bonis p̃ris. τ dꝛ ꝙ nõ. ɔueniēs est eniꝫ eũ demũ bonis paternis se videri immiscuisse q̃ aliq̃d faciēdo p h̃de gerere videretur etiã si nõ esset in ptãte p̃ris qd̃ q̃dã nõ repiri casu supꝛa posito. sed pone ꝙ dict⁹ titi⁹ q̃ adiuit h̃ditatē matris vt dēm est erat pupillus. τ erat creditoꝛ matris. τ ita p̄pter aditioneꝫ ɔfuse fuerũt actões sue. τ pone ꝙ ipse in integrũ restitut⁹ fuit ab onerib⁹ h̃ditarijs. certe debēt ei restitui dicte actiões ɔfuse. Item q̃d si dictus titius retinuit tanq̄ ex h̃ditate matris quãdã domũ pignoꝛi datã matri. certe p h̃de gerere videt̃ in bonis maternis. τ idē est si alienã rē nõ pignoꝛatã m̃ri possedit vt hereditariã: qꝛ etiã ille gerē videt̃ p h̃de q̃ aio agnoscit possessionē: lꝫ nihil ɔtingat h̃ditariũ vt fuit in dict] duobus casib⁹ p̄xime posit]. τ. h. d. vsq3 ad. l. si pupillus.

SJ pupillus. Pupillus imiscuit se h̃ditati p̃ris τ creditoꝛib⁹ h̃ditarijs dedit fideiussoꝛes. postea p ĩ integrũ restõnē abstinuit se a dicta h̃ditate: τ ita liberatus fuit a dictis creditoꝛib⁹. certe τ fideiussoꝛib⁹ p̄dict] succurrēdum est. Scd̃o dicit ꝙ h̃ditas iure ciuili p p̄curatoꝛē acq̃ri non põt. Tertio dicit. filiusfa. miles instituit sibi h̃dē filiũ suũ τ fili⁹ militis adiuit iussu aui sui. nunq̃d acq̃rit auo τ dꝛ ꝙ sic. τ plana ratio est in litera.

SJ is q̃. Ego habēs multos creditoꝛes institui mihi h̃dē filiũ meũ τ decessi: τ fili⁹ p̄dict⁹ se ab h̃ditate mea abstinuit τ cũ creditoꝛes mei possiderēt bona h̃ditaria p fraudē supposuit dict⁹ me⁹ fili⁹ quõdaꝫ q̃ emeret dicta bona τ sibi filio donaret. certe põt ɔueniri dictus filius a creditoꝛibus ac si se immiscuisset bonis meis.

FJliusfa. Filius me⁹ titi⁹ duxit vxoꝛē seiã. τ habuit ex ea filios τ ipa postea intestata decessit. τ filij sui adiuerũt h̃ditatē ei⁹ mulier] iussu dicti mei filij eoꝝ patris. τ non meo. nunq̃d mihi acq̃rũt dictã h̃ditatē. τ dꝛ ꝙ nõ.

PAter filio. Si fili⁹ me⁹ institut⁹ est h̃s ab aliquo τ ego iubeo eũ adire nõ valet iussus. nisi ego sim cert⁹ vtrũ fili⁹ sit institut⁹ ex asse. vel ex parte. vel ex instõne vel substõne: vl' ex testõ vl' ab intes. τ nõ nocꝫ si ego sũ mut⁹. dũ tñ nõ careã itellectu. nã nutu substituē possũ τ si scio l̃ras possũ scribē ꝙ iubeo eũ adire. τ idē est si seru⁹ me⁹ sit institut⁹. sꝫ τ si ipse fu⁹ sit mutus iussu meo p herede gerēdo obligat me h̃ditati.

QUi suꝑstitis. Repudiaui h̃ditatē titij viuētis. τ postea decessit dict⁹ titi⁹ τ instituit me h̃dē. nunq̃d possem adire h̃ditatē ei⁹ de iure ciuili vel bonoꝝ poss. petere de iure p̄toꝛio. τ dꝛ ꝙ sic. qꝛ repudiaui illud qd̃ mihi nõ competebat τ scias ꝙ recusatio h̃ditat] põt fieri nõ tñ ṽbis. sed etiaꝫ re puta abijciēdo a me res h̃ditarias. sꝫ q̃d si ego q̃ gessi p herede extimabã me esse pupillũ cũ essem pubes: τ ita errabam in etate mea. certe nihilomin⁹ ero h̃s. τ. h. d.

CLodius. Quidã noīe est clodi⁹ fecit de iure testamētuꝫ τ instituit i eo sibi hēdē titiũ τ postea fec̃ nõ de iure aliõ testamētũ τ instituit sibi eũdē titiũ τ decessit titi⁹ cuꝫ putaret valere secũdũ testamētũ τ ex eo adiuit: τ postea nolebat ipse adire ex p̄mo cum nihil valeret aditio ex secũdo nunq̃d põt τ p̄nũciauit p papinian⁹ decessisse intestatum clodium qui titius adeũdo ex secũdo testõ videt̃ repudiasse ex p̄. τ qꝛ aditio non valuit ex secũdo, sed ipse male dixit, nõ ei videt̃ titi⁹ repudiasse ex p̄mo cum putaret secundum valere. τ ideo poterit adhuc adire ex p̄mo testõ.

QUe neptis. Titia h̃ns filiã seiã. τ ex seia neptē semproniã maritauit dictã neptē sempronio τ cētũ noīe dotis eidē sempronio spopõdit τ quolibet mēse dabat eidē sempronio. x. noīe vsuraꝝ dictoꝝ cētũ p̄missoꝝ p dote p satisfaciēdo sempronio de exhibitiõe siue alimētis q̄ dabat de suo vxori sue: q̄ erat vt dictũ est. nept] dicte titie decessit tpe p̄cedente dicta tita auia institut] sibi h̃dib⁹ filia sua seia: τ duob⁹ alijs impuberib⁹. postea sempꝛoni⁹ marit⁹ nept] egit ɔ̄ dictos tres h̃des auie ad cētũ p̄dicta sibi p̄missa p auiã: τ q̃libet eoꝝum fuit ei ɔdēnat⁹ p h̃ditaria poꝛtiõe. τ postea q̃libet dictoꝝuꝫ triũ h̃dũ p̄misit eidē sempꝛonio soluere parteꝫ in qua erat ei ɔdēnat⁹ cũ eisdē vsur] q̃s titia testatrix p̄stabat quolibet mēse eidē sempꝛonio p alimētis dicte sue nept]. postea dicti duo h̃des impuberes q̃ erãt coh̃des dicte titie filie titie testatricis abstinuerũt se ab h̃ditate titie p bñficiũ ĩ itegruꝫ restõis ab impatoꝛe impetratũ. τ sic tota hereditas cepit p̃tinere ad

dictā seiā testatricis filiā.q̄rit vtrū dict' sempronī' marit' neptis dicte titie testatricis possit ꝺuenire seiā filiā testatricis ꝑ partib' cohr̄dū q̄ abstinuerūt.ꝛ nā.q̄ sic. Jtē habebit scia filia testatricis oēs hr̄ditarias actiōes ꝛ denegabūtur eis duobus cohr̄dib' q̄ se abstinuerūt.ꝛ h̄ ide retulit aristo in decretis fortianis in quodā alio casu sil'i supradicto.ꝛ h̄ cū.l.se.

¶ Quēadmoū testa. apiāt. Rubrica.

Titius fec̄ testm̄ ꝛ in Omnibus quicunq; stituit sibi hr̄dē seiuꝫ ꝛ mihi legatum reliq̄t ꝛ decessit.nūc volo petere abere.legatū.vñ peto ab eo coram iudice vt ꝑmittat mihi inspicere ꝛ legre vel etiā describere tabulas testamēti.q̄ ꝑ testm̄ volo ꝓbare mihi relictū legatū ꝛ dixi iudici.dñe q̄ratis ab hr̄de si hꝫ vel hr̄e pōt tabulas testamenti:ꝛ cū iudex interrogaret hr̄dē:hr̄s rñdit bñ hēo.sed nō teneor ei facere copiaꝫ inspiciēdi vel describēdi.ꝓbet aliter de legato suo si vult.mō q̄rit vtrū hr̄s ad p̄dicta teneat.ꝛ dr̄ q̄ sic.ꝛ nō solū mihi legatario tenet ad p̄dicta sed etiā ꝓcuratori meo.ꝛ est rō q̄re tenetur mihi:q̄ nō bñ possuꝫ ꝓbare coram iudice de legato meo nisi inspect' ꝛ cognit' p̄bis testi.nec etiā possuꝫ trāsigere super legato nisi p̄bis testi lect' ꝛ cognit'. Hꝫ q̄d si vn' de testib' q̄ signauerūt testm̄ neget sigillū suū agnoscē cū ostēdit ei testm̄ sigillatū coram iudice.ptinet enim ad officiū iudic' facere venire coram se oēs testes q̄ signauerūt āteq̄ apiat testm̄ ꝛ mihi legatariū mōstret ad sciēdū vtrū ipsi agnoscāt eoꝝ sigilla.certe nō io min' apient tabule.hñtur tñ al's suspecte. Jtem nō miꝫ si mihi legatario dr̄ facere iudex p̄dictā copiā nā instrm̄ tabularū testamēti non est tm̄i heredis.sed etiā est vniuersoꝝ q̄b' alī q̄d est in eo relictū. Jtē illud qđ dictū est hꝫ locū nō tm̄ i testamēto iure pfecto:sed etiā in falso vel iniusto vel irrito.quis eī illa nō dicātur testamēta.ꝑ ꝑtē tm̄ abusiue testamēta appellātur. Jtē hꝫ locū p̄dicta siue sit mihi relictū legatū in codicillis siue in epistola siue in p̄ncipalibus tabulis siue in sedis.q̄d si liquet eū viuere ex cui' tabulis p̄dicta peto.certe nō dr̄ mihi fieri copia.ꝛ qđ dixi in vno testō hꝫ locū in plib' diē tm̄ ꝛ ostendē tabulaꝝ nō debeo describere vel inspicere posseꝫ eū falsum cōmittere. Quid si hr̄s petat a iudice tps ad exhibitionē testamēti mihi faciendaꝫ.certe hēre dr̄ fm angustias seu plitatē loci in quo dicit esse testm̄. Jtē q̄d si neget se posse habere testm̄.certe tūc nō hēo bñficiū hui' edicti.ſz debeo agē ꝺ eū interdicto de tabulis exhi.hr̄s aūt pōt ad exhibēdū agē ꝓ tabul' testi ab alio possessis ꝛ ēt vēdicare.ꝛ h.d.vsq; ad.l.cū ab iitio

¶ Hꝫ ab initio. Dictū ē a p̄n.ti.vsq; huc. q̄rit hr̄s teneat mihi legatario facē copiā coram iudice inspiciēdi ꝛ legēdi ꝛ describēdi tabulas testi i q̄ mihi relictū ē legatū.nūc vult dicere de vno qđ dr̄ facē iudex añq̄ faciat mihi dictā copiā.naꝫ añ dr̄ cogē q̄ suis testes sigill' signauerūt testm̄ venire coram se. ꝛ sigilla sua q̄ apposuerūt testō recognoscere aut negare se signasse. Hꝫ q̄d si aliq̄ ex dict' testib' vl' etiaꝫ oēs sunt abītes certe mittē dr̄ iudex testm̄ ad eos vt agn̄scāt sigilla eoꝝ.ꝛ post ea dr̄ apire testm̄ ꝛ recitare ꝛ facē mihi copiā p̄dictā. nō autē dr̄ iudex dictos testes abītes facē vēire ad se.q; h̄ sepe eueniret cū mag̃ captiōe testiū q̄ aberāt cā expediēdi negotia eoꝝ.ē ei iniquū q; dr̄ offm̄ testiū sit eis dānosuꝫ. Hꝫ q̄d si aliq̄ iusta cā subsit.ꝓpt' quā nō pōt iudicari aptura tabularū donec tabule mittant' ad dictos testes abītes ꝛ reportētur ad iudicē.certe tūc iudex dr̄ curare vt apient' tabule interueniētib' vir' optime opinionis.ꝛ dr̄ mihi vel legatario fieri copia describendi v̄ba testi ꝛ recognoscēdi v̄ba legati.ꝛ h̄ facto debēt obsignari tabule testi ab ill' vir' optīe opiniōis q̄b' interueniētib' vt dictū ē sūt apte.ꝛ postea debēt mitti dicte tabule ad illū locū vbi sūt dēi testes abītes vt ipi recogn̄scāt sigilla eoꝝ ꝛ h̄ vult

¶ Pupillares. Titi' fec̄ testm̄ dicē vsq; ad.l. pupillares ꝛ instituit sibi hr̄dē filiū suū ipuberē.ꝛ postea fec̄ pupillares tabul'as.i.pupillarit substituit eidē suo filio:ꝛ dictas tabulas pupillares sigillauit seorsuꝫ a testō suo,ita q; testm̄ suū erat i

¶ Si qs omis.cā.te.

vna carta:ꝛ pupillare in alia.certe siue testō: subscripsit dict' pupillarib' tabul' q; nō apiant' siue nō.non ꝺr̄ patri ꝑtor eas apiri nisi cā cognita:vt qr̄ dico mihi relictū eē legatū in eis tabulis pupillarib':vel qr̄ mulier vēris noie in pos.bo.testōis fit.s.vt sciat' cui ꝺemādauit testōr curationē vēris.ꝛ h.d.cuꝫ

¶ Jn duob'. Jn duob' exēplarijs auctētic' l.seq. fec̄ testm̄ titi'.legatari' petit testm̄ apiri.certe suffic' alterū esse aptū ꝛ nō ēpis a q̄ aptū sit.siue sui natura siue alio mō qr̄ sp vī aptū. Hꝫ q̄d si tabul'e testi sūt exuste vl' suppīsse vl' occultate.ꝛ ita nō cōpet.certe debēt legata solui legatarijs si alio mō ꝓbēt sibi relicta. Jtē scias q; nō solūm testm̄ apiri pōt legatari' petē ſz ēt codicillos ꝛ scās tabul'as:qr̄ pars sūt testi.q̄ dixit in duob' exēplarijs auctētic' nō hꝫ locū si vnū exēplarijs auctētic'.ꝛ aliud exēplū:qr̄ apto exēplo nō videt aptū

¶ Si qs omis.cau.testamēti. Rubrica.

Titius instituit sibi Pro voluntate. heredē filiū suū seiuꝫ ꝛ multa legata reliq̄t q̄busdā ꝛ decessit.filius repudiauit hr̄ditatē ex testō part' vt nō teneret aliq̄d dare legatarijs.ꝛ cepit eū possidere ab intestato.nunq̄d ꝺr̄ teneri nihilomin' legatarijs.ꝛ dr̄ q; sic.ꝛ nō solū hꝫ locū h̄ edictū si ego q̄ possuꝫ succedē ab itestato siue istitut'.ꝛ omitto ex testō ꝛ possideo ab intestato.sed etiā si fili' me' vl' fu' sūt istituti.ꝛ ego cū potui eos iubē adire:nolui id facē.ꝛ possideo ab intestato ſz ēt si iussi eis vt adirēt ꝛ ipi nō obtēperauerūt mihi nō ereuſor ꝓpt' h̄ q; potui eos cōpellere. Hꝫ q̄d si seru' me' instituit' ab aliq̄ nō certiorauit me de h̄ ꝛ ego possideo ab intestato hereditatē illi' q̄ dictū fuū instituit.certe nō incido in edictū.sec' aūt si fingerē me ig̃rare dictū fuū esse istitutū.qr̄ tūc bñ incido Jtē q̄d si testōr cui poterā ab itestato succedē istituit me heredē sub cōditiōe si nauis ex asia venerit vsq; ad annum ꝛ si nō venerit substituit me ip̄m mihi pure.ꝛ postea venit nauis ꝛ ego omisi ex institutiōe adire vtadeā ex substōne. nūquid incido in edictū.ꝛ ꝺr̄ q; nō. Jtē quid si sum institut' sub conditione potestatiua ꝛ eā nolui adiplere ꝛ ab intestato possideo hr̄ditatē.certe in hoc edictum incido.sed ꝛ si ego qui obmisi ex testamento nō possideo hr̄ditatē iure legitimo sed alio mō puta quasi p̄do fingens aliquē titu.mihi ab intestato possessionis. Jdē erit dicēdū.s.vt teneat legatarijs soluere legata ipsi tamē legatarij debent mihi in eo casu cauere q; reddent mihi legata si mihi euicta fuerit hr̄ditas.sec' aūt si ego omittens ex testamēto ex alia iusta causa possideā hr̄ditatē q; tūc nō teneor hoc edicto.puta si eā possideo missus i possessione a iudice gratia seruādorū fideicōmissoꝝ mihi a testatore:relictorū.vel gratia crediti mei seruādi. Hꝫ ꝛ si nō possideat. Instituī mihi hr̄dē seiū qui sine institutiōe poterat mihi succedere ab intestato ꝛ ab eo multa legata ꝛ fideicōmissa dedi q; busdā ꝛ decessi.ipe aūt seius omisit ex testamēto in fraudem p̄dictor ꝛ dolo fecit quomin' possideat ab intestato ꝛ trāstulit ad aliū possessiōz per fraudē.nūq̄d teneat p̄dict' ac si adiuisset hr̄ditatē ab itestato.ꝛ ꝺr̄ q; sic.ꝛ idē ē si nō hūit possessiōs ab itestato.ꝛ dolo eā dimisit siue ab iitio malicīose fec̄:vt non possidēt:ſz pōe q; dict' sei' a me istitut' omisit ex testō p fiam dē vt dictū ē ad h̄ vt ad aliū legitimū vl' ad sibi substitutū perueniat.nunq̄d teneat legatarijs.ꝛ ꝺr̄ q; sic. Jtē nunq̄d legatarij poterūt ꝺuēire dictū legitimū vl' substitutū ad quē ꝓueniat hr̄ditas dolo istituti.ꝛ ꝺr̄ q; sic.ſz q̄s ꝺueniēt p̄ vnū institutū q̄ omisit an legitimū vl' substitutū q̄ possidet hr̄ditatē.ꝛ ꝺistinguit' vtrum istitut' accepit p̄ciū a legitio vel substituto vt omittēt an grat' omisit.p̄mo casu ꝺr̄ p̄ꝰ ꝺueniri istitut' legitim' vl' substitut' i subsidiū.ſcō casu ꝺr̄ p̄ꝰ ꝺueīri istitut' ſz q̄d si ēt substitut' cui dimissa ē hr̄ditas p istitutū omittat ex substōne ꝛ possideat ab itestato:qr̄ ꝛ legitim' erat ꝺfīcto ꝺcs substitut'.certe poterūt legatarij ꝺuenire istitutū ꝛ substitutū ꝛ si sit intra legatarios aliq̄s cui legatū sit a dicto institutor ꝛ

ſubſtituto idē ille hēbit actionē ꝺ vnū eoꝝ tm̄ quē voluerit eligere: ⁊ h.ꝺ.p. plira ꝝba vſq; ad.l.ſi qs pecuniam.§.quāq;.

¶ Quāquā. Hoc pn. tituli vſq; huc dictū eſt de heredib⁹ ex teſtamēto omittētib⁹ ⁊ ab intestato adeūtib⁹. ſ. vt teneanť legatarijs. nūc dicit qꝺ idē eſt ⁊ in alijs q̄ non ſunt heredes: puta curatorib⁹ legatarijs a q̄b⁹ ſunt fideicōmiſſa relicta. nā ſi ipſi id dolo p̄ curauerint vt heres nō adeat teneť nihilomin⁹ fideicōmiſſarijs. Scꝺo dicit q̄ heres q̄ vēdidit hereditatē poſſidere videtur ⁊ ea rō legatarijs teneť: nō ea q̄ videať dolo feciſſe quo min⁹ poſſideat. Tertio dicit q̄ patron⁹ inſtitut⁹ a liberto taliter q̄ portio patroni eſt onerata ab eo q̄ nimia legata relicta. libert⁹ pōt omittē ex teſtō: ⁊ adire ab intestato ⁊ excuſat⁹ eſt ab ſ. edicto. nā ⁊ ſi libert⁹ inſtituerit ſuū patroni ⁊ nō onerauit partē patroni legatarijs ⁊ patron⁹ ſuo iuſſit vt adiret ⁊ ſeruus nō potuit adire aliquo caſu ipedit⁹ impune pōt p̄on⁹ p̄re q̄ Clia aūt. Dictum eſt. §. e. l. i. q̄ is heres q̄ ab intestato termittē hēditatē liberti ex teſtō q̄ inſtituit ſuū patroni. poſſidet hereditatē omiſſa cā teſtamēti ꝺuenīri pōt a legatarijs. mō q̄rit⁹ an poſſit ꝺuenīri ſi q̄ſi ex volūtate teſtōr videať ex teſtō omiſiſſe. puta q⁹ fratrē ſuū ſcripſit teſtō: heredē ⁊ multa legata in teſtō ab eo relict: ⁊ poſtea fecit codicillos ⁊ i eis petijt a dicto ſuo fratre vt ſi legitima ſua hereditas ad eū pertinuerit: p̄ſtaret q̄buſdā fideicōmiſſa. ⁊ poſtea deceſſit dictus teſtō:. ⁊ poſtea frater ſu⁹ omiſit hereditatē ſuam ex teſtō: ⁊ adiit ab intestato. nūquid teneť rūdē legatarijs q̄b⁹ legatū eſt in teſtō. ⁊ ꝺ⁹ q̄ ſic. teneť etiā rūdere illis q̄b⁹ fideicōmiſſa ſunt relicta ab iteſtato i codicillis. nō teneť tm̄ vtriq; vltra ꝺodrantē. imo q̄drās integer ꝺz apud eū remanē. p⁹ etiā ꝺz ſatiſſacere dicť legatarijs q̄ dicť fideicōmiſſarijs. Sed q̄ꝺ ſi teſtō: noiatim̄ p̄miſit dicto ſuo fratri vt dimitteret hereditatem ex teſtamēto. ⁊ adiret ab intestato. certe nō incidit fratť in edictū facieꝺo illud q̄ teſtō: ei p̄miſit: ⁊ iō nō teneť rūdere legatarijs ſed pone q⁹ dicť⁹ teſtō: reliq̄t titio ⁊ ſeio legata in teſtō ⁊ eiſdē reliq̄t fideicōmiſſa ab intestato. itē ⁊ ab intestato reliq̄t fideicōmiſſa gaio. nūq̄ꝺ illū ꝺz ordinē debem⁹ ſeq̄ quē iulian⁹ ſupra mōſtrauit. ſ. vt illis q̄b⁹ relicta ſunt legata in teſtō ⁊ fideicommiſſa ab intestato ſoluanť p⁹ ꝺe ꝺodrante dicta legata ⁊ fideicōmiſſa. ⁊ ſi aliq̄ꝺ ſupeſt ꝺe ꝺodrāte ſoluanť fideicōmiſſa illi gaio p̄dicto cui ab intestato tm̄ ſunt ꝺata fideicōmiſſa. an ꝺo ꝺtribuem⁹ oēs fideicōmiſſarios q̄ſi eq̄les. ſ. vt p⁹ ſoluā tur ſola legata. ⁊ poſtea ſi ſupeſt ꝺ ꝺodrāte ſoluanť oīa fideicōmiſſa eq̄liter ⁊ non habeāt aliquā p̄rogatiuā fideicōmiſſa ꝺata ab intestato dicto titio ⁊ ſeio q̄b⁹ legatum fuit. ſil⁹ in teſtamēto añ fideicōmiſſa ꝺata dicto gaio ab intestato tm̄. ⁊ ꝺiſtinguit⁹ h aut heres q̄ omiſit ex teſtō ⁊ adiuit ab intestato incidit in edictū omittēꝺo ex teſtō ſine ſpāli teſtōris p̄miſſu. aut non incidit vt q⁹ ſpāliter ei hoc p̄miſit teſtōr. vel q⁹ alia iuſta cā interuenerit omittēꝺi ex teſtō. p̄mo caſu p̄ferēꝺus erit dict⁹ titi⁹ ⁊ ſeius q̄b⁹ ex teſtō relicta ſunt q̄ꝺā. ⁊ ab intestato q̄ꝺā. ſcz vt eis p⁹ ſatisfiat de legatis eis relictis in teſtō ⁊ de fideicommiſſis eiſdē relictis ab intestato. ⁊ ſi ſupeſt aliq̄ꝺ ex ꝺodrāte ſatisfiat dicto gaio fideicō. cui ab inteſt. tm̄ relicta ſunt fideicōmiſſa. Scꝺo ꝺo caſu debēt ꝺtribui fideicōmiſſa q̄ſi ereḡta. ſ. vt dicto titio ⁊ ſeio ſoluātur fideicōmiſſa eis relicta ab iteſtato. ⁊ gaio p̄dicto ſoluāť fideicōmiſſa ſibi ſil⁹ relicta ab iteſtato. legata aūt relicta in teſtō dicto titio ⁊ ſeio nō p̄ſtenť eis: q⁹ iuſte vt dictū eſt poſſidet heres ab intestato hereditatē.

¶ Nō ſimplr. Dictū eſt. §. e. l. i. in p̄n. ⁊ vſq; huc q⁹ p̄tor ꝺat actionē legatarijs ꝺ hēdē q⁹ omittit adire ex teſtō. ⁊ poſſidet hereditatē ab intestato: certe iſtud nō eſt intelligēdū ſimpliciť ſed cā cognita. nā q̄ſq; nō ꝺat in eū actionē legatorꝝ. puta ſi teſtōr p̄miſit ex p̄ſſe ei omittere ex teſtō ⁊ adire ab intestato. vl⁹ ſi alia iuſta cauſa interuenerit vt omitteret ex teſtamento vel ſi inuenerit p̄etor bona ad alium pertinere ⁊ repudiantem ex teſtamēto: nihilomin⁹ ſine ꝺolo poſſidere vl⁹ ſi inuenerit p̄etor illū q̄ omiſit ex teſtō poſſidere: vel q̄ſi poſſidere: poſtea deceſſiſſe ſine ꝺolo malo añ litē ꝺteſtatā ꝺ eū p legatarios. in iſtis ergo q̄tuor caſib⁹ nō ꝺať actio in eū q̄ omiſit ex teſtō. ſec⁹ ē in quoꝺā alio caſu. q̄nto q̄ eſt talis. inſtituí hēdē titiū mihi extraneū eū nō hērē aliū q̄ mihi attineret. vñ ſi titiū nō inſtituiſſem bona mea eſſent vacātia ⁊ ad fiſcū p̄tinerēt ⁊ multa legata a ꝺicto titio reliqui: ⁊ poſtea deceſſi. titi⁹ omiſit ex teſtō in fraꝺē legatarioꝝ: ⁊ ſic bona mea ſunt vacātia ⁊ ad fiſcū pertinēt ante autē q̄ fiſc⁹ peteret ꝺicta bona ꝺict⁹ titi⁹ q̄ omiſit ex teſtamēto cepit ea poſſiꝺē ⁊ tenuit p q̄ꝺriēniū. ⁊ ita p ꝺictaꝝ p̄ſcriptionē tut⁹ eſt ꝺ fiſcū. numq̄ꝺ tenebiť legatarijs. ⁊ ꝺ: q⁹ ſic

¶ Si patron⁹. Libert⁹ me⁹ inſtituit me hēdē ex ꝺebita mihi ab eo portiōe. i. ex tertia bonoꝝ ſuoꝝ. vt inſti. ꝺe ſuc. lib. §. ſz noſtra. ⁊ multa legata a me reliq̄t ⁊ inſtituit ſibi titium in ꝺuabus partib⁹ hēditatis: ⁊ ab eo ſil⁹ reliq̄t multa legata. ⁊ ꝺeceſſit dict⁹ libert⁹. poſtea ego patron⁹ omiſi inſtōnē: q⁹ ꝺicta mea pars nimis erat exhauſta legatis poſtea dict⁹ titi⁹ me⁹ coheres colluſit mecū hoc mō. ꝺixit enim mihi: ego omittam meā ptē ex teſtō ſicq; ad legata nō teneboꝝ: ⁊ tu patrone accipias eā ⁊ ꝺabis mihi. c. libras pōe. ⁊ ita fecim⁹ vñ ego p̄on⁹ habui totaꝝ hēditatē ab intestato. nunq̄ꝺ teneboꝝ ſoluere legata a ꝺicto titio relicta. ⁊ ꝺ: q⁹ ſic. nō tñ in tm̄ q⁹ nō remaneat mihi mea portio. i. tertia integra. ſi aūt nō feci colluſionem cū coh⁹ de meo nō teneboꝝ legata ſoluere. ¶ Hoc edictū. Filiū meū in ptāte mea inſtitutū inſtitui mihi hēdē ⁊ ab eo reliq̄ multa legata ꝺāꝺa liberis ⁊ parētib⁹ ⁊ q̄buſdā eīneis ⁊ filiū meū emācipatū p̄teriſ. vñ cū p̄terit⁹ poſſit petere bonoꝝ poſſ. ꝺ tabulas. ſicq; cōmittat edictū taliter q̄ꝺ etiā inſtitut⁹ poteſt petere: ⁊ ſic eū inſtitut⁹ petat bonoꝝ poſſ. ꝺ tab. teneať p̄ſtare legata a ſe relicta libeſ ⁊ parentib⁹. nō aūt eīneis legatarijs ſi ipſe inſtitut⁹ omittat bonoꝝ poſſ. ꝺ tab. ⁊ ab intestato poſſit ꝺeat hēditatē cū emācipato q̄ egit ꝺ tabl'as. ⁊ b̄ faciat i fraꝺē liberoꝝ ⁊ parētū q̄b⁹ erāt a ſe relicta legata vt dictū eſt. teneb⁹ eis p̄ſtare legata ac ſi accepiſſet bonoꝝ poſſ. ꝺ tab. iſtō eni edictū ſi q̄s omiſſa cā teſtamenti ⁊c. pertinet etiā ad bononum poſſeſſionem contra tabulas. ¶ Si libertas. Inſtituí mihi heredem ſeium ⁊ ꝺedi libertatē ſticho ſeruo meo ſub cōꝺitione ſi ꝺederit titio deceꝝ ⁊ multa alia legata ab herede reliqui ⁊ deceſſi. ⁊ poſtea ſeius heres omiſit adire ex teſtamēto ⁊ adiuit ab intestato. cum eſſet meus frater forte. certe de legatis planum eſt q⁹ poſſint ab eo peti. Item ⁊ ſticho p̄dicto competit libertas ac ſi heres adiuiſſet ex teſtamento. non tamen anteq⁹ ꝺet titio ꝺecem.

Quidam. Seius inſtituit ſibi heredes titium ⁊ meuium ⁊ p̄dicto titio legauit centum ⁊ deceſſit. poſtea dictus titius ⁊ meuius omiſerunt ex teſtamēto ⁊ adiuerunt ab intestato. certe non poteſt titius petere ꝺicta centum a meuio. ita enī bñ peccauit titius ſicut meuius. ⁊ idē eſſet ſi cuilibet eoꝝ p̄legaſſet aliquid dictus teſtōr.

Si quis ſub. Inſtituí mihi heredem titium ſi ꝺaret ſeio ꝺecem infra annum. ⁊ deceſſi. ipſe autē titius omiſſa cā teſtamenti ab intestato cepit hereditatem meam poſſidere. nūquid dictus ſeius poterit petere ab eo dicta decem. ⁊ dicit⁹ q⁹ non. non eſt enim legatarius dictus ſeius. ſz pone q⁹ infra dictū annum omiſit ex teſtamento. ⁊ poſſidet ab intestato ⁊ eſt adhuc infra dictum annuꝝ. ⁊ ſic poteſt adhuc parere dicte cōditioni: nunquid tenetur ſeio ad ꝺanda dicta deceꝝ. ⁊ dicitur q⁹ non valuerit repudiatio ex teſtamento ⁊ aditio ab intestato: ideo quia non erat tempore repudiationis adhuc ei delata. ⁊ p. ꝺ. cū. l. ſe.

Si non ſolus. Inſtituí mihi heredem titium meum conſanguineum. ⁊ nihil reliqui ſeio qui erat ſimiliter me⁹ cōſanguineus. ⁊ multa legata reliqui a ꝺicto titio quibuſdam ⁊ deceſſi. poſtea titius gratia ꝺicti ſeij ⁊ non accepta ab eo aliq̄ pecunia omiſit ex teſtamento ⁊ cepit poſſidere hereditatē ab intestato cum ſeio. certe non ſoluꝝ titius tenebitur legatarijs ſed etiam ſeius. nec enim ꝺebet ſeius aſpernari obeſſe ſibi factum titij heredis ſcripti cui ſeio etiam p⁹fuit dictum factuꝝ ꝺicti titij heredis ſcripti. id eſt omiſſo ex teſtamento. ſecus autem ſi p⁹pter hoc titius a ſeio accepiſſet pecuniam. quia tūc teneť⁹ inſolidum ipſe titius ad legata.

¶ Cū ſubſtitut⁹, Titiū ⁊ ſeiū meos filios inſtitui mihi here-
des ⁊ gaio ⁊ ſempronio legata reliq̄.⁊ ita poſtea dixi. ſi dicti
mei filij nō erūt mihi heredes ſubſtituo eis dictū gaiuz ⁊ ſem
proniū.poſtea deceſſi inſtituti ⁊ ſubſtituti omiſerūt ex teſtō ⁊
adiuerūt ab inteſtato hr̄ditatē mō petūt dicti ſubſtituti lega
ta ab inſtitut⁹.certe nō pñt.liberū eniz fuit ſubſtitut⁹ adire ex
ſubſtōne ⁊ vniuerſa bona obtinere ⁊ nō petere legata. ¶ Si
duo ſint. Inſtitui mihi hr̄dē titiū meū ꝯſanguineū ⁊ ab eo q̄
buſdā legata reliq̄.⁊ eidē titio ſubſtitui ſilr̄ ſeiū meū ꝯſangui
neū:⁊ ab eodē ſeio legata q̄buſdā reliq̄ ⁊ deceſſi.poſtea inſti
tut⁹ p̄dict⁹ ⁊ ſubſtitut⁹ omiſerūt ex teſtō ⁊ adiuerūt ab ītesta
to.mō q̄rit vtrū teneant legata p̄ſtare.⁊ ꝺr q ſic.⁊ inſoliduz
ſed vtrū dicem⁹ petitionē dādā aduerſus quēlibet eoz lega
toz q̄ ſic a ſe relicta ſunt.an x̄o ab vtroq̄ legata p̄ſtare cogā
tur.⁊ ꝺr q̄ lībet ſuis legatarijs ꝺz rñdere.⁊ b̄ dic̄ hic.§.a pn
cipio vſq̄ ad illū x̄ſuz:⁊ al's ꝓponam⁹ ⁊c.⁊ in fine ibi. nā cū
ambo ⁊c.in illo añt x̄ſu ⁊ al's ꝓponam⁹ ⁊c.ponit talē caſuz
pone q̄ dict⁹ inſtitut⁹ omiſit ex teſtō ⁊ cuz hr̄ditas venire de
beret ad dictū ſubſtitutū pmiſit ſubſtitut⁹ ſolū inſtitutū ab in
teſtato poſſidere.nunq̄d patiet dict⁹ inſtitut⁹ actionē ſolūmō
eoꝝ legatoꝝ q̄ ſunt a ſe relicta. an x̄o etiam eoz q̄ ſunt
relicta a ſubſtituto p̄dicto.⁊ dicēdum eſt ita demū etiā eoz le
gatoz a ſubſtituto relictoz actionē pati debere inſtitutū q̄ ſo
lus poſſidz ab inteſtato.ſi dolo ſubſtituti q̄enit hr̄ditas ad
inſtitutū ⁊ ſine pecunia.nā ſi ꝓpter b̄ accepiſſet ſubſtitut⁹ pe
cuniā ab inſtituto ip̄e ſubſtitut⁹ eſſet ꝙueniend⁹ ad oīa lega
ta.⁊ intelligo in ſubſidiū.ſ.vt ꝑus inſtitut⁹ poſſidēs ꝙueniat
⁊ inſubſidiū ſubſtitut⁹. Itē q̄d ecōtra ſi ſol⁹ ſubſtitut⁹ ab inte
ſtato poſſidet hr̄ditatē.certe ſi accepit ꝓpter b̄ pecuniaz inſti
tut⁹ a ſubſtituto:⁊ participauit ſubſtitut⁹ fraudē cū inſtituto
inſtitut⁹ rñdebit ſuis legatarijs:⁊ ſubſtitut⁹ ſuis.ſi añt ſine pe
cunia omiſiſſz inſtitut⁹.aduerſus ſubſtitutū dat̄ actio omniū
legatoz.ſed pone q̄ ego teſtator a dict⁹ inſtituto ⁊ ſubſtituto
cādē rē legaui gaio : puta equū meū ⁊ omiſſa cā teſti poſſidēt
ab inteſtato inſtitut⁹ ⁊ ſubſtitut⁹.certe pōt gai⁹ legatari⁹ eli
gere quē vult ꝙenire ad legatū vel inſtitutū vel ſubſtitutum
⁊ ſi fuerit ab electo equū ꝙſequut⁹.ab altero petere amplius
nō poterit.ſed q̄d erit de libertatib⁹ direct⁹ ⁊ de dat⁹ p fidei
cōmiſſum a dicto inſtituto ⁊ a ſubſtituto.⁊ rñdet q̄ vtriq̄ cō
petēt inſtituto ⁊ ſubſtituto omittētib⁹ ex teſtō ⁊ adeūtib⁹ ab
inteſtato.⁊ hoc dicit vſq̄ ad.l.de libertatib⁹.§.i. ¶ Heredez
ei⁹. Inſtitui mihi hr̄dē titiū⁊ legata ab eo reliq̄ ⁊ deceſſi.titi⁹
añt p̄dict⁹ omiſit ex teſtō:⁊ ab inteſtato poſſidet hereditatez.
⁊ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. ⁊ habuit hr̄dē ſeiū. certe ſei⁹ hr̄s
titij hr̄dis mei teneť īſolidū legatarijs.ꝺtinet eni actio ꝑ lega
to cōpetēs rei pſecutionē.⁊ nō penā.⁊ iō eſt ꝑpetua.ſi añt di
ctus hr̄s hr̄dis mei ꝙenirek a legatarijs ꝓpter doluz hr̄dis
mei q̄ defunct⁹ eſt.nō teneret niſi in id qō ad eum hr̄dē hr̄dis
q̄enit.puta q⁊ hr̄s me⁹ defunct⁹ nō ſolū cōmiſit dolū ī omit
tēdo ex teſtō ⁊ adeūdo ab inteſtato.ſed etiā in b̄.q⁊ q̄ſdā res
hr̄ditarias in fraudē legatarioz voluit ab inteſtato adipiſci:
īmo pmiſit quoſdā alios eas hr̄e quo caſu licet hr̄s me⁹ defū
ctus ꝑ oīb⁹ teneret.vt.§.e.l.i.§.ſane.¦dict⁹ tū hr̄s hr̄dis mei
in id tū qō ad ſe puenit tenebit.puta ſi aliq̄d ex illis reb⁹ nō
adept⁹ a defuncto hr̄de meo acq̄ſierit.

¶ Si nō. Inſtitui mihi hr̄dē titiū ⁊ legatū ab eo reliqui
⁊ deceſſi.poſtea titi⁹ omiſit ex teſtō ⁊ adiuit ab inteſta-
to minimā portiunculā hr̄ditat⁹ mee.vel etiā aliquā rē ſingu
larē.⁊ totum aliud dimiſit cuidā alij accepto ab eo p̄cio. certe
teneť ac ſi totā hereditatē ab inteſtato poſſideret.nec ꝺz de b̄
ꝙqueri:q⁊ b̄ patiť ex ſua culpa.nā ⁊ hereditat⁹ petitiōe teneť
ille q̄ poſſidet vnā rē hr̄ditariā.⁊ hoc dicit cū tribz.ll.ſeq.

¶ Si q̄s omiſſa. Inſtitui mihi heredē ſeiū ⁊ reliq̄ ab eo le
gata ⁊ fideicōmiſſa ſingularia ⁊ libertates ⁊ deceſſi.p⁹
ea ip̄e obmiſit hr̄ditatē ex teſtō ⁊ ab inteſtato nō poſſidere ſi
ne dolo.nunq̄d teneť p̄ſtare legata ⁊ fideicōmiſſa ⁊ liberta
tes.⁊ ꝺr q nō.ſi añt rogaſſez eū q ⁊ totā hr̄ditatē meā vel par
tē ei⁹ reſtitueret gaio.poſſet gai⁹ eū inuitū cogere ⁊ ad eundū
⁊ reſtituēdū ſibi.⁊ b̄ ꝑ ſena.ꝺ ſul.trebellianū.

¶ Eo heredes. Iſtū caſum habuiſti.§.e.ſi nō ſolum.§.ſi
duo.in p̄n.⁊ in fi.§. Scōo dicit hec.l.q ille q̄ omiſit ex
teſtamento ⁊ adiuit ab inteſtato,ſicq⁊ teneť legatarijs datur
bñficiū.l.falcidie ꝺ legatarios. Itē ſi p̄fon⁹ ſit hr̄s inſtitutus
ex aſſe a liberto ⁊ ab eo relicta ſunt legata q̄buſdā:⁊ patron⁹
omittat ex teſtō ⁊ adeat hab inteſtato ſicq⁊ legatarijs teneat
ꝺz hr̄e malo velle legatarioz cōmodū part⁹ ſue q̄ deferť ei a
lege in bonis liberti.de q̄ parte dixi.§.e.qō añt.§.ſi patron⁹
⁊ b̄ ita bñ ac.ſi adiuiſſet ex teſtō hr̄ditatē liberti.⁊ h.ꝺ.cū.l.ſe
quenti.

¶ Ieadē. Inſtitui mihi hr̄dē titiū ⁊ legaui p̄mo equum
meū ⁊ p̄dicto titio ſubſtitui ſcōm.⁊ ab eodē ſcōo ſubſti
tuto.legaui eūdē equū tertio.⁊ poſtea deceſſi.⁊ poſtea titi⁹ in
ſtitut⁹ omiſit ex teſtō ⁊ cū deberet venire hr̄ditas ad ſubſtitu
tū pmiſit ſubſtitut⁹ ſolū inſtitutū ab inteſtato poſſidere.⁊ gra
tis b̄ fecit.certe p̄m⁹ cui fuit legat⁹ equ⁹ ab iſtituto petet equū
⁊ nō terti⁹ cui fuit legat⁹ equ⁹ a ſubſtituto.

¶ Si filij. Si ego ſum inſtitut⁹ hr̄s.⁊ a me ſint relicta lega
ta ⁊ ego omitto ex teſtō ⁊ adeo ab inteſtato in fraudez
legatarioz dať in me actio legatarijs,⁊ idez eſt ſi filij me⁹ ſit
heres inſtitut⁹.

¶ Si in teſtō. Ita ſcripſit gai⁹
in teſtō ſuo titi⁹ hr̄s eſto.⁊ ſi titi⁹ hr̄s erit : meus⁹ heres
eſto.⁊ deceſſit dict⁹ gai⁹.poſtea p̄dict⁹ titi⁹ omiſit ex teſtamē
to.⁊ adiuit ab inteſtato totā hereditatē,modo vult meus⁹ pe
tere dimidiā ab illo ac ſi adiuiſſet ip̄e ſe titi⁹ ex teſtō.certe ꝺz b̄
q⁊ nō p̄t:q̄uis ſec⁹ ſit ī legat⁹ ⁊ libertatib⁹.⁊ rō ē plana i l'a:ſ⁹
q̄d ſi ita ſcripſiſſz dēs gai⁹.titi⁹ hr̄s eſto ⁊ ſei⁹ hr̄s eſto.⁊ q̄ſq⁹
mihi ex ſupr̄ſcript⁹ heres erit.ſtich⁹ liber ⁊ hr̄s mihi eſto. et
poſtea titi⁹ omiſſo teſtō ⁊ ab inteſtato hr̄ditatē poſſideat nō
ꝺz hr̄e ſtich⁹ libertatē nec hr̄ditat⁹ partē q̄uis ſi ſola libertas
eſſet ei relicta:ea hēret.vt dictū eſt. Itē q̄d ſi ita ſcripſerit dict⁹
gai⁹ titi⁹ heres eſto.ſi titi⁹ hr̄s nō erit meus⁹ hr̄s eſto.q̄ſquis
mihi ex ſupr̄ſcript⁹ hr̄s erit.meuio p̄dicto ſi mihi hr̄s nō erit
p̄dict⁹ meus⁹:cētū ꝺato.⁊ poſtea decedat dict⁹ gai⁹.⁊ poſtea
dict⁹ titi⁹ omiſſo teſtō legitimā hr̄ditatē gaij poſſideat:ſi q⁊
meus⁹ ſubſtitut⁹ noluerit ex ſubſtōne adire hr̄s aliquā inſtaz
cām de q̄b⁹ iuſtis cauſis dixi.§.e.q⁊ añt.§.q̄d deinde ibi non
oſtēdit ⁊c.nunq̄d poterit petere dict⁹ meus⁹ dicta cētū.⁊ dicit
q⁊ ſic.

¶ Si filij. Ego hr̄s filiū emācipatū
⁊ filiū ⁊ filiā in ptāte inſtitui mihi hr̄des filiū ⁊ filiaz q̄s
habebā in ptāte ⁊ legata ab eis reliq̄ ⁊ emācipatum p̄terij.⁊
deceſſi.filij⁹ ⁊ filia inſtituti omiſerūt ex teſtō:⁊ adiuerūt ab ite
ſtato.certe legata oīb⁹ p̄ſtabūt a ſe relicta.nō ſolū liber⁹ ꝑ
rentib⁹ q̄b⁹ ego legata ab eis reliq̄rā ſed etiā extraneis p̄ſonis q̄
bus legauerā:imputatur enim eis q nō petierunt ꝺ tabulas
cū emancipato quo caſu nō p̄ſtitiſſent legata niſi liberis ꝑ pa
rentib⁹. Sed nunq̄d in p̄dicto caſu cū omiſerūt ex teſtō ⁊ ad
iuerūt ab inteſtato,ꝺferet dicta filia dotē quā ego ei dederaz
fratri ſuo q̄ ſecū omiſit:⁊ ꝺr q nō:q⁊ fm̄ has leges nō habet
locū collatio ex teſtō.ip̄a añt que omiſit ex teſtamēto vt dictū
eſt.videť hr̄e hr̄ditatē ex teſtō ⁊ nō ab inteſtato p iſtud edictū
⁊ hoc dicit.

¶ Si dolo tutor⁹. Filiū meū impuberē inſtitui mihi heredē
⁊ legata ab eo reliq̄ ⁊ dedi ei tutorē titiū ⁊ deceſſi. poſt
ea dict⁹ tutor in fraudē legatarioꝝ fecit pupillū omittere ex
teſtamēto:⁊ ab inteſtato hereditatē poſſidere.certe dāda eſt
actio legatoꝝ in pupillū eatenꝰ q̄uis hereditas ei acq̄ſita
eſt ab inteſtato.ſi enim poſſidet cū alio legitimo hereditatem
ab inteſtato.non debet teneri legatarius niſi pro parte quaz
poſſidet,⁊ qō dixi in pupillo hz locū etiā in impubere qui do
lo curatoris omiſit ex teſtō ⁊ adiuit ab inteſtato.

¶ Si ſeruus. Inſtitui mihi heredem titium ⁊ ab eo le
gata reliqui ⁊ eidem titio ſubſtitui ſtichum ſeruum ſuuz
⁊ ab eodez ſticho legata reliqui ſimiliter ⁊ deceſſi.⁊ poſtea ti⁹
titius omiſit inſtitutionem ſuam ⁊ iuſſit ſeruum ſuum adire ex
ſubſtitutione.⁊ b̄ iō fecit q⁊ nolebat p̄ſtare legata a ſe relicta
certe dicit b̄ q⁊ vtraq̄ legata p̄ſtabit.ſ.⁊ relicta a ſe.⁊ relicta

42

1520

ꝙ fuo suo.detrahet tñ falcidiã de legat' si sunt vltra dodrãtẽ Sed q̃d si substituí ei filiã suã ꝛ ab eo solo legata reliq̃ ꝛ ipse omisit suã institutionẽ ꝛ filiam ex substitutione iussit adire.certe ꝓestabit legata a se relicta. ꝛ est ratio quia filiam videor patri substituisse in vno casu tantum.scilicet cuꝫ pater nollet adire vel nõ posset ex instõne vl' ex substitutõe.nõ aũt videor dedisse arbitriũ patri vtrũ adeat ex institutiõe vel ex substõe. vnde si noluit pater adire ex instõne:ꝛ l' fecit ad l' tñi:vt fraudaret legatarios q̃bus ego ab eo legaui merito teneꝛ ad ꝓstanda ei legata:detrabet tñ de bis falcidiam si sunt vltra dodrãtẽ vt dictũ est. Sed q̃d si in p̃dicto casu reliq̃ vltra dodrã legata ab eo ꝛ a filia.certe de vtriscꝫ dꝫ detrahi falcidia ꝓcta de eis falcidia remaneat quarta apud eũ titiũ hr̃dẽ solue re debeat integra legata a se relicta. ꝛ est l' ꝓpter dolũ ipsius titij.nõ enim videꝛ carere dolo ipse titi⁹ pater q̃ omisso ꝓprio honoꝛe.i.institutiõe maluit institutionẽ filie ꝓpter suũ cõpendiũ. Sed q̃d ecõtra si instituí filiã titij ꝛ substituí ei patrẽ ꝛ cũ possit titi⁹ adire ex institutiõe filie adiuit ex sua substõne.certe nihil videꝛ dolo facere.ꝛ iõ legata a filio relicta nõ ꝑstabit.ꝛ estrõ:q: hoc casu videor reliq̃sse patri arbitriũ vtruꝫ adeat ex instõne filie:an ex sua substõne.ꝛ est rõ hui⁹ rõnis.q: nẽo substituẽs patrẽ filie videꝛ substituere eũdẽ patrẽ filie ꝺ votũ ipsius patris qꝺ votũ est si filia ei supuiuat.ꝛ nõ ipse pater filie ꝛ intelligas in hoc casu vltimo talia legata me reliquisse a filie sue,de q̃bus dixi.ff.de leg.i.l.lꝫ.si aũt videretur repetita a patre ꝓstaret ea pat' sine omisisset institutionẽ filie dolo siue

DAter. Filiũ meũ impuberẽ nõ.ꝛ.h.o.cũ.l.se. instituí mihi hr̃dẽ ꝛ matrẽ suam ei pupillariter substituí ꝛ ab ea legata reliquí ꝛ decessi.ꝛ postea impubes decessit i pupillari etate.mater aũt noluit ei succedere ex substitutione sed ab itestato cepit ei⁹ hr̃ditatẽ possidere.certe tenebit legata ꝓstare.ꝛ idẽ essꝫ si eã dedissez coheredẽ dicto filio.ꝛ eã ei substituissez pupillariter. ¶ In sniaꝫ. Titi⁹ frater me⁹ instituit sibi hr̃dẽ filiũ suũ impuberẽ noie seiũ.ꝛ ei pupillariter substituit filiã mortẽ suã testatoris.ꝛ a dicto meo filio legata reliqꝛ in substitutiõe.ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹.ꝛ postea ego nõ emancipanẽ substõnis.ꝛ postea cepi possidere bona fratris mei ab intestato ꝓpter dictũ meũ filiũ.nũquid teneoꝛ ꝓstare dicta legata a filio meo in substõe relicta.ꝛ dicit' q̃ nõ. ptãs enim patria q̃ habebã in dictũ meũ filiũ substitutũ filio fratris mei sub ꝺitiõe si eũ emãciparẽ est inestimabilis. ¶ In eũ qui. In iniuit fraudis ꝺ filiũ cũ dicti meis hr̃dib⁹,ita q̃ ipsi omiserũt ex testõ:ꝛ ipse cepit possidere totam hr̃ditatẽ ab intestato.certe dabitur ꝺtra eũ actio legatoꝝ non ex verbis sed ex sniaꝫ

Jseruũ. Titius instituit sibi heredẽ ꝓtoris. seruum meũ ꝛ a me dño reliquit fideicommissum seio. ꝛ postea decessit dictus titi⁹:ꝛ anteq̃ ego iuberez adire dictum meum seruũ vendidi eum sempꝛonio.nunquid debeo ꝓstare dictum fideicõmissum seio.ꝛ dicitur q̃ sic.cũ sim ꝓsecut⁹ hereditatis extimationem ꝓ preciũ serui. ¶ Instituꝫ. Instituí ꝛ decessi.ipse autem titi⁹ omissa causa testamẽti cepit hereditatẽ ab intestato possidere.nunq̃d tenetur restituere hereditatem seio.ꝛ dicitur q̃ sic.si etiã teneretur ꝓstare legata ꝛ fideicõmissa ꝛ libertates.sed ꝛ si rogaui euꝫ vt manumitteret seruos alienos.tenetur eos redimere ꝛ manumittere ꝛ non debet remanere aliq̃ cõmodum vel incõmodum apud dictum hr̃dẽ ex dicta hereditate,sed debet trãsire ad fideicõmissarium cui restituta est hereditas. Sed nunq̃d dicti serui quos dixi heredem debere manumittere erunt eius liberti.ꝛ dicit' q̃ sic. Itẽ quid si dictus heres qui omisit ex testamento non possidet hereditatem ab intestato nec ꝓ herede nec ꝓ possessoꝛe:ꝫ possit aliquo iusto titulo,puta ꝓ emptoꝛe vel ꝓ:o dote vl' ꝓ do

nato.nũq̃d põt ꝺuenire a legatarijs.ꝛ ꝺ:q̃ nõ.ꝛ hoc dicit cuꝫ duabus legibus seq.

¶ De senatusc̃o sulto sillaniano Rubr.

QUam aliter. ¶ Titius habens familiã seruoꝝ fuit interfectus vel a domesticis vel ab extraneis,certe seruí debẽt toꝛqueri ad inq̃rendã vitatẽ ꝛ si nõ dederũt auxilium dño debent puniri capite,nulla enim dom⁹ esset tuta nisi talis pena imponereꝛ seruis interfecti dñi.ꝛ ꝺtinetur appellatione dñi ille qui hꝫ solã ꝓpꝛietatẽ in seruis.nõ aũt ille q̃ possidet seruuꝫ alienũ bona fide.nec ille qui vsumfructũ solũ hꝫ in seruo. sed si dedit fuũ pignoꝛi habeꝛ dñs ille qui obligauit. sed ꝛ si ab eo q̃ instituit illũ qui modo est interfect⁹ heredẽ:sit legat⁹ fu⁹ alicui sub ꝺditione pendente ꝺditione loco dñi est ille qui nõ est interfectus.ꝛ idem est si data sit seruo libertas sub ꝺditione.secus aũt in eo seruo cui data est fideicõmissaria libertas: nisi ipse seru⁹ fuisset particeps sceleris.q: tunc bene toꝛq̃reꝛ. Itẽ ꝺtineꝛ appellatiõe dñi ille q̃ ꝓ parte est dñs ꝛ fili⁹ ꝛ alij liberi illius cui⁹ est seru⁹ siue sint in potestate siue nõ.idem est si essent adoptiui.secꝰ aũt si essent dati alij in adoptionẽ. Itẽ secꝰ in aliũno illius cui⁹ est seru⁹.q: in eis nõ hꝫ locũ senatusconsultũ. Item filio occiso nõ habeꝛ q̃stio de seruis matris sꝫ pone q̃ pater me⁹ fecit testiñ ꝛ instituit me heredẽ ꝛ fuos suos quosdã pure legauit vel manumisit.ꝛ postea fuit ab hostibus captus.ꝛ eo existente apud hostes ego fui occisus.nũq̃d toꝛq̃buntur dicti serui.ꝛ videꝛ q̃ nõ:q: pater me⁹ videꝛ mortuus ꝓma hoꝛa captiuitatis.ꝛ ita videꝛ q̃ ego sim ei⁹ heres. ꝛ ita videꝛ q̃ dicti serui sint liberi vel sint illius cui legati fuerũt.ꝛ ita videtur q̃ tpe quo fui occisus ipsi nõ fuerũt mei.dicitur tamẽ hic q̃ bene debẽt toꝛqueri.q: ego nõ fuꝫ adhuc heres patris mei.cum ipse adhuc viuat apud hostes.sed ꝛ si victus me⁹ pater sit mortu⁹ apud hostes.ꝛ ego fili⁹ ab eo emãcipatus sum occisus anteq̃ ei hꝛs extitã.idẽ erit dicẽduꝫ.ſ.vt dicti serui toꝛq̃anꝛ q̃uis enim si nõ esseꝫ occisus dicti serui nõ essent mei futuri ex eo q̃ ego essem heres p̃ris mei: sicq̃ recta via trãsiuissent ad eũ cui pater me⁹ eos pure legauerat.vel essent liberi cũ pater me⁹ dedit eis libertatẽ pure,sicq̃ nõ deberent toꝛq̃ri ꝓpter mortẽ meã.tamẽ ex q̃ occisus fui añ aditã a me hereditatẽ remãserũt serui in hereditate:ꝛ ita debẽt toꝛq̃ri scias etiam q̃ patre meo occiso serui mei castrẽsis peculij toꝛqueri debent siue erant in potestate dicti mei patris siue non. Item ꝛ si ego sim occisus serui vꝛoris mee ꝛ soceri mei debẽt toꝛqueri.ꝛ idem est econtra vxore mea occisa. ¶ Occisoꝝ Elsq̃ huc dictum est quibus casibus serui debeant toꝛqueri ꝓ domino occiso.nunc vult dicere q̃ contineantur appellatione occisoꝝ.ꝛ dicitur q̃ illi qui sunt interfecti per viz aut cedem.ꝛ de bis ponit exempla.si autem non per vim sunt occisi:non continentur occisoꝝ appellatione:q̃tuꝫ ad hoc vt serui toꝛqueantur.puta si veneno sunt extincti.ꝛ est ratio plana in litera.in casu tamen bene toꝛquerentur etiaꝫ tunc puta si venenum fuit eis infusum ꝓ viꝫ.ſꝫ q̃d si q̃daꝫ extranei dederũt venenũ domino clam ꝛ non per vim ꝛ serui aliqui fuerũt de hoc conscij vel fautoꝛes.nunquid illi debent supplicio affici.ꝛ dicitur q̃ sic.licet enim non debeant toꝛqueri eo q̃ clam datum fuit venenum illi qui non fuerunt conscij vel fautoꝛes vt dictum est.tamen factum conscioꝝ ꝛ fautoꝝ non debet esse impunitum.ꝛ in hoc casu possunt aperiri tabule testamenti illius qui est occisus.ꝛ hereditas eius adiri ante questionem habitam de dictis seruis conscijs vel fautoꝛibus. ꝛ postmodum possunt toꝛqueri ꝛ supplicio affici.q̃uis si dominus fuisset occisus palam a familia vel ab alio deberent seruí ꝓus toꝛqueri q̃ heres adeat hr̃ditatẽ.ſꝫ si dñs occidit se tedio vite vel impatiẽtia doloꝛis ꝛ serui potuerunt,pbibere:debẽt certe pẽa affici.si aũt nõ potuerũt ꝓbibẽ liberati sũt.ꝛ eo casu dict⁹ casus mort' non ipedit testiñ ei⁹ apiri ꝛ recitari:licꝫ impedireꝛ apiri ꝛ recitari si metu criminis imminentis se occidisset dñs. Itẽ scire debes nõ haberi de familia qõnẽ nisi cõ

stet dñs occisus. ⁊ appellatiõe qõnis ꝺtinẽtur nõ tñ tormẽta sed etiã oẽs inq̃sitionẽ ⁊ defensionẽ mort̃ accipim⁹ ꝺtineri.

¶ Hoc aũt senat⁹. Si dñs fuit occisus ⁊ seruꝰ sub eodem tecto cũ dño extites nõ dederũt ei auxiliũ debẽt torq̃ri ⁊ puniri alij aũt seruꝰ nõ: nisi fuerũt ꝺscij. sed q̃liter intellig̃tu idẽ rectũ rñdeꝝ si seruꝰ erãt ita ꝓpe dñm ꝙ vocẽ dñi audire poterãt. licꝫ q̃dã dñi hẽant validiorẽ vocẽ. ⁊ q̃dã exiguiorẽ. ⁊ si seruꝰ pñt iuuare dñꝫ aliquo mõ nõ ꝺbẽt eorꝫ salutẽ ꝓponere saluti dñi vñ nõ excusaꝝ seruꝰ vl ancilla fiꝺcat ⁊ etiã verũ sit ꝓcussorẽꝫ minatũ ei si ꝓclamaret ipe seruꝰ vl ancilla. ⁊ ꝳ casu debẽt pati seruꝰ vltimũ suppliciũ. ei q̃ seruo nõ parcit̃ q̃ fuit in eodẽ cõclaui cũ dño: cũ occideret̃: nec ei q̃ timuit mori ꝓ: salute dñi. nec ei q̃ nõ ꝓclamauit cũ occideret̃ dñs. ille tñ seruꝰ nõ puniꝰ tur q̃ tpe mort̃ dñi erat ita longe ꝙ exaudire nõ potuit. sed si dñs fuit in itinere occisus sumẽdũ est suppliciũ de illis seruis q̃ erãt cũ eo vel nõ erãt cũ eo qꝛ aufugerũt. alij aũt nõ puniuntur. ¶ Impubes seruꝰ. Si dñs sit occisus ab aliquo extraneo: ⁊ seruꝰ nõ tulerũt ei auxiliũ capite puniunt̃ ⁊ etiã torquentur vt dictũ est. certe istud fallit in ꝑuberib⁹ seruis ⁊ ancillis: ⁊ in his etiã puberib⁹ seruis q̃ auxiliũ dño tulerũt sine dolo malo si aũt ꝯtulerint auxiliũ ferre dño ⁊ nõ tulerũt nõ excusant̃. ⁊ ille sine dubio videt̃ auxiliũ tulisse dño q̃ saluauit eũ. sed ⁊ si nõ saluauit imo est mortuꝰ dñs. seruꝰ tñ illuit eũ q̃ tũ potuit: vidꝫ ei auxiliũ tulisse. ⁊ sic non punitur. ⁊ de ꝳ ponit plana exẽpla.

¶ Si dñs. Dñs quoꝫdã fuoꝫ fuit a q̃busdã mortifere vulnerat⁹. vixit tñ postea alíq̃t dieb⁹: ⁊ nõ fuit q̃st⁹ de aliq̃ fuoꝫ q̃ nõ dederũt auxiliũ ei. nunq̃d ãmodo torq̃bunt̃ vl vltio supplicio afficient̃. ⁊ ꝺr ꝙ nõ. ⁊ multomag̃ nõ punient̃ si dñs in testõ suo ꝺixit exp̃sse ꝙ seruꝰ exercuerũt bñ officiũ suũ in iuuã

do eũ. ⁊ h. d. cũ l. se.

dns. Cũ dñs occideret̃ seruꝰ ei⁹ nõ tulit ei opẽ: iõ q: valde graui valitudie erat affect⁹. certe subuenit̃ fuo vt non puniat̃. ⁊ idẽ est si dñs ꝺixit ꝙ fu⁹ eũ occidit ⁊ nõ ꝓbauit. ⁊ idẽ est si marit⁹ occidit dñam fui. ⁊ nõ exaudiuit ꝳ fu⁹. sec⁹ si exaudiuisset ⁊ opẽ nõ tulisset q: tũc bñ punirent̃: nisi in vno casu: puta si marit⁹ occidit vxorẽ in adulterio deꝓhẽsaz: q: tũc nõ punit̃ fu⁹ si nõ tulit ei opẽ. Itẽ nõ punit̃ fu⁹ si cũ oẽs dñi sui aggressurã pateret̃: ⁊ ipe oibus sil nõ potuit auxiliũ ferre: ⁊ tulit q̃busdã. sec⁹ si potuisset oib⁹ ferre opẽ: ⁊ tulit tñ q̃busdã. Itẽ nõ punit̃ seruꝰ si tpe cedis dñi sui vel dñe ita erat clausus sine suo dolo malo. vt nõ potuerit erumpe cã succurrẽdi eis. sec⁹ aũt si fuisset in dolo vt claudaret̃. ⁊ idẽ est vt nõ puniat̃ si erat legat⁹ talit̃ vt auxiliũ dari nõ posset. Itẽ nõ punit̃ si talit̃ erat senex ꝙ nõ potuit dare opẽ: ⁊ idẽ est si erat seruꝰ surd⁹. ⁊ idẽ si cec⁹ vel mut⁹ vel furiosus. ¶ Si q̃squã eorꝫ. Seruꝰ vl fua titij occidit eũ ⁊ sei⁹ in domo sua recepit dictũ seruũ vel seruã. certe tenet̃ sei⁹ lege cornelia de siccarijs. ¶ Si ex stipulatiõe. Sei⁹ hñs seruũ stichũ ꝓmisit ꝑ stipulationẽ titio eũ ei dare. ⁊ postea cũ existeret dict⁹ fu⁹ sub eodẽ tecto cũ dño suo scio dict⁹ sei⁹ occisus fuit postea dict⁹ fu⁹ argute ꝓbauit ⁊ deterit mortẽ dñi. ⁊ ꝑ ꝳ ꝑmio fact⁹ est liber. nũquid titi⁹ ꝑdict⁹ poterit eũ petere ab hede sei⁹ ex stipulatiõe. ⁊ ꝺr ꝙ nõ. nã ⁊ nõ dare ꝺicta actio dicto titio si dict⁹ fu⁹ fuisset vltio suppliciõ affect⁹ ex eo ꝙ non arguisset mortẽ dñi. vt ⁊. s. e. l. i. §. potuisse. si aũt nõ fuisset dict⁹ fnus sub eodẽ tecto cũ dño eo tpe q̃ dñs fuit occisus. ⁊ sic nõ defendisset dñꝫ nõ fuisset passus vltimũ suppliciũ. ex stipulatu actio vtil erit titio creditori ꝺ hr̃dẽ sei⁹ ad extiatõnẽ dicti fui. ⁊ ille fu⁹ ꝺign⁹ est ꝺicto ꝓmio libertat̃ q̃ vltro ꝓsiluit ad accusandũ interfectores dñi. nõ aũt ille fu⁹ est ꝺign⁹ q̃ cũ accusaret̃ ab interfectoribꝰ dñi ipe retorsit in eos crimẽ. sed ille seruus qui arguit vltro necem dominꝰ: poterit ad libertatem pueníre. qui non poterat alias ad libertatem peruenire. puta si hac lege ꝺistract⁹ erat ne mãumitteret̃. ¶ De his q̃. Que rit̃ nunq̃d fu⁹ occisi q̃ testõ hũit libertatẽ debeat puniri ante aditã hr̃ditatẽ occisi. ⁊ ꝺr ꝙ sic. ſz ⁊ si ipsi fui ꝓfugerunt post mortẽ dñi. ⁊ postea aptũ fuit testm̃ dñi. ⁊ in eo inuẽti sunt scripti liberi ⁊ adita est etiam postea hr̃ditas ꝺz de eis hẽri qõ ⁊ suppliciũ q: eq̃ssimũ est indulgẽtiã dñoꝝ q̃ dederunt fuis libertatẽ nõ obstare vltionẽ mort̃ dñoꝝ quã indulgẽtiã dñoꝝ put q̃sq̃ de fuis esset exp⁹. plenioꝛẽ vel grauioꝛẽ penã mereri ꝺz ꝓpt̃ suũ sceles: q̃a nõ iuuit dñm. ¶ Nõ ad cãm. Hic. ꝟ loq̃tur de scõa parte rubꝛice: ⁊ ꝺic ꝙ si aliq̃s ẽ occisus: heres ei⁹ nõ ꝺz apire vel recitare vel describere aliq̃d qõ ꝓtineat ad cãz testi ei⁹: nec etiã testm̃ anteq̃ de familia sua habeaꝝ qõ ⁊ sumaꝝ supplicij si fuerũt illi de familia in culpa. ⁊ postea vadit iurisco̅sul⁹ glosando plane ꝟba hui⁹. ꝟ. vsq̃ ad. §. nõ tñ ex testõ. ¶ Nõ tñ. Nõ solũ si occisus fec̃ testm̃. ſz etiam si ab intestato decessit nõ ꝺz hr̃s ei⁹ adire hr̃ditatẽ vel bo. pos. petere: anteq̃ qõ de familia occisi hẽaꝝ. ⁊ est rõ q̃re ꝳ statutũ est q: si hr̃s posset adire añ qõnẽ habitã: ipe occultaret facin⁹ familie ꝓpt̃ suũ cõpẽdiũ. cũ enĩ fuit culpabiles de morte dñi deberẽt vltio supplicio affici. vt. s. e. l. i. §. potuisse. hr̃s hẽret dãnũ si facin⁹ fuoꝫ nõ esset occultũ. Sz q̃d si interiz anteq̃ adeat ꝓpter dictã ꝓhibitionẽ decedat hr̃s occisi. certe trãsmittit ad suos hr̃des vtiles hereditarias actiões. Itẽ q̃d si occisus in testõ suo istituit hr̃des titiũ ⁊ seiũ sub ꝺitiõe si ad dẽ mortis sue vsq̃ ad mẽsez darent cẽtũ gaio ⁊ hr̃des nõ parueríntocisi. vel hr̃ditas nõ adeaꝝ. puta si fuerit ꝓgnãs vxor occisi vel esse putabaꝝ. q̃ q̃dẽ etiã casu instituti adire nõ poterãt. certe nihil ꝓdest dict̃ hr̃dib⁹ impedimẽtuz qõnis fuoꝫ. ⁊ ita non trãsmittẽt ad suos hr̃des hr̃ditatẽ occisi nõ aditã. Itẽ põe ꝙ occisus instituerat sibi hr̃des posthumos q̃s hr̃e spabat ex vxore sua. ⁊ ita ꝺixerat postea si posthumi mihi nõ nascentur vxor mea sit mihi hr̃s. ⁊ postea vxor sua q̃ nihil gestabat in vẽtre decessit añ aditã hr̃ditatẽ a se ex substõe viri occisi. ⁊ iõ adire noluerat: q: nõ erat adhuc hita qõ de familia. nũquid vtiles actões hr̃ditarie dabũtur hr̃dib⁹ vroꝛ. ⁊ ꝺr ꝙ fic. si ãt ipsa vxor erat ꝓgnãs ex occiso tpe mort̃ siue vroꝛ. ⁊ ita ꝓpt̃ ꝳ etiã nõ poterat adire ex dicta substõne: ⁊ sic hẽbat duo ipedimẽta ad adeũdũ. s. illud senatuscõsultum: ⁊ q: ꝓgnãs erat. certe nõ poterũt ꝺicere hr̃des vroꝛ iniuriã mulieri factã ꝑ senatuscõsultũ. ⁊ sic hr̃ditas ꝓdicti occisi ad eos hr̃des vroꝛis nõ puenit. ⁊ scias ꝙ nõ solũ volũtarij hr̃des occisi ꝺtinent̃ in senatuscõsulto. s. vt nõ adeãt añ qõnẽ habitã: ſz etiã necessarij: ⁊ nõ solũ nõ possunt adire hr̃di. añ qõnẽ hita: ſz ẽt nõ ꝑt petere aliquã bo. poss. si aũt faciãt ꝺ debẽt publicari bona: ſz nõ al⁹ publicant̃: nisi ꝺstet eẽ occisu⁹ patrẽfa. ⁊ hr̃dẽ ei⁹ adijt se hr̃ditatẽ añ qõnẽ de familia habitã: ⁊ añ sumptũ suppliciũ ſz q̃d si dñs est occisus ꝓpt̃ malã curã medici vel insidias medici. nunq̃d põt adire hr̃ditas añ qõnẽ habitã. ⁊ ꝺr ꝙ fic. dicit. nunq̃d põt adire hr̃ditas añ qõnẽ habitã. ⁊ ꝺr ꝙ fic. de fensio tñ dicte mort̃ incũbit dicto hr̃di. ⁊. h. d. cũ dnab⁹. ll. se.

¶ Si cert⁹. Mortuo dño certũ ẽ apꝺ iudicẽ ꝙ stich⁹ fu⁹ occidit eũ. certe adhuc ꝺz torq̃ri stich⁹ vt inueniat̃ mãdatores cedis. ⁊ ipse stichus solus dabit̃ qõni. ceteri aũt fuit ꝺfui tñ puniũt̃ ex eo ꝙ nõ tulerũt dño auxiliũ. nõ aũt torq̃ntur. sc̃do ꝺicẽ ꝙ q̃is al⁹ fuit in caput dñi nõ torq̃ant̃. tñ bene torquẽtur in caput hr̃dis q̃ est eorꝫ dñs siue sit hr̃s ẽtne⁹: siue ex suis ad sciẽdũ vtrũ ipe hr̃s occidit dñꝫ vel nõ. tertio ꝺicꝫ ne ꝙ duo hẽbãt fuos cões. vn⁹ de dict̃ ꝑdict̃ nõ cõperet. certe fui cões debẽt torq̃ri ad sciẽdũ de casu dicti dñi nõ cõparentis. q̃rto ꝺicẽ pone ꝙ seruꝰ appetierũt occidere dñm eorꝫ fuoꝫ occiderũt. certe nõ hꝫ locũ fillantanũ. ſz ipe dñs põt eos castigare etiã post manumissionẽ a se de eis factã. ⁊. h. d. cũ l. seq.

¶ Enat⁹. Cũ dñs occideret̃ fu⁹ ei⁹ stich⁹ ñ tulit ei auxiliũ cũ posſz. ⁊ sic ꝺr vltio supplicio affici hr̃s occisi. vẽdidit eũ titio ꝓ cẽtũ. ⁊ postea de eo fuo supplicij est sumptũ. certe tenet̃ hr̃s reddere emptori ꝺicta cẽtũ. ¶ Si filiusfa. Titius filiusfa. fec̃ testm̃ de castrẽsi pec. ⁊ instituit sibi hr̃des gaiuꝫ ⁊ seiũ. ⁊ postea fuit occisus: ⁊ hr̃des ꝓdicti adierũt hr̃ditatem ei⁹ anteq̃ facerẽt hẽri qõnẽ ⁊ suppliciũ ꝺ familia occisi vl añ q̃ vlciscerẽt̃ mortẽ occisi. certe hr̃di. ꝺz ptinẽ ad seiũ. ⁊ fisc⁹ re net̃ ꝓstare legata relicta ab occiso ⁊ libertates eorꝫ fuoꝫ occi fi q̃ excipiũt̃ se. cõ. vt ñ puniãt̃. puta q: ñ potuerũt iuuare dñꝫ

Exheredat⁹. Tici⁹ exheredauit filiū suū seiū ⁊ instituit heredē gaiū ⁊ decessit dict⁹ tici⁹. ⁊ postea sei⁹ su⁹ fili⁹ fuit occisus anteq̄ gai⁹ adiret. nūquid ꝓ mortē dicti seij ⁊ distīguit vtrū dict⁹ gaius adiuerit postea hereditatē an nō. ꝓcāū vident fui ꝑ dicti fuisse alieni. i. heredis gaij. ⁊ sic nec qō de hijs habet nec supplicū. Sc̄ō ca su habet ō eis qō ⁊ supplicū. ac si domin⁹ eoꝝ fuissz fili⁹ tpe q̄ fuit occisus. nā ipsi⁹ eēnt si viuerēt. ¶ Sub diuo. Tici⁹ mādauit fuos suos ⁊ p⁹ea fuit occisus eis ꝓticipātib⁹., certe potuerūt torq̄ri. ⁊ idē si accepissent dicti liberi ius āuloꝝ aureoꝝ ⁊ postea ipi facti sunt liberi. iō qr deterenūt mortē eiusdē tici nunquid ꝓpter legatū impedit dicta libertas. ⁊ dicit q̄ nō. Quarto dicit. pone q̄ heredes dicti tici apuerūt testū eius anteq̄ faceret hīi qōem ⁊ supplicū de familia. ⁊ sic possunt ō accusari vt soluāt centū aureos. vt. j. e. l. lege. §. fi. certe vltra ō suis potest ꝓpetuo accusari. ⁊ hoc dicit cū trib⁹. l. sequētib⁹ quēnūū nō potest accusari si sunt extranei heredes. si aūt sint

Excipiūt. Dictū est. s. e. l. i. §. potuisse. ⁊ i ꝓn. q̄ fui q̄ nō tulerūt auxiliū domio torq̄nt ⁊ supplicū de eis sumit certe istud fallit i in suis impuberib⁹ q̄ fuerūt sub eodē tecto cū domio cū occideret. vel etiā alibi. ⁊ nō fuert mistri vel participes cedis. si aūt fuissent mistri vel ꝓticipes nō parcit eis i cede domini. nā et i nullo alio delicto eis deberet parci. Itez si parcit eis si erāt ꝓximi pubertati eo tpe quo dominus fuit occisus. ⁊ si erāt ad pedes domini cū occideret ⁊ postea facti puberes nō prodiderunt necē. ¶ Si.

¶ Seqns. Tici⁹ istituit sibi seiū ⁊ substituit ei gaiū ⁊ p⁹ea fuit occisus: ⁊ postea seius adiuit hereditatē anteq̄ necem defuncti vidicaret: ⁊ gai⁹ postea vidicauit necē. nūquid trāsfert ad gaiū substitutū hereditas instituto delata. ⁊ dr q̄ non. pena enī instituti nō dr eē ꝓmiū substituti. imo dictā hereditatē habebit fiscus. Sz q̄d si dict⁹ seius ⁊ gaius fuerūt ambo instituti ⁊ fuit datū seio ꝓlegatū. certe nō solū ps hereditatis auferet seio ⁊ dat fisco sz etiā ꝓlegatū eo q̄ nō vidicauit mortē tuj testatoris ante aditā hereditatē a se. sz ⁊ si veniret ab intestato ad hereditatē auferet ei idemq̄ ⁊ si q̄ patron⁹ occisi veniat ad hereditatē q̄uis ille q̄ venit ꝑ patron⁹ admittant suo iur. ¶ Si.

Omio. Domin⁹ fuit a familia occisus ⁊ fu⁹ quē habebat cōem cū ticio detenuit necē. certe erit liber. heres aūt occisi dr dare ticio ptē p̄cij ticio ꝓtingētē. Sequēs lex dicit si dñs est occisus q̄ familia ꝓpus de se dr torq̄ri ⁊ si cōfiteant q̄ occiderūt dñz tūc debent iterrogari quo mādate occiderūt. Ter tia dicit q̄ q̄uis heres nō possit adire hereditatē occisi ante mortē occisi vidicatā. vt. s. e. senatus. §. i. tamē si fili⁹ occisi ab eo exheredat⁹ fit: bene pōt idē fili⁹ q̄ri de inofficioso testō. et postea mortē vidicare. Quarta lex repetit illō qō dictū ē. s. e. l. i §. eo dē tecto. ¶ Si.

Heres qui. Dñs fuit clā ab exneo veneno intempt⁹. heres aūt deliberabat vtrū adiret hereditatē ei⁹ vel nō. ⁊ pseq̄ batur accusationē quā fecerat de dicto exneo. certe bñ pōt interrim ordinare res hereditarias vrgētes. ⁊ ꝓp̄ nō amittit ius probādi veneno intemptū testōrez. ⁊ siue pendeat dicta qō veneni siue nōdū incepta fit: pōt heres petere bonoꝝ possessionē i bōis occisi. sec⁹ āt ē cuz dñs dr necat⁹ a familia. qr tūc nō pōt peti bonoꝝ possessio ab hērde aī qōez de familia habitā ⁊ supplicū sūptū. ⁊ reddit rō i lra q̄uis nō bona. s. qr si posset peti bonoꝝ possessio vel adiri hereditas aī qōem ⁊ supplicū fuoꝝ iā eēnt liberi fui quib⁹ libertatē in testō dedit occisus. ⁊ sic āmō torq̄ri nō possent. bonū est g̃ negligi libertatē eoꝝ donec de eis qō hēat. dr aūt negligi duz nō ꝓmittitur aditio hereditatis aī qōem. sz sicut dixi dicta rō nō est bona q̄uis ꝓncipale dictū sit bonū. nā etiā māumissi torquētur. vt s. e. si exheredatus. §. i. ¶ Neptis que. Seius instituit sibi heredez ticiam ⁊ ab ea ticia reliquit fideicōmissuz gaie neptī dicte ticie. ⁊ postea decessit dict⁹ tici⁹. postea ea dē ticia instituit sibi hērdē dictā seiā neptē. ⁊ postea fuit occisa ab aliquo dicta ticia: ⁊ dicta sua neptis ātecq̄ vidicaret mortē ei⁹ petijt ⁊ habuit bonoꝝ possessionē in bonis dicte ticie sue auie ⁊ ita dr restituere bona ticie fisco. vt. s. e. necessarios. §. ij. nūquid i dicta restitutiōe fisco faciēda: dr gaia neptis deducere fidei cōmissuz qō ei debebat auia ex testō dicti seij. ⁊ dr q̄ nō. ⁊ b si dimisit neptis vindictā ꝓ dolū. si aūt dimisit vindictā ꝓ negligentiā puta qr nō studuit iuenire interfectorez cū possz tūc q̄uis amittat emolumētū bonoꝝ auie eo q̄ dr restituē fisco. tū retinet dictū fideicōmissū ⁊ cū p aditōz hereditatis auie extinctū fuerit debitū dicti fideicōmissi: rōis ē b cāu vt reintegret eidem nepti ius debiti ipsius fideicommissi. ¶ Preses dis. Cū tici⁹ eēt occisus a q̄busdā: ego hers ei⁹ accusauī eos corā pside aīq̄ adirē hereditatē sicut debeo. vt. s. ꝑmo. §. ⁊ pses postea absoluit eos ꝓ iniq̄tatē suā. ego aūt heres nō appellaui a snīa p̄sidis cū nō possz. nūq̄d auferet mihi hereditas a fisco. ⁊ dr q̄ nō.

Alius seius. Gaius seius hīs sororē lutiā ticiā iacēs i firm⁹ dixit q̄ stich⁹ seru⁹ su⁹ infuderat ei venenū. ⁊ postea decessit: ⁊ ei extinxit heres dicta sua soror. ⁊ ipsa adiuit hereditatē aīq̄ faceret torq̄ri familiā. ⁊ supplicū de ea sumi ⁊ postea decessit dicta lucia ticia trāsactis decē ānis. venit sempronⁱ⁹ ⁊ nūciauit fisco bona dicti gaij seij. nunq̄d debēt auferri dcā bona hereditab⁹ lucie ticie ⁊ fisco applicari. ⁊ dr q̄ sic. nō enī est extinctū crimen ticie ꝓpter mortē suā.

¶ Jan anteq̄. Tici⁹ instituit me hērdē ⁊ rogauit me q̄ restituerē hereditatē seio: ⁊ postea fuit occisus idē tici⁹ ⁊ ego nesciēs eū occisuz apui tabulas testi ei⁹: ⁊ postea nolebā adire hereditatē qr erat dānosa. sei⁹ aūt petit me cōpelli vt adeā ⁊ ei restituaz: certe cā cognita cōpelli debeo. si enī sei⁹ eēt talis ꝑsona q̄ ex testō capere nō possz nō debeo cōpelli alias debeo cōpelli. ⁊ si suz cōpulsus adire aīq̄ vidicē mortē dicti testatoris ⁊ etiā seio restituere. nō hz locū edictū qō dicit hereditatē fisco restituēdā qō est. s. e. necessarios. §. al. nō. ⁊ ita hēbit hereditatē dict⁹ seius fideicōmissari⁹: ⁊ nō fisc⁹. ⁊ b dicit cum. l. seq̄nti.

Lege cornelia. Cū tici⁹ eēt occisus quidā ex suis fugerūt aī qōem de eis habitā. venit seius ⁊ requisiuit dictos suos ⁊ nūciauit vbi erāt ꝑsidi. certe dr hre ꝓ quolibz suoꝝ. v. aureos ex bonis occisi. ⁊ si ex dictis bonis nō possit rediri dicta q̄titas dr eaz hre ex publico ⁊ p̄dicta vera sunt si dicti sui occiderūt dñm eoꝝ. quo q̄dē cāu dicti sui punient l. cornelia de sicarijs. ⁊ si receperūt libertatē in testō occisi nihilomin⁹ puniunt tā q̄ sui. ¶ Ex b edcō. Tici⁹ instituit sibi hērdē seiū ⁊ p⁹ea fuit occisus p⁹ea dict⁹ sei⁹ apuit tabulas testamēti aīq̄ de familia occisi qō ⁊ supplicū hret. certe popularis actio ꝓdita est ō eū in q̄nq̄ginta aureis soluēdis p euz ex bōis occisi. quoꝝ aureoꝝ medietas dr eē fisci ⁊ alia illi⁹ cuius opa cōuict⁹ ē. sz ⁊ si aliō fecit ō edictū p̄torīs. veluti qr adiuit hereditatez aī mortem defuncti vindicatā dat fisco actio cōtra eū. ⁊ itelligas b cāu ad totā hereditatē. nā vt ex. s. dictis appet pl'a sūt pp q̄ pena edicti ꝓstituta est. vt. s. e. l. ij. §. qō ad dcāz.

Fideicōmissuz. Sempronⁱ⁹ erat nat⁹ cū gaio seio ex duobus frib⁹ ⁊ ita erāt fi ēs patrueles. dict⁹ sempronⁱ⁹ istituit sibi hērdē dictū gaiū seiū suū frez patruelē ⁊ tricio reliqt fideicōmissuz. ⁊ decessit dict⁹ sempronⁱ⁹. postea dict⁹ gaius seius heres fuit occisus ⁊ hērdes ei⁹ soluerūt dicto tricio fideicōmissuz. postea hic tici⁹ q̄ accepit fideicōmissuz accusauit heredes dicti gaij seij heredis sempronij q̄ mortē dicti gaij seij hērdis sempronij nō vindicauerūt. nūquid pōt. nō obstante q̄ accepit ab eis fideicōmissuz. ⁊ dicitur qō sic.

¶ Jan de plurib⁹. tici⁹ instituit sibi quatuor heredes. ⁊ post ea fuit occisus. postea duo ex eis inuitis vel ignorātib⁹ alijs aperuerunt testū ⁊ adiuerunt hereditatē aī qōem ⁊ supplicū de familia habitū. certe illi duo tantum q̄ aperuerunt ⁊ adiuerūt amittūt suā ptē ⁊ nō alij. ⁊ dic. vt. s. e. l. iij. §. qō ad dictaz.

Siqs aliquē testari ꝓhibuerit vel coegerit. Rubrica

Cū pater me⁹ vellet cōdere

q Vidum captat. testamentū ego ꝓhibui ire notariū ad eū qr volebā hre hereditatē ei⁹ ab intestato. certe hāc hereditatē dr hre fiscus ⁊ nō ego. ⁊ idez si pr me⁹ instituit exneū ⁊ cū vellet mutare testamētum exne⁹ nō ꝓmisit

venire notariũ. ¶ Quid si tici⁹ instituit ꝟuũ meũ ⁊ cũ vellet mutare testm̃. ego dolo feci quo mi⁹ mutare⁊ ⁊ postea mãumisi dictũ ꝟuũ. certe nõ ꝑbo ego vel ipe hꝛditatẽ. ⁊ idẽ est cũ filiũ meũ instituit dict⁹ tici⁹. ſ. vt si ego ꝓhibui mutare testm̃ nõ habeã ego vel ipe hꝛditatẽ. sec⁹ si legatũ fuisset filio meo relictũ i testõ qõ ego mutari ꝓhibui. ⁊ fuit rogat⁹ vt alij restituẽt nã admittet tũc ad legatũ fili⁹ a me emãcipat⁹. ⁊ si oẽs hꝛdes instituti dolo fecerint quo mi⁹ mutare⁊ testm̃ oĩbus denegãtur actiones. et idem ẽ si ꝓhibuerunt venire testes. ſz si frater me⁹ ꝓhibuit vẽire testes coꝝ testõꝛe q̃ erat me⁹ cõsãguine⁹ q̃ volebat aliũ instituere nõ nocebit mihi q̃n habeã legitimã hꝛditatẽ. ſz si instituꝫ q̃ ꝓhibuit mutare testm̃ rogat⁹ erat hereditatẽ restituere titio veniet hꝛditas ad fiscũ cũ suo onere ſ. vt fiscus retineat ex ea q̃rtã trebellianicã ⁊ restituat dodrãtẽ titio. vltima aũt lex plana est.

¶ De iure codicillo⁊. Rubrica.

Epissime ⁊c. Feci testm̃ coꝝ q̃nq̃ testib⁹ et nõ exp̃ssi si nõ valeret iuꝛ testamẽti: q⁹ valeret iure codicillo⁊. nũq̃d valẽt ea q̃ i eo relicta sunt. ⁊ ꝺr q⁹ nõ. q̃uis si opinat⁹ esset facẽ codicillos coram dictis testib⁹ valerent.

Jei q̃. Ad euidẽtiã hui⁹. l. no. q⁹ fm ꝺ iura posthũo alieno legari nõ poterat. lz hodie possit vt insti. de le. ſ. posthũo. Jtez no. q⁹ ius codicillo⁊ ẽ p se singl'are et nõ cõiunctũ testõ vñ ea q̃ in codicill' relinquũt pinde hñtur ac si in testõ siue codicillis eẽnt relicta. vt. j. e. l. ſ. i. et. s. de testõ mili. si certarũ. ſ. fiñ. et ita ammõ sunt plana q̃tuo⁊ rñsa. vsq̃ ad. ſ. furiosus. et dict⁹. ſ. cũ sequẽti planus ẽ vsq̃ ad finẽ legis.

Jquis cũ. Titi⁹ hñs testi factionẽ nõ fecit testm̃ ſz codicillos. ⁊ ita i eis dixit q̃ſq̃s mihi hers erit bono⁊ ve possesso⁊ ei⁹ fideicõ mitto: vt det gaio. c. et scio totidẽ: et decessit. et hñit legitimos hꝛdes. certe p̃stabũt dicta fideicõmissa siue erãt nati dicti legitimi hꝛdes tpe codicillo⁊ siue nõ. si aũt fecissz testamentũ et nõ eẽt ex eo adita hꝛditas nõ deberent fideicõmissa data in codicillis

Cum qui. Hec et sequẽs plane sũt. tertia dicit q⁹ instõi i testõ facte nõ põt adijci vl' detrahi cõditio i codicill'. ⁊ posteа est planissima vsq̃ ad finez.

Vedã. Si aliq̃s faciat testm̃ ⁊ i eo cõfirmet codicillos quos sperat se facturũ. ⁊ postea faciat codicillos ⁊ i eis legata relinquat: pinde valẽt ac si in testõ p̃dicta eẽnt relicta. ⁊ ita referũt ad temp⁹ dicte cõfirmatiõis codicillo⁊. i. ad tps quo fuit factũ dictũ testm̃. ꝺ tñ fallit in trib⁹ casib⁹ q̃ hac lege ponunt. ⁊ hoc dicit vsq̃ ad finez.

Onficiunt. Codicilli cõfecti vel cõficiẽdi cõfirmantur q̃tuo⁊ mõis. ſ. i futurũ. vt cũ dicit testato⁊ codicillos quos facia infirmo. Jtẽ in p̃teritũ vt cũ dicit codicillos quos feci cõfirmo. Jtẽ cõfirmant p fideicõmissuz ex testõ vt cũ i testõ fiꝺi hꝛdis cõmittit testato⁊ vt det ⁊ faciat ea q̃ i codicillis continent. Jtẽ p fideicõmissuz sine testõ puta cũ coꝝ q̃nq̃z testib⁹ relinq̃t fideicõmissa. ſ. in codicillis. Dz quõ ab intestato possunt relinq̃ fideicõmissa. certe nõ vide⁊ cũ hꝛditas i codicill' ab intestato nõ detur. vt. j. e. q̃ꝺ p man⁹. si nõ datur hꝛditas i codicillis. g̃ i eis nõ põt grauari hers legitim⁹. vt ar. j. de le. i. nõ ampli⁹ in p̃n. ſz certe ꝺ argumẽtatio nõ valet. q⁹ ideo fideicõmissa dari p̃nt a succedentib⁹ ab intestato q̃n creditur defũctũ sp̃te eis relinq̃re legitimã hereditatẽ. ¶ Codicilli. Nõ põt aliq̃s facere codicillos nisi de iuꝛ testm̃ facere possit si aũt testm̃ nõ possit facere facto ipediẽte nihil nocet. ¶ Si post factũ. Titi⁹ fecit testm̃ ⁊ in fine testi cõfirmauit codicillos quos spabat se postea factuz. postea dedit se ad arrogãdũ: ⁊ exñs in ptãte p̃fis arrogantis. fecit codicillos: ⁊ postea arrogato⁊ emãcipauit eũ. nũq̃d debẽtur legata q̃ relinq̃t in dictis codicillis. ⁊ dicas q⁹ sic. nam q̃uis fecerit codicillos eo tpe quo ꝺ iure ciuili testi factionẽ nõ hẽbat. i. eo tpe quo erat in ptãte dicti arrogatoris. tñ dictum testm̃ q̃ꝺ fecit añ arrogationẽ valet de iure p̃torio. iõ q⁊ decessit iã emãcipat⁹ ab arrogatoꝛ. ⁊ iõ nõ ẽ mirũ si codicilli i eo cõfirmati valẽt. nec ẽ filius dict⁹ arrogat⁹ muto: q̃ mut⁹ cõfirmauit codicillos futuros i testõ q̃ꝺ añ furoꝛẽ fecit. ⁊ postea fact⁹ mut⁹ fecit codicillos. ⁊ postea effect⁹ san⁹ decessit. lz ei p̃dict⁹ mut⁹ nõ potuerit testamẽtũ facẽ tpe quo erat mut⁹: tñ testm̃ q̃ꝺ añ fecerat remanet firmũ de iuꝛ ciuili ⁊ p̃toꝛio. p̃dictũ añt testm̃ arrogati sublatũ ẽ de iure ciuili. vt dixi. ⁊ de alienis reb⁹. i. de suis reb⁹ q̃ sũt facte arrogatoꝛis testatur dict⁹ arrogatus quodãmõ faciẽdo codicillos. q̃uis añt q̃tũ ad ius ciuile sit differẽtia inꝛ testm̃ arrogati ⁊ mutiꝫ tm̃ q̃tũ ad codicillos eoꝝ nõ ẽ differẽtia. nã vtriusq̃ codicilli valẽt. nã ⁊ si posthum⁹ alien⁹ rupit p natiui tatẽ testm̃ patris: ⁊ postea decessit nihilomin⁹ valẽt codicilli quos pater fecit posthumo viuẽte. ¶ Si miles. Titi⁹ fecit testm̃: ⁊ postea effect⁹ ẽ miles ⁊ i milicia fecit codicillos coram trib⁹ testib⁹ pone. certe valẽt codicilli iuꝛ militari q̃uis eodẽ iuꝛ nõ valeat testm̃ sequẽs. §. si ei ⁊c. planus ẽ. ⁊ ali⁹ sequens.

Siq̃s. ⁊c. ⁊ sequẽs lex q̃ incipit: aristo.

Quod p man⁹. Hec lex vult reddẽ rõem q̃re i codicillis nõ põt fieri institutio ⁊ reddit talẽ rõem. q⁊ si cõcederes dari posse hꝛditẽ i codicillis. iã i quodã cãu eueniret qꝺã absurdũ. puta si facerẽ testm̃ ⁊ i codicillis instituerẽ mihi hꝛdẽ. naz videretur i firmari testm̃ p codicillos. qõ eẽt absurdũ. vt dixi. q⁊ codicilli debẽt cõfirmari ex testõ. ⁊ nõ testm̃ ex codicillis

Imo cõfirmatur testm̃ p institutionẽ hꝛdũ.

Ui graui. Titi⁹ hñs filiũ ⁊ vxoꝛẽ p̃gnãtẽ ignoraꝫ vxorẽ cẽ p̃gnantẽ codicillis ad dictũ suũ filiũ scriptũ reliq̃t libertatẽ sticho ⁊ pãphilo suis ꝟuis. ⁊ postea decessit. ⁊ postea dicta vxoꝛ pepit filiã. certe sol⁹ fili⁹ p̃stabit libertatẽ dictis ꝟuis ⁊ nõ filia. q⁊ nõ itelligitur grauata filia cũ tpe codicillo⁊ pat ꝺ ea nihil senſit. ⁊ ꝺz dict⁹ fili⁹ redimẽ a dicta sua soroꝛe ptes q̃s ipe hẽbat i dictis ꝟuis. ⁊ hoc dicit cũ duab⁹. ll. seq̃ntib⁹.

Tractari. Cuius nõ facto testõ ita dicit i codicillis suis. titiũ hꝛdẽ eẽ volo. nũq̃d gai⁹ legitim⁹ hꝛs dicti sei⁹ tenetur dare hꝛditatẽ dicto titio: ⁊ distinguitur vtrũ sei⁹ voluerit valere dictã scripturã p testõ ⁊ tũc nihil poterit petere titi⁹ a legittimo. anõ voluerit titio relinq̃re fideicõmissariã hꝛditatẽ a legittio. ⁊ tũc eã titi⁹ cõsequitur. qꝺ ãt de duob⁹ p̃dictis voluerit dict⁹ sei⁹ ex scripto qꝺ fecit sei⁹ ꝺclarabit plerũq̃z. nã si forte a dicto gaio legittio legata reliq̃t: ⁊ si hꝛs ei nõ eẽt odiosa legittim⁹ ascripserit ei substitutũ itelligit voluisse facẽ testm̃ ⁊ ñ codicillos. ⁊ sic nihil a legittio peti potit. vt dictũ ẽ.

Qdã referũt. Titi⁹ instituit sibi duos hꝛdes in testõ ⁊ alios eis substituit ⁊ postea decesserit dicti duo hꝛdes. ⁊ post ea idez titi⁹ fecit codicillos ⁊ in eis q̃busdã legata reliq̃t vel ẽt ademit legata q̃busdaz q̃b⁹ dederat in testõ. q̃ritur nũq̃d substituti institutoꝝ debeãt dcã legata i codicillis relicta: ac si eẽnt relicta i testõ. ⁊ vtz adẽptio valeat ac si eẽt facta i testõ ⁊ sabin⁹ ⁊ cassi⁹ dixerũt q⁹ sic. pculus añt dixit q⁹ nõ. ⁊ bñ. ⁊ ꝓbat pcul⁹ a siki. video ei dicit pcul⁹ q⁹ si legeꝰ ei q̃ tpe codicillo⁊ nõ ẽ in reb⁹ hñanis nõ valz legatũ. lz legatari⁹ fuerit in reb⁹ hñanis tpe testi. g̃ in nro cãu nõ ꝺz cẽ vlli⁹ momẽti illud qꝺ post obitũ hꝛdis legatũ ẽ. vel adẽptũ i codicill'. q⁊ hꝛs admonẽ durigat reliquẽs legatũ i codicillis nõ ẽ in rebus hñanis. ⁊ ꝺ ña sunt cũ duo sunt instituti hꝛdes. ⁊ ãbo decesserũt añq̃ testato⁊ facẽt codicillos. vl' q̃ vn⁹ tm̃ fuit institut⁹. ⁊ ipe decessit añq̃ testato⁊ faceret codicillos. si añt duo eẽnt instituti ⁊ cuilibet eoꝝ cẽt dat⁹ su⁹ substitut⁹. ⁊ vn⁹ dictoꝝ institutoꝝ decessissz añq̃ testato⁊ facẽt codicillos i quib⁹ reliq̃t legata. ⁊ alt' institutoꝝ remãsit viu⁹ post mortẽ testatoris: vtilia erũt dicta legata data i codicillis post mortẽ dicti hꝛdis. sed p̃dict⁹ cohers q̃ remãsit viu⁹. nũq̃d ꝺz oĩa integra legata: an ño debeat p dimidia. ⁊ substitut⁹ cohꝛdis mortui p alia dimidia. ⁊ rñdet q⁹ solus cohꝛs q̃ remãsit viu⁹: ꝺz oĩa ⁊ integra legata. ⁊ ẽ rõ. q⁊ is cohers adiũct⁹ fuit ei in p̃stãdis legatis q̃ nõ erat i reb⁹ hñanis eo tpe quo ei in codicillis adiũgebatur ⁊ ꝺ ña sunt siue talib⁹ ño bis legauit i codicillis testato⁊ q̃ſq̃s mihi hꝛs erit lego talib⁹ tm̃. siue i legando exp̃ssit ppria noia hꝛdũ. sz si apperet exp̃ssa volũtas testatoris volẽtis vt ex vniuersa hꝛditate p̃dicta legata erogarẽtur. tũc teneretur hꝛs p̃dict⁹ q̃ remãsit viu⁹. ⁊ substitut⁹ mortui cohꝛdis p hꝛditaria pte ⁊ si cõueniãtur a legatarijs vltra hꝛditariã portionez hñt exceptionẽ doli. ⁊ ꝺ dicit cũ lege sequẽti.

AB intestato. Titi⁹ fecit codicillos ⁊ nō testm̄ ⁊ legauit ab illis q̄ debebāt ei succedē ab intestato q̄busdā. certe ad dicta legata p̄standa teneť nō solū ille successor ab intestato q̄ nat⁹ erat añ dictos codicillos: sz etiā ille q̄ natus ē postea, hm̄ eī locū dicti codicilli q̄cūq; successerit dicto titio ab intestato. sec⁹ aūt eēt si dict⁹ titi⁹ fecissz testm̄ ⁊ codicillos. q; tūc ptinēt codicilli ad testm̄ ⁊ vires ex eo capiūt. vñ si testm̄ aliq̄ cāu nō valeat nō valebunt codicilli. ⁊ b̄ siue fecit testm̄ añ codicillos siue post. ⁊ hoc dicit.

LIttere. Titi⁹ misit mihi tales lr̄as q̄ ita cōtinebāt. ego titi⁹ p̄mitto tibi viuiano q⁹ facias te hered̄ dē. vel instituo te hered̄ dē vl̄ diligo te tā q⁹ filiū meū. ⁊ iō facias te hr̄dē. nūq̄d, habēt vim codicillor⁹ dicte littere, ⁊ ō⁹ q⁹ non.

LOtiana. Quedā mulier noīe plotiana misit ī quadā epl̄a salutes celso. ⁊ in ea epl̄a exposuit ei talē cōem querēdo ab eo q̄d iuris eēt l uti⁹ titi⁹ hīs x̄bis ita cauit in testō suo. si q̄d ad b̄ meū testm̄ ptinet reliq̄o alicui ī tabulis huj⁹ testi vl̄ in quo alio gn̄e: ita valere volo sicut reliq̄o. ipe aūt titi⁹ fecerat codicillos añ dictū testm̄. nūq̄d ex dictis x̄bis illi codicilli valebūt. ⁊ dicit celsus q⁹ sic.

SI qui vnū. Titi⁹ hīs filiū ⁊ vxorē p̄gnantē fecit codicillos ⁊ a dicto filio legauit quedā q̄busdā. ⁊ vxor sua postea pepit aliū filiū ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ relictis sibi hered̄ib⁹ ab intestato dictis duob⁹ suis filijs. mō q̄ritur nūq̄d codicilli p̄dicti euanuerīt agnatōe dicti posthumi. ⁊ ō⁹ q⁹ nō. numquid debent ei legata ī eis relicta. ⁊ ō⁹ q⁹ sic. p dimidia. s. q⁹ filij⁹ qui viuebat tpe factor⁹ dictor⁹ codicillor⁹ tenebit dicta legata p dimidia p̄stare. posthum⁹ aūt nihil p̄stabit q⁹ titi⁹ eor⁹ pater nihil cogitauit de posthūo tpe quo fecit codicillos q⁹ nō credebat vxorē p̄gnātē tūc eē. vñ nō fuit eius intētio vt ei⁹ guaret posthumū. Sz q̄d si vterq; filior⁹ erat viu⁹ ⁊ nat⁹ tpe quo fecit titi⁹ codicillos. putabat aūt titi⁹ p̄us alterū decessisse eor⁹. dicit quida ⁊ male oia pide debere filium illū ad quē scripsit titi⁹ codicillos atq; si sol⁹ heres extitisset patri. sz iuriscōsult⁹ dicit ⁊ b̄ñ. q⁹ dūtaxat partē eor⁹ dz. Sz q̄d retento eodē cāu si dict⁹ titi⁹ reliq̄rat in dictis codicillis fuitutē in p̄dio suo cuidā q̄ quidē p pte p̄stari nō p̄t. vel etiā libertatez alicui fuo. certe nihil p̄stabit dict⁹ fili⁹ de his indiuiduis. s. ō filio ad quē scripsit codicillos ea legata: misi putasset eum solū sibi eē hered̄ dē. ipe aūt est cū alio hers. credo tñ de eq̄tate q⁹ integra libertas p̄stabit p eū. vt. ſ. e. qui grauī. ⁊ extimatio p tis fuitutis p̄dicte. vt. j. de le. ij. cū fili⁹. ⁊ b̄ dicit.

SI palam. Titi⁹ volēs facere testm̄ in scriptis: nūcupauit cor̄ testib⁹ hered̄ dē ⁊ nō scripsit in testō nomē ⁊ legata q̄ reliquit scripsit in tabulis. certe nō est testm̄ imo codicilli. q⁹ nomen heredis nō est scriptū i tabulis testi.

Explicit prima ps casuū dñi viuiani sup̄ infortiato.

De legatis primo. Rub.

OMnia legata ⁊ fideicōmissa: q̄s potest inuenire in institutis. p istā legē ille discordie sublate sunt ⁊ p oia cōcordāt.

SCiendū. Quidā in codicillis reliq̄t titio fideicōmissuz q̄rit vtruz valeat. ō⁹ q⁹ sic. si habet relinquēs testamēti factionē actiue.

HEc x̄ba. Testator ita dixit instituo mihi titiū ⁊ sempronium ⁊ gaiū: ⁊ q̄squis mihi ex suprascriptis heres erit ab eo lego cornelio. ſ. vel instituit sibi seiū heredem. ⁊ ita dixit. si seius erit mihi heres vel hereditatē meā adiuerit: ab eo lego cornelio decē. certe dicit hic iurisconsult⁹ q⁹ p̄dicta x̄ba testatoris nō faciūt p̄dictū legatū vel fideicōmissuz cōditionale. ⁊ ita si legatari⁹ p̄dict⁹ decedat añ dictā a testatore cōditionē. i. añ aditā ab hēde hr̄ditatē trāsmittet petitionē ad suos hr̄des.

SI quis. Hec lex facit differētiā vtrū testator volēs legare errat in noīe ꝓprio rei quā vult legare. an in appellatiuo. ⁊ dicit q⁹ si erret in noīe ꝓprio nihil nocet. dū tñ de corpore sensit. vñ si volēs legare fundū sempronianū legauit cornelianū. ⁊ in corpe nō errauit debebit sempronian⁹. si aūt in corpe errasset nō deberet. si aūt errat in noīe appellatiuo non valet legatū: etiā si nō errauit ī corpe. ⁊ ō b̄ ponit tria exēpla. Unū ē q̄n volebat legare vestē: ⁊ dixit lego supellectilē. Secūdū est q̄n volebat electrū vl̄ auricalcum legare. ⁊ dixit lego aurū. Tertiū est q̄n volebat legare argentū. ⁊ dixit lego vestē. Ultimo reddit rōez diuersitatis q̄re valet legatū: etiā si erret ī noīe ꝓprio. nō aūt si in appellatiuo: q⁹ vocabula rerum sunt īmutabilia. ſ. appellatiua ab initio mūdi ꝓstituta ⁊ naturalia vt vestis fundus hō dom⁹ ⁊ filia. hoīm autē vocabula sunt mutabilia. i. illa q̄ ab hoīb⁹ imponunt vt fundus sempronian⁹. hō stichus. ¶ Si q⁹ heredes. Quidaz gallican⁹ siue gallic⁹ instituit sibi hered̄ titiū ⁊ sempronium. ⁊ postea ita dixit. q̄cūq; erit mihi heres ī reb⁹ meis q̄ sunt ī gallia seio det x. queriť vtrū quilibet hr̄dū qui habuit res gallicanas debeat dare seio. x. an ink oēs. ⁊ dicit hic q⁹ ink oēs debent sol⁹. x.

SErui. Titi⁹ mihi legauit q⁹ eligerē vnū de fuis suis ⁊ illū mihi hered̄ dē postea ego elegi. nūq̄d possuz penitere et aliū eligere. dicit q⁹ nō. ¶ Labeo. Titi⁹ fecit testm̄ ⁊ ita legauit sempronio lego stichū q̄ me⁹ erit cū moriar. vel p̄dicto mō legauit fundū inueniť tpe mortis sue stich⁹ vel fundus cōis cē testatori ⁊ cuidā alij. queriť vtrū legatari⁹ possit petē totū i. ptē q̄ nūc est testatoris ⁊ extimationē alteri⁹ ptis q̄ nō ē testatoris. an x̄o ptē solā q̄ nūc ē testatoris. ⁊ dixit labeo ⁊ male q⁹ totū. trebati⁹ dixit ptē deberi ⁊ b̄ñ. ⁊ cassi⁹ approbat dictū trebatij ī q̄si sibi cāu. ſ. q̄n testō⁹ legauit fundū sibi cōez cū alio nō adiecta q̄titate. sz dixit lego fundū meū. nā debeť legatario medietas. Sc̄o dicit q⁹ legatū ō quo ō⁹ īn p̄n. huj⁹ §. nō solū hz demōstrationē in se. sz ēt cōditionē. nā si voluisz testator demōstrare tantū: ⁊ nō cōditionale legatū p̄dictū facere: adiecisset x̄bā p̄ntis tpis. dicēdo lego stichū q̄ me⁹ ē. nō aūt futurū sicut fecit dicēdo q̄ me⁹ erit. Sz oppōit si ē ibi cōditio: g̃ deficiēte cōditōne ⁊ nō inuēto eo toto testatoris: tpe mortis testatoris nihil hēbit legatari⁹. sz Rñdeť dicta cōditio accipiť b̄ mō q⁹ si tot⁹ inueniať testatoris tpe mortis: totū hēbit legatarius. ⁊ si p pte: illā hēat. si nullo mō: nihil. ⁊ b̄ dicit cū. l. sequenti tota.

LEgatū. Titi⁹ legauit fuo meo decē. ego volo repudiare. queritur vtrū possim ⁊ ō⁹ q⁹ fic.

SI ex toto. Legaui fundū tibi. postea spōte alienaui ptē certe ps alienata nō debeť legatario. nā ⁊ si adiecisset: ēt illō augmētū legatario ōberet. ¶ Si ita scriptū. Institui mihi ticiū ⁊ meuiū ⁊ dixi ita postea. aut titi⁹ soluat seio. x. noīe legati. aut meus⁹ heres. ō⁹ hic q⁹ legatari⁹ seiū pōt petē a quocūq; heredū vult solidū legatū. ⁊ si ab vno exegerit totū: alt liberať in totū. Itē si ab vno ptē petierit: pōt adhuc a quocūq; vult ptē petē supfluā. idē est si ab vno eor⁹ ptē legati exegerit. nā aliā petet a quocūq; voluerit. ¶ Si ita legatū. Octo fuos q̄ optīe sciebāt lectos facere. legaui tibi aut ꝓ quolibet x. libras ad tuā electionē. tu vis petē quatuor fuos ⁊ extimationē alior⁹ quatuor. i. xl. ō⁹ q⁹ ñ potes q⁹ legatū fuor⁹ ē vnū vñ illud nō potes diuidere. vt. j. de le. ij. neminē. ⁊ legatū extimatōis eor⁹ est vnū fil'r. vñ nec illō potes diuidere. idē est si lego tibi q̄nquaginta libras olei. aut octo denarios ꝓ qualibz libra ad tuā electionē. nā nec b̄ cāu poteris diuidē. si aūt cōcederēť q⁹ possz diuidi iā seq̄retur illud absurdū. q⁹ si legarē hominē tibi aut decē ad tuā electionē: posses q̄nq; petē ⁊ hoīs ptē. dico g̃ in nr̄o cāu q⁹ nō possit diuidi talit. nec inest vtruz dicta pecunia fuit legata vt dixi. i. ꝓ quolibet fuo. x. vel ꝓ quolibet libra olei octo denarios. an iuncta sūma ponať. puta b̄ mō. lego tibi. viij. fuos lecticarios quor⁹ quilibz valet. x. vt eos possis petere. aut octuaginta sic valēt. ⁊ b̄ ad tuā electionē. nā lecticarios vtroq; cāu nō poterit diuidē. ⁊ b̄ dicit. ¶ Id qō apud. fu⁹ me⁹ capt⁹ fuit ab hostib⁹ ⁊ ita amisi dominiū. q̄ritur vtrū ego ī ciuitate exīs possim eū legare. ⁊ ō⁹ q⁹ sic. ⁊ in eo ius postliminij consistit vt siquidē reuertať fingatur nō fuisse captⁿ. ⁊ ita eū hēat legatari⁹.

ITaliān⁹ nec. Quidā filiofa. legaui optōem fuor⁹ meor⁹ nūq̄d pōt optare sine iussu patris certe nō. nec etiā añ aditaz hēditatē siue legatari⁹ optiōis fit filiussa. siue sui iuris.

Cum filio. Titi⁹ instituit sibi hēdē filiū meū vel etiā ei legauit,x.nūqd a me pēte pōt relinquere fideicōmissum alicui alij,z dr q sic,z in pdicto cāu qñ titi⁹ instituit filiū meū z a me pēte reliqt fideicōmissum. aut relinqt a me dādū dicto meo filio aut exneo. si filio a me relinqt dandū ex psona mea pfis capit vires fideicōmissuz vt valeat:z nō ex psona filij instituti ciusdēq fideicō.si ei diceret fideic,cape vires ex psona filij iam idē ipe eet institut⁹ z eidē cēt fideicōmissuz relictuz a se ipo.qō cē nō dz.si aūt instituto filio meo a me relictuz est fideicōmissuz cuidā exneo tūc capit vires fideicōmissuz ex persona filij mei instituti z nō ex mea.qz iā cessat hic illud abs/dū quod supra dixi.vñ pone q dict⁹ titi⁹ testator instituit filiū meū vt dixi:z me patrē rogauit p fideicōmissū q cuidā extraneo restituerē illā hēditatē.nunqd potero mihi retinere q̄rtā trebellianicā z dicit q sic.q in isto cāu tenet pē ad fideicommissuz ex psona filij sui instituti,z ita tenet vt hers. si aūt sim rogat⁹ ego pē a testatore q restituā ipi filio meo hēditatē predictā in qua ipe idē testator instituit dictū filiū meū hērdē.tūc nō possuz detrahere q̄rtā trebellianicā.qz in b cāu nō teneor ego pat ad fideicōmissum filio pstādū ex psona filij,z ita nō tanq̄ heres videor cē rogat⁹ a testatore. sz tanq̄ pē.i. tanq̄ aliqs q hz cōmodū ex testō si nō suz rogat⁹ tāq̄ heres. ergo nō possuz detrahere q̄rtā vt.j.ad trebel.mul⁹ in fi.z q nō suz obligat⁹ ex psona filij mei.z ita nō tanq̄ heres ad restituēdū dicto filio meo fideicō.talē pbat.si suz rogat⁹ restituere filio meo vt dictū est.q nō possuz dici obligat⁹ filio ex psona filij. qz fili⁹ nō erat obligat⁹ sibi ipi.q nec ego pē debeo teneri ex psona filij ipi filio. Si ñ pono tibi etiā talē aliū casū. retēto eo dē themate. titi⁹ instituit filiū meū hērdē vel ei aliqd legauit z rogauit me patrē vt post mortē meā restituerē illā hēditatē vel legatū ipi eidē filio.fili⁹ aūt me⁹ añq̄ ego morerer decessit et ita añq̄ cederet dies fideicōmissi sibi filio post mortē meā relicti. nūqd dz illō fideicōmissuz remanere apō me pēz:z dr q sic.z est rō vt dicit lēa.qz dictū fideicōmissuz capit vires vt valeat ex psona pris.z nō ex psona filij instituti vt dictū est. nā sec⁹ ē si ex psona filij capet vires fideicōmissuz.vt puta qz exneo rogat⁹ eēt patri restituere.qz tūc post mortē pris cedēt dies fideicōmissi.vñ post mortē filij nō extingueret imo pat⁹ nihilomin⁹ teneret illi exneo,z qō dixit in filio meo instituto a pncipio legis vsq̄ ad finez:idē itelligas i fuo meo instituto.

Sz mihi z tibi. Titi⁹ legauit mihi z tibi equuz suū volēs q quilibet nr̄m hēret solidū equū.vñ vn⁹ nr̄m dz habē equū z alter extimationē.vt.j.e.si pluribus.q̄rto rñ.mortuo testatore,z ita die legati pdicti cedēte tu instituisti me collegatariū tuū hērdē.certe possuz totū legatū hērevolo ex meo legato.vel volo ex tuo.sz tū ex quo voluero ex vno. nō possuz hēre ex alio. Siqs fuos. Quidā roman⁹ fecit testm̄ rome z legauit mihi fuos quos hēbat in q̄daz ciuitate q̄ vocat gadibus q̄ distat a romana ciuitate p q̄nq̄ dietas. legauit dico pstādos mihi p hērdez suū tertia die post mortē testatoris.q̄ rit nūquid valeat legatū z videt q nō.quō ei dabit hērs legatario tertia die post mortē testatoris cuz terra vbi erāt fui distet ab illa vbi fiebat testm̄ p q̄nq̄ dietas. Rñdet tū q valet legatū nec debez nocere dicta lōgiqtas. z cū bñ possit tā tū viuere testator post testm̄ q duci possint fui romā.z ideo legatū nō est impossibile:ex quo pōt euenire q valeat. Regula. Quidā hñt infra in lra legare possum⁹ z in fine legare possum⁹.alij habēt legare nō possum⁹.z legare nō possim⁹.z vtraq̄ ē bona z plana.qz si pōt dño legari vt qz bñ est capax poterit etiā suo suo.al' nō.z hoc dicit Jn legatis. Quidā legauit mihi decez pntia.postea dixit illa.x.volo ei prestari vsq̄ ad annū.dr hic q nō hēo nisi post annū.qz vltia scriptura valet.z nō pma.z idē est si iussit mihi dari sub cōditiōe q mihi legauerat pure vel i die.z idē est si legauit z postea ademit.vñ si ademit mihi dictū legatū sub duab⁹ cōditiōib⁹ illa q vltimo scripta est valet.q̄uis aūt dixeri vltimā scripturam valere gñaliter.hoc tū fallit veluti si ita dicat testator qō titō ita infra legauero.id neq̄ do neq̄ lego.nā tūc valz pma scriptura z nō scōa.z ita nō hēbit legatū titi⁹.z ad b adducit fil'e. si eñ testator pure leget aliqb⁹ z post ea ita dicat illa legata q dedi quib⁹ dies nō est appositⁿ ea heres tali die dz.z etiaz p⁹ ista v̄ba relinqt alia legata pure nō solū p̄cedētia sz etiā sequētia legata pura pferūt z differūt a testatore dicto.z ita ñ semp vltima scriptura valet.sz inspicim⁹ volūtatē testatoris vt tibi posui duo exēpla.z hoc dicit.

Cum incert⁹. Legaui tibi hoiem in gñe heres me⁹ tradidit suo tuo stichū volūtate tua. p̄cedēte vel seqnte traditiōe nūquid est liberatus heres a legato gñis.z rñdet q sic.q̄uis stichus nō fuerit legat⁹ quē soluit heres.

Sz ita sit. Ita scripsit testator in testō si cui bis legauero volo ēberi ei semel tm̄.z postea legauit bis.x.vl' duos fundos.certe vni⁹ soli⁹ fundi legatū valebit z vna tm̄ decez qñ bis legauit,x.hec v̄ba sunt etiā si post legata data bis ipse scripsit v̄ba q dixi.z aut scripsit añ testm̄ cōpletū dicta v̄ba. aut post.p̄mo cāu liberat heres a legato vltra semel dato iure.scōo p exceptiōez.sz cū nō appareat q legatū de duobus p̄dictis sit adēptū:q̄ro qō ei it adēptū z rñdeo q minimū est p̄standū.

Si quarta. Titi⁹ testator gerens in aio legare mihi q̄rtam ptē bonoz suoz legauit dimidiā ptē.certe quarta debebit.z qō dictū est in q̄litate:idē est in q̄tate.vt si volēs legare q̄nq̄ginta legauit cētū.sz ecōuerso.si pl⁹ legare volēs minus legauit p error ē valebit legatū de plus. Si quis. Titi⁹ legauit filiab⁹ suis.xx. sentiēs q z filia q erat in corpe vxoris sue admittere ad b legatū.illa posthuma nō fuit nata.z certuz est q nō nascetur.certe supstitib⁹ vel supstiti debebit heres legatū totū.sz secus si duab⁹ lego quoz vn⁹ nō est in rerū natura.sz nasci sperat.nā ille qui est in rerū natura nō habebit nisi dimidiā.z b dicit vsq̄ ad p̄mū.§. legis sequentis. Heres. Institui titiū hērdē solū.z postea dixi a sempronio herede meo lego gaio.x.certe bñ debet legatū z adducit sil'e.nā si instituī mihi q̄tuor hērdes puta titiū z gaiū z p̄mū z secōz z ita p⁹ ea dixi titiū z gaiū hērdes ssios meuio dāno dare decē.z postea titi⁹ hērs nō adiuit hēditatē z ps sua p̄uenit ad gaiū simul cū grauatū.certe totū legatū dz gaius meuio. Si titio. Titio legaui.xx.a posthumis q̄ nascētur ex tali muliere.postea nō fuit aliqs posthum⁹ nat⁹.z certū est q nō nascetur.certe titi⁹ hēbit totū legatū.z b est verū siue testator reliqt illa.xx.cōiuncti titio pdicto z posthum⁹ siue sepati.

Si filiab⁹. Filiab⁹ meis reliq.x.nūquid posthumis admittetur.z certe sic,maxime si verisil'e est q volui ego testator posthumā admitti.vt puta qz eā aliquo mō noiaui in aliq̄ pte testi.sed pone q ita dixit testator si qua filia mihi nascetur hers me⁹ det ei.c.postea fuerūt plures nate.certe quelibet habebit.c.nisi ōrīū voluisset testator.z b apparet. Si vni. Institui mihi duos hērdes z vni p̄legaui fūdū;vter q aduit hereditatē z incepert iudiciū fami. her.pent ille cui fuit p̄legatū a iudice inf eos cognoscēte q det añ ptē legati.certe bñ petit.z iudex dz eū exaudire.nec obstat q sibi a se legari nō pōt.qz hoc hēbit p pte iure hēditario cū nō possit hēre legati iur. p pte aūt cohērdis hēbit iure legati.sz pone q iste cui fuit p̄legatū abstinuit se ab hēditate.certe poterit totum cōsequi actōne ex testō ab illo q fuit secū instituⁿ.nec obstat q a se sibi legari nō potuit.qz nō vidr instituⁿ ex quo abstinuit

Legata. Legaui tibi inqlinos siue colonos sine pdio qō mihi laborabāt.certe istō legatū nō valz.qz nō potuerit alienari sine solo.vt.C.de agri.z cē.quēadmodū.z.j.e.si qs i quilinos.postea dixi lego tibi b amplū domū titianā. z hoc dixi siue in testō siue in codicillis.certe nō solū hēbis legatuz dom⁹ titiane:sz etiā legatū inqlinoz.vt q̄tū ad extimationē qz efficitur vtile ppter illā repetitionē testatoris.b amplū.z.c. secus aūt si dixi in isto eodē cāu q legata pure dedi hērs me⁹ dz vsq̄ ad annū.qz p b v̄ba nō cōfirmatur inutile legatuz p̄ma aūt v̄ba bñ cōfirmatur illō qō erat inutile.vñ z debo tibi aliō exēplū.instituī mihi filiū meū impuberez z ab eo legauī titio.c.cū puerit ipubes ad pubertatē.puta istud legatū iutile pōt cē in cāu.puta si impubes fili⁹ moriatur. post ea dixi si fili⁹ mihi hers nō erit vel si hers erit z in pupillari etate decesserit.substituo ei gaiū z repetij legatū relictū dan dū a substituto ab impubere b mō,scio qō legaui titio a filio

meo impubere.c.certe hoc amplꝰ lego eidē titio fundū cornelianū a substituto ꝛ impuberis.ſ.gaio.postea impubes prīs hers nō extitit ꝛ ocessit in pupillari eta.: ita ꝙ legatū ab eo relictū titio nō valeret si nō fuiſſ repetitū a substituto.vñ habet substitutus hr̄ditatē ꝛ oz soluere tā legata relicta q̄ relicta ab impubere.certe ōr hic ꝙ illō legatū relictū titio ab impubere,ꝛ qō appet inutile fore nisi fuiſſ repetitum a substituto oz p̄stare titio dict⁹ substitut⁹.ꝛ l̄ ppter v̄ba testatoris.l̄ amplꝰ ꝛc.ꝛ l̄ dicit. ¶ In legato. Titio ꝛ meuio fundū reliq̄ q̄ nō adiectis ptibus.certe quilibꝫ hꝫ dimidiā.

¶ Cui duos. Cū haberē duos suos legauí tibi vnū.nec appet quē legauerim.certe legatarⁱ oz eligere.volūtas eī testatoris nō est obscura hic.imo certū est ꝙ vnuꝫ de suis legare voluit ꝛ mentē suā nō retulit ad certū suū.ꝛ ſō interp̄tatio heredis necessaria.

¶ Rege. Decē oues tibi legani q̄s hēbā in grege meo ꝛ q̄ gregē dar facē.ꝛ postea adiūxi q̄q̄.certe oēs legatarⁱ hēbit ſꝫ q̄d si aliqua pecora ō illo grege sunt mortua viuo testatore ꝛ in locū mortuoꝝ aliqua sunt substituta.certe nihilomin⁹ hēbit legatarⁱ.qz idē grex vidr.ſꝫ q̄d si diminutū esset vn⁹ solus.nihilomin⁹ vēdicabit legatarⁱ illū bouē vel pec⁹ nā ꝛ si insula,i.parua dom⁹ legata sit,ꝛ postea cōbusta est:legatarius aream vendicabit.

¶ Si quis bonoꝝ. Legauí titio ptem bonoꝝ meoꝝ.puta quartā.tenuit forte heres p tres mēses vel quatuor añq̄ daret legatario.nō tñ fuit i mora.certe nō tenet dare legatario fructⁿ.ꝛ hoc dicit.

¶ Quod in rerū. Legauí tibi partū q̄ nascet ex aretusa ancilla mea vel.x.amphoras vini qō nascet in fundo meo titiano.vel tres agnellos q̄ nascent ex pecudib⁹ meis.nūquid valet legatū ꝛ oz ꝙ sic.q̄uis ptus aretusæ vel vini ex fundo titiano vl̄ agnelli p̄dicti nō sint in rerū natura qz spanⁿ eē. ¶ Si vsufructum. In fundo titiano hēo vsufructum eū vsufructū legauí sempronio.certe nō valet legatū nisi ꝓprietatez fundi p̄dicti titij acq̄raz añ mortē meā.quō enī possuz alicui legare vsufructum q̄ morte mea finiet.nō certe. ¶ Si quis post. Legauí tibi fundū titianū.ꝛ post testm̄ factū aliq̄d dicto fundo adieci.nūq̄d potes adiectionē p̄dictā tu legatarⁱ vēdicare. dr ꝙ sic.siue dicta adiectio fundo titiano fuit facta ex fundo q̄ ptiebat ad testatorē eo tpe quo testm̄ fecit:siue ex eo q̄ post ea acquisiuit.sicut ꝛ si aliq̄d p alluuionē dicto fundo titiano adiectū eēt.qō q̄dē alluuiōis incremētū ad legatariū sine dubio ptinet.ꝛ idē est ecōtrario si aliq̄d ex dicto fūdo titiano aliq̄d detraxit testator.nā nō oz ad legatariū ptinere.ꝛ ēratō vt dicit littera. ¶ Et si nauē. Legauí tibi nauē ꝛ postea eam totā destruxi pticulariē.fundo nauis integro manēte q̄ appellat hic carina q̄i currina.qz currit sup aquā:ꝛ postea eā totaz refeci.nūq̄d pōt legatarⁱ eā hr̄e.ꝛ vidr ꝙ nō.qz nō fūt eedē assides,ꝛ tñ dr ꝙ sic.qz carina eadē p̄mānsit.

¶ Filio hērde. Titⁱ⁹ instituit hēr dē filiū meū ꝛ mihi patri ab eo filio decē pure legauit.q̄riē nūquid valeat legatū.ꝛ certe valet eo ꝙ nō est inconuēnēti inutile:nā deberemⁿ expectare ad sciendū vtrū valeat vel nō.tempⁿ quo dict⁹ me⁹ filiⁿ heredítatē adibit.si tpe quo adit hērditatē in mea ptāte est nō valet legatū.qz ipe acq̄rit mihi hr̄ditatē.vñ legatū nō pōt mihi acq̄rere.qz iā eēm hers ꝛ legatarⁱ.qō eē nō oz.vt.j.e.legatū §.ij.si aūt tpe adite hērditatis nō est in mea ptāte valet legatū.q̄uis inspiciā tps adite hr̄ditatⁱ p filiū nō tñ aliq̄d facad rūbū tps quo dies legati cedit.i.tps mortis testatoris.si ergo ponas dictū filiū eē in ptāte pris tpe quo adit dictā hereditatē:nō valet legatū pris relictū vt dictū est.q̄uis aūt nō valeat legatū iputaē tñ mihi pris dictū legatū in falcidia.de quo ponas ita exēplū.fili⁹ me⁹ vt dixi fuit instituⁿ a titio ꝛ ab eo mihi pris decē fuerūt relicta vt dictū est ꝛ quibusdā alijs legata fuerūt relicta a dicto testatore.tpe quo adit fili⁹ me⁹ hērditatē est in mea ptāte.ꝛ ita hr̄ditatē mihi acq̄rat. vñ legatum meū nō valz vt dictū ē.nūc volo soluere ego pr̄ legata alijs legatarijs relicta a testatore cuiⁿ hērditatē hēo p filiū meū ꝛ eis volo detrahere falcidiā de legatis dicēs me nō posse hr̄e quartā nisi deducaz de legatis.legatarij dicūt cōputa tibi in falcidiā illud legatū qō fuit tibi relictū a filio tuo hērde instituto.nunq̄d possunt l̄ dicere legatarij.ꝛ dr ꝙ sic.

¶ Non amplⁱ. Legauí titio decē si daret heredi meo q̄nq̄ volo postea grauare legatarios in dādis sex sempronio.certe nō possuz.nō em̄ dr quis in plus onerari q̄ honorat⁹ est aūt titⁱ⁹ in.x.ꝛ grauatⁿ in vndeci. ¶ Si certū. Equū meū tibi legaui ꝛ hr̄s me⁹ nō fuit i mora dādi tibi postea perijt equⁿ dolo vel culpa hērdis nō intercedēte.certe sup barbam legatarij perit.ꝛ ita fit eius legatarij deterior conditio. ¶ Cum bonoꝝ. Legauí tibi quartā ptē bonoꝝ meoꝝ q̄ bona mea erāt forte in diuersis locis cōstituta.vñ forte malum eēt legatario ire ad quatuor villas vel q̄nq̄.ꝛ in vnaquaq̄ accipe quartā ptē cuiuslibꝫ mee rei.vñ petit ab hr̄de extimationē dicti legati.q̄riē quis hēat electionē.ꝛ dic hic ꝙ heres hꝫ q̄dā dicūt ōriū ꝛ si velis dare ptē rerū nō ꝛcedetur ei si res sunt q̄ nō recipiūt diuisionē p naturaz.sicut sunt fuitutes vel nō recipiūt diuisionē sine graui dāno sicut est equⁿ:ſꝫ pōe ꝙ heres elegit dare legatario ptē bonoꝝ ꝛ nō extimationē.certe illaꝝ rerū ptē pōt dare legatario in certis rebⁿ vel etiaz in vna re tm̄.ſꝫ volūtate legatarij vt si hers dicat legatario:ego dabo tibi talē fundū vl̄ fundos p ptē tibi relictā.ꝛ legatarⁱ⁹ dicat libēr si āt dicat,ego nolo dictos fūdos p dicta mea ptē imo volo tales alios:tūc iudex oz extimare quos accipiat.ꝛ sic extimādo cōsulit etiā legatario.ne necesse hēat i oib⁹ rebⁿ ptē vēdicare qō q̄dem eēt ei incōmodū

¶ Si creditori. Hec lex tota cū lege seq̄nti loq̄tur qñ debitor legat creditori illō qō ei oz ꝛ sup̄ ponit tres cāus. Primus est qñ hēo exceptionē ō creditorē meū qua me ō eū tueri possuz,ꝛ postea lego illud qō ei debeo ꝛ sup qua hēo dictā exceptionē.certe valet legatū qz ex eo hꝫ legatarⁱ⁹ idēq̄ creditor cōmodū qz exceptio vidr ei a me remissa. Decōs ē tu debes mihi pone'cētū actōe redibitoria q̄ nō durat vltra sex mēses.ꝛ ē ptoria siue honoraria legasti mihi dicta centū.certe valet legatū qz datur mihi postea actio ex testō q̄ est ciuilis ꝛ ppetua loco illⁱ q̄ erat tpalis:vñ cōmodū hēo.tertⁱ⁹ est actiōe ex stipulatu debes mihi.c.vlq̄ ad annū pone illa centū mihi i legas i tuo testō.certe vtile ē legatū p ꝓmodū repñtatōis.si āt ñ sit plⁱ vtilitatis i legato q̄ fuerat i debito nō valz legatū

¶ Aliis scriptura. Titⁱ⁹ faciēs testm̄ legata multa reliq̄t ꝛ quedā pure q̄dā in diē q̄dā sub cōditiōe.ꝛ q̄dā in pecunia q̄dā in spē ꝛ q̄dā in rebⁿ:q̄ cōstabāt pondere numero vel mēsura. Itē legauit sempronio ānua decē gaio legauit decē cū erit.xx.ānoꝝ.ꝛ cornelio legauit vinuz qō hēbat i apoteca sua vel pecuniā quā i archa hēbat.postea subiecit v̄ba q̄ hic ponūtur quas pecunias legauí quibⁿ dies appositⁿ nō est eas hers meⁿ ānua bima trima die dato.ꝛ post istā clausulā posita q̄dā alia legata reliq̄t quibusdā.q̄ritur nūq̄d dicta clausula quas pecunias ꝛc̄.referaē ad ea legata q̄ sunt i spē vt.ſ. ea p̄stent ānua bima trima die.ꝛ dr ꝙ nō.ſꝫ bñ ptinet ad ea q̄ sunt data in his rebⁿ q̄ cōstāt pōdere numero vel mēsura. Itē ꝛ ad ea legata ptinet quibⁿ nō ē appositⁿ dies.ſꝫ nō ptinet ad illud legatū qō relictū ē ānuatim.nec ad illud qō relictū ē sub cōditōe.nec ad illō qō relictū fuit gaio cū habuerit xx.an.qz oia ista legata hñt diē ꝛ testator noluit ꝓgare p dictā clausulā nisi ea q̄ nō hñt diē. Itē nō ptinet dicta clausula ad illud legatū qō fuit relictū cornelio.i.ad legatū pecunie q̄ ē i archa.vl̄ vini qō ē i apotheca.qz spēi vidr legati.ꝛ testator dixit quas pecunias ꝛc̄. Itē ptinet dicta clausula ad ea legata pura ꝛ in pecunia exñtia q̄ data sunt in testō vel codicillis post,platā a testatore dictā clausulā quas pecunias ꝛc̄.

¶ Si quis a filio. Instituí mihi hērdē filiū meū impubere ꝛ ab eo legauí titio decē cū dictⁿ impubes fuerit factus pubes.postea ita dixi.si filiⁿ meⁿ mihi hꝫ nō erit.vel si hers erit.ꝛ i pupillari etate decesserit substituo ei cornelium ꝛ a cornelio substituto si habuerit hērditatē meā ex substitutōne lego eadē decē dicto titio.postea filiⁿ i pupillari etate decessit:ꝛ sic substitutⁿ habuit hērditatē meā nūq̄d dr legatū titio.ꝛ

certe dz q̄ sic. secus si repetijsset legatū ab impubere relictum
cū fuerit fact⁹ pubes eodē mō a substitu. s. cū impubes fuerit
fact⁹ pubes. nā nō debebit legatū substitut⁹. impossibile cū
eēt pstari legatū p substitutū cū impubes fact⁹ pubes fuerit
nec enī pōt amplī⁹ fierī pubes ille qui mortu⁹ est. ¶ Si q̄s.
Plures suos hēbaz qui vocabant̄ stichi. legaui titio stichū
z nō appet ꝺ quo sticho ego senserī. certe hīs dz eligere quē
pstet. ¶ Si parti. Quarterio sancti ꝑculi pone legaui. x. vt
faceret depingi fraliū vel vt emāt vineā ex cui⁹ fructib⁹ solu
uāt collectā. certe valet legatū.

Si plurib⁹. Titio z sempronio legaui fundū cornelianū
z sic fuerūt re et ꝟbis coniuncti. certe quilibz dz habere dimi
dia: quacūq; actōe quilibet eoz agat ꝓ legato cōtra heredē
Quid si ita dixī titio lego fundū cornelianū z sempronio le
go eundē fundū cornelianū z ita sunt separati ꝟbis: nō tū re
certe aut apparz voluisse testatorē adimere ꝑmo z dare scō
aut nō. ꝑmo cāu scōs hēbit totū fundū. scō veniet ad lega
tū q̄libet ꝓ dimidia nisi testator voluisset quēlibet habere so
lidū. qz tūc vn⁹ dz habere fundum z alter extimationē. sed q̄s
habebit electionē vtrū hēat fundū vel extimationez. z certe
ille qui ꝑmo fuerit litem ꝓ testat⁹ sup vno de eis post̄q; tamē
fuerit litez cōtestat⁹ sup vno puta sup extimationē. nō poterit
post ea petere fundū. dixī ḡ supra q; qñ testator vult adimere
p̄ z dare scō: scōs dz hīre z ꝑmus amittere. Dz quid si cum
scō nō erat testi factio. i. nō poterat cape legatū. certe nihilo
minus hēbit ꝑm⁹. dixī ego tibi qñ quibusdā cōiuncti lego re
z ꝟbis z qñ lego aliq̄bus separatim ꝟbis z cōiūctim re. mō
videam⁹ qñ legaui fundū cornelianū quibusdā z quosdā eo
rū posui cōiūctos re z ꝟbis. z quosdā cōiunctos re z separa
tos ꝟbis. puta ita dixī ꝑmo z scō z tertio lego fundū corne
lianū. quarto lego fundū eundē. q̄nto lego fundū eūdez quō
admittent̄ ad petitionē legati. z certe tres cōiuncti re z ꝟbis
loco vni⁹ habētur z hēbūt dimidiā fundi. alij duo hēbunt a
liā dimidiā. z hoc dicit vsq; ad. §. i. l. plane. ¶ Si eadē. Titi
us i testō suo legauit mihi bis equū suū vl̄ ter vel q̄t. certe si
extat equ⁹ eum mihi dz dare hers al' extimationē. sz equuz et
extimationē hīre nō possuz. sec⁹ si pluries legauit mihi eandē
summā volēs q; pluries eā mihi daret heres. qz tūc bñ pote
ro habere pluries z reddit tationē inter spēm z summā. sz qꝺ
dixī in spē hēbit locū in q̄titate relicta tanq̄ eēt spēs. ea aūt
q̄ cōsistunt in pōdere nūero vel mēsura nō vident̄ spēs. sz q̄
titas z plies pstant̄ si plies legata fuerit. sed pone q; titi⁹ le
gauit mihi equū suū i suo testō. postea sempronī⁹ legauit mi
hi eūdē equū. certe si hēo extimationē ex testō vni⁹ bñ potero
hīre rē ex testō alt. ri⁹. sz quid si titi⁹ legauit mihi equum z ego
eū postea emi a sempronio z hēo ex cā emptōnis. nūquid po
tero adhuc petere dictū equū ab herede titij. certe sic. z conse
quar ab eo illꝺ qꝺ mihi abest ꝓ equo. i. pcāū qꝺ dedi sempro
nio. Itē quid si titi⁹ legauit mihi equū suū: z nullū on⁹ mihi
imposuit. z sempronī⁹ mihi eūdē equū in suo testō mihi lega
uit z rogauit me q; eū restituerē gaio vel rogauit me q; darez
x. gaio vel legauit mihi dictū equū dict⁹ sempronī⁹ sub cōdi
tione si darē heredi suo. x. z postea habui equū legatū ab he
rede sempronij p̄dicti. z sic teneor eū restituere gaio sicut sem
pronī⁹ me grauauit cū mihi legauit. vel teneor dare. x. gaio si
cut sempronī⁹ me grauauit. vl̄ teneor dare. x. hēredi sempronij
sicut ipe me grauauit. postea peto equū ab hīde titij ꝑmi te
statoris qui mihi legauit. certe bñ possuz hoc facere. sz tū ipe
nō dabit mihi equū vel ei⁹ extimationē q; iā habui equū ex
cā lucrativa. sz dabit mihi illud qꝺ pstare teneor ex testō sem
pronij. vidz ei illud mihi abcē occasiōe rei quā habui ex cā lu
crativa ex quo teneor ad dandū alijs. litteram aūt ita ꝓsequ
ris sicut posui in cāu. ꝑmo cūm legas vsq; ad. §. sed si duoz. et
illū dimittas. z capias illū. sz si nō corp⁹ z legas vsq; ad. §. qꝺ
si rē. z ibi dimittas z reuertaris ad. §. sz si duoz. z legas vsq;
ad. §. sz si nō corp⁹. z ibi dimittas z capias. §. qꝺ si rē. z legas
vsq; ad. §. si cōiunctim. ¶ Si coniunctim. Titio z sempro
nio legaui fūdū cornelianū. certe q̄libet dz hīre dimidiā si am
bo capaces sunt. si aūt vn⁹ eoz nō est capax. puta q; fu⁹ est
testatoris, z nihilomin⁹ alter habebit alterā dimidiā, vñ po
no tibi talē cāuz. filiū meū impuberē instituī. z in hoc testō e
quū meū titio legaui. postea ꝑdicto meo filio substitutū dedi
si intra pupillarē etatē decederet. z in eū cāuz eundē equū le
gaui scio. certe q̄libz de dictis legatarijs dz hīre dimidiā in di
cto equo sz anteq; ueniat hereditas ad substitutū. scius cui
legatū fuit a substituto nō pōt hīre ptē equi. nūquid interim
dz hīre alt⁹ legatar⁹ totū equū. z dī q; nō. imo suā ptē tantū
z ita nō solū in supiori cāu sz etiā in isto ille q̄ nō pōt cape fa
cit ptē suo collegatario capaci. ¶ Si duobus. Instituī mi
hi heredē titiū solū. z eidē titio z gaio fundū legaui. certe to
tū istud legatū ptinebit ad gaiū collegatariū. qz titio a seipo
legari nō potuit. z sup hoc q; nō possit hīdi a seipo legari po
nit aliꝺ exēplū. ecce instituī hīdes titiū z gaiū. s. titium in vna
vntia. z gaiū in. xi. vntijs. z postea eis fundum legaui certe q;
null⁹ eoz pōt accipe legatū ꝓ ea pte qua istitut⁹ est vt dictū
est capiet quilibz eoz legatū ꝓ pte hēreditaria alteri⁹. vñ titi⁹
qui fuit institut⁹ in vntia hēbit legatū p. xi. ptib⁹. z gaiꝰ qui
fuit institut⁹ in. xi. vntijs hēbit legatū p pte vna z hēas in se
cūdo rūso hui⁹. §. vntiaz hēredē ꝛc. q̄uis aūt dicerī q; heredi
a seipo legari nō pōt: tū si instituī mihi hēredē z legaui duob⁹
fundū z vn⁹ de illis legatarijs extitit heres heredi z sic deue
nit ps sua legati ad eū cāuz a quo incipe nō pōt. nihilomin⁹
retinebit ꝓ sua pte legatū. ¶ Si ita. Legaui hoc mō titio
hēas tibi fundū scianū aut vsufructū est certe i arbitrio ē titij
vtrū hēat fundū vel vsufructū sz pone q; ita legaui titio lego
fundū scianū. vt ptē ei⁹ hēat. certe ptē hēbit titi⁹. z non plus.

Heres. Legaui tibi fuū alienū. postea dñs fui ꝑdicti
eū manumisit anteq; hīs me⁹ eēt i mora dādi tibi dictū
fuuz vel extimationē. certe ad nihil tenebiꝝ hīs me⁹

Titie textores. Quidā hēbat mīstos suos textores qui
nō erāt ꝟne. i. non erāt nati ex ancillis testatoris. z hē
bat ꝟnas qui nō erāt textores z multos alios q̄ erāt ꝟne sīt
z textores. z dixit taliter in testō suo titie lego oīs textores
meos p̄ter illos textores quos in b̄ testō legaui alij. postea āt
lego ꝟnas meos oēs p̄ter illos ꝟnas quos legaui alij in b̄
testō. q̄ritur q̄d erit de illis q̄ erant ꝟne simul z textores. z dz
q; titia z plotia hēbūt eos z reddit rōem quare. qñ nec quos
ꝛc. est alia rō. hoc enī iuris ꝛc. sec⁹ aūt esset si ita dixisset texto
res oēs p̄ter ꝟnas lego titie. z ꝟnas oēs p̄ter textores lego
plotie. Nam illo casu illi qui sunt ꝟne simul z textores nō vi
dent̄ legati alicui earū. ¶ Nihil. Dixi. s. e. plane. scō rñ. q;
illi q̄ sunt cōiūcti re z ꝟbis loco vni⁹ hīntur. nūc dicit q; con
iunctiōz facit dictio cū. ¶ Si alteri. Legaui stichū duobus
insolidū. vñ tenet̄ heres vni legatario ad dādū stichū alteri
extimationē. vt. §. e. si plibus in ꝟsiculo. s. z nisi ipe ꝛc. fuit he
res interpellat⁹ ab vno ꝺ legatarijs z soluat ei stichū. z post
ea apꝺ legatariū decessit stich⁹ anteq; interpellaret hīs ab
alio legatario ꝓ extimatōe. certe nō tenet̄ ammō hīs. qz nō
uelit factū p eū vt stich⁹ moriat̄.

Legato. Legaui tibi hoiem in gñe certe tu legatar⁹ qui
habes electionez nō potes cape meliorē fuū de hīditate mea.
puta actorē. i. castaldū. nec hīs poterit dare deteriorē. vñ ac
cipias mediocrē. sec⁹ si non legaui in gñe. sz cū hīrem plures
fundos titianos legaui tibi fundū titianū nec appet de quo
nā tūc tu hīs habes electionē. sz si appareat ille dabit̄. z qꝺ
dixi in fundo: idē est in lance legata.

Legatarius. Legaui tibi fundū. tu vis hīre medietatē z
aliā repudiare. certe nō potes. si aūt decedas relictis duob⁹
pone heredib⁹ vn⁹ bñ pōt acquirere suā ptē. z alt repudiare.
¶ Si legatū. Legasti mihi fundū tuū q̄ fundo meo debe
bat fuitute. certe si accipiā legatū extinguit̄ fuit⁹ qz me⁹ fun
dus meo fundo fuire nō pōt. si aūt repudiauī legatū nō extin
guit̄ fuit⁹. qz pinde est ac si mihi nō fuiss⁹ legat⁹ ex quo repu
dio. z idē est si legas mihi fuū tuū qui mihi fecit furtū vt si ac
cipiā legatū: extinguit̄ actio furti. si aūt repudiā nō extinguat.

Cum fuus. Legasti mihi stichū fuū tuū post mortē tuā
Ille stichus aufugit cū culpa hīdis tui certe dz hic q; nō
solū opam meā requirēdo. sz etiā sumptū hīs pstare dz. sz z
si legasti mihi fundū rusticū z hīs tu⁹ fuit i mora pstandi te
uet̄ ad fruct⁹ etiā, z idē est. si legasti mihi fuos z hīs tu⁹ fuit

in mora.nã tenet ad opas:t ídẽ est si legasti mihi iumẽta vel boues vel naulũ vel pecuniã. t nõ solũ fruct⁹ tenet hꝰ pstare post morã:ſz etiã interitũ rei legate. sicut euenit in stipulatiõe. Itẽ tenetur ad ptus ancillaꝝ legatarũ. Itẽ tenet pstare si hered̃itatẽ vel legatũ acquisiuit fꝰus legat⁹. ¶ Si titius a testõ anteq̃ traderẽ ei ex cã vẽditiõis t anteq̃ solueret mihi pciũ. postea ego tradidi ei equũ pdictũ ex cã vẽditiõis. t ipe soluit mihi pciũ. t sic apparet q̃ tpe legati ego vẽditor habebã dñium rei legate. t sic nõ videt valuisse legatũ cũ res mea mihi legari nõ possit. t tñ dicit q̃ actiõe ex testõ vẽdicare potero. ego vẽditor dictũ equũ ab herede emptoris. si aũt post legatũ relictũ mihi vẽditori ab emptore ego tradidi ei rẽ. ipe aũt nõ tradidit adhuc mihi pciũ tũc actiõe ex vẽdito petã pciũ: t actõne ex testõ equũ:ſz eꝫ. si ego nõ tradiderã ei equuz ipe mihi pciũ sic potero agere ex testõ ꝫ hered̃ẽ vt me liberz ab actiõe ex empto. dictũ est g̃ qñ emptor vẽditoris legat rẽ quã ab eo emit. sed q̃d si legat alicui alij tpe q̃ nõ erat adhuc ei tradita. certe hꝰs tenet pstare legatario actionẽ ex empto quã hz ꝫ vẽditorẽ ¶ Si quis alicui. Legaui tibi ius cedẽdi lapidẽ in fundo meo i quo erat forte lapidicine. certe nõ trãsmittis ad heredẽ tuũ nisi ego fecissem mẽtionem de herede. ¶ Heres. Tributa debebat fũdus me⁹ titian⁹ fisco vl alia de q̃bus dr in lra eũ fundũ tibi legaui t a te legatario nouo possessore exacta sunt pdicta. certe hꝰs me⁹ tenet tibi ad id reficiẽdũ. t scõm lm exponẽ lram. ¶ Scio ex facto. Titi⁹ hñs duos fundos cornelianos quoz vn⁹ erat maioꝝ pcij q̃ alt. legauit mihi fundũ cornelianũ. t nõ apparet de quo. nec apparere põt p pbatiões legatarij. mior certe intelligit legat⁹. ¶ Constat. Rem titij legaui sempronio. certe valz legatum q̃uis difficile sit heredi meo emere eã. puta q: titi⁹ eã nõ vult vendere vel nimis magnũ pciuz petit. ſz q̃d si legaui rẽ q̃ publicis vsib⁹ fuit vel q̃ in pmonio imperatoris est. certe nõ valet legatũ adeo vt excusatio nõ debeat pstari. Itẽ q̃d si legaui tibi rẽ cui⁹ cõmerciũ nõ habes sicq̃ si possidere eã nõ potes puta p viciũ psone tue. vt q: tibi dicto legaui miliciã curioris t bñ sciebã te esse dctũ: tũ hẽbis exhibitionẽ q̃uis legatũ hꝰe nõ possis. postq̃ g̃ vidim⁹ de reb⁹ legatis quarũ non est cõmerciũ in cõi legatario foli videam⁹ de alijs reb⁹ q̃ sũt in cõmertio oim. t certe nõ solũ corpa legari possunt: ſz etiaz noia t fuitutes. marmora autẽ vl colũne edibus iũcta vel iũcte legari nõ possunt t nõ cõualescit legatũ ꝫ desierũt eẽ iuncte. nã t si legas mihi rẽ meã sicq̃ nõ valet legatũ nõ cõualescit ꝫ desierit eẽ mea. si dño res mea mihi legeꝝ sub cõditione fi inueniaꝝ nõ mea tpe condition⁹:bñ valet legatũ. nã t emere t stipulari rẽ meã sub cõditiõe possuz. regula g̃ cathonia na nõ ipedit legata cõditionalia. pura aũt sic t b vsq̃ ad. l. cetera. §. Item queri. ¶ Itẽ q̃ri. Ego hẽbam domũ titianã t seianã legaui sempronio titianã t marmora seiane. certe nõ valet legatũ marmoꝝ. q: legatari⁹ pdict⁹ nõ est possessor futur⁹ vtrarũq̃ ediũ. imo remanet seiana penes hꝰdẽ testatoris Si aũt eẽt possessor vtrarunq̃ bñ valeret legatũ ¶ Si duobus. Titio albo t titio nigro legaui domũ sempronianã Itẽ eidẽ titio nigro legaui fundũ seianũ. t ad ei⁹ seiane dom⁹ extructionẽ legaui marmora ex dicta domo semproniana. nunq̃d valet legatũ marmoꝝ. t certe nõ. nisi q̃tũ ad extimationẽ t idẽ dico tibi i isto alio cãu: legaui tibi domũ deductis marmoꝛib⁹ nõ hẽbit hꝰes me⁹ marmora ſz extimationẽ. ¶ Sz si quis ad op⁹. Legaui rei pu. colũnas dom⁹ mee ad faciẽdũ palatiũ nouũ. certe bñ valet legatũ. t idẽ si ꝓmisi. Sz nũq̃d possuz legare dictas colũnas rei pu. mutinensiũ cũ dom⁹ illa ex qua lego colũnas sit bononie. t certe non. ad domũ autez meã mutine cõstitutã bñ possuz portare columnas de domo mea bononiẽsi. Itẽ scias q: senatusco sultũ factũ auiola t pãsa cõsulib⁹ de quo dictũ est. §. e. l. §. i. hz locum in oi ciuitate. t nõ solũ ad marmora t colũnas extẽdit: ſz etiã ad multa alia. s. vt nõ possint detrahi de domo p testatorẽ. de q̃b⁹ videas p te vsq̃ ad ñsiculũ. ſz si pauerit q̃dã tc. vbi dicit pone te statoꝛ pauerit q̃dã de vna sua domo cã trãsferẽdi in aliã. certe bñ põt legare dicta pata. si aũt legauit aliq̃d edib⁹ nõ iũctũ. t postea edib⁹ iunxit extinctũ erit legatũ. nõ autẽ extinguitur si heres iũgat etiã si ignorauit heres legata eẽ p testatorẽ ea q̃ ipe heres edib⁹ iũxit. q: ista iuncta domui p heredẽ cum pus legata a testatore fuissent nõ erãt iũcta edib⁹ tpe mortis testatoris. ſz numq̃d ipa iũcta domui p heredẽ detrahent de domo:an pstabit extimatio. t certe extimatio pstabitur. ſz si testator legauit mihi colũnas nõ iunctas edib⁹ t heres post mortẽ testatoris eas iunxit edib⁹. postmodũ detraxit de domo t mihi legatario pstitit: puniet fm q̃ leges volũt. Item pone q̃ vxor mea dedit mihi in dotẽ quosdã ortos t ego feci domũ delectatiõis cã. nũquid possuz detrahere colũnã de illa domo t legare. t certe dr q̃ sic. t b vsq̃ ad. l. senatus. §. legatũ. ¶ Legatũ. Lego tibi domũ si volueris. certe bñ valz legatũ. ſz hoc mõ nõ valet: lego tibi domũ si heres me⁹ voluerit. ¶ Qui ab hostib⁹. Redemi titiũ ab hostib⁹ meis nummis. postea eũ fibi ipi legaui. certe valet legatuz.

Seruum filij. Filiuz militẽ habebã qui habebat peculiũ castrense in quo erat fui: feci testũ: t vnuz de illis fuis legaui titio credẽs illũ meũ esse cuz nõ esset. quo cãu dixit lex nõ valere legatum. vt instit. e. §. nõ solum. certe nõ erit inconti nẽti inutile legatũ: ſz expectabit donec ego moriar. t si inueniet dict⁹ me⁹ filius mortu⁹ ante me: nõ facto testõ. sicq̃ bõa sua puenerũt ad me firmũ erit legatũ. q: fingit in me habuisse dñium fui: tpe quo testũ feci. si aũt supuixit mihi dict⁹ me⁹ fili⁹ vel decessit ante me facto testõ nõ erit firmũ legatũ a cõtrario sensu lre. ¶ Si quis rem. Titi⁹ legauit mihi fuũ suuz ego ignorãs mihi legatum: legaui eũ scio credens eẽ meũ vel etiã sine legato vel nõ credens nõ facio vim. postea cognoui mihi legatũ cẽ a titio dictũ fuum t volui ad me ptinere. certe valebit ãmõ legatũ p me relictum scio de eodẽ fuo. q: ex quo nõ repudio legatum tpe quo cognosco mihi legatũ viõr fu⁹ me⁹ fuisse ex illo tpe quo hereditas titij mihi legantis adita est: t in ẽritate fuit me⁹. si autẽ repudiassez cũ cognoui mihi legatum fuum nõ valebit legatuz de eodẽ fuo p me datũ scio q: ius fingit fuisse hoc cãu heredis titij mihi legantis rẽ legatã ex illo tpe quo adita fuit hereditas dicti titij. vt si q̃d interim acq̃situz sit p fuum sit heredis titij. vt j. e. si tibi hc me. §. cum fu⁹. t est ratio vt credo quare nõ valz b cãu legatũ etiaz q̃tum ad extimationẽ dandã legatario cui legaui. q: repudiando legatum mihi relictũ de dicto fuo videor dictũ fuũ mihi acquisitum p legatum alienare t sic nõ mirũ est si extinguitur legatũ q̃d debeo alij reacq̃rere. vt. §. e. si ex toto. cũ filib⁹. ¶ Si pocula. Cifos argẽteos tibi legaui me mortuo de cis fecit hꝰs me⁹ massaz vl tibi legaui massaz argenti t hꝰs me⁹ fecit inde cifos vel legaui tibi lanã t hꝰs me⁹ fecit inde vesti mẽta. nunq̃d debebunt legatario ea q̃ extãt. t certe sic. si ego testator nõ mutaui volũtatẽ. sed pone q̃ legaui tibi argẽteã scutellã. t postea de ea facta est massa. t postea de illa massa fact⁹ cifus. certe debet legatario cifus. ¶ Si aree. Legaui tibi areã postea ipositã ẽ ibi dom⁹. certe hẽbis domũ t areã. ¶ Eum qui. Titi⁹ debebat mihi decẽ t inde hẽbã cyrographũ siue instrumentũ. legaui scio dictuz cyrographũ. certe vi deor legare debituz. nã t si vẽderẽ ei dictuz cyrographuz videor vẽdere ipm debituz. t idẽ ẽ si legem ei nomẽ. ¶ Si idẽ Regulariter si fuus sit legat⁹ t ẽ data ei libertas: pualet libertas. vt. j. t. i. si idẽ fuus. qõ dicit hic. §. fallere in trib⁹ casibus t videas eos p te. ¶ Si statu liberũ. Seruo dedi libertatez in testõ meo sub cõditiõe si nauis exafia venerit. vñ ipe fact⁹ ẽ statuliber. me mortuo hꝰs me⁹ eũ legauit titio. certe hꝰs heredis mei qui tenet legatario meli⁹ faciet pro se si det statuliberum legatario q̃ si det ei⁹ extimationẽ. t ẽ rõ in lra t plana. ¶ Si duos. Habebã funduz titianuz t seianuz. legaui p vsufructum titiani. t scõo solidũ seianuz. nunq̃d iure fuitutis debit aditũ ad fundũ titianũ p fundũ seianũ: scõs cui fuit legat⁹ vsufruct⁹ insolidũ cui p fuit legat⁹ vsufruct⁹ titian⁹. et dr q̃ nõ. ſz hꝰs me⁹ cogitur redimẽ aditum a scõo t dare p vt possit habere vsufructum suum.

Ja substituto. Jnstitui mihi filiũ meũ impuberẽ heredem t ei substitui titiuz t a titio substituto legaui equuz meũ scio. seius eundẽ equuz emit ab impubere. t postea vẽdidit

gatio,certe aget ōtra substitutū.t petet equū t substitut⁹ pre
stabit ei nīi q̄ tum abest ei scio ex emptiōe quā fecit ab impu
bere. ¶ Heres. Legauí tibi hoiem in gñe.vñ heres dedit ti
bi mediocrē fuī de hereditate mea.tu vis q̄ ipe caueat tibi
de sanitate fui.t q̄ nō sit līgat⁹ fu⁹ furtis vel noxijs.certe de
p̄ nō.tenet heres.sed de scdo sic.dz eīn talē fuī legatario da
re qui nō possit auferí legatario.sanitas autē fui nihil ad ꝺ
facit.sz furtū a fuo factū vel noxia ab eo commissa bñ aufert
eī legatario.noxia eīn caput sequit̄.vñ legatarius tenet illis
qui sunt passi dānū a fuo datū.t ita est bñ obligat⁹ fu⁹ pro
furtis t noxijs ac si testator eius obligasset alicui spāliter. sz si
legauí stichū nō dz heres cauere de sanitate nec de furt.t no
xijs.talē eīn dabit qual'est.t q̄ dīstinxi in legato in spē vel i
genere dato.idē distinguit̄ in stipulatiōe facta in genere.vel
in specie.

Cum res. Hec lex distinguit vbi res legata p̄stari debe
at.t q̄n.t qualit heres teneat si eas nō hēat.t si quidē est res
testatoris t stati dari pōt:stati debet eā heres dare. al' tenet
aduras ex mora si aūt pecunia legata vel ad aliā vtilitatē
si erat spēs.si aūt res sit alibi certe dz p̄stari ibi vbi est nisi te
stator voluisset alibi p̄stari.nā volūtatem eius sequemur.vel
illud q̄ ꝯsile est eū voluisse.sed q̄d si heres post testū trans
tulit eā ad aliū locum dolo.certe tenet eas p̄stare in illo loco
vbi legatarius eā petit.t pōt petere.si aūt eam transtulit ad
aliū locus sine dolo p̄stabit eā in loco vbi eā transtulit. Si q̄
stichus ponc legat⁹ nō appareat culpa hr̄dis intercueniente
p̄stabit extimationē.si aūt sine culpa cauebit legatario de re
stitutiōe fui si in suā ptātem puenerit sicut fit in rei vē. Quid
si dictus stichus erat alien⁹ nō testatoris etiā t aufugit sine
culpa heredis cauebit her̄s vt p̄dixi.t idē si dict⁹ fu⁹ eēt cap
tus ab hostib⁹ sine culpa hr̄dis. Item pone q̄ legauí tibi sti
chū aut pamphilū disiūctiue.stich⁹ aufugit vel ab hostibus
capt⁹ est sine culpa her̄dis.certe heres qui hz electionē in al
ternatiuo legato p̄stabit legatario q̄cūq̄ vult ipe her̄s siue
pāphilū p̄tē siue extimationē stichi absentis.sz pone q̄ dic
tus stichus decessit sine culpa hr̄dis.certe adhuc hz her̄s ele
ctionē vtrū det legatario viuū aut mortui p̄cium. Quid si di
ctus stich⁹ t pamphilus sint ambo in fuga sine culpa hr̄dis
dz cauere her̄s q̄ quicūq̄ eor̄ peruenerit in suā ptātem dabit
eī legatario vel absentis extimationē. Distinxi q̄ supra vtrū
culpa vel nō culpa heredis res peat vel nō pereat:nō videa
mus de qua culpa debet intelligi.t certe dz intelligi de lata
t leui t etiā diligentiā dz p̄stare heres. Hz nūquid cāus pre
stabit her̄s.puta si fundus legat⁹ perit cassmate.t certe nō nisi
culpa vel mora cāus p̄cedant.

Heredis. Legauí tibi equū.fu⁹ her̄dis mei subripuit
equū ignorante dicto herede.t vendidit titio.certe tu legata
rius habes actionē in factū ꝺ heredē vt dz tibi fuū p̄dictum
p noxia.vel.ppter p̄cus dicti equi q̄ hz apd se. ¶ Si vnus
Instituí duos heredes t legauí tibi stichū t vn⁹ ex heredib⁹
eū occidit certe alter liberat⁹ est.quia non fuit in culpa vt oc
cideret fuus.

Cui legetur. Legauí tibi.x. cū eris.xiij.annor̄. certe
nō hēbis legatū nisi cōpleueris.xiiij.annos. Sz pone q̄ le
gauí tibi hoc mō lego tibi.x.cū ad quartūdecimū ānū puene
ris annua bima trima die i.post triēniū.i. dicere post triēniū
q̄ habueris.xiij.annos.i.post decimū septimū ānū. tu autez
eras maior.xiij.annis.q̄r̄ q̄ incipiat currere triennīū p̄e
dictū vtrū a tpe testi facti vt sic plus differat legatū. an vero
si inueniat legatari⁹ maior eē decē t septē annor̄. vel decem
septē annos cōplesse incōtinenti habere debeat legatū. t di
stinguit̄.aut sciui ego testator legatariū eē maiorē.xiij. ānor̄
aut ignorauí p̄ cāu incipiat currere triēniū a tpe testi.scdo hz
legatū heres incōtinēti si inuenier eē decē t septē annor̄ tpe
testi.t nō expectatur q̄ currat triēniū.sz quid si legatari⁹ inue
nitur .xv.annor̄ tpe testi t mortis testatoris. certe post bien
niū habebit legatū.si ego testator ignorabā legatariū eē ma
iorem.xiij.annor̄.si aūt scirē currere triennīū a tpe testi t añ
nō haberet legatari⁹ legatū.si aūt inueniat legatari⁹.xvi.an.
tpe testamēti hēbit legatū post annū.si ego testator ignorauí
eū eē maiorē.xiij.annor̄.si aūt sciui expectabit triēniū.si aūt
inueniatur legatari⁹ tpe testi qui hēat.xvi.annos t nouē mē
ses t ita desunt ad.xvij.annū tres mēses tūc certe finitis illis
tribus mēsib⁹ hēbit legatū si ego testator ignorauí eū eē ma
iorē.xiij.annor̄.si aūt sciui expectabitur triennius. t scias q̄
dictū legatū hoc mō relictū lego tibi.x.ānua bima trima die
cū eis.xiij.an. est cōditionale t in diē ꝺ aūt cōditionale eū
legatarius est mīor.xiij.annis vsq̄ ad.xiij.annos comple
tos.sed a.xiij.annis vsq̄ ad.xvi.ꝺ in diem.vñ p̄ cāu nō trās
mittit legatari⁹ ad heredē suū petitionē ipsi⁹.scdo sic. t in ꝺ
cāu q̄n inuenīt legatari⁹ mīor.xiij.an.tpe testi incipit curre
re triēniū dūtaxat cōpletis.xiij.annis.nisi testator voluit cō
ditionē facere de illis x̄bis annua bima trima die t̄c. q̄ tūc
nō cederet dies legati nisi aduenīēte conditiōe. ¶ Si titio.
Legauí titio.x.q̄ debebā sēpronio t rogauí titiū q̄ ea daret
eidē sēpro creditor certe nō aget ꝺ titiū vt dz ei.x. sz hr̄s me⁹
aget ꝺ dictū titiū vt soluat illa decez sempronio creditori. t si
dict⁹ semproni⁹ hēbat fideiussorē a me pro dicto debitorē t fi
deiussor aget contra titiū vt soluar sempronio. t ꝺ dico siue
sit soluēdo fideiussor siue nō.sed pone q̄ dict⁹ fideiussor a me
dat⁹ dicto sempronio p dictis decē legauí creditori ea. certe
nō aget creditor ꝺ heredē fideiussoris.sz ego p̄ncipalis debi
tor agā ꝺ eū:vt soluat creditori sicut fideiussor voluit.t si sol
uat her̄s fideiussoris dicta.x.creditori nō hēbit ꝺ me p̄ncipa
lem debitorē actionē mādati ad ea a me repetenda q̄ vis ha
buisset si fideiussor nō legasset ita vt dictū est.sz quid si dict⁹
fideiussor legauit titio dicta decē t rogauit eū vt dicto credi
tori soluat.certe nō solū ego p̄ncipalis hēo actionē ꝺ titium
p̄dictū vt soluat creditori q̄ mea interest.sed etiā her̄s fideius
soris eiusdēq̄ testatoris ¶ Demīsse. Dānauí hr̄dē meū
vt vendat equū meū titio.certe iusto p̄cio tenet ei vendere. si
aūt noīauí p̄ciū certū:pro illo debuit vēdere:etiā si res valet
ret plusq̄ dixerim.

Fundus. Seruo triū dnor̄ legata fuerūt decē.certe pro
dnīj portione eis acquirit̄. Scdo dicit institui mihi eīn eum
heredē t filiū meū exheredaui t ab instituto reliqui multa le
gata . filius agit querela inofficiosi testi ꝺ heredē t collusert
simul in fraudē legatariorum ita q̄ her̄s nō defendebat cām in
officiosi testi.vel lusorie defēdebat ita q̄ amisit cāz.certe istō
nō nocet legatarijs.t idē est si her̄s bñ defendebat cām sz in
iniuriā hr̄dis iudex pnunciauit ꝺ eum.sed pone q̄ inter institu
tum t substitutū erat q̄ō t iudex pnūciauit p substituto t in
iuriam instituti:veniunt legatarij t petūt a substituto legata
qui hz hr̄ditatē.dicit substitut⁹ q̄ ego nō hēo hereditatez ex
substitutione:sz p gram iudicis.vñ nō teneor ad legata.cer
te nō dz audiri imo soluere dz eis legata t etiā creditoribus
rndere. ¶ Si quis aūt. Testator fuit occisus a familia here
dis.her̄s ab eo institut⁹ adiuit hr̄ditatē anteq̄ faceret tor̄q̄ri
suos ad inquirēdū quis occidit testatorē.vñ amisit eā:t ha
bet eā fiscus tenetur rndere legatarijs.sz quid si fiscus nolit
hereditatē q̄ nō est soluēdo.certe dz eā her̄e dict⁹ her⁹ s t ma
lo suo velle dz rndere legatarijs.t idē est si ipse her̄s q̄ nō fe
cerat suos tor̄q̄ri.tūc hēbat hereditatē ab scōse credēs eā vti
lē.postea vidit eā ñ eē vtilē.vñ cogitauit talē fraudē.rogauit
eīn vnū de vicinis suis vt deferret se fisco tenētez hereditatē
ad fiscū ptinētē hr̄ditatē. t ita factū est.vñ fiscus petijt ab eo
t ipe nō defendit cām.nā t in isto etiā cāu nō euadet onera.
¶ Si vn⁹. Legauí tibi decē libras.tu intelligis de bonis
grossis.t heres meus de puis.certe si non appareat voluntas
testatoris debem⁹ inspicere cōsuetudinē testatoris. t postea
alia q̄ plane in lra dicūt̄.si aūt legauí b̄ mō:lego tibi nūmos
quos hēo in archa.vel lego tibi lancē certe tales debēt dari
quales sunt t tanq̄ species extimādi sunt.t hoc dicit cum.l.
sequenti.

Cui fui. Testator ita dixit lego titio oēs fuos meos
cū peculio.certe etiā hi q̄ nō hūt peculiū vident legati ¶ Si
a filio. Filiū meū ipuberē mihi heredē instituí.t ab eo tibi a
liquid legauí sub cōditiōe t p̄dicto impuberi aliquē substi
tuí a quo substitut⁹ pure legata repetij.decessit dict⁹ ipubes
adita tū a se hr̄ditate.certe pure.t statim tenet substitut⁹ ad

dicta legata pstanda. Scdo dicit. Legaui tibi .x. ab instituto vt. s. a substituto legaui tibi .xx. postea istitut⁹ adiuit hes ditatē decessit. qritē vtrū substitut⁹ debeat .xxx. certe non. imo .xx. tm. intelligit eū testator voluisse augmētare legatū ab instituto relictū pot⁹ q̄ alia .xx. legare a substituto. Tertio dicit legauit mihi testator duos fundos ab impubere. s. titianū et seianū. et repetit a substituto mihi et titio vnū ex eis fundis puta titianū. certe h repetitio facit vt ps tm fundi titiani mihi debeat. et hoc vsq; ad. §. si qs duos. in l. se. ¶ Si quis. Instituī mihi titiū et sempronium et a quolibz eoz insoliduz legaui scio equū meū. certe pinde est ac si scio legat⁹ eet dicens equ⁹ in testo duoz. et qd iunis sit habuisti. s. c. plane. §. scdo. pbat a filio. ¶ Si heres. Legaui tibi stichū puū meū heres me⁹ occidit eū ex iusta causa. qz inuenit eum cum vxore sua. certe nō teneť ampli⁹. Sz quid si dict⁹ fu⁹ cōmiserat noxam alicui. i. damnū dederat puta in decē et puus pdictus valebat .xx. et cum expediret pot⁹ reficere damnū q̄ dare puus ipse dedit puū. p noxia. certe teneť legatario. Quid si legaui tibi equū et heres me⁹ occidit eū: puto teneri hereditē ad extimationē. nec distinguo vt dixi in puo. qz aial qō sensu caret nō pōt delictū cōmittere. Item qd si legaui tibi domū et dom⁹ cepit minari ruinā vicinis. vñ postulauerūt ab herede cautionē de damno infecto: et coherede non pstāte eis cautionē: ipi sunt missi in possessionē dicte dom⁹ ex p et scdo decreto et ita dñi sūt facti. nūquid teneť heres me⁹ tibi legatario certe sic. Itē quid si legaui tibi fundū et heres me⁹ intulit me mortuū ibi et fecit fundū religiosuz. vñ legatari⁹ nō pōt eū āmō hre. nūqd teneť heres pdictus tibi legatario. et distinguit. aut habuit necesse testatorē ibi sepeliri. qz nō hēbit alū locū. et tunc non teneť ad fundū. sed ad preciū sic. si intulit testatorē suo arbitrio. i. nō pcipiente h testatore. aut nō habuit necesse: et tūc tenetur. dixi ergo in pn. hui⁹. §. q si heres puuz legatū occidat cū causa q nō teneť. sed quid si nō occidit eū: sed cōpulit euz ad maleficiū faciendū. et ipse ppter h mortu⁹ est. certe bñ tenetur ad pciū legatario. si aūt puus legatus sua ppria voluntate omisit maleficiū ppter qō mortu⁹ est postea nō teneť heres ad extimationē. Sz quid si puus legat⁹ captus est ab hostibus. aut dolo heredis. et teneť. aut sine dolo et nō tenetur. et idē dicē in culpa lata et leui. vt. s. c. cū res in fine.

¶ Carpia. Legaui titio decē vt expēdat ea cū sempronia cui qua adulteriū cōmisit. certe nō valet legatū. qz magis relictū est causa infamādi legatariū q̄ vt inde haberet aliq̄ utilitatē ¶ Si titie. Legaui titie decē si ad arbitriū seij nupserit: seius aūt decessit me viuo. et ipsa nupsit postea. certe debet habere legatū. Itē pone q legaui tibi decē: si stichū puū tuum manumitteres. stichus mortu⁹ est morte naturali. et ita legatarius eum nō potuit manumittere. certe hēbit legatū nihilomin⁹. ¶ Si pars. Aut noio heredes in legando ppriis noibus: aut dico oēs heredes mei dent tale legatū. prio casu tenētur viriliter. scdo p hereditariis ptibus.

¶ Emo. Legaui titio vsufructū fundi mei et pcepi heredi meo q nō exigeret ab eo satisdationē de vtendo fruēdo arbitrio boni viri qō volūt leges vt. C. vt ī pos. leg. scire. certe istō pceptū nō valz. nemo eim pōt in testo et c. sicut aūt hoc qō dixi nō pōt pcipere: ita nō pōt pcipe vt obligatio heredis qua tenetur ad pstanda legata finiať citeriori tpe q̄ leges statuerūt et pone exemplū in actiōe ex testo q cōpetit legatario ad legatū petendū q est psonalis et sic durat .xxx. annis. vt. C. de con sti. pe. l. ij. et idē dicā in rei ven. et in ypothecaria que ambe sil'r competunt p legato. vt īsti de leg. §. nostra. Itē non pōt testator pcipe vt finiatur obligatio qua teneť heres legatario q̄tum ad certū locū. puta q̄tū ad illū locū ī quo hz heres domiciliū. si eim dicat nolo cōuenīri posse heredē meū in eo loco vbi habet domiciliū. nō valet pceptū. in eo eim pōt et hz de iure legatari⁹ heredē cōuenire. vt dixi. s. c. cū res. Itē si legaui tibi pure decē et dixi volo q̄ hers me⁹ nō teneat tibi si nauis venerit ex asia vsq; ad mēsem. certe nō possuz facere q finiať tali mō obligatio qua tenetur hrs me⁹ tibi nā nihilomin⁹ tenebitur heres aduenīēte dicta cōditiōe q̄uis hēat exceptionē per quādā aliā legē non per istā. vt. j. de act. et ob. obligationū fere. §. placet. et hic est intellectus huius. l.

¶ Si legari. Legaui tibi stichū puū meū: et ita tenebit hers meus talē prestare qualis est. et nō tenetur aliqd ptmittere legatario q̄ nō sit fugitiuus stich⁹ per errorē: ptmisit tm. certe nō tenetur ex illa ptmissiōe. et b dicit.

¶ Res. Rem meā q̄ erat obligata titio et sempronio legaui scio. qritur quis debeat luere vtrū heres an legatarius. et distinguitur. aut sciui ego testator eā eē obligatā aut ignorauī. si sciui heres luere dz. si aūt ignorauī legatarius luere dz nisi in duob⁹ casib⁹. Prim⁹ est qñ legaui ita cōiuncte psone et charissime q̄ ei legassez eandē rē p heredē luendam si sciuissez obligatā esse. vel etiā aliā rē ei legassez. Scdo est qñ erat pro tanto obligata dicta res q̄ si legatari⁹ lueret non remaneret ei aliqō cōmodū pro legato puta qz nō valebat nisi decē et pro decē erat obligata: sed pone q̄ dicta res possidebat legatari⁹ et ego testator bñ volui in corde meo q̄ hers luere: tm nō tm h expssi. et ita nō apparet vtrū sciuerim obligatā rē vel nō. quo casu psumor ignorare. vt. s. de pbat. verius. aut agunt nīe creditores cōtra legatariū possidentē rē legatam ypothecaria actiōe. certe hz legatarius cōtra eos exceptionē doli tādiu. q̄diu ei legatari⁹ cedant actiones qs habēt pro debito. p quo fuit eis obligata dicta res. cedant dico h heredes meos testatoris. facta aūt ab eis cessiōe dabit eis legatarius rem eis obligatā et agere poterit h heredē cessis actionibus. sed qd si tpe quo ferebatur sntia h eū sup ypotheca nō petijt actiōes sibi cedi. certe etiā post sntiam poterit petere dū tamē petat anteq̄ restituat creditorib⁹ rem vel anteq̄ soluat eis debitum.

¶ Domus. Domos meas tibi legaui post mortē hered meī et postea fuerūt cōbuste. et heres refecit et multis vicibus suis expensis. postea mortu⁹ est heres. et sic cessit dies legati. certe debētur legatario ille dom⁹ ab herede hered. deducet tm illud qō heres expēdit et hoc si nō fuerint cōbuste domus culpa heredis. alias si fuisset in culpa heres ei⁹ non detrahet expensas. Sz quid si heres heredis tradidit legatario domos nō facta detractōe dictarū expensarū. certe pōt cōdicere a legatario. Ex quid si dict⁹ legatari⁹ refecit dictas domos ita combustas vt dixi. et mortuo herede et sic cōditōne legati existente: heredis hrs vult deducere has impēsas cū soluit legatū domuū quasi legatari⁹ videatur dōare ei ea occasiōe q: fecerat pendente conditiōe. certe non pōt. hoc dicit cū trib⁹ se.

¶ Si ancilla. Legata est mihi ancilla cū liberis suis. certe si habz liberos nihilomin⁹ ipsa debetur. et si ipa mortua sit relictis liberis: liberi debētur. hui⁹ tī dixit ītiū et male. et b dicit cum sequēti.

¶ Captatorie. Si instituo te hered̄ē si titius voluerit. nihil valet institutio. idē si lego sub eadē conditiōe et dicūtur captatorie. i. adulatorie. volebam eī captare beniuolētiam titij predicti.

¶ Si ita legatū. Legaui titio decem de suis meis. postea ita dixi lego scio. x. seruos pter eos. x. quos titio legaui. certe si tm decē fuī in hereditate inueniātur scij legatū inutile ē. qz illos decē dz habē titi⁹ prim⁹ legatari⁹. si autē plures q̄ decē fuī in hereditate inuenīātur. titi⁹ p̄mus legatari⁹ p accipiet suos. x. postea scius accipiet reliquos si sunt decē vel infra. si aūt sunt vltra decē nō accipiet vltra decē. qz nō fuerūt ei legati plures. ¶ Illi si volet. Ita dixi in testo titio. stichum do. si ipe titius volet anteq̄ dicat se velle stichū: legatari⁹ decessit certe nō transmittit ad heredē suū legatū qz cōditionale est secus aūt si nō dixisset si volet. qz bñ transmittet. exps enim nocent. ¶ Si dom⁹. Legaui tibi domū titianā. ulla domus destructa est. et postea refecta. nunqd debetur legatario. et distinguitur aut particulariť est refecta et tūc debetur. aut simul tota cecidit. et ibi alia dom⁹ posita est. et nō debetur.

¶ Si equo. Ita dixit testator dāno hered̄ē meū vt vēdat titio domū meā seianā pro .xxx. que tantū valebat et nō plus. certe valet legatū. qz pōt interesse legatarij vt dicit littera. et idē si iubeo hered̄e meū emere rem tiij etiā equo pcio: qz valet legatū qz pōt interesse

¶ Si puus. Instituī mihi tres heredes et vni plegaui eorū

stichũ fuũ. sunt mõ hẽdes corã iudice ad diuidendã hẽditatem. ⁊ ille cui ꝑlegatus est fuus: petit eũ sibi adiudicari. cohe redes volunt eum ꝑus facere torqueri ꝑ malicĩã quã in hereditate cõmisit. certe audiunt cohẽdes. ⁊ idẽ est si legat⁹ esset extraneo. ¶ Si ex pluribus. Institui mihi quatuor hẽdes ⁊ dixi. titi⁹ me⁹ heres ⁊ seius hẽs meus dent sempronio .xx. sicꝫ tenetur dare ꝑ virilib⁹ ptib⁹ .vt. ſ. e. turpia. in fi. postea dixi volo ꝙ semproni⁹ ꝑdict⁹ det fundũ eisdẽ heredib⁹ meis certe sicut dicti hẽdes dederũt illa .xx. sempronio ꝑ virili ita debẽt hẽre fũdũ ꝑ virili ⁊ sic nõ obstat. ſ. e. plane. ſ. si duob⁹.

§ Si post mortẽ. Filio tuo post mortem tuã aliq̃d legaui. certe valet legatũ. sed pone ꝙ legaui fuo tuo post mortem tuã. certe ⁊ hic valet legatũ. sed cui acquirit: ⁊ distinguit aut tu dñs cũ decederes instituisti aliũ fuũ tuũ hẽdẽ. aut aliũ hẽdẽ. si nõ instituisti aliũ tuũ fuũ dict⁹ fuus cui legaui acquirit hereditati tue. ⁊ ꝓ cõsequẽs heredi tuo. ⁊ hoc si fuus tuus cui legaui nõ manumisisti in testõ tuo. Idẽ tñ est ⁊ si eũ libertatẽ iussisti. ſ. vt acq̃rat legatũ hereditati tue. ⁊ ꝓ cõsequẽs heredi. q⁹ dies legati a me sibi relicti post mortem tuã dñi cedit a morte tua dñi ⁊ ita anteꝙ adeat hereditas tua ꝑ heredẽ tuũ ⁊ ita anteꝙ libertas cõpetat ex testõ tuo huic fuo cui legaui post mortẽ tuã. dies eũ libertatis nõ cedit nisi adita hẽreditate. si aũt tu dñs fuũ cui legaui instituisti tibi hẽredẽ aliũ fuum tuũ. ⁊ dicto fuo cui legaui libertatẽ in testõ tuo dedisti: tũc legatũ q̃ reliqui dicto fuo post mortẽ tuã dñi et fuo libero facto acquirit. ⁊ si hẽredi tuo necessario. i. fuo quẽ instituisti quia dies dicti legati ⁊ dies libertatis ei a te dño relicte ī vna hora cedit. i. statim te dño fui mortuo. vñ cũ sit liber eo tpe quo cedit dies legati nõ est mirũ si ei acquirit. q̃ aũt dies cedat libertati; statim mortuo te dño apparet eo ꝙ hẽs tu⁹ ꝑdict⁹ ſ. fuus tu⁹. alius est tu⁹ heres statim mortuo te. siue velit siue nolit. vt insti. de hẽredũ q̃li. ⁊ dif. in ꝓn. ¶ Si pure. Legaui titio fuum pure. postea dixi si nauis ex asia venerit vsq̃ ad mẽsem: do eidẽ fuo libertatẽ. certe aut venit nauis ⁊ valebit libertas. aut nõ venit ⁊ valebit legatũ titij. vidẽ eũ legatus dicit⁹ fuus dicto titio si nõ venerit nauis. ex quo ẽ eidẽ fuo data libertas si venerit nauis. sicꝫ legatũ cõditionale effectũ ẽ ⁊ iõ si intra mẽsem titi⁹ decedat nõ transmittit ad heredẽ suũ legatũ. sed pone ꝙ dicto titio legaui dictũ seruũ pure. vt. ſ. et a paschate in antea iussi eũ esse liberũ. vel etiã post mortẽ ei⁹ legatarij. certe vidẽ relictũ legatũ titio si pascha nõ venerit vel mortu⁹ nõ fuerit legatari⁹. vt dictũ est. ſ. qñ sub cõditiõe fuit ei data libertas. q⁹ aut certũ est pascha venire debere: ⁊ morituꝫ legatariũ: nõ valet legatũ.

§ Fuo. Legaui tibi fuum ⁊ eidẽ fuo legaui decem valet vtriꝙ legatũ. Scõo dicit. legaui tibi fuũ sub cõditione. ⁊ interim heres me⁹ eũ manumisit. venit postea cõditio. certe nõ extinguit legatũ. ⁊ vẽdicat eũ legatarius ab eo qui possidet. Tertio dicit institui q̃tuor heredes ⁊ iussi duos eoꝝ soluere debituꝫ quo titio tenebar ⁊ sempronio. certe creditores nõ agũt ꝺ eos imo alij heredes quoꝝ interest. vt isti etiã soluant. ⁊ ita alius hꝫ actionẽ ex testõ ⁊ nõ ille cui iussit testator dari. ⁊ hoc etiam euenit in alio cãu qui plane ponit in littera Quarto dicit. legaui tibi fundũ titianũ reperit postea ꝙ dꝫ fuit utẽ. certe talis dꝫ legatario dari qualis est. i. fuiẽs. Sec⁹ aũt si ita dixi lego tibi fundũ titianũ vti optim⁹ maximusq̃ ẽ q⁹ liber ꝑstari dꝫ tunc. Quinto dicit. legaui tibi stichũ fuum tu petis ab herede. heres dicit nõ dabo tibi nisi ipe fu⁹ reddat mihi rõnes quas admĩstrauerit. vñ fuerũt ꝓpter hoc coraꝫ iudice. certe audiri dꝫ heres. Sexto dicit. legaui tibi fuũ meũ qui in fuga existebat. decessi. ⁊ dubiũ est nũc vtrũ viuat dict⁹ fuus vel nõ. certe heres dꝫ tibi legatario cauere ꝙ eũ ꝓsequetur. ⁊ tibi restituet: si eum hẽre poterit.

§ Fuus titij. Seru⁹ titij mihi furtũ fecit. dict⁹ titi⁹ me⁹ instituit hẽredẽ ⁊ eundẽ fuũ sempronio legauit. certe non ante dabo legatario dictũ fuũ q̃ ipe me indẽneꝫ cõseruet de dicto furto. ⁊ idẽ est si fecit mihi furtũ postq̃ titij dñi sui hereditatẽ adiuit vt in fine. l. tertio ponit sile tale. titij fundus meo fundo fuitutẽ debebat. dict⁹ titius me instituit hẽredẽ ⁊ dictũ ſuũ fundũ fuientẽ legauit a me sub conditõe sempronio ⁊ ita dñium dicti fundi fuientis meũ factũ est. sicꝫ extincta ẽ fuitus quã meo fundo debebat. petit semproni⁹ fundũ sibi legatũ a me herede. certe nõ debeo ei ꝑus tradere dictũ fundũ fuientẽ sibicꝫ legatũ quẽ ipe ꝓstituat mihi in eo de nouo fuitute. sicut ⁊ pu⁹ q̃ heres eẽm instituꝫ hẽbitur. sic euenit etiaꝫ alibi. mandato meo fuũ mihi emisti ille fuus fecit tibi furtũ vel anteq̃ eũ noie meo emeres vel post. certe dictũ fuũ nõ teneris mihi restituẽ nisi cõscruẽte indẽnẽ de dicto furto. ⁊ idẽ est in isto alio cãu. emisti a me seruũ qui fuus fecit tibi furtus vel anteq̃ a me emeres vel post. inueniſti postea eũ vicio sum esse. iõꝙ egisti ꝺ me redibitoria vt redderez tibi ꝑ ciũ fui. ⁊ tu mihi fuum. certe nõ solũ teneor tibi restituere ꝑ ciũ fui: ſꝫ etiã cõseruare indẽnẽ te de furto qõ tibi fu⁹ fecit. ⁊ b̃ si fuit cõdẽnatus in redibitoria.

§ Dom⁹. Legaui tibi domũ in gñe aut hẽbam domus vel domos ⁊ valet legatũ ⁊ hꝫ heres electionẽ aut nõ hẽbaꝫ ⁊ nihil valet. Scõo dicit. legaui tibi domũ in gñe vt dixi nũ quid teneꝫ heres me⁹ tibi de euictiõe cauere ⁊ si quidẽ ꝓstet eam tibi sine iudicio ⁊ tibi euincat: habes adhuc actionẽ ex testõ. si aũt ꝓuisq̃ daret ꝓmisit se ad iudiciũ vocari: iudex dꝫ facere vt heres ꝓmittat de euictiõe. Tertio dicit. legaui tibi pecuniã. ⁊ heres cõfiteꝫ hoc corã iudice. certe iudex dꝫ ei dare ad suũ arbitriũ spaciũ ad soluẽdũ. Quarto dicit. si lego tibi aliq̃d ⁊ hẽs illõ hꝫ tenetur illud dare tibi legatario nisi habeat iustã cãm quare nõ det. ⁊ de hoc duo plana exẽpla põit ⁊ hoc dicit cũ se. l. Quito dicit municipes fundũ suũ titio in emphiteosim dederũt. titi⁹ legauit eis dictũ fundũ. certe valet legatũ rõe iuris qõ in eo hꝫ titi⁹. ⁊ idẽ si legat alij. nã semp videtur ius legare ⁊ non ꝓprietatẽ fundi cũ ea nõ habeat

§ Imo municipes.

§ Si quis. Habebã fundũ noie cornelianũ in angulo cuius fundi erat aliquãtulũ vinee. feci testũ. ⁊ eũ talibus vbis interuenientib⁹ legaui. lego titio fundũ cornelianũ exceptis vineis que ibi erant tpe mortis mee: post aũt mortẽ meã incidi vineã que erat in dicto angulo tpe testi mei. certe nihilominus angulus fundi vbi fuerat vinea legatarij erit.

§ Heres. Iussi heredi meo vt ita faciat ꝙ lutij⁹ habeat centũ. certe teneꝫ lucio dare centũ. Scõo dicit ꝙ nõ solũ ciuitatib⁹: ſꝫ etiã vicis. i. cõtrahi legari põt

Licet. Instituꝫ heredẽ filiũ meũ ⁊ ab eo legaui cẽtũ. post ea ei substitui titiũ. mortu⁹ fuit heres ⁊ sic substitut⁹ habuit hẽreditatẽ. certe bñ teneꝫ ꝓstate legatum ab instituto relictũ nisi appareat ꝺria volũtas mea testatoris exꝑsse vel etiã tacite. q̃ potest apparere ī trib⁹ exemplis. que hic plane ponuntur. ⁊ hoc dicit.

§ Si fic legatũ. Quãuis in exꝑssa voluntate heredis nõ possit legatũ cõmitti: tñ tanꝙ bono viro bñ põt cõmitti veluti si dicat testator lego titio decẽ si heres estimauerit ⁊c. Secũdo ponit tres cãus. Prim⁹ est talis. lego titio q̃ mihi dꝫ semproni⁹. ⁊ in ẋitate nihil mihi dꝫ semproni⁹. certe nihil valet legatũ. ⁊ idẽ est si dixi lego titio decẽ q̃ mihi dꝫ semproni⁹ nihil debeat. ⁊ hoc dicit in ẋficulo ꝓinde ⁊c. vsq̃ ad fi. ſ. ꝓbat ꝙ filia ꝗre nõ valet legatũ. Scõs casus est in ẋficulo nã ⁊ si ⁊c. ⁊ ẽ talis lego titio q̃ ei debeo. ⁊ in veritate nihil ei debeo. ⁊ nõ valet legatũ. q⁹ nõ fuit adiecta q̃titas si aũt adiicerẽ q̃titatẽ certã valeret q⁹ falsa demonstratio ⁊c. Tertiꝰ casus est in ẋficulo ꝙ si addiderit ⁊c. ⁊ est talis lego titio decẽ q̃ ipe mihi dꝫ ⁊ in ẋitate ipe nihil mihi dꝫ: ⁊ nõ valet legatũ. q⁹ ego testator posui in legãdo falsaꝫ cãm sine cõditionẽ q̃ bñ viciat legatũ. ¶ Si quis ita. Tria dicit hic. ſ. eũ. l. ſe. ꝓmũ est tale. titi⁹ ꝓmisit mihi stichũ aut decẽ ad meã electionẽ ⁊ ego testñ faciens legaui sempronio ꝙ mihi titi⁹ debebat. q̃rit ad q̃d teneaꝫ heres me⁹ legatario sempronio ⁊ certe teneꝫ ei vt ꝓstet actionẽ ꝺ dictũ debitorẽ. ⁊ sic habeaꝫ electionẽ ego testator vtrũ a titio peterẽ stichũ aut decẽ que electio translatuit ad heredẽ meuꝫ. ita hẽbit legatari⁹ cui cesse sunt actiões. Scõm dictũ tale est. titius teneba ꝫ mihi ad stichũ aut x. ⁊ erat electio ꝓmissoris. ⁊ ecõuerso. legaui sempronio stichum queritur ad q̃d heres legatario teneaꝫ. ⁊ tenetur ei vt experiatur ꝺ ꝓmissorẽ alternatiuũ: qui ꝓmissor ꝓstabit

beredi stichũ aut .x. qđcũqꝫ ꝓmissor ipse voluerit: ⁊ si quidez
ꝑstiterit herdi stichũ: hers eũ legatario dabit. si aũt det ei .x.
nihil ei debebit. qz .x. nõ fuerũt ei legata. imo stich⁹ vt dictũ ẽ
Certũ dictũ est. ego stipulat⁹ fui a titio stichũ aut pãphilus
ad meã electionẽ postea sempronio stichũ legaui ⁊ meuio le-
gaui pamphilũ: q̃rit̃ q̃s heres legatarij teneat̃. ⁊ certe vni de
legatarijs cuicũqꝫ voluerit tenet̃ ꝑstare actiones suas õ de-
bitorẽ. ⁊ alteri legatario dare tenetur extimationẽ stichi vl̃ si
vult pamphili.

Si pecuni. Deposui pecuniã apud titiũ. postea feci te
stamentũ ⁊ fidei depositarij cõmisi vt ꝑstet eam sempronio.
certe bñ tenet̃ depositari⁹ ad fideicõmissũ ꝑstandũ. ⁊ si hers
me⁹ ab eo depositario pecuniã repetat. repellet eũ ꝑ exceptio
nẽ. ⁊ qđ dixi in depositario: idẽ est in oĩ alio debitore. Sed cõa
lex dicit q⁹ legatari⁹ a quo relictũ est fideicõmissũ nõ tenetur
ad illud nisi legatũ ad eũ puenerit.

Si quis testõ. Legaui titio ⁊ sticho decẽ. certe inter am-
bos hẽbũt .x. ⁊ nõ quilibet decẽ. Sed cõs cãus ẽ planissimus.

Si fundũ. Legaui titio fundũ sub cõditione. ⁊ heres me⁹
eundẽ fundũ legauit sempronio sub cõditõe. venit post
ea cõditio mei testi ⁊ sic legatũ fundi fuit acquisitũ titio ꝑ le-
gatario. postea venit cõditio legati qđ relict̃ hers me⁹. nõ a-
mittat ꝓpter hoc prim⁹ legatari⁹. ¶ Si fuo. Seruo titij ⁊
sempronij legaui equũ meũ. certe vn⁹ de dñis põt repudiare
legatũ alter acquirere. ¶ Stichus. Sempronio stichũ lega
ui ⁊ ita subiũxi. si ꝑdictus sempronius nõ mãumiserit dictũ sti
chũ lego eius titio. certe anteq̃ ann⁹ sit cõplet⁹ sempronius ex
here apud se stichũ ⁊ elapso anno ⁊ stichо nõ mãumisso totũ
eũ stichũ hẽbit titius. si aũt mãumiserit eũ infra dictũ annus
sepronius liber erit. ¶ Qui fundũ. Titi⁹ hẽbat fundũ i quo
erat quedã villa. i. domũcula ad fructus colligendos. fecit te-
stamẽtũ hic titi⁹ ⁊ legauit mihi fũdũ ꝑdictũ excepto edificio
dicte ville. qđ iuris sit. ⁊ certe aut voluit excipe hereditatis
le supficiẽ aut noluit excipe etiã solũ sup quo erat dicta villa
aut dubiũ est qđ voluerit excipe. ꝑ casu ego legatari⁹ possus
vẽdicare ab herede totũ fundũ. sed tãdiu hẽbit exceptionez
õ me donec ꝓmittã eũ hitare in dicta villa ⁊ etiã ire ad dictã
villã. Itẽ ⁊ actũ p reliquã ptẽ fundi nõ tñ iure fuitutis cũ so-
lũ sup quo est villa sit legatarij ⁊ etiã tot⁹ fundus. vñ res sua
sue rei fuite nõ põt. In scõo cãu ego legatari⁹ totũ fundũ vẽ
dicabo excepta villa cũ solo. ⁊ fuitutẽ eũdi hẽbit ad villã he
res p reliquã ptez fundi. qz nec villa nec solũ ville ẽ suũ
⁊ ad ꝫ adducit sile in tertio cãu ꝑsumere debem⁹ testatorem
voluisse excipe heredi nõ solũ supficiẽ ville. sed etiã solũ ⁊ sic
est idẽ qđ in scõo cãu dixi. ¶ Si liber⁹. Libertus instituit
patronũ suũ heredẽ in septẽ vntijs hereditatis sue: ⁊ meuiũ ⁊
sempronũ in q̃nqꝫ ⁊ postea legauit ita: q̃squis mihi ali⁹ a pa
trono hers erit cũ patrono volo q⁹ det titio stichũ ⁊ pãphilũ
quoz suoz quelibet extimo. xx. aureis. q̃rit̃ qđ iuris sit. ⁊ cer-
te nõ vidz patron⁹ onerat⁹ de legato imo coheredes sui. ⁊ iõ
titi⁹ legatari⁹ nõ poterit petere a dictis coherdib⁹ ꝓ ni-
si illã ptez quã in dict̃ suis habẽt. i. de duodeci ptib⁹ q̃nqꝫ. ſz
pone q⁹ ita parũ hñt in sua parte hereditatis dicti coheredes
patroni: q⁹ possunt ⁊ volunt de dicta pte dictoz suoz detra-
here falcidiã: vt puta qz data ꝑ eis legatario pte quã i suis
habẽtinõ remanet eis dodrãs eoz ptis ⁊ ꝺ suis nõ possunt
eã trahere qz duidi nõ possunt. ⁊ sic oportet q⁹ extimenť vt
q̃rtã ptez extimationis earũ det eis legatarijs ꝑ falcidia. nũ
qđ remanebit extimatio firma quã fecit libert⁹ idẽqꝫ testator
si plus vel min⁹ valet quilibet suoz de viginti aureis. ⁊ cer-
te nõ. imo extimabunt̃ ſm qõ in ẋitate valẽt. ¶ Fũdũ. Ita
dixit testator quidã. lego fundũ titio si dederit hereditatis meo decẽ
heres debebat dicto titio decẽ. vñ titi⁹ vult ea decẽ remittere
herdi ⁊ hre fundũ. certe bñ põt hoc facere. ¶ Si titius. Cor-
neli⁹ pone fecit testũ ⁊ titio stichũ legauit. iste titi⁹ anteqũ sci
ret dictũ stichũ ad se ptinere legauit eũ seio. postea hers ticij
ꝑdicti didicit q⁹ legauerat cornelius titio dictũ stichũ. ⁊ illõ le
gatũ nõ repudiauit. imo hre voluit. certe tenet̃ eũ stichũ seio
dare. ¶ Si pater fa. Instituit mihi hrdẽ filiũ meũ impuberẽ
⁊ ab eo legaui fundũ cornelianũ titio. postea dicto impuberi
substituí meuiũ ⁊ ab eodẽ substituto legaui eũdẽ fundũ eidẽ
titio impubes adiuit hrditatẽ ⁊ dedit legatario fundũ. post
ea habuit locũ substitio meuij: vult ꝑdict⁹ legatari⁹ petere a
substituto extimationẽ ꝑdicti fũdi quẽ habuit ab impubere.
certe nõ poterit sic eũ nõ debeť legatũ nisi semel cũ repetitũ
est a substituto. ita ⁊ cũ idẽ legatũ datũ est substituto vt fuit i
nro cãu. ⁊ qđ dixi impuberẽ soluẽte legatũ. s. vt nõ possit ite-
rũ peti a substituto. ⁊ idẽ est si nõ solũ ꝑ eũ nõ remãsit veluti:
qz legatarius repudiauit. ⁊ idẽ est si pure legaui ab impube-
re ⁊ sub cõditiõe a substituto qz nõ debebit̃ nisi ex institutõe
secus aũt eõ. s. qñ legaui sub cõditõe ab impubere. ⁊ pure ab
substituto ⁊ pẽdente cõditiõe legati impubes decedat. ficqꝫ
locũ sibi vẽdicet substitutio. non qz eo cãu expedit legatario
hre magis a substituto pure q̃ expectare cõditionẽ sub qua
fuit legatũ ab impubere valebit legatũ ex sola substitutione
¶ Bis ẋbis. Ita dixit q̃dam testatoz lucio ⁊ titio fundũ le
go vel alicui eoz. nũquid valet legatũ ⁊ certe sic. vñ si luci⁹ et
titi⁹ sunt viui, ambo hẽbũt legatũ. si aũt vn⁹ tñ eoz viuit ille
solus hẽbit. ¶ Cum statuliber. In testõ meo dedi libertatẽ
suo meo sub cõditiõe si nauis venerit ex asia vsqꝫ ad annũ ⁊
decessi. heres me⁹ eundẽ suũ legauit titio sub alia cõditõne:
pẽdente alia cõditiõe legati transiuit ann⁹. ⁊ nõ venit nauis
ex asia. ficqꝫ cõditio libertatis defecit. certe legatũ relictũ ab
hẽrde meo sub cõditõe de dicto statu libero erit vtile cõditio
ne exñte sub qua fuit relictũ. secus aũt si extitissꝫ cõditio liber
tatis. qz tunc extinguit̃ legatũ ab hẽrde meo relictũ. ¶ Si fi
lio. Instituí mihi hẽrdẽ filiũ meũ impuberẽ. ⁊ ab eo legaui ti
tio stichũ. postea ei substituí meuiũ ⁊ ab substituto dedi liber
tatẽ dicto stichо. certe si impubes pueniat ad libertatẽ ficqꝫ
deficiat cõditio sub q̃ libertas tacite fuit relicta dicto stichо.
i nõ habeat locũ substõ: legatari⁹ vẽdicabit stichũ ab impu
bere quõdã sibi relictũ. si aũt impubes moriat̃ intra puberta
tẽ ⁊ sic hẽat locũ substitutio: libertas cõpetit dicto stichо relí
cta sibi a substituto. ⁊ qõ dixi qñ dict⁹ stichus fuit legat⁹ pu
re ab impubere idẽ est si sub cõditione

Non quocunqꝫ. Ad euidentiã huius. l. no. q⁹ mea res mi
hi legari nõ põt. vt. s̃. e. cetera. §. quẽadmodũ. ⁊ sinõ sit
mea tpe quo legatur: iueniat̃ tñ mea tpe quo cedit dies lega-
ti filr nõ valet legatũ: ſz h̃ lex dicit q⁹ si talis inuenit̃ in eo tpe
quo cedit dies legati q⁹ possit mihi auelli nõ viciat̃ legatum
⁊ de hoc ponit duo exẽpla. ꝑmũ est tale titi⁹ legauit mihi sti
chũ quẽ sciebat eẽ alienũ puta gaij. postmodũ gaius dñs le-
gauit eundẽ stichũ meuio. deide hers gaij donauit mihi ꝑ le-
gatario dictũ stichũ pendente cõditiõe legati relicti p gaium.
venit cõditio. vñ legatari⁹ gaij vendicat a me ꝑ legatario sti
chus quẽ donauerat mihi heres gaij: qõ põt. vt. s̃. e. suo lega
to. §. i. volo agere ex testõ ticij etiã anteq̃ vẽdicet a me stichũ
dictus legatari⁹ gaij. certe bñ possum ⁊ est idẽ in stipulatõne
nã si titius, ꝓmittat mihi ex cã lucratiua stichũ quẽ alienũ scie
bat puta gaij. ⁊ gaius dñs eundẽ stichus legauit meuio sub-
cõditione postea hers gaij donauit eundẽ stichũ mihi adue-
niẽte cõditione poterit a me meui⁹ vẽdicare. ⁊ iõ possus age-
re ex stipulatõe õ titiũ. Sed cõm exẽplum est tale. rem absentis
cã rei. pu. vsucepi. postea eã mihi legauit quidã alius q̃ nõ fu
erat eius dñs. certe q̃ uis habeã eã ex causa lucratiua. s. vsu-
capionis tñ possum agere ex testõ õ hrdẽ illi⁹ q̃ mihi eã lega
uit. ⁊ hoc iõ qz põt a me auelli ꝑ illũ cui⁹ fuit si reuertat̃ ⁊ in ĩ
tegrũ restitutionẽ petat. ¶ Fundus mihi. In trib⁹. §. supio-
ribus dictũ est q⁹ si res mihi legata inuenit̃ mea ex cã lucrati
ua tpe quo dies legati cedit ⁊ tali mõ q⁹ põt a me auelli pos
sum agere ex testõ. vbi colligit̃ q⁹ si nõ posset a me auelli non
posset petere ex testõ. nũc dicit qñ efficit̃ mea ex cã nõ lucrati
ua. ⁊ est talis cãus. titi⁹ legauit mihi funduz alienũ scies alie
nũ eẽ. ego postea emi a ẋo dño ꝓpietatẽ dicti fundi detra-
cto vsufructu. postea dñs idẽqꝫ venditor nude, ꝓprietat̃ fuit
minut⁹ capite quare vsufruct⁹ ad me ꝓprietarius ptinere ce-
pit. ⁊ sic hẽo ꝓprietatẽ ex cã nõ lucratiua ⁊ vsufructũ ex cau-
sa lucratiua. egi postea ex testõ illi⁹ nõ dñi q̃ mihi fundũ ꝑdi-
ctũ legauit ⁊ petijt fundũ q̃ uis eũ hrem. certe bñ potuit hoc
facere ⁊ iudex cõdẽnabit mihi hrdẽ legãtis in tantũ q̃ tum

dedi p pcio ppzietatis xo dño. non aũt extimatione vsufructus. qz eũ ex cã lucratiua habeo. z idẽ cẽt si emissez a dño p/tem fundi mihi a nõ dño legati z ptẽ hꝛez ex cã lucratiua. nã ptez tñ quã emi petam ab hẽrde non dñi qui mihi legauit et extimationẽ ei⁹ cõsequar: z aliã ptez nõ. ℣z pone q titi⁹ nõ dñs pamphile legauit mihi qõ ex pamphila nasceret. postea ego a xo dño pamphilã emi z ipsa pepit apõ me. nũquid video: habere partũ ex cã nõ lucratiua vt sic euz petere possim ex testõ illius qui mihi legauit. z certe sicut matrẽ hẽo ex causa nõ lucratiua. qz eam emi a dño: ita z partũ qui erat in vẽtre tpe quo emi. nã z video alias q si emo pãphilã pgnantez et ipa piat apõ me z ptus mihi euincat: hẽo actionẽ ex empto õ venditoꝛẽ p euictione. q⁹ is mihi nõ vẽdiderit p tuz exp̃sse ¶ Qui gaiũ. Gaius z lucius mihi pmiserũt decẽ insolidu ego feci testñ. z ita legaui quibusdã qõ mihi gaius ℔z lego sempꝛonio. qõ mihi ℔z luti⁹ lego meuio. certe hꝛes meus tenetur pstare actiones suas õ vnũ de reis vni legatario. z alti legatario tenet pstare litis estimationẽ. ℣z quid si ego testatoꝛ post testñ factũ vnũ de dictis reis per acceptilationẽ liberaui certe ãnihilat vtrũq; legatũ. qz vno de reis liberato z alter liberat⁹ est. ¶ Cum mihi. Titius legauit stichuz aut pamphilũ. z gaius legauit mihi stichũ aut pamphilũ bñ possum petere ex vni⁹ testõ stichũ. z ex altero pamphilũ z adducẽ simile planũ.

¶ Titius. Titius legauit tibi ptem in sticho z nõ dixit ex quo latere stichi vtrũ ex dextro vl sinistro z seius legauit tibi eidẽ ptez eiusdẽ stichi. neq; apparet quã: certe ex vno testõ habebis dimidiã stichi. z ex altero aliã dimidiã. z ita habebis totum stichum.

¶ Ciusmodi. Testatoꝛ dixit lego titio cẽtũ si ipe caverit hꝛedi meo se daturũ meuio centũ. certe bñ valet legatũ sicut si dixisset titio lego centũ z rogo euz vt ea restituat meuio. valet ergo istud aliud legatũ lego titio centũ aureos si ipe caverit hꝛedi meo se facturũ opus in municipia ex centũ aureis. ¶ Si sempꝛoni⁹. Sẽpꝛoni⁹ instituit sibi titiũ hꝛedẽ z legauit meuio fundũ post bienniũ. postea titius p̃dict⁹ hꝛes sempꝛonij legauit p̃dicto meuio eundẽ fundũ pure. egit meui⁹ legatari⁹ õ hꝛedẽ hꝛedis dicti sempꝛonij z habuit extimationẽ fundi p̃dicti. certe nõ põt petere fundũ ex testõ sempꝛonij. ¶ Si cui homo. Legaui tibi hoiez in gñe tali mõ q; erat hꝛedis electio. hꝛes elegit stichũ dare tibi. tu noluisti accipe z postea moꝛtu⁹ fuit stichus. si agas õ hꝛedẽ repellet te exceptione. ¶ Edes quib⁹. Edes mee fuiebãt tuis. tu instituisti me hꝛedẽ z legasti titio edes tuas dñas sub conditiõe. z ita me hꝛedẽ habẽtez dictas edes dñas confuse sunt seruitutes ego hꝛes tradidi dictas edes legatario nõ imposita fuitute q̃ prius extincta fuerat. certe adhuc põt agere legatarius actione ex testõ õ me: vt reponã fuitutẽ. z adducit sile planũ. ¶ Qui fuũ. Legasti mihi stichũ ignoꝛans eũ mihi legatum emi ab hꝛede tuo. postea cognoui q; mihi legaueras. vnde egi õ hꝛedẽ tuũ actiõe ex testo. z fuũ habui postea egit hꝛs tuus actione ex vendito õ me ad p̃ciũ. certe absolui ab eo debeo. Sed pone q; hẽrdi iam solui p̃ciũ dicti hoiis ex cã emptionis. z postea ago ex testõ nõ ex empto ad hoiem. certe p eã cõsequar dictũ hoiem. sed actiõe ex empto p̃ciũ potero recuperare sicut si mihi hõ euict⁹ fuisset ab alio nã ego in hoc casu videoꝛ eũ mihi euicisse cũ hẽo hoiem ex testõ: z nõ ex cã ẽptionis qua tenebat mihi hꝛes. sed pone q; solui hꝛedi p̃ciũ dicti hoiis ex emptione. z postea intentaui õ eum actiõem ex empto vt hoiem mihi tradat z postea pẽdente actiõe ex ẽpto compiens mihi hoiem eundẽ legatũ fuisse egi õ hꝛdẽ actiõe ex testõ: z fuũ cõsecut⁹ fui. ab actiõe ex empto pendẽte nõ absolvet hꝛes idẽq; venditoꝛ nisi p̃ciũ qõ ei solui restituat mihi. z nisi faciat meũ hoiem quẽ ab eo habui agẽs actõne ex testõ. ¶ Cũ pater. ℣oꝛo filia mea pmisi in dotẽ centũ genero meo. z postea eidẽ filie eadẽ centũ legaui. certe si agat contra hẽrdẽ meum filia ex legato. z gener ex pmissiõe: exceptionẽ doli idẽ hẽrs hẽbit. ¶ Si ita cui. Titi⁹ erat debitoꝛ sempꝛonij i. xij. pone z hẽbat inde cartã sempꝛoni⁹. Forte titius p̃dictus fecit testñ z legauit dicto sempꝛonio decẽ b̃ mõ. hꝛs me⁹ det decẽ sempꝛonio si idẽ sempꝛoni⁹ reddiderit ei instrm in quo teneoꝛ ei ad. xij. certe pinde est ac si dixisset hꝛes me⁹ det. x. sempꝛonio: si sempꝛoni⁹ eũ liberauerit a debito. xij. aut q̃ p̃dictũ instrm extat. aut si extet nõ sufficit creditoꝛi eidẽq; legatario. s. sempꝛonio instrm reddere vt testatoꝛ dixit: imo necesse est q; etiã hẽrdẽ liberet p acceptilationẽ si vult hꝛe legatũ. si aũt nõ extat: nõ curo qñ intercideꝛit: sufficit si hẽrdẽ liberet. nec exigitur q; instrm reddat: z impletum esse cõditionẽ videoꝛ vt sic legatũ hẽat. ¶ Si titio. Sticũ titij fuũ legaui eidẽ titio et meuio nõ valet legatũ q̃tũ ad titiũ. qz res sua sibi legari non põt. nũquid q̃ meui⁹ totũ hẽbit ex testõ. z certe nõ. imo medietatez tñ. ¶ Stichũ aut ita dixit testatoꝛ stichũ aut pãphilũ lego titio z sit electio hꝛedis quẽ det. certe si vnũ hꝛes elligat z ille decedat liberat⁹ est hꝛes. ex quo aũt vnuz elegit hꝛes: non põt mutare volũtatẽ. ¶ Legatũ. Ita dixit testatoꝛ lego titio fundũ cornelianũ z mãcipia mea q; in meo fundo erũt tpe moꝛtis mee. postea ancilla aufugit ante moꝛtẽ testatoꝛis de dicto fundo z alibi pepit. certe nihilomin⁹ hẽbit eaz titius z etiã partũ eius. ¶ Si titio. Legaui titio ad suaz electionẽ stichũ aut pãphilũ. p⁹ ea vnũ õ dict⁹ fuis alij do nasci certe alter remanet in obligatõne. ¶ Quibus ita. Sive ita dicat testatoꝛ titio z meuio singulos suos lego sive ita titiuꝛ fuũ lego. meuio alterũ fuũ lego. semp hẽbit quilibet eoꝛ vnũ seruũ isolidũ. nõ aũt erũt eis cões p indiuiso ãbo fui. ¶ Si is cui. Quãuis legatari⁹ possit eligere vtrum agat p legato actiõe ex testõ an rei vẽdicatõe tñ quilibz hꝛedũ suoꝛ nõ potest ita eligere. vñ si vn⁹ eligat actionẽ ex testõ z alẽ rei vẽdicationem nõ admittunt. si autem cõsentiãt in vnã actionem vel sua spõte vel etiã iudice ad hoc eos cõstringẽte bñ admittũtur ambo.

¶ Globus. Legaui cõiunctim fundũ duob⁹ alter egit actione ex testõ z fuit cõsecut⁹ extimationẽ medietatis fundi. alter vult fundũ totũ vẽdicare. certe nõ põt.

¶ Si tibi homo. Sticũ fuũ meũ obligaui titio z sempꝛonius eum mihi legauit. certe tenet mihi hꝛes sempꝛonij vt luat pign⁹ meum p̃dictũ. Si testõ. In testõ meo legaui sticũ titio ab vno de hꝛedib⁹ meis. postea fecit codicillos z eũdẽ sticũ ab oĩbus hꝛedib⁹ meis legaui eidẽ titio aperirent codicilli. egit titi⁹ õ hꝛedẽ grauatũ in testõ z habuit extimationẽ stichi. certe apertis postea codicillis nõ põt ex eis agere õ hꝛedes ad eundẽ sticũ cui⁹ extimationẽ habuit. ¶ Cum fuus. Titi⁹ legauit mihi fuũ z decessit z adita est hereditas ei⁹. vñ dñus p̃dicti fui hẽo ego legatarius etiã ignoꝛãs mihi legatũ. certe adhuc est i suspẽso stat⁹ fui. s. vtrũ debeat remanere apõme vel nõ. nã bñ possuz repudiare: z si repudio nũq; fuisse me⁹ finget q̃ is in xitate fuerit. vñ si aliquid fuus p̃dict⁹ interim acq̃siuit. i. post q̃ legatus fuit mihi vsq; ad tps quo repudiaui eũ hꝛedi vidꝛ acq̃sisse. si autem vellim ad me ptinere fuũ intelligit fuisse me⁹ a tpe adite hꝛeditatis sicut in xitate fuit. z ea q̃ interim acq̃siuit: mihi acq̃siuit. ¶ Si fundus. Instituí mihi tres hẽrdes z ab eis relicto fundũ vni⁹ hꝛedis titio. certe p hereditarijs ptib⁹ tenet titio. si aũt solus ille hꝛes cui⁹ est fundus. ¶ Valet. Habeo superficiẽ in solo titij. feci testñ. z ei legaui supficiẽ in solo titij valet legatũ z luci faciet dñs soli ipam supficiem.

¶ Filio pater. Filiũ meuz quẽ in ptate hẽbam hꝛdez instituí cũ quibusdã alijs z ei p̃legatũ dedi. filius vult abstinere ab hereditate z legatũ consequi: diceb̃at coheredes sui tu impugnas iudiciũ pris tui abstinẽdo ab hꝛditate sua. vñ nõ debes aliq̃d ex eo consequi. q̃rit quid iuris sit. z dꝛ q; bñ hẽbit legatuz q̃uis ab hẽrditate abstineat nisi ego pr̃ voluí eũ alias hꝛe p̃legatũ p̃dictũ: quasi adiuerit hꝛditatez meã. qz tunc nõ hẽbit nisi adeat. z bñ dixi filiũ in ptate cõstitutũ debere hꝛe legatũ etiã si abstineat ab hereditate pr̃is q̃ñ nõ apparet õria volũtas pr̃is. qz idẽ dicit in emãcipato: z in ptate cõstitut⁹ nõ hz min⁹ ius abstinẽdi p ptoꝛẽ q; hẽat emãcipat⁹ p ius ciuile. ℣z quid si pr̃ ita p̃legauit filio quẽ hz in ptate ampli⁹ q; hz in hẽrditate mea p̃lego ei centũ. nũquid erit idẽ qõ dictũ est qñ pr̃ nõ dixit hoc ampli⁹. s. vt pris hẽrditatẽ volẽs adire i ptate cõstitut⁹ nihilomin⁹ hẽat p̃legatũ. z certe sic

nisi pbet p cohes des pfem noluisse eũ hre plegatũ nisi adeat hreditatẽ suã. sz qd si pres filios puta tres sibi istituit pr t inter eos diuisit totã hreditatẽ verbis legatoz b mõ. vni hereditario tertiã hereditatis. Secõdo aliam tertiã. t tertio aliã tertiã t vn? eoz vult repudiare suã tertiã iure hereditario. t eandẽ habere iure legati. nũquid põt. certe nõ. Visile est enim in hoc casu q nõ. aliter vellet eos hre ea q assignauit nisi heredes existant. t hoc dicit littera voluntatis rõne. s. presente.

Quesitũ. Filiũ t ex eo nepotẽ hẽbam in ptãte. dict? filius peres fuit institut? a quodã exneo t ab eo fuit legatus dicto nepoti meo. certe valet legatũ. t etiã si legatũ fuisz frater pdicti instituti vel etiã suo vel patris sui valet legatũ. qz etiã a filio meo istituto põt mihi legari. ¶ Presenti. Qui in testõ meo dedi pure libertatẽ suo meo bñ possuz ei legare vel volo pure vel volo sub cõditiõe. si aũt dez ei libertatẽ sub cõditiõe: t do ei legatũ pure: qñcz valet legatũ: qñcz nõ. nasz si cõditio libertati apposita põt adimpleri añ aditã hereditatẽ. t sic tpe quo cedit dies legati sibi suo pure relicti inuenit liberet. vñ põt sibi acqrẽ. dies aũt dicti legati cedit ab adita hereditate. vt. C. õ ca. tollẽ. l. i. §. in nouissimo. si aũt cõditio libertati apposita nõ possit adimpleri añ aditã hereditatẽ si ali? esset institut? de quo ponit duo exẽpla: nõ valet dictũ legatus. qz cũ dies ei? cedit. s. ab adita hereditate inuenit su? heredis vñ sibi nõ põt acqrere legatũ dict? suus nec heredi. qz ia essz heres t legatari?: qõ esse nõ dz. qõ aũt dixi valẽ legatũ pure relictũ suo cui data est libertas sub cõditiõe. si cõditio possit adimpleri añ aditã hereditatẽ t adimpleta sit: fallit in uno casu. veluti qñ stichũ suũ meũ instituit mihi heredẽ necessarius t paphilo suo meo dedi libertatẽ sub tali cõditione q posset adimpleri añ aditã hereditatẽ si alius eẽt institut?. t idẽ pamphilo aliqd pure legauit. qz hoc casu statim mortuo testatore stichus heres est siue velit siue nolit. vñ nõ põt inueniri aliq cõditio q in hoc casu possit adimpleri añ aditã hereditatẽ. tpe ergo quo cedit dies legati. s. adite hereditatis inuenit suus vt dictũ est sibi legatũ acquiri nõ põt nec heredi. vñ iudicat nõ valere. ¶ Quob?. Duos mihi heredes instituit t alteri eorũ legauit stichũ t eidẽ sticho legauit decẽ. stich? uenit ad libertatẽ me testatore uiuo. certe legatũ pdictũ hẽbit insolidũ. nasz t si nõ uenisset stich? ad libertatẽ me testatore: uiuo. certe legatũ predictũ hẽbit insolidũ. nã t si nõ uenisset stich? ad libertatẽ sed remansisset apud hrdẽ cui plegatus fuit t ipse hres hreditatẽ nõ adisset: totũ legatũ pdictũ dicto heredi acquirer p suũ pdictũ sibi legatũ. ¶ Seruo. Titio suus legauit. t suo legauit decẽ t postea suũ alienauit in meuiũ. certe meuius hẽbit legatũ suo relictũ. ¶ Cũ suus. Legauit titio stichũ. et eidẽ sticho legauit. x. certe possuz gũare tituũ õ fideicõmisso alicui dando vel ipi suo cuz erit liber. ¶ Si qs. Legauit titio stichũ t postea eũdẽ alienauit in sempronium. postea eidẽ suo dedi in codicillis legatũ. certe illud legatũ sempronio acquirit. t idẽ est si eũ manumisi postq eũ legauerã t eidez postea legatum dedi in codicillis nõ ei mãumisso acquirit legatum ¶ Si suus mihi. Titi? instituit te hredẽ t mihi stichũ legauit. sempron? quidã ali? fecit testmñ. t dicto sticho legauit. x. decessit sempronio? scõs testatoz. t viuo titio p testatore siccz cessit dies legati stichо relicti. quare acqrit hereditati titij primi testatoris. t ipi titio q adhuc viuebat vt dictũ est. certe licet postea moriatur titi? cui acquisitũ est legatũ relictũ suo q adhuc erat su?: q̃uis mihi legauerat eũ. vt dictũ ẽ: tñ ad me cui titi? stichũ legauit nõ ptinebit legatũ relictũ dicto stichо p semproniũ. imo ptinebit ad heredẽ titij pdicti. ¶ Cuzlibõ. Legasti mihi stichũ. ego fui litẽ cõtestat? ꝯ heredẽ tuũ sup b certe quicqd a lite cõtestata vsqz ad sniam habitur? fuissez si mihi dat? eẽt tpe litis cõtestate totũ dz mihi dare hres. t ponit sile de ancilla legata t de fundo legato.

Si fundũ. Plurib? mihi hered? institutis fundũ titio p fideicõmissuz relicq. vn? ex heredib? dixit coheredib? quia hereditas est multũ onerata debitis: vẽdam? fundũ pdictũ t expediam? nos a creditoz?. t si vultis ego inqram reddi tus fundi. t ita qd põt valere fundus t emã eũ. dixerũt coheredes vocem? titiũ cui relictus est dict? fundus t si placebit eis faciem?. vñ vocauerũt eũ t direrũt ei pdicta t ipe R'. nõ consentiã alr nisi detis mihi q̃rum postea valet fundus. sed ita bñ cõsentio t ita factũ est postea vult fideicõmissari? fundũ nõ põt. sed pciũ eius sic. si tũ heredes velint ei dare fundũ bene possunt.

Si Titio. Titio legauí decẽ t fidei ei? cõmisi vt fuũ meuij manumitteret si dñs fui nõ vult eũ vẽdere mihilomin? titius legatũ habebit. nã nõ remanet p eũ ac si mortu? esset dictus suus. ¶ Sicuti. Filiũ meũ impuberẽ mihi heredẽ instituí t ita dixit. quicũqz erit heres filio meo ab intestato volo q det titio decẽ. certe valz hoc fideicõmissuz. nã t valet cũ relinquo ab herde meo' legitimo. t est verũ qõ dixi si dict? filius meus decedat impubes. nõ alias. qd si exheredauí dictũ filiũ t ab ei? legitimo reliquí fideicõmissuz. non valet nisi legitim? filius fuerit me? heres. t tũc pstabit fideicõ. nõ quasi heres filij. sz quasi meus. ¶ Qui rogat?. Seruũ tuũ heredẽ instituí t hereditatẽ meã rogauí te dñm vt alij restitueres. tu vẽdidisti seruũ t habuisti pciũ sui t hereditatis. certe teneris ad fideicõmissuz pstandũ. t emptoz ita demũ si tu soluẽdo nõ es. ¶ Si cui. Legauí tibi stichũ aut damam ad tuã electionẽ t rogauí te q stichũ titio dares ex testõ tu petisti damã t habuisti. certe q̃uis dama sit vilioz q̃ stichus: mihilomin? stichũ titio dabis. qz p te stetit quo min? hẽat stichũ ex testõ meo q rogauí te titio dare. ¶ Qui testõ. Si do suo meo libertatẽ t nihil aliud nõ possuz gũare eũ in aliquo. nec illũ silr possuz gũare cui lego suũ vt eũ manumittat qz isti duo nõ recipiũt in testõ meo pecuniariũ cõmodũ. quidã tñ dicebãt recipe pecuniariũ cõmodũ illũ qui rogat? est de manumittẽdo qz põt eidẽ mãumittẽdo opas imponere. vnde sic põt grauari fideicommisso qõ vetat lex sequens.

Eidem. Titi? ita legauit pamphile volo dare aureos quadrigentos t volo q hered mei accipiãt ptẽ tertiã de dictis q̃dringẽtis a iulio caldo meo t supfluũ accipiã de talibus alijs locis. postea testator accepit denarios caldo: t in alios vsus cõuertit. t decessit non mutato testõ. certe nihilomin? valet fideicõmissuz pãphile datũ. q̃uis sint sũme in alios vsus translate. qz nõ apposuit conditionẽ imo demonstrationẽ cũ dixit a iulio ꝛc. ¶ Quotiẽs. Instituí mihi herede t ab eo legata reliquí ipe nõ vult hereditatẽ t vacat hereditas. vñ fiscus dz eã hre. certe fiscus prestabit dicta legata. ¶ Si tibi. Legauí tibi stichũ valentẽ decẽ t rogauí te q titio decẽ dares. postea añq̃ legatũ agnoscere est mortu? stichus. certe nõ pstabis fideicõmissuz a te relictũ. ¶ Si scriptus. Plures instituí mihi heredes t legata ab eis reliquí. et dixi volo q titi? hres pcipiat oia legata t ea inter legatarios distribuat. certe legatũ alicui sub cõditiõe relictũ nõ pcipiet titius hers añ cõditionẽ pendẽte tñ cõditiõe legati cauebũt coheredes aut titio cõmissario: aut legatario cõditionali qõ p stabũt legatũ cõditõe aduenieẽte. ¶ Qui statu liber. Libertatẽ dedi suo meo sub cõditõne si daret tibi decẽ. t te grauauí in pstandis titio decẽ. certe bñ valz fideicõmissum a te relictũ titio. t est rõ quare possum te grauare vt dicit littera. nam cum possit ꝛc.

Si mihi stichus. Deui? legauit mihi stichuz t rogauit me q darez titio dictũ stichũ aut pãphilũ suũ meũ. heres meus dextraxit mihi falcidiã de stichо. certe adhuc ẽ mea electio vtz dẽ titio ptẽ stichi quã hẽo. an pãphilũ suũ meũ. Seqns lex dicit q sicut suũ ab hostib? captũ possum heredẽ instituere: ita eũ alij legare possum.

Si dño. Pamphilo titio suo legauí optiõez suoz meorũ inter quos erat stichus. postea ipsi titio dño legauí dictuz stichũ. certe viuo pãphilo cui legauí optõem nõ hz dñs titi? pamphili nisi dimidiaz in stichо. qz poterit eẽ q pamphilus ueniet ad libertatẽ: t optabit stichum. qz legat? est dño suo. vñ in eo cõcurreret quilibz in dimidia.

Si mihi. Sempron? legauit mihi equũ suũ sub cõditõe ab herede suo titio. titius hres postea mihi eundẽ equũ sub eade cõditiõe legauit. certe aduenieẽte cõditõe cõsequar equũ ex p testõ sempronij: t nõ ex scõo titij.

Si suo meo. Titius in testõ suo legauit suo meo stichũ

& postea fecit codicillos: & mihi legauit eũdẽ stichũ. ego nesciens mihi legatũ eẽ stichũ in codicillis repudiaui ex testõ. certe nihilominus postea potero petere ex codicillis. ¶ Si ei. Capto apd hostes aliquid legauit: & ipe ibi mortuꝰ est. certe nihil valet legatũ: q̃uis si redijsset ab hostibꝰ p postliminiũ cõfirmareꝫ legatum & valẽt.

¶ Si minor. Quidã minor xx. annis mãumisit fuũ suũ nõ pbata cã apud cõsiliũ sicut dz facere p legẽ elieſcẽtiam. & ita nõ valuit manumissio. & postea eidẽ suo legatũ reliq̃t i testõ suo. & postea eũdẽ fuũ alienauit in titiũ. & titiꝰ dedit ei libertatẽ q̃ valuit. nũq̃d capiet dictꝰ fuus nũc liber: legatũ sibi a dicto miore relictũ. & dicit̃ q̃ nõ. sicut eẽi nõ valeret legatum si ei legasset sine libertate: ita non valz quando legat ei data ei libertate inutiliter. vt fuit in nostro casu.

¶ Si tacit̃. Si testator nõ i testõ vel codicill' domestica captiõe obligat heredẽ suũ de prestando fideicõmisso illi q̃ capere nõ põt: videtur fieri fraus legi q̃ dicit q̃ nõ capientibꝰ nõ relinquat̃. & hẽbit fiscus illud fideicõmissuz.

¶ Bomnibꝰ. Ita dixit testator q̃squis mihi hꝰs erit det titio centũ. i. inter oẽs heꝛdes dẽt titio. c. postea dixit volo q̃ titiꝰ hꝰs meꝰ aliq̃d põtet de bonis. c. certe reliq̃ hꝛdes dabũt tota cẽtũ titio. ¶ In testõ. Ita dixit testator hꝰs meꝰ det cẽtũ lucio titio si ipse lutiꝰ titiꝰ reddiderit dcõ meo hꝛdi tabl'as siue cartã in qua suz ei lutio obligatꝰ. in. lx. pone. lutiꝰ decessit anteq̃ daret cartã heredi. nũquid heres lutij poterit petere legatũ de centũ. & certe si tpe testi tabule siue carta erãt in rerũ natura: nõ hẽbit heres lutij legatũ. q̃ nõ adimpleuit lutiꝰ conditionẽ de dãdis tabulis heꝛdi testatoris. quare nõ trãsmisit ad heredẽ suũ legati petitionẽ. si aũt nõ erãt in rerũ natura viꝺ apposita legato lutij impossibilis cõditio. vñ p nõ scripto habeẽ: sicq̃ legatũ purũ transmisit ad heꝛdẽ suũ lutiꝰ titius põdictꝰ.

¶ Etiã. Quedã res hostiũ possunt emi. & quedã nõ. vt plene dixi. ſ. e. §. fuũ ab hostibꝰ. illa res g̃ hostiũ q̃ põt emi põt legari & nõ alia.

¶ Si attitio. Institui mihi heꝛdes attitiũ & duos alios & postea ita dixi q̃squis mihi heres erit det decẽ attitio. certe p pte coheredũ hẽbit legatũ attitiꝰ & nõ pro sua. q̃ heredi a semetipo sibi legari nõ põt. Quid si ita dixi volo q̃ attitiꝰ hẽat fundũ cornelianũ & det heredibꝰ meis decẽ. certe p pte coheredũ hẽbit fundũ & nõ pro sua. & sicut p tertia nõ hz fundũ ita p tertia nõ soluit decẽ. Quid si ita dixi. quisq̃s mihi heres erit det heredibꝰ meis decez. & sic g̃uaui oẽs heredes dare oibus heredibꝰ. x. certe oẽs heredes hẽbũt equales ptes de decẽ. & sic nullus dabit aliq̃d de legato alteri. ¶ Eũ quidã. Instituꝰ mihi heꝛdez titiũ q̃ciq̃ mater eiꝰ decederet q̃ pinde ẽ ac si sub cõditiõe eũ instituissez. q̃ sub die incerto eũ instituꝰ. & si hꝰs nõ eẽt titiꝰ substituꝰ ei meum. & a substituto põdicto reliq̃ legata istituto. me postea mortuo & sic cedente die legati a me testatore instituto relicti prestãdi ei p substitutũ ipe institutꝰ decessit viua matre sua. & ita anteq̃ existeret dies sub quo eũ instituꝰ. vñ heꝛditatẽ meam nõ transmisit ad heredẽ suũ imo hz eã dictus substitutꝰ q̃ de legato põstando instituto erat onerat̃. venit hꝰs instituti & petit legatũ a substituto dicẽs q̃uis instituꝰ ad me suũ hꝛdem nõ transmiserit heꝛditatẽ cũ legatũ bñ transmisit q̃ tpe quo decessit institutꝰ cesserat dies legati. vt dictũ est. certe optime petit & hꝛe dz legatũ nõ solũ qñ ego testator ei istituto taliter reliq̃ legatũ. vt dictũ est. i. pure. sed etiã si reliquisseꝫ sub cõditione si hꝰs nõ eẽt institutꝰ põdictꝰ. illa eẽi conditio impleꝫ eo moriẽte vñ dz hꝰs eiꝰ hꝛe legatũ sub dicta cõditõe relictũ & ẽt itelligiꝫ illa cõditio ẽt si ñ eẽt apposita ñ tñ possz hꝛe legatũ si hꝰs eẽt vt dixi i cãu. ſ. prio. §. si intelligiꝫ etiã si nõ sit apposita. g̃ legatũ nõ facit cõditionale. vt. ſ. e. l. ij. nõ est g̃ mirũ si heres instituꝰ hz legatũ in põdicto cãu.

¶ Si socero. Dedi dotẽ p filia mea titio gño meo: ipe gener me socerũ instituit heꝛdẽ & ptẽ hereditatis sue legauit meuio. certe ego socer & hꝰs possũ añ ptẽ accipe dotẽ quã dedi gño. & postea legatũ solue re. & idẽ est si alio mõ erat meꝰ debitor gener q̃ me instituit.

¶ Legatũ. Ita dixit testator illud qõ dz mihi lutiꝰ volo q̃ heres meꝰ det cornelio. certe ad nihil aliud tenebiꝫ hꝰs cornelio nisi vt cedat ei actiões õ lutiũ. sequens dicit q̃ licz q̃ dam verba deficiãt in legato nihilominꝰ valet

¶ Si a pluribus. A pluribꝰ mihi heredibꝰ institutis legata multa quibusdã reliq̃ & iussi vni ex heꝛdibꝰ vt legata accipet & legatarijs prestaret: certe hẽbũt legatarij electionẽ vtrũ cõueniãt heꝛdez iussuz an oẽs heredes. & si iussus accipiet legata põdicta a coheredibꝰ: dz eis cauere de põstãdo eos indẽnes. ¶ Si quis fuũ. Seruũ meũ legaui titio & eidẽ fuo legaui decẽ sine libertate cũ morieꝫ ipse fuꝰ. bñ valet legatuz & illud hẽbit ille titiꝰ cũ morieꝫ fuus.

¶ Si fuus. Legaui tibi stichũ & ipe stichꝰ me viuo iuit mutinã. certe impẽſaz debes tu legatarijs prestare in eo recupando. ¶ Si id qõ. Debebas mihi equũ ex testõ. quidã alius donauit dictũ equũ fuo meo. & ita acquisitus est mihi per obliquũ ex cã lucratiua. ſ. donationis fuo meo fcẽ. certe nihil ominus petã eũ a te ex testõ. nã & tu ipe qui tenebarisꝫ mihi ex testõ ad equũ si donasses eũ fuo meo nõ liberarisꝫ ab actõe exuito me nõ libereris. ¶ Cũ homo. Legaui tibi hoiem i gñe certe tu habes electionẽ & nõ heres. nã ex pluribꝰ actionibꝰ tibi p legato competẽtibꝰ: tu habes electionẽ quã intentes.

¶ Simõi. Ita dixit testator titio aut meuio lego decẽ q̃ciq̃ eoꝝ puꝰ capitoliũ ascẽderit. vl' ita dixit istitutuo mihi hꝛdẽ tuũ aut meuiũ q̃cũq̃ eoꝝ puꝰ capitoliũ ascẽderit. certe valz legatũ & valz istitutio. & bꝰ probat tali argñto. q̃dã legauit libertatẽ suis vsufructũ fũdi cornelianj & legauit pprietatẽ eiusde fũdi illi ex dictis libertis qui vixerit post alios: certe valet legatuz

¶ Stichũ. Promisisti mihi stichũ. postea titiꝰ instituit te hꝛdẽ & eundẽ stichũ mihi a te legauit. nunq̃d valet legatũ & distinguiꝫ vtrũ pmisisti mihi ex cã nõ lucratiua: & valet legatũ predictum. an debes mihi dictum stichũ ex duabꝰ lucratiuis puta q̃ dicta stipulatio fuit interposita ex cã lucratiua & ex testamẽto mihi debes q̃ est cã lucratiua: & tũc nõ valet legatuz ſ. si iam suz cõsecutꝰ dictũ stichũ ex stipulatiõe ex cã lucratiua mihi a te facta q̃ mihi legatario de sticho mihi legato nihil abest: q̃ hẽo eũ ex stipulatiõe vt dixi. nec põt mihi legatario põstari eadẽ res bis. Itẽ pone q̃ titiꝰ te instituit & a te mihi legauit stichũ. & postea semproniꝰ instituit te heꝛdẽ & eundẽ stichũ a te mihi legauit & rogauit me dictꝰ semproniꝰ fuꝰ testatoꝝ p fideicõmissuz vt eundẽ stichũ restituã gaio. certe teneriꝫ mihi ad dictũ stichũ põstandũ ex testõ pmi testatoris. q̃ non videoꝝ capere ex testõ scõi testatoris cũ alij restituere debeã. et idẽ est si dictꝰ semproniꝰ fuus testator a me cui legauit stichũ legauit pecuniã gaio tantã q̃ tũ valet stichꝰ põdictꝰ. q̃ bñ potero agere otra te ad stichũ ex testõ pmi testatoris. & idẽ est si pmus testator qui mihi a te heꝛde stichũ legauit rogauit me p fideicõmissuz vt gaio restituã dictũ stichũ. aut tãtã pecuniã q̃tũ valet stichus. nã agere potero õ te ad stichũ ex testõ sempronij scõi testatoris qui mihi a te eũdẽ stichũ legauit. nõ eũ videoꝝ hꝛe ex testõ pmi: cũ alij debeã restituere vel tñ q̃tum valet. Itẽ q̃d si in testõ titij pmi testatoris tu heres eiꝰ abscidisti mihi falcidiã de sticho põdicto mihi a te hꝛde legato. certe tũ qõ mihi abscidisti cõsequar a te ex testõ sempronij scõi testatoris qui mihi a te suo heꝛde dictũ stichũ legauit. Item pone q̃ semproniꝰ legauit mihi fundũ titij a te suo hꝛde. titiꝰ põdicti fundi dñs instituit me heredẽ & hꝛditas sua titij nõ ẽ soluẽdo creditoribꝰ suis. vñ creditores abstulerũt mihi dictũ fundũ & oĩa alia bona. certe tu põdictꝰ heꝛs sempronij teneris mihi ad dictũ fundũ q̃ nõ videoꝝ hꝛe fundũ ex testõ titij qui me instituit cũ eũ mihi auferre creditores possunt ex eo q̃ heꝛreditas titij nõ ẽ soluẽdo. & idẽ ẽ in isto cãu ac si fundum mihi ab aliquo legatũ emisseẽ ab alio. nã possuz ex testõ petere cuz hẽam eũ ex cã nõ lucratiua vt in pn. §. dictũ ẽ. ¶ Si ita scias ptũ. Ita dixit testator titio lego sex & amplꝰ q̃ titio legauit lego scio decẽ. certe quilibz hẽbit suũ legatũ integrũ & nõ plusꝫ si ita legauit testator lutio titio lego sex. & bꝰ amplꝰ lego decẽ vxori eius & liberis. certe vxor & liberi lucij titij debẽt cõcurrere in legato de sex cũ ipo lutio titio ꝓpter illõ ꝓnomẽ bꝰ. et sic nõ obstat õrũ. Dz pone q̃ titio cui nihil legauerã legauit bꝰ mõ. bꝰ amplꝰ titio lego decẽ. certe bñ valet legatũ. nã & ita est in stipulatiõe. ¶ Si fuus. Seruo alieno directo libertatẽ

tē relīquī ꝛ postea eū alīj legauī.certe valet legatū ꝛ nō liber
tas. ¶ Quecūq;. Quicq; libꝛas in archa mea hēbā ita dī
xī in testō.decē q̄ in archa hēo titio lego.certe valet legatū q̄
tū ad q̄nq; q̄ ibī sunt.ꝛ nō q̄ tū ad alia q̄nq; q̄ ibī nō sunt.q̄
tū eīm ad alia q̄nq; q̄ desunt:vidꝛ certū coꝛp⁹ legatū qđ in re
rū natura nō sit.quo cāu nō valeret legatū. si aūt tpe mortis
mee testatoꝛis erāt inteḡ.decē in archa ꝛ aliq̄d de eis postea
perīit culpa hered̄is ipe hꝫs legatarīo teneꝫ ad inteḡ.decez ꝛ
qđ dixit in legato idē ē in stipulatione.

Ifuus. Legauī tibī stichū heres me⁹ fuit in mora dan
dī eū tibī.certe āmō est in piculo heredis. ¶ Cuz quid.
Titius testatoꝛ legauit tibī equū ꝛ rogauit te q̄ eū mihī da
res si equ⁹ moꝛiaꝫ anteq̄ erigā ab herede titij. nūq̄d teneris
mihī ꝛ distinguiꝫ an accepisti aliq̄d aliud in testō titij ꝛ tūc te
neris mihī si nō eregisti eū si sine dolo tuo ꝛ lata culpa siue le
ui.si aūt nihīl aliud habuisti in testō titij nō teneris mihī nisi
de dolo ꝛ lata culpa.ꝛ ita est etiā ī ɔcuīb⁹ bone fidei. ¶ Qui
margaritā. Titio margaritā meā pignoꝛi obligauī p centū.
postea feci testm̄ ꝛ instituī mihī heredē filiū meū .ꝛ filiā meaz
erhd̄auī.ꝛ postmodū ita dixī in testō ;creditoꝛ rogo te vt vē
das margaritā ꝛ accipias qđ debes recipe.ꝛ supfluū des fi
lie mee quā erheredauī. nūq̄d aget filia ɔ creditoꝛē vt vēdat
margaritā ꝛ supfluū ei⁹ qđ dꝫ recipe ei filie p̄stet.ꝛ certe non.
ūmo aget ɔ frēm suū hd̄ez pfis vt ipe cedat filie actionē ex te
stamēto quā hz idē fili⁹ ɔ creditoꝛē vt p̄dicta faciat.ꝛ ita cre
ditoꝛ est rogat⁹.ꝛ heres teneꝫ ꝛ istud nō solū in hoc cāu euenit.
sed etiā in hoc alio.testatoꝛ ita dixit rogo titiū vt acceptis centū
manumittat stichū fuū suū.ꝛ nō exp̄ssit a quo accipet centuz
p̄dicta.ꝛ tm̄ heres teneꝫ dicta centū titio p̄stare.titi⁹ ḡ qui ro
gatus est.ſ. fuū suū manumittere aget cū hd̄e.ſ.ad centū ꝛ li
bertatē fuo p̄dicto p̄stare cogeꝫ.ꝛ idē ē si testatoꝛ ita dixisset
rogo titiū vt acceptis centū fuū suū stichuz sempꝛonio p̄stet.
nā ꝛ hic titiū ipm qui rogat⁹ est p̄stare sempꝛonio fuū acturū
cū herede ad centū:ꝛ sempꝛonio p̄stare cogēdū dictum fuuz.
¶ Audi⁹. Quidā testatoꝛ rogauit filiū suū quez heredem
instituit vt quatuoꝛ libertis daret cētū mutuo sub certis vsu
ris.certe valet fideicōmissuz ꝛ poterunt agere liberti p̄dicti
contra filium.

Iqñ. Uxoꝛi mee donauī plura ꝛ in q̄busdam valebat
donatio de iure.in quibusdā non.postea feci testm̄. ꝛ ita dixī
ea q̄ viu⁹ vxoꝛi mee donauī eī lego.certe ad illas donatiōes
q̄ valuerūt nō ptinet legatū qꝛ nō est necesse.hz illas q̄ nō va
luerūt. ꝛ idē est in hoc cāu q̄tū ad donatiōes q̄ valuerūt qđ
eēt si exp̄ssisses hoc mō ea que iure ei donauī. ei lego quo cāu
fine dubio nō valet legatū. ¶ Heres cui⁹. Ita dixit testatoꝛ
lego seio fundū ꝛ si hꝫs nō dederit ei fundū volo q̄ det ei cē
tū:postea hes vēdidit dictū fundū titio.petit sei⁹ funduz ab
herede.venit titi⁹ cui heres eū vēdidit ꝛ offert seio centū.cer
te inhibeī dꝫ seio fundi p̄secutio aduersus hd̄ē.nā ꝛ ipe he
res si fundū nō alienasset si nollet p̄stare fundū nō teneꝫ nisi
ad centū.habet ḡ hꝫs electionē vtrū det fundū vel centū vel
alius pro eo.

Iheres. Rogauī heredē meū vt daret titio fuū ī gne
ad suā heredis electionē. ipe dedit stichū quē furē sciebat.ꝛ il
le stichus fecit furtū legatario.certe aget legatari⁹ aduersus
heredē actiōe ex testō ꝓpter dolū heredis qꝛ sciēs furē dedit
furē ꝛ p eā actionē coget heredē vt aliū hoiem p̄stet sibī ꝛ il
lum quē solū relinquat legatario. ꝓ noxia quā cōmisit apud
legatarium.

Iam. Si ego habēs p̄monīū meū in ytalia ꝛ puin
cia instituī filiū meū heredē in oibus ꝛ ei dedī tutoꝛē titiū ꝛ ei
titio legauī centū. hic titi⁹ excusauit se a tutela filij mei ꝓ pte
bonoꝛ.puta ytalicoꝛ.certe etiā totū amittere debet legatuz
qui eīm deliq̄t etiā in pte reus est in totū.

Iquis iquilinos. Colonos qui erāt ascripti fūdo meo
legauī titio sine fundo.certe nō valet legatū.qꝛ nō pos
sunt alienari sine fūdo.hz si tacite vel exp̄sse voluit testatoꝛ ex
timationē colonoꝛ dari legatario:bñ dabit. ¶ Cū fuū. Ro
gauī heredē meū vt daret titio fuū suū ꝓpriū ꝛ ipe heres eū
mā umisit,teneꝫ legatario ad extimationē siue sciuit a se lega
tū siue nō.ꝛ idē est si alij donauit ꝛ donatati⁹ euz manumisit.
¶ Si ita legatū. Ita dixit testatoꝛ titio cū seio lego decē.cer
te vtriq; legasse vidꝛ ꝛ vtrūq; vidꝛ legatū.cū testatoꝛ ita dixit
talē rē cū talī lego titio. ¶ Si quis. Testatoꝛ iussit in testō fi
erī aliq̄d qđ erat ɔ bonos moꝛes vel ɔ leges vel p̄toꝛis edi
ctū:nō valet iussio adeo q̄ si faciat iurare hēr̄dē de hoc adim
plendo nō valet.

Eruo alieno. Stico suo titij legauī alimēta donec fui
at dño suo valet legatū vel legauī decē suo sempꝛonij cū idē
suus erit titij.ꝛ b̄ cāu valet legatum tūc cum erit titij. ¶ Si
quis post. Post pascha vēturū dedī libertatē suo meo ꝛ ius
si heredī meo vt daret ei interim cibaria. certe valet legatū ci
barioꝛ. ¶ Si q̄s a p̄. Instituī mihī hēdē p̄mū noīe ꝛ post
ea instituī scōꝛ ꝛ p̄ legauī titio centū.ꝛ scōo legauī ducēta ei
dē titio.postea ita dixī q̄ legata reliq̄ p̄starī volo.certe videoꝛ
repetisse trecēta.ſ.vt pri⁹ soluat centū titio.sicut fuit rogatus
ꝛ scōs ducēta.secus autē ē in isto alio cāu instituī mihī here
dē filiū meū impuberē ab eo legata reliquī ꝛ eidē substituī sti
chuz ꝛ ab eo substituto ita repetij illa legata q̄ reliq̄ ab impu
bere p̄standa volo ꝛ substituto p̄starī postea impubes heres
mihī extitit.ꝛ intra pubertatē decessit;ꝛ sic vendicabit sibī lo
cum substitutio nō valet dicta repetitio a substituto facta.qꝛ
nō teneꝫ substitut⁹ p̄stare dicta legata nisi semel ex psona im
puberis nō ex sua.voluisse eīm videoꝛ ego testatoꝛ vt nō p̄stē
tur legata nisi semel. Item q̄d si ab impubere legē titio si ad
pubertatē impubes puenerit ꝛ a substituto legatū repetij sim
plicit̄ ꝛ substitut⁹ hēat postea hēr̄datatē ex substitutione.certe
dꝫ substitut⁹ legatū. nec in repetitione legati a substituto fcā
vidꝛ repetita illa cōditio si ad pubertatē impubes puenit qꝛ
illa faceret inutile legatū nō eīm impubere decedēte intra pu
bertatē valuisset legatū etiā a substituto repetitū. ¶ Inep
tas. Iussī in testō meo vt heres induēt me de scarleto. cū eēz
moꝛtu⁹.ꝛ cum eo me sepeliret.nō dꝫ mihī obedire. vel iussi q̄
expēdēt mille marcas in facienda archa mea nō dꝫ obedire.

Iliussa. Filius me⁹ fa.miles vel veteran⁹ pōt facere te
stamētuz si vult.ꝛ si ab intestato decedat bñ pōt fideicō
missuz a me q̄ debeo hēre bona sua relinq̄re. Item si libert⁹ me⁹
ab intestato decedat bñ pōt a me p̄fono fideicōmissuz relin
quere.ita q̄ nō tāgat de pte mihī in bonis ei⁹ debita. Itez si
aliq̄s alius ab intestato decedit ꝛ sic bona sua ad fiscū pueni
re debere ex eo q̄ nō credit se hēre aliquē successoꝛē bñ pōt fi
deicōmissuz a fisco relinq̄re. ¶ Apud marcellū. Legauī fun
duz gaio ꝛ fidei ei⁹ cōmisi vt dictū fundū restitueret sempꝛo
nio post moꝛtē suā gaij. Item eiusdez gaij fidei cōmisi vt titio
centuz daret ex fructib⁹ dicti fundi pceptis añ moꝛtē suā gaij
ꝛ ita vidꝛ rogat⁹ gaius de p̄standis cētuz titio in temp⁹ moꝛ
tis sue gaij. q̄rit̄ q̄tuz debeat gaius p̄stare titio in dictis cen
tuz.aut gaius vnuz ex fructib⁹ tm̄ dicti fundi pcipiat integra
centū vel plus titio centuz dabit gaius si viuit vl̄ heres ei⁹ si
moꝛtu⁹ ē.si autē viꝛeīt ita parū gai⁹ q̄ ex fructib⁹ fūdi nihil
pcepit vel min⁹ q̄ centū tm̄ dabit titio q̄tū pcepit ꝛ nō plus
qꝛ nō potuit in plus onerari q̄ honoꝛat⁹ sit. Dz q̄d si adiecto
gaio cui fundū legauī ita simpl̄r titio centū legauī.gai⁹ det ti
tio centuz.nō aūt dixī rogo gaiū legatariū fundi. vt det titio
centuz q̄ viu⁹ gaius pcipiet ex fructib⁹ dicti fundi,nūq̄d stati
dabit gaius.c.titio etiā añq̄ recipiat aliquē fructū ex fundo
ꝛ dixit marcellus q̄ sic.sed cauebit titi⁹ gaio q̄ si min⁹ pcepit
gaius ex fructib⁹ fundi in vita sua q̄ centuz:illud qđ plus est
in centū q̄ soluit ei gaius reddet ei titi⁹.ꝛ dixit dictus marcel
lus q̄ ita demū cōmittet̄ hec cautō ɔ titiū si gai⁹ ante decesse
rit q̄ ex fructib⁹ dicti fundi centū percipiet.sed hic marcellus
male dixit.nā nō dꝫ gaius ante dare centuz titio etiaz in isto
cāu q̄ ea ex fundo pcipiat.absurdū est eīm de suo euz centum
tm̄ p̄stare.maxie si fundus ꝛc̄.sed si dict⁹ gai⁹ velit dare titio
fundū p̄dictū ꝛ dicere ei teneas tm̄ donec habueris cētū.ꝛ ca
ueas mihī q̄ eū funduz mihī restitues cuz centū ex eo pcepis
audiēdus ē.nō aūt cogendus vt dictū ei⁹. ¶ Si quid alicui.
Cuidā ɔcto legauī militiaz cursoꝛis vel cuidā suo militiā le
gauī.ꝛ ita nō possunt cape legatū.ꝛ bñ sciebā legatariuz esse
ɔctum vel suuz.certe accipiēt extimationē legati q̄ uis lega

1290 50

tū accipe nō possint. ¶ Ut quis. Institui te heredē & rogaui q̄ titiū heredē instituere nō valet fideicōmissuz directo, trahīt tū ad fideicōmissuz. s. vt tu meus hīs tenearis restituere hereditatē meā titio. Quid si rogaui hīdez meū vt titio restitueret quartā ptē hereditatis sue ppie hīdi: certe bñ tenet eā ei restituere. si tū illa quarta hīditatis hereditis nō sit pl⁹ q̄ hereditas quā ei dedi q̄ nō dz in plus honorari q̄ sit onerat⁹. ¶ Scōm vulgarē. Legaui tibi cētū & rogaui te vt emācipares filiū tu agnouisti legatū & nō vis emācipare filiū. nū quid cogeris actōe ex testō q̄ dz vulgaris formula. & certe nō potestas enim ꝛc. ¶ Edes. Ego legaui titio edes seianas vt eas destrueret. nihīl valet adiectio. & nō tenet obtemperare. ¶ Si fideicōmissuz. Seruo titio legaui fundū sine mētione libertatis. & post ille fuus ad libertatē puenit hēbit legatum ¶ Diuus. Titi⁹ hēbat frēz seiū. & seius hēbat filios tres in ptāte sua pone. ego feci testm̄ & īstitui mihi hīdē dictū titiuz. & rogaui eū q̄ restitueret hīditatē meā filijs frīs sui seij pdicti, qui sei⁹ viuebat: sub cōditiōe si nauis ex asia veniret. & nolui q̄ aliquod comodū dicte hīditatis pueniret ad seiū prem fideicōmissarioz & frēm heredis titij. veniūt filij seij & petūt a titio hēde & eoz patruo vt eis restituat hereditatē pdictam etiā añ cōditionē pdictā. & titi⁹ consentit. certe nō pōt b̄ facere cū illi sunt in ptāte prīs. q̄ acq̄rere⁹ iā cōmodū prī q̄ testator noluit. sz nōne etiā aduenīēte cōditōe tenebīt eis restituere & acquirere⁹ cōmodū patri eoz: g̃ illā cōditionē expectare nō debem⁹ imo ex quo cōsentit hēs & fideicōmissarij simlr etiā añ conditionē dz posse eis restitui. sed ista oppositio nō obstat q̄ pōt eē q̄ aduenīēte dicta cōditōe. & ita fideicōmissi die cedēte ipi fideicōmissarij. nō erūt in ptāte prīs. & ita nō acq̄re⁹ cōmodū patri si fiat eis oibus viuētib⁹: tūc restitutio vel eis qui supsunt. secus añt eēt vbi nō eēt fideicōmissum relictū sub cōditiōe. sed ex die vt in tali cāu. q̄dā mulier virum hñs & filios instituit sibi hēdē quēdā exneū. & rogauit eū q̄ restitueret hereditatē hui⁹ mulieris filijs suis pdictis qui erāt in ptāte prīs post pascha vēturū. & nolebat q̄ inde hīet maritus suus pdict⁹ aliq̄d cōmodū. certe si hīes vult eis restituere añ diē bñ pōt. nō eim̄ est dānuz filioz si acceleret restitutio. q̄ q̄tūcūq̄ differat restitutio semp patri acq̄rit qui eos habuit in ptāte cedente die fideicōmissi. i. tpe mortis mīs testatricis etiā añ diei aduētū. si añt nolit heres mīs restituere añ diē nō tenetur. sz tenet eis cautionē pstare q̄ aduenīente die restituet si autē cautionē pstare nō possit. dicti filij testatricis mittent in possessionē dicte hereditatis mīs fideicōmissi seruandi cā. & tenebunt iure pignoris cum prē eoz pdicto. nō tū poterūt vēdere. sz fruct⁹ pcipiēt & cōsuabūt. & q̄d dixi in filio cui iussa est restitui hēditas p fideicōmissum. idem est in fuo. ¶ Cū quis. Institui hēdē titiū & rogaui eū q̄ si sine liberis decederet restitueret hereditatē seio. ipe habuit filios q̄ non fuerūt ei heredes. certe deficit nihīlomin⁹ cōditio. ¶ Diui. Institutis mihi quibusdā hēdib⁹ phibui ne fundū sempronianuz alienarēt. nūq̄d poterūt alienare. certe sic. nisi ponam cām quare phibeam alienationē. vel nisi inueniat psona cuius respectu b̄ phibui. si añt aliq̄d istoz subsit nō poterūt alienare q̄n ille cui⁹ gr̃a facta est phibitio revocare possit. b̄ añt q̄ possit revocare est verū qñ volūtarie alij alienauerūt. secus añt si ex necessitate puta q̄ creditores mei testatoris rez a me phibitā alienari acceperūt insolutū p debito. ¶ Cū pater. Filiū habebā & ex eo tres nepotes in ptāte. dictuz filiū instituī. & fideicōmisi ne fundū meū sempronianū alienaret. & adiecí bñ cām phibitiōis & alienatiōis. s. vt in familia relinqueret dict⁹ me⁹ fili⁹ dictū fundū. hic fili⁹ fecit testm̄ & duos ō dictis suis filijs instituit hēdes tertiū exhēdauit & cuidam exneo dictū fundū legauit & sic alienauit ex familiā. certe exhēdat⁹ revocare poterit dictū fundū a legatario possidēte. filijs añt institutis nō pmittit ō volūtatē patris eoz venire. & idez est si vnū de dictis suis filijs instituit & duos exhēdauit quia duo exhēdati revocabūt. Sz q̄d si dictos filios a se exheredatos emācipauit postea ad b̄ vt nō dicerētur de familia. sic q̄ nō possent revocare. certe nihīlomin⁹ revocabūt. Sz pone q̄ hic fili⁹ instituit a prē & talit rogat⁹ vt dictū est nō alienauit fundū ex familiā: sz dictos suos tres filios ex diuisionib⁹ pti-bus instituit. nūq̄d illi qui sunt ex minore pte scripti poterūt petere vt hēant cū alijs equalē ptē in dicto fundo ppter verba fideicōmissi. & certe nō. imo etiā vni eoz soli pōt relinq̄re totū dictū fundū. si vult nedū q̄ ex diuisionib⁹ ptibus hēant. ex quo ex familiā eū nō alienauit. Itē si vnū filioz instituit & alios exhēdauit sicut & fuit in scō. ¶ R. hui⁹. §. fūdū tū alij nō legauit nō poterūt exhēdati fundū petere ex quo ex familia nō est alienat⁹. ¶ Interdū. Seruū meū vel alienuz nō facio vim titio & seio ita legaui vt vn⁹ eoz hīet eū & alt⁹ ei⁹ extiatio-nē mortu⁹ ē fuus pdict⁹ sine culpa heredis mei. certe liberat hīs ab vtroq̄. & sic dz lucrari heres ppter mortē fui. i. dānū vel dispēdiū nō pati. lex sequēs est planissima & pncipiū alterius. ¶ Heredi. Regulā ponit quā vno cōprobat exemplo regula est talis. heredi a semetipo legatū dari nō pōt. sz a cohērede suo sic. pone g̃ q̄ instituī mihi heredē titiū & seiū & seio pdicto & gaio & sempronio legaui fundū. certe seius & legatarius hēbit in fundo legato sertā ptē. i. duas vntias. duo añt exnei sui collegatarij hēbūt decē vntias. s. gaius et semproni⁹. & est rō. q̄ seio a semetipso legari nō poterit. vñ de medietate fundi quā erat habitur⁹ iure hereditario nihīl legati noīe hēbit. sz eā hēbūt collegatarij sui. s. gai⁹ & sēpronius, de pte añt fundi quā hēbat iure hereditario titi⁹ coheres seij: habebit sei⁹ solā tertiā ptez. cū sint alij duo qui cōcurrāt cū eo in legato quoz quilibz dz hīre trientē illi⁹ medietatis quā titi⁹ in fundo hēbat. ¶ Alienū. Seruū titij mihi hīdē instituī. & eū legaui meuio: nihīl valet legatū. ¶ Seruo. Jacente hīdita-te titij mortui fuo hīditario legaui. & certe valet legatū. quia heredit⁹ ꝛc. ¶ Fundus. Fundū meū sempronianū tibi legaui sub cōditiōe. certe talē eū tibi dare dz heres qualis ē. q̄ si ipe fundus legat⁹ debuit fuitutē fundo heredis mei. pstitū ius restituēdū ē fundo hīdis in ipo fundo legato. q̄ ius erat extinctū dñij cōfusione. q̄ cū dñium fundi mei quē legaui sub cōditione vt dictū est puenit ad hēdē meū extincta est fuitus cū res sua nemini fuiat & si legatari⁹ petit legatū fundū pdictū ab hēde & nō patiat fuitutē rei impon⁹: heres repellet eū p exceptionē. si añt fundo pdicto legato iub cōditione fundo hīdis mei fuitutē debebat q̄ extincta est p dñij cōfusionē restitui dz cū tradit legatario. & si p hēdē nō restituatur: adhuc hz legatari⁹ actionē ex testō.

¶ Quid. Si lego aliquid ciuitati: valet legatū. in q̄tūcūq̄ rez ei legē. Scdo dicit quosdā modos p quos pōt legatū relinq̄. & sunt planissimi.

¶ Fuus. Seruo meo libertatē dedi in testō & vocaui eū reddere rationē de rebus meis dñicis quas administrauit. certe nō video: ppter b̄ peculiū suū sibi legare nec remittere fraudes si quas cōmisit in administratiōe rerū mearū dñicarū. sz video: remittere vt de negligentia nullaten⁹ teneatur quā habuit in dicta administratiōe.

¶ Phil. Ita dixit testatoz. lego titio residuū talium meoz edificioz vt possit soluere sportulas quas oportet eū soluere in curia dñi pape. certe hēs bñ pōt vēdere dicta edificia dū tū pstet tm̄ oī āno legatario q̄tū erat reddit⁹ edificiorū. sed si vēditiom cōsentiat legatari⁹ nō hēbit amplius rōez fideicōmissi. ¶ Fructus. Locaui fundū meū titio vt coleret: & certā fructuū ptē hīret. postea feci testm̄. & eū funduz legaui meuio. & mortu⁹ fui. & hīs quē instituī adiuit hereditatē meaz & dedit fundū legatario. certe legatari⁹ dz oēs fruct⁹ habere colon⁹ pōt agere ō heredē.

¶ Quis. Titio cū meuio fundū legauit: titi⁹ nō ē in rerū natura. & ita deficit ps sua legati. certe meui⁹ totū habebit et adducit fil'e qō est leuissimū.

¶ Ciuitatib⁹. Nō solū qō ad cōpendiū ptinet pōt legari ciuitatib⁹. sed etiā illud qō ptinet ad honorez ciuitatis & ad ornatū. & de vtroq̄ leuiter exēplū ponit. ¶ Luti⁹. Qui dā instituit sibi hēdes lutiū titiū & gaiū & seiū. & postea dixit luti⁹ & titi⁹ ꝛc. postea gaius seius hīs ei nō extitit q̄ repudiauit. certe solus luti⁹ titi⁹ habit totū legatuz cuz heres sit i toto tuz. ¶ Cū cui. Legaui tibi fūdū cētū valētē tm̄ si dares hēdi meo centuz. postea rogaui te vt dares titio decez. nihīl va-

let fideicomissum decem.

LAtius titi⁹. Duos hẽbat filios luti⁹ titi⁹ seiũ ⁊ gaiũ eos sibi instituit heredes. ⁊ pcepit eis vt si aliqs eoꝝ decederet sine liberis q⁹ bessez hereditatis fri suo restitueret i. octo vntias. sei⁹ sine liberis decessit ⁊ frem suũ gaiũ hẽrdẽ instituit in nouẽ vntijs. ⁊ quẽdã exneũ in trib⁹. nũc vult gai⁹ agere cõtra illũ hẽrdẽ exneũ dicẽs: frater meus debebat mihi bessem ptis sue hẽrditatis paterne. ⁊ te instituit i trib⁹ vntijs sue hẽrditatis volo q⁹ p his trib⁹ vntijs satis facias mihi ꝺ besse fratre meo relicto in testõ pris nri. ⁊ ita cũ sis in ꝗrta institut⁹ soluas mihi quartã bessis. ꝗrit nũquid ꝺ dicere possit. ⁊ rsidẽt q⁹ sic. nisi pbet seiũ dicentẽ aio cõpẽsandi gaio fri suo dodrãtez reliquisse. ⁊ q⁹ gaius possit agere vt dictũ ẽ adducit silẽ. nã si creditoꝝ succedat debitoꝝi suo cũ alijs p ea pte q̃ heres ẽ agere nõ põt. p alijs aũt ptibus agit ℑ heredes suos. ⁊ ꝺ vsq; ad ꝯsiculũ. sz plane ⁊c. vbi repetit idẽ qꝺ dixerat in ꝯsiculo nisi euidẽter ⁊c. ¶ In testõ. Dictũ est. s. e. l. in tacitis. q⁹ tũc vi⁹ fieri fraus legi q̃ vetat reliqui nõ capacib⁹ ⁊ relictũ dicit fisco applicari qñ aliqs hẽrdẽ suũ vel etiã illuz cui legauit aliqd obligat domestica captiõe ad dandũ fideicõmissuz nõ capaci. nõ aũt tunc fit fraus cũ obligat in testõ illi. hic aũt. ℈. dicit q⁹ arrogando in testõ illũ cui legauit ⁊ euz obligando ad fideicõmissuz pstãdũ nõ capaci vi⁹ fraus dicte legi fieri veluti si illũ nõ capacẽ nõ noiat: sz dicit des ei impsonalit. ⁊ inter se itelligunt de nõ capace. ⁊ ideo fisco applicatur fideicõmissum.

℈ ℑ hẽrdes. Institui mihi hẽrdes titiũ ⁊ sempꝛoniũ ⁊ gaium ⁊ ex dispib⁹ ptib⁹. ⁊ postea dixi titio ⁊ sempꝛonio ⁊ gaio hẽrditibus meis lego meuio centũ. certe teneꝛ ad fideicõmissuz pstandũ ⁊ nõ p hereditarijs. secus aũt si eos nõ noiassem: qꝛ tũc teneretur p hẽrditarijs.

℈ ℑ heres centũ. Libert⁹ meus instituit sibi heredẽ titiũ ⁊ rogauit eũ vt restituꝛet hereditatẽ gaio deductis sibi hẽrditi cẽtũ de dicta hẽrditate. ⁊ quib⁹ dã alijs legata reliqt ⁊ me patronũ pterijt. vñ ego patron⁹ petij bonoꝝ possessionẽ cõtra tabulas liberti ⁊ ptẽ tertiã bonoꝝ liberti cõsequi debeo. qꝛit vñ ꝺz exhi dicta tertia. nũquid de vniuersa hẽrditate solũ mõ quã ꝺz hẽre fideicõmissari⁹ ab herede liberti: an ℵo ⁊ de illis centũ q̃ ꝺz retinere heres liberti. ⁊ etiã de alijs legatis. ⁊ certe ꝺꝛ q⁹ ꝺz exhi de oibus pdictis. ⁊ oia pdicta ꝺz minuere

A dicta portio mei patroni

B exheredati. Filiũ meũ impuberẽ ex heredaui ⁊ ei tiũ substitui qꝺ bñ possum facere ⁊ a dicto substituto reliq̃ fideicõmissuz meuio. nũquid poterit petere meui⁹ ⁊ certe nõ. ⁊ idẽ est si ab illo q̃ ꝺz ab itestato succedere filio meo impuberi quẽ exheredaui relinquã fideicõmissuz alicui p eũ pstandũ qꝛ nõ teneꝛ pstare. illi eñ legitimi eo ure pstare coguntꝛ fideicõmissa a se relicta qñ scripti fuissent heredes. q̃uis scripti nõ fuissent ex eo q⁹ ab eis fideicõmissum relinquitur tacite ad hẽrditatẽ relinquẽtis fideicõmissuz vocantꝛ ⁊ ideo quo cãu ℊuari nõ possunt instituti ab intestato venientes. in nro autẽ cãu nõ possent ℊuari etiã si eẽnt instituti a me impuberes pdicti patre. ecce eñ si instituo mihi titiũ ⁊ sempꝛoniũ heredes q̃ tñ attinebãt filio meo impuberi q⁹ possent ei⁹ eẽ hẽrdes ab intestato ⁊ dictũ impuberẽ exhẽrdo ⁊ ei substituo titiuz ⁊ sempꝛoniũ quos mihi instituerã. ⁊ ab eis tanq̃ a substitutis filij mei impuberis fideicõmissuz relinquo. nõ pstabũt illud. i nro cãu g̃ qñ nõ fuerũt instituti nõ pstabunt. q̃us aũt substitut⁹ exheredati ℊuari nõ possit fideicõmisso nisi in p̃ ℟. tñ substitutur⁹ instituti pstat qñq; legata amplioꝛa q̃ deberet pstare ex testõ ℊuãtis. ⁊ de b̃ ponit exẽplũ tale. filiũ meũ instituꝛ hẽrdez in trib⁹ vntijs: ⁊ ab eo multa legata reliq̃ q̃ eruberãt taliter dictas tres vntias q⁹ bz locũ falcidia. si nõ peteꝛet õ tabulas bonoꝝ possessio ⁊ quẽdã exneũ i nouã. ⁊ aliũ filiũ meũ pterij filio instituto in trib⁹ vntijs. substituꝛ titium. certe fili⁹ iste pterit⁹ ꝺꝛ cõmittere edictũ ptoꝛis talit q⁹ nõ solũ ipe sz filius instituꝛ põt petere bonoꝝ possessionẽ õ tabulas si vult. petita g̃ bonoꝝ possessiõe õ tabulas quilibz filioꝝ bz ser vntias de hẽrditate. excluso exneo instituto. ⁊ nihilomin⁹ valet ista substitutio filio facta. substituꝛ g̃ filij instituti pstat legata. p toto illo qꝺ a filio instituto ad eũ puenit ex substitutõe. i. pser vntijs. nõ p trib⁹ tñ in quib⁹ fuit filius institut⁹. ¶ Cum a posthumo. Filiũ quẽ in vẽtre vxoꝝ tua portabat instituꝛe mihi hẽrdẽ. ⁊ si nõ eẽt hẽs substituꝛe ei titiũ ⁊ meuiũ ⁊ ab eo posthumo reliqui legata sub hac cõditiõe si heres erit. certe ista cõditio supua cua est. ⁊ nõ facit legata cõditionalia. qꝛ intelligitur etiã si nõ apponaꝛ. vt. ℈. e. l. iij. vñ pinde est ac si pure legatũ eẽt a posthumo. posthumo g̃ nõ nato ⁊ sic substitutis hẽrditatẽ hñtib⁹: legata pdicta ipi pꝛestabũt. legata eñ ab instituto relicta repetita vidẽtur a substituto.

D Eredi. Posthumũ alienũ instituꝛe mihi hẽrdẽ in testõ legitime ꝺfecto ⁊ quosdã alios cũ eoꝝ qꝺ bñ possuz facere vt dixit gallus acq̃li⁹. ⁊ ei posthumo aliqd plegaui. nũquid valet ⁊ certe sic. hic tñ posthum⁹ nõ poteꝛit hẽre legatũ q̃ tũ est pro pte sua hereditaria. sz p pte coheredũ sic. vt dixi. ℈. e. legatuz ℈. i. ⁊ sic ponit pncipiũ legis plane sicut iacet. alij dicũt hẽrdi i. ab hẽrde. sz mea positio satis ẽ plana. ⁊ eoꝝ silr.

℈ ℑ tutoꝝ. Pupillã meã quõdã in vxoꝛẽ duxi. qꝺ phibitũ est: ipa postea fecit testñ. ⁊ me suũ virum hẽrdem instituit. vel aliqd mihi reliqt. certe nõ potero capꝛe. ppter delictũ qꝺ cõmissi ducẽdo eam in vxoꝛem. ipsa tamen bene posset capere ex meo testamento.

¶ De legatis secũdo Rubꝛica.

Hec lex intelligit in quatuoꝝ generib⁹ legatoꝝ cũ in alteri⁹ arbitriũ cõferunt ⁊ sup eis quatuoꝝ loquit. pꝛimũ ẽ qñ in tacita volũtatez. i. sub cõditõe intrinseca quodã mõ alicui legaꝛ. puta lego titio decẽ si seius capitoliũ ascẽderit. ⁊ istud legatũ valet. Scõm est qñ in volũtatẽ exꝑssaz seij legatur titio hoc mõ. si sei⁹ voluerit lego titio decẽ qꝺ legatũ nõ valet. qꝺ eñi interest si aliqd mihi legeꝛ sub hac cõditõne si aliquis alius capitoliũ ascenderit quo cãu valet. an si voluerit. qꝛ tũc nõ valet. tertio cãu loquit qñ ita legatũ ẽ si tutoꝛes talis pupilli vel pupille extimabũt hẽrs me⁹ det dicto pupillo vel pupille decem. quo cãu legatũ nõ ꝺz cõditionale neq; moꝛã possunt facere tutoꝛes ad petitionẽ legatarij vel transmissionẽ in heredẽ. ⁊ qꝺ dicit in tutoꝛib⁹ intelligas in quolibz alio. Quart⁹ cãus loquit qñ ita dicit testatoꝛ q̃ tũ seius extiaueꝛit heres me⁹ titio dato. vel sic ꝓ viris⁹ pximonij mei dato. qꝺ etiã legatũ bñ valet.

Q Clotiens. Ita dixit testatoꝛ lego titiũ equũ bouẽ ⁊ asinũ. certe plꝛa legata sunt vñ legatarij⁹ titi⁹ vnã de illis rebus poterit petere ⁊ alteram repudiare. si aũt relinquat testatoꝛ plures sub vno noie titio puta lego titio supellectilẽ meã ⁊ his filia de quib⁹ dicit littera vnũ est legatũ. vñ legatarius ꝺz aut petere totũ: aut repudiare totuz.

℈ ℑ ita legeꝛ. Testatoꝛ ita dixit heres me⁹ det titio decẽ si sei⁹ capitoliũ nõ ascẽderit. certe valet legatũ: qꝛ in tacita volũtate seij legatũ ẽ titio vt dictũ ẽ in. l. i. subaudi ⁊ poterit petere legatarij⁹: tũc legatũ qñ certũ erit scio ascẽdere capitolium nõ posse.

N Eminẽ. Aut lego tibi vnã rez aut plures. ꝑ cãu nõ põt hẽre ptẽ ⁊ ptẽ repudiare. scõo potes vnã hẽre ⁊ alterã repudiare istud tñ fallit in casib⁹ duob⁹. vn⁹ est qñ legaui tibi. x. ⁊ stichũ ⁊ tot alia legata alijs reliqui q⁹ falcidia locuz hz. vñ ⁊ ꝑ suo ⁊ ꝑ decẽ q̃ tibi legaui: ꝺz detrahi falcidia de dictis. x. qꝛ de suo nõ põt detrahi falcidia: si g̃ tu legatarij⁹ repudias stichũ ⁊ velis decẽ hẽre nõ poteris euitare qn hẽs me⁹ detrahat tibi duas quartas de legato de decẽ q̃ nõ repudias. sz vnaz ꝓ legato de. x. qꝺ nõ repudiasti ⁊ alia ꝓ legato stichi qꝺ repudiasti. nõ g̃ in b̃ cãu ita potes repudiare vnuz legatũ q̃n onus ei⁹ apꝺ te remaneat. scõs cãus ẽ in quo fallit pncipiuz hui⁹. l. sz duob⁹. q̃ sub vno noie lego plures res. veluti lego titio gregẽ meũ vel pdiũ vel vestẽ vel argẽtũ qꝛ vnũ legatuz vñ idẽ ꝺz iudicari qꝺ dictũ est in lege. neminẽ. ⁊ hoc dicit. cuz duab⁹ sequẽtib⁹ legib⁹.

℈ ℑ titio. Titio capaci ⁊ seio nõ capaci legaui x. certe titius capaꝛ hẽbit q̃nq; ⁊ sei⁹ nihil. ⁊ tñ facit q⁹ titi⁹ non capit

nisi medietatem vt dictum est.

Si quis fuũ. Heruũ hẽrdis mei tibi legaui vel etiã alienũ & hic fu⁹ aufugit viuo testatore. s. me & culpa hẽrdis ꝑdicti. certe dz hic cauere tibi legatario de reducẽdo eo tuis expẽsis. si aũt aufugit me testatore mortuo dz cauere de reducẽdo eo tuis expẽsis. ¶ Si ita. Ita dixit testator sempronio decẽ do lego. & si noluerit decẽ lego ei stichuz. ꝟ casu due res sunt legate. sz legatari⁹ nõ põt petẽ nisi vnã quã vult. ¶ Si quis legauerit. Legaui titio decem amphoras vini ex certo dolio. mõ nõ inueniunt in dolio nisi q̃nq; amphore. certe ille q̃nq; debẽt ei sole. ¶ Si inter. Titio legaui equũ meũ & plures hẽo titios amicos & nõ appet de quo sensi. & hꝛs bñ vult vni soluere qui ꝓmittet ei q̃ ꝓseruet eũ indẽnẽ ab alijs titijs oẽs aũt titij petũt legatũ. & quilibet vult ꝓmittere. certe hꝛs dz hꝛe electionẽ cui det. ¶ Certaz. Viginti titio legaui & rogaui eũ q̃ dicta viginti daret seio & sempronio. & sic sunt substituti titio in legato ꝑ fideicõmissuz. tiu⁹ petit legatũ ab hẽrde & vult ei cauere q̃ exhet eũ indẽn ez a substitutis ꝑdictis. & substituti ex alia pte petũt legatũ ꝑdictũ ab hꝛde & ei eodẽ mõ volũt cauere. certe hẽꝛs põt eligere cui det. & ab eo cautionẽ ꝑdictã recipe. & si nullus petitor est i calũnia bñ faciet heres si ꝑferat titiũ cui ꝑ legauit dicta. xx. ¶ Si cui. Tertiã ꝑtem hẽrditatis mee legaui titio. nũq̃d es alienuz deducẽ de pte legata. s. ad hoc vt solus hẽrs onera sustineat & nõ legatarius. & maxie ꝑcia manumissor & impensas funeris & õr q̃ nõ. imo ꝓ ea pte q̃ legata est onera legatari⁹ sustinebit. sec⁹ aũt dixi lego titio tertiã ptẽ bonor meor: qꝛ tũc nullũ. de dicto oner⁹ legatari⁹ sustinebit. & ꝟ dicit cũ. l. se.

Cum fundus. Legaui tibi fundũ sempꝛonianũ & postea aliq̃d de dicto fundo adieci & adiectionez ꝑdictã cũ dicto fundo vniuersalit simul possedi. certe tu legatari⁹ & fundũ & adiectionẽ vendicabis.

Statu liberũ. Instituí mihi hẽredẽ titiũ & dedi libertatẽ sticho suo meo. si nauis ex asia venerit. & sic dict⁹ stich⁹ est statu liber. & dubiũ est vtrũ sit liber vel nõ dict⁹ titi⁹ quẽ instituí legauit eidẽ statu libero decẽ in suo testõ. & nõ dedit ei libertatẽ. certe nihil valet legatũ. qꝛ nemo põt suo suo sine libertate legare. sed si ꝑdict⁹ titi⁹ me⁹ hẽrs legauit eidẽ statu libero sub ea cõditiõe sub qua ego ei libertatẽ dederã valebit legatũ. qꝛ inuenit tũc liber eo tpe quo cedit dies legati sibi hẽrde relicti. & idẽ est si dicto meo suo reliq̃ libertatẽ cũ morerer⁹ heres me⁹. & dict⁹ heres eidem suo leget. valet legatũ etiã siue det ei hẽrs libertatẽ. qꝛ & si daret supfluũ eẽt: nõ eñ capet ab heredis testõ libertatẽ. sz ex meo & inuenit liber eo tpe quo cedit dies legati sibi ab hꝛde relicti. i. tpe mortis dicti hꝛdis.

¶ Stichũ. Seiũ hꝛdẽ mihi instituí & legaui titio stichũ aut pãphilũ ad electionẽ heredis. dũ tñ heres eligeret infra certũ diẽ quẽ apposui. infra illũ diẽ heres nõ elegit. cõuertit certe electio in legatariũ. ¶ Si aũt infra dictũ diẽ eligeret stichus & stich⁹ postea moriat liberat⁹ est. ¶ Quid si moriat stich⁹ aũ diẽ legati cedẽtẽ. alter certe remanebit in obligatiõe. ¶ Quid si heres infra dictũ diez eligit dare stichũ. & nũc vult dare pãphilũ. certe nõ audit. & ꝟ dicit.

Si pecunia. Legaui tibi decẽ nõ inuenit in hꝛditate pecunia. sed res tñ certe cõpellit hẽrs me⁹ soluere tibi pecuniã & inueniat eã vñcũq; vult. Deõo dicit testator ita dixit cũ morietur hẽrs me⁹ det titio decẽ postea titi⁹ viuo herede decessit. nõ transmittit certe ad heredẽ suũ legatũ. qꝛ legatũ relictũ est sub die incerta q̃ habet ꝓ cõditiõe. cõditionalia aũt legata nõ transeũt ad heredẽ legatarij eo mortuo añ cõditionem

Si duos. Titi⁹ & meui⁹ mihi insolidũ decẽ debebant ego feci testñ & ita dixi qõ mihi titi⁹ ꝑdict⁹ dz meuio ꝑ dicto lego. & qõ mihi meui⁹ ꝑdict⁹ debz seio exneo lego. certe oneratus est hẽrs me⁹ ad cedẽdũ actionẽ meuio aduersus titiũ suũ correũ & ad dandũ tñ seio exneo q̃tũ meui⁹ debebat hẽrdi añq̃ eidẽ meuio cederet actionẽ ꝺ titium. & ꝓ cõsequẽs dictũ meuiũ liberaret. & ẽ rõ quare tenet talit seio hẽrs qꝛ facto ipius hẽrdis eueniet qõ non põt ipe heres cedere actiones dicto seio aduersus meuiũ. & factũ hẽrdis fuit cessio quã fecit meuio ꝺ titiũ. ꝓpt qõ meui⁹ liberat⁹ fuit ab hꝛde si fuit liberat⁹ ab eo. q̃ alij aduersus eñ cedẽ actionẽ nõ põt. Deõo dicit quidã debebat mihi decẽ: puta titi⁹ ego legaui meuio il lud qõ mihi titi⁹ ꝑdict⁹ dz. & postea seio legaui eadẽ decẽ. certe hꝛs me⁹ tenet vni actionẽ cedere. & alteri decẽ soluere.

Idẽ fuus. Legaui tibi stichũ & postea ei libertatẽ dedi. ꝑualet certe libertas & idẽ ẽ si ꝓ dedi libertatẽ & postea eũ tibi legaui. qꝛ adhuc ꝑualet libertas. nisi exꝑssi q̃ volebam ꝓ legatũ libertatẽ adimere. Deõo dicit. fuũ titij instituí mihi hẽrdẽ. & ita titio acq̃rit hꝛditas post mortẽ meã postea eidẽ suo libertatẽ ꝓ fideicõmissuz reliquí post mortẽ dicti sui dñi. i. rogaui dictũ suũ dñm vt daret ei libertatẽ post mortem suã dñi. certe valet fideicõmissuz libertatis.

Si quis duob⁹. Instituí mihi duos heredes. & ita dixi hꝛdes mei dent titio stichũ aut decẽ. certe si vn⁹ de hẽrdibus velit dare titio q̃nq;. & alter medietatẽ stichi nõ debẽt audiri. s. & inq̃ ãbos dz dare vl volũt stichũ vl nolũt. r. integra.

Si titio aut. Ita dixit testator titio seio lego decẽ ad electionẽz here. si hꝛs certe elegit vnũ: & soluit ei decẽ: liberat abutraq;. si aũt nullũ vult eligere vterq; eor potent petere.

Sic si sibi soli esset legatũ.

Si quis titio. Legaui titio decẽ & rogaui q̃ ea restituat meuio. meui⁹ ante diẽ legati cedẽtẽ decessit. & ita in sua ꝑsona defecit fideicõmissum. certe titi⁹ legatari⁹ hẽbit dicta decẽ: & nõ hẽrs nisi titi⁹ eẽt elect⁹ vt miſter a testatore: qꝛ tũc ad hẽrdẽ redibũt. & idẽ dico i vsufructu eo mõ legato sicut fuerũt. r.

¶ Si heres. Deãnaui hꝛdẽ meũ vt vni ex libertis meis quẽ eligerz daret decẽ: hꝛs nõ vult eligere cui det. certe oẽs liberti admittentur ad petitionẽ dictor decẽ

Heredẽ. Tu hẽbas fuũ stichum. ego feci testñ & rogaui heredẽ meũ vt si dict⁹ stich⁹ nõ erit tu⁹ tpe mortis mee cũ tibi det. nũq̃d valet legatũ. & vidor q̃ nõ. qꝛ res tua nõ põt tibi legari. & tñ dicit q̃ valz. possuz eñ tibi rẽ tuã legare in eũ casum quo tua nõ erit.

Si is cui. Legaui tibi stichũ aut pãphilũ ad tuã electionẽ tu credes stichũ tñ tibi legatũ stichũ ab herede meo vendicasti. postea cognouisti te electionẽ hꝛe & volebas pãphilũ petere & stichũ reddere. certe nõ audieris. & idẽ est si hꝛs me⁹ habes electionẽ vtrũ det tibi stichũ aut pãphilũ credes se tũ teneri ad stichũ cũ tibi soluerit. nã nõ repetet.

Et proculo. Ego & titi⁹ fuũ cõem hẽbam⁹. s. ego ꝓ duabus ptib⁹ & ipse ꝓ tertia. sei⁹ testator ei suo decẽ legauit ego repudiaui legatũ. certe nõ accrescit titio hito respectu aduor ꝑsonas. & nõ videt eis legata decẽ ꝑdicta cõiunctim sz ꝓ ptibus quas in suo ꝑdicto hũt. vñ eor ꝑsonis inspectis nõ est inter eos ius accrescẽdi.

Cum q̃dã. Titi⁹ dedit mihi i dotẽ. xl. & soluto matrimonio ea sibi restituí. post feci testñ & volens ei donare. xl. ita dixi lego vxori mee. xl. q̃ ei noie dotis debeo. nũq̃d valet legatũ. et certe sic. nõ obstãte q̃ ei dotẽ reddiderã & eñ ꝟbũ &c.

Lucius titi⁹. Luti⁹ titi⁹ hẽbat quãdã milĩtiã ex qua certos reddit⁹ quolibet ano colligebat dictã milĩtiã publio meuio legaui vel pecuniã q̃ redigi poterat ex vẽditione dicte milĩtie. postea idẽ testator añq̃ decederet dictã milĩtiaz vẽdidit & ꝑciũ habuit: & illud ꝑciuz dedit ꝑdicto legatario. & mortu⁹ ẽluti⁹ titi⁹ testator. nũc petit legatari⁹ dictã milĩtiam iterũ. certe nõ tenet hꝛdes nisi legatari⁹ ꝓbet testor: ẽ voluisse eũ iter hꝛe pecũiaz. Sz q̃d si dict⁹ testator q̃ vẽdidit milĩtiaz postq̃ ea legauerat & ꝑciũ habuit non dedit dicto legatario nisi ꝑcij medietatẽ certe mortuo testatore petet legatari⁹ ab heredib⁹ supfluũ ꝑcij. nisi ꝓbent hꝛdes q̃ eo aio dedit testator legatario medietatẽ ꝑcij milĩtie cũ nolebat legatariũ amplius debere hꝛe. nã si ꝟ ꝓbauerit: nihil ampli⁹ legatari⁹ habebit. & hoc dicit.

Lutio titio. Ita dixit testator lego lutio titio fundũ seianũ vel eiusdẽ fundi vsufructũ. & do ei electionẽ q̃ hẽat q̃dcuq; vult. certe poterit legatari⁹ petere vel vult ꝓprietatẽ nudã dicti fundi. vel vult vsufructũ sine ꝓpetate. si aũt legatz fuidũ ei q̃uis & vsufructũ videat ei legasse. tñ nõ poterit petere vsufructũ & dimittere ꝓpꝛietatẽ vel eõ qꝛ vnũ solũ legatũ ẽ & ĩõ illud diuidere nõ põt. vt. ff. e. l. neminem.

Cum quidã. In hac.l.p ponuntur dicta ꝙtuor marcelli vsqz illuc.scevola añt.ꝛ ip ꝛ scdo suo dicto bñ dixit vsqz illuc idẽ ait.in tertio ꝛ in quarto male.idẽ in tertio vna rõe scevolã reprehendit.i ꝙrto duab⁹.in p ḡ ꝛ scdo dicto facit differẽtiã inter hꝰdẽ rogatũ vt restituat:fundũ pone ꝙbus libertis volet ꝛ rogauit vt restituat illis quos dignos putauerit nã pm⁹ põt eligere etiã indignũ:ali⁹ nõ. imo si eligat ꝛ ei restituat digne hz repetitionẽ ɔ eũ indignũ ab hẽde electuz Tertiũ dictũ est marcelli q⁹ si hẽs cui data est electio. vt prestet quib⁹ libertis volz vt in p dicto cõtinẽt omittat eligere libertos quos vult ꝛ in cõtinẽti oẽs liberti cõtinuo admittuntur ad repetitionẽ fideicõmissi ꝛ in b tertio reprehendit.q⁹ hoc nõ est verũ nisi aliquo modico tpe trãsacto quo potuerit hꝰs eligere ꝛ hec reprehẽsio colligit in fine legis ibi.nisi forte ꝛc. Quartũ dictum marcelli ẽ ibi plane ꝛc. ꝛ dicit q⁹ si oẽs decedãt liberti retẽto p cãu hui⁹.l.ꝛ vn⁹ solus liber⁹ supstit ille solus ad petẽdũ fideicõmissuz admittit cũ hẽs iã fuerat in mora eligẽdi añ mortẽ dictoz libertoz vel ei⁹ liberti hẽs si moriat. ipe añq⁹ petat alij añt p mortui ad suos hẽdes nõ trãsmittunt.ꝛ in b quarto cãu reprehendit duab⁹ rõnib⁹. Prima est illa si oẽs liberti petere potuerũt. qre supstes tñ põt trãsmittere ꝛ nõ ceteri.q.d.nulla rõne.ꝛ si oẽs trãsmittere possũt Scda reprehensio sumit ex ipsi⁹ marcelli dicto vbi dixit si hꝰs nulli restituit ꝛ nõ eligit in cõtinẽti quos libertos vult contiuo oẽs hñt petitionẽ.male ḡ dixit q⁹ vn⁹ tñ transmittat ad hꝰdẽ suũ.vltia occasiõe reprehẽsiõis tertij dicti marcelli que ẽ in fine legis:adijcit sil'is cãus in.l.seqnti ꝛ dicit si hẽde differente eligere ficqz liberti petitionẽ hñt.ꝛ alicq ex libertis sunt absentes ꝛ pntes petãt fideicõmissuz vocari debẽt absentes p iudicẽ vt sciat an velit petere.ꝛ oz eis certũ temp⁹ dari intra qõ veniãt.ꝛ si nõ veniãt infra illõ tps nõ audient postea.

Scui⁹ in suo. Cũ nudã ꝓpetatẽ in suo stitho hꝰz ꝛ tu vsufructũ te fructuariũ hꝰdẽ instituit ꝛ dictũ suũ alij sub ꝺditiõe legauit.ꝛ sic pẽdẽte cõditiõe exite dño fui apud te heredẽ.extinct⁹ est vsufruct⁹ tuus.postea adueniẽte cõditiõe legati.legatari⁹ petit a te suũ p dictũ ꝛ plenã ei⁹ ꝓprietatẽ. tu hẽs vis eũ exceptõe repellere ex eo q⁹ ipse legatari⁹ nõ pmittit sibi restituẽ vsufructũ in dicto suo.certe nõ põt eũ repellẽ.

Si illud. Si lego tibi stichũ aut pamphilũ vnũ est legatũ.ꝛ idẽ est si lego tibi stichũ si nauis ex asia venerit.ꝛ si nõ venerit lego tibi pãphilũ.ꝛ idẽ est si sub ɔrijs cõditiõib⁹ lego diuersas res a diuersis psonis hꝰdũ.ꝛ diuersis psonis legatarioz de quo lra plane exemplũ ponit.

Cum patron⁹. Libert⁹ instituit patronũ suũ hꝰdẽ in ea parte suoz bonoz liberti quã lex dat ipi patrono ꝛ eum patronũ de fideicõmisso alicui dando ḡuauit.certe non cogitur patron⁹ illud pstare.si qd si patron⁹ repudiet dictã ptem in qua eũ instituit libert⁹ ꝛ sic accrescat cohẽrdi suo.nũqd coheres tenebit pstare fideicõmissuz pdictũ a patrono relictuz ꝛ oz q⁹ sic.ꝛ reddit rõ in lra.

Elius pater. Hec lex tres cãus ponit. Prim⁹ est qñ legatũ est in cãm caduci vt qz ille qui debebat hꝰe legatũ ꝛ alij dare:decessit post testũ adhuc viuo testatore quo cãu legatũ redit ad hẽdẽ cũ suo honore. Scds cãus est qñ ab vno ɔ hẽrdib⁹ ꝓprio noie ei⁹ expsso legatũ relinqtur quo cãu si ille hẽs nõ existat ille cui portio sua accreuit nõ pstat legatum. Tert⁹ cãus dicit idẽ qd scds si de filio cui accreuit portio coheredis spãliter loqtur ne quis credat q⁹ in filio aliud sit qm in alio hꝰde qsi ipe tantã debeat affectionẽ patri vt oio debeat suã volũtatez adimplere.

Quidã. Rei publice cuiusdaz ciuitatis ita legauit. lego ei ad reficiendũ talẽ viã ꝛ eã noiauit.nõ tñ noiauit, certã sũmã in legato.certe valet legatũ fauore rei publice licz sit incertuz ꝛ tantã dabit heres me⁹ pecuniã dicte rei publice:quãta sufficiet ad dictã viã reficiendã.nisi forte nimis magna summa eẽt necessaria ad viã reficiẽdã vel nõ erat nimis magna. sed cũ facultates mee testatoris nõ erãt sufficiẽtes ad cõmode soluendã summã necessariã vie q⁹ in his duob⁹ casib⁹ oz psumi me testatorẽ voluisse tantã summã dari quãta eẽt necessaria vie, vnde iudex tunc debet extimare quãtã soluat heres videdo quãtitatẽ patrimonij mei.

Si quis quos. Quidã minoz.xx.an.cum suos suos nõ posset manumittere ꝓpter legẽ elieiscẽtiã legauit eos titio.vt eos manumitteret.certe nõ valet legatũ ꝛ ideo legatarius eos mãumittere nõ poterit.

Omnia. Legaui titio equũ meum pure:tũc certe petere pot cũ hẽs me⁹ adiuerit hẽditatẽ meaz. Scdo dicit legaui tibi fundũ sub cõditiõe.pendẽte cõditiõe tu intrasti in possessionẽ fundi tua auctoritate.ꝛ fruct⁹ pcepisti.certe heres me⁹ põt a te vẽdicare fundũ ꝛ fruct⁹. Tertio dicit legaui tibi fundũ cornelianũ cũ oĩb⁹ reb⁹ q erãt in eodẽ fundo.certe mancipia q sunt in fundo cõtinent in legato.

Cum ita. Ita dixit testatoz lego titio quicqd in horreo meo erit cũ moriar.titi⁹ posuit me viuente testatore quasdam res in horreo q nõ erãt sibi legate.posuit dico ad b vt cõtinent in legato.certe nõ cõtinebũtur. Scdo dicit.legaui tibi.x ꝛ rogaui te vt alij restitueres.postea cedẽte die legati legatarius decessit.certe hꝰs legatarij ad fideicõmissuz tenet. Tertio dicit legaui tibi certã spẽz puta equũ meũ brunũ ꝛ fine dolo heredis nõ inuenitur in hꝰditate.certe nõ põt petere legatari⁹ legatũ. Quarto dicit titi⁹ faciẽs testũ familie sue fideicõmissuz reliquit:dixit tñ de quibusdã de familia q volebat eos ad fideicõmissuz admitti p puta titiũ ꝛ seiũ ꝛ gaiũ q erãt agnatis ipius ꝛ forte nõ de primioz⁹.certe ipi debẽt pus admitti ad fideicõmissuz.ḡ aũt deficientib⁹ admittent hij q de familia fuerũt tpe mortis testatoris vt tñ ipi p admittant qui sunt in ḡdu ꝓximiori.ꝛ b nisi defunct⁹ dixerit aliquos p admittẽdos q erãt in ḡdu vltiori.

Legatoz. Legatarij debẽt cõuenire hẽrdes ꝓ ptib⁹ hereditarijs ꝛ vn⁹ hẽs nõ oz ꝓ altero teneri. Scdo dicit titi⁹ instituit sibi quatuoz heredes ꝛ a duob⁹ legata reliqt postea fecit codicillos in quib⁹ reliqt alia legata ab hꝰdib⁹ ꝛ dixit precipio q hꝰdes mei indistincte legata pstent legatarijs ꝛ istos codicillos misit oĩbus hẽrdib⁹ cũ essent absentes. qritur vtrũ legata in codicillis data ab hẽrdib⁹ indistincte debeãt pstari ab oĩbus hꝰdib⁹.an vno ab illis duob⁹ solũ q honorati fuerũt in testõ ꝛ dicit q⁹ illi soli debent pstare legata oĩa:ꝛ sic per pcedentia determinãtur sequẽtia

Itia. Titia instituit sibi hẽrdes meuiã ꝛ semproniũ filios suos ex equis ptib⁹.postea fecit codicillos ꝛ in eis dixit peto a te filia mea meuia vt stichũ suũ tuũ manumittas cũ legauero tibi.x.suos.ꝛ postea decessit hec titia ꝛ nõ legauit ei dictos.x.suos. qro nũquid meuia possit petere dictos suos ꝓpter vba testatricis.ꝛ nũquid teneat suũ stichũ mãumittẽ ꝛ oz q⁹ nõ tenetur:nec põt Lutius. Luti⁹ titi⁹ instituit sibi hẽrdes octauianã.ꝛ octauianũ filios suos.ꝛ postea ita dixit volo te octauianã a te ipa accipe talẽ meũ fundũ ꝛ volo te octauianũ a te ipo accipe talẽ aliũ meũ fundũ.nũquid quilibet eoz poterit hꝰe totũ fundũ sibi plegatũ.vt ptez heat iure hereditario ꝛ aliã ptẽ iure plegatiõis a coherede.an vo oportz q filia soluat cohẽrdi suo ꝓ pte sua pciũ fundi.vt sic heat totũ.ꝛ idẽ sit in filio ꝛ tñdet q⁹ quilibz hẽbit integrũ suũ plegatũ.vt dictũ est. Lutia titia. Lutia ab intestato decedẽs reliquit duo titij quẽdã domũ.ea mortua filij qui sunt ei hꝰdes diuiserũt hẽrditatẽ ꝛ etiã domũ pdictã inter se.ꝛ titi⁹ pdict⁹ dñs fui pdicti fuit testis illi diuisiõi ꝛ nõ ɔ dixit diuisiõi pdicte dom⁹.certe nõ amittit ꝓpter b legatũ dom⁹ ꝓ suũ sibi acquisitũ. Gaius. Gaius iuit ad standũ in domũ vxoris sue et portauit secũ quasdã suas res ꝛ ibi decessit facto testõ i quo instituit vxorẽ suã hẽrdẽ cũ quibusdã alijs. ꝛ ita dixit. sciant hẽrdes mei nullã pecuniã penes vxorẽ meã ee nec aliud q̃cq̃ iõq̃ hoc noie eã inquietari volo.certe nisi mulier ꝓbet marito id dixisse dicta vba in testõ q⁹ volebat eã hꝰe pcipuã ꝛ añ ptẽ oĩa q⁹ portauit marit⁹ i domũ sue vxoris nõ hẽbit mulier ea pcipua.imo cõicabit coheredib⁹ suis. Si ea. Liberto meo legaui.x.si a filijs meis nõ recederet me mortuo tutor filioz meoz nõ pmittit libertũ stare cũ dictis filijs meis.habebit certe liber⁹ legatũ q⁹ p eũ non remanet. Quiin vita. So.mrimonio inter filiã meã ꝛ maritũ suũ. egi in vita dicta filia mea actione de dote ɔ generũ meũ quõdã ꝛ exegi dotez

postea ex hẽr dauí filiã p̃dictã ⁊ filiũ meuz mihi hẽr dẽ ínstituí ⁊ legauí dicte filie cẽtuz vt ea ĩ dotẽ hẽat. certe ꝓpter ꝫ legatũ nõ amittit act. de dote filia ꝺ maritũ suũ quondã. sz nõ oz ꝺsequi totũ legatũ a fratre suo. ⁊ totã dotẽ a marito: sz si dos est maioꝛ q̃ legatum ⁊ illã vult petere a marito suo quondaz nõ petet a frẽ legatũ. si aũt plus sit in legato q̃ in dote. ⁊ vlt legatũ petere nõ admittet nisi in eo qõ excedet dotis q̃tita tẽ ⁊ postea rõnẽ reddit. ¶ Luti⁹. Luti⁹ titi⁹ instituit sibi hẽr des titianũ ⁊ paulianã filios suos ⁊ titianũ ĩ octo vncíjs pone. ⁊ paulianã in quatuoꝛ ⁊ inf alia ꝟba q̃ dixit. ita dixit volo q̃ titian⁹ p̃stet oĩa legata q̃ reliquí ⁊ postea dixit peto a te pauliana vt nõ ĩascaris ex eo q̃ plus dedí titiano q̃ tibi. qz tu scis eũ magna onera sustentaturũ ⁊ legata q̃. s̃. reliq̃ p̃stanturũ. certe ꝓpt ista ꝟba qz tu scis ⁊c. nõ ꝺz titian⁹ soluere credítoꝛib⁹ solus: sed legata ꝺz bñ p̃stare solus ¶ Titia. Titia gaio seio nupsit ⁊ ei in dotẽ dedit p̃dia ⁊ ptẽ castelli nucleoꝛũ ⁊ multa alia. ⁊ ex eo postea filiã habuit ⁊ ab ĩtestato decedẽs h̃ titia ita dixit filie gaiũ seiũ ꝯmẽdo tibi o filia ⁊ volo q̃ des ei oĩa q̃ ei in dotẽ dedi. vt inde hẽat vitã suã ⁊ rogo te q̃ non molestes eũ ĩ p̃dictis. qz cũm p̃dia tua ⁊ filioꝛ tuoꝛ post moꝛtem dicti mei viri. ⁊ postea multa alia eidẽ viro legauit. vt habeat ea q̃diu viuet. moꝛtua hac titia marit⁹ su⁹ p̃dict⁹ habuit oĩa p̃dicta ⁊ donec vixit tenuit. ⁊ postea moꝛtu⁹ est. petit filia p̃dicta ab hẽr dib⁹ dicti viri oẽs illas res quas relic̃t ei titia tanq̃ ex fideicõ. ꝓpter illa ꝟba q̃ dixit titia. cũm essẽ post moꝛtez ei⁹ tua o filia ⁊ filioꝛ meoꝛ ⁊c. certe bene potest hoc facere. ⁊ hoc dicit.

¶ Legatis. Uxoꝛí mee legauí oĩa q̃ pauerã ꝓpter eã. certe nõ cõtinent ea q̃ parauí ꝓ me. ⁊ ꝓ ea. Scõa dicit q̃d est legatũ. ⁊ plane. Tertia dicit si dedí suo meo libertatẽ in testõ ínuliter ⁊ eũ postea legẽ alicuí ꝑualet legatũ. Quarta dicit legauí tibi fuũ. ipe suus acq̃siuit aliq̃d aĩ aditã hr̃ditatẽ meã certe hẽr ditatí acq̃rit. Quinta dicit. si lego tibi aream ⁊ postea suppono ei edificiũ legatarí⁹. s. tu vtũq; hẽbit. Sexta dicit. titi⁹ legauit duob⁹ meis fuis fundũ. ego repudiauí legatum ex psona vni⁹ fuoꝛ: certe ex alteri⁹ fui psona possuz totũ hr̃e legatũ. qz accrescit vna ps alteri. ⁊ idẽ est in b̃ alio cãu legauit titi⁹ fundũ suo meo ꝓꝓrio ⁊ alij suo q̃ erat sempꝛonij. vñ duo fuí duoꝛ dñoꝛ sint cõiuncti in legato ⁊ sic hz locũ hic ius accrescẽdi. ⁊ sic nõ obstat ꝺrũ. s̃. e. ⁊ ꝑculo.

¶ Mevio. Ita dixit testatoꝛ. lego meuio ptẽ dimidiã fundi seiani. seio lego eandẽ ptẽ dicti fundi. eũdẽ fundũ lego titio: ⁊ ita oẽs eos cõiunxit re. ⁊ ꝟbis disiunxit. ⁊ titi⁹ ꝺz hr̃e ĩ fundo dimidiã ⁊ meui⁹ ⁊ sei⁹ aliã dimidiã: sei⁹ postea decessit aĩ diẽ legati cedẽtez ⁊ sic ps sua ꝺz accrescere cũ legatarijs ⁊ nõ trãsire ad hẽr des suos seij. sicut g̃ titi⁹ habuit pl⁹ ĩ legato q̃ meui⁹. ita nunc hẽat plusq̃ meuius in pte seij q̃ eis accrescit. ¶ Me. Gaius instituit me suũ hẽr dẽ ⁊ a me legauit vxoꝛí mee titie q̃cquid ꝓpter eã ad me puenit. ipa nũc agit ꝺ me ꝓ legatoꝛ: ego volo ei tũ mín⁹ dare ꝺ legato q̃ tũ expẽdí necio ín dote que ab ea ad me puenit. q̃ expẽsa solet minuere dotẽ ipo iure. certe nõ possuz. qz dicta ꝟba q̃cquid ꝓpter ⁊c. ponũ tur loco taxationis a testatoꝛe vt nõ possit mín⁹ dari. sec⁹ si legasset a me herede vxoꝛí mee dotẽ: qz tũc viꝺz legare ei illud qõ actione põt mulier cõsequi. vñ dictas expensas bñ possuz detrahere. ⁊ qõ distinxí. ín extraneo ídez distinguo in marito vxoꝛí legante.

¶ Cm ei qui. Filio meo naturali qui nõ põt̃ cape a me ni si vnã vntiã filijs legitimis exãtib⁹ legauí. iij. vncias de hereditate mea ⁊ rogauí eũ q̃ alijs restitueret. certe cũ alij debeat restituere totũ ꝺz hr̃e. nõ essẽ viꝺz capere illud.

¶ Ita relictũ. Instituí. iij. hẽr des ⁊ ita dixí postea q̃tũ hr̃s me⁹ hẽbit tũ volo dari. certe hec indefinita vniuersali equipollet. vt. s. q̃tũ oẽs hñt teneant̃ stícho dare. secus si ita dixissez q̃tũ vn⁹ heres hẽbit tũ stícho hr̃des meos dare volo. qz tũc q̃tũ hz vn⁹ hẽr dũ tũ debẽt ínter oẽs hẽr des stícho dare. sz q̃d si hẽr des diuersas ptes hñt. certe tũc ptẽ illi⁹ heredis qui mínoꝛẽ ptẽ hz ínter oẽs heredes habunt stícho. ¶ Legasus. Reliquí cuidã fideicõmissuz post. x. annos ei p̃stãdũ trãsiuerũt. x. anni. vñ ipe petit fideicõmissum cũ fructibus medio tpe ab hẽr de ꝓceptis. q̃rit̃ nunq̃d fruct⁹ hr̃e dẽat ⁊ ꝺistinguit̃ aut tps ꝺlatũ est in fideicõmisso p̃tãdo gratia hẽr dis. ⁊ tũc nõ tenebit̃ hẽr s ad fruct⁹ nisi ego testatoꝛ noĩatim dixissez vt hẽr s p̃stet. aut gr̃a legatarij ⁊ fideicõmissarij. ⁊ tũc tenebit̃ ad fruct⁹. ⁊ de b̃ vltio ponit exemplum. ¶ Si ita scripserit. Instituí mihi hr̃dẽ ⁊ ita dixí decẽ aut. xx. hr̃s meus dato titio. hr̃s vult soluere decẽ ⁊ nõ. xx. certe bñ audit̃. qz ei⁹ est electio. ⁊ qõ dixí in q̃titate idẽ est in tpe.

¶ Ipluribus. Instituí mihi tres hẽr des ⁊ dixí hẽr s me⁹ det titio. v. aureos. certe hec indefinita equipollet vniuersali vt oẽs hr̃des ad illa. v. teneãt̃ ¶ Si ita. Instituí mihi duos hẽr des. s. lutiũ titiũ ⁊ publiũ meuiũ. ⁊ ita dixí luti⁹ titi⁹ heres me⁹ det stícho. v. aureos. publi⁹ meui⁹ det eidez stícho. v. aureos. petit stíchus ab vno eoꝛ. v. ⁊ ab alio alia. v. certe bñ põt nisi luti⁹ titi⁹ hr̃s a quo fuit p̃ legatũ. ꝓbet legatũ eẽ postea ⁊ coherede suo cã adímẽdi legatũ a se relictũ. ⁊ b̃ dicit.

¶ Ita fit. Ita dixit testatoꝛ do filiab⁹ meis centũ aureos nunq̃d eẽ viꝺz legatũ etiã masculis. ⁊ ꝺz q̃ nõ. qz sub femino nõ cõtinet̃ masculinũ. sz eõrio fic. ¶ Si sub cõditõe aliq̃d fuit mihi legatũ sub cõditiõe vel ex diẽ. certe ínteri repudiare nõ possum. ¶ Si pater. Ita dixit testatoꝛ tibi lego x. aureos cũ nupserit. ipa aũt erat nupta tpe testi. ⁊ petit legatũ. nũquid põt. ⁊ certe sic. si testatoꝛ ignorabat eã eẽ nuptã. si aũt sciebat nõ hẽbit nisi scõo nubat. ⁊ b̃ dicit.

¶ Ita scripsisset. Luti⁹ titi⁹ debebat mihi q̃dã facere et ꝺare pure. q̃dã sub condict. ⁊ quedã in diẽ. ego in testõ meo ita dixi. q̃cq̃d oportet lutiũ titiũ mihi dare ⁊ facere lego sempꝛonio. certe nõ cõtinet̃ in legato ea pecunia cui⁹ dies nõ dũ venerat me testatoꝛe moriẽte ⁊ b̃ euenerit ꝓpter dictũ bñ oportet. sz bñ cõtineret̃ in legato dicta pecunia si ita dixisset lego sempꝛonio q̃cquid pñs in diẽ ve lutiũ titiũ mihi dare facere oportet.

¶ Empꝛom⁹. Titius fecit testm̃ ⁊ exemplat⁹ fuit tenoꝛ testamẽti in duab⁹ cartis. ⁊ in vna carta inuenit̃ legatũ titio. c. in alia q̃nquaginta. certe nõ ꝺz hr̃e titi⁹ nisi vnũ de illis legatis. ⁊ quidẽ minimũ.

¶ Titius. Titia dedit mihi in dotẽ mancipia extímata. c. ego postea feci testm̃. ⁊ ita dixi do electionẽ vxoꝛi mee vt accipiat ab hẽr de meo vel vult ipa mãcipia q̃ extãt vel vult. c. quib⁹ extimata fuerũt mãcipia. ipa vult postea mãcipia. ⁊ eorũ part⁹. certe nõ põt hr̃e nisi mãcipia. ¶ Bonoꝛ. Quedaz furiosuz vel dementẽ mihi hẽr dẽ instituí ⁊ legata ab eo relíqui. curatoꝛ ei⁹ accepit noie ei⁹ bonoꝛ possessionẽ. certe legatarij possunt petere a curatoꝛe legata. debẽt tñ ei cauere q̃ si hẽr ditas fuerit ei curatoꝛi euicta restituet̃ ei legata ei soluta per eũ curatorẽ.

¶ Mortuo. Legauí tibi bouẽ ⁊ aĩ diẽ legati cedentẽ moꝛtuus ẽ bos nõ hẽbis tu legatarí⁹ nisi coꝛũ vel carẽ. ¶ Si titio. In ciuitate romana est qõdaz gen⁹ mensure in qua frumentũ ibi mẽsurat̃ ⁊ vocat̃ thessera frumẽtaria. ⁊ nõ est alibi illa mensura. quidã g̃ roman⁹ mihi bonoñ. thesserã frumẽtaria legauit. ⁊ ita est mihi inutile legatũ ⁊ viꝺz q̃i nõ possem pere cũ bononie non mẽsuret̃ frumentũ cũ tali mensura. q̃rit̃ vtrũ valeat legatũ. ⁊ viꝺz q̃ nõ. q̃i sub cõditiõe reliquerit testatoꝛ si cẽt mihi vtilis ad mẽsurãdũ. sz ꝺz q̃ valz legatũ ꝺabit̃ extimatio sicut daret̃ extimatio militie si mihi cẽt legata militia ⁊ eã cape nõ possez ꝓpt̃ vitiũ pſone mee. ¶ Labeo. Aut legatarí⁹ solus nõ hz cõmertiũ rei sibi legate. nõ hz ꝺz coꝛ ꝓpter suũ delictũ. aut hẽr s solus nõ hz cõmertiũ rei a se legate. nõ hz ꝺico quacũq; ex cã. ꝑ cãu nihil valet legatũ. scõ sic vt ipa res vel eius extimatio ꝺet̃.

¶ Thẽr dib⁹. Sicut hẽr dib⁹ meis possum substituere alios ita legatarios ⁊ illos quib⁹ moꝛtus cã dono possum substituere.

¶ Titius. Titi⁹ debebat mihi stichũ aut. x. ⁊ sic erat sua electio. ego legauí tibi dictũ stichũ. postea titi⁹ debitoꝛ soluit heredi meo. x. ⁊ ita ẽ liberat⁹ a stícho. certe extinguit̃ legatus de stícho. sed retẽto eodẽ themate. si alij stichũ legauí. alij deẽ. ⁊ titi⁹ debitoꝛ electionẽ hñs soluat hr̃di meo. x. valz legatũ de. x. ⁊ extinguit̃ legatũ stichi ⁊ si soluat stichũ hr̃di valz le

gatū stichi. ꝛ ex tiguīr legatū ō. x. ꝛ b̄ dicit ¶ Cū ita. Titi⁹ mihi. c. dēbat. ego feci testū. ꝛ ita dixi q̄tā pecuniā hr̄s me⁹ exegerit a titio tantā det meuio. certe legatari⁹ meus pōt agere ō hr̄dē meū vt her̄s p̄stet ei actōes ō titiū. nō em̄ iudicatur legatū cōditiōale: qz tūc nō possz agere legatari⁹ nisi her̄s exegisset pecuniam a titio.

§ Ita quis. Ita dixit testator lego titio tū q̄tū pōt capere fm leges. vel ita lego titio tū. q̄tū ei dare possuz fm leges. certe etiā si tūc nō pōt capere si tū poterit capere tpe ꝓceden te illud qō poterit capere viōz ei relictū. ¶ Is cui. Tertiā ptē hr̄ditatis mee legaui titio cū liberos habuerit ip̄e titi⁹ adoptauit filios suos quosdā vt conseq̄ possint legatū. certe nihil valet ei vt legatū habere possit.

¶ Oportet. Legaui titio decē vel instituī eū hr̄dē. certe vtrū capere possit her̄ditatē vel legatū vel nō possit debem⁹ inspicere illud tp̄s quo possit ad eū ptinere her̄ditas vl̄ legatū. ꝛ si tūc est capax hēbit etiā si ꝑius nō fuit capax. si aūt tunc nō sit capax illō nō hēbit etiā si ꝑius fuit capax. illō aūt tp̄ūs est qñ moriōr ego testator

¶ Cum ab vno. Tres her̄des mihi instituī ꝛ vxori mee aqua. c. in dotē habuerā legaui fundū in recōpēsatiōnē dotis ab vno solo de her̄dib⁹. vñ ipa hz electionē vtrū petat dotez vel legatū. vult ipsa nūc dotē. q̄ro vtrū solus her̄s legato gꝫuat⁹ debeat p̄stare ei dotē. an ꝙ oēs her̄des. ꝛ ōr q̄ ille solus ꝛ si dos est plusq̄ legatū ad illud pl⁹ cū alijs cōiter teneb̄ir. ꝛ idē est si eā hr̄dē instituī aio cōpēsandi ei dotē. ꝛ ei substitutū dedi. nā si repudiet her̄ditatē ꝛ dotē suā poti⁹ hr̄e velit dabit̄ ei actio de dote ꝫ substitutū suū. Hz pone in p̄ cāu huⁱ⁹. l. q. ab illo her̄de q̄ fuit grauat⁹ de legato vxori dādo. fuerūt etiā alijs legata relicta. ꝛ tot q̄ soluta p eū vxori dote ꝛ alijs legatis solutis. si remanet ei q̄rta ps sue ptis her̄ditatis. nūquid poterit detrahere de alijs legatis falcidiā ꝛ vidētis. q̄ nō. qz noīe duoꝝ suoꝝ coh̄dū ip̄e soluit vxori duas ptes dotis: ḡ ipi videnť soluere. si ipi soluere videt̄ur: ḡ vidētur solvere tū tertiā. vñ nō hz locū lex falcidia. hz ver⁹ est vt detrahere possit fal. ꝛ totā dotē in suo ere alieno cōputare cū ipse solus eā soluat. vt dictū est.

§ Ji cui. Fundū valentē. c. legaui titio si titi⁹ daret alicui. cuiq̄d valet legatū ꝛ certe sic. si legatarij interest aliquo mō dictū fundū hr̄e. puta qz erat vicin⁹ alijs ei⁹ fundis vl̄ alijs modis interest ei⁹. alias nō valeret.

§ Mihi ꝛ titio. Mihi ꝛ titio legauit sei⁹ fundū ꝛ titius die legati cedēte moriēs instituit me her̄dē. ego aūt meā vel hr̄ditariā ptē repudiaui: certe illā ptē quā repudiaui ñ hēbo tā q̄ mee p̄sone debitā. hz hēam eā. qz accrescit alteri pti quā nō repudiaui. ¶ Si ex hr̄de. Titi⁹ instituit sibi her̄dē seiū nō capacē p⁹ ea gai⁹ fecē testū ꝛ fuo hr̄ditario titij legauit. c. certe ꝓpt dictū fundū acquirit̄ legatū her̄ditati titij q̄ iacet ꝛ p cōsequēs illi qui postea her̄s extitent si totū pōt capere al̄ ptinet ad eū p ea ptē quā capere pōt ꝛ supfluū ad heredes titij veniē tes ab intestato. ꝛ si nil capere pōt totū hēbūt legatarij.

¶ Quod ꝓncipi. Legaui impatori. c. ꝛ ip̄e decessit añ diez legati cedentē. i. añ moriē meā. certe ad sequētē impatorez transmittit. sec⁹ aūt eēt in augusta cui legatum esset. ꝛ hoc dicit lex sequēs. Tertia dicit legaui tibi fundū tu vis habere medietatez tū. certe nō potes.

§ Ji mihi. Titi⁹ legauit mihi pure fundū sempronianū ꝛ eundē sub cōditiōe fuo meo legauit ꝛ ita nisi repudiarē acq̄situs ē mihi tot⁹. s. ꝓpter me medietatē ꝛ ꝓpter fuū meū alia medietas. ego repudiaui meā medietatē ꝛ aduenīēte cōditione sub qua legatū fuit fuo meo. volo hr̄e ptē quā hēo ꝓpter fuū. certe inspecta mea ꝑsona defecit ps mea. hz inspecta ptequā nō repudiaui dz accrescere ps quā repudiaui totū dz eē legatū meū. ꝛ b̄ est ꝛius ꝛ equi⁹ ꝛ idē est in re legata duobus heis fuis cū ptē p vnū acq̄sitū repudiaui ꝛ aliā nō.

¶ Julianus. Instituī mihi her̄dē filiū meū ꝛ legaui seio. x ꝛ rogaui seiū vt dicta. x. daret titio sub cōditiōe. si nauis ex asia venerit pēdente cōditiōe. titi⁹ decessit. ꝛ ita anteq̄ dies fideicōmissi cederet. quare defecit in ei⁹ ꝑsonā fideicō. certe nō recidit ad her̄dē. hz seius retinebit.

§ Jtitio. Seius hñs in bonis. xl. instituit sibi her̄dē titiū ꝛ meuiū ꝛ a titio. cc. legauit. ꝛ postea dixit q̄sq̄s mihi heres erit de gaio. c. meu⁹ postea her̄ditatē repudiauit. ꝛ ita titi⁹ hz eā totā. certe oia trecēta soluet titi⁹ legatarijs.

¶ Julian⁹. Cū duos ab intestato heredes hr̄e sperarē ab vno eoꝝ fideicōmissuz titio reliq̄ i codicillis me mortuo grauat⁹ fideicōmisso repudiauit suā ptē her̄ditatis. ꝛ sic accreuit coheredi suo. nūquid coh̄s tenet̄ p̄stare titio dictū fideicōmissuz ꝛ iulian⁹ dixit q̄ nō. ꝛ male. vñ sile est aūt qñ teneat̄ sicut substitut⁹ tenet̄ p̄stare legata relicta ab instituto.

§ Jalienus. Seruū titij her̄dē instituī ꝛ a titio dño reliq̄ fideicōmissuz sempronio certe bñ tenet̄ dñs si p fuū est factus heres. alias nō. puta qz dictū fuū añ aditā hereditatē manumisit ꝛ liber fact⁹ adierit her̄ditatē. sed nūquid hoc cāu ille liber fact⁹ tenet̄ ꝛ fm vigorē nō. qz nō fuit rogat⁹ de fideicōmisso p̄stando. sed de equitate bene tenet̄. qz emolumētuz her̄ditatis hz. ꝛ hoc dicit.

§ Jheres. Jnstituī mihi her̄dē ꝛ tibi legaui fundū heres ignorās fundū tibi legatū eū vēdidit ꝛ pecuniā cōsumpsit in meū fun⁹. certe tenet̄ legatario act. in factū. vt de hoc ꝑseruet eū indēnē. nō aūt tenet̄ actione ad exhibendū.

¶ Cum ꝓponebat̄. Filiū meū impuberē instituī mihi her̄dē ꝛ ei pupillariť substituī titiū ꝛ sempronium ꝛ eosdē adinuicē substituī: postea dixi si nō eritis her̄des filij mei ei⁹ fideicommitto vt vobis det fundū sempronianū ꝛ i eo fundo vos adinuicē substituo ꝛ oīa hec scripsit tabellio p̄ter substitutiones in fundo factā ꝛ illā dimisit. qz nō fuit recordat⁹. postea dict⁹ pupill⁹ excessit pupillarē etatē. sicq̄ euanuit substitutio ꝛ solū fundū pubes fact⁹ dicto titio ꝛ sempronio. titi⁹ postea decessit sine filijs venit semproni⁹ ꝛ q̄rit vtrū possit petere ptem fundi ex substitutiōe que fuit dicta nō tū scripta. ꝛ ōr ei q̄ sic. dū mō ꝓbet eā esse dictā.

¶ Peculiū. Legaui tibi peculiū quoddā certe si minuā aliquas res tū ō eo min⁹ hēbis. si adiūgā tū plus hēbis. ꝛ idē est si lego tibi familiā fuoꝝ vl̄ pedissequas meas q̄ lectos facere sciūt. ¶ Quid si legā tibi quadrigā ꝛ vn⁹ de equis postea mortu⁹ est. certe extinguit̄ legatū. hz q̄d si eo mortuo alius equū adiūgā debeb̄ quadriga. ¶ Titio. Titio legaui stichū fuuz meū ꝛ rogaui eū titiū vt post mortē suā titij eidē det libertatē certe si heres me⁹ adeat hereditatē valet legatū stichi titio a me relictū ꝛ etiā libertas post mortē titij. ꝛ idē est si iussi eū eē liberū moriēte titio. ꝛ b̄ cāu statim cū titi⁹ erit in articulo mortis erit liber stich⁹. ꝛ idē est si instituī titiū ex ꝑte ꝛ dictū stichū dicto titio legaui ꝛ libertatē post mortē titij stichο reliqui. nā ꝛ hoc cāu valet legatū ꝛ libertas siue adierit titi⁹ hereditatē siue nō. dū tū coheres ei⁹ adeat. ꝛ hoc dicit.

¶ Cuius. Meu⁹ instituit her̄dē semproniū ꝛ mihi ꝛ titio legauit fundū sub cōditione. ꝛ ita debem⁹ hr̄e quilibet dimidiā. semproni⁹ her̄s instituit sibi heredē gaiū ab eo legauit mihi eundē fundū ꝛ sub eadē cōditōne. modo est qō an ptē tū legatam mihi in p̄ testō possim hr̄e an aliā ꝛ extimationē illi⁹ q̄ iā mihi relicta erat. ꝛ R. q̄ heres meus viōz sensisse tū de alia. ꝛ ita hr̄s her̄dis meus. s. gaius tenet̄ mihi ad aliā ꝛ titio cui ip̄a erat legata dabit extimationē. nā nō erat solutū adhuc a sempronio legatuz mihi ꝛ titio ex testō meus. Jtē debebit mihi illā ptē q̄ mihi erat legata in testō meus q̄ nō erat adhuc soluta vt dictū ē ꝛ ei⁹ extimationē nō debebit iterū ex testō sui testatoris. s. sempronij hr̄dis meus. ꝛ hoc iō qz incredibile viōr vt eadē portio bis eidē debeat̄. ¶ Duobus testis. Meu⁹ hēbat ptē i fundo aliq̄ ꝑm⁹ eā mihi legauit i suo testō ꝛ fil⁹ scōs i suo testō legauit mihi eādē ptē ꝛ ita dixit quilibet testator lego tali ptē meus quā hz in tali fūdo certe soluta pte meus ex vno testō ex alio nō possuz petere qz sublata est obligatio ex vtroꝝ testō p solutionē ei⁹ qō dēbatur. nec renascit̄ postea licet alienū mihi solutū. sec⁹ si ꝑm⁹ in suo testō legauit mihi ptē fundi simpl⁹ ꝛ fil⁹ scōs. hoc nō additō q̄ meus est. qz tunc hz ps meus mihi fuerat soluta quā. s. hēbat p indiuiso ex testō ꝑmi. nō ꝓpter hoc est liberat⁹ hr̄s scōi. cū nō possit dicere ꝙ illud qō mihi debebat: fuerit mihi solutū qz tenebat̄ mihi ad ptē simpl⁹ nō ad ptē meus. ꝛ plus

dicit q̄ si alienauero ptē solutā mihi p indiuiso: illa eadē po terit mihi solui. Postea rñdet tacite obiectioni q̄ sibi posset fieri. diceret em̄ quis ergo due lucratiue cause in eandē rē cō/ currūt qō esse nō debet. sz rñdet qz nō cōcurrūt in eādē rē que ad oculū possit demōstrari de qua regula intelligi vñ eadez ps dr esse soluta quo ad iuris intellectū nō quo ad oculuz qz iurꝭ intellectu nō dr dñiuz eiusdē fundi. i. certe ptis fundi ha buisse legatari⁹ qui alienauit z hers q̄ non ei soluit z hoc qñ pars erat indiuisa. si diuisa eēt ea que soluta fuit mihi legata rio ex testō p̄mi z alienata fuit postea a me illa ps non posset mihi solui ex testō scdi. qz iam posset ostendi res in qua cōcur rūt due cāe lucratiue. vt. j. de v̄. sig. recte. §. quint⁹. ita ergo est q̄ eadez ps indiuisa pōt solui ex testō duoz q̄ ps fuit legata simplr. sec⁹ aūt est qñ hō legat mihi in testō duoz qz si solut⁹ fuit mihi stich⁹ ex testō vni⁹: ex alio nō pōt mihi solui ille idē z idē in stipulatiōe. nā si duo p̄miserūt mihi hoiem z vn⁹ sol uit stichū alijs eundē soluere nō pōt. z reddit rōnez quare qz vbi soluit stich⁹ ex legato vel stipulatōe ille vidr abinitio de bit⁹ z hoc dicit ibi hois essi cē. z subaudi vt fit bona rō z ad oculū pōt demōstrari res in qua due cāe lucratiue cōcurrūt si alius eūdē solueret qō cē nō dz. vñ sicut ille qui p̄mittit hoiez nō pōt illū qui tpe stipulatōis est stipulatoris soluere: ita nec illū qui postea fact⁹ est suus sz alien aret. ¶ In fundo. In te/ stamēto meo legaui tibi fundū z hꝰs me⁹ nō iussu meo sz suo arbitrio sepeliuit in eo mortuū. z sic alienat⁹ vidr. qz incipit i nulli⁹ bonis eē: petit legatari⁹ extimationē fundi. certe dz ex/ timari fund⁹ fm qō valebat anteq̄ fieret religiosus valebat em̄ nō plus añ. Quid si heres me⁹ soluat legatario dictū fū dū ita religiosuz factū. certe adhuc potent peti fund⁹ p lega/ tariū. z cōsequet illud in quo deteriorat⁹ est fundus ppter se pulturā. ¶ Cum qui. Instituī mihi plures hēdes in testō z ab vno eoz titio pone legaui meuo fundū z postea feci codi cillos in quib⁹ ḡuaui oēs hꝰdes meos vt darēt eidez meuio eūdē fundū. z anteq̄ codicilli aperirent meui⁹ legatari⁹ egit ꝯ titiū heredē solū in testō grauatū. z fundi legati extimatiōz ab eo consecut⁹ fuit. postea codicilli fuerūt aperti vult meui⁹ legatari⁹ ab oibus hēdib⁹ petere fundū p̄dictū. z ab oibus ei⁹ dñiuum cōsequi. certe bñ pōt hoc facere p: o pte cohereduz illius qui soluit eius extimationē nō aūt p: o parte ipsius sol/ uentis. z est ratio extra lr̄am quare p patre alioz possit dñiuz querere. qz ille hꝰs qui soluit pōt cōdicere ab eo legatario ex timationē legate rei p partib⁹ cohereditū suoz. vt. §. de pact. si cū te ex cā. rō aūt quare nō possit hꝰe dñiuum rei dicte p pte illi⁹ cohēdis qui soluit ei extimationē est in lr̄a. qz si credim⁹ testatorē voluisse sepi⁹ eidē eandē rem legare q̄uis scripserit eā ei i testō. z codicillis sicq̄ vsus fuerit plib⁹ speciēb⁹. sz cre dim⁹ q̄ circa eandē rez locut⁹ fuit sepius. ¶ Fundo legato. Fundū meū in quo titi⁹ vsufr. hēbit tibi legaui. certe nō soluz pp̄rietatē fundi. sz vsufr. ab herede meo petere poteris. Itē si dict⁹ fundus eēt p me obligat⁹ vl eēt ei⁹ alienata possessio p vtraq̄ agetis ō hꝰdē meū. si aūt ille fuitutes debebat alijs dict⁹ fundus: nō tenebit heres eū liberare. puta si debeat fū dus titij fuitutē itineris aqueduct⁹. Sed quid si titi⁹ p̄dict⁹ qui hz dictas fuitutes in fundo meo eū meū fundū mihi legz nūquid valet legatū ad hoc saltē vt videant remisse fuitutes z dr q̄ nō. qz extra rē sunt dicte fuitutes. ¶ Municipib⁹. Instituī mihi heredes municipes alicui⁹ loci z ab eis legaui titio fundū detracto vsufr. nūquid valet legatū z vidr q̄ nō. qz municipes nō vident posse amittere vsufr. vñ legatū ppe tatis vidr inutile semp ab ea vsufr. absente. sz certe nō est ver qz municipes bñ possunt amittere vsufr. nō vtēdo.

Quum ex familia. Hic casus porrigit vsq̄ ad. §. si rem tuā z vsq̄ illuc multas formal qōes. z cāus p̄mi nīsi ta lis est. semproni⁹ instituit hēdē titiū z rogauit eū vt cū moze reī idē heres restitueret fundū cornelianū vni ō familia ip si⁹ testatoris cui vellet idē titi⁹. z ei dedit electionē. certe debz eli gere titi⁹ cui det cū credit se moriturū in breui. z si quid in suo testō leget illi quē elegit dictū fundū iutile est legatū qz ex te/ stamēto sempronij peti pōt. sz nūq̄d dicem⁹ oīno non valere legatū q̄i creditori relictū: an vo dicem⁹ valere ppter hoc q̄ titi⁹ pōt mutare electionē. z sic nō erit creditor ille q̄ pus erat electus. z certe siue duret electio nō poterit ex illo testō i quo datū est ei legatū ab herede petere. sz ex testō sempronij siue aliū ō familia eligat nō poterit p̄m⁹ elect⁹ petere ex testō sem pronij. neq̄ ex testō titij heredis sempronij. z capias ꝟsiculū ita q̄ ficū cē. z legas vsq̄ ad. §. sed si vno. z postea reuertaris ad ꝟsiculū ō falcidia vbi ita q̄rit. nūquid vt hēat locū lex fal cidia in dicto legato vel nō hēat: inspiciem⁹ bona sempronij testatoris. an bona titij heredis qui elegit vnū de familia vt daret dictū fundū fm p̄ceptū sempronij. z certe inspiciem⁹ bo/ na sempronij p̄inde em̄ oia debēt fuari ac si noiatim legasset semproni⁹ dictū fundū illi quē heres postea elegit. z hers nil hīl ei de suo dat. sz semproni⁹ testator. mō vade ad. §. sz si vno z ita ponas ibi casuz. pone eodē cāu retēto q̄ titi⁹ hers vnuz ex familia sempronij instituit sibi heredē z dictū fundū ex/ totū legauit. certe nō vidr volūtati sempronij testatoris satis fecisse. vñ alij de familia illū fundū peteret si ps ei⁹ q̄ institut⁹ est deducer z tanto min⁹ alij petent. Quid si instituit dictus heres duos de familia sempronij z quartā ptē dicti fundi ex/ neo legauit z sic tres ptes fundi in illa hereditate reliq̄t z sic il li duo de familia hēdes instituti ab hꝰde bñt illas tres ptes certe alij de familia nō petent de illis trib⁹ ptib⁹ aliq̄d. sz de quarta exneo p hēdē relicta petent ptes suas. Sed pone q̄ dict⁹ hers sempronij dictū fundū vni de familia semproni⁹ reliq̄t z rogauit vt eū exneo restituat certe si tm̄ illi in alia manu reli quit q̄tū p̄dict⁹ fundus valet. bñ valet fideicōmissuz z nō al⁹. z hec oia locū hñt qñ ita rogauit semproni⁹ testator hēdē suū titiū. vt dixi. in p̄n. l. si aūt dixisset q̄ non exiret de familia sua dict⁹ fundus si q̄dē instituat titi⁹ hers aliquē de familia z ro get eū vt dictū fundū alij det. illū fuddū alij petēt de familia. sed heres instituit⁹ ab herede tenet dare exneo extimationem fundi. sed si heres sempronij nō rogat illū de familia quē in/ stituit vt exneo restituat hēbit fundū. sed cauebit alijs de fa/ milia q̄ ille fundus de familia nō exibit. nec alij p̄stabit. z b vsq̄ ad. §. rogo. vbi ita ponas casum Pone q̄ dict⁹ sempro ni⁹ testator rogauit titiū hꝰdē suū vt dictū fundū vni ex liber tis det cui volet. certe pōt heres eligere cui det z tm̄ nullus ex libertis pōt petere z si añ moriat hꝰs q̄ elegerit: oēs liberti petent fundū vel etiā vn⁹. si vn⁹ tm̄ exīstat. ¶ Si rem tuam. Instituī mihi hēdē titiū z rē suā credēs meā esse: legaui sem proniō. certe bñ valet legatū. q̄uis nō valeat legatū si legem semproniō rē q̄ nō est mea nec heredis z eā credo meam esse. ¶ Si omissa. Si instituo te heredē z rogo te vt hēditatem alij restituas. z rogo p alia ꝟba. certe bñ valet fideicōmissuz z de hoc ponit vnū exemplū. ecce si marit⁹ instituta vxore dix it nō dubito q̄n filijs meis hoc restituas. ꝟba q̄dez hui⁹ ha bent p fideicōmisso z filij possūt fideicōmissuz petere. sz vxor ea q̄ donauit sibi vir nō restituet filijs. nā donatiōes his ver bis nō cōtinent. nisi marit⁹ noiatim eā rogasset. de dictis re/ bus donatis filijs restituendis. quia tūc bene tenet. z hoc di cit cum. l. sequēti.

Dato luti. Volens titio. c. legare ita dixi. peto luti titi vt cōtens sis. c. aureis. bñ valet legatū. idē est si p pte eum heredē instituī z dixi vt. c. aureis esses cōtent⁹ p sua hereditā tis pte que forte valebat ducēta. nā cohēdes sui perēt ab eo totū supfluū. c. aureoz q̄si eis sit relictū fideicōmissuz z idez est si titiū solū hēdē instituī. z dixi postea eū debere esse cōtē tum centū aureis p tota hēditate. nā legitim⁹ me⁹ petet to/ tū supfluū a centū aureis. ¶ Prediū. Si relinquo p̄diū vni de familia heredeo instituto z phibeo ne istud p̄diū alienet ex familiā. z creditores eius hꝰdis illud vēdiderunt cū alijs bonis heredis. secur⁹ est emptor q̄ diu viuit hers. ¶ Da ter. Titia instituit filiū suū impuberē eiq̄ tutorē dedit z fidei tutoris cōmisit. vt si fili⁹ iste decederet ifra q̄rtū decimū annū restitueret illā hereditatē semproniō. certe valet fideicōmissū licet mater filio de iure nō det tutorē. Itē in pfe nō iure tuto/ rē filio suo dante. nā z tūc valet fideicōmissuz a tutore relictū z idē est si a p̄ncipio valuit tutoris datio z postea anihilatuz est. qd̄ pōt euenire trib⁹ modis qui in lr̄a ponūtur. z est rō in oibus supradictis qz vidr relictū fideicōmissum a pupillo z

nō a tutore. ꝛ eadē rōe attenta a tutore qñ filio meo ipsi filio legare nō possum: si nihil lego tutori. ¶ Fratre. Si precipio heredi quē instituo vt domū hereditariā nō alienet ex familiā si hic hr̄s ꝺ faciat alij de familia domū petēt: ꝛ oēs de familia admittent̄. sz pores gradu pus admittunt̄: ꝛ postea infe/riores. ꝛ isti posteriores siue remotiores possunt petere cau/tionē ab illo pore q̄ hz domū vt nō alienet eā ex familiā. ꝛ si exacta nō fuit cautio nō tenet̄ postea cauere: ꝛ interponit̄ h̄ cautio etiā si nullus sit in vltiori gradu: ꝛ filij emācipati ad i/mittunt̄ ad petitionē dicte cautionis.

¶ Operator. Legaui tibi. x. ꝛ rogaui te q̄ ea restitueres titio per fideicōmissum. tu agnouisti legatū: non vis mō exi/gere ab herede sz fideicōmissario dare actōes tuas. certe bñ potes. quid si nō rogaui te legatariū vt totū legatū titio resti/tueres sz ptē ꝛ tu vis ei cedere actiōes ꝺ heredē vsq; ad eā q̄/titatē q̄ continet̄ fideicōmisso ꝛ nō in pl⁹. certe iustū est de side/rio tuo. ꝛ idē est si legatū iam cōsecut⁹ est. ¶ Si centū. Lega/ui tibi. c. ꝛ rogaui te q̄ ducēta meuio restitueres nō teneris i plus q̄ tibi legaueri. sz si legaui tibi. c. ꝛ rogaui te q̄ dares du/centa meuio post biēniū. certe eaten⁹ pstabis meuio vltra. c. quaten⁹ interim habuisti de vsuris ducētuz. ꝛ nō plus: etiā si tu ꝓpter legatū de centū pceptū magnū emolumētū es cōse/cut⁹ ex alio negotio. puta q̄ domū optimā ide emisti: vel eua/sisti aliquā penā in quā incidisses si nō habuisses dicta. c. ꝛ h̄ oīa ꝺa sunt. si legaui tibi q̄titatē. ꝛ rogaui te de q̄titate aliq̄ danda sicut dictū est. si aūt legaui tibi. c. ꝛ rogaui te vt dares meuio domū tuā q̄ valebat ducēta. ꝛ tu agnouisti legatū de centū: bene teneris meuio domū dare. ¶ Cum quidā. Filiū meū ꝛ fratrē meū qui est ei patruus instituit mihi hr̄des ꝓ di/midia pone. ꝛ rogaui dictū meū frēm vt dictū filiū meū insti/tueret heredē ꝓ virili portiōe cū filijs suis cū veniret ad mor/tē ꝛ ita factū est. certe aut mi⁹ vel tm̄ ē in virili portiōe hered̄i/tatis frīs mei quā ꝺz hr̄e fili⁹ meus q̄ ps dimidia hr̄ditatis mee in q̄ frēm meū instituī aut plus. si mi⁹ vel tm̄ nō poterit fili⁹ me⁹ vltra petere de hered̄itate frīs mei. si ꝺo plus sit i dcā virili portiōe q̄ in pte dimidia mee hereditatis quaz frī meo reliq̄ ꝛ tm̄ pcepit dict⁹ frater me⁹ ex dicta mea hered̄itate noīe fructuū q̄ inter meā hereditatē ꝛ ei⁹ fruct⁹ quos pcepit vel p cipere potuit capit tm̄ q̄ tū dicta virilis: bñ pcipiet dictā viri/lez integrā fili⁹ me⁹: alias nō. sed eaten⁹ ex dicta virili hēbit quaten⁹ ps mea hereditatis quā frī meo dedi ꝛ fruct⁹ ei⁹ ca/piunt ꝛ nō plus. q̄ nō ꝺz plus a me onerari frater me⁹ q̄ sit honorat⁹. ꝛ ponit sil'ē ibi nō sec⁹ ꝛc̄. vsq; illud cū aūt ꝛc̄. ibi po/nitur talis cāus. pone q̄ rogaui dictū meū frēm: q̄ quicq̄d ex dicta hereditate mea quā ei reliqui superit ei post mortē suaz restituat dicto meo filio. ꝛ ipe postea vēdit quasdā res de di/cta hered̄itate ꝛ ex pcio alias emit. vel etiā pcū illud soluit cre/ditorib⁹ suis. nunq̄d heres ei⁹ fratris mei tenebit̄ filio meo ad res emptas vel ad pcīū. ꝛ ꝺz q̄ sic. ꝛ b̄ dicit cū dūab⁹. l. se. ꝺ q̄ ex pamphila. Titius legauit mihi illō q̄ nascet̄ ex pamphila ancilla. ego postea emi pāphilā grauidaz ꝛ ipa peperit apō me. ꝛ ita hēo ptū ei⁹ ex cā nō lucratiua. bñ ꝺ potero dictū ptū ex testō petere.

¶ Titio. Legaui tibi. c. ꝛ pfiti die dari tibi pcepi. ꝛ postea i testō subiunxi oīa q̄ legaui volo q̄ progenit̄ soluēda vs/q; ad pascha pone. q̄rit̄ vtrū sit istud tuū legatū de centū pro gatū ꝛ rñ. q̄ progatū vidz. alpheni sñia reprobata q̄ dixit q̄ ex gñali progatiōe nō videbat̄ fieri progatio hmōi legati p senti die relicti. ꝛ mouebat̄ alphen⁹ luciz malezeo q̄ dictū lega/tū ꝓpriū die habuit. s. pūtem vt dictū est. ꝛ fm h̄ casuz ad/apta totā litterā ꝛ plane.

¶ Miles. Cū eēm miles exꝓlaz misi sorori mee dicēs q̄ vo/lebā dare sibi. c. aureos. ꝺz hic q̄ h̄ ꝛba trahūtur ad fideicō/missuz ꝛ sororē. c. aureos petere pōt. b̄ idē fuādū erit in volun/tatibus ꝓpinquor. nec refert sit presens vel absens q̄ hoc dicit.

¶ Pro parte. Titius instituit sibi tres heredes. ꝛ vni aliq̄d plegauit. ꝛ illi substituit coheredes suos legatū pceptōis nō valet. ꝓ sua pte: sz ꝓ pte coheredū sic. vñ si decedat iste talis ꝛ sic portio sue hereditatis deueniat ad substitutos legatuz pceptōis ꝓ ptibus coheredū trāsmittit ad heredē suū. q. d. non suam partem. ꝛ ita nō videtur habere totum ꝓlegatum.

¶ Olim filius. Titia fecit testm̄ ꝛ instituit sibi hr̄des titiuz ꝛ seiū ꝛ titio ꝑdicto ꝓlegauit. c. ꝛ quibusdā alijs exneis legata reliquit. ꝛ quibusdā suis fuis reliquit libertatē ꝛ quibusdā alijs exneis reliquit fuitutez in fundo vel fundis suis ꝛ filiū suū exheredauit. s. gaiū. gai⁹ fili⁹ egit ꝺ vnū de ꝑdictis heredib⁹. s. titiū querela inofficiosi testi coram vno iudice ꝛ ꝺ aliū. s. seiū coꝝ alio iudice ꝛ ita euenit q̄ iudex coꝝ quo titi⁹ cōueniebat̄ absoluit eū. ꝛ sic ꝓ pte sua remāsit testm̄ firmū. et q̄ ali⁹ iudex coꝝ quo sei⁹ cōueniebat̄ p filiū cōdēnauit eū ꝛ sic pro pte sua fuit infirmatū testm̄. titi⁹ heres qui habuit ꝓle/gatū vt dictū est ꝛ qui vicit filiū vt dictū est vult hr̄e ꝓlegatuz sibi datū etiā ꝓ pte coher̄dis sui sei⁹ quē fili⁹ vicit q̄uis ꝓ ea pte sit ruptū testm̄ vt dictū est. Item alij exnei legatarij q̄b⁹ re/liquit mater legata vt dictū est nolūt ea etiā ꝓ pte hered̄itat̄ coheredis victi p filiū. certe nō possum hr̄e nisi ꝓ pte hr̄dis q̄ vicit filiū. sz nūquid erit idē in libertatib⁹ suis supradictis reli/ctis. certe nō. imo integre pstabunt̄ cū b̄ sit q̄ ꝓ pte tm̄ vicerit fili⁹. ꝛ sic ruptū testm̄ ꝛ nō in totū. Item nūquid erit idē in fui/tutib⁹ ꝑdictis relictis p testatricē. vt dictū est q̄ ꝺ est in ꝓlegato relicto titio heredi. ꝛ in alijs legatis. s. vt pro pte tm̄ debeant̄ rñ. nō. imo in totū. hoc tm̄ mō. s. vt illi quib⁹ relicte sunt fuitu/tes petāt eas integras a titio hered̄e q̄ vicit filiū in q̄rela inoffi/cios testi. ꝛ pstabūt pte extimationis fuitutū eidē heredi qui vicit filiū. hz em̄ hic heres q̄ vicit filiū nō hēat nisi dimidiā he/reditatis tm̄ pstabit integras fuitutes. vt dictū est. ꝺcoꝛdabit em̄ cū filio qui hz aliā dimidiā hered̄itatis a coherede qui suc cubuit vt ipe fili⁹ patiat̄ fuitutes integras legatarijs pstari. sz pone q̄ legatari⁹ fuitutis petit integrā ab hered̄e q̄ vicit fi liū ꝓ pte qui hz tm̄ dimidiā hered̄itatis. venit fili⁹ qui hz aliaz dimidiā ꝛ dicit nolo pati imponi fuitutē in mea pte ꝛ tu lega tari⁹ fuitutis pstā mihi dimidiā extimationis fuitutis quam petis. dicit legatari⁹ ego peto ab hered̄e qui vicit te filiū inte grā fuitutē: ꝛ ei volo offerre dimidiā extimatiōis ꝛ nō tibi et volo q̄ ipse her̄s integrā mihi pstet fuitutē. certe ꝺz hic q̄ di ctus heres remouebit exceptione legatariū: nisi ipe legatari⁹ offerat filio ptē extimatiōis sicut fit etiā circa legē falcidiā. nā si lex fal. resecat ptē aliquā ex legatis ꝛ legatari⁹ fuitutis pe/tat eā integrā ab herede ꝺz hered̄i offerre extimationē ꝓ ea p/te qua falcidia resecat ex legatis. ꝛ aliter remouet̄ exceptōne ¶ Lutio sempronio. Publi⁹ meui⁹ me heredē instituit. ego hanc hr̄ditatē lutio sempronio legaui. ꝺz hic q̄ semproni⁹ iu re sustinebit onera hered̄itaria illi⁹ hereditatis meuiane. ꝛ hz etiā semproni⁹ actionē ꝺ debitores dicte hr̄ditatis meuiane

¶ Dñs her̄de. Cū ꝓprietatē in fundo titiano hr̄em. tu autē vsufr. te heredē instituī ꝛ hūc fundū sub cōditōe alij legaui. le gatari⁹ petit a te fundū aduenīēte cōditōe. tu vis retinē vsuf. ꝛ dare ei fundū. certe nō potes q̄ vsufr. ꝺ petitio rei i qua est vsufr. vñ non ꝺz hr̄s fundū dare legatario nisi ꝛ vsufr. ei⁹ det sec⁹ si habes i fundo meo aliā fuitutē q̄ vsufr. nā nō cogeris funduz tradere legatario: nisi ipse patiet̄ fuitutes reimponi: q̄ tales fuitutes ꝓter vsufr. nō sunt ps fundi. ¶ Heres me⁹ Semproni⁹ mihi aliq̄d legauit ego nouaui istā obligationē q̄ stipulat⁹ suz aio nouandi ab hered̄e sempronij. postea feci testm̄ ꝛ sic dixi. q̄cq̄d debet̄ mihi ex testō sempronij lego sei/o nūquid valz legatū. ꝛ dicit q̄ sic. ꝛ duas reddit rōes. ¶ Ser/uus pur. Titia ꝺmisit adulterū cū suo suo. postea fecit testm̄ ꝛ ei libertatē reliquit ꝛ legata sil'r. certe neq; libertas neq; le/gata valent. ¶ Pater cū filia. Semproni⁹ fecit testm̄ ꝛ instī/tuit filiā suā titiā ꝓ semisse. ꝛ alios quosdā in reliquo ꝛ roga/uit dictā suā filiā in testō vt sempronio nepoti suo quē hēbat ex dicta filia relinqueret pl⁹ ex dicto semisse cū veniret ad mor/tē q̄ alicui alij de filijs suis si quos alios hr̄et tpe mortis. et hoc ea rōe dixit: q̄ ita vocabat̄ nepos ꝑdict⁹ sicut testator vt dictū est. certe vidz testatoꝛ imposuisse necessitatē filie vt relin/quat viriles ptes ꝺ dicto semisse nepotib⁹ testatoris ad min⁹ sz tm̄ fm filie arbitriū sempronio nepoti vidz maiorē ptē reli/q̄sse. ipa g̃ ꝺz arbitrari circa maiorē ptē sempronio nepoti dā dā. ¶ Iō iure. Titia filio suo tutorē dedit. ꝛ sic inutiliter. ꝛ nō iur̄: eo q̄ mater filio tutorē dare nō pōt. ꝛ eidē tutori decē

legauit.ꝑtor postea cōfirmauit dictū tutorē ei⁹ tutoris cōsen su.nō putās eū iure datū ꝑtor.imo bñ sciēs q⁹ nō iur erat da tus:z ita nō fuit ꝑtor decept⁹.certe legatū tutor ꝑdict⁹ cōsequ

¶ Qui mutianā. Legauit titio decē si nō ascēderet capito liū.titi⁹ rogauit hered meo de nō ascendēdo capitoliū.z sic hers soluit ei legatū fm naturā mutiane cautiōis.postea ti tius ꝑdict⁹ ascēdit capitoliū z ita fecit ꝺ cautionē suā.certe le gatū vel legata qō vel q cōsecut⁹ fuit ab herede ꝺz ei restitue re.z etiā fruct⁹ inde pceptos. ¶ Clarijs. Legatarius ꝺz plu res actiōes ad cōsequēdū legatū.s.actionē ex testō z rei ven. z ypothecariā.vt instī.de le.ꝺ.i.pone g⁹ q⁹ legauī titio fundū ipe vult petere ab herede medietatē rei vē.z aliā act.ex testō cer te nō pōt:imo ꝺz vnā de ꝑdictis eligere:z aliā interim nō hēbit. ¶ Repetendo⁹. Titius cōmisit crimē pduellionis. i.lese maiestatis.postea testū fecit z legata reliqt gaio z seio heres ab eo institut⁹ soluit eis legata.mortuo ꝑdicto titio te statore accusatus fuit ipe titius crimīe lese maiestatis z con dēnat⁹.z sic testū suū fuit irritatū z hereditas eius ad fiscū p uenit.certe fisc⁹ ad quē devoluta est dicta hereditas pōt a ꝑ dictis legatarijs legata eis soluta repetere.

¶ Cm pater. Titius instituit sibi hꝛdes vxorē suā z vnū suū filiū z vnā suā filiā.p⁹ ea rogauit dictā suā filiā p fideicō missuz vt suā ptez hereditatis restitueret dicte vxori testatoris retentis sibi.c.aureis z ꝑdio tusculano.filia vult ꝫ totū face re.certe fundū tusculanū in quo hñt coheꝛdes quilibz tertiā hēbit filia iudicio fami.hꝛs.centū aūt aureos ꝑdictos hēbit de pte sua z supfluū sue ptis restituet matri. ¶ Eoꝝ quibus

¶ Quattuoꝛ sūt dicta hui⁹.ꝋ.ꝑmū est ta le.testatoꝛ aliqs dona uit alicui cā mortis.q̄rit an possit ipm donatariū rogare p fi deicōmissuz vt qō sibi donatum est restituat:z rn.q pōt. ¶ In scdo ꝺr q si ipsa donatio remaneat penes hꝛdē ipe ꝺz onus fideicōmissi agnoscere detracta fal. ¶ In tertio ꝺr q siue totā rē donatā.ſz ptē ei⁹ rogat⁹ sit restituere donatari⁹ q quēad modū dōatio sua p falcidiā diminuit ꝺz z fideicōmissū dimi nui. ¶ In quarto ꝺr q si nō sit donatari⁹ rogat⁹ ꝺ re sibi dona ta restituēda vel de pte ei⁹.ſz sit rogat⁹ pstare aliud vt puta a limēta lz res sibi donata p.l.fal.diminuit:tū ipe de residuo p stabit alimēta sine diminutiōe.q⁹ testatoꝛ ita voluisse vidēt.

¶ Pater filijs. Titia q hēbat virū cui dederat in dotē cen tū instituit sibi heredē titiū z gaiū. z volēs donare cā mortis filijs suis q̄busdā vulgo cōceptis dictā suā dotē pmisit eos eā stipl'ari a dicto suo viro.postea rogauit dictos suos filios q̄bus taliter donauerat cā mortis vt dictū est vt dictā dotez restituerent dicto suo viro si vir eis soluerit eā ex stipulatione. nūquid valet ꝫ fideicōmissum dotis relictū viro p vxorē a fi lijs z certe sic.vñ si marit⁹ nō soluit adhuc filijs mulieris do tē ꝺz ei⁹ retentionē.ſz falcidia nō ꝺz locū in dicto fideicōmis so:puta q⁹ nō est exinanita hꝛditas ꝓpter legata vel fideicō. si aūt hēat locū falcidia z dict⁹ marit⁹ ꝺz adhuc penes se do tē agent dicti filij mulieris ꝺ maritū ex dicta stipulatiōe quā feci t mater interponi.z petēt ab eo ptē quā falcidia requirit ex dicto fideicōmisso viro relicto.z eā ptē reddēt filij hꝛdib⁹ dicte mulieris cōuenti ab eis hꝛdib⁹ actiōe in factū. ¶ Sur do z muto. Titio qui erat surdus vel mut⁹ reliq legatū z mā dauī ei vt cū mozereꝛ restitueret seio.certe valet fideicōmissuz seio relictū.nā sicut ignorātes possunt acquirere ex testō:ita possunt ꝯuari.z ita est de ꝫ muto vel surdo. ¶ Hereditatez. Instituī mihi hered hered filiū meū z rogaui eū vt cū mozereꝛ resti tueret hereditatē meā filijs suis vel cui ex his voluerit resti tuere.fili⁹ me⁹ ꝑdict⁹ anteq̄ naturaliꝛ mozereꝛ fuit deporta tus in insulā.certe adhuc pōt eligere vnū ex filijs suis cui reli quat hereditatē meā. Itē q̄ris sit mortu⁹ ciuil'r p deportatio nē tñ anteq̄ veniat mors naturalis nō cogaꝛ filijs suis inui tus restituere hēditatē ꝑdictā. ꝺz quid si tpe mortis natura lis dicti mei filij quidā de filijs suis viuūt z quidaz nō.z ipe fili⁹ me⁹ nullū elegit cui daret dictā hereditatē. z sic quilibet filioꝝ suoꝝ debz hꝛe virilē ptem. nūquid hered filioꝝ mor tuoꝝ filij mei debēt cū viuis hꝛe virilē:an solūmō viui.z dicit q⁹ solūmō viui. ¶ Qui dotale. Prediū inestimatū ab vxo re mea in dotē accepi,z cū nō liceret mihi alienare istud p:e

diū ꝓpter.l.iuliā que inhibet alienationē.z dat mulieri licen tiā faciendi irritā vēditionem: illud vēdidi titio p.x.cū vale ret.xij.postea feci testū z legaui dicte vxori mee.xx.z dicti ēp toris qui totū ꝑciū mihi soluerit.s.decē de fideicō.vt restitue ret dicte mee vxori supfluū ei⁹ qō valebat fundus.s.duo.di xi cū q⁹ valebat fundus.xij.z ego dedi ꝑ.x.certe emptoꝛ non tenet hered fideicō.de illis duob⁹.rogatus est cū illō restituere ad qō nō tenebat.potuit cū bñ me marituī i pcio circūuenire. ſz nūquid mulier pōt revocare ab emptore dictū suū fundū.cer te sic.si nō accepit legatū de.xx.qō ei reliqui.z si nō offert ei p hered mariti vel p emptoꝛē ꝑdij verū pciū ꝑdij.i.xij. si aūt hec duo cōcurrūt z ipa velit vēditionem rūpere remouet ex ceptione. ¶ Meuio debitori. Seius fuit stipulat⁹ a meuio decē hic seius re⁹ stipulādi cū vellet titio donare cā mortis il la decē mandauit ꝑdicto meuio reo ꝓmittendi vt solueret di cto titio dictā pecuniā.postea decessit sei⁹ re⁹ stipulandi insti tutis sibi aliquib⁹ hered⁹.meui⁹ debitoꝛ sciēs creditoꝛē suū decessisse z ita mādatū eē finitū.dedit dictā pecuniā titio.cer te nō est liberat⁹ ab hered⁹ rei stipulādi:imo potest eū ni hilomin⁹ cōuenire ad dicta decē. ꝺz quid si re⁹ ꝓmittēdi nō ꝺz vī soluat dict⁹ hered⁹ rei stipulādi.nūquid ipi hꝛdes po terūt cōuenire titiū cui donatū fuit cā mortis cuiq⁹ soluit mer uius debitoꝛ vt dictū est.certe q⁹ nō possunt eū cōuenire ad i tegra.r.nō est dubiū.ſz z p eo qō q̄rūt hered hꝛdes hꝛe ab eo rōe falcidie nō poterit fil'r cōueniri.qꝛ ipe titi⁹ nō vidꝛ accepisse. dicta.r.cā mortis.nā ipsa euanuit anihilato mādato.p mor tē seij creditoꝛis.vt dictū est.q.d.si eēt donatio cā mortis bñ posset hꝛe falcidiā.si aūt dict⁹ reus ꝓmittēdi ignoraret mor tuū eē seiū reū stipulandi z soluisſz dictā pecuniā titio cui re⁹ stipulādi cā mortis donare volebat,liberat⁹ est ꝺbitoꝛ ab he redibus creditoꝛis.z ipi hꝛdes revocabūt a titio poꝛtionem tñ eis iure falcidie cōpetētez,s.si ꝺz locū falcidia in hereditа te creditoꝛis. ¶ Cū pater. Titia instituit sibi hered sciū ma ritū suū z rogauit eū p fideicō.vt filie eoꝝ cōi quedā ꝑdia pre staret.ꝑdict⁹ sei⁹ instituit ꝑdictā filiā cū q̄busdā alijs ea cōdi tiōe.vt ptē in qua eā instituerat cōpēsarꝛ cū fideicōmisso pre dioꝝ qō ei filie debebat ex testō dicte titie sue vxoris z iussit ꝑdict⁹ seius pater dicte filie z suis coheredib⁹.vt dicta ꝑdia darent gaio filio dicti seij quē ex hered⁹ fecerat.filia aūt ꝑdicta no luit accipe ptē hereditatis pris in qua eā instituit. vt dictū ē. z sic illa ps devenit ad coheredes filie nūq̄d ipi coheredes te nent dare dicto filio exhered⁹ dicta ꝑdia.certe sic. q̄ris nō ipi sed filia ꝺz ꝑdia. ꝺz q̄d si dict⁹ pater instituit filiā ꝓpar te.substituit semproniū filie in dicta pte hereditatis z filia no luit heres eē.z sic ꝺz ptē filie substitut⁹ ei⁹.certe dz tñ de fideī cōmisso pstare dicto filio exhered⁹ q̄tū filia teneret si nō re pudiasset hꝛditatē. ¶ Euictis ꝑdijs. Titi⁹ instituit sibi tres suos filios z vni ꝑdiū ꝑlegauit qō ꝑdiū fuū credebat eē dict⁹ titius z alijs nihil ꝑlegauit habuit ꝑdiū a coher⁹ dib⁹ ille cui ꝑlegatū est z est ei euictū.nūquid aget de euictiōe ꝺ fr̄es.certe nō.iam em̄ creuisset inuidia inter eos.si aūt z alijs frib⁹ ꝑle gauit,z isti euictū est dictū ꝑdiū si alij petāt ab eo ptes rerum eis ꝑlegataꝝ nō restituet eis.nisi z ipi pris iudiciū ei ꝺseruēt satisfaciēdo ei de ꝑdio qō sibi euictū est. ¶ Pater certā.Ti tius instituit sibi hered filiū suū z filiā exhered⁹ dauit z eidē filie ꝯ.p fideicōmissuz reliqt z iussit dicto filio vt daret in dotē ꝑe ꝯ dicta filia marito filie z sibi filio stipularet fili⁹.fil⁹ aūt vēdi dit marito filie nisi q̄nquaginta.certe alia q̄nquagīta ꝺz da re filie.nā.c.cōtinebant in fideicō.filie.vt dictū ē. ¶ Quid aūt si diuoꝛtiū fiat inter dictā filiā z maritū suū.certe petet filia a ctione ex testō.a fratre suo fideicōmissuz.i.tā ꝯ quoddā fidei cōmissuz petet filia a fratre q⁹ actio ex stipulatiōe frīs ꝓueni ens ꝺ maritū sibi filie cedat ꝑ frēm ꝺ maritum.z reddit in lī a rōem planā q̄reb⁹ ꝺz fieri.ibi q̄ri ꝺ filie tē. ¶ Quid si facto dcō diuoꝛtio filia nubat scdo.z fili⁹ testatoris velit stipulari dotē a scdo marito:qꝛ testatoꝛ noluit q⁹ stipl'aret a ꝑ vt dictū ē cer te nō pōt. ¶ A filia pater. Titi⁹ instituit sibi hered filiā suā seiā z rogauit eā vt duo ꝑdia restitueret post mortez suā filie vni ex liberis suis filie cui ipa filia vellet.ipa aūt donauit in ter viuos vni ex filijs suis,certe videbat sapiētib⁹ nō tenere

dictã donationẽ inter viuos incõmutabilẽ. ⁊ ꝑ iõ qꝛ fideicõ
missus datũ erat filijs post mortẽ filie vt dictũ est. qꝛ dꝛ dies
incert⁹ ⁊ nõ veniebat adhuc tpe quo ipa donauit inter viuos
vñ poterit mak mutare volũtatẽ donec viuet. sec⁹ aũt si certe
psone ex filijs suis rogata fuit restituere post mortẽ suã filie:
qꝛ tũc bñ valet dicta donatio ink viuos: qꝛ illa certa persona
habitura essꝫ fideicõmissum: etiã nõ intercedente mẽs electio
ne. ¶ Fideicõmissum. ¶ Titi⁹ instituit sibi duos filios hẽdes
meũ q̃ vocak tusculan⁹ ⁊ ne exire pmittãt de mea familia. i. ne
alienẽt fundũ meũ in aliquẽ qui nõ sit de familia. certe si
mittí ad reuocãdũ fideicõmissum. ⁊ certe nõ solũ illi q̃ sunt pxi
mioꝛes in familia admittunk ad reuocãdũ. sꝫ etiã eis deficiẽ
deicõmissariã libertatẽ i. a titio defuncto ꝑ fideicõmissum reli
ctã. ¶ Fidei tue. ¶ Titi⁹ sibi instituit hẽdẽ seiã vxorẽ suã cuꝫ
quibusdã alijs ⁊ dotẽ quã habuerat ab ea ei ꝓlegauit: ⁊ post
ea ita dixit. rogo te seia ꝑ fideicõmissum vt quicq̃d ad te puene
rit aliquo modo de bonis meis restituas filie mee cũ tu morie
ris. postea idẽ titi⁹ fecit codicillos ⁊ in eis q̃dã alia eidẽ vxo
ri legauit. mortua est dicta vxor: petit filia testatoris ab hẽdi
bus vxoris: nõ solũ ea q̃ legata sunt vxori in testõ: sꝫ etiã ea q̃
in codicillis. q̃rit vtrũ possit ⁊ rñdet q̃ sic ꝓter dotẽ vxori ꝓle
gatã. ⁊ ad vtrũq; reddit plenã rõem. ¶ Volo dari. ¶ Titi⁹ in
stitutis sibi hẽdib⁹ ita dixit. talia p̃dia volo dari talib⁹ liber
tis meis. ⁊ si q̃s eoꝝ libertoꝝ decesserit sine liberis ptẽ ei⁹ vo
lo ad reliquos libertos ptinere. q. d. si aliq̃s eoꝝ libertoꝝ de
cesserit ⁊ reliq̃rit liberos suos: liberi ei⁹ hẽant ⁊ si conliberti
hẽdes dederũt p̃dia dictis libertis. vn⁹ eoꝝ libertoꝝ q̃ cõce
perat filiũ ⁊ in fuitute ⁊ cũ eo postea manumissus fuerat. ⁊ sic
hẽat filiũ naturalẽ ⁊ nõ legitimũ. decessit eo relicto. nunq̃d il
le fil⁹ naturalis hẽbit ptẽ p̃dioꝝ quã hẽbat pater su⁹: ita q̃
alij ꝛliberti ab ea excludant. ⁊ dꝛ q̃ sic. ¶ Curatoris sui. ¶ Ti
tius adult⁹ curatoꝛẽ hñs fecit testm̃: ⁊ instituit sibi hẽdes frẽs
suũ qui erat adult⁹ fil⁹ ⁊ curatoꝛẽ hñs ⁊ rogauit hic titi⁹ cura
toꝛẽ suũ ꝓxim̃ vt dicto suo frẽ redderet rõem eoꝝ q̃ administra
uit. qđ quidẽ necesse hẽat dict⁹ curatoꝛ facere. ⁊ ita postea sub
iunxit dict⁹ titi⁹. tu curatoꝛ me⁹ tũc demũ solues dicto meo frẽ
ak me⁹ erit maioꝛ. xxv. an. q̃rit an frak hẽs possit agere ꝯ cu
ratoꝛẽ fris mortui anteq̃ hẽat. xxv. an. ⁊ certe dꝛ q̃ sic. ⁊ red
dit rõem cũ illis ꝟbis ⁊c. ¶ Ab instituto exheredo. ¶ Instituí mi
hi heredes quẽdã qui erat mihi exheres ⁊ reliq̃ ꝑ fideicõmissũ
q̃dã p̃dia libertis meis quibusdã cũ morerek dict⁹ hẽs ⁊ pe
tij ab eodẽ herede ne alienaret p̃dicta p̃dia ex familia meã. ⁊
postea dedi substitutũ dicto hẽdi. hẽs instituꝛ repudiauit he
reditatẽ ⁊ ita hꝫ eã substitut⁹. nũquid substitut⁹ tenek libertis
p̃dictis dare dicta p̃dia sicut hẽs tenebak ⁊ sub eadẽ cõdit. s.
cũ morerek substitut⁹. nã sub illa erãt relicta ab institutoꝛ vt di
ctũ est. ⁊ certe rñ. q̃ sic. ¶ Censense negociũ. ¶ Titi⁹ cõduxit a
fisco vel ab alio negociũ. i. cõmodũ ⁊ in cõmodũ mẽse nũmu
larie vel argẽtarie. postea decedẽs instituit sibi hẽdes ⁊ ꝑ fi
deicõmissum reliq̃t sempꝛonio dictã negociationẽ. sempꝛoni⁹
fideic. suscepit ab hẽdib⁹ dictã negociationẽ. ⁊ cauit eis se cõ
seruaturũ eos indẽnes ab oi eo qđ mẽse creditoꝛib⁹ debebak
certe ista talis susceptio vidꝛ sil'is emptiõi in qua licitus est ꝯ
hẽtib⁹ se decipe. ⁊ nõ etiã si plus sit in ere alienoꝛtñ ex cautiõe
tenebiẽ fideicõmissarius ad ꝑstandum indẽnitatem hẽdib⁹. ⁊
sic inuenik fideicõmissar⁹ decept⁹ in cautiõe quã fecit heredi
b⁹: sicut ⁊ in emptiõe dixi. ¶ Pater filie. ¶ Uanitaui filiam
meã titio ⁊ ei filie nubẽti donaui q̃dã mãcipia simplr: ⁊ sic do
natio nõ valuit. postea feci testm̃ ⁊ institutis mihi hẽdib⁹ di
cta mãcipia ꝑ fideicõ. reliqui eidẽ filie. ⁊ ita exꝑsse cõfirmaui
donationẽ p̃dictã: trahiẽ ḡ retro tm̃ donatio: vt si etiã manci
pia sint mortua añ dictũ testm̃. nihilomin⁹ ptus ptineat ad fi
liã ex cã fideicõmiss. ⁊ idem est in donatõe quaꝫ fecit marit⁹
vxori mrimonio cõstante: ⁊ posteaconfirmat. ¶ Hẽditatez.
Instituí mihi ser hẽdes ⁊ rogaui tres eoꝝ vt ptes eoꝝ de di
cta hereditate mea restituerẽt titio post mortẽ suã. hẽdũ dicti
heredes diuiserũt inter se noia hẽditaria: ita q̃ cuilibꝫ ex he
redib⁹ assignati fuerũt certi debitoꝛes ⁊ delegatõ es ink eos
facte fuerũt. illi aũt debitoꝛes qui fuerãt delegati illis tribus
hẽdib⁹ qui fuerũt rogati de restituendis ptib⁹ eoꝝ titio fue
rũt facti nõ soluẽdo viuẽtib⁹ trib⁹ dict⁹ hẽdib⁹. mortuis trib⁹
hẽdib⁹ p̃dictis: vult tut⁹ cui ipi debebãt restituere vt dictuꝫ
est ptes eoꝝ. nunq̃d erit hẽdũ mortuoꝝ piculũ noiuꝫ p̃dicto
rũ. certe nõ: sicut nec piculũ p̃dioꝝ dꝫ ad eos ptinẽ q̃ ipi hẽ
des diuiserũt cõionẽ p̃dioꝝ ꝑmutãdo res ⁊ p̃dia hereditaria
inter se. i. qꝛ vn⁹ coheres dat alteri ptẽ quã hꝫ in vno p̃dio vt
in alio p̃dio recipiat ab eo ptẽ quã hꝫ ¶ Filia mea. ¶ Instituí
mihi hẽdẽ filiã meã cũ quibusdã alijs ⁊ ita dixi. volo q⁹ fi
lia mea hẽat añ ptẽ domũ meã titianã q̃ fuit matri sue. certe d̃
domo nõ est dubiũ q̃n d̃beat hẽre filia. sꝫ nunq̃d dꝫ hẽre fruct⁹
quos ꝓcepit pak ex dicta domo post factũ testm̃ ⁊ añ mortem
suã pñs: ⁊ certe sic. si pak cũ eos colligebat ponebat sepatim
⁊ p se nec eos cõsumebat vel in pñmoniũ suũ ꝟgebat. alias
aũt nõ videnk filie relicti. ¶ Dulcissimis frib⁹. ¶ Titia habẽs
duos frẽs: ⁊ vnũ filiũ instituit sibi heredẽ filiũ. ⁊ ita locuta est
filio in testõ. volo cõcedi p te filiũ oia q̃cũq; mihi supsunt in
pãphilia siria velybicũq; in alijs meis bonis frib⁹ meis qui
sunt tui auũculi. ⁊ d̃ oia iõ relinquo eis qꝛ nolo q⁹ cũ eis ha
beas aliquã cõtrouersiã. certe d̃ rõ posita in fine ꝟboꝝ testa
tricis facit vt mulier videak reliq̃sse frib⁹ oia q̃ sunt cõia cum
frib⁹: cũ ꝑ illã rõeꝫ videak ipsa ꝑspexisse vt sedaret discoꝛdiã
filij ⁊ fratrũ q̃s discoꝛdias solet extirpare cõio. non aũt vidꝛ
eis frib⁹ suis reliquisse alia q̃ nõ remãserũt ei mulieri cõia cũ
frib⁹: de quib⁹ exẽplũ ponit ibi ex hijsdẽ ḡ ⁊c. ¶ Pater plu
ribus. ¶ Titi⁹ hñs duos filios ⁊ vnã filiã instituit eos sibi hẽ
des ⁊ filie tradidit clauẽ ⁊ anulũ cã custodie: ⁊ pãphilũ liber
tũ suũ q̃ erat sibi pñs ⁊ res q̃s sub cura habuit dict⁹ libert⁹.
iussit eidẽ filie assignari. certe nõ poterit filia ꝓpter d̃ dictas
res hẽre p̃cipuas. ¶ Cũ impfecta. ¶ Titi⁹ inter alia ꝟba q̃ di
xit in testõ suo. ita dixit sempꝛonio decẽ. in supioꝛib⁹ aũt dixe
rat vel dixit in sequẽtib⁹ titio fundũ lego. vel dixerat titio fũ
dũ talẽ ꝑ fideicõmissum relinquo. certe ꝟbũ lego vel relinquo
hꝫ nõ sit ibi appositũ in ꝟbis semiplenis vel impfectis q̃ di
cta sunt de sempꝛonio: tñ qꝛ in p̃cedẽtib⁹ vel in sequẽtib⁹ ap
positũ est ꝟbũ lego vel relinquo iũgitur etiã cũ illis semiple
nis ꝟbis: qꝛ cõgruit eis. ⁊ iũctũ cũ illis pfectã reddit rõeꝫ. et
est bona latinitas. secus aũt eẽt si ꝟbũ nõ cõgrueret vt puta
dixit testatoꝛ sempꝛoni⁹. x. titio fundũ lego vel relinquo: qꝛ ꝟ
bũ lego vel relinquo nõ cõuenit ꝟbis p̃dictis semiplenis nec
eis pot cõiungi salua rõe recti ꝛmonis. ⁊ ideo nõ cõiungitur.
¶ Filius matrẽ. ¶ Instituí hẽdẽ matrẽ meã hẽdẽ ⁊ ab ea fi
deicõmissa reliq̃ ⁊ feci eaꝫ iurare q⁹ ea ꝓstaret. apparuit post
ea testm̃ meũ nullũ ipo iure. ⁊ ita mak hẽditatẽ meã ab intesta
to. nũq̃d cogek ꝓstare dicta fideicõmissa. ⁊ dꝛ q⁹ sic. ⁊ rõeꝫ red
dit in lra. ¶ Quando filie. ¶ Instituí mihi hẽdes duas meas
filias. s. titiã ⁊ seiaꝫ. ⁊ postea ita dixi in eodẽ testõ: mãdo filie
mee titie sollicit⁹ ipi⁹ ꝑ salute vt donec hẽat filios nõ faciat
testm̃. ⁊ ita poterit viuere sine piculo. nũq̃d ꝓpter dicta ꝟba
rogasse videoꝛ titiã filiã meaꝫ vt ptẽ suaꝫ hẽditatis restituat
soꝛoꝛi sue seie. ⁊ certe nõ. qꝛ ꝟba p̃dicta fuerk ꝛsilij ⁊ nõ ꝓcep
tũ. ⁊ d̃ dicũt illa ꝟba q⁹. i. qꝛ si ꝑhibuit eã testari ꝛ pecũia sua
i. de eo qđ sibi relinq̃t pater. sed obtentu cõsilij voluit deroga
re iuri cõi qđ cõcedit vnicuiq; testandi facultatẽ. ⁊ d̃ dico ꝑ
hibendo fieri testm̃. ¶ Rogo filia. ¶ Titi⁹ instituit sibi filiaꝫ
suaꝫ hẽdẽ. ⁊ ita dixit ei in eodẽ testõ o filia rogo te vt bona
tua. s. q̃ tibi reliquo q̃cũq; decesseris distribuas iter liberos
tuos. sicut vnusquisq; eoꝝ meruit cõicare. certe vidꝛ relictũ fi
deicõmissum filijs filie: q̃uis nõ equalit meruerũt: doũ tñ nõ of
fenderint: qꝛ illi qui offenderũt eã nõ admittunt. ⁊ d̃ oia cum
mak nõ elegit aliquos. ⁊ d̃ dicit a ꝓncipio. §. vsq; ad ꝟsiculũ
eos aũt. cũ cauda. §. q̃ incipit q⁹ si neminẽ. si aũt mak elegit q̃s
dã ex filijs fris q̃ ei fuierãt ⁊ remanserãt alij q̃ fuierãt ⁊ alij.
tũc oẽs q̃ fuierũt soli admittũtur ⁊ electi ⁊ nõ electi. nõ aũt a
lij q̃ nõ fuierũt. ⁊ idẽ est si oẽs q̃ fuierũt elegit. ⁊ d̃ dicit ille ꝟ
sicul⁹ eos aũt ⁊c. vsq; illuc: q⁹ si neminẽ ⁊c. ¶ Donatiõis ꝓ
dioꝝ. ¶ Titia fecit quãdã epl'am in qua ita scripsit filio meo ti

tio dono duo pdia q̄ hz in tali loco. ꝛ deposuit illā epl'am in quadā eccl'ia ignorāte dicto filio. ꝛ misit tales lr̄as ad sacrestā dicte eccl'ie. instr̄m voluntatis mee vltē. i. dictā epl'am quā deposui in tua eccl'ia volo tradi filio meo pdicto post mortē meā. ꝛ nō añ. postea decessit dicta titia ꝛ plures ab intestō habuit hēdes. certe vidz mat̄ pdicta reliquisse p fideicōmissuz dicta pdia filio suo p ꝟba dicta. nec obstat q̄ titia dixerit ꝟba ad sacristam. ꝛ nō ad filiū. nō essi cū. vt dicit littera in fine.

¶ Libertis pdiū. Titi⁹ hz. v. libertos pone. s. pmū noie. ꝛ. ij ꝛ. iij. ꝛ iiij. ꝛ. v. eis omnib⁹ reliquit fundū in alios nō alienandū. certe si pm⁹ ꝛ scds ꝛ tert⁹ ꝛ q̄rt⁹ ptes suas simul exneo vēdiderūt: solus q̄nt⁹ qui suā ptem nō alienauit ad reuocādas alioꝝ ptes admittet. ac si p pm⁹. postea scds. deide tert⁹ ptē suā alienauit. ad ptē pmi reuocādā oēs admittūt ipso excepto ad ptez scdi reuocādā nō pm⁹ neq; scds hz alij admittunt ad ptē tertij nō pm⁹ neq; scds neq; ipe hz alij q̄ nō alienauerūt admittunt ꝛ sic hz ad ptē tertij nō admittatur scds. tert⁹ tū ad ipsi⁹ ptē p alienatā admittit. hz si pm⁹ scds tert⁹ ꝛ quartus nō alienatis suis ptib⁹ decedat sicq; eoꝝ ptes ad q̄ntum pueniāt ipe dū sine liberis morit relinq̄re pōt ptē suā cui vult nec erit qui possit reuocare.

¶ Cū iter libertos. Titi⁹ hēbat tres libertos ꝛ vnā libertā eis oīb⁹ fundū legauit nō alienādū i alios dcā liberta hēbat vnū filiū suū collibertū ꝛ ea mortua fuit ei⁹ hr̄s. certe illā ptē pdicti fundi quā liberta accepit retinebit filius eius. nā erat ita bñ libert⁹ testatoris sicut ipa

¶ Cū extimaret. Titi⁹ hīs vnā cōsobrinā ꝛ vnū cōsobrinū ꝛ nescies se hr̄e cōsobrinū. ꝛ sic credes ad solā cōsobrinā pdictā oia sua bona debere puenire ab intestato fecit codicillos ꝛ ab ea reliqt pl'a fideicōmissa ꝛ libertates mortuo titio puenit hēditas ei⁹ ad cōsobrinū ꝛ ad cōsobrinā. certe cōsobrina tenet tm̄ p pte ad soluēda fideicōmissa pecuniaria ab ea relicta. sed libertates ab ea relictas insoliduz pstare debebit. qz durū vidz releuare cōsobrinā in medio dāno libertatis pstande. ꝛ sic facere intercidere libertates pdictas. i. interire. interrēt essi in totū: si p pte interiēt. nā nemo pōt eē p pte liber. et p pte fu⁹.

¶ Pater cū filio. Titi⁹ hīs filiū maiorē. xxv. an. ꝛ duas filias impuberes reliqt filio sex vntias bonoꝝ suoꝝ ꝛ duab⁹ filiab⁹ alias sex vntias ꝛ dictū filiū sororib⁹ suis tutorē dedit. ꝛ ita dixit postea: fili cōtent⁹ eris p tuo semisse duocentis aureis: ꝛ vos filie sitis cōtente centenis aureis p vr̄is quadrātib⁹. i. p vro semisse quez vobis reliqui. certe nō vidz pater rogasse eos p fideicōmissum vt vn⁹ alteri restitueret id qō plus hz de hr̄ditate q̄ sit q̄titas a pr̄e designata. imo videt pater extimasse pr̄imoniū suū sicut boni pr̄es solēt facere ꝛ iō frēm eundēq; tutorē sororꝝ suaꝝ nō excusarū aliquo tpe rōem reddēde tutele sororꝝ. s. q̄n teneat reddere rōem etiā de eo qō sorores hñt plus in eoꝝ semisse q̄ pater. postea extimauit dicēdo: ꝛ vos filie p vr̄is quadrātib⁹ ꝛc. qō est. ℔. in lr̄a.

¶ Titio fri suo. Beius instituit meuū hēdē ꝛ rogauit ipm vt fri suo titio restitueret hēditatē post suā mortē. postea meuius fecit testm̄ ꝛ ipm titū cui erat rogat⁹ hēditatē restituere instituit hēdez p fideicōmissuz ꝛ rogauit ipm vt cū decederet ipe titi⁹ restitueret sempronio tā ipius q̄ seij hēditatē. q̄ritur vtrū in restitutiōe ipe possit deducere hereditatē seij ad cui⁹ restitutionē meui⁹ erat ei astrict⁹. ꝛ dz q̄ si fruct⁹ qui i medio tpe pcipiūtur a titio ex hēditate meuij cōtinēt tm̄ q̄tum hr̄ditas seij otinet q̄ restituere tenebit ꝛ hr̄ditatē meuij ꝛ hereditatē seij. q̄z cū hēditate seiana cōpēsare dz fruct⁹ hr̄ditatis meuiane. ac si ponam⁹ q̄ meui⁹ testator exp̄sse dixit vt in restitutiōe faciēda sempronio nō deduceret hr̄ditatē seij: tūc quartā hr̄ditatis meuiane cōpēsabit cū illa hr̄ditate sibi debita. vñ occurrit iniqtas q̄z iste qui deberet hr̄e tā quartā hereditatis meuiane q̄ hr̄ditatē seianā nō hz nisi quartā hēditatis meuiane. hz dz q̄ pōt hāc iniqtatē prudent euitare. s. hereditatē meuij repudiādo ex testō ꝛ adeūdo ab intestato. nec ꝓpterea incidit in edictū: q̄z ipe b̄ facit vt fraudem excludat.

¶ Ate peto. Titia vxor meuij fecit testm̄. ꝛ dicto meuio reliquit duo pdia. ꝛ postea ita locuta est marito peto a te. ꝛc. vsq; illuc nō eē data. ꝛ dicit q̄ p dicta ꝟba titie nō est data electio marito vt det dicta pdia liberis vl' ꝓpinq̄s aut ēt libertis cui vult. hz vidz substituisse ꝓpinquos liberis fm ordinez ꝟborꝝ dicte mulieris. s. vt si hz mant⁹ liberos illis relinq̄t alioq̄n sui mariti ꝓpinq̄s illis nō existib⁹ reliquat ꝓpinq̄s mulieris. et sic postea libertis ordo fuetur.

¶ Cicos ciuitatis. Titi⁹ fecit testm̄. ꝛ reliqt vicos. i. quosdaz ōtas ciuitatis bononie q̄ vici hēbant certos fines. ꝛ ita dixit postea dict⁹ testator. ego designabo infra fines vicuū. Itē scribā q̄ certamē volo qō dicta ciuitas faciat oī āno in meā memoriaz ꝓpter vicos quos ei relinquo. postea morte p̄uētus titi⁹ nō fecit pdcā duo. certe nichilomin⁹ valet legatū vicuū.

¶ Cui solidū. Titi⁹ fecit testm̄ ꝛ reliqt p fideicōmissuz ab hr̄de suo titio. xx. ꝛ tot alia legata reliquit alijs q̄ debebat falcidia locī hr̄e. postea titi⁹ petijt ab hr̄de dicta. xx. integra ꝛ frusta petebat. q̄ de eis debebat detrahi falcidia sicut de alijs relictis. ꝛ b ei hēs obiciebat in iudicio. dixit fideicōmissarius heredi. ego peto a te. xx. ꝛ vis detrahere quartā ꝓpter falcidiā. soluas mō mihi in noie dñi. xv. ꝛ pcedam⁹ in cā sup q̄nq;. dixit hr̄s ei ego nolo tibi aliq̄d dare nisi ꝓus cā finiat. q̄ritur q̄d iuris sit. ꝛ certe q̄tū ad dicta. xv. hr̄s videbit fuisse i mora. ꝛ iō ad vsuras tenetur.

¶ Cū post mortē. Rei. pub. vēdidit titio q̄dā vniuersitatē pdioꝝ i certa ōta positoꝝ pudicta in coralcola. titi⁹ emptor diuisit dicta vniuersitatē pdioꝝ i plura pdia. postea fecit testm̄. dict⁹ emptor ꝛ vnū de dictis p dijs. puta cornelianū legauit sempronio ꝛ sic decessit emptor relicto plurib⁹ hr̄dib⁹. venit postea admīstrator dicte rei. pub. cora imperatore severo. ꝛ petijt resti. i integr̄. noie dicte rei pub. vēditricis. ꝛ pbans ea lesam in dicta vēditōne vniuersitatis pdioꝝ. habuit restitutōez ei⁹ noie. ꝛ sic dict⁹ imperator iussit dictā vēditionē rescindi ꝛ pdia rei pub. p hr̄des emptoris restitui. ꝛ iussit ei q̄ res publica restitueret hr̄dib⁹ emptoris pciū q̄ recepat ab emptore. q̄ritur quō cōsuli debeat sempronio legatario cui emptor legauit pdictū cornelianū ex dicta vniuersitate q̄ pdictū semproni⁹ hr̄e nō pōt. q̄z rei pub. dz restitui ex iussu dicti imperatoris. ꝛ certe ō pcio q̄ restituit res publica hēdib⁹ emptoris ea ps extimatōis q̄ dictū pdictū legatū cōtingit solueē legatario. ꝛ b iō q̄z ita vidz voluisse emptor qui ei legauit. ꝛ b dicit cōiectura voluntatis ꝛc.

¶ Etiā res. Titius instituit sibi hēdē rē publicā ꝛ ab ea reliqt fideicōmissa fuit i mora soluēdi fideicōmissa. certe teneē ad vsuras sicut teneret aliqs puat⁹. hz totū illō dānū q̄ cōtingit rei pub. ꝓpter vsuras pdictas fideicōmissario: debēt resarcire rei pub. administratores ei⁹. Itē debēt resarcire sumpt⁹ quos fecerūt de bonis rei pub. litigādo ꝛ fideicōmissariū ꝛ q̄ dixi in administratoꝛib⁹ rei pu. idē est in tutoꝛib⁹ pupilloꝝ.

¶ Predia. Titius instituit sibi hr̄des tres suos filios pone. ꝛ ita postea dixit rogo vos p fideicōmissuz q̄ pdia mea q̄ sunt i tali loco nō alienetis ex familiā nr̄am. vn⁹ de dictis filijs decessit. ꝛ nō reliqt suā ptē dictoꝝ pdioꝝ in familia. scds decessit ꝛ fecit idē. vñ titi⁹ supstes pōt reuocare ptes mortuoꝝ i exneos nōiatos. decedens q̄ iste titi⁹ sine liberis instituit sibi hr̄dē quēdā exneū querit nunq̄d iste exne⁹ hr̄s titij possit ita reuocare ptes pcedentiū in exneos alienatas sicut poterat titi⁹. ꝛ vidz q̄ nō q̄z dict⁹ titius ita bñ fecit ō pceptuz testatoris sicut alij duo. hz certe bñ pōt. nā in psona tertij vltio decedētis finitū fuit testatoris pceptū.

¶ Bi creditor. Ego obligaui domū meā titio postea feci testm̄. ꝛ dictā domū legaui seio vl' p fideicōmissuz reliq. postea dict⁹ creditor titi⁹ vēdidit dictā domū gaio sciēti etiā q̄ ego debitor legauerā dictā domū seio. nunq̄d seius fideicōmissari⁹ poterit petere domū ab ēptore. ꝛ dz q̄ nō.

¶ Qui fideicōmissuz. Titi⁹ instituit sibi heredē vxorē suaz ꝛ eā p fideicōmissuz rogauit vt pdia quedā viri restituerent quibusdā libertis viri b vxor decessit postea reliqt vsufructū dictoꝝ pdioꝝ libertis pdictis viri ꝛ quibusdā alijs libertis ꝓpr̄ijs vxoris. liberti aūt viri cū libertis vxoris lōgo tpe postea pceperūt vsufructū dictoꝝ pdioꝝ. nūquid pōdicāt filii liberti viri talit pcipiēdo vt dictū est q̄n posit petere pprietatē dictoꝝ pdioꝝ ab hēdib⁹ vxoris. ꝛ dz q̄ nō.

Legatū. Dicut hr̄ditas alicui delata facit hr̄dis res singulares q̄ sunt in hr̄ditate. s. si hr̄s adit hēditatē: ita legatū facit dñium rei legate. legatarij recta via si legatarij⁹ le-

gatum non repudiauit.ꝛ hoc dicit.

Si quis testõ. Titius instituit sibi hẽdes filios suos ꝛ ab eis reliqt fideicõmissa.ꝛ dicit.volo q̃ ea p̃stet si ei hẽdes mihi ex testõ ꝛ nõ alias postea testm̃ ei⁹ fuit irritũ ꝛ anibilatũ:ꝛ ita filij ei⁹ hñt hẽditatẽ ab intestato. nũqd

Obstabunt dicta fideicõmissa.ꝛ dr̃ q̃ nõ.

Debitor. Sub pignore debebã tibi decẽ post annũ feci testm̃ ꝛ dicta decẽ tibi legaui.nũqd valet legatuz.ꝛ dr̃ q̃ sic. Sz q̃d cõtinet in isto legato ꝛ direrunt q̃dã q̃ cõtinet cõmodũ medij tpis tm̃.i.usure q̃ posset redigi ab illo decem usqz ad annũ.sz b̃ est falsuz imo ipa r.poterit petere ab hẽde meo.q̃d actũ si mortuo me testatore finit⁹ fit dict⁹ ann⁹ :nõ tollit certe ppter b̃ petitio decẽ.sufficit em̃ q̃ semel valuit legatũ.si autẽ me uiuo testatore finit⁹ fit ann⁹ efficit inutile legatũ quia tpe quo fuit finit⁹ ann⁹ nõ cesserat dies legati qz ego testator uiuebã.vñ cũ postea tpe mortis mei testatoris nõ inueniat aliqua cõmoditas in legato ultra q̃ erat in debito nihil valet legatũ.sicut actũ possunt peti tota decẽ legata q̃ debebãt legatario post annũ.vt dictũ est: ita est in dote in pecunia ꝯsistẽte q̃ debet q̃dẽ uxori post annũ a morte uiri.nã si marit⁹ eã pure leget uxori poterit petere uxor decẽ ꝛ nõ solũmõ cõmodũ q̃ inde euenire possz. illos autẽ q̃ dicunt q̃ in dicto legato decẽ cõtinet cõmodũ medij tpis tm̃.ꝛ nõ decẽ.deduco ad inconueniẽs.ponee em̃ q̃ debebã tibi fundũ post diẽ ꝛ eũ tibi legaui.certe ex fundo nõ põt usura peti ꝛ sic ꝑ certo appet.ꝛ q̃ decẽ sunt in legato ꝛ nõ cõmodũ tm̃.

Si p̃ ꝛ scõo. Institui mihi hẽdẽ p̃mũ ꝛ scõm ꝛ tertiũ ꝛ si hẽres nõ eẽt p̃m⁹ substituo ei quartũ.ꝛ si scõs hẽs nõ eẽt substituo ei q̃ntũ: ꝛ postea legata reliq̃.p̃ ꝛ scõo hẽdib⁹ b̃ mõ.si p̃m⁹ hẽs mihi nõ erit volo q̃ scõs det titio.ꝛ si scõs hẽs non erit volo q̃ det p̃m⁹ seio fundũ tusculanũ:postea p̃m⁹ ꝛ scõs omiserũt hẽditatez q̃rit nunq̃d quart⁹ ꝛ q̃nt⁹ substituti p̃mi ꝛ scõi debeãt soluere relicta ab ullis quib⁹ fuerũt substituti ꝛ dr̃ q̃ sic. q̃rt⁹ g̃ substitut⁹ p̃ dz soluere fundũ tusculanũ seio.ꝛ q̃nt⁹ substitut⁹ secũdo dz soluere titio decẽ.ꝛ b̃ dicit.

Seruo alieno. Sẽpro ni⁹ fecit testm̃ ꝛ suo titij legauit ꝓpriã rem ipius titij,ꝛ id qõ semꝛon⁹ pure titio dẽbat:q̃rebat utrũ teneret legatuz.ꝛ dr̃ hic q̃ sic.

Diceret aliqs imo uidr̃ q̃ nõ teneat qz cũ legat suo alieno capit legatũ uires ex psona dñi ꝛ dño .s.titio non posset legari res sua ut quod sibi debetur:ergo nec seruo suo cũ ex persona domini scilicet titij capiat uires legatũ.

Ad istud autem respondet iuriscõsultus ꝛ dicit q̃ dicimus personam dñi inspici.b̃ ad id solũ ptinet ut sciam⁹ sit capax ex testõ uel nõ ut si sit capax ꝛ suo ei⁹ legari possit:alꝫ nõ.sz nõ inspicim⁹ psonã dñi ut sciam⁹ possit cape rẽ relictã uel nõ.ut sic dicam⁹ interdũ posse legari rẽ illã suo:interdũ nõ.sed in casu ꝓposito ex psona sui cõsistit legatũ b̃ ẽ dicere qz si tpe quo cesserit dies legati inuent⁹ fuerit liber.hẽbit legatũ. alꝫ non hẽbit.ꝛ qz sic ex psona sui cõsistit legatũ dixit iulian⁹ ꝛ recte q̃ id demũ suo alieno legari põt:qõ ipe liber fact⁹ cape posset. Et si aliqs vellet insultare ꝛ argumẽtari b̃ mõ nõ posset ut sic dicere.dicis q̃ ea demũ res põt legari suo alieno quã ipse liber fact⁹ cape possz.g̃ sibi.s.suo q̃diu suiat legari nõ põt.certe legari posse suo q̃diu suiat.istud reprehendere calũniosuz ẽ.nõ est ei vera reprehensio legari posse suo q̃diu suiat.nã posset legari.ꝛ si aliqs b̃ reprehenderet calũniose.i.nõ ꝛe reprehenderet nã ꝛ b̃ legatũ ex psona sui capit uires.i.qz res talis est quam capet liber fact⁹.alioqn.i.si reciperet illa reprehensio iã eueniret istud absurdũ q̃ si suꝰ eẽt talis q̃ nõ possz ad libertatẽ peruenire: iã si legaret sibi nõ valet legatũ.suũ em̃ qz nõ põt ad libertatẽ peruenire posse dño acqrẽ utõ reprehẽdere malũ eẽt.imo bñ põt acqrere.ex quo g̃ apparet q̃ sui psona ispicit: apparet q̃ suo hẽditario legari põt.ꝛ ex his apparet q̃ in proposita spẽ res dñi vel qõ pure sibi debet legari põt suo suo.

Latinus. Titi⁹ libert⁹ semꝛonij fecit testm̃ ꝛ semꝛoniũ patronũ suũ instituit in vnũ semissez.i.dumidiã hereditatis sui liberti.ꝛ quãdã suã liberte filiã in aliũ semissez.ꝛ rogauit dictã filiã p fideicõmissuz q̃ suũ semissẽ restitueret quibusdã ancillis dicti sui patrõi cũ libere facte eẽnt. Itẽ fecit post ea substitutionẽ,dicẽs q̃ si filia sua nõ eẽt hẽs:ille ancille heredes eẽnt q̃bus fideicõmissuz reliquerat.accidit aũt q̃ filia nõ adiuit ꝛ patron⁹ iussit adire dictas ancillas.ancille aũt petebant fideicõmissuz illud cũ puenissent ad libertatem: qz ille patron⁹ postea manumisit eas.ꝛ b̃ iõ petebant qz illud fideicõmissuz relictũ fuit a filia liberti hẽde instituta q̃ habuit substitutas ipas ancillas a quib⁹ dicebãt fideicõmissuz relictuz repetitũ uideri.q̃ritur q̃d iuris sit.ꝛ rñ.q̃ nõ uidr̃ repetitũ fideicõmissuz in hũc casuz ubi filia liberti nõ adiuit.sz alterutrum s.vel hẽditate vel fideicõmissuz uidr̃ dictis ancillis datũ.s.hereditatẽ cũ filia liberti nõ adiuit fideic.aut cũ filia adiuit. melius est g̃ q̃ dicaꝫ q̃ in eũdẽ casuz videanꝫ eẽ substitute i quẽ fideicõmissuz habiture erãt.hoc est cũ eẽnt libere.

Si quis suo. Institui mihi heredẽ titiũ ꝛ rogaui eũ p fideicõmissum q̃ daret libertatẽ sticho suo meo:ꝛ eidẽ sticho legaui decẽ.postea tit⁹ hẽs adiuit hẽditatẽ meã ꝛ manumisit dictũ stichũ.vult nũc stich⁹ petere ab herede dicta decẽ q̃ritur utrũ possit ꝛ q̃dã direrũt q̃ nõ,ꝛ dicũt q̃ dies dicti legati sticho relicti cessit a morte testatoris.ꝛ stich⁹ tũc nõ erat liber:imo fuit libertas ei data tm̃ post aditã hẽditatẽ ab hẽde.si cessit dies eo existẽte in suitute.g̃ uidr̃ acqri legatũ hẽdi.vñ nõ valet.sed certe ipi male dicũt. imo bñ põt petere qz dies libertatis sue ꝛ legati sibi relicti cessit ab adita hẽditate tm̃ ꝛ simul cessit libertati ꝛ legato.vñ si heres nõ manumittat eũ incõtinẽti adita hereditate facit morã libertati ꝛ etiam fideicõmisso.ꝛ tenet ad usurã fideicõmissi ꝛ nõ solũ fideicommissuz dz hẽe facta sibi mora in libertate p̃stãda:sz etiã oĩa q̃ acqsiuit dño interim dũ fit sibi mora in libertate p̃standa.

Creditorẽ. Titio obligaui codicẽ meũ ꝑ decẽ.postea feci testm̃:ꝛ dictũ codicẽ legaui eidẽ titio.nũqd poterit titius petere ab hẽde meo decẽ p̃dicta.ꝛ dicit q̃ sic.nisi euidẽter ꝓbent heredes mei q̃ ego legaui titio creditori codicẽ vt ampli⁹ nõ petẽt debitũ.i.decem.

Titius seius. Institui mihi hẽdẽ titiũ seiuz ꝑ nepotem meũ in semisse hereditatis mee exceptis domib⁹ meis in quibus hitabã.relictis mihi a pẽe meo cũ oĩb⁹ q̃ in dictis domibus sunt:ꝛ institui mihi semꝛoniũ ꝛ titiũ in alio semisse.queritur utrũ oĩa que sunt in dictis domib⁹ exceptis debeant pti nere ad semꝛoniũ ꝛ titiũ.an ꝛo ꝛ ad ꝑnepotẽ meũ p̃dictũ. ꝛ distinguit int res q̃ erãt in dictis domib⁹ exceptis. nã si erãt ibi noĩa debitorũ illa nõ cõtinebũtur in exceptiõe facta p testatorẽ:imo erũt et ꝑnepotis ꝛ aliorꝫ hẽdũ.si aũt erat in dictis domib⁹ exceptis argentũ vel suppellex.vel mãcipia vel alie res in eis nullũ ptĩcipiũ hẽbit ꝑnepos:imo semꝛonij erunt ꝛ titij.

Titius. Titius hẽbat fundũ noĩe seianũ quẽ fundũ ipse titius donec uixit habuit uno noĩe uniuersuz.sz ut facili⁹ cõductorẽ inueniret dict⁹ titi⁹ locabat eũ per duas ptes ꝛ superiorẽ ptẽ dicti fundi appellabat fundũ seianũ superiorẽ.inferiorẽq̃ ptẽ dicti fundi appellabat fundũ seianũ inferiorẽ.fecit hic titi⁹ testm̃ ꝛ filie fris sui legauit mlta p̃dia int q̃ erat totus dict⁹ fundus seian⁹. q̃ritur an ad dictã legatariaz ptinet tot⁹ fundus p̃dict⁹.s.inferior ꝛ superior ps.ꝛ rñdet q̃ sic.nisi hẽdes dicti titij ꝓbauerint de una dictaꝫ ptiũ testatorẽ sensisse

Titia seio. Titia fec testm̃:ꝛ iussit hẽdib⁹ suis vt emerẽt seio vnã tesserã frumẽtariã post certũ temp⁹. seius emit vel ex cã lucratiua habuit vnã tesserã frumẽtariã. nũquid potest petere vt hẽdes emãt ei aliã tesserã. ꝛ dr̃ q̃ sic.ꝛ iõ seio ẽ p̃standũ p̃ciũ tessere.ꝛ est rõ qz dictũ fideicõmissum nõ fuit in spẽ:imo in q̃titate.

Usuras. Titie puelle in testõ meo decez legaui q̃ titia erat minor.xxv.an.q̃ritur qñ currat usura dictis decẽ legatis.ꝛ dr̃ q̃ añ.xxv.annũ dce puelle currũt et sine interpellatiõe.cõpletis aũt.xxv.annis desinũt currere donec interpellatio cõgruo loco ꝛ tpe fit facta.sz ea iterueniẽte perpetuo dr̃ debẽbũtur.

Seia libertas. Seia hẽbat duos libertos vn⁹ quoz vocabatur ver⁹ ꝛ alter sapidus:ꝛ fecit testm̃ ꝛ instituit sibi hẽdẽ semꝛoniũ q̃ erat fil⁹ su⁹ libert⁹ ꝛ fundũ titianũ legauit dicto vero ꝛ sapido libertis.ꝛ fidei eoz cõmisit ne dictũ fundũ venderẽt. ꝛ vt ille qui ex eis ultim⁹ decesserit restitueret cũ moreretur dicto semꝛonio instituto:ꝛ etiã de duobus suis fuis quos infra se manumiserat dixit:quoz vnus vocabatur berillus:ꝛ alter sapidus,sicut libert⁹ qui noiatus

est vel restitueret illi ex dictis trib⁹ q̄ supuineret eo tpe quo vl
tim⁹ ex dictis libertis legatarijs moreret. postea decessit ve
rus libert⁹ pone. q̄ritur vtrū ps sua fundi ptineat ad sapidū
suū collegatariū: r vidr q̄ nō. qr cū eis legauit fundū nō sub
stituit eos adinuicē in legato. sz certe bñ ptinet ad sapidum
collegatariū: qr dixit testatrix in scda pte testi: vt ille collega
tari⁹ qui vltim⁹ deceſſerit restitueret cuz morereť sempronio
successori: r dicto berillo r sapido suis. vidr g̃ testatrix duos
gradus substitutiōis fecisse. vnū vt is qui ex duob⁹ libertis
collegatarijs p̄or morereť alteri restitueret alterū gradū sub
stitutiōis: vidr fecisse vt nouissim⁹ collegatari⁹ decedēs resti
tueret: r berillo r alij sapido quos noiatim postea enumera
uit testatrix. ¶ Impator. Titia hēbat duos nepotes ex fi
lio suo mortuo. s. titiū r seiū. r ipa magis diligēs titiū q̄ seiū
r timēs ne seius ageret q̄rela inofficiosi testi si ipa instituerz
solū titiū: r volēs titiū debere hr̄e oia sua bona donauit int̄
viuos dicto titio. nūquid sei⁹ poterit hr̄e remediū ꝯ fraudez
auie sue. r dr q̄ sic. nā poterit reuocare a titio dimidiā ei⁹ qō
ei donauit auia. ¶ Luti⁹ titi⁹. Luti⁹ titi⁹ hñs q̄nq̄ liberos
scz gaiū: seiū: r meuiū. r tres alios. r hñs vroꝛē titiā emācipa
uit vniuersos suos liberos: r in p̄dictū gaiū suū cōtulit p do
natiōes amplissimas facultates suas testatoris r reseruauit
sibi modicū residuū. r sic alios filios suos fraudauit ea por
tione quā ab intestato hituri eēnt r dictā suā vroꝛē r titiā r ga
ium seiū p̄dictū r meuiā suā filiā p̄dictā. r tres alios suos fi
lios scripsit sibi hr̄des in ill o modico qō sibi retinuit r in eo
dē testō legauit p̄dicto gaio duas possessiones quas sibi reser
uauerat in dicto modico: r qō sibi reseruauit r i eodē testō pe
tijt ab eodē gaio seiovt daret. xx. aureos pone meuie filie sue
p̄dicte ex redditib⁹ p̄dictarū amplissimarū facultatū quas ei
dē gaio seio inter viuos donauerat. Itē q̄ daret alteri ex di
ctis q̄nq̄ fribus: r filijs suis lutij titij alios. xx. mortuo dicto
lutio titio testatore meuia p̄dicta sua filia egit ꝯ dictū gaium
seiū suū frēm: r petijt dicta. xx. p fideicōmissuz sibi relicta. exñ
tibus eis cora iudice dict⁹ gaius sei⁹ ita opponebat ei. q̄ quis
pater nr̄ luti⁹ titius mihi multa donauerit: r sic te soroꝛē meā
r alios nr̄os frēs debita portiōe fraudauerit possūt tñ a me
reuocari p vos. r ita nō hēo nisi hr̄ditariā portionē in q̄ fui
istitut⁹ vobiscū. vñ nolo tibi soroꝛi mee soluere dictos. xx. au
reos nisi fm hr̄ditariā portionē ptingētez mihi. r qr mea ps
hr̄ditatis ē exinanita ppr̄ tuū fideicōmissuz ꝺ. xx. r ppter aliꝺ
fideicō. relictū a me alteri meo r tuo frī volo tibi falcidiaz de
trahere. ista qōe pendēte decessit dicta meuia r habuit hr̄dē
sempronium. mō q̄ritur an dict⁹ gai⁹ sei⁹ sit cōpellēdus fm vo
luntatē luti titij p̄is p̄stare sempronio hr̄di soroꝛis fideicō
missuz. de. xx. ex donatoib⁹ immēsis sibi p p̄fem factis. an ꝺo
ex hr̄ditaria portiōe sibi in dicta institutiōe cōtingēte r vtrū
possit detrahere falcidiā dato q̄ p hereditaria portiōe debe
at cōuenire tñ. r dato q̄ sua hereditaria portio sit exinanita
ppter dicta fideicōmissa a se relicta. r ñdeť q̄ teneť dict⁹ ga
ius p̄stare dictū fideicōmissū hr̄di soroꝛis fm hr̄ditatis porti
onē sibi cōtigentē: r nō fm donatiōes sibi imēsas p p̄fem fa
ctas. q̄ quidē donatiōes imense reuocari ab eo possunt p fra
tres dicti gaij secū institutos r etiā p lutiū titiū p̄fem si viuēt
fm rescriptū sacratissimi ipatoris alexādri de quo fuit fcā mē
tio supra ꝓximo. §. r si in b̄ cāu hēat locū falcidia nō tñ detra
heret eā gaius seius ꝓpter rōem imodicarū donationū i eū
p patrē collatarū. nā cū pat⁹ poterat dictas donatiōes reuo
care vt dictū est. g̃ gai⁹ sei⁹ su⁹ fili⁹ erat in b̄ su⁹ debitor. r tō
potuit pater ab eo fideicōmissuz relinq̄re insolidū p̄stādū fm
suā hereditariā portionē.

Titius titius. Luti⁹ titi⁹ instituit sibi hr̄des tres suos
filios pone. vni⁹ aūt ex dictis filijs noie fecerat idē luti⁹ titi⁹
kalēdariū. i. noia debitor. postea deducto kalēdario siue no
minib⁹ debitor q̄ noie filij fecerat aliq̄d exegit añq̄ faceret
dictū testm̄. r postea iterū in nomē filij cōuertit. postea ita di
xit i dicto testō. si aliq̄d dedi alicui liberor meor. aut donaui
aut i vsu ꝓcessit: aut sibi req̄siuit: aut ab aliquo datū aut relictū
est: id sibi p̄capiat r sumat r hēat. postea ō dicto kalēdario si
ue noib⁹ debitor q̄ noie filij fecerat testatoꝛ, fuit qō inter di
ctū filiū r frēs suos r fuit iudicatū deberi filio illō qō sub no
mine ipius filij in kalēdario remāserat, nō etiā id deberi cō
filio qō pat̄ exegit r in suas p̄si rōes cōuertit. q̄rit̄ nūquid p
pter dictā sniam siue p̄nūciationē ptineat ad dictū filium id
qō exegit pat̄ ex noib⁹ filij. r añq̄ faceret testm̄ in nomē filij
conuertit. r rñdetur q̄ sic. ¶ Ad te peto. Gaius instituit sibi he
redē seiū r sempronium r titiū r dicto titio locut⁹ fuit i testō ita
fidei tue cōmitto vt suscipias curā sepeliendi me: r p b̄ volo
q̄ accipias añ ptem. x. aureos. mortuo testatore tit⁹ accepit a
coheredib⁹ decē aureos r fecit sepeliri corp⁹ r nō expēdit ni
si sex aureos. nūq̄d retinebit sibi alios q̄tuor aureos. r ꝺr q̄
nō. imo erūt oīm here. alij dicūt q̄ dict⁹ luti⁹ fuit hr̄s istitut⁹
r vtrūq̄ stare p̄ōt. ¶ Que marito. Titi⁹ instituit sibi vroꝛē
suā meuiā in dimidiā hr̄ditatis sue. r quosdā alios i alia di
midia. postea dicta meuia fecit testm̄ r meuiū r sempronium fi
lios suos instituit hr̄des cū q̄busdā alijs. r ita dixit dicā me
uia volo q̄ tu meui⁹ r semproni⁹ q̄ estis mei filij accipiatis añ
ptē q̄cq̄d ex hr̄ditate titij mariti mei p̄dicti ad me puenit mor
tis ei⁹ tpe sub hac cōditiōe vt oē on⁹ ei⁹ qō puenit ad me de
hr̄ditate dicti mariti mei agnoscatis. r tā in p̄teritū q̄ in fu
turū: nec nō r si quid post mortē dicti mei mariti solui credito
rib⁹ suis. q̄rit̄ nunq̄d ptineat ad on⁹ dictor filior si ipa sol
uit aliq̄d creditorib⁹ mariti post mortē mariti, an ꝺo illō tā
tū sit ad on⁹ filior qō remāsit soluēdū creditorib⁹ mariti post
mortē meuie. ¶ Quisquis. Titia testatrix instituit sibi hr̄
dē quēdā qui vocabaťr luti⁹ titi⁹ eustich⁹ p dimidia r gaium
pone p alia dimidia ꝺ quo gaio nō fit mētio in b̄. §. r postea
ita fuit locuta in eodē testō. luti⁹ titi⁹ eustich⁹ q̄ q̄ ei hr̄dem
instituī in media hr̄ditate mea b̄ amplius sumito sibi q̄ hēto
vna cū p̄phylo q̄sq̄s mihi hr̄s hr̄des ve erūt instm tabernę
ne mee in qua vēdit̄ ferrū ita. s. vt negociū dicte tabernę fcra
rie exerceat. his ita factis luti⁹ titi⁹ eustich⁹ p̄dictus decessit
viua testatrice. vñ ps ei⁹ hr̄ditatis caduca ptinuit ad gaiuz
coheredē suū. q̄rit̄ vtrū p̄phylus p̄dict⁹ eodē testō manumis
sus r collegatari⁹ dicti lutij titij eustichi i instrumēto tabernę
possit admitti ad petitionē ptis dicti instri relicti sibi p̄phi
lo. r vidr q̄ nō. qr dicta taberna nō p̄ōt exerceri sicut voluit re
statrix. i. p lutiū titiū eustichū r p̄phylū: qr luti⁹ titi⁹ eustich⁹
mortu⁹ est. vt dictum est. rñdet tñ q̄ p̄ōt admitti pamphilus.
¶ Sempronia. Titia instituit sibi hr̄dē seiū r substituit sem
proniam. r ita dixit postea titia in eodē testō si sempronia p
dicta nō erit mihi hr̄s ex substitutiōe lego eidē sempronie cē
tū r equū meū fil⁹. dicta sempronia egit mortua dicta testatri
ce ꝺ seiū p̄dictū institutū dicēs q̄ dolo istituti factū erat quo
min⁹ dicta testatrix volēs p loco scribere dictaz semproniam
hr̄dez testm̄ mutaret r nō obtinuit sempronia. q̄rit̄ vtrū pos
sit cōsequi dicta legata sibi a testatrice relicta. r dicitur q̄ sic.
¶ Testator. Seius testator reliq̄t titio plura legata r ea ve
tuit exigi. añ q̄nquēniū deinde hr̄s non expectato q̄nquēnio
solū aliqua ex eis. postea q̄nquēnio aduenīente titi⁹ reliqua
legata petit. hr̄s autem illud qō plus solvit in alijs legatis
q̄ tum ad tps detrahere vult ex istis q̄tū ad infesse. i. tūc de
trahere ex istis vult q̄tū facit infusuriū legator p̄ solutorū.
certe ꝺr q̄ nō p̄ōt. sz integra soluet etiā ista. ¶ Luti⁹ titi⁹. Lu
tius titius instituit sibi aliquos hr̄des. r postea dixit ita. p̄e
diolū meuz volo dari libertis libertabusq̄ meis. r illis quos
māumisi in b̄ testō r alijs quos ꝑus māumiserā r scie alīne
mee: ita ne de noie familie mee exeat dictū p̄dioluz donec ad
vnū de supradictis ꝓprietas ei⁹ puenerit. q̄rit̄ vtrū oēs p̄dicti
cti hēant viriles ptes. an ꝺo hēat tm̄ seia p̄dicta q̄tū oēs ali
lij fil'. r ꝺr q̄ viriles debēt hr̄e oēs p̄dicti in p̄diolo. ¶ Im
puberē. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē filiū suū impuberem r vroꝛi
sue p̄legauit dotē quā ab ea habuit r legauit ei etiā ornamē
ta r fuos r aureos decē r postea ita dixit. si fili⁹ me⁹ p̄dictus
decesserit substituo ei p̄muz r scom vicinos meos a quibus
substitutis si hereditatē meā habuerit: in duplū dari volo ea
oia q̄cūq̄ p̄mis tabl'is dedi. decessit postea dict⁹ fili⁹ testato
ris impubes: r ita substituti habuerūt hr̄ditatē. q̄rit̄ nunq̄d
teneanť substituti p̄stare duplicatū legatū dotis vroꝛi relictū
sicut alia legata r nunq̄d teneať p̄stare vroꝛi p̄dicte illa lega

ta ex supradictis q̄ ipsa inuenit nūc possidere ex cā lucratiua
& rōdeb ad vtrūq; q̄ nō. ¶ Ciuib⁹ meis. Titius fecit testū
& instituit sibi hēd dē lutiū. & postea in eodē testō ita dixit rei⁹
publice bononie lego cyrographū gaij seij i quo ipe dz mihi
centū. postea aūt fecit codicillos & in eis voluit exigi dicta cē
tū a dicto gaio seio. Jtē in eisdē codicillis petijt ab hēde suo
lutio. vt de debito qđ debebat sibi petr⁹ dictā summā ō cētū
daret dicte reipublice. mortuo postmodum testatore inuenit nō
soluēdo petr⁹ debitor in codicillis notat⁹. nunq̄d tenebit lu
tius hēs ad pstandū integra centū reipu. & dr q̄ nō. imo libe
rat a republica si cedat ei actōes ō dictū petrū nō soluēdo ex
istentez. ¶ Filiam ex asse. Titi⁹ hēbat filiā titiā & nepotē ex
alio filio vel filia & pnepotē ex dicto nepote. fecit testū hic ti
tius & instituit sibi hēdē filiā ex asse & substituit ei pdictū nepo
tez. & ita postea dixit si neq; filia neq; nepos pdicti erūt mihi
heredes volo ptinere tūc ad libertos meos portionē meā p⁹
tis dimidie fundi titiani. hēbat eū in eo fundo dict⁹ testator
tūt añ testatorē dictū: & sic hereditas deuenit ab intestato ad
dictū pnepotē. nunq̄d tenebit pstare dictis libertis dictū fi
deicōmissuz. & dr q̄ sic. ¶ Quisquis mihi. Feci testū & insti
tui mihi hēdes & postea dixi. quisq̄s mihi hēs erit sciat me
patru⁹ me⁹ deposuit apō me alia tria denaria q̄ etiā ptinus
reddi & solui eis iubeo. in xītate autē nihil debebā alicui de
dictis meis pfuis. nūquid poterunt petere dicti patrui dicta
denaria q̄i ex fideicōmisso. & dr q̄ sic. nō añt poterunt petere
quasi debita eis. ¶ Luti⁹ titius. Luti⁹ titi⁹ hēbat duos li⁹
bertos. s. damā & pāphilū: & hēbat multos fuos q̄bus oib⁹
dabat alimēta. & secū in domo tenebat eos. luti⁹ titi⁹ dictam
damā & pāphilū de domo expulit: qz ipi offēderūt eū & desijt
eis duob⁹ alimēta pstare. postea stetit p biēniū. & tūc fecit te⁹
stamētū & instituit sibi hēdē et quibusdā ex dictis suis dedit
libertatē directā. & quibusdā fideicōmissariā. & postea ita di⁹
xit in eodē testō q̄squis mihi hēs erit oib⁹ libertis meis quos
in testō b manumisi & quos añ habui quosq; vt māumittanē
petij do alimētoz noīe. xx. i singlos mēses. q̄rit vtrū illis duo
bus libertis quib⁹ desit pstare alimē. fideicōmissuz pdictum
debeāt. i. dame & pāphilo q̄ eū offenderāt. vt dictū est. & rn. q⁹
nō. nisi ipi dño doceāt manifeste q⁹ dict⁹ luti⁹ titi⁹ patron⁹ ce
pit hēde de nouo eū aim cū fecit testū vt ipi fideicōmissuz ha⁹
berēt. ¶ Dame & pāphilo. Titia hēbat duos fuos. s. damā
& pāphilū. & dict⁹ pāphilus hēbat vnā filiā q̄ vocabāt pam
phila. & sic erat filia naturalis dicti pāphili. fecit dicta titia te
stamētū. & instituit sibi hēdes seiū & semproniū. & dame & pā
philo dictis dedit libertatē directā & fundū cornelianū eisdē
dame & pāphilo legauit. ita vt post mortē eoz pāphili. & da⁹
me restituerēt & dictū fundū filijs eoz dame & pāphili. Jtem
petijt a dictis hēdib⁹ dicta testatrix vt dictā pāphilā pāphi
li filiā māumitterēt. mortua dicta testatrice. dict⁹ pāphilus i⁹
tuit sibi hēdē meuiū & rogauit eū p fideicōmissuz vt hēdi⁹
tatē suā pāphili. i. fundi pdicti ptē dimidiā quā solā in bonis
patrone sue pdicte hēbat pāphilus restitueret pāphile filie
sue pāphili cū pmū libera fuisset dicta pāphila sua filia. mor⁹
tuo pāphilo pdicto & māumissa dicta pāphila; volebat pam⁹
phila hēe dictū fideicōmissum medietatis fundi ex testō sup⁹
ioze patrone pdicte pfis sui pāphili vt sic falcidia ei nō ōtra
hatur. qz pfi suo ñ fuit detracta eo q⁹ dicta titia testatrix erat
dives: ita q⁹ nō habuit locū lex falcidia in testō suo. meui⁹ āt
hēs dicti pāphili pfis pāphile volebat ei pāphile dare di⁹
ctū fideicōmissū ex testō pāphili paupis: ita q⁹ hēbat locū lex
falcidia. nā vt dictū est nihil hēbat i bonis pāphilis nisi me
dietatez dicti fundi. q̄rit quid iuris sit. & dr q⁹ ex supioze testō
patrone pāphili hēbit pāphila fideicōmissuz: & sic nō detra⁹
hetur ei falcidia & est rō fm claudiū qz cū dicta testatrix reliq̄t
fundū pdictū dame & pāphilo ita vt post mortē eoz pamphi
li & dame restituerēt filijs eoz. bū ptinet dicta naturalis filia
pāphili appellatiōe filioz. & b dicit.

¶ Codicillis. Jn testō meo instituī mihi hēdē seiū & post
ea feci codicillos in q̄b⁹ legaui gaio seio centū & rogaui d cū

gaiū seiū p fideicōmissuz vt sempronie ancille mee restitueret
dicta centū. nunq̄d valet fm fideicōmissuz. & dr q⁹ nō. & ita ga
ius seius nō tenet dare ancille mee dicta centū. sz nūquid te⁹
net ea dare heredi meo. & dr q⁹ nō. sz si sei⁹ me⁹ hēs pdict⁹ nō
dū soluerat dicta centū dicto gaio seio. nūquid ea poterit a⁹
co petere gaius sei⁹. & dr q⁹ nō. ¶ Jnsulā. Titi⁹ hēbat vnā
insulā forte in quodā flumie ex qua magnū redditū cōsequē
bat. hēbat eā forte ibi cuniculos vt habēt pusini in lacu eoz
Jtē hēbat duos libertos & duas libertas. hic titi⁹ fecit testa
mētū & instituto sibi hēde dictis libertis vtriusq; seruus dictā
insulā legauit ita vt ex redditib⁹ ei⁹ insule masculi liberti du⁹
plū pcipiāt & femine simplū. Jtē voluit dictā insulā alienari.
mortuo dicto titio testatore: hēs ei⁹ vēdidit dcāz insulā seio p
cētū pōe. & volūtate oim pdictoz libertoz. volebāt nūc liber
ti masculi hēe duplū pcij dicte insule. & femine volebāt simplū
sicut hēe debebāt de redditib⁹ insule. q̄rit vtrū b cōseq; pos⁹
sint. & dr q⁹ nō. nisi hoc pacto vēditōi ꝺsenserūt. ¶ Jnstitu⁹
to. Titi⁹ hēs filios & ex eo nepotes emācipatos instituit eos
oēs sibi hēdes: & ita dixit postea in testō. volo q⁹ hēdes mei
nō vendāt domos meas neq; obligent alicui p denarijs ad
vsurā. sz volo manē dictas domos firmas & simplices meis
filijs & nepotib⁹ p vniuersuz tp̄s & si aliqs dictoz hēdū meo⁹
rū voluerit vendere ptē suaz vel obligare ad vsuras faciat b
cū vno de cohēdib⁹ suis. & si cū alio faceret volo q⁹ sit inutile
mortuo testatore filius pdict⁹ accepit mutuā pecuniā sub vsu
ris a quadā vsuraria q̄ vocabāt flauia dionisia & obligauit
p fidē ei ptis sue dictaz domoz dataz ad pēsionē. nunq̄d di⁹
cti filij obligātis poterūt ex mēte testatoris & ex fideicōmisso
petere dictā ptez q̄i nsic obligatam ꝺ testatoris p̄ceptū. & dr
q⁹ nō. qz nō obligauit fili⁹ testatoris ptē suā domū imo pensi
onē. ¶ Patre & vxore. Titi⁹ instituit sibi hēdes matrē suaz
& vxorē: & ita dixit vxori in testō. peto a te ne q̄d post mortem
tuā fribus tuis relinq̄s. hēs filias sororz tuaz quib⁹ relinq̄s
nā scis vnū frēm tuū filiū nr̄m occidisse dū ei filio rapinam fa
ceret et alia mihi deteriora fecit. mortuo dicto titio testatore
vxor sua pdicta decessit. postea ab intestato & sic legitima ei⁹
hēditas. s. vxoris ptinuit ad frēm pdictū de quo taliter vt di
ctū est locutus fuit testator: & etiā ad alios frēs dicte vxoris.
veniūt filie sororz dicte vxoris & petūt a dicto fratre vxoris p
tē ipsi⁹ frīs quā hz in hēditate dicte vxoris tanq̄ ex fideicō⁹
misso eis relicto p dictū testatorē. dixit eīm vxori habes filias
sororz tuaz quib⁹ relinq̄s ꝛc. q̄ritur vtrum possint. & dr q⁹ sic.
¶ Luti⁹ titi⁹. Lutius titi⁹ fecit testū nō solēne nec sicut de⁹
bet fieri ad b vt valeat. & ante q̄ in eo hēdē scriberet ita dixit
hoc testū scripsi sine vllo iuris pito rōem animi mei pot⁹ se⁹
cut⁹ q̄ nimiā & miserā diligentiā. & si min⁹ i eo aliqd legitime
feci. p iur tū legitimo haberi dz hoi sane volūtatis. Postea
instituit sibi hēdē: qz g̃ nō valuit dictū testū ab intestato ve
nientes accepunt bonoz possessionē ab intestato & forte erāt
illi ijdē qui erāt ab eo scripti hēdes. & ita tū hz vn⁹ q̄ tū al⁹
ter ab intestato. ex testō añt hēbāt & vn⁹ pl⁹. & alter min⁹ mō
vult ille vl illi q̄ hēbant plus ex testō pdicto hēe illō plus ab
intestato p fideicōmissuz qz dixit testator in testō: lz nō solēni
iure legitimo ꝛc. q̄rit vtrū possit: & dr q⁹ sic

¶ Testator. Titius instituit sibi hēdes filiū suū & vxorez. &
ita dixit in testō q⁹ si q̄d obsignatū recepisset a pfe dict⁹ fili⁹
id valeret iure codicilloz. postea scripsit epl'am dicto filio ab
senti i qua donauit eidē filio q̄cq̄d in peculio habuit fili⁹ idē
& ibi erat in eadē epl'a q⁹ volebat dictū filiū hēe pcipua oia p
dicta q̄ hēbat in peculio q̄ quidē epl'a nō fuit signata. q̄ritur
nunq̄d ea q̄ in epl'a cōtinent ad filiū ptineant. & vid⁹ q⁹ nō. qz
eo tpe quo dixit i testō si q̄d obsignatū ꝛc. nō erat facta epl'a
sz si facta fuisset nō erat signata. & tñ dr q⁹ ptinent. duz tū fili⁹
possit pbare dictā epl'am factā esse p prem suum & relictam.
¶ Qui indiuisaz. Titi⁹ hēbat hēditatē suā indiuisaz cū lu⁹
cretio pacato fratre suo. hic titi⁹ in testō suo instituit sibi here
des filias suas ꝓprias: & in eodē testō ita postea dixit. o filie
mee fidei vre cōmitto vt p portiōe vra illaz rez q̄s hēo cōes
cū dicto fratre meo q̄s vniuersas. s. ptē meā & frīs mei. cōstite
rit eē extimatiōis duoz milīū aureoz accipiatis ab eo mille

aureos. fcō ꝺ̄ testō vixit idē titi⁹ ꝑ q̄nq̄ ānos ⁊ multa fuit lu
cratus in illis q̄nq̄ ānis vltra q̄ haberet tpe quo fecit testm̄.
⁊ sic maior hr̄ditas remāsit filiab⁹ suis q̄ remansissz si decesſ/
sisset testator tpe testi. postea decessit dict⁹ frater testatoris. ſ.
lucreti⁹ pacaci⁹ ⁊ habuit hr̄des titiū ⁊ meuiū pone. veniūt he
redes lucretij pacatij ⁊ offerūt filiab⁹ testatoris titij mille au/
reos. ⁊ volūt q̄ ipe det eis vniuersa q̄ habuit titi⁹ tpe mortſ
filie aūt volūt eis dare illud tm̄ qō titi⁹ hēbat tpe testi. q̄ritur
q̄d iuris sit. ⁊ vidr̄ q̄ dictū hr̄des dū lucretij pacatij p̄ualeat ꝓ/
pter v̄ba q̄ sunt in ꝺ̄. §. ibi ꝓpter res vniuersas ⁊c̄. vsq̄ illuc
huic testō q̄uqūto ⁊c̄. ⁊ tū iudicaī hic qō dictū filiarū p̄ua/
leat. ¶ Scio quē. Jnstituī mihi hr̄dē titiū ⁊ substituī ei seiū
⁊ postea ita dixi si sei⁹ p̄dict⁹ nō erit mihi hr̄s ex substitutiōe
lego ei ⁊ vxori sue marcelle q̄ndecim libras argēti. postea titi
us voluit hr̄e hr̄ditatē: ⁊ ita sei⁹ succesſit mihi ex substitutiōe
⁊ ita q̄tū ad eū defecit cōditio legati p̄dicti: nūquid g̃ defici/
et dictū legatū q̄tū ad marcellā. ⁊ dr̄ q⁹ nō. imo hēbit dimi/
diā ure legati subaudi. ⁊ aliā dimidiā iure accrescēdi. ⁊ sic to
tū. ¶ Lutius titi⁹. Luti⁹ titi⁹ ab intestato moriēs fecit codi/
cillos ⁊ cū filiā hr̄et emācipatā ⁊ vxorē ita fuit locut⁹ eis i di
ctis codicillis. isti mei codicilli ptinēt ad te filiā ⁊ vxorē meā
matrē tuā. ⁊ in p̄mis rogo vos vt sic inr̄ vos agatis vt me vi/
uo egisse. ita rogo vt q̄cq̄d aut ego relinquo aut qō vos ipe
hēris sit vobis cōe. mortuo dicto lutio titio dicta filia acce/
pit bonoꝝ possessionē ab intestato. ⁊ ita habuit oīa bona pa
tris. vxor p̄dicta lutij titij petijt nūc a filia ꝓpter fideicōmissū
dimidiā bonoꝝ mariti sui. ⁊ sua vxoris bona vult i cōe cōfer
re. sicut dixit marit⁹ in codicillis. nūquid dz audiri. ⁊ dr̄ q⁹ sic.
¶ Quatuor. Jnstitui mihi equalit̄ hr̄des q̄tuor meos filiꝫ
os ⁊ cuilibet eoꝝ p̄legaui vnū fundū ⁊ decessi. nūc inueniunt
dicti mei filij q⁹ ego ꝓ centū mutuo acceptis a titio obligaue
rā ei oīa bona mea. vñ ipi nō hītes pecuniam acceperūt mu
tuo dictā pecuniā a sempronio ⁊ obligauerūt ei oīa bona di
cta ⁊ soluerūt eā titio qui erat p̄m⁹ creditor. ꝓcedēte tpe cum
nō restituerē pecuniā sempronio ipe sempronius vēdidit vni
ex dictis meis filijs. nā licebat p pactū factū in obligatiōe ei
vēdere. ſ. sempronio scō creditori. veniūt mō alij tres ⁊ petit
quilibz a frē qui emit p̄dictū sibi p̄legatū. q̄rit vtrū possint. ⁊ dr̄
q⁹ sic. nō tñ teneī frater eis dare nisi quilibet eoꝝ soluat ei p
tē sibi cōtingētez de debito qō acceperūt a sempronio. ¶ Fi
lie fidei. Seius instituit sibi hr̄des titiū ⁊ semproniū suos fi/
lios: ⁊ titiā suā filiā quā iaz maritauerat ⁊ p ea dotē dederat
marito. ⁊ eā sibi titio reddi stipulat⁹ fuerat. postea in eo testō
fidei dicte sue filie cōmisit vt dictā cautionē ꝺ̄ dote reddēda
taliter cū marito suo renouaret vt dicti frēs titie stipulenī sibi
reddi dotē p̄dictā a marito si ipsa filia in mr̄imonio moreret
sine liberis vno vel plurib⁹. postea post mortē dicti seij pat⁹
decessit marit⁹ dicte titie añq̄ renouareī dicta cautio dotalis
postea dicta titia nupsit alij. postea decessit sempron⁹ p̄dict⁹
vn⁹ de frib⁹ remāsit titi⁹ alī frater. postea decessit dicta titia
sine liberis vno vel plurib⁹ ꝓ quā steterat quo min⁹ titi⁹ frat
supstes stipulareī dotē a marito scō titie: mō q̄rit nunq̄d di
ctus titius possit petere ab hr̄dib⁹ titie sue sororis res q̄ fue/
rūt in dote apō scōm maritū q̄s quidē scōs marit⁹ restituit: di
ctis hr̄dib⁹ titie post mortē ipsi⁹ titie q̄ sine liberis decessitvt
dictū est. ⁊ rñdetur q⁹ sic. ¶ Filiū ⁊ filiā. Titia testatrix insti/
tuit sibi hr̄des filiū suū seiū: ⁊ filiā suā meuiā ⁊ duobus pone
suis libertis legata reliq̄t ⁊ fidei dictoꝝ libertoꝝ cōmisit vt
legatis eis relictis cōtenti eēnt vsq̄ ad mortē eoꝝ ⁊ post mor
tē restitueret dict⁹ filius testatricis. mortua dicta testatrice de/
cessit dicta meuia ei⁹ filia ⁊ remāsit frat⁹ su⁹ dict⁹. ſ. sei⁹. vnde
post mortē libertoꝝ debebat hr̄e legata libertis relicta hr̄s
meuie. ⁊ ipe sei⁹ frat⁹ su⁹. postea vn⁹ de dictis libertis decessit
instituto hr̄de dicto seio filio testatricis ex debita pte. i. ex ter
tia hodie q̄ debeī p̄onis in bonis libertoꝝ ⁊ istituto exneo
quodā insupfluo hr̄ditatis sui liberti. postea dict⁹ sei⁹ ⁊ exne
us adiuerūt hr̄ditatē dicti liberti. nūc dict⁹ sei⁹ vult petere a
cohērede suo exneo dimidiā ei⁹ qō debebat hr̄e idē sei⁹ in le/
gato liberto dcō relicto a titia testatrice. i. q̄rtā ptē dicti legati
dicebat eī sei⁹: testatrix dixit q⁹ quilibz libertoꝝ relinq̄ret mi
hi ⁊ sorori mee legatū sibi relictū post mortē suā liberti. vñ de
legato relicto liberto mortuo nūc ego debeo hr̄e dimidiā. di
midiā g̃ dicte mee dimidie debeo hr̄e a te cohr̄de meo ⁊ aliā
dimidiaz dimidie a me. q̄rit nūq̄d bene petat. ⁊ dicitur q⁹ sic.
¶ Maritus. Vxorē meā in oībus meis bonis mihi hēr̄dē
iustitui. postea feci codicillos in quib⁹ eā rogaui p fideicōmiſ
sum vt titio pone illā hr̄ditatē restitueret. postea iussi vt dicti
codicilli aperirenī solūmō post mortē dicte mee vxoris me te
statore ⁊ codicillatore mortuo. vxor mea p̄dicta vēdidit p̄diū
hēr̄ditariū existimās eē dictū fundū infructuosuz rōi sue. post
ea decessit dicta vxor ⁊ habuit hr̄dē gaiū pone. venit nūc titi
us ⁊ sei⁹ fideicōmissarij p̄dicti ⁊ petūt hr̄ditatē meā ab hr̄de
dicte mee vxoris. i. a gaio. Jtē petūt ab emptore p̄diū q⁹ ven
didit ei vxor. vt dictū est dicētes q⁹ ipa nō potuit alienare p̄/
diū qō eis restitui debebat. q̄rit nūq̄d possit dictū p̄diū ta
liter reuocare ab ēptore. ⁊ dr̄ q⁹ nō. ꝓpter iustā ignorātiā vē
ditricis ⁊ ēptoris. nā tpe q̄ ipa vēdidit dictū fundū nō erāt
adhuc apti codicilli in quib⁹ de restitutiōe hr̄ditatis cōtine/
baī p̄diū aūt fundi poterī petere dicti fideicōmissarij ab hē/
rede dicte vxoris.

¶ De legatis. iij. Rubrica

Ad euidētiā hui⁹. l. no. q⁹ hostes
Jncertus. sunt quib⁹ ppl'us roman⁹ bellū
indixit aut ipsi eis. latiūculi aūt sunt q̄bus p̄uatis
ciuitas p̄uata bellū iudixit vel ipi ei. ⁊ capti a p̄mis efficiunī
fui. capti a scīs nō. vt. j. de captiuis. hostes. ⁊. ſ. de testis. l.
qui a latronib⁹. in p̄dictis g̃ aut capt⁹ errat in facto aut in iuſ
⁊ in vtroq̄ casu statuiī idē. ſ. vt nō possit dict⁹ capt⁹ facere te
stamētū nec fideicōmissa relinq̄re. ꝺ̄ erroꝛe aūt facti ponit ex
emplū in p̄ rūso hui⁹. l. de erroꝛe iuris. in scō. ¶ Sz si filius
familias. Filiussa. vel fu⁹ fecit codicillos. ⁊ in eis reliq̄t lega
ta ⁊ fideicōmissa ⁊ existens adhuc filiussa. vel fu⁹ decessit. nō
valet certe legatū vel fideicōmissuz. sz q̄d si post codicillos ꝓ/
dictos factos fuit fili⁹ p̄dictus a pre emācipat⁹ vl' fu⁹ a dño
mānumissus. ⁊ postea decesserūt nō mutata volūtate. certe va
lebūt legata ⁊ fideicōmissa p̄dicta q̄i facti sint codicilli tempe
mortis eoꝝ. secus aūt si dicta legata reliq̄ssent in testō ab eis
facto. q⁹ tūc etiā si inueniaī sui iuris tpe mortis nō tñ valēt
dicta legata. ⁊ fideicō. ¶ Hij quib⁹. Deportati nō possunt
facere testm̄. ⁊ iō nō possunt legata vel fideicōmissa relinq̄re
deportatos intellīgo illos tm̄ qui sunt deportati p p̄fidē in i/
sulā p p̄ncipē designatā. vel q̄ sunt a p̄side etiā solo deportati
in insulā a p̄side designatā. cui tñ p̄fidi p̄nceps scripserat q⁹
eos deportaret. siue g̃ aū sniam p̄sidis sup deportatiōe lataz
relinq̄rūt etiā in testō legata vl' fideicōmissa ⁊ decesserūt. siue
post sniaz: aū tñ q⁹ impator cōprobet sniam semp valebūt fi
deicōmissa ⁊ legata. Jtē deportatos intelligo illos etiā qui
sunt deportati a p̄fecto p̄torio vl' ab eo qui vice p̄fecti cogno
scit iussu imperatoris vel a p̄fecto vrbis. sz pone q⁹ titi⁹ fuit de/
portat⁹ in insulā ab eo qui ius deportandi hz. erūs in insula
fecit codicillos in quib⁹ reliq̄t legata ⁊ fideicōmissa. postea
restitut⁹ ⁊ extract⁹ est de insula iussu imperatoris ⁊ decessit ou/
rāte eadē volūtate. certe valēt legata ⁊ fideicōmissa. ¶ Scié
dum est. Jn p̄ncipio legis vsq̄ huc dictū est q̄ possunt reli/
re legata ⁊ fideicōmissa ⁊ q̄ nō. nūc vult dicere a q⁹ possunt
relinqui. ⁊ certe ab his oīb⁹ possunt relinq̄ legata ⁊ fideicō/
missa ad quos aliq̄d puenturū est de meo p mortē meā. vl' q⁹
eis do. vel q⁹ eis nō adimo. ⁊ nō solū possuz fideicōmittere il
lius qui ē mihi ꝓximior: sz etiā illū q̄ venit ad successionē meā
post eū ⁊ etiā illū⁹ qui nōdū nat⁹ est. oū tñ nat⁹ sit mihi succes/
surus. sz si fideicōmissuz ei⁹ q̄ est mihi ꝓximior. ⁊ ipe repudiet
postea hēr̄ditatē meā ⁊ ad sequētē g̃dū fit devoluta sequens
dict⁹ g̃dus nō teneī p̄stare fideicōmissuz relictū ab eo qui re/
pudiauit hr̄ditatē. Jdēq̄ est in ꝺ̄ alio casu. Sic⁹ libert⁹ titij
ab intestato decedens fecit codicillos ⁊ fideicōmissa reliq̄t a
patrono. q̄ totā hr̄ditatē ei⁹ hr̄e dēbat eo q⁹ libert⁹ nō hēbat
filios añ aūt q⁹ p̄fon⁹ adiret hr̄ditatē liberti decessit p̄fonus
vñ filius patrōi habuit ab intestato hr̄ditatē liberti p bono/
rū possessionē q̄ vocaī vñ liberti p̄foni. tñ nō teneī hic filius
patroni p̄stare legata relicta a p̄frono p libertū.

SEx filio. Titiū institui ⁊ filiū meū p̄terij ⁊ ab eo filio p̄ fi
deicōmissuz reliqui sempronio. testō aūt meo nō valēte
ipso iure habuit dict⁹ me⁹ fili⁹ hr̄ditatē meā ab intestato. cer
te nō tenetur p̄stare dictū fideicōmissum.

SI mulier. Uxor mea titia dedit mihi i dotē centū ⁊ fuit
a me stipulata q̄ redderē ei soluto mr̄imonio inter me ⁊ eam.
Dicta titia infirma existens cā mortis liberauit me p̄ accepti-
lationē a dictis centū ad h̄ vt fideicōmissuz darē sempronio
puta equū meū ⁊ ego ita liberationē recepi. certe teneor dare
equū meū sempronio ex fideicōmisso. ⁊ est satis factū in nr̄o
casu legi q̄ dicit q̄ ille pōt fideicōmisso onerari q̄ aliq̄d p̄ce-
pit ab onerante. nā ego marit⁹ videor p̄cepisse dicta cētū ab
vxore mea. cū ipsa me liberat ab eis sibi p̄standis: ⁊ nō solū i
dicto cāu valz fideicōmissuz. s3 etiā i hijs alijs duob⁹: puta si
cā mortis fecit mihi pactū ⁊ dicta mea vxor de dote tota lu-
cranda. vel si in mr̄imoniū meū redijt mortis cā. in eo cāu cuz
mea culpa inter me ⁊ eā factū erat diuortiū ⁊ ita q̄ potuit lu
crari ex reb⁹ meis p̄pter dictū diuortiū mihi remiserit ad me
redeundo. i. in meū mr̄imoniū. cū g̊ mihi remittat bn̄ vid̄r mi
hi dare vt dictū est. vn̄ nō est mirū si a me pōt fideicōmissum
relinq̄re. ¶ Julian⁹ scribit. Titi⁹ legauit mihi stichū suuz ⁊
rogauit me q̄ eū pure māumitterez. Itē a me reliq̄t seio decē
certe nō teneor ad p̄standū decē seio. si aūt rogasset me vt di-
ctū seruū māumittē sub cōditiōe vel in diē bn̄ eēm obligatus
seio p̄dicto ad p̄standa ei dicta decē. si medio tp̄e possem p̄ci-
pe tm̄ noie fructuū ex dicto suo qō valeat dicta decē. ¶ Si
res quis. Titio debebā equū ex stipulatiōe dictū equū i meo
testō legaui dicto titio. ⁊ ab eodē titio reliq̄ decē danda sem-
pronio. nunq̄d tenet̄ dare sempronio dicta decē. ⁊ vid̄r q̄ sic
q̄r ipse titi⁹ vid̄r sentire cōmodū ex dicto legato equi: q̄r non
h3 necesse agere actiōe ex stipulatu ɔ̄ hr̄des meos. s3 stati adi
ta hēr̄ditate mea. nanciscitur dn̄ium equi. Itē a me vid̄r testa
tor lucrari sumpt⁹ quos faceret agendo ɔ̄ me actiōe ex stipu-
latu ad equū: s3 nō obstantib⁹ p̄dictis d̄r hic q̄ nō tenet̄ titi⁹
ad p̄standa dicta decē sempronio. sec⁹ aūt eēt si titio hn̄ti nu
dā p̄prietatē equi vel alteri⁹ rei donassz cā mortis vsufructū
q̄r tūc bn̄ possez ab eo fideicōmissuz relinq̄re. q̄r l3 morte mea
fructuarij interiret vsufruct⁹ ⁊ ad titiuz p̄prietariū rediret tn̄
cōmodū cōsequit̄ titi⁹ p̄pter donationē vsufruct⁹. s. medij tē
poris quo ego viuā. Quid si dict⁹ titi⁹ debebat mihi decē ⁊
ego hēbam in pignore equū suū. ⁊ liberaui equū a vinculo pi
gnoris mortis cā ⁊ nō liberaui titiū a debito. nūquid possuz
a titio fideicōmissuz relinq̄re. ⁊ d̄r q̄ non.

A Patre vel dn̄o. Institui mihi hērdē filiū titij vel suum
⁊ ab eodē titio dn̄o reliqui decē sempronio. postea dict⁹ titi⁹
māumisit suū suū vel filiū suū emācipauit a me institutuz. su⁹
aūt vel filius postea adiuerūt hr̄ditatē meā ⁊ sic nō acq̄siue-
rūt emolumētū dicto titio imo sibijp̄is. certe titi⁹ eoꝝ dn̄s vel
pater nō tenet̄ p̄stare dicta decē sempronio. s3 ip̄e fili⁹ emanci
pat⁹ vel suus māumissus.

SI fuerit. municipio alicui reliq̄ centū noie legati ⁊ reliq̄
fideicōmissuz p̄standū titio de q̄nquaginta p̄ p̄tātez munici-
pij p̄dicti vel p̄ cōsules. certe valet fideicōmissuz ⁊ p̄stabitur
fideicō. de bonis municipij. ¶ Si quis nō ab hr̄de Institui
mihi hērdē titiū: ⁊ ita dixi. postea in testō ab hr̄de titij mei he
redis reliquo meuio decē ex cā fideicōmissi. nūquid valet fi-
deicōmissuz ⁊ d̄r q̄ sic Quid aūt si ita petij a dicto hr̄de meo
titio rogo te vt ab hērde tuo petas dari meuio decē. certe va
let fideicōmissuz meuio relictū. mortuo itaq̄ titio ab hr̄de ei⁹
petet meui⁹ dicta decē. S3 q̄d si ita dixit instituo mihi hērdē
seiū ⁊ si stich⁹ hr̄s erit seij hērdis mei volo q̄ dict⁹ stich⁹ det
meuio decē nūquid valet fideicōmissuz in h̄ cāu meuio datuz
⁊ d̄r q̄ nō. ⁊ est ratio quare non valet qm̄ qui fortuito cāu ha
h3 hr̄ditatē vel legatū ⁊ nō iudicio testatoris sicut fuit in per
sona dicti stichi nō d3 posse honorari a dicto testatore. Item
est alia rō q̄r eū nō pōt aliq̄s ḡuare cui nihil reliq̄t d̄ suo sicut
fuit in dicto sticho.

SI deportari. Titius fuit in insulā deportat⁹ qui titius
suuz stichū hēbat dicto sticho in testō meo legaui decez. certe
illa decē ad fiscū p̄tinēt nisi duob⁹ casib⁹. vn⁹ est qn̄ titi⁹ fuit
in integrū restitut⁹ a me viuo testatore dictuz suum alienauit
quo cāu p̄tinet dictū legatū ad nouū dn̄m sui. Scd̄s est quā
do titius dominus fuit restitutus dictum ⁊ suum qui aliena
uit quo cāu ad ip̄m dn̄m restitutū p̄tinet legatū ⁊ ita nō ad fi
scū. q̄ si aliq̄s miles legauit alicui deportato. certe capiet de
portat⁹ legatū p̄pter p̄uilegiū militūz. ¶ Si quis creditori.
Titio debebā decē dicta decē ei legaui. ⁊ ab eo fideicō. reliq̄
certe nō valet fideicō. nisi dict⁹ creditor aliq̄d cōmodū ex di-
cto legato cōsequat̄. pōt aūt cōsequi cōmodū puta si hēbam
ɔ̄ eū exceptionē q̄ p̄ legatū ei remissa a me videt̄. vel si deb-
bā in diē vel sub cōditōe quo casu rep̄sentauit debitū p̄pter
legatū. ⁊ ita h3 creditor cōmodū.

SI legatarius. Legaui titio decē. ⁊ ab eo reliq̄ seio q̄nq3
dict⁹ titi⁹ petijt ab hr̄de meo dicta decē. ⁊ nō exegit nisi qua-
tuor: certe nō tenet̄ p̄stare seio nisi dicta q̄tuor. Si autez nihil
exegit ab hr̄de meo titi⁹ nō tenet̄ p̄stare seio fideicōmissario
nisi actionē quā h3 p̄pter legatū: q̄r iniquū est p̄stare ad titiū
legataruz p̄iculū litis: nisi forte dict⁹ legatari⁹ fuit in culpa vt
lites amitterent̄. ¶ Seruo hr̄dis Institui mihi hr̄dē titium
⁊ sticho suo eiusdē titij legaui decē. ⁊ rogaui dictū titiū hr̄dē
meū. vt dictū suū māumitteret. certe tenet̄ hr̄s p̄stare suo suo
libertatē ⁊ legatū. si aūt nō rogasset eū de libertate nō tenet̄
ei dare legatū. ¶ Cū ita. Institui mihi hr̄dē seiū. qui sei⁹ ha
bebat noie filiā titiā. ⁊ ita postea i eodē testō dixit quicq̄d ad
te seium p̄uenerit ex bonis meis filie tue: ita restituas. vt hoc
hēat titia vltra illud qō dedisses ei de bonis tuis si te nō in
stituissez. mortuo me testatore petijt titia a pr̄e suo seio vt sibi
restituat illud qō a me habuit sei⁹. sei⁹ nō vult ei restituere ni-
si post mortē suā seij. certe melius dicit seius.

SI ita fuerit. Feci testm̄: ⁊ in eo ita dixi ad quecūq3 bona
mea p̄uenerint ex testō meo vel ab intestato vel quoquo
iure. lego ab eo titio centū. postea natus est mihi fili⁹ ⁊ in fa-
miliā meā venit ⁊ habuit hr̄ditatē meā ab intestato. nūquid
tenet̄ p̄stare dicta centū titio. ⁊ d̄r q̄ sic. ⁊ idē est si aliq̄s post
dictū meū testm̄ cepit mihi eē cognat⁹ ⁊ hērditatē meā hēat
ab intestato. nā tenebit̄ ille cognat⁹ p̄stare titio dicta centum
S3 si aliqua mulier nupserit mihi post dictū meū testm̄. ⁊ ha-
buit hr̄ditatē meā ab intestato eo q̄ nō hēbam agnatos vel
cognatos etiā ip̄a tenet̄ p̄stare dicto titio centū p̄dicta.

SI tibi ⁊ ei. Institui mihi heredes tres meos: ⁊ ita dixi
postea titio vicino meo lego centū aureos ⁊ ei qui ex di-
ctis meis filijs venerit ad meū fun⁹ me mortuo nemo ex filijs
venit ad fun⁹ meū. nunq̄d d3 hr̄e tota centuz titi⁹. d̄r q̄ sic. et
nō minuit̄ legatū p̄pter hoc.

FIdeicōmissa. Hic d̄r q̄ fideicōmissa possunt relinq̄ per
oīe vulgare: ⁊ ponit exempla de p̄uintijs in q̄b⁹ sunt varia
vulgaria. ¶ Quotiēs. Ego scripsi in q̄dā carta tenorē testa
mēti qō volebā ordinare: ⁊ forte etiā adhibui ibi q̄nq3 testes
⁊ anteq̄ legerē corā septē testib⁹ testm̄ decessi. certe nō valet
dicta scriptura vt testm̄: nec etiā vt codicilli. nō eīm i corde ge
rebam codicillos facere: s3 testm̄. ¶ Si ita. Institui mihi ti-
tiū ⁊ seiū hr̄des: ⁊ ita postea eis in eodē testō locut⁹ fui. cōmē
do vobis semproniū. nunq̄d p̄ h̄ v̄ba tenēt hr̄des aliq̄d sem
pronio dare ex cā fideicōmissi. ⁊ d̄r q̄ nō. q̄r aliud est cōmēda
re qō portat significationē laudandi aliō alia v̄ba dicere p̄
q̄ velit fideicōmissū relinq̄re testator. Cū eēt quis. Institui mi
hi titiū ⁊ seiū ⁊ rogaui titiū vt suā p̄tē hr̄ditat̄ restitueret seio
coheredi suo. acceptis cētū a dicto seio. certe si vult titi⁹ pete
re dicta cētū a dicto seio coherede ⁊ dare ei suā p̄tē hr̄ditatis
suo arbitrio pōt h̄ facere. s3 nūq̄d ecōtra cohr̄s su⁹ p̄dict⁹ pōt
ei dare centū p̄dicta ⁊ hr̄e ab eo titio suā p̄tē hērditatis etiaz
malo velle ip̄si⁹ titij. ⁊ d̄r q̄ sic. nā duplex est fideicō. p̄dictum
relictū ab ambob⁹ hērdib⁹ sibi ip̄is. vn̄ vnus pōt ɔ̄stringere
aliū ⁊ eō. ¶ Si quis ita. Institui mihi hērdē titiū. ⁊ ita dixi
sufficiāt sempronio vinee mee posite in tali loco. vel fundus
meus positus in tali loco. nunquid poterit sempronius pete-
re ex causa fideicommissi dictas vineas vel fundum. ⁊ dicit̄
q̄ sic. ⁊ idē eēt si dixissez cōtent⁹ sit semproni⁹ domo mea i ta
li loco posita. ¶ Sicut fideicōmissum. Hic aūt loquit̄ p̄nci-
palit̄ in quatuor generib⁹ legatoꝝ. Primū est tale titio decē

dari volo nisi seius heres meus noluerit. ⁊ istud certe fideicō missus est cōditiōale ⁊ exigit ꝑmā volūtatem hēdis. vñ si sic mel placuit hēdi tale dictū fideicōmissus necesse hēbit dare ⁊ voluntatē mutare nō poterit in ꝓiudicium fideicōmissarij. Secōz est tale. lego titio decē cū voluerit sei⁹ heres me⁹ ⁊ istō fideicōmissus exigit ꝑmā hēdis voluntatē sicut ⁊ supius. ⁊ dr hēre dilationē donec viuat hēs. dū tū nō dicat se velle soluere fideicōmissus. si aūt ostituat se velle dare: ⁊ postea decedat anteq̄ det heres su⁹ teneť dare fideicōmissario: sz eō si fideicōmissari⁹ decedat anteq̄ hēs instituat se ei dare. ad hēdē suū nihil transmittit: qz est cōditionale añq̄ hēs cōstituat se ei dare. ⁊ cōditionalia legata vel fideicōmissa nō trāseunt ad hēdē legatarij vl fideicōmissarij añ cōditionē impletā. Tertiū est tale lego seio decē: si titi⁹ hēs me⁹ noluerit qō legat ū nō debeť. Quartū est tale. si titi⁹ hēs me⁹ fuerit tale arbitratus. lego seio decē vel det seio decē qōquidē legatū debeť. qz nō video: ego testator cōmisisse legatū in merā volūtatē hēdis mei: sed in volūtate alicui⁹ boni viri. Et idē est si ita dixi si hēs me⁹ putauerit volo q⁹ det seio decē: vel ita si hēs me⁹ existimauerit volo q⁹ det seio decē. vl ita si fuerit visus vel videbiť hēdi meo vtile volo q⁹ det seio decē. qd si ita dixi. ego testator lego titio decē si te seiū heredē meū meruerit. nūquid debeť fideicōmissus. ⁊ dr q⁹ sic. si mō possit ꝓbare fideicō. se taliter meritū heredi q⁹ bon⁹ vir staret cōtent⁹. Item quid si ita dixi. lego titio decē si te seiū heredē meū nō offenderit. certe debeť fideicōmissus: si fideicōmissarius ꝓ bet sil'r se talr eē meritū dicto heredi q⁹ bon⁹ vir ⁊ nō infestus staret content⁹.

¶ Hec ꝟba. Titiū filiū meū q̄ ⁊ ipe hēbat duos filios mihi hēdē instituit: ⁊ cū eēnt in hēditate mea ita fui locut⁹ in eo dē testō dicto meo filio. te fili rogo vt ꝑdia q̄ ad te puenerit de hēditate mea ꝓ tua diligētiā diligas ⁊ curā eoz agas vt possint ad filios tuos puenire me testatore mortuo dict⁹ me⁹ fili⁹ instituit sibi hērdes dictos suos filios ⁊ quosdā exneos ⁊ decessit. nūc petūt dicti filij sui añ pfez dicta prædia ex testō meo qui eraz eoz au⁹. q̄rit vtrū possunt: ⁊ vidr q⁹ nō. qz dicta ꝟba q̄ direxi ad filiū meū magis videnť importare cōsilium a me datū filio meo de suprædictis ꝑdijs q̄ necessitatē dādi fideicōmissi filijs filij mei. inspecta tū volūta mea pot⁹ q̄ ꝟbis dicēdū ē dictos filios filij mei posse hēre añ patrē dicta ꝑdia. ¶ Si filio. Meu⁹ instituit sibi hēdē titiū hñtez filium gaiū. ⁊ in dicto testō reliq̄t meu⁹ ꝓ fideicōmissus a dicto titio hērde centū gaio filio ꝑdicti titij. q̄rit q̄ gai⁹ filius titij heredis possit petere dictū fideicōmissus. ⁊ certe siue efficiať sui iuris gai⁹ ꝓ morte titij pris sui siue alio mō pōt petere fideicōmissus ꝑdictū: ⁊ nō añ. ⁊ b̄ est verū siue meu⁹ testator dixit expresse q⁹ titi⁹ hēs daret fideicōmissus gaio filio suo cū sui iuris eēt gai⁹ vel morte pris vl alio mō siue tacite intelligi possit q⁹ meu⁹ habuit eā volūtatez. puta qz dixit meu⁹ testator volo vt tu hēs titi⁹ relinq̄s centū gaio filio tuo. vel qz dixit volo gaiū hēre centū vel volo ad eū ptinere. ¶ Si cui. Diligebā titiū ⁊ nō prem suū gaiū. vñ nolebā q⁹ de legato qō volebā dare titio aliq̄ emolumētū hēret gaius pat. dixi q̄ ita si morte pris sui iuris fuerit effect⁹ titi⁹: lego ei centū. postea titius fuit emancipat⁹ a pre suo: ⁊ ita sui iuris effect⁹ est. vñ per morte pris amplius sui iuris effici nō pōt. queriť nūquid defecerit fideicōmissus. ⁊ dr q⁹ nō. imo pōt petere vel vult statim post emācipationē. vel vult mortuo pre. ¶ Si rē suā. Legauit titio equū meū postea anteq̄ morerer fui effect⁹ paup: et ꝓpter necessitatē eū alienaui in aliū. postea decessi. venit titi⁹ ad hērdes meos. ⁊ petit dictū equū vel iustā estimationē eq̄. nūquid pōt. ⁊ dr q⁹ sic. nisi hērdes mei ꝓbent iō me alienasse equū: qz volebā ei adimere dictū legatū siue fideicōmissum. Dz pone q⁹ legaui eidē titio illō qō debebat mihi seius qui quidē debebat mihi decē: ⁊ postea ex necessitate exegi dicta decē a seio ꝑdicto. ⁊ nō ꝓbāt hērdes mei. q⁹ exegerim q̄i vellē extinguere fideicōmissus. certe deberēt hērdes mei dicta decē titio cui legauerā nomē de dictis decē. nisi qz interest ei⁹ legati et ⁊ supioris. i. differētia est inť b̄ legatū ⁊ supius de equo. vñ iō qz infest nō ōbebūt hērdes. ⁊ ē rō q̄re nō. qz in b̄ legato nois extinguiť ipsa substantia debiti cū exigo ego testator a debitore in legato aūt supioꝛi de equo durat equus q̄uis fuerit alienat⁹ ꝓ me testatore. sz sec⁹ si dicta decē q̄ exegi a seio debitore cū nomē eoz legasset titio posui in deposito ⁊ nō expēdi qz tūc bñ poterit petere titi⁹ ⁊ multo magis si ea nō exegi a dicto meo debitore. sed ipe debitor spōte ea mihi obtulit. qz bēcāu nō potui accipere ea decē cū ipe debitor ea mihi offerret. sz ⁊ si ꝓtē dictoꝛ decē q̄ exegi a dicto meo debitore vel q̄ ipe mihi obtulit posui in depositō ⁊ de alia ꝓte emi ꝑdiū adhuc potuit petere titius fideicōmissus de decē. ¶ Si q̄s illicite. Ad hui⁹. §. intelligētiā. no. q⁹ senatusco sultū factū auiola et pāsa cōsulib⁹ existētib⁹ vetat q⁹ aliq̄s non leget colūnas vel marmoꝛa de domib⁹. vt. s. de leg. i. cetera. §. i. quid q̄ si ego feci domū in publico loco vel in alio loco vetito quā quidē oz me destruere vt. j. ne quid in loco pu. l. i. ⁊. ij. nūquid potero ea domo legare marmoꝛa vel colūnas nō obstāte dicto senatusco sulto. ⁊ dr q⁹ sic. ¶ Si heres. Instituī mihi hērdē titiū ⁊ iussi ei q⁹ mutuaret seio amico meo centū vsq̄ ad sex mēses ꝑ duob⁹ denarijs libr̄ā quolibz mēse cū alij vsurarij mutuaret ad sex denarios libr̄ā. certe valet tale fideicōmissus ⁊ putauit meui⁹ q⁹ deberet dare fideiussoꝛes hērdi de dictis cētū reddēdis ei in termino. sz nō est ver⁹ imo nuda tūc cautione. ¶ Si suo. Seruo titio legaui militiā meā. volui cūi q⁹ dict⁹ suus titij staret ad quoddā meū castrū ꝓ milite ⁊ hēret quolibz die q̄nq̄z solidos pone. quā q̄dē militiā fui hēre nō potuit vt dať intelligi i fine hui⁹. §. mō q̄rit an titio dño acq̄rať dictum legatū. ⁊ distinguit aut ego testator sciui cū eē suū cū ei legaui militiā aut ignoraui. ꝓ cāu debeť legatū. sz q⁹ su⁹ nō pōt hēre militiā vt dictū est dať dño ei⁹ extimatio militie. Secōo casu nō valet legatū aliquo mō ⁊ est rō in b̄ secōo cāu: qz nō ē ꝟbis mile q⁹ ego testator reliq̄sset suo militiā si sciuisset cū eē suus q̄uis cū sciui cū eē suū tpe quo legaui ei militiā valeat legatū q̄tū ad extimationē militie dandā dño fui. vt dictū est in ipō cāu. ex his aūt q̄ dicta sunt in dicto ꝓ casu istud potes colligere q⁹ cū aliq̄d reliquit alicui ꝓ fideicō. vel ꝓ legatū illō ꝓstandū est qō relictū est: si pōt ꝑstari. alias extimatio est ꝑstāda. ¶ Si quis decē. Legaui decē titio ab hērde meo ⁊ ita dixi. si titi⁹ ꝑdiderit dicta decē. rursus lego ei decē. mō q̄rit hic de trib⁹. Primū vtrū valeat fm legatū. Secōm est vtrū hēs me⁹ possit exigere a titio legatario cautiōe vt ipe legatari⁹ faciat salua decē q̄ ꝓ ei soluūtur. ita q⁹ hēs nō teneať ad ꝑstandas ampli⁹ decē. Tertiū est si titi⁹ legatari⁹ ꝑdiderit bis vel ter vel quater dicta decē: an hēs teneať semp dare alia decez ⁊ iuscōsult⁹ rñdet ad scōm ⁊ tertiū. ꝓ quā rñsionē colligiť rñsio ꝑmi. ⁊ dicit q⁹ hēs nō decē pōt exigere dictā cautionē a legatario. Item dicit q⁹ si legatari⁹ vltra semel ꝑdiderit decē nō teneť ei iterū dare heres. colligitur q̄ rñsio ꝑmi. s. q⁹ si semel ꝑdiderit decē legatari⁹: alia decē ei hēs dare nō tenetur amplius. ¶ Item si quis. Cū corneli⁹ peteret existere hēs ab intestato gaio seio qui gai⁹ sei⁹ fuerat debitor titij in decē ex aliqua cā. ⁊ ita corneli⁹ ꝓpter dictā hēditatē ē debitor titij in dictis decē si eā adeat. hic titi⁹ fecit testū. ⁊ instituit sibi martiuum heredē ⁊ legauit dicto cornelio decē: ⁊ ita subiunxit cū martinus hēs poteris facile cōpēsare b̄ decē cū cornelio q̄ vt dictū est dz mihi decē ꝓpter hēditatē gaij seij. postea cornelius noluit adire hēditatē gaij seij: sz volebat fideicōmissus ō decē mihi a titio ꝑdicto relictū. q̄ritur nūquid possit hēre. ⁊ dr q⁹ non. qz videz eē ꝫ volūtatē testatoris q̄ ꝑcipue fuāda est in fideicōmissum. ¶ Polerunq̄z euenit. Hic. §. duas ponit regulas immo ꝑma nō ponit exēpla. in scōa sic. Pozia ē talis. pōt eē q⁹ multoꝛ interest fieri qō dictū ē a testatore. ⁊ tū vn⁹ tū hz actionē eo q⁹ testator eū solū honorare voluit: ⁊ potes si vis ponere exēplū. qñ duo nō socij ꝓmiserūt centū insolidū testatori. ⁊ ip̄se legauit vni eoz liberationē. q̄ uis eūi interfuit alteri⁹ vtrum bo liberētur: tū nō liberabitur nisi ille cui legata est liberatio ⁊ liberabitur ꝓ pactum ⁊ nō ꝓ acceptilationē ad b̄ vt liberatio nō ꝓsit alij. vt. j. de liberatōe. l. iij. §. ij. Scōa regula est ex ad ꝑmā: pōt eūi eē q⁹ vnū est legatū a testatore relictū. ⁊ tamē plures ad illud admittūtur eo q⁹ testator plures voluit honorare: ⁊ ponitur in lra tale exēplū. ego ⁊ titi⁹ stipulati fuim⁹ in solidū a seio nobis dari stichū. postea corneli⁹ fecit testū. et

petijt ab hꝛde suo vt daret mihi ⁊ titio dictũ stichũ debitum vobis a seio q̃uis ei vnũ.i. vni⁹ hꝛdis stichi sit legatũ tñ fei⁹ ⁊ titi⁹ admittẽt ad petitionẽ ipi⁹ ⁊ put cuiusq; nr̃m interest: tũ er dicto legato cõsequi nr̃. q̃d si ego petij totũ stichũ ab hẽrde cornelij ⁊ litẽ secũ fui cõtestat⁹. certe totũ dꝛ mihi soluere duꝛ tũ caueã ei q; defendã eũ a titio collegatario meo. ⁊ b̃ sunt ꝟba siue ego ⁊ titi⁹ me⁹ collegatari⁹ eram⁹ socij siue nõ. ⁊ qõ dixi i hꝛde cornelij rogato a cornelio vt daret mihi ⁊ titio stichum nobis debitũ a seio. idẽ ẽ si cornelí⁹ dictũ stichũ alicui p fidei cõmissuꝫ relinq̃sset ⁊ dictũ fideicõmissariũ rogasset de dãdo mihi ⁊ titio dictũ stichũ. ¶ Interdũ. Hic. §. ponit vnã regulã ⁊ sup eã ponit exemplũ. ⁊ illõ exẽplũ postea determinat. regula est talis q̃q; vni⁹ nomẽ in testõ scribit̃ i legãdo: ⁊ alteri petitio cõpetit legati. exẽplũ est tale. titi⁹ debebat publicano decẽ ꝓpter passagiũ forte. ego feci testũ ⁊ rogaui hꝛdẽ meuꝫ q; solueret decẽ publicano ꝓ dicto titio. certe titius admittit̃ ad petitionẽ fideicõmissi ⁊ nõ publican⁹ nisi ꝓbet publican⁹ q; ꝓ suo publicani amore ego reliqui fideicõmissuꝫ p̃dictuꝫ. ¶ Si in ope. Jnstitui mihi hꝛdẽ ꝓcula ⁊ titiũ ⁊ rogaui eos q; facerẽt fieri vnũ palatiũ rei publice bononie in quo expenderẽt mille libꝛas. vel iussi eis q; ponerẽt vnã statuã in curia cõis ad honorẽ reipu. vel iussi eis q; sustinerẽt ꝓ domos meas q̃ erãt iuxta palatiũ cõis: fuitutẽ cloace cõis imittẽde. vel iussi eis q; facerẽt aliq̃d aliud qõ diuisionẽ nõ recepit. nũc venũt ꝓcuratoꝛes cõis ⁊ cõueniũt ad p̃dicta vel aliqõ p̃dicto rũ dictã ꝓculã solã cũ titi⁹ ei⁹ coheres sit absens. vñ b̃ ꝓcula cõquesta fuit de b̃ ꝓ lr̃as suas diuo marco ⁊ lutio seuero ipa toꝛib⁹ dicẽdo eis q; ipa volebat adiplere bñ ꝓ pte sua ⁊ ñ ꝓ pte titij coheredis sui. certe dicti impatoꝛes rescripserũt ei q; volebãt eã certũ tp̃s hꝛe infra qõ faciat venire coheredẽ suũ ꝓ faciẽdis p̃dictis. post qõ tp̃s volũt q; ipa sola faciat p̃dcã ⁊ q; possit imputare cohꝛdi suo titio ptẽ dimidiã sumpt⁹ quos faciet in p̃dictis vel aliqõ p̃dictoꝛ q̃ diuisionez nõ recipiunt. ¶ Tichus liber. Jnstitui mihi hẽrdem titiũ ⁊ stichꝛ suo meo libertatẽ dedi ⁊ ꝓcepi p̃dicto hꝛdi vt doceat vel doceri faciat dictũ stichũ vnũ artificiũ ex quo artificio possit luerari victũ ⁊ vestitũ cõpetentẽ. q̃rit̃ nũquid stich⁹ poterit petere ab hꝛde vt faciat eũ doceri leges vt fiat doctoꝛ legũ. certe nõ. imo arbitrabit̃ iudex q; artificiũ cõpetẽs poti⁹ hꝛs docere eũ debeat sumptib⁹ hꝛdis ipsi⁹ ⁊ in causę cognitiõe dꝛ inspicere iudex volũtatẽ meã defuncti. q̃ dixi vñ possit se tueri nẽ. Jtẽ dꝛ inspicere iudex etatẽ stichi ⁊ cõditionẽ ⁊ naturã et ingeniũ. vt si est apt⁹ ad calcalariã ad eã eũ ponat. si est apt⁹ ad aliã artẽ ad eã eũ ponat. pegasi aũt suia q̃ dixit fideicommissuꝫ p̃dictũ nõ valere: est repꝛobata. ¶ Si sic locutus. Jnstitui mihi hẽrdẽ gaiũ. ⁊ ita postea dixi hꝛs me⁹ dato titio fundũ meũ cornelianũ positũ i tali loco Jtẽ seio dato b̃ ampli⁹ decẽ. q̃rit̃ q̃d importẽt b̃ ꝟba b̃ ampli⁹ posita in legato seij de decẽ. ⁊ dꝛ q; seius ꝓpter illa ꝟba hẽbit integra decẽ ⁊ medietatẽ fundi titio relicti: ¶ Non dubiũ. Jnstitui mihi hꝛdẽ titiũ ⁊ legaui vꝛori mee centũ si nõ nupserit. ⁊ rogaui eã q; restitueret sempꝛonio dicta centũ. si nuberet. ipa fuit cõsecuta legatũ ab hꝛde meo ⁊ post ea nupsit. nũquid tenet restituere sempꝛonio: ⁊ dꝛ q; nõ est dubiũ q; bene est cogẽda restituere. i. dicere bñ tenet restituere q̃uis nõ possit nubere ꝺ cõditionẽ sibi appositã in legato. et legatũ cõsequi: ⁊ tñ nihilomin⁹ tenet restituere sempꝛonio vt dictũ est. vt euenit in hꝛditate instituto sub cõditiõe si iuraue rit se capitoliũ ascẽdere a quo herede legatũ vel fideicõmissũ relictũ est sempꝛonio pone. nã q̃uis remittat ei cõditio iuris iurãdi a iure: ⁊ hꝛe possit hꝛditatẽ: nihilomin⁹ tñ tenet legatũ vel fideicõmissũ dare sẽpꝛonio. alij exponũt in p̃n. huj⁹. l. qñ ꝓ q; ⁊ dicũt q; vꝛor nõ tenet restituere sempꝛonio. sꝛ ego pono ꝓpie ꝟbũ quĩ. ꝓpter aliud ꝟbũ q̃ positũ ibi heres q̃ iurisiurandi nẽ. ¶ Dꝛ si cui. Legaui titio centũ ⁊ rogaui eum q; emeret equũ sempꝛonij q̃ valebat q̃nq̃ginta ⁊ eũ daret gaio titi⁹ iuit ad sempꝛoniũ ⁊ volebat ei dare ꝺ dicto equo q̃nquaginta. sempꝛoni⁹ dixit. nolo vẽdere. vel dixit nolo vendere nisi hẽam inde centũ libꝛas vel ducẽtas. nũquid tenet titi⁹ dare sempꝛonio ꝓ equo tñ q̃ tũ petit. vt sic eũ equum postea dꝛ gaio iurta p̃ceptũ mei testatoꝛis ⁊ dꝛ q; nõ: sꝛ dabit titi⁹ gaio iustã extimationẽ equi. i. q̃nquaginta.

¶ Heres. Jnstitui mihi titiũ hꝛdẽ ⁊ legaui sẽpꝛonio lꝛicã meã. quã credebã eẽ i scrinio meo: ⁊ ipa erat in ꝓfundo maris. certe nõ tenet̃ hꝛs añ pstare legatario lꝛicã vel ei⁹ extimationẽ q̃ extracta fuerit de ꝓfundo maris tunc eñ bñ tenet̃. ⁊ b̃ dicit.

¶ Epe legatũ. Legaui titio agrũ ⁊ rogaui eũ q; restitueret sempꝛonio. fuit cõsecut⁹ titi⁹ agrũ p̃dictũ ab hẽrde meo ⁊ antẽq̃ eũ sempꝛonio restitueret ꝓ alluuionẽ auct⁹ est ager. vel insule in eo nate sunt. nũquid tenet̃ titi⁹ restituere sempꝛonio agrũ ⁊ augmẽtũ. ⁊ dꝛ q; sic. sequẽs lex dicit plane q; nõ solũ ꝓsentia: sꝛ etiã futura legari possunt. Jtẽ dicit q; si ꝙ⁹ titij habeat in peculio fundũ bñ põt ali⁹ ei⁹ heres ꝙuitutẽ p̃dij suo ꝓpter p̃diũ qõ in peculio hꝛ.

¶ Jure. Feci testũ solẽne ⁊ in eo titio reliq̃ centũ. postea feci aliud testũ nõ solẽne in quo reliq̃ eidẽ titio vnũ equũ vel etiã mhil reliq̃ ei in scõdo. nũquid ꝓ scõm testũ anihilat̃ illud qõ titio reliq̃ in ꝓ. i. centũ. ⁊ videꝛ q; sic. qꝛ nuda volũtate etiaꝫ ꝟba fideicõmissi infirmãtur. sꝛ certe b̃ nõ est verũ i b̃ cãu. qꝛ ꝟisile est ita demũ me velle recedere a ꝓ testõ si scõm valeat ⁊ nõ alias. ⁊ qꝛ fideicõmissuꝫ eq̃ relictũ a me titio in scõdo testõ nõ solẽni nõ debet̃ ei titio etiã si hꝛjdẽ hꝛdes instituti a me i ꝓ ⁊ scõdo testõ extiterint mihi hẽrdes ex ꝓxe testõ. si q̃ nõ põt aliquo mõ titi⁹ hꝛe legatũ sibi a me relictuꝫ in scõdo testõ quõ aufferri dꝛ ei illud qõ ei in ꝓ reliq̃. certe nullo mõ.

¶ Jtibi. Legaui tibi centũ vt facias foueã cuidaꝫ eꝛneo ꝺ frãcia pone. petis cẽtũ ab hꝛde meo. dicit hꝛs nõ solũã tibi nisi caueas mihi de fouea faciẽda: ⁊ tu dicis hẽrdi nõ teneoꝛ cauere: qꝛ tua ñ interest q; fouea fiat. certe iudicatur hic q; bñ tenearis cauere si vis centũ.

¶ Jres. Legaui titio ⁊ sẽpꝛonio isolidũ equũ meũ. venit titi⁹ ad hꝛdẽ meũ ⁊ fecit sibi dari equũ. certe sempꝛoni⁹ nihil hꝛ dicere titio qui hꝛ equũ. sꝛ hꝛ integram actionẽ ad p̃ciũ eq̃ ꝺ̃ heredem meũ sempꝛoni⁹.

¶ Jtu etiã. Nõ solũ ꝟbis: sed ⁊ nutu põt fideicõmissuꝫ reliq̃ dñmõ is qui nutu reliq̃t loq̃ possit. si aũt moꝛb⁹ ita ẽ ei impedimẽto vt loqui nõ possit nõ valet fideicõmissuꝫ ab eo nutu relictũ. ¶ Fideicõmissuꝫ Legaui titio fũdũ cornelianũ me moꝛtuo inuenitur apꝺ eũ dict⁹ fundus ex cã lucratiua. certe nõ poterit petere ampli⁹ ab hꝛde nisi ꝓbet testatoꝛẽ voluisse eũ debere hꝛe extimationẽ: ⁊ nõ fundũ ¶ Colũnis. Legaui titio colũnas vel tigna domus mee. certe ea tigna ⁊ columnas tenet̃ hẽrs me⁹ ei dare q̃ possũt ꝺ domo exhi sine iniuria dom⁹. ⁊ nõ pstabit hꝛs extimationẽ eaꝫ legatario q̃uis si nõ possent a domo separari sine iniuria dom⁹ pstaretur extiatio eaꝫ. ⁊ nõ ipe colũne vel marmoꝛa

¶ Jquis in pfi. Titi⁹ in capite testi sui ita scripsit cui bis legauero semel deberi volo. postea in eode testõ vel codicill⁹ legauit seio equũ. ⁊ postea legauit eidẽ seio codicẽ. ⁊ postea ita dixit. penitet me poꝛis volũtatis quã scripsi in capite testi ⁊ volo vt dict⁹ sei⁹ hẽat dictũ equũ ⁊ codicẽ. nũquid hẽbit seius equũ ⁊ codicẽ. ⁊ dꝛ q; sic. nõ obstãte ꝓma volũtate. qꝛ titi⁹ nõ potuit eã legez sibi dicere vt ab ea sibi recedere nõ liceat. ¶ Miles. Miles deseruit militiã ꝓpter qõ dãnat⁹ fuit et in snia ei pmissuꝫ vt testari posset. certe potuit testari ⁊ fideicõmissuꝫ relinq̃re. ¶ Moꝛtis. Relinq̃ tibi stichũ p fideicõmissuꝫ qui stich⁹ erat me⁹ vel nõ erat nõ facio vim añq̃ hꝛs me⁹ eẽt in moꝛa dãdi tibi deceſſit dict⁹ stich⁹. certe dãnuꝫ est tuũ ⁊ nõ heredis mei.

¶ Jmpfecto. Titi⁹ reliq̃t impatoꝛi legatuꝫ vel fideicommissum in testõ suo nõ iure facto. certe nõ dꝛ cape impatoꝛ. qꝛ ꝟ ecũdia eẽt ipatoꝛi nõ fuare leges q̃uis ipe legib⁹ sit solut⁹ ¶ Reditoꝛi. Titio debebã decẽ ipse fecit mihi pactuꝫ de nõ petendo. postea feci testũ ⁊ legaui ei dicta decẽ. postea hꝛes me⁹ soluit ei dicta decẽ. certe nõ poterit hꝛs me⁹ ab eo repetere dicta decẽ q̃i indebita q̃uis ego habuerã ꝺ eũ exceptionẽ ꝑpetuã ⁊ fauoꝛabilẽ. s. p̃dicti pacti. ⁊ b̃ dicit lꝛ obscure. ¶ Alle aut ille. Jnstitui mihi hꝛdẽ titiũ ⁊ gaiũ. ⁊ ita postea dixi titi⁹ p̃dict⁹ aut gaius dent seio centuꝫ. certe põt pe-

tere seius cētū a quo eoꝝ vult. Scdo dicit pone q̄ titio legaui cētū libras bononinoꝝ quoꝝ. certe ista v̄ba certū h̄ñt sensuꝫ. r ideo nō debem⁹ recurrere ad interp̄tādā volūtatē mei testatoris: incertis enī nō est locus cōiecturis

Is qui. Cētū p fideicōmissuꝫ titio reliqui vel etiā fundū me mortuo her̄s me⁹ fuit in mora soluēdi titio. certe tenet̄ heres p̄stare titio fruct⁹. r etiā oē dānū q̄ sustinuit titi⁹ ex eo q̄ sibi p heredē satisfactū nō est.

Paulo. Titi⁹ instituit sibi h̄rdē paulū calimacū r seiuꝫ r in eodē testō legauit iubentiane filie eiusdez pauli calimaci decē. cui ipa iubētiana nupsisꝫ in familia ipius titij testatoris postea fecit dict⁹ titi⁹ codicillos r reliq̄t p plegationē centuꝫ eidē paulo calimaco. r in ipo plegato nō dixit titi⁹ v̄ ampli⁹ q̄ paulū calimacū p pte dimidia her̄dē instituerā cētū ei reliquo. sed ita simpl̄r dixit. centū ei relinquo. certe de legato de centū paulo in codicillis relicto dubiū nō est q̄n debeat̄, sed est dubiū de decē iubētiane relictis. nā videbat̄ quibusdam coꝝ iudice allegātib⁹, p her̄dib⁹ titij q̄ nō debeant̄. q. legatū p̄dictū de decē iubētiane relictū fuit acq̄situm paulo calimaco cū iubētia eēt in sua ptāte. legādo ḡ postea paulo centum nō adijciēdo v̄ ampli⁹ videbat̄ reuocatū legatū de decē scōz cos. iudex tū p̄dict⁹, pnūciauit r bñ paulo deberi decez r centū. ¶ Pōponi⁹. Pōponi⁹ herinipp⁹ fecit testm̄ r filiū suuꝫ herinippū noie instituit sibi her̄dē in nouē vntijs her̄ditatis sue r filiā suā noie titianā instituit h̄rdē in trib⁹ vntijs. r post ea plegauit cuilibet coꝝ certa p̄dia. postea ita in eodem testō dixit rogo filiū meū herinippū q̄ det filie mee p̄dicte titiane possessionē meā quā heo ad burgū panicalē si ipe herinipp⁹ decesserit sine liberis. facto v̄ testō fecit codicillos r in eis reliq̄t filie p̄dīū titianū r cornelianū. q̄ hebat ad bixanū. r post ea subiunxit in eisdē codicillis q̄ volebat dictā suā filiā eē contentā dicto p̄dio titiano r corneliano p illis trib⁹ vntijs her̄ditatis quas ei dederat in testō p̄dicto r p his q̄ in testō p̄dicto eidē filie reliq̄rat. postea p̄dict⁹ fili⁹ testatoris noie herinipp⁹ cōmisit maleficiū ppter qō bona sua puenerūt in fiscū. titiana p̄dicta soroꝝ herinippi cepit agere ō fiscū her̄dez dicti sui fr̄is. r petijt ab eo fisco dictā possessionē positam ad burgū panicalē relictā sibi in testō p fideicōmissuꝫ si dict⁹ suus frater sine liberis decederet. fiscus aūt siue ille q̄ p fisco allegabat talē r̄ndebat nō solū nō potes a me petere ptē h̄rditatis tibi relictā in testō. sz etiā nō potes petere dictā possessionē ad burgū panicalē positā. q. testatoꝝ voluit te eē cōtentā p̄dio titiano r corneliano qō erat ad bixanū p pte h̄rditatis tue. r p his q̄ in testō tibi reliq̄t in codicillis supra notatis. titiana aūt r̄ndit ita. testatoꝝ admisse mihi vidꝫ in codicillis ea sola q̄ viuēte fr̄e meo acceptura erā. i. ptē meā h̄rditat̄ r p̄dia mihi plegata i testō. nō at vidꝫ mihi admisse illō qō h̄re debā post mortē fr̄is mei si sine liberis decederet. i. fideicōmissū qō a te fisco peto. q̄r̄ quid iuris sit. r r̄ndet̄ q̄ d iuris rigore fiscus melī⁹ allegat. de eq̄tate aūt melī⁹ allegat titiana. r ita pnūciauit scōm eq̄tatē: iudex sup v̄ adit⁹. ¶ Julius. Julius seuer⁹ in articulo mortis exp̄s fecit testm̄. r instituit sibi h̄rdē titiū r seiū. r gaio alūno suo legauit q̄nquaginta. r ita dixit, volo dicta q̄nquaginta p̄stari r dari gaio p̄dicto p iuliū mauri colonū meū. qui iuli⁹ dꝫ mihi q̄nquagita ex pēsionib⁹ fundi mei corneliani quē colit r coluit r cidē mauro colono lego codicē r digestū meū. mortuo dicto testatore r possidētib⁹ dictis suis h̄rdib⁹ her̄ditatē suā vocauit ꝓcuratoꝝ fisci dictos her̄des coꝝ ꝓcuratore cesaris r petijt p libellū her̄ditatē dicti testatoris forte iō qꝝ dicebat dictū testatorē cōmisisse i legē iuliā maiestatis pēdēte lite coꝝ ꝓcuratore cesaris p̄cedit dict⁹ ꝓcurator cesaris dicto mauro colono vt solueret fisco dicta q̄nquaginta q̄ debebat idē maurus p̄dicto testatori p pensiōe fūdi dicti. postmodū ꝓcuratore fisci nō ꝓbāte dictū testatorē in legē iul. maiestatis cōmisisse obtinuerūt heredes p̄dicti ꝫ fiscū. r sic retinuer̄t dictā h̄rditatē. p⁹ ea decessit gai⁹ a lūn⁹ testatoꝝ p̄dict⁹ r habuit h̄rditatē: r postea decessit maurus colon⁹ p̄dict⁹ r habuit h̄rditatē. venit h̄rs gaij baili cui gaio legata fuer̄t q̄nq̄ginta. vt dictū est r petijt ea q̄nquagīta ab h̄rde mauri colōi, iō qꝝ testatoꝝ dixit cū legauit ea gaio bailo. volo dicta q̄nquaginta dari gaio p iuliū mauri colonū meū qui iuli⁹ dꝫ mihi q̄nq̄ginta ex pēsionib⁹ fundi mei corneliani quē colet r coluit. nūquid pōt petere ab h̄rde mauri coloni. r dꝫ q̄ nō. qꝝ nō vidꝫ fidei mauri coloni cōmissuꝫ vt p̄staret bailo q̄nquaginta. sz demōstrauit testatoꝝ vñ bailus accipe possz legatū sibi relictū. heredes ḡ testatoris. s. titi⁹ et sei⁹ p̄dicti p̄staze debēt dicto bailo dicta q̄nquaginta r ea repetent a fisco cui fisco soluta sunt p maurū colonū iussu ꝓcuratoris cesaris pēdente lite coꝝ eo int̄ dictos her̄des r ꝓcuratoꝝ fisci. vt dictū est supra.

Si fidei. Scias q̄ fili⁹ naturalis tm̄ nō pōt capere de bonis patris vltra vnā vntiā filijs legitimis r naturalib⁹ extātib⁹ vt in aut. quib⁹ modis naturales efficiunt̄ sui. ff. discretis pone ḡ q̄ filio meo naturali tm̄ reliq̄ sex vntias de bonis meis. r rogauī eū vt titio capaci restituēt. certe q̄ uis ñ possit sex vntias ad suā vtilitatē: tñ capiet ꝓpter vtilitatē titij.

Qui cōcubinā. Titia habui cōcubinā r eaz expuli r retinui vestes mihi quas paranerā ei⁹ cā. postea accepi secūdā cōcubinā r vestes p̄oris ei vtēdas dedi. r postea feci testamētū r legaui dē scde cōcubine vestē q̄ ei⁹ scde cōcubine cā empta para eēt. q̄r̄ ñ̄ quid dicte vestes q̄ fuerūt p̄me cōcubine videant̄ legate scde p dicta v̄ba r caseli⁹ trebat⁹ dixit q̄ nō. aliō est em̄ in vroze scda cui marit⁹ tali mō legasset. cui quidē bñ deberēt vestes p̄oris vroris. r aliud est in cōcubina p̄m dictū caseliū trebatiū. labeo aūt dicē q̄ sic. r non approbat p̄dictā distinctionē inter vrozē r cōcubinā. imo idem iuris dicit eē in cōcubina qō in vroze. r idē in q̄libet alia p̄sona cui tali mō legatū eēt. r snia labeonis est v̄a. ¶ Cum ita Instituī mihi vnū h̄rdē in q̄nq̄ vntijs. aliū i quatuoꝝ r aliū in trib⁹. postea ita dixi volo q̄ vroꝝ mea hēat q̄tū vn⁹ de heredib⁹ meis. nunquid hēbit vroꝝ q̄nq̄ vntias an tres. r dꝫ q̄ tres tm̄. snia aūt q̄nti mutij r galli ēreprobata qui dixerūt eā debere h̄re q̄nq̄. ¶ Cū ita. Titi⁹ instituit me her̄dē. r de her̄ditate sua puenerūt ad me centū libre. r ego her̄s scripsi in libro rōnū meaꝝ postea feci testm̄ r ita dixi. q̄ta pecunia ex h̄rditate titij ad me puenit tantā pecuniā h̄rs me⁹ seio dato. certe illud video: seio legasse qō posui in dicto meo libro rōnuꝫ i. centū p̄dicta. sed nūq̄d cū h̄rs me⁹ soluit dicta centū seio teneꝫ sei⁹ ei cauere de cō fuādo eū her̄dē q̄tū est pro cētuꝫ libris p̄dictis indēnē si noie dicte titiane h̄rditatis in aliquo her̄s me⁹ dānat⁹ eēt alicui. q̄dā dixerūt q̄ nō. sed veri⁹ est q̄ sic. ¶ Si her̄s. Legaui tibi fundū in gñe. opstea her̄s me⁹ tradidit tibi stichū r postea stich⁹ tibi euict⁹ est ab aliquo. nunq̄d teneꝫ her̄s ex testō adhuc r dꝫ q̄ sic. si tu legatari⁹ eidē denūciasti q̄ stichi p̄dicti noie mouebat̄ tibi qō. vel agenti tibi ex testō ō her̄dē opponet tibi doli exceptionē. ¶ Si stich⁹. Titius ita dixit in testō suo si stich⁹ r dama fui mei i ptāte mea erūt cuꝫ moziar. tūc dict⁹ stich⁹ r dama liberi sunt. r fundum meū titianū hēant. postea facto testō alienauit vel māumisit testatoꝝ vnū ex eis puta stichū. nunq̄d dama q̄ remāsit i ptāte erit liber. r hēbit legatū r dꝫ q̄ sic. q̄uis labeo diceret contrariū. ¶ Qui quatuoꝝ. Ego h̄is quatuoꝝ pocula ad reponendū oleū apta ita legaui lego titio pocula oleagina paria duo. q̄r̄ nunq̄d videar legasse vnū par pocul⁹ tm̄ an ꝺo oīa quatuoꝝ pocula. r dꝫ q̄ vnū par tm̄ videoꝝ legasse. sec⁹ āt si ita legassez lego titio bina paria poculoꝝ. vel ita paria duoꝝ: q̄ tūc bñ viderer legasse oīa quatuoꝝ pocula mea ¶ Qui oꝛtos. Quosdā oꝛtos a repub. bononie cōduxi vsq̄ ad q̄nquēniū r cōstituī ei dare p̄o mercede quolibz anno xx. postea feci testm̄ r legaui ausidio p fideicō. fruct⁹ dictoꝝ oꝛtoꝝ qui ex eis colligētur vsq̄ ad dictū q̄nquēnium. r dāna ui h̄rdē meū vt daret dicto ausidio dictā cōductionē oꝛtoꝝ r q̄ sineret eū vti frui dictis oꝛtis vsq̄ ad dictū tp̄s. certe teneꝫ her̄s me⁹ soluere dictā mercedē reipub. r tenet̄ dimittere frui dictis oꝛtis dictū ausidiū. ¶ Cū testō. In testō meo ita dixi. stichō fundo meo h̄rs q̄nq̄ dato. r si dict⁹ stich⁹ fuerit h̄rdi meo p biēniū liber esto. certe nō debet̄ stichō legatū p̄dictū nisi post biēniū ad v̄ vt si fuerit h̄rdi post biēniū hēat libertatē r legatū. alias si dicerem⁹ añ biēniū ei legatū deberi periret legatū. ¶ Si fūduz. Titius instituit te her̄dē r dānauit

te vt fundū titianū mihi pro cētū vēderes, tu in vēditiōe vole bas tibi retinere fruct⁹ q̄ pēdebāt in dicto fundo. certe nō po tes, qr dicta centū q̄ tibi do pro pcio ptinent ad totā cām fun di. i. etiā ad fruct⁹ in eo pēdentes. ¶ Qui fundo. Mādauit titio vt emeret mihi ⁊ sibi fundū ⁊ ipe emit, ⁊ postea eū diuisit p medium vt daret mihi medietatē. añq̄ añ traderet mihi medietatē legauit dictū fundū seio ℔ mō. seio fundū meū do lego, nūq̄d debebit hre sei⁹ totū fundū an ỹo tm̄ dimidiā. ⁊ dr q̄ dimidiā tm̄. qr nō ē ỹisile q̄ dict⁹ testator talit legassz seio fundū vt hrs su⁹ testatoris teneāt mihi mādati actiōe pp medietatē dicti fundi. ¶ Uxori. Ita dixi in testō meo: uxori mee dū cū filio meo capue erit hrs me⁹ ducēta dato omni āno, me mortuo fili⁹ me⁹ a matre migrauit nihilomin⁹ tm̄ stet capue nō tm̄ simul cū matre. nūquid debeāt mri legatū ducentor omni āno ⁊ dr q̄ sic. si añ eruit fili⁹ me⁹ de capua ⁊ uxor mea potuit eū sequi: ⁊ nō fuit secuta imo remāsit capue: nō debebit mri legatū nisi p illo āno quo ego decessi: etiā si nō stetit cū filio in illo āno nisi p vnū diē. si añ mulier nō potuit sequi filiū q̄ exiuit capuā vl alio mō nō fuit in mora quo min⁹ staret cū filio debeāt ei oi āno legatū. p p̄dicta añ apparet q̄ dicta ỹba dum cū filio meo capue erit ⁊c. nō hntur pro supfluis imo hnt vim cōditiōis. ¶ Si edes. Instituit mihi hrdē ⁊ rogauit eū q̄ daret seio edes gaij. certe siue titi⁹ heres potuit dictas emē edes a gaio. ⁊ nō emit siue nō potuit emere dabit iustum p̄ciū ediū seio legatario. ⁊ erit ab eo liberat⁹. ¶ Si cui edes. Legauit titio edes meas titianas. certe hēbit titi⁹ oē edificiū qō supra solū eaz titianaz ediū est. isto tm̄ fallit i ℔ cāu. pone q̄ hēbā edes titianas ⁊ seianas. et supra cōcameratiōem titianaz erat qōdā cōclaue. i. q̄dā locus tur⁹ sic videm⁹ de facto qr ciuis aliq̄s duas domos hz cōiunctas puta titianas ⁊ seianas. ⁊ in titianis morat in inferiori earū pte. ⁊ seianas locat scolaribus cū superiori pte titianarū et ita scolares hnt aditū de edib⁹ cōductis. s. seianis in ptē superiorē titianarū. hic titi⁹ legauit titio dictas edes titianas que hnt supra se dictū cōclaue imo remanebit conclaue ad vsum ediū seianarum. ¶ Sertiliā. Ego hns filiā noie sertiliā ⁊ duos nepotes ex sorore mea. s. seiū ⁊ martinū. instituī mihi hrdē sertiliā in trib⁹ vncijs hrditat̄ mee. ⁊ seiū ⁊ martinū in residuo ⁊ martino pre dicto p̄legauī codicē ⁊ digestū meū: ⁊ post ea martinū ⁊ sertiliā adinuicē substituī marti⁹ me mortuo o misit suā ptē hered itatis mee. ⁊ postea ab intestato decessit. vñ bona sua puenerūt ad dictū seiū frēm suū. venit mō sertilia ⁊ vult hre ex substitutiōe nō solū ptē hrditatis martini in qua ego eū instituī sed ⁊ codicē ⁊ digestū q̄ ei p̄legauī. ⁊ nūdet hic. q̄ dicta p̄legata habere nō p̄ot. ¶ Uxori sue. Titi⁹ instituit sibi hrdē seiū ⁊ uxori sue titij legauit pone victū ⁊ vestitū ⁊ dom⁹ eā ptē in qua morari cōsueuerūt. q̄rit an ea tm̄ cubicula videant ei legasse in quib⁹ cū ea dormire cōsueuerat. an ỹo oēm eā ptē dom⁹ in qua morari cū familia sua cōsueuisset. ⁊ dr q̄ oēm ptē dom⁹ videt uxori legasse in qua morari cum familia sua consueuisset. vnde si totā domū in vsu hēbat totā vidr uxori legasse si de ea aliq̄d alicui alij nō legauit. ¶ Uxori sue. Titi⁹ instituit sibi hrdē seiū ⁊ uxori sue titij legauit pone victū ⁊ vestitus. ⁊ postea ita dixit uxori mee. quicquid viuus ei dedi donaui vsibus vestris comparaui concedi volo. facto testō donauit uxori sue predicte vnū equū nūquid equū vidr ei cōcessisse p dicta ỹba testi ⁊ dr q̄ nō. qr dicta ỹba testi fuerūt de p̄terito ⁊ nō de futuro ⁊ vt hic cāus nō videat tibi derisori⁹ videas legē. s. de leg. i. si q̄s. quā nō habes hic i glosis. ¶ Cū seius. Titia uxor seij obligauit ornamētū suū gaio p cētū aureis. venit postea sei⁹ marit⁹ ei⁹ ⁊ soluit gaio creditori centū aureos. ⁊ luit ornamētū uxoris ⁊ restituit uxori postea hic sei⁹ marit⁹ fecit testm̄ et uxori sue p̄dicte legauit q̄cquid ad gaiū creditorē inue stipulatū ei⁹ cōcessit ⁊ ℔ ampli⁹ vicenos aureos ānuos. q̄rit an dictos centū aureos quos soluit marit⁹ p uxore creditori hered des viri ab uxore vel ab hrdib⁹ uxoris repetere possunt. ⁊ dr q̄ si vir soluit creditori uxoris cā deferēde donationis in persona uxoris ⁊ hrdes viri repetāt ab uxore vel ab eius hered bus ⁊ exigant dictos cētū aureos tenebunt eos ei restituere ex cā fideicōmissi. sz ⁊ si uxor vel hrdes ei⁹ nolūt restituere he redib⁹ viri ⁊ postea cā fideicōmissi repetere sz opponē nolūt exceptionē ℔ hrdes viri bñ possunt ℔ facere. q̄ añt vir noluit donare uxori dictos centuz aureos quos soluit creditori uxoris vt dictū est dr p̄sumi nisi ab heredib⁹ viri ℔ rūm pbet. i. q̄ vir voluit donare quo cāu tenebūtur hrdes viri ex fideicōmisso: nō añt exceptiōe repellūt ab uxore vl hrdib⁹ uxoris ¶ Dōmē. Titia in ytalia exns hēbat multos debitores i p̄uincia int̄ quos erāt hered gaij seij ⁊ hēbat actores siue castaldos suos in p̄uincia p̄dicta q̄ p̄curabāt dicta debita. hec titia fecit testm̄ ⁊ legauit titio vnum equum ⁊ vnam domū pone. ⁊ postea ita dixit titio p̄dicto ℔ ampli⁹ dari volo decē quos hered gaij seij mihi debēt aduersus quos heredes gaij seij ei titio actionē mādari volo eiq̄ titio eor hedū gaij seij pignora tradi volo. q̄rit vtrū hrdes testatricis pcte decē tm̄ dare debeant titio an totum debitū ⁊ in vsuras debeant titio mādare actionē. ⁊ dr q̄ vidr legata titio vniuersa ei⁹ nois obligatio. sz pone q̄ dicti castaldi q̄ erāt in p̄uintia traxerūt rōnē cū dictis hrdib⁹ gaij seij ℔ vsura dictor de cē aureor ⁊ cepit vsura alios decē aureos ⁊ illos decez aureos noie vsurarū stipulati sunt ab eis hered⁹ gaij seij ignorāte dicta testatrice. nūquid p ỹba supradicta dicte testatricis videt hec decē q̄ sunt vsura legata titio. ⁊ dr q̄ sic. ¶ Filio ex patre. Sei⁹ hēbat multos debitores quos offis hēbat in quaterno quodā scriptos in quo quaterno ponebat ea q̄ mutuabat ⁊ ea q̄ a debitoribus recipiebat ⁊ illū q̄ternuz ralēdarium appellabat. hic sei⁹ fecit testm̄ ⁊ instituit sibi hrdē filiū suū titiū ⁊ duos alios pone. ⁊ dicto suo filio titio multa legauit ⁊ iter alia q̄ ei legauit p̄ceptionē siue p̄legatū dedit ei his ỹbis dāno cohrdes mei filij titij dare ei viginti noīa q̄ elegerit de ctus me⁹ fili⁹ ex ralēdario meo. facto hoc testō nō decessit in cōtinēti dict⁹ testator imo magno tpe vixit ⁊ dicto suo filio sine dolo aliquo oīm rerū suaz admistratōez cōcessit. fili⁹ autē añ mortē dicti testatoris p̄curauit negotia p̄fis bñ p. x. ānos et ℔ veterē cōsuetudinē dicti testatoris suiq̄ p̄fis q̄ p eū patrez ralēdariū exercebat multos nouos debitores fecit. ⁊ oēs in dicto ralēdario scripsit q̄b⁹ nouis debitoribus amplas p̄fis pecunias mutuauit. Item ⁊ veteribus p̄fis debitoribus qui erāt in ralēdario scripti ⁊ qui paruā debebāt pecuniā: magnā pecunie q̄titatē mutuauit. ⁊ ad eos postea in ralēdario scripsit ⁊ ista fecit iō vt viginti noib⁹ fere ois substātia i ralēdario scripta cōtineret vt sic eligēdo ipe fili⁹ viginti noīa q̄ vellet ex ralēdario fm p̄ceptionē sibi a p̄re datā hret ipe q̄i totā substātiaz p̄fis ⁊ cohrdes sui hrent q̄i nihil. mō q̄rit nūq̄d deat ei dari p̄ceptio siue electio eor noīm q̄ ipe fecit ⁊ dr q̄ ñ. imo eor tm̄ q̄ testator habuit in ralēdario tpe mortis ⁊ sic fraus sua nihil ei p̄derit. ¶ Uni ex hered⁹ Titia vnū habuit nomine aretonē qui marit⁹ eā hrdē instituit. ipa añt multa expēdit ℔ hrditate viri ita q̄ nō remāsit ei fortevltra centū libras de ei⁹ hrditate. postea fecit ipa testm̄ ⁊ instituit sibi tres heredes pone ⁊ vni dictor suor hedū reliq̄t p p̄ceptionē ea que superāt ei testatrici ex p̄timonio dōi sui viri ⁊ eiusdē hēdis fideicōmisit vt p̄dicta q̄ ei superāt restituēt cuidā p nepoti ipi⁹ testatricis cū ipe p̄nepos erit sexdecī ānor. Item adiecit ℔ ỹba dicta testatrix. Item rogo te hered meū cui p̄legatū p̄dictū dedi vt reliquū es alienū q℔ debeāt creditoribus ex bonis dicti mei viri ex redditib⁹ eor bonor q̄ superāt mihi de bonis dicti mei viri interi donec veniat ann⁹. xvi. dicti mei p̄nepotis soluas ⁊ satisfacias. veniūt mō mortua testatrice creditores dicti sui viri ⁊ petūt ab isto testatrice hrde cui ipa talit p̄legauit vt dictū est vt scōm p̄ceptū testatricis eis soluat creditum eor. ⁊ dicūt q̄ ipe teneāt eis in totū satisfacere debitū nō solū de redditu dicti p̄legati. sz etiā ℔ bonis testatricis ⁊ ℔ bonis sui hrdis. hrs añt p̄dict⁹ allegat se nō teneri nisi fm redditus q̄ exiuit ℔ dcō p̄legato a tpe mort̄ testatricis vsq̄ ad. xvi. ānū p nepotis p̄dicte testatricis. ⁊ p̄bat dict⁹ hrs p testes q̄ dict⁹ reddit⁹ p̄legati nō sufficit ad p̄dictor creditor solutionē. q̄ritur q̄d iuris sit. ⁊ nūdet q̄ dict⁹ hrs nō teneāt soluere dicta credita nisi ex dictis redditib⁹ dicti p̄legati. ⁊ nō de bonis dicte

testatricis neq; ō suis. ¶ Pater filio. Titi⁹ instituit sibi hē redes filiū suū seium ⁊ filiam suā teucaraz. ⁊ cuilibet eoz ꝑlegauit certa ꝑdia ⁊ certa ɪralēdaria. ⁊ postea in eodē testō ita dixit. a te aūt seio filio carissimo peto vt ꝑstes q̄cūq; legauerim alicui vl̄ aliquib⁹ ⁊ si q̄d euenerit eris alieni. i. si q̄d ꝑ tpe ꝑterlo mutuo accepi ⁊ debui. a te soluivolo vt qō sozori tue reliq̄ integrū ad eā ptineat. q̄rit̄ nūquid oia legata ⁊ debita testatoris solus dict⁹ fili⁹ debeat ita q; sozor sua integrā hēat suam ꝑtē. ⁊ dr q; sic. ⁊ ō dicit.

Patron⁹. Titi⁹ fecit testm̄ ⁊ iussit hered⁹ suis vt libertо suo stlicho emeret tribū. i. ꝑgenie quādā seruoz quā hēbat quidā ei⁹ vicin⁹. statim post mortē suā ꝓmi. mortuo dicto patrono heredes sui fuerūt in mora emēdi dictū tribum liberto ꝑdicto. postea libert⁹ decessit ⁊ habuit hr̄dē quēdā virū non facio vim vtrū fuerit hr̄s clarissim⁹ vel nō. mō q̄rit̄ an extimatio dicte trib⁹ hr̄di liberti debeat̄ cū dispersa forte sit tribus. ⁊ rīdet̄ q; sic. Ite q̄rit̄ an cōmoda ⁊ libertates q̄ eēnt collate aliq̄b⁹ de suis qui erāt in dicta tribu quas libert⁹ ex dicta tribu vsq; in die mortis sue cōsecut⁹ fuisset si dicta trib⁹ esset ei cōparata statī mortuo testatore an ꝙo vsure extimatiōis tribus hr̄di ei⁹ liberti debeant̄. ⁊ dr q; quicq̄d ipe libert⁹ consecut⁹ eēt ad hēred̄ suū trāsmittit. ¶ Sēpronio. Titi⁹ testator ita sempronio legauit. semproni⁹ sumito ꝑdia mea oia q̄ sūt vsq; ad ꝑdiū qō vocat̄ gacis sub finib⁹ cuiusdā ōte q̄ vocat̄ galacia ⁊ sub cura villici mei q̄ vocabat̄ ꝑm⁹. ita sumito dico dicta ꝑdia sicut ipa oia instructa sunt. mō inuenit̄ vsq; ad ꝑdiū gacis vnū ꝑdiū positū i finib⁹ capadocie nō aūt galacie ⁊ sub cura dicti villici ꝑmi. q̄rit̄ nūquid illō ꝑdiuz ptineat ad semproniū cū aliis ꝑdijs licz sit in eo erratū q̄tū ad fines galacie. ⁊ dr q; sic. ¶ Libertis. Titius testator ita dixit volo dare pāphilo ⁊ stlicho libertis meis fundū trebatianū q̄ est ī regiōe atelata. Ite fundū satrianū qui est in regiōe nisana cuz taberna q̄ est in dicto fundo satriano. mortuo testatore inuenit̄ q̄dā fundus vocabulo satrian⁹ inter fundos quos supra legauit dict⁹ testator nō est tū in regiōe nisana. q̄rit̄ nunquid libertis ꝑdictis debeat̄ dict⁹ fund⁹ q̄uis in regione designāda lapsus sit testator. ⁊ dr q; sic. si de eo legādo sensit testator ¶ Codicillis. Titi⁹ fecit testm̄ ⁊ in eo cōfirmauit codicillos si quos postea facēt. postea fecit codicillos ⁊ in eis ita cauit tiburtib⁹ municipib⁹ meis quos valde diligo scitis siue sciatis vos hr̄des mei me legare balneū noie iulianū domui mee iunctū ita vt publico decē mēsib⁹ toti⁹ āni ꝑbeat̄ gratis sūptu hr̄dū eoz ⁊ diligētia. mortuo dicto titio qō fuit int̄ municipes ⁊ hr̄des suos. nā municipes volebāt q; hr̄des titij facerēt sūpt⁹ nō solū ad calefaciēdū ⁊ ꝑbēdū balneū: sz ēt ad reficiēdū balneū. hr̄des āt nolebāt sūpt⁹ facē nisi ad calefaciēdū ⁊ ꝑbēdū. q̄rit̄ q̄d iuris sit. ⁊ dr q; municipes hūt ius ¶ Apō sceuolā. Titi⁹ fec testm̄ ⁊ istituit sibi hr̄dē quēdā ex̄neū ⁊ filiū suū ꝑpuū exhr̄dauit ⁊ legata ōdit quibusdā. ⁊ postea ita dixit in eodē testō. si cōtingeret aliquo mō testm̄ meū rūpi. ⁊ ita me intestatū remanere lego ab eo q̄ erit mihi hers ab intestato decē seio ⁊ .xx. sempronio. mortuo dicto testatore fili⁹ su⁹ ꝑ dict⁹ egit q̄rela inofficiosi testi ⁊ fecit rūpi testm̄ ⁊ habuit hēditatē ꝑtis. ab intestato. numquid tenetur ad ꝓstanda legata relicta ab intestato. ⁊ dr q; non. qz nec aliud aliq̄d valz qō ptineat ad supma iudicia ei⁹ cui⁹ testm̄ ruptū ē q̄i testator fuerit furiosus. credit̄ eē furiosus fuisse qui filiū exhered̄at.

Cum quis. Titi⁹ hēbat matrē seiā. ⁊ vxorē noie flauiā. nā albinā. dict⁹ titi⁹ decedēs dicte sue matri legauit fūdū q̄ erat ꝑpriꝰ ipi⁹ mris ⁊ ab ea matre petijt vt cū mozeretur ipa mater restitueret dictū fundū dicte vxori sue. mortuo dicto testatore mater dixit cora iudice q; volebat facere illō qō dixerat testator. ⁊ q; volebat tradere dictū fundum dicte vxori filij si sibi mri ꝑstarent̄ reddituū noie bine libre singulis ānis donec moreret̄ ipa mat. possessiōez aūt fundi tradidit dicte vxori filij nec dictas binas libras ab ea accepit mater. nūc aūt volebat mater vēdere alicui dictū suū fundū. nunq̄d pōt b̄ facere. ⁊ vid⁹ q; nō. ꝑpter cōfessionē supradictā quā cora iudice fecit. tū rīdet̄ q; bñ pōt vēdere. nā legatū sibi relictū a filio de dicto suo fundo nihil valuit. nec potuit fili⁹ eam guare de restituēdo vxori. cuz nihil aliō mri relinq̄rit. ¶ Mutui testō. Titi⁹ instituit sibi gaiū hr̄dē ⁊ meuio ducēta legauit et fidei meuij cōmisit vt cētū daret cuidā noie claudie ⁊ q̄nquaginta daret albine ⁊ q̄nquaginta daret dicto gaio hr̄di ⁊ sic rogauit eū de restituēdo aliis totū legatū suū ducentoz. postea meui⁹ legatari⁹ ꝑdict⁹ volēte dicto testatore lr̄as misit ad dictā claudiā ⁊ albinā fideicōmissorias i quib⁹ ita cōtinebatur. sciatis q; ego dabo vobis fideicōmissa vr̄a fm voluntatē testatoris. postea testator fecit codicillos in q̄b⁹ memo legatario ꝑdicto legauit vnū ꝑdiū loco ducētoz q̄ ei legauerat ⁊ ꝑcepit in eis codicillis vt ꝑter hos codicillos si q̄d aliō apparet nō valeat. ⁊ ita noluit valere dictā epl̄am quam de sua voluntate miserat meui⁹ fideicōmissarijs. mortuo titio testatore petiūt claudia ⁊ albina fideicōmissa a meuio legatario q̄rit̄ an possunt ⁊ vid⁹ q; sic. ꝑpter ꝑdictas lr̄as. vid⁹ eū meuius dicē lr̄is cauisse dictis fideicōmissarijs de ꝑstādis eis fideicōmissū. vñ nō obstātib⁹ ꝙbis q̄ in codicillis dixit testator vid⁹ q; fideicōmissarie possunt cōuenire meuiū ex ꝑpria ei⁹ cautōe. rīdet̄ tū hic q; nō possunt petere. ¶ Seiā. Titi⁹ titius qui erat libert⁹ publij sempronij pupilli ⁊ q̄ erat ei⁹ pupilli dñi sui tutor hēbat duos libertos. s. seiā ⁊ meuiū. fec hic lutius titius testm̄ ⁊ dictos seiā ⁊ meuiū libertos suos scripsit hr̄des equaliter ⁊ meuio ꝑdicto substituit dictū publium meuiū suū dñm postea in eodē testō cōfirmauit p fideicōmissuz codicillos quos postea ptigeret eū forte facere. postea fecit codicillos: ⁊ ita in eis cauit. ego luti⁹ titi⁹ testator ⁊ codicillator mitto salutes seie hr̄di mee quā ꝑ pte dimidia hr̄des instituī. scias q; meuiū libertū meū ꝑdictū quē tecū equaliter instituī ea ꝑtē hr̄ditatis q̄ eū tangebat veto accipe in cui⁹lo cū ⁊ ptez volo esse hr̄dē dictū publiū sempronū dñm meū et dicto meuio dari volo centū q̄nquaginta lagenas vini vetusti. mō q̄rit̄ an dict⁹ publi⁹ semproni⁹ dñs lutij titij testatoris possit petere fideicōmissuz de ꝑte hr̄ditatis in q̄ instituit⁹ fuerat meui⁹ libert⁹ testatoris ⁊ a quo possit illō fideicōmissū petere. ⁊ vid⁹ q; nō possit petere: duab⁹ rōnib⁹ vna: qr in codicillis erat dicta ꝑs hr̄ditatis meuij liberti ꝙbis directis relicta eidē publio sempronio ⁊ dicto meuio adēpta. scōa qr ad seiā libertā fuerūt scripti codicilli nō ad meuiū qui erat oneratus rīdet̄ tū hic q; bñ pōt dict⁹ publi⁹ semproni⁹ petere fideicōmissuz a meuio ꝑdicto. ¶ Pater. Luti⁹ titi⁹ hūs filiū a se emācipatū q̄ vocabat̄ silr̄ luti⁹ titi⁹ donauit int̄ viuos dicto suo filio vniuersa sua bona exceptis duob⁹ fuis ⁊ a dicto filio ita stipulat⁹ est. tu ꝓmittis mihi q; oia ea q̄ extabāt ō bonis meis q̄ tibi donaui restitues mihi cū volā vel cū morieris si viuā aut cui ego volā ⁊ fili⁹ dixit ꝓmitto. postea pater decedens misit epl̄am filio h ꝙba cōtinentē. fidei tue fili cōmitto vt meuio ꝑstes decē ⁊ gaio decē ⁊ lucrionē fuū meū liberum eē volo. mortuo pfe venit meui⁹ ⁊ gai⁹ ⁊ lucrio. petunt a filio fideicōmisso. ⁊ fili⁹ rīdet eis. ego nō suz hr̄s vel bonoz possessor pris mei et nihil ex hr̄ditate sua possideo. imo hūt hēditatē ei⁹ petri⁹ ⁊ martin⁹. vñ nō debeo vobis rīdere. q̄ritur q̄d iuris sit. ⁊ rīdet̄ q; hr̄des pris. s. petri⁹ ⁊ martin⁹ possūt cōuenire filiū ex stipulatu vt adipleat ꝑdicta. Ite meui⁹ ⁊ gai⁹ ⁊ lucrio quoz interest possūt petere fideicōmissa eoz a filio q̄si a debitore pris: bñ eū credito: pōt onerare fideicōmissis debitorē suū. ¶ Nuptura. Titia habuit duos filios ex marito suo titio. mortuo dicto titio volebat nubere sēpronio ⁊ dare ei in dotē. xx. fecit q̄ dicta titia venire dictos suos filios duos ⁊ fecit eos stipulari a dicto sempronio sēdo marito dictaz dotez ⁊ oēm cāuz quo solui possz mrimoniū inter eā ⁊ sempronū. ⁊ fuerūt stipulati a sempronio. insolidū. i. vt etiā alterutri ex eis filijs titie tota dos soluatur. i. duo rei stipulandi fuerūt istud aūt faciebat mulier ꝑdicta vt magis eēt secura de dote sua. nō aūt volebat q̄cq̄ dictis suis filijs donare. postea ita euenit de facto q; cōstāte mrimonio. vn⁹ ex dictis suis filijs decessit. vñ remānsit filio supstiti integra actio dotis. titia aūt ꝑ dicta petijt p epl̄am suā vltimā voluntatē cōtinentē a dicto filio supstite vt cū exegerit a sempronio suo marito ptē dimidiā dicte dotis ea dimidia cōtent⁹ eēt. ⁊ aliā dimidiā remanere cōcederet apō marituz. postea decessit dicta titia ⁊ habuit

hēr dē ab itestato dictū filiū supstitē ꝛ quosdā alios, vult nūc
filiꝰ ꝺuenire sempꝛoniū maritū ad integrā dotē ex stipulatōe
maritꝰ opponit ei exceptionē doli ꝓpter epl'am mꝝis supꝛa
dictā. ꝛ dicit ꝙ nō debeo tibi soluere nisi dimidiā dotis. imo
dico tibi plus dicit eīm maritꝰ ego volo ꝙ tu liberes me p ac
ceptilationē de dimidia dotis. q̄rit q̄d iuris. ꝛ ꝺꝛ ꝙ maritus
hēat ius in eo qō dicit. soluit g̃ maritꝰ dimidiam dotis filio
vtꝛoꝝis ꝛ aliā dimidiā sibi retinuit. vñ veniūt alij hērdes mu
lieris ꝛ agūt actione mādati ꝯ filiū eoꝝ coheredē ꝛ petūt ab
eo dimidiā dotis quā soluit ei maritꝰ. filiꝰ rīdet eis et dic nō
debeo vobis dimidiā dotis. qꝛ mater mea reliquit eā mihi p
fideicōmissuꝫ in epl'a supꝛadicta quā mihi misit. explīt eīm in
ea epl'a vt ego eēm cōtentꝰ pte dimidia dotis. ꝓpter q̄ ꝝba
vīꝺꝛ mihi eam p fideicommissuꝫ reliquisse. q̄rit quid iuris sit
ꝛ ꝺꝛ ꝙ filiꝰ hꝫ ius. ¶ Codicillis. Titꝰ libertꝰ cuiusdā q̄ vo
cabat maximꝰ fecit testm̄ suū ꝛ instituit sibi hērdē gaiū ꝛ sem
pꝛoniū. postea fecit codicillos ꝛ ita in eis scripsit. maxio dño
meo decē milia denaria dari volo. Itē eidē dño meo dari vo
lo q̄ngēs mille q̄ accepi in depositū a patruo dicti mei dñi ea
cōditiōe vt eidē dño meo maxio viro facto reddā q̄ patruus
vocabat iuliꝰ maximꝰ. ꝛ dictū depositū volo dari eidem meo
dño cū vsuris q̄ ꝺcurrerūt vsq; nūc q̄titas quarū capit in sū
ma tringīta milia. ita eīm iurauī dño iulio maxio patruo dicti
mei dñi maximi moꝛtuo dicto titio agunt pꝛocuratoꝛes do
mini dicti titij ꝯ hērdes dicti titij actōe depositi ꝛ petūt dcās
pecunie q̄titates. ꝛ nō hūt ꝓ se alias ꝓbatōes nisi dicta ꝝ
ba codicilloꝝ. q̄rit nūquid obtinere debeāt dicti actoꝛes. et
ꝺꝛ ꝙ sic. ꝛ hoc ideo qꝛ dictꝰ titiꝰ testatoꝛ ꝛ codicillatoꝛ affirma
uit in codicillis se iurasse pꝛedicta attendere patruo dñi sui.
¶ Titia. Honestissima mulier q̄ vocabat titia diēna ita di
xit in testō suo ꝙ testm̄ fecit sua manu. sciebat eīm scribere. vo
lo dari calimaco decez milia denaria gratia mercedis qꝛ opa
lis pſona q̄ ex testō alicuiꝰ aliq̄d capē nō poterat. q̄rit nunq̄d
dictꝰ calimacꝰ possit petere dictā pecuniā sub noīe mercedis
ꝛ ꝺꝛ ꝙ nō. qꝛ p̄sumit̄ ei relicta in fraude legis q̄ eū ꝓhibebat
ex testō capē. ¶ Ex his ꝝbis. Titꝰ fecit testm̄ ꝛ multos ser
uos suos ꝛ ancillas libertati donauit. ꝛ alios ꝛ alias in ser
uitute reliq̄t. ꝛ postea in codē testō ita dixit. oibꝰ quos quas
ve manumiserā siue his tabulis siue q̄buscūq; alijs volo cō
cedi filios filias ve oēs eoꝝ māumissoꝝ. q̄rit an filij eoꝝ ser
uoꝝ ꝛ ancillarū quos q̄s ve viuus manumisit debeāt eis cō
cedi, et rīdetur ꝙ sic.
¶ Pater filiū. Titꝰ instituit sibi hērdē seiū suū filiū ꝛ pro
hibuit ei alienare seu pignoꝛi ponere p̄dia q̄ in hērditate sui
testatoꝛis erāt. hꝫ fidei eius cōmisit vt dicta p̄dia cōseruaret
filijs suis ꝺcept̄ ex iustis nuptijs ꝛ ceteꝝ ei⁹ cognat̄. moꝛtuo
titio pſe sei⁹ ei⁹ filiꝰ transtulit pignoꝛis ꝛ ypotheche noīe in
gaiū p̄dia hērditaria q̄ pat obligata relinq̄rat martino. ꝛ ac
ceptis a dicto gaio cētū mutuo sup dictis p̄dijs soluit ea cen
tū martino p̄dcō cui pat obligauerat dicta p̄dia p centuꝫ vel
dicta p̄dia hērditaria vēdidit gaio p cētū ꝛ ea soluit martino
cui ea obligauerat pat p cētū. q̄rit nūquid valeat obligatio
vel alienatio p̄dicta. ꝛ vīꝺꝛ ꝙ nō. qꝛ testatoꝛ ꝓhibuit obliga
tionē ꝛ alienationē eoꝝ ꝛ cū eā. ꝺꝛ tñ hic ꝙ valet vtrūq; qꝛ ea
fecit filiꝰ ex necessitate ꝛ nō ex volūtate. ¶ Duob⁹. Titꝰ ha
bebat multos libertos inter quos erat stich⁹ ꝛ eros. fecit di
ctus titiꝰ testm̄ ꝛ instituit sibi hērdes dictū stichū ꝛ erotē ꝛ ita
postea in eodē testō cauit fundū cornelianū meū ō noīe meo
tū familiarū exire veto. moꝛtuo titio testatoꝛe stich⁹ p̄dict⁹ q̄
erat vn⁹ ex heredib⁹ venit ad moꝛtē ꝛ aretusaꝫ ancillā hērdi
tariā testō suo liberaꝫ cē iussit ꝛ eidē aretuse legauit ptē suam
dicti fundi cornelianī. postea defecerūt oēs illi q̄ cōtinebant
appellatiōe familie dicti titij. ꝛ remāserūt oēs liberti sui pꝛet
dictū stichū. veniūt modo dictus hērs p̄dictus cohērs stichi
ꝛ ceteri colliberti stichi. ꝛ petunt dictū funduꝫ cornelianū ab
herede stichi p̄dicti q̄si dicta ps fundi cornelianī sit alienata
p stichū i eā pſonā. ſ. aretusaꝫ p̄dictā q̄ nō ꝺtineaꝝ appellatōe
familiarū dicti titij testatoꝛis. q̄rit vtrū possint. ꝛ rīdet ꝙ sic
¶ Filiam suā. Titꝰ hūs edificiū sup solo sempꝛonij istituit
sibi hērdē filiā suā seiā ꝛ ita postea dicit. veto aūt edificiū de
noīe meo exire. hꝫ ad ꝝnas meos. i. suos ex ancillis meis na
tos quos ꝝnas hꝫ testō noīauī ꝛ manumisi ptinere volo. moꝛ
tuo dicto titio testatoꝛe filia sua seia ab eo hērs instituta insti
tuit sibi hērdē quēdā exneū qui nō erat de familia sua. postea
dictꝰ hērs exneꝰ decessit. Itē decesserūt dicti ꝝne legatarij ꝛ
remāsit vnꝰ vel duo vel pl'es liberti q̄ nō fuerāt sui ꝝne. q̄rit
nūquid ad eū vel ad eos quos supuixisse dictū est ptineat to
tū dictū edificiū. ꝛ ꝺꝛ ꝙ nō. hꝫ si oēs ꝝne supuixissēt vl' eoꝝ ps
ad quēlibet eoꝝ virilis ps dicti edificij ptineret. si aūt vnꝰ tā
tū ex dictis ꝝnis vixisset totū dictū edificiū hēret. ꝛ ꝫ vult di
cere l'ra. hꝫ ipa nimis sit breuis. ¶ Fundū. Seiꝰ instituit sibi
hērdē filiū suū ꝛ in eodē testō quo eū instituit eū vetuit venū
dari donari ꝛ pignoꝛari fundū titianū hērditariū ꝛ adiecit ꝫ
ꝝba si aduersus meā volūtatē facere voluerit dictꝰ meꝰ filiꝰ
fundū titianū p̄dictū ad fiscū ptinere volo. ita eīm fiet vt fun
dus titianꝰ p̄dictꝰ de noīe meo nūq̄ ereat. moꝛtuo ꝫ testato
re filiꝰ retinuit dictū fundū vsq; ad moꝛtē suam. ꝛ cū venit ad
moꝛtē instituit sibi quēdā exneū in dicto fundo ꝛ in alijs suis
bonis. mō q̄rit nūquid dictꝰ exneꝰ possit tenere dictū funduꝫ
an ꝝo ulli de familia testatoꝛis sei⁹. an ꝝo fiscus. ꝛ vīꝺꝛ ꝙ exꝫ
neus hꝫe nō possit qꝛ ita dixit testatoꝛ sei⁹. ita eīm fiet vt fun
dus titianꝰ ꝯ noīe meo nunq̄ ereat ꝛc. iudicat̄ tñ hic ꝙ dictꝰ
exneus hēat qꝛ p ꝝba seij testatoꝛis talis eiꝰ volūtas colligi
pōt. ſ. filiuꝫ donec viueret solūmō alienare vel pignoꝛare vel
donare nō posse. hꝫ hērdes etiā exneos nō solū in alijs rebꝰ. hꝫ
etiā in dicto fundo instituere posse. ¶ Julius agrippa. Ju
lius agrippa p̄mipilaris hūs filiā titiā ꝛ exfis patruꝰ magnꝰ
cuiusdā mulieris q̄ vocabat iulia. i. frater aui iulie dicte. fecit
testm̄ ꝛ instituit sibi hērdē dictā suā filiā ꝛ p̄cepit in dicto testō
ne vllo mō reliq̄as rōnū q̄ superant a quodā qui admīstraue
rat negocia sua. ꝛ p̄diū suburbanū aut domū maioꝛē hērs ei⁹
pignoꝛaret aut nullo mō alienaret. nec adiecit cām ꝓhibitio
nis dicta filia sua hērs ab eo scripta vt dictū est. moꝛtuo eo te
statoꝛe hērdē reliq̄t filiaꝫ suā q̄ erat neptis dicti testatoꝛis. i.
iulij agrippe p̄mipilaris q̄ neptꝭ moꝛtua dicta sua matre eaꝫ
dē res diu possedit. ꝛ decedēs ipa neptis exneos instituit hē
redes in dictis rebus q̄ ꝓhibite sunt alienari. ꝛ in alijs suis
bonis. mō q̄rit an dicti exnei hērdes neptis possint hre dcās
res alienari ꝓhibitas. an ꝝo ptinerēt ad dictā iuliā cuiꝰ erat
patruus magnus dictꝰ iulius agrippa p̄mipilaris. ficq; ipsa
iulia erat de familia iulij. ꝛ vīꝺꝛ ꝙ ad dictā iuliā debebāt pti
nere. qꝛ ī dictaꝝ rerū vīꝺꝛ ꝓhibuisse alienationē vt remane
rent illis de familia sua siue cognatōe qꝛ aūt ipe ꝫ nō erpsit
ficq; fuit suū pceptuꝫ nudū iudicat̄ hic ꝙ hērdes exneꝰ dicte
neptis hre debeāt. ꝛ ꝫ dicit. ¶ Quindeci. Titia fecit testm̄
ꝛ instituit sibi hrdē ꝛ legauit qōdā p̄diolū suū cū taberna q̄n
decim suis libertis quos noīauit in testō. ꝛ adiecit postea ta
lia ꝝba ꝛ volo cos libertos sibi hre ꝛ possidere dictū p̄diolū
cū taberna ea lege ꝛ cōditiōe ne q̄s eoꝝ ptē suā vēdere vl' do
nare vel aliq̄d aliud facere alij exneo velit. qō si aduersus ea
aliquid factū erit tūc eas portiōes p̄diū ve cū taberna ad rē
publicā tusculanoꝝ ptinere volo. moꝛtua dicta testatrice duo
ex dictis q̄ndecī libertis vēdiderūt suas ptes dicti p̄diolī cuꝫ
taberna duob⁹ alijs de dictis q̄ndecim libertis. puta stictho
ꝛ pāphilo. dicti aūt emptoꝛes venerūt ad moꝛtē ꝛ instituerūt
sibi hrdē quēdā exneū q̄ vocabat gaius seius. mō q̄ritur vtꝝ
ptes dicte vēdite ptineāt ad gaiū seiū exneū institutū a stictho
ꝛ pāphilo emptoꝛib⁹ an ad supstites collibertos q̄ ptes suas
nō vēdiderūt. an ꝝo ad publicā rē tusculanoꝝ. ꝛ rīdetur ꝙ
ad gaiū seiū exneuꝫ debeāt ptinē ꝛ nō ad alios collibertos vl'
rē pub. tusculanoꝝ ꝛ est rō fm claudiū q̄re nō ptinēt ad colli
bertos qꝛ nō ē respiciēda pſona possidēt. i. gaij seij exnei isti
tuti a stictho ꝛ pāphilo q̄ emerūt ab alijs. hꝫ ē ispiciēda pſona
dicti stichi ꝛ pāphili ēptoꝝ. q̄ fm volūtatē defuncte tacitā ex
illis libertis q̄ndeci fuerūt. q̄bus tacite pmiserat testatrix vē
di. si inspiciat̄ eoꝝ pſona. ꝛ ipi nec alij nō sunt ꝓhibiti aliena
re nisi ptes suas. g̃ ptes quas emerūt licite ab alijs fm taci
tā volūtatē defūcte nō sūt ꝓhibiti alienare vl' exneos in eas
hērdes instituere. Itē est rō q̄re nō hꝫ respub. tusculanoꝝ. qꝛ

cõditio dati dẽ reipub. fideicõmissi ptiũ ꝺ ꝑceptũ testatricis alienatarũ nõ extitit eo ꝙ fuerũt ptes ꝑdicte vẽdite dicto stichо ⁊ päphilo. vel iõ ꝙ dicti emptores exneũ hẽrdẽ reliquerũt qz vt dcm̃ est ispiciẽda est psona ẽptoꝝ ⁊ nõ hrdis exnei.

¶ Tusculan⁹. Quidã noie tusculan⁹ instituit sibi hẽrdẽ titiũ ⁊ legauit cuidã noie petronio duo milia solidoꝝ ⁊ fidei dicti petronij cõmisit in hec ỽba a te petroni peto vt dicta duo milia solidoꝝ ꝙ tibi legaui reddas collegio pone bti dñici. mortuo dicto tusculano dictũ collegiũ dissolutũ est anteq̃ dicti petroni⁹ asseq̃reť ad hrdẽ dicti tusculani dicta duo milia solidoꝝ ⁊ sic anihilatũ est fideicõmissuz dicto collegio relictũ mõ q̃ťť vtrũ dictũ legatũ ptineat ad petroniũ legatariũ, an ỽo remaneat apꝺ hrdẽ tusculani, ⁊ rñdeť ꝙ si nõ remãsit per petroniũ quo mi⁹ solueret dictũ fideicõmissuz collegio, ſz p ca suz dissolutionis collegij põt petere petroni⁹ ab hẽrde tusculani dicta duo milia solidoꝝ. ¶ Pater filios. Titi⁹ instituit sibi hẽrdes seiũ ⁊ gaiũ suos filios ⁊ adiecit ħ ỽba ꝑdia que ad eos ex bonis meis puẽtura sunt nulla ex cã alienẽt ſz cõseruẽt successiõi sue. ſ. filioꝝ ⁊ ita fecit titi⁹ ꝙ dcĩ filij caueŕt sibi adiuicẽ ꝙ ita obſuarẽt mortuo dcõ titio. successores dictoꝝ filioꝝ titij petebant a dicť filijs titij dcã ꝑdia p fideicõ. q̃ťť nunq̃d possit. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. ſz mortuis dcis filijs titij bñ debẽt puenire dcã ꝑdia ad successores filioꝝ titij ¶ Expte Titi⁹ instituit sibi hẽrdes seiũ. ⁊ sẽproniũ quẽlibet p dimidia ⁊ ꝑter partẽ hrditariã ꝑdictã ⁊ ꝑlegauit seio quẽdã suũ funduz noie iulianũ ⁊ ab eo seio ita petijt peto a te vt velis cohẽrdẽ tibi recipe ⁊ dicto fundo ⁊ claudiũ verũ nepotẽ meũ qui ẽ tu⁹ cognat⁹. q̃ťť an ps dicti fundi debeať dicto claudio ex cã, fideicõmissi. ⁊ rñdeť ꝙ sic. ſz noie cohẽrdis sit vocat⁹.

Amphilo. Titi⁹ fecit codicillos ⁊ päphilo liberto suo in eis codicillis multa reliq̃t. postea fecit testm̃ ⁊ instituit filios suos sibi hrdes. ⁊ ita in eodẽ testõ dixit. päphilo liberto meo ħ ampli⁹ ꝙ codicillis reliqui dari volo cẽtũ. Itẽ post ea ita subiũxit seio oĩa q̃ tibi päphile relinquo ad filios meos puẽtura cũ affectoꝝ tuã circa eos bñ ꝓspectã hẽo. q̃ritur vtrũ videať titi⁹ ꝑ dicta ỽba pamphili fidei cõmisisse vt post mortẽ suã päphili restituit centũ ꝑdicta filijs ꝺfuncti. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. q̃ tũ ad dicta ỽba testatoris. ſz fm sniam sic. ¶ Propositũ. Titi⁹ ⁊ gai⁹ seius milites erãt ⁊ erãt cõtubernales. ſ. socij in quodã castro ꝑ impatore. dict⁹ titi⁹ nõ hñs liberos nec cognatos infirm⁹ exñs quocaťj amicis suis dixit dicto gaio cõtubernali suo ꝙ volebat ei relinq̃re ꝑdium suum titianuz ⁊ cornelianũ. ⁊ gai⁹ seius interrogauit eũ corã testib⁹ si ita placebat ei. ⁊ ipe rñdet ꝙ sic. q̃ritur nũquid ex cã fideicõmissi dicta ꝑdia ptineãt ad gaiũ seiũ. ⁊ vidz ꝙ nõ. qz titi⁹ nõ dixit reliquo imo dixit volo relinq̃re. rñdeť tñ ꝙ sic. ¶ Duas filias Titius instituit sibi hẽrdes duas suas filias ex equis ptib⁹ quarũ vna vocabať pone titia ⁊ alia seia. ⁊ alteri puta titie ꝑlegauerat fũdũ titianũ. ⁊ ab eadẽ titia petijt gratia dicti ꝑlegati vt sorori sue seie viginti daret. Itẽ petijt ab eadẽ titia vt ptẽ dimidiã dicti fundi titiani dicte seie restitueret mortuo titio est nũc qõ inter titiã ⁊ seiã de dictis. xx. ⁊ dicebat seia se debere hre medietatẽ fũdi ⁊. xx. Titia aũt dicebat ꝙ seia nõ dẽbat hre nisi medietatẽ fundi qz p fideicõmissũ relictũ seie a titia de medietate fundi fuit anihilatũ legatũ titie de dicto fundo. qz illa ps fundi ꝑdicti q̃ remanet apud titiã nõ remanet apꝺ eã iure ꝑlegati. imo iure hẽrditario. cũ essi vni ex hẽrdib⁹ aliq̃d ꝑlegať medietatẽ ꝑlegati capit a coherede suo iure ꝑlegati. ⁊ aliã medietatẽ iure hẽrditario. qz a se ipo nõ põt sibi legari. si ğ est anihilatũ ꝑlegatũ meũ dicit titia. ğ ꝺz ꝑsumi ꝙ nec tibi seie voluerit pater nr̃ dari p me viginti ꝑdicta. q̃ťť quid iuris sit. ⁊ rñdeť ꝙ titia foueri ħem. ⁊ nõ debit seie nisi medietatem fundi.

Post emãcipationẽ. Gaius hñs filiã titiã quã habuit postq̃ fuit emãcipat⁹ a pre suo hẽbat filr frem seiuz qui erat patru⁹ ad dictã titiã ⁊ qui sei⁹ p emãcipationẽ dicti gaij fratris sui desijt eẽ ei⁹ agnat⁹ ⁊ cepit eẽ inť cognatos. Item habebat dict⁹ gaius pať titie frem vxoris sue gaie. q̃ gaia erat mater dicte titie q̃ frater vxoris gaij erat auũcul⁹. ad dictã titiã ⁊ vocabať titi⁹. decessit dict⁹ gai⁹ ⁊ remãsit filia titia. que titia fecit codicillos. ⁊ credẽs dictũ fuũ patruũ adhuc eẽ eius agnatũ ⁊ solũ hre debere hrditatẽ ei⁹ ab intestato petijt ab ea in dictis codicillis vt ptẽ hereditatis dicto titio auũculo suo daret. ⁊ vt daret eidẽ auũculo fundũ titianũ ⁊ seianũ. qui erat ipsi⁹ titie. Itẽ petijt ab eodẽ patruo vt q̃dã fideicõmissa q̃busdã alijs daret. mortua dicta titia bonoꝝ possessio sua puenit simul ad dictũ patruũ ⁊ auũculũ: qz erat ei⁹ primi cognati. Auũculus enim̃ est inter cognatos. patru⁹ aũt fact⁹ est inter cognatos ꝑ emãcipatoꝝ ꝺictã gaij pris titie: ⁊ sic deuenit hẽrditas titie ad eos quos ipa volebat licet alio tramite de fideicõmisso q̃ ptis hrditatis dãdo p patruũ auũculo plenũ ẽ ꝙ nõ valuit. iõ qz suo iure ꝑ bonoꝝ possessionẽ eã ptẽ habẽ ẽ ꝙ nõ valuit. iõ qz suo iure ꝑ bonoꝝ possessionẽ eã ptẽ hereditatis habitur⁹ erat auũculus. si de fideicõmisso dicti fundi titiani ⁊ seiani dando per dictũ patruuz auũculo q̃ťť hoc mõ. i. an dict⁹ tit⁹ auũcul⁹ ãbas ptes dictoꝝ agroꝝ hre possit. ſ. vnã ptẽ suo iure ꝑ bonoꝝ possessionẽ. aliã ỽo ex cã fideicõmissi petere possit a patruo cohẽrde suo. ⁊ ꝺz ꝙ sic. ſz nũq̃d dict⁹ patru⁹ ꝺz solus ⁊ insolidũ ꝑstare alia fideicõmissa relicta ꝑ titiã ab eo patruo quibusdã alijs. an ỽo tm̃ ꝑ ptes hereditatis titie q̃ sibi remansit. ⁊ ꝺz ꝙ insolidũ. ¶ Seia ex. Titius instituit sibi hrdẽ seiã ex nouẽ vntijs hrditatis sue ⁊ mediis in tribus. ⁊ ita postea dixit q̃squis de oib⁹ hẽrdib⁹ meis hers mihi erit ꝑstet illõ qõ alicui legaui ⁊ ꝑstari fieri vt iussero. postea fidei ꝑdicte seie in nouẽ vntijs institute cõmisit in ħ ỽba a te seia peto fideiq̃ tue cõmitto vt q̃cq̃d ex hẽrditate mea ad te puenerit restituas filio tuo retẽtis tibi ortis meis in quib⁹ quidẽ ortis dicta seia hẽbat tres ptes sicut ipa erat instituta in nouẽ vntijs ⁊ coheres su⁹ meus hẽbat in eis ortj tres partes. sicut ipe fuit in trib⁹ vntijs institut⁹. mõ q̃ťť vtr̃ seia debeat hre integros ortos ꝑdictos cũ dictas nouẽ vntias hrditatis restituit filio suo fm ꝑceptuz testatoris. ⁊ rñdeť ꝙ sic. nã fidei meuij cohẽrdis vidz cõmissuz p testatorẽ vt redderet seie illas tres ptes q̃s in dictis ortis hẽbat dict⁹ meus?

Vt dictũ est.

Rorem. Titius de sua ꝓpria pecunia emit fundũ titianũ. ſz qz diligebat vxorẽ suã scienť fecit dicere cartã emptionis in se. ⁊ in ea postea fecit testm̃ ⁊ instituit sibi hrdẽ dictã vxorẽ ⁊ filiũ quẽ ex ea hẽbat. vxoris fidei cõmisit in ħ ỽba. peto a te dña vxor ne vẽdices tibi ex cã emptõis ptẽ ex dicto fundo cũ scitis me vniuersaz emptionẽ ipius fundi fecisse. ſz cõmunicasse me tecũ eãdẽ ẽptionẽ bñfitio affectiõis ⁊ pietaťj quã tibi debui. mõ q̃ťť vtrꝝ ꝺicta ỽba debebat hre filio totũ fundũ. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. imo vidz voluisse dict⁹ titi⁹ testator vt ꝑ dimidia diuidãt dictũ fundũ. cũ si nõ dixisset dicta ỽba ⁊ nõ apparet alio mõ totã emptionez in ỽitate testatoris fuisse vxoris hẽret dimidiã fundi ex emptiõe. ⁊ aliã dimidiã diuideret cum filio. ¶ In testõ. Titius hñs multos libertos inter quos erat quidã q̃ vocabať fortunat⁹. ita inť alia scripsit i testõ suo domũ meã titianã cũ orto ei applicito liberťj meis cõcedi volo. postea ita dixit fortunato liberto meo ex dicta domo die tam in qua habitabã. Itẽ cellariũ iunctũ eidẽ diete ab hrde meo cõcedi volo. q̃ťť vtũ heres teneať ꝑstare fortunato dictã domũ ⁊ cellariũ. ⁊ dicitur ꝙ nõ. qz vniuersa dom⁹ titiana in qua erat dicta dieta ⁊ cellariũ fuit legata libertis inť quos libertos erat dict⁹ fortunat⁹. vũ nõ ꝺz eadẽ res eẽ legata bis ab eodẽ testatore. qõ eẽt si deberek ei dieta ⁊ cellariũ. ¶ Codicillis. Titi⁹ fecit testm̃ ⁊ instituit sibi hẽrdẽ vxorẽ suã seiaz ⁊ quosdã alios. ⁊ in eodẽ testõ cõfi mauit codicillos si quos postea faceret: postea fecit codicillos ⁊ ita in eis cauit oibus aũt libertis meis quos manumisi inť vivos vel in hís codicillis vel quos postea manumisero lego cõtubernales suas q̃ sunt mee ãcille. itẽ lego eis filios ⁊ filias eoꝝ ꝑter illos filios ⁊ filias libertoꝝ quos ⁊ quas volui in testõ meo ptinere ad vxorẽ ⁊ ꝑter illos quos eidẽ vxori mee noiatim legauero postea fecit quãdã epl̃am dict⁹ titi⁹ ⁊ in ea petijt ab hrdib⁹ suis vt regionẽ vmbrie tuscie posita i piceno restituerẽt vxori sue ꝑdicte q̃ erat eoꝝ coheres cũ oib⁹ q̃ in dicta regione erãt ⁊ cũ mãcipijs rusticis ⁊ vrbanis ⁊ actoꝝib⁹ q̃ in dicta regione eis ũt: exceptis manumissis. ⁊ nõ subiũxit ⁊ exceptis filijs eoꝝ ⁊ filiab⁹ ⁊ cõtubernalibus mortuo dicto titio venit

dama qui stabat ī dicta regiõe vxoꝛi legata quã damã testa/
toꝛ pdict⁹ viu⁹ manumiserat ꝛ petebat a dicta vxoꝛe ꝛa co/
heredib⁹ suis duos suos filios suos testatoꝛis quoꝝ vn⁹ vo
cabaꝫ stich⁹ ꝛ alter eros. ꝛ allegabat p se ỹba codicilloꝝ q̃
talia fuerũt vt dictũ ẽ. oib⁹ aũt libertis meis ꝛc. dicebat vxoꝛ
immo debẽt dicti tui filij ad me ptinere quia in epl'a supꝛapo
sita mariti mei nõ cõtineꝫ aliq̃d de filijs. ĩmo dixit in ea mari
tus me⁹ exceptis mãumissis ꝛc. ꝛ nõ dixit. ꝛ exceptis filijs eo
tũ. q̃ritur q̃d iuris sit. ꝛ dꝛ q⁹ ad damã patrẽ debẽt ptinere ĩ
tuitu pietatis. ¶ Felicissimo. Titia hñs filiũ titiũ. ꝛ hñs ser
uũ noĩe felicissimũ: ꝛ ancillã noĩe felicissimã. ꝛ hñs multa le/
gata ex testõ pñtis sui viri quondã inꝫ q̃ legata erat quidam
fundus qui vocabaꝫ gargulian⁹. ꝛ hñs sil'r multa legata ex
testõ clodij iusti fris dicti mariti fecit testũ. ꝛ ĩstituit sibi hꝝ/
dẽ dictũ suũ filiuꝝ ꝛ tres alios ꝛ dicto felicissimo ꝛ felicissime
libertatẽ dedit. postea legauit dictis felicissimo ꝛ felicissime
dictũ fundũ gargulianũ cũ quadã casa siue domo q̃ erat iux/
ta cũ fundũ. postea filio suo pdicto plegauit in hꝰ ỹba titi fili
hꝰ ampli⁹ de medio sumito legata mea q̃ mihi tã pat⁹ tu⁹ pre/
sens q̃ dict⁹ clodius iustus frater pris tui reliquerꝫ. ĩ ỹitate
aũt sicut dictũ est. dict⁹ fundus gargulian⁹ erat inꝫ alia lega
ta q̃ pñs marit⁹ testatricis relinq̃rat eidẽ testatrici. mõ q̃ritur
cui dict⁹ fundus debeaꝫ vtrũ titio filio testatricis tũ. ex ver/
bis generalib⁹ testatricis an felicissimo ꝛ felicissime ex spãli le
gato eis ꝑus p testatricẽ relicto an ỹo tribus eis. ꝛ dꝛ q⁹ ad
felicissimũ ꝛ felicissimã. qꝛ non est ỹsil'e q⁹ testatrix voluerit
trãsferre legatũ dicti fundi de felicissimo ꝛ felicissima. quibus
nihil aliud relinq̃rat nisi dictũ fundũ spãliter in filiuꝝ suũ ti/
tiũ cui hẽditatis sue quartã ptẽ reliquit. ꝛ hꝰ p illa generalia
ỹba titi filiꝰ hꝰ ampli⁹ ꝛc. q̃ supꝛapposita sunt. ¶ Testatoꝛ ita
pueros. Titi⁹ libertus publij meuij fecit testũ ꝛ ĩstituit sibi
hẽdes gaiũ ꝛ seiũ. ꝛ ita postea dixit publio meuio dño meo
dari volo ab hẽdib⁹ meis q̃nq̃ pueros ex fuis meis exĩtes
dũtaxat ĩntra ãnos septẽ. postea post multos ãnos decessit
dict⁹ testatoꝛ. certe iudicaꝫ hic q⁹ illi septẽ pueri qui fuerũt in
tra septẽ ãnos tpe testi debẽt dari legatario. ꝛ non illi q̃ sunt
septẽ ãnoꝝ tpe mortis testatoꝛis. ¶ Concubine. Titi⁹ lega
uit cõcubine sue hꝰ mõ fundũ meũ positũ in apia volo dari cõ
cubine mee cũ villico q̃ stat p me ĩ dicto fundo ꝛ cõtubernali
dci villici ꝛ filijs. certe dꝛ hic q⁹ ĩ hꝰ legato ꝺtineꝫ nõ solũ dcã
ꝺtubernal'. ꝛ filij villici. sꝫ etiã nepotes villici. ¶ Legauerat
Titius qui erat de quadã terra q̃ vocabaꝫ gadib⁹ ꝛ qui ha
bebat multas possessiões ꝛ domos in dicta terra ꝛ in ei⁹ sub
urbijs ꝛ q̃ hẽbat in dicta terra vel in suburbijs. kalẽdarium
vbi erãt scripta debita sua ꝛ credita ꝛ qui hẽbat in quadam
domo in dicta terra posita pecuniã depositã ĩ quadã archa
dict⁹ titi⁹ dico legauit ita meuio. lego meuio q̃cquid in pria
gadib⁹ possideo. certe nõ solũ possessio q̃ ẽ intra dictã ciuitatẽ
ꝺtineꝫ legato. sꝫ etiã illa q̃ est i suburbijs. nõ aũt continꝫ di
ctũ kalẽdariũ vel pecunia deposita. ¶ Testõ quo. Titi⁹ ha
bens vxoꝛẽ ꝛ filiũ ꝛ filiã ĩstituit sibi hẽdẽ filiũ ꝛ vxoꝛẽ ꝛ filie
legauit cẽtũ cũ ipa ĩ familia nuberet ꝛ adiecit ita fidi tue filia
cõmitto vt cũ in familia nubes ꝛ q̃tiẽscũq̃ nubes patiaris ꝺ
dote tua quã dabis ptẽ dimidiã stipulari dictũ meũ filiũ frẽz
tuũ ꝛ matrẽ tuã pdictã in casuꝝ dotis restituẽde. facto hꝰ testõ
ipemet titi⁹ paꝫ maritauit dictã suã filiã eiusq̃ noĩe dotẽ de/
dit. postea filia diuertit a viro suo dict⁹ paꝫ repetijt dotem
quã dederat p ea. postea maritauit dictã suã filiã scõo ꝛ de/
dit dotẽ sil'r ꝛ stipulat⁹ est pater a scõo viro dotẽ sibi aut filie
reddi. manẽte filia in mrimonio scõo: decessit paꝫ nõ mutato
dicto testõ in quo ĩstituerat filiũ ꝛ vxoꝛẽ ꝛ ĩ quo legauerat fi
lie pdicte centũ vt dictũ est. ꝛ ei⁹ exstiterũt hẽdes fili⁹ ꝛ vxoꝛ
sicut eos ĩstituerat. postea decessit scõus marit⁹ dicte filie et
ipa dote sua recupata ab hẽdib⁹ scõi viri nup sit tertio pũti/
bus frẽ ꝛ matre sua pdict⁹ q̃ mater etiã dotẽ dicte filie auxit
titio viro. ꝛ neq̃ fraꝫ neq̃ mater stipulat⁹ est dotẽ p aliqua p
te a tertio viro. postea mater decessit ꝛ dicta filia ꝛ fili⁹ exstite/
rũt ei heredes. postea filia decessit ꝛ ĩstituit sibi hẽdẽ dictũ
suũ virũ tertiũ. mõ q̃ritꝫ an dict⁹ vir terti⁹ hꝰ dcẽ filie sue vxo
ris ex cã fideicõmissi teneaꝫ fratri dotẽ sue vxoꝛis in tanta pe
cunia q̃ta pepere potuisset dict⁹ fraꝫ si dotẽ stipulat⁹ eẽt iux
ta pceptũ patris. ꝛ dꝛ q⁹ nõ. qꝛ filia nõ accepit pecuniã in do
tẽ ex cã legati sicut paꝫ pcepat a fratre ꝛ a matre hꝝdib⁹ pris
sꝫ mortuo p ꝛ scõo marito matꝫ familias facta dicta filia do/
tẽ recupauit vt dictũ est ꝛ tertio viro dedit. ¶ Heres vel. In
stitui mihi heredẽ titiũ ꝛ rogaui eũ vt adoptaret seiũ ꝛ si non
adoptaret dixi q⁹ esset exheres. titi⁹ hꝰ nõ adoptauit seium
ꝛ certũ est q⁹ ammõ nõ adoptabit. nunquid sei⁹ qui debebat
adoptari hẽbit hẽrditatẽ meã. ꝛ dꝛ q⁹ nõ. ꝛ qõ dixi in herede
idẽ dicas in legatario. ¶ Agri plagã. Jnstitui mihi hꝝdes
publiũ ꝛ gaiũ ꝛ petrum ꝛ martinũ. ꝛ ita postea dixi agri mei
plagã siue ptẽ q̃ est ad burgũ panigalis dicto publio ꝛ gaio
transcribi volo p dictũ petrũ ꝛ martinũ quos cũ eis heredes
institui ptio facto boni viri arbitratui ꝛ hẽrditati illato ꝛ vo
lo q⁹ petr⁹ ꝛ martin⁹ ꝑmittãt de euictõe dicto publio ꝛ gaio
noĩe dicte plage. Jtẽ volo q⁹ dict⁹ publi⁹ ꝛ meui⁹ ꝑmittant
petro ꝛ martino sub pena centũ q⁹ dicta plaga vel ps ei⁹ nõ
ꝓueniet alia rõe ad seiũ vel posteros ei⁹ me testatoꝛe mortuo
gaius nõ vult emere aliq̃d de dicta plaga publius aũt fic. q̃/
ritur nũquid publi⁹ debebat hꝰe dimidiã ex cã emptõis. ꝛ dꝛ
q⁹ fic. ꝛ dꝛ ꝑmittere publi⁹ dicto petro ꝛ martino q⁹ dimidia
qnã cõsequeꝫ nõ ꝓueniet ad seiũ vel ad ei⁹ posteros aliq̃ rõe
ꝛ hoc sub pena centũ. ¶ Sororj. Titi⁹ faciẽs testũ ĩstituit
sibi heredes duos suos filios ꝛ duos exneos alios ꝛ sororj
sue titie legauit duos suos ꝛ duas ãcillas. ꝛ sororj fidei cõ/
misit vt cũ moreꝫ ipsa soꝛoꝛ restitueret dicta mãcipia filijs
suis testatoꝛis. q̃riꝫ vtrũ ea q̃ nata sunt ex dictis ancillis ꝛ ser
uis medio tpe ante mortẽ sororis cõtineanꝫ fideicõmisso cũ
patrib⁹ ꝛ matrib⁹ eoꝝ ꝛ ita q⁹ debeant restitui filijs testato/
ris vel alijs ei⁹ heredib⁹. ꝛ dꝛ q⁹ nõ. ĩmo mortua dicta sororе
debẽt remanere apõ hẽrdẽ sororis. ¶ Pater naturalis. Titia
hñs patrẽ naturalẽ ꝛ nõ legitimũ hẽbat virũ titiũ qui vir
veniẽs ad mortẽ ĩstituit hẽrdẽ dictũ patrẽ naturalẽ vxoris
sue titie ꝛ ab eo hꝝde multa fideicõmissa reliq̃t vxoꝛi sue. moꝛ
tuo dicto titio martino. dicta titia nupsit scõo. ꝛ dict⁹ su⁹ paꝫ
dedit centũ noĩe dotis marito scõo ꝑ ea cũ nõ teneretꝫ hꝰ face
re. iõ qꝛ naturalis tm̃ erat vt dictũ est. ꝛ stipulat⁹ est dict⁹ paꝫ
a viro scõo sibi dictã dotẽ reddi si filia sua decederit ĩ mrimo
nio sine liberis filia. postea suscepit filiã ex dicto scõo viro et
ita defecit cõditio stipulatiõis pris. mõ petit dicta filia a pa
tre suo illa fideicõmissa q̃ ꝑm⁹ su⁹ vir ei reliquit. nunq̃d põt.
ꝛ vidꝛ q⁹ nõ. qꝛ certũ est ex quo hꝫ filiã ex scõo viro q⁹ dos da
ta ꝑ ea scõo viro dꝫ iterũ manere apõ eam: vñ vidꝛ q⁹ fideicõ
missa debeãt cõpẽsari cũ dote. nõ deꝫ tũ hic q⁹ hũ põt filia pe/
tere fideicõmissa si nõ habꝫ ratã dationẽ pdictã dotis quam
fecit paꝫ marito ei⁹ scõo. ꝛ idẽ est ẽt si paꝫ parat⁹ est liberare p
acceptilationẽ maritũ scõm filie a dicta dotis ꝑmissiõe. sꝫ q̃d
si dict⁹ pater ea cõditiõe dedit dictã dotẽ dicto scõo marito
filie vt ipse faceret dictã filiã ratũ hꝰe ꝛ ipa nũc nõ hꝫ ratũ vt
dictũ est. certe aget paꝫ ꝰ maritũ cõditiõe ob cãm ad repetẽ
dam dotẽ. ¶ Eũ maritũ. Titia scripsit hẽrdẽ seiũ marituꝝ
suũ ꝛ substituit ei apiaꝝ. itẽ cõmisit fidei dicti sui mariti vt p⁹
mortẽ sui mariti hereditatẽ restitueret dicte apie. vt si añ apia
moꝛeꝫ q̃ marit⁹ tũc restitueret marit⁹ hẽrditatẽ dictã vale/
riano. seius marit⁹ viu⁹ exĩs restituit dictã hereditatẽ dicte
apie: cũ nõ teneretꝫ hꝰ facere. mõ q̃riꝫ nũq̃d sit liberat⁹ seius a
valeriano. ꝛ dꝛ q⁹ nõ. ĩmo est in pẽdenti vt si q̃dẽ moriaꝫ apia
añ seiũ teneaꝫ seius valerio ex fideicõmisso ẽm qõ voluit te/
statrix. ¶ Scevola. Jnstituit titia seiũ marituꝫ suũ sibi hẽrdẽ
ꝛ rogauit vt hereditatẽ restitueret apie cũ vellet ipe maritus
certe crediꝫ rogat⁹ vt restituat post mortẽ suã mariti. ꝛ iõ inte
rim dũ viuit marit⁹ nõ est ꝓpellẽdus ad fideicõmissũ pstan
dũ. ¶ Heredis. Titi⁹ ĩstituit sibi hẽrdẽ seiũ ꝛ ei⁹ fidei com
misit vt seie vxoꝛi titij vniuersaꝝ restitueret hẽrditatez ꝛ dicte
vxoꝛis fidei cõmisit vt quicq̃d ad eã ex dicta hẽrditate puene
rit reddat meuie ifanti exceptis bis q̃ ei vxoꝛi legauerat. ꝛ ve
tuit exigi satisdationẽ ab vxoꝛe de pstando fideicõmisso me/
uie infanti. postea sei⁹ hꝝs restituit hẽrditatẽ dicte vxoꝛi re/
statoris mõ petit meuia ĩfãs a dicta vxoꝛe. vt stati restituat
sibi dictã hẽrditatẽ. nunq̃d põt. ꝛ dꝛ q⁹ sic.

Titius heres. Titius instituit sibi hr̃dē vxorē suā i vna vntia hr̃ditatis sue i q̃ vntia cē poterāt de hr̃ditate cētū q̃nquaginta aurei ⁊ nō plus, meuiā autē instituit in .xi. vntijs ⁊ ita postea dixit corp⁹ meū vxori mee tradi volo sepeliēdum in fundo titiano ⁊ volo extrui monumētū in dicto fundo in q̃ expēdant q̃nq̃ginta aurei. q̃rit nūq̃d p dcā ỹba videat testator voluisse vt vxor sola faceret monumētū an ꝑ hr̃ditarijs ptibus ab vtroq; hr̃de. ⁊ dr q; ab vtroq; ꝑ hr̃ditarijs ptib⁹ videtur voluisse fieri monumentū.

Item filie. Titius hñs plures filios ⁊ vnā filiaz. fecit testm̃ ⁊ eos oēs sibi hr̃des instituit ⁊ dicte filie q̃ pupilla erat dedit tutorē sciū. ⁊ dicte filie cū nuberet iussit dari dotē arbitrio tutoris pdicti. certe p inde ē ac si dixisz arbitrio boni viri. bon⁹ aūt vir ⁊ p cōsequēs dictus tutor dz inspicere i cōstituenda dote dignitatē defuncti ⁊ facultates ⁊ nūerū liberor⁹ ei⁹ ⁊ fm pdicta inspecta dz cōstituere dotē paruā vel magnā vel mediocrem.

Item fundus. Legauit tibi fundū cū his q̃ ibi sunt vl' erūt tpe mortis mee. certe ea que sunt vel erūt ad tps ⁊ nō ppetuo nō debent tibi. ⁊ de hoc ponit vnū planū exemplū.

De legatū. Instituī mihi hr̃dē titiū ⁊ vxori mee ita legauī vxoris mee cā compatū ei lego. q̃rit q̃d videatur vxori legatū p dicta v̄ba. ⁊ nūdet q; dictū legatū est gñale ⁊ obtinet oīa que vxoris mee cā pauī. siue sit vestis siue argētū siue aurū. siue ornamēta. ⁊ certe illō vidr vxoris cā parari qō magis paratū cā vxoris foret q; cōis viri ⁊ vxoris vsus cā. ⁊ non est vis vtrū aliqua pauī ꝑ vxore mea anteq; eā ducerē in vxorez an postea pauī pro ea aliqua ex reb⁹ quib⁹ ego vti solebam. qz semp cōtinebant in dicto legato. Dicta tñ adiectio quā feci in testō meo. s. q̃ vxoris mee cā pata sunt lego ei ⁊c. q̃q; facit legatū vxori relictū exiguū. q̃q; pleni⁹ facit. augeret aūt legatū p dictā adiectionē cū ita scripsi lego vxori mee aurū ⁊ argentū ⁊ vestē que q; ei⁹ cā pata sunt. nā cōtinent tūc in legato nō solū ea q̃ nouauī. sz etiā alia q̃ nō nouauī vxoris tū mee cā pauī. minuit aūt legatū p dictā adiectionē cū detrahr cōiunctionē q;. ⁊ ita dico lego vxori mee aurū. ⁊ argētū ⁊ vestem ⁊ suos q̃ eius cā pata sunt ⁊ nō dixī que q; ei⁹ cā pata fūt. nā cōtinent tūc in legato ea sola q̃ ex supradictis vxoris cā pata sunt ⁊ nō alia. Item scias q; in dicto legato cōtinent ea q̃ cōparauī anteq; dictā vxorē ducerē ⁊ postea ei tradidi ad vtendū. Item cōtinent ea q̃ ꝑ vxoris mee vxoris fuerūt vel filie vel neptis vel nur⁹. dū tū ego ad vsuz vxoris mee pauī. Interest aūt inter emptū ⁊ patū vxoris cā qz patū qō est gen⁹ ineſt in ēpto qō est spēs. sed nō cōuertit. i. in parato nō semp cōtinet ēptū de quo vltio ponit exēplū. pone q; ea q̃ ꝑ vxoris vxoris mee cā emi postē mee vxori tradidi ad vtendū. certe cōstat me dictas res pauisse cā vxoris mee scde nō aūt cōparasse ei⁹ cā. bñ est g̃ verū qz in parato nō semp cōtinet ēptū. Item est alia differēcia inter emptū ⁊ patū vxoris cā. qz si ego posterioris vxoris cā nihil emi: tū tradēdo ei ea q̃ ꝑ mea vxor invsu habuit ei⁹ scde vxoris mee passe videor. q̃ emi cā ꝑ vxoris mee vxoris pauī etiā si scde vxori nō assignauī dicto legato scde vxoris cedūt ea aūt q̃ ꝑ vxoris vxoris cā cōpauī ita demū debētur posteriori ex dicto legato: si ei posteriori assignauī. qz nō ē ita de posteriore vxore cogitatū cū cōpenet dicte res ꝑ ꝑma vxore sicut vidr cogitatū de posteriore vxore cū cōparauī dictas res pro ꝑma vxore. nā etiā id nō cedet dicto legato scde vxori q̃ dō tradidi ei si postea ei abstulit. Item scias q; i dicto legato ō quo dixī in ꝓncipio cōtinent mācipia puta lecticarij qui solā matrē fa. portabāt ⁊ multa alia q̃ plane in lra nouant. Nō autē est differēcia vtrū q̃s leget pdicto mō vxori an ỹo cōcubine qz semp cōtinebunt in legato ea q̃ dicta sunt. Quid si legauī vxori mee aurū q̃ ei⁹ cā pauī. postea aūt cōflatū est dictū aurū extat tñ materia ei⁹. certe matria vxori debebit. intelligas aūt supradicta ỹa eē si vxor cui ita legatū est mortis testatoris tpe vxor inueniat ⁊ nō alias. Item ⁊ pdicto mō pōt legari nō solū vxori cōcubine de quib⁹ dictū est. sz etiā filio ⁊ filie ⁊ suo ⁊ sue ⁊ eadē obtinebūt q̃ dicta sunt in vxore ⁊ cōcubina ⁊ hoc dicūt iste q̃nq; leges. Cū filio fa. Hec lex ponit sex modos legādi ⁊ dicit q; illi sex modi debēt intelligi fm volūtatē testatoris. si autē nō appareat volūtas testatoris stat ei q̃d dicit hec lex. Primus modus est talis. titi⁹ legauit filio fa. seij mior. xiiij. anor cū is filius in suā tutelā puenerit centū. ⁊ dr q; pōt capere legatari⁹ legatū cū erit pubes. i. maior. xiiij. annor ⁊ nō expectat q; fiat sui iuris nisi i cāu veluti tū titia hñs filiū siue minorē siue maiorē. xiiij. ānis ex marito suo cui⁹ vitā suspectā hēbat ⁊ legauit ei filio centū cū in suaz tutelā puenerit. nā tūc nō solū expectatur pubertas. sz etiā q; fiat sui iuris Secōs modus q̃ incipit ibi q; si q̃s ⁊c. est talis. lego titio ipuberi cū sue tutele fuerit quo cāu de pubertate intelligitur. q̃q; intelligitur de .xxv. ānis veluti si puberi ita legatū sit tūc intelligitur ei legatū furioso vel ꝑdigo ita legatū sit tūc intelligitur ei legatū cū liberabitur tutela ⁊ cura. si aūt puberi vel maiori. xxv. an. ita legetur intelligitur ei legatū cū erit sue ptātis. Tertī⁹ modus q̃ est ibi si aūt ⁊c. est talis. lego titio cū sui iuris fuerit fact⁹ que scriptura ita varia est ⁊ ita hz voluntatis qōez sicut supiores nā q̃q; continet liberationē ptātis puta in casu qui dict⁹ est s. e. l. ſ. ceterū. ⁊ ſ. nā ⁊ si. q̃q; cōtinet pubertatem. vt in scdo rñ. hui⁹. l. q̃q; cōtinet. xxv. ānū vt in cāu qui est. s. e. l. ſ. iterdū Quart⁹ modus q̃ est in. ſ. eodē ⁊c. est talis. lego titio minori xxv. ānis ⁊ maiori. xiiij. cētū cū ad puberatē puenerit quo casu intelligitur ei legatū cū habuerit. xxv. ānos. Quint⁹ modus est q̃ in. ſ. idēq; ⁊c. est talis. lego titio cū sue etatis vel legitime etatis fact⁹ fuerit quo cāu intelligitur ei legatuz q̃q; cū fuerit pubes q̃q; cū habuerit. xxv. ānos vt. s. in alijs dicū est. ⁊ idē est in sexto mō lego titio cū iuste etatis fact⁹ erit vel cū mature etatis erit vel cū adoleuerit. Quid si filie fa. ita legatū sit lego titie cū vt in suā tutelā puenerit. tūc certe debebitur cū habuerit. xij. ānos.

Libroz. Legauī titio libros meos certe cōtinebūtur in legato oīa volumina quib⁹ ꝑ libris ego vtebar siue sint illa volumia in carta siue in q̃cūq; alia materia. Dr pone q; legaui tibi centū libros certe ñ cōtinebūt in legato cētū volumia librorz. nō aūt cōputabim⁹ quēlibet librū qui est in vno volumine ꝑ vno libro ⁊ ponit exēplū in homero q̃ hz i se. xlviij. libros. nō aūt dr cōputari nisi ꝑ vno libro. Dr q̃d si legauī tibi corp⁹ homeri qui hz in se. xlviij. libros vt dictū est. ⁊ non hēo de eo nisi. xxiiij. libros. certe nō debebūtur tibi nisi. xxiiij. libri. Dr nūq̃d appellatōe librorz cōtinebūt bibliothece vel alia in quib⁹ scripta reponūtur. nec etiā mēbrane pure. i. non scripte. nec carte pure fil'r. nec eō. cartis legatis debebūtur libri. nisi i vno cāu puta cū aliq̃s studiosus nō hñs nisi libros legauit alij studioso vniuersas cartas suas. tūc em̃ bñ cōtinebūtur libri appellatiōe cartarz. qz talis vidr fuisse testātis volūtas. Dr pone q; legauī tibi cartas meas puras. certe non cōtinebūt mēbrane nec alie materie i q̃bus scribi solet. nec libri qui sunt incepti scribi. sz ⁊ si libros meos tibi legauī nō cōtinebūtur libri qui sunt incepti scribi. sicut nec cōtinetur vestij appellatiōe vestis nōdū detexte sz bñ continebūtur appellatione librorz libri cōpleti q̃uis nō sint in asserib⁹ ligati vel cōglutinati vel emēdati. Item cōtinebūtur mēbrane scripte q̃uis nō sint fil' sute. sz q̃d si legauī tibi cartas. certe nō cōtinebit materia pata ad faciēdū cartas. ¶ Dr ⁊ si bibliothecā. Legauī tibi bibliothecā meā. q̃rit nūq̃d cōtineat legato armariū tū. an ỹo ēt liberi q; reponūt i bibliotheca vl' armario. ⁊ dr q; illō cōtinebit qō testator sēserit si aūt nō appareat volūtas testatoris nō cōtinetur nisi illō armariū qō est affixū solo qz armariū qō est affixū solo dr bibliotheca. sz ꝓprie armarium dr illō qō nō est affixū solo. ⁊ large dr armariū etiā bibliotheca. Item dr largissime bibliotheca ipi libri. qz igitur appellatiōe bibliothece cōtinetur illō qō testator vult ita vt etiā libri cōtineantur si testator voluit vt dictū est. nō est ꝑ oīa verū illud qō sabin⁹ scribit. s. e. l. ſ. libris. s. q; libris legatis nō cōtinetur bibliothece. nā libris legatis etiā armaria debētur si testator voluit. dū tū dicta armaria nō sunt affixa solo. nā eo casu nō debebūtur qō aūt dictū est in bibliotheca librorz hz locū etiā i dactiliotheca anulorz. nā dactiliotheca legata: cōtinet ēt anuli q; sūt i ea. si testator voluit. q̃d ā tū sūt q̃ oi mō legatū sequūt. nā legato lecto cōtinet etia fulcra ⁊ armarijs legat̃ ⁊ vincul' ferreis i q̃b⁹ mittūtur hoies capti cōtinet clau-

stra ⁊ claues.

ARgento. Legaui tibi argentū meum. certe nō cōtinent arce in quib⁹ erat repositū. sz ⁊ anulis legatis nō continent d actiliothece in quib⁹ anuli reponunt.

Ous pure. Legaui tibi centū pure postea ita dixi b ampli⁹ ppter hoc ⁊bū ampli⁹: repetita videnr a scōo legato fiūdi cē tū ꝓmo legata. vñ etiā centū debebūtur tibi sub cōditōne q̄ uis fozent ꝑ pura legata. postea ponit leue fil'e. sz pone q̄ legaui titio q̄q̄. ⁊ postea ita dixi seio b ampli⁹ fundū lego. certe seius hēbit nō solū fundū: sz etiā alia q̄q̄ ⁊ b ppter dictū verbū hoc ampli⁹. ⁊ hoc dicit.

Ligni. Lignum aliud dr materia ad edificandū pata. aliud lignū cā cōburēdi paratū. sz vtrū vidr eē lignū ita demum si cōcisum sit. an etiā si nō sit cōcisum. ⁊ certe arbores matie cā succise nō cōtinent appellatiōe lignoꝝ legatoꝝ. ⁊ b dicit q̄ntus mutꝰ: nec adiecit dict⁹ q̄nt⁹ mutꝰ ptinere ligna ad eū cui legata sunt. ligna etiā si nō sint succisa cā cōburendi sz tm̄ ad cōburēdū pata ⁊ nō succisa. Sz offili⁹ dixit cōsequēs eē sic ī telligi. vt ad eū ptineant. cui⁹ offilij ⁊ba sunt b cui ligna legata sunt ad eū oia ligna ptinē q̄ alieno noie ñ appellāt. etiā si nō succisa dū tm̄ ad cōburēdū pata. alieno aūt noie appellāt. sicq̄ appellatiōe lignoꝝ legatoꝝ nō cōtinēt virge carbones nuclei oliuaꝝ sz ⁊ bolani ⁊ si qui sint alij nuclei q̄ uis eis non possit vti legatari⁹ cui legata sunt ligna ad vllū aliū vsum nisi ad cōburēdū. Itē negat dictus offili⁹ ei cui ligna legata sunt viden legatas arbores nondū cōcisas nisi q̄ minutati cōcise sunt. sz ⁊ si nō minutati sunt cōcise. sz sunt ad cōcidēdū destinate vidēt legate. q̄d si filuā hēbat testatoꝝ destiatā ad cōburēdū ⁊ legaui titio ligna certe filua legato nō cedz: sz arbores deiecte in dicta filua fic. Q̄d aūt dictū est lignoꝝ appellatōe cōtineri illud q̄d ē patti cā cōburēdi verū est siue ad balnei calefactionē solebat vti testatoꝝ siue ad calefactōez dietaꝝ ypocaustoꝝ siue solebat vti ad coquendū calcē. siue ad aliā rē coquēdā. Sarmēta aūt nō cōtinent appellatiōe lignoꝝ nisi b testatoꝝ voluerit. nā tūc cōtinebūtur ⁊ sarmēta ⁊ virgule ⁊ germina ⁊ supputamēta matiaꝝ ⁊ stirpes ⁊ radices vitiuꝫ. Jn q̄busdā etiā regionib⁹ cōtinent appellatiōe lignoꝝ herbule q̄dā ⁊ spine ⁊ vepres: sicut est in egypto vbi arundine ꝑ ligno vtūt ⁊ vbi arūdines ⁊ papirū cōburūtur. nā ⁊ hoies de egypto appellāt lignū nauē q̄ ducit ligna de paludib⁹. Jtez in q̄busdā aliis puitijs vtūtur hoies ad cōburēdū eclitu. i. stercore boū. ⁊ iō ibi stercus boū cōtinet appellatiōe lignoꝝ. sed pone q̄ lignū est paratū a testatoꝛe ad carbones cōficiēdos certe nō cōtinebitur appellatiōe lignoꝝ neq̄ carbonū nec ētitiones nec alia ligna cocta ne fumū faciāt nec sulfurata ō ligno nec ea q̄ sunt pata ad faces nisi testatoꝛ hoc voluit. Ji gne aūt ex quib⁹ nuclei sunt extracti bñ cōtinent lignoꝝ legatoꝝ appellatiōe. pali ⁊ partice nō cotinētur q̄ sunt in nūero materie. Quid si legaui tibi oēm materiā meā. certe nō cōtinet arca vel armariū ō mafia factū. ⁊ b dicūt iste tres leges.

Cum vxori. Legaui vxori mee ea q̄ ei⁹ cā paui. me mortuo petebat ipa ab hērde meo vt daret ei quasdaz puras quas ego viu⁹ exūs vel ꝓcurato⁹ me⁹ emeram⁹ in puinctia nec mortis mee tpe apportaueram⁹ domū q̄s q̄dē puras ego destinauerā assignare dicte mee vxori cā vsus sui. certe tenetur ei dare heres me⁹.

Qui cyrographū. Hēbam cyrographum siue instrm in quo cōtinebat q̄ titi⁹ debebat mihi centū dictū instrm legatū titiū quarū actionū ꝓbatio cōtinet in dicto instro. nā ⁊ si vēdidisset dicto seio dictū instrm video⁹ ei legasse nomen q̄ hēo ꝝ titiū ꝑdictū. sed si b vsus fui ñ bo in legando seio. lego seio nomē q̄ hēo ꝝ titiū. certe video⁹ ei legasse sīt centū prout dicta q̄ cōtinent in actiōib⁹ quarū ꝓbatio cōtinet in dicto instrumēto.

Cum quererer. Legaui titio agnos meos certe cōtinet legato oēs illi agni qui nō hērit adhuc annū. Sed pone q̄ legaui titio suos ⁊ ācillas meas vrbanas. certe nō cōtinent legato agaso siue mulio q̄ tūc erāt rustico opi destinati. sz continentur illi tm̄ sui ⁊ ancille quos q̄s ve ego testato⁹ hēbā circa me cā mei cult⁹. Sz pone q̄ legaui vxori mee lanā ⁊ linum ⁊ purpurā q̄ eius cā paui. mō q̄ritur cū ego reliquerā in bonis meis mlta ⁊ ois generis lanā. vtrū vniuersa lana ei vxori debeatur. ⁊ dr q̄ nō. imo vidr ei legata lana ī tanta q̄titate tm̄: q̄ta mulieri satis eēt ad annuū vsum. ⁊ idē de eo in lino ⁊ purpura. ⁊ hoc ad exēplū penus legate. nā si ego lego vxori mee penū ⁊ multas res in bonis meis reliq̄ q̄ pen⁹ eēnt ex quib⁹ oī āno vēdere solit⁹ erā debebitur legatarie illō tm̄ qō ei ⁊ sue familie erit quolibet āno necessariū ⁊ non plus. Paredijs. Legaui titio ꝑdiū meū titianū ⁊ scianū. ⁊ ea q̄ eoꝝ ꝑdioꝝ colendoꝝ cā emi ⁊ paui. certe ea videtur ei legata q̄ sūt pata cā eoꝝ colēdoꝝ. puta asin⁹ q̄ erat a me in dictis fundis pat⁹ vt apportaret ibi materias ad faciēda edificia necessaria dictis fundis. Jtē oues quas pauerā cā stercorādi dicta ꝑdia ⁊ opilio q̄ custodit dictas oues. nō aūt videtur ei legata ea que posui in dictis ꝑdijs cā ornādi. puta copiarij. nec ea q̄ ibi imposui cā tuēdi ⁊ custodiēdi dicta ꝑdia puta saltuarij.

Textoꝝ. Titi⁹ hīs multos suos textores legauit scio oēs textores qui sui inueniāt cū morietur. postea vnus de dictis textoꝝ fecit hostiariū ⁊ ita fecit eū trāsire de artificio ad officiū aliud siue vsum puta stichū certe nō ꝓpter b minus continetur dict⁹ stich⁹ in dicto legato.

Qui duos. Titi⁹ hīs duos mulos ita leganit seio. seio lego duos mulos q̄ mei erūt cū moriar. postea dict⁹ titi⁹ alienauit dictos mulos. ⁊ tpe mortis inuenietur hī duas mulas tm̄. certe ille due mule debētur legatario qr appellatiōe masculi cōtinetur femininū. semp enī cōtinet femininū.

In repetendis. Jnstituit mihi titiū hērdē ⁊ ab eo multa legata reliquit ⁊ pure ⁊ in diem ⁊ sub cōditiōe. postea ei substituit seiū ⁊ ita repetij legata relicta a dicto īstituto ⁊ a dicto substituto. Itē dāno te substitutū q̄ si habueris hērditatē meā ex substitutiōe dcs ⁊ solues ea legata q̄ reliquit ab īstituto. q̄ritur nunq̄d substitut⁹ hīs mō hērditatē meā ex substitutōe teneatur pstare dicta legata oīa pure ⁊ vidr q̄ sic. qr in repetēdis ab eo legatis nō fuit mētio facta de die vel cōditione dictoꝝ legatoꝝ. dr tū hic q̄ ita ⁊ talit tenetur pstare substitut⁹ legata sic ⁊ relicta ab īstituto fuerūt.

Qui filiū. Titi⁹ instituit sibi hēredes filiū suū nepotē et plegauit nepoti ꝑdiū titianū ⁊ seianuz ⁊ ea q̄ in dictis ꝑdijs erūt tpe mortis sui testatoris excepto ll'alēdario qd erat in dictis ꝑdijs in quadā arca. i. excepto libro rōnū debitoꝝ testatoris sicut legauit ei ll'alēdariū ꝑdictū. ita ⁊ dicta ꝑdia ⁊ ea q̄ ī eis erāt. postea tpe mortis testatoris fuit inuētuz in dicta arca nō soluz ll'alēdariū sz etiā pecunia numerata eidē ll'alēdario destinata p testatorē quā q̄dē testato⁹ exegerat a q̄busdā debitoꝝ⁹ q̄ cōtinebātur in dicto ll'alēdario vel aliūd hābuerat ⁊ in dicta arca posuerat. nunq̄d dicta pecunia cōtinetur legato sicut ⁊ ll'alēdariū ⁊ dr q̄ sic. sicut ⁊ cōtinet in legato ll'alendarij ꝑdicti illa noia q̄ exit defunct⁹ post dictū testm̄ a se factū de pecunia quā exegit a quibusdā de debitoꝝ⁹ qui in dicto ll'alēdario cōtinebatur. de quo quidē vltimo nō est dubiū q̄ pmutatio noium nō ꝓmit vel minuit fideicōmissum.

Legatis seruis. Legaui tibi oēs suos meos exceptis illis qui sūt negociatores. certe videt excepti illi sui de legato qui sunt ꝓpositi ad vēdēduz ⁊ emēduz ⁊ ad locāduz ⁊ cōducēdū ⁊ ad aliq̄d aliō q̄ appellatiōe negotij exercēdi cōtinetur. alij aūt nō videtur excepti q̄uis hēant artificiuz vel officiū puta cubicularij vel obsonatores vel piscatores.

Sz ex officio Titio legaui oēs suos meos cocos ⁊ hostiarios qui sui dicūtur hīe offm̄ ⁊ nō artificiū. postea aī mortē meā feci de coco vel hostiario suo vel suis lecticariū vel in alio artificio eū vel eos posui. certe q̄tū ad eos qui inuerūt ō dictis officijs ad artificiū extinguitur legatū qr ꝑ artificiū mutatur officiū: sec⁹ aūt si de artificio trāsissent ad officiū. qr nō extinguitur ꝓpter hoc legatū qr artificiuz nō mutatur ꝑ officiuz ad q̄ vadāt sui. Si vn⁹ suus. Ego hēbaz multos suos cocos qui sciebāt diuersas epulas facere ⁊ optīe erant docti circa hoc sicut ē bot⁹. ⁊ hēbā pl'es textores ⁊ pl'es lecticarios ⁊ hēbā vnuz suuz stichuz q̄ erat bon⁹ coc⁹ ⁊ textoꝛ ⁊ lectica-

ſtus magis tñ verſabatur in coq̃na q̃ ad terẽdũz vel faciẽdũ lectos. feci teſtñ ⁊ legaui titio cocos ⁊ ſcio textores ⁊ gaio lecticarios. q̃rit̃ cui⁹ legato cedat ſtich⁹ p̃dict⁹. ⁊ dr q̃ legato titj cederet: cui coci legati fuerũt. q; magſ vt dixꝝ ſabat̃ ſtich⁹ i coq̃na q̃ ad terendũ vel ad faciẽdũ lectos. ¶ Matricib⁹ Ego hñs multas ancillas q̃ ſciebãt ornare dñas. legaui ornatrices meas titio. certe cõtinent̃ legato oñs ancille q̃ ſciebant ornare ſiue ſteterũt apũ magſtm q̃ docebat ornare p duos mẽſes: ſiue plus ſiue min⁹. reprobata illoꝝ ſnia q̃ dicebãt illas nõ cedere q̃ nõ ſteterãt apũ magſtm p duos mẽſes. ⁊ ea rõe b̃ dicebãt q; ille adhuc addiſcere poterãt: ſz certe eoꝝ dictũ nõ erat bonũ nec rõ: q; ille q̃ ſteterãt p. xx. ãnos apũ magiſtrũ poſſent adhuc addiſcere q; oẽ artificiũ ſuſcepit icremẽtũ p exercitiũz. ¶ Pecorib⁹. Legaui tibi pecora mea. certe oẽs q̃drupedes que gregati paſcũtur cõtinent̃ ⁊ porci etiã. ſz ſi lego iumẽta nõ cõtinent̃ boues nec eũ. ſz equis legat̃ bene cõtinent̃ eque. ouib⁹ aũt legat̃ nõ cõtinent̃ agni. ⁊ cognoſcem⁹ agnos inſpiciẽdo cõſuetudinẽ illi⁹ regiõis vñ erat teſtator. auib⁹ aũt legatis ꝓtinẽtur anſeres ⁊ faſiani ⁊ galline ⁊ domũcule in quib⁹ eas tenebat teſtator. nõ aũt cõtinent̃ cuſtodes dictaꝝ auiũ. ¶ Qui ſaltũ. Ego hẽbam vnã villã in q̃ morabar in eſtate ⁊ hẽbã ibi pecudes ⁊ boues pone. ⁊ eas ⁊ eos faciebã ſemp ibi ſtare. Itẽ hẽbam quãdã aliã villã i q̃ morabar in hyeme ⁊ hẽbã capras quas ducebã mecũ in villam p̃dictã in qua morabar i hyeme. ⁊ eaſdẽ capras ducebã mecũ in eſtate in villã p̃dictã in qua morabar in eſtate. feci teſtamẽtũ ⁊ dictã villã eſtiuaz legaui titio cũ hiis reb⁹ q̃ ibi eſſe ſolent. certe nõ vident̃ legate dicte capre. ſz dicte pecudes et dicti boues ſic.

Vllianus. Medietas p̃dij ſeiani ptinebat ad me iure dñij ⁊ aliã medietatẽ obligauerat mihi ſeius. ego legaui titõ oñe ſiue totũ dictũ p̃diũ: video⁹ certe legaſſe etiã illã ptẽ quã hẽo in pignore. ¶ Ex his. Ego mãumiſi duos meos ſuos ⁊ retinui in ptãte filios eoꝝ. poſtea feci teſtñ ⁊ inſtitui mihi heredẽ filiũ meũ titiũ ⁊ ita fui locut⁹ dictis duob⁹ libertis. o liberti curate attẽdere agrũ meũ titianũ ⁊ ſeianũ: ⁊ ita fiat vt fili⁹ me⁹ filios veſtos vobis cõdonet me mortuo petebãt dicti liberti filios. certe nõ poſſunt. ¶ Seruos. Scia hñs mecuz cões duos ſuos ita eos legauit titio ſi ſui. i. ſeie eẽnt dicti ſerui cũ moreret̃ ſeia. ⁊ ita volebat valere legatũ ſi tpe mortis eſſent ſui inſolidũ. certe ſi tpe mortis nõ inueniunt̃ ſui inſolidũ nõ debẽt̃ titio. ¶ Predijs. Legaui titio p̃diũ titianũ ⁊ ſeianũ cũ hiis inſertis q̃ in ea poſſeſſiõe ſunt. certe mãcipia q̃ ſunt in dictis p̃dijs tpe quo fecit teſtñ cedũt legato: nõ aũt illa q̃ i eis fuerũt poſtea. niſi ego teſtator ſpãliter de eis diceriz q̃ ce derent legato.

Non aliter. Habebã fundũ titianũ ⁊ ſeianũ ⁊ quilibet hẽbat p ſe cõfines: legaui titio fundũ titianũ cũ aio gererẽ legare ei ſeianũ. certe debebit̃ ei titian⁹ niſi euident̃ appareat me voluiſſe ei legare ſeianũ. ¶ Titi⁹. Fecit codicillos titius ⁊ ita in eis cauit publio meuio dari volo oẽs ſuos meos iuuenes quos in miſterio hẽo. q̃rit̃ qui cõtineãtur appellatiõe iuuenũ. ⁊ certe illi quos titi⁹ voluit. ſi aũt nõ appareat quos voluit cõtinere: extimabim⁹ eũ iuuenẽ cẽ q̃ maior eſt. xxv. annis ⁊ minor. lxx.

Cui. Legaui titio lanã meã. certe cõtinet̃ lana filata ⁊ ñ filata dũ tñ nõ ſit tincta. Itẽ ptinet̃ carmiata ⁊ ñ carmiata ſiccata ⁊ lota. ſz in lana filata q̃ iam ordita eſt in tela nõ cõtinet̃ nec tomẽtũ. i. cooptoriũ de lana factũ. nec ea lana de qua ego teſtator feci veſtimẽtũ gr̃a valitudinis vel deliciarũz vel medicine: ſed boltrones bñ cõtinent̃ ⁊ lana leporina ⁊ anſerina ⁊ caprina ⁊ linea. non aũt continet̃ linũ. Quid ſi lego titio linũ meũ. certe cedit legato linũ filatũ ⁊ nõ filatũ. ⁊ pectinatũ. ⁊ qđ iã eſt ordituꝝ in tela ⁊ in linũ tinctũ. q̃ vis aliud ſit in lana vt dictũ eſt. ſ. Quid ſi legaui ei vñ ſi coloria mea. ⁊ certũ eſt q̃ appellatõe lane nõ cõtinet̃ vñ ſi coloria mea ſz legatis vñ ſi coloꝝ⁹ oĩa ea vident̃ legata q̃ tincta ſunt ⁊ neta i carminata ⁊ pectinata q̃ nõ ſunt detexta. nec cõterta. Qz nũquid purpure ꝓtinet̃. ⁊ certe ea q̃ tincta nõ ſunt nõ ꝓtinent̃. q̃ purpura bñ cõtinetur q; bñ eſt tincta. ⁊ nõ hz naturalẽ colorẽ. q̃ ſi legaui ei purpuras meas: certe cedit legato oĩs gñis purpura: coccũ tñ nõ cõtinet̃. i. quedã purpura intrinſec⁹ viridis ⁊ extrinſec⁹ rubea. ſuccinũ aũt ⁊ iacinũ bñ cõtinet̃ ⁊ ſubtegmẽ factũ. lana aũt deſtinata cã tingẽde purpure nõ cõtinet̃.

Cum ſue. Legaui titio ſuos vel ãcillas meas. certe illi ſui cedũt legato quos ego habui nũero meoꝝ. ⁊ qõ dixi in ſuis ⁊ in ancillis: idẽ eſt in aliis reb⁹ talr legatis ⁊ continent̃ appellatiõe ſuoꝝ ⁊ ancillaꝝ meaꝝ illi ſui ⁊ ancille qui erãt mei pleno iure. ſz illi in q̃b⁹ hẽo vſufructũ tñ nõ continentur: ſz bñ cõtinent̃ illi q̃ mihi ſuiebãt bona fide ⁊ quos hẽbãnũero meoꝝ: ⁊ etiã illi quos alij obligauerã. ſec⁹ aũt ſi pignori accepiſſez aliquos ſuos q; illi nõ cõtinẽtur. ſz nũquid cõtinebũtur illi mei ſui quoꝝ opas alijs locabã: ⁊ dr q̃ ſic. nõ ãt cõtinebit̃ ille me⁹ ſu⁹ q̃ erat emptor ⁊ vẽditor ſuoꝝ cã lucri: nec etiã mãcipia venalia niſi ego teſtator b̃ voluiſſez ⁊ b̃ appareat. nec vicarij ſuoꝝ meoꝝ ordinarioꝝ: ſed illi q̃ ſunt mihi cões cũ alio bñ cõtinent̃ meoꝝ appellatõe.

Immis. Legaui tibi decẽ libras bononinoꝝ ⁊ deceſſi ⁊ nõ apparet nũc d̃ q̃b⁹ bononinis ſenſi. vtrũ d̃ groſſis vel de puis. nec apparet qualẽ vſuz intelligere i vita mea cũ noiabã bononinos. nec appet q̃liter illi de regiõe mea b̃ intelligñt. nec aliqua pte teſtĩ mei ſunt noiati talit̃ bononini: q̃ poſſit intelligi de certis. i. de groſſis vel de puis. certe deceli bze bononinoꝝ puoꝝ: legate videtur. ſi aũt aliqđ de p̃dictis quatuor appareret: illi ſtãdũ eſſet.

Artis. Legaui tibi cartas meas vel tabulas meas ad ſcribendũ patas. certe nõ cõtinent̃ legato libri facti vel ſcripture. ſequẽtez legez intelligas planã eẽ p cãum poſitũ. ſ. e. in repetendis.

Teſtũ. Titi⁹ ita legauit liberte ſue q̃ vis b̃ nõ ſit hic i ſra paphile liberte mee fundũ titianũ cũ inſtro ⁊ cuz his q̃ in eodẽ fundo erũt cũ moriar dari volo. mortuo teſtatore allegabat̃ p herdẽ ꝺ̃ paphilã ſtichũ ſuũ ex dicto fũdo abductũ añ añũ mortis teſtatoris ⁊ diſcipline p teſtatorẽ traditũ ⁊ poſtea in dictũ fundũ nõ reuerſuz. ⁊ iõ eidẽ paphile non ꝺbeñ ex dicto legato dictũ ſtichuz: q̃ſitũ fuit an deberet̃ paphile dictus ſtich⁹. ⁊ dr q̃ ſic. ſi teſtator miſit eũ tñ cã ſtudẽdi: nõ q̃ trãſferret eũ de fundo ad aliũ locũ. ¶ Meui fili. Titia fecit teſtñ ⁊ inſtituit ſibi herdẽ filiũ ſuũ meuiũ i maxia pte bonoꝝ ſuoꝝ ⁊ aliũ filiũ ſuũ pone titiũ: in ſupfluo. ⁊ poſtea ita in eodẽ teſtõ locuta fuit dicto meuio meui fili content⁹ eẽ debes fundo meo ſempꝛoniano cũ ſuis inhitantibus. i. familia ⁊ q̃ ibi erũt. p eo q̃ iã tibi maximã ptẽ facultatũ mearũ dedi. ſ. i eodẽ teſtõ. poſtea legauit q̃buſdã duos ſuos qui erãt i dcõ fundo. facto teſtõ eadẽ titia miſit talẽ epl̃az dcõ meuio filio ſuo argentũ aũt oẽ ⁊ ſupellectilẽ q̃cũq; hẽo tibi dono: ⁊ q̃cquid hẽo in p̃dio ſempꝛoniano qõ tibi reliq̃ in teſtõ meo: mõ mortua teſtatrice: q̃rit̃ hic de trib⁹. Primũ eſt an noia debitoꝝ ⁊ nũmi qui ⁊ q̃ erãt in dicto fundo ptineãt ad dictũ meuiũ. et rñdet̃ q̃ nõ niſi manifeſta voluntas defuncte approbaret̃ p meuiũ q̃ voluerit ei legare dicta noia ꝺbitoꝝ ⁊ nũmos. Secũdus eſt an pertineat ad meuiũ ſuppeller q̃ in aliis p̃dijs ⁊ domib⁹ eẽt ⁊ etiã argentũ ⁊ rñdet̃ q̃ nõ. niſi meu⁹ pbet q̃ b placuit teſtatrici. Tertiũ eſt an fui exũtes in dicto fundo q̃s teſtatrix legauit aliis in teſtõ vt dictũ eſt: ptineãt ad dictum meuiũ. ⁊ dr q̃ nõ. ¶ Predia. Legaui titio p̃diũ titianum ⁊ ſeianũ ſicut a me dicta p̃dia poſſeſſa ſunt. ⁊ q̃cũq; in dictis p̃dijs erũt cũ moriar. q̃rit̃ vtrũ ptineãt ad titiũ ex legato mãcipia q̃ in dictis p̃dijs morata fuerũt cã opis ruſtici vel alterius officij. Itẽ oĩa alia q̃ in dictis p̃dijs fuerũt tpe mortis mee. ⁊ dr q̃ ſic. ¶ Pecto. Pectẽ ab herdib⁹ meis vt vẽderẽt̃ p duocentis aureis fundũ meũ cãpanũ cuidã mee alũne q̃ vocabatur geneſia: ita vt eſt dict⁹ fundus. q̃ritur nunq̃d debeãtur geneſie reliq̃ colonoꝝ q̃ erãt i dicto fũdo tpe mortis mee. ⁊ dr q̃ nõ. alia aũt q̃ erãt in dicto p̃dio bñ debent̃ ei. ¶ Illud. Legaui titio argentũ meũ certe cedet legato argẽtuz factũ. puta ciphi ⁊ ſcutelle argentee. Itẽ cedet infectũ puta illõ qõ eſt in maſſa. ſi aũt legaui titio marmora mea non cedet legato niſi rudis materia. ⁊ eſt rõ inf̃ p̃dicta duo. q; argẽtũ factũ bñ põt reduci i maſſaz. ſz ſtatua vel aliq̃d aliud de marmore factum

nō pōt reuerti ad rudē materiā. ¶ Coccū. Legaui tibi ves/ ficoloria mea, certe cōtinet legato etiā quedā purpura q̄ vo/ rat coccū, de qua dixi. s. e. si cui. ℈. sz coccū. Jtē cōtinetur que dā alie purpure. s. cozatinū ⁊ isiginū. ⁊ melinū. nā ita bñ desi/ gnāt suo noie dicte tres purpure: ⁊ sunt diuersi colozis sicut coccū ⁊ purpuras. ⁊ dicas in lra pozro ꝓ certe. ⁊ q̄n min⁹ pro q̄ nō. ⁊ repete. nēo dubitauit. ⁊ dic certe nēo dubitauit q̄ co/ ratinū aut isiginuz: aut melinū nō min⁹ suo noie designantur q̄ coccū vl purpura. ⁊ ita est plana. l. ¶ Cū vir. Legaui vxo ri mee ea q̄ ei⁹ cā pata sunt venit post mortē meā vxor mea vl ea mortua hꝰs su⁹ ad ꝓtorē qui cognoscebat ō fideicōmissis ⁊ legatis ⁊ petebat ab herede meo nō solū res q̄s paueraz ꝓ vxore mea, sz etiā res extimatas q̄rū ꝑciū erat i dote. certe nō obtinuit nec obtinere debuit petitio dicte mee vxoris vel he/ redis ei⁹ cozā dicto ꝓtore q̄tū ad dictas res extimatas nisi i vsu dicte mee vxoris date fuissent ꝓ me. nā tūc semp dicto le/ gato cedēt siue ab ipa vxore siue ab alio cōpate fuerunt ⁊ mi hi in dotē date extimate ⁊ a me in vsuz eius date ⁊ pate, ⁊ ita etiā relatū fuit apō quēdā iurisconsultū q̄ vocabat adurbius valēs. ¶ Rebus q̄. Legaui titio fundū titianū. ⁊ res q̄ i eo fundo sunt, certe cedent legato ille res q̄ cōsueuerūt eē in di/ cto fūdo q̄uis ꝑ aliquē casuz nūc nō sint ibi, nō aūt cedūt ea q̄ nō solebāt ibi eē q̄uis sint ibi nūc ꝑ aliquē casum. ⁊ ꝑ dicit ℈ hic. ℈. qui satis bon⁹ est.

Jchozus. Legaui tibi choz fuoz ꝓide poteris petere singulos acsi singulos tibi legassez ⁊ idē eēt si legassez tibi fa miliā fuoz. ¶ His ꝟbis. Legaui titio fundū seianū ⁊ q̄ ibi mobilia mea erūt me mortuo inuenit in dicto fundo pecunia a me ibi reposita cā mutuādi eā. ⁊ pecuniā quā ibi reposui cā ꝓsidij donec q̄busdā bellis ortis in ciuitate me expediuissem q̄rit nunq̄d iste pecunie cōtineāt legato. ⁊ dz q̄ ꝑma nō. scōa sic. ⁊ est rō. q̄ ꝑma pecunia ē ꝑꝑa pecunia ⁊ est fragilis. i. val de mobilis. ⁊ ad ꝫ fuit a me posita in dicto fūdo: vt inde mo uereť cā mutuādi. vt dictū est. ⁊ iō nō est mūū: si nō ꝯtinet in dicto legato. ⁊ ita audiuit ꝑcul⁹ dicētes senes rustícos. scōa aūt pecunia q̄ fuit a me reposita i dicto fundo cā ꝑsidij dz pe culiū ⁊ nō est fragilis ⁊ ita mobilis sicut ꝑma. ⁊ iō nō est mix ti cōtinet in legato. ¶ Area. Legaui titio quādā meā areaz ⁊ postea feci sup ea domū ⁊ postea destruxi domū ⁊ remansit area sicut erat pus. certe debeť legatario dicta area, q̄uis ei nō debereť si dicta dom⁹ destructa nō fuisset. sz pone q̄ lega ui titio fuū meū stichū. postea hꝰs me⁹ manumisit eū añq̄ tra deret titio. ⁊ postea rediit in fuitutē dicti mei hꝰdis. certe po terit eum titi⁹ legatari⁹ petere. ꝑ factuz eiꝰ heredis puenit ad libertatem.

¶ Omnictim. Jta dixit testator instituo mihi hꝰdē titiuz ⁊ seiū certe q̄ cōiuncti sunt re ⁊ ꝟbis. cōcursu diuidēt hꝰdita tē meā. i. ꝑ mediū. sed ⁊ si ita dicat testator lego titio ⁊ scio fū/ dū cornelianū, erit idē in ꝫ legato q̄ dixi in heꝰditate.

Seruis. Legaui titio fuos meos siue pueros siue non, certe cōtinent ancille. sz nō eō. i. ācillis vel puellis lega tis nō cōtinent fui ⁊ pueri. si aūt legaui ei mulieres meas ēt ꝟgines debent. ⁊ idē in masculis. sz si legaui ei pecudes me/ as cōtinent boues ⁊ cetera iumēta. si aūt legaui ei armētū cō tinet boues ⁊ nō oues ⁊ capre. si aūt legaui ei oues meas nō cōtinet arietes ⁊ agni: q̄uis ꝯtinet legato grege ouiū mearꝫ

Seruus. Legaui titio fundū seianū sicut instruct⁹ est de eo fundo, aufugit postea fu⁹ stichus, ⁊ post mortē meaz capit eū hꝰs me⁹. certe cōtinet in dicto legato dict⁹ stichus.

¶ Quod his ꝟbis. Jnstitui mihi hꝰdē titium ⁊ ita ei dixi. Siq̄d ex hꝰditate bōis ve meis ad te puenerit restituas seio cū morieris me mortuo tenuit titi⁹ bona mea ꝑ decē an nos ⁊ habuit inde fruct⁹ ⁊ pecoꝝ fetus ⁊ decessit. nūq̄d tene/ tur hers titij dare fruct⁹ seio ꝑdictos ⁊ fet⁹. ⁊ dz q̄ nō: sz alia oia sic. Sz pone q̄ in dicto testō reliq̄ quatuor meis libertis fundū titianū ꝑ fideicōmissuz ⁊ volui ⁊ dixi q̄ si aliq̄s eoꝝ de cederet ps sua dicti fundi ad alios ptineret. ⁊ cū extrem⁹ eoꝝ decesserit: dixi q̄ ptineret dict⁹ fund⁹ ad posteros oim dicto rū libertoꝝ euenit ita q̄ oēs liberti decesserūt ⁊ vltimo dece/ dens nō reliq̄t libertos sed vnū libertū suū. nunq̄d libertus liberti extremi veniet ad fideicōmissuz. ⁊ dz q̄ nō.

¶ Quicq̄ Legaui titio oia ea q̄ hēo rome. certe cedūt lega ta nō solū ea q̄ sunt intra muros ciuitatis romane cā cu stodie: sed etiā ea q̄ sunt in hozreis eꝝ vrbē positis dū tū sint intra cōtinentia edificia.

¶ Ouper. Legaui titio fundū seianū ⁊ non dixi lego titio fundū meum seianū ita tū volebaz titiū hꝰe fundū si me⁹ eēt certe nō hēbit titi⁹ fundū nisi sit me⁹, vñ distingue aut legaui certū coꝝp⁹ aut incertū. si certū lego coꝝp⁹ ⁊ ita dico fundum meū seianū lego titio. aut est me⁹ fundus ⁊ debeť legatario. aut nō. ⁊ silr debeť legatario: si sciui ego testatoꝝ alienū eē. si ꝟo incertū coꝝp⁹ legaui: ⁊ ita dixi. vinū meū vel vestē meā le/ go titio: tūc istud vinū et illa vestis: qō ⁊ q̄ est meuz vel mea debeť legatario. ⁊ nō alia nisi ego testatoꝝ hēbā nūero meoꝝ ea q̄ nō sunt mea. tūc em debebūtur legatario. ⁊ ꝑ q̄ dictum ꝟbū meū vel meā adiectū est ad pñs tps vt posui in exēplis. si aūt in tps mortꝭ collatū est tūc hētur ꝑ cōditiōe. ⁊ ita demū debetur legatario si inueniet testatoꝝis tēpe mortꝭ ⁊ ñ alias puta ita dixi vestē q̄ mea erit cū moriar lego titio ⁊ stichū qui me⁹ erit cū moriar lego titio. multo magis si dixi ita. stichū le go titio si me⁹ erit cū moriar. q̄dā tñ dicebāt q̄ ꝑ demōstra/ tione accipitur in ꝫ cāu. sz nō est verū. imo ꝑ cōditione tātuz vt dictū est.

¶ Jta. Legaui titio domū meā ⁊ oia q̄ in ea domo erūt cū moriar. certe cedet legato illud meū qō ibi nō solebat esse q̄uis aliquo cāu absit. nō aūt cedet illud meū qō ibi nō sole/ bat eē q̄uis in aliquo cāu ibi sit. Jtē nō cedēt nūmi ad diem exacti ꝑ me a debitoꝝib⁹ meis vt alijs mutuaretur quos nū/ mos in dicta domo reposuerā. Bequēs lex dicit q̄ appella/ tiōe legati cōtinetur fideicōmissuz ⁊ donatio cā mortis.

¶ Vna. Legaui titio lanā meā. certe non cōtinetur vestis ex lana facta sz ⁊ si legaui ei materiā meā aptā ad faciē/ dū naues ⁊ armaria. certe nō cōtinetur nauis vel armariū ex ea factū. si aūt legaui ei nauē iā factā ⁊ postea sit dissoluta nō debetur materia dissoluta ex naue. sz ⁊ si ipa nauis iterū refe/ cta sit ex dicta materia nō debetur nauis refecta. si aūt lega/ ui ei massaz argenteā si sit ex ea facta bñ cōtinetur legato.

¶ Ecōiuncti. Quidā legatarij sunt cōiuncti in legato re ⁊ nō ꝟbis. quidā ꝟbis. ⁊ nō re. ⁊ quidā re ⁊ ꝟbis. re tñ dicūtur cōiuncti cū lego duob⁹ eandē rez sepatim ꝫ mō titio lego fundū seianū. gaio lego eundē fundū. ꝟbis aūt tñ dicū tur cōiuncti cū lego ita duob⁹. titio ⁊ seio fundū seianuz eḡs ptib⁹ do lego quo casu ꝑ pte dimidia hz quilibet fundū ⁊ ꝫ duo exēpla in lra ponūtur. tertiū aūt exemplū. s. q̄ñ sunt cōiun cti re ⁊ ꝟbis nō ponitur i lra. est tñ tale lego titio ⁊ seio fundū seianuz. ⁊ ita est ibi copula ⁊ nō sunt ibi illa ꝟba eḡs ptibus quo cāu hz quilibet dimidiā. si ḡ decedat legatari⁹ vn⁹ q̄ hz cōiunctuz in legato re ⁊ ꝟbis ⁊ cōiunctū ꝟbis tñ. ⁊ ꝯiunctū re tñ. vel etiā repudiet suā ptē legati. ꝑtur in ptē illi⁹ legatarij mortui vel repudiātis suā ptē vl alio mō nō omittentis ceteris oib⁹ ille q̄ cōiunct⁹ est re ⁊ ꝟbis. i. ꝑtur illi q̄ est cō/ iunct⁹ re tñ cū illo q̄ amisit suā ptez ⁊ ille q̄ est cōiunct⁹ ꝟbis tñ ⁊ oī alij ꝑsone. Et ponas ita exēpluz. lego titio ⁊ seio fun/ duz titianū. certe titi⁹ ⁊ seius sunt cōiuncti re ⁊ ꝟbis vt dictū ē. Postea ita dixi. lego ꝑdictuz funduz titianum gaio. certe hic gaius coniunct⁹ ē ꝑdictis titio seio re ⁊ ñ ꝟbis. Postea ita dixi titio ꝑdicto ⁊ sempronio lego ꝑ ptib⁹ eḡs dictū fun/ duz titianuz. certe titi⁹ ꝑdict⁹ ⁊ semproni⁹ sunt cōiuncti in di cto fundo ꝟbis ⁊ nō re me testatoꝝe postea mortuo decessit ti tius ꝑdict⁹ legatari⁹ añq̄ hꝰet suā ptē dicti fundi. i. quartaz vel repudiauit dict⁹ titi⁹ dictā suā ptē vel alio mō amisit. cer/ te suā ptē ꝑdictā dz seius hꝰe qui erat ei cōiunct⁹ in legato re ⁊ ꝟbis vt dictū est. ⁊ nō dz de ea aliq̄d hꝰe gaius q̄ erat con/ iunct⁹ re tñ vt dictū est. Nec semproni⁹ q̄ erat ei cōiunct⁹ ꝟ/ bis tñ vt dictuz est. nec aliq̄s ali⁹ dz hꝰe aliq̄d in dicta ꝑte ti tij nisi dict⁹ sei⁹ ꝫ ibi qō si re tñ ⁊c. vbi dz. Pone q̄ dict⁹ ti/ tius nō hēbit cōiunctuz re ⁊ ꝟbis sz vnuz cōiunctum re tñ. ⁊ aliuz cōiunctuz ꝟbis tñ. certe in eo cāu hēbit ptē titij vter q̄ eoꝝ ⁊ nō erit potior re tñ cōiunct⁹ illoꝝ q̄ ꝟbis tñ erat cōiun ctus nec eō. Si autē dict⁹ titi⁹ habuit tñ collegatariuz vnuz

lxij°
64

cõiunctus ẏbis tñi. certe ille solus hẽbit ptẽ titij ⁊ potior erit oĩb⁹ alijs hoĩb⁹. ⁊ idẽ credo si habuit dict⁹ titi⁹ vnũ tñi colle/gatariũ cõiunctus sibi re tñi. q⁹ ⁊ ille potior erit oĩb⁹ alijs ho minib⁹ q̃ uis ꝟ vltimũ nõ sit in lr̃a. ⁊ ꝟ dicit hec lex.

¶ Ominatim. Ad intellectus hui⁹. l. nota q⁹ cuz instituo mihi plures hẽrdes ⁊ ab vno eoz noiatĩ lego titio ille solus dz pstare legatuz titio. vt. j. e. si plures. q̃d autẽ si noiatĩ ab vno legare. dicit hic plane hec lex.

¶ Redijs. Instituí mihi hr̃des filiuz meuz titiuz ⁊ filiaz meã seiã ⁊ plegauí dicte mee filie pdiuz meuz titianuz ⁊ seia/nuz ⁊ quosdã meos actores ⁊ colonos q̃ morabãtur ꝑ me in dict̃ pdijs cuz reliq̃s eoz. certe illa reliq̃ colonoz ⁊ actoz vi/dẽtur filie legate q̃ de redditu dictoz pdioz remãsert penes dictos colonos ⁊ actores. nõ ãt illa q̃ ab eis exegi añ mortẽ meã. ¶ Ex hís ẏbis. Legauí lutio titio pdia mea. s. titianũ ⁊ seianuz cuz ptorijs. sic a me in diẽ mortis mee possessa sunt certe videor ei legasse instr̃m rusticuz patuz a me ꝑ dict̃ pdijs ⁊ oĩa q̃ in dictis pdijs erãt a me pata vt eẽt instructior. nõ ãt reliq̃ colonoz exĩtiuz in dictis pdijs. ¶ Pater filie. Lega/uí filie mee quãdã meã stationẽ i qua faciebã vẽdi purpuras ꝑ quosdã meos ꝟos quos illi negociatiõi ꝓposuerã ⁊ lega/uí eidẽ purpuras q̃ erãt i dicta statiõe cã vẽdendi: ⁊ ẽt dictos ꝟos ꝓpositos. certe nõ video: legasse ei ꝑciuz purpure quaz vẽdiderãt dci ꝟui i credẽtiã. neq⁹ debita neq⁹ credita statõis ꝛz solos ꝟos ⁊ purpuras. ¶ Titio. Ego emi pdia seiana ⁊ gabiniana ⁊ vno ꝑcio ⁊ i rõib⁹ meis q̃s scribebã in quat̃nis meis cũ colonis pdioz: semp intelligebam cũ dictis colonis cõtineri gabiniana appellatiõe seianoz ⁊ semp fruct⁹ vtro/rũq⁹ pdioz simul miscebã feci testm̃ ⁊ legauí titio seiana pre/dia sicut ea cõpauí. q̃r̃ vtrũ cõtineãtur gabiniana ⁊ dz q⁹ sic secus aũt si pdicta nõ fecissez cũ dict̃ colonis ꝛz solũmõ emis/sez gabiniana cũ seianis: q⁹ tunc nõ cõtinerẽtur gabiniana. ¶ Balneas. Habebã stufam in domo mea sicut ꝟz girar/dinus salaros: dictã meã domũ legauí titio nũq̃d cõtinetur stufa: ⁊ distinguẽr̃ aut publice. stufaz ꝓbebã cuilibet volẽti in trare ꝑ certa mercede pone. aut nõ. ꝑ cãu nõ vidz cõtineri stu fa sub delegato dom⁹ nisi multa cõcurrãt. vnũ est qõ dz con/currẽ q⁹ stufa adiret̃ ꝑ intrinsecã ptẽ dom⁹ legate. Scõm est q⁹ i vsu girardini ⁊ vxoris sue dñe lõbardie sit q̃ñq⁹ dicta stu fa. Tertiũ est q⁹ mercedes stufe misceanr̃ in rõnib⁹ girardini cũ mercedib⁹ aliarũ rerũ de domo ex quib⁹ merces ꝓcipitur. Quartũ est q⁹ vno cõi ꝑcio cõpata fuiss̃z stufa cũ domo lega ta. Quitũ ẽ q⁹ vno cõi ꝑcio instruaṙ cũ domo legata: puta cũ necessariũ est coopiri domũ coopir̃ ⁊ stufa cũ ea. vel etiã alia q̃ sunt necessaria ad instructionẽ dom⁹ ⁊ stufe fiũt fil'a girar/dino. scõo cãu indistincte cõtinet̃ stufa domo legata. ¶ Qui domũ. Ego emi ortũ vicinũ domui mee vt amenioꝛẽ domũ ⁊ salubrioꝛẽ possiderẽ ⁊ ꝑ domũ cepi ire ad ortũ. postea domũ legauí titio. certe cõtinet̃ ⁊ ort⁹. sec⁹ aũt si nõ emi dictis ꝺ cau sis nã nõ continebit̃ ort⁹ legato dom⁹. Quid de domũcula iuncta dicte domui a me legate. certe cõtinet̃ legato dom⁹ di cta domũcula si duo interueniãt ⁊ nõ al's. ꝓmũ est si domũcu la fuit a me cõpata cũ domo vno ꝑcio. Scõm est si pẽsionem dom⁹ ⁊ domũculã ponebã sit̃ in rõnib⁹ meis.

¶ Ihi. Instituí mihi hr̃des filias meas meuiaz ⁊ ne/gidiã ⁊ ita postea dixi. si dicte mee filie erũt mihi hr̃des. tũc meuia ꝑdicta ꝓcipiat fundos meoz titianũ ⁊ seianũ cũ casul̃ ⁊ custodib⁹ eoz fundoz ⁊ cũ his oĩb⁹ agris qui ad cõiũctio nẽ cuiusq⁹ eoz fũdoz obtigerit ẽptiõe vel quolibet alio cãu: ⁊ cũ alijs mãcipijs ⁊ pecorib⁹ ⁊ iumẽt̃ ceẽtisq⁹ vniuersis spẽ/bus q̃ i dict̃ fũdis ⁊ quolibz eoz erũt cũ moꝛiar ⁊ vti optimi maximiq⁹ sunt dicti fundi ⁊ sic eos possedi in diẽ mortis mee ⁊ vt pleni⁹ dicã sicut claudũtur dicti fundi. me mortuo inue/niṙ in vno de dictis fundis puta titiano vnũ tabulariũ sicut sunt tabule cãpsoz in quo tabulario sunt scripte ẽptiões plu riũ mãcipioz ⁊ fundoz ⁊ in q̃ sunt scripta instr̃a varioz meo rũ cõtractuũ. ⁊ in quo sunt scripta noia pluriuz debitoz. q̃r̃ vtrũ ꝑdicta q̃ cõtinenr̃ in dicto tabulario cõtinẽr̃ in dicto le/gato meuie. ⁊ dz nõ. imo remanẽt cõia ei et negidie. ¶ His ẏbis. Instituí mihi hr̃des. titiũ ⁊ seiũ: ⁊ ita ꝑ ea dixi. fidei

heredũ meoz cõmitto vt finãt gaiũ dom⁹ meas hr̃e in q̃bus hito nullo oĩno excepto cũ oĩ instr̃o ⁊ repositis oĩb⁹. nũq̃d vi der̃ legata dicto gaio pecunia nũerata q̃ erat in dictis domi bus vel etiã instr̃a debitoz q̃ ibi erãt ⁊ dz q⁹ nõ.

¶ Lutius titius. Lutius titi⁹ q̃ erat patru⁹ magn⁹ iulij. i. frat̃ aui dicti iulij fecit testm̃. ⁊ instituit sibi hr̃dẽ filiã su/am titiã ⁊ ꝑcepit ei ne vllo mõ ꝑdia suburbana aut dom⁹ q̃ erat in hr̃ditate alienaret ⁊ nõ adiecit cãm q̃re. ꝓhibuit mor/tuo dicto lutio titio. titia ꝑdicta sua filia reliq̃t hr̃dẽ filiã suã seiã. ⁊ ita nõ fecit ꝺ ꝑceptũ testatoris q⁹ nõ alienauit in eẽneũ mortua dicta titia filia testatoris. seia filia titie ⁊ inter alias res dicte hr̃ditatis possedit diu dicta ꝑdia suburbana ⁊ do/mũ. decedẽs dicta seia instituit sibi hr̃des quosdã eẽneos. q̃ ritur q̃s debeat hr̃e dictas res vetitas alienari. vtrũ eẽnei hr̃ des seie an ẋo ad iuliũ debeant ptinere q̃ erat de familia te statoris. ⁊ dz q⁹ ad hr̃des eẽneos. ꝑceptũ em̃ lutij titij fuit nu dũ q⁹ nõ fuit ibi cã ꝓhibitiõis. ⁊ iõ nõ valet ¶ Sempronie ita dixi in testõ meo sempronie vxori mee reddi iubeo ab her̃ dib⁹ meis cẽtũ aureos quos mutuo ab ea accepam me mor/tuo petij dicta mea vxor ab hr̃dib⁹ meis dictos centũ aure os ex mutuo ⁊ succubuit. certe põt iterũ petẽ ex fideicõmisso. ¶ Quidã. Titi⁹ in testõ suo legauit ꝑdiũ suũ titianũ ⁊ seia nũ sicut ab eo titio possessa sunt ⁊ q̃cuq⁹ in eis erũt cũ moꝛiẽr̃ dict⁹ titius duob⁹ suis libertis. certe mãcipia q̃ in hís pdijs mortata fuerũt in dictis ꝑdijs opis rustici cã vel alteri⁹ officij cã vsq⁹ ad mortẽ dicti titij ptinẽt ad libertos. Item cetere res q̃ ibi fuer̃t. ¶ Quesitũ. Instituí mihi hr̃des duos meos fi lios cũ hr̃ez q̃tuoz filios ⁊ duas filias ⁊ rogauí institutos vt restituerẽt fratrib⁹ suis. certe ⁊ sororib⁹ tenenr̃ restituere nisi ego testator aliud sensi. ¶ Collegio. Titi⁹ legauit cuidã col legio fabroꝛ fundũ titianũ cũ siluis q̃ ei solent cedere vti op tim⁹ maximusq⁹ est dict⁹ fundus. q̃ ẋba vti optim⁹ ⁊c. tñi li/bertatẽ fundi significant. vt. s. ꝺ. l. i. ꝟuo. §. fi fundus mõ q̃r̃ vtrũ cedat legato ꝑdicto fenũ ⁊ pabulũ ⁊ palea ⁊ machina ⁊ vasa vinaria ⁊ dolia ⁊ granaria nõ affixa i terra. ⁊ dz q⁹ nõ. ¶ Ex parte. Titius instituit sibi hr̃dẽ seiũ ⁊ gaiũ ⁊ seio ple gauit fundũ suũ iulianũ ⁊ ab eo seio petijt ꝺ mõ. peto vti ve lis cohr̃dẽ tibi recipe in dicto fundo claudiũ. q̃r̃ an claudi⁹ hr̃e debeat dimidiã fundi. ⁊ dz sic.

¶ Si quis cõpkes. Titi⁹ hñs q̃tuoz libertos trib⁹ ex his fi dũ titianũ legauit ⁊ ab eis trib⁹ petijt vt curarẽt ne de noie suo exiret dict⁹ fundus. moꝛtuo titio habuerũt tres liberti di ctũ fundũ postea vn⁹ ex his trib⁹ decedẽs volebat relinq̃re ptẽ suã dicti fundi. quarto colliberto cui nihil de dicto fũdo fuerat legatũ. ⁊ nõ illis q̃ erãt sibi cõiuncti in legato vl' alicui eoz. certe dz q⁹ hñ põt hoc facere nisi titi⁹ testatoꝛ aliud sensit ⁊ ꝺ appareat. Si q̃d si dict⁹ libert⁹ decedẽs nõ relinq̃t suã ꝑ/tẽ dicti fundi alicui de trib⁹ collibertis suis. sed cuidã eẽneo. certe oẽs tres dicti colliberti simul ⁊ equaliter possunt petere a dicto extraneo

¶ Quisquis. Instituí mihi titiũ ⁊ seiuz heredes. ⁊ ita post ea dixi q̃squis mihi hr̃s erit dãnas esto dare fideiq⁹ et⁹ com mitto vti det q̃tas summas dictauero et dedero aliquibus post hec ẋba reliq̃ ꝑdia q̃dã q̃busdã ⁊ q̃busdã reliq̃ mãcipia ⁊ quibusdã vestẽ ⁊ argẽtũ. nunq̃d dicte res corpales aliq⁹ legate cõtinenr̃ sub dictis meis ẋbis. q̃squis mihi hr̃s erit ⁊c. vt ⁊ ipe debeãtur. q̃uis nõ videaṙ eẽ in eis q̃tas vel sũ/ma. ⁊ dz q⁹ sic. nã dictũ verbũ q̃tas qõ posui inṙ verba mea nõ ptinet tñ ad numerata pecunia: sed etiã ad corpa ⁊ ꝺ põt sumi argumẽto dotis legate vxori ꝑ maritũ ⁊ argumẽto sti/pulatiõis q̃ inṙponi solet inṙ vẽditorẽ ⁊ emptorẽ alicui⁹ her̃ ditatis. nã si marit⁹ leget vxori tantã summã q̃tã in dotẽ ab ea accepit nõ solũ pecunia numerata: ꝛz ⁊ certe res etiã corpa les cõtinenr̃. vt. j. de dote. ꝑ. vxori mee. Item si vẽdo tibi aliq̃ hr̃ditatẽ ⁊ inṙponiṙ inṙ me te illa stipulõ q̃ solet inṙponi hoc mõ. q⁹ ego vẽditor. ꝓmitto tibi emptori q⁹ q̃tas sũma pueniet ad me ex dicta hr̃ditate quã tibi vẽdo tibi restituã nõ solum cõtinet̃ pecunia nũerata ꝛz etiã alie res corpales de dicta he reditate q̃ ad me vẽditorẽ puenirẽt postq̃ tibi vẽdidi. vt hẽs hic. j. de ver. si. cũ stipulaueri. ⁊. s. de her̃. vel ac. vẽ. venditor.

si ḡ est ita in legato dotis ⁊ in stipulatiõe hr̄ditatis vendite. vt dictũ est bñ debz eẽ idẽ in nostro cãu. Item ⁊ x̄bũ sumas qõ posui ego testator inter dicta mea x̄ba q̄ squis mihi hers erit ⁊c. dz sil'r accipi sicut dictũ ẽ accipiẽdũ x̄bũ q̄tas sicut ostensuz est in dictis argumẽtis. s. dotis p̄legate ⁊ stipulatõis vẽdite hr̄ditatis. Est ⁊ tertiũ argumẽtũ ad ꝓbandũ q̄ dicta x̄ba q̄tas sumas ⁊c. ptineãt nõ solũ ad nũeratã pecuniã sed etiã ad corpa postea legata nõ eñ est x̄visile q̄ ego testator legasse corpa aliqua post q̄ dixi illa x̄ba q̄ squis mihi hr̄s erit ⁊c. nisi voluisse etiã corpa postea legata sub dictis x̄bis cõtineri ⁊ hoc dicit.

¶ Titius. Institui mihi hr̄dẽ titiũ ⁊ gaiũ. ⁊ rogaui titiũ p̄dictũ vt restitueret hereditatẽ meuio. ⁊ postea rogaui gaiũ vt restitueret p̄dicto titio cohr̄di suo suã ptẽ hr̄ditatis meevl' etiã dimidiã sue ptis nõ facio vim. postea gai⁹ ex fideicõmisso restituit titio suã ptẽ vel dimidiã sue ptis. petit mõ meui⁹ a titio ptẽ hr̄ditatis titij ex fideicõmisso ⁊ etiã illõ qõ restituit titio gai⁹ su⁹ coher's. certe dz hic q̄ illõ qõ restituit gai⁹ titio nõ põt a titio petere meui⁹. qz in b̄ cãu nõ cõtinet appellatõe her̄ditatis legatũ vel fideicõmissuz relictũ titio a gaio coher̄ de suo: qz eo tpe quo rogaui titiũ de restituẽda meuio hr̄dita temõ. rogauerã adhuc gaiũ de restituẽda sua pte titio p̄ fideicõmissuz. vñ nõ est x̄visile q̄ rogẽ titiũ de eo restituẽdo meuio q̄ adhuc eidẽ titio nõ reliq̄ras. ⁊ b̄ dicit hec lex

¶ Filius. Quidã noie offili⁹ instituit sibi hr̄dẽ filiã suã valerianã ⁊ cuidã suo actori siue castaldo q̄ vocabat antiocus dedit libertatẽ ⁊ legauit eidẽ antioco p̄diuz titianũ ⁊ seianũ. ⁊ peculiũ suũ antiochi: ⁊ reliqua sua antiochi ⁊ alior colonor reliqua q̄ coloni erãt in dictis fundis. Mortuo dicto offilio testatore antioch⁹ legatari⁹ petebat corã p̄side a valeriano hr̄de in quadã sua scriptura siue libello illa reliq̄ q̄ exegit testator viu⁹ exñs ab ipo ãtiocho ⁊ ab alijs colonis. Itẽ in eadẽ scriptura dicebat sibi deberi oia ea quor rõez redderе debebat dict⁹ antioch⁹ cũ erat castaldus dño suo offilio. s. frumẽti ⁊ vini ⁊ ceterarũ rerũ q̄ quidẽ oia apd eũ antiochũ i dictis p̄dijs in cõdito habuerat dict⁹ offili⁹ pat'fa. ⁊ dicebat dict⁹ antioch⁹ in dicto suo libello oia p̄dcã eẽ de reliq̄s sibi legatis a dño suo offilio. valeriana aũt hr̄s ipm p̄dicta hr̄e nõ debere dicebat. p̄ses tulit sniam ꝛ hr̄dẽ ⁊ in ea dixit q̄ antiochus deberet hr̄e oia p̄dia p̄dicta q̄ petijt in libello suo. valeriana aũt hr̄s appellauit ad impatorẽ ⁊ exñs nũc i cã appellatiõis cor̄ã impatore allegauit valeriana hr̄s reliqua colonor p̄dicta q̄ exegit offili⁹ a colonis ab eo antiocho nõ posse peti nec etiã ꝓpria antiochi reliqua q̄ sil'r exegit offili⁹ ab antiocho vt dictũ est. Itẽ allegabat valeriana cãm eor que i cõdito eẽnt. s. frumẽti ⁊ vini ⁊ alior q̄ dicta sũt diuersa eẽ a legato. i. nõ cõtineri in legato p̄dicto relicto antiocho p offiliũ: ⁊ ita dicebat valeriana her̄s vtraq; reliqua p̄dicta antiochũ iniuste petijsse in libello suo ac multo iniusti⁹ p̄dicta que erãt in cõdito. ex aduerso dixit antiochus legatari⁹. oñe sicut p̄ses pnũciauit ita dz firmũ stare imo peto a vobis etiã plus q̄ p̄ses pnũciauerit. nã peto vt faciatis mihi dari q̄dã reliq̄ q̄ valeriana exegit a dict⁹ colonis post mortẽ offilij testatoris dixit impator antiocho legatario. pone in cõdito cẽties centũ aureor eẽ q̄ in vsu suo solebat sumere offili⁹ testator: dicere tu totũ qd eẽt cõditũ ⁊ relictũ in archa deberi tibi. i. ossis centũ aureos. certe male diceres. vñ placet mihi ⁊ ita iudico bñ appellatũ a valeriana ⁊ male pnũciatũ ꝓ te. dico tñ q̄ ea reliqua q̄ exegit valeriana a colonis post mortez offilij restituant tibi. cũ g̃ legauit offili⁹ ãtiocho castaldo suo. reliq̄ sua ⁊ alior colonor vult impator q̄ intelligãt de reliq̄s q̄ remanserũt penes eũ ⁊ alios colonos post mortez ipsius offilij ⁊ de his reliq̄s q̄ exegit hr̄s offilij post mortẽ offilij. nõ aũt d̄ his reliq̄s q̄ exigit ab antiocho ⁊ alijs colonis dict⁹ offili⁹ i vita sua post testñ factũ. nec etiã de dictis cõditis in archa apud dictũ antiochũ p offiliũ. ⁊ sic est plana.

¶ Plures. Instituí mihi hr̄des titiũ ⁊ seiuz ⁊ ei substituí gaiũ ⁊ semproniũ. ⁊ postea ita scripsi hr̄s me⁹ dato meuio cẽtũ. certe ⁊ instituti ⁊ substituti tenent ad b̄ legatũ. ⁊ idez eẽt si ita dixisse retento eodem cãu instituti dẽt meuio centũ. illi soli tenebũtur. ⁊ idẽ si dixisse substituti dẽt meuio centũ. nã soli substituti tenebũtur ⁊ idẽ si dixisse titi⁹ ⁊ sei⁹ dẽt meuio cẽtũ: ⁊ ita gai⁹ ⁊ sempronij⁹ dẽt meuio centũ. qz nõ atim ab eis legatum est.

¶ Eruis. Legaui titio suos meos vrbanos. q̄rit q̄ serui appellatõe vrbanor cõtineãt. ⁊ dr q̄ illi cõtinent quos ego inter vrbanos anũerare suz solit⁹. qõ põt deprehẽdi ⁊ intelligi qr dabã eis cibaria cũ illis de vrbe. sz ⁊ fui venatores ⁊ aucupes cõtinent si ego cõtinebam ⁊ hẽbaz eos in vrbe ⁊ non alias. Itẽ ⁊ cõtinent fui muliones nisi ego hẽbã eos cã rure stri opis. Itẽ ⁊ cõtinet ille su⁹ qui nat⁹ est ex ãcilla mea vrbana q̄ vis sit missus ad villã cã nutriendi. ¶ Lecticarijs. Legaui titio suos meos hñtes artificiũ faciẽdi lectos. nunquid cõtinebit legato titi⁹ su⁹ me⁹ q̄ est lecticari⁹ ⁊ hz offiũ coci ⁊ dr q̄ sic. ¶ Si alij. Hẽbã multos suos x̄nas. i. natos ex ancillis meis q̄ fui nõ erãt cursores ⁊ hẽbaz mlt'os alios suos qui hẽbant offiũ currendi ad palliũ q̄ cursores nõ erant nati ex ancillis meis imo eos emerã aliũde ⁊ hẽbã quosdã alios q̄ erant verne ⁊ cursores legaui titio oẽs suos meos vernas ⁊ seio legaui oẽs cursores. q̄rit cui⁹ legato cedant illi fui qui erãt verne simul ⁊ cursores. ⁊ dr q̄ cedũt legato seij cui ossis cursores legati sunt. sz quare magis seio q̄ titio. rñdet qr in dictis fuis q̄ erãt verne sil' ⁊ cursores cõtinebat gen⁹ qr erãt verne ⁊ spẽs: qr erãt cursores. semp aũt spẽs derogat generi. Sz pone q̄ vn⁹ su⁹ est in spẽ tñ. i. cursor ⁊ duob⁹ cursores legati sunt puta titio ⁊ seio. certe cõcurret titi⁹ ⁊ seius in legato dicti cursoris. ⁊ quilibz eor habebit in eo dimidiã nisi apparеat aliud me testatorem sensisse. ⁊ ꝓpter b̄ dicit plerũq̄. vel pone q̄ vn⁹ su⁹ est in gñe tñ. i. verna ⁊ titio ⁊ seio sunt x̄ne legati. certe eodẽ mõ cõcurrent in legato x̄ne. vt dictũ est in legato cursoris.

¶ Heres meus. Instituí mihi seiũ hr̄dẽ ⁊ ita dixi. hr̄s me⁹ dãnas siue dãnat⁹ esto reddẽ fuũ meũ stichũ lutio titio vl' ita dixi. heres me⁹ stichũ reddit o lutio titio. certe poterit petẽ lutius titi⁹ stichũ. q̄uis nũq̄ su⁹ fuerit. qr x̄bũ reddẽdi bz in se significationẽ dandi. ¶ Due statue. Habebaz ser statuas marmoreas. Itẽ hẽbam multũ aliõ marmor. legaui titio duas statuas marmoreas. Itẽ legaui eidẽ oẽ meũ marmor. nũquid poterit petere oẽs ser statuas marmoreas. ⁊ dr q̄ nõ nisi duas legatas qr cũ legaui ei spãliter duas statuas marmoreas: nõ video: velle q̄ alie mee. iiij. statue marmoree cõtineantur sub noie illi⁹ legati. qr ita dedi eidẽ oẽ marmor meũ lego titio ⁊c. si eñ voluisse legare dictas quatuor statuas tit⁹ vel si voluissem eum eas hr̄e x̄visile est q̄ ego legasse ei cum alijs duab⁹. ⁊ b̄ dixit cassellius ⁊ labeo ⁊ bene. offilius aũt ⁊ trebati⁹ dixerũt cr̄iũ ⁊ male. vel potes ponere q̄ oẽ marmor legaui seio. ¶ Uxori mee. Uxori mee legaui vestẽ muliebrẽ ⁊ oia ornamẽta ⁊ mundũ ⁊ aurũ ⁊ argentũ qõ ei⁹ cã factũ patũ ve eẽt. q̄rit nunqd ois vestis muliebris ⁊ oia ornamẽta et oia quib⁹ mũdiores efficiunt mulieres videant vxori mee a me legata. an x̄o ea sola q̄ ei⁹ vxoris cã facta ⁊ pata eẽnt. ⁊ videt q̄ oia qr illa x̄ba qõ ei⁹ factũ patũq; eẽt ⁊c. sunt apposita tñ ad aurũ ⁊ argentũ. dr tñ hic q̄ nõ tñ ad argentũ ⁊ aur vident apposita dicta x̄ba: sz etiã ad oia alia supradicta. ⁊ iõ nõ debet vxori aliq̄d de supradictis nisi illud qõ ei⁹ cã factũ patũq; eẽt. ¶ Cui corinthia. Hẽbam vasa vitrea ⁊ casulas eor vasor de palea vel panetis ⁊ fuerãt facta illa vasa ⁊ casule in quodã loco q̄ noiabat corinthi⁹. legaui titio dicta vasa certe cõtinent legato etiã casule p̄dicte. secus aũt si ego testator hẽbaz nũero vasor dictas casulas. puta qr sunt ence. nã tũc nõ cõtinebunt legato vasor vitreor: etiã si dicta vasa vitrea solebãt i eis reponi. ⁊ b̄ dicit. ¶ Cui testudinea. Habebam lectos qui erant facti i loco qui dr testudine⁹ ⁊ quidam ex eis lectis hẽbãt pedes inargẽtatos ⁊ quidã nõ. legaui testudinea mea titio. certe cõtinent legato etiam lecti q̄ habent pedes argenteos.

¶ Qui hẽbat. Quidã qui morabat in lombardia ponẽ bononia hẽbat in ꝓuincia sirie ex qua oriũdus erat p̄diũ titianũ ⁊ seianũ q̄ erãt sua ꝓpria ⁊ p̄diũ cornelianũ ⁊ sempronianũ q̄ accepat in pignore p centũ fecit iste codicillos. ⁊ ita in

eis scripsit volo dari ciuitati bononie que est mea dulcissima
pria ad ptes suas bononie oia pdia qcūqz in syria hēo ita vt
non sit necesse ciuitati bononie mittere pcuratorē in syriā cū
oīb⁹ pecorib⁹ q̄ sunt ī dictis pdijs ꝛ cū fruis ꝛ fructib⁹ depo
sitis qui sunt ī dictis pdijs. certe nō videt relicta dicta pdia
q̄ pignori hēbat nisi testator accepisset ea ī solutū cessāte de
bitore soluere. ¶ Peto fundū. Jnstituī mihi hēdē titiū et
ita postea diri peto dari alūne mee fundū meū titianū ita vt
est. certe mancipia q̄ mortis mee tpe in eo fundo fuerunt ꝛ oia
alia video: ei legasse, nō aūt reliqua colonoꝝ dicti fundi.

Jis v̄bis. Ego bononiēsis vxori mee legauī his v̄bis
lego vxori mee lateralia mea q̄ sunt mea viatoria. i. va
sa q̄dā q̄ portabā ad latus meū cū ad aliquē locū pficiscebar
ꝛ q̄cquid in his viatorijs cōditū fuerit. Jtē lego ei ca q̄ cō
tinebunt mēbranulis manu mea scriptis si nō erūt exacta cum
moriar. lz in rōes meas mō trāslata sint ꝛ lz cautiones ad acto
rē siue castaldū meū trāstuleri facto testō cū eēm pfectur⁹ ad
vrbē romanā: cōdidi in dictis lateralib⁹ cyrographū debito
rū meoꝝ. ꝛ centū libras bon ꝛ steti rome p biennū ꝛ ibi stādo
exegi dicta noia cōdita in lateralib⁹ q̄ mecū portaui ꝛ pecu
niā exactā. ꝛ illa centū q̄ portaui in lateralib⁹ expēdi. postea re
uersus fui bononiā ꝛ emi pdia ꝛ cyrographa ēptiōis q̄ scrip
si in mēbranulis manu mea cōdidi in dictis lateralib⁹ ꝛ etiā
alia. c. ꝛ postea decessi. mō q̄rit vtruz cyrographa ꝛ pecunia
q̄ inuenit in lateralib⁹ tpe mortis mee debeant vxori mee. et
dr q nō. De dictis aūt noīb⁹ q̄ exegi rome ꝛ de dicta pecūia
quā ibi expēdi nō est dubiū q nō debent vxori q̄uis porta
uerim rome in lateralib⁹. qz ego dixi in legādo nec ea sint ex
acta cū moriar ꝛc. q̄uis b nō dicat in rōne q̄ fit hic. Dz q̄d
si in dictis lateralib⁹ cōdiderā tpe testi mei cyrographa emp
tionū pdiorꝝ q̄ emerā. certe illa cyrographa ꝛ pdia bñ cōtinē
tur in legato vxoris mee pdicto si ea mēte cyrographa pdcā
habui in dictis lateralib⁹ vt dictis lateralib⁹ vxori mee da
tis pprietas pdiorꝝ pstaret eidē q̄uis videret aliqbus ōriū
ex eo q̄ in v̄bis legati dicūt nō eē v̄ba apta ad cyrographa
emptionū pdiorꝝ. sed ad cyrographa debitorꝝ sunt eīm hec v̄
ba ibi vt dictū est nec ea sint ex acta cū moriar ꝛc. lz certe imo
sunt v̄ba apta ad cyrographa emptionū. illa. s. ꝛ q̄cq̄d ī his
cōditū fuerit ꝛc. ¶ Pater ea. Ego emerā a quibusdā q̄ vo
cabant figillarij eo q̄ faciebāt figilla ꝛ alia q̄ faciūt artifices
duas scutellas argenteas graues ꝛ magni ponderis feci te
stamētū aīi triduū q̄ moreret: ꝛ ita in eo inter alia dixi. volo
dari titio lances siue scutellas argēteas leues numero duas
q̄s de silgillarib⁹ emi. mō q̄rit an hee scutelle debeant titio
q̄s emi a silgillarib⁹ lz nullas leues ab eis emerim. ꝛ dr q̄ sic.
falsa eīm demōstratio nō viciat legatū. ¶ Alūno. Titi⁹ isti
tuit sibi hērdes seiū ꝛ gaiū ꝛ sempronii alūno suo dari p hēr
des suos pcepit his v̄bis. sempronio alūno meo stichū ꝛ pā
philū fuos martini cōpari volo ꝛ cū p etatē suā alūni licebit
eidē alūno militiā illā cōpari volo cū introitu ipius militie. ꝛ
demōstrauit hērdib⁹ suis certā militiā. ꝛ huic alūno oīa pdcā
integra dari volo. postea tpe mortis testatoris inuenit dict⁹
sempronī⁹ alūnus hīe dictā militiā ex cā nō lucratiua. s. emp
tionis. q̄rit nūquid posit cōseq̄ ab hērdib⁹ iustū pciū dicte mi
litie. ꝛ id qō p introitu militie erogari solet ꝛ dr q̄ sic. sed ꝛ si
ita dixisset titi⁹ testator liberto meo seio lego dictā militiā et
demōstrauit certā vt dixi quā q̄dē militiā ipe testator hēbat.
certe debēt hērdes ei dare nō solū militiā quā hēbat testator
lz etiā illud qō solet erogari p hīda militia.

¶ Pater. Titi⁹ hīs filiū impuberē exhērdauit eū ꝛ instī
tuit sibi hērdē seiū exneū ꝛ postea ita dixit. si fili⁹ me⁹ ī
pubes quē exheredaui decessit in pupillari etate substituo ei
dictū seiū meū hērdē ꝛ gaiū exneū fil⁹ quē gaiū nō istituit. nec
aliq̄d de suis bonis ei reliq̄t ꝛ ab eodē gaio: multa legata re
liq̄t q̄busdā. postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. ꝛ postea decēs
sit pdict⁹ hērs a titio instituto⁹. ꝛ instituit sibi hērdē dictū filiuz
testatoris impuberē postea impuberis hērs fact⁹ dicti seij de
cessit in pupillari etate. ꝛ sic gai⁹ substitut⁹ ei ꝛ nō a titio pre
impuberis institut⁹ bz hērditatē tā impuberis q̄ patris sui.
q̄rit vtrū teneat hic gai⁹ pstare legata pdicta a se relicta ꝛ dr
q nō. qz hērditas pris. s. titij nō peruenit directo ad filiū titij
impuberē qz fuit exhērdat⁹. sz p successionez. qz ipe impubes
successit dcō scio instituto a pre impuberis. Et idē cēt multo
magis si titius instituisset vnū suū filiū frēm impuberis ꝛ im
puberē exheredasset ꝛ substituisset impuberi quēdā exneū pu
ta gaiuz ꝛ ab eo gaio reliq̄sset legata q̄busdā ꝛ mortuo titio
frater institut⁹ instituisset tibi hērdē dictū impuberē ꝛ postea
impubes decessisset in pupillari etate ꝛ sic habuisset gai⁹ hēr
ditatē. qz nō teneret substitut⁹ gaius soluere legata a se reli
cta. qz nō directo sz p successionē aq̄ filiū impuberē hērditas
pris peruenit. sz ꝛ si ī testō mortuo pdicto fratre impuberis suc
cessit ei impubes retēto codē cāu nō teneb substitut⁹ impube
ri pstare legata a se relicta. ꝛ b ꝓpter eandē rōem ¶ Si filiꝰ
Titiū filiū meū impuberē institui mihi hērdē in vna vncia et
ei pupillariter substitui seiū exneū ꝛ a dicto meo filio reliq̄ lega
ta quibusdā q̄ quidē videtur repetita tacite a dicto suo sub
stituto. ꝛ aliū meū filiū emancipatū pterij qui emancipar⁹ vo
cabat gai⁹ ꝛ quēdā exneū noīe sempronii⁹ institui mihi hērdē
in. xi. vntijs. vñ p pdicta apparet cōmissuz esse edictū de ō ta
bulas p filiū meū pdictū emācipatū pteritū ꝛ taliter cōmissuz
dictū edictū q̄ nō solū ipe emancipat⁹. sz etiā frater su⁹ impu
bes ꝛ heres in vntia institut⁹ pōt petere bonoꝝ possessionez
ō tabulas meas. petijt q̄ fili⁹ impubes bonoꝝ possessionē ō
tabulas ꝛ ita factū est q̄ dict⁹ exne⁹ in. xi. vntijs institut⁹ est
ab hērditate mea exclusus ꝛ impubes ꝛ frater su⁹ pdict⁹ oī
uiserūt hērditatē meā p mediū inter se. postea decessit ipubes
ī pupillari etate ꝛ ita medietas hērditatis mee puenit ad sub
stitutū impuberis. i. ad seiū pdictū. certe substitut⁹ pdict⁹ te
neb pstare legata ab impubere relicta nō p vntia tm̄ in qua
fuit institut⁹ impubes: sz etiā p medietate hērditatis qua hā
bebat ex psona impuberis mediāte bñficio bonoꝝ possessio
nis ō tabulas. s. illis legatarijs qui sunt de liberis vel penti
bus mei testatoris vel sūt de alijs exceptuatis psonis q̄ sunt
nūcrate. j. de legi. bonoꝝ pos. ō ta. pe. l. i. sz reliq̄s legatarijs p
stabit legata hīto respectu ad vntiā tm̄ in qua impubes insti
tut⁹ fuit. lz retento codē cāu pone impuberē a me institutū in
nouē vntijs ꝛ dictū exneū institutuz in trib⁹ vntijs ꝛ cōmisso
edicto p dictū frēm impuberis emācipatū ꝛ a me pteritū acce
pisse dictū ipuberē sex vntias tm̄ p bonoꝝ possessionē ō ta.
ꝛ ita min⁹ q̄ pus hēret. certe substitut⁹ pdict⁹ impuberis non
pstabit legata aliquib⁹ nisi hīto respectu ad sex vntias tm̄. ꝛ
nō ad nouē in q̄bus fuit impubes institut⁹ sicut eīm dictū est
augeri legata a substituto pstanda in p cāu hui⁹. §. ex eo q̄ p
bonoꝝ possessionē ō tabulas plus accepit impubes q̄ fuerit
illud in quo fuit institut⁹ sic ꝛ vbi min⁹ accepit p bonoꝝ pos
sessionē ō ta. q̄ fuerit illud in quo fuit institut⁹ vt dictū est in
scdo casu hui⁹. §. debent minui legata.

¶ De annuis legatis. Rubrica.

Legaui titio centū corbes
frumēti in ānos singulos ꝛ
nō dixi ī quo loco soluat ei hērs me⁹ quolibet āno
certe tenet ei soluē hērs me⁹ vbi ipe hērs bz domicilium ꝛ vbi ē
maior ps hērditatis. quocūqz g̃ loco de his duob⁹ petat ab eo
titi⁹: legatari⁹ dz ei dare. nā ꝛ ita cēt si ꝓmisisset titio p stipu
lationē dictos centū corbes frumēti singlis ānis vel alio mō
essem debitor in dictis centū corbibus frumēti annuis.

¶ In singulos. Dānauit hērdē suū titi⁹ vt sineret me vti
frui fundo titiano ipius titij in singulos ānos. i. reliq̄t
mihi vsufructū in fundo suo titiano. hīs titij nō ꝓmisit me co
lere dictū fundū tpe quo debebat coli. certe tenet mihi ad ex
timationē fructuū oīm qui in dicto āno potuissent eē collecti
ex fundo si ꝓmisisset mihi eū colere eo tpe quo debebat coli.
nec ꝓdest ei ad excusationē si pat⁹ ē ꝓmittere me colere post
ea in eodē āno dictū fundū. qz nō ꝓmisit eo tpe quo debuit. ꝛ
idē est in hoc alio cāu. Dānauit hērdē suuz titi⁹ vt daret mihi
diurnas opas stichi fui sui heres in quodā die iouis pone.
nō ꝓmisit stichū venire ad laborādū ad vineā meā in mane.
sed misit eū in sexta hora diei. certe tenet mihi ad extimatōez
toti⁹ dicti diei. nā nō vidr mihi deduxisse aliq̄d de dicta opa in

dicta die cū nō dederit i mane nec ꝑdest ei ad extimationez si patus est dare sequēti die ꝑ totā diē opam dicti fui.i. i die veneris. nā ꝛ si i die ionis ꝑdicta debeo ego ꝑre opaz in die veneris.ꝛ hoc dicit.

¶ Jl legatū. Legaui titio.xxx.libras boñ.ānua bima trima die equis pēsionib⁹.certe in quolibet triū ānoꝝ dz ꝑre tius ab hērde meo decē.ꝛ idē est si nō posui i legato dicta ꝝba eqs pēsionib⁹ ꝛc.ꝛ idē si dixisset lego titio.xxx.libras boñ. ānua bima trima die pēsionib⁹ ꝛ idē si dixissez eqs ꝛ nō apposuissem ibi pēsionib⁹.nā semp hēbit.x.quolibz āno. fz si ita dixissez lego titio.xxx.ānua bima trima die in eqs pēsionib⁹ inequales pēsiones siue ptes dabunt ei quolibet de dictis tribus ānis in dictis.xxx.ꝛ certe arbitrio boni viri.ſ.vt inspiciātur facultates defuncti ꝛ dispositio ei⁹ ꝑmonij.ꝛ idē si exꝑssisset ego testatoꝛ dādas pēsiones titio arbitrio boni viri. sed q̄d si ita dixissez lego titio.xxx.ānua bima trima die pēsionib⁹ quas putauerit idē legatari⁹ certe nō poterit petere titi⁹ tota xxx.in ꝑ āno.volui em̄ fieri portiones ꝺ dictis.xxx. ꝑ singulos de dictis trib⁹ ānis si posui in arbitrio legatarij solūmō q̄ titates pēsionū.ꝛ qꝺ dixi in legatario idē est i hērde vt si posuisem in dicto legato h ꝝba pensionib⁹ quas putauerit hērs nō possit differre hērs solutionē dictoꝝ.xxx.vsq; ad fīnē triē nij.si aūt ita dixissez heres me⁹ titio decē trima die dato ꝑ inde ē ac si dixissez ānua bima trima die.vñ qꝺ dictū est.in.xxx. dicto meo legatis erit in dictis.x. ¶ Si cui certa.Legaui titio centū ꝛ donec ei ꝑstent⁹ per hērdē meū iussi eidē titio ꝑstari quolibet āno.x.noie vsurarū.certe legatū de centū valet.ꝛ etiā legatū vsurarū ꝑdictaꝝ si est intra legitimū modū vsurarū.alias nō. ¶ Si i singulos.Legaui titio.x.in singulos annos.certe cuiuslibz āni vnū est legatum ꝛ ꝑmi āni est purū legatū.sequētiū aūt ānoꝝ legata sunt cōditionalia q; ineſt cōditio si viuat legatari⁹.vñ ꝑmū trāsit ad hērdē legatarij seqntia aūt nō.qꝺ est notandū qꝺ vltimūest verū vbi legatarius aūt mortē suā tetigisset de scḋo āno vel tertio vel q̄rto vel q̄nto vel sexto vel de alio.nā tūc bñ trāsmitteret ad hērdē suū vt in cāu sequētis legis qui ē talis.istitui mihi quatuoꝝ hērdes pone.ꝛ a duob⁹ ex eis dedi multa legata quibusdā ꝛ postea ita dixi.a vobis q̄s ceteri hērdes peto vt vxori mee ꝑstetis q̄ ad viuet.x.aureos ānuos me mortuo vxor mea vixit ꝑ q̄nq; ānos ꝛ quatuor mēses de sexto.ꝛ decessit.certe debēt hre heredes sui integrū legatū sexti āni i initio em̄ cuiuslibet āni cedit dies ānui legati.ꝛ hoc dicit.

¶ Annuā.Titius reliq̄t in suo testō ciuitati bononie: annuas centū libras boñ.cā faciēdi curri pallium ad portheca ꝛ rōcinū ꝛ accipitrē in cassatacula cui ludo seu quibus ludis voluit ꝑsidere hērdes suos post mortez hui⁹ titij. hērdes sui ꝑstiterūt cōi bononie centū libras quolibet āno ponē ꝑ quatuoꝝ ānos ꝛ quolibet āno ꝑfuerūt dicto ludo fieri faciēdo. et postea decesserūt.petit i seqnti āno cōe bononie ab hērdib⁹ dictoꝝ hrdū titij vt dent ei centū libras cā faciendi dictū ludū.dicūt hrdes hrdū nos nō tenemur ampli⁹ ꝑstare cētū q; hērdes titij quoꝝ hrdes sum⁹ nō possunt presidere ludo sic̄ testatoꝛ ꝓcepit.certe ꝺz hic q; nō obstāte allegatōne hrdū debent centū ꝑstare cōi bononie quot ānis.i.singulis annis in ꝑpetuū.ꝛ ita q̄is morte legatarij pereat ānuū legatū.vt.ff. ql.pxi.nō tñ morte hērdis vt hic.

¶ Clintus.Titi⁹ instituit sibi hrdes duos suos filios et duas suas filias ꝛ seiū exneū ꝛ gaiū ꝛ martiuū dedit tutoꝛes dictis suis filijs q; impuberes erāt ꝛ ita postea subiūxit i testamēto.filij filieq; mee ibi morent vbi vxor mea eoꝝ mater eos morari volet eisq; filijs ꝛ filiab⁹ meis sei⁹ ꝓdict⁹ hrs meus in ānos singulos inq; pueros puellasq; singulas det nomine cibarij aureos.x.mortuo isto titio testatore mater dcōꝝ pueroꝝ posuit eos ad stādū ꝛ morādū cum sempronio venit nūc sempron⁹ apꝺ quē collocati sunt pueri ad seiū hērdez ꝛ gaiū ꝛ martinū tutoꝛes ꝛ petit ab eis.x.aureos ꝑ hoc āno ꝑ cibarijs dictoꝝ puerorꝝ dicit sei⁹ hērs tutoꝛib⁹ accipiatis si vultis.x.aureos de hērditate ꝛ date sempronio.dicunt tutores nos nolum⁹ ei aliq̄d dare.mō q̄riē nūq̄d actione ex testō possūt agē sēpron⁹ ad dcōs.x.aureos. ꝛ ꝺz q; nō vsq; illuc

pōponi⁹ ꝛc.ꝛ dimitte ibi ꝛ vade.j.ꝑ xx.lieas ibi itaq; h q̄nti mutij ꝛc.ꝛ ibi repilogat ꝛ examiat dcā ꝝba titij testōis filij filieq; mee ibi morēt ꝛc. ꝛ illa eis q̄ hrs me⁹ ꝛc. ꝛ dicit q; dicta prima ꝝba nō pariūt aliq; obligationē.ſ.vt oi mō teneant filij ibi morari vbi pater iussit vel mater ex iussu prīs. sed pti nēt dicta ꝝba ad cōseruādā auctoritatem defuncti.vnꝺ fm iussionē iudicis debēt morari vbi pater iussit vel mat ex iussu prīs aūt nō debēt morari.q̄ꝺ em̄ si iudex cognoscit nūc eē sodomitas vel adulteratoꝛes illos apꝺ quos iussit pater filios suos morari vel mat ex iussu prīs qꝺ q̄ꝺē pat nesciebat tpe quo fecit testm̄.certe nō ꝺz ꝑmittere iudex apꝺ illos morari. Jtē dicit ibi siue aūt ꝑ cibarijs ꝛc.q̄is dictū sit in pn. legis q; sempꝛoni⁹ apꝺ quē filij collocati erāt non pōt agere ad.x.aureos actōe ex testō ꝺ tutoꝛes.tñ ita distinguo aut sūt relicti.x.aurei gra filioꝝ.aut gra sempꝛonij ꝑdicti. ꝑ cāu pōt agere sempꝛoni⁹ ꝺ tutoꝛes iudicis offō si ipse sempꝛoni⁹ erat bon⁹ hō gra aūt pueroꝝ semp ꝑsumūt relicti dicti.x.aurei ni si ꝺrīū appareat. Scḋo cāu pōt agere sempꝛoni⁹ bonus hō existens actione ex testō.ꝛ h vsq; in fine legis.mō reuertaris ad ꝝsiculū pōponi⁹ ꝛc.ꝛ ibi ponit q̄ꝺā exēpla.de hijs q̄ pertinēt ad auctoritatē testatoꝛis ꝛ nō ad obligationē.puta istitui te solū hrdē ꝛ iussi tibi vt faceres mihi monumētū qꝺ cōstet centū.certe potes facere monumētū si vis alias nō cogeris.sec⁹ si heres cohrdē retento eodē cāu qꝛ tūc possz te cogere cohrs tu⁹ actiōe familie herciscūde.fz ꝛ si tu ꝛ coheres tuus pat⁹ sit ꝑ sua pte facere pōt te cogere ꝑ tua. Scḋm exemplū est cū iussi hērdi meo vt poneret in municipio ymagines nā nō pōt cōpelli nisi gra honoris municipij hoc iussissem.

¶ Jl singulos.Legaui titio cētū ānua.certe istō legatum hz vnā fīlitudinē cū vsufructu simplr legato ꝛ tres ꝺ isfilitudines.filitudinē hz cū vsufructu qꝛ sicut vsufruct⁹ finit̄ morte vsufructuarij ita ꝛ dictū ānuū legatū finit̄ morte legatarij.ꝑma dissilitudo est int̄ ea q; vsufruct⁹ bñ finit̄ ꝛ maxia ꝛ media capitis diminutiōe.ānuū aūt legatū nō finit̄. Scḋa dissilitudo est qꝛ vsufruct⁹ ita pōt legari titio vsufructū fūdi lego ꝛ quotiēscūq; capite diminut⁹ sit eundē vsufructū ei do q̄ quidē adiectio i ānuo legato nihil opatur qꝛ ānuū legatuz capitis diminutiōe pire nō pōt vt dictū est. Tertia dissilitudo est qꝛ si vsufructuari⁹ decedat nihil trāsmittit ꝺ vsufructu ad hērdē tuū etiā si maturis fructib⁹ nōdū ꝑceptis decesserit dict⁹ fructuari⁹:fz ille qui hz legatū annuū si ḋcedat ingressu alicui⁹ āni puta scḋi vel tertij vl quarti vel sequentiū.illi⁹ annui totū legatū ad hērdē suū trāsmittit;in initio em̄ cuiuslibet anni cedit dies ānui legati.

¶ Cundus.Duob⁹ meis libertis legaui centū corbes vini.ꝛ centū frumēti i ānos singulos ꝛ iussi q; ꝑ his legatis cōsequēdis ab hērde meo hrent in pignore fundū meū titianū me mortuo petebāt dicti liberti ab hērde meo vt caueret eis cū satisdatiōe de ꝑstandis eis dictis legatis quolibet āno:ꝛ hrs noluit satisdare.certe possunt ꝛ debēt dicti liberti legatarij mitti in possessionē dicti fundi titiani ꝛ aliarū rerū hrditariarū.cā rei seruāde.i.legatoꝝ fuādoꝝ.ꝛ hoc dicit.

¶ Cio amico.Titia hēbat vnū suū bonū amicū qui vocabat seius cui seio ipa ꝓcesserat vnā suā domū ad habitandū qꝛ ipe multū bñ se hēbat circa negotia sua titie. Jtem hēbat hec titia tres filios.i.vnā feminaz ꝛ duos masculos.h titia fecit testm̄. ꝛ instituit sibi hrdes dictos suos filios ꝛ filiam.ꝛ ita postea locuta fuit seio amico fidelissimo volo ꝑstari annuos senos aureos ꝛ hitatiōem qua vtr̄ si ipe voluerit interuenire negotijs filioꝝ meoꝝ eodē modo sicut inueniebat meis negotijs.mortua postea hac titia ambo filij sui masculi decesserūt ꝛ ita ꝑ casuz mortis factū est quo min⁹ dict⁹ seius possit inuenire negotij oim triuz filioꝝ titie testatricis.petit nūc sei⁹ tertiā ptē dictoꝝ legatoꝝ dicēs se patū interesse negotijs filie titie q̄ viuit.filia titie viuēs dicit q; nō tenet ei ꝑstare qꝛ testatrix leganit ei sub cōditiōe si interueniret negotijs filioꝝ suoꝝ qui erāt tres.nūc aūt nō ē nisi vna.q̄ nō pōt interuenire negotijs oim sicut testatrix vidz voluisse.q̄ nō adiplet cōditionē.q̄ nō pōt hre legatū ꝑ aliqua pte.sed certe ipa male allegat.qꝛ cōditio adimplēda ꝑ sei⁹ bñ recipit dimissionē ꝛ

pecūia legata eidē seio bñ recipit diuisionē. vñ bonū est q̄ p ea pte qua pōt adiplere. ꝛ adiplet cōditionē p ea hēat legatū. ¶ Medico. Legauī medico sempꝛonio ea q̄ viuus pstabam. certe ea videoꝛ ei reliq̄sse q̄ ei singulis ānis pstare solit⁹ erā ꝛ ppetuā q̄ pstationē hēbāt puta q̄ ei dabā vel mittebā quolibet āno q̄tuoꝛ libꝛas pipis in natiuitate eo q̄ ipe videbat vīnā meā cū patiebar, ꝛ dabat mihi cōsiliū. si aūt inuita bā eū q̄nq̄ ad comedendū mecū vel si mittebā ei q̄nq̄ vnum ferculū b̄ nō videoꝛ ei legasse. ¶ Uxoꝛi. Legauī vxoꝛi mee aureos cētū p̄ter id qđ a me vino ānui noie accipiebat dabā eī ei forte quolibet āno vnā gonellā. nūquid ei legasse videoꝛ centū aureos ānuos ꝛ vnā gonellā annuā. ꝛ dꝛ q̄ nō. imo semel tm̄. c. aureos ꝛ ānuā vnā gonellā ¶ Libertis dari l. hēbam libertos quib⁹ pstabā hitationē ꝛ cū vn⁹ eoꝛ eēt meus actoꝛ siue castaldus. ꝛ alter eēt medic⁹ pstabā castaldo sumptus p iumētis meis q̄ custodiebat ꝛ pstabā medico sumptū quē sumptū accipiebat medic⁹ vt me ꝛ filiā meā curaret. feci ego patron⁹ testm̄. ꝛ ita in eo dixi libertis meis dari volo ea q̄ viu⁹ pstabā. certe debeē ei dicta hitatio. nō aūt dict⁹ sumptus iumētoꝛ vel medicamētoꝛ. ꝛ hoc dicit hic. §. vi.

Cum in ānos. Legauī titio centū in singulos ānos. certe cuiuslibet āni ē vnū legatū ꝛ sic plura sunt legata ꝛ in ꝓncipio cuiulibet anni dꝛ inspici vtrū titi⁹ legatari⁹ sit capax vel nō. ꝛ si sit capax cōsequeē legatū alias nō. idē est si legauī sticho suo titi⁹ centū in singulos ānos. nā in ꝓncipio cuiuslibet āni dꝛ inspici vtrū titi⁹ dñs sit capax vel nō. ꝛ si sit capax cōsequit legatū suo suo relictū. alias nō. ꝛ hoc dicit.

Alius. Gaius sei⁹ hñs pdia pōtiana ad burgū panicalis. ꝛ hñs pdia luciniana ad sanctā mariā in mōte legauit meuie dcā pdia pōtiana ꝛ seie dicta pdia lucinana ꝛ post ea ita dixit. pstari aūt volo ex pdijs pontianis pdijs lucinianis annua arūdinis milia trecēta ꝛ salicis mūde ānua librarū singula milia. cā releuandi forte multas vineas q̄ erant in dictis pdijs lucinianis. moꝛtuo dicto gaio seio meuia q̄ habebat pdia pōtiana pstitit p tres annos pone. dictas arūdines ꝛ salices seie q̄ hēbat pdia luciniana postea decessit dcā seia q̄ hēbat dicta pdia luciniana q̄b⁹ dēbāt dari dcē arūdines ꝛ salices. q̄rit nūq̄d extinctū sit dictū legatū ānue arūdis ꝛ salicis. ꝛ dꝛ q̄ sic. q̄ ānuū fuit legatū cui⁹ petitio cōpetebat seie nō aūt fuit fuit⁹ in rē vel in psonā. si aūt fuisset fuit⁹ in rē i. cōstituta pdijs lucinianis in pdijs pōtianis nō finiret moꝛte legatarie. sꝛ si fuisset in psonā bñ finiret. ꝛ b̄ dicit.

Meuia. Meuia hñs nepotem meuiū ex filio suo meuio dictū suū nepotē heꝛdē instituit ꝛ lutio titio. ita legauit lutio titio dari volo ānuos aureos. x. si reb⁹ nepotis mei inueniat oēmq̄ admīstrationē rerū ei⁹ ad suā solicitudinē reuocauerit. moꝛtua meuia luti⁹ titi⁹ gessit negotia dicti nepotis p duos ānos pone ꝛ ꝓcepit ab eo oī āno. x. aureos. postea dictus nepos ꝓhibuit lutiū titiū admīstrare negotia sua p sequētib⁹ ānis ꝛ nolebat ei dare. x. aureos āpli⁹ ꝛ ita nō remanet p lutiū titiū quo min⁹ admīstraret. q̄rit vtrū debeat cōsequi quolibet āno fideicōmissuꝫ de. x. ꝛ dꝛ q̄ sic nisi nepos removisset eū a negotijs suis ꝓpter fraudē ipsi⁹ lutij titij quaꝫ cōmittebat in admīstrando negotia dicti nepotis meuie vel nisi inueniat alia iusta cā ad imꝓbādū opaꝫ dicti lutij titij ¶ Uxoꝛe. Dñs ioseph instituit sibi heꝛdē vxoꝛē suam. ꝛ ita cauit postea in testō libertis meis oīb⁹ alimētoꝛ noīe singulis ānis denarios viginti duos ab vxoꝛe mea quā institui hꝛdem volo si ab ea nō recesserint moꝛtuo testatoꝛe vxoꝛ pdicta assidue volebat exire ciuitatē ꝛ secū libertos ducere ꝛ liberti dicebāt ei. dñs ioseph nō solebat tm̄ ꝛ totiēs ciuitatem exire. vñ nos nolum⁹ totiens vos sequi ꝛ nihilomin⁹ volum⁹ legata nr̄a. q̄rit quid iuris sit. ꝛ dꝛ q̄ b̄ dꝛ ꝓmitti ad arbitriū bōi viri ꝛ ipe extiabit vtrꝫ vxoꝛ hēat iustā cāꝫ totiēs ꝓficiscēdi ex ciuitatē ꝛ tunc liberti teneanē eā sequi ꝛ alias nō hēant legata: aut nō hēat iustā cām. ꝛ tūc nihilomin⁹ hēant liberti legata q̄uis eā nō sequātur. Dꝛ q̄d si ipsa hēat iustā cām ꝓficiscēdi ex ciuitatē ꝛ liberti noluerūt eā sequi ea rōe q̄ ipa nihil amplī⁹ eis offert q̄ sit in legato eoꝛ ānuo nunq̄d debēt legata eoꝛ annua cōsequi. ꝛ certe cōmittit b̄ sit⁹ arbitrio boni viri. vt videat vtrū ipa velit ꝓficisci in tā lōginquas ptes q̄ nō sufficiāt libertis eā sequēt⁹ legata eis relicta. p dispendio. ꝛ tūc nō teneant eam sequi. nisi ipa det eis pluſq̄ sit i eorū legatis ānuis ꝛ q̄ sufficiat eis ad pficiēdas excusiōes ciī ea que vult ꝓficisci. ita ꝓpe q̄ ad faciēdū dispēdiū in itinere bñ sufficiūt libertis eoꝛ legata. ꝛ tūc teneanē eā seq̄ etiā si ip sa nō det eis amplī⁹ q̄ sit in eoꝛ legatis: ꝛ si tūc eā nō sequēt. legata eis relicta ānua cōsequi nō possunt. ꝛ hoc dicit.

Ari cui ānuū. Legauī titio ānua alimēta pone ꝛ nō adiecī aliq̄ summā. certe id ci videoꝛ reliquisse qđ ego erā solitus pstare in vitā mea. si aūt nō erā solit⁹ aliq̄d ei pstare exdigni tate psone titi⁹ legatarij statui oporteb̄it illō qđ debear ei de

ri quolibet āno p alimētis.

Cum qui. Titiū heꝛdē meū rogauī vt daret seio centuꝫ post. x. annos a tpe moꝛtis mee nūerādos. hꝛs aūt soluit non transacto adhuc q̄nquēnio pone. nūquid est liberat⁹ ꝛ distinguit hic aut reliq̄t fideicōmissū p̄dictū post diē ꝓpter legatarij psonā puta q̄ rez familiarē suā poterat tueri. q̄ erat forte pupillus aut ꝓpter cōmodū hꝛdis. ſ. vt ipe hꝛs sentiret cōmodū medij tpis. p cāu si soluit aī tps ꝛ legatarijs amisit legatū ꝛ baratauit ꝓpter suaꝫ facilitatē. nō est liber⁹ heres. scōo casu est liberatus.

Ceruus post. Jussi in testō meo fuū meū sticho liberuꝫ eē post. x. annos ꝛ ita postea dixi. volo dari eidē sticho ex die moꝛtis mee cētū in annos singulos. certe añ. x. annos heres me⁹ teneē pstare alimēta dicto sticho. post. x. aūt annos debebit hꝛe oī āno dict⁹ stich⁹ centū. post dictos eīi. x. annos incipit eē liber ꝛ incipit posse cape legatū.

Legatū. Legauī titie donec viuat q̄nquaginta ꝛ nō adiecī in annos singulos. certe debebit hꝛe titia quolibet anno q̄nquaginta. reꝓbata sīa labeonis ꝛ trebatij qui dixerūt tm̄ semel ei deberi q̄nquaginta. ¶ Cini falerni. Legauī titio bios culeos siue corbes optimi vini qō nasceē ad domū meaꝫ. i. in vinea q̄ ptinet ad domū meā singul' annis. me moꝛtuo soluit hꝛs me⁹ titio p duos annos pone duos culeos dicti vini nati in dicta vinea. in tertio anno fuit vinea tēpestata ita q̄ nihil in ea natū fuit. ꝛ ita in tertio anno nihil potuit habere titi⁹ de legato. in q̄rto autē ꝛ in q̄nto anno fuit satis de vino in dicta vinea. modo petit titi⁹ ab herede duos culeos. vini ꝓ tertio anno in quo nihil habuit. certe bene dꝛ habere. ꝛ hoc dicit.

Codicillis. Titius in testō suo in quo instituit sibi hꝛdē seiū minoꝛē. xxv. annis cōfirmauit codicillos quos postea faceret. ꝛ postea fecit codicillos ꝛ ita in eis dixit. lego fundū meū titianū libertis meis ꝛ nolo q̄ eū alienēt imo volo q̄ ptineat post moꝛtē libertoꝛ ad filios eoꝛ ꝛ nepotes a q̄b⁹ libertis volo pstari dicto seio hꝛdi meo ex redditu dicti fundi. x. p annos singulos vsq̄ ad ānū. xxv. a die moꝛtis mee. postea decessit hic titi⁹ testatoꝛ ꝛ codicillatoꝛ postea pstantib⁹ libertis oī anno. x. dicto seio. ipe seius decessit. añ. xxv. annū. mō q̄rit an residui tpis fideicōmissuꝫ debeat hꝛdi dicti seij. ꝛ dꝛ q̄ sic nisi liberti ꝓbēt testatoꝛē eundēq̄ codicillos faciētē resperisse ad. xxv. annū. seij hꝛdis cū dixit in codicillis vsq̄ ad annos xxv. a die moꝛtis ꝛc. q̄ tūc nō debeē fideicōmissuꝫ hꝛdi hꝛdis.

¶ Sticho alūno. Titi⁹ hñs stichū alūnū minoꝛē. xxv. annis ꝛ soroꝛē suaꝫ sempꝛoniaꝫ instituit eaꝫ hꝛdē in q̄tuoꝛ vntijs hꝛditat⁹ sue ꝛ seiī ꝛ sempꝛoniū pone i octo vntijs. ꝛ postea iussit dari alūno suo p̄dicto cētū ꝛ oī mēse. x. ꝛ oī anno alia cētū. ꝛ alijs q̄busdā suis alūnis legata reliq̄t ꝛ cōmēdauit oēs dictos suos alūnos dicte sue soroꝛi vt eos gubernaret ꝛ custodiret donec hꝛet. xxv. annos ꝛ tali modo rogauī postea dictaꝫ suaꝫ soroꝛē fidei tue cōmitto sempꝛonia soroꝛ vt legata q̄ alūnis meis reliq̄ recipias a cohꝛedib⁹ tuis ꝛ apō te hēas donec cōmēdatos hēas dictos alūnos. ꝛ postea decessit dictus titi⁹ testatoꝛ ꝛ dicta sua soroꝛ abstinuit se ab hereditate sua anteq̄ ꝓcipet a cohꝛedib⁹ suis pecuniaꝫ alūnis relictam venit mō dict⁹ stich⁹ alūn⁹ ꝛ petit a seio ꝛ sempꝛonio cohꝛedib⁹ sempꝛonie legata sibi relicta. q̄rit vtrū possit ꝛ vidꝛ q̄ ñ. q̄ nō hēat adhuc. xxv. annos dict⁹ stich⁹. ꝛ aī viceſimū q̄ntū annū suū. noluit testatoꝛ sempꝛoniaꝫ accipe ꝓ eo legata eius

ſpa aūt ſempronia iuenīt nūc. nō heres ⁊ ita nō posse accipe p eo de medio hr̄ditatis vt dixit testator. dr̄ tū hic q̄ pōt pe tere stich⁹ dicta legata.

Jtia herede. Titia instituit sibi hr̄dē ſeiā ⁊ legauit meo uio vſufructū fundi ſui. q̄ vocabaſ pacatian⁹ ⁊ in h̄ ꝟba com misit fidei dicti meuij a te meui volo p̄stari ario pāphilo ⁊ a rioſticho ex die mortis mee ſingulis ānis donec viuēt ānuos ſexcētos ex redditu dicti fundi. ⁊ poſtea deceſſit dicta titia te ſtatrix. ⁊ poſtea habuit meui⁹ a ſeia herede titie dictū fundū ⁊ p̄ſtitit dict⁹ meui⁹ aliquot annis ānuos ſexcētos p̄dicto pā phylo ⁊ ſticho. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ meui⁹. ſicq̄ fundus p̄di ctus redijt ad ſeiā hr̄dē titie pleno iure eo q̄ vſufruct⁹ extin ctus ē p mortē meuij. mō q̄rit nunq̄d ſeia hers titie teneaſ p ſtare pāphilo ⁊ ſticho oī ano ſexcenta. ⁊ dr̄ q̄ nō. q⁹ non ſunt ab ea hr̄de relicta. ſz a meuio vſufructuario. ſz nūquid hr̄des meuij p̄dicti tenebunſ p̄ſtare. ⁊ dr̄ q̄ nō. niſi p̄bēt pāphilus ⁊ ſtich⁹ manifeſte teſtatricē voluiſſe p̄ſtari p̄dicta p̄dictis etiā vſufructu finito. ⁊ tūc etiā ita demū tenebūſ hr̄des meuij fru ctuarij ſi illud q̄d meui⁹ viu⁹ exīs ꝓcepit ex vſufructu ſufficit

ad p̄dicta p̄ſtanda ⁊ nō alias.

Ti marco. Titi⁹ hīs quēdā doctū aduocatū nomine marci p̄ſtabat ei quolibet ano vnā libraſ pipis ⁊ vnā croci ex eo q̄ ipe iuuabat eū de cauſis ſuis in curia. fec̄ hic titi⁹ teſtū ⁊ inſtituit ſibi hr̄dē titiā vxorē ſuā. ⁊ ita in eodē teſtō locut⁹ eſt ei dña ſanctiſſima. ſcio te amicis meis curaturā ne q̄d his deſit verūtamē etiā volo dari marco octingēta. ⁊ poſtea de ceſſit dict⁹ titi⁹ ⁊ poſtea titia ei⁹ hr̄s p̄ſtitit octingēta marco. marcus nihilomin⁹ petebat ab ea oī ano vnaſ libraſ pipis et vnā croci ſm q̄ teſtator ſolebat ei dare. nūq̄d p̄ōt. ⁊ dr̄ q̄ ſic.

Lutio titio. Titia p̄ſtabat lutio titio q̄draginta oī ano ⁊ noie ſalarij. ⁊. oī ano p̄ſtabat eidē ⁊ noie dierū feſtor⁹ p̄ſtabat ei certū p̄dus argēti aut p̄ciū ꝓ eo p̄dere b̄ titia fecit teſtū ⁊ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū ⁊ gaiū. ⁊ ita poſtea dixit do lego lu tio titio quoad viuet tria p̄do auri q̄ ei viua p̄ſtabā. ⁊ deceſ ſit poſtea dicta titia nūc petit luti⁹ titius a dictis hr̄dib⁹ oīa p̄dicta q̄ ei viua titia p̄ſtabat. q̄rit nūquid ꝓpter dicta ꝟba a teſtatricis poſſit ea cōſequi. ⁊ dr̄ q̄ ſic.

Annua his. Titi⁹ inſtituit ſibi heredē titiā matrē ſuā in dimidia ⁊ ſeiū in alia dimidia ⁊ legauit duob⁹ pone libertis ſuis centū oī ano ſi morarenſ cū dicta ſua matre. ⁊ poſtea de ceſſit dict⁹ titi⁹ teſtator. ⁊ poſtea dcceſſit dicta ſua mat. ⁊ ſic di cti liberti nō poſſunt amō cū ea morari. nūquid nihilominus debēt hr̄e oī ano dicta centū annua. ⁊ dr̄ q̄ ſic.

Titia habēs vnū cenaculū ſiue domūculā ⁊ vnū horreū cum ea domo ordinauit ita q̄ quolibet ano fiebant ibi nūdine. et ſic magnā p̄ſionē de cenaculo ⁊ horreo ꝓcipiebat. h̄ titia fe cit teſtū ⁊ inſtituit ſibi hr̄des titiū pone. ⁊ ſeiū ⁊ ſempronīū. ⁊ poſtea ita fideicōmiſſū reliq̄t q̄ſquis mihi hr̄s erit fidei ei⁹ cōmitto vt det ex redditu cenaculi mei ⁊ horrei poſt obitum meū ſacerdoti eccl̄ie ſcī damiani pone ⁊ clerico ſuo q̄ vocaba tur ierofilat⁹ ⁊ libertis q̄ i illo tēplo erūt denaria. x. die nūdia rū quas ibi poſui. i. iuxta cenaculū ⁊ horreū. ⁊ poſtea deceſſit dicta titia. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ ſacerdos ⁊ clericell⁹ ⁊ liber ti ⁊ alij in eor⁹ loco ⁊ offō poſiti fuerūt. nūquid illis ſubroga tis debeſ legatū ꝓ tēplo recipiētib⁹. ⁊ dr̄ q̄ ſic. ⁊ ēt imꝓpetuū

Liberto ſuo. Titi⁹ inſtitutis ſibi quibuſdā hr̄dib⁹ ita le gauit liberto ſuo q̄ vocabaſ filon⁹ volo p̄ſtari filoni do nec viuet q̄nquageſimā ptē oīs reddit⁹ qui reddit⁹ p̄ſtareſ ꝓ p̄dīs meis corneliano ⁊ ſempronīano ex cōſuetudine dom⁹ mee a colonis meis vel ab ēptor⁹ fruct⁹ dictor⁹ p̄dior⁹. poſt ea deceſſit dict⁹ titi⁹ ⁊ hr̄des ſui vēdideruūt p̄dia p̄dicta ⁊ p̄ ciū habueruūt. nūc filon⁹ petit ab hr̄dib⁹ oī anno q̄nquageſi mā ptē vſure dicti p̄cij ad extimationē illaꝝ vſurarū q̄ in ꝓui cia frequētabanſ dicēs q̄ ſicut debebat hr̄e q̄nquageſimam fruct⁹ ſi p̄dia nō eēnt alienata: ita dr̄ nūc hr̄e q̄nq̄geſimā fru ctuū p̄cij. i. vſurarū q̄ vſure capiebāt maior̄ ſummā q̄ fruct⁹ q̄rit nūquid eas petere poſſit. ⁊ dr̄ q̄ nō. imo p̄ōt petere ſolū mō q̄nquageſimā fructuū dictor⁹ p̄dior⁹ licet ipa p̄dia vēdita ſint: vt dictū eſt

Al liberto cui. Titi⁹ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiū ⁊ legauit ſticho liberto ſuo fundū titianū ex cui⁹ fūdi fructib⁹ ꝓcipiebanſ oī anno ſexagīta libre ⁊ rogauit dictū ſtichū vt do ret oī āno. x. pamphile.

Jtē a dicto ſcio ſuo herede reliq̄t qui buſdā multa alia legata. ſ. vltra dodrātē hr̄ditatiſ ſue. ⁊ poſt ea deceſſit dict⁹ teſtator. ⁊ poſtea ſei⁹ hr̄s dedit dictū funduz ſticho extracta de eo falcidia. nūc venit pāphila ⁊ petit a ſti cho ānua. x. ſtich⁹ aūt vult ei ſoluere detracta tū falcidia ſicut ⁊ ei ſticho detracta fuit ꝓ hr̄dē. q̄rit vtrū poſſit detrahere. et rūdet q̄ nō. niſi alia mēs teſtatoris ꝓbet cū ex redditu dicti fundi legata ſunt. x. ānua pāphile qui reddit⁹ largit ānuā p ſtationē pāphile. id eſt. x. etiā ſi falcidia abſtulit liberto ꝓtem dimidiā fundi. nā cū tot⁹ fundus reddat noīe fructuū ſexagi ta libras vt dictū eſt. bñ reddet. xxx. libras medietas fundi re manens apō ſtichū legatū aūt pāphile nō erat niſi decē quo libet ano. vt dictū eſt.

Filium. Titi⁹ inſtituit ſibi hr̄dē in trib⁹ vntijs hr̄ditatis ſue vxorē ſuā titiā ⁊ ſeiū ſuū filiū quez habuerat ex alia vxore infirmū exītem ⁊ minorē xxv. annis i ſtituit ſibi hr̄dē in nouē vntijs ⁊ cōmiſit fidei dicti ſui filij vt nouerce ſue ſuprādicte reſtitueret dictas nouēvntias. a dicta aūt nouerca petijt vt infirmitatē p̄dicti filij ſui ꝓuigni cōmen datā hr̄et ⁊ ei filio p̄ſtaret denos aureos mēſtruos donec di ctus fili⁹ puenerit ad. xxv. ānū. ⁊ cū impleſſet dictā etatē ptez dimidiā hr̄ditatis ei reſtitueret dicta nouerca. ⁊ poſtea deceſ ſit hic tuti⁹ teſtator. ⁊ poſtea dictus filius exīs adhuc minor. xxv. annis reſtituit dicte nouerce hr̄ditatē deducta ex trebel liano q̄rta pte dodrātis ex quo a patre inſtitut⁹ fuerat ⁊ ita re ſtituit nouerce ſex vntias ⁊ tres ptes alteri⁹ vntie ⁊ retinuit ſibi duas vntias cū quarta pte alteri⁹ vntie ⁊ poſt modū fa ctus eſt dict⁹ filij⁹ maior. xxv. ānis ⁊ ita venit tps quo nouer ca erat rogata a teſtatore de reſtituenda ꝓuigno dimidia pte hr̄ditatis. vt dictuz eſt. mō q̄rit qualit̄ dz accipi illa dimidia hr̄ditatis quā nouerca dz ꝓuigno reſtituere. vidr̄ q̄buſdaz q̄ ipa debeat ei reſtituere dimidiā tot⁹ hr̄ditatis teſtatoris. i. ſex vntias. ſz non eſt verū. imo dz reſtituere ſolūmō tm̄ ei⁹ q̄ ō bz de hr̄ditate q̄ tū faciat ſemiſſez. i. ſex vntias hr̄ditatis. cō putato in eo ſemiſſe illo q̄ detraxit filij⁹ p trebellianū cū reſti tuit nouerce dodrantez. detraxit aūt duas vntias ⁊ q̄rtā ptez alterius vntie. vt dictū eſt. vñ apparet q̄ nouerca nō dz ei re ſtituere niſi tres vntias ⁊ tres ptes alterius vntie. ⁊ ita hēbit ſex vntias filij⁹. nā nouerca tpe quo reſtituit ꝓuigno dimidiā hr̄ditatis nō inuenīt hr̄e de vniuerſa hr̄ditate teſtatoris ni ſi dodrātez. i. nouē vntias ⁊ ſemi vntiā. i. mediā vntiaz ⁊ ſiliq̄ p. i. q̄rtaz ptē vni⁹ vntie. i. cōputatis trib⁹ vntijs in quib⁹ fuit i ſtituta a viro inuenīt hr̄e nouē vntias ⁊ mediā aliā vntias et quartā ptē alteri⁹ vntie. reſtituit g̃ ꝓuigno tres vntias ⁊ tres ptes alteri⁹ vntie vt dictū ē. ⁊ ſibi retinet ſex vntias ⁊ ita no uerca iuenīt hr̄e ſex vntias. ⁊ ꝓuign⁹ alias ſex de tota hr̄dita te teſtatoris. ſz nunq̄d nouerca reſtituit ꝓuigno tres vntiaz ⁊ tres ptes alteri⁹ vntie. vt dictū ē. dz filij eidē reſtituere fructuſ qui exiuerūt de dictis trib⁹ vntijs ⁊ trib⁹ ptib⁹ alteri⁹ vntie. a tpe mortis teſtatoris vſq̄ ad tps quo eas vntias ꝓuigno reſtituit ⁊ dr̄ q̄ ſic. ⁊ b̄ intelligit̄ ex ꝟbis teſtatoris q̄ dixit ifir mitatē filij hr̄e nouercaz cōmēdatā. vñ vidr̄ voluiſſe q̄ fruct⁹ p̄dictos ei reſtitueret. ⁊ b̄ dicit.

Luti⁹ titi⁹. Lutius titi⁹ inſtituit ſibi hr̄dē ſeiuz ⁊ gaiū ⁊ ciuitati ſebaſtenor⁹ q̄ erat ſua patria centū legauit ita vt alternis annis ex vſuris eiuſdē pe cunie celebrarēt in dicta ciuitate certamia ſuo lutij titij noie ⁊ poſtea b̄ ꝟba adiecit ſi cōditō eſ ſuprāſcripta voluerit dicta ciuitas recipe dictaz pecuniaz nullo mō volo ei cē obligatos hr̄des meos imo volo q̄ ſibi hēant dictaz pecūiaz. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ luti⁹ titius teſtator. ⁊ poſtea venit ꝓcurator rei pub. ſebaſtenor⁹ ⁊ petijt dictaz pecuniaz ab hr̄dib⁹ dicti lu tij titij coraz p̄fide illi⁹ ꝓuintie in qua erat dicta ciuitas ſeba ſtenor⁹ ⁊ cū nō inueniret in hr̄ditate pecunia vel alie res mo biles vel imobiles elegit p̄ſes ydonea noīa hr̄ditatis ⁊ de dit ea in ſolutū dicte rei pub. vſq̄ ad q̄titatē p̄dictaz ei lega tam. poſtea aūt dicta reſpub. exegit pecuniaz a quibuſdaz ō dictis debitor⁹ quor⁹ noīa erant ei adiudicata ⁊ a quibuſ dā nō exegit. poſtea reſpub. p̄dicta deſijt alternis anni certa mina facere q̄ iuſſerat dict⁹ teſtator fieri ⁊ ſic vt dixit teſtator dz remanere dictū legatū apō hr̄des. q̄rit g̃ qualit̄ ſibi poſ

sint hēdes cōsulere, ⁊ rñdeꝛ q̄ possunt repetere a dicta re publica illas ſūmas q̄ p nūerationē vel nouationē ei rei pu. ſoluite ſunt a dictis debitoꝛibus. a debitoꝛibus autem qui non soluerant adhuc dicte rei publice vl' non promiserant animo nouandi dicte reipub. possunt repetere debituꝛ dicti hēdes ¶ Largus erupian⁹. Dei⁹ hūs titiī libertī suī eundēq; ei⁹ alūnuꝫ. fecit testm̄. ⁊ instituit sibi hēdes p̄mū ⁊ scōm. ⁊ legauit dicto titio suo alūno ⁊ liberto cētū ⁊ postea ita dixit. in eo dē testō dicta centū volo eē penes publiī meuiī vsq; ad. xxv an. etatis dicti titij legatarij ⁊ p ea pecunia volo cōputari cū eo publio meuio vsuras q̄drātes p eū p̄standas dicto titio legatario. q̄tū aūt ei titio statuēdū sit noīe sumptuuꝫ. tu publi meui ertimabis cū p̄is affectu ei titio p̄stare debeas. ⁊ post ea decessit dict⁹ sei⁹ testatoꝛ postea venit dict⁹ publi⁹ meuius ad dictos hēdes ⁊ petijt ab eis dicta cētū ⁊ ipi soluerūt. nō exacta ab eo aliqua cautōe de attēdēdis dicto titio hīs q̄ testatoꝛ iusserat. postea aūt dict⁹ publi⁹ meui⁹ fuit fact⁹ nō soluēdo ⁊ sic nō attendit titio nec attēdere pōt illa q̄ testatoꝛ iussit. vñ titi⁹ vel hēdes titij eo titio mortuo volūt agere ꝯ dcōs heredes testatoꝛis p eo q̄ a publio meuio satisdationē non exegerūt. quesiuit largus erupian⁹ a sceuola iurisc̄onsulto vtrū possent. ⁊ ipe mñdit ei q̄ nō possūt nisi viuēte testatoꝛe publi⁹ meui⁹ soluēdo eē desijsset. tūc em̄ bñ debuissent hēdes ab eo satisdationē exigere soluētes ei dictā pecuniā ⁊ si nō exegeſt tenenē dicto titio liberto testatoꝛis eodēq; alūno testatoꝛis ⁊ legatario ¶ Paē duos. Gai⁹ hēbat vnū filiū maioꝛē. xxv ānis q̄ vocabaē sei⁹ ⁊ hēbat aliū filiū impuberē qui vocabatur publi⁹ meui⁹. hic eoꝛ paē instituit eos hēdes p eq̄s ptibus ⁊ in ptē dicti publij meuij minoꝛis reliq̄t p̄diū titianū. et seianū. ⁊ legauit eidē publio meuio cētū cū. xiij. annos impleuerit. a seio aūt maioꝛe filio petijt in hec ꝛba a te peto sei⁹ vt des matri frīs tui publij meuij. ānua. x. ab ānis. xij. eiusdem tui frīs vsq; ad. xiij. ad studia liberalia addiscēda p dictū tuū fiēm ⁊ vt soluas tributa p dicto tuo fratre donec bona eius ei restituas. nā bona ei⁹ siue ptē suā volo q̄ teneas tanq̄ tutoꝛ donec ipe hēbit. xiij. ānos. Itē volo q̄ ad te pueniāt redditi⁹ dictoꝛ p̄dioꝛ q̄ venerūt in ptē dicti tui frīs donec ipe tuus fraē pueniat ad. xiij. an. postea decessit dict⁹ gai⁹ testatoꝛ ⁊ postea dict⁹ sei⁹ maioꝛ fraē decessit añq̄ mioꝛ fraē cōplesset xiij. ānos ⁊ iustituit sibi hēdē quēdā exneū. nūq̄d erit in eaꝺ cōditiōe hīs ei⁹ seij i qua erat ipe sei⁹ dū viuebat. s. vt possit recipe fruct⁹ fundoꝛ p̄dictoꝛ q̄ venerūt in ptē mioꝛis frīs donec minoꝛ fraē habuit. xiij. ānos ⁊ vt teneaē p̄stare mioꝛi fratri centū p̄dicta ei legata: ⁊ vt teneaē p̄stare maē minoꝛis frīs ānua. x. a. xij. ānis mioꝛis frīs vsq; ad. xiij. ānos ad studia liberalia addiscēda p dictū mioꝛē fiēm: ⁊ vt teneaē tributa minoꝛis frīs soluere. sicut hē oia tenebaē facere sei⁹ maioꝛ fraē si viueret. an ꝯo id oē q̄ dictū ē ptin⁹ ad publiī meuiī pupillū ⁊ ad tutoꝛes suos trāsferri debeat ita q̄ nihil hēat ibi facere hēs seij maioꝛis frīs. ⁊ rñdeꝛ q̄ trāsferri ꝺz ad mioꝛē fiēm ⁊ tutoꝛes suos cū maioꝛ fraē moꝛte p̄uen⁹ est vt dictum est. si aūt nō fuisset moꝛte p̄uēt⁹ añ. xiij. an. mioꝛis frīs: non trāsirēt p̄dicta ad mioꝛē frēz. ⁊ tutoꝛes suos añ. xiij. imo antenēt maioꝛ fraē vsq; ad. xiij. ānos nō aūt plus. testatoꝛ em̄ cuz ita rogauit maioꝛē fiēm vt dictū est: intelligiē q̄i cū tutoꝛe locut⁹. s. a tpe quo tutela restituēda ē. id ē tpe. xiij. ānoꝝ mioꝛis frīs finiaē illa q̄ iussit p̄stari p maioꝛē fiēm mioꝛ ⁊ finiaē pceptio fructuū quā debebat facere maioꝛ fraē de dictis p̄diis q̄ venerūt in ptē mioꝛis frīs. ⁊ b̄ dicit iste. §.

¶ Filie mee. Ego hūs filiā viduā instituī mihi hēdē titiī ⁊ ita postea dixi hīs me⁹ dato centū filie mee in ānos singulos q̄bus erit vidua. ⁊ postea decessi. ⁊ postea dicta mea filia nupsit añ ānū ꝯpletū a tpe mortis mee ⁊ petijt nihilominus ab herede integra centū p eo āno. certe bñ ꝺz hīe.

¶ Cum quidā. Jn testō meo iussi hēdi meo vt die natalis mei diuideret inter decuriones bononie cētū libras de hēditate mea. certe quolibet āno in ꝑpetuū ꝺz hīs me⁹ diuidere inē decuriōes centū libras i fili die qua ego nat⁹ fui q̄dā aūt dicebāt ⁊ male q̄ vno tm̄ āno deberet dare.

¶ Cum erat, Titi⁹ legauit centū rei pu. sartianoꝝ vt inde fieret in quolibet capite q̄tuoꝛ ānoꝝ qōdā certamē siue ludus q̄ appellabaē in dicta ciuitate crisantian⁹. certe nō viꝺz esse relicta dicta pecunia p̄standa tm̄ p vnū q̄driēniū. sed vt p̄steē ꝑpetuo dicte reipublice cā faciendi dictū ludū in quolibet capite quatuoꝛ annoꝝ.

¶ Filiofa. Legauī filio titij i ei⁹ ptāte cōstituto dena i singulos ānos donec in ptāte dicti sui p̄is erit. certe valet dcm̄ legatū ⁊ cōtēplatiōe p̄is viꝺz filio relictū. ⁊ ita paē petet.

¶ De vsufructu legato. Rubrica.

In Decvsus. Ego hēbā fuitutē itineris vl' vie vl' actus vel aqueductꝰ in p̄dio titij vicini mei. feci testm̄ in quo instituī mihi hēdē gaiuꝫ ⁊ legauī sempꝛonio vsufructū vel vsuꝫ alicui⁹ de dictis fuitutibus q̄s hēbā in fundo dicti titij mei vicini. ⁊ postea decessit venit sempꝛoni⁹ legatari⁹ ⁊ petit a dicto gaio hēde meo vsufructū vel vsuꝫ dictarū fuitutū nūquid pōt. ⁊ ꝺz q̄ nō. ⁊ est rō q⁹ fuit⁹ fuitutis eē nō pōt. vsusfruct⁹ aūt vel vsus ē fuit⁹ scīz q⁹ fuit⁹ fuitutis eē nō pōt. vsusfruct⁹ aūt vel vsus ē fuit⁹ scīz p̄sonalis. ⁊ sic nō pōt cōstitui aliq̄ dictarū fuitutū realiū. sed oppono nōne cōtineē in quodā senatusc̄onsulto. qꝺ ē. s. ꝺ vsufructu earū rerū q̄ vsu cōsumūē. l. i. q̄ oīm q̄ i bonis nīris sunt vsufructū legare possim⁹. certe sic g̃ viꝺz q̄ vsufructū ocāp fuitutū nobis cōpetētiū legare possum⁹. sīz b̄ ñ obstat hīs q̄. s. dixi q⁹ fuit⁹ itineris vel act⁹ vel vie vl' aq̄duct⁹ nō ē ex bonis nīris neq; ex bona nīra. q̄uis aūt nō possim⁹ cōstituere vsufructuz vel vsuꝫ dictarū fuitutū vt dictū est tñ dict⁹ sempꝛonius cui legauī hꝫ actionē incerti ꝯ gaiū p̄dictū hēdē meū vt eidē legatario p̄stet facultatē eūdi agēdi ⁊ ducēdi aquā p fundus dicti titij mei vicini q̄diu vixerit dict⁹ sempꝛoni⁹ legatari⁹ et tenebiē b̄ facere hēs me⁹. aut si nō vult b̄ facere hēs me⁹ ꝺz cōstituere dicto legatario fuitutē eundi agendi ⁊ ducēdi per fundus dicti mei vicini. Itē ꝺz ꝑmittere dicto legatario q⁹ si decesserit ipe legatari⁹ vel magnā diminutōꝝ capitis passus fuerit sicq; q̄tū ad eū legatariū extincta fuerit dicta fuit⁹ reī stituereт ei dictā fuitutē i p̄dio dicti vicini. q̄uis em̄ ego testatoꝛ qui hēbā dictas fuitutes reales in p̄dio vicini decesseriꝫ tñ remanēt heredi meo. vt. j. de fuit. le. paē.

¶ Dominis ope. Legauī tibi opas i sticho fuo meo. post moꝛtē meā tu fuisti capite minut⁹ minima capitis diminutiōe puta q⁹ fuisti emācipat⁹ vel adoptat⁹. vt. s. de. ca. di. l. fi. in fi. vel stetisti p. x. ānos inē pñtes. vel p. xx. inē absentes q⁹ nō fuisti vsus illi⁹ opis quo q̄dē tpe amittiē vsusfructus. vt. C. de vsuf. coꝛruptiōeꝝ. nūquid dictis duobus casibus amitteres opas. ⁊ ꝺz q⁹ nō. ⁊ ita in b̄ vltimo cāu differt legatū vsusfructus a legato opaꝝ. Ꝺz nūq̄d poteris tu legatarius opas dicti fui locare ⁊ mercedē recipe. ⁊ ꝺz q⁹ sic. ⁊ si hīs p̄ohibeat cōductoꝛē cape dictas opas teneē legatario qui locauit eas. sed ⁊ si fu⁹ in quo legauī tibi opas locauerit se alicui certe tu legatarius oparū debebis capere mercedē ⁊ poteris agere ꝯ hēdē si nō patiaē vti illū q̄ cōduxit a fuo opas. Itē nūq̄d te legatario moꝛtuo trāsit legatū opaꝝ ad hēdē tuuꝫ. ⁊ ꝺz q⁹ sic. q⁹ nō es fructuari⁹ fuo aūt in quo tibi opas legauī vsu capto a quodā alio extraneo bñ petit legatū p̄dictū oparum. apparet g̃ p supꝛadicta q⁹ possuꝫ tibi legare opas in fuo meo. sīz ⁊ in libero hoīe puta liberto meo possum tibi opas legare sicut ⁊ locare cū ⁊ ꝑmittere possem. ⁊ b̄ dicit cū lege sequēti.

¶ Pure. Jnstituī mihi hēdē titiī qui hēbat vsufructū i fundo meo titiano ⁊ seio legauī pure ꝑpꝛietatē fundi p dicti. certe recta via trāsit i legatariī dicta ꝑpꝛietas nuda vi debaē aliq̄b⁹ ꝯ. eo q⁹ fructuari⁹ instituꝰ fuit hīs videbaē eī eis q⁹ adita hēditate a dicto fructuario dñium dicti fundi ad eū trāsisiꝫ sicq; extinct⁹ eēt vsusfruct⁹ ⁊ sic nō nudā ꝑpꝛietatē hīe debeat dicē⁹ sci⁹ sīz plenā. sīz ipi male credūt q⁹ sicut līa dicit pure legata fuit ꝑpꝛietas. ⁊ iō recta via vt dixi trāsit i scīū legatariī taliē q⁹ nō effica titij fructuarij. sec⁹ aūt si sub cōditiōe dicto scio legasiez. q⁹ tūc pēdēte cōditiōe eēt hēdis facta dicta ꝑpꝛietas. iōq; extinct⁹ eēt suus vsusfruct⁹ sicq; aduenīē te cōditiōe legati hēbit eā plenā legatari⁹. vt notaui. s. ꝺ le. j. seruus titij.

¶ Vsufructū, Titi⁹ ꝑmisit mihi vsufructuꝫ fundi titiani

cū moꝛiar vel eodē mō legauit mihi vsufructū dicti fundi.certe nō valet ꝓmissio vel legatū qꝛ si iā eēt mihi cōstitut⁹ dictus vsufruct⁹ moꝛte mea supueniēte intercideret.

¶ Item vsuffruct⁹. Titi⁹ legauit mihi vsufructū fundi sui titiani vsq; ad biēniū ꝓtinuū. a tpe moꝛt̄ sue ⁊ ōcessit.postea p hr̄dē suū stetit q̄ min⁹ daret mihi dictū vsufructū ītra biēniū certe trāsacto biēnio mihilomin⁹ teneꝛ mihi hr̄s ⁊ possuꝛ ab eo petere extimationē dicti vsufruct⁹ p biēniū.nō aūt vsufru. qꝛ ex quo trāsactū est biēniū iā peterē aliū vsufructū q̄ q̄ mihi legat⁹ est sit;⁊ teneꝛeꝛ mihi hr̄s titij si aliqua res legata mihi a titio in rerū natura eē desijsset post moꝛā quā fecit hr̄s i

¶ Rea mihi dāda.⁊ hoc dicit.

¶ Vere testō. Titi⁹ in testō suo legauit mihi opas fui. mō q̄rī q̄ cedāt dicte ope vt sic cū effectu eas petere possim ⁊ certe nō statī adita hr̄ditate ab hr̄de dicti titij.sꝫ q̄ peto eas ego legatari⁹.⁊ si post petitionē meā infirmat⁹ fuerit fu⁹ in quo legate fuerūt mihi dicte ope mihi legatario p̄fīt dies infirmitatis eius.

¶ Item vsuffruct⁹. Legaui vsufructū fundi mei municipib⁹ alicui⁹ castri.⁊ postea decessi.mō q̄rī q̄tū duret dict⁹ vsufructus.⁊ vidꝛ q; ꝓpetuo qꝛ municipes semp durant licet decedant illi q̄ viuebāt tpe legati.vñ nō vidꝛ q; moꝛte vel capitis diminutiōe.municipū extinguaꝛ vsufruct⁹ ex alia pte vidꝛ q; nō duret ꝓpetuo.qꝛ iā nulla vtilitas erit nude ꝓpꝛietatis dicti fundi vsufructu abscedēte ab ea ꝓpetuo.statuit itaq; iurisc̄ōsult⁹ gaius vt duret cētū ānis ⁊ nō pl⁹.qꝛ illud tps est longissim⁹ finis vite.

¶ Item ab eo. Legaui titio vsufructū fūdi mei titiani ⁊ ab eo titio reliqui seio.⁊.postea titi⁹ me moꝛtuo repudiauit legatus vsuffruct⁹ vel me viuo decessit ⁊ sic nō hꝫ legatū p̄dictū vsufructū imo remanet apō hr̄dē meū.nūquid heres me⁹ teneꝛ p̄stare.⁊ seio p̄dicto.⁊ dꝛ q; sic.⁊ q; dixi i me testatoꝛe pagano idē eēt in testō mīlitis.⁊ b̄ dicit.

¶ Item titio. Legaui titio fundū meū seianū ⁊ eidem legaui vsufructū dicti fundi ⁊ postea decessi.certe est in electiōe titij vēdicare fundū aut vsufructū eiusdē.⁊ si quidē elegerit vēdicare fundū ⁊ vsufructū a se repellere habito fundo mihilomin⁹ habebit vsufructū.si vō elegerit vēdicare vsufructū ⁊ repellere a se fundū;hēbit solūmō vsufructū.

¶ Habitatiōis. Nō solū alia legata relicta singulos ānos sꝫ etiā legatū habitatiōis p̄dicto mō relictū debeꝛ legatario ab initio cuiuslibet āni.

¶ Heres in fundo Legaui titio vsufructū fundi mei seiani ⁊ postea decessi.⁊ postea hr̄s me⁹ i dicto fūdo fecit vnā villā.i.domūculā puā cā reponēdi fruct⁹:vel plātauit ibi quā dā arboꝛē ⁊ postea vult eā tollere.q̄rī vtrū possit.⁊ certe non

¶ Fructuario ꝓhibente sꝫ aū ꝓhibitionē p̄ot

¶ Cum vsuffruct⁹. Legaui titio vsufructū fundi mei seiani hoc mō.s.vt vno āno frueꝛeꝛ.⁊ altero nō.⁊ sic de singlis ānis certe plura legata sunt.nā vsuffruct⁹ ex tpe ⁊ ad tps cōstitui p̄ot.vt.ſ.de vsufr.l.iiij.⁊ fi.sꝫ si p̄dicto mō legaui dicto titio huitutē aqueducēde p fundū meū p̄dictū vel huitutē vie vnū est legatū ⁊ nō plura.q̄uis dicte huitutes reales hēant de eo rū natura inf̄missionē.nā huitutes reales siue p̄diales nō possunt cōstitui ex tpe vel ad tps.vt.ſ.de huit̄.l.iiij.

¶ Clos separatim. Dānaui in testō hr̄dē meū titiū vt sineret seiū ⁊ gaiū separatim vti frui fundo meo cornelia no volēs ego testatoꝛ quēlibet p̄dictoꝛ hr̄e insolidū vsufructū dicti fundi ⁊ postea decessi.⁊ dict⁹ me⁹ hr̄s passus ē eos vti frui.cōiter ⁊ nō insolidū. q̄rī an vterq; ex testō teneaꝛ ⁊ rādeꝛ q; sic.ſ.vt suppleat cuilibet eoꝛ extimationē medietatis vsuffruct⁹.nā cū vnus deberet hr̄e vsufruc.totū ⁊ ali⁹ extimationē nō habuit quilibꝫ eoꝛ nisi medietatē vsuffruct⁹ vt dictū ē.nā ipius hr̄dis on⁹ē vt singulis p̄dictoꝛ p̄stet legatum insolidū qua pte igit̄ alterū frui sineret dict⁹ hr̄s ea pte nō sinit alterū vti frui.⁊ b̄ dicit b̄ lex.

¶ Damnas esto. Ita dixi in testō meo dānatus esto hr̄s me⁹ sine titiū habitare donec viuet in domo mea seiana.certe vnū legatū est. ¶ Qui duos. Gaius hēbat duos fundos vn⁹ quoꝛ vocabaꝛ titian⁹ ⁊ alter seian⁹ pone legauit titianū titio ⁊ vsufructuꝫ seiani legauit seio.⁊ postea decessit nūc apparet q; sei⁹ fructuari⁹ nō hēbat viā ad fundū seianū nisi vadat p fundū titianū titio legatū.vñ petit dict⁹ sei⁹ a titio seruitutē vie p fundū titianū. q̄rī vtrū teneaꝛ p̄stare ei titi⁹.⁊ rādeꝛ q; nō aliꝛ p̄ot titi⁹ vēdicare fundū titianū ab hr̄de nisi p us ius trāseundi p eū p̄stet dicto seio.nā ⁊ si fundus titian⁹ nō eēt legat⁹ titio sꝫ remāsisset in hr̄ditate gaij teneꝛeꝛ hr̄s p̄stare viā p eū dicto seio fructuario fūdi seiani. sicut q̄ gaio testatoꝛe viuo ibāt nūtij gaij p fundū titianū ad fūdū seianū.ita ⁊ gaio moꝛtuo fueꝛeꝛ.ſ. vt sei⁹ possit ire ad fundū seianū p fūdū titianū titio legatū donec durat seio vsufru.ad fūdū seianū p moꝛtē vel capitis diminutionē seij hr̄s apō quez erit plena ꝓpꝛietas fundi seiani poterit hr̄e viā ad fundū seianū p fundū titianū dicto titio legatū. ¶ Legatū. Legaui ciuitati bononie duos fundos pone.vt ex redditib⁹ eoꝛ singulis ānis i ea ciuitate memoꝛie mee fuāde gr̄a curraꝛ ad palliū q̄ bononie fieri nō licꝫ ꝓpter statutū fris Jo. q̄rī vtrū pecunia q̄ debebat expēdi in pallio debeat cedere lucro hr̄dū meoꝛ. et dꝛ q; nō sꝫ ptās bononie dꝫ in alio licito spectaculo expēdere eā i memoꝛiā mei testatoꝛis cū cōsilio hr̄dū meoꝛ ⁊ antiano rū ꝑsonꝛ ⁊ mercatoꝛ.sed q̄d si iussi fieri ludos licitos ⁊ rogaui dictos ātianos ne vellēt cōuertere pecuniaꝫ oī āno in aliam spēm.aut in alios vsus ⁊ post moꝛtē meā respub.bononie stetit p.iiij.ānos q; nō fecit dictos ludos.nūquid reddit⁹ colle/ctos in dictis.iiij.ānis dꝫ respub.restituere hr̄dib⁹ meis vel cōpensare sibi in alijs legatis q̄ reliq̄raꝫ eidē reipub. ⁊ rādeꝛeꝛ q; perceptos fruct⁹ in dictis.iiij.ānis ex dictis fundis dꝫ he redib⁹ meis restituere respub.si iaꝫ respublica apꝑhenderat possessionē alioꝝ legatoꝝ a me sibi relictoꝝ inuitis hr̄dibus meis.si aūt nō apꝑhenderat possessionē alioꝝ legatoꝝ dꝫ cō pēsare dictos fruct⁹ i dictis alijs legatis.⁊ b̄ dicit cū lege se.

¶ Qui plures. Ego hūs pl'es libertos ita dixi i meo testō relinquo habi tationē illis meis libertis quos codicillis noiabo.⁊ postea nullos in codicillis noiaui.⁊ postea decessi. certe null⁹ libertoꝝ dꝫ hr̄e hr̄itationē nō eīs fuit p̄fectū legatū

¶ Item alij fundi. Legaui titio fundū meū titianū ⁊ seio legaui vsufructū eiusdē fūdi eo aīo vt titi⁹ hr̄et nudā ꝓpꝛietatē ⁊ sei⁹ vsufructū ⁊ postea decessi.certe fūd⁹ erit titij ⁊ medietas vsuffruct⁹ erit eiusdē titij.⁊ alia medietas seij qꝛ ego testatoꝛ lapsus fui erꝛoꝛe.appellatōne eīs fundi plena ꝓpꝛietas cōtineꝛ.⁊ ita b̄ cāu plus valet scriptura q̄ ūllō qō in coꝛde agebā ego testatoꝛ.agebā aūt vt dixi vt titius hr̄et nudā ꝓpꝛietatē ⁊ sei⁹ totū vsufructū. si aūt vellē ita venire sicut i coꝛde gerebā ita deberem dicere titio fundū detracto vsufructu lego. seio eiusdē fundi vsufructū hr̄s dato.quo cāu titi⁹ hēbit nudā ꝓpꝛietatē:⁊ sei⁹ totū vsufructū.

¶ Item fuū. In testō meo dedi libertatē sticho fuo meo sub cōditiōe si nauis ex asia venerit vsq; ad ānū ⁊ eiusdē fui vsufructū legaui pure titio.certe valet legatū vsuffruct⁹. pēdente eīs cōditiōe libertatis nō est liber.

¶ Item titio vsuffruct⁹. Legaui titio vsufructum stichi fui meī aut si nauis ex asia venerit.⁊.⁊ postea decessi vult statim titi⁹ petere vsufructū stichi sibi pure legatū.nūq̄d pōt ⁊ dꝛ q; nō. cū eīs fuerit alternatiuū legatū;dꝫ eē hr̄dis electio q̄ legatū soluat.aufereꝛ aūt hr̄di electio p̄dicta si statim possꝫ titi⁹ petere vsufructū stichi.⁊ nō expectareꝛ vtrū cōditio de legato de.⁊.existat vel deficiat.q̄ quidē eē nō dꝫ.

¶ Utrimonij. Ita dixi in testō meo p̄rimonij mei redditū volo dari vxoꝛi mee oīb⁹ ānis ⁊ postea decessi. ⁊ postea cum vxoꝛ mea aliquod ānis ꝓcepisset dictū redditū decessit nūq̄d dictū redditū ad hr̄dē suū trāsmittit.rñ.nō.qꝛ dictū legatuꝫ ē sil'e vsuffructui legato.vel legato relicto in ānos singulos de q̄b⁹ duob⁹ legatis nō ē dubiū q; finiātur moꝛte legatarij.

¶ Licet testatoꝛi. In quadā cōstitutiōe iuliani iurisc̄ōsulti ita cōtinebaꝛ.q; si testatoꝛ leget vsufructū titio in suo testatoꝛis fundo.⁊ postea titi⁹ patiaꝛ minimā capitis diminutionē.ꝑ quā fm b̄ iura amittaꝛ vsuffruct⁹ liceat iterū titio legatario hr̄e dictuꝫ vsufructū q̄ videaꝛ tacite repetit⁹ ꝑ dicta ꝛba testatoꝝ.anthonin⁹ aūt dixit ⁊ bñ.q; dicta cōstitutio iuliani hꝫ locū tm̄ in vno cāu,i.cū legaꝛ vsuffruct⁹ in ānos sin-

gulos. qz tūc sequētiū ānoz nō tollit vsusfruct⁹ p dictā capitis diminutionē, sz p̄cedētiū tm̄. z idē in q̄libet alia re legata in ānos singl'os, nō aūt oz intelligi dicta p̄stitutio iuliani ita large sicut ipe eā intellexit, intellexit aūt eā gñaliter etiā si simplicit̄ sit legat⁹ vsusfruct⁹ z male, vt. ff. ti. i. in singulos.

¶ Uxori vsufructu. Legaui vxori mee vsufructū bonoz meoz cū hr̄em multos debitoz̄es q̄b⁹ mutuauerā denarios. z postea decessi, venit vxor mea postea ad hr̄des meos z cauit eis de tāta pecunia restituēda si moriet̄ vel capite minuet̄ q̄tā ego defunct⁹ mutuauerā dictis meis debitoz̄ib⁹ z petijt ab eis heredib⁹ pecuniā creditā p̄dictā vt sic ex ea hr̄e possit vsufructū fm̄ meū p̄ceptū testatoz̄is. postea hr̄des egerūt ꝯ dictos debitoz̄es z exegerūt ab eis pecuniā cū vsuris q̄ cucurrerūt aū dictā cautiōz z post vñ dicta mea vxor vult habere vsuras anteriozes z posteriozes. q̄rit̄ vtruz possit hr̄e z petē. z rñdet̄ q̄ nō. imo illas tm̄ q̄ cucurrerūt post dictā cautionē z eas nō tenebit̄ restituere hr̄dib⁹ finito vsufructu. illas aūt vsuras q̄ cucurrerūt aū p̄dictā cautionē cōsequi oz vxor. sed nō lucrari imo in dictā cautionē debēt deduci sicut deducunt̄ siue ponunt̄ sortes z eas restituere tenebit̄ sicut sortes. si aūt hr̄des mutuassent dictā pecuniā z nō ego testatoz non debebit tunc hr̄e dicta mea vxor nisi sortes. z nō vsuras que cucurrerūt aū dictā cautionē vel post. si aūt hr̄des sint i moza dādi dictas sortes vxori mee p̄dicte tūc ex moza coz tenent̄ ei ad vsuras z nō debebit vxor cauere eis de restituēdis eis dictis ex moza vsuris finito vsufructu lz teneat̄ cauere ō restituēdis eis illis vsuris: q̄ aū dictā cautionē cucurrerūt ꝯ debitoz̄es hr̄ditarios vt dictū est. z hoc dicit ħ lex. ¶ Scropium. Ego hñs fuū noie scropiū ita dixi in testō meo scropiū fuuz meū sempronie cōcubine mee fuire volo z postea decessi. certe nō videoz legasse cōcubine p̄prietatē fui, sed vsufructū tm̄ z hoc dicit.

¶ Qui fruct⁹. Titius legauit vxori mee vsufructū p̄dioz̄ suoz titiani z seiani, z ita postea dixit in eodē testō volo redire ad heredes meos dicta p̄dia cū redditib⁹ post mortē dicte mee vxoris. z postea decessit dict⁹ titi⁹ testatoz. z post multos annos forte decessit dicta vxor sua q̄ iam vsa z fruita erat dictis fundis, nunq̄d ex fideicōmisso p̄dicto testatoz̄is p̄p̄etas dictoz fundoz vel vsusfruct⁹ dz reuerti ad eos hr̄des. z dz q̄ nō. z est rō q̄ reddit⁹ futuri dictoz p̄dioz post mortē vxoris videbant̄ demōstrati p ꝟba dicti testatoz̄is, q̄ dixit vt dictū est post mortē vxoris p̄dia cū redditib⁹ redire debere ad heredes suos. dicti aūt futuri reddit⁹ reuertunt̄ ad hr̄des ipo iure. g̃ nihil opāt̄ dicta testatoz̄is ꝟba ad fideicōmissuz. Itē p̄teriti reddit⁹ nō debēt redire ad hr̄des: qz rōe vsusfructus eos lucrata est vxor. Itē z p̄p̄ietatē dictoz fundoz hñt iur̄ hr̄ditario. z sic nō possunt hr̄e ex fideicōmisso. bñ g̃ impitia fuit lapsus dict⁹ testatoz qui voluit z credidit q̄ dicti fūdi cū redditib⁹ redirēt ad hr̄des suos post mortē vxoris sue fructuarie ex fideicōmisso.

¶ Semproni⁹. Quidā noie semproni⁹ attalus instituit filiū hr̄dē titiū z fundū suū sempronianū quē hēbat in ytalia iussit dari gaio seio post decēniū deducto vsufructu. z ita voluit q̄ titi⁹ hr̄s cēt vsufructuari⁹ dicti fundi post decēniū, et gaius sei⁹ cēt p̄p̄rietarius. z postea decessit dict⁹ testatoz. z i q̄nquēnio pone decessit dict⁹ hr̄s ei⁹. z postea trāsiuerūt alij q̄nq̄ āni. z sic trāsiuit decenniū a mortе testatoz̄is. z sic venit tp̄s dādi dictū fūdū dicto gaio seio vt testatoz dixerat. petit modo ab hr̄de hr̄dis gaius seius plenū fūdū. i. nō deducto vsufructu. hr̄s aūt heredis vult deducere vsufructū sicut posset deducere titius heres si viueret. q̄rit̄ q̄d iuris sit. z vidz q̄ dict⁹ hr̄s hr̄dis nō possit vsufructū deducere. qz dies dicti legati siue fideicōmissi iā cessit. nā fuit relictū post diez. s. post decēniū z illa legata q̄ reliquūtur post diē certū cedūt anteq̄ veniat dies etiā. z p hoc etiā ad hr̄dē gaij seij legatarij p̄tinere potuit si moreret̄ legatari⁹ aū diē. z ō iā vidz debitū dictū legatū gaio seio. z vidz p cōsequēs vsusfruct⁹ p̄tinere ad hr̄dē etiā aū decēniū. vñ mortuo hr̄de aū decēniū vt fuit in nr̄o casu vsusfruct⁹ vidz extinct⁹. nec vidz posse p̄tinere ad hr̄dem hr̄dis. sz tm̄ rñdet̄ in ōtiū. s. q̄ heres hr̄dis possit deducē vsufructū dicti fundi cū dat eū post decēniū dicto gaio seio q̄ sz dies dicti legati siue fideicōmissi cesserit statim post mortē testatoz̄is. tm̄ vsusfruct⁹ dicti fūdi nō dū est hr̄dis. nisi cū dñius dicti fundi p̄stiterit legatario deducto vsufructu. z ō si heres capite minuat̄ vel moriat̄ aū decēniū. sicut fecit in nr̄o cāu nō pōt p̄ire vsusfruct⁹ quē hr̄s nō hēbat adhuc tpe mortis sue z sic ab herede hr̄dis incipiet i nr̄o cāu vsusfruct⁹ z ex p̄sona eius finiet̄. z q̄ō dixi in legato relicto post diē certū oz locū i legato relicto sub cōditiōc. si aūt appareat volūtas exp̄ssa testatoz̄is volētis p̄us finire vsufructū morte hr̄dis q̄ eū hēat tūc morte euenīēte etiā ante decēniū finiet̄ vsusfruct⁹. quo finito solida z plena p̄p̄rietas dz ad legatariuz p̄tinere eo tpe quo dat ei fundū hr̄s hr̄dis. i. post decēniū. vt dictū est. nec hr̄s cāu pōt hr̄s plus trāsmittere ad hr̄dē suū q̄ si iā hr̄e cepisset vsufructū ipe hr̄s. quo quidē cāu sine dubio nō trāsmitteret heres vsufructū ad hr̄dē suū. qz morte ei⁹ finit⁹ est. z ħ dicit

¶ Si fundus. Legaui titio z seio fundū meū titianū z gaio legaui vsufructū eiusdē fundi z postea decessi. q̄rit̄ qualit̄ dividat̄ vlusfruct⁹ inter eos tres z dicit̄ q̄dā q̄ quilibz eoz̄ dz hr̄e tertiā p̄tē. sz male dicunt. imo debēt fieri duo semisses de vsufructu vnū quoz hēbit gaius cui legat⁹ est vsusfruct⁹. aliū titi⁹ z seius quib⁹ legat⁹ est fundus. z idē erit ex̄rio. s. si legauī gaio fundū p̄dictū. z titio z seio vsufructū eiusdē fundi. naz z un ħ cāu fierēt duo semisses de vsufructu vnuz quoz hēbit gaius z aliū titius z sei⁹ q̄b⁹ legaui vsufructū z inf̄ dictū titiū z seiū in vsufructu cōiunctos erit solūmō ius accrescēdi. vñ ponas titiū decedere. seio accrescit sua p̄s dicti vsusfruct⁹. et nō dz hr̄e ide aliq̄d gai⁹ cui soli legata ē p̄p̄etas. z ħ dicit.

¶ Uxori marit⁹. Legaui vxori mee dotē suā q̄ fuit centū et duas meas domos pone z vsufructū alioz meoz bonoz z decessi. z postea hr̄des mei cōcesserūt ei vsufructū bonoz meoz z dederūt ei domos p̄dictas z dotē. postea cogitauerūt hr̄des q̄ mr̄imoniū q̄ō fuit inf̄ me z eā fuit illicitū. puta q̄ ego eram p̄fect⁹ cohortis vel eq̄tū. vñ dixerūt inf̄ se. p hoc coā iudice. s. q̄ ipa ꝯxit illicitū mr̄imoniū scienf̄ z faciamus ħ p̄nūciari z nō hēbit amplī⁹ vsufructuz bonoz z illum quē p̄cepit ab ea repetem⁹. z ita fecerūt. nunq̄d poterūt repetre vsufructū quē p̄cepit mulier. z dz q̄ sic.

¶ Uero. Legaui titio vsufructū fundi mei titiani z decessi. z postea hr̄s me⁹ decessit ei vsufructū. postea fuit ipposita collecta p ciuitatē. q̄rit̄ q̄s debeat collectā soluere. p dicto fūdo z rñdet̄ q̄ vsufructuari⁹ sicut tenet̄ soluē vectigalia. i. tributa ordinaria p dicto fundo. statuerāt em̄ p̄ncipes q̄ p qualibz toznatura terre soluant̄ oi ānо tres solidi pone. z tūc erat ordinariū tributū z postea p tpa ipponebāt collectas q̄s volebāt z ille erāt indictiōes tparie.

¶ Iq̄s. Legaui titio vsufructū fundi mei seiani z rogaui eū vt dictū vsufructū restitueret seio. z postea decessi. heres me⁹ induxit dictū titū in dictū fundū cā fruēdi. z titi⁹ induxit i dictū fundū cā fruēdi dictū seiū cui vsufructū restituere fuit rogat⁹. z postea decessit dict⁹ titius qui erat p̄m⁹ legatarius vsusfruct⁹. nūquid remanet dict⁹ vsufr. seio z vidz q̄ nō. quia iure ciuili morte z capitis diminutiōe dicti titij ex p̄sona eius perit vsusfruct⁹ qz ei ipo iure acq̄sit⁹ est. z tm̄ rñdet̄ q̄ nō ē verū qz p̄toz ex iurisdictiōe sua id agere dz vt idē fuet̄ in hoc cāu. q̄ō fuaret̄ si dicto seio ab initio cēt acq̄sit⁹ vsusfruct⁹ iure legati. fuaret̄ aūt q̄ nō p̄iret vsusfruct⁹ in p̄sona seij ex quo ipe sei⁹ nō cēt mortu⁹ vel capite minut⁹. z in nr̄o cāu nō erat mortuus vel capite minut⁹ sei⁹. g̃ in ei⁹ p̄sona nō dz p̄ire vsusfructus lz mortu⁹ sit vt dictū est titi⁹. cui p̄mo legaui vsufructuz

¶ Qr q̄ tenebatur eū dicto seio restituē. z ħ dicit ħ. l.

¶ Si vsusfruct⁹. Instituī mihi tres hr̄des pone z legaui dotē suā vxori mee. Itē legaui vxori mee vsufructū oium bonoz meoz donec ei satisfieret p hr̄des meos noie tot⁹ dicte sue dotis. z postea decessi. z postea vn⁹ de dictis meis heredibus satisfecit p sua p̄te dicte mee vxori de reddēda dote p̄dicta ei. z alij hr̄des nō satisfecerūt. nūquid p ea p̄te q̄ ei satisfactū ē desinit hr̄e vsufructuz bonoz. z dz q̄ sic. sz z si alīq̄s hr̄dū nō satisfecit eo q̄ ipa noluit idē est. s. vt p ea p̄te q̄ noluit satis accipe finiatur vsusfruct⁹. ¶ Colono. Titi⁹ nūq

mis colebat fundū meū seianū legauí ei in testō meo vsufru/ctū dicti mei fundi, ⁊ postea decessi, certe pōt agere dict⁹ colo/nus cū hered̄e meo vt liberet eū ab actione locati. ¶ Is qui fundū. Ego hūs fundū cōem cū titio in testō meo vsufructus dicti fundi legaui vxori mee: instituto mihi hered̄e seio pone, ⁊ postea decessi, postea sei⁹ her⁹ me⁹ intētauit iudiciū cōi di/uidūdo cū titio p̄dicto meo socio ⁊ iudex diuisit fundū p me/diū int̄ eos, mō q̄rit̄ an vxor mea debeat h̄re vsufructū p ea pte q̄ obuenit dicto titio socio ne dux ex pte q̄ obuenit her̄di meo ⁊ dr q̄ sic, ⁊ dict⁹ her⁹ me⁹ teneť ei totū p̄stare, qr aū di/ctū iudicē tot⁹ vsusfruct⁹ p indiuiso ex pte dimidia cōiunct⁹ mulieris fuit ⁊ dict⁹ iudex indicādo int̄ her̄dē meū ⁊ titiū so/ciū nō potuit mutare ius vxoris, trebati⁹ aūt dixit ei⁹ ptis fū/di q̄ titio socio obtigit vsufructū mulieri nō deberi ab her̄de mariti vł a dicto socio, ſz dixit eā h̄iturā vsufructū ei⁹ ptis tm̄ q̄ her̄di meo obtigit in ptē, ſz ipe male dixit.

§ Generali. In p̄ncipio testi mei talē gn̄alitatē posui, oīa q̄ legauero dari volo ⁊ postea ita dixi, felici quē liberum eē iussi: vsufructū fundi mei vestidialis lego. ⁊ postea ita i se/cūda p̄sona fui locut⁹ dicto felici, p̄rietatē dicti fundi puto te felicē cōsecuturū si nō cōtēderis cū her̄de meo ſz pot⁹ con/cordaueris, ⁊ postea ita fui locut⁹ her̄di meo ſz ⁊ tu her⁹ oīa facito vt amici sitis, b̄ em̄ vobis expedit. ⁊ postea decessi ego testator, q̄rit̄ an viuēte her̄de meo possit dict⁹ felix exigere ab eo p̄rietatē fundi, ⁊ rñdeť q̄ nō vid̄r legata p̄rietas fūdi.

¶ Filiū ex seio. Titia h̄ebat filiū titiū ex seio, ⁊ filiā sempro/niā ex alio marito ⁊ h̄ebat matrē q̄ vocabať elya dorcada. fe/cit ista testm̄ ⁊ instituit sibi her̄des dictū titiū ⁊ sempro/niā fi/lios suos ex equis p̄tib⁹ ⁊ dē sue matri ita legauit elye dorca/di matri mee dari volo donec viuet vsufructus bonor meor ita vt post obitū ei⁹ ad libero meos aut ad eū q̄ ex his viuet p̄tieat, ⁊ postea decessit dicta titia testatrix ⁊ dicti filij adiuerť her̄ditatē suā, ⁊ postea decesserunt filij. i. decessit fili⁹. ⁊ postea decessit elya dorcada mať testatricis supstite dicta sempronia filia testatricis, mō q̄rit̄ vtrū dict⁹ vsusfruct⁹ q̄ extinct⁹ ē mor/te matris testatricis p̄tineat ad solā filiā testatricis. i. ad sem/proniā, an ℞o p̄tineat p dimidia ad dictā sempronia q̄ hs di/midiā p̄rietatis oīm bonor testatricis, p alia ℞o dimidia p̄tineat ad her̄des dicti titij filij testatricis q̄ h̄nt aliā dimidiā p̄rietatis bonor ⁊ dixerūt quidā q̄ sic, ſz claudi⁹ dixit ⁊ me/lius q̄ sola filia h̄ebit totū vsufructū lz her̄des filij h̄eant me/dietatē p̄rietatis bonor qr q̄uis fili⁹ ⁊ filia fuerint, p eq̄s p̄tib⁹ instituti tñ nō credit dict⁹ claudi⁹ ipm vsufructū datus p testatricē inter filiū ⁊ filiā post mortē auie dicti filij ⁊ filie in/uicē portionū her̄ditariarū. ſz tm̄ fm nūerū supstitū liberorum post mortē dicte auie, filia aūt sola erat supstes tpe mortis a/uie, q̄ ipa sola dz h̄re vsufructū. ⁊ istud assumit claudi⁹ ex ver/bis testatricis p̄dictis vbi aut ad eum qui ex his viuet ⁊c.

¶ Vxori vsufructū. Titi⁹ h̄ns multas domos ⁊ in his do/mib⁹ multas res ⁊ etiā argentū ⁊ etiā lanā cuiusq̄ colorис ⁊ purpuras paratā ⁊ patas cā mercis ⁊ etiā h̄ns multos fūdos ⁊ multas salinas in q̄b⁹ erat nō min⁹ mod⁹ salis fecit testa/mētū ⁊ instituit sibi her̄des seiū ⁊ vxori sue gaie legauit vsufru/ctū dictar domuū ⁊ oīm p̄dictar rerū q̄ in his domib⁹ erāt: excepto argēto ⁊ vsufructu dictor fūdor ⁊ salinarū. ⁊ postea ita dixit in eodē testō a te peto vxor vti ex vsufructu quē tibi p̄/stari volo in ānū q̄ntūdecimū cōtenta sis ānu is quadragin/tis. ⁊ qō ampli⁹ fuerit rōnib⁹ her̄dū meor inferať. ⁊ postea de/cessit dict⁹ titi⁹ testator. mō q̄rit̄ hic de tmb⁹. ℞ūmū ē an di/cte lane ⁊ purpure mercis cā in domib⁹ pate vsusfruct⁹ debe/atur vxori, ⁊ etiā dictu argēti, ⁊ dr q̄ nō. ſz bñ ōbeť ei vsusfru/ctus oīm aliar q̄ erāt in dictis domib⁹. Hcōm est an dictus magn⁹ modus salis q̄ inuent⁹ ē in salinis post mortē testato/ris p̄tineat ad dictā vxorē. ⁊ dr q̄ nō. q⁹ testator non sensit de h̄is legādis q̄ eēnt venalia, magn⁹ aūt modus in salinis in/uent⁹ bñ erat venalis ſz vidr sensisse de tāto sale legādo q̄tū sui cā passet. Tertiū est an p̄pter p̄dicta vltima ℞ba testi ibi a te peto vxor ⁊c. videať recessū a supiori capite testi. ⁊ sic vxor nō amplius h̄eat ex vsufructu q̄ ānuos quadringētos in q̄n decim ānis. ⁊ certe sic, satis em̄ apte b̄ declarāt dicta vltia ver/ba testi. ¶ Lutius titi⁹. In testō suo reliq̄t sunduz suū tuscu/lanū publio meuio ⁊ cōmisit fidei publij meuij vt p̄tē dimidi/am vsusfruct⁹ ciusdē fundi p̄staret titie. ⁊ postea decessit dict⁹ luti⁹ titi⁹ testator. ⁊ her⁹ suus dedit publio meuio legatario dictū fundū accidit ita postea q̄ q̄dā villa siue domūcula q̄ erat in dicto fundo cā cogēdor siue colligēdor ⁊ cōseruādo rū fructuū corrupta fuit p̄pter vetustatē. ⁊ dict⁹ publi⁹ meui⁹ necessario eā reedificauit, petit mō dicta titia medietatē vsus/fruct⁹ dicti fundi sicut testator ei reliq̄t a publio meuio lega/tario p̄dicto, dicit publi⁹ meui⁹ ego volo detrahere de vsufru/ctu quē petis medietatē exp̄sarū q̄s feci in dicta domūcula q̄rit̄ q̄d iuris sit. ⁊ rñdeť q⁹ bū p̄t detrahere. ¶ Duas filias Titi⁹ h̄ebat vnū filiū mēte captū q̄ vocabať iuli⁹ iust⁹ ⁊ duas filias vna quarū vocabať titia pone. ⁊ alia publia clemē/tiana. fecit testm̄ hic titi⁹ ⁊ instituit sibi h̄des dictas suas du/as filias in trib⁹ p̄tib⁹ her̄ditatis sue ⁊ filiū suū p̄dictū in q̄r/ta ⁊ publie clemētiane p̄dicte in b̄ ℞ba legauit vsufructū dē/portiōis dicto filio dato b̄ ampli⁹ publia clemētiana p̄cipiet sibi vsufructū quarte p̄tis hereditatis mee ex qua iuliū iustū filiū meū h̄rdē institui petoq⁹ a te publia clemētiana vt frēm tuū iuliū iustū tueans ⁊ alas ⁊ depēdas p eo illud q̄ h⁹ vel h̄ebit necesse dependere noie collectar forte p quo. i. p qui/bus oīb⁹ vt facias reliq̄ tibi vsufructū portiōis ei⁹ donec mē/tis cōpos fiat ⁊ cōualescat. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ testa/tor ⁊ postea dict⁹ fili⁹ testatoris decessit p̄seuerās in eodē fu/rore vsq̄ ad diē mortis sue. mō q̄rit̄ vtrū dict⁹ vsusfruct⁹ filie relict⁹ in p̄te finis finiať p mortē finis p̄dicti. ⁊ dr q⁹ nō nisi pro her̄ p her̄dē filij testatorē velle finiri p mortē filij. credo aūt q⁹ b̄ p̄bat her⁹ filij eo ipo q⁹ p̄riū nō p̄bat. ¶ Heredis institu/ti. Beia h̄ns filiū titiū exh̄rdauit eū ⁊ seiū instituit sibi h̄rdes ⁊ cōmisit fidei dicti seij, vt p̄staret dicto filio ānua. x. aut talia p̄dia emeret ⁊ eidē filio assignaret ex q̄b⁹ fili⁹ possit p̄cipe an/nuati. x. ⁊ postea decessit dicta seia. ⁊ sei⁹ h̄rs su⁹ tradidit filio tales fundos q̄les ipa p̄cepat ⁊ fili⁹ locauit eos postea gaio ⁊ sempronio, pēdēte locatiōe decessit dict⁹ fili⁹. mō q̄rit̄ vtrū reliqua colonor p̄dictor p̄tineant ad h̄rdē filij, an ℞o ad h̄r/dē seie testatricis, ⁊ rñdeť q⁹ nō p̄tinēt ad h̄rdē seie. ¶ Usu/fructū. Titius instituit sibi her̄des seiū ⁊ gaiū ⁊ eidē seio p̄re/legauit vsufructū tertie p̄tis bonor suor. ⁊ postea decessit di/ctus titi⁹. ⁊ postea sei⁹ ⁊ gai⁹ h̄rdes acceperūt iudicē p diui/dēda h̄rditate, ⁊ iudex res quasdā h̄rditarias q̄ diuisionē co/mode recipe nō poterāt adiudicauit totas seio heredi cui da/tū fuit p̄legatū vsusfruct⁹. ⁊ eū cōdēnauit in extimatiōe dicta/rū rerū gaio coher̄di meo, petit dict⁹ sei⁹ a gaio coherede suo tertiā p̄tē dicte pecunie effecte p̄pter extimationē dictar rer vt sic in ea tertia h̄eat vsufructus sicut p tertia h̄eat in oīb⁹ alijs reb⁹ q̄ fuerūt testatoris. gai⁹ aūt coheres nō vult ei p̄re/stare imo vult ei dare tm̄ vsufructū q̄ tū posset exire de tertia p̄te rerū p̄dictarū adiudicatar dicto seio p iudicē fal'ie her⁹. q̄rit̄ q̄d iust̄ sit. ⁊ dr q⁹ electio ē dci gaij coher̄dis qō p̄dictor p̄stet, de alia aūt pecunia q̄ est i h̄rditate nō est dubiū q̄n sei⁹ debeat h̄re apō se tertiā, vt inde h̄eat vsufructus detractis tm̄ pus tributis de vniuersa pecunia her̄ditaria q̄ tributa debe/ni ⁊ reddi necesse ē p p̄dis h̄rditarijs ⁊ p reb⁹ se mouētib⁹. § Sempronio. Dūs ioseph tenebat in domo sua vsupinū siue sempronium, fecit testm̄ dict⁹ ioseph. ⁊ instituit sibi h̄r/des seiū ⁊ gaiū ⁊ seiū p̄legauit dictā domū vbi hibitabat se/proni⁹. ⁊ ita postea dixit sempronio dari volo ea q̄ viu⁹ p̄sta/bam, certe debeť sempronio etiā habitatio. ¶ Ex his ℞bis Hic §. plan⁹ est p̄pter p̄ncipiū hui⁹ legis q⁹ idē dicit. ¶ Co/dicillis. Titia instituit sibi h̄rdes seiū ⁊ gaiū ⁊ tribus suis li/bertis. s. negidio ⁊ titio ⁊ dionem. quos tenebat in q̄b⁹dā suis p̄dijs multa legata reliq̄t ⁊ postea fecit codicillos in q̄b⁹ ita scripsit negidiū ⁊ titiū ⁊ dionem libertos meos peto a vobis h̄rdib⁹ meis vt patiami eos senescere i lo/cis in q̄b⁹ nūc degūt. postea decessit dicta titia ⁊ heredes sui soluerūt fine ꝯtrouersia ea q̄ spālit̄ legata fuerūt dictis liber/tis. mō petūt dicti liberti a dictis h̄rdib⁹ fruct⁹ dictor p̄dio/rū in q̄b⁹ morari solebāt viua testatrice. ⁊ b̄ p̄pter dicta ℞ba q̄ dixit testatrix in codicillis. nūquid possunt b̄ petere liberti

ꝛ dꝛ ꝙ sic.si testatrix viua exñs ꝓmittebat eos accipe fructꝰ ꝺ dictis fundis.ꝛ alias nō possūt petere.ꝛ ꝺ dicit.

Q Vodicillis. Titius fecit codicillos ꝛ ī eis ita dixit liber tis libertabusq; meis etiā quos in codicillis māumisi fundū vbi me humari volui dari volo.ita vt q̄ ex his libertis decesserit portio eiꝰ reliq̄s accrescat ita vt ad nouissimū liber tū ptineat post cuiꝰ nouissimi decessuꝫ ad rēpublicā arelaten siū ptinere volo dictū fundū ꝛ postea ita dixit dictꝰ titiꝰ. hoc amplꝰ libertis libertabusq; meis ꝑdictis hꝫitatiōes ī domo mea titiana ptinere volo q̄diu viuāt ꝛ dietas oēs q̄bꝰ vti q̄s q; libertoꝝ cōsueuit habitet vnusq; dictoꝝ libertoꝝ quā do mū.ſ.dictā titianā post mortē dictoꝝ libertoꝝ ad dictā rem publicā arelatēsiū ptinere volo.ꝛ postea decessit dictꝰ titius nūc q̄rit hic de duobꝰ. Primū est vtrū ab hꝝde titij qui fecit dictos codicillos fideicōmissuꝫ fundi supꝛadicti datū sit dē rei pub.an nō a libertis.ꝛ rñdeꝝ ꝙ ab illo de libertis viꝺ dē datū reipub.fideicōmissuꝫ q̄ vltimo decesserit. Scōm est an defunctis quibusdā ex libertis ꝑdictis quibꝰ habitatio relic̄ta erat portiōes domuū ꝑdictaꝝ in q̄bꝰ hꝫitauerāt ptineant iā ad dictā rēpub.ꝛ viꝺ ꝙ sic qꝛ testatoꝛ ita dixit vt dictū est quā domū post mortē eoꝝ ad rēpub.ptinere volo.ꝛ nō repe tijt in domꝰ legato nūba q̄ dixerat in legato fundi.dixerat ām in legato fundi hec nūba ita vt ad nouissimū libertuꝫ ptineat post cuiꝰ nouissimi decessuꝫ ad rēpub. arelatēsiū ptinere vo lo ꝛc.rñdeꝝ tñ hic ꝙ donec aliq̄s dictoꝝ libertoꝝ viuat nō de beꝝ reipub.fideicōmissuꝫ domuū.qꝛ dicta nūba i legato ꝑ sū di dicta videnꝝ repetita ī legato domꝰ siue domuū. Qui sempꝛoniā. Titius hās duas nutrices.ſ.sempꝛoniā ꝛ meuiā ꝛ hās gaiū aliūū instituit sibi hꝝdē dictā sempꝛoniā in deci ma pte hꝝditatis sue.ꝛ dictā meuiā in alia decima.ꝛ dictum gaiū aliūū in reliq̄s ptibꝰ.ꝛ dedit curatoꝛē dicto aliūno sem pꝛoniū q̄ datio curatoꝛis nō valuit.tū qꝛ aliūnꝰ nō erat ī sua pt̄āte.tū qꝛ in testō dedit ei curatoꝛē.putabat tū testatoꝛ vale re dationeꝫ dicti sempꝛonij curatoꝛis fidei cōmisit ne patere tur vēdi fūdū titianū hꝝditariū.ſz cū dicta sempꝛonia ꝛ meuia reddītu dicti fundi fruerenꝝ ꝛ in eodē testō adiecit oēm volū tatē meā fidei heredū meoꝝ cōmitto.ꝛ postea decessit dictus titiꝰ testatoꝛ.nō q̄rit an q̄libet dictaꝝ mulieruꝫ possit petere tertiā ptē vsusfructꝰ dicti fundi ex fideicōmisso ꝛ viꝺ ꝙ nō. qꝛ curatoꝛ fuit eis associat ꝰ in fideicōmisso q̄ iuꝝ vt dictuꝫ est nō potuit dari aliūno.rñdeꝝ tñ ꝙ sic.ꝛ fruēꝝ dicte mulieres di cto fundo simul cū dicto aliūno ꝛ nō cū curatoꝛe.

V Xori vsufructū. Titius legauit vxoꝛi sue vsufructū cu iusdā sue ville vsq; ad q̄nquēniū a tpe mortis sue titij. ꝛ postea ita dixit ī eodē testō trāsacto q̄nquēnio cū dictꝰ vsus fructꝰ desierit eē dicte vxoꝛi tūc eū fundū siue villā volo dari sticho ꝛ pāphilo ꝛ eroti ꝛ dame libertis meis.ꝛ postea decel sit dictꝰ titiꝰ ꝛ dicta vxoꝛ supuixit ei tñ biēnio pone.ꝛ ita de cessit añ dictū q̄nquēniū.mō q̄rit an stati post mortez vxoꝛis. possint liberti petere ꝓprietatē dicti fūdi siue ville.ꝛ ꝺ ꝙ nō limo debēt expectare ꝙ q̄nquēniū finiaꝝ.

S Ticho testō. Seius instituit sibi hꝝdē gaiū ꝛ sempꝛo niū ꝛ libertatē directā dedit sticho suo suo ꝛ eidē sticho lega uit vsufructū fundi sui seiani ꝛ cōmisit fidei dictoꝝ suoꝝ here dū vt dictū fundū darēt lutio titio.cū dictꝰ sticꝰ vti frui de sijsset ꝙ mortē vel capitis diminutionē.ꝛ postea decessit dictꝰ seiꝰ testatoꝛ ꝛ dicti sui hꝝdes tradideꝝt cā fruēdi dicto sticho dictū fundū.ꝛ postea sticꝰ fecit testm̄ ꝛ instituit sibi hꝝdē pri mū ꝛ scōm.ꝛ duobꝰ suis nepotibꝰ legauit ꝓprietatē dicti fun di in quo hēbat vsufructū.ꝛ postea decessit dictꝰ sticꝰ ꝛ ita fi nitus est vsusfructꝰ su ꝰ.ꝛ postea dicti heredes sticꝰ fructua rij dictū fūdū tradiderūt ex testō sticꝰ dictis nepotibꝰ sticꝰ ꝛ postea dicti nepotes sticꝰ tenuerūt dictū fundū.ꝛ an inter pñtes ignoꝛātes cōditiō em dicti fundi quā seiꝰ ꝑmꝰ testatoꝛ dedit eidē fūdo q̄ cōditio fuit talis.ſ.vt hꝝdes dicti seij dictū fundū darēt lutio titio cū sticꝰ ꝑdictꝰ desijsset vti frui ꝛ ita habuerūt bona fidē dicti nepotes sticꝰ ꝛ titulū ꝓ legato.nū quid acq̄sierūt dicti nepotes titij dictū fundū titulo ꝓ legato ꝛ ꝺ ꝙ sic.si añt nō habuerunt dictā bonā fidē dicti nepotes sticꝰ.ꝛ ita lutius titiꝰ ꝑdictꝰ auferre eis potuit dictū fundū etiā post decēniū ꝑdictū ꝛ abstulit ponam ꝰ:nūquid hēbūt re petitionē dicti fundi dicti nepotes sticꝰ ab heredibꝰ ꝑdictꝰ sticꝰ.ꝛ ꝺ ꝙ sic.nisi ī vno cāu.puta si sticꝰ fecꝰ dictū suū testm̄ eo tpe quo mortui iā erāt illi.i.lutius titius quibꝰ.ī cui ꝓpe tas dicti fundi legata fuit ꝓ seiū ꝓmū testatoꝛē quo quidē ca su viꝺ legasse sticꝰ nepotibꝰ suis dictū fundū ea rōe magꝭ ꝙ ꝓprietatē eiꝰ fundi crederet ad se ptinere q̄ ꝙ honoꝛare vellet hꝝdes suos si eis fundꝰ auferaꝝ ꝓ hꝝdes dicti lutij ti tij mortui vt dictū est.

V Xori mee. Titius instituit sibi hꝝdē filiā suā sciā impu berē.ꝛ postea ita dixit:vxoꝛi mee vsufructū lego bonoꝝ meo rū vsq; dū filia mea seia ānos impleat.xiiij.ꝛ postea decessit dictꝰ titiꝰ testatoꝛ.mō q̄rit an ꝓpter dicta nūba ptineat ad di ctā vxoꝛē titij vsusfructꝰ ꝑdioꝝ tā vrbanoꝝ q̄ rusticoꝝ ꝛ mā cipioꝝ ꝛ supellectilū ꝛ kalēdarij.ꝛ rñdeꝝ ꝙ sic.

F Undi. Instituit mihi hꝝdē filiū meū impuberē ꝛ ei dedi tutoꝛē titiū.ꝛ postea ita dixi.fundi mei trebatiani reddi tus vxoꝛi mee donec viuet dari volo.ꝛ postea decessi mō q̄rit hic de quatuoꝛ. Primū ē an possit dictꝰ tutoꝛ hꝝdis dictus fundū vēdere ꝛ legatario.i.legatarie ꝑdicte mee vxoꝛi offerre q̄tatē annuā quā ego viuꝰ ex locatiōe dicti fundi redigere cōsueuerā.ꝛ rñdeꝝ ꝙ sic. Scōm est an teneaꝝ hꝝs ad p̄tan dā hꝫitationē dicte mee vxoꝛi.ꝛ rñdeꝝ ꝙ nō. Tertiū est an cō pellaꝝ heres reficere dictū ꝑdiū talis forte destructū ꝙ mino res reddit ꝰ ꝑstet q̄ cōsueuerit.ꝛ rñdeꝝ ꝙ sic.si ei ꝰ facto miꝺ reddit ꝰ dicti fundi facti eēnt.ꝛ nō aliter. Quartū ē q̄d differt di ctū legatū a legato vsusfructꝰ.ꝛ rñdeꝝ ꝙ differētia pōt colligi ex his q̄ dicta sunt supꝛa eadē lege. q̄da enī statuta ꝛ rōnabilia sūt ī hac lege circa ꝺ legatū q̄ nō hꝫt locū in legato vsusfructus.

H Ilios heredes. Titiꝰ instituit sibi hꝝdes duos suos si lios ꝛ duas filias pone ꝛ legauit vxoꝛi sue vestē ꝛ mundū muliebꝛē ꝛ lanā ꝛ linū ꝛ alias res.ꝛ postea ita dixit in eodem testō ꝓprietatē oīm ꝑdictoꝝ q̄ vxoꝛi mee legaui volo reuerti ad dictas meas filias post mortē dicte mee vxoꝛis vel ad il las ex dictis filiabꝰ q̄ tūc vixerit.ꝛ postea decessit dictꝰ testatoꝛ mō q̄rit vtrū videaꝝ legatꝰ vxoꝛi vsusfructꝰ dictaꝝ rerū.an ꝺo ꝓprietas.ꝛ rñdeꝝ ꝙ viꝺ ei legata ꝓprietas

I Lli cū illo. Ita dixit titiꝰ testatoꝛ ī testō suo seio cū gaio lego habitationez in domo mea titiana ꝛ decessit. certe vterq; eoꝝ hēbit ꝓ dimidia habitationē. qꝛ pinde ē acsi ita legasset gaio ꝛ seio lego habitationē in dicta domo.

C Um ita. Ita legauit titiꝰ in testō suo fructꝰ ānuos fūdi mei corneliani publio meuio do lego. ꝛ postea decessit dictꝰ testatoꝛ.postea publꝰ meuiꝰ pone decessit vl capite mi nutus est nūquid finiaꝝ dictū legatū.ꝛ ꝺ ꝙ sic. qꝛ viꝺ legatꝰ vsusfructꝰ dicti fundi.ꝛ ꝺ dixit labeo ꝛ bñ.ſz q̄d cōtineaꝝ i fru ctu ꝑdicto.ꝛ certe illud q̄ ad vsū hois est inductū. vñ si tales sint fructꝰ qui nō valēt ad vsuz hois nisi sint maturi illi ꝓtine buntꝝ in dicto fructu.tūc demū cū erūt maturi vt sunt persice ꝛ sorbe ꝛ multi alij fructus. si aūt sint tales fructꝰ q̄ meliꝰ sūt i maturi q̄ maturi vt sunt olee tūc erit ī fructu etiaꝫ si īmatura collecta ē olea.ꝛ hoc dicit cū.l.seq.

M Ultū. Legaui titio vsufructū bonoꝝ meoꝝ ꝛ decessi. certe hꝝs meꝰ detrahere poterit de dicto legato es alienū.i.ꝑ us detrahet es alienū de bonis meis.ꝛ postea vsufructū cōsti tuet legatario.in bonis tñ meis cōputabiꝝ illud q̄ ꝺ alij mihi debebāt.ꝛ q̄ ꝺ dixi in vsufructu legato oīm bonoꝝ ꝺz locuꝫ si legē vsufructū ptis bonoꝝ puta tertie vel q̄rte vel alterius p tis.secꝰ si legaui ei vsufructū certaꝝ rerū.qꝛ tūc nō exhiꝝ es a lienū ꝛ nō cōputaꝝ illud q̄ ꝺ debeꝝ mihi.

De seruitute legata. Rubꝛica

Legaui titio vnā meā tabernā mu

Q Vidvas. tianā.ꝛ seio legaui aliaꝫ meā taber nā seianā q̄ erat supꝛa ꝑdcā titianā ꝛ ex ea supioꝛe aliq̄d erat inedificatū ī inferioꝛē ꝛ decessit. hꝝs postea meꝰ de dit cuilibet legatario suā tabernā nūq̄d dicta inferioꝛ taber na ꝺz ita fuire supioꝛi sicut fuiebat me viuente ꝛ ꝺ ꝙ sic.aut eā ego noiatim ī testō meo iposui dictā fuituꝝ.aut ita lega ui cuilibet legatarioꝝ tabernā meā titianā lego titio vti nūc

est. ⁊ taberna mea seiana lego seio vti nunc est. qđ qdē semp ē plumedū nisi ornū sit liquidū. vt. ff. ti. i. dānas. §. i.

Fundū. Titio ⁊ seio hītib⁹ fundū cōem legaui viā p fundū meū. nūquid valet legatū ⁊ dr q fic. nā ⁊ cōis fu⁹ dicti titij ⁊ seij posset a me stipulari viā ad fundū eor. est ⁊ alia rō quare dicto titio ⁊ seio hītib⁹ fundū cōem possum legare viā p fundū meū. qr si gai⁹ fuisset a me stipulat⁹ viā p fundū meū ad fundū suū ⁊ dict⁹ titi⁹ ⁊ sei⁹ extitissent ei heredes non corrumpit stipulatio.

Fundū. Gaius legauit fundū seianū meuio. ⁊ ad eūdē fundū eidē meuio legauit viā p aliū fundū suū cornelianū. et postea eundē fundū seianū legauit titio sine via ⁊ postea decessit. ⁊ postea dict⁹ meui⁹ ⁊ titi⁹ legatarij vēdicauerūt ab hr dib⁹ dictū fundū seianū. ⁊ sic habuit quilibet eor dimidiā dicti fundi p indiuiso. mō qrit vtrū dict⁹ meui⁹ cui fuit legatus dict⁹ fundus cū fuitute vie hēat eā fuitutē p sua pte q vt dixi est indiuisa. ⁊ dr q nō. qr fuit⁹ p ptē incertā acqri nō pōt. sz qd si deliberāte titio pdicto meui⁹ cui fuit legat⁹ fundus pdictus cū fuitute vie vēdicauerit a dictis hēdib⁹ dictū fundū ⁊ sic eū habuit p dimidia p indiuiso. ⁊ sic nō habuit fuitutē vt dictū ē. ⁊ postea titi⁹ omisit legatū fundi. ⁊ sic sua ps fundi accreuit meuio. ⁊ sic habuit meui⁹ postea totū fūdū. nūqd vie legatū erit saluū meuio ⁊ dr q fic. nō ät eēt saluū meuio legatū vie in isto cāu quē dicā. gai⁹ pdict⁹ legauit sub cōditōe meuio dictū fundū seianū ⁊ fuitutē vie legauit eidē pure. ⁊ pēdē te cōditōe fundi legati dies legati fuitutis vie q pure fuit legata cessit p mortē gaij testatoris. nā isto cāu incertus erit vie legatū. ⁊ idē eēt si p pte fundū pure legasset. ⁊ p pte sub cōditione. ⁊ viā sine cōditione legasset. ⁊ est ex hr⁹ rō istor duor casuū. qr fundus pdict⁹ sub cōditiōe legat⁹ vel ps fundi sub cōditiōe legata est pēdēte cōditiōe in bonis hrdū gaij testatoris. vñ cū tpe legati vie cedētis p mortē testatoris nō posset fuit⁹ eiusdē vie acquiri eidē fundo: eo q est in bonis hrdū. et sic nō inueniat fuit⁹ cui se apodiet anihilat vt dictū est. sic et anihilat fuit⁹ vie in isto alio cāu. gaius legauit meuio ⁊ titio vicinis suis hītib⁹ fundū cōem fuitutē vie ad fundū corneliānū. f. titio pure ⁊ meuio sub cōditiōe ⁊ pendēte cōditōe dcō meuio apposita decessit idē gai⁹. certe nō poterit fuitutē titi⁹ ad ptē fundi suā hre. qr psona meuij cui fuit legata fuit⁹ sub cōditiōe est impedimēto quo min⁹ fund⁹ solid⁹ cū via vendi caret. i. via solida fundo. §. aūt dictū est q fuitus vie nō pōt acqri fundo p pte fundi indiuisa. vñ si nō pōt b cāu acqri seruitus⁹ solido fundo nec ei⁹ indiuise pti. g est anihilata

Iis qui. Titi⁹ hīs duas domos inter quas erat vn⁹ paries q sustinebat onera vtriusq dom⁹ legauit vnā mihi ⁊ alterā seio. ⁊ decessit. certe dict⁹ paries erit mihi ⁊ seio cōis ac si mihi ⁊ ei eēt legat⁹ ⁊ quilibet nr̄m poterit pdicta onera domor nobis legatar iure superadicto in pariete hre. dictus tñ parietem possumus diuidere iudicio cōmuni diuidundo si volumus.

Si matrime. Per fundū meū legaui sticho suo titij seruitutē vie ad fundū eiusdē titij. nūqd valet legatus. ⁊ dr q nō. qr q̄uis ex psona dñor sit testi factio cum suis eor. tñ ea q̄ suis relinquit. ita demū valēt. si valerent si eēnt liberis hoīb⁹ relicta. libero aūt nō posset legari via ad fundū vicini sui. g suo ad fundū dñi nō pōt legari via.

Inter filie. Titie filie mee legaui domū meā titianā ⁊ ei dē iussi pstari ius trāseūdi ad dcās domū p domos q̄ remanebāt in hrditate. certe si filia pdicta habitet dictā domū cū viro nō solū ei: sz etiā viro pstabit ius trāseundi. nō aūt hr di eius ne q effectu ei filie dedi trāseat ad exneos ei⁹ heredes secus aūt si legasset fuitutē trāseūdi filie ppter domū quas ei legabā qr tūc trāsiret etiā ad hedes. ⁊ hoc dicit.

Cum a plurib⁹. Instituī mihi tres hrdes ⁊ ab eis legaui viā p fundū hrditariū ad fundū titij vicini mei. certe si oēs adeāt hrditatē meā quēlibet insolidū poterit titi⁹ conuenire vt pstet sibi viam. qr dicta fuitus est indiuidua. ⁊ quia vno solo ex heredibus adeunte potest ab eo vendicari via.

De dote plegata. Rubrica.

Cū maritus legat vxori sue dotem quā ab ea habuit. illō inest i legato pdicto qō ineēt actioni de dote si marit⁹ eā nō plegasset ⁊ de b ponit exēplū. vsq illuc. vez cē. Itē in dicto legato hz vxor cōmodū repsentatiōis nā cū sine legato nō posset mulier petere dotē nisi ānua die id est post ānū a morte mariti poterit nūc petere stati eo mortuo. est ⁊ illud bonū argumē tū ad dicēdū q dotis plegatū valeat video eē q si maritus donat aliqd vxori ⁊ decedit nulla hīta mētōe de dicta domo ita est cōfirmata donatio p illā taciturnitatē q hrdes viri eaz reuocare nō possunt. si taciturnitate cōfirmat dicta donatio multo g magis est firma si in testō leget vxori qō ei donauit. si g valet legatū dictar rerū donatarū ⁊ dotis legatū valere dz. impe se tū necessarie q̄s fecit marit⁹ pdict⁹ in reb⁹ dotalibus vniuersitatē dotis minuit ipo iure. nō aūt minuunt singula dotis corpa. adeo aūt eractōez continet plegatū dotis vt dictū ē in pn. l. vt in qb⁹ casib⁹ cessaret actio dotis nō interueniēte legato dotis cesset etiā actio ex testō ppter legatum dotis. ⁊ de hoc ponit tres casus planos vsq illuc. nā ⁊ si qs cē. vbi ponit planū sile pdictis trib⁹ casib⁹. Si qs vxori. Vxori mee talit legaui fundū titianū hītē tales pfines vxori mee lego. is eē fundus ad me puenit ppter eādē meā vxorē. ⁊ decessi. nūc reperit q dict⁹ fundus puenit ad me aliunde nūqd debeat. ⁊ dr q sic. ⁊ p sup fluis hītur illa xba. is eē fundus cē. qr q̄cquid adiicit rei satis demōstrat: frustra est.

Si socer. Titi⁹ hīs filiū hītē vxorē cui⁹ dotē ipe titi⁹ receperat dicte sue nurui dictā dotē legauit. ⁊ decessit istituto sibi hrde dicto filio ⁊ alijs. mō qrit nūqd valeat dictū legatū. ⁊ distīguit aut voluit plegare ius actōis de dote. vt. f. actionē de dote intentet nur⁹ ō maritū: aut voluit eā recipe dotalē pecuniā p se ⁊ marito ab hrdib⁹ sui testatoris. p casu nō valet legatū. iō qr adhuc nupta est. scō valet. sed pone i hoc scō cāu q ipa nurus recepit dotē ab hrdib⁹ nunqd maritus poterit petere ab hrdib⁹ pdictis dotē iterū. ⁊ dr q sic. vñ caute hedes soceri faciēt si nurū agente ex testō ad dotē ō eos petāt sibi p eā caueri q defendet eos aduersus virum suū ⁊ ipa aliter nō cōsequit dotē nisi caueat eis. sz ⁊ si maritus nurus pus agat p dote ō heredes testatoris q̄ ipa nurus ñ aliter soluet ei dotem nisi caueat eis ō defendēdo eos aduersus vxorē suā volētē postea agere ex testō. sed pone ecōtra q dictus titius legauit dotē pdictā dicto suo filio ⁊ eū exhedauit nūquid soluto mrimonio. etiā poterit nurus petere a viro suo dictam dotem. ⁊ dr q nō. nec etiā cōstāte mrimonio potest tñ petere ab hrdib⁹ soceri cū cōsecuta fuerit ab hedibus dotē. legatū mariti sui de dicta dote extinguit. iō qr nihil est iā de dote qō marito pstari possit ⁊ b dicit vsq ad siculū versū tñ ipm cē. ⁊ in xiculo idē iul. qrit si dotē cē. in illo aūt xiculo dicit q fili⁹ potest petere dictā dotē añq vxor sua petat ex cā legati ab hrdib⁹ pris sui. sz dicti hrdes nō tenent alit ei dare q si eis caueret se eos defensurū aduersus vxorē suā agere ō eos postea volētez. nā q̄uis hrdes soluerit marito nihilomin⁹ cōpetit ō eos actio mulieri. ⁊ in b est differētia inter dcm maritū cui dos vxoris sue plegata est in testō pris sui ⁊ orcinū libertū cui peculiū legatū est. nā q̄ ipe libert⁹ pōt cōueniri de peculio. hrs aūt illi⁹ q̄ plegauit ei peculiū nō pōt cōueniri de peculio. qr ipe hrs desijt hre penes se peculiū. ac vt dictus est dotis actio nihilomin⁹ cōpetit mulieri ō hedes soceri q̄uis heredes soceri dotē hre desierint eo q soluerūt marito.

Itē qrit si dos cē. Instituī mihi hrdē titiū ⁊ dotē vxoris mee legaui sempronio ⁊ eūdē sempronium rogaui vt restitueret dictā dotē dicte mee vxori. ⁊ postea decessi. nūc titi⁹ cū grauaueriū hrditatē meā alijs etiā legatis vult detrahere ō dicta dote falcidiā. qrit nunqd possit. ⁊ dr q sic. ⁊ mulier nō cōsequitur a legatario nisi illō qō recepit ipe legatari⁹ ab hrde. ⁊ q min⁹ est in fideicōmisso restituto mulieri p legatariū pdictus cōsequitur mulier ab hrde p actionē de dote. Sz nūquid dict⁹ hers poterit detrahere falcidiā dicto legatario de cōmodo repsentatiōis dicte dotis. sicut possz detrahere mulieri: si mulieri eēt dos legata. ⁊ dr q sic. ⁊ ita mulier in b cāu nō recupabit ab hrde pdicto illud qō hers detrahit noie falcidie p cō

modo repñtatiõis dotis q̃uis i supiori cãu recupet vt dictũ est. ¶ Julianus q̃rit. Ego recepi dotẽ ꝑ vroze filij mei nitij ⁊ postea feci testñ. ⁊ dicte mee nurui dotẽ ꝑlegaui ⁊ rogaui eaz q̃ restitueret dictã dotẽ sempronio ⁊ vltra dodrãtez multa alia legata reliqui. ita q̃ hẽat locũ falcidia in hẽditate mea. nũquid poterit hñs me⁹ detrahere falcidiã dicte mee nurui ⁊ dz q̃ nõ. nec tenet ipa dictã dotẽ dicto sempronio ex fidei cõmisso restituere: qz ego legaui ei illud qõ suũ erat. ⁊ nihil õ meo: si aũt ꝑter dotẽ legaui ei centũ. in eo cãu heres me⁹ detrahet ei falcidiã de dictis centũ ⁊ supfluũ de dictis centum dabit mulier fideicõmissario ꝑ fideicõmisso dotis. ꝛ si dictũ meũ filiũ hñdẽ institui cũ quibusdã alijs ⁊ dotẽ nurui mee ꝑlegaui vt dictũ est: nũquid heredes mei detrahẽt falcidiã de cõmodo repñtatiõis dotis. ⁊ dz q̃ sic. repñtat cũ dos mulieri cũ hẽdes ei eã soluũt ex legato. q̃ dos si ñ eẽt ei legata nõ debebat ei solui eo q̃ indebita erat q̃ tũ ad eã. ideo qz adhuc cõstabat mr̃imoniũ inr eã ⁊ filiũ meũ ꝑdictũ dictã tũ falcidiã quã cohñdes filij mei extraxerũt de ꝑlegato dotis hẽbit filius me⁹ tñ ptẽ cũ intentabit iudiciũ falsie hercisc̃unde inr eũ ⁊ dictos suos cohẽrdes sicut totã dotẽ hñet añ ptẽ si nõ ꝑlegasset eã vroꝛi sue. ¶ Dela scripsit. Uxoꝛ mea dedit mihi in dotẽ fundũ titianũ ⁊ ego postea legaui eũ ei. ⁊ postea gñalit legaui ei dotẽ suã. certe nõ poterit petere ab hẽrdib⁹ meis nisi semel fundũ ꝑdictũ. ꝛ ⁊ si dictũ fundũ dotalẽ quẽ legaui vroꝛi mee vt dictũ est locauerã seio vsq̃ ad certũ tps nõ alit cõsequet dicta mea vroꝛ dictũ fundũ ab hẽrdib⁹ meis q̃ si cauerit eis se passurã colonũ ꝑdictũ frui dummodo ipa ꝓcipiat pensiones dicti fundi.

¶ Cum quis. Uxoꝛi mee legaui dotẽ suã q̃ erat centũ ⁊ rogaui eã q̃ daret. xx. titio. certe ex ipa dote nõ dabit mulier titio. xx. sed ex cõmodo repñtationis dotis. ⁊ idẽ est si ego feceꝛã in dote necessarias expẽsas q̃ quidẽ ipo iure dotẽ minuũt nã nõ solũ ex repñtatiõe ꝑdicta dabit mulier titio. xx. vt dictũ est. sed etiã ex dictis expẽsis. est enim legataria q̃tuz ad dictas expensas ⁊ de meo videoꝛ ei dotẽ ꝑlegasse. ꝛ ⁊ si non legaui ei dotẽ. sed legaui ei vnũ funduz loco dotis adhuc videoꝛ ei dotẽ ꝑlegasse ⁊ tenebit mulier ꝑstare dicta. xx. titio de cõmodo repñtationis ⁊ de expẽsis ꝑdictis ⁊ idẽ est si nõ dixi expẽsse q̃ legabã ei fundũ ꝑ dote. ꝛ b̃ in aio gerebã. de dote aũt nihil tenet dare titio fideicõmissario. quid g̃ si eã institui hñdẽ ⁊ rogaui eã q̃ restitueret hẽditatẽ dicto titio. certe id demuz ei restitueret qõ quãtitatẽ dotis excedit. vñ idẽ est in eo qđ excedit qõ est in dicto cõmodo repñtatiõis. ¶ Itẽ q̃d si recepi dotẽ a nuru mea. ⁊ postea filiũ meũ hñdẽ institui ⁊ eũ rogaui q̃ restitueret titio q̃cquid ad eũ filiũ ex hẽditate mea pueniret ⁊ postea ꝑ mortẽ vroꝛis sue mee nurus lucrat⁹ est dotẽ. nũq̃d restituet titio qõ ex dicta dote a me ꝓcepit. ⁊ dz q̃ nõ. qz non est lucrat⁹ illã dotẽ ex meo iudicio. ꝛ cã mr̃imonij. ¶ Uxor dotẽ Uxoꝛ mea q̃ ꝑmiserat mihi noie dotis quadringẽta dedit mihi ꝑ ducẽtis fundũ titianũ ⁊ seianũ. ⁊ ꝑ alijs ducentis dedit mihi noia duoꝝ suoꝝ debitoꝝ q̃ debebãt ei ducenta. postea ego decedẽs legaui ei ꝑ dote sua dictos duos fũdos ⁊ etiã alios duos q̃ valebãt trecẽta. ⁊ cõmisi fidei ei⁹ vt q̃cquid ad eam pueniret ex hñditate mea restitueret seio cum ipa moꝛeret. ⁊ decessit postea ꝺcessit: dicta mea vroꝛ. q̃rit quãtũ debebat dare dicto seio noie fideicõmissi. ⁊ certe illõ soluz qõ puenit ad eã deducta q̃tãtate dotis. recepit enim a me dotẽ ⁊ nõ accepit illõ lucrum qõ hz ꝑ repñtationez dotis. ⁊ illõ supfluũ ꝺ dote tenet restituẽ ꝺco seio cũ fructib⁹ ⁊ b̃ dic q̃ ¶ Cui ita. Titie vroꝛi mee ita legaui titie ampli⁹ q̃ dotẽ suã aureos centũ det hẽrs me⁹. certe nõ solũ cẽtuz aureos. ꝛ etiã dotẽ videoꝛ ei legasse. sed q̃d si post dicta legata ita dixi volo q̃ legata soluat hñs me⁹ vsq̃ ad mẽsez. certe ista ꝓlõgatio solutõis nõ ptinet ad legatũ dot̃ ꝛ ad alia legata tñ. dot̃ g̃ soluet iptinẽti ⁊ alia legata p⁹ mẽsẽ nũerãdũ a morte mea. ⁊ ẽ rõ. qz actio de dote hz suũ diẽ q̃ dẽat solui dos mulieri soluto mr̃imõio. ſ. qz dz solui post annũ quãdo nõ est legata. vñ ꝓrogatio legatoꝝ nõ dz ptinẽ ad dotẽ cũ ad pñtia tñ legata debeat pertinere. vt ⁊ ſ. de le. i. talis scriptura. ⁊ hoc dicit cuz l. sequenti.

¶ Dote ꝑlegata. Cũ in dote vroꝛis mee feciſſez vtiles expensas que q̃dẽ nõ minuũt dotẽ ipo iure: ⁊ cũ vroꝛi ꝑdicte aliqua donaſſez legaui ei dotẽ suã ⁊ deceſſi. certe ꝑter dictas expensas ⁊ donatiões nõ põt hñs me⁹ differre dotis restitutionẽ. sec⁹ eẽt in necessarijs expẽsis q̃ ipo iure dotẽ minuũt. qz tũc tñ min⁹ restituet de dote q̃tũ capiũt dicte expense necessarie. vtiles aũt ꝑdictas põt a muliere repetere.

¶ Cum scriptũ. Cũ habuiſſez. rl. in dotẽ ab vroze mea ita scripsi in testõ meo. q̃ pecunia ꝑter vroꝛẽ meaz ad me puenit q̃nquaginta tantũdẽ ꝑ ea dote hñes me⁹ dato. certe debenr dicte vroꝛi mee. l. q̃d si nullã dotẽ ab ea habui ⁊ ita ei legaui. q̃tã pecuniã dot̃ noie ab vroze mea ad me puenit ⁊ reliqua ꝑ ea q̃nquaginta hñs dato: ⁊ deceſſi. certe debenr vroꝛi q̃nquaginta. nã ⁊ si legaui alicui i fuũ q̃ iã moꝛtu⁹ ẽ aut ꝑ eo centũ: debenr legatario.

¶ Uter dotẽ. Ab vroze filij mei accepi centũ noie dotis. ⁊ postea feci testñ ⁊ exhñdaui dictũ meũ filiũ ⁊ alios mihi hñdes institui: ⁊ legaui dicto meo filio dictã dotẽ ⁊ deceſſi. petit nũc dotẽ dict⁹ me⁹ filius. certe obstat ei doli exceptio donec caueat hñdib⁹ de indẽnitate ꝑter dãnũ qõ posset eis cõtingere soluto mr̃imonio inr dictũ meũ filiũ ⁊ dictã suã vroꝛez. posset eñ ipa ab eis petere tunc dotem. sed quid si heredes soluerunt dicte mulieri dotem ꝑ usq̃ dictus meus filius eam ab eis peteret. certe non poterit filius amplius eam petere. sed quid si eis cauit de dicta indemnitate: ⁊ ipsi soluerunt ei dotẽ detracta tñ inde falcidia: eo q̃ in hñditate nimis legatis ḡuata hẽat locũ falcidia: ⁊ dicta mulier habuit postea ratã dictã solutionẽ. certe, ꝑ hoc ea q̃titatẽ qua hñdes retinuerũt dicta solutionẽ. certe, ꝑ hoc ea q̃titatẽ qua hñdes retinuerũt nõie falcidie vtilis actio dotis dabit eidẽ mulieri soluto mr̃imonio inr se. ⁊ dictũ filiũ. si aũt mulier nõ hz ratã dictã solutionẽ marito suo factã imo soluto mr̃imonio vult agere ꝛ here des ad dotẽ: debebit vir defendere hñdes sicut eis ꝑmisit cũ ipi soluerũt ei dotẽ. ſz si totã litẽ qua mouebat mulier hñdib⁹ ꝑdictis subierit vir solus ⁊ nõ caueri de iudi. sol. ⁊ succubuerit: actio iudicati dabit mulieri ꝓ hñdes. ꝑ dicta q̃titate: q̃ iure falcidie detracte viro ꝑ hẽdes: petenda est ꝑ mulierẽ. naz si cautũ eẽt ꝑ dictũ maritũ de iudicato soluẽdo ex illa cautõe ageret mulier ꝓ eũ. ꝺ supfluo aũt dotis qõ habuit marit⁹ ab heredib⁹ credo q̃ teneat hoc casu marit⁹ actiõe iudicati. ⁊ b̃ vsq̃ illuc. ſz si pusq̃ tẽ. vbi dicit pone q̃ dicta mulier diuertit a viro añ q̃ legatũ dotis viro soluerint hñdes. certe ipa ñ põt fm hec iura repetere dotẽ ab hñdib⁹ nisi annua bima trima die. vir aũt ei⁹ ꝑdict⁹ põt statim ab hẽrdib⁹ petere dictaz dotẽ. Et est rõ q̃ re statim põt petẽ. qz tũc demũ rũsuz est filio solui dotẽ: hiſdẽ ꝑdictis diebꝰ quib⁹ mulieri solui ꝺz. qñ ꝑ te filiꝰ hẽrs extiterit patri: ⁊ ad preceptionẽ dotis soluto mr̃imonio post q̃ hñs extulit admissus ẽ. in nro aũt cãu sub audi fuit exhñdat⁹ filiꝰ. g̃ actõ sua differr vt dcñi ẽ. ⁊ hoc v s q̃ illuc ſi forte tẽ. vbi dicit. pone q̃ hẽdes soluerũt dotẽ ꝑdicto filio meo exhñdato a me: ⁊ ꝑ errorẽ nõ fecerũt sibi caueri ꝑ dcñi filiũ de defendẽdo eos aduersus mulierẽ. nunq̃d poterũt ab eo repetẽ dictã dotẽ q̃i indebitã: ⁊ ꝺz q̃ nõ. necessitas enim prestande ꝑdicte cautiõis hñdib⁹ ꝑ filiã morat̃ solutionẽ dotis ꝑdicte filio legate: nõ aũt facit indebitũ illõ qõ fuit debitum ipi filie. i. ipam dotẽ ei legataz: ⁊ hoc de iure stricto. ꝺ eq̃tate aũt subueniri ꝺz dictus hñdib⁹. ſ. vt si mulier agat ꝓ eos soluẽdo exãtes: ⁊ dotẽ ab eis exigat: possint ipi agẽ ꝓ viũ cõditione sine cã ad repetẽdã dotẽ quã ei soluer̃t ex cã legati. si aũt mulier nõ inueniat hñdes soluẽdo: dabit eidez mulieri vtilis actio dotis soluto mr̃imonio aduersus viruz suũ cui mulieri dos ꝑsolue nõ ꝺz. ⁊ iõ dat̃ hoc casu vtilis actio dotis mulieri ꝓ viũ suũ. qz hñdes nõ fecerũt sibi caueri ꝑ viruz cuz soluerũt ei dotẽ ex cã legati vt dictũ est. si aũt inr poni fecissent dictã cautionẽ cedet mulieri ꝓ maritũ actionẽ ex stipulatu. ⁊ sic nõ eẽt ei necessaria vtilis actio dotis.

¶ Ur vroꝛi. Uxoꝛ mea dedit mihi in dotẽ mãcipia in estimata: pone. ⁊ ego postea feci testñ ⁊ legaui ei centũ ꝑ dote ⁊ postea añ mortẽ meã dicta mancipia decesserunt sine culpa mea ⁊ ita nihil in dote remãsit ⁊ postea decessit dicta mea vroꝛ ⁊ habuit hñdẽ titiũ. nũquid tit⁹ poterit pe

tere ab hēfdib⁹ meis ex cā legati centū. ꝛ vidz q nō. qz cū nihil remāserit in dote vt dictū est mihil vidz permānisse in legato ꝑ dote relicto. dz tñ hic q petere pōt. volūtas eſt mea ſeruanda est qui aliud ꝑ dote ei legaui ꝛ nō dotem.

Uxori mee. Uxor mea dedit mihi in dotē fundū cornelianū ꝛ quosdā alios fundos inter quos erat vn⁹ inertia tus. ꝛ multa alia extimata dedit mihi in dotē postea ego feci testm̄ ꝛ ita in eo dixi. vxori mee fundū cornelianū ꝛ ea q̄ obtulit mihi extimata cū mihi nupſit volo restitui in spēbus: et decessi. mō q̄rit nūq̄d p̄dictū fūdū inertimatū videar ei legasse. ꝛ videt q nō. qz in legando nō noīaui eū fundū inextimatū nec etiā alios. ſz tm̄ noīaui cornelianū fūdū. dz tñ hic q eū legasse videor ꝛ etiā oēs alias res quas habui ab ea in dotē siue erāt extimate siue nō. ꝛ hꝛs me⁹ soluet ei dictas res tales quales inuenient nō aūt eoz ꝑciuz ꝑ dicta eſſ̄ ꝛba videor ei legasse vniuersaz dotē talem qualis eſt. ꝛ hoc dicit

Si seie. Ab vxore mea seia habui in dotē cētū. ꝛ postea feci testamentum ꝛ fundū meuz cornelianuz quivalebit cētū legaui ei ꝑ dicta dote. ꝛ postea eūdē fundū legaui meuio ꝛ ita int̄ eundē meuiū ꝛ seiā vxorē meā dz eē cōcursus i dicto fundo. ſ. vt quilibet eoz in eo hēat dimidiā. ꝛ postea multa alia legata quibusdā alijs reliq̄. ita q hēat locū falcidia ꝛ post ꝑ dimidia quilibet dictū funduz dicūt mulieri hēfdes q̄uis tibi nō possim⁹ detrahere falcidiā. qz tu recipis tibi debituz tñ meuio ꝺ sua ꝑte fundi volum⁹ detrahere falcidiā. dicit mulier bñ placet mihi. ſz tñ illud qō vultis detrahere de fundo noie falcidie quā vultis retinere de ꝑte meuij quā hz in dicto fundo volo mihi vēdicare ꝛ ita cū ego mulier debeā hꝛe i fūdo q̄nquaginta ꝑ dimidia dotis mee ꝛ meui⁹ alia q̄nquagī ta noie legati. ꝛ cū velitis ꝛ debeatis detrahere quartā de dictis q̄nquaginta meuij noie falcidie que q̄rta capit xij. ꝛ dimidiū detis meuio i dicto fundo. xxxvij. ꝛ dimidiū ꝛ mihi. lxij ꝛ dimidiū. nā ꝛ adhuc ampli⁹ est de dote mea q̄ fuit centuz et ista nō remanebitis mihi ad dandū ꝑ dote mea nisi. xxxvij. et dimidiū. venit dict⁹ meui⁹ ad ista ꝛba ꝛ dixit certe ipa bene dicit. q̄rit quid iuris sit. ꝛ dz q dictū dicte mulieris fuāduz ē ꝛ ita nō hēbit locū rect⁹ cōcursus int̄ eā ꝛ dictū meuiū eo q̄ libet eoz nō hēbit dimidiā in dicto fundo imo mulier hēbit in eo vt dictū eſt. lxij. libras ꝛ dimidiā. ꝛ meui⁹. xxxvij. ꝛ dimidiā. ꝛ remanebunt hēredes ad dandū seie ꝑ dote sua. xxxvij. libras ꝛ dimidiam.

Tuia alias incipit seia. Meuia dedit noie dotis lutio titio cētū aureos ꝛ adhibuit q̄ntū mutiū q̄stipulat⁹ fuit a marito sibi dotē restitui mortua meuia postea dicta meuia fecit testm̄ in quo instituit sibi hꝛdes gaiū ꝛ cornelium. ꝛ postea ita dixit in eodē testō lutio titio marito meo dari volo sup dotez quā ei dedi centū aureos ꝛ decessit dicta meuia. mō q̄rit vtrū dictis q̄ntus muti⁹ q̄ fuit stipulat⁹ dotē possit cōuenire mari tū actiōe de dote. ꝛ dz q nō. qz aut fuit stipulat⁹ dictā dotem mandato dicte meuie eo q ipa meuia volebat ei donare aut noluit donare. ꝑ cāu videt stipulat⁹ cā mortis. nā in stipulatione fuit facta mētio mortis mulieris. ꝛ idō fidei ei⁹ cōmittere potuit meuia de dāda dote viro suo. cōmisit aūt ei⁹ fidei cuz dixit in testō vt dictū eſt lutio titio marito meo dari volo sup dotē quā ei dedi centū aureos. dolo ꝯ faceret in b̄ cāu q̄ntus muti⁹ si peteret a marito illud qō teneret ei restituere si hꝛet. scdo cāu tenet dict⁹ q̄nt⁹ mutius dictis hꝛdib⁹ mulieris actione mādati vt pecūiā quā ia foret cōsequut⁹ a viro aut actōz cū nihil fuit cōsequut⁹ eis cedat. ꝛ idō eundē q̄ntū mutiū exceptiōe a viro repellēdū. qō est notandū.

Si dotē. Cū vellē accipe seiā in vxorē pat ei⁹ dedit mihi in dotē centū in denarijs. ꝛ tot alias res extimat⁹ q̄ valerunt centū ꝛ ego feci fieri ei cartā q restituerez ei ducenta ꝓ dote. soluto mr̄imonio ꝛ in ea carta fuerūt noīate dicte res extimate. postea feci testm̄ ꝛ ita legaui eidē mee vxori seie vxori mee summā dotis quā mihi ꝑ ea pat ei⁹ intulit dari volo. b̄ ampli⁹ denarios. x. sub ista cōditiōe si oēs res q̄ in carta dotali cōtinent hēfdi meo exhibuerit ꝛ tradiderit. mō q̄rit cum plures de rebus dictis in dotē mihi datis ipo vsu finita sint me viuente. ꝛ q̄dā nō. an valeat legatū quasi sub impossibili cōditione datū a me vxori mee. ꝛ rñdet q valet legatū si vxor fecit puenire in ptāte hꝛdis mei illud qō superat ex reb⁹ i dotē datis. nā q̄tū ad alias res q̄ nō superāt vidz impossibilis cōditio a me adiecta.

Si filius. Fili⁹ me⁹ in mea ptāte cōstitut⁹ accepit centū ab vxore sua noīe dotis. ꝛ postea eū emancipaui ꝛ ipe postea fecit testm̄ ꝛ legauit dicte sue vxori dictaz dotē ꝛ postea aūq̄ ipe decederet ego exheredaui eū ꝛ postea decessit ipse ꝛ ego. nūquid hēres ei⁹ tenet ꝑstare vxori dictā dotē legatā ei. ꝛ dz q sic. q̄uis ego exheredauerim eū meū filiū.

Theopompus. Theopōpus hēbat duas filias. ſ. titiā ꝛ crispinā q̄ erat minor. ꝛ hēbat vnū filiū q̄ vocabat gaius. ipe theopomp⁹ maritauit dictā titiā ꝛ dedit ei in dotē cētū ꝛ postea fecit testm̄ ꝛ instituit sibi hꝛdes ꝑ eq̄s ꝑtib⁹ dcōs tres suos filios ꝛ postea fecit codicillos ꝛ in eis ita cauit filiam meā crispinā quā vellem tradere nuptui cuicunq̄ amici mei ꝛ cognati approbabūt puidebit tradi pollian⁹ cognat⁹ me⁹ qui pollian⁹ scit bū vtrū velim dare tm̄ crispine in dotem q̄tū dedi titie sorori sue. ꝛ postea decessit dictus theopōpus postea amici ꝛ cognati eiusdē theopōpi int̄ quos fuit dict⁹ pollian⁹ maritauerūt dictā crispinā sempronio. venit nūc dictus semproni⁹ ꝛ petit a titia ꝛ gaio frib⁹ ꝛ cohēfdib⁹ dicte crispine tm̄ ante ptē hꝛditariā. ꝑ dicta crispina noīe dotis sue q̄tū habuit dicta titia cū maritauit eā dict⁹ theopōpus. ꝛ b̄ iō petebat. qz dicebat b̄ voluisse theopōpū ꝛ cū coheredes b̄ negarēt cora iudice fecit dict⁹ marit⁹ crispie venire dictū pollianū cora iudice. ꝛ iurare se scripturū veritatē sup volūta tem theopōpi. qui pollian⁹ iurat⁹ scripsit theopōpū voluisse eandē q̄titatē in dotē accipe etiā minorē filiā. ſ. crispinā quā titia maior soror accepit nūquid hēbit dicta crispina tm̄ q̄tū habuit dicta titia. ꝛ vidz q nō. qz vox vnius testis reputat vox nulli⁹. marit⁹ aūt crispine nō introduxit sup b̄ nisi vnū testē. ſ. ꝑdictū pollianū. vt dictū eſt. rñdet tū hic q sic. ꝛ ē rō qz theopompus voluit stari sup b̄ dicto pollianī vt apparet in dictis verbis q̄ dixit in codicillis.

Licet placeat. Duo mea ꝑdia obligaui rei pub. vel titio puato. ꝛ postea seiā filiā meā maritaui gaio ꝛ dedi ei in dotē dicta ꝑdia ita obligata sicut erāt ꝛ b̄ sciēte dicto gaio meo genero. postea dict⁹ gai⁹ fecit testm̄. ꝛ legauit dictaz dotē dicte mee filie vxori sue. nūq̄d hꝛdes eiusdē gaij debēt dicta ꝑdia liberare a pignore. ꝛ postea dare dicte mee filie. ꝛ vidz q sic. qz ipe gai⁹ sciebat dicta ꝑdia eē taliter obligata eo tēpe quo accepit ea in dotē. dz tñ hic q nō tenet liberare pignora nisi gai⁹ testator hoc spāliter dixisset i testō q hēredes luerēt.

Uli dotem. Titia dedit mihi in vxorē filiā suā seiā ꝛ dedit mihi i dotē cētū ꝛ ego ꝓmisi eidē titie meretitutuz ei soluto mr̄imonio. ꝛ postea feci testm̄ ꝛ legaui dicte mee vxori dicta centum ꝛ decessi. nunquid dicta mea vxor poterit petere ab hēfdib⁹ meis dicta cētū ꝛ ab eis cōsequi. ꝛ dz q non nisi eis caueat se defensurā eos aduersus titiā mr̄z suā. ꝛ b̄ nisi ꝓbauerit dicta mea vxor me voluisse onerare hꝛdes meos duplici dotis ꝑstatione. quia tunc hēbit ipsa centuz ꝛ mater sua titia alia centū. ꝛ hoc dicit.

Uxori ita legauit. Uxor mea dedit mihi in dotē centuz ꝛ postea ego cōparaui ei vestes ꝛ monilia. ipa etiā dedit mihi q̄dā alia. postea tpe ꝓcedente feci testm̄ ꝛ ita ei legaui. vxor mea sumat sibi ex medio hꝛditatis mee q̄cquid ei cōparaui ꝛ qō mihi ipa dedit ꝛ decessi. mō q̄rit an videar ei dotē ꝑlegasse. ꝛ dz q sic. nisi ꝓbēt hꝛdes mei aliud me sensisse. Ex pone q de dictis cētū erāt duo instrā facta in vno quoz cōtinebātur q̄nquaginta ꝛ in alio tm̄dē. ꝛ ego ita legaui dicte mee vxori titie do lego tātā pecuniā q̄ta ad me dos ei⁹ noīe puenit q̄ dos est dotalib⁹ duob⁹ cōsignatis instrīs centū aureoz. nūquid potent vxor mea cōsequi vtrāq̄ summā. ꝛ dz q sic.

De optione legata. Rubrica.

Titius legauit mihi electionem

Iuuspius. suoz. q̄rit quot possim eligere et hꝛe. ꝛ dz q tres. secus aūt si leget mihi optionē si

ue electionē ſuā: q̄ tunc nō poſſuz eligere niſi vnū. optabo tī illū quē volā. ſic ⁊ ptinet ad me arbitriū eligēdi ſi legauit mihi hoīem ī gñe. pone g̃ q̄ elegi ⁊ male. ita q̄ nō valuit electio numq̄d potero ītem ū eligere. ⁊ dr q̄ ſic. ⁊ de b̄ ponit tria plana exempla vſq; ad. l. mancipioz

¶ Mancipioz. Legauit titio optionē ſuoz meoz ⁊ deceſſit ⁊ ita pōt titius eligere ⁊ hr̄e tres. vt. ſ. e. l. i. heres me⁹ vult vēdere vel obligare vel manumittere oēs ſuos hr̄ditarios. ⁊ timet ne venditio vel obligatio vel manumiſſio anihilet eligēte poſtea dicto legatario tres ſuos ex his quos vult vēdere vel obligare vel manumittere. certe cōſulit hic heredi vt adeat p̄toꝛē ⁊ petat ab eo vt decernat actionē legatoz legatario nō cōpetere niſi intra tp̄s ab ipo p̄toꝛe p̄finitū elegiſſet ſuos legatari⁹. ⁊ p̄toꝛ bñ audiet her̄dē hoc petentez. pōe ergo q̄ p̄toꝛ ſtatuit vnū menſez ⁊ tranſiuit mēſis anteq̄ legatari⁹ eligeret nō tū vēdidit adhuc hr̄s ſuos numq̄d audiet legatarius volens vēdicare tres ſuos. ⁊ dr q̄ ſic. q̄ nō ſuſtinet heres aliq̄d dānū ꝓpter vēdicationē p̄dictā legatarij ꝓpter q̄d ſolz p̄toꝛ decernere vt legatari⁹ eligat ītra certū diē. i. ꝓpt hoc vt heres nō ſuſtineat dānū. ſi añt p̄terito dicto mēſe manumiſerit vel obligauerit vel vēdiderit heres oēs ſuos vel quoſdā ex his nō poterit ammō legatari⁹ vēdicare aliquos ex octis ſuis. Jtē ⁊ ī alio cāu dz p̄toꝛ ſtatuere certū tp̄s legatario optionis puta ſi legauí titio electionē ſui ⁊ ſeio legauí reliquoſ ſuos meos. ⁊ hoc dicit vſq; ad p̄mū. §. legis ſi tibi. ¶ Si ex quatuoꝛ. Titius habēs quatuoꝛ viriolas legauit mihi duas quas ex eis elegiſſez ⁊ poſtea alienauit duas ex eis. ⁊ deceſſi nūq̄d potero vēdicare duas quas reliquit in her̄ditate poſt mortē ſuā: ⁊ dr q̄ ſic. ⁊ idē eēt. ſi tēpe quo legauit mihi p̄dicto mō nō hēbat niſi duas viriolas. ¶ Cuius hois. Titi⁹ legauit mihi optionē vni⁹ de ſuis ſuis quē volā ⁊ poſtea eodem mō legaui ſeio ⁊ deceſſi. ⁊ poſtea ego elegi ſtichū ⁊ poſtea ſei⁹ optauit eundē. certe erit ſtichus cōis mihi et ſeio: niſi ego p⁹ electionē meā mutaſſez volūtatē. Dz q̄d ſi poſt meā electionē ⁊ ante dictā electionē ſeij deceſſi vel fact⁹ ſum furioſus. certe de iure ſtricto nō erit dict⁹ ſtichus mihi ⁊ ſeio cōis. q̄ non video cōſentire qui ſentire nō poſſuz. de equitate añt ſic. quia ſemel fuit a me facta electio. ¶ Si rerū depoſitarū. Titi⁹ depoſuit ap̄ ſeiū ciphos argēteos. ⁊ poſtea legauit dict⁹ titi⁹ mihi electionē dictoꝛ ciphoꝛ. ⁊ ita poſſuz eligere tres. vt. ſ. l. i. certe ꝑ ſeiū depoſitariū poſſuz agere ad exhibēdū ⁊ cū her̄de titij poſſum agere ex teſtō vt heres agat depoſiti ꝑ ſeium ⁊ ab eo cōſequar ciphos. ⁊ poſtea mihi facultatem eligēdi p̄ ſtet. ⁊ hoc dicit.

¶ Cum ita. Hec. l. dicit eē idē in his duob⁹ legatis quoꝝ vnū eſt tale. titio ſtichū do lego ſi pamphilū nō elegerit. ⁊ eiō titio lego pāphilū ſi dictū ſtichū nō elegerit. Scōm legatū ē tale titio do lego ſtichū aut pāphilū vtrū eoꝝ volet q̄b⁹ duobus caſib⁹ hz electionē dict⁹ titi⁹. ¶ Quęſitū eſt. Titi⁹ inſtituit ſibi her̄dē ſeiū ⁊ ſticho ſuo ſuo libertatē dedit ſiue ſtatuit ſub cōditiōe. ſi nauis ex aſia venerit vſq; ad annū ⁊ mihi reliquit optionē ſui ſiue ſuū mihi gñaliter reliq̄t q̄ō idē ē. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. q̄rit nunq̄d dictū ſtichū optare poſſim: ⁊ dr q̄ nō ſic nec poſſez optare ſuū cui teſtatoꝛ libertatē pure reliquiſſet. q̄d g̃ ſi dictū ſtichū elegero. certe non valet electio ⁊ iterū eligere potero. Jtez quid ſi añq̄ eligerē defecit dicta cōditio nunq̄d optare potero dictū ſtichuz. ⁊ dr q̄ ſic ſi dicta cōditio defecit viuo dicto teſtatoꝛe. vel mortuo eo añ aditam her̄ditatē ei⁹. ⁊ hoc ꝑm mutiū cui placuit ꝓmi legatuz ſtichi. ipa libertate cōtingente ſticho p̄ exiſtētiaz cōditiōis libertati apposite. nō añt datiōe teſtatoꝛis q̄ dedit ſticho libertatez ſub conditiōe ſicut eſſi pura libertas accipit vires tēpe adite hereditatis ita ⁊ data ſub cōditiōe. vnde ſi defecit cōditio libertatis ante aditā her̄ditatē ſiue viuo teſtatoꝛe ſiue mortuo deficit libertas ⁊ valet legatū ſtichi vt dictū eſt. ⁊ iō nō eſt mirū ſi poſſuz eū optare. ⁊ b̄ dicit.

¶ Jn pamphilo. Gaius faciēs teſtū legauit vnū ſuū gñaliter pamphilo ſuo lutij titij ⁊ deceſſit. ⁊ ita ceſſit dies legati dicto pāphilo relicti. ⁊ ſic fuit q̄ſita actio legati lutio titio domino pāphili. ⁊ poſtea dict⁹ lutius titi⁹ dñs pamphili manumiſit eū pāphilū. mō q̄ritur an pamphilus māumiſſus poſſit optare vnū de ſuis gaij. ⁊ dr q̄ ſic. ſi luti⁹ titi⁹ dñs ei⁹ repudiaſſet legatū als nō. ⁊ reddit plana rō in lra.

¶ Jeros. Titius fecit teſtū ⁊ inſtituit ſibi heredē gaiū et ſuū ſuū erotē legauit ſeio ⁊ eidē eroti legauit fundū titianuz. ⁊ poſtea meuio legauit optionez vni⁹ de ſuis ſuis ⁊ deceſſit. poſtea dict⁹ titius teſtatoꝛ. ⁊ poſtea dict⁹ meuius optauit dictū erotem. ⁊ ſic dz hr̄e in erote dimidiā meui⁹. ⁊ aliā dimidiā dict⁹ ſei⁹. vt ⁊. ſ. de le. i. ſi dñs. modo q̄rit an idē debeat eē in fundo p̄dicto titiano legato eroti. ⁊ dr q̄ nō. imo ſolus ſeius dz hr̄e dictū fundū. ⁊ eſt rō q̄ tpe adite her̄ditatis titij teſtatoꝛis a quo tpe cedit dies optiōis legate meuio. vt. j. e optione ſolus ſeius p̄dict⁹ eſt ille ad quē pōt ptinere legatuz dicti fundi. legatū em̄ de erote ſeio datū ceſſit a morte teſtatoꝛis. vt. C. de caducis tollendis. §. in nouiſſimo. ⁊ ſic acquiſit⁹ fuit dict⁹ fundus dicto ſeio q̄uis poſtea auferat ei p meuiū meidius eros. vt dictū eſt. naz ⁊ ſi dict⁹ titius habuiſſet dictū erotem cōem cū martino ⁊ legaſſet eidē eroti dictū fundū totus fundus ptineret ad martinū ⁊ b̄ ideo q̄ cedēte die dicti legati fundi q̄d eſt ab adita her̄ditate dicti titij iam mortui ſuper eſt ſolus martin⁹ qui p dictū ſuū erotē pōt acq̄rere legatum fundi. ⁊ b̄ dicit.

¶ Eruo. Titio legauí ſuū gñaliter ⁊ dedí heredib⁹ meis electionē quē darent ei ſeruū ⁊ deceſſi. certe heredes mei debent cōſentire in vno ſuo dando dicto titio ⁊ nō poterit vn⁹ her̄dū dare titio medietatē vni⁹ ſui ⁊ alius medietatē alteri⁹ ſui. ⁊ ad cōſentiēdū poſſunt cōſtringi actiōe ex teſtō.

¶ Jo optio. Titius inſtituit ſibi heredē ſeiū exneum ⁊ mihi optionē ſui legauit ⁊ ſticho ſuo ſuo legauit fundū ſine mentiōe libertatis ⁊ ſic nō valet legatū ſticho datū. vt. C. de legatis. l. ſuis. nunq̄d poterit aliquo cāu cōualeſcere dictū legatū nō obſtāte regula catomana q̄ dicit q̄ legatū inutile nō pōt poſtea cōualeſcere. vt. j. de regula. ca. l. i. in pn. ⁊ rñdet q̄ ſic. puta ſi oēs ſui her̄ditarij p̄ter dictū ſtichū deceſſerūt ante aditā her̄ditatē a dicto her̄de volūtario. eo em̄ cāu vidz pure mihi legat⁹ dict⁹ ſtichus ſine aliq̄ optiōe ⁊ iō recōualeſcit legatū eidē ſticho datū. nā ſuo alicui ſpāl legato bñ pōt legare teſtatoꝛ qui eū legauit: etiā nō hita mētōe libertatis. vt. ſ. de le. i. ſuo legato. ⁊ eſt rō in dicto volūtario herede q̄ hereditatis additionē differre pōt poſt mortē teſtatoꝛis ⁊ p cōſequēs differt optio. q̄ ante aditā her̄ditatē fieri nō pōt. vt. j. e. optione. ⁊ ſic ante aditā her̄ditatem familia ſuoꝝ pōt minui. ēt ſi ſtatim tpe teſti deceſſerit teſtatoꝛ. ſi añt retento eodē caſu tit⁹ inſtituiſſet ſibi neceſſariū her̄dē. qui q̄dē nō pōt differre additionē. imo ſtati mortuo teſtōre ē hr̄s. ſequēs legatū fūdi ſticho datū eſt inutile ꝓpter p̄dictaz regulā cathonianą. ¶ Adomponius. Legauí titio optionē ſui ⁊ deceſſi poſtea her̄s meus vēdidit ſeio her̄ditatē meā. nūquid ſeius poterit cogere titiū ad eligendū ſicut poſſet hr̄s eo mō qui dict⁹ eſt. ſ. e. mācipio rū. ⁊ vidz q̄ non. q̄ dict⁹ ſeius pōt hoc conſequi p heredem dicit tamē hic q̄ ſic.

¶ Jcū optio. Legauí titio optionem ſui. ⁊ deceſſi. poſtea heres me⁹ manumiſit ſticho añ titius optaret aliquē. certe interim nō erit liber ſtichus. hr̄s tū eū amittit. q̄ ſi titi⁹ eligat eū cedet legato. ſi añt eligat aliū: liber oſtdit.

¶ Eruo ſine. Sticho ſuo meo legaui fundū ſine mētiōe libertatis ⁊ poſtea optionē ſuoꝝ legaui meuio. ⁊ deceſſi poſt ea heres me⁹ adiuit hr̄ditatē ⁊ poſtea dict⁹ meui⁹ optauit dictū ſtichū. certe bñ potuit eū optare ⁊ eū hēbit. ſed nūquid hēbit fundū quē legaui eidē ſticho. ⁊ dr q̄ nō. tpe em̄ adite hr̄ditatis erant plures ſui in her̄ditate. vt. ſ. apparet. ⁊ ita nō eſt ꝑ. ſ. e. ſi optio. imo cōcordat. ⁊ bñ dixi q̄ optio fuit ſecuta additionē hereditatis. nam ante additionē nō valet optio. ⁊ hoc dicit cū. l. ſequenti.

¶ Cum optio. Seius legauit titio optionē duoꝝ ſuoꝝ et reliquos ſuos ſuos legauit meuio ⁊ deceſſit poſtea titi⁹ renuntauit optionē. certe oēs ſui debēt ptinere ad meuiū. ſequens lex dicit q̄ ſi legatarius cui legat⁹ eſt ſu⁹ in genere q̄q; hz electionē: repudiet pamphilū. nihil valet repudiatio. ⁊ iō potest etiā eū eligere. Tertia dicit pone q̄ ego legaui titio ſtichū

aut pāphilū vtrū ipe elegerit. ⁊ postea decessi ⁊ ita cessit dies legator. ⁊ postea decessit titi⁹ anteq̄ eligeret. nūquid transmittit ad heredes suos dictā electionē. ⁊ dr q̄ sic. ⁊ hoc dicūt hee tres leges.

Aud aufidiū. Ego his vestes triclinarias id est q̄b⁹ vtebar in triclinio. i. in loco vbi comedebā qđ io vocabaī triclinū qr his erat scopis mūdatū ⁊ ibi tres lecti strati. ⁊ habēt multa alia gña vestiū ita dixi in testo meo titi⁹ vestimēta que volet triclinaria sumito sibiq̄ habeto ⁊ decessi. postea dixit titius heredi meo q̄ vestimēta triclinaria volebat ⁊ postea añq̄ accipet electa: dixit q̄ volebat alia vestimenta triclinaria nūquid pōt volūtatē mutare. ⁊ dr q̄ nō. ⁊ est rō plana in lra.

Iliū ⁊ vxorē. Titius instituit sibi hr̄des filiū suū seium ⁊ vxorē suā sempronią ⁊ filiā suā gaiā exheredauit ⁊ ei legauit centū cū nupserit. ⁊ postea ita dixit in sup arbitratu sē pronie pdicte matris dicte mee filie volo eligi ab ipa sempronia decē mācipia. stati post aditā hēditatē meā que mācipia volo dari dicte mee filie cū nupserit ⁊ si anteq̄ nupserit dicta mea filia aliqō ex dictis mācipijs decesserit: tūc in locū eius arbitratu dicte sempronie matris ei⁹ dari volo. dū ad dictas meā filiā pueniat plen⁹ nūerus dictor. r. suor. ⁊ si dicta sempronia nō elegerit dictos suos: tūc ipa mea filia eligat sibi. r. mācipia q̄ volz. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator ⁊ dict⁹ sui⁹ ⁊ vxor ab eo instituti adiuerūt hr̄ditatē ⁊ dicta vxor sempronia q̄ erat mater filie testatoris elegit. r. suos hr̄ditarios p dicta sua filia. ⁊ postea añq̄ dicta filia nuberet nata sūt ali qua ex dictis. r. mācipijs. q̄rit nunqd ptineat ad dictā filiam vltrā nūerū dictor. r. mācipior ⁊ rñdet q̄ nō. qr legatū mancipior pdictor. r. trāstulit testator in ips nuptiarū filie exheredate. imo ptinebūt ad dictā sempronią testatoris vxoris. ⁊ ad dictū seium filiū eius dē testatoris q̄ ab eo fuerūt heredes instituti nō sūt ad solā sempronią.

Aritus. Ego habēs. r. lances. i. scutellas argēteas feci testiū ⁊ instituī mihi hēdē titiū ⁊ postea feci codicillos ⁊ in eis reliqui vxori mee duo mea pdia ⁊ quatuor lāces quas ip sa elegerit postea añq̄ moreret multas alias lances acq̄siui. ⁊ postea decessi. venit nūc vxor ⁊ vult eligere quatuor lances ex oībus quas habebaz tpe mortis mee: ⁊ hr̄s nō vult ei dare electionē: nisi de his q̄s hēbam tpe testi. certe mulieris deliderium est preferendum.

De vino tritico ⁊ oleo legato. Rubrica.

v Ino legato. Legaui titio vinū meū q̄rit vtr sic. illud. s. quo vtebar p vino. sz q̄d si legaui dicto titio vinū ⁊ seio legaui penū. i. ea q̄ sunt eius ⁊ potui. certe titius hēbit totū vinū. ⁊ sei⁹ oēm aliā penū. Itē quid si legaui titio centū amphoras vini quas vellet. certe pōt agere ō hr̄dē meū actiōe ex testo. vt heres faciat ei copiā degustādi. ⁊ si nō faciat ei heres copiā degustādi pōt petere inter eē suū titi⁹ actione ad exhibēdū. sz quid eodē cāu si ego nō reliqui in hereditate mea vinū. certe hers me⁹ dz emere centū amphoras vini. Itē nūquid hers me⁹ tenet dicto titio dare vasa in q̄b⁹ erat vinū meū posito q̄ reliqui in hr̄ditate mea vinū. ⁊ distinguit inter magna vasa ⁊ pua. nā magna vt dolia nō debent ei siue sint depsta in cella vinaria: siue nō. pua sūt vt amphore ⁊ cuppe ⁊ cuppule hñ debent. nisi erāt affixe in agro vel in cellā meā eā fuisse vt voluerī accessiōi vini eē dicta pua vasa. nō sūt ea rōe q̄ vasa sint ps vini qr nō sunt q̄dā tū pua vasa nō dēnt legatario puta vtres ⁊ cullei. qr in his portat vinū ⁊ nō cōfuat sicut in superiorib⁹. ⁊ b dic cū duab⁹ sequētib⁹ legib⁹

Cum certū. Legaui tibi centū cados olei ⁊ nō adieci q̄litatē olei ⁊ decessi. certe pōt hers me⁹ tibi soluere oleū cuiuscūq̄ generis sit: dū tū nō vilissimi generis nec inqret in b cāu cui⁹ generis oleo ego erā solit⁹ vti aut cui⁹ generis oleuz hēant in vsu hoies regiōis mee. ⁊ hoc dicit.

Cum certus. Legaui tibi centū amphoras vini qđ i fūdo meo semproniano nascer. ⁊ decessi. ⁊ postea venerūt vīdemie. ⁊ nō recollegit hers me⁹ de dicto fundo nisi q̄nquaginta amphoras. certe nō debit sibi nisi dictas. l. amphoras nā dicta vba supra posita qđ natū erit rē. obtinēt vim taxationis. vt ita demū centū amphoras possis petere: si in dicto fundo nascent. ⁊ hoc dicit.

Cum vinū. Legaui vinū meū titio. certe nō solū vinum qđ est in dolijs. sed etiā illud qđ est in amphoris ⁊ cadis dr dari titio. q̄uis nō fecerim dictor vasor mentionē cū legaui. dz q̄d si legaui ei vinū cū vasis ⁊ cadis. certe nō solū illō debetur ei qđ est in vasis ⁊ cadis. sz etiā illud qđ est in dolijs sicuti si legasse ei suos meos oēs cū peculio cuiusq̄ eor vide or ei legasse etiā illos qui nō hūt peculiū.

Elidā. Titius legauit vxori sue oleū ⁊ vinū ⁊ frumētū ⁊ acetū. ⁊ mella ⁊ salsamenta ⁊ decessit. mō q̄rit q̄tū debeat hr̄e mulier de quolibet pdictor. ⁊ rñdet q̄ totū legatū ei vior q̄tū dict⁹ titius ei reliqt in hereditate sua de oīb⁹ pdictis. reprobata sīa trebatij q̄ dixit ex singulis nō amplⁿ vxori deberi q̄ q̄tū heres vellet dare mulieri. Lutio titio. Seius ita dixit in testo suo. lutio titio tritici modios cētū q̄ modij singuli pōdo centuz pōderant: heres dato ⁊ decessit mō q̄rit an aliqō tritici debeat lutio titio. ⁊ dr q̄ nō. qr in rerū natura nō est aliqō tritici qđ tm pōderet vt dixit seius testator.

Dānatus. Dānaui hr̄dē meū vt daret titio vinū meū qđ in dolijs eet. ⁊ decessi postea stetit p titiū quo minꝰ dictū vinū acciperet. nūquid pōt hrs effundere vinū. ⁊ dr q̄ nō. sz si legatarius petat postea ab eo vinū poterit hrs eū remouere exceptione doli mali. si nō pstaret legatarius ei id qđ ppter moram ipius legatarij dānū passurus est.

Si quis vinū. Legaui titio vinū meū. q̄rit quid cōtineatur appellatione vini. Itē legaui titio acetū meū. q̄rit q̄d contineat appellatiōe aceti. ⁊ hec plane soluūtur a p̄n. hui⁹. l. vsq̄ ad. l. ex eo vino ⁊ magis est plana lra q̄ eet cāus positio.

Ex eo vino. Ita dixi in testo meo ex eo vino qđ in fundo titiano nascetur: heres me⁹ amphoras. r. dato titio singulis ānis. ⁊ postea decessi. ⁊ postea in sequēti āno fuerūt in dicto fundo. xx. amphore vini. ⁊ in alio sequēti nō fuit aliq̄d. certe dz hrs dare titio. x. amphoras vini. etiā in isto scdo āno de eo qđ natū fuit in p̄mo anno. ⁊ hoc nisi volūtas mea huic sententie aduersetur.

Vino legato. Legaui titio vinū meum. certe ea vasa debēt dari legatario q̄ ita diffusa sunt vt nō fuenī ad ppetuz vsuz sicut sunt amphore ⁊ cadi. Dz q̄d si legaui dicto titio vinū cū vasis nūquid debebit vinū qđ est i amphoris ⁊ cadis ⁊ etiā illud qđ est in dolijs: trebati⁹ putat nō deberi titio. ⁊ dicebat sensuz mei testatoris q̄ ita legaui aliū eē ⁊ sensuz x̄borū meoz eē aliū. vñ dicebat q̄ licet testator senserim de vino. x̄ba tñ mea nō possunt b portare vt debeat vinū qđ est i dolijs qr dicebat q̄ dolia nō cōtinebant appellatiōe vasor vinarior. sz dict⁹ trebati⁹ in oīb⁹ male dixit. qr appellatōne vasor bñ cōtinent dolia: vt ⁊. j. de v. sig. vinaria. sz ⁊ si nō contineret tñ nō eet decedēdū trebatio dicēti nō eē legatū vinū qđ i dolijs eet. i. qđ i vasis nō eet. i. i āphor ⁊ cadis imo bñ ē. ⁊ videt legatū. pīde ē em ac si legatū eet vinū ⁊ vasa. vñ sz fm trebatiū nō eent legata dolia. tñ totū vinū dēt nedū q̄ ip e mēti tus fuit. dū dixit q̄ dolia non cōtinent in vasis vinarijs. vt dictū est. Itē qđ si legaui dicto titio vinū in vasis. certe debētur titio amphore ⁊ cadi. nō sūt dolia. ⁊ est rō plana i lra. Itē quid si legaui dicto titio oē vinū qđ est in amphoris cū habere vinū in amphoris ⁊ i vinalib⁹. certe nō solū vinū qđ erat i āphoris sz etiā illō qđ erat in vinalib⁹ debet titio. ⁊ erāt forte vinalia vasa de terra. Itē qđ si legaui dicto titio simplr oia dulcia videor ei legasse mulsuz qđ fit ex melle ⁊ vino. ⁊ passū i. vuā passaz q̄ venit de vltra mare. ⁊ defrutuz i. vinū de lambrusca. ⁊ oēs siles potiones ⁊ vuas ⁊ ficus ⁊ palmas. i. dactilos ⁊ caricas. i. fic⁹ caricas. si sūt ita legasse ci vinū amphorariū amineū grecū ⁊ oia dulcia lego titio nō putabit inter dulcia nisi quod potari potest ⁊ hoc dicit cuz duabus legib⁹ sequentibus.

De fundo instructo ⁊ instrumento legato. Rubrica

Jue cum instro. Legaui titio fundū seianū cū instro, nūqd pōt tit⁹ accipere ab hēde meo fundū. ⁊ d⁹ mittere instrm, vel eōrio. ⁊ dr q̄ sic, q⁹ duo legata sunt ⁊ idē est si legaui ei fundū instructū. ſz quid si post dictū legatū alien aui ego testator fundū ⁊ nō instrm, nunqd poterit dict⁹ legatarius petere instrumentū. ⁊ dr q̄ nō. ⁊ hoc dicit.

Cum pater. Titia mater mea instituit me hēdē ⁊ decessit postea ego feci testū. ⁊ instituī mihi heredes quatuor meos filios. ſ. vnū puta titiū in vna vntia; ⁊ aliū puta seiū in duab⁹ vntijs ⁊ aliū in sex. ⁊ aliū in tribus. ⁊ postea dicto titio ⁊ seio dedi p̄ceptionē bona dicte mee matris q̄ fuerat eor auia. ⁊ hoc vltra ptes hēditarias ⁊ postea decessit, vñ dicta bona auie debēt venire ad dictos meos filios iure hēditario ⁊ pro ptibus quas eis dedi, ſz in iudicio falle herciscūde dz dictus titi⁹ ⁊ seius q̄ fuerūt legatarij quantū ad dictā p̄ceptionē hēde ptes q̄s hēbant coheredes eor in dictis bonis auie p mō p sonarū ⁊ nō sm ptes hēditarias eor. ſ. titij ⁊ seij. Dotes p̄dior. Legaui tibi p̄diū meū titianū ⁊ seianū simpl'r. nunqd dotes dictor p̄dior debent tibi. ⁊ dr q̄ nō. secus aūt si legasset tibi dicta p̄dia instructa q⁹ tūc bñ debent tibi dotes eor.

Fundū. Quatuor meis libertis legaui fundū titianū instructū. postea feci codicillos ⁊ in eis petij vt liberti morientes ptes eor dicti fundi restituerent supstitib⁹ libertis nec habui mentionē instrumēti ⁊ postea decessi. postea decesserūt duo ex libertis ⁊ sic dz puenire ps eor ad supstites ex fideic. certe talis veniet ad supstites dict⁹ fundus qualis oīb⁹ libertis legatus fuit. i. cū instris eiusdē fundi i quib⁹ instris cōtinētur etiā ancille q̄ posite erāt in eo gra fruct⁹ querēdi. vñ si medio tpe dicte ancille habuerūt ptū cōtinebit ptus in fideicōmisso. ſz ⁊ decedet de fideicō. illō qō pijt p patū. Minor xx. Titius minor xx. ānis legauit p sobrine sue seie duo p̄dia instructa. ⁊ sic tacite cōtinebant fui q̄ in eis erāt. ⁊ postea añq̄ decederet quosdā ex dictis fuis manumisit q̄ mānumissio nō valuit. vt insti. qui ma. nō pos ſ. eadē. ⁊ postea decessit dictus titi⁹. nūquid dicte sue cōsobrine debebūt dicti fui de facto mānumissi. ⁊ vid⁹ q̄ sic. q⁹ manumissio nō valuit. sed certe dr q̄ nihilomagis ei debebūtur. ⁊ idē cēt si ex quacunq̄ alia cā dicta libertas impediret. ⁊ hoc dicit.

Cum quidā. Titius hēbat duos fūdos. ſ. titianū ⁊ seianū ⁊ erāt simul iuncti dicti duo fundi ⁊ tenebat duos boues in dicto fundo seiano de die ⁊ nocte. ⁊ semp cū erat necesse faciebant dicti boues opus suū in fundo p̄dicto titiano ⁊ cū fecerāt opus in fundo titiano reuertebant ad standū in seianū dict⁹ titius fecit testm ⁊ dictū fundū titianū legauit seio cum instro ⁊ dictū fundū seianū legauit gaio cū instro. ⁊ postea decessit. mō q̄ritur cui p̄dictor fundor cedant dicti boues. ⁊ dr q̄ ei fundo debēt cedere in quo op⁹ faciebāt. i. titiano. ⁊ nō ei fundo in quo manere cōsueuerūt. i. seiano. ⁊ hoc dicit.

Si cui fundū. Legaui tibi fundū meum titianū cū instro. certe debet tibi fundus ⁊ instrm idē est si legaui tibi fūdū et instrm. Itē idē est si legaui tibi fūdū instructū. ē tūc i vno differētia inter dicta legata q⁹ si ego testator alienaui dictū fūdū sine instro. post legata p̄dictis modis a me relicta ex duobus dictis legatis poterit legatari⁹ vēdicare instrm fūdi puta cū ego testator legaui fundū ⁊ instrm ⁊ cū legaui ei fundus instructū. in tertio aūt nō: puta cū legaui ei fundū cū instro

Nepoti. Titia legauit nepoti suo seio p̄dia q̄ hēbat ad burgū panicalis sicut erāt instructa. ſ. cū vino ⁊ grano ⁊ kalendario que in dictis fundis erāt. in quo quidā kalendario erāt scripta noīa debitor ipius testatricis. ⁊ postea dicit dicta titia in eodē testō lego dicto meo nepoti q̄cq̄d erit cum moriar in dicta regiōe burgi panicalis vel q̄cquid in qua cūq̄ spē erit in dicta regiōe cū moriar. postea dicta testatrix conuenit vnū ex dictis debitorib⁹ qui cōtinebant in dicto kalēdario. ⁊ fecit eū condēnari. ⁊ pus q̄ idē debitor ei satisfaceret ipsa decessit. nūquid debet nepoti illud qō debet dict⁹ debitor cōdēnatus. ⁊ dr q̄ sic.

Habernas. Titius in testō suo legauit cuidā sue liberte quā mānumiserat ⁊ q̄ vocabat pardula, insulā siue tabernā cū cenaculo. ⁊ cū mercib⁹ ⁊ instris ⁊ supellectili q̄ ibi erāt ⁊ horreum vinarū cū vino ⁊ vasis ⁊ instro. ⁊ cū institoribus quos ibi secū hre cōsueuerat dict⁹ testator. ⁊ postea viuēte eodē testatore insula siue taberna p̄dicta in qua erat dictū cenaculuz dicte pardule legatū eruста fuit. ⁊ postea idez testator refecit aliā nouā ibidē. ⁊ postea vēdidit idē testator dictū horreū vinariū qō eidē pardule legauerat. vini aūt venditionē distulit ad hoc vt postea carius illud vēderet. ⁊ postea decessit dict⁹ testator. mō q̄rit an vniuersa p̄dicta legata possit cōsequi pdicta. ⁊ dr q̄ sic. p̄ter ea in q̄b⁹ voluntas testatoris fuit mutata, mutata aūt fuit in insula siue taberna de nouo fctā. Itē in horreo vinario qō vēdidit dict⁹ testator. ⁊ hoc dicit.

Instrumēta. Legaui tibi fundū ⁊ instra fundi. ⁊ decessi q̄rit q̄d noie instri fundi cōtineat. ⁊ dr q̄ illa cōtinent q̄ pata sunt a me testatore gra querēdi fruct⁹ ⁊ gra cogendi fructus colligendi fruct⁹ ⁊ gra cōseruādi. q̄ aūt pata videant gra querēdi fruct⁹ ⁊ q̄ gratia cogendi ⁊ q̄ gra cōseruādi plane dr vsq̄ ad finē legis. ſz nunqd in dicto legato cōtinet grex oim qui erat in dicto fundo. ⁊ distinguit vtrū cōparauerā gregem vt ex eo fruct⁹ caperet. ⁊ tūc nō cōtinet in dicto legato. si vo iō cōparauerā. q⁹ nō aliē ex fundo siue saltu vbi erat fūdus fructus p̄cipi poterat. nisi eēt ibi grex q̄ stercoraret agrū ⁊ tūc bñ cōtinebit in legato. ⁊ idē in alueis apium. ⁊ in aui⁹? ex quib⁹ hēat fundus redditū. ⁊ in frumēto ⁊ vino ad cybaria patoz cultor fundi ⁊ in illo frumēto qō patū erat in fundo cā feminis. ⁊ hec vsq̄ ad. l. q̄situ. §. cōseruandi. Conseruādi. Dictum est. §. e. instra. §. cōseruandi. de q̄busdā quib⁹ fruct⁹ cōseruantur q̄ quidē cōtinet in instro fundi. nūc addūgit alia sicut sunt granaria q̄ sunt in fundo instructo legato ⁊ vrcei ⁊ capselle ⁊ iumēta ⁊ vehiculi ⁊ naues ⁊ cuppe ⁊ cullei q̄ pata erāt in fundo cā exportādi fructus de fundo. Sed quid si testator legauit alijs quosdā ex hoib⁹ siue fuis q̄ erāt i fundo quē titio legauit instructū. nūqd alij qui remāserūt in fundo cōtinebūtur in instro fundi. ⁊ dr q̄ sic. licet alphenus diceret ōrū. fu⁹ aūt qui quasi colon⁹ in agro erat. nō cōtinet in instrumēto fundi

Saltuariū. Querit nūquid fundo instructo legato continent saltuarij. ⁊ dr q̄ sic. siue custodiant fructus siue fines. Itē cōtinet pictor ⁊ tonsor qui sunt parati cā falle, rustice et faber ⁊ mulieres q̄ panē coquāt ⁊ illi q̄ molūt frumētū ⁊ focaria ⁊ villica ⁊ lanifice ⁊ ille q̄ coquūt pulmētaria. Itē nūqd cōtinet vxores p̄dictor masculor. ⁊ dr q̄ sic. nec⁹ ei credēdū est testatorē iniunxisse tā durā sepationē. Itē cōtinetur pecora q̄ aliqua parte āni in fundo pascūtur. ⁊ in alia pte anni pabulū his cōducitur aliūde. ⁊ fui qui aliqua pte āni colūt fundū. ⁊ alia pte āni mittūtur ad lucrādū alibi. Itē cōtinetur cellarius ⁊ hostiarij ⁊ mulio ⁊ mole ⁊ machine ⁊ fenū ⁊ stipule ⁊ asinus machinarius ⁊ machina stramentaria. ⁊ multa alia noiantur hic vsq̄ ad. §. si fundus nō sit tē. quor quedā contiuētur q̄ dā nō. ⁊ est planissima lra vsq̄ illuc. Si fundus nō sit. Legaui tibi fundū meū instructū certe i hoc legato cōtinetur nō tñ instrm eiusdē fundi. ſz etiā pp̄riū meū instrm sicut est supellectica que erat in fundo cā mei vsus ⁊ vestes mee ⁊ lecti ⁊ mense ⁊ aurū ⁊ argentū ⁊ vina ⁊ oīa alia vtensilia ⁊ fui supellectilis rij. ⁊ ceteri fui hui⁹ generis. i. mīsteria quib⁹ erā instruct⁹ i eo fundo. Itē pedagogia q̄ hēbaz in dicto fundo vt cū illuc ire p̄sto eēnt in triclinio. Itē vxores ⁊ filij fuor. Itez bibliotheca ⁊ libri quos ibi hēbaz. Itē ymagines hee tñ dūtaxat que fuerūt in ornatu fundi. Itē actor qui stabat in fundo quē q⁹ dē miserā in p̄uinciā vt ordinatis in puincia quibusdā meis negocijs rediret ad funduz. est g̃ plen⁹ legatū fundi instructi q̄ fundi cū instro q⁹ cū lego fūdū cū instro nō cōtinetur meū instrm. q̄dā tñ nō cōtinentur in dicto legato fūdi instructi puta ea q̄ cōgesserā in eo fundo nō vsus mei cā. ſz gra custodie. puta vinū qō hēbā ibi in apotheca cā custodie vel fruct⁹ q⁹ ibi reposuerā vt vēderē. Itē nec fui qui iam a me cōsecuti fuerāt libertatē. Item nec illa mācipia q̄ tpis cā in dicto fundo erāt ⁊ nō vt eēnt fundi instrm vel meū. ⁊ hoc dicit vsq̄ ad. §. idē nūdit instructis horreis tē. vbi dicit quid cōtineatur in legato horreor instructor ⁊ domus instructe vsq̄ ad. §. celsus scribit fuis qui i fundo tē. Celsus scribit. Legaui tibi ser

uos q̃rāt in fundo meo titiano. nūq̃d cōtinētur vicarij eorū ꝛ dr q̄ nō. nisi ego ꝛ de eis sensi. Item pone q̄ instituī mihi hered̄ filiū meū ꝛ vxorī mee legauī oīa q̃ in domo erant. certe nō cōtinent cautiones debitorū vel emptōes fuorū nisi in alia pte testi appeat me voluisse ei legare dictos fuos ꝛ dicta debita. qz tūc bñ cōtinebunt dicte cautiones ꝛ emptōes. ¶ Si quis fundū. Fūdo instructo legato cōtinet in legato suppellex ꝛ mācipia ꝛ multa alia de quib⁹ dictū est. ff. e. l. §. si fundus nō sit tē mō pone q̄ legauī tibi fundū instructū nō noiando aliqua expresse de p̄dictis q̃ tacite cōtinent in dicto legato. ꝛ postea adieci hec v̄ba cū supellectilib⁹ q̃ in dicto fundo sunt vel adieci cū mācipijs q̃ in dicto fundo sūt. vel noiauī aliquā aliā rē de p̄dictis q̃ tacite in legato cōtinētur. nūquid videor minuisse legatū fūdī instructi. s. vt nō alia cōtineant in legato nisi fundus ꝛ suppellectilia noiata a me spāl̄r. ꝛ dr q̄ nō. ꝛ ex hac fūdāti videor adiecisse spāl̄r illō q̃ tacite cū multis alijs cōtinebat. sicut cū dr in diuina scriptura. dicite discipulis ei⁹ ꝛ petro tē. ꝛ de hoc etiā ponit aliud exēplū in matre ꝛ filia.

¶ Taberne. Legauī tibi instr̄m taberne mee vel tabernaz instructā. certe cōtinebūt instr̄a ipi⁹ loci vtensilia dolearia ꝛ sitia. Si aūt legauī tibi caponā instructā continent nō solū p̄dicta. sed etiā institores quos p̄posuerā dicte caupone ex hac causa. ff. e. l. ij. §. ij. Item pone q̄ testator habuit nomē caupona ē nomē negotiatiōis q̃ nō est in noie taberne. §. ꝛ si legauī tibi balneū instructū cōtinet balneatores ꝛ fornicatores. §. ꝛ si ita scripsi in testō meo q̃ tabernarū exercēdar ꝛ instruēdarū cā facta pacta sunt do lego titio. ꝛ etiaz lego eidē ea q̃ cā exercendi ꝛ instruēdi pistrini ꝛ caupone fcā pacta sunt ꝛ postea decessi. certe legati videt caballi q̃ in pistrinis erāt ꝛ pistores ꝛ institores q̃ erāt in caupona ꝛ etiā focaria q̃ erat in caupona. ꝛ etiā merces q̃ erāt in p̄dictis locis. Sed nunq̃d domo instructa legata cōtinent vina q̃ ibi erant. ꝛ dr q̄ nō. qz nō pōt dom⁹ intelligi instructa vinis. ꝛ hoc vsq; ad l. si ita. §. mulier. ¶ Mulier. In fundo meo titiano erat quedā villa id est puula dom⁹ in qua stabat aretusa ācilla mea cā ppetue custodie. ego feci testū. ꝛ legauī dictū fundū titio cū instr̄o vel instructū. nunq̃d continebit in legato dicta mulier. ꝛ dr q̄ sic. sic cōtinetur saltuarij quos hēbā in eodē fundo. cū ei sit vtriusq; par rō. idē ius statuēdū est. desiderāt cūi ita bñ cu stodiā ville sicut agri. illic em̄. i. in agris desiderat custodia p saltuarios ne quid vicini occupēt de agro vel de fructib⁹ in agro pēdētib⁹. hic aūt. i. in villa desiderat custodia ne quid vicini occupēt ceterarū rerū q̃ cōtinent in villa. dicta autē villa sine dubio est pars dicti fundi. ꝛ iō dict⁹ legatari⁹ vēdicabit eam. ppter dictū legatū.

¶ Ille instr̄o. Si lego tibi instr̄m domuncule quā hēo in rure cā colligēdi fruct⁹ nō cōtinet suppellex. Scdo dicit q̄ si lego tibi vineā ꝛ ei⁹ instr̄m cōtinētur noie instrī pali ꝛ ptice ꝛ raltri ꝛ ligones. Tertio dicit q̄ si lego tibi fundū sicut instructus ē in quo ego habitabā. cōtinet mulieres lanificē q̃ erāt in fundo q̃ uis nō cōtinerent si ego in eo nō habitarē. Ictor⁹. Ista lex plane ponit quid cōtineat legato instr̄o pictoris fui. vel instr̄o piscatorio vel instr̄o balneatorio. ¶ Cum de lanionis. Hec lex p̄ ponit quid cōtineat legato instr̄o fui lanionis. Scdo dicit. q̄ ad sciēdum quid cōtineat instr̄o legato est necesse q̃q; inspici psonas legātiū. nā si lego tibi instr̄m pistorū ita demū cōtinent legato fui pistores qui fuiebāt mihi in pistrino. si ego pistrinū exercebā. ꝛ nō alias. multū em̄ interest vtrū instr̄m sit paratū pistorib⁹. i. ipsis dūis p se molētib⁹ quo cāu cōtinebūt in dicto legato fui pistores. an pistrinū sit patū fuis molētib⁹ sine dūis. quo casu nō cōtinent ipi serui. ¶ Afinā. Titi⁹ hūs in fundo suo molē cū instr̄o fūdi nūq̃d cōtinet dcā afina ꝛ mola molēdini. ꝛ dr q̄ si bñ tūc cōtinet cacabi ꝛ patine qz pulmētariū siue comestio nō pōt coqui sine p̄dictis. Item cōtinet vas eneū q̄ supra focus pēdet in quo calefit aqua ad potādū. ꝛ eadē rōe cōtinet vascei q̄b⁹ aqua infūdit in dictū vas eneū ꝛ etiā illa vasa cōtinētur q̄bus aqua infūdit in dictos vasceos. ꝛ sic vsq; ad infinitū. ꝛ b

si voluit testator. si aūt nō apparet voluntas testatoris debemus inspicere cōsuetudinē regiōis vñ erat testator. s. q̄d erat in cōsuetudine ibi q̄ cōtineret appellatiōe instrī fundi. Item cōtinetur appellatiōe instrī fundi villic⁹ fu⁹ q̃ colebat fundū fide dñica. nō aūt si colebat certa q̃ titate pēsiōis. Item cōtinetur meta id est inferior ps mole si molebatur rusticis fundi. Item bubulcus siue arabat fundū cū bobus siue pascebat boues aratorios. quilibet eōrū p̄dictor dr bubulc⁹ Item ꝛ putatores vinee q̃ erāt in fundo. Item pastores ꝛ fossores. ¶ Item cū fundus. Legauī titio fundū seianū. ita vt optim⁹ maxim⁹ q; est cū oī instr̄o rustico ꝛ vrbano ꝛ mācipijs q̃ ibi sunt. nunq̃d debētur ei semīa q̃ in fundo erāt. ꝛ dr q̄ sic. nisi hēs p̄bet aliud me testatorē sensisse. Item debetur ei frumētū repositū in fundo p pascēdis mācipijs q̃ erāt in fūdo. sequēs. §. dicit q̄d continetur instr̄o fui medici cū instr̄o legati. ¶ Cui fūdus. Titi⁹ hūs fundū in quo erāt decē fui q̃ opabāt ibi ꝛ ita erāt fundi instructi dicti fui. legauit seio dictū fundū instructus ꝛ postea eidē seio legauit spāl̄r q̄q; de dictis mācipijs. nūq̃d alij fui q̃ nō sunt noiati cōtinētur animō sub appellatiōe instrī fūdi. ꝛ dr q̄ nō. qz ex eo q̄ testator noiauit spāliter postea q̄q; ex hac causa vt dictū est apparet eū nō intellexisse dictos. x. fuos esse ānumeratos instr̄o fundi i. cōtineri in instr̄o fundi. ¶ Sabinus ait. Legauī tibi fundū ꝛ ea q̃ in eo sunt. certe hēbis fundū ꝛ ea q̃ solita sunt eē in eo fundo. nō aūt ea q̃ tu curasti poni in eo fundo vel legatū tuū cumularetur. ¶ Quidā. Titi⁹ legauit seio hōmō. villā meā vti ego ipe possedi lego seio cum suppellectili ꝛ mēsis ꝛ mācipijs q̃ ibi deputabūtur vrbanis ꝛ rusticis. ꝛ cū vinis q̃ in die mortis mee ibi erūt ꝛ cū. x. aureis ꝛ postea decessit dict⁹ testator ꝛ tpe mortis sue inuēta fuerūt in fundo nō solū p̄dicta noiata. §. etiā libri plures ꝛ vitrea vasa ꝛ vesticula ipius. nūquid debētur legatario dicti libri ꝛ vitreamina ꝛ vesticula. ꝛ dr q̄ nō. imo sola ea q̃ erpsit in legato. ¶ Domū. Legauit titi⁹ mihi domū instructā cū oīb⁹ affixis. certe nō cōtinetur noia debitorū q̃ erāt in domo

¶ Mācipia. Titi⁹ legauit seie fundū cū instr̄o ꝛ mācipijs q̃ ibi sunt. ꝛ postea in eū fundū trāstulit idē titi⁹ quosdaz fuos vt ibi ppetuo morarētur. ꝛ postea decessit idē titi⁹. nūc q̄rit. nūquid dicti fui cedāt dcō legato. ꝛ videbatur q̃busdaz q̄ nō. q̄i in hōi cāu nō possint cōtineri appellatiōe mācipior. propter v̄ba in legato posita. illa. s. ꝛ mācipijs q̃ ibi sunt tē. quib⁹ demōstrauerat testator illos tm̄ fuos cōtineri qui erāt in fundo tpe mortis. Item ꝛ videbatur eisdē q̄ nō. q̄i in hōi cāu nō possint cōtineri dicti fui appellatōne instrī qz qui instr̄m legat et mācipia noiat vidr nolle intelligere in instr̄o fuos. §. eis male vidr. qz bñ cōtinebūtur in legato dicti fui nō ob. alleg. illor. ¶ Paulus rñ. Legauī titio villā. i. puulam domū cū instr̄o. certe nō cōtinetur legato eq̃tiū q̄ erat in dicta domūcula. nec etiā fruct⁹ ibidē repositi. nec fu⁹ pū⁹ in arte fabrica q̃ ānuaz mercedē pstabat dño. §. supellex bñ cōtinetur.

¶ Lie exprte. Titius instituit sibi hērdē seiā ꝛ gaiū. ꝛ eidez seie legauit fundos instructos cū suis villicis ꝛ reliquis colonor sub cōditiōe si hērs erit. ꝛ postea fecit codicillos in q̃bus ita scripsit mihi venit in mentem ꝛ volo seiā hēre fundos quos eidē seie reliq̃ ita vt sūt instructi rustico instr̄o ꝛ suppellectili. ꝛ pecore ꝛ villicis cuz reliquis colonor ꝛ apotheca. et postea decessit. mō q̄ritur an ꝓpter p̄dicta in codicillis noiata ptineāt legato etiā ea q̃ fuerūt in fundo cā cotidiani vsus patrissa. i. p̄dicti titij testatoris. ꝛ rñdetur q̄ non. ¶ Liberto suo. Titi⁹ legauit liberto suo hīs x̄hīs: seio liberto meo fundū titianū ꝛ seianū do lego ita vt instructi sunt cū dotib⁹ ꝛ reliq̃s colonor ꝛ saltuarijs cū cōtubernalib⁹ ꝛ filijs ꝛ filiabus suis. ꝛ postea decessit. mō q̄ritur an stich⁹ fu⁹ q̃ p̄dū vnuz ex hīs coluit. ꝛ reliquat⁹ ē amplā summā debeatur seio ex cā fideicōmissi. ꝛ rñdetur q̄ nō. si coluit mercede. si aūt fide dñica colebat bñ debetur. ¶ Gaio seio. Ita dixī in testō meo. gaio seio alūno meo fundos meos titianū ꝛ seianuz dari volo ita vt instructi sunt ꝛ domū supior ē. ꝛ decessi. ꝛ petit legatari⁹ ab hērde nō solū fundos instructos. §. etiā domū instructā hēs

nō vl't ei dare instr̄a dom⁹ q: ego testō: nō feci mētōez istr̄i le
gādo domū. q̄rit̄ q̄d iuris sit. ⁊ rn̄det̄ q̄ petitio legatarij ad-
mittēda ē nisi h̄rs manifeste dicēt aliō me testatorē s. nsisse. in
instr̄o aūt dom⁹ nō continebūt̄ sui parati opere alij ve rei.
¶ Predia. Titi⁹ legauit seio p̄dia vt instructa sunt cū doti
bus eorūdē p̄dio⁊. ⁊ cū reliq̄s villico⁊ ⁊ colono⁊ ⁊ cū manci
pijs ⁊ oī pecore ⁊ cū peculijs ⁊ cuz actore .i. suo castaldo qui
morabat̄ i ciuitate. erāt aūt tp̄e testi dicti titij q̄dā coloni q̄ d̄
colonia discesserāt q̄ q̄dē reliquati erāt. fcō aūt testō dict⁹ te-
stator iuit in p̄uinciā cū ip̄e eēt d̄ ytalia ⁊ postea q̄dā sua mā
cipia trāsiuert̄ i fūdos legatos ad pentes ⁊ notos sibi hoīes
sua spōte ⁊ nō auctoritate alicui⁹. ⁊ postea decessit dict⁹ testa
tor. ⁊ postea q̄dā alia ei⁹ mācipia trāsiuerūt sil'r ad dictos fū
dos. mō q̄rit̄ hic de tib⁹ an reliq̄ dicto⁊ colono⁊ q̄ tp̄e testi
discesserūt de colonia. cedāt legato p̄dicto. Itē an cedāt ei-
dē legato vxor ⁊ filia dicti actoris q̄ i ciuitate morabat̄. Itez
an cedāt legato dicta mācipia q̄ sunt post p̄fectionē testato-
ris i p̄uinciā aut post mortē eiusdē testatoris trāsiuerūt i dcā
p̄dia. ⁊ in oīb⁹ rn̄det̄ q̄ nō. ¶ Pāphile liberte. Hūc .§. hēs
s̄. de le. iij. q̄situ. in p̄n. ⁊ ponas hic cāuz sicut ibi posui ¶ Ti
rande. Ita dixit titi⁹ in testō suo tirāde sorori mee fūdū meū
g̃fanū cū stabulo ⁊ cū oī instr̄o rustico reliquo. ⁊ postea deces
sit. mō q̄rit̄ an cedāt legato pascua siue prata q̄ p̄uenerūt ad
cū sil'r cū fundo ⁊ q̄ habuerat semp. in vsib⁹ fundi ⁊ q̄ ita cōiūcta
erat fūdo vt hērent̄ sub vna appellatōe fundi. ⁊ rn̄det̄ q̄ sic
¶ Instructis. Titia hn̄s grabatū i domo sua seiana q̄ g̃ba
tus siue lect⁹ erat text⁹ auro ⁊ argento. ip̄a extraxit g̃batū de
domo ⁊ posuit i orreo q̄dā vt h̄ret̄ i locū tutiorē. postea fecit
testm̄ eadē titia ⁊ legauit gaio dictā domū seianā ⁊ aliā suam
domū titianā instructas. ⁊ decessit. mō q̄rit̄ an cōtineat̄ lega
to dict⁹ g̃bat⁹. ⁊ dr̄ q̄ sic. ¶ Nō adiecit. Ita dixit titi⁹ testa
tor i testō suo. lego fundū titianū ⁊ seianū gaio vti dicta p̄dia
possedi ⁊ decessit. certe vid̄r legasse dicta p̄dia instructa .i. cuz
mācipijs ⁊ pecorib⁹ ⁊ instr̄o rustico. non aūt vid̄r p illa v̄ba
legasse tm̄mō ius qd̄ hēbat testator in dictis p̄dijs. ⁊ h̄ dicit

Cum fūd⁹. Legaui tibi fundū ⁊ nihil dixi de instr̄o ei⁹
nūq̄d p̄tinet̄ in legato dolia fūdo i fixa ⁊ mole olinarie
⁊ plū quo p̄mit̄ olea in torculari. q̄ oīa erāt infixa i fūdo p̄di-
cto talit̄ vt videret̄ eē ps fundi. ⁊ rn̄. q̄ sic. sec⁹ aūt si p̄dcā erāt
talit̄ i fūdo vt eēnt apta ad remouēdū inde. q: tūc nō p̄tinerē-
tur appellatiōe fundi

Fundo legato. Legaui tibi fundū vti optim⁹ maxim⁹ est. certe p̄tinet̄ legato retbia
capraria ⁊ cetr̄a instr̄a venatōis. ⁊ idē ē si legaui fūdū cū istr̄o
qd̄ q̄dē est verū si q̄stus siue reddit⁹ fūdi ex maria pte i vena-
tiōe cōsistit ¶ Fūdo legato. Legaui tibi fundū cū mācipijs
⁊ pecorib⁹ ⁊ cū oī instr̄o rustico ⁊ vrbano. ⁊ postea decessi. mō
q̄rit̄ an p̄tineat ad te legatariū peculiū actoris sui siue castal
diōis q̄ erat ex eodē fūdo. ⁊ q̄ defunct⁹ erat aū me testatorē. ⁊
rn̄det̄ q̄ sic. licz videret̄ q̄busdā p̄triū. ex eo q̄ actor decesserat
aū me testatorē q̄ erā ei⁹ dn̄s

Cum q̄rit̄. Legaui tibi tabernā cū instr̄o. q̄rit̄ q̄d sit instr̄m taberne. ⁊ rn̄det̄
q̄ illud ē instr̄m taberne: q̄ exercet̄ negociatio q̄ fit i taberna.

Fundus. Seius locauit titio fundū. postea idē seius le
gauit eūdū fundū gaio cū instr̄o. certe cedit legato isr̄m
qd̄ colon⁹ in eo fūdo habuit .s. si erat testatoris dictuz instr̄m
nō aūt cōtinet̄ instr̄m qd̄ erat coloni nisi i vno cāu .s. si dn̄s nō
hēbat i fundo aliq̄d suū instr̄m. s3 colon⁹ hēbat ibi suū. tunc
eīn bn̄ cōtinebit̄ legato: instr̄m coloni.

Fundi instr̄o. Legaui tibi fundū cū instr̄o ei⁹. certe dixit
tubero q̄ cōtinent̄ legato pecora q̄ erāt in fūdo cā stercorādi
s. quot sufficerēt ad stercorādū illū fūdū ⁊ nō pl⁹. etiā si plura
erāt posita i fundo cā stercorādi. s3 labeo cui⁹ sn̄ia approbat̄
dixit p̄triū. ⁊ dixit q̄ oīa pecora pata ad stercorādū p̄tinent̄ le
gato. s3 eēnt pata vltra nūerū q̄ necessari⁹ erat. ⁊ dixit nō eē q̄
rēdū q̄d pecoris debuisset pari cā instr̄i fundi. s3 qd̄ patuz eēt
⁊ illō legato cedere nā legata nō sunt extimāda ex nūero aut
multitudine magna vl' parua vt dicebat tubero, inq̄t etiā la-
beo p̄ dictū tuberōis q̄d fiet si cū mille oues sufficerēt ad ster
corādū fundū ⁊ testator posuerat i eo duo milia q̄s oues fm
tuberonē existimabim⁹ poti⁹ cessuras legato. q. d. nō possu-
mus discernere ⁊ iō male dixit tubero. ¶ Quidā. Titi⁹ ha-
bebat fundo suo titiano fornaces ad faciēdū figulos .i. vasa
figularia .i. vasa de tr̄a ⁊ vtebat̄ maiore p̄te anni op̄a dicto⁊
vaso⁊ ad op⁹ rusticū .i. alteri⁹ fundi. Idē titi⁹ faciēs testm̄ le
gauit seio isr̄m dicti fūdi. nūq̄d dcē figuline .i. fornaces cōti
nent̄ appellatiōe dicti instr̄i legati. ⁊ dr̄ q̄ nō: q̄uis dicta va
sa i eis fcā cōtineant̄. Sz q̄d si legauit oē instr̄m fundi excep-
to pecore. nūq̄d p̄tinent̄ legato pastores ouium .i. ouiliones
q̄ eas custodiūt: ⁊ ouilia i q̄b⁹ oues claudūt̄: ⁊ ofili⁹ putauit
q̄ sic. qd̄ nō est verūz.

Dolia fictilia. Legaui titio edes meas titianā ⁊ seianā nūquid p̄tinent̄ i legato do
lia fictilia ⁊ plūbea q̄b⁹ terra ē adiecta ⁊ viridaria posita i di
ctis edib⁹. ⁊ rn̄det̄ q̄ sic si p̄dicta sunt ita illigata edib⁹ p̄dcis
vt ibi pp̄etuo posita sint: non ad tp̄s. ¶ Molas. Titi⁹ hn̄s
fundū in q̄ erāt mole q̄ māu hoīm ducebant̄. ⁊ alie mole q̄ iu
mēto ducebant̄: legauit seio instr̄a dicti fūdi. certe cōtinet̄ i le
gato vtrep̄ mole. q̄uis ofili⁹ diceret ⁊ male q̄ māuarie mo
le sūt suppellectilis ⁊ nō instr̄i

Predia. Titi⁹ legauit nutritori suo: sua p̄dia iuxta mare posita cū suis qui
ibi erāt ⁊ oī instr̄o ⁊ fructib⁹ q̄ ibi erāt: ⁊ cū reliq̄s colono⁊: ⁊ et
postea decessit mō q̄rit̄ an videant̄ eē legati sui piscatores q̄
solebāt eē i misterio dicti titij testatoris: ⁊ q̄ solebāt vbiq̄ eu3
seq̄: nō solū ad dicta p̄dia maritima. s3 etiā ad alia sua loca: ⁊
q̄ fungebant̄ vrbicis rōnib⁹ dicti testatoris. ⁊ vid̄r q̄ legati
sint dicti sui: q: ip̄i erāt piscatores ⁊ solebāt eē i misterio testa
toris i dictis fūdis circa piscationē. dr̄ tñ hic q̄ nō videt̄ eē le
gati. q: nō stabāt i dictis p̄dijs p̄tinue: imo ad tp̄s vt dic̄ lr̄a
¶ Affini suo. Seia q̄ erat de affrica affini suo titio legauit
ita. int̄ cetera q̄ ei legaui fundū cornelianū titio affini meo da
ri volo ita vt ē instruct⁹ cū oīb⁹ reb⁹ ⁊ mācipijs ⁊ reliq̄s colo
no⁊. postea dcā testatrix iuit romā occōne cuiusdā litis quā
ibi hēbat ⁊ duxit secū q̄dā mācipia q̄ solebāt stare i dicto fū-
do cū cōsuab⁹ eo⁊ ⁊ filijs. ⁊ alia mācipia de dicto fundo du
xit secū que solebāt stare in eodē fundo cū eo⁊ p̄rib⁹ ⁊ m̄rib⁹
⁊ hoc fecit iō vt citi⁹ se expediret de itinere ⁊ postea reuersa di
cta testatrix domū: decessit. nūc q̄rit̄ an dicta mācipia q̄ secuz
duxit romā ad tp̄s deant̄ dicto titio affini ⁊ rn̄det̄ q̄ sic. Itez
q̄rit̄ an cedant dicto fideicōmisso fruct⁹ eiusdē fundi q̄ coacti
ibi: id ē in dicto fundo: māserūt ibi vsq̄ ad diē mortis dicte te
statricis. ⁊ vid̄r q̄ sic. q: volūtas testatricis fuit plenissima cir
ca affinē. qd̄ ex eo p̄bat̄. q: ip̄sa voluit p̄tiere ad eū reliqua co
lono⁊ eiusdē possessiōis siue fundi rn̄det̄ tñ q̄ nō cedunt nisi
manifeste appeat testatricē hoc voluisse. nā cū fecit testam̄ti
legādo sp̄al'r mētionē de mācipijs ⁊ reliq̄s colono⁊ p̄dictis:
nihil vid̄r dixisse de dictis fructib⁹ cōditis. ¶ Liberto quē.
Titi⁹ hn̄s fundū titianū ⁊ agellū sempronianū i quo erat ali
quātulū vini: istituit sibi h̄dē p̄ dimidia pāphilū libertū suū
⁊ seiū ⁊ gaiū ex alia dimidia: ⁊ postea p h̄ v̄ba p̄legauit fun-
dū eidē liberto pāphile liberte mee siue mi p̄cipito tibi q̄ ha
beto fundū meū titianū. ⁊ agellū sempronianū cū instr̄o ⁊ cū
his q̄ i eodē erūt cū moriar ⁊ cū sal'ia q̄ in eo fundo morat̄ ex-
ceptis illis suis quos manumisero. ⁊ postea dict⁹ testator ve
didit toti dictū vinū qd̄ erat i dicto agello ⁊ nō tradidit em-
ptori accepit tñ ab ēptore p̄tē p̄cij: ⁊ postea decessit. nūc q̄rit̄
an dictū vinū remanēs i dolijs post mortē testatoris p̄tineat
ad libertū ex cā p̄ceptiōis. ⁊ dr̄ q̄ sic: fm v̄ba testatoris. nisi
coh̄des p̄dicti liberti manifeste approbēt p̄triā volūtatē de-
functi q̄ ex m'tis liquet vt hic notat̄ i glosa. Sz pone q̄ dict⁹
testator reliq̄t i dicto agello instr̄a kalēdaria ⁊ nūmos. nūq̄d
nummi debebūt̄ dicto liberto: ⁊ rn̄det̄ sic. s̄. rn̄sum ē i vino. s.
vt fm verba testatoris cedant legato nisi contraria sit volun
tas testatoris que ex multis p̄sumit̄. vt ⁊ circa vinū notaui.
¶ Ita legatū ē. Sei⁹ legauit septicie sue sorori hoc mō. sep-
ticie sorori mee volo dari p̄tē dimidiā fundi mei seiani q̄ fuit
p̄ris mei sic̄ ē nūc illa ps .i. tp̄e testi. ⁊ alterā p̄tē dicti fundi ita
dari volo septicie sorori mee vt i die mortis mee fuerit. ⁊ post

ea decessit dict⁹ testator.nūc q̄rit an ptineāt ad legatariā ag/
ḡes ⁊ pla parata ad olea p̄mēda ⁊ ea q̄ sunt imposita ⁊ pata
in dicto fundo vt edificia imitterent̄:⁊ instrm vrbanū ⁊ rusti/
cū.s.qōlibet aliō.⁊ mācipia que erāt cā dicti fundi.⁊ nī.q dí/
cta x̄ba.sicut est cc.que sunt in x̄bis testatoris possunt refer
ri ad p̄dīū instructū. et si p̄dicta erant in dicto fundo tpe testi:
debeant̄ legatarie ex dictis x̄bis.⁊ qō dixit in dictis x̄bis.sic̄
est cc.idē intelligo in alijs x̄bis testatoris que fuerīt talia.vt
in die mortis fuerit cc.s.vt si p̄dicta erāt in fundo tpe mortis
testatoris debeāt legatarie.⁊ hoc vult dicē hic.§.vi. ¶ Fū/
dum. Titi⁹ hīs fundū cassianū ⁊ numerianū ⁊ hīs quosdaz
agellos adiectos dictis fundis quos agellos siml' cū dictis
fundis o parauit ⁊ in q̄busdā agellis erāt silue ⁊ salicta.lega
uit sempronio fratri suo fundū in h̄ x̄ba sempronio frī meo
h̄ ampli⁹ lego.fundos meos.s.cassianū ⁊ numerianū ita vt ī
structi sunt cū suis salictis ⁊ siluis ⁊ decessit.nūc querit̄ an ce
dant legato dicti agelli ī quib⁹ erāt silue ⁊ salicta ⁊ etiaz silue
cedāt ⁊ salicta.⁊ nī.q solū silue ⁊ salicta cōtinēt̄ legato ⁊ nō
agelli cōiuncti p̄dictis fundis.

Titius. Lucius titi⁹ legauit seio fundū vti erat instru/
ct⁹ ⁊ decessit.nunc queritur quemadmodum fundus debeat
dari legatario instructus:vtruz sicut fuit instructus: tempore
mortis testatoris:vt sic sint h̄ēdis ea que agnata sunt in fun
do vel illata medio tempe a morte testatoris vsq; ad h̄ēdita
tē aditā.an x̄o debeat inspici instruct⁹ fund⁹ eo tpe quo fa/
ctū est testū.an x̄o tpe quo fundus peti ceperit p legatariuz
qō erat forte dudū post aditā h̄ēditatē.vt.s.legato p̄ficiat q̄c
quid p̄dicto tpe petitiōis dep h̄ēdat eē instrū.⁊ nī.q inspicit̄
tps mortis testōris.⁊ hoc dicit lra:cū dies legati cedit ⁊c.

Si nauē. Seius h̄īs nauē magnā ⁊ scaphā: id ē puam
nauē que sequebat̄ dictā magnā: vēdidit tibi nauē cum
instro.certe nō continet̄ scapha sub instro nauis.⁊ est tō pla/
na ī littera.

De peculio legato. Rubrica.

Eruo legato. Legauī stichū suum meū tibi
cū pecūio suo:⁊ postea aliena
uī eundē suū vel manumisi:vel etiā mortu⁹ fuit idē
fu⁹.in quoz quolsbet triū cāuū est extinctū legatū fuī nunq̄d
id est legato fuī:extinguit̄ accessoriū.i.legatū peculij.sec⁹ si le
gauī tibi ancillā cū natis suis.q: tūc etiā mortua ea vel alie/
nata vl' māumissa p̄tinebūt nati ad legatariū.⁊ est rō.q: duo
legata sunt separata.idē si legauī tibi fundū meū ordinariū cū vi
cariis suis.nā mortuo fundo ordīario aut aliēato aut māumis/
so mihi lomin⁹ durat legatū vicarioz.⁊ h̄ dicūt iste.iiij.leges.

Peculio. Stichō fundo meo relicta libertatē ⁊ peculiū suuz
⁊ decessit.nunq̄d h̄ēs me⁹ pōt exigere a debitoribus pecu
liaribus illud qō debebāt dicto stichō.⁊ ōz q̄ sic.⁊ act. tenet̄ ce
dere dicto stichō legatario. Itē tenet̄ dare eidē legatario illō
qō ipse h̄ēs tenebat̄ suo nōie dare dicto fundo.

Si peculiū. Stich⁹ fu⁹ me⁹ hēbat in peculio corpa tī:
puta fīdos vel edes.⁊ nihil ipe mihi dēbat vel liberis meis
vel cōservis suis p̄dicto stichō legauī libertatē ⁊ peculiū. vel
etiā cuidā libero legauī peculiū dicti mei fui.querit̄ an lega/
tarius dicti peculij possit vēdicare ab h̄ēde meo integra cor/
pora q̄ sunt in dicto peculio.⁊ ōz q̄ sic.secus aūt si dict⁹ fundus
debebat mihi aliq̄d vel etiā liberis meis vl' cōservis suis. q:
p illo debito peculiari h̄ēs me⁹ poterit p rata diminuere sin
gula p̄dicta peculiaria corpa. ¶ Et si fuerit legatū. Titi⁹ do
cto peculio id qō dict⁹ stich⁹ eidē dño debebat:⁊ decessit dict⁹
titius dīs relicto h̄ēde seio. mō querit̄ an valeat dictū lega/
tū peculij:⁊ ōz q̄ nō.q: illa x̄ba nō deducto ere alieno ⁊c.q̄
fuerūt adiecta in legato vident̄ fuisse ꝺ naturā legati p̄dicti.
s.peculij nā natura peculij est vt semp intelligat̄ deducto ere
alieno dñico.rū.tū q̄ dicta x̄ba legato adiecta nō viciant le/
gatū p̄dictū ⁊ nihil adijciūt dicto legato.p dictā eīm adiectō
nē x̄boz p̄dictoz nō pōt crescere legatario vēdicatio rerum
peculiariū.nā semp pōt deducere hēs es alienū dñicuz sec⁹
aūt si legatari⁹ nact⁹ fit possessionē rez peculiariū.q: tūc pōt
uti ipe legatari⁹ exceptiōe doli aduersus h̄dēvēdicantē par
tē dictarū rerū peculiariū p rata eius quod fu⁹ debebat dño
⁊ est ratio q̄re h̄ cāu hz legatari⁹ dictā exceptionē:cū ipe hēat
voluntatē defuncti nō deducēdi eris alieni dñici in reb⁹ soli/
dis peculiarib⁹ quas vt dictū ē possidet ipe legatari⁹:voluit
enī defunct⁹ in legādo vt nō deduceret̄ de reb⁹ peculiaribus
es alienū suū dū dixit in legando:nō deducto ere alieno. Est
⁊ alius casus in quo nō deducit̄ es alienū dñicuz de peculio
legato veluti si dīs significauerit vel dixerit se remittere suo
qō fu⁹ ei ōz vl' seruū nihil sibi dño debere.q: dīs pōt remit/
tere suo suo illō qō debet ei fu⁹ nuda sua voluntate. ¶ Elica
rio. Dīs me⁹ manumisit me fuū suū ordinariū in testō suo et
legauit mihi p̄ph̄ilū vicariū meū:nūq̄d debeo h̄e peculiuz
dicti mei vicarij.⁊ vīdz q̄ nō.q̄i vicarius me⁹ nō hēat peculiū
sed magis debeat dici ps mei peculij nī.tī hic q̄ in dicto le/
gato vicarij cōtinet̄ eius peculiū.⁊ h̄ vera sunt nisi voluntas
testōris desit siue ōria sit. ¶ Si fu⁹. Titi⁹ fecit testū:⁊ iussit
libez eē fuū suū stichū ordinariū ⁊ pamphilū vicariū dicti sti
chi:⁊ legauit eis peculia eoz.mō querit̄ vtrū vicari⁹ dicti vi/
carij cōicent̄ inter eos.⁊ ōz q̄ nō.nā verba sunt intelligēda sm
voluntatez testatoris:quasi fuerit locut⁹ de duob⁹ peculijs se
paratis. ⁊ hec x̄a sūt nisi testator p̄dictus voluerit vicariū vi
carij cōicari.q: tūc bñ cōicaret̄. ¶ Sicut aūt. Dictū est.s. in
p̄n.hui⁹ legis q̄ legatū peculij minuit̄ ꝓpter id qō fundus oz
dño certe ⁊ ecō.id qō dīs oz fuo auget peculiū siue legatum
peculij.sz ad hoc vltimū opponit̄ nōne dicit rescriptū quoz
dā impatoz q̄ legato suo peculio suo nō hēat fu⁹ petitionē
ei⁹ pecunie quā dicit se impēdisse in rōnes dñii. certe bñ dicit.
hic g̃ nō vīdz q̄ id qō dīs oz suo augeat peculiū eiusdē sui
siue legatuz peculij.sz certe dictū rescriptū intelligit̄ qñ nō ap
paret voluntas testatoris volentis q̄ illud qō ipe oz suo au
geat legatū peculiū.si aūt appareret in h̄ voluntas testatoris
bñ auget peculiū legatū id qō dīs suo oz: ⁊ ita nō obstat cō
trariū dicti rescripti. Sz q̄d si dict⁹ fu⁹ oz dño.x. ⁊ impēdit in
rōes dñi alia.x.nūq̄d poterūt cōpensari ad inuicē. ⁊ ōz q̄ sic.
etiā si nō appareat exp̄ssa voluntas dñi vt fu⁹ h̄ēde debeat q̄ i
pendit i rōes dñi dū tñ nō p̄dicat. Sz pone q̄ dīs scripsit in
testō suo q̄ debebat dicto suo.x. nunq̄d illa x. cedent peculio
legato.⁊ ōz q̄ nō. ⁊ hoc ꝓbat p quādā cōez ō facto que fuit
talis.gnei⁹ domici⁹ solitus erat dare seie filie sue oī āno. xxv
stetit biēnio q̄ nō dedit.sz scripsit in rōnib⁹ suis se debere di
cte sue filie q̄nquaginta.⁊ postea in testō suo legauit filie pe
culiū qō erat dicte filie.in quadā cōe iudicatū fuit p attilici/
nū dicta q̄nquaginta legata nō cedere. qō q̄dez bñ iudicatū
fuit.q: concordauit cū rescripto dictoz impatoz.nō solū aūt
deducitur de peculio legato illō qō dño oz suus sicut dictū ē
in p̄n.hui⁹.§.sed etiā illud qō oz fu⁹ hēdi dīi q̄ dīs legauit

Si quis creditori. Titi⁹ debitor seij:de fuo peculiū.
dit se in arrogationē eidē seio:⁊ postea ex aliquo ꝯctu
fuit dict⁹ titi⁹ fact⁹ debitor gaij.nūc gai⁹ agit ꝯ arrogatorem
de peculio arrogati.certe poterit arrogator deducē de pecu/
lio illud qō oz ei arrogat⁹:sicut hēres dīi deducit de peculio
suo legato:illud qō suus oz eidē h̄ēdi.vt.s.l.pri.in fi.⁊ idez
est in duob⁹ alijs casib⁹. Primus est talis. titi⁹ dedit liber/
tez suo suo stichō sub cōditiōe ⁊ legauit ei peculiū suuz hēs
aūt interim pēdente cōditiōe libertatis credidit eidez suo.x.
certe pōt idē hēs detrahere de peculio decā.x. ⁊ singula cor/
pora peculiaria suo dāda minuūtur etiā p hoc es alienū qō
credidit hēs statu libero pēdente cōditione libertatis: nō so
luz p illud es alienuz qō credidit ei viuēte dño:⁊ aūt testū fa/
ctuz de quo iā dixi. Secōs casus est.pone q̄ dict⁹ titi⁹ dedit li
bertatē pure dicto suo:⁊ legauit ei peculiū. postea hēs dicti
titij credidit eidē suo.x. viuo dicto titio dño: vl' mortuo ante
aditā hēditatē.nunq̄d minuetur peculiū p illis.x.⁊ ōz q̄ sic.
licz h̄ēs nunq̄ fuerit dīs sui.nā nō est dīs h̄ēs nisi adita hē/
ditate ea autē adita statim fu⁹ liber efficitur.⁊ hoc dicit vsq;

ad ꝑmũ.§.legis sequẽtis. ¶ Qui stichũ. Titius in testõ suo mãumisit stichũ ⁊ pãphilũ fuos suos: ⁊ legauit vnicuiq; eorũ suũ peculiũ. certe si vn⁹ dictoꝝ seruoꝝ dꝫ alteri: debitũ decedit ō peculio debitoris: ⁊ accedit peclio creditoris. ¶ Itẽ quer. Stichо suo meo reliq libertatẽ si .x. daret hẽdi meo: ⁊ legauit eidẽ suo peculiuꝫ suũ. nũquid decedẽt de peculio .x. ꝑdicta q̃ debuit dare heredi ⁊ dꝛ ꝙ sic. sed q̃d si dicⁱ? statu liber vẽdidit hẽdi suũ quẽ in peculio hẽbat. certe pide desinit suus vẽdit⁹ eẽ in peculio statu liberi sic̃ si fuissꝫ vẽdit⁹ eẽ. Itẽ q̃d si feci pactũ dicto suo de danda ei libertate ꝑ .x. ⁊ ipe soluit mihi q̃nq; de illis .x. ⁊ añq̃ daret mihi alia q̃nq; ego feci testm̃ ⁊ iussi eũ cẽ liberũ ⁊ legaui ei peculiũ ⁊ decessi. nũq̃d illa v. q̃ mihi dedit sũt imputãda ī peculio ⁊ sic mãumisso dãda. dꝛ ꝙ nõ. imo debẽt decedere ⁊ apud heredeꝫ remanere. si aũt nõ dederat aliq̃ ptẽ dictoꝝ .x. si fuit tota dicta pecunia apud eũ suũ ꝑ depositũ donec traderet eã mihi. bñ erit tũc in peculio. ⁊ sic ꝑstabit̃ manumisso cuꝫ reliq̃s reb⁹ peculiarib⁹. Itẽ quid si legaui dicto suo peculiũ: ⁊ vetui heredẽ meũ petere a ōbitore peculiari dicti sui. certe hic debitũ remissuꝫ nõ est amõ in peculio cõputãdũ: imo de peculio detrahendum. ¶ Interdũ. Quãuis gñaliter peculiũ nõ debeat suo cui relicta ẽ libertas nisi ei sit legatũ: tñ q̃q; ẽt si nõ sit legatũ ei peculiũ accipiẽ ac si eẽt ei legatũ. sic̃ euenit in tali cãu. titi⁹ dedit libertatẽ suo suo si rões redderet ⁊ si hẽdib⁹ testatoris inferret tñ centũ: ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹: ⁊ postea su⁹ paruit ꝑ dictis cõditionib⁹ reddẽdo rões ⁊ dãdo hẽdib⁹ centũ. certe ī bꝰ cãu interꝑtat̃ iurisco sult⁹ voluisse testatorẽ ꝙ suus retinẽt ſ. peculiũ. ⁊ bꝰ iõ q: testator iussit dictũ suũ inferre centũ hẽdibus de peculio. ná cũ suũ vetuit idẽ testator centũ retinere ō peculio eo ꝙ iussit eũ ea centũ inferre hẽdib⁹: vidꝛ ei pmittẽ vt reliquũ peculiũ sibi retineat. qõ eũ in vno vetat: in alijs videt pmitti. Fꝫ pone ꝙ dict⁹ titi⁹ spaliꝛ legauit dicto suo peculiũ: q̃liẽ accipe debem⁹ dictũ peculiũ: vtrũ qõ fuit tpe mortis testatoris. an applicam⁹ peculio illõ qõ postea accessit vel detrahim⁹ qõ postea decessit. ⁊ dꝛ ꝙ id tps spectãdũ est quo cedit dies legati suo peculij. i. tps adite hẽditatis nã cũ ipe i seruo suũ peculiũ legaꝛ. sicut fuit i hoc cãu. ꝛ̃ñ ſ'e est dñm voluisse ptinẽ ad suũ totũ augmẽtũ cũ seruo mãumisso peculiũ ẽ futurũ pr̃imoniũ. secus aũt si legasset peculiũ eẽ neo. ꝙ tũc ẽ spectandũ tps mortis testatoris: vt si quid accedat peculio post mortẽ testatoris ex opis sui vel ex alia extrinseca cã: nõ ptineat ad eũ eẽneũ: nisi testator bꝰ voluisset. incremẽta tñ naturalia. pueuientia ꝑ reb⁹ peculiarib⁹ post mortẽ testatoris vsq; ad aditã hẽditatẽ bñ ptinẽt ad dictũ eẽneũ peculij legatarij vt ptus ancillarũ vel fet⁹ pecoꝝ. ⁊ bꝰ vult dicẽ hic. §. vi.

Ito qõ suo. Stichо seruo meo ordinario reliqui libertatez ⁊ suuꝫ peculiũ: certe nõ deducit̃ de legato ꝑdicto peculij illud qõ ipe ordinari⁹ dꝫ pãphilo qui est su⁹ vicari⁹ ⁊ q̃ est in suo peculio. qz etiã si deduceret̃ remaneret adhuc in peculio ordinarij ꝑdicti. sed quid si cõseruũ suũ vulnerauerit dictus suus ⁊ fecit eũ vilioꝛẽ: nũq̃d deducit̃ de dicto peculio illud qõ dñi interest suũ nõ fuisse vulneratũ. ⁊ dꝛ ꝙ sic. nã nihil interest vulneret su⁹ cõseruũ an scindat aliq̃d vl̃ frãgat vl̃ subripiat: quib⁹ casib⁹ sine dubio minuit pecl̃iũ suo legatũ q̃uis nõ vltra simplũ. ſꝫ si vulnerauerit vel occiderit se su⁹ cui legatũ est peculiũ: nihil bꝰ noie deducendũ est ō peculio. alioq̃n dicemus ⁊ si fugerit dict⁹ su⁹: deducẽdo de peculio id q̃to vilior fact⁹ est ꝓpter fugã. qõ q̃dez nõ est verũ. ⁊ hoc dicit

Si peculiũ. Quãuis generaliꝛ debeat deduci de peculio legato illud qõ dño deẽt. vt. s. e. si peculiũ. i ꝑn. ⁊ §. i. tñ bene põt facere dñs legãs suo peculiũ ne deducat̃ sibi debitũ. puta si leget suo spãliꝛ ⁊ singulariter res que sunt in peculio. Et sciaſ ꝙ etiã ei qui nõ hꝫ peculiũ põt legari peculiũ. nõ eñ tñ pñs peculiũ põt legari suo: ſꝫ etiã futuruꝫ Fit tñ q̃q; inutile legatũ peculij. puta cũ seru⁹ cui legatũ est peculiũ decedit viuo testatore. sec⁹ si tpe mortis testatoris su⁹ inuenit̃ viuus. qz tũc bene cedit peculiũ legato. Sec⁹ aũt si seru⁹ vestitus legatus fuerit. qz tũc vestimẽta legato nõ cedẽt etiã si fu⁹ virerit tpe mortis testatoris. ⁊ hoc dicit cuꝫ trib⁹. l. sequẽtib⁹.

Q Uidã. Titius ita scripsit in testõ suo. ꝑpãphil⁹ su⁹ meus peculiũ suuꝫ cũ moriar sibi habeto liber esto. ⁊ ita legauit ei peculiũ ꝑ q̃ libertatẽ. ⁊ decessit dict⁹ testator. nunquid viꝺr recte pãphilo peculiũ legatũ ⁊ viꝺr ꝙ nõ. qz ꝑ uisq; liberẽt iussus erat sibi hꝛe peculiũ harũ. dicit̃ tñ ꝙ recteviꝺr legatuꝫ. nõ em̃ est spectãdus ordo in cõiunctiõib⁹ dictionũ vel orationũ. pinde em̃ est. ac si ꝑ data eẽt ei libertas. ⁊ postea peculium. ⁊ bꝰ dicit.

Seruo. Ego hñs stichũ suuꝫ qui hẽbat in peculio ãcillã aretusaꝫ dedi libertatẽ in testõ meo eidẽ stichо ⁊ peculiũ suuꝫ ei legaui. postea ī alio capite siue capꝰ testi legaui vroꝛi mee oẽs ancillas meas: ⁊ postea decessi. nũc q̃rit̃ cui⁹ esse debeat dicta aretusa. vtrũ dicti stichi: an vroꝛis mee ⁊ dꝛ ꝙ stichi dꝫ esse. ⁊ idẽ eẽt si ꝓius legassez vroꝛi mee oẽs ancillas meas ⁊ postea stichо ꝑdicto legassez peculiũ suũ in quo peculio erat dicta aretusa. nã semp erit stichi dicta aretusa. nec obstat. l. titie testõ de le. i. q̃ est ꝛ̃. nã hic ꝑs derogat toti vel spẽs generi.

Stich⁹ habet. Titi⁹ hñs stichũ suuꝫ ordinariũ q̃ stichus hẽbat in peculio pãphilũ vicariũ valẽtez .xx. fuit cõdẽnat⁹ noraliter. i. dictos .xxx. aureos. ⁊ dꝛ ꝙ sic. dedũo tuꝰ noralī act̃. ꝑ dicto pãphilo ⁊ fuit condẽnat⁹ bꝰ mõ. centũ aureoꝝ. ⁊ dꝛ ꝙ sic. dedũo dẽno tiriuꝫ dñm pãphili in triginta aureis: ⁊ pmitto ei ꝙ det pãphilũ ꝑ noria si nõ vult soluere dictos .xxx. aureos. taliter em̃ solet fieri cõdẽnatio in norali actiõe. vt instit. de oſ. iudi. in ꝑn. dict⁹ aũt dñs soluit litis extimationẽ. i. dictos .xxx. aureos ⁊ postea fecit idẽ dñs testm̃ ⁊ in eo mãumisit dictũ stichuꝫ ordinariũ eiq; legauit suũ peculiũ: ⁊ postea decessit dict⁹ dñs. nunc q̃rit̃ an hẽs dñi cuꝫ soluit peculiuꝫ stichо ex eã legati i quo quidẽ peculio est pãphilus cũ suo peculio possit deducere de peculio pãphili vel stichi illud qõ noie pãphili p̃estitit dñs ꝺdẽnat⁹ noraliter. i. dictos .xxx. aureos. ⁊ dꝛ ꝙ sic. deducitur ei de peculio pãphili q̃tũcũq; fuit illa sũma quã dedit dñs ꝑ litis extimatione. etiaꝫ si expediebat stichо ordinario vt pãphilus fuisset dat⁹ ꝑ noria. nã quicq̃d dedit dñs ꝑ capite fui pãphili in eo est ꝺstitut⁹ ei⁹ debitor. idẽ pãphilus. si aũt peculiũ pãphili nõ sufficit ad satisfaciendũ domio de dicta litis extimatiõe. tunc deduci dꝫ supfluuꝫ ex peculio stichi ordinarij: nõ tamẽ vltra p̃ciuꝫ pãphili. nõ em̃ expediebat stichо ordinario dari ꝑ extimatiõe litis vltra p̃ciuꝫ pãphili. secus aũt eẽt si ex alia cã: puta ex ꝓmissiõe pãphili debebat pecuniã dñο. qz tũc nõ deduceẽt aliq̃d de dicta pecunia ex peculio stichi imo tantuꝫ de peculio pãphili. nec est hic ꝛ̃ñ ei qõ dictuꝫ est. §. in ꝛ̃siculo. ꝙ si pãphili ⁊c. qz ibi ꝓpterea p̃cium vicarij deducẽdũ est de peclio ordinarij. qz eo noie ipe stich⁹ fuit ꝺstitut⁹ debitor dño ob defẽsionẽ vicarij sui quã dñs fecit in norali iudicio de quo dictũ est in ꝑn. l. sed in cãu ꝓposito in ꝛ̃siculo. q̃situꝰ ⁊c. vt si debitor est pãphilus dñi ex promissiõe nihil est deducendũ de peculio stichi. qz bꝰ cãu stich⁹ liariter. fꝫ est deducẽduꝫ hoc casu dũtaxat ex pãphili peculio nunq̃d g̃ in dicto peculio pãphili ꝓputabit̃ ipe pãphilus. i. illud qõ valet pãphilus vt sic mal⁹ ei⁹ peculiuꝫ intelligat̃ et meli⁹ satis fiat hꝛdi dñi de eo qõ pãphil⁹ ꝓmisit dño. ⁊ r̃ñ. qz nõ. qz ipe pãphil⁹ nõ põt intelligi cẽ in suo peculio.

Q Ui peculiũ. Titius hñs stichũ suuꝫ qui stich⁹ su⁹ habebat mꝭtos creditores peculiares i testõ suo legauit eidẽ stichо peculiũ suũ: ⁊ antecꝑ decederet idẽ titi⁹ creditores stichi peculiares ꝙuenerũt eñdẽ de peculio: ⁊ pẽdere iudicio decessit idẽ titi⁹. certe hẽs eiusdẽ titij nã aliẽ tenet̃ ꝑstare peculiũ stichо q̃ si ipe stich⁹ cauerit heredi defensuꝫ eũ iri de dicto iudicio accepto. fꝫ ⁊ si dict⁹ titi⁹ mãumisit dictũ stichuꝫ in testõ ꝑ fideicõmissuꝫ ⁊ ei peculiũ legauit nõ ꝙpetent actiões creditorib⁹ peculiarib⁹ ꝺ eũ mãumittẽdũ: sed ꝺ heredẽ dñi. sed hẽs ꝑdict⁹ nõ tenet̃ alir ꝑstare peculiũ dicto suo mãumittendo nisi ipe mãumissus caueat ei defensum eũ iri aduersus creditores peculiares qui. j. ãnũ possunt ꝙuenire hẽdẽ vt dictuꝫ est. ⁊ hoc dicit cuꝫ l. seq.

C Um dñs. Cuꝫ titi⁹ vellet mãumittere inẽ vios suum

fuũ ſtichũ: iuſſit eidẽ ſuo vt ederet ⁊ mõſtraret ſibi ꝓfeſſionẽ peculij .i. cõfeſſionẽ ī ſcriptis redactã ō reb⁹ peculiaribꝫ. ⁊ ſer uus appoꝛtauit ei quartã vbi erãt ſcripte oẽs res peculij. do/ mín⁹ aũt accepta q̃rta dixit: ego volo ꝙ talis ⁊ talis res q̃ ẽ ſcripta ſit amõ ī peculio tuo. ⁊ poſtea inf̃ viuos eũdẽ fuũ ma numiſit: ⁊ ſic tacite vidꝫ ei dediſſe peculiũ. vt. C. de peculio ei⁹ q̃ liber. me. l. i. mõ q̃rit̃ nũq̃d otineant̃ in peculio dicte res q̃s ſubtraxit dñis de dcã ꝓfeſſiõe peculij. ⁊ rñ. ꝙ nõ. ¶ Teſtõ. Titi⁹ in teſtõ ſuo dedit libertatez ſticho ſuo ſuo ⁊ legauit ei peculiũ: poſtea ꝓcedẽte tpe manumiſit eum inf̃ viuos. ⁊ fic ex teſtõ amõ nõ erit liber. Itẽ ⁊ p b̃ ꝙ mãumiſit eũ inf̃ viuos vi dek̃ tacite ei ꝛcedere peculiũ vt dixi ī p̃n. l. ⁊ poſtea deceſſit ĩõ titi⁹. nũc dict⁹ ſtich⁹ liber⁹ vult agere ꝺ debitoꝛes ſuos pecu liares. qõ q̃dẽ nõ põt niſi hr̃s dñi cedat ei actiones ꝺ dictos debitoꝛes. vñ q̃rit̃ nũquid actiõe ex teſtõ poſſit liber⁹ cõſeq̃ vt dicte actiões ei p̃ſtenẽ: ⁊ vidꝫ q̃buſdã ꝙ nõ. qꝛ er q̃ liberta tẽ nõ cõſequit̃ ex teſtõ vt dixi: g̃ nõ debẽt poſſe cõſeq̃ ex teſtõ peculiũ ſiue actiões peculiares q̃ vident̃ eẽ acceſſio libertat̃ rñ. tñ hic ꝙ ſic. ¶ Filiuſſa. Titi⁹ legauit peculiũ filij ſui eidẽ filioꝛi q̃ peculio erat ſticho⁹ fu⁹ ⁊ inſtituit ſibi hr̃dẽ eũdẽ filiũ cũ q̃buſdã alijs. poſtea dict⁹ fili⁹ viuo pr̃e mãumiſit dictũ ſti chũ ſine volũtate pr̃is: ⁊ ita nõ valuit mãumiſſio. vt. j. de iuſ pa. fili⁹. ⁊ poſtea deceſſit pat. nũc q̃rit̃ cui⁹ debeat eẽ dict⁹ ſti/ chus p̃dicto mõ exempt⁹ de peculio: eo ꝙ fili⁹ deſtinauit ei li bertatẽ dare q̃uis libertas nõ valuerit. ⁊ rñ. ꝙ debz eẽ cõis oium hr̃dũ p̃ſis. qꝛ id demũ peculiũ ad filiũ legatariũ ptinet ī peculio tpe moꝛtis p̃ſis g̃ nõ debeꝫ filio. ⁊ idẽ eẽt ſi p̃ eẽt in utilit̃ mãumiſſus a filio: ⁊ poſtea eidẽ filio p p̃em legat⁹ ſub legato peculij filij. qꝛ fu⁹ eẽt cõis oim hr̃dũ p̃ſis ⁊ nõ ſolũ il/ lius filij cui p̃ legauit peculiũ ī q̃ erat idẽ fu⁹. ⁊ b̃ dic cũ. l. ſe. ¶ Item ſticho. Sei⁹ in teſtõ ſuo mãumiſit ſtichũ fuũ ſuũ ⁊ le/ gauit ei peculiũ ſuũ. Itẽ legauit titio fuũ q̃ erat in pecu lio dicti ſtichi. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ ſei⁹. nũc ĩuenit̃ ꝙ dictus ſticho⁹ debebat dño ſuo. xx. ⁊ ſic ꝺz detrahi ꝓ rata de q̃libz re q̃ eſt in peculio legato ſticho p̃dicto dictũ debitũ. vt. ſ. c. ſi pe culiũ. ī p̃n. ⁊. l. deniq;. vñ q̃rit̃ an ꝓ rata debeat detrahi dictũ debitũ de dicto fuo titio legato. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. imo hẽbit eũ titi⁹ ¶ Domin⁹. Titi⁹ hñs ſtichũ fuũ q̃ ſticho⁹ de/ bebat eidẽ dño mille nũmos mãumiſit eũ directo in te ſtamẽto ſuo ⁊ ei peculiũ legauit: ⁊ poſtea deceſſit idẽ titius ⁊ fic ꝺz amõ ꝺcin⁹ libert⁹ dict⁹ fu⁹. ipe aũt ꝺcin⁹ ſoluit dictaꝫ pecuniã hr̃di dñi. certe integras res pecliares poterit petere ab eodẽ hr̃de. ¶ Dñs. Titi⁹ hẽbat ſtichũ fuuꝫ ordinariũ et pãphilũ vicariũ. q̃ pãphilus erat cõis dicti titij ⁊ dicti ordina/ rij: vl̃ qꝛ cõiter emerãt: vl̃ qꝛ medietatẽ pãphili dñs eidẽ ordi nario tñi dederat ī peculio. ſic g̃ medietas pãphili erat dñica ⁊ alia medietas erat peculiaris. dict⁹ aũt titi⁹ fecit teſtũ ⁊ in eo mãumiſit dictũ ſticũ ⁊ peculiũ ei legauit: ⁊ poſtea dictũ vi cariũ q̃ cõis erat eidẽ dño ⁊ ſticho legauit noĩatiꝫ ipi ſticho ⁊ ſemꝓnie liberte ſue teſtõris. ⁊ poſtea deceſſit idẽ teſtõr: nũc q̃rit̃ quã ptẽ dẽat hr̃e in dicto pãphilo dict⁹ ſtich⁹: ⁊ quã dcã dcẽ due q̃rte ſũt ꝺ pte dimidia quã hẽbat dñs ī dcõ pãphilo vt dixi. erat ei dict⁹ pãphil⁹ cõis ꝓ dimidia dcĩ dñi ⁊ dicti ſti chi: vt dixi. nã cũ legauit dñs ſticho libertatẽ ⁊ peculiũ vidꝫ ei legaſſe mediętatẽ pãphili. q̃ medietas erat ſtichi. i. in ei⁹ pecu lio vt dixi. Itẽ ⁊ cũ poſtea legauit eũdẽ pãphilũ eidẽ ſticho ⁊ liberte: vidꝫ eis legaſſe aliã dimidiaꝫ pãphili q̃ erat dñica. ⁊ ita ex b̃ ſcõo legato ſtich⁹ hꝫ q̃rtã pãphili q̃ eſt medietas di/ midie dñice: ⁊ liberta hꝫ aliã q̃rtã. vñ cuꝫ ex p̃ legato peculij ſtich⁹ hẽat medietatẽ pãphili peculiarẽ ĩuenit̃ nũc hꝫe in pã/ ¶ Domin⁹. Titi⁹ hẽbat ſtichũ fuũ ⁊ hẽbat vnuꝫ libertuꝫ q̃ vocabat̃ pãphil⁹ q̃ ſtich⁹ geſſit bona liberti eiuſdẽ dñi ſui i. bona dicti pãphili. poſtea deceſſit dict⁹ pãphil⁹ libert⁹ ⁊ ꝓ dimidia extitit ei hr̃s dict⁹ titi⁹ dñs ⁊ ꝓ alia dimidia gai⁹ po ne. in dict⁹ aũt bonis pãphili liberti q̃ admiſtrauerat ſtichus erant l. alẽdaria. i. feneraticie cautiões. dict⁹ aũt titi⁹ dñs fec̃ teſtamẽtũ ⁊ ī eo dedit libertatẽ p̃dcõ ſticho ſub cõditõe ſi red deret rõez de dicta admiſtratiõe bonoꝝ liberti hr̃dib⁹ eiuſdẽ titij dñi. Itẽ ꝓ fidcicõ. dedit eidẽ ſticho peculiũ dicti ſtichi. et poſtea deceſſit idez titi⁹ dñs. poſtea dict⁹ ſtich⁹ volẽs adiplẽ dictã cõditionẽ libertatis ſue fuit ſimf̃ cũ hr̃dib⁹ dñi ⁊ reddi/ dit eis rõez dicte admiſtratõis ꝓ ea pte. ſ. dimidia q̃ cõtinge bat dictũ dñz ex hr̃ditate dicti liberti ⁊ reddidit eiſdẽ hr̃dib⁹ dñi ſummas q̃ remãſerũt apud eũ ex dicto l. alẽdario. ⁊ ex a/ lijs ſiib⁹ cauſis. i. q̃ remanere debuerãt. ſi exegiſſet a debito/ rib⁹ l. alẽdarij. ſz ipe ſtich⁹ nõ exegit ab eis. qꝛ nõ erãt ſoluen do. ſz de ſuo ꝓpo ſoluit ꝓpter dcõs debitoꝛes. vñ dci debito res remãſerũt adhuc debitoꝛes. ⁊ fic dict⁹ ſtich⁹ adept⁹ eſt li bertatẽ cõditiõe ipleta. ⁊ poſtea deceſſit idẽ ſtichus ⁊ habuit duos hr̃des. puta ꝓmũ ⁊ ſcõm. nũc veniũt dci hr̃des dci ſti chi ⁊ petũt ab hr̃dib⁹ dicti dñi eiuſdẽqz patroni vt ipi hr̃des dñi p̃ſtẽt eiſdẽ hr̃dib⁹ ſtichi actiões aduerſus oẽs debitoꝛes ꝓp̃ q̃s dict⁹ ſtich⁹ itulit pecuniaria hr̃dib⁹ dñi. nũq̃d debẽt ei cedi. ⁊ ꝺz ꝙ ſic. ⁊ b̃ dicit. ¶ Teſtõ. Titi⁹ hñs tres fuos. ſ. pãphilũ ⁊ damã. ⁊ ſtichũ in teſtõ vel in codicillis ſuis mãu/ miſit dictũ pãphilũ ⁊ damã. ⁊ legauit eis peculia eoꝝ ⁊ de p̃ dicto ſticho ita cauit ī dicto teſtõ vl̃ codicillis ſtichũ fuũ meũ volo eẽ liberũ ⁊ volo ei dari. x. aureos. ⁊ ẽt q̃cq̃d hẽat ex rõne loculoꝝ meoꝝ. alias aũt meas rões volo reddi hr̃dib⁹ meis p eũdẽ ſtichũ. Itẽ volo ꝛcedi peculia ſua oib⁹ hꝫs quos hoc teſtõ mãumiſi. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹. nũc q̃rit̃ an illõ ꝙ ampli⁹ rõis dictoꝝ loculoꝝ i dicẽ moꝛtis teſtatoꝛis erogauit ſtich⁹ ex peculio ſuo ab hr̃dib⁹ dñi recipe debeat cũ ex cõſue tudine dom⁹ dñi eẽt vt q̃cq̃d ampli⁹ de ſuo erogaſſz ſtich⁹ ī rõem loculoꝝ rõ dñica ſiue dñs eidẽ ſticho debẽt atqz er ſol/ ueret. ⁊ rñ. ꝙ ſic. ¶ Seru⁹ libertates. Titi⁹ ī teſtõ ſuo liberta tẽ ſticho ⁊ pãphilo ſuis ſuis dedit ⁊ p⁹ ea cuilibz eoꝝ legatũ reliq̃t ⁊ poſtea ſcripſit in dicto teſtõ talẽ cõditõez quotquot ſuos reliq̃ liberos q̃b⁹ ẽt legata reliq̃ hos volo nõ eẽ ſeru/ tatos ⁊ volo eos eẽ ſine inq̃ſitiõe. nũq̃d ꝓpter b̃ videẽt eis le/ gata peculia eoꝝ. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. Itẽ non vident̃ eis legata reliq̃ rõnũ dñicaꝝ q̃s ipi ſui admiſtrauerãt nec res dñice q̃s apud ſe habuerũt nec pẽſiões p̃dioꝝ quoꝝ p̃dioꝝ fuerũt coloni dci ¶ Item legat⁹. Legauit titio ſticho⁹ fuuz ſui vl̃ aliq̃ eoꝝ. meũ nũq̃d video: ei legare peculiũ dicti ſui. ⁊ ꝺz ꝙ non niſi legẽ exp̃ſſe. ⁊ iõ nõ ẽ neceſſe ꝙ excipiã peculiũ cũ lego fuũ ¶ Item fuus. In teſtõ meo dedi libertatez ſuo meo ⁊ legaui ei peculiũ ſuũ. nũq̃d vicarij vicarioꝝ dicti ſui mei ꝺtine/ bũtur ī dicto legato peculij. ⁊ ꝺz ꝙ nõ. ſi ego teſtõr: nolui ꝺti/ neri. ſz q̃dã nõ hñt in ſi. b⁹. l. nõ. ⁊ tunc eſt plana. vt. ⁊. ſ. c. ſi pe ¶ Item fili. Sei⁹ inſtituit ſibi hr̃des tres ſui peculiũ. §. vicario. ſuos filios puta titiũ ⁊ ſẽproniũ ⁊ gaiũ. ⁊ poſtea ita lo/ cutus eſt dicto filio titio. titi fili e medio pcipito ſumito tibiq; hẽto domũ illã puta ſeianã. Itẽ aureos centũ. poſtea in alio capite teſti p̃legauit ſuũ peculiũ cuilibet dictoꝝ filioꝝ. poſt/ ea dictos centũ aureos quos p̃legauerat dicto ſuo filio titio dedit fenoꝛi. ⁊ ſic faciũt alij creditoꝛes cõpleꝛ fuit: itẽ teſtõr ſoꝛtẽ ⁊ vſuras dictoꝝ centũ aureoꝝ in ere alieno in q̃ternello ſuo breuiũ rõnũ. hẽbat eũ idẽ teſtõr iſtꝛa ſua ī ſcrinio ⁊ extra ſcriniũ hẽbat vnũ q̃ternellũ in quo breuiť ſcribebat. talis dz mihi tñ noĩe ſoꝛt̃ ⁊ tñ noĩe vſurarũ. ⁊ talis dz tãtũ ⁊ talis tã tũ. nũc q̃rit̃ an peculiũ filio titio p̃legatũ ⁊ centũ aurei eidẽ p̃/ legati ⁊ vſure eoꝝũdẽ centũ aureoꝝ debeant̃ eidẽ filio titio: ⁊ rñdet ſceuola caute dicẽs ꝙ ſi dictũ fen⁹ dictoꝝ cẽtũ aureoꝝ exercuit pr̃ noĩe dicti filij titij ⁊ vſuras eoꝛũdẽ cẽtũ aureoꝝ ei dẽ filio aſcripſit i. dcõ q̃temello id q̃z fen⁹ nedũ ſoꝛtẽ deberi ei dẽ filio ſub legato peculij. ⁊ b̃ dicit.

¶ De penu legata. Rubꝛica.

Titius faciens teſtamentum iuſſit vxoꝛi ſue. hr̃di ſuo vxoꝛi ſue teſtõris daret ī ānos ſingulos aliq̃d penoꝛis. puta. x. coꝛbes vini vel frumẽti ⁊ ſi nõ daret dánauit eũdẽ hẽrdẽ vt daret eidem vxoꝛi nũmos puta. x. ⁊ poſtea deceſſit idẽ titi⁹ teſtõr. nũc q̃rit̃

an vxor testatoris possit petere dictū vinū vel frumentū an vo solūmō fit in pstatiōe. t si nō pstaret ei p hrēdē tūc possit vxor petere ab hrede dicta. x. quolibz āno. t rn. iuriscōsult⁹ alti⁹ exor diēdo t incipiēdo ab alio cap'lo q̄ sit q̄situm t dicēdo q̄ si se mel pen⁹ fit legata vxori vel alij t nō p singl'os ānos erit pe nus i pstatiōe. i. q̄ hrs potit pstare eā legatario si voluerit et alias nō ostrigef. q̄titas aūt pdicta. i. dec. x. nūmi erit i petitiōe vt. s. legatarij⁹ possit eā petere tūc. i. b cāu hz hrs obligatio nē penoris tā diu q̄ diu otestef cū eo lis de dcā pecunia nisi forte testōr pstituerit aliud tps i pstatiōe pen⁹ q̄ tps litis cō testate fit: pstituit dico: vl'i mēte sua vl'i x bis. q: tūc hret he res oblationē penoris tādiu q̄ diu veniret dictū tps pstitutū a testōre. t post illud tps nō hret oblationē penoris imo pos set ab eo peti pecunia. i. dec. x. nūmi. t idēē in ifo casu vbi i sin gulos ānos pen⁹ legata fuit vxori. vl'et alij. t si hrs nō pstaret dānat⁹ fuit vt daret legatario. x. nūmos. nā p singl'os an nos erit pen⁹ i pstatiōe. t si hrs nō pstaret potit legatari⁹ ab eo petē p singulos ānos. x. nūmos. Hz q̄d si pen⁹ fit legata i singulos ānos vt dictū ē. t si pen⁹ nō pstaret p hrdē singulis annis dānat⁹ fit hrs dare legatario vnā sūmā nūmoz. puta cētū. nō singul' annis. sz semel tm t p āno pen⁹ nō sit pstita le gatario. nūq̄d legatari⁹ potit petē totā summā cētū nūmorū q̄ rotū penoris legatū sit trāsfusuz i petitiōe dcē sūme. an vo potit petē tm solūmō d dicta sūma cētū nūmoz quā capit q̄ titas extimatiōis dcē sūme cētuz nūmoz q̄tū ad pmū ānuz q̄ pen⁹ nō ē pstita p hrdē legatario q̄ toto penoris legato trāf fuso i dictā sūmā. t rn. q̄ legatari⁹ penoris sive sit vxor testa toris sive ali⁹ ipōt petē totā sūmā cētuz nūmoz. nā i b ē coer

¶ Denu certa. Legauit titio cēda deuotio hrdis. b dic certā penū puta cētū corbes vini cū vasis i quib⁹ erat dictū vinū. t postea dictū vinū cōsumpsit. nūq̄d hrs me⁹ dz le gatario dicta vasa. t dr q̄ nō. sic nō debet peculiū legatario cui legauit fuit cū peculio cū p⁹ ea alienauit vl' māumisit dictuz fuit. vl' uxor tu⁹ fuit dict⁹ fu⁹. vt. s. ti. i. l. i. ij. t. iij. t. iiij. t b dic.

¶ Cli penū. Titi⁹ legauit seio penū q̄rit q̄d otineat i lega to. t rn. q̄ ea otinet q̄ sūt pata ad esuz t potuz. t b dixit q̄nt⁹ muti⁹ t bn. t idē scripsit sabin⁹ i libris q̄s misit ad quen dā noie vitelliū de minās dict⁹ sabin⁹ t exponēs dictū q̄ntū mutuū t dices i penu legata otineri oia q̄ pata sūt cā hax re rū. i. ad esuz potiq̄z dci titij p̄sisa. t vxor sue t liberoz ei⁹ vl' q̄ pata sūt ad esuz potūq̄z falie q̄ solet eē circa eos. i. circa dēm p̄sentia. t vxorē suā t liberos. Itē ea q̄ pata sūt ad esuz potū q̄z iumētoz q̄ iumēta pata sūt cā vsus dūici. i. dicti p̄sisa. ari sto ēt notādo dic q̄ i p̄dcō legato otinet q̄dā q̄ nō sunt pata esui potuiq̄z vt puta ea i q̄b⁹. i. cū q̄b⁹ eē. id ē comedē solem⁹ vt puta oleū t garū t amurca q̄ sūt gña salsamēti. t mel. t ce tera his silia. plane inq̄t dict⁹ aristo labeonē scripsisse nihil p dictoz cedē legato si pen⁹ esculēta legef. q: p̄dicta nō solem⁹ p se eē. i. comedē. sz p ea solem⁹ esse. i. comedē. dict⁹ tm aristo t labeo iuste rephēdunt p trebatiū t pculū. dic enim trebati⁹ q̄ mel admin⁹ bn otinet i legato pen⁹ esculēte. q: mel ēt p se so lem⁹ eē. i. comedē. pcul⁹ aūt gñaliter loq̄t dicēs q̄ oia p̄dicta otinēt i legato pen⁹ esculēte: nisi appeat mēs testōris aliter. et b idē dic vlpian⁹ oditor h⁹ legis adjiciēs q̄ ēt lacerte. i. brisce mellis otinetur i dicto legato. ¶ Poculenta penu. Titi⁹ le gauit seio penū poculētā. certe cōtinent i legato ea q̄ vini lo co p̄sa. i. dict⁹ titi⁹ habuit. nō aūt cōtinebit supra scripta. i. q̄ solem⁹ eē p se vel p q̄ solem⁹ eē id ē comedē. q̄ sūt nūerata. s. e. l. §. sz aristo. Itē t acetū cōtinet i dicto legato nisi erat patū cā ignis extinguēdi. q: tūc nō ptinet dictū acetuz ad esuz t ad potū. ¶ Hz q̄ dixim⁹. Dictū ē. s. e. l. rn. sc̄do. q̄ i legato pe nus cōtinet illud q̄ patū est cā vsus sui legātis penū. certe il lud ita accipiēdū erit vt cedat dcō legato illud q̄ patū ē cau sa amicoz eiusdē legātis t cliētū q̄s circa se hz legans t vni uersoz alioz quos circa se hēat. nō aūt sic accipiēdū erit vt le gato penoris cōtineant cibaria ei⁹ falie quā neq: circa se ha beat legās nec circa suos puta si q̄ de fal'ia sūt i vill' deputa ti vt ibi faciāt aliq̄d op⁹. si aūt nō faciāt ibi op⁹. sz stabāt cir ca p̄misa. q̄ multotiēs ad villas ibat bene cōtinent cibaria eoz vt dixit muti⁹. sz t tertoz t textricū cibaria cōtinent t in mētoz q̄ vsib⁹ legātis t amicoz suoz fuiebāt. nō aūt cōtine tur cibaria eoz iumētoz q̄ i agris defuiebāt vel locabātur.

¶ Sive aūt. Queritur nūq̄d penore legato cōtineat frumen tū sive legumez t orde. t dr q̄ sic. sz nūq̄d otinet ligna t car bones ppter q̄ pen⁹ cōficit t th⁹ t cera pata ad domesticuz vsuz p̄sisa. t dr q̄ sic. repr̄obata sn̄ia q̄nti muti⁹ t offilij. Itē cōtinet i docō legato vnguētū t carte ep'lares t odores t car tepate ad ratiūculas t logariū. i. rōnū t vasa penuaria sine q̄b⁹ pen⁹ nō recte pōt stare. illa aūt sine q̄b⁹ pōt stare nō cōti nent sic sūt dolia t rethe vl' arcule frumēti vel leguminū nec alia vasa q̄ i lra cōtinet sine quib⁹ bene pōt ee pen⁹. sz vt di xi ea sola vasa cōtinent sine q̄b⁹ hri pen⁹ nō recte pōt. t erō q̄tū ad b q: illud qō est liquide matie rapit secū i accessiōis locū id sine quo eē nō pōt. t b iō q: pse nō pōt ee dicta ât va sa sine quib⁹ eē nō pōt sūt accessio pen⁹ legate t nō sūt lega ta. vnde penu p⁹ legatū a testōre cōsūpta dicta vasa legata rio nō debent. t idē ē ēt si pen⁹ cū vasis spāl'r sit legata. t hoc dicit cū. l. seq. vsq: ad. §. si cui. ¶ Si cuiq:. Titi⁹ legauit seio ea que i ,pmptuario sūt. i. in vsu cotidiano p bibēdo t come dēdo. certe nulla pen⁹ vidr legata nisi illa. sz pone q̄ dict⁹ ti ti⁹ solit⁹ fruct⁹ suos vēdē legauit dcō seio penū. certe ea sola vidr legasse q̄ sepabat sibi p penu. si aūt nō sepabat sz ,pmis cue vtebat tūc cedet dicto legato tantū q̄tū ad ānuū vsuz eiō legāti sufficēt t falie ei⁹ t ceteroz q̄ circa eū sunt. qō q̄dē eue nit i psōis mercatoz q̄ cū ē necesse comedūt de reb⁹ q̄s habēt venales. t ēt q̄tiēs cella vini t olei q̄ vēdi solebāt ē relicta in hrditate. nā hrs bene solet vti ,pmiscue bis que i dicta cella sūt. scias ēt q̄ i penu cōtinent res ois gñis dū tamē ptineāt ad esuz vl' potū. ¶ Si ita legef. Legauit titio penū meā que ē rome. quer̄ vtrū ea pen⁹ legata vidr que ē intra cōtinentia edificia vrbis rome. an vo ea sola que ē itra murū rome t sub audi ēt ea pen⁹ vl' legata q̄ ē itra cōtinētia edificia nedū ea q̄ ē itra muros. Itē subaudi si ē sil' legata pen⁹ q̄ ēi vrbe ea so la vl' legata q̄ ē itra muros. t ērō i vtroq:. q: vrbē fē oēs fa piētes dicūt finiri muroten⁹. romā ât otinētib⁹ eodē mō edifi cijs finiri dicūt oēs fere sapiētes. t vltra p̄dicta dico tibi plus s. vrbē romanā cōtinētib⁹ eodē mō edificijs finiri. si aūt lega ui eidē titio penū vrbanā. tūc cōtinet pl⁹ i legato q̄ si legasset penū que ēi vrbe. nā oē sub penore cōtētū q̄ vbiq: ē vidr le gatū ēt si sit i villa destinata vrbico vsui sic vrbana misteria dicim⁹ q̄ eē vrbē existētia mistrare cōsueuerit i vrbe. Si aūt eē vrbē sit pen⁹. i. ex muros vrbis. sit tamē rome eadē pen⁹: pu ta i cōtinentib⁹ edificijs vrbis. idē erit dicēduz q̄ ē. j. f. q̄ cō tineat dicta pen⁹ i legato p̄dicto vrbane pen⁹. sz t si pen⁹ sit in ortis iūctis vrbi q̄ eidē orti sūt vltra dicta cōtinentia edifi cia. idē erit dicēdū. s. vt dicta pen⁹ i ortis existēs cōtineat i p̄ dicto legato vrbane pen⁹. t b vult dicē hic. §. vi. ¶ Si cui pe nus. Legauit titio penū meā pter vinū. certe excepto vino ois pen⁹ legata vidr. sz q̄d si ita legauit oēm penū meā lego titio pter vinū meū q̄ ē rome. certe sola pen⁹ mea q̄ rome vl' lega ta pter vinū q̄ pēbā rome. q: posteriora vba restrigūt pōra

¶ Denu omne. Quānis ea q̄ sunt pata ad esuz t potū cō tineat i legato penoris. vt. §. e. qui penū i pn. tamē non oē q̄ bibit i penu hetur. puta medicamēta q̄ nō bibunt pn cipal'r cā alēdi bibētē. sz t ū piper t alia q̄ i lra cōtinētur i pe nu cōtinent. q: p̄dicta t p p̄dicta comedūn⁹. nō ât cōtinet in stm pistrini nec vasa deputata ad deco quēdū. t b dic cū se.

¶ Denū oēm. Ita dixit testōr penū oēm meā ad mīcz meā ptinē volo t ad libertos meos q̄ sūt cū dcā mea mīe. t i stituit sibi hrdē filiū suuz ipuberē t dedit ei tutorē seiuz. t dece cessit. t repit nūc q̄ testōr hēbat penū i cenaculo t ēt i horreis dicebat tutor q̄ nolebat legatarijs dari nisi penuz q̄ erat in cenaculo. rn. tū q̄ quicquid penoris causa vsus habuisset te stōr in q̄cunq: loco: debet legatarijs.

¶ De suppellectili legata. Rubrica.

Appeller. In hac lege ꝺr quid eſt ſuppellex.ꝛ certe ſuppeller è domeſticũ inſtrm pfiſſa.qꝺ ipe pfa.nõ anũerat argẽto vl' auro fcõ vel veſti.i.res mobiles pate ad q̃tidianũ vſum pfiſſa. ſũt ſuppeller.nõ ãt ſũt i ſuppellectili aĩalia.ſuppellectili g̃ legata cõtinẽt meſe i legato ꝛ trape.i.magna tapeta.ꝛ oĩa illa vaſa q̃ ꝺtinẽt vſq; ad ỹſiculũ pterea ꝛc. capſe aũt ꝛ armaria nõ cõtinẽt.ꝛ è plana rõ i lfa. Dz nũq̃d ſũt i ſuppellectili vaſa vitrea eſcaria ꝛ potaria.ꝛ ꝺr q̃ ſic.ſic cõtinẽt vaſa fictilia.i. ꝺ tra.nec ſolũ cõtinẽt i ſuppellectili vaſa vitrea ꝛ fictilia q̃ ſunt vulgaria.i.pui pci.ſz ẽtiam q̃ ſũt i magno pcio.ꝛ eſt rõ.qꝛ pellectili.ſi pfa.habebat ea i ſuppellectili. Dz an vaſa muricis nues ꝛ aq̃minarij ꝛ meſe ꝛ lecti argẽtei vl' argẽtati ſũt i ſuppel ꝛ criſtalli cõtinẽt.ꝛ vr q̃ nõ.qꝛ ſũt marimi pcij ꝛ ptinẽt ad vſuz marioꝛ hoim.rũ.tũ q̃ bñ cõtinẽt.nã nõ infert cui' matie ſũt res q̃ pfa.hz i ſuppellecti.qꝛ oes cõtinẽt.añq̃ ãũt hoies ſcti vterẽt ſuppellectili argẽtea vl' alteri' magni pcij ſic iã fuit ñ ꝺtinebãt i ſuppellectili vaſa pꝺcã pciosa.ſz cũ hodie hoies ſcti q̃tũ ad hꝺ impitivtãt ſuppellectili argẽtea:ꝛ alĩ pciosa.ſi cãdelabꝛ vl' aliꝺ vas argẽteũ ſit a pfeſa.relatũ i argẽteo qꝺ erat i ſua ſuppellectili.vr dictũ vas eẽ argẽti.ſ.qꝺ erat in ſuppellectili.ꝛ ita in ſuppellectili.ꝛ ſic tũc erroꝛ.i.ſtulticia pꝺicto rũ hoim impitoꝛ facit ius q̃tũ ad hꝺ.hãc ãũt lfaz multiplr in gloſis expoſui. Item ſignificatõe inſtri domeſtici pfiſſa.ꝺ q̃ ꝺr de.i. rote plauſtri ꝛ ẽt ſedularia.q̃ri ãũt ſolet ꝺ trapetis q̃ꝺ inſterni ſolẽt ſubſellia cathedralia pfiſſa.vtrũ ſint i veſte ꝛ ſic nõ i ſuppellectili.vt i.li.ſic eſt i veſte ſtragula.i.veſtimẽtũ qꝺ ſternit vt ibi ſupi' q̃s iaceat:an ſint dcã trapeta i ſuppellecti li ſic thoꝛalia.i.coꝛtine q̃ ponũt ſupꝛa thoꝛ ſiue lectũ pfiſſa. ꝛ rñ.q dcã trapeta ſũt i ſuppellectili.trapeta ãt q̃ꝺ' pfa.nõ vrebat i domo ſz i via nõ ſũt i ſuppellectili.ſz cõtinent appellatõe inſtri viatoꝛij ſic nõ ſũt i ſuppellectili pelles q̃ꝺ' iuolũt veſtimẽta pfiſſa.cũ eq̃tat eẽt domũ ꝛ ſic nõ ſũt i ſuppellectili l oꝛa.i.funes q̃ꝺ' dcẽ pelles ſolẽt cõſtrigi.pr ei falias eq̃tare volẽs iuoluebat veſtimẽta ſua i pellib' ꝛ p' ea cũ ſunt bus ligabat ꝛ ſtrigebat pelles ꝛ vt gñal' tibi dicã hęres ſt ſuppellectilis q̃ ad vſuz cõez ſiue q̃tidianuz vſuz pfiſſa. pate ſunt.ꝛ q̃ nõ hũt ſepati nomẽ ſui gñis.vñ ea q̃ ptinẽt ad aliq̃ gen' artificij ꝛ nõ ſũt accõmodata ad cõez vſuz quotidianũ pfiſſa.nõ ſũt ſuppellectilis.ſz ꝛ pugillares ꝛ codices rõnũ te

Ulpianus nõ ſunt i ſuppellectili.ꝛ hꝺ ꝺicit cũ.v. legiꝺ' ſeq.

Labeo ait. In hac.l.mlti iuriſcõſulti loquũt ſup ſuppellectili ꝛ q̃ꝺ labeo p loq̃t ſup origine ſuppellectilis ꝺicẽs iõ fuiſſe originẽ ſuppellectilis:qꝛ oli his q̃ i legatõne ciuitatuz ſuaz pficiſcerẽt ſolebãt alij locaꝛ ea q̃ fozẽt vſui ſuppellectil' Tubero ãt ꝺicẽ ſcꝺo q̃ꝺ ẽ ſuppeller ꝺicẽs q ſupeller ẽ q̃ꝺaz inſtrm pfiſſa;reñ ad quotidianũ vſuz pataz.qꝺ inſtrm nõ ca dereꝛ i aliã ſpẽz.i.nõ cõputareẽ ab ipo pfeſa.cadũt aũt i aliã ſpẽz ea q̃ ſũt i penu.ꝛ i argẽto ꝛ i veſte ꝛ i ornamẽto ꝛ i inſtro agri aut domi'.ꝛ iõ pꝺicta nõ cõtinẽt i ſuppellectili.ꝺicẽt ali q̃s quõ ꝺicꝫ tu q argẽtũ nõ ẽi ſuppellectili.nõne ꝺr ꝺrũ.ſ.e. l iij.i fi.ſ.q cõtinẽt certe ſic ꝺicit tubero illꝺ nõ obſtat qꝛ dcã lex ẽtia i fi.loq̃t fm iura ꝛ cõſuetudinẽ nouã:hꝺ ãt loq̃t fm veterẽ.morib' ei ciuitat ꝛ vſu rerũ appellatio ſuppellectilis eſt mutata.nã antiq̃ vtebant ſuppellectili fictilia ꝛ lignea ꝛ vitrea ꝛ erea.nũc ãũt.i.fm nouã cõſuetudinẽ hoim vtimur ſuppellectili ex eboꝛe atq; teſtudie ꝛ ex argẽto ꝛ auro ꝛ gẽmis. q̃re fm ꝺictã nouã cõſuetudinẽ oz ĩtueri poti' ſpẽz rerũ q̃ ꝺiꝛ eẽ i ſuppellectili q̃ matiaz ex q̃ ſũt ſpecificate ꝺcẽ res. ex q̃ci qz ei matia nũc ſũt:cõtinẽt appellatõe ſuppellectil' ꝺñ tũ pfa.nũeret eas i ſua ſuppellectili. Hoc tũ vltimũ ꝺictũ tubero

Ulpianus nis fui' diſtinguit hꝺ mõ.ſ. vt aſpici ꝺeat ſnia pfiſſa. q̃ legauerat ſuppellectilẽ i q̃ rõe ea ſolit' ſit referre ꝺ q̃ꝺ' põt ꝺubitari an ſint poti' ſuppellectilis an argẽti an veſtis.ſ.vt ſi ſit ſolit' lit' ea referre:ñ ſint i ſuppellectili. Si ãt pfa.ſolit' ſit aſcribẽ ſuppellectili ea de q̃ꝺ' nõ ꝺubitaret q̃n eẽnt i alieno gñe q̃ i

ſuppellectili.puta argẽtũ eſcarũ.aut penulas.i.viles veſtes aut togas.i.lõgas ꝛ pciosas veſtes nõ idcirco oportẽ extiare ea etiã cõtineri i legato ſuppellectilis.nõ ei fatet dict' fuus noia rez etaudiri debẽ ex opinioib' ſinguloz.ſed ex cõi vſu. Tubero aũt ait nõ ſibi liqre nec placẽ idẽ qꝺ placuit ocõ ſer uio.imo ꝺicit q ẽt ea cõtinẽt i legato ſuppellectilis de q̃bus nõ ꝺubitaret q̃n eẽnt i alieno gñe q̃ ſuppellectil' ſi pfa.erat ſolit' aſcribẽ ſuppellectili.ꝛ reꝺꝺit tubero talẽrõez qꝛ noia rerũ nõ ſũt niſi vt mõſtret volũtatem ꝺicentiũ.pr aũt fa.ꝺicebat eẽ i ſua ſuppellectili eſcariũ argẽtũ ꝛ penulas.ꝛ togas ꝺ q̃ꝺ' ñ ꝺubitaꝛ q̃n ſint i alio gñe.g̃ volũtas ſua vr eẽ vt i ſuppellectili ſint ſi ẽ ſua volũtas.g̃ cõtinẽt i ſuppellectili.ꝛ certe ꝺic idẽ tubero nõ arbitroꝛ quẽq̃ pfemfa.ꝺicẽ q nõ ſentit cũ ꝺic aliq̃s ſuas res eẽ i ſuppellectili ꝛ ſpãl' q̃ñ ẽvſus eo noie quo ſolet appellari id de q̃ q̃rit vtrũ cõtineaꝛ appellatõe ſuppellectilis.vtimur ei miſterio vocꝫ ꝺicit ꝺict' tubero.nẽo aũt extimãꝺus ẽ ꝺitiſſe qꝺ nõ agitauerit i mẽte. ꝺic idẽ tubero. et ſubaudi fm eũꝺez tuberonẽ.g̃ ꝺict' pfa q̃ noiauit i ſuppellectili ẽt ea de q̃ꝺ' nõ ꝺubitabaꝛ q̃n eẽnt i alio gñe q̃ ſuppellectili vr i mẽte agitaſſe vt pꝺicta ſint i ſuppellectili. ſi viꝺz voluiſſe vt pꝺicta ſint i ſuppellectili.g̃ fm eũꝺẽ tuberonẽ ſunt i ſuppellectili. Celſus aũt cõꝺitoꝛ hꝺ legꝫ reprobata ſnia tuberonis reuertit ad ſniaz fuij ſupꝛadicti curial' tuberonẽ repꝛehẽꝺẽs ꝛ ꝺicẽs. q̃uis multũ me moueat rõ ꝛ auctoꝛitas tuberonis:ꝛ nõ tñ diſſenſio a fuio ꝺicẽte nõ videri quẽq̃ ꝺixiſſe id cui' nõ ſuo noie vſus ſit.qꝺ q̃ꝺ ꝺixit fui' i ỹſiculo verũ ſi ea ꝛc.nã q̃uis pꝺoꝛ ꝛ poſterioꝛ ſit mẽs pfiſſa q̃ legauit ſuppellectilẽ q̃ voꝛ ipi' pfiſſa ꝺicẽꝫ ſic ꝛ tubero ꝺicebat:tñ nẽo exiſtimat ꝺixiſſe ſine voce.g̃ nõ ſolũ i mẽte ꝺicẽꝫ ẽ vis ſz ẽt i voce eiuſdẽ.g̃ ſi i voce ſua ãnuẽt i ſuppellectili ea de q̃ꝺ' nõ ꝺubitaꝛ q̃n ſint i alieno gñe q̃ ſuppellectilis nõ cõtinẽt i ſuppellectili q̃uis gerat hꝺ ipe i mẽte vt ꝛ ꝺixit fui'.q̃uis aũt ꝺixerim ego celſus cõꝺitoꝛ hꝺ legꝫ neminẽ ſine voce ꝺicẽ:tñ exiſtio ꝺicere eos q̃ loq̃ nõ poſſunt.ꝛ hoc p conatũ ꝛ ſonũ quẽꝺã.

Olim quiꝺã. Titi' legauit vroꝛi ſue domũ titianã cũ oi ſuo iure ꝛ cuz inſtro ꝛ ſuppellectili ꝛ deceſſit.mõ q̃rit an cõtineaꝛ i ocõ legato argẽtũ eſcariũ ꝛ potoꝛiũ.ꝛ ꝺr q nõ niſi vroꝛ legataria ꝺoceat hoc ſenſiſſe teſtatoꝛem.aliꝺ aũt argẽtũ qꝺ teſtatoꝛ ãnũerabat ſuppellectili ſine ꝺubio cõtinet.

Legata. Titi' legauit mihi ſuppellectilẽ ſuã i q̃ qꝺ multe ſpes cõtinẽt q̃ ſũt nũerate. ſ.e.l.iij.i pn.ꝛ p' ea p impitiã ei nũerauit q̃ſdã ꝺ ꝺictꝫ ſpẽb' ſolis ꝛ nõ enũerauit alias ꝛ ꝺceſſit.nũq̃d ꝺẽnt mihi oes ſpes q̃ ſũt i ſuppellectilli ꝛ numerate ſpãl' ꝛ alie.ꝛ ꝺr q ſic.nã ꝺcõ gñali legata ſuppellectili nõ ꝺerogat p ꝺictã enũerationẽ quarũꝺã ſpẽruz.ſi aũt ex certa ſnia ita ꝺixit teſtatoꝛ lego viuiano ſuppellectilẽ meã.ſ.mẽſas trapas ꝛ coforia ꝛ delfica.itelligit tũc ꝺat' mod' legato gñis.i. ſuppellectil' i ꝺictꝫ ſpẽb' ex certa ſcia nũerati.ſ.vt ille ſole ꝺebeant.ꝛ nõ alie q̃ ſolẽt i ſuppellectili cõtineri.ſ.ſubſellia ꝛ ſcãna.ꝛ alie ſpes enũerare i ꝺcã.l.iij.i pn.ꝛ qꝺ ꝺictũ ẽi ſuppellectili legata:hz locũ i pꝺio inſtructo legato.ſi p' ea teſtoꝛ nũerauit ex certa ſcia q̃ſdã ſpes q̃ ſolẽt cõtineri i inſtro fũꝺi ꝛ nõ al' ſ.vt i ſpẽb' enũerat itelligat ꝺat' mod' gñi. Suppellectilis Titi' legauit mihi ſuppellectilẽ ſuã.certe ꝺtinẽt meſe cui' cũq; matie ẽt ſi ſint argẽtee vl' argẽto incluſe ꝛ lecti argẽtei ꝛ cãdelabꝛa argẽtea.ꝛ hꝺ fm poſteriozẽ etatẽ.fm quã boies vtũtur ſuppellectili argẽtea ẽt cũ p pozẽ etatẽ nõ eẽt ĩvſu argẽtea ſuppeller.ſz tũ fictilis ꝛ vitrea ꝛ lignea ꝛ erea.vt.ſ.e.l.iij.i fi. ꝛ l labeo.ſ.nec mirũ.ꝛ cũ vlires q̃ fuit ꝺ ꝺcã poſteriozi etate hꝺet vroꝛẽ noie penelope hꝺ vlires abũtauit ſe ꝺiu ꝛ redargutus p' ea a ꝺcã ſua vroꝛe p homez ſiue lucanũ qnẽ ei tã q̃ꝺ nũ ciũ deſtinauit:fecit lectũ ĩtrũcꝫ ligni qꝺ nec cõburi nec putrefieri poſſet.ꝛ ornauit ꝺictũ lectũ argẽto ꝛ auro ꝛ miſit ꝺcẽ ſue vroꝛi vt eſſet ſignuz q ipe vlires viuebat. Supellectili. Titi' mutuauit ſeio.c.ꝛ accepit argẽtũ i pignoꝛe.p' ea idẽ riti' fecẽ teſtm.ꝛ legauit gaio oẽm ſuã ſuppellectilẽ.nũq̃d ꝺictũ auruꝫ ꝺtinebit i legato.ꝛ ꝺr q nõ.qꝛ vt ꝺictũ ẽ legauit ſuppellectilẽ ſuã.appellatõe aũt ſui nõ cõtinet res teſtatoꝛi obligata

ppt fidē ꝺctus ꝛ ppt viculū rei obligate restituēde debitori ſoluto debito vt ī fi. hꝰ legt. ꝛ hꝫ va ſūt ſi dēm argētū nō fuit ī vſu creditoꝛ volūtate debitoꝛ. ſz fuit tm̄ apō eū repositū cā pignoꝛ. qꝛ ſi ꝑdcō mō fuiſſz ī vſu creditoꝛis eiuſdē testatoꝛis bñ cōtineret ī legato ꝑdcō a ōrio ſensu hꝰ lr̄e.

Q Eli veſtē. Titi⁹ ſolit⁹ erat ponē ꝛ adnūerare ī ſupellectili ſua oēm veſtē ſuā ꝛ al's res plīuz genez. idē titi⁹ fec̄ testm̄ ꝛ vroꝛi ſue legauit ſuppellectilē. nūq̄d ī legato ꝺtinet dcā veſtē ꝛ labeo ꝛ offili⁹ ꝛ caſſelli⁹ recte negabāt veſtē ceſſurā dcō legato. qꝛ veſtē nō pōt videri ꝺtineri appellatōe ſuppellectilis

Q Vaſa enea. Titi⁹ legauit mi veſtē eī cadit ī aliā ſpēz. Vbi ſuppellectilē ſuā. q̄rit an ī legato ꝺtineāt vaſa enea posita ī domo cā aq̄ ſaliēt ꝛ fluēt ī domo q̄ q̄dē vaſa ſūt ad voluptatē ꝛ nō ad neceſſitatē. ꝛ ꝺꝛ q nō. ꝛ idē ē ī q̄libz alia re posita ad voluptatē. murea ät vaſa ꝛ vitrea q̄ pata ſūt ad vſuz edēdi ꝛ bibēdi bñ ꝺtinēt ī dcō legato. ꝛ dñr murea vaſa illa q̄ ſūt picta vl̄ ornata murice. i. ſāguie murici. de q̄ ſolet tīgi purpura vt. C. de diuerſis reſcriptis. l. p. ꝛ hꝫ dicit.

Q Eadmodū. Titi⁹ roman⁹ pone legauit mihi ſuppellectilem ſuā vrbanā: hēbat ät q̄dā ſuppellectilia ī rure q̄ erāt ad vſuz vrbanū deſtinata. nūq̄d illa ſuppellectilia posita ī rure ꝺtinēt ī legato. ꝛ ꝺꝛ q ſic. ꝛ ē rō. qꝛ queadmodū vrban⁹ ſeruus ꝛ ruſtic⁹ nō loco. ſz gñe vſus diſtīguit. ita vrbana pen⁹ ꝛ ſuppellex ē dirigēda ad vſuz vrbanū. nō ad locū vrbanū aut pegrinū. ſec⁹ ät ſi legaſſz mihi ſuppellectilē q̄ ē in vrbe. qꝛ nō

N Ec̄ ꝺtinet tūc niſi ea q̄ ē itra muros vrbis. Titi⁹ legauit vroꝛi ſue ſuppellectilē ſuā quā hēbat in domo ſua titiana. nūq̄d vroꝛ potit vēdicare ſuppellectilē ꝛ domū. i. hītatōez dom⁹. ꝛ ꝺꝛ q ſolā ſuppellectilē vēdicare pōt.

F Undo. Legauī titio fūdū. certe nō ꝺtinet in legato inſtrm̄ fundi. niſi ſpāl'r bꝰ erp̄ſſerī. nā ꝛ ſi legaſſez ei domū nō cedit legato inſtrm̄ dom⁹ nec ſuppellex q̄ erat ī domo. niſi ſpāl'r hoc dixi.

De alimēt ꝛ cibarijs legat. Rubrica.

Titi⁹ legauit mihi alimēta. certe ēt alimēta aq̄ ī legato ꝺtinet ſi legata fuerīt alimēta ī ea regiōe ī q̄ ſolet vēdi aqua vt ī africa. ꝛ ī egypto. ꝛ ī venetijs. Ez põe q̄ dict⁹ titi⁹ legauit mihi ſtichū ꝛ pāphilū ſuos ſuos ꝛ rogauit me vt eos māumitterē. ꝛ p⁹ ea ī eodē testō legauit alimēta libert⁹ ſuis. ꝛ p⁹ ea ōceſſit: ꝛ p⁹ ea ego māumiſi dēm ſtichū ꝛ pāphilū ſic ſ̄pe titi⁹ testōz meroga uerat. nūc q̄rit an dict⁹ ſtich⁹ ꝛ pāphil⁹ admittāt ad fideicō. alimētoꝝ cū aljs liberti testōrijs. ꝛ ꝺꝛ q̄ ſic. q̄uis ei testōz eoſ nō māumiſſit ūmo ego cui legauit ipe testōz. ꝛ ſic nō ſint liberti testōrijs tñ p mediū ipm testōrē ſūt liberti. qꝛ merogauit vt

S Olēt. Titi⁹ iſtituit ſi māumitterē. ꝛ hꝫ dicit cū. l. ſeq. bi tres hr̄des ꝛ libertis ſuis alimēta reliq̄t ꝛ deceſſit. nē hr̄des volūt ſoluē libertis alimēta hꝫ mō. qꝛ q̄libz hr̄dū vult dare cuilibz ex liberti tñi q̄tū tāgit eū vt alimēta ita ad nihil deducāt. liberti ät ſūt coā iudice ꝛ petūt ſe libertos diuidi inē hr̄des q̄tū ad alimēta eis libertis p̄ſtāda. ſ. vt vn⁹ hr̄s p ſtaret vni liberto ꝛ alt alti ꝛ ſic ꝺ ſingul. ꝛ dicūt ēt iudici ſi hꝫ facē nō placz vobis. eligat⁹ vnū ꝺ hr̄dib⁹ p quē nobis alimēta p̄ſtent ꝛ ipe hr̄s ꝓcoꝛdet ſup hꝫ cū coher̄dib⁹ ſuis. nūq̄d ꝺz iudex hꝫ facē qꝺ liberti petūt. ꝛ ꝺꝛ q̄ iudices ſolēt ꝛ dēnt hꝫ facē. ꝛ ſi faciūt p̄ide valz ac ſi testōr hꝫ feciſſz. ꝛ hꝫ qꝺ fuit ꝺ fcō ī hr̄dib⁹ cuiuſdā q̄ vocabat fauilla q̄ liberti ſuis alimēta reliq̄rat. q̄ liberti petiēt ab ī patoꝛe vt facēt eos ali p vnū de hr̄dib⁹ data pecūia ei a coher̄dib⁹ vt ex vſur⁹ ei⁹ pecūie alēt eos qꝺ q̄dē ī patoꝛ eis ꝓceſſit. ꝛ ſupplicatōz eoꝝ cū rñſiōe ſua mittit q̄buſdā iudicib⁹ vt hꝫ fieri faciāt. vt tñ hr̄s cui pecūia dat caueat coher̄dib⁹ ꝺ reddēda pecūia cū fuerit reddēda. i. poſt q̄ q̄ſcz ex liberti deceſſerit ciuil'r vel natural'r: vl̄ aliq̄ alio mō deſierit ēe ī ciuitate. reddē ät ꝺz coher̄dib⁹ tñi ex ſorte p̄dcā q̄ tū ab eis accepit q̄tū effic̄ cōputatio p portiōe ſcz ei⁹ liberti q̄ natural'r vl̄ ciuil'r deceſſit. vt dictū ē. ꝛ ſic de ſingul liberti. ꝛ iſtō ē vnū reſcr̄ptū qꝺ loq̄t circa hꝫ. diu⁹ ēt pi⁹ fec̄ aliꝺ reſcr̄ptū ſup hꝫ ꝛ reſcripſit in hꝫ ī ba cuidā noīe rubrio taleforo q̄ erat vn⁹ ꝺ liberti q̄b⁹ p̄fon⁹ reliq̄rat alimēta p̄ſtāda p hr̄des ſuos q̄ q̄dē rubrio taleforo ſupplicauerat eidē ī patoꝛi p ſe ꝛ p colibert⁹ ſuis. dcā ät ī ba ī patoꝛis ſūt iſta. cōſules vocat⁹ his hr̄dib⁹ p̄foni vr̄i a q̄b⁹ alimēta vobis dēri ex cā fideicōmiſſi cōſtiterit p testm̄ qꝺ oñdet⁹ decernēt dcā ꝺſules vt vl̄ oēs vos liberti ab vno. ſ. hr̄de pcipiat⁹ alimēta. ſ. eo mō q̄ dict⁹ ē. ſ. pr. ℣. vl̄ decernēt q̄s vr̄m pcipiat alimēta. ꝛ a q̄ vl̄ q̄b⁹ hr̄dib⁹. ꝛ hꝫ fcā diſtributōe libertoꝝ inē hr̄des p rata. ꝛ idē fuabūt ꝺſules. ēt ſi fiſc⁹ hz bona p̄foni vr̄i q̄ reliq̄t vobis alimēta vl̄ p̄tē bonoꝝ. ſciat⁹ ēt ab hodie ī ātea dicit idē ī patoꝛ ptes eoꝝ hr̄dū q̄ deſieēt eē ſoluēdo nō ptinē ad on⁹ reliq̄e hr̄dū ſiue p̄dictoꝝ

L Iberti. Titi⁹ cta aſſignatio libertoꝝ fuit fcā ſiue nō. tia faciēs testm̄ ita locuta ē in testō. liberti libertabuſq̄ meis q̄s viuēs ī testō ꝛ ī codicill' māumiſi vel māumittā dari volo p̄dia mea q̄ ſt̄ ī chij⁹. i. ī talib⁹ loc⁹. ad hꝫ vt q̄cūq̄ viuēte me acceperīt a me ijdē liberti ꝺſtituāt eis cibarij ꝛ veſtiarij nomie. ꝛ p⁹ ea deceſſit. nē q̄rit hꝫ ꝺ q̄tuoꝝ. Primū ē vtrū ipi liberti p ſe capiēt alimēta ex dcis p̄dijs q̄ſi ppetas p̄dioꝝ fuerit eis legata. an ℞o pcipiēt a hr̄de teſtatricis cibaria ꝛ veſtiaria. ꝛ p̄ea q̄ hñt plenā ppetatē fūdoꝝ. vt dictū ē. ꝛ illō ſoluit ī ℞ſi tos q̄ hñt plenā ppetatē fūdoꝝ. vt dictū ē. ꝛ illō ſoluit ī ℞ſi culo. ꝛ iō ſi q̄d ſupfluū ꝛc. vbi ꝺꝛ q̄ ad libertos ptinē ꝺz Ter tiū ē de q̄ hic q̄rit ſi aliq̄s ex liberti⁹ ſit mortu⁹ añ diē fideicō. cedētē. i. añ aditā hr̄ditatē. an ps eoꝝ mortuoꝝ quā hēbat in fideicō. ptineat ad alios libertos fideicōmiſſarios ſupſtites an ℞o ad hr̄des mortuoꝝ ꝛ iſtō ſoluit ī ℞ſi. q̄ ſi deceſſerit ꝛc. vbi ꝺꝛ q̄ ad ceros fideicō. ptinet. Quartū ē ꝺ q̄ hic q̄rit an portiōes libertoꝝ morientiū decedēte fideicō. i. adita hr̄ditate vt dixi ptineāt ad hr̄des eoꝝ libertoꝝ mortuoꝝ. an ℞o ad hr̄dē testatricis. ꝛ iſtō ſoluit ī ℞ſi. p⁹ diē ät ꝛc. vbi ꝺꝛ q̄ ptinēt ad hr̄des libertoꝝ mortuoꝝ. ꝛ hꝫ ꝺ. Tuti⁹ titi⁹. Tuti⁹ titi⁹ iſtituit ſibi hr̄des gaiū ꝛ ſeiū ſuos filios. ꝛ iuſſit eis vt p̄ſtarēt cibaria ꝛ veſtiaria liberti⁹ ꝛ libertab⁹ ſuis teſtōris. ꝛ circa hoc nullā ꝺitōz adiecit. Itē iſtituit duos exneos. ꝛ p⁹ ea deceſſit dcī ät ſui filij noluerīt eē hr̄des ꝛ ſic ps eoꝝ accreuit coher̄dib⁹ eoꝝ. nūc liberti ꝛ liberte agūt contra dcōs coher̄des petentes ab eis alimēta ꝛ nō agūt ꝺ dcōs liberos deſiſtenti. qꝛ nō ſūt hr̄des. nūq̄d debēt poſſe ab eis conſeq̄ cibaria ꝛ veſtiaria. ꝛ ꝺꝛ

V Eba teſti. Titi⁹ ꝓpoſuit ī testō ſuo talia ℞ba ꝛc. q̄ ſic. futuros. oīb⁹ liberti⁹ nr̄is cibaria p̄ſtabit⁹ p arbitrio vr̄o nō ignorātes vos filij quos ex his liberti⁹ charos habueri. Itē alio loco teſti dixit talia ℞ba idē testōr cōmēdo vobis filijs meis tres meos libertos. ſ. pthimiū ꝛ policronū ꝛ ypatiū. et peto vt vobis cū ſint dci tres liberti ꝛ cibaria eis p̄ſtet⁹. ꝛ p⁹ ea ōceſſit dict⁹ testōr. nūc q̄rit an oīb⁹ liberti⁹ cibaria dari ꝺeant an tm̄ his trib⁹ q̄s cōmēdauit filijs ꝛ rñ. q̄ oīb⁹. quod⁹ tñ ciLegatis. Titi⁹ le barioꝝ ꝺz ſtatui arbitrio boni viri. gauit mihi alimēta. certe cōtinēt ī legato cibaria ꝛ veſtiaria ꝛ hītatio. ſine his eīm nō pōt coꝛp⁹ ali. alia ät q̄ ptinēt ad diſciplinā mea nō cōtinēt niſi p̄hē testōrē hꝫ ſenſiſſe. ꝛ hꝫ dicit

D Ecūle. Inſtituī mihi hr̄des titiū ꝛ ſem cuz. l. ſeq. p̄roniū ꝛ gaiū pone. ꝛ legauī p̄dcō titio cētū ꝛ iuſſi ei q̄ ex ill' cētū p̄ſtaret alimēta q̄tuoꝝ libertis meis pone. ꝛ p⁹ ea deceſſi. nūc dict⁹ titi⁹ petit a coher̄dib⁹ ſuis dcā cētū añ ptez dāt ci coher̄des hñ dam⁹ tibi ſz volum⁹ vt caueas nobis q̄ ſi aliq̄s libertoꝝ q̄b⁹ debes alimēta p̄ſtare ex dcis centū añ ptez ferit. ꝛ ſic q̄tū ad eū finita fuerint alimēta. q̄ reſtituas nobis duas ptes illi⁹ ptis de cētū ꝓpt quā dēbas alimēta mortuo ꝛ tertiā dcē ptis tibi retineas nūq̄d ꝺz eis cauē. ꝛ ꝺꝛ q̄ nō. vñ ēt ſi moriāt oēs dci liberti nō cōpetit idebiti actio coher̄dib⁹ eiuſdē titij ꝺ eū nec ēt vtilis actio nā neceſſitas alimētoꝝ p̄hēdoꝝ cū onerib⁹ mēſtruis ꝛ ānuis q̄ ſuſtinebat titi⁹ in p̄hēdis alimētis libertis nō ſolū excep, dat ei ꝺ dcōs coher̄des. ſz etiā

hebrijo

astrigit. i. obligē ꝛ decūdiā pdcis cohēdib⁹ pulsātib⁹ eū ꝑ dcis cētū. sec⁹ āt eēt si hic tit⁹ eēt elect⁹ tāq̄ mīster. a me testōre vel a cohēdib⁹ ꝑ dādis dictis alimētis libertis ꝛ inᵗ eos distribuēdis. q⁹ tūc bñ teneᵗ cauē cohēdib⁹ ꝛ restituē etiā ꝑ ptib⁹ eoꝝ. ꝛ ē rō q⁹ mādatū pdictū distribuēdi iniūgit dcō titio electo vt mīstro pītez curā ꝛ mometariā vacuā. ſ. a dāno ꝛ a lucro.

Titio hēde. Seia dū viuēt pstabat sticho ꝛ b. liberto alūnoq; suo ānuos. xx. aureos ꝛ frumtū ꝛ vinū mēstruū. q̄ seia cū decedēt cōdidit testm̄ ꝛ istituit sibi hēdē tiā. ꝛ legauit libertis suis ea q̄ viua eis pstabat: qō legatum valē certū est. ꝑ ea petijt a gaio seio tanq̄ a cōmissario vt sticho ꝛ pamphilo alūnis suis testatricis daret. xx. aureos. i. x. cuilibz eoꝝ quos. xx. aureos voluit esse apō eūdem gaium seiū. ꝛ nutriri dcōs legatarios ab eodē gaio seio ex fenore eo rūdē. xx. aureoꝝ. Itē voluit q̄ dict⁹ gai⁹ sei⁹ cōmissari⁹ restitueret numero reliquū dcōꝝ. xx. aureoꝝ qō supeēt ab alimētis dcōꝝ libertoꝝ pdcō āt gaio seio nihil reliqt ꝛ decessit dcā testatrix. nūc q̄rit an valeat legatū alimtoꝝ relictoꝝ libertis a dicto gaio seio cōmissario ꝛ legatuz supfluū relictū nūerio. ꝛ vr q̄ mō. q⁹ vt dictū ē nihil reliqt testatrix dcō gaio seio. rñ. tñ hic q̄ idē gai⁹ sei⁹ cōmissari⁹ rectē pōt petē a titio hēde dcōs. xx aureos relictos alūnis intra falcidiā tñ. nā tit⁹ hēs bñ pōt ex eis detrahē falcidiā. si i hēditate dcē testatricis hz locū falcidia. pōt petē dico dcōs. xx. aureos. vt eos fuet cā dādi alimē at nūerio pdcō. nō tñ pōt dict⁹ gai⁹ sei⁹ petē a dcō hēde supfluū a dodrāte dcōꝝ. xx. aureoꝝ. i. q̄rtā quā detrahit hēs noie falcidie. q̄uis āt dict⁹ gai⁹ sei⁹ cōmissari⁹ possit petē eo mō quē dixim̄ nō pōt distrahē de bonis hēditarijs ꝑ hūdis dictis. xx. aureis. cū ipe nō sit hēs imo tit⁹ vt dictū ē. Itē fit hic alia qō. ſ. vtrū sticho⁹ pdict⁹ libert⁹ alūnusq; testatricis qui q̄dē xx. aureos ānuos plib⁹ ānis ab ea testatrice accepit. ꝛ ēt mērioꝝ inᵗ eos alios libertos testatricis q̄b⁹ ipa testatrix pona reliqt cibaria ꝛ vestiaria q̄ viua eis pstabat. ꝛ rñ. q⁹ bene pōt

Quidam vi⁹. Titi⁹ instituit sibi hē- petē. ꝛ b. dīc b⁹ lex. des seiū ꝛ gaiū ꝛ sēproniū. ꝛ plegauit pdcō seio cētū. ꝛ iussit ei q⁹ ex sorte dcōꝝ cētū pstaret alimēta q̄busdam libertis suis. ſ. testōris. ꝛ p⁹ ea decessit idē titi⁹ testōr. ꝛ p⁹ ea decessit dicti⁹ sei⁹ relicto vno hēde. nūq̄d hēs dcī seij oz admitti ad petitionē dcōꝝ cētū seio plegatoꝝ ꝛ p ois ad pstāda alimēta dictis libertis. ꝛ dr q⁹ sic. sz q̄d si dict⁹ sei⁹ habuit plures hēdes. nū q̄d oēs hēdes eiusdē seij admittūt ad petitionē dcōꝝ cētū et p cōsequēs ad pstāda alimēta dictis libertis. ꝛ certe ꝓma facie vr ad b refragari volūtas defūcti p vnū ei hēdē voluit defūcti⁹ alimēta pstari. nūc āt nō appet p quē poti⁹ sint pstāda. sz certe aliud nō oz ꝓbari. ſ. q⁹ vt hēdes hēdis electi pstēt alimēta q̄uis sint plures. q̄d ei si ceteros hēdes suos cuitauit testator tāq̄ infideles ꝛ maluit scō q̄tū ad pstāda alimīta libertis domū dci seij tāq̄ q̄etaz ꝛ ꝺecūdā ꝛ ydoneā. certe b cāu hēdes oēs dci seij admittūt ad b. i dubio āt psumo semp testōrē elegisse domū. i. faciaz seij hēdis. ꝛ ita nō ē mirū si ad pdcā admittūt oēs hēdes seij hēdis electi. ꝛ b dīc.

Titi⁹ instituit sibi hēdē seiū ꝛ rogauit eū pure vt mūmitteret sticho suū suū testōris. ꝛ eidē sticho ānua vl mēstrua alimēta reliqt. ꝛ p⁹ ea decessit idē testōr. hēs āt nō fuit in mora cōi. q⁹ nō fuit inᵗpellat⁹. vt. ff. de vsur. mora. sz incessit mora in rē. vt. j. de fideic. li. l. cū ꝛ o. §. appet. idē hēs p⁹ triēnū pone. mūmisit eūdē sticho. certe hēbit sticho⁹ ab hēde alimīta ꝓterita q̄uis tē eēt fu⁹. nā oz explorari mora hēdis. cū q̄rit de vsur. fideicō. si aūt tūc oz explorari cū q̄rit ō ipis fideicō. vt fuit in rō cāu siue ei hēs sit in mora siue nō. semp tenet soluē fideicō.

Titi⁹ instituit sibi hēdē filiū suū seiū ꝛ filiā suā semproniā ex hēdauit. ꝛ iussit eidē filio q⁹ daret dcē filie cētū in dotem cū ipa nubē vellet. Itē ab eodē filio reliqt filie alimēta pstāda arbitrio boni viri. nūc q̄rit q̄lit filij⁹ dēat eū exhibē siue alere. ꝛ rñ. q⁹ oz eā alē ꝑ mō legate dotis ꝛ ꝑ incremēti etatis ipi⁹ filie. nā q̄tū pl⁹ crescit puella tāto pl⁹ i ea ipēdēdū ē. nō āt oz ali ꝑ viribus hereditatis. ꝛ hoc dicit

Seio cui annua. Titius reliquit annua alimēta seio post ea seius fuit in metallum damnatus. ꝛ existens in dicta pena percepit alimēta ab hēde dci titij. ꝛ p⁹ ea fuit in integruz restitut⁹. ꝛ petit alimēta ꝑ futuro tpe. dīc hēs nedū q⁹ pstē tibi nūc alimēta: sz ēt ea q̄ pstitit te exīte in pena reddas mihi

Titi⁹ titi⁹. Luti⁹ titi⁹ fe certe oz hic q⁹ hēs nō hz ius. cit testm̄. ꝛ reliqt libertis suis cibaria ꝛ vestiaria ꝛ ēt annua certoꝝ nūmoꝝ. ꝛ p⁹ ea ita dixit. ſ. obligatos eē ob pdcā fideicōmissa fūdū titianū ꝛ seianū. vt ex redditu eoꝝ fūdoꝝ alimēta pdcā pcipiāt dci liberti. ꝛ p⁹ ea decessit. ꝛ p⁹ ea i vno anno fuit min⁹ pceptuz ex redditu dcōꝝ fūdoꝝ q̄ necē foret in eodē āno ad cibaria ꝛ vestiaria dcōꝝ libertoꝝ. nūc q̄rit an hēdes supplē dēant vel si alio ānno seqnti p⁹ sterilē ānū excesserit fruct⁹ dcōꝝ fūdoꝝ q̄titatē dcōꝝ cibariorꝝ ꝛ vestiariorꝝ an supplēdū sit ex fructib⁹ dci ānī fertil. q̄ō superiori ānō sterili minus pceperit liberti. ꝛ rñ. q⁹ integra debēt dcis libertis cibaria ꝛ vestiaria. siue min⁹ siue pl⁹ pcipiāt ex dcis fūdis.

Titio seio. Titi⁹ testōr legauit gaio seio trecētos aureos vt ex vsur⁹ eis sūme libertis ipi⁹ testōris cibaria ꝛ vestiaria certa pstaret. p⁹ ea fec codicillos ꝛ i eis vetuit dari gaio seio dcāz sūmā. sz voluit eā dari publio meuio. nec notati alimēta repetijt i psona publij meuij. ꝛ p⁹ ea decessit dict⁹ testōr ꝛ hēdes sui soluerūt dcō publio meuio dcōs. ccc. aureos. nūc q̄rit an idē publi⁹ meui⁹ dēat dcis libertis dictū fideicō. cibariorū ꝛ vestiariorꝝ. ꝛ dr q⁹ sic. nisi testōr inīūxit aliq̄ aliō on⁹ ei publio meuio.

Imperator. Basilia sextilia istituit sibi hēdem claudiū iustū ꝛ legauit libertis suis testatricis alimīta donec cū dcō claudio iusto morati eēnt. ꝛ p⁹ ea decessit dcā testatrix. dci āt liberti steterūt cū claudio iusto donec ipe vixit. mortuo autē p⁹ ea dcō claudio iusto petūt liberti ab hēdib⁹ suis alimēta. hēdes dixit se nō teneri q⁹ liberti nō stāt cū claudio iusto. q⁹ est mortu⁹. iuerūt igit dci liberti ad ipatorē ātoninū ꝛ cōsulueret eū sup b. ꝛ ipe rñ. eis q⁹ ꝑpetuo. i. donec viuēt ipi liberti dēnt hēde alimēta. ꝛ iterp⁹taī idē imp⁹ talē fuisse volūtatē testatricis. Dz pōe q⁹ dcā testatrix ita locuta fuit dcō claudio iusto hēdi suo. volo q⁹ des libertatē talib⁹ meis fuis ꝛ cū erūt liberti alimēta ꝛ sp volo vt tecū sint ꝛ p⁹ ea hēs eos mūmisit. ꝛ ipi p⁹ ea diu cū eo steterūt ꝛ p⁹ ea decesserūt ab eo q⁹ ipe hēs nimis eos i fuitute ḡuabat. nūq̄d nihilomin⁹ hēs oz eis pstare alimēta ꝛ rñ. q⁹ sic. nec ei isto vl supiori cāu vr stare p libertos q̄ min⁹

Mela ait Titi⁹ legauit alimēta puero cū hēde moret vl puelle q̄rit vsq; ad qō tps deant ei alimenta. ꝛ dixit mela dēri vsq; ad pubertatē. ꝛ male. nā dēnt donec testōr voluit dēri. si āt ñ apperet volūtas ei⁹ dēnt ꝑ totū tps vite alimētarij. si āt vsq; ad pubertatē reliqt eis testōr alimēta alēt pueri vsq; ad. xviij. ānos. puelle āt vsq; ad. xiij. ꝛ b pietatis ītuitu ꝛ alimētoꝝ fauore. nā ꝛ alibi gñaliter aīt diffinit pubertas. ſ. in masculo. vsq; xiij. ānos ꝛ i fcia vsq; ad. xij. Dz q̄d si legauit dcis testōr dcō puero vl puelle alimēta q̄ eis viu⁹ pstabat. certe ea demū alimīta pstabūt eis q̄ mortis sui testōris tpe erat eis solit⁹ pstare siue min⁹ pstabat tpe mortis q̄ alio tpe siue plus

Quidā liberti. Titi⁹ q̄ erat de africa vel de egypto i q̄b⁹ frīs vēdit aq̄. istituit sibi hēdē seiū ꝛ libertis suis testōris reliqt alimēta ꝛ aquā eis neccīaz. ꝛ decessit idē titi⁹. nē q̄rit vtrū fideicō. aq̄ valeat vel nō. ꝛ certe q⁹ emolumētū cōtinet i se dēm aq̄ fideicō. eo q⁹ ē relictū i fra vbi vēdit aq̄. rñ. illō valē. ꝛ b siue testōr hēbat cisternā siue nō. ꝛ tē qñ nō hēbat cisternā cōtinet i fideicō. q̄tū liberti eēnt aquā cōpaturi. si ñ eēt eis legata. Dicēt aliq̄s qnō valet fideicō. aq̄ cū testōr hēbat cisternā i fūdo suo pone. certe nō vr valuisse q⁹ vr relicta fuit⁹ pdialis i fūdo i q̄ erat cisterna ei⁹ q̄ nō hēbat pdiū ibi iuxta. posito q⁹ fideicōmissari⁹ nō hēbat ibi pdiū quo q̄dē cāu nō valz. vt. ff. cōia. p. l. i. i fi. sz certe rñ. nō ē iutile ꝑ hēdē fideicō. aq̄. q⁹ dcā aqua relinq̄t psōe fideicōmissarij. ꝛ ita nō ē pdialis fuit⁹. nec ēt psonal b cāu cū relinq̄t. ꝑ psonā fideicōmissarij. ꝛ nō ꝓpter pdiū fideic. sz ē qōdā ius qō debet fideic. actōe ex testō vt i fi. leg. si aūt dicerem eā esse pdij fuitutē nō valeret cū non

hñti vicinũ ꝑdiũ nõ possz legari ⁊ merito si valẽt tñc. qz q̃uis fuit⁹ hauſt⁹ aq̃ ẽ fuit⁹ ꝓsone. i. ꝑdialis q̃ cũ ꝓsona finiẽ cũ b actũ est vt ad hr̃dẽ ñ trãseat siẽ ⁊ fuit⁹ pecoꝛ ad aquã apulsus. tñ ei q̃ vicinũ non hz ꝑdiũ iutiliẽ relinq̃ẽ si vt fuit⁹ realis vel ꝓsonalis ei relinq̃ẽ. nã neutra ẽ vt dixi. ⁊ idẽ dico i fuitute gestãdi. i. portãdi aliq̃d i fũdo testõꝛ ⁊ i fuitute ꝑmẽdi vuas i agro testõꝛis ⁊ i fuitute vtẽdi area testõꝛis ad erꝑmẽda frumẽta ⁊ ceꝛa legumia. nã siẽ ꝑdiales fuitutes legẽẽ ei q̃ nõ hz sbi iurta ꝑdiũ nõ valẽt cũ nõ sint eo cãu ꝑdiales fuitutes nec ẽt ꝓsonales. imo qõdã ius debitũ fideicõmissario actõe ex te

a Filio hr̃de. Instituit sibi ti/ stõ. ⁊ b vult dicẽ. b. §. tiũ suũ filiũ gaiũ hr̃dẽ ⁊ p⁹ ea fecit codicillos. ⁊ i eis reliq̃t seie. x. ⁊ alũno suo reliq̃t dict⁹ titi⁹ q̃dragita bis ℞ bis meuio ifanti alũno meo q̃draginta dari volo. ⁊ peto a te ꝑdicta seia vt suscipias dcã. xl. apõ te. ⁊ vt ꝑstes eidẽ meuio alũno vsuras q̃cũces vsq; i ãnũ. xx. etaſ ei⁹. ⁊ vt eũdẽ meuiũ suscipias ⁊ tuearſ. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹ testõꝛ. ⁊ p⁹ ea dcã seia recepit dcm suũ legatũ de. x. a filio testõꝛ hr̃de. nũc idẽ hr̃s vult dare ei seie dicta. xl. vt ipa faciat ea q̃ iussit testõꝛ. ⁊ ipa noluit recipe. vñ queriẽ an ipa compellenda sit agnoscere onera alimẽtoꝛ meuij ex die mortſ testõꝛ. ⁊ dꝛ q̃ sic. ⁊ ẽt hr̃s ei⁹ dẽ seie

¶ Testõꝛ. Gai⁹ istituit sibi hr̃dẽ tritiũ ⁊ seiũ ⁊ legauit cõcubine sue. viij. rustica mãcipia. ⁊ his mãcipijs rusticis iussit ꝑstari cibaria i b ℞ba eisq; mãcipijs q̃ supꝛa legaui cõcubine mee volo ꝑstari noie cibarij ab hr̃dib⁹ meis ea q̃ a me accipiebãt dcã mãcipia me viuo. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ gai⁹ testõꝛ. nũc q̃riẽ cũ viuo dcõ testõꝛe semp mãcipia rustica tpe messiũ ⁊ area rũ delegata fuerit ad areas vt faciũt rustici bonoñ ⁊ ex eo tpe cibaria ex rõne dñi sui nũq̃ acceꝑint. excepto custode ꝑdiorũ an hr̃des q̃s ei⁹ tpis. i. messiũ ⁊ areaꝝ dẽant ꝑstare cibaria cõcubine ꝑdicte mãcipijs rusticis. ⁊ rñ. q̃ iudex dz b extiare tenẽdo distinctionẽ claudij q̃ seq̃ẽ. nã si testõꝛ legauit dcã mãcipia cõcubine vt stẽt eo mõ apõ cõcubinã q̃ fuerit apõ testõꝛẽ nõ dẽbunt cibaria ei⁹ tpis de q̃ q̃situ ẽ. si ãt dcã mãcipia trãsferebant a testõꝛe ab hijs misterijs rusticis velut i misteriũ vꝛba noꝛ vt puta. vt faciãt aliq̃d i ciuitate ꝓ ipo testõꝛe bñ dẽbũtur cibaria cõcubine ꝓ eis. ⁊ b dicẽ b. §.

¶ Titia decedẽs. Titia hñs. x. libertos tmb⁹ ex eis cibaria ⁊ vestiaria ꝑstabat ⁊ illud qõ i b expẽdebat scribebat i rõib⁹ suis ipa titia. p⁹ ea decedẽs fec̃ testm̃ i q̃ ita cauit oib⁹ liberti liberta busq; meis cibaria ⁊ vestiaria q̃ viua ꝑstabã dari ꝑstariq; volo. ⁊ decessit. nũc q̃riẽ an hr̃s ei⁹ titie dẽat ꝑstare cibaria ⁊ vestiaria oib⁹. ⁊ liberti an ℞o ꝓdicti trib⁹ tm̃. ⁊ rñ. q̃ oib⁹ dz ꝑstare. illa ei ℞ba

a q̃ viua ꝑstabã tc̃. nõ restrigũt ꝓcedẽtia. ⁊ b dicẽ b. §.

a Limẽta. Titi⁹ fec̃ testm̃ ⁊ istituit sibi hr̃dẽ moderatũ et seiũ ⁊ sẽpꝛoniũ ⁊ reliq̃t alimẽta liberti suis notati a dcõ moderato ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ moderat⁹. nũc q̃riẽ an hr̃des moderati teneãt ad ꝑstãda alimẽta dicti liberti ⁊ dꝛ q̃ sic. ¶ Liberti libertab⁹ Quedã mulier comoda noie q̃ erat bon̄. fecit testm̃. ⁊ i eo iussit dari liberti ⁊ libertab⁹ q̃s ⁊ q̃s mãumittat inter viuos ⁊ ẽt liberti ⁊ libertab⁹ q̃s ⁊ q̃s mãumittat i testõ vl codicillis alimẽta q̃ viua eis ꝑstabat itez dari iussit certos fũdos dicti liberti ⁊ libertab⁹. ⁊ p⁹ ea decessit nc̃ q̃riẽ an ad dcã legata liberti libertab⁹ qz relicta admittat̃ stichꝰ liber⁹ liberti pñis dcẽ testatricis. ⁊ viꝺ q̃ sic. q̃ testatrix i epl'is suis solebat eum appellare suũ libertũ. q̃uis nõ eẽt distinguiẽ tñ vtrũ testatrix viua ea alimẽta ei liberto liberti pñis suis ꝑstabat an nõ. ⁊ ꝑ cãu admitteẽ dict⁹ liber⁹ ad dicta legata. scdo nõ. ¶ Basilice liberte. Titi⁹ i testõ suo legauit basilice liberte sue. x. q̃. x. voluit eẽ apõ epitheũ ⁊ calistũ libertos suos ita vt cũ fuerit basilica. xxv. ãnoꝝ cũ vsur⁹ q̃ncũcib⁹ restituerẽ eidẽ basilice ꝑ eosdẽ libertos. ita tñ vt iteꝛi ex dicti vsuris alereẽ basilica ꝓ vt ãpliaret etatẽ ipa basilica ĩtra dictos xxv. ãnos. ⁊ p⁹ ea dict⁹ testõꝛ i alia ꝑte testi reliq̃t gñal' liberti libertabusq; suis. cibaria ⁊ vestiaria ⁊ hitationẽ. ⁊ p⁹ ea ꝺcessit idẽ testõꝛ. nũc q̃riẽ an ẽt dcẽ basilice deberẽẽ cibaria ⁊ vestiaria ⁊ hitatio. ⁊ rñ. q̃ nõ. nisi ipa ꝓbet testõꝛez voluisse eaz hr̃e ẽt cibaria ⁊ vestiaria ⁊ hitatiõz. ⁊ ẽ rõ q̃rei dubio nõ dz hr̃e. q̃ testõꝛ destinauerat alimẽtſ ei⁹ basilice vsuras dcõꝝ. x. quã pecuniã spãlr ei ꝑlegauerat. ¶ Qui societatẽ. Titi⁹ habuit cũ vxore sua societatẽ bñ p. xl. ãnos oim bonoꝝ ⁊ durãte societate mãumisert q̃sdã suos eis cões. ⁊ fic fuert fci cões liberti viri ⁊ vxoꝛ. ⁊ p⁹ ea idẽ titi⁹ dabat eisdez liberti alimẽta isolidũ ꝓ pte sua ⁊ vxoꝛ. ⁊ p⁹ ea idẽ titi⁹ fec̃ testm̃ suũ ⁊ istituit sibi hr̃dẽ dictã suã vxorẽ ⁊ nepotẽ ex filio ex eq̃s ptib⁹. et ita cauit i eodẽ testõ. Itẽ volo dari liberti meis q̃s viu⁹ manumisi ea q̃ eis ꝑstabã ⁊ ocessit. nũc q̃riẽ an ꝑdci liberti quos mãumisi cũ vxore possit petẽ ex fideicõ. ea solida q̃ vir prestabat eis ꝓ se ⁊ vxore. ⁊ dꝛ q̃ nõ. imo illõ tm̃ qõ ꝑstabat eis p

Seruos. Titi⁹ istituit sibi hr̃ pte sua. ⁊ b dicẽ b. §. vi. dẽ seiũ ⁊ suos. ⁊ pedisseq̃s q̃s hẽbat ad burgũ panicalẽ reliq̃t ad custodiã tẽpli scẽ marie d̃ mia qõ tẽplũ eratiã icepti ñ extrui. sz nõ erat adhuc cõpletũ vbi forte elegit sibi sepultura ⁊ his suis ⁊ pedisseq̃s a dcõ suo hr̃de legauit ꝓ talia ℞ba peto a te hr̃s fideiqz tue cõmitto vt des ⁊ ꝑstes ꝓ pk̃ meã memoriã pedisseq̃s meis q̃s ad custodiã tẽpli reliq̃ singlis mẽstrua cibaria ⁊ ãnua vestiaria certa puta. x. noie cibarioꝝ quolibet mẽse. ⁊ xx. ꝓ vestimẽtſ quolibz ãno. ⁊ p⁹ ea decessit. nũc q̃riẽ cũ dcm tẽplũ nõdũ eẽt extructũ tpe mortſ testõꝛis an fuideant ꝓcipe dictũ legatũ ex die mortſ testõꝛ. an ℞o ex eo tpe quo tẽplũ fuerit explicitũ siue cõpletũ. ⁊ rñ. q̃ hr̃s dz cõpelli offõ iudicis ꝑstare relicta dcis suis ẽt eo tpe quo tẽplũ extruiẽ

Liberis. Titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ gaiũ nepotẽ postea. q̃ titi⁹ hẽbat septẽ libertos quos inter viuos mãumisat i testõ aũt mãumisit tres suos. ⁊ ita hz nũc. x. libertos. ⁊ i eodẽ testõ legauit dicti trib⁹ liberti quos i testõ mãumisat. x. omni mẽse noie alimẽtoꝝ. ⁊ p⁹ ea fec̃ codicillos i q̃b⁹ legauit gñali ter oib⁹ liberti suis oi mẽse septẽ aureos ⁊ ãnuos ꝺnos noie vestiarij ⁊ decessit idẽ testõꝛ. nũc q̃riẽ an ex testõ ꝑdcõ ⁊ ex codicillis ꝑdicti hr̃des dẽant ꝑstare fideicõ. dicti trib⁹ liberti. ⁊ rñ. q̃ ea q̃ sunt eis relicta i codicill' debẽt eis ꝑstari ⁊ ppt relicta i codicill' ꝑdicti trib⁹ libertis vl recessuz ab his q̃ testõ legata erãt. ¶ Mãumissis. Titi⁹ istituit sibi hr̃dẽ mlez suaz bertã ⁊ i eodẽ testõ mãumisit duos suos suos ⁊ eis mãumissis reliq̃t ꝓ fideicõ. ãnua cibaria si cũ dcã sua mlẽ moꝛaret. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹. ⁊ p⁹ ea dcã mlem supuixit dcõ suo filio ꝓ triẽniũ ⁊ cũ dcã mãumissã cessarẽt i petitõe dcã fideic ipa nõ ꝓstitit eis. Mortua ãt p⁹ ea dcã mlẽ testõꝛis extitit ei seia sua filia ⁊ ipa filia vixit. xiiij. ãnis. ⁊ nõ soluit dcis mãumissis dictũ fideicõ. cũ nec ipaz ipi inꝑpellauerint. mortua ãt p⁹ ea dcã filia extitit ei hr̃s sẽpꝛonis⁹. nũc dcã mãumissã petit a dcõ sẽpꝛonio nouissimo siue vltio hr̃de dcm fideicõ. cibarij ⁊ vestiarij tam ꝓ ꝑterito tpe q̃. ꝓ futuro. q̃riẽ nũq̃d possint. ⁊ dꝛ q̃ bñ possũt si ipi mãumissi bñ impleuerẽt cõditoz. puta qz bñ stetert mãumissi cũ mlẽ donec ipa vixit vel ꝓ eos nõ steterit.

¶ Ab hr̃dib⁹. Titi⁹ instituit sibi hr̃des seiũ ⁊ gaiũ ⁊ sẽpꝛoniũ ⁊ ꝑcepit eis vt mãumitterẽt stichũ suũ suũ. ⁊ ꝑcepit vni d̃ hr̃dib⁹. f. seio vt eidẽ stiche cibaria ⁊ vestiaria ꝑstaret si cũ eo dẽ seio moꝛaret. ꝓ ea b ℞ba adiecẽ i eoꝺ testõ a te ãt seij peto vt cũ ad ãnũ. xxv. puener⁹ militiã ei stiche cõpares. si tñ te añ nõ reliq̃rit. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹ testõꝛ. ⁊ p⁹ ea hr̃des ꝑdicti mãumissert dictũ stichũ. ⁊ p⁹ ea dict⁹ sei⁹ hr̃s decessit aũq̃ puenireꝛ ad. xxv. ãnũ. ⁊ habuit hr̃des dict⁹ sei⁹ petrũ ⁊ martinũ. nũc q̃riẽ an dicti hr̃des seij dẽant cõpare stiche militiã. ⁊ rñ. q̃ sic. nõ tñ añq̃ dict⁹ sei⁹ fuissz expletus. xxv. ãnũ si supuixisset.

¶ Posthumis. Titi⁹ hñs pꝛez ⁊ mlez ⁊ vxoꝛẽ pgnãtes istituit sibi hr̃des posthũos quos spabat nasci ex dcã sua vxore. ⁊ ẽt dictũ pꝛez suũ ⁊ mlez. Itẽ ꝓcepit mãumitti a pꝛez a mlẽ q̃sdã suos suos ipuberes ⁊ eis suis legauit cibaria et vestiaria ãnua. ⁊ ẽt peculia eoꝝ. Itẽ legauit cuilibz eoꝝ ℔ uoꝝ. x. aureos pone. Itẽ ⁊ alijs liberti suis legata reliq̃t ⁊ alijs q̃busdã eẽneis pl'a legauit. ⁊ p⁹ ea ita dixit si dcã posthũa me instituti nascẽẽ ⁊ mihi hr̃des extiterit ⁊ i pupillari etate decesserit substituo eis gaiũ ⁊ sẽpꝛoniũ pone. ⁊ ita substituit eis pupillariẽ dictũ gaiũ ⁊ sẽpꝛoniũ ⁊ p⁹ ea ita dixit. volo q̃ dẽs gai⁹ ⁊ sẽpꝛoni⁹ dent duplicata legata q̃ relicta ipuberib⁹

liberē ⁊ illis q̄bꝫ dedi libertatē in p̄mis tabulis a pre ⁊ a me
mea a me instituta p̄ter cibaria ⁊ vestiaria. nā ⁊ cibaria ⁊ ve
stiaria q̄ relinq̄ in p̄mis tabulis dicis libertis impuberib⁹ nolo du
plicari in psonis dcōꝝ substitutoꝝ. sꝫ alia legata fic. pfecto te
stō ⁊ substitutiōe pupillari nata ē ex dcā sua vxore vna filia.
⁊ illa fuit vocata pecunia. gra aūt dcē filie posthume ipe titi⁹
fecit codicillos ⁊ in eis iussit reddi eidē filie tertiā ptē eoꝝ q̄ re
liq̄t in testō i hijs ēt codicill' relict legata q̄busdā alijs. ⁊ post
ea decessit dict⁹ titi⁹ ⁊ extitit ei hr̄s dcā filia posthuma ⁊ pat
ipius testōris ⁊ mat. ⁊ postea dcā filia decessit in pupillari eta
te. ⁊ sic ex dcā substō ne extiterī dicte filie hr̄des dict⁹ gai⁹ et
sempron⁹. ⁊ sic illud ius qō ipsa filia hēbat ex codicillis p̄fis
ſ. vt restitueret ei tertia ps relictoꝝ vt dictū est: hñt nūc oci sui
hr̄des. nūc oriunt̄ b tres qōes. Prima ē circa relicta in p̄mis
tabulis. Scda circa relicta in codicillis. Tertia circa relicta in
scdis tabul'. Querit̄ g̃ p an in b fideicōmisso relicto filie in co
dicillis ⁊tineat̄ tertia ps cibariorꝝ ⁊ vestiariorꝝ relictoꝝ in pri
mis tabulis impuberib⁹ libertis ⁊ rñ. q̄ nō. ⁊ b fauore alimē
toꝝ q̄i de his diminuēdis nō senserit testō. Scdo q̄rit̄ an in
dcō fideicō. filie ⁊tineat̄ tertia ps eoꝝ q̄ pat in codicill' reliq̄t
ernеis. ⁊ rñ. fil' q̄ nō. ⁊ est b rō qa in codicillis in q̄b⁹ reliq̄t fi
deicōmissuꝫ filie. dixit dict⁹ pat si q̄d testō qō añ b tps fuer le
gaui peto ab his cui. i. quib⁹ dare volui. i. dedi legata in dicto
testō vti. i. vt reddāt filie mee pecūie tertiā ptē. ⁊ nō dixit dict⁹
p̄. sꝫ qō his codicillis legaui ⁊c. vt ps in ỹ. deinde post testm̄
putari debeat deducta tertia pte sic̄ cōputat̄ q̄titas legato
rū testō relictoꝝ. s. vt due ptes q̄titatis addite legatis in sub
stitutiōe debeāt legatarijs. ⁊ tertia debeat hēdib⁹ dcē filie
testōris. ⁊ vid: q̄ sic. ppt dcōs codicillos. q̄b⁹ codicillis vo
luit testō: ptinē ad filiā suā tertiā ptē legatoꝝ. rñ. tñ b q̄ p̄di
cta additio q̄ fuit fcā legat' integra debeat legatarijs nō de
tracto inde aliq̄ p dcis hr̄dib⁹ filie. ⁊ vt plani⁹ videas. ita di
cas fuis impuberib⁹ id ē cuilibꝫ eoꝝ fuerūt legati. x. aurei. vt
vidisti. i p̄n. h⁹ cāus. postea in scdis tabl'is fuerit duplicata le
gata ⁊ ita quilibet eoꝝ dꝫ hr̄e. xx. aureos. i. p̄mos. x. ⁊ alios.
x. adiunctos in substitutōe. certe ō p̄mis. x. nō ē dubiū q̄n hr̄des
filie debeāt hr̄e tertiā ptē. ppt ỹba codicilloꝝ. sꝫ ō scdis. x. ad
iunct' in substitutōe ē dubitatio ⁊ ita soluit̄ vt dixi. s. vt integra
legatarijs debeant̄. de certis aūt relictis ps tertia sine dubio
fuit filie debita acp b certū ptinē ad hr̄des substitutos eidē
filie. ⁊ b dicit hic. §. Cibaria. Titi⁹ instituit filijs suis reliq̄t
p fideicōmissuꝫ libert' suis cibaria ⁊ vestiaria. ⁊ p ea ita dixit
in testō suo. libertos meos iubeo morari ibi vbi corp⁹ meū re
positū fuerit vt p abūtia filioꝝ meoꝝ celebrēt q̄tinis. i. singul'
anis mēoria mea ad sarcofagū. i. sepl'crū meū. puta aliqs ere
q̄as ⁊ p ea decessit dict⁹ titi⁹. p ea vn⁹ ex dcis libert' noluit
morari ad sepulcrū cū alijs libert' neq; ad hēdes accessit cā
excusandi se sup b. nūq̄d sūt ei p̄stāda alimēta. ⁊ rñ. q̄ nō. sꝫ a
Statamēto. Titi⁹ hēbat libertos q̄ lijs libertis sic.
bus p̄stabat cibaria ⁊ vestiaria ipe titi⁹ misit vnū de di
ctis libert' p quod ā suo negotio roma fortē. ⁊ stetit ibi liber
tus p q̄dr̄iēnū ⁊ ppter dictā absētiā cibaria q̄ aū accepat cū
alijs libertis a p̄fono suo nō accipiebat. dict⁹ aūt p̄fon⁹ inte
rim venit ad mortē ⁊ fecit testm̄. ⁊ ita in eo cauit. libertis meis
cibaria q̄ꝫ alia p̄stabā ab hr̄dib⁹ meis p̄stari volo. Item le
gauit dcō liberto abūti q̄nq; ⁊ ēt alijs libertis q̄s viu⁹ mā
miserat legauit cuilibꝫ q̄nq;. ⁊ p ea decessit dict⁹ p̄fon⁹. nūc
q̄rit̄ an debeant̄ isti liberto abūti cibaria ⁊ reliq̄ q̄ certis liber
Stich⁹. Titi⁹ hēbat tis legata sūt. ⁊ rñ. q̄ sic. ⁊ b dic
vnū fuū noie stichū q̄ erat nepos baile titij ipi⁹. ⁊ ipe sti
ch⁹ hēbat cōtubernalē ⁊ liberos ex ea cui cōtubernali ⁊ libe
ris stichi dict⁹ titi⁹ p̄stabat alimēta. Item hēbat p̄les libertos
quib⁹ alimēta p̄stabat fecit dict⁹ titi⁹ testm̄ ⁊ in eo ita cauit sti
ch⁹ nutrici mee nepos liber esto. cui sticho volo dari oi anno
x. aureos. p alimēt' q̄ testōr p̄dict⁹ postea designauit noia id
ē debitores suos ex q̄b⁹ debebat fieri solutio sticho de dcis
x. aureis. ⁊ postea eidē sticho legauit cōtubernalē ei⁹ ⁊ libe

ros. Item legat dicte cōtubernali ⁊ liberis stichi ea q̄ viu⁹ eis
p̄stabat ⁊ postea in alio capite testi iussit dari libert' suis ea q̄
viu⁹ p̄stabat eis: ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit̄ an dict⁹
stich⁹ possit ēt alimēta p capē eū alijs collibert' ⁊ suū legatū. x.
aureoꝝ. ⁊ rñ. q̄ nō. imo. x. tm̄. Sꝫ pone q̄ dict⁹ testōr reliquit
duo p̄e p̄dia reipub. ⁊ ita postea dixit volo q̄ respub. p̄stet
p̄dicta alimēta ex dict' p̄dijs libert' meis vtriusq; sex⁹. nūq̄d
respub. teneāt dare. x. aureos annuos p̄dictos ⁊ cōtubernali et
libert' stichi. ea q̄ viu⁹ testōr eis p̄stabat subaudi. ⁊ alijs liber
tis ea q̄ testōr solebat eis p̄stare an nō teneāt ad p̄dcā hr̄s ti
tij testōris. ⁊ rñ. q̄ respu. teneāt. ¶ Titia vsufructū. Titia isti
tuit sibi hr̄dē seiū ⁊ legauit meuio vsufructū fūdi sui titiani et
fidei eius dē meuij cōmisit vt ex redditu p̄dicti fūdi p̄staret pā
philo ⁊ sticho annuos cētū nūmos donec viuēt dict⁹ meuius
fructuari⁹. ⁊ postea decessit dcā titia: ⁊ p ea decessit dict⁹ me
uius fructuari⁹. nūc q̄rit̄ an dict⁹ sei⁹ hr̄s testatricis dēat ali
mēta dicte pāphile ⁊ stichо vel hēr̄s meuij fructuarij. ⁊ rñ. q̄
hr̄s testatric' nō teneāt p̄stare nec ēt hr̄s fructuarij nisi dcā pā
phila ⁊ stichus probent testatricem voluisse p̄stari alimen
ta eis ab hērede fructuarij etiam finito vsufructu. nam tunc
bene tenetur p̄stare hēres fructuarij si modo ad p̄standa
dicta alimēta sufficiat id qō ex vsufructu receptū ē p dictum
fructuariū ⁊ al' nō. ¶ Dati filio. Titia instituit sibi hr̄dē fi
liū suū seiū. ⁊ rogauit eū p fideicō. vt daret libertatē pāphilo
⁊ eidē pāphilo legauit q̄nos aureos noie cibariorꝝ ⁊ q̄nq;
genos aureos q̄libet anno noie vestiarij sub ista ꝺditōe si mo
rare⁹ idē pāphil⁹ cū dcō filio testatricis. ⁊ postea decessit dcā
titia. ⁊ postea dict⁹ pāphil⁹ bñ stetit cū filio testatricis donec
ipe fili⁹ vixit. nūq̄d post mortē filij dꝫ ꝺsequ alimēta. ⁊ ō: q̄ sic
Darijs. Titi⁹ legauit mihi diaria sine cibaria. certe ci
bus tm̄ mihi debeāt. q; b sensisse vid: testōr. diariū ei dꝫ
qō alicui relinquit̄ p cibo singlis die⁹. nō aūt ⁊tinet̄ hītatio
Cum alimēta. Sei⁹ reli neq; vestiariū neq; calciarū
q̄t alimēta titio nō adiecta q̄titate necre ex q̄ p̄stēt. ⁊ ēt
q̄busdā alijs eiusdē honestatis ⁊ ordinis vt erat titi⁹. ⁊ p ea
decessit idē sei⁹. nūc q̄rit̄ q̄liꝰ tuī quē modū sint alimēta p̄stā
da. ⁊ certe in p̄mis inspiciēdū ē q̄ alimēta sei⁹ defunct⁹ solit⁹ erat
p̄stare ei titio legatario. ⁊ sm illuꝫ modū. ⁊ nūc sūt ei p̄stāda. si
aūt b nō apperet inspiciēdū ē q̄ō ceteris eiusdē ordinis reliq̄it ⁊
sm illū modū ⁊ nūc sunt titio p̄dicto p̄stāda. si āt neutrū p̄di
ctoꝝ duoꝝ appeat tūc mod⁹ alimētoꝝ dēbit statui ex facultā
tib⁹ sei⁹ defuncti ⁊ ex caritate siue dilectiōe ei⁹ titij cui fideicō
missuꝫ alimētoꝝ fuit datū. ¶ Qui frīs. Sei⁹ fecit testm̄ ⁊ in
stituit sibi hr̄dē titiū frēm suū ⁊ rogauit eū vt daret ci alimen
ta libertis suis testōris. ⁊ postea decessit dict⁹ sei⁹ testatoris. et
p ea idē titi⁹ his sei⁹ fecit testm̄ ⁊ in eo reliq̄t dict' libert' duas
suas vineas ⁊ adiecit h ỹba vt hēant vū sepascāt. ⁊ postea
dict⁹ titi⁹ his sei⁹ frīs sui decessit ⁊ hūit duos hr̄des puta ga
iū ⁊ sēproniū nūc venūt liberti ⁊ petūt ab hr̄dib⁹ dci titij di
ctas vineas. dicūt hr̄des titij nos nolim⁹ vobis dare vineas ni
si libēt' nos ab obligatōe testi ponis qō fec⁹ sei⁹ in q̄ vt dcm ēt
stituit sibi hr̄dē titiū frēm suū ⁊ ab eo reliq̄t vobis alimēta. nā
ex illo testō adhuc sum⁹ obligati nos hr̄des titij ad p̄standa
vobis alimēta sic erat ipe titi⁹. titi⁹ ei reliq̄t vobis vineas lo
co alimētoꝝ. q̄rit̄ nūq̄d liberti teneāt liberare eos hr̄des titij.
⁊ ō: q̄ sic. imo dico tibi pl⁹ q̄ si dci hr̄des titij dederint dictas
vineas liber' ⁊ liberti nō liberarent eos a dcā obligatōe ali
mētoꝝ. ⁊ p ea agāt dci liberti ad alimēta ex testō ponē. s. seij
poterit hr̄des titij opponē eis exceptiōꝫ dolī ⁊ p eā erit tuti. ⁊
h ē verū q̄ hūit dolī exceptiōes si nō min⁹ valēt vince q̄ exti
tio alimētoꝝ. dcā āt adiectio quā fec⁹ titi⁹ i legato vieaꝝ illa. s.
vt hēant vū sepascāt liberti: magis ptinet ad dcāꝫ legādi p̄p
etatē vineaꝝ q̄ ad vsufructū ꝺstruendū in dcis vineis. ⁊ h ō. h. §
Rogatus. Titi⁹ instituit te seiū heredē. ⁊ rogauit te vt
gaiū educas. q̄rit̄ q̄d in legato cōtineat̄. ⁊ q̄dā dixer⁹ cō
tineri ea tm̄ q̄ ad victū sūt necessaria. paul⁹ āt dixit q̄ ēt vesti
ariū ⁊ hītatio cōtinet̄. sic̄ ⁊ q̄ legata sūt alimēta. ⁊ h dicit.

¶ De auro ⁊ argēto legato. Rubrica.

Alii. Gaius fecit testm̃ z titio legauit vestimẽ
ta sua in gñe. z seio legauit vestes suas
muliebres i spẽ z decessit dict' gai', certe p̃ debẽt
detrahi vestes mliebres z debẽt assignari dicto seio, reliq̃ ãt
vestimẽta debẽt dari titio. nã gñi p spẽm detrahit vt b' cãu z
in oib' sequẽtib' casib' q̃ sunt tres. pm' ẽ qñ legauit titio oẽ
argẽtũ suũ. z seio legauit mũdũ muliebrẽ i quo mũdo erãt ali
qua de argẽto puta ad b' vt mulier mũdior fieret. nã dz detra
hi argẽtũ qõ ẽ i mũdo de alio argẽto. z dz dari p̃dicto seio. et
totũ aliud argentuz dz dari titio. Scõs ẽ qñ legauit titio, oẽ
suũ marmor z eidẽ duas statuas marmoreas. nã si sint i hed'
ditate. iiij. statue marmoree nõ hẽbit tit' nisi duas z oẽ aliõ
marmor. Certi' est qñ legauit tibi suos vrbanos i gñe z mi
hi suũ dispẽsatorẽ q̃ erat int' vrbanos. nã ego hẽbo dispensa
torẽ z tu oẽs alios ¶ Cui certũ. Legaui tibi. x. marcas argẽ
ti. certe hs me' liberat ipo iur' si det tibi tãtã pecuniã q̃ sit ei'
estimatiõis cui' sũt decẽ. x. marche. sec' ãt si legasiez tibi certã
spẽm argẽti puta vnũ certũ ciphũ. nã tẽ nõ liberat' hs soluẽ
do pecuniã. nã i spẽb' nõ est locus functioni.

Q Cui tibi. Titi' mãdauit tibi vt emeres ornamẽta i vsũ
vroris sue postea fecit testm̃ idẽ titi' z legauit eidẽ vrori sue
ea q̃ ei' cã pata sunt sic assolet fieri p viros. z postea decessit
idẽ titi' q̃ mãdauerat tibi. tu ãt ignorãs eũ decessisse emisti or
namẽta. nũq̃d debẽt vrori eadẽ ornamẽta. z dz q̃ nõ. qñ ỹ
ba testõris q̃ posuit i legato illa. s. q̃ ei' cã pata sũt tẽ. referũt
ad tps mortis testõris. tpe aũt mort' testõris nõ erãt adhuc
ẽpta dcã ornamẽta. si ãt emisti dicta ornamẽta viuẽte testato
re z mortua dicta sua vroze. certe z tũc iefficax est dictũ lega
tũ qz nõ põt ỹe dici videri patũ ornamẽtũ cã vroris ei' que
p̃us decessit q̃ emeret ornamẽtũ. z idẽ erit dicẽduz si tpe quo
emisti ornamẽta viuebat vir z vroz sz diuerterãt. nã euanuit
etiã i b' cãu legatũ. põt tñ eẽ i b' cãu qõ facti. nã põt marit' nec
voluisse adimẽ legatũ vrori repudiate. s. cũ bona gr̃a fuit fa
ctũ diuortiũ. z tũc valebit legatũ z hẽbit mulier ornamẽta p̃
dicta. Itẽ z põt eẽ q̃ marit' q̃ diuertit voluit adimẽ legatuz
puta cũ nõ bona gr̃a fuit factũ diuortiũ quo cãu ẽ verum qõ
dictũ ẽ. s. vt euanuerit legatũ ornamẽtoz emptoz post diuor
tiũ. sz q̃d si dict' testõr misit libertũ suũ i afrã ad emẽdas pur
puras z legauit vrori lanã purpureã. s. quã ei' cã passet z li
bert' viuo viro z vroze emit purpurã. nunq̃d illa purpura p
tinebit ad vrozẽ ex dcõ legato. z dz q̃ sic. z ita appellatione
lane purpuree ptinet purpura. z b' dic vsq; ad. l. apud.

Apud supiũ. Titia mãdauit tibi vt emeres sibi vnio
nes. i. margaritas p̃ciosas cã sui vsus z postea fecẽ ipsa
testm̃. z his ỹbis legauit seio: lego seio ornamẽta q̃ mei cã pa
ta sunt eũt ve z postea decessit eadẽ titia. tu ãt mãdatarius
cũ putares cã viuẽ emisti p ea vniones. nũc q̃rit' an dicti vni
ones quos emisti ptinebunt ad dictũ scium ex dcõ legato. z dz
q̃ nõ. nã ea q̃ iã mortua testatrice ẽpta fuerũt nõ vident' esse
pata ei' testatric cã. ipa ãt vt dictuz ẽ legauit seio ornamẽta
Scia ab hẽde. Seia istituit si q̃ ei' cã pata sũt est ve.
bi hẽdẽ publiũ meuiũ z ita ab eo legauit ãtonie tertul
le do lego auri põdo. x. pone. z vnionẽ meũ cũ iacict ei adiũ
ctis z postea dissoluit vnionẽ a dcis iacict eo aio vt nõ ptinẽ
tur i legato z vẽdidit. z p' ea decessit nullo relicto vniõe int' or
namẽta sua. q̃rit' an hs teneat' dare antonie extiationẽ vnio
nis. z dz q̃ nõ. Itẽ q̃d si dcã seia nõ vẽdidit dcm vnionẽ. sz eũ
dẽ vnionẽ z quosdã ex dcis iacict quertit i aliã spẽz ornamẽ
ti qõ ornamtũ fec' p' ea p̃cios' q̃ eẽt pmũ addit alijs gẽmis
z margarit eidẽ scdo ornamẽto. nũq̃d põt dcã ãtonia legata
ria hos vniões z iacictos petẽ. z nũq̃d hs dz cõpelli eximẽ
ex ornamẽto posteriori dcõs vniões z iacictos z p̃stare ãto
nie tertulle. z rñ. q̃ nõ. nã nõ p̃t fieri vt extimet' duret legatũ
vl' fiõic. ei' rei q̃ p' ea ẽi aliã spẽz trãslata. nã p b' q̃dãmõ viõr
extincta dcã res vt interi donec hẽm' hãc rõez quã dixi. s. qz ex
tictũ ẽ legatũ. iõ qz res p fideic. relicta: ẽi aliã spẽm trãslata z
sic extincta. omittat aliqs z aliã rõez q̃ ẽt silr bona ẽ hãc. s. q̃. i.
qz dissolutiõe ac pmutatiõe dcõz vnionũ z iacictoz de q̃ di
ctũ ẽ volũtas q̃; testatric videat mutata. q̃ q̃dẽ testatrix lega
uit ãtonie vnionẽ z iacictos vt dcm ẽ. q. d. q̃libz rõ p se bõa ẽ
vñ si capiam' p̃ma rõez: bñ põt aliqs interi omittẽ scdam. z
Citius. Luti' titi' istituit sibi sufficiet p̃ma. z b' dic.
hẽdẽ seiũ z ita i testõ scripsit hẽdẽ meũ volo fideiq; eius
omitto vt i p̃ria mea faciat' porticũ publicũ i q̃ põi volo yma
gies argẽteas z marmoreas. z decessit dcs testõr. nũc q̃rit' an
valeat legatũ z ad p̃riaz testõris ptineat. z rñ. q̃ sic. z ẽ rõ pla
Ita legatũ. Titi' istituit sibi hẽdẽ seiũ z na i lfa.
ab eo hẽde legauit ita gaio vestẽ meã z argẽtũ meũ dã
nas. i. dãnat' esto tu hs dare gaio. z p' ea decessit idẽ testõr
certe id legatũ vidr gaio q̃ testi tpe fuisz testõris siue fit lega
ta p̃dcõ mõ vest siue argẽtuz siue aliq̃d aliud. qz i legat' pdi
cto mõ relict pñs tps itelligit. cũ ei' dic testõr vestẽ meã vl' ar
gẽtũ meũ hac demõstratõe meũ oñdit pñs tps z nõ futurus
z idẽ ẽ si testõr ita legauit suos meos dãnas esto dare gaio.
nã intelligit de illis q̃ sunt sui tpe testi. z b' dic.
Lauti'. Seia ita legauit titie mlieri q̃sq; mihi hs erit
dãnas esto dare titie vestẽ meã z mũdũ meũ z ornamẽta mea
mliebria z p' ea decessit, dca seia testatrix. nũc q̃rit q̃d i dco le
gato ptineat. z dic plauti' cassiũ dixisse ita, aut appet volun
tas testatric z illa fuãda ẽ. aut nõ. z tũc vidr legata ois ves
tis. s. tã virl q̃ mlieb z ois mũd', nõ aũt oẽ ornamẽtũ sz tã
tũ mlieb re. z ẽ rõ fm paulũ z iabolenũ qz ỹifile ẽ testatrice q̃
p̃dcõ mõ legauit derogasse tãtũmõ, vniuersitati ornamẽtoz
legatoz q̃b' solis ornamẽt accomodauit i legato significa
tionẽ mlieb riũ ornamẽtoz. apposuit ei ỹ bũ mlieb ria tantuz
iuxta ornamẽta lega. z nõ iur' vestẽ vl' mũdũ legatũ. vñ vt di
ctũ ẽ legatũ ornamentoz vidr restrixisse z nõ legatũ vest vel
mũdi. z istõ accidit ẽt iõ qz illõ ỹ bũ mlieb ria nõ p̃t applicari
esti vl' mũdo legato salua rõe recti fmõis. i. gmatice. nã non
ẽt bõa gmatica. lego titie vestẽ meã mlieb ria. vl' mũdũ meũ
mlieb ria. bñ ãt ẽ bõa gmatica lego titie ornamẽta mea mulie
bria. z b' dicit
Cum certũ. Titi' legauit mihi duas marchas argẽti vl' auri z ita legauit mihi certũ põdus
z nõ certã spẽz z decessit. nũc q̃rit' an hs ei' teneat' mihi p̃stare
dcas duas marcas an ỹo liberat' p̃stãdo mihi tãtã pecũiaz
nõ ere ptamiatã q̃ tũ nũc tpe liq valẽt due marche argẽti. z
rñdẽt q̃ bñ liberat' p̃stando tantã pecũiaz q̃ tam dixi.
Clint'. Titi' ita legauit vroi suc vasa z vestimẽta q̃
z qõ vroz mee cã ẽpta pata sũt. lego eidẽ mee vroi z decessit
nũc q̃rit q̃ vasa z vestimẽta videat ei legata. z rñ. q̃ ea q̃rdẽ
tur legata q̃ illi' vroz cã pata sũt z nõ ea q̃ sũt pata cã vsus
cõis viri z vroz. z b' dixit q̃nt' muti' z dixit idẽ eẽ si q̃ p̃ia a
liud legassz marit' vroi p̃dcõ mõ. põpont' ãt dixit p' ea. si b'
vez ẽ. s. vt nõ debeat' vroi qõ patũ ẽ nõ solius vroz cã. sz cã
cõis vsus viri z vroz sic dixit q̃nt' muti'. certe ñ debebit vro
ri nõ solũ si ipi' viri z vroris cõis fuerit vsus circa illõ qõ vl'
nũc ex legato vroz. sz ẽt ñ debebit si liberor ei' z vroz vsus
fuerit aut alteri' alicui'. id ei vidr testõr demõstrasse vt sic le
gatũ vroi qõ p̃po vsui vroz sit patũ. papinian' aũt oditor
b' leg dic ita p' ea illõ qõ q̃nt' muti' demonstrat. i p̃n. b'. l.
dixit ei ibi vas aut vestimẽtũ aut q̃d aliõ q̃ vroz cã ẽptũ pa
tũ ve eẽt legatũ eẽ vroi. effic vt falsa sint q̃ subiecim' q̃ dcm
q̃ntũ mutiũ z põponiũ. subiecim' aũt vt pata cã vsus ipi' so
lius vroz cedãt legato. s. si q̃nt' muti' itellexit p̃dicta fuisse le
gata i spẽ. nã mltũ int'est gñal'r an spal'r legẽt p̃dcã. nã si gña
lit legẽt veluti qz legauit vroi marit' ea q̃ vroz cã pata sũt
z tunc vera est quinti mutij diffinitio. s. vt non debeat vroi
nisi quod solius vroris causa paratũ est. si vero specialit legẽt
p̃dicta veluti vestez illã purpureã certã demõstrãdo q̃ vroris
cã empta pata eẽt. lego eidẽ mee vroi. legatũ omni mõ valz
lz neq; ẽpta neq; pata nec in vsuz vroi data sint qz certo tpe
legato demõstratio falsa ibi apposita nõ p̃imit legatũ ficut
si ita eẽt scriptũ a testatore legãte. lego vroi mee sticbũ quẽ
ex vẽditiõe titij emi. nã nihilomin' valet legatũ lz neq; emit
a titio vel ab alio. sz habuit eũ ex alia cã. aut ex alia vẽditõe
emit puta seij. si aũt ita legauit marit' vroi: lego vroi mee

vsa ⁊ vestimēta ⁊ q̄ ei⁹ vxoris mee cā pata sūt. tūc eodē mō erit vera q̄nti mutȳ sn̄ia. sicut fuisse dictū est q̄n gn̄akr legauit vxori p̄dicta vel aliq̄ō p̄dictoꝝ ⁊ in isto casu etiā si p̄dicte res erāt aliene q̄s q̄dē putauit testatoꝛ suas esse ⁊ vxoris vsibus concessit tenebit̄ hr̄s viri ad dādas eas vxori. ⁊ b̄ dicit.

¶ Si quis legauit. Titi⁹ legauit mihi aurū suū in gn̄e cum hr̄et aurū in q̄ erāt gēme ⁊ margarite ⁊ aurū in quo nō erant Jtē legauit mihi gēmas ⁊ margaritas q̄ ī eo auro eēnt ⁊ decessit. certe viꝺ mihi legasse nō solū id aurū in quo erāt gēme ⁊ margarite. sed etiā illud in quo nō erant.

¶ Si ymaginē. Titi⁹ hūs ymaginē depictā in quadā tabula legauit mihi eā ymaginē ⁊ decessit. hr̄s aūt su⁹ rasit ymaginē de tabula ⁊ dedit mihi tabulā. certe mihi lomiu⁹ tenet̄ actiōe ex testō. qꝛ fuit mihi legata ymago. ⁊ nō tabula nudis.

¶ Vxori quis. Titi⁹ legauit vxori sue bis x̄o ⁊ b̄ dicit. bis mūdū muliebrē ⁊ oē ornamētū ⁊ quicq̄d mūn⁹ ei de ⁊ donauit ⁊ ei⁹ cā cōpauit ⁊ p̄feci id oē dari volo vxori mee ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit̄ an caruca dormitoꝛia cuꝫ mulis qui ducebant carucā. qua semp vsa fuit vxor ei vxori debeat̄ ⁊ rñdet̄ q̄ sic. si cā vsus ei⁹ vxoris habita eēt dicta caruca. sed ⁊ vestis p̄standa est quā marit⁹ cōparauerat vel fecerat ancillis vel lecticarijs qui eidē vxori lectū faciebant.

¶ Jstatuā. Titi⁹ legauit mihi vnā statuā q̄ ñ hēbat nisi vnū brachiū. ⁊ postea adiecit eidē statue brachium ex alia sua statua. certe ego potero vēdicare statuā mihi legatā cum ꝑtinencijs. Titi⁹ legauit scie. x. ſbrachio ei adiūcto.

¶ Scutellas argēteas ⁊ ab ea petijt in h̄ x̄ba a te scia peto vt quicq̄d tibi spāk̄r in auro ⁊ argēto legaui id q̄ cū morie ris redd as ⁊ restituas stycho ⁊ pāphilo vernis meis. i. natis ex ancillis meis. q̄ruꝫ rerū vsusfruct⁹ oū viues tibi sufficiet. et postea decessit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit̄ an videak̄ legat⁹ dicte scie vsusfruct⁹ tñ dicti argenti ⁊ auri. an x̄o ⁊ ꝓꝛietas ⁊ rñ. q̄ ꝑ ꝑueras viꝺ ei legata addito. s. dicto legato ꝓpetatis: bono fide ꝛe fideicōmissi p̄standi dictis vernis.

¶ Jliam. Titia hūs marituꝫ meuiū ⁊ filiā scia nō emancipata a pr̄e suo p̄dicto meuio scripsit sibi hr̄dē dictā filiā ⁊ ei dictū patreꝫ substituit. ⁊ ita postea scripsit dicta mat̄ in testō suo. q̄squis mihi hr̄s erit cōmitto fidei ei⁹ vti. ornamēta mea oia ⁊ aurū ⁊ argentū ⁊ vestimēta q̄b⁹ ego vsa fuꝫ ne veneant siue vēdant̄ ⁊ filie mee reseruent̄. ⁊ postea decessit dicta titia testatrix. ⁊ postea dicta sua filia recusauit hr̄ditatē ei⁹ ⁊ pater habuit hr̄ditatē eiusdē titie ex dicta substitutiōe. ⁊ postea decessit idē pat̄ ab intestato ⁊ dicta sua filia abstinuit se ab hr̄ditate ei⁹. nūc q̄rit̄ an dicta filia ei⁹ possit petē ab hr̄dib⁹ patris dictū fideicōmissuꝫ ⁊ viꝺ. q̄ nō. q̄ nō valuerit fideicōmissū q̄ꝺ a pr̄e fuit relictū filie p testatricē cū sibi ꝓpi pr̄i videak̄ relictū cū fm hec oia iura pr̄i p filiā q̄rebant̄. rñ. tñ b̄ q̄ hū valz fideicōmissuꝫ p̄dictū. ⁊ claudi⁹ reddit rōeꝫ ꝺ dictā opinionem eoꝝ q̄ nō credebāt valē fideicōmissū dicēs q̄ x̄bo fuādi qꝺ suꝫ q̄ sui iuris futura eēt dicta filia cui debat̄ fideicōmissuꝫ p testatricē siue ali⁹ cui talit̄ dare⁊ fideicōmissuꝫ.

¶ Jgēma. Titi⁹ legauit mihi gēmā ex anulo suo vel iūctā alij materie. certe recte legauit ⁊ valet legatū. ⁊ separi oꝝ gemma p actionē ad exhibēdū a me ꝓpositā ⁊ idem est si legauit mihi emblemata. i. ornamēta argētea adiūcta vasis.

¶ Si vxori. Titius legauit vxori siue decimā ptē bonoꝝ suoꝝ. pone ⁊ duo mācipia ⁊ tres pone scutellas argēteas et postea petijt ab hr̄dib⁹ suis vt redderēt eidē vxori q̄tuor pones anulos ⁊ vnā vestem de bruna pone. q̄ dicti anuli ⁊ vestis fuissent eiusdē ꝓpria vxoris ⁊ postea cōmisit fidei dicte vxoris vt q̄cq̄d ad ea er testō ei⁹ pueniss restitueret alūno cōi ipsius testatoris ⁊ vxoris. ⁊ postea decessit idē testatoꝛ. nūc q̄rit̄ de duob⁹. Primū ē an dicti anuli ⁊ vestis debeāt p̄stari vxori si vxoris nō fuerūt. ⁊ ꝺ q̄ sic. nisi hr̄des ꝓbēt testatoꝛē voluisse ꝛrīū. siue q̄ fuerūt vxoris siue nō. nō debēt ei. Scōm ꝺ q̄ nō. s̄z eo cāu q̄ fuerūt vxoris teneat̄ ipa dare dicto alūno. et ꝺ q̄ nō. s̄z eo cāu q̄ nō fuerūt ei⁹ vxoris. sed acq̄sita sunt ei ꝓ legatū. hū tenet̄ restituere alūno.

¶ Mulier testō. Titia fec̄ testū ⁊ postea codicillos ⁊ in testō ⁊ codicillis legauit q̄busdā multas spēs vestis ⁊ singulas spēs argēti demōstrādo singulas spēs vestis ⁊ singulas spēs argēti designationib⁹ fūgentib⁹ vice ꝓprij nois dictaꝝ spērum quas q̄dē spēs ipa significauit in x̄bis legatoꝝ p̄dictoꝝ se cōfecisse vl hr̄e. ⁊ post ea decessit. nūc q̄rit̄ an nō alie spēs ex dictis cederēt dictis legatarijs. q̄ ille q̄ in hr̄ditate inueniūt̄. ⁊ ꝺ q̄ ille tūc cedūt. naz q̄tū ad illas q̄ nō sunt in hr̄ditate. deficiūt est legatū vt. s. ꝺ le. i. si domus. in p̄n.

¶ Cum aurū. Titi⁹ legauit scio aurū suū ⁊ argentū. certe cōtinet̄ in legato q̄cq̄d auri relictū sit hr̄ditate p cāu cū legatū est aurū ⁊ q̄cq̄d argēti relictū est ī hr̄ditate in scōo cāu cū legatū est argētū. ⁊ b̄ est verū siue factū siue infectū relictū ē in hr̄ditate aurū vl argētū. pecunia aūt aurea vl argētea nō cōtinet̄. Quid si legauit eidē scio certū pōdus auri vl argēti puta cētū pōdo siue marchas. nunq̄d tāget legatari⁹ velit nolit aurea vl argētea vasa q̄ relicta sūt i hr̄ditate. ⁊ ꝺ q̄ nō. qꝛ vi det̄ b cāu magꝭ legata ei q̄titas q̄ spēs. sec⁹ aūt si sit ei legatū certū pōdus argēti vl auri fcī puta cētū pōdo siue marcas qꝛ tunc bñ pōt ⁊ oꝝ legatari⁹ tāgē de vasis. Jtē q̄d si legauit eidē scio certū pōd⁹ auri vl argēti ꝺ q̄ auro vl argēto eligere vellet. nūq̄d vasculū aureū vl argēteū nō sepatū ab alio argēto vl auro possit legatari⁹ separe siue diuidē ab alio argēto vel auro. ⁊ illud petere ⁊ aliud repudiare. vel aliud peteret ⁊ illud repudiare. ⁊ dicitur q̄ non. parum enim prodesset legatario talis electio. Jtem quid si dictus testatoꝛ habens ciphos argēteos i q̄b⁹ erat mirtū plūbū legauit eidē scio cētuꝫ pondo pōdo argēti. q̄ cāu pōt legatari⁹ tāgē dictos ciphos si vult vt s. dixi. ⁊ ꝺ. C. de dona. si q̄s argētū in p̄n. nūq̄d debebūt dici ciphi replūbari. i. auferri inde plūbū vt sic pōderēt legatario q̄tū ad argētū ⁊ nō q̄tū ad plūbū ⁊ ꝺ q̄ sic. nā ⁊ illis q̄ emūt argētū ad pōd⁹ assignāt̄ p venditoꝛes res plūbate. i. remote plūbo. ⁊ cū scribit aliq̄s i libꝛo rōnū suaꝝ tot pōdo argēti habeo vl debeo. itelligit̄ sine plūbo. si aūt legasꝫ ei certa vascula argētea puta q̄tuoꝛ lāces q̄dratas. ēt plūbū q̄ cōtinēt dicte lāces seq̄tur eū legatariū. Jtē q̄d si legauit eidē scio argētum fcī an sequent̄ eū legatariū ēblemata aurea q̄ sunt i eo argēto. i. ornamēta aurea q̄ ꝺ auro apposita siue adiūcta dicto argēto fcō legato. ⁊ distīguit̄ an leget̄ ei certū pōd⁹ argēti fcī q̄ cāu nō cōtinent̄ dicta emblemata. an x̄o leget̄ argētū fcī q̄ cāu ꝺtinēt̄ dcā ēblemata. nā illꝺ qꝺ ad spēm argēti est iūctū cedit argēto legato sic̄ clauꝰ aurei q̄ tenēt ātes⁹ clausas guarnachias puellaꝝ. ⁊ ēt purpure iūcte ei aliq̄ pte vestimēto rū sūt ps vestimētoꝝ. ⁊ q̄nis dci clauꝰ ñ sint ꝺ iuri dcis guarnachijs puellaꝝ. tñ ꝺtinēt̄ veste legata. auro aūt simplr legato nō debēt ī aurata ꝺ alia materia exūtia. nec ēblemata aurea affixa assidib⁹ argēteis. anuli aūt aurei bñ debent̄. s̄z argēto simplr legato ñ ꝺtinet̄ lectū argēteū nec alia suppellex argētea. si nō ē hr̄ita nūero argēti a testōre siue pr̄e fa. puta qꝛ nō reponebat eā ī argētario. i. ī loco ī quo ponebat argētū suū sic̄ ē in iūcta argētea p quā iūctuꝝ argēteā iūgebat̄ aurū cū auro. s̄z nec cādelabra argētea vl luceme argētee vl speculū argēteū picti affixū vl illꝺ speculū argēteuꝫ qꝺ mlier habuit cā mūdi sui argēti appellatōe ꝺtinebūt̄ si mō nō sūt hr̄ita a testōre in nūero argēti. ¶ Argēto fcō. Titi⁹ legauit mihi argētū suuꝫ factū. certe ꝺtinet̄ vasa sua argētea veluti papsides ⁊ table siue alee ⁊ trulle. i. vtres q̄ hūt collū nodosuꝫ. ⁊ pelues. i. vasa enea ad abluēdū pedes ⁊ his silia. nō tñ illa et dcis vasis cōtinet̄ q̄ sūt suplectil nūero hr̄ita a testōre. Quid si legauit mihi vasa sua. certe ñ solū ꝺtinet̄ ea vasa q̄ aliq̄d ī se recipiāt patī cā edēdi bibēdiq̄. s. liq̄dū. s̄z ēt ea q̄ aliq̄d nō liq̄dū sustineant. ⁊ iō ꝺtinet̄ scutelle ī q̄b⁹ pōt teneri liq̄dū ⁊ nō liq̄duꝫ. ⁊ ēt ꝓmulsidiaria ī q̄b⁹ ꝺtinet̄ mulsū factū ex vino ⁊ melle ⁊ etiā repositoria. i. vasa q̄ portāt̄ i māib⁹ ī q̄b⁹ panis vl aliꝺ reponit̄. nam appellatio vasoꝝ ē generalis. dicimus enim vasa vinaria ⁊ naualia scz contineri appellatione vasoꝝ id est vasa ad reponendum vinum ⁊ vasa quibus vtimur in naui.

si ār legassz mihi argētū infectū ꝺtinet̄ i legato rudis argēti materia.i.nō facta. ¶Quid ḡ i hoc casu si ceptū ē argētū fabrica ri.nō dū aūt est pfectū. nūquid ꝺtinebit̄ appellatiōe argenti facti an appellatiōe infecti.⁊ rn̄.q cōtinet̄ appellatōne argē ti facti.si aūt in hoc codē casu erat factū argenteū.sed celabat̄.i. auro ornabat̄ ꝺtinebit̄ sil'r appellatiōe argēti facti. Jtē q̄d si legauit mihi argentū celatū nūquid ꝺtinebit̄ illud argētū qō ceptū erat celari.⁊ ꝺr q fic. ¶Si cui escariū. Titius legauit mihi argentū suū escariū,certe cōtinet̄ legato argentū patuz ad esum ⁊ potū ⁊ etiā aquiminariū argenteū.i. vas aquā mi nistrās.cacabi aūt argentei ad coquēdū pati nō ꝺtinētur qz sunt instri coq̄natorij.nec etiā ꝺtinet̄ muliariū argenteū i quo coq̄batur paniciū ꝺ milio.nec etiā sartago argētea. ¶Jper ueniam⁹. Legauit mihi titi⁹ scutellā suā argenteā vel aureaz in q̄ erāt gēme incluse.nūquid ꝺtinent̄ in legato dicte gēme. ⁊ ꝺr q fic.cū em̄ duo sunt ꝺiuncta id illoz duoz cedit alteri cui⁹ alteri⁹ spēs est maior.i.honorabilior: puta q illud q ce dit est positū cā ornādi illud.semp em̄ cū q̄rim⁹ q̄d cedat. illō spectam⁹ quid adhibet̄ cā ornāde alicui⁹ rei.s.vt accessio ce dat p̄ncipali.auro igit̄ argento ve legato cedāt gēme incluse fialis ⁊ lācib⁹ argenteis q̄ sunt duo gña vasoz.sed etiā in co ronis mēsaz dicendū ē q gēme coronis cedāt. ⁊ hec corone cedūt mēsis legatis.in margaritis q̄z ⁊ auro legato in q̄ erāt dicte margarite iclse.idē est qō dictū ē in gēmis inclusis au ro legato.nā dicte margarite cedēt auro p̄dicto si adhibite sit gra ornandi auri.si aūt eō.aurū adhibitū sit gra ornādi mar garitas cedet auz margaritis.⁊ idē ē in gēmis inclusis anul argēteis legatis.est āt differētia int̄ gēmas ⁊ lapillos ⁊ mar garitas.nā gēme sunt plucide materie,s.smaragdi ⁊ crisoliti ⁊ ametisti.lapilli aūt nō perlucide materie.vt abasiani ⁊ veriā tani.margarite aūt differūt a gēmis ⁊ a lapillis qz margarite crescūt ⁊ coalescūt apud rubrū mare sicut est cōca margarita qō nō est in gēmis ⁊ lapillis.murina aūt vasa nō ꝺtinent̄ ap pellatiōe gēmaz. ¶Auro legato. Titius legauit mihi auz suū.certe ꝺtinent̄ in legato vasa ei⁹ aurea.sed si legauit mihi gēmas suas gēmea vasa ꝺtinent̄.i.facta cā gēmaz. patet ḡ q sive gēme sint i aureis vasis auro legato cedēt.sive sint gē me in argēteis vasis argēto legato cedēt.qm̄ hic spectam⁹ q̄ res fuerit adhibita cā ornāde alteri⁹ rei.⁊ ornamētū cedit rei ornate.nō aūt spectam⁹ q̄ sit p̄cios̄ior. vñ si gēme fuerūt inclu se auro vt habilit̄ portari possint tūc cedēt aurū gēmis. ¶Jargēto. Titi⁹ lega ⁊ nō gēme auro.⁊ h dic cū.l.se. uit mihi argentū suū potoriū nunq̄d id dūtaxat argentū con tinet̄ legato i q̄ bibi possit.an etiā id qō ad p̄parationē bibē di ꝺparatū est sic est colūnariū.i.engestaria. q̄ quidē hz colluz ad modū colūne ⁊ etiā vrceoli dubitat̄.⁊ rn̄.q fic in fi. aūt le gis dic q̄d si legauit mihi argētū potoriū ⁊ scio escariū cui le gato cedet aquiminariū.i. vas argēteū patū ad dādā aquaz ad man⁹.⁊ rn̄.q cedit legato scij cui escariū ē legatū. ¶Un guentis. Hic.§. respicit illā p̄tē rubrice q̄ dicit de vnguētis le gatis dicit ḡ q vnguētis legatis nō tm̄ ea vnguēta videt̄ le gata q̄b⁹ vngimur voluptatis cā.sz etiā ea q̄b⁹ vtimur cā va litudinis.i. necessitatis.⁊ notat hic gña vnguētoz. hic q̄z vn guētū legatū vidr q vnguūt fetie vt elegātiores sint ⁊ mūdio res.⁊ hoc dicit.

¶Estimētū. Hec.l.vsq̄ ad.l.argumēto.§.ornamēta respi cit illa p̄tē rubrice q̄ tractat de vestib⁹ ⁊ vestimētis legatis.di cit ḡ q appellatōe vestimēti legati ꝺtinet̄ pān⁹ remot⁹ a texē do sive sit incisus a tela sive nō.nā ex q̄ cō summatū ē a textu ra nihilomin⁹ appellat̄ ꝺtextū.i. ac si esset incisuz a tela q̄uis nōdū sit p̄textū vel detextū.i.a tela sepatū.nō aūt ꝺtinebit̄ in dicto legato stamē vel substamē ⁊ nō facio vim vtrū leget̄ ve stis aut vestimētū.qz semp est verū qō dixi.⁊ scias qz vestimē toz sunt oia vestimēta lanea lineaq̄ ⁊ serica ⁊ bōbicina que vestimēta sunt parata cā induēdi vt vestit⁹ ⁊ camisia ⁊ q̄ sūt pa a cā p̄cingēdi vt cingula lanea vel linea vel serica vel de bō bicino.⁊ etiā q̄ sūt parata cā amiciēdi vt clamides dicte a tegē do ⁊ q̄ sunt parata cā insternēdi in ⁊raz ad iacēdū vt culcitre ⁊ ta peta ⁊ silia.⁊ q̄ sūt parata cā amiciēdi sup lecto ⁊ cultre ⁊ q̄ sunt parata cā accubādi vt duple sive linteamina. Jtē sūt vestimēto rū ea q̄ cedūt his p̄xime dictis vice accessiōis q̄les sunt pictu re infixe p̄dictis ⁊ quales sunt claui q̄ insuunt̄ vestib⁹. Jtē sci as q̄ vestimēta oia aut sunt virilia aut puerilia aut muliebria aut cōia aut fabriaria,de quib⁹ oib⁹ singularit̄ dr in littera.

¶Ornamēta muliebria. Hic.§.tāgit illā p̄tē rubrice q̄ dicit de ornamētis legatis:⁊ est planissim⁹ sequēs aūt.§.respicit il lā p̄tez rubrice q̄ dicit de mūdo legato.⁊ dicit q mūdus mlie bris est quo mulier fit mūdior.⁊ in eo mūdo ꝺtinet̄ q̄dā q̄ no minātur in lra.alia aūt ꝺtinent̄ nūero ornamētoz q̄ silr in lra numerātur.nā est differētia int̄ mūdū ⁊ ornamētū.sic em̄ muli er pōt eē mūda nō tm̄ ornata vt solet ꝺtingē in his mulieb⁹ q̄ se emūdauerint lote in balneo neq̄ se ornauerit.ita ⁊ eō.est aliqua mulier ex summo statu ornata.nō tm̄ adhuc emundata Jtē hm̄tur loco ornamētoz margarite cōiuncte auro vel argē to pato ad mulierē ornandā.⁊ etiā lapides p̄cios̄i cōiuncti cū dicto auro vel argēto:etiā si apti sunt ad remouēdū a dcō au ro vel argēto:sz etiā si iaz sunt resoluti a dicto auro vel argen to in h tm̄ vt postea recōponant̄ nihilomin⁹ sūt loco ornamē toz.si āt lapilli vel margarite vl' gēme sint adhuc rudes.i.nō cū alio cōiuncti nō sunt loco ornamētoz. nisi hoc voluisz te statoz. Jtē scias q vnguēta q̄b⁹ vngimur cā valitudinis nō ꝺtinent̄ in mūdo legato.

¶Vamuis. Legauit mihi titia vestes suas. certe ꝺtinet̄ legato oia q̄ sunt repta vl' cōpata nōie vestimētoz sive pata ad h tm̄ vt corp⁹ tegat̄ sive ꝺpata magis ornat⁹ gra q̄ quo corp⁹ tegat̄ ⁊ idē si legauit mihi ornamēta sua.nā ea cōtinet̄ legato ornamētoz q̄b⁹ p̄ncipl'r mulieres cōsueuerūt vti cā ve stitis ⁊ ornat⁹ etiā si quedā eoz ornamētoz p̄beāt mulieri alij vsuz p ꝺsequētiam puta qz tegāt corp⁹ ⁊ ita magis ispi cim⁹ p̄ncipale q̄ ꝺsequēs.

¶Vint⁹ muti⁹. Legauit mihi titi⁹ argētū suū factū.certe ꝺtinet̄ vas argenteū.sed si legauit mihi oē argentū suum non cōtinent̄ nūmi argentei.imo ⁊ si legasset mihi argentū suū fa ctuz nō ꝺtinerent̄ nūmi argētei.sed quid si legauit mihi oīe argentū qō suuz eēt nō ꝺtinet̄ illud argentuz qō alij ei debēt qz nō est suuz imo sibi debitū.nō em̄ vidr suuz eē qō vēdicare nō posset. ¶Quid si vt dictū est legauit mihi aurū vel argentū factū.certe nō ꝺtinet̄ illud aurū vl' argentū qō est ꝺfractū vl' collisuz ⁊ ita cōmode vti eo nō poterat. ¶Quid si legauit mihi aurū qō suū eēt cū mereret̄.certe oē aurū fiet meū qō testator potuit vēdicare suuz eē cū mereret̄.si aūt postq̄ legauit mihi dictū auruz legauit idē aurū alijs.tūc int̄est quō legauit alijs s.aut aīo adimēdi mihi.⁊ tunc ego nō habeo auruz imo scīdi legatarij.aut nō animo adimēdi mihi.:⁊ tunc ego habeo me dietatē auri ⁊ scīdi legatarij aliā medietatē nisi testator voluis set me hre solidū aurū ⁊ scōos legatarios solidū.tunc eīi vni pti p̄cū auri.alij pti aurū assignat̄.vt.ff.de le.i.si ita sit scrip tū.⁊.l.si plumb⁹.si aūt vt dictū est legauit mihi aurū factū oē aurū ad me ptinet ex quo auro aliq̄d ē effectū sive id aurū eēt paratū sua causa testatoris,sive causa vsus alteri⁹,secus si le gauit mihi aurū infectuz.qz tunc id vidr legatū esse mihi qō eius testatoris existens ita factū vt eo auro nō possit testator vti sine refectione ad rez ad quā cōparatū est a testatore. Jtē ⁊ illud aurū vidr mihi ee legatuz q̄ testator habebat nūero i fecti auri.si aūt legauit mihi aurū vel argētuz signatū.id vidr mihi legatū qō eius testatoris existens aliqua forma est expſ sum sive impſsuz.veluti qz impſsa sunt in eo auro vel argento ea que sunt philippi imperatoris.puta caput ⁊ brachia ⁊ alia. Jtē nūmisinata vident̄ mihi legata in q̄bus erat impſsa fo ma cesaris. ⁊ silia vident̄ mihi legata. argentum aūt si mihi legasset nō cōtinet̄ scaphia.i.genera cingulor de argēto que testator nō habebat nūero argenti.scias etiā q̄ argētū factū ita diffinit̄.scz illud qō neq̄ i massa sit.neq̄ in lamina que est longa ad modū baculi.nec in argento signato de quo modo dixi.neq̄ in supellectili,neq̄ in mūdo.neq̄ in ornamentis.⁊ hoc dicit.

Cum in testō. Titi⁹ legauit mihi argētū qō paratū erat cā vsus sui testatoris ⁊ vestē ⁊ supellectilē. q̄rit qō argētū videat cā vsus testatoris patū vt sic illō mihi debeat vtr̄ neid argentū qō vict⁹ sui testatoris cā patū testator⁹ passꝫ ad vsus q̄dianū, an ⁊ si eas mēsas argenteas ⁊ ei⁹ generis argētū bret quo ipe testator nō temē siue indistincte vteret. sed soleret comodare ad ludos ⁊ ceteras apparitiones. ⁊ rūdet q illō trā cōtinet qō vict⁹ sui testatoris cā patū est. ⁊ b dicit.

Si quādo. Titi⁹ hās cādelabrū aureū cui erat insectus figillū eneū legauit mihi aurū suū factū. certe nō solum cādelabrū p dictū mihi debebit. sz ⁊ figillū. qr figillū est accessio cādelabri. si aūt sint tales matie simul iniūcte i qb⁹ dubiū fit vtra sit accessio vtri⁹. tūc b ertīmādū est ex visu ⁊ vsu rei. et cōsuetudine illi⁹ cui⁹ erāt. ⁊ qō dixi i aureo cādelabro. idē

Si quis ita. Titi⁹ ita legauit vxori mee mūdū ornamētū seu q ei⁹ causa paui. certe debent vxori oia. i. mūdus ⁊ ornamēta ⁊ oia alia einsdē vxoris cā pata. nā hbū scis: vidz positū cā ampliādi legati ⁊ nō minuēdi. sicuti ⁊ si ita legassꝫ do lego titio vinā q in vrbe hēo seu in portu. quo cāu debet titio vina q sunt i

Si lancē. Titi⁹ moriens vrbe ⁊ que sunt i portu. ⁊ relinquēs i bonis suis vnā lancē maximā ⁊ aliā minorē ⁊ aliā minimā ita legauit lācē meā minorē lego titio. certe rīsus est videri legatā lancē medie magnitudinis. ⁊ b est verz qr si illō appet quā lancē ex p dictis voluit demōstrare testator. q si illō apperet illa lanx deberet titio de q testator sensit.

Pediculis. Titi⁹ legauit mihi argētū suū factū. certe cōtinent legato pediculi argētei q ad modū pedū sustinebāt tabulā ad comedendū forte: ⁊ etiā figilla siue signa enea iuncta dictis pediculis vt pulciores pediculi viderēt. ⁊ etiam oia alia q redigūt ad eādē similitudinē figillorz eneorz.

Auro facto. Titi⁹ legauit mihi aurū suū factū. certe cōtinent legato anuli aurei ⁊ gēme eisdē anulis incluse nā bee gēme sūt dictorz anulorz. Item cōtinent cymbia argētea illigata crustis aureis. bēbat em testator vasa hūtia crustas aureas ⁊ ille crustas bēbant cymbia siue cingulos siue ōgas de argēto vt melius viderent. Item cōtinēt aurea ornamēta muliebria ⁊ margarite q ita p dictis ornamētis cōterte sunt vt potētior sit aspect⁹ auris in his margaritis. Sz nūq̄d cōtinēt in dicto legato emblemata aurea q erāt i dictis lapidib⁹ ⁊ i assidib⁹ ⁊ que poterant separi a dictis lapidib⁹ ⁊ assidib⁹. ⁊ gall⁹ dixit simplicit q sic. ⁊ qr simplr dixit iō labeo iprobauit dcm suū. post ea aūt tubero ait determinādo iprobationē labeonis ⁊ dicēdo videri illud legatū qō testator habuit nūero auri. vñ si dicta emblemata cū lapidib⁹ vel assidib⁹ quib⁹ erāt adiuncta testator bēbat nūero auri: cōtinebūtur i legato p dicto. si aūt nō appet an testator habuit eos lapides vel assides cuz emblematis aureis: nūero auri: nō debebūt ex dicto legato. nā eo cāu aurata ⁊ vasa alteri⁹ materie inclusa auro. nō sunt habenda nūero auri legati.

Argento. Titi⁹ legauit mihi argētū suū potorii. i. quo vtebat ad bibēdū. bēbat idē titius etiā q̄dā vasa argentea q̄b⁹ sm cōez cōsuetudinē ⁊ i esca ⁊ i potando vtebat. ⁊ ita dubiū erat cui⁹ generis eēnt. i. vtrū de gñe argētei potorij mihi legati an de gñe argēti escarij. nūq̄d dicta vasa cōtinent i meo legato. ⁊ dz q sic. si testator erat cōsuetus tenere ⁊ bre ea int argētū potorii. ⁊ ita recurrit⁹ in b dubio ad cōsuetudinē prīssa. in his aūt que certuz ē nō eē ei⁹ generis. i. gñis argētei potorij mihi legati. nā inspicim⁹ cōsuetudinē prīssa. ⁊ sine vllo dubio nō cōtinebunt i dicto meo legato. ⁊ qō dixi i argēto potorio mihi legato idē p oia est si legasset mihi solūmō aurū escariū ⁊ reperent in hereditate vasa argētea de q̄b⁹ dubiū eēt cui⁹ gñis eēnt. Sz quid si in dictis casib⁹ nō appet cōsuetudo prīssa. certe i dubio cedent legato dicta vasa. ⁊ b euenit de fcō in psona cuiusdā pmipilaris q legauit vxori sue argētū escariū.

Item cū quererer. Titia erat negociatrix ⁊ bēbat argētū ad ornamēta mulierū paratz venale in basilica siue domo regis in qua singulares hoies tenebāt res suas ad vēdēdū. Item hēbat intra domū suā i horreo argentū destinatū vsib⁹ suis. dicta titia fecit testū ⁊ instituta sibi hrde seia filia sua ⁊ gaio filio suo ita legauit dicte sue filie b ampli⁹ filia mea dulcissima e medio sumito tibiq; habeto ornamētū meū oē muliebre cū auro apposito cidē ornamēto ⁊ si qua alia muliebria apparuerit. nūc querit an cōtineat in dicto legato dictū argentuz venale. ⁊ dz q nō nisi filia vel procurator⁹ su⁹ pbet sensisse testatricē etiā de argēto venali.

Ceratī⁹. Electrū est quedā matia fca ex argēto ⁊ auro. vt insti. de rerū di §. si duoz. titi⁹ g hās vasa de dicto electro ⁊ de argēto. legauit mihi vasa electrina. nūq̄d dicta vasa que erāt de argēto ⁊ electro cōtinent in legato meo. ⁊ dz q sic si argētū cedebat electro siue erat ibi pl⁹ de argento q̄ de electro siue min⁹. vtrū aūt argentū cedat electro an electrū argēto ex aspectu dictorz vasorz pōt sciri. si aūt nō pōt sciri p aspectū inspiciēdū ē in vtro id ē i quo nūero habuit ea vasa testator. s. vtr̄ in nūero argēti sui qō alīs hēbat. an in nūero alteri⁹ siue electri. vt p cāu nō cōtineant in legato meo dicta vasa. in scō sic.

Labeo testō. Legauit labeo vxori sue neratie vestē ⁊ mūdū muliebrē oēm ⁊ oia ornamēta muliebria ⁊ lanā ⁊ līnū ⁊ purpurā ⁊ ōnicoloria facta infectaq; oia ⁊ cetera que ei vxori legauit que difficile ē hic nūerare. ⁊ decessit dict⁹ labeo. nūc queritur vtrū sola lana ōnicoloria. i. tincta in aliū colorē debeat vxori. an oīs lana siue sit tincta siue non. ⁊ vidz q sola lana tincta debeat vxori ex eo q p simplr noīauit lanaz ⁊ postea subiūxit ōnicoloria facta infectaq;. ⁊ sic vidz restrinxisse vt sola lana ōnicolaria debeat. sz tū nō est verū imo debet legatarie lana tincta ⁊ nō tincta. nā ⁊ si nō adiecisset de ōnicoloris nihilomin⁹ deberētur ēt ōnicoloria. multiplicatio em ōnoz nō necessaria nō mutat substātiā rerū. ⁊ b ōna sunt si ñ appeat defunctū voluisse restrigi p cedētia p illō ōnū ōnicoloria q tūc deberet sola lana que ē ōnicoloria. i. tincta i aliuz colorē.

Titia mūdū. Titia legauit septitie mūdum muliebrē querit vtrū i dicto legato cōtineant ornamēta ⁊ monilia in quib⁹ insunt gēme ⁊ margarite ⁊ anuli ⁊ vestis coloria et ōnicoloria ⁊ dz q nō. imo cōtinet illō qō patū erat titie ad lauandā vel balneandā eā. sz pone q titia dicta legauit eidem septicle iaures. i. anulos aptos ad deferēdū in auris⁹ i q̄b⁹ erāt due margarite ⁊ duo elēci. ⁊ duo smaragdi. ⁊ postea cisdē inauris⁹ detraxit dictos elēcos. nūq̄d ām nō debent septicie inaures. ⁊ rūdet q sic. si nihilomin⁹ maneāt iaures q̄ vis margarite detracte sint. i. dicti elēchi. Item q̄d si legauit septicie p dicte ornamentū māmillaz qō ipa titia solebat portare circa pect⁹ cōpositū ex. xxtiij. chilincis. ⁊ ex xxtiij. tympāis ⁊ margaritis. ⁊ postea extraxit de dicto ornamento q̄tuor ex chilincis ⁊ ser ō margaritis. nūq̄d dicte legatarie debebit dictū ornamētū māmillaz. nihilomin⁹ rūdet qō idē ē in b casu q i supiori. s. vt nihilomin⁹ debeat. ⁊ b dicit.

Inter vestē siue titi⁹ leget mihi vestē suā virilē siue vestimenta sua virilia nō est vis q: semp debent mihi ab hrde suo ea vestimēta q̄ pata sūt p ipō titio. ⁊ si ea q̄ pata erāt p vxore sua. sz i vno cāu ē difficultas siue qō sup mēte titij legātis. puta si ipse titi⁹ solit⁹ erat vti q̄dā veste q̄ sit cōuenies ēt mlieb⁹. Est qō dico vtrū dcā vestis ptineat i legato virilū vestimētoz. ⁊ rñ. eā vestē legatā eē vl videri ō q testator sensit cū legauit vestē vl vestimēta virilia. ēt si dicta vestis ō q̄ sensit erat mlieb⁹is ⁊ nō virilī. nā ⁊ q̄nt⁹ muti⁹ ait scire se quēdā senatorē solitū vti senatoris mlieb⁹ vestib⁹ vl vestimētis. i. illis vestib⁹ q̄b⁹ vxor sua vtebat q erat q̄i senatrix vt ita dicā cū eēt vxor senatoris q̄ q̄dē si legaret mlieb⁹ vestē nō videret ō ea mlieb⁹i veste fē fisse q ipe vtebat q̄i virili. vez ē g̃ q ea vestis legata vidz de q

Scribit q̄nt⁹. Titi⁹ de sensit testor. ⁊ nō alia. ⁊ b dicē. dit aurū aurifici vt aurifex faceret ei vnū vas pōe. p⁹ ea fecit testū b titi⁹ ⁊ vxori sue legauit annuz suū oē ⁊ decessit. nūc q̄rit an dcm aurū aurifici dari debeat vxori. ⁊ dixit q̄nt⁹ muti⁹ q nō. ite dixit q eid vxori ñ debet ille qō ei testor dereret ab aurifice si ab eodem aurifice ei testori nō eēt repesuz dcm auruz. i. ad pōdus restitutū. pōponi⁹ aute dixit q dictuz p dicti q̄nti

mutꝫ est ex pte verū ⁊ ex pte falsū. ⁊ ē verū q̄tū ad id qđ dixit
q̄nt⁹ mutꝫ de eo qđ p̄dicto testatori deberet ab aurifice si ab
eodē aurifice ei testō nō eēt repēsuꝫ dictū aurū. ⁊ est verū di
co: vt nō debeat vxori cui legauit testato: oē suū aurū. ⁊ est rō
q: de eo q⁹ testatori debet sine dubio etiā puta ex stipulatu
dicēdū ē q⁹ nō ptinet ad vxorē p̄dictā vt puta si testator stipu
lat⁹ fuerit ab aliquo libras auri puta cētū cū ille⁹ testōris nō
sit adhuc factū dictū aurū ex stipl'atōe testōri debitū id ei qđ
suū eēt legauit vxori testō:. nō afft illđ qđ i actiōe hꝫet. ē autē
dictū p̄dicti q̄nti mutꝫ falsuꝫ i aurifice si aurū dederit aurifici
testato: vt ex eo auro aliq̄d sibi testatori fieret. ē falsum dico:
q: nihilomin⁹ vxori deberet. nā adhuc erat apđ testatorē dñiū
dicti auri. si afft testō: dederat aurū aurifici vt nō tm̄ ex eo au
ro fieret sibi corpusculū. ꝫ ēt ex alio auro tm̄c nō deberet dictuꝫ
aurū vxori. q: dñiū ei⁹ auri trāsiuit ad aurificē. nā q̄i pmutati
ones viđ: fecisse testato: cū artifice. s. de auro p̄dicto ipius te
statoris ad corpusculū q⁹ debat facere testatori aurifex. ex di
cto auro testatoꝫ ⁊ ex alio auro vt dictū est. ¶ Jtē scribit q̄n
tus. Titi⁹ hñs q̄nq̄ pōdo siue libras auri cā vxoris sue para
tas ita dixit i testō suo qđcūq̄ vxoris cā patū est id hers me⁹
det dicte vxori mee. ⁊ postea vēdidit idē testato: vnā de dcis
q̄nq̄ libris ⁊ ita i bonis ei⁹ nō fuerūt ꝯphēse tpe mortis sue
nisi q̄tuo: libre auri de dictis q̄nq̄. nūc q̄rit an hꝫs teneat di
cte vxori ad integras q̄nq̄ libras auri. ⁊ dꝛ q⁹ sic. distingue tm̄
aut dict⁹ testato: i b alienauit dictā libram q⁹ diminuere vellet
legatū qđ reliqt vxori aut necessitate aliq̄ rei forte fakiaris. p
cāu repellit mulier doli exceptōe si petat integras q̄nq̄ libras
scđo nō. imo ipo iure debent ei integre q̄nq̄ libre. ⁊ b oia q̄s
legauit p x̄ba p̄teriti tpis vel p̄ntis. sec⁹ si p x̄ba futuri tpis
puta lego vxori mee aurū qđ ei⁹ cā patū erit. nā tūc hꝫ i se di
ctū x̄bū erit: demōstratione cōditionale. ⁊ argumētū. i. cōdi
tionē q̄ arguit ⁊ restrigit legatū. s. vt nō debeat vxori nisi illđ
aurū qđ inuenit in bonis tpe mortis testatoris.

Jtie amice. Seius fecit testm̄ ⁊ ita in eo dixit titie ami
ce mee cū qua sine mēdacio viri volo dari q̄nq̄ pondo
auri. ⁊ decessit postea: nūc q̄rit an hꝫdes ei⁹ sint cōpellēdi ad
p̄stādū titie integra q̄nq̄ pōdo auri. an ad p̄ciū. ⁊ ad q̄tū p̄
ciū. ⁊ dꝛ q⁹ possunt p̄stare q⁹ volūt ⁊ si p̄stēt p̄ciū debēt p̄stare
tm̄. q̄tū opari pōt dictū aurū. ꝫ pone q⁹ hꝫdib⁹ nō soluētib⁹
titia egit ꝯ eos ⁊ litē fuit cū eis cōtestata. ⁊ decessit relicto hꝫ
de quodā pupillo cui tutores dedit. ⁊ ptor corā quo fuit lis
cōtestata. pnūciauit vt matia p̄dicti auri p̄stet dicto pupillo
hꝫdi titie. tutores afft volunt in integrū restituere dictū pupil
lū aduersus dictā sniam. nūqđ possint ⁊ dꝛ q⁹ nō. ⁊ b fm glo
sas cōes. ego afft credo q⁹ dict⁹ pupill⁹ erat vn⁹ de hꝫdibus
testatoris ⁊ nō titie legatarie. ⁊ iō volebāt tutores p eo in ite
grū restitutionē. q: in snia videbat ei ablata ptās soluēdi p
sua pte extimatiōis auri. cū in snia cōtineret tm̄ de matia au
ri. ⁊ nō de extimatiōe. ꝫ nō hꝫ locū restō. cū adhuc iusta extia
tio posset solui

Cie dulcissime. Titi⁹ fecit testm̄ ⁊ ita
in eo dixit cōmitto fidei hꝫdū meoꝝ vt dent scie amice
mee dulcissime poculū aureū qđ elegerit ⁊ decessit. in hꝫdita
te afft sua nō inueniūtur nisi trulle. i. vasa ad bibēdū hñtia col
lū nodosuꝫ ⁊ cisti ⁊ moioli ⁊ fiale. vñ q̄rit an scia p̄dicta pos
sit eligē ex his spēb⁹ ⁊ dꝛ q⁹ sic. cū oia potui pata dicāt pocla

Ornamētoꝝ. Titi⁹ legauit vxori sue ornamēta ei vxori
destinata. certe nō cōtinet i legato vestis muliebris. naꝫ
ornamētoꝝ appellatōe nō cōtinet vestis muliebris nec erro:
hꝫdis soluēt vestē dcē legatarie: pōt mutare qđ dixi. ⁊ b dic.

Jtia testō. Titia fecit testm̄ ⁊ instituit sibi hꝫdē scīū ⁊ le
gauit mihi mꝫtas spēs argēti ⁊ vestis. demōstrādo eas
noīb⁹ exp̄ssis vel ad oculū vel intellectū ⁊ credēdo oēs dcās
spēs eē suas. cuꝫ q̄dā earū tm̄ eēnt sue. postea fecit codicillos
⁊ i eis cuidā alij legauit alias certas spēs argēti ⁊ vestis ⁊ eođ
mō ⁊ postea decessit. nūc q̄rit an nō alie spēs legato cedāt q⁹
q̄ in hꝫditate ei⁹ titie inuēte eēnt. ⁊ dꝛ q⁹ ille cedāt q̄ inuēte sunt
i hꝫditate. de ceteris afft q̄ nō fūt i hꝫditate dꝛ hꝫs cauē lega
tarijs. vt eis p̄stēt postea si inuēte fuerint in hꝫditate. ¶ Dem

p̄tonie. Titi⁹ dixit ita in testō suo. sempꝛonie b ampli⁹ coop⁹
toria tobiana ⁊ tunicas tres cū paliolis q̄ elegerit dari volo
⁊ decessit postea. nūc q̄rit̄ an dicta sempꝛonia possit eligere
dictas tunicas ⁊ paliolas ex vniuersa veste q̄ erāt i hereditate
illas q̄s ipa elegerit. ⁊ distinguitur aut i bonis dicti testatoris
relicte sunt tunice ⁊ palioleaut nō. p cāu pōt sempꝛonia eligē
dūtaxat ex his q̄ sunt relicte i bonis. scđo dꝛ p̄stare hꝫs eidē
sempꝛonie aut tunicas ⁊ paliolas ex hereditate aut verā extima
tionem eaꝝ. ¶ Dcia testō. Dcia ita cauit i testō suo si mihi p
cōditionē hñanā nihil cōtigerit. i. si vixero ego ipa faciam fi
gnū dei ex libris centū in illa ede sacra ⁊ i patria mea statuaꝝ
dictū signū cū subscriptōe nois mei. si afft nō vixero ab hꝫdi
bus meis fieri volo ⁊ iubeo p̄dicta. nec distitit vtrū facē de
berēt ex auro vel argēto vl' ere. ⁊ postea decessit dcā scia. nūc
q̄rit̄ cū i eo tēplo siue ede sacra nō sint nisi aurea aut argen
tea dōa siue signa dei. an hꝫdes eiusdē scie sint cōsulēdi ⁊ cō
pellēdi ponē signū dei aureū vl' argēteū vl' eneū. ⁊ dꝛ q⁹ argē

vxori. Titi⁹ legauit vxori sue mūdū mliebrē
q̄rit̄ qđ in legato cōtinetur. ⁊ dꝛ q⁹ ea tm̄ cōtinētur q̄
ex his i mūdo cōtētis fuissent tradita cā vtēdi vxori a viro. si
afft indistincte oia q̄ possent cōtineri i mūdo. si afft dicerem⁹
otineri idistincte oia q̄ possēt otineri i mūdo maxia captio eēt
hꝫdū testatoris si ipe testato: erat vascular⁹ aut faber argē
tari⁹. nā oia vasa deberētur vxori q̄ hēbat venalia i qb⁹ fo:
te emēdis cā lucri posuerat totū suū. ¶ Cū ita legatū. Titi⁹
deposuit apđ me q̄tuo: marchas argēti Jtē comodauit scio
q̄tuo: scutellas argēteas. ⁊ postea fecit testm̄ ⁊ ita i eo dixit ar
gētū qđ i domo mea erit cū moriar lego gaio. ⁊ postea dece
sit. nūc q̄rit̄ an videatur legatū gaio dictū argētū comoda
tū ⁊ depositū ⁊ dixit offiliꝰ q⁹ nō. ⁊ cassellꝰ dixit idē de argē
to p̄dicto comodato. ꝫ d argento deposito dubitauit. labeo
afft distinxit i dcō argēto deposito. s. aut erat depositū p̄ntis
custodie cā. aut ꝑpetue custodie cā. p cāu debetur dcō legata
rio. scđo nō. ⁊ ē rō q̄re debeē i p cāu. q: dicta x̄ba testatoris
qđ i domo mea erit ⁊c. sic accipi solebāt siue solēt debē eē ⁊c.
ar ⁊c. exponūt. i. argētū. etiā qđ i domo mea eē dꝛ p̄dictū afft
argentū depositū dꝛ eē i domo testatoris. i. dꝛ intelligi eē i do
mo testatoris cū fuit depositū p̄ntis custodie cā. Dꝛ q̄d si di
ct⁹ testato: legauit dcō gaio argētū qđ i fundo tusculano cū
moreret testato: hñissꝫ idē testato:. ⁊ postea afft̄ mo:eret idē
testō: fecit trāsferri i dictū fūdū cētū marcas argēti vt ibi ppe
tuo eēt. nūqđ illđ argentū sic trāslatū debebit legatario. ⁊ dꝛ
q⁹ sic. nō afft ei deberet si sine iussu testatoris eēt trāslatū i dō

Edico suo. Titi⁹ p̄fa. diuer
sis tpib⁹ reipublice cā abfuerat ⁊ secū durerat scīū me
dicū. ⁊ in qualibet vice aduocauerat se dict⁹ titi⁹ de vasis ar
genteis i via necessarijs. postea fecit testm̄ ⁊ dicto medico in
ter cetera ita legauit argētū viatoriū meū dari volo scio medi
co meo cōtubernali ⁊ comiti cōium expeditionū. ⁊ postea de
cessit. nūc q̄rit̄ qđ argentū viatoriū videat eē cōphēsuꝫ i b le
gato. ⁊ dꝛ q⁹ debet medico oē argētū viatoriū qđ testator hē
bat eo tpe cū faciebat testm̄. ¶ Vxori. Titi⁹ legauit ita vxo
ri sue sempꝛonie mee dñe. b ampli⁹ lego argētū balneare. cer
te cōtinet legato nō solū illđ argētū quo vtebat titi⁹ i balneo
dieb⁹ nō festiuis: ꝫ etiā illđ quo vtebat titi⁹ i balneo diebus
festiuis. ¶ Mulier. Titia ꝺcedēs ornamēta ita legauit scie
scie amice mee volo dari vniuersa ornamēta mea. ⁊ postea ita
scripsit i eodē testō. volo me funerari arbitrio viri mei. ⁊ volo
mihi vel mecū inferri i sepulturā q̄cūq̄ sepulture mee cā ferā
garitis meis ⁊ viriolas vi. ex smaragdis meis. ⁊ postea dece
sit dcā titia testatrix. marit⁹ afft su⁹ ⁊ hꝫdes sui titie nō sepeli
uerūt cū ea testatricis ornamēta p̄dicta q̄ corpi testatricis ius
si erāt adiicere. i. duas lineas margaritarū ⁊ sex viriolas sma
ragdoꝝ. nūc q̄rit̄ ad quē debeāt ptinē vtrū ad scīā cui orna
mēta vniuersa reliq̄rat an ad hꝫdē ⁊ rū. q⁹ ad scīā dēnt ptī

De liberatione legata. Rubrica.

OMnibus Titi⁹ ꝓmisit mihi ſtichū ⁊ pāphilū seruos suos. ego aūt feci testm̄ ⁊ le-gaui ei ipos seruos vl' pp eos liberationē: certe va-let legatū. ſz titi⁹ ſit dns stichi ⁊ pāphili p dicti. oīb⁹ ei debi-toꝛib⁹ recte legarī ea que debēt. Sz q̄d si dict⁹ titi⁹ nō ꝓmi-serat mihi dictos suos. ſz obligauerat mihi ꝓ. x. pone. ⁊ ego legaui ei eas. certe valz legatū. silr ⁊ habebit actionē ꝺ here-dē meū vt recipiat seruos pignoꝛatos ꝓ tuſq; soluat pecuni-am. nō aūt liberaī pp b a debitoꝛ: nisi b voluisset testatoꝛ. q̄a-tnus soluēdo creditoꝛi pecuniā.

HEredē. Titi⁹ debebat mihi. x. ⁊ habebā ab eo fideius-soꝛē. feci ego testm̄ ⁊ in eo dānaui heredē meū vt non peteret a fideiussoꝛe p dicto. nūq̄d poterit heres petere a reo principali. ⁊ celsus putat q; sic. sec⁹ āt credit ecōtra. s. si dāna-ui heredē ne peteret a reo. nā eo casu si petat a fideiussoꝛe he-res tenet reo act. ex testō. illō āt q; nō p̄t heres petē a reo pp liberationē nō poterit petere etiā heredis heres.

LIberationē. Per. l. i huj⁹ ti. pz q; liberatio pōt debi-toꝛi legari. ſz q̄d si decedēs reliq̄t dādm̄ debitoꝛi suo cy-rographū debiti. certe cōpetet exceptio debitoꝛi ꝺ heredem ⁊ idē credo si ipsemet decedēs dedit cyrographū debitoꝛi. ⁊ ꝓ b faciūt verba que sunt in fine q̄si ꝓ fideicō. ⁊c. qōcūq; tū dicas non facio. ¶Si quis decedens. Seius debe-bat gaio. x. ⁊ inde erat cyrographū. gai⁹ aūt decedēs dedit cyrographū dedit titio vt post mortē suā gaij det idē titi⁹ di-cto seio. aut si cōualuisset gai⁹ creditoꝛ sibi debitoꝛi redderz titi⁹ dictū cyrographū. ⁊ postea decessit gai⁹ donatoꝛ. ⁊ post ea dict⁹ titi⁹ dedit dictū cyrographū dicto seio. heres autez dicti gaij donatoris petit a seio dicta. x. seius certe habet cō-tra eū doli exceptm̄. ¶Hūc de effectu. Eliso qualit̄ libera-tio pōt legari debitoꝛib⁹. videndū ē de effectu legati libera-tiōis. ⁊ certe si mihi sit relicta liberatio cū solus sim debitoꝛ siue heres creditoris petat a me exceptm̄. vti possiz. siue non petat possiz agē ꝺ eū: vt me liberet. ſz ⁊ si cū alio sim debitoꝛ puta quia sumus duo rei ꝓmittēdi ⁊ mihi soli voluit ꝺ sulc. sequar vt liberet pacto ⁊ nō per acceptil. ne etiā cōre⁹ me⁹ li-beret cōtra volūtatē testatoris nisi essem⁹ socij ego ⁊ dictus meus cōreus. qz tūc bñ deberet liberari p acceptil. etiā si te-statoꝛ voluit mihi soli ꝺ sulc. ⁊ illa acceptil. ꝓderit etiā dicto meo cōreo ⁊ cōsocio. nā si dicerem⁹ in hoc casu nō liberandū me p acceptila. ego viderer inquietari dñi inquietaī ab here-de dict⁹ me⁹ coreus ⁊ socius qđ esse nō dz. Sz nūq̄d dict⁹ meus cōreus ⁊ soci⁹ hēt. in hoc casu ꝓ legatario. s. vt possit agere ex testō vt liberent: ⁊ dī q; sic. si liberatio est mihi reli-cta nō solū mea ꝺ tēplatiōe ſz etiā sua. Itē ⁊ in alio casu bī ꝓ legatario etiā ille cui nō est legatū. puta si gai⁹ meus ami-cus legauit titio creditoꝛi meo illud qđ ego eidem titio debe-bam. ⁊ hoc fecit gratia mea vt ego liberarer. nā in hoc casu etiā sum legatarī⁹ q̄uis nihil sit mihi legatū ⁊ possiz agere cōtra heredem dicti gaij vt soluat debitū creditoꝛi meo ꝓ di-cto: ⁊ etiā creditoꝛ me⁹ est legatarī⁹ q̄uis ego sim soluendo. nam interest dicti mei creditoris bre duos cōreos. s. me ⁊ he-redē dicti gaij mei amici. ⁊ pōt agere dict⁹ me⁹ creditoꝛ acti-one ex testō cōtra heredē dicti gaij nō tam aliter ꝺbebat he-res ei creditoꝛi cōdemnari q; si caueaī eidem heredi per eū-dem creditoꝛez q; ipse creditoꝛ defendat eū aduersus me de-bitoꝛez. Itē ⁊ si ego debitoꝛ agaz cōtra dictū heredē gaij ni-hil ampli⁹ ꝺz mihi heres ꝓestare q; vt me defendat aduer-sus dictū meū creditoꝛē. Sz pone q; ego re⁹ dederā fideius. dicto meo creditoꝛi. ⁊ ipse me⁹ creditoꝛ legauit mihi liberati-onē. certe heres creditoris ꝺz me liberare p acceptilationem vt sic liberatio pueniat ad fideius. meū. alioquin si heres cre-ditoris ceperit cōuenire fideius. meū. alia rōne video: ego cō-uenirī. i. quātū ad effectū burse mee vacuandū. nā fideiussoꝛ recupabit a me q̄cq̄d soluit heredi creditoꝛis mei. in duob⁹ tamē casib⁹ ego re⁹ nō sum liberād⁹ nisi pacto ꝓsonali: vt sic nō pueniat liberatio ad fideius. meū. vn⁹ casus ē q̄n fideius-sit p me cā donatōis: ⁊ sic nō bz regressum cōtra me. alius ca-sus ē q̄n pecunia mutua puenit ad fideius. ⁊ ipse me dedit re-um vice sua. ipseq; fideius. quo etiā casu nō bz regressuz con-tra me. q̄ quidē duo casus sunt cōtra cōem regulā. nā regula riter pacti exceptō reo ꝓpetēs dañ fideius. ſz neq̄q̄ b dicam⁹ ſz liberationē reo legatā ꝓdesse fideiussoꝛi. qō contraria sit mēs legātis in hoc. ⁊ etiā q̄n sit cōtraria mēs paciscētis: sicut videī fuisse in dictis duobus casibus. Sed quid si dictus me⁹ creditoꝛ legauit liberationē dicto meo fideiussoꝛi. certe pacto ꝑsōali erit liberād⁹ fideiussoꝛi: vt sic liberatō ad me nō pnēiat nisi in duob⁹ casib⁹. vnus ē si ipse fideiussoꝛ fuit vere reus. i. veritate inspecta. lz noīe sine scriptura. sic ponīt tā q̄ fideiussor. ali⁹ casus est si ego re⁹ eram socius in eam rem vt q; ego ⁊ ipse accepim⁹ mutuū in societatē aliquā. his essi du-obus casibus dz fideiussoꝛ p acceptilatōnē liberari vt sic ad me pueniat liberatio. ⁊ hoc dicit vsq; ad. l. fi. quis reū. q̄ pla-na est.

HIusſa. Plana est vsq; ad. §. Idez iul⁹ scribit. in quo dicit. Titi⁹ filius seij debebat mihi. c. ego feci testm̄. ⁊ insti-tuto mihi hēde legaui liberationē dicto patri ⁊ decessi. cer-te heres me⁹ dz liberare dictuz seiū patrē per pactū ꝑsonale vt sic fili⁹ suus nō libereī. Sz quid si nihil erat in peculio di-cti filij cedēte die legati liberatiōis patri a me creditoꝛe reli-ctum. nūq̄d erit vez qđ dictū ē. i. q; paī libereī per pactū ⁊ vi-deī q; nō q; nihil videī pri ꝓdesse pactū. cū ⁊ si pactū ei nō fieret tamē nō tenereī ex eo q; nihil erat vel est in peculio fi-lij. rñdeī tamē hic q; nihil refert quātū ad hoc vt patri debe-at fieri pactū ⁊ ei ꝓdesse fuerit aliquid ī peculio die legati ce-dente necne. pater essi ꝺsequīt securitatē per hoc legatū libe-rationis sibi relicte de eo q; postea crescit peculiū. nā quid si de peculio spectaī tempe rei iudicāde etiā nedū ꝓcedēti tpe. huic aūt patri cui ego creditoꝛ filij legaui liberatōnē. similis est marit⁹ quondam cui vxoꝛ sua quondam post dinoꝛtium bōa gra fcm̄ legauit liberatōz doc. nā ⁊ hūc maritū quōdā legatariū eē dixit iulian⁹ iurisco⁹ sult⁹. lz nō sit soluēdo die le-gati cedēte. i. tpe moꝛtis vxoris sue testatricis ⁊ quātū ad b est legatarī⁹ dict⁹ marit⁹ vt si postea efficiaī soluēdo ꝓsit ei legatū liberatōis. Itē ⁊ vtrūq; s. patrē ⁊ maritū ꝑdictos ait dictus iulian⁹ nō posse repetere si soluerit heredi mei credi-toris: q; legaui liberationē. ⁊ vez dixit quātū ad maritū: q̄a marit⁹ soluit a se debitū lz soluēdo nō esset tpe solutiōis. sed quātū ad patrē male dixit. nā pater bñ pōt solutuz ꝑdictum repetere: nōdum enī erat debitoꝛ cū soluit. soluit aūt cū nihil erat ī peculio vt dictū ē. pater essi nihil dz nisi quaten⁹ ē i pe-culio filij. imo ⁊ si vellem⁹ dicere ⁊ male patrē eē debitoꝛem cū nihil ē in peculio filij attamē eēt loco debitoris cōditiona-lis. inest essi cōditio si peculiū filij crescat vsq; ad tpus rei iu-dicāde vt dictū ē. quē cōditionalē debitoꝛē nō ābigīt posse repetere qđ soluit. Sed retento eodē casu pone q; ego credi-toꝛ dānaui heredē meū q; liberaret filiū seij meū debitoꝛem. nunq̄d erit fili⁹ ꝓ acceptilationē liberand⁹ vt sic etiaz ꝓsit patri an vero personali pacto erit liberand⁹. ⁊ rñdeī q; est li-berādus ꝓ acceptilationē nisi ego creditoꝛ idēq; testatoꝛ sen-si cōtrariuz. i. ne fili⁹ inquieteī nisi etiam pater non inquietur immo q; bene inquieteī pater. tūc enī acceptilatione eū filiū nō liberandū dixit iulian⁹. ſz pacto solūmō ꝑsonali. Itez po-ne q; dict⁹ seius pr̄ titij ꝑdicti fideiussit ꝓ filio suo apud me creditoꝛē. ⁊ ita teneī ꝓ peculio ꝓ obligatione filij ⁊ insolidū ꝓ fideiussiōe sua. ⁊ ego creditoꝛ legaui liberationē eidē pr̄i. certe heres me⁹ debebit liberare eū pacto quasi fideiussoꝛez insolidū obligatū: ⁊ nō quasi patrez de peculio obligatū. ⁊ sic idē pater poterit cōuenirī de peculio ab hīde meo: nō antez insolidū tanq̄ fideius. ⁊ b ita demū putat ꝑdict⁹ iul'. iuriscon-sult⁹ si dūtaxat q̄si fideius. insolidū obligatū ⁊ nō q̄si pr̄ez de peculio obligatū volui ego testatoꝛ eū patrē liberari. cetez si

volui cū liberari ēt quasi p̄ēm nedū quasi fideiuſ. erit liberā
dus etiā de peculio nedū ex cā fideiuſſiōis et eo caſu. ſiue di
ctus p̄ emācipet filiū ſiue nō. eatenꝰ p̄ habebit actionē ex
teſtō ɔ hr̄dē meū vt ab eo hr̄de meo liberet̄ p pactuz quate
nus eēt p̄ſtaturꝰ eidē meo hr̄di ſi ei liberatio legata nō eēt p̄
ſtaturus eſſet dico ex peculio filij aut de eo q̄ in rē ſuā verſū
eēt. nā illud ptinebit ad p̄em noie legatoꝝ. i. legataꝝ ei libe
rationē nūc̄. legate liberationis pertinebit dico. ſ. vt liberent̄
q̄ ei⁹ intereēt. ſ. liberari. i. de quo ei⁹ intererit liberari intereſt
aūt ei⁹ liberari de eo q̄ ɔz creditori ex peculio filij aut de eo
qō i rē ſuā patris ꝝ ſuꝫ ē vt dictū eſt. Sed nūq̄d dicet̄ p̄ cui
legauí liberationē tanq̄ patri ⁊ tanq̄ fideiuſſori p̄t agere ɔ
heredē meū etiā eo noie vt fili⁹ ēt libereꝫ. i. vt ipſe p̄ libereꝫ
per acceptil. vt ſic acceptilatio ꝓſit filio. ⁊ placebat q̄buſdā
extendēdā actē. ex teſtō ɔ heredem meū eo vſqꝫ. i. interim. ſ.
vt libereꝫ p acceptē. p̄. ⁊ reddebāt talē rōnē. q̄ vī patris in
tereſſe integꝝ pmanere. ſ. ius ei⁹. ſ. patris qō hꝫ i ſuccedendo
filio. ſ. ſi poſt emācipa. cōceſſiſſet filio peculiū. labeo aūt cōdi
toꝝ hui⁹. Ita dicit. ego labeo ɔ ſentio putās ego idez nihil
q̄q̄ ampli⁹ p̄eſtandū patri ex hmōi ſcriptura teſti. per quā
ſcripturā fuit eidem patri legata liberatio q̄ vt mihil p̄eſte
tur per eū patrē hr̄di ex eo q̄ p̄ſtatur⁹ eidez heredi fuerat ſi ſi
bi liberatio nō eēt relicta ⁊ ita dico dictū patrē nō poſſe pe
tere vt ipſe libereꝫ p acceptila. vt ſic fili⁹ ſuus libereꝫ. nec eti
am poteſt petere vt fili⁹ directo libereꝫ. ⁊ hoc dicit hic. §. cū

Nil. ſequen.

Non ſolū. Si titi⁹ ɔz mihi. xx. poſſuz ei remittere integra
xx. ⁊ partē. ¶ Si is q̄. Titi⁹ ꝓmiſit dare ſeio ſtichū aut pā
philū ſub alternatiōe. ⁊ ſic ē ei⁹ electio. i. titij debitoris. ſeius
aūt poſtea fecit teſtū. ⁊ inſtituto ſibi herede dānauit eūdem
heredē vt nō peteret ſtichū a dicto titio debitore. certe vz le
gatū. ⁊ ɔz heres liberare titiū p acceptila. que acceptilatō li
berabit eūdē debitorē a decē etiā. nā accep. cōpaꝫ ſoloni ⁊
quēadmōz libereꝫ debitor ſi ſtichuz ſoluiſſet hr̄di ita ɔz eſſe li
berat⁹ per dictā acceptila. ſed ⁊ ſi eū qui debebat. r. teſtatori
dānatus ſit a teſtatore heres liberare in. xx. certe nihilomin⁹
liberād⁹ ē i. r. nā ſi libereꝫ p acceptila. in. xx. in dictis. r. libera
biť. in toto eſſi cōtineꝫ pars. ſed ſi dict⁹ ſeius inſtituit ſibi du
os heredes ⁊ dānauit vnū ex eis vt ſolueret creditori ſuo te
ſtatoris: vz legatū pp coheredē nō damnatū eumq̄z cohere
dē nō dānatū ex teſtō actuz cōtra coheredē dānatū vt credi
tori p̄dicto ſoluaꝫ p eundē coheredē dānatum. ¶ Libera
tio aūt. Titi⁹ legauit liberationē ſeio debitori ſuo. ⁊ poſtea
eo aio exegit ab eo pecuniā debitā vt euaneſceret legatum.
certe euaneſcit legatū. ſi aūt aū mortē ſuā nō exegit teſtator
hꝫ effectū ſua liberatio. ſ. vt heres teſtatoris nō poſſit exigeť
a dicto debitoť. qñq̄z tū p̄ōt exigere heres ⁊ nō tollit̄ legatū
liberatiōis qō ē mirabile. vt ē i tali caſu. Titi⁹ inſtituit ſibi
heredē filiū ſuū ipuberē ⁊ ei pupillariť gaiū ſubſtituit. i. ſi he
res erit ipubes ⁊ i pupillari etate deceſſerit ⁊ debitori ſuo te
ſtatoris legauit idē teſtator liberationem a dicto ſubſtituto.
poſtea impubes exiſtēs heres dicto ſuo patri exegit a dicto
debitore patris debitū. certe vt dixi nō extinguit̄ legatū libe
ratiōis a ſubſtituto relicte. imo ſi deceſſat ipubes impupilla
ri etate ⁊ veniat dict⁹ gaius ad hereditatē ex ſubſtōne teneť
idē ſubſtitut⁹ actē. ex teſtō dicto debitori teſtatoris ad reſtitu
endā ei pecuniā. quā ipubes ab eo exegit ⁊ eſt rō q̄z dict⁹ im
pubes in his que a ſubſtituto ei⁹ relinquūť ſuſtiet perſonaꝫ
ei⁹ heredis a quo legať aliquid ſub cōditiōe puta liberatio
quam heredē cōditiōnaliť grauatū cōſtat poſſe iteriz exigē
vt in fi. h⁹. l. ḡ ⁊ hoc poſſet exigere impubes. ſz hec fz illa exa
ctio nō nocet legatario. vt videbis in fi. hui⁹. l. ḡ ⁊ hic poſſet
exigere ipubes. ſz hec exactio nō noceat legatario liberatio
nis ſibi relicta ſubſtituto. vt dictū ē. ſz quid ſi dict⁹ ipubes ſi
exegit a dicto debitore ſz ſolūmodo ſit litē cōteſtat⁹ ɔ eū. cer
te teneť ſubſtitut⁹ p̄dict⁹ qui ſucceſſit eidē impuberi vt remit
tat eidē debitori inſtantiā petēdi ⁊ ita verū ē q̄ dixi. ſ. q̄ qñ
q̄z poſſit exigere hr̄s ⁊ nō tollať legatū liberatiōs ⁊ bene di
xiſta eē impuberē qui in his que a ſubſtituto ei⁹ relinquiť eq̄
parať heredi a quo legať liberatio ſub cōditiōe. nā ſi debito
ri liberatio ſub cōditiōe legata fuiſſet a titio creditore: qui in
ſtituit ſibi heredē ſēp̄roniū pone. ⁊ vl̄ lis fuiſſet cōteſtata per
dictū heredē ɔ dictū debitorē. vel etiā fuiſſet exactū pendēte
cōditōe ſub qua liberatio fuit debitori relicta. qō bñ p̄t fieri
vt hic p cōſtāti ponit. ⁊ dr̄. j. de do. er. pure. in p̄inci. er teſtō
actio remaneret debitori pp liberationē ei ſub cōditione reli
ctā. ſ. exiſtēte dicta cōditōe. ⁊ ad hoc remanet dicta ei actio vt
remittať ei inſtantia eo caſu cū heres fuit ɔ cū litē cōteſ. vel
vt ei reſtituat pecuniā quā ab eo exegit eo caſu cū heres ab
eo exegit debitū pēdēte cōditiōe ſicut ⁊ de ſubſtituto impu
beris dictū ē in dictis duob⁹ caſib⁹ ⁊ hoc dic̄.

Non ſolum. Legare poſſumus nos faciētes teſtū vl̄
codicillos nō ſolū vt libereť debitor noſter: ſz etiā vt li
bereť heredis noſtri. ⁊ vt liberetur debitor cuiuſlibz alteri⁹
ſcz legādo creditū creditori ei⁹. ¶ Potest heres. Bene poſ
ſum dānare heredē meū vt a debitore meo nō petat debituz
vſqz ad certū tp̄s. puta vſqz ad paſcha. ⁊ nō coget̄ hēs me⁹
liberare eū p acceptila. intra id tp̄s. Itē ⁊ ſi dict⁹ debitor
ceſſerit intra dictū tp̄s nō poterit heres me⁹ petere ab hereꝺ
ſuo intra dictū tp̄s. Itē nec vſure vel pena ei⁹ tēporis pote
rit ab eo peti. ¶ Tale legatū. Gai⁹ habēs debitorē luciū ti
tium. ita ſcripſit in teſtō ſuo. heres me⁹ a ſolo lutio titio ne pe
tito. ⁊ poſtea deceſſit dict⁹ gai⁹. nūq̄d legatū liberatōnis trā
ſit ad heredē lucij titij. ⁊ diſtinguiť. aut hēs gaij p̄dicti. nihil
cōmiſit aduerſus teſtū aut cōmiſit petēdo a lucio titio viuē
te. p̄ caſu nō trāſit liberatio ad heredē lucij titij. ſecō ſi ⁊ eſt
rō quare p̄ caſu nō trāſit liberatio ad heredē lucij titij. q̄z quo
tiēs id. qō legať coheret p̄ſōe legatarij ad heredē ei⁹ legata
rij id qō legať nō trāſit. in noſtro āt caſu ſine dubio coheret p
ſone legatarij liberatio ei legata. nā ita dixit teſtator. heres
me⁹ a ſolo lucio titio ne petas ⁊c. ſicut p̄ſonalis fuit⁹ nō trā
ſit ad heredē. ſi āt nō coheret p̄ſone legatarij id qō legať trā
ſit ad heredē legatarij. ¶ Is q̄ reddē. Legauí libertatē ſer
uo caſtaldiōi meo ſi heredi meo rōes reddiderit de caſtaldia
ſua. certe implet cōditionē dict⁹ ſeru⁹ ſi fecerit cōputationem
cū herede meo ⁊ ei reliq̄ reſtituerit. vnū āt eoꝝ facē nō ſufficit
¶ Si hr̄s. Titi⁹ geſſit negocia mea ⁊ i geſtione omiſit frau
dē ⁊ dolū. ⁊ ēt q̄dā bñ adminſtrauit. ego feci teſtū. ⁊ vetui hē
di meo agē cū dicto titio. certe nō video: ei legaſſe liberatio
nē obligatōis q̄ dolo vl̄ fraude ei⁹ omiſſa ſit. vñ ſi hr̄s me⁹
agat ɔ eū actiōe neg. ge. p quo cōmiſit dolū vel fraudē ⁊ ipe
peť. ſiue neg. ge. agat cōditōe incerti ɔtra heredez meū vt li
bereť. pōt excludi dict⁹ ꝓcurās exceptiōe doli mali. ⁊ ſcias
q̄ nō ſolū p̄dicto nego. ge. p̄t legari liberatio de his de q̄b⁹
nō cōmiſit dolū vel fraudē. ſz ēt ſi apō eū depoſuiſſez ifortias
tū meū vel cōmodaſſez ei vl̄ pignori dediſſez. vl̄ ēt ſi ſurripu
iſſet mihi ifortiatū meū. ⁊ ſic teneť mihi condi. fur. ⁊ bē dic̄ h. §.

Si q̄s rōes. Inſtitui mihi hr̄dē titiū ⁊ vetui eū exigere
rōnes a ſeio q̄ geſſerat negocia mea. certe p̄t hēs p̄dict⁹
exigē a ſeio reliqua q̄ p ſe reliq̄rit idē ſeius. i. ex mala ⁊ doloſe
facta adminſtratōe apō ſe retinuit. ſi aūt volo ego teſtō libe
rare dictū ſeiū a mala ⁊ doloſa adminſtratiōe. ita debeo dicē
dānas: ſiue dānat⁹ eſto hr̄s me⁹ a me. i. dānat⁹ ſit hēs me⁹ a
me. i. ei ſeio reſtituere q̄cq̄d ab eo ſeio exegerit. illa ⁊ illa actē.
noiando actē. q̄ tenebať mihi ſei⁹ ex doloſa adminſtratiōe
ſua. vl̄ dānat⁹ ſit hr̄s me⁹ actē. ei ſeio remittē ⁊ talib⁹ modis
p̄ōt remitti doloſa adminſtratō. ¶ Si dānat⁹. Cū haberem
gaiū debitorē i. c. ⁊ ſeiuz fideiuſſorē feci teſtū. ⁊ i eo dānaui
heredē meū a dicto fideiuſ. nō petē. qō āt re⁹ ɔz mihi dānaui
heredē meū dare titio. certe teneť hr̄s me⁹ facē pactū p̄ſona
le fideiuſſori ne ab eo petat. Itē ɔz hēs me⁹ p̄ſare p̄dicto ti
tio legatario actiōes ſuas aduerſus dictū gaiū reuz p̄incipa
lē. ſi āt dānaui hēdē meū. ne a reo peteret aut dare titio illud
qō fideiuſſor ɔz. certe ɔz cogi hēs me⁹ liberare reū p accepti.
vt ſicrei liberatio p̄ſit fideiuſſori. ⁊ ɔz cogi ſufferre ſiue p̄ſare
titio legatario eſtimatōez litē. i. tūi q̄ tū debebat re⁹ p̄incipa

Liter. ꝛ fideiusso. sec̄dario.

¶ Jdebitor. Titi⁹ accepit mutuo. ꝛ. a sep̄ronio ꝛ dedit ei fideiusso. gaiū. p⁹ ea fec̄ testm̄ū idē titi⁹ debitor ꝛ iussit libera ri ab hr̄de suo dcz suū fideiussorē ꝛ decessit. nūc q̄rit an hr̄s teneat dcz fideiuss. liberare. ꝛ vr̄ ꝙ nō. qr ipe debitor ꝛ p ose quēs hr̄s ei⁹ tenet dco fideiuss. actiōe mādati si ipe fideiuss. soluerz creditori. ꝛ ita vr̄ dedit or legasse creditori cū legauit fideiussori liberatōez. nā q̄ ad actm̄ mādati p̄dicta vr̄ dict⁹ fi deiussor creditor debitorm̄ ꝛ hr̄dū suoꝝ. ꝛ cū debitor credito ri suo legat: iutile legatū ē. rn̄. tn̄ h̄ ī p̄rn̄. s. vt hr̄des ōbitorm̄ ō beāt facē ita ꝙ liberet dict⁹ fideiuss. a creditore. nec obstat ꝙ debitor vr̄ legare creditori ꝛ sic nō valere legatū. qr q̄tiēs de bitor creditori suo legarz ita iutile ē legatū. si nihil itereſt cre ditorm̄ agere poti⁹ ex testō ꝙ ex p̄stina obligatiōe. ī nr̄o āt ca su bn̄ intereſt fideiuss. q̄ est creditor ꝙtū actōez mādati agere poti⁹ ex testō ꝙ ex p̄stina obliga. mādati. nā ītest ei⁹ fideiuss. poti⁹ ñ soluē sep̄ronio creditori qō q̄dē ꝺsequm̄ p act. ex te quā itērabat ꝫ hr̄des ōbitorm̄ ꝙ solutū dco creditori re petē ab beredib⁹ debitorm̄ p actm̄ mādati. ꝛ qō dixi ī fideiuss. hz locū ī

Luci⁹ titi⁹. Luci⁹ titi⁹ cū hr̄et fn̄ū actorē mādatore. siue castaldionē fec̄ codicillos ꝛ ī eis ita cauit. erotē li berū eē volo quē erotē rōes reddē volo ei⁹. tpis q̄ admīstra bit negocia mea p⁹ nouissimā meā subscriptionē quā faciā ī rōnib⁹ ei⁹ approbādis p me. nā pluries subscribebat: ꝛ plu ries scriptu⁹ erat vt dicebat. ꝛ p⁹ ea viu⁹ adhuc dict⁹ lucius titi⁹ māumīsit dictū erotē. ꝛ ī eodē actu siue admīstratiōe ha buit eundē erotē. ꝛ p⁹ ea vocauit ad se erotē p̄dictū ꝛ dixit ei. reddas mihi rōez castaldarie tue. ꝛ ipe reddidit ei rōnes q̄s dā. tn̄ sūmas q̄s accepat dn̄ū erat ī fuitute. ꝛ p⁹ q̄n̄ fuit liber si bi retinuit. ita ꝙ nō mānifestauit dn̄o ꝛ dn̄s nesciēs aliquid ō ist̄is sūmis subscripsit ꝛ approbauit rōnē suā. ꝛ p⁹ ea p⁹ pau cissimos dies decessit idē dn̄s. nūc q̄rit an hr̄des dicti lucij ti tij ab erote nihil exigē debeant. p eo tpe ꝙ fuit añ subscp̄tio nez lucij titij. ꝛ vr̄ ꝙ nihil exigere debeāt. p eo tpe: cū testator voluerit exigi ab eo rōnes tm̄. p illo tpe ꝙ essz p⁹ subscriptō nē ḡnō. p p̄cedēti tpe. rn̄dek tn̄ h̄ ꝙ eros nō p̄t petē liberati onē. p dictm̄ sūmis subtractm̄ nisi dict⁹ testator hoc ei spāliter re mīsisset quāuis dce sūme p erotē subtracte fuerit de admīstra tiōe illi⁹ tpis qō fuit añ dictā subscriptionē dn̄i.

¶ Jcreditor. Cū titi⁹ deberet mihi. x. feci ei pactū de non petēdo. ꝛ p⁹ ea legaui ei ꝙ mihi debebat. certe nō vz legatū ꝫ si dict⁹ debitor hn̄s dictā exceptm̄. legauit qō mihi dēbat: vz legatū: vt possiz ab eo petē nō obstāte exceptm̄. idē ē. ꝛ si ñ hēbat exceptm̄. ppetuā dict⁹ debitor meus q̄ mihi legauit qō mihi debebat. si dēbat mihi ī diē vl̄ sub ꝺditio. nā dies vl̄ cō ditio videt remissa p eū vt sic statiz possiz petere ab hr̄de suo

¶ Jqs testō. Jn testō meo dānaui hr̄dē meū ne exigerz a titio debitore meo. certe neq̄ titiū neq̄ heredē ei⁹ poterit cōuenire hr̄s me⁹ nec coheres hr̄dis mei. vñ nec hr̄s hr̄dis debitoris mei poterit ꝺueniri ab hr̄de meo. vl̄ ab hr̄de here dis mei. vñ apparet ꝙ hr̄dē hr̄dis mei dānare possuz exp̄sse ne exigat a debitore meo. ꝛ hoc dicit.

¶ Jei cui. Cū locasse⁊ titio fundū suū vsq̄ ad quīquēni uz. legauí vt sineret heres me⁹ sibi ꝺductori hr̄e q̄cq̄d eū cō ductorē mihi dare ꝛ facē oz oportebit ve. ꝛ decessi. certe si he res me⁹ ꝓhibuerit frui dicto fundo cōductorē ex ꝺducto fo re obligatū. aiūt nerua ꝛ atilicin⁹. qr hr̄s me⁹ nō liberat⁹ est ab actiōe ex ꝺducto. p his q̄ hz cōductori facē. si aūt hr̄s me us aliq̄d retineret vel caperet de eo ꝙ cōductor dēbat ei ex lo catiōe p̄dicti fundi. vt qr inclusit in dictū funduz inuecta do nec ꝺuctor soluerit ei pēsionē ē obligat⁹ ꝺuctori actiōe ex testō: vt ei restituat dcaz pēsionē qr nihil interest. peteret hr̄s me⁹ ea q̄. p̄mīsit mihi cōductor. quo casu hz excep. cōductor ꝓp liberatōez sibi relictā in testō. an retineret eo mō q̄ dict⁹ ē qr sp hz ꝺuctor bñficiū testi. nā videor ꝺuctori legasse to tā locationē. i. q̄cq̄d mihi dz ex locatiōe. nō aūt ē hr̄s me⁹ ab eo liberat⁹. imo reliq̄ q̄ solēt venire in locatiōe de natura cō tractus. s. vt locator de his cōductori teneat. q̄ q̄dē sūt nūera

ta. s. loc̄. sz addes. §. illō. venit in iudicio locatiōis. s. vt cō ductor possit ea petē act. ex ꝺducto sz ꝛ si locasse⁊ domū dcō titio ꝛ ei legasse⁊ hitatiōez h̄ mō q̄ dict⁹ ē. s. puta qr ita dixisse⁊. q̄c q̄d inquilinū meū mihi dare facē oz oportebit ve. sinat here me⁹ enm sibi hr̄e gratuitā hitationē hr̄s p̄stare debz. scias ēt ꝙ p̄terea q̄ dicta sūt ī p̄rincipio h⁹ casus qō p̄dictus colonus siue cōductor fundi p̄t agē cū hēde ex testō: vt libere⁊ ab his

¶ q̄ oz ex ꝺductiōe. ꝛ h̄ dic cū duab⁹. ll. seq.

¶ Cum ita. Jta dixit titi⁹ in testō. hr̄s me⁹ dānas siue dā nat⁹ esto liberare eū q̄ negocia mea gessit: puta seiū. ꝛ si q̄d eū mihi dare ꝛ facē oz ab eo nō exigē hr̄s me⁹ dānat⁹ esto. cer te dānat⁹ ē hr̄s a testore: ꝛ pp dictā dānationē nō poterit exi gere a dicto seio pecunias. etiā ab eo seio creditas neduz de bitū ex admīstratiōe. sz ꝛ si fu⁹ eiusdez testatoris peculij siue peculiari nomine debit⁹ aliquid p dictū nego. ges. vr̄ idem te statoꝛ q̄ tal⁹ legauit vt oz ē. de eo q̄ legādo sensisse: q̄uis h̄

¶ Aurelio. sei⁹ istituit sibi hr̄dē aurelium sep̄ronium fit vez. frez suuz. ꝛ ita p⁹ ea dixit ī testō suo ab aurelio sep̄ronio frē meo neminē molestari volo noie debita nec exigēvolo di ctū meū frez aliq̄d ab eo puta titio debitore meo quādiu vi uet. idē titi⁹ debitor neq̄ de sorte neq̄ de vsura noie debiti p dicte sortm̄ quā mihi oz. ꝛ absoluo ꝛ libero ex pignoribus siue ex vinculo pignoꝛ domū eiusdē titij debitorm̄. ꝛ possessionē su az noie cōpatā quā domū ꝛ posuimihi obligauerat. ꝛ p⁹ ea de cessit dict⁹ sei⁹ testō. certe si ipe debitor ꝺueniat ab hēde ei⁹ exceptōe ē tut⁹. eo āt debitore mortuo ñ iuuat excep. hr̄s ei⁹.

¶ Bai⁹ sei⁹. Bai⁹ hñs duos curatores. s. publiū meuiū ꝛ lu ciū sep̄roniū fec̄ testm̄ū cū eēt ī piculo mortm̄. ꝛ ifra. xxv. an. ꝛ ita ī eo testō dixit. qōnem curatoribus meis nēo faciat. qr egoip⁹ se tractaui siue admīstraui oēm rē meā. ꝛ postea decessit idez adult⁹. certe si q̄d dolo dicti curatores fecerīt. aut si q̄ res te statoris sūt penes eos: eo noie poterūt ꝺuēiri ab heredib⁹ di

¶ Jid ꝙ. Tu titi⁹ debe cti testatoris ꝛ nō de aliis. bas mihi. x. ego feci testm̄ū ꝛ ī eo legaui dicto titio debi tū vl̄ ēt scio. p⁹ ea coegi te vt mihi soluēs ꝛ soluisti. ꝛ ita fuisti a me liberat⁹ p solutiōez p̄dictā. vl̄ ēt alio mō fuisti a me libe rat⁹. ꝛ postea decessi. certe nō pōt peti legatū. imo extinctū ē. de p̄dicto āt alio mō liberatōis q̄ p solutionem pōt poni ex emplū. vt qr ego creditor extiti hr̄s tibi debitori. post q̄ talit vt dictū ē tibi legaui ꝛ p⁹ ea decessi. nā ī isto casu ꝺfusiōe tol litur obligō q̄ mihi tenebar⁊. sic ī supiori tollit⁊ p solonē. Si āt legaui tibi liberationē sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit. he res āt me⁹ ꝓoccupauit: siue petita te debitū añ dcām ꝺditō nē ꝛ exegerit. aliō dici p̄t. i. ꝙ nō extinguat legatū liberatōis. i mo exīte p⁹ ea ꝺditōe repetes tu debitor ab hr̄de meo illud ꝙ ei soluisti. ꝛ ē rō. qr ī arbitrio hr̄dis mi ēt nō oz. vt q̄n̄q̄: si ue q̄ncūq̄. existēte dicta ꝺditiōe liberatiōis. neq̄ tibi legata rio debeat legatū neq̄ ei ad quē cōmodū oz ꝓuenire si tu nō viuas vl̄ alio mō cape nō possis: puta ꝺiuncto vl̄ substituto

¶ Quod mihi. Jta dixit titi⁹ ī testō suo. illud ꝙ sem tibi p⁹oni⁹ oz mihi nolo peti. certe ñ tātaz exceptionē hz de bitor si ab eo petat hr̄s: sz etiā p̄t petē vt libere⁊.

¶ Procurator. Jn testō meo dānaui hr̄dē meū: vt nō exi gerz rōez a seio, curatore meo, ō eo ꝙ gesserat negocia mea ꝙ liberaret eūdē, curatorē meū. ꝛ decessi. nūq̄d vidor libera tus dict⁹ cura. de ea pecu. quā eidē, cura. ꝓmisit titi⁹ argē tan⁹ ex ꝺctu quē fec̄ cū eo tanq̄ me⁹, cur. ꝛ dx ꝙ non. imo aut tenet hr̄di meo actōes p̄stare aduersus dictū argētariuz aut cogit dco hr̄di meo pecūiā restituē si eā nō exegit ab ar

¶ Cum hr̄s. Jnstituí mihi hr̄dē titiū ꝛ rogaui gētario. eū vt liberaret seiū debitorē suū ī. c. ꝛ decessi. ꝛ p⁹ ea aīt aptas tab. testi mei dict⁹ sei⁹ soluit dicto meo hr̄di creditori suo de dictm̄. c. quiq̄gīta. certe alia. l. remaneāt in fideicō. s. vt hr̄s me⁹ teneat dcz suū debitorē ī his liberare. nō āt p̄t repe tere dict⁹ debitor ab hr̄de meo dcā. l. q̄ ei soluit. si āt p⁹ ap. ta bu. meas exegit hr̄s me⁹ dcā. l. a dcō suo debitore. ꝛ ita exe git postq̄ sciuit idē hr̄s dcaz meā volūtatē vl̄ scire potuit do lo fecit, ꝛ iō dict⁹ debitor idē legatari⁹ repetit ab hr̄de qō ei

soluit, ꝛ hoc dicit.

Legaui titio. Cũ titi⁹ eẽt me⁹ debitor i.c. vl̃ dẽret mihi fundũ vl̃ stichũ. legaui ei ꝙ mihi dꝫ ꝛ forte adieci dcaꝫ quãtitatẽ vl̃ spẽꝫ. vl̃ forte nõ adieci. ꝛ eꝫ dict⁹ titi⁹ debitor me⁹ legauit mihi ꝙ mihi dẽbat: ꝛ forte adieẽ quãtitatẽ ꝛ spẽm ꝛ forte nõ adiecit: nũc q̃rit an ad ꝫ vt valeãt dca legata dẽat req̃ri an p̃dicta sint debita vl̃ nõ. ꝛ certe p̃ expedit qõnẽ mei creditor⁹ q̃ legaui dco meo debitori p̃dicto mõ ab illo versu rũdi: si is cui ꝛc. vsq; ad illũ. ℣. ꝫ ãt ꝛc. ꝛ p⁹ ea vsq; ad finẽ expedit qõnẽ debitor⁹ mei p̃dicti q̃ mihi legauit vt dꝫ ẽ. dic ꝙ si ego creditor volui dimittẽ debitũ dco meo debitori nihil interest iussi hr̃di mõo vt liberaret eũ an ꝓhibui hr̃dẽ ab eo exigere. nã vtroq; casu hꝫ debitor act. ex te. ꝫ hr̃dẽ meũ vt eũ liberet siue in legato feci mẽtionẽ quãtitat⁹ mihi debite vl̃ fũdi vl̃ stichi mihi debiti: siue nõ. ꝛ hec ℞a sũt sil̃e erat me⁹ debitor dict⁹ titi⁹ i dca quãtitate vel spẽ. si aũt nihil debuerat dicũt q̃dã posse ẽt peti illõ qõ ꝙ hẽsuꝫ ẽ in legato nedũ peti liberatõ quasi falsa demõstratõe adiecta q̃ nõ solꝫ viciare legata. sꝫ qño pũt ipi hoc dicere. cũ ita vt dꝫ est legaui ego testator. ideoꝫ creditor. c. aureos quos mihi titi⁹ dꝫ: vl̃ stichuꝫ quẽ mihi titi⁹ dꝫ hr̃s me⁹ dãnas siue dãnat⁹ esto nõ petere certe nõ pũt hoc dicere. nec ẽt pũt hoc dicẽ si ego creditor eti aꝫ ita legaui. heres me⁹. c. aureos quos mihi titi⁹ dꝫ ꝺãnas esto dare eidẽ titio cũ ℞ bũ dãdi in legato positũ exist̃ aueriꝫ ego testor ad debitũ referri ꝛ i ℞itate titi⁹ nõ erat me⁹ debitor vt dictũ ẽ. quidã tñ direrũt ꝛ male ꝙ i ꝫ vltio casu petere possit titi⁹ q̃ nihil dꝫ dicta. c. q̃si ego testator adiecerim falsã demõstratiõnẽ q̃ nõ solꝫ viciare legata. sꝫ vt diri male dicũt Eliso circa me creditorẽ: videam⁹ circa dcm meũ debitorem si ergo dict⁹ me⁹ debitor legauit mihi ñ adiecta quãtitate nõ valꝫ. si ãt adiecit q̃titatẽ nõ vꝫ silr: nisi pp repsentationẽ si erat i diẽ vel sub ꝺditõe. ꝛ hec oĩa ℞a sũt si mihi debebat i veritate illõ qõ mihi legauit. si ãt nõ ꝺbebat vꝫ legatũ certa eĩ nũmor quãtitas i gñe ꝛ quãtitate legata mihi ab eo q̃ dicebat se debitorẽ meũ cũ nõ eẽt vt fuit i ꝫ vltio casu est simil̃ stichо legato cũ demõstratõe falsa. ꝛ ẽ sil̃is certe pecũie legate cũ falsa demõstratiõe p viz vtori noie dot⁹ accepte q̃b⁹ duobus casib⁹ valꝫ legatũ: lꝫ nõ sit ℞a demõstratio apposita in stichо legãdo lꝫ testator nihil recepit noie dotis.

Uxor. Cũ titi⁹ admĩstrauit tutelã seij fec̃ testm̃ ꝛ ĩstituit sibi hr̃des gaiũ ꝛ sẽproniũ. ꝛ legauit dicto pupillo tertiam partẽ bonor suor sub cõditiõe: si hr̃di⁹ suis testator⁹ nõ fecerit ꝺtroueri siã cã tutele: ꝫ eo noie eos liberauit. ꝛ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹. ꝛ postea pupill⁹ accepit dictũ legatuꝫ: nũq̃d ãmodo põt idẽ pupill⁹ petẽ a dict⁹ heredib⁹ tutor⁹ ea q̃ pueneriũt ad tutorẽ ex dicta tutela. ꝛ ꝺr ꝙ obstat ei doli exceptio nisi sit parat⁹ reddẽ dict⁹ heredib⁹ dictũ legatũ. ꝛ super hoc

Videam⁹. Fili⁹ me⁹ cũ ticio petat in integ. resti. ꝓrit ꝛ obligauit se ei in. c. ꝛ ita ego pr̃ teneor dco ticio de peculio dci filij mei. dict⁹ ãt titi⁹ fecit testm̃: ꝛ mihi liberationẽ legauit. tpe ãt mort⁹ eiusdẽ titij. i. tpe q̃ cedit dies legator. nihil erat in peculio dicti mei filij. vñ q̃rit an debeat hr̃i loco legatarij. ꝛ vr̃ ꝙ nõ. q. nõdũ debitor fui ego pr̃. tc̃ ei ici pio eẽ debitor cũ aliq̃d icipit eẽ i peculio si nõ suꝫ debitor. ergo nõ hẽo emolumẽtũ pp legatũ liberatiõis. q̃ nõ vꝫ legatũ ſꝫ verũ ẽ vt sit i pẽdẽti an sit legatari⁹ liberatiõis donec aliquid esse ceperit in peculio filij mei.

Aureli⁹. Titi⁹ fuit dat⁹ tutor aurelio latino ꝛ aurelio felici. ꝛ aureli⁹ simpl̃ron⁹ fideiussit. p eo tutore rẽ pupil. saluã fore. ꝛ decedẽs dict⁹ fideiussor instituit sibi hr̃des gaiũ ꝛ sẽproniũ. ꝛ dict⁹ pupill' legauit p talia ℞ba. aurelio latio ꝛ aurelio felici lego cuilibꝫ eor quina. cũ vnusq̃sq; eor fuerit xviij an. vsq; ad qõ tps p̃stare volo eis singul' hr̃des meos noie alimẽtor senos denarios oĩ mẽse. ꝛ noie vestiarij. xxv. denarios oĩ ãno. ꝛ postea ita dixit idẽꝫ fideiussori. testator quo legato cõtẽti eẽ debeꝫ vos pupilli. ideo qm̃ tutela vr̃a afflixit rõnẽꝫ meã nõ mimo dãno. nã ipẽdi multa circa tutelã vr̃am a vobis ãt hr̃des mei peto ne q̃d velitis exigere a dictis pupillis meis ex rõne tutele vl̃ legatũ eor retinẽ: ob hoc q: impẽdi in res eor. ꝛ postea decessit dict⁹ testator: ideoq; fideiussor tutor⁹. p⁹ ea pp malã gestionẽ tutor⁹ hr̃s siue hr̃des dicti fideiussoris fuerũt ꝺdẽnati pupillis i.c. ꝛ soluerũt dicta. c. nũ q̃d poterũt repetere ab hẽde dicti tutoris. ꝛ ꝺr ꝙ sic. nã id solũ vider̃ ꝺmisisse fideiussor fidei heredũ suor ne exigerent a dcis pupill' id qõ rõe tutele eor quã ipe simpl̃ron⁹ fideiuss. admĩstrauerat sibi simpl̃ro. dẽar. nõ ãt vr̃ ꝺmisisse fidei eor heredũ suor ne mãdati ageret ꝺ tutorẽ vl̃ ei⁹ hẽdes. ¶ Te stamẽto facto. Titi⁹ fec̃ testm̃ ꝛ i eo debitorib⁹ suis liberati onẽ relic̃t. ꝛ p⁹ ea incidit linum quo legatũ erat testm̃. ꝛ ita fuit ruptũ testm̃. ꝛ p⁹ ea duob⁹ de dict⁹ debitorib⁹ q̃b⁹ liberationẽ legauerat mutuauit. c. ꝛ postea legit dictũ testm̃ ꝛ petiuit ꝙ ruperat illõ. vñ ꝛ fec̃ secũdũ testm̃ in quo repetijt legata bis ℞ bis. q̃busc̃uq; dedi legata in testõ meo qõ incidera volo oĩa rata eẽ. ꝛ p⁹ ea decessit. ꝛ postea ex secũdo testõ liberatio relicta adita fuit ei⁹ hr̃ditas. nũc q̃rit an dicti duo ꝺbitores quib⁹ prior testõ liberatio relicta erat ꝺseq̃ possint vt eius quantitatis noie quã p⁹ primũ testm̃: ꝛ ante secꝫ dehere ceperũt liberarẽt. ꝛ si ab his hr̃des petẽ ceperit. an ꝺlitionẽ exceptiõe submouerẽt. ꝛ ꝺr ꝙ nõ liberant̃ ab eo ꝙ mutuatũ est p⁹ primũ testm̃. sꝫ ab eo tñ ꝙ debebãt tpe primi testi. et facit ĩ pri. §. qui ẽ planissim⁹. ¶ Titi⁹ testõ. Dei⁹ emãcipauit filiũ suũ ipuberẽ. ꝛ ita. l. xij. tab. fecit eũ legitimũ ei⁹ tutorem p⁹ ea dict⁹ fili⁹ adult⁹ fact⁹ fec̃ testm̃ ꝛ filios suos sibi hr̃des instituit. ꝛ p⁹ ea ita loquut⁹ ẽ seiũ pr̃ez meũ liberatũ eẽ volo ab actiõe tutele ꝛ decessit. nũc q̃rit quõ dicta ℞ba testator⁹ debeãt accipi. i. cui pecũias quas ex vẽditõib⁹ rer̃ factis. aut er noib⁹ exact⁹ i suos vsus pr̃ cõuertit vel noie suo fenerauit debeat reddẽ dict⁹ filijs ꝛ heredib⁹ testatoris q̃ sũt nepotes ei⁹ tutoris. rñ. ꝙ is iudex cui⁹ notio ẽ q̃d eẽ debeat sup ꝫ estimabit. sꝫ in dubio oĩa patri videnr̃ ꝺcessa ꝛ remissa nisi filij testatoris. pbẽt eũ aliõ sensisse. ꝛ ꝫ ẽ spãle i patre testatoris. sec⁹ in alijs. vt. j. §. pri. q̃ ẽ planissim⁹. ¶ Testõ. Ita. Dei⁹ fecit testm̃. ꝛ ita i eo scripsit. titio affini meo volo remitti q̃cq; mihi ꝺr: ex quacũq; cã. ꝛ p⁹ ea fec̃ codicillos. ꝛ ita in eis scripsit p̃dicto titio volo p̃stari ab hr̃de meo siue remitti donec vixerit ipse titi⁹ hoc ãpli⁹ vsurã pecunie quã mihi ꝺr. si ãt heres me⁹ putauerit exigere ꝺ volũtatẽ meaꝫ dictas vsuras volo ꝙ restituat ei easdẽ vsuras. ꝛ decessit dict⁹ sei⁹ testõ: nũc q̃ri tur an heres ei⁹ siue hr̃des teneant̃ titio ex cã fideicõ vt eũ liberẽt ab oĩ debito. ꝛ vr̃ ꝙ sic. q. testator vr̃ hũiusmodi volũtatẽ potri⁹ augẽdi legatũ ꝙ diminuẽdi pp dicta ℞ba ꝫ amplius ꝛc. rñ. tñ hic i ℣riũ. i. ꝙ verba codicillor vr̃ minutũ legatuꝫ i testõ datũ. vt. l. sortes possint peti nõ aũt vsura donec viuet dict⁹ debitor. ¶ Legatũ ẽ. Ita dixit titi⁹ i testõ suo. volo cõcedi sei⁹ q̃cq̃d mihi ꝺr vl̃ fidẽ meaꝫ p eo obligauit. ꝛ decessit dict⁹ titi⁹. nũc q̃rit an id solũ sit legatũ qõ debebaꝫ tpe fãti stamẽti. an ẽt cedat legato si q̃d postea cessit noie vsuraꝝ et ea sũma. ꝛ rñ. ꝙ totũ vr̃ remissuꝫ. ¶ Stichо testõ. Titi⁹ assignauit peculiũ stichо suo suo. ꝛ hũerat eũdẽ stichũ castaldũ i rõe dñica. qui q̃dẽ stich⁹ male q̃dã expẽdit in fundũ titianũ testatoris de dicta rõne dñica. nũc dict⁹ titi⁹ dñs eidẽ stichо liberatẽ legauit. ꝛ etiã dcm fundũ instructũ. ꝛ ẽt q̃dam alia puta equuꝫ ꝛ castruꝫ vnũ ꝛ vetuit eũdẽ stichũ reddere rationẽ apposita hac rõe in dicta vetatiõe ꝙ volo eũ hr̃e dictũ fundũ ꝛ instrm̃ penes se. ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. nũc q̃rit an dict⁹ stich⁹ reddẽ debeat reliq̃ q̃ ex adminĩstratiõe totius act⁹ sui debuerat dño. i. an teneatur reddẽ rõeꝫ tam de male impẽsis in dco fundo ꝙ alij. rñ. ꝙ de null' teneꝫ reddẽ rõeꝫ ꝛ ẽ rõ fm claudiũ ꝙ nemo teneꝫ post libertatẽ ex actu a se facto in fuitute. dicta aũt ꝺsultatio facta scevole cõditor⁹ h⁹. l. ibi. q̃sitũ ẽ an stich⁹ ꝛc. relata fuit ad ius debiti. i. vtruꝫ stich⁹ p̃dict⁹ reddẽ dẽat hr̃di reliq̃ q̃ debuerat ex adminĩstratõe act⁹ facti p stichũ cũdẽ in fuitute vl̃ nõ debeat reddẽ. pt tñ hr̃s retinere cetera reliq̃ preter male i fundũ expẽsa pdcm. q: cũ dixit testator ꝙ volo eũ hr̃e dcm fundũ. fundi instrm̃ penes se re strinxisse vr̃ pcedẽs generale legatũ de rõib⁹ nõ reddendis vt itelligaꝫ tm̃ de male impẽsis in fundũ ꝛ nõ de alijs. pũt q̃ retineri p hr̃dẽ cetera reliq̃ cũ peculio ipi⁹ stichi qõ erat apo

eū hr̄dē.i.dicta reliq̄ ꝛ peculiū pñt retinēnā peculiū nō vr̄ ei dē sticho legatū.vt.C.de pec.ei⁹ q̄ li.me.l.i.oz tñ hr̄s soluē ei dem sticho ea q̄ ei legata sūt.pter liberationē ꝛ pter funduz i structū.i.dictū equū ꝛ castrū.aut si dicta legata vult hr̄s de ducē de peculio ꝛ soluē sticho pt b̄ facē.ꝛ b̄ dic̄ b.§. ¶ Cen tū q̄. Ita dixit titi⁹ si testō suo.c.q̄ hēo deposita apō sempro nius volo eē apō ip̄z donec fili⁹ me⁹ puenerit ad.xx.an.ꝛ ve to exigi vsuras ei⁹ pecūie.certe cōseq̄ sēproni⁹ p̄ excep.p̄t ne dictā sūmā exigat ab eo añ tp̄s p̄scriptū a testōre. ¶ Filias heredes. Titi⁹ scripsit hr̄des filias suas ꝛ in hȳba omisit si deī eaz.peto a vobis ne a gaio seio rōez act⁹ rei mee q̄ p mē saz ei⁹ siue eī mēsaz i die mortis mee gesta est exigatis eoq̄ noie eū libereſ.ꝛ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹.nūc q̄rit an dict⁹ ga ius sei⁹ teneat ad rōes reddēdas dc̄is hr̄dib⁹ de p̄dictis q̄ admīstrauerat.ꝛ rū.q̄ iudex oz estiare q̄ p̄stāda sit dc̄o gaio seio liberato a dc̄is hr̄dib⁹ ex q̄litate disceptatiōis ꝛ ꝓbatō nis.i.fim ea q̄ legatar⁹ ꝓbauerit euidēt testatorez sensisse.si ār nō ꝓbauerit poterit cōueniri tñ de his i q̄b⁹ dolū omisit ꝛ q̄ penes eū remāserūt.vt.s.e.l.ab aurelio.§.fi. ¶ Eū q̄. Ti tius admīstrauit tutelā meā ꝛ frīs mei.ꝛ ipēdit.xx. de suo in rōib⁹ nr̄is.ego ār adult⁹ fact⁹ istitui mihi hr̄dē dez titiū ꝛ di pēderat i me ꝛ in frēz meū.ꝛ p⁹ ea decessi.nūc q̄rit an iutile sit fideicō.in psona eiusdē titij tutoſ.ꝛ dr ꝙ sic:quātū ad id qō ego ei dēbā.ſz q̄tū ad id qō ei dēbat dict⁹ fr̄ me⁹:nō ē iutile. q⁹ pp dictū fideicō.dz liberari fr̄ me⁹ a.v.de illis.x. Dz q̄d si dicat tutor minorē q̄titatē sūptuū cōtineri i dc̄o fideicō.quā ipse erogauerat in rōnib⁹ tutele p̄dicte.ꝛ iō ꝓ.v.q̄ tāgebant frēz meū de dc̄is.x.legaſ velit agē ex testō.ꝛ cū.xx ipendiſſz vult agere ad residuū actſ.tutele.nūq̄d audiri dz.ꝛ rū ꝙ sic. ¶ Quidā ita. Titi⁹ ita legauit sempronie vxori mee.reddi iubeo ab hēdib⁹ meis ea.l.q̄ acceperaz pticulatiz ab ea mu tuo pp negocia mea expediēda ꝛ decessit dict⁹ titi⁹. nūc q̄rit an vxor possit petere dicta.l.ꝛ distinguit.aut erat debita ex

Talia cā aut nō.p̄ casu nō pōt:sc̄do sic

Dis q̄. Titi⁹ hr̄s duos reos ꝓmittēdi.s.gaiū ꝛ seiū:dā nauit i testō hr̄dē suū vt vtr̄q̄z liberaret:certe si vn⁹ ex dict̄ re is nō ē capax legati.puta q⁹ ē hēticꝰ ꝛ nō sūt socij:teneť hr̄s dlegar capaci reo debēdi nō capacē.ꝛ capax potit capere dc̄z debitū mō capaci ꝛ p petitionē ei⁹.ꝛ ex actiōe accidūt duo.p mū vt hmōi omodū debiti pueniat ad eū reū capacem.ꝛ ip̄e idē capax libereť ab hr̄de.si ār dicti duo rei sint socij dz libe rari capax p acceptila.ꝛ p oñs erit liberat⁹ nō capax.nā et si solū capacē iussus eēt hr̄s liberare idē eueniret.s.vt liberato

D capace p acceptila.sit p oñs liberat⁹ non capax.

Eutor. Titi⁹ q̄ poterat intētare iudiciū cētū virale ꝺ seiū.i.petitionē hēditat⁹ inuētaz a senatorib⁹ q̄.c. erāt nume ro.fec testū.ꝛ dānauit heredē suū ne dc̄m iudiciū exercēt ꝛ de cessit.nūc q̄rit nunq̄d sit seio p̄dicto possessori hēditatis vtile dc̄m legatū.ꝛ dr ꝙ sic.si malā cāz hēbat idē sei⁹.ꝛ eo casu co gitr̄ hr̄s p⁹estare eidē seio.nō tñ litꝭ emolumētū:ſz etiā sūp⁹ vt.s.liberet eū a petitiōe hr̄ditat⁹ ꝛ a sūptib⁹ q̄s teneť hr̄di refundere si litigasſz hr̄s ꝛ vicissz cōuict⁹ victori in expēsis ꝺ beat cōdēnari.si aūt bona cāz hēbat dict⁹ sei⁹ nō ē i aliq̄ vti le legatū.ꝛ qō dixi i testōre q̄ poterat agē ꝛ idē dicas in pos sessore hr̄ditat⁹:p̄dicto mō hr̄dē suū in testō dānante.

¶ Reditor. Titi⁹ fecit codicillos:ꝛ i eis ita legauit gaio seio debitori suo.volo dari ab hr̄dib⁹ meis gaio seio. q̄q̄d mihi debuit sub pignore oꝛtoꝛ suoꝛ.cū deberet ei forte da re.c.ꝛ p⁹ ea codicillos exegit ab eo.l.pone de dict⁹.c. ꝛ p⁹ ea fecit testū ꝛ instituit sibi heredē sempronium:ꝛ postea decessit nūc q̄rit an dc̄a.l.exacta possit petē idē debitor ab hr̄dibus ip̄i⁹ creditoris.ꝛ dr ꝙ nō.ſz pone dictū testōrē recepisse a di cto suo debitore q̄si oēm siue totā p̄dictā pecūiaz ꝛ vsuras: añq̄ faceret dictos codicil.q̄b⁹ legauit gaio eo mō q̄ dict⁹ ē. ꝛ modicū remāsit ei ad dādū dict⁹ debitor.nūq̄d pp dictū le gatū in codicill⁹ relictū ꝺpetit repetitio dicte pecūie legate ꝺ heredē legatario.ꝛ vr̄ ꝙ sic.qꝛ in dc̄o legato sūt v̄ba p̄teriti tpis,dixit ei tit⁹ faciēs codicillos.volo dari ab hr̄dib⁹ meis gaio seio debitori meo q̄cq̄d mihi debuit sub pignore oꝛtoꝛ suoꝛ.iuriscō.tñ alti⁹ exordiť dicēs illud qō dicti ē in p̄i.h⁹ l.recte nr̄sus ē.s.ꝙ dict⁹ debitor nō possit petere ab hr̄de cre ditoris.l.exacta p⁹ legati in codicil.relictū. illō ār ꝙ posteri us expositū ē p sceuolā.s.vtr̄ pp dcm̄ legatū i codicil.relictū ꝺpetat repetitio pecūie legatario a quo q̄si totā exegit testōr añ codicil.illō dico ita eē a iudice estimādū.s.vt respiciat' iu dex vtrum pp oblīuionem testator⁹ pecūie sibi solute p dcm̄ ꝺbitorē id feciſſet testōr.i. legasset in codicill' debitori suo ꝙ ei debuit.vl' ꝙ ideo ita legasset debitori suo ꝙ eēt incert⁹ ip se creditor debitorē sibi pecuniā nūerasse. puta qꝛ nūerauit castaldioni creditoris q̄b⁹ duob⁹ casib⁹ nō poterit debitor repetere qō soluit an vero cōsulto id feciſſz creditor eo ꝙ q̄ titatē sibi quōdā debitā dari voluiſſz debitori p hr̄dē suum nō ius liberatōis quo casu poterit repetere debitor illō qō soluit ante codicillos:cū ei sciret creditor nō deberi sibi illud qō solutū sibi erat añ codicil.p debitorē nō vr̄ sibi reliq̄sse li berationē q̄ nulla essz:ſz pecuniā debitā quōdā pp v̄bū p̄te riti tp̄is in legato positū.s.debuit.p̄dicto ār mō a iudice esti mandū ē. ꝓpterea q̄ i tpe adderenť.i. ꝓponēť p sceuo.qui ꝓ posuit scdaz qōem. ꝓposuit ei i scda qōne ꝙ debitor⁹ soluit creditori.pone oēm pecūiā sorteſ ꝛ vsuraz añq̄ facēt idē cre ditor codicillos i q̄b⁹ legauit creditori suo eo mō q̄ dict⁹ est. ¶ Inť cetera. Titi⁹ istituit sibi hr̄dē seiū ꝛ gaiū ꝛ sticho li bertatē dedit i testō.ꝛ idē sticho liberto suo mixta legauit.ꝛ i ter cetera legata ita legauit ei.ꝛ si q̄d me viuo gessit rōes ab eo exigi. veto.ꝛ p⁹ ea decessit.nūc q̄rit an hr̄dib⁹ reddere de beat cartas in q̄b⁹ rōnes gestiōis sūt ꝺscripte ꝛ etiā reliq̄.s. accepta ꝛ expēsa.ꝛ dr ꝙ sic.id añt qō credidit dict⁹ libert⁹ a p uis q̄ remanēt i hr̄ditate ꝛ i rē dñiꝰ suz fuit:desijt in reliq̄s es se.ꝛ iō illud nō petent hr̄des ab eodē liberto.ꝛ hoc dicit. ¶ Titia. Publi⁹ meui⁹ ꝛ luci⁹ fuerūt tutores titie quōdaz pupille:q̄ titia nūc adulta fecit testū.ꝛ ita cauit rōnem tutele mee quā gessit publi⁹ meui⁹:cum lucio ab eo reposci nolo.ꝛ p⁹ ea decessit dicta titia.nūc queriť an p hr̄dē titij peti possit ab eo publio meuio pecunia siq̄ apō eū remansit ex tutela.ꝛ dr ꝙ sic.nā nō dz eē i littera nō.ꝛ si ē:habūdat.ſz nūq̄d p dc̄a vba vr̄ liberat⁹ luci⁹ cōtutor.ꝛ dr ꝙ nō. ¶ Gaio seio. Titi⁹ feč testū. ꝛ ita i eo cauit gaio seio optie merito hoc ap̄li⁹ le go ꝛ cōcedi volo neq̄ ab eo peti neq̄ ab heredib⁹ ei⁹ q̄cq̄d mihi ē debitor aut cirographis aut rōnib⁹ vl' q̄cq̄d a me ac cepit mutuū vl' fidē meā ꝓ eo obligauī.ꝛ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹.nūc q̄rit vtrū sit legatū dicto gaio:id solū q̄ p eū debe bať eo tpe quo testū fiebat p dictū titiū.an vo cedat etiā i legato p̄dicto si q̄d postea accessit noie vsuraz ex ea sūma ꝛ dr ois obligatio vr̄ ei legata. Dz q̄d si p⁹ dictū legatū cepit de nouo debē dict⁹ gai⁹ seius dicto testōri nouatiōe facta ꝛ ap̄liata sūma p̄dicta.nūq̄d nihilomin⁹ i cā legati duret id ꝙ veteri cōtractu debebať an vo dicta nouatiōe facta possit dict⁹ debitor cōuenīri.quasi debitor nou⁹ ampliate sūme. et dr ꝙ id dū taxat videť legatū ei ꝙ debuit tpe testi.si tñ testa tor māsit in eadē volūtate q̄ fuit tpe testi.

¶ De adimēdis vl' trāsferēdis legatis. Rubrica.

Qui actu legato. Ad euidentiā hui⁹.l.nota.ꝙ inť est ius sol⁹ eūdi ꝛ ābulādi cū alio nō:ꝛ ducēdi iu mēta vel vehiculū.act⁹ ār ē ius eūdi ꝛ ābulādi du cendi iumentū vl' vehiculuz.q̄ igit̄ hz titulū nō pp b̄ hz actū ſz q̄ hz actū.bene hz iter.s.quo ad comoditatē eūdi ꝛ ābulā di nō quo ad fuitutē itineſ.sť ei act⁹ ꝛ iter due fuitutes ꝛ di uerse sūt ergo tria.iter ꝙ ē seruit⁹ ꝛ act⁹ ꝙ ē alia fuit⁹ ꝛ iter.i. cōmoditas eūdi ꝛ ābulādi quā hz ille q̄ hz actū:ꝛ illa cōmo ditas nō ē fuit⁹ p se.pōe g̃ ꝙ legaui tibi actū:ꝛ postea ade mi tibi iter.i.cōmoditatē eūdi ꝛ ābulādi.certe nō vz adēptio qꝛ nūq̄ pōt eē act⁹ sine itinē.i.sine ꝺmoditate eūdi ꝛ ābulan di.ꝙ ār p̄dicta sūt vera ꝓbať in instī.de fuit̄.§.i.ꝛ.ñ.ꝛ.s. si

Heser.ven.loci.§.i.ꝛ.j.de excep.rei iudi.mat.§.si quis iter.

Eundo. Legaui tibi fundū titianū.certe possuz tibi p⁹ ea adimere ꝓpetatē einsdem fundi ꝛ relinq̄re tibi vsumfru.ꝛ

econtra tibi possuz adimere vsũfru,ꝛ relinq̃re tibi ꝓpetatem
Jtẽ ꝛ ptẽ eiusdẽ fundi possuz tibi adimere ꝛ ptẽ tibi reliq̃re,
¶ Jq̃s ita,Gai⁹ ita legauit ĩ testõ suo,titio fundũ do le
go,ꝛ si titi⁹ decesserit seio sẽpꝛonio hr̃s me⁹ dare dam
nas esto,certe recte vr̃ legatũ trãslatũ ĩ ꝓsonã seij sẽpꝛonij,ſ,
vt si titi⁹ moꝛiaꝛ:p⁹ ea añ̃ accipiat legatũ,i,accipe velit hẽ
de nõ exist̃ete ĩ moꝛa hr̃e dẽat legatũ sei⁹ sẽpꝛoni⁹,ſz ꝛ si iam
tpe testi moꝛtuo dco titio cui legauerat dict⁹ gai⁹ pure eũdẽ
fundũ trãstulerit testõꝛ ĩ seiũ sẽpꝛoniũ:dbeꝛ seio sẽpꝛonio di
ctus fund⁹,Dz q̃d si ita dixit testõꝛ:fundũ hr̃s me⁹ esto titio
dato,aut si titi⁹ decesserit anteq̃ accipiat dcz fundũ sẽpꝛõio
dato,ꝛ postea decessit testõꝛ:ꝛ p⁹ ea titi⁹,certe ꝑm merã subti
litatẽ vtiq̃z vr̃ obligat⁹ hr̃s, i,hr̃di titij ꝛ sẽpꝛonio,ſz ꝑm eq̃
tatẽ distinguiꝛ,aut hr̃s fec̃ moꝛã titio anteq̃ ipse titi⁹ moꝛe
reꝛ,aut nõ,ꝑmo casu ad heredẽ titij trãsmittiꝛ exactio legati
ꝛ repellitur sempꝛonius, secundo accipit legatum sempꝛoni
us ꝛ non heredes titij, Sed retento eodem casu pone titi
um decessisse añ diẽ legati cedẽtẽ,i,añ moꝛtez testato⁹ſ, certe
soli sẽpꝛonio debeꝛ tũc legatũ,nõ attẽto vtq̃ hr̃s fuerit ĩ mo
ra vl̃ nõ,ꝛ idẽ ẽ ĩ isto alio casu,gai⁹ istituit sibi hr̃dem marti
nũ:ꝛ rogauit eũ ꝑ fideicõmissũ vt restituerz hr̃ditatẽ titio pu
pillo aut mr̃i eiusdẽ pu,restituerz,si pupill⁹ decederet añ resti
tutã sibi dcz hr̃ditatẽ,nã si puer decessisset ante diẽ legati si
ue fideicõmissi cedẽte matri sue debeꝛ dca hr̃ditas,si ãt dces
sisset puer p⁹ diẽ cedẽtẽ fideicõmissi trãsmittiꝛ fideicõ,ad he
redes eiusdẽ pueri nec req̃riꝛ vtq̃ moꝛa fuerit facta ꝑ hr̃dẽ in
restituẽda hr̃ditate dco puero an non,vt puta re ipsa moꝛa
subsecuta ꝓp minoꝛ ꝓsoná,Dz si ita legasset gai⁹ hr̃s meus
titio fundũ dato,ꝛ si nõ dederiꝛ:titio sẽpꝛonio dato, certe ita
demũ debeꝛ sẽpꝛonio dict⁹ fund⁹ si dies legati dcĩ fundi nõ
cessisset in ꝓsona titij puta,qꝛ titius decessisset añ diez dcĩ le
gati cedentẽ,i,ante moꝛtẽ gaij testatoꝛiſ,a tpe eĩ moꝛtiſ testõꝛſ
cedit dies legati,vt,C,de ca,tol,§,i,¶ Si q̃s ita,Gai⁹ ita le
gauit titio hr̃s me⁹ dato fundũ,ꝛ si titi⁹ eũdẽ fundũ legaue
rit vel alienauerit hr̃s me⁹ eũdẽ fundũ seio dato,certe si titi⁹
alienet p⁹ ea dcm fundũ:onerat⁹ erit hr̃s ad dãdũ seio fũdũ
vl̃ ei⁹ estiationẽ:ꝛ nõ titi⁹,qꝛ fideicõ,seio dãdũ,nõ ẽ relictũ a
titio si ipse titi⁹ alienasset fundũ:si sub ea cõditõe ab hr̃de le
gatũ ẽ seio,ad h⁹ g̃ vt heres nõ sustineat dictũ grauamẽ de
bebit exceptionẽ doli ꝓponere õ titiũ fundũ petentẽ er lega
to donec ipse titi⁹ caueat ei heredi de nõ alienãdo fundo.
¶ Si q̃s plusq̃, Legaui tibi,xx,ꝛ p⁹ ea ademi,xl,certez a
demptio ĩ,xx,qꝛ mĩoꝛ sũma i est maioꝛi, Dz si legaui tibi vsũ
fru,fundi mei,ꝛ adimam postea tibi iter non valet ademptio
nec viciatur legatum vsufru,ꝛ idẽ eẽt si legassez tibi ꝓꝛieta
tẽ fundi:ꝛ adimerẽ p⁹ ea iter.¶ Si duob⁹, Legaui titio al
bo fundũ:ꝛ titio nigro domũ,ꝛ p⁹ ea ita dixi,qõ titio dedi ei
adimo,ꝛ ita nõ apparet cui titio adimerẽ,certe vtiq̃ titio d
beꝛ legatũ:ꝛ idẽ euenit ĩ dãdo legato,nã si lego titio ꝛ ñ ap
paret de q̃ titio nemꝫ titio debeꝛ legatũ,ſz pone q⁹ titio albo
legaui fundũ pure:ꝛ eidẽ legaui eũdẽ fundũ sub ꝺditione,ꝛ
p⁹ ea ita dixi,titio fundũ quẽ sub ꝺditõe ei legaui hr̃s me⁹
ne dato,certe ex nulla datiõe debeꝛ fund⁹ titio nisi spãliꝛ di
xisset velle me eũ titiũ accipe pure legatuz,¶ Cõditio lega
ti,Sticho suo meo dedi in testõ libertatẽ sub cõditõe si na
uis ex asia venerit,nũq̃d possuz ei adimere dcam ꝺditiõz:vt
ita pure remaneat liber,ꝛ dixit iuꝛ,ꝛ paꝑ,q⁹ nõ,ꝛ reddit ta
lẽrõem,qꝛ cõditio nõ daꝛ ſz ascribiꝛ,illud ãt qõ ascribiꝛ nõ
põt adimi,ſz illõ tm̃ qõ daꝛ,veri⁹ tñ ẽ q⁹ adimi possit cõditõ
vt ispiciam⁹ poti⁹ sensũ testatoꝛiſ q̃ ꝛba,ꝛ qõ dcm ẽ ĩ statu li
bero hz locũ ẽt i legato ꝛ ĩ hr̃ditate sub cõditiõe relicto ꝛheli
cta,ꝛ b̃ dicit,¶ Cũ titio,Dei⁹ legauit in testõ suo,c,titio,ꝛ ei
dez titio ĩ codicill̃ ita legauit titio,l,dũtaxat:ꝛ nõ ãpli⁹ hr̃s
me⁹ dato,certe ñ poterit petẽ titi⁹ vltra,l,quasi alia,l, sint ei
adẽpta,¶ Nõ solũ, Legauí tibi,c,vl̃ reliq̃ tibi noie fideicõ,
c,certe ita bñ possuz tibi adimẽ vnũ sicut aliud,ꝛ nõ soluz ex
ꝓsse:ſz ẽt nuda volũtate,vñ si capitales vl̃ graues inimici
tie creuerũt p⁹ ea inꝛ me ꝛ te ꝓp b̃ solũ videoꝛ tibi ademisse le
gatũ vl̃ fideicõ,ꝛ si petieriꝛ ab hr̃de meo poterit tibi opponẽ
exceptio,doli,ſz si p⁹ ea in amicitiã redimi⁹ ego ꝛ tu reintegra
biꝛ legatũ ꝛ fideicõ,qõ erat adẽptũ ꝑ inimicitiã:qꝛ volũtas
mea ꝛ cuiusubz defũcti ẽ ãbulatoꝛia vsq̃ ad supꝛemũ exituz
vite,ꝓp ãt leuẽ offensã nõ vr̃ adimi fideicõ,vl̃ legatũ,ꝛ b̃ dic
¶ Sicut adimi,Sicut illi cui legaui possuz cũ,l,se,
legatũ adimẽ,vt dcm ẽ,ſ,e,l,ij,§,si q̃s plus, vsq̃ huc,
ita etiã ꝛ ad aliũ possuz dcm legatũ transferre b̃ mõ,qõ titio
legaui id do lego seio,q̃ trãslatio facta in seiũ cõtinet tacitaz
adẽptionẽ in ꝓsona dicti titij,põt ãt fieri trãslatio,iij,modis
aut ei a ꝓsona ĩ ꝓsonã trãsferꝛ:de q̃ iã dictũ ẽ,aut ab eo hr̃de
q̃ dare iuss⁹ ẽ trãsferꝛ vt ali⁹ puta cohr̃s det,i,aut cũ res ꝑ re
daꝛ,vt ꝑ fundo legato danꝛ,x, auri, aut qõ pure datũ est si
ue legatũ ẽ trãsferꝛ sub ꝺditiõe,qõ ãt dixi ĩ scõo mõ trãslatõ
nis dixerũt quidã nõ eẽ verz,imo dixerũt quidã q⁹ ꝑm⁹ ꝛ secũ
dus hr̃s sꝛ duo rei insolidũ,ſz veri⁹ ẽ,ſ,q⁹ sit adẽptũ qꝛ q⁹ pri
mus hr̃s nõ teneaꝛ vt dixi,nã cũ dico q⁹ titiũ dare dãnaui se
ius dãnas esto dare videoꝛ dicẽ ne titi⁹ det, Jtẽ q⁹ dixi ĩ ter
tio mõ trãslatiõis dixerũt quidã nõ eẽ verz,imo dixerũt nõ eẽ
adẽptũ ꝑ legatũ,ſz q⁹ dixi veri⁹ ẽ,ſ,vt sit adẽptũ,qꝛ nouiſ
sima volũtas dz fuari,q⁹ ãt dixi in q̃sto mõ trãslationis, ita
verz ẽ si cõditio sequẽs extiterit,nisi exp̃sse appareat testato
rẽ b̃ aio fuisse vt oĩ mõ putauẽit a ꝑmo legato recessuz,nã tẽ
a ꝑmo legatario pure erit legatũ adẽptũ ꝓ trãslationẽ in ali
um sub cõditiõe factã,ſz adhuc nõ extiterit cõditio,ꝛ tõ si vi
uo me testatoꝛe qui oĩ mõ volui recedẽ a ꝑ legatario pure ꝓ
scõz cõditionalẽ moꝛtu⁹ fuit is cõditõ alr̃ nõ ꝓp b̃ magſ ptie
bit legatũ ad ꝑmũ legatariũ puꝛ,ꝛ b̃ dicẽ cũ trib⁹,l,seque,
¶ Celm,c,Titi⁹ fec̃ testũ ꝛ ĩ eo legauit seio pure,c,ꝛ p⁹ ea
eidẽ seio ĩ eodẽ testõ reliq̃t eadẽ,c,sub cõditõ esi nauis
er asia venerit,ꝛ decessit,certe si testõꝛ voluit hãc sũmã sub cõ
ditiõe legatã eẽ q̃si aliã,i,ꝑmã statiz debeꝛ seio,c,que pure ei
relicta sũt,ꝛ illud q⁹ sub dcã ꝺditõe ẽ ei ascriptũ debetur ei
si ꝺditio extiterit,si ãt eadẽ sũmã quã ꝑmo ei legauerat mu
tata volũtate sub ꝺditiõe ei reliq̃t:nõ debebũꝛ ei sub ꝺditõe
nisi vltima,c,qꝛ b̃ casu pura datio ẽ effecta ꝺditional,q̃d g̃ si
ĩ eodẽ testamento in q̃,c,ei legauerat,postea eidẽ,l, reliquit
certe siquidẽ alia voluit eẽ b̃,l,c,l,debeꝛ ei,si vo,l,solũ debe
ri voluit,l,tũ ei debebũꝛ,ꝛ oĩa q̃ dixi ĩ testõ hñt locũ ĩ codicil
¶ Si legatũ, Legaui,c,titio pure,ꝛ p⁹ ea lis,ꝛ b̃ dicit
ademi eadẽ ei sub cõditõe,ꝛ p⁹ ea decessi,ꝛ p⁹ ea pẽdẽ
te dicta ꝺditõe dict⁹ titi⁹ decessit,ꝛ p⁹ ea defecit dicta ꝺditio
sub q̃ ademi ei legatũ,nũq̃d ptinet ad hr̃dẽ titij decũ legatuz
ꝛ dz q⁹ nõ,ꝛ ẽ rõ:qꝛ legatũ sub ꝺditõe adẽptũ vr̃ datũ sub õ
ria cõditõe,i,si defecerit cõditio sub q̃ fuerit adẽptũ si ẽ vl̃ vr̃
datũ sub õria ꝺditiõe,g̃ vr̃ datũ sub ꝺditiõe,si g̃ pẽdẽte cõ
ditõe õria decessit legatari⁹ nõ trãsit ad heredẽ ei⁹, vt no,ſ,
de le,i,l,iij,¶ Dõ si ita,Dei⁹ legauit ita titio,heres me⁹,x,
dato,ꝛ si titio nõ dederit,eadẽ,x,sẽpꝛonio dato,ꝛ postea titi
us decessit añ testatoꝛẽ,ꝛ ita añ diẽ legati cedẽtẽ,certe potẽit
sẽpꝛoni⁹ petere dca,x,debebit ei itelligi trãslatũ legatũ i sem
¶ Ci hoiez, Legaui tibi hoiez in pꝛoniũ,ꝛ b̃ dicit,
gñe,ꝛ ita habes electionẽ quẽ de fuis meis eligas, et
p⁹ ea ademi tibi stichũ q̃ erat vn⁹ de fuis meis,certe nõ vide
oꝛ ꝑmẽ legatũ ſz extenuare,vt,ſ,dictũ stichũ eligẽ nõ possis
¶ Ju⁹ seuer⁹, sed vnũ de alijs quẽ volueriſ,ꝛ b̃ dicit,
Jnstitui mihi hr̃dẽ titiuz ꝛ legaui plura liberto meo ꝛ
p⁹ ea aliq̃ rõne mo⁹ ego adieci dcm meum libertum eẽ pri
simuz,certe videoꝛ ei ademisse pꝛioꝛa legata, ꝛ b̃ dicit,
¶ Legata, Jnstitui mihi hr̃dẽ titiũ ꝛ fuo suo pure,c,lega
ui:ꝛ ita iutile fuit legatũ,ꝛ p⁹ ea fuo ademi dcm iutile lega
tũ sub ꝺditõe:si nauis ex asia venerit,ꝛ p⁹ ea decessi,ꝛ p⁹ ea õ
fecit dcã ꝺditio adempti,nũq̃d ꝓp hoc cõfirmatũ ẽ dictũ iutile legatũ,ꝛ vr̃ q⁹ sic,qꝛ si legatũ pure adimaꝛ sub ꝺditõe so
let intelligi datũ sub ꝺtrania ꝺditiõe,dictũ ergo iutile lega
tuz vr̃ ꝓp b̃ ꝺfirmari,i,qꝛ fuit adẽptũ sub ꝺditõne:ꝛ cõditio
nõ extitit,tñ dr̃ b̃ q⁹ nõ ẽ verz,qꝛ adẽptio solet ĩteruẽire ad b̃
vt nõ debeaꝛ legatũ ꝑmo datũ,ꝛ nõ ad b̃ vt debeaꝛ, cum g̃
ponaꝛ adẽptio ad ꝑmẽdũ legatũ qõvz quõ põt intelligi vt
dicta adẽptio cõfirmet:ꝛ faciat cõualescẽ legatũ qõ nõ valz

certe nō eēt bon⁹ itellect⁹.ꝛ hoc dicit. ¶Quib⁹ ex causis.
Si legaui tibi uiā ꝓ pte ad fundū meū:nō ꝙ legatū.vt.s.ō
le.ij.cū fili⁹.i pz̄. Jt si ꝓ pte do libertatē ſuo meo nō ꝙ.ſ.vt
ꝓ pte sit liber:ꝛ ꝓ pte remaneat ſu⁹.vt.j.de li.cā.duob⁹.ꝛ sic
nō ꝙ i dōis casib⁹ legatū:ita nec i eis ꝙ adēptio.puta si le-
go tibi uiā:ꝛ p⁹ea ꝓ pte adimo. vl si lego libertatē ſuo meo
¶Cum ſu⁹. Legaui titio ſuū. ¶ꝛ p⁹ea ꝓ pte adimo.
ꝛ p⁹ea dō aui eū ſeio:ꝛ sic extinctū ē legatū.vt.j.e. rē le-
gatā.ꝛ p⁹ea emi eū a dicto ſeio.ꝛ p⁹ea decessi.ꝛ p⁹ea dict⁹ ti-
ti⁹ petit ab hēde meo dictū ſuū.certe p̄t hr̄s me⁹ opponē ei
exceptōz doli.nisi ꝓbet ꝙ ego ex noua uolūtate uolui eū hr̄e
¶Jhil. Legaui titio.c.ꝛ p⁹ea cū pena ¶dictum ſuum
induxi ꝝba legati.certe pinde ē ac si ꝝbis ademissem
ei legatū:ꝛ ita nō habebit legatū titius. Jt scias ꝙ ꝑoꝛ testi
scriptura coꝛrigit qñq̄ posterioꝛē ꝛ qñq̄ ꝛmutat eaz: ꝛ qñq̄
rescindit:q̄uis q̄busdā ꝫ nō videreť.de p̄ da exēplū.vt qz te
statoꝛ dixit in p̄ncipio testi.si titio.c.legauero:nolo ei deberi
nisi l.ꝛ ita innuit: ꝛ ita vl coꝛrigē.de scō da exēplū.vt qz di
xit i pz̄ci.testi.si titio legauero:volo illō legatū dari ſeio.ꝛ ita
ꝛmutauit siue trāſtulit i ſeiū.vt.s.e.trāslatio.de3ª da exēplū
vt qz dixit i pz̄.testi.si titio legauero nolo ei aliq̄d dēri.ꝛ ita
dr̄ rescidere cū ex toto tollit.ꝛ ita ꝫ dico ꝓ.l.s.de le.iij.si q̄s i
pz̄ testi.alij ponūt ꝙ ultia scriptura coꝛrigit ꝑmā ꝛ ꝛmutet
ꝛ rescidat.ſz de illo nō erat dubiū. vū ꝑma positō mihi placz
¶Em legatā. Legaui titio equū meū ¶ꝛ ꝫ dic cū.l.se.
ꝛ p⁹ea vēdidi eū ſeio:ꝛ p⁹ea decessi.nūq̄d dict⁹ titi⁹ ꝑt
equū p̄dictū ab hērede meo petē vl ei⁹ estiationē.ꝛ distīgui
tur.aut vēdidi ſeio ꝙ necessitatē rei mee familiar⁹:aut mera
mea ſpōtanea uolūtate.ꝑ casu pōt titi⁹ petē legatū:ſcō nō
ſpōsionib⁹.sec⁹ si dictassez equuz dēo ſeio p⁹ q̄ legauerā euz
titio.qz tūc oī mō extīguit legatū nō ispecta dēa distīctōe
dicta eīi distīctio nō cadit i munificētiā dōnāt⁹:cū nemo di
cat liberal⁹ donādo q̄ dat aliq̄d alicui ex dcā necessitate rei
familiar⁹.ꝛ ita vna pars dēe distīctōis nō pōt hr̄e locū i do
nāte.ꝛ ita merito nō hz locū p̄dicta distīctio i dōatōe.ꝛ ꝫ d.
¶Jadimēdo. Legaui meuio.c.ꝛ rogaui eū meuiū vt da
ret titio.l.ꝑ fideicō.ꝛ p⁹ea ademi dēm legatū meuio: et
nō reuocaui exꝑsse fideicōmissuz p̄dictū titio ꝑ meuiū dādū
certe dict⁹ titi⁹ poterit ꝙēre hr̄des meos vt dent ei dictū fi
deicō.pp adēptionē eīi p̄dictā meuio factā redit legatū me
¶Aui ad hr̄des meos.vū ip̄i debēt sustinere cn⁹ fideicō.
¶A si trāsferā. Legaui titio.c.ꝛ p⁹ea trāstuli dcz legatuz
in ſeiū nō capacē.puta qz erat i metallū dānat⁹:vl transtuli
dictū legatū i ſuū meū ꝓpriū:ꝛ i illa trāslatōe legati non de
di eidē ſuo libertatē.ꝛ sic i his duob⁹ casib⁹ nō ꝙ legatū i
ꝑsona illoꝛ i quos trāslatū ē.vt.j.de his q̄.ꝑ nō scrip.ha.l.iij
ꝛ C.de le.l.seru⁹.certe ꝫ eis nō debeať legatū vt dictū ē.tamē
nō remāet apō titiū cui ademi.ꝛ scias ꝙ legatū nulli alij adi
mi ꝑt q̄ illi cui datū ē.vū si dict⁹ titi⁹ cui legaui erat fili⁹ vl ſ-
uus alien⁹:nō possuz adimē a pr̄e l a dño ſuo.ꝛ ꝫ dic cū.l.se.
¶Xpte. Titi⁹ istituit sibi heredē gaiū ꝛ seiū.ꝛ gaio p̄dco
ꝑlegauit.c.p⁹ea inť dēm titiū testatoꝛē:ꝛ dictū gaium
ꝓ pte hērede ꝛ legatariū oꝛte sūt ḡuissime inimicitie. ꝛ ꝓꝑ ꝫ
ipe testoꝛ ꝓposuit facere aliud testm̄:ꝛ auferre ei q̄q̄d dede
rat.ꝛ incepit facere scōz testm̄:ꝛ nō ꝑfecē ꝓꝑ moꝛtē supueniētē
ꝛ in eo scō testō nō ꝑfecto nihil dixerat adhuc de dēo gaio.
nūc essi statiz moꝛtuo gaioꝑetit gai⁹ dimidiā hr̄ditatis ꝛ p̄
legatū.nūq̄d habebit vtrūq̄.ꝛ dr̄ q̄ nō.imo medietatē hēre
ditat⁹ tm̄ ꝛ nō legatū:qz legatū nuda uolūtate tollit:ꝛ nō he
¶Ater. Titi⁹ istituit sibi heredes ¶reditas.ꝛ hoc dic.
duos suos filios:ꝛ vnā filiā suā.ꝛ facultates suas iter
eos diuisit.paucis bonis cōib⁹ remanētib⁹ indiuisis.ꝛ volu
it dictā filiā accipe.ccc.aureos ex rōne ꝛmodoꝛ primipili .i.
ex rōne lucroꝛ que habebat ipe pr̄ ex quadā publica admi
nistratōe quā habuerat.ꝛ p⁹ea de pecunia cōmodoꝛ cōpa
rauit idē pr̄ quādā possessionē.ꝛ dedit i ea possess.quadrigē
tos aureos de dicta rōe ꝛmodoꝛ.ꝛ ita.c.vltra q̄ filie ꝑlegaſ
set.ꝛ p⁹ea decessit.nūc q̄rit⁹ an frēs p̄dicti ꝛ filie cohr̄des te-
neanť p̄stare ſoꝛoꝛi fideicō.siue ꝑlegatū p̄dictū.ꝛ vr̄ q ō:qz
ccc.aurei cōmodoꝛ cuz aliis.c.aureis ō dict⁹ ꝓmodis sint cō
sumpti siue absumpti.ꝛ ita vr̄ extīctū legatū vt.j.ad tre.titi
us.in.ra.carta.dicit⁹ tamē hic q̄ bñ tenenť ei p̄stare dictuz si
deicō.qz nō vr̄ absumptū q̄ i coꝛp⁹ pr̄imonij ē ꝝbuz.hēbit g̃
dicta filia tm̄ de dicta possessiōe ꝓpata añ partē:quātū capi
unt dicti.ccc.aurei.ꝛ supfluū dicte possess.dz diuidi iter eaz ꝛ
frēs ꝓ hereditariis ptib⁹.nā cū pr̄ diuisit inť filios patrīoni
um ſuū.quicq̄d remāsit i hereditate nō diuisuz:vr̄ voluisse p̄
tinere ad oēs cohēdes.tota āt possessio ēpta p⁹ testīi nō fu-
it diuisa.cū diuisio fuerit facta in testō vt dcm ē.vū bñ dixi q̄
filia dz añ habere partē tm̄ de dicta possessiōe quātū capiūt
dicti.ccc.aurei sibi ꝑlegati.ꝛ supfluū dicte possess.debere di-
uidi inter eā ꝛ frēs ꝓ hereditariis partib⁹.nā ꝛ si dicti q̄drin
genti aurei nō fuissent dati in ēptionē dicte pos. sed fuissent
relicti in bōis siue hr̄ditate.idez eueniret.ſ.vt.ccc.ex eis da-
renť filie añ ptez ꝛ supflui centū diuiderenť inť eā ꝛ frēs p⁹ō
¶Egatuz. Titio sub cōditiōe.c.si ¶hereditariis ptib⁹
nauis ex asia venerit legaui.ꝛ p⁹ea trāstuli dictū lega-
tū in ſeiū nō repetita dicta cōditōe.certe sub ea cōditione ni
hilominꝰ vr̄ trāslatū i ſeiū.sec⁹ āt si cōditio legato appositā
cohereat ꝑsone ꝑmi legatariꝰ.qz tūc nō vr̄ repetita in ꝑsonā
illi⁹ in quē trāslatū ē legatuz.vtputa si legaui vxori mee sub
cōditiōe si hūerit filios ex me ꝛ p⁹ea trāstuli legatū in ſeium.
nā in ꝑsonā ſeij nō videbiť repetita dicta cōditio que fuit ne
cessaria in persona dicte mulieris. ¶Pater oꝛtos. Titius
legauit filie ſue i codicillis oꝛtos instructos.ꝛ p⁹ea donauit
vxori ſue quedā ex mācipijs dictoꝛ oꝛtoꝛ. certe āmodo nō
debebūť filie dicti ſui siue donatiōes cōfirmauit in testō qō
p⁹ea feē siue nō:ꝛ siue valeat dicta dōatio siue nō. posterioꝛ
eīi uolūtas i vxoꝛē collata est potioꝛ q̄ legatū filie relictū.ꝛ
¶Ateri ex hr̄dib⁹. Titi⁹ istituit sibi here ¶hoc dicit.
des gaiū ꝛ seiū.gaioq̄ ꝑlegauit p̄diū valēs.c. ꝛ p⁹ea
dicto ſeio mādauit p̄stari actiōes aduersus sempꝛoniū debi
toꝛē hr̄ditariū ad eū finē q̄ dictū p̄diū fuerat ꝓpatū.i.in.c. cū
forte dict⁹ debitoꝛ debeaz.cc.ꝛ iō forte iussit mādari actiōes
ad eū modū:vt vn⁹ hr̄s hr̄et tm̄ i ꝓceptiōe q̄tū alť.ꝛ postea
idē testatoꝛ uolūtarie distraxit dcm p̄diū cū nō recepisset ali-
quā offensaz a gaio hr̄di q̄ ꝓceptionē p̄dij accepat. ꝛ ita ꝑ
uz dicti p̄dij rediit in coꝛp⁹ patrimonij.ꝛ sic nō ꝑt hr̄e p̄diū nc
ei⁹ p̄ciū ille cui p̄diū fuit ꝑlegatū.vt dixi.s.e.rē legatā. ꝛ p⁹
ea decessit dict⁹ testatoꝛ.nūc q̄rit⁹ an dicto ſeio coheredi gaij
debeāt p̄stari actiōes aduersus sēpꝛoniū p̄dictū hr̄ditariuz
debitoꝛē.ꝛ dr̄ ꝙ nō.qz vt dictū ē mādauit testōꝛ p̄stari actō
nes dēo ſeio aduersus dictum sēpꝛoniū ad eū finē q̄ p̄diū ꝑle
gatū cohr̄di fuerat ꝓpatū.iō.ſ.vt vn⁹ hēret tm̄ i ꝓceptiōe q̄-
tuz alť:ꝛ nō pl⁹.cū ḡ ille cui fuit p̄diū ꝑlegatū nō possit hēre
p̄diū vl ei⁹ p̄ciū:vt dictū ē.ḡ illi cohr̄di cui debebāt actiōes
¶Cedi cōtra debitoꝛē hereditariū:nō sunt cedende.
¶Jſuo. Jn testō meo dedi libertatē ſticho seruo meo:ꝛ
legaui eidē.c.ꝛ vēdidi.ꝛ p⁹ea eīdē ſuū titio volūtarie. ꝛ sic
tacite reuocaui libertatē:ꝛ p̄dictū legatū de.c.ꝛ p⁹ea feci co-
dicillos ꝛ i eis exꝑsse ademi libertatē dicto ſticho.ꝛ p⁹ea de
cessi.nūc q̄rit⁹ an dictū legatū de.c.acq̄rat⁹ dēo ēptoꝛi ſuo.ꝛ vr̄
q̄ sic.qz solā libertatē ademi exꝑsse i codicill⁹.vū qz in eisdem
codicill⁹ nō ademi legatū:vr̄ ꝑ silētiū roboꝛatū q̄uis ꝑ aliēa
tionē ſui eēt vacuatū idē legatū tacite.rn̄.tn̄ ꝫ q̄ non debeť
emptoꝛi dēm legatū:tū ꝓꝑ tacitā reuocatōez libertat⁹:tū ꝓꝑ
exꝑsſaz i codicill⁹ fcāz:cū dcm legatū a me dicto ſuo relictū in
testō sine libertate eē nō ꝑt.nec dicat aliq̄s iutilē eē dcāz ad
emptionē libertat⁹ i codicill⁹ fcāz q̄si fcāz alieno ſuo.i.ēptor⁹
qz imo vtil⁹ ē dicta adēptio:qz añq̄ moꝛiar possiuz redimere
dēz ſuū ab eo cui vēdidi.ꝛ sic eo redēpto recōualeſcerz liber-
tas quā ei testō dedi.nisi exꝑsse eā ademissez libertatē in co
dicill⁹.ꝛ ita nō iudicar⁹ iutilis dicta adēptio donec moꝛiar.et
ꝓ ꝙis sit certū me nō redēptuz dēz ſuū ab ēptoꝛe:imo opar⁹
ne libertas āmodo p̄sumar⁹ a me data ſuo:qm̄ p⁹ea redemi:

nā ꝛ qđ dixi i adēptōe libertaſ i codicill' exp:esse factā. hz ēt locū i datiōe libertaſ fcā i codicil. puta ſticho ſuo meo dedi libertatē i teſtō. ꝛ p' ea cū vēdidi titio: ꝛ ſic reuocata eſt liber tas. ꝛ poſtea i codicill' dedi ei libertatē. nā lz ſit alien' tpe co dicillo:ū vz datio libertaſ i eis fcā: qz añq̄ moꝛiar poſſuz cū ſuū redimē ab ēpto:e. ſic ḡ h libertaſ datio vz i eis facta p redēptionē quā cōſeq̄ pt. ſic. ſ. vz ademptio eadē rōne. Hz q̄d ſi dz ſticho cū in teſtō dedi libertatē ꝛ legatuz p' ea ma numiſi añq̄ moꝛerer: ꝛ p' ea i codicil. libertatē ademi: nūq̄d p dictā iutilē adēptionē libertaſ pdit legatū ſtich'. ꝛ dz q̄ ſi ſupuacua eſt ſcꝛtura adēptiōis libertaſ i codicil. p̄dict' fce nō nocz dco legato qđ dedi i teſtō ſticho cū libertate. q̄dam

Si fu' legat'. per gaiū le tū putabāt ɔrū: ſz male. gat' ē ſtich' fu' titio i teſtō: ꝛ ei ſuo aliq̄d legatū ē per eūdē gaiū puta fund'. ꝛ p' ea idē gai' alienauit p vēditionē dcm ſuū i ſeiū p qđ reuocatū ē legatū titij de ipo ſuo: ꝛ lega tū ſuo relictū. ꝛ p' ea fec dict' gai' codicillos: ꝛ i eis ademit dco ſticho qđ ei legauerat. nūq̄d vz dicta adēptio: ꝛ vr̄ q̄ ſi q: legatū iā erat reuocatū p alienationē ſui i ſeiū: legatū añt qđ nō vz nō pōt adimi. nā. tū h q̄ vz adēptio: q: ꝛ legatū p dictū pt ſo:tiri effectū ſi redimat' fu' p dictū gaiū teſtō:ē ꝛ de nouo velit idē teſtō: q̄ titi' p̄dict' hēat dictū ſuū er cā lega ti: p qđ poſſet p ɔnūs dict' titi' hr̄e legatū ſuo relictū: niſi fuiſ ſet exp̄ſſe i codicill' adēptū. ꝛ h fm q̄ ē in l'a redimat': ſic ego hēo. alij alit' exponūt fm eā dē l'az: puta q: teſtō: redemit fu uz a ſeio ꝛ hr̄des teſtō: ſpōte dederūt titio p̄dicto tā ſuum q̄ fundū ſuo legatū. alij dicūt fm eā dē l'az q̄ dcm legatum ſuo relictū pt ſo:tiri effectū: ſi titi' legatari' ,pferat nouā vo lūtatē teſtato:is volēti q̄ idē titi' hēat dcz ſuū a ſeio redem ptuz ꝛ etiā fundū ſuo legatū. vt. ſ. e. cuz fu'. i. ſi. alij hūt i l'a reddiderit. ꝛ tūc exp̄ō vt notaui i glo.

¶ Seruo legato. Le gaui ſtichū ſuū meū titio i teſtō meo: ꝛ eidē ſuo legaui fūdū ꝛ p' ea eūdē ſuū int' viuos manumiſi: p quā māumiſſionē ta cite reuocatū ē legatū titio relictū de ſe ſuo. nō ät ,ppt' h ē re uocatū dcz legatū ſuo relictū. ꝛ p' ea feci codicillos: ꝛ in eiſ dē exp̄ſſe ademi titio legatū de ſe ſuo. ꝛ p' ea deceſſi. nūc q̄ri tur an valeat dcā adēptio in codicil. fcā: ꝛ dz q̄ nō. q: legatū de ſe ſuo titio relictū nō pōt reſuſcitari ēt ſi rurſus i ſuā tutē recideꝛit: q: p nouā ſuā tutē nou' hō eē vr̄. ſi ḡ nō pt cōualeſcē legatū de ſe ipo ſuo: ad q̄d dicerem' vtilē eē adēptionē p̄dic taz: certe ad nihil. ipe ḡ ſuus liber iter viuos fact' remane

Obit liber ꝛ capiet legatū p̄dictū ſibi a teſtatoꝛe datum

Si tibi: certā. Legaui tibi inſoꝛtiatū meū: ꝛ rogaui te vt illud reſtitueres titio: ꝛ p' ea idē inſoꝛtiatuz reliq̄ tibi p' fidei cōmiſſuz. ꝛ i h ſcdo relicto nō rogaui te vt alij reſtitueres. cer te exp̄ſſi ſcꝛiptura hēbis inſoꝛtiatū ꝛ nulli illud reſtitu

Libert'. Sticho liberto meo legaui. c. ꝛ p' ea di es. ri in eodē teſtō in quo ei legauerā q̄ ipſe erat mihi in grat'. certe mutaſſe vide:ꝛ volūtatē. ꝛ ideo legatū petere nō

Apoterit dict' libert' ab heredib' meis.

Alumne. Sempꝛoni' fecit teſtm̄ ꝛ inſtituit ſibi here dem quēdā noīe azū: ꝛ ſēpꝛonie alūne ſue teſtatoꝛis ſoꝛoꝛi: qz dicti azi heredis plura legauit. ꝛ p' ea quedā ex his legatis ei alumne abſtulit ꝛ quedaz ex his vt p̄ſtarent' ei petijt a di cto ſuo herede. inter q̄ legata. xx. dare voluit eidez alūne hiſ x̄bis. h ap̄li' do lego dari q̄ volo ſempꝛonie alūne mee. xx. li bꝛas auri. ꝛ ɔmitto fidei tue o azi heres me' vt in p̄mis ſem pꝛoniā ſoꝛoꝛē tuā alūnaz meā ,p tua pietate ꝛ regere ꝛ tueri velis: ꝛ ſi putauerſ eā ad bonā vite ɔſuetudinē reuerſam: ita xx. auri libꝛas ei alūne reddas cū moꝛierſ. ꝛ interim tu p̄ſtes ei reddit'. i. vſuras ſemiſſes de dictſ. xx. libꝛis auri. ꝛ p' ea fe cit codicillos ꝛ in eis trāſtulit eas. xx. libꝛas auri ad meuiū le gādo eas ei: ꝛ fidei ei' meuiū cōmiſit i hec x̄ba. xx. li. auri q̄s in teſtō ſēpꝛonie alūne mee reliq̄: eas dare volo meuio cauti onib' ab eo iterpoſitis. vt ex ea ſūma eidē ſēpꝛonie q̄diu vi xerit ipſa ſēpꝛonia p̄ſtet ,p victu. v. denar. oī mēſe. ꝛ ,p veſtia riis cētenos q̄nos aureos. i. q̄nquies. xx. oī menſe. id q̄ fidei veſtre ſiue tue ɔmitto o meui. cert' ät ſū te meui ,p tua pieta te petituꝛ ab herede mo vt voluntas mea in pſona alumne mee duret, ꝛ p' ea deceſſit dict' ſēpꝛoni', nūc queriť an dict' meuť ſit cogēd' reſtituere ſēpꝛonie dictas. xx. li. auri. p' moꝛ tem ſuā ſēpꝛonij ſicuti rogat' fuerat azi' heres. ꝛ nō. q̄ nō. ſed alia que relicta ſunt alūne a meuio p teſtatoꝛē. i. mēſtruos de narios. v. ,p victu. ꝛ mēſtruos quiq̄es. xx. aureos ,p veſtimiſ deberi a dicto meuio ꝛ ab heredibus ei' eidē ſēpꝛonie alūne

¶ Tria. Titia fecit teſtm̄ ꝛ inſtituit donec ipa viuet. ſibi heredē in vna vncia ſeiā libertā ſuā. ꝛ ēt ſuaz colla ctaneā. fuerūt ei nutrite de lacte vni' mulieꝛſ: ꝛ ſeiū ꝛ gaium pone inſtituit ſibi in. xi. vncijs. ꝛ p' ea pāphilo ſuo liberto de dit p̄dia p fideicō. inter q̄ dedit eidē pāphilo ſyntasym. i. oēz pēſionē p̄redioꝛ q̄ appellabat circa colonē. Itē eidē pāphi lo liberto p' ea donauit p epl'az etiā alias res: inter q̄ x̄ba e piſtole: ita locuta ē dca titia ō dcā ſeia ꝛ de dcō pāphilo. ego titia mitto ſalutē hr̄dib' meis: ꝛ volo firma eē que i inferioꝛi pte teſti mei oꝛdiata ſūt. ꝛ q̄cūq̄ inueni me feciſſe i noīe pam phili. ꝛ ſi dcā ſeia collactanea mea mihi voluerit hr̄s eē ex ea pte ex q̄ eā ſcipſi. i. ex. xij. i. ex vna vncia volo ei dare ſintaſiz que ē circa colonez. ꝛ p' ea deceſſit dcā titia. ꝛ poſtea dcā ſe ia libeꝛta omiſſa pte i qua inſtituta fuit: elegit ex codicill' ſiue ex dcā epiſtola dcm̄ fideicō. de dcā ſintaſi. dict' ät pāphilus petebat dcā p̄dia q̄ erāt in ſintaſim ex cā fideicō. ſibi in teſtō p titiā relicti: quaſi debeat cōcurrere cū dcā ſeia. nūq̄d gai' ſei' p̄dicti ꝛ ēt ſeia p̄dicta p̄ſt eū pāphilū repellere exceptōe doli. ꝛ dz q̄ ſic. q: fideicō. p̄dioꝛ in ſintaſiz datū pāphilo i te ſtamēto: vr̄ p epl'am trāſlatū i ſeiā.

¶ Seia. Liberta q̄ erat de cāpania iuit i ,puiciā. ante tū q̄ iret fecit teſtm̄: ꝛ inſtituit ſi bi heredē gaiū ꝛ ſēpꝛoniū. ꝛ petijt ab eis vt ſi ipſa in ,puicia decederet darent' per cos lucio titio. lx. vt is luci' titi' co:p' ei' curaꝛ ꝛ i patriā teſtatricī. i. in cāpaniā repoꝛtaꝛ. If dixit cui lucio titio cōcedi volo ſi quid ex ea pecūia ſuperit ei a p:e dictis faciēdis. his factſ fec eadē die codicillos in quib' ita ſcripſit. peto a vobis heredes mei: vt ſiue i ,puicia ſiue in via aliq̄d mihi humanit' cōtigerit: puta q: moꝛiar. co:p' meū cu reť vos hr̄des repoꝛtare i cāpania: ꝛ in monumētū filioꝛum meoꝛ. ꝛ p' ea deceſſit dcā ſeia i ,puicia vl' i via: ꝛ dicti hr̄des ſui repoꝛtauerūt co:p' ſuū i cāpaniā: ꝛ poſuerūt i monumētū filioꝛ. ꝛ in eo faciēdo exp̄ēderūt. xl. pone: ꝛ ita ſupfuerūt. xx. de dictſ lx. nūc venit luci' titius ꝛ petit illa. xx. nunq̄d debēt ei. ꝛ dz q̄ nō. q: adēptū ē ei p codicillos ad heredes factos.

¶ Qui filias. Titi' habēs i bōis. xl. pone: ꝛ hīs i ere alieo l. pone: ꝛ hīs duas filias. ſ. primā ꝛ ſcdaz. fec teſtm̄: ꝛ inſtituit ſibi dcāz p̄mā i. cc. i. i tm̄ ō bōis q̄ capiebāt. cc. ꝛ ſcdaz i tm̄ q̄ capiebat. c. ꝛ ſeiū ꝛ gaiū i tm̄ q̄ capiebat alia. c. ꝛ p' ea inter eoſdē hr̄des ꝛ i eodē teſtō fec dionē bōꝝ ſuoꝝ q̄ſi oim. ita q̄ cuiz hr̄dū aſſignauit q̄ſdā res ꝛ remāſerūt a dicta dione. l. i diuiſa. i. tm̄ de bōis q̄ valebat. l. ꝛ p' ea ſubiec h̄, x̄ba i eodē teſtō. reliq̄ ät oia bōa mihi exiſtētia ꝛ ſupātia a dcā dione ſi milit' ꝛ hr̄ditatſ mee onera erāt dcāz duaꝝ meaꝝ filiaꝝ que onera ex his meis bonis ſubſiſtūt. nā q̄dā ex meis onerib' ſatiſfeci iā ꝛ q̄dā nō. p' ea fecit codicil. ꝛ i eis reformauit to tā dionez quā in teſtō fecit. i. aliā formā ei dedit. i. q̄ſdam res q̄s p diuiſionē filiab' dederat dedit cohr̄dib' eaꝝ ꝛ quaſdā quas dederat cohr̄dib' dedit filiab', ꝛ q̄ſdā ex dictſ ſuis bo nis fil'r idiuiſa remāſerūt ſic ꝛ i diuiſiōe i teſtō facta remāſerť q̄dā indiuiſa. ꝛ p' ea deceſſit dict' titi'. nūc q̄riť an dicte filie titij poſſint cōſeq̄ vt ipe ſole hēant ea q̄ noiatiz eis relicta ſt i dione q̄ nouiſſime a pre facta ē. ſm̄ codicil. q̄ q̄dē cohr̄des eaꝝ negabāt. ꝛ vr̄. q̄ nō: pp x̄ba teſti. p q̄ x̄ba teſti alit' ꝛ ali ter dionē fecerat. nā. tm̄ h q̄ bn̄ pſit h̄ ɔſeq̄. q: p dionez i codi. facta nō videť titi' receſſiſſe a tota volūtate exp̄ſſa i teſtō. ſz ab his tm̄ reb' vr̄ receſſiſſe q̄s reformauit i dione i codic. fcā. hēbūt ḡ filie malo velle cohr̄dū res q̄ obtigerť eis p dionē i codicil. fcāz: ꝛ cohr̄des eaꝝ hēbant alias res q̄ obtigerť eis cohr̄dib' p dionē eādē i codi. fcāz. tota ät alia volūtas in te ſtamēto ſcꝛipta remanebit in ſuo ſtatu. ſ. vt ea bōa q̄ nō ſunt diuiſa i teſtō nec i codi. ꝛ vt onera hr̄ditaria q̄ capiebāt. l. vt dixi ſint ſolūmō dictaꝝ filiaꝝ.

¶ Cū p'. Titia hīs filiū no mine p̄ filiaſi. ꝛ frēm noie mariani. ꝛ marituz noie ianuarium fecit teſtm̄ ꝛ inſtituit ſibi p̄dictos hr̄des. ꝛ. c. p̄legauit deō p̄ſi liano. ꝛ p' ea fec quādā epl'az ſiue codicil. ꝛ in eis ita cauit. q̄

nlã cognoui p̃siliañ.filiũ meũ i extremis eẽ.i.iuxta'mortẽ.erat
essi ifirm⁹ ad mortẽ p̃silian⁹.duxi pñssimũ ⁊ iustissimũ portio
nẽ ei⁹ p̃siliani hr̃ditat⁹ quã ei testõ dederaz legare mariano
fratri meo.⁊ ianuario marito meo eq̃s portõib⁹.⁊ etiã si q̃d
ãpli⁹ eidẽ p̃siliano legauerã vnõ si q̃d hũanit⁹ ei p̃siliano cõ
tigerit:puta q̃ moriaꝛ do lego dariq̃z eis mariõ ⁊ ianuario
volo dcãz portionẽ hr̃ditat⁹ quã hũit a me i testõ p̃silian⁹:et
dcõi legatũ qõ ei dedi.⁊ postea decessit dcã tiria testatrix. et
postea fuerũt apte tabule testi sui.⁊ p⁹ea decessit p̃silian⁹ et
dcã ifirmitate.nũc q̃rit an ex cã fideicõ.ptineat ad ianuariũ
⁊ marianũ:et legata ei⁹ p̃siliani nedũ portio ei⁹ hr̃ditat⁹ ⁊ di
cebãt q̃dã p̃dcã ad eos ptinere.siue p̃silian⁹ decessit ex dcã i
firmitate:siue ex alia.rñ.tñ ꝟ q̃ ita demũ ptinẽt p̃dcã ad eos
si p̃silian⁹ decessit ex dicta ifirmitate ⁊ nõ alias.

Filio ex pte. Titi⁹ istituit sibi hr̃dẽ seiũ filiũ suũ ⁊ vxo
rez suã gaiã.⁊ dõo filio duos fundos p̃legauit cũ mãcipijs
ter q̃ legauit ei stichũ ⁊ damã suos suos p⁹ea cũ cognouis
set idẽ testõ: nõ eẽ aliquẽ villicum i altero ex fundis filio p̃le
gat⁹ misit i dõo fũdo stichũ p̃dictũ vxori p̃legatũ.⁊ p̃fec̃ sine
p̃posuit eũ tã rei rustice q̃ rõib⁹ fũdi p̃dci.⁊ p⁹ea decessit idẽ
testõ:.nũc q̃rit vtz dict⁹ stich⁹ ptinẽ debeat ad vxorẽ:an ad
filiũ.⁊ dz q̃ ad filiũ. Patri sue. Titi⁹ istituit sibi hr̃dem
ei⁹ mris suã ⁊ gaiũ.⁊ p̃legauit.iiij.p̃dia dõe sue mri:et fidei
testõis.et p⁹ea fec̃ codicil. et i eis socero ademit dcũ fidei
cõ.dictoz fundoz.et p⁹ea decessit idẽ titi⁹.nũc q̃rit vtruz ni
hilomin⁹ ad mrez ptineãt dci duo fũdi.et dz q̃ nõ. Beia
testõ. Beia fec̃ testm̃.et i eo legauit titio suo puigno.r.põdo
auri.et p⁹ea p̃dict⁹ titi⁹ accusauit eã dicẽs.q̃ ipsa fec̃ occidi
prez suũ titij maritũ q̃z quõdã ipi⁹ seie.p⁹ istitutã añt dictaz
accusationẽ dicta seia fec̃ codicillos et nõ ademit dcõ suo p̃
uigno legatũ p̃dictũ.et añ fĩnẽ dicte accusatiõis decessit ipsa
seia:⁊ nihilomin⁹ q̃ ad bõa ipi⁹ seie pfiscãda vl̃ acta nõ fuit
cã p̃dicta homicidij.⁊ postea ꝓnũciatũ ẽ prez dci titij nõ eẽ i
tereptũ scelẽ dce seie.nũc q̃rit:an ab hr̃dib⁹ dce seie debeat
reddi legatũ p̃dictũ.⁊ vr̃ q̃ sic.q: ipa i codicill⁹ p̃dcis nõ ade
mit ei.rñ.tñ ꝟ q̃ nõ.q̃si tacite sit adẽptũ pp dcãz accusatiõez
de eo factã. Filie. Titi⁹ istituit sibi hr̃dẽ seiã filiã suã quã
bẽbat i ptãte:⁊ sep:oniũ ⁊ gaiũ.⁊ inr̃ ceꝛa q̃ p̃legauit eidẽ fi
lie p̃legauit ei peculiũ ipi⁹ filie.postea idẽ testõ: exegit.r.a q̃
dã debitore ⁊ pecuniã ipi⁹ filie in suã pris rõnẽ cõuertit. et
p⁹ea decessit idẽ testõ:.nũc q̃rit an dcã filia possit agẽ cũ co
hr̃dib⁹ suis eo noie.i.pp dcãz pecũiã a debitore exactã.⁊ rñ.
q̃ nõ:nisi ꝓbet exactã dcãz pecũiã p testõrẽ aio nõ admẽdi
Petrabẽ. Legaui tibi.c.libras boñ.certe bñ possñ ꝓm
pte ⁊ leuiꝛ ⁊ expedite adimere totum legatũ p̃dictũ vl̃
ei⁹ ptẽ q̃tã vl̃ nõ q̃tã:⁊ tã mĩmã q̃titatẽ q̃ maxiaz dicti legati
adimere possñ ⁊ ẽt vnum nũmuz possñ adimẽ ⁊ etiam dcõ le
gato leuiter adijcere possum. Si añt legasseꝛ tibi equũ vl̃ fũ
duz obscuꝛ.⁊ difficile eẽt adimẽ vnũ vl̃ duos denarios i dõo
fundo vl̃ eq̃.nã nõ possñ p̃scribẽ i fũdo tã breuẽ ptẽ vl̃ in eq̃
qz ad id nõ hr̃em⁹ i ꝓmptu ꝓpa noia fiẽ hẽm⁹ i pecũia.pecu
nia ei designaꝛ i ptib⁹ p solidos ⁊ p libras ⁊ p vnũ nũmũ vl̃
plures vl̃ p q̃tas ptes.sz fũd⁹ designaꝛ tm̃ p q̃tã. vtputa di
midiã ⁊ tertiã ⁊ q̃rtã.⁊ sic de singulis. Cum libertas. Si
cho fuo meo legaui.c.⁊ libertatẽ p⁹ea ademi ei solã liberta
tẽ,nũq̃d vr̃ ei adẽptũ legatũ.⁊ dz q̃ sic.vñ nihil facit ad rem
adimã vl̃ nõ adimã ei legatũ qz sp vr̃ adẽptũ:ex q̃ ademi ei li
bertatẽ:qz legatũ nõ ꝑt hr̃e sine libertate.⁊ hoc dicit.

De reb⁹ dubijs. Rubrica.

Fundũ. Meui⁹ reliq̃t gaio amplũ fũdũ positũ infra
certos ofines.p⁹ea dict⁹ gai⁹ diuisit dcz fũdũ i.iiij.p
tes ad b̃ vt meli⁹ posset colẽ.⁊ cũ totale oĩm dictaruz
iiij.ptiũ vocareꝰ meuianũ eo q̃ a meuio puenerat ad eũdem
gaiũ.vñ de dict⁹.iiij.ptib⁹ iposuit idẽ gai⁹ nomẽ meuianum.
vñ totale dcz p̃diũ vocabat gai⁹ meuianũ.⁊ dcaz q̃rtã ptem
ipi⁹ fundi vocabat silr fũdũ meuianũ.totaꝫ ãt dict⁹ fũd⁹ va
lebat.c.põe ⁊ dca ps q̃rta valebat.xx. Itẽ alibi hẽbat dict⁹
gai⁹ quẽdã aliũ fũdũ quẽ vocabat seianũ.nũc iste gai⁹ fec̃ te
stamẽtũ:⁊ legauit titio fũdũ meuianũ aut seianũ sub alternati
ue nõ adijciẽdo de q̃ meuiano sentiret:vtz õ magno aut õ p
uo.⁊ forte dedit electionẽ titio legatario vtz accipet seianuz
vl̃ meuianũ.⁊ postea decessit dict⁹ gai⁹ testõr.nũc q̃rit de q̃
meuiano vr̃ sensisse dict⁹ testõr:vtz de puo aut de magno.⁊
distiguit.aut dict⁹ fũd⁹ seian⁹ eq̃aleat mĩori fundo meuia
no:aut maiori fũdo meuiano.p̃ casu vr̃ testõr sensisse de mĩo
ri fũdo meuiano legãdo dõo titio legatario.⁊ sic legatarius
poterit eligẽ fundũ meuianũ mĩorẽ vl̃ seianũ.scõo añt casu
iudicabim⁹ eũ sensisse de totali siue vl̃i fundo meuiano.⁊ sic
dict⁹ legatari⁹ poterit eligẽ fundũ meuianũ maiorẽ siue tota
Iuib⁹. Cũ eẽnt duo potestates bonoñ. lẽ aut seianũ
ita legaui eis ptãtib⁹ bonoñ.lego.c.certe video: reliq̃s
se cõi boñ.⁊ nõ singul' ciuib⁹.⁊ sic potestates capiẽt noie cõ
munis legata ⁊ nõ noie suo vl̃ singuloz ciuiũ.

Ambiguo. Cũ hẽrez duos stichos suos:legaui tibi
stichũ.certe ille stich⁹ debeꝰ quẽ debẽ volui ⁊ nõ ali⁹.aliõ ãt
ẽ i eo legato qõ nõ ẽ dubiũ siue ãbiguũ.si ego testõr diri i eo
aliõ q̃ sensi puta qz legaui tibi fundũ:⁊ sentiebã de eq̃.nõ ei
vz i aliq̃ legatũ.qz q̃ aliõ dicit i legãdo q̃ vult.nõ dicit id qõ
vor siguificat:qz nõ vult.nec dic̃ id q̃ vult:qz id nõ loq̃r.et
sic nõ ẽ mixz si legatũ ẽ iutile.fac̃ ãt ad p̃dictas ptes hui⁹.l.ꝫ
de le.i.si q̃s a filio.§ si q̃s plures.⁊ l.iiij.p q̃s pono ꝟ casum
alij alir̃ ponũt:sed nolo plus insistere.

Odõ. Quãuis legatũ icerte psõe relictũ nõ
vz.vt istir̃.ff. le.§.icert⁹.tñ id qõ odõis cã iplẽde dadũ ẽ sine
dubio dz dari certꝫ ⁊ icertꝫ psõis:vt possit operẽ petitio fidei
cõ.illi cui i fideicõ.sibi relicto ẽ apposita odõio dandi aliq̃d
certe vl̃ icerte psõe.⁊ de certa psõa ẽ planũ cuilz.de icerta ãt
ita põe.lego tibi equũ si dederꝫ.r.illi q̃ durerit i vxorẽ filiã tu
tij.vel illi q̃ pr⁹ ascẽderit capitol'.p.l.j.e.si fuerit. Dz q̃d si ita
diri.c.p fideicõ.reliquo:⁊ nõ adieci cui indubitatũ est nulli p
sone videri datũ fideicõ.nec certe nec icerte:⁊ iõ non dz fidei
cõ.⁊ ꝟ dic̃ cũ.l.se.

Olidã relegat⁹. Titi⁹ relegat⁹ cõ.⁊ ꝟ dic̃ cũ.l.se.
fec̃ testm̃ ⁊ i eo istituit sibi hẽdes sep:oniũ ⁊ seiũ ⁊ gaiũ
⁊ petro.c.legauit:⁊ martino.xl.⁊ q̃busdã aliis plura legata
reliq̃t.⁊ postea ita dixit.si q̃s ex hr̃dib⁹ ceteꝛ q̃z amicꝛ q̃z ꝟ te
stamẽto mẽtionẽ feci:siue q̃s ali⁹ ex amicꝛ meis nõ noiatꝛ in
testõ restonẽ mihi ipetrauerit ab iperatore:⁊ añ decessero q̃
ei gr̃as agere: volo dari a ceteꝛ hr̃dib⁹.c.aureos:põe ei qui
id egerit.p⁹ea fu⁹ vn⁹ ex hr̃dib⁹ ipetrauit ei testõi restõez
ab ipatore.⁊ p⁹ea decessit idẽ testõr añq̃ id sciret.nẽ q̃rit an
dco seio debeãt a coh̃dib⁹ suis dci.c.aurei.⁊ dz q̃ sic. sz ⁊ si
ali⁹ ex amicꝛ testõr si noiatꝛ i testõ ipetrauit ei restõez:ipe hẽ
bit dcz fideicõ. Si tibi. Titi⁹ istituit sibi hr̃dẽ seiũ:⁊ roga
uit eũ p fideicõ.vt tibi gaio ⁊ posthũo titij testõrꝛ restitueres
hr̃ditatẽ suã testõrꝛ.⁊ p⁹ea decessit dict⁹ testõr.⁊ sei⁹ adiuit
hr̃ditatẽ suã.nẽ tu gai⁹ vis ab eo petẽ totã hr̃ditatẽ:cũ si sit
adhuc nat⁹ posthum⁹.q̃rit vtz possis.⁊ rñ.q̃ si certũ ẽ post
humũ nõ nascituꝛ totã potes petẽ:qz nõ ꝑt posthum⁹ nõ na
scitur⁹ facẽ tibi ptẽ.si ãt iã nat⁹ ẽ posthum⁹ vn⁹:ps dimidia
tibi debeꝰ.duob⁹ ãt natꝛ;debeꝰ tibi tertia.trib⁹ natꝛ.debeꝰ
tibi q̃rta.⁊ rñ mireꝛ q̃ pono tres posse nasci vno vtero siue se
tu:qz õ sco enixa ẽ q̃dã mlier noie serapia q̃nq̃z alia ẽt ler q̃ ẽ
s.si ps hr̃.pe.ãtiquã.dixit q̃ iteri añq̃ aliq̃s posth.nascaꝰ õ
beꝰ tibi q̃rta.qõ ãt dixi i fideicõ.hr̃ditate r̃stituẽda tibi gaio
⁊ posthu.testõrꝛ hz locũ si dcs testõr istituissz te directo,p pte
hr̃dẽ ⁊ posthu.suũ,p alia pte.⁊ idẽ eẽt silr̃ si tibi ⁊ posthu.
suo reliq̃sz legatũ vl̃ singl'are fideicõ.item qõ dixi i fideicõ.hr̃
ditate ⁊ hr̃ditate directo relicta ⁊ i legato ⁊ i singl'ari fideic.
relictꝛ tibi gaio ⁊ posthu.testõrꝛ cẽ idẽ si reliq̃sz tibi aliq̃ ꝓ
dictoz ⁊ posth.aliẽo.⁊ b̃ dic̃ cũ duab⁹.l.se.vsq̃z ad.§.cũ q̃dã.
Cũ q̃dã. Titi⁹ istituit sibi hr̃des seiũ ⁊ gaiũ ⁊ sep:oniũ ⁊
omisit fidei dci seij: vt cũ ipse sei⁹ moreꝰ restituerz suã ptẽ hẽ
ditatꝛ vni ex dictꝛ suis coh̃dib⁹ cui ipe sei⁹ vellz.⁊ p⁹ea de
cessit dict⁹ testõr.nũc q̃rit an valeat dcz fideicõ.⁊ vr̃ q̃ nõ.q̃
vr̃ eẽ positũ i arbitrio ei⁹ seij q̃ rogat⁹ ẽ q̃ casu nõ solz valere
fideicõ,vt.§,de le,iij,fideicõ,§,q̃q̃,dr̃ tñ ꝟ q̃ vz fideicõ,q̃a

nō ē i ei⁹ arbitrio posit̄ an oīno velit restituē. ſz ē ꝺmissuz i arbitrio suo cui ꝑtī⁹ restituat. ꝑ ei casu nō valerꝫ. isto aūt casu bñ vꝫ. ꝛ hoc dicit. ¶ Quesitū ē. Jnstituī mihi hr̄dē i. vi. vn/ cijs hr̄ditatiꝫ titiī: ꝛ seiī i. iiij. ꝛ gaiī i duab⁹. ꝛ rogauī dēz ti/ tiī vt cū moꝛeꝛeꝝ restituēt ptē suā dictꝫ suis cohr̄dib⁹. ꝛ p⁹ea decessi. nūc q̄rit an dēat titi⁹ restituere suā ptē cohr̄dib⁹ ꝑ vi/ rili. i. vni tiī quātī alteri. an ꝺo ꝑ poꝛtiōib⁹ hr̄ditarijs eꝛ q̄/ bus hr̄des scripti sūt dēz sui cohr̄des. ꝛ distīguit̄. aut ego te/ statoꝛ ita iussi restitui ptē titij cohr̄dib⁹ ei⁹: si cohr̄des darēt ei titio. c. põe: aut siī aliq̄ dōatōe pecūie. ꝑ cāu subdistīguit̄ aut eq̄s ptes dēe pecūie iussi eos dare titio: aut dispares. si eq̄s ptes iussi eos dare: eq̄s ptes dīt hr̄e fideicō. i de pte ti/ tij eis restituēda. si āt dispares ptes dēe pecūie iussit eos dare titio: talit̄. ſ. vt videāt dispares ptes ꝺgruere poꝛtiōib⁹ eoꝝ hr̄ditarijs: ꝑ hr̄ditarijs ptib⁹ dz hr̄e fideic. p̄dēz. scōs āt casu i. qñ iussi restituī ptē titij cohr̄dib⁹ ei⁹ sine aliq̄ datiōe pecūie p cohēredes faciēda eidē titio nō ē i l̄. §. ſz dic l̄ casu debere eos hr̄e fideicō. ꝑ hr̄ditarijs ptib⁹. vt. j. ad tre. quotiēſ. i pr̄i.

§ ¶ Jnter vir. ꝺonauī vxori mee ꝛ filib⁹ q̄ ibi scꝑsi. fundū: ꝛ p⁹ea ipa decessit añq̄ ego. certe nō ꝺfirmatur moꝛte sua dēa dōatio: imo redit ad me fūd⁹: q̄uis ꝺfirmare tur si ego pr̄i⁹ moꝛerer: nō reuocata dōatiōe. si āt fil⁹ ābo de/ cessiss⁹: vꝫ dōatio ea marīe rōe. qꝛ ego donatoꝛ nō supuiuo vt possiꝫ cōdicere dcm̄ fundū. ¶ Et qꝛ terigi⁹ vnū casū de illis q̄ fil⁹ moꝛiēt̄: iō videam⁹ de alijs. põe g̃ q⁹ istituī mihi hr̄des duos meos filios ipuberes: ꝛ substituī titiī eisdē meis filijs q̄ supp̄m⁹ moꝛeꝛeꝝ. ꝛ p⁹ea decessi. ꝛ p⁹ea dicti duo mei filij i puberes ꝑierūt fil⁹ i q̄dā naue. nūc q̄rit an dēo titio substitu/ to deferat hr̄ditas: ꝛ cui⁹ eoꝝ ipubes deferat ei hr̄ditas. ꝛ certe iurisconsul. alti⁹ circa l̄ exoꝛdit̄ dicēs. si vn⁹ decessiſſz pr̄i⁹: ꝛ alter p⁹ea: ꝛ ita fm oꝛdinē decessissent: pꝛioꝛi moꝛtuo erit hr̄s ab int̄at fr̄ eius. postremo āt moꝛtuo erit hr̄s dict⁹ sub stitut⁹. in ea tī hr̄ditate posterioꝛ ipubes moꝛtui hēbit dēs substitut⁹ hr̄ditatē scōi filij ipubes añ defūcti. Jn ꝓposita āt q̄ōe vbi fil⁹ ꝑierūt ipuberes: vtriq̄ ē hr̄s dict⁹ substitutus ꝛ ē rō. qꝛ cū neut̄ supstes fuīt q̄si vtriq̄ vltimi decessisse videāt q̄dā tī dicebāt i l̄ casu q⁹ neutri vident̄ sibi decessisse vltimi qꝛ cōparatio posterioꝛ decedēt̄ solz sumi ex facto poſt moꝛ tui. ꝛ iō dicebāt p̄dcm̄ substitutū neutri debē succedēre l̄ cāu ſz supioꝛ sn̄ia magſ placꝫ. ſ. vt substitut⁹ sit vterq̄ hr̄s in hoc casu. nā ꝛ video alit̄ q⁹ q̄ vnū filiū hꝫ nō vr̄ inutilit̄ substituiſ se. substituit titiī filio suo supmo moꝛiēti. Jtē video q⁹ pr̄i/ m⁹ agnat⁹ intelligit̄ ēt is q̄ sol⁹ ē q̄ neminē añcedit. in nr̄o g̃ casu vterq̄ ipuberes fil⁹ moꝛtui vel vltimi: ꝑmiq̄ obierūt. q̄a neut̄ eoꝝ alt̄ supstes fuit. ꝛ sic substitut⁹ succedit ābobus: vt dictū ē. ¶ Certi⁹ casus: de fil⁹ moꝛiēt̄ib⁹ ē tal̄. titi⁹ ꝛ seiꝰ su⁹ fi/ li⁹ periēt̄ i vno bello. mat̄ seij dīt nē titiī pr̄i⁹ moꝛtuī eē: ꝛ sic vult vēdicare bōa filij q̄si hr̄dis pr̄is. agnati āt pr̄is q̄si fili⁹ añ perijsset volūt vēdicare bona pr̄is. certe mr̄ p̄fert̄. credim⁹ ei pr̄ēz pr̄i⁹ moꝛtuī eē. ¶ Quart⁹ casus de moꝛiēt̄ib⁹ fil⁹ ē talis líbert⁹ titij ꝛ fili⁹ eiusdē líberti siml̄ ꝑierūt. nūq̄d defert̄ legiti ma hr̄ditas intestati líberti p̄fono q̄si fili⁹ ei⁹ ꝑmo moꝛtu⁹ fu erit. an ag̃ti filij debēt filio ab intestato succedē q̄si p̄r pr̄i⁹ de cessit. ꝛ rñ. q⁹ p̄fono defert̄ hr̄ditas liberti q̄si pr̄i⁹ moꝛtui: nisi ꝓbet̄ p̄fonū pr̄i⁹ moꝛtuū. ¶ Quint⁹ casus de fil⁹ moꝛiēt̄ib⁹ est talis. titi⁹ accepit seiā i vxoꝛē: ꝛ dedit ei p̄ seie. c. i dotē: ꝛ fuit stipl̄at⁹ p̄ a titio vt si seia in mr̄imōio decessisset titi⁹ restitue ret eidē patri dotē. p⁹ea fil⁹ perierūt manit⁹ ꝛ vxoꝛ. certe hꝫ lo cū dēa stipl̄o dot̄. ꝑ sumim⁹ eam vxoꝛē pr̄i⁹ decessisse: nisi ꝓbe tur ꝛriī. ¶ Sext⁹ casus de moꝛiēt̄ib⁹ fil⁹ ē tal̄. titi⁹ istituit sibi hr̄dē filiū suū puberē. ꝛ p⁹ea decessit fil⁹ cū p̄e. certe itelligit̄ fili⁹ supuixisse p̄ri: ꝛ ei ex testō hr̄s fuisse: ꝛ hr̄ditas filij defer tur successoꝛib⁹ ei⁹ filij. si āt dict⁹ fili⁹ fuisset ipubes. creditur p̄ supuixisse. nisi ꝺ et in supioꝛi casu ꝓbet̄ ꝛriī. ꝛ ꝺ dicit cuz

§ ¶ fuerit. ¶ Titi⁹ fec̄ testm̄ ꝛ i eo int̄ tota. l. sequen. ceꝛa ita dixit. illi q̄ ex cognatꝫ meis pr̄i⁹ capitoliū ascē/ derit lego. c. ꝛ p⁹ea decessit p̄r. ꝛ p⁹ea duo ex coḡtꝫ testōꝝ a/ scēderūt capitoliū: nec apparet q̄s pr̄i⁹ ascēdit. nūq̄d ip̄edit legatū: ita q⁹ null⁹ eoꝝ hēat. ꝛ rñ. q⁹ sic. ꝛ idē eēt si ita legasset dict⁹ testōꝝ ei ex ꝺḡtꝫ meis q̄ monumētū fecerit lego. c. ꝛ post moꝛtē testōꝝ duo fecerūt. nā null⁹ eoꝝ hēbit legatū. Jtē idē est si ita legauit testōꝝ. ci ex ꝺḡtꝫ meis q̄ maxim⁹ nat⁹ ē lego. c. ꝛ p⁹ea repiunt̄ duo ex ꝺḡtꝫ pares etate q̄ nati fuerūt añ ali/ os ꝺḡtos. nā neut̄ eoꝝ hēbit legatū. Jtē idē ē si testōꝝ lega/ uit. c. sēpꝛōio amico suo. ꝛ p⁹ea ineniūt̄ duo sēpꝛōij ꝺiscreti eq̄ cantate testōꝝ i. nā neut̄ eoꝝ hēbit legatū. Jtē idē ē si testōꝝ hñs. iiij. põe stichos suos. ita dixit: lego libertatē stichoꝝ vel duob⁹ stichis: ꝛ ita nō appaꝛz cui vl̄ quib⁹ reliq̄rat liberta/ tē. nā neut̄ eoꝝ hēbit libertatē. ſz põe q⁹ testōr reliq̄t domum duob⁹ sēpꝛonijs suis amicꝫ: puta sēpꝛonio albo ꝛ sēpꝛonio nigro. ꝛ p⁹ea dixit: sēpꝛonio adūmo qō ei legaui. ꝛ ita nō ap paret cui sēpronio sit adēptū. nūq̄d ꝓ l̄ ē nulla adēptio: fi ē dictū ē legatū nō valere ꝓ icertitudinē. an ꝺo dꝫ valere di/ cta adēptio i ꝑsōa vtriusq̄ sēpꝛonij. ita vt datio legati ifirm/ gat̄ in ꝑsōa vtriusq̄. vt sic null⁹ eoꝝ hēat aliq̄d de legato. et rñ. q⁹ dēa adēptio vꝫ in vtroq̄ eoꝝ: ita vt null⁹ eoꝝ aliq̄d hā beat de legato. fuit ei l̄ icertitudo tīi i ꝑsōis ꝛ nō i re. ſz põe q⁹ testōꝝ ita dixit. si aretusa ācilla mea peperit p̄mū marē esto libera. ꝛ p⁹ea dcā ancilla pepit vno vtero marē ꝛ fciam. num q̄d erit libera eadē aretusa. ꝛ distīguit̄. aut certū ē q⁹ pr̄i⁹ edi disset siue pepisset: aut icertū. ꝑ casu: aut pepit pr̄i⁹ masculꝫ aut fciam. si masculū pr̄i⁹ pepit: ē sine dubio libera aretusa ꝛ filia ei⁹ ē ingenua q̄si ex libera nata. si āt femīna pr̄i⁹ pepit nō erit libera: nec aliq̄s filioꝝ suoꝝ. ꝺcōo āt casu. ſ. q̄ñ icertū ē: quē pr̄i⁹ edidisset: p̄sumim⁹ pr̄i⁹ natū masculū: ꝛ ita ipsa are/ tusa libertatē ex testō ꝺseq̄t̄: ꝛ filia sua ingenuitatem.

¶ Quotiēs. ¶ Quatuoꝛ líbertꝫ meis legaui vſufr. fūdi mei titiani. ꝛ illi eoꝝ libertoꝝ q̄ nouissim⁹ supuixerit legaui ꝓpe tatē eiusdē fūdi. nūq̄d vꝫ legatū ꝓpetatꝫ. ꝛ vr̄ q⁹ nō: q̄si fit re lictū incerte ꝓsone. ꝺoꝛ tī ꝺ q⁹ vꝫ. cuiꝫ em̄ libertoꝝ vr̄ ꝓpetas ē relicta sub hac ꝺditiōe: si nouissim⁹ supuixerit. i. si oēs alij

¶ Quotiēs i actōib⁹. ¶ Talē libellū ¶ añ eū moꝛiantur. ocepi ꝺ titiī. ego vi. ago ꝺ titiī petēs ab eo fundū scia nuꝫ positū ifra tales ꝺfines. quē dico dcm̄ titiī ūuste posside re ꝛ ad me ptiere. ꝛ ꝓ talē libellū putabā recuꝑare dñm̄ fūdi ꝛ nō possessiōꝝ tī. acta cā cū eēt iuderi ꝓpetate dicti fundi re⁹ iudici. vos nō potestis me ꝺdēnare i ꝓpetate dicti fundi ꝑ ꝺba dci libelli: vī absoluat̄ me. ego āt dicebā sub dcis ꝺ bis cōtineri petitiōeꝝ dñij. certe cōmodissimū est id accipi vt res de q̄ agit̄ magſ valeat q⁹ peat. ꝛ ita ꝺdēnabit mihi titiuꝫ si ꝓbauī de dñio fūdi. ꝛ q⁹ dixi i exceptōe libelli mei actoꝛ hꝫ locū i ꝺceptiōe exceptōis a reo oppositē fi sit ābigua oꝛo. q̄a sp dēm⁹ talit̄ itelligē. vt res de q̄ agit̄ potꝫ valeat q⁹ peat. et

§ ¶ his q̄. ¶ Titi⁹ depositū apꝺ seiū. cc. ꝛ ita p⁹ea legauit seio. cū. cc. q̄ apꝺ eū depositi lego. ccc. nūq̄d de/ benī ei q̄nḡ. an tm̄. ccc. ꝛ rñ. q⁹ debēt ei q̄nḡ. q⁹uis ei ꝓ dōz ꝺiūctionē. sit ābiguitas i legatoꝛ: tū due sūme ꝺiūcte sī p cōꝫ ꝺiūctionē cū nō accipiāt ꝓ ꝛ. si āt sepatiꝫ eēt seio legata vtra q⁹ q⁹titas nō eēt aliq̄ꝺ dubiū qui debeat ei vtraq⁹ quātitas pono ēt tibi talē aliū casū. vbi erit dictū cū: seiꝰ ita legauit fi duꝫ seianū hr̄s me⁹ titio dato cum dione fuo meuij. vī dubi tat an fund⁹ sit legat⁹ titio ꝛ diōi. an ꝺo dio sit legat⁹ titio tio cū dēo fūdo. ſz rñ. ꝺ q⁹ fūd⁹ ꝛ dio dīt itelligi eē legati titio marīe si testōꝝ ñ hūit aliq̄s iustas cās legādi dionē. ¶ Jus ita. ¶ Promisisti mihi dar̄ fuū stichū ꝛ fūdū titianū: ꝛ p⁹ea ita dixi. si dcm̄ hoiꝫ aut dꝫ fūdū mihi nō dederis. ꝛ dare mihi spōdes. ꝛ ita rñdisti spōdeo. certe ad l̄ vt nō ꝺmittat̄ ꝺ te sti pl̄o vtrūq⁹ dēs facē. i. dare mihi stichū ꝛ fūdū. ꝛ siue alt̄ꝝ tm̄ siue neutꝝ sit ꝑ te fcm̄ tenebit stipl̄o pene. ꝛ qꝺ dixi i dādo hꝫ locū i faciēdo. puta qꝛ ꝓmisisti mihi sistē i iudicio stichū ꝛ da mā ꝛ erotē ꝓmisisti mihi noie pene. x. si q̄s eoꝝ nō steterit i iu dicio. nā ad l̄ vt stipl̄oni satisfiat ꝛ nō ꝺmittat̄ pena necesse ē q⁹ sistas oēs. ꝛ mlto magſ dēs oēs sistē si stipl̄o ita fuit fca si stichū ꝛ damā ꝛ erotē nō sisterꝫ siue steterꝫ abit̄ m̄. x. ꝛ l̄ ꝺ.

¶ Utrū ita ꝛc. ¶ Quāuis hic. §. difficil⁹ reputeꝫ: tam̄ fatꝫ erit plan⁹ si bñ itelligat̄. ꝛ ego hēo talē lfaz i meo libꝛo. si illꝺ aut illꝺ factū nō fuerit. aut si q̄d hoꝝ fcm̄ nō erit. alij hūt si illud aut illꝺ factū erit. ꝛ si q̄d eoꝝ fcm̄ nō erit. fm aūt meā lfaz ꝑ

poni casus tripl'r.z ꝑmo sic. fm ꝙ Jo.z Alz.z q̄dā alij videtur hūc.§.itelligē,pmiseras tu titi⁹ mihi p te nō fieri quo minus ire agē liceat p fundū tuū titianū. Jtē p te nō fieri q̄ minus liceat mihi hr̄e fūdū seianū.z rursus ,pmiseras mihi tu idē titi⁹ te scriptuz mihi infortiatū.z ꝙ foderes mihi foueā deide sup duob⁹ ꝑmis q̄ī nō faciēdo ꝓsistūt vl' ꝓsistere videtur stipulor sic.si illō aut illō factū nō erit.c.dare spondes.z tu rñdisti spōdeo.sup alijs duob⁹ stipulor,ita si q̄d eoz fcm̄ nō erit.c.dare spōdes.z tu rñdisti spōdeo.nc̄ q̄rit q̄d iurs sit ī ter ꝑmā stipl'onē.si illō aut illō fcm̄ nō erit ⁊c.z illā si q̄d eorū fcm̄ ñ erit ⁊c.z certe subaudi itereſt:qz ꝑma stipl'o exigit neutū eoz fcm̄ eē.i.neq̄ ipedisse ire agē p dcm fundū titianū.ne vt nō ꝓmittat exigit vtrūq̄ factū eē.s.z ꝙ ifortiatū sit scriptū ꝑma ꝑdicta stipl'o exigat vtrūq̄ nō fieri siue neutrū fieri ne cōmittat ,pbat p tres regl'as dialetice facl'tat q̄ sat ad ius trahi pñt.ꝑma ē ꝙ due subcōtrarie pñt simul eē vere:sed non pñt simul eē falsе.scōa regl'a ē qz ī disiunctiuis.si pars ē vera tota ē ṽa.qz cū locutio sūit ex aliq̄ si aliq̄d ē vez totū ē verū Tertia regl'a ē qz ī cōiunctiuis:si aliq̄d ē falsuz totū ē falsum qz cū locutio sumit ex vniuerso si aliq̄d ē falsuz totū ē falsum veritū ista tertia regl'a nihil fac ad rē fere sz inducit incidenter ꝑmā ātregulā sic ,pbat ꝙ ꝑdicta ꝑma stipl'o exigat vtrūq̄ fieri:ne ꝓmittat.cōstat ꝙ si vtrūq̄ fiat cōmittit stipl'o. Jtez aut illō factū nō erit ⁊c.stipulatio ē ꝓditiōal'.ea ṽo existente petere p̄t,sz ēt tūc existet cū altez factū ē altez nō.si em̄ vere dici possit altez factū ē siue b aut illō fcm̄ ē. nihilomin⁹ etiā vere dici p̄t altez nō eē fcm̄.vl' illō aut illō nō eē factū.nā sz regulā supadicta sil'p̄t eē vere due subcōtrarie:sicut sī iste de q̄b⁹ loq̄mur.s.b aut illō vere fcm̄ eē.z b aut illō fcm̄ nō eē. nā i nſo casu iste due ,ppones de q̄b⁹ ,prie dixi sūt subcōtrarie.z nō directe cōtrarie.sic si dicerē:q̄dā hō currit:q̄dā hō nō currit.q̄ due sil'r pñt sil' eē vere:sz nō sil' falsе. Jtē p scōaz regulā dialetice q̄ dicit ꝙ i disiūctiuis si ps ē ṽa tota ē ṽa: sic ,pbat ꝙ ꝑdca ꝓma stipl'o exigat vtrūq̄ nō fieri ne cōmittat.nā altero fcō altero nō facto dici p̄t illō factū nō esse qō nō ē fcm̄.g z ṽe dici potit illō aut illō fcm̄ nō ē.qz vt dcm est si pars disiūcta ē vera.tota erit vera:cū igit ꝓditio existat: penali loc⁹ erit stipl'oni.Ex eo āt ꝙ dixi duas subcontrarias posse eē veras sil' z nō falsas cū significatio nō sumit ex vniuersō sz ex aliquo. Sequit tertia regula ꝑdicta incidens posita falsе.nā si ponas duos filios ticij ipuberes decessisse:z alios duos filios suos decessisse puberes:falsuz erit oēs ipuberes decessisse.z falsuz erit oēs puberes decessisse,z he sūt rōnes quas adducē:vsq̄z ad ṽsiculū aīaduertēdū ⁊c. Caue tū ꝙ nō ex vniuerso sumi p̄t sz ex aliq̄ appellatiōe particular it dcm ex vniuerso aūt sumi vocat vniuersalit dcm.apparet g̃ ex supadict:ꝙ ad b vt nō cōmittat stipl'o ꝑma necesse ē vtrūq̄ fieri.i scōa āt stipl'one ē necesse vtrūq̄ fieri.ꝙ eadē rōe ,pbat q̄ dicta ē de duab⁹ subcōtrarijs.nā altero eoz facto z altero nō facto vere dici p̄t quid eoz factū nō ē.i. aliq̄d eorum cū igit in ꝑmo casu necesse sit vtrūq̄ nō fieri ne cōmittat stipulatio,seq̄t ꝙ stipl'one petēte penā:z alio negāte penā cēsisti.i.fecisti aliq̄d de his q̄ ,pmiseras te nō factuz.nō sufficit rñdere quid.i.aliquid nō feci.imo oz rñdere ad hoc vt penaz euites.nil eoz feci.id enī exigit vt neutz hoz fecerit:vt dcm est,z b est ꝙ cōcludit in ṽsiculo,pinde si quid ⁊c. Potest ēt adaptari illa clausula ad scōaz stipulationē de q̄ supra dcz est:z tūc oporteat ,pmissorē rñdere vtz eoz feci.qz ibi vtrumq̄ fieri exigit vt pena vitet vt dictū ē. supadicta āt locum habent quādo plura in stipl'one deducunt que omia fieri stipulator voluit.si aūt non oia fieri vellet sz altez tantū: puta qz ꝑmo subalternatiue ,pmiserat se factuz illō aut illud:vel qz forte plura ,pmissa fuerāt.sz eo casu dūtaxat penaz voluit stipulari si alterū factū nō sit tollende dubitatōnis gratia adjicere debebit in stipulatione penali si nihil eoz factū fuerit tm̄ dabis.z hoc dicit.§.si quis āt.quē quidam p se legūt. ego āt bñ ꝯiungo cū ꝑcedētib⁹.z sic nota ꝙ traduntr hic tres modi formāde stipl'onis.s.si illud aut illō fcm̄ nō erit. z si q̄d hoz factū nō erit.z si nihil hoz factū erit. Jtē nota ꝙ iuxta hāc lecturā nō est dsia inter ꝑmā z scōaz stipulationē quantū ad cām ꝓmissionis.sz inter illas duas z tertiā est dsia.prima ei cōmittit siue vtrunq̄ siue altez fiat.scōa cōmittit siue altez siue neutz fiat.tertia aūt ꝓmittit qñ neutz factū erit.sz inter primā z scōam erit dsia fm affirmationē z negationem i.b ꝙ dico vtrūq̄ z neutz.nā vt dictum ē.§.in ꝑma stipl'one necesse ē neutz fieri ad b vt nō cōmittat.in scōa āt necesse ē vtrūq̄ fieri. Jtē erit dsia iter ꝑmā z scōaz quātū ad rñsionē z interrogationē factā a iudice vt dixi. Jtē possent poni exē pla.z alit p parte in casus positiōe ꝑdicta vt quātū ad ꝑmā stipl'onē nil mutes.sz in scōa.s.si quid hoz ⁊c.dices ꝙ z ipse qui per ꝑmā se obligauerat se nō impeditum ire agere vel se non auocatum fundū ille idē ꝑmisit se curatuz in vtroq̄ ne aliquis cōtra faceret.z sic q̄ritur hic quando cōmittat z qualiter hec vel illa stipulatio.z sic ꝙ erat implicitū in ꝑmis erit explicitū in subsequētib⁹.nā si per se cōcepta stipulatiōe per ꝑdicta ista intelligerent.i.ꝙ ꝑmissor curet z faciat ne ꝫ fiat. tm̄ cū exprimit per se iā ad ꝑmā stipulationē nō ptinet.vt.j.ō ver.ob.doli clausula.cū similib⁹.sz hec positio nō discrepat a ꝑma quātū ad effectū:sz exēpli gratia forte aptior est q̄ ī ꝑma. Ex diuerso pōt poni casus hic fm alios vt nō fiat vis in exēplis.sz ponūt ꝙ quedā ,pmiseras te datuz vel facturū quero an intersit ita stipuler ego penaz:si illud aut illō factū nō erit.aut ita.si q̄d hoz factū nō erit.z dicit intereē: qz ꝑma nō ꝓmittit.ac scōa ꝓmittit in duob⁹ casib⁹.i.cū neutrū vl' altez tm̄ factū est.z hoc dicit in ṽsu:animaduertendū ⁊c. z qō antea ꝑmisit de regul' dialetice facultatis disputādo dicit z hāc lecturā facit ṽsiculū ,pinde ⁊c.z ṽ.si quis āt ⁊c.z §.itē si pater.in fi.vnū obstabit.s.,pri.§.sz dices illud hr̄e locū cum id agit inter ꝑhētes.hoc āt obtinet gñaliter z de iure cōi. et hec oia locū hñt fm meā lr̄az supadictā:sz fm aliā lr̄az quā supra dixi:z quā habebat. R.z Py.z multi alij.s.si illō aut illud factū erit.z si q̄d coz fcz nō erit ⁊c.de plano legit b.§.z sine aliq̄ scrupulo ꝙ diligēs lector ex superioribus ꝓpēdē p̄t retēt exēpl' ꝑme z scōe stipl'o.z hāc lr̄az ego credo meliorē ꝙ meā z ṽiorē.z b vult dicē b.§. Jtē si pr̄. Titi⁹ ita scripsit ī testō suo ,si aliq̄s mihi fili⁹ aut filia gēit⁹ fuerit hr̄s mihi esto z si mihi fili⁹ aut filia hr̄s ñ erit:sci⁹ hr̄s esto.z decessit:p⁹ea nat⁹ fuit ei fili⁹ ex vxore p̄gnāte z extitit ei hr̄s.nūq̄d admittit substitut⁹ ꝑdict⁹ ī aliquā ptē.z certe sz strictū ius ita distinguit.aut dict⁹ titi⁹ ītēdebat p dca ṽba testi nō alit eē hr̄des seiū ꝙ si neq̄ fili⁹ neq̄ filia sit ei hr̄s.aut cū hr̄et filiū z filiaz voluit vtrūq̄ hr̄dē istituē.z siue alit hr̄s futur⁹ sit voluit exēneū.i.ꝑdcz seiū vult ūmiscē siue neut hr̄s futur⁹ eēt ꝑdcz exēneū voluit substituē.ꝑ casu.i.qñ testōr ītendebat p dca ṽba testi nō alit eē hr̄dē seiuz ꝙ si neq̄ fili⁹ neq̄ filia sit ei hr̄s.nō sat vr̄ declarasse volūtatē suā ꝑdictā p dca ṽba testi.qz si ēt filia sit hr̄s vr̄ p dca ṽba substitut⁹ admitti.qz aut fili⁹ aut filia nō ē hr̄s.oīs ei disiūcta ē ṽa cui⁹ alfa ps ē ṽa.vt.§.,pr. §.sz debuissz ita dicē.si mihi neq̄ fili⁹ neq̄ filia hr̄s erit:seius hr̄s esto.z tūc erit vez ꝙ ipe ītēdebat.i.ꝙ sei⁹ nō eēt ei hr̄s nisi fili⁹ z filia nō sit ei hr̄s.ī scōo āt casu aut ꝫ⁹ bñ hñt effz suū dca ṽba testi.si q̄s mihi fili⁹ aut filia ⁊c.q̄uis aūt ita dixerit sz de stricto iure i ꝑ casu tñ de eḋtate ita ē iterp̄tāda sntia statoꝝ .s.vt siue fili⁹ siue filia nati ei fuerint:z ille nat⁹ fuerit ei hr̄s sei⁹ exne⁹ nō admittit nisi spālit testōr exp̄sserit velle substitutū admitti si nō eēnt ei hr̄des fili⁹ z filia.z b dic.

§ Jq̄s ita scripserit. Titi⁹ i scripꝫ faciēs testm̄ ita ī eo scripsit;siue dixit.illis testib⁹ q̄ testm̄ meū signauerūt hr̄s me⁹.x.dato.nūq̄d vz legatū.z vr̄ ꝙ nō.tū pp īcertitudinē.vt isti.de le. §.legari.tū qz i re sua videt testis.rñ.tamē hic ꝙ vz legatuz z est ratio qz testes merentur legatum predictum habere. iō qz seruiūt testatori signando testm̄.z sic p cōsequēs testamētū confirmatur per eoruz subscriptionem,z non obstat illud

qō dixi de icertitudine. qz corrigit dict⁹. §. legarii sequētib⁹ §. Jtē nō obstat q̄ videant eē testes i re sua qz nō p̄cipalit sūt testes i re sua sz testi sūt testes. lz scōario sint testes i re sua

Qledā sūt. Legaui tibi equū meū z ōcessi. p⁹ ea te deliberāte vnū velles legatū vel nō. hr̄s me⁹ vēdidit ōcz equū z tradidit alij. p⁹ ea tu dixisti te velle hr̄e legatū. certe traditio facta alij p hr̄dē nulla reputat. si āt repudiasses legatū vz ōca traditio. q̄dā eni sic i q̄b⁹ res dubia ē q̄ tū ad effectū. sz ex p⁹ facto reducit z apparz q̄cq̄d actū ēvt fuit i ōco casu. ē z ali⁹ casus vbi ē b̄ idē puta: legaui tibi. x. q̄ hēbā i q̄dā sacculo. i. scrinio z decessi. p⁹ ea te deliberāte vtruz velles legatū vl nō. hr̄s me⁹ mutuauit eā scio. nā fiq̄dē tu legatarius nō repudiauer̄ legatū imo ad te voluer̄ ptinere vr̄ nunc hr̄s credidisse alienā pecūiā. i. tuā. z ita nō valuit mutuum. si vo repudiauer̄ legatū suā pecūiā vr̄ hēs mutuasse scio. z sic repetet p odi. certi ex mutuo. sz q̄d si ōcs sei⁹ cuj hr̄s mutuauit pecūiā legatā o sūpsit eā. certe idē erit dicēdū ex euētu. i. cū certi erim⁹ te legatariū repudiasse vel nō repudiasse legatū. nā ex p⁹ facto dicēdū erit aut suā aut alienā pecūiaz credidisse hēdē scio. mutuū tū vtroq̄ casu o sūptōe recōciliat. vt. j. de fideiuſ. si q̄s p eo. §. si nūmos.

Quod de parit. Quāuis tractauer̄m⁹ de parit mortu⁹. ff. e. int̄ viz. z l. se. tū z adhuc circa idē tractare volum⁹. z pono q̄sdā alios casus circa b̄. z ē vn⁹ tal. mr̄ dedit dotē titio p filia⁹ sua z stipulata ē dotē a marito sibi reddi. mortua filia i mr̄imōio añ mrēz. z p⁹ ea cum mr̄e sua sil decessit. nūq̄d ad hēdē matr⁹ cō petit actio ex stipl'atu p dote. z dr̄ q̄ nō. qz mr̄ nō supuixit filie. scōs casus ē. titi⁹ dedit mihi dotē. p vxore mea q̄ erat ei⁹ nea. z p⁹ ea fuit eā stipulat⁹ a me sibi reddi mortua vxore fīia i mr̄imōio añ mortē ipi⁹ titij. z p⁹ ea ipe titi⁹ decessit sil mecū viuēte vxore mea p̄dca vl me viuēte decessit simul cū ōca vxore mea. nūq̄d trāsmittit ad hr̄dē suū actōez de dote. z rñ. q̄ si vt ōcz ē i supiozi casu. nā mr̄ de q̄ ibi dixi ē ex nea. vt isti. ō hē. q̄li. z dif. §. ex nei. terti⁹ casus ē. vxori mee plegaui dotē suā q̄ erat. c. pone eūdē istitui cū q̄busdā alijs. z ipsa p⁹ ea sil mecū decessit. nūq̄d vz legatū vl istō. z rñ. q̄ nō. qz ipa nō supuixit mihi. vt. j. l. pti. ibi. i q̄b⁹ casib⁹ ꝛc. nā z si hr̄s vl legatari⁹ testatori nō supuiuat nō vz institutō vl legatū. vt. C. de cadu. tol. §. p 2ª. q̄rt⁹ cāus ē. istituí mihi hr̄des duos meos filios ī puberes. s. titiū z seiū. z substituí pupillarit dictū titiuz dō scio nō eō. z p⁹ ea ābo sil decesserūt p⁹ mortē meā. nūq̄d dicem⁹ z p̄sumem⁹ añ mortuū seiū cui facta ē substō. vt sic titi⁹ fuerit ei hr̄s. z sic idē titi⁹ trāsmittat ad hr̄des suos ēt ptē fratr⁹ an vo dicem⁹ ō. i. titiū nō successisse scio. z rñ. j. q̄ titi⁹ nō vr̄ successisse dō scio fr̄i suo cū nō appeat q̄s añ spīū emisit. quit⁹ casus ē. istituí mihi hr̄des duos meos filios ipuberes z eos ad iuicē substituí l rogaui vtrq̄ p fideic. vt q̄cūq̄ eorū pus moret restitueret p fideicō. alteri ptē suā hēditatis. z p⁹ ea decessi: z p⁹ ea ipi sil decesserūt. nūc q̄rit an ēt b̄ casu q̄i sil periert: alt alti hr̄des extitisse videant ex dōa substone vl ex dicto fideicō. vl relicto ab vno alti q̄si ābo supuixisse videāt. z rñ. q̄ nō. nā cū nō appeat q̄s añ spīū emisit nō vr̄ alter alteri supuixisse. alij alit exponūt h⁹ casus lr̄az vt i ea nota z bñ stat vtraq̄ lr̄a. Est z sert⁹ casus ad c⁹ euidētiā ē notā dū. q̄ i q̄titate p̄timōij testator̄ exq̄rēda ad sciēdum si in ea hz locū. l. fal. vl nō. pp legata q̄ reliq̄t spectat tps mort⁹ ipi⁹ testator̄. vñ si p⁹ ea crescāt bōa vl decrescāt nō. pdest vl nocet legatarijs. vt. j. ad. l. fal. i q̄titate cum sil⁹ q̄ ibi notaui. pōe g̃ q̄ titi⁹ hñs plres suos fec testm̄. z istituit sibi hr̄dem z reliq̄t ml'ta legata ita q̄ p̄t dubitarū vtq̄ hēat locū. l. fal. vl ñ z p⁹ ea decessit. z cū eo sil decesserūt q̄dā ex dcis suis: puta i q̄dā naui. certe p̄sumin⁹ suos pus mortuos eē q̄ dn̄m. z sic ad excludēdā falcidiā ñ o putāt dōi sui cū dño mortui q̄si fuerūt i bōis ei⁹ dñi tpe mortis ei⁹. z b̄ dic cū duab⁹. l. se.

Jgnatis. Hēbā ml'tos q̄ erāt ex ognatiōe mea inter q̄s erāt q̄dā q̄ erāt mihi ognati p adoptionē vt qz erāt adoptati a pr̄e vl ab auo meo vl pauo feci testm̄ z legaui ognatis meis. c. pōe. p⁹ ea p̄dicti ognati p adoptōez desiert eē cognati p emācipatōez de eis' fcāz. z sic nihil omin⁹ remāsert in ciuitate. z p⁹ ea decessi. z sic repit q̄ erāt mihi ognati tpe testi mei z nō tpe mortis. nūq̄d veniēt ad legatū cū alijs ognatis z ōr q̄ sic. sz eō. si q̄s tpe testi mei nō fuit mihi ognat⁹ sz p⁹ ea tpe mort mee iuenit mihi eē ognat⁹ puta qz fuit arrogat⁹ p⁹ testū. ml'tomagis o seq̄t legatū q̄ supiozes q̄ tpe testi erant

Ognati z nō tpe mort. z idē ē si legarē cognatiōi mee.

Cum senat⁹. Dia collegia sic illicita nisi coierint ex auctoritate senatoz vl cesaris. sz illa q̄ coiert auctate cesaris vl senatoz bñ sic licita. z ill' p̄t legari z legatū capiēt. si āt leget illicit collegijs nō vz legatū nisi leget singul' eoz q̄ sint i collegio illicito. nā tc dōi singuli admittēt ad legatū q̄si certi homines z nō q̄si collegiū. z sic optie. j. de coll. illi. l. iij. §. i sūma.

Vbi ē ?oz. Promisisti mihi dare stichū cū hēres vnū tuū suū stichū. vl promisisti mihi dare hoiez. ego peto a re vt acq̄ras stichū suū vicini tui q̄ ē melioz forte q̄ tu⁹ stich⁹ certe dabis mihi tuū stichū. z nō cogeris emere stichū vicini tui. nā vbi ē verboz ābiguitas vt fuit b vz q̄ actū ē. z i dubio id agēdū ē: vt res bōa fide ōcta sit i tutissimo loco q̄ p⁹ eē p̄t nisi cū eēt scriptū apte ō leges. z idem ē si promisisti mihi dare. c. cartagini cū eēnt due terre q̄z q̄lz vocabat cartago. nā de illa cartagie itelligē dēm⁹ quā frequētare solem⁹ ego

Cum pubē. Adhuc reuertit z tu promisoz. z b dicit iuriscō. ad illā matiā de ill' q̄ sil' pierūt. z dic q̄ si mr̄ peryit naufragio cū filio suo pubē. credim⁹ filiū ei supuixisse: vt sic extiterit hr̄s mr̄i. z agnati ip⁹ filij extiterit hēdes ipi filio sec⁹ si dict⁹ fili⁹ q̄ sil cū mr̄e perijt erat ipubes. qz tūc credim⁹ eū prius decessisse. z hoc dicit cū. l. se.

Cum in testō. Legaui tibi. x. libras z nō adieci vtrū de boñ. puis vl grossis. vl regininis puis vl grossis vl florenis cū oīb⁹ his monetis bonōiēses vterēt. certe benigne itptari debem⁹. i. fm id qō credibile ē me testatorē cogitasse qō possum⁹ scire ex o suetudie mea. vt. ff. de leg. iij. nūmis. z q̄ dixi i ābiguo vl obscuro fmōe hz locū ēt i vo bis ppera i testō apposit p me testōrē. i. sine misterio posit. i. supfluis. s. vt irelligant fm q̄ credibile ē me testōrē voluisse. z q̄ ita accipiat vo bū pperam. hēs. instī. in ꝓhemio. §. cūq̄ hoc deo ꝛc.

Ule hr̄di. Titi⁹ ita dixit i testō suo. ille liber esto quē hēdi meo dixero velle me libe eē. vl ita dixit idem testor hr̄s me⁹ dānas siue dānat⁹ esto dare ei. c. boñ. pone ei vt dā nat⁹ sit dare dixero: z p⁹ ea decessit. certe testator volūtas adiplēda ē si aliq̄b⁹ argumēt appebit de q̄ dixit idē testōr. z b

Cum q̄rit. Cū hēres suū stichū albū: suū z stichū nigz. pmisisti mihi dare stichū. nūc cū peto a te stichū tu dic te sensisse de albo: z illū vis mihi dare tū. certe b ābiguitas ō me stipulatorē ē iterptāda z ita dabis stichū albū. z b dicit.

Jq̄s de plib⁹. Jnstituí mihi hr̄dē titiū z cū hērez plres suos stichos rogaui eūdē p fideicō. vt māumittere stichū z nō dixi de q̄ stico. z postea decessi certe nulli hoz suoz opetet libertas fideicō. z ita nō hz b locō

Ule hēbat. Titi⁹ hñs suū noie cū fauoz libertatis. flaccū q̄ flacc⁹ erat fullo. z hñs suū noie philōicū: q̄ phlonic⁹ erat pistor. legauit vxori sue flaccū pistorē cū flacc⁹ eēt fullo vt dictū ē z nō pistor. z p⁹ ea decessit dict⁹ titius. nūc q̄rit an dēat vxori flacc⁹ z philōic⁹. an alt eoz tūi. z q̄s eoz z rñ. q̄ vn⁹ tm̄ ei debeat. s. ille de q̄ testōr sensit. si āt nō apparet de quo sensit. distīguit. aut testōr noīa dictoz suoz hūit nota aut nō. p casu is su⁹ debeat vxori q̄ noīat⁹ ē q̄uis i artificio ei⁹ errauerit testōr: cū legauit eū vxori. sc̄do casu vr̄ legatus pistor ac si legasset vxori pistorē nō adiecto noīe.

Lures testō. Titi⁹ i testō suo reliq̄t libertatē. vi. ex suis suis cū quisq̄ eoz ad tricesimum an. etat⁹ peruenisset. iter q̄s erat sabina z cymprogenia ancille. Jtē cū quisq̄ p̄dictoruz liber eēt. certam summā puta. c. dare voluit. z postea icōtinētī ita cauit i eodē testō. sabine z cīprogēie dari volo cū ad statutā etatē peuenerit singul'. x. z b āpli⁹ alimētoz noīe i annos singulos q̄aduenēt singuli. x. z p⁹ ea decessit idē titi⁹ nūc q̄rit vtq̄ oīb⁹ p̄dict⁹. vi. manumissis debeāt alimēta. an vo sol'sz

bine ꝛ cympꝛogenie,ꝛ ſñ,ꝯ oīb⁹ videnť alimēta relicta.

¶ De his q̃ pene noīe in teſtō relinquunť. Rubꝛica.

Hiliofa. Titi⁹ iſtituit ſibi hr̃dē filiū vl̃ fuū meū. ita ꝯ apō filiū meū vl̃ fuū meū nō remāſit aliquo momēto,vt,ſ,ō acq̃,hē,placz,p⁹ ea legauit idē titi⁹ a me pr̃e ſi nō darē dō ſeio,ꝛ,p̄cepit vt darez,c,ſēpꝛonio noīe pene,ꝛ p⁹ ea deceſſit dict⁹ teſtō,nūc q̃riť an valeat legatū ō,c,ꝯ iuſ tꝛ̃ vl̃ oñi penā fuit relictū,ꝛ ſic illicite vl̃ pbꝛoſe,nō ei illō ſo lū nulli⁹ momēti hñdū ē qō ī talē penā hr̃dū .:. ſcriptū ī teſtō ſz ēt oē illud ē hñdū nulli⁹ momēti,ꝯ ſit ſcriptū i teſtō ī talez penā cuiuſcz,cuiuſcz dico ſentiētis lucrū aliqō ex vltia volū tate ſicut fuit ī hac,l,ego⁹pr̃ vl̃ oñs,nā illō ꝯ ī penā hr̃duz ē ſcriptū in teſtō ſine dubio nō vzvt hic p ꝯſtāti pōit q̃uis ho die fit cozrectū vt ī lr̃a notauí,vtz āt ȳba teſtōꝛis ī teſtō po fita itelligāť poſita noīe pene vl̃ cōditōis vl̃ trāſlatiōis ap paret ex voluntate defuncti,nam ſi ita dicit teſtōꝛ heres me us ſi capuā ierit ꝯ quidā volo titio,ꝛ,dato dicet relictū lega tū noīe pene heredis,Si ȳo hr̃dē ituruz capuā ,p ſuo mag lucro p̄ceperit,ꝛ,dare titio ſi capuā ierit q̃ſi tūc paz hr̃di no ceat ſi grauet tūc ē ꝯditio,ſi āt nō appeat dictā eē ꝯditionez p ſi,vt inſti,de leg,ſ,longe,ſi āt legaui vni infortiatū meuz ꝛ p⁹ ea idē lego alij aīo adimēdi ꝓ,tūc ē trāſlatio,vt,ſ,ō adim̃, leg,l,trāſlatio,ī dubio āt nō p̄ſumiť ꝓ adimē,vt no,ſ,de le,i, l,ſi plurib⁹,ꝛ ȳ dic cū,l,ſe.

¶ De regula catoniana.

Catoniana. Ad euidentiā h⁹,l,ꝛ vt nō obſtent ꝛria nota ꝯ regl'a cato, hz locū ī trib⁹ caſib⁹,ꝑm⁹ ē qñ le gatū ē inutile pp rē relictā ſiue legatā.vt ī eis q̃ fūt inū cta edīb⁹,vt,ſ,de le,i,cetera; ī pr̃i,ſecūd⁹ ē qñ ē iutile ex pſōa reliquēť tñi vt ſi teſtet fu⁹ ꝛ nō decedat liber fact⁹,vt,ſ, de leg,iij,l,i,ſ,i,ibi ȳ vtiqz nemo ꝛc,terti⁹ ē qñ ē iutile pp pſonaz reliquēť ꝛ legatarij mixtiz, vt ſi iſtituí mihi hr̃dē titiū,ꝛ fuo fuo legaui,c,vt iſti,de leg,ſ,an fuo,ꝛ,C,ō le,fuis,ita ḡ diſſi nit regl'a cato,ꝯ id legatū ꝯ iutile foret aliq̃ de p̄dict⁹ trib⁹ modis,ſi teſtōꝛ deceſſiſſet teſti facti tpe,diffinit dico regl'a p̄ dicta nō valē iō legatū qñcūqz deceſſit teſtōꝛ,iſta tñ diffinitō regl'e cato,ī q̃busdā caſib⁹ nō p̄t ſibi vēdicare locū puta ille gať cōditō alib⁹,de quo pōit ȳ tria exēpla,ꝑmū ē tale,ſeius ita locut⁹ ē hr̃di ſuo ī teſtō ſi p⁹ kalēdas mozcu⁹ fuero titio dato,ꝛ,pōe,nūq̃d ī ȳ caſu cauillare debem⁹,i, ſciēter falſum dicē,i,locū hr̃e regl'az cato,dicē,certe nō,nā ȳ mō dato lega to ſi ſtatiz mozcu⁹ fuerit teſtōꝛ:veri⁹ ē nō eē datū legatum ꝯ iutiliť datū,nā hz locū tñi ī puro legato iutili ñ ī cōditō aliꝯ ẽ;interī pēdēte ꝯditiōe nullū vl̃ veri⁹ ē ꝯ videať nō datū le gatū ex q̃ ꝯditio defiť ſub q̃ fuit datū q̃ videať datū ꝛ iutiliť defeť āt ꝯditio qz teſtōꝛ fuit mozcu⁹ ſtatiz facto teſtō legatū autem fuit ſub illa conditiōe ſi poſt kalēdas mozereť teſtōꝛ vt dictū ē ī lr̃a.Scōz exēplū ſiue ſcōs caſus ē tal',ſeius lega uit tibi ī teſtō ſuo fundū q̃ erat ſu⁹ tpe dē teſti ſub hac ꝯditō ne,ſi eū fundū viuo eodē teſtōꝛc alienaueť,ꝛ tu alienaſti euz fundū viuo teſtōꝛe,ꝛ p⁹ ea ōceſſit teſtōꝛ,certe legatū dēbur ti bi ab hr̃de ſuo;qz ipleuiſti ꝯditōez,qō q̃dē legatū nō debēť tibi ſi teſtōꝛ deceſſit ſtatiz añq̃ alienares dōz fundū,qz iā tē poze mort⁹ teſtōr⁹ inenireť tibi legata res tua ꝯ certe legatū nō vz,vt,ſ,de leg,i,certa,ſ,quēadmoō,cū ſil'ib⁹,q̃ ibi ſcripſi. Terti⁹ caſus ē tal',ſei⁹ hñs filiā ipuberē feť teſtū ꝛ ī eo lega uit ita filie ſi filia mea titio nupta erit me viuo lego eidē filie mee,c,p⁹ ea filia fuit facta pubes ꝛ nupſit titio,ꝛ p⁹ ea deceſ ſit teſtōꝛ,certe hēbit filia legatū:ꝯ quidē legatū nō debēť ei ſi teſtōꝛ ſtatiz deceſſiſſet añq̃ ipa fieret pubes ꝛ titio nuberz qz iā tpe mozt⁹ teſtōr⁹ ipoſſibile ē eā eē nuptā titio cū tūc eēt ipubes,ipuberes āt ȳbē matrionū nō p̃ñt,vt iſti,de nupt,in pr̃i. Itē nō vēdicat ſibi locū dōa diffinitio regl'e cato,ī hr̃di tatib⁹ ſub ꝯditiōe relict⁹ de q̃b⁹ dixi'iā. Itē vēdicat ſibi locū in eis ēt pun⁹ legatis q̃z dies dedit p⁹ aditā hr̃ditatē ꝛ nō a mozte teſtōr⁹ ſiť ſi legata relicta fuis teſtō māumiſſis ꝛ lega ta relicta fuis alij⁹,vt,C,de cad,tol,ſ,i nouiſſimo,ꝛ,j,qñ dies

le,ced,l,ij,qñ dies alioz legatozum cedat a mozte teſtōr⁹. vt in dō.ſ,ī nouiſſimo,nō ei oz vitiarl legatū ſi iuenlať iutilis aliq̃ ō p̄dic⁹ trib⁹ modis,eo tpe q̃ nō debeť,ſz ēt eēt iutile tē poze mozt⁹ teſtōr⁹. Itē nō vēdicat ſibi locū dōa diffinitio re gule cato,ī legib⁹ nouis,circa ꝯ nota ꝯ gall⁹ fuit añ velleiū ꝛ vellei⁹ añ catonē,vñ ler gallí appellať vet⁹,ꝛ,l,velleij ap pellať noua,quātū ad,l,galli,vt,ſ,de lib,ꝛ poſt,gall⁹,ſ,nūc de lege,pone ḡ ꝯ hēbā ī ptāte filiū ꝛ er eo nepotē,nūc nepo tē mihi hr̃dē iſtituí ꝛ filiū p̄teri⁹,certe ſi ſtatiz decederē nō va leret teſtū,ex eo ꝯ fili⁹ inenireť ſe p̄teritū,vt iſti,de exhr̃,li,in pr̃in,ſz ſi me viuo decedat fili⁹ teſtū ꝯfirmať,ꝛ inſtō de nepo te facta vz,vt,ſ,de teſta,tu,ꝛ ſi hr̃ditas,ſ,ij,ꝛ nō eſt minuz ſi confirmať p,l,vell',nouā inſtō nepoť q̃ ab initio nō vz,qz vt dictū ē catonia,regl'a,ad nouas,ll,ñ ptinz ꝛ b⁹ dic tot⁹ h titu.

¶ De his q̃ ꝓ nō ſcriptis hñtur. Rubꝛica.

Jꝙs hr̃ditatē,Deui⁹ cū vellet facē teſtū vocauit ſeiū q̃ ſciebat ſcribē ꝛ dixit ei.ego dictabo teſtū meū ꝛ tu ſcribas,ꝛ ſei⁹ dixit libenť.dixit ḡ meui⁹.ego inſti tuo te ſeiuz ꝛ ēt gaiū hr̃des. Itē p̄lego tibi,c,itē ſubſtituo ti bi in tertia pte hr̃ditať ſēpꝛonij,ꝛ ſei⁹ hec oīa ſcripſit,ꝛ p⁹ ea deceſſit dict⁹ teſtōꝛ.nūc q̃riť an hr̃ditať pars data ſeio ꝛ p̄ legatū hēať ꝓ nō ſcriptť,ꝛ ſñ,ꝯ ſic,ꝛ dōa pars hr̃ditať ptīe bit ad dēm ſubſtitutū,nā ſe,cōſul,liboniano cū ꝯſtitueret pe nas legť coz,de falſis aduerſus eū q̃ ſibi ſcripſiſſz hr̃ditatez vl̃ legatū eodē mō ip̄zobaſſe vť tales iſtōnes q̃s ſibi aliq̃s ſcribit q̃ ip̄zobate ſť ille iſtōnes,i,illa inſtō in q̃ ita cōtineť q̃ ex pte me titi⁹ hr̃dē ſcriptū ī tabul' ſuis q̃s faciet retractaue rit ſiue recitabit ex ea pte idē titi⁹ hr̃s mihi eſto. q̃ q̃dē inſtō ꝛ alie ei ſil'eť ꝓinde hñť ac ſi nō fuiſſent inſerteī teſtō,qz ſunt

captatozie,vt,ſ,de here,inſti,l,captatozias,ꝛ hoc dic

¶ Le ī teſtō. Jnſtituí mihi hr̃dē titiū,ꝛ cū hērez plures ꝑ uos ſtichos rogaui eūdē hr̃dē p fideicōmiſ,vt māumitteret ſtichuz:ꝛ nō dixi de q̃ ſticho,certe nulli de ſtichis meis debe tur libertas,vt,ſ,de reb⁹ du,l,ſi q̃s de pl'ib⁹,ꝛ facz,ſ,de his

Jī metallīs. Titi⁹ le que in teſ,de len,l,i, gauit,c,ſeio ī metallū dānato ꝓ nō ſcripto certe ē lega tū,ſz nūq̃d remanz apō hr̃dē dōz legatū an dať fiſco ſiue ce ſari,ꝛ doť ꝙremanet apō hr̃dē nā dānat⁹ ī metallū nō ē fuus ceſar⁹ imo pene,ſec⁹ āt eēt ſi dōa,c,eēnt ei legata ad alimēta qz tūc vz legatū,qō āt dixi nō valē legatū relictū damnato ī metallū ꝛ idē legatū remanē apō hr̃dē ꝛ nō dare fiſco vl̃ ce ſari hz locū ēt ſi p⁹ dictū legatū dat⁹ ſit legatari⁹ ī metallum cū pr̃i⁹ nō eſſz dānat⁹,ꝛ ꝙ dixi de legatario dānato p⁹ lega tū hz locū ī hr̃de iſtituto dānato ī metallū p⁹ iſtōnē,ſ,vt fit,p nō ſcripta iſtō ꝛ ad fiſcū nō ptineat ſz ad veniētes ab inteſt, ꝛ bñ dixi ꝙ dōz legatū ꝛ iſtō ſť ꝓ nō ſcriptť,qz ea q̃ ī eā cāz p uenerť a q̃ icipe nō poterāt,p nō ſcriptť hñť,ſic ꝛ ꝓp eādē cāz extīguiť legatū relictū fuo alieo ſi p⁹ ea teſtōꝛ redimat dōz ſ uuz,nā ꝛ ȳ puēit legatū ī eū caſuz a q̃ icipe nō potuiſſet,nā ꝑ uo ſuo nō p̄t teſtōꝛ legare ſine libertate,vt,ſ,ō le,i,plane,ſ,

Jeo tpe. Titi⁹ feť teſtū ꝛ legauit,c,ſeio ſi cōiūctū, quēviuere credebat cū eēt mozt⁹,certe ꝓ non ſcripto hēť legatū,ſz ꝛ ſi dict⁹ teſtōꝛ erat ī ptāte poſtiū eo tpe quo ſi

ebat p eū teſtū ꝛ ñ redijt ab hoſtib⁹ ꝓ ñ ſcripto erit fil'r.

¶ Quod q̃s. Titi⁹ miles vl̃ pagan⁹ non facio vim feť teſtū ꝛ legauit,c,ſeio ꝛ rogauit eū vt ea,c,reſtituerz gaio ꝛ ō ſcꝛpſit ipe ſei⁹ volūtatē teſtōr⁹,certe dōz legatū nō oz hr̃e ſei⁹,qz ea ē pēa ſcribētiū ſibi ī teſtō,ſz oz remanē dōz legatū apō hr̃dē teſtatoꝛ⁹ cū onere fideicōmiſ,vt,ſ,teneať reſtituē dōz legatū gaio ſiť erat rogat⁹ ſei⁹. De his q̃,vt idi,le auſe. Rub.

Ju⁹ ſeuer⁹. Titi⁹ hñs ſtichū ſuū vēdidit hoſtib⁹ ferz vl̃ frumētū vl̃ ſalez, vñ teneť pēa capitť,ꝛ ſiſe⁹ oz hr̃e p ciū dōaz rez,vt,j,de publica, cotē, ī pr̃i,ꝛ,ſ, dñs,dict⁹ titi⁹ fe cit teſtū ꝛ reliq̃t dō ſtico libertatē ꝛ,c,noīe legati,ꝛ,c,noīe ſi deicōmiſſi,ꝛ p⁹ ea deceſſit dict⁹ titi⁹,p⁹ ea dict⁹ ſtich⁹ detulit ī fiſcū dictū ſuū pfonū q̃ſi illicite mercť negociatozē qō p̄t fie ri ēt p⁹ mozt⁹ ipi⁹ titij,vt dicta,l,cotē,ſ,illicite,certe q̃ſi indi gn⁹ oz amittere legatū ꝛ fideicōmiſſuz q̃uis ñ libertatē, alij ẓliter intelligūt vt in lr̃a notauí.

Uferꝛ hꝛditas. Hec.l.cū se.pōit quicꝫ casus i q̄libz q̄ rū auferꝛ relictū alicui ⁊ daꝛ fisco.pm⁹ ē taꝫ. Titi⁹ hñs filiū maiozē emācipatū ⁊ ipuberē i ptāte fec̄ pncipale testm̄ i quo īstituit sibi hꝛdē dictū ipuberē ⁊ emācipatū pretenſit. ⁊ p⁹ ea dictū emācipatū pupillariꝫ substituit ipuberi q̄ substō dꝫ accessoziū testm̄ siue pupillare siue scōe tabule. ⁊ p⁹ ea decessit dict⁹ titi⁹. p⁹ ea dict⁹ emācipat⁹ petijt bo.pos. ꝯ tabu. pris ⁊ ipugnauit testm̄ pris. ⁊ postea dēcessit ipubes i pupillari etate. ⁊ dict⁹ emācipat⁹ adiuit hēditatē ex pupillari substōne. certe dz ei auferi hēditas ex asse. i. tota. ⁊ ad fiscuz dz ptinere. q̄ pncipale testm̄ arguit ⁊ a scōis tabul' repellēd⁹ ē Scōs casus ē taꝫ. Potestas boñ. accepit vxoꝛez ō boñ. p⁹ ea dōa vxoꝛ fec̄ testm̄ ⁊ reliq̄t ei. c. certe nō poterit retinē illud legatū: q̄ ꝯ mādata īpatoꝛ duxit vxoꝛē. Certi⁹ casu ē taꝫ. titi⁹ fuit tutoꝛ seie pupille ⁊ ea facta adulta accepit eā i vxoꝛē ꝯ decretū ap̄lissimi oꝛdis senatoꝛ. postea ipa fec̄ testm̄. ⁊ reliq̄t ei. c. certe nō poterit retinere illō legatū. i vtroq; g̃ casu. i. in b̄ tertio ⁊ in scōo ēt si ex asse hꝛs īstitut⁹ sit dict⁹ potestas vel tutoꝛ a dict⁹ eoꝝ vxoꝛib⁹ q̄s illicite acceperūt ⁊ adierunt hꝛditatē q̄si indignis auferꝛ eis hꝛditas ⁊ fisco dabiꝫ. Sed ecōtra dict⁹ potestas vl' vxoꝛ bñ pñt legare dictis eoꝝ vxoꝛibus. Quart⁹ casus ē taꝫ. donaui vl' legaui tibi portionē q̄ mihi obuēiet ex successiōe titij agnati mei cū ipe titi⁹ adhuc viueret ⁊ ignoꝛaret me ita tibi donare vl' legare. recte q̄si idigno auferꝛ tibi illud qō tibi taliꝫ dōaui vel legaui. q̄ de vi ui hꝛditate vl' ei⁹ pte pacisci nō possum⁹ eo ignoꝛāte. vt. ſ. ꝺ pactꝫ. l. fi. Quint⁹ casus ē taꝫ. titia īstituit me hꝛdē ⁊ postea ipsa decessit p mea culpā l' negligētiā. ⁊ p⁹ ea ego adiui hꝛdi tatē suā. certe q̄si idigno auferꝛ mihi ⁊ dabiꝫ fisco.

Ap. Titi⁹ instituit sibi duos hꝛdes. ⁊ a q̄libz legauit mihi. c. ⁊ decessit. postea ego accusaui vnū de hꝛdib⁹ q̄si p fal suz fecit se scribi hꝛdē. certe debeo amittere legatuz mihi ab eo relictū. nō ät debeo amittē legatū mihi relictū ab alio heꝛede. ⁊ q̄ dixi me legatariū amitrē legatū ēveꝝ q̄si nō erat mihi solutū adhuc. si ät erat iā mihi solutū legatū bñ possuz accusare testm̄ de falso. ⁊ ēt ꝺtēdē testm̄ nō eē iure factū. i. min⁹ solēniꝫ. in officioſuz ät dicē testm̄ nō possuz. ⁊ si quidē p⁹ legatuz acceptū a me ꝺtēdā testm̄ nō eē iure factuz qō mihi licuit vt dictū ēr succūbā. nō pp b̄ auferꝛ mihi legatū q̄ iā ꝺsecut⁹ erā. sec⁹ ät si postq̄ hñs legatū dicā falsuz testm̄ ⁊ succūbā. q̄ tūc amittē debeo legatū qō cōsecut⁹ suz. ex eo ät qō dixi me nō amittē legatū qō acceperā etiā si dicā testm̄ nō iure factū sequiꝫ illud qō fuit iudicatū padue in quadā cōne de facto sofroni⁹ ei fecerat testm̄ ⁊ īstituerat sibi hꝛdē seium ⁊ quibusdā suis cognatꝫ reliq̄rat legata. ⁊ postea dēcessit. ⁊ hꝛs solue rat cognatꝫ dicta legata. nē dicti cognati volebāt testm̄ sofronij dicē nō eē iure factū ⁊ ad eos ptinē hꝛditatē ab ite. vnde de b̄ iterrogauerūtꝫ quēdā ipatoꝛē noīe diuū piū. ⁊ ipe rñdit q̄ ipi pñt petē hꝛditatē dicti sofronij ab ite. si vez ē q̄ dicebāt. i. testm̄ iure factū nō eē. ⁊ hoc nō obstāte q̄ acceperāt legata. cōmisit tū dict⁹ impatoꝛ iudici vt videz an dicti ꝺgnati sint. phibēdi petē dictā hꝛditatē an nō. in cause ät ꝺgnitōne iudicꝫ dixit ipatoꝛ inspiciēdā psonā cuiuscz ꝺgnatoꝝ predictoꝝ ⁊ ꝺditionē ⁊ etatē sofronij. puta i quoꝝ ꝺgnato vtrū sit capax aut nō. vtꝝ sit sui iurꝫ vl' nō. vtꝝ sit pubes vl' impubes i psona sofronij defuncti poterit hꝛe heredē vl' nō fuerit sui iuris vel non pubes vl' impubes persona. ⁊ b̄ dicē cuz pncipio l. sequē. ſ. q̄ ille q̄ accepit legatū nō p̄t dicē iofficioſū testm̄ sz falsū vl' nō iure fcm̄ p̄t dicē. reddo tibi talē rōz q̄ testm̄ qō ēi officioſum bñ tz ⁊ aliqō ē. filiꝰ tñ i eo exhꝛdat⁹ p̄t illō p q̄relā irritare si vult. vñ si agnoscat legatū suo iuri renūciādo nō audiꝫ p⁹ ea. nā remittētib⁹ actōes suas nō ē apli⁹ regressus ad eas. vt. ſ. ꝺ edi. edi. q̄r.. ſ. fi vēditoꝛ. testm̄ ät qō falsū ē vl' nō iure fcz ē iure cōi nullū ⁊ nō fauoꝛ alic⁹. vt. j. de ✠. fig. paul⁹ rñdit falsuz ꝛc. ⁊. ſ. de iiusto te. l. i. i pncipio. vñ q̄ fauoꝛ meo ñ ꝺt nullū aliqd facē nō possuz ēt exp̄ssa volūtate nedū tacita puta accipiēdo legatū nō ē. g̃ miꝝ si i vno nō possuz renūciare i alijs duob⁹ fic. ⁊ fac̄ ad hāc matiā. ſ. de iof. te. l. si ps. ſ. fi. ⁊. l. pe. ⁊ si. b̄ dicē cū. l. se. vsq; ad. ſ. amittē id qō. Amittē id qō. nō solū ille q̄ accusat testm̄ ō falso amittit legatū i eo sibi relictū. sz ēt tutoꝛ i testō datꝰ cui ⁊ legatū datū ē si excuset se a tutela amittit legatū. si āt tutoꝛ datꝰ iā ꝓsecut⁹ sit legatū nō pt āmō se excusare a tutela. sec⁹ āt ē i eo q̄ a pie pupilli nō datꝰ ē tutoꝛ pupillo. sz legatū tm̄ ab eo meruit ⁊ a mſe eiusdē pupilli datꝰ ē tutoꝛ eidē pupillo ⁊ se a tutela excusauit. nā iste talis ñ repellit a dōo legato. q̄ nil fec̄ ꝯ volūtatē p̄is deficti dictū āt legatū cui⁹ petitio denegaꝫ tutoꝛi se excusauit a tutela. vt dōz ē i pn̄. ſ. nō trāsferꝛ ad fiscū sz reliq̄t filio pupillo cui⁹ vtilitates deserte sc̄ꝫ p dōz tutoꝛē eo ꝙ se excusauit a tutela. Si p̄. Filio meo vl' suo reliq̄t titi⁹ legatū i testō suo īstituto sibi hēde seio ⁊ decessit. ⁊ p⁹ ea ego accusaui dōz testm̄ de falso. certe denegabiꝫ mihi āmō dōa petitio dōi legati ad me ptinēꝫ. si āt dōz legatū spectaz eoꝝ psonā. i. filij mei vl' sui nō amittūt ipi vl' ego legatū. pp b̄ puta si rogauit me vt emācipārē filiū vl' māumitterē suū ⁊ eis legata restituerē. Si suū. Legaui tibi. c. ⁊ rogaui te vt manumitteres suū tuū stichū. vl' ēt suo tuo legaui. c. ⁊ rogaui te ꝙ eū māumitteres tu accusasti testm̄ meū de falso. certe ñ nocz b̄ suo tuo quibere dēat libertatē. nā fisc⁹ q̄ dz hꝛe dōz legatū ō. c. eo ꝙ tibi auferꝛ vt idiḡ dz suū redimē a te ⁊ māumittē. si tū tu vl' suus fisco vēdē nō āt potes cogi vēdē cū iudiciū meū sp̄reueꝛ. accusādo testm̄ meū de falso. Si filiꝰ. Legaui tibi. c. de testō meo ⁊ decessi. ⁊ p⁹ ea sei⁹ filiꝰ te iuito accusauit dōm testm̄ de falso. nūq̄d pp b̄ denegabiꝫ tibi actio legati. ⁊ dz ꝙ nō. si āt te titiū rogaui vt restitueres gaio dōz legatū ⁊ gai⁹ testm̄ accusauit de falso debes fisco restituē legatū. Qui accusauit. Legaui tibi. c. vl' istitui te hꝛdē ⁊ decessi. ⁊ p⁹ ea q̄dā aliud puta sei⁹ accusauit testm̄ meū de falso. postea tu decessisti et extitit tibi hꝛs dict⁹ sei⁹. nūq̄d capiet sei⁹ hēditatē meā vl' legatū quā vl' qō iuenit i hꝛditate tua sibi delata. ⁊ dz ꝙ sic. ⁊ nihilomin⁹ idē si dict⁹ sei⁹ dixisset iofficioſū testm̄ meū. Etati ei⁹. Quāuis ille q̄ accusat testm̄ ō falso pdat legatū i eo sibi relictū. vt dōz ē. ſ. e. l. q̄si p totū. tū si dictus accusator sit mioꝝ. xxv. an. ⁊ p se vel p tutoꝛē suū accusauit testm̄. pt ipetrare i ite. resti. vt nō amittat legatū. His vō q̄. In testamēto meo reliq̄ legata titio ⁊ seio ⁊ decessi. p⁹ ea gai⁹ ⁊ sei⁹ pmi⁹ accusauerꝛ testm̄ meū de falso. ⁊ dict⁹ titi⁹ ⁊ sei⁹ p eis in b̄ tuleꝛt testioniū volentes vl' vsi. vl' fuerūt eoꝝ aduocati. certe pdūt dōa legata. sz ⁊ si p̄sidi coꝛā q̄ fuit facta accusatio fuit i dōo testō aliqd legatū pdit illō si pnūciauit falsū testm̄ ⁊ p⁹ ea apparuit id testm̄ nō eē falsuz i appellatōe quā iterposuit hꝛs i eo script⁹. sz pōe ꝙ i dōo meo testō reliq̄ legatū aduocato fisci. p⁹ ea hꝛs me⁹ ꝺmisit aliqd pp ꝙ dz hꝛditatē pdē. q̄ cause sc̄ꝫ mḱte. vt. ſ. e. l. i. ⁊. ij. ⁊ i mḱ. l. hui⁹ ti. venit martin⁹ ⁊ detulit fisco hāc hꝛditatē meā ei eē ꝺlatā vl' dixit testm̄ falsuz. ⁊ eidē delatoꝛi aduocat⁹ fisci p̄stitit p̄ocinū qō hz necesse facē. vt. ſ. de delatoꝛib⁹. oēs. certe nō amittit pp b̄ legatū dict⁹ aduocat⁹ fisci. q̄ offm̄ suū eū excusat. Qui p̄ncipale. Filiū meū ipuberē mihi hꝛdē istituī i testō meo qō ꝺpncipale testm̄. ⁊ i eodē testō legaui titio. c. ⁊ p⁹ ea dōo ipuberi substituī dōz titiū pupillariꝫ q̄ substō ꝺ. ſcōs testm̄ siue scōe tab. ⁊ p⁹ ea feci codicillos i q̄b⁹ forte legaui aliqd dōo titio ⁊ forte dōs codicil. ꝺfirmaui i dōo meo testō ⁊ forte ñ. et p⁹ ea decessi. ⁊ p⁹ ea dict⁹ titi⁹ accusauit dōz meū ꝑncipale testm̄. ꝺ falso ⁊ succubuit. certe ñ solū repellit ab hꝛs q̄ forte ēt i dōo testō reliq̄ sz ēt a substōne ipuberi fcā i dicti se. tab. ⁊ ēt ab his q̄ ei i codicill' p dicti reliq̄ sz ñ ē ita eē. nā si se. tab. vl' codicil. arguit de falso nō amittit relictū sibi i testō ꝑncipali. ⁊ ērō q̄ i b̄ casu nō vl' ip̄robasse vtrūq; .i. se. ta. ⁊ p ōnis pncipale testm̄ vl' codicil. ⁊ p ōnis p̄n. testm̄. sz testm̄ se. ta. vl' tm̄ codicil. q. ꝺ. i supioꝛi casu bñ vl' ip̄robare vtrūq;. nā se. ta. pēdēt ex p̄mis ⁊ nō eē. vt. ſ. de vul. sub. l. ij. ſ. sz si eos.

An libertas. Instituī mihi ticiū heredē ⁊ sticho suo meo libertatē reliq̄. postea me moꝛtuo seius accusauit testm̄ meuz de falso: ⁊ dict⁹ stich⁹ tulit testimoniū ꝯ testm̄: succubuit tam̄ postea accusatoꝛ. nūq̄d dz auferri dicto sticho libertas ⁊ dicā

tur ḡ sic. ⁊ etiã fideicõmissuz vel legatũ si qõ ei reliquerã ĩte
stamto. Sz q̃d si dictũ seiũ q̃ accusauerat testm̃ de falso dede
ram tutorẽ filio meo in eodez testõ: nunq̃d excusabit pp b̃ a
tutela ⁊ a legato: qõ eo deberã repellet. ⁊ dr q̃ a legato tm̃ re
pellit: ⁊ nõ a tutela excusat. ¶ Qui mortis. Causa mortis
dõaui titio. c. ⁊ p̃ea feci testm̃: ⁊ ĩ eo istituui mihi hr̃dẽ seiũ. ⁊
legaui gaio. c. si daret martio equũ. ⁊ dedi libertatẽ stichoꝰ f
uo meo sub cõditõe si daret petro. r. Jt̃ multa alia legata re
liq̃ quibusdã ita q̃ hz. l fal. locũ. ⁊ postea decessi. postea dict⁹
tit⁹ accusauit testm̃ meũ de falso ⁊ succubuit. nunq̃d pp b̃ a
mittit donatõnẽ p̃dictã cã mortꝭ. ⁊ dr q̃ nõ. lz legatarij amit
tãt legata si dicãt testm̃ falsuz. Dec⁹ si dict⁹ martin⁹ q̃ debe
bat recipe equuz a legatario. vel dict⁹. p. qui debebat. r. reci
pere a statulibero dixissent testm̃ falsuz q̃z ipsi bñ p̃derẽt p̃di
cta. Jtẽ ⁊ si seius p̃dictus a me hr̃s ĩstitutus dicat testm̃ fal
suz ⁊ succũbat. nõ poterit ãmodo detrahere fal. legatarijs
q̃uis reliquerit legata vltra dodrãtẽ vt dixi. ¶ Omnes
qui. Ad euidẽtiã hui⁹. §. nota. q̃ in quodã edicto diui⁹ tra
iani cõtinet. vt si quis anteq̃ cã ei⁹ ad erariũ p aliquẽ defe
rat. pfessus eẽt corã p̃fecto erarij siue fisci eaz rem quã possi
debat et cã legati ab alio sibi relicti capere sibi nõ licere ex eo
q̃ aliquis de cã erat nõ capax eius rei. q̃ ipe talit se deferẽs
dz hr̃e dimidiã dicte rei ⁊ fisc⁹ alterã dimidiã. nũc pone q̃ p̃
dict⁹ talit se deferens vt dictũ ẽ accusauit testm̃ de falso in q̃
fuit ei relicta dicta res ⁊ succubuit in accusatiõe. nũq̃d amit
tit dictũ beneficiũ diui⁹ traiani. ⁊ dr q̃ sic. ⁊ facit ad hoc opti
me. ĵ. de iure fisci. edicto. in prin.

Escriptũ. Titius hñs in bonis q̃ draginta. instituit si
bi heredẽ seiũ. ⁊ vniuersa quadragita. quibusdã lega
uit ⁊ decessit. postea hr̃s detrahit. c. de hr̃ditate. certe potest
retinere hr̃s. cũ soluit legata q̃rtã partẽ trecẽtoz. s. lxxv. noie
falcidie. ⁊. cc. xxv. dabit legatarijs. er. c ãt p̃dictis que surri
puit dabit legatarijs. lij. ptes. i. lxxv. ⁊ quartã de dict⁹. c. i xxv
dz hr̃e fisc⁹. ⁊ hec ideo ita sũt qz rescriptũ ẽ p quẽdã ĩperato
rem. hr̃dẽ nõ posse retinere quartã ei⁹ rei quã amouisset.

Q Ci titij. Quãuis ille q̃ dicit testm̃ falsuz ⁊ succũbit nõ
possit eẽ hr̃s illi q̃ fecit dictũ testm̃. vt. §. e post legatũ
§. qui principalis. nõ tñ. prohibet eẽ hr̃s hr̃dis illi⁹ q̃ fecit testa
meñ. Sed⁹ dicit. Titi⁹ me⁹ creditor ĩstituit me heredẽ ⁊ e
go adiui hr̃ditatẽ suã: sicq̃ p aditõnẽ ofusa ẽ actio mea quã
habebã cõtra eũ. postea er aliqua cã fui. puniciat⁹ indignus
hr̃e hereditatẽ p̃dictã. puta qz accusaui testm̃ de falso. vt in
prin. hui⁹. l. vel fui testis vel aduocat⁹ alicui⁹ qui accusauit
de falso testm̃. ⁊ nihilomin⁹ remãsit testm̃ firmũ. ⁊ sic ablata
est mihi p fiscũ dicta hr̃ditas pp p̃dicta nũq̃d restituit⁹ mihi
dicta actio. ⁊ dr q̃ nõ pp delictũ meũ. l. se plana ẽ.

Si inimicitie. Feci testm̃ ⁊ legaui titio. c. ⁊ postea inimi
citie capitales interuenerũt iter me ⁊ ipz. ⁊ ita cepit eẽ
verisile me nolle ei legatũ prestari. ⁊ postea decessit: certe non
poterit tit⁹ petere dictũ legatũ. idẽ erit dicẽdũ si palã ⁊ apte
mihi viuẽti male dixerit ⁊ ĩ faustas voces aduersus me iacta
uit. ⁊ his duob⁹ casib⁹ nõ applicat legatũ fisco. immo rema
net apud hr̃dẽ meũ. Si aũt mouit mihi qõnez statꝰ denegat
ei petitio legati ⁊ dat fisco.

In fraudẽ. Ad euidentiã hui⁹. l. ⁊ sequẽ. nota. q̃ si hr̃s
vel legatari⁹ accomodat tacitã fidẽ testatori de restitu
enda hereditate vel legato sibi relicta vl̃ relicto alicui nõ ca
paci q̃ multi sũt. vt no. insti. de leg. §. legari. dz pdere relictuz
sibi ⁊ illud dz dari fisco. ⁊ b̃ si fidẽ p̃dictã accomodat fraudu
lenter. i. in fraudẽ iur⁹. vt. ĵ. de iure fi. l. iij. in prin. ⁊ §. i. ⁊ ij. ⁊. iij. ⁊
§. de le. i in tacitis. q̃s aũt dicat talit in fraudẽ iuris fidẽ ac co
modare. plane dr in pñi. hui⁹. l. hz q̃d si hr̃s vel legatarius sit
testi. q̃ q̃dẽ postea tpe mortis testatoris ĩuenit nõ capax. cer
te ei nõ tenet restituere fideicõmissuz dicte hr̃ditatis vel lega
videt interuenisse ex q̃ erat tpe testi capax fideicõmissari⁹. et
b. est verum si dict⁹ hr̃s vel legatari⁹ accomodauit fidẽ testa
tori in casuz futuz. i. vt restituat fideicõmissario dictã heredi
tatẽ vel legatũ: lz idẽ fideicõmissari⁹ ceperit. phiberi p leges
cape fideicõ. Jtẽ pone q̃ titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ filiũ suũ quẽ
in ptãte hẽbat ⁊ rogauit eũ q̃ restitueret hr̃ditatẽ alicui non
capaci. ⁊ fili⁹ accomodauit ei sup hoc tacitã fidẽ. nũq̃d aufe
ret hr̃ditas dicto filio ⁊ fisco dabit. ⁊ dr q̃ nõ. qz hñit nece
parere patri. scias etiã q̃ si hr̃s tacitã fidem accomodauit te
statori de restituẽda nõ capaci dimidia parte hereditatis in
ea tm̃ parte iq̃ntũ fraudẽ adhibuit nõ vtiq̃ falcidia aduersus
legatarios sz in alia pte sic.

Cum quidã. Titi⁹ fecit testm̃ ⁊ ĩ eo sibi hr̃dẽ instituit seiũ
um ⁊ gaiuz capaces ⁊ sempronij. ⁊ ab eis quibusdam
legata reliqt ⁊ plegauit dicto seio. c. ⁊ equũ suũ. postea fecit se
cũdũ testm̃ ⁊ in eo instituit sibi hr̃des. p. ⁊. m. quos nõ poterat
instituere ex eo q̃ nõ erãt capaces forte. ⁊ postea decessit dict⁹
titi⁹. nũc q̃rit q̃s deãt hic hr̃ditatẽ ei⁹. ⁊ rñ. q̃ q̃uis scõa istõ
nõ valeat q̃tuz ad cõmodũ institutoꝝ. ⁊ sic p̃ri⁹ testm̃ nõ sit
ruptũ p scõas institõnez p̃dictã. tamẽ hr̃dib⁹ in pmo testõ insti
tutis qui q̃dẽ nõ hñerũt p se supp̃mã volũtatẽ testatoris
iampridẽ senat⁹ abstulit hereditatẽ tanq̃ indignis ⁊ dedit
eam fisco. ⁊ postea ĩperator marc⁹ eũ habuit corã se cõnez de
vno herede ei⁹ noie. pacto siue p̃fecto testõ testator indure
rat vl̃ cãcellauerat cõmisit eã cognoscẽdã ad p̃fectos erarij
reseruata sibi smia. ⁊ postea ĩ ea iudicauit idẽ qõ ĩ supiori ca
su. s. vt dicto hr̃di cui⁹ nomẽ erat inductũ auferet sua ps he
reditatis ⁊ daret fisco. salua tamẽ iussit eẽ legata ab eo relicta.
Jtẽ ⁊ p̃ceptões siue p̃legata eidẽ heredi relicta remanẽt sil̃
firma: nisi testor voluisset. Finis.

Laudi⁹. Oeui⁹ fuit dãnat⁹ ad mortẽ pp adl̃reriũ qõ
missit cũ sẽpronia. ⁊ p̃ea aliq̃ casu euasit a custodia nũcioꝝ
ita q̃ nõ pñt ⁊ dcãz sẽpronia nõ dãnata accepit p̃ea ĩvxorẽ
⁊ p̃ea fecit testm̃ idẽ meui⁹ ⁊ dcãz sẽpronia istituit sibi hr̃des
vl̃ ipa eũ hr̃dẽ instituit. nẽ q̃rit an valuerit dictũ mrimoniũ. et
an vn⁹ possit alti succedẽ. ⁊ rñ. ĩ vtroq̃ q̃ nõ. Sz pone q̃ dic
t⁹ meui⁹ erat miles ⁊ dimisit stupz cũ dcã sẽpronia. ⁊ postea
accepit eã ĩ vxorẽ de fõ. ⁊ ita tenuit eã ĩ suo ꝓtubernio. ⁊ p̃
ea ipe ĩ militia adhuc existẽs fecit iure militari testm̃ ⁊ reliqt ei
sẽpronie. c. ⁊ eã ĩ totũ vl̃ p̃ pte hr̃dẽ instituit ⁊ p̃ea fuit abso
lut⁹ a sacro militie q̃ tenet nõ euitare mortẽ pp salutẽ reipu.
vt no. §. et q̃ cau. ma. l. pe. ⁊ sic redijt domũ. ⁊ p̃ea ifra ãnũ ꝺ
cessit. nũq̃d potit dcã mlier petẽ illõ q̃ sibi flictu ẽi dõo testõ
⁊ vr̃ q̃ sic. qz er q̃ miles decedit ifra ãnũ a tpe missiõis ita vz
testm̃ suũ ac si adhuc eẽt ĩ militia. vt h. ⁊ isti. de testa. §. q̃ i ca
stt. rñ. tñ h q̃ nõ pp b̃ potit mlier sz ad fiscũ dz ptinere. ⁊ b̃ dic
t⁹ Heredi q̃. Instituit ĩ testõ meo mihi tres hr̃des cũ. l. se.
puta titiũ ⁊ seiũ ⁊ sẽproniũ. ⁊ p̃ea feci codicillos ĩ q̃b⁹
iussi scio ⁊ sẽpronio q̃ noie p̃legati darẽt ticio p̃dcõ. c. Jt̃ iuꝰ
si titio q̃ alia legata darz decis cohr̃dib⁹ suis in tãta q̃titate
q̃ ertẽdebat dodrãs titij ptt. ⁊ ita ĩ sua pte hz locũ falci. p
decis legat. ⁊ p̃ea ĩ eisdẽ codicill⁹ feci diuisionẽ bonoꝝ meo
rũ iter dictos tres meos hr̃des. ⁊ p̃ea decessi. ⁊ p̃ea dictus
titi⁹ accusauit dictos meos codicillos de falso ⁊ succubuit.
nũq̃d auferet ei ⁊ dat fisco sua ps hr̃ditatis quã dedi ei ĩ testõ
⁊ dr q̃ nõ. sz bñ denegat eidẽ ticio actio ei⁹ q̃ legatũ ei fuit a
cohr̃de siue a cohr̃dib⁹ suis. s. p ea pte p̃legati denegat ei ac
tio quã hz iure leg. i. a cohr̃dib⁹ suis. nã cũ vni ꝺ cohr̃dib⁹
p̃legauit a testõre. p sua pte hr̃ditatis nõ dz legatũ. qz hr̃di a
semetipo legari nõ pt. vt. ĵ. e. eũ q̃. §. p pte. vñ iure hr̃ditario
retinz illã ptẽ legati. p pte ãt hr̃ditatis cohr̃dũ bñ dz dcz le
gatũ cohr̃di coꝝ relictũ. vt dco. §. p pte. tenebit g̃ siue retine
bit sibi dict⁹ titi⁹ itaq̃ fisco ñ dabit legatũ sibi relictũ. p ptib⁹
hr̃ditarijs ĩ q̃b⁹ legatũ ꝺsistẽ ñ potuit. i. p pte sua hr̃ditaria
i. sic hz tertiã ptẽ hr̃ditatis. ita ⁊ legati p̃dci tertiã ptẽ dz retie
re iuꝰ hr̃ditario: ita q̃ eã nõ det fisco ⁊ sic cohr̃des sui hñt a
lias duas ptes hereditatis. ita p illis duab⁹ ptib⁹ deberẽt ti
tio dare legatuz si nõ dixisset falsos codicillos. sz qz dixit fal
sos. p illis duab⁹ ptib⁹ amittit legatũ. ⁊ dat fisco vt dixi. ex
pedita q̃one legati titij: veniam⁹ ad legata relicta cohr̃dib⁹
a titio ĩ dict⁹ codicill⁹. ⁊ q̃ram⁹ vtrũ dict⁹ titi⁹ possit vti b̃ñfi
cio legis falci. circa dicta legata cum per ea legata vt dixi

dodrās sue ptis erhauſt⁹ ſit.⁊ rñ.q̄ nō.ſi tñ eñt vl' ẽ in amiſ
ſis portionib⁹ legati titij q̄ recuſarz ſiue excludez falcidiam
ſiue falcidie būficiū p equitatẽ cōpẽſatōis ſi dicte amiſſe por
tiões nō fuiſſent amiſſe p ticiñ.nō fuiſſent añt amiſſe ſi nō di
xiſſet falſos codicillos p̄dictos ſicut eñ tūc opponerēt titio
cōpẽſationes cohẽdes qñ nō eẽnt amiſſe dicte portões lega
ti titij ita ⁊ nūc quādo ſunt amiſſe p culpā titij dicētis falſos
codicillos ⁊ ſuccūbētis:oppoſuiſſent añt ita tūc cōpenſatōz
titio cohẽdes.tu vis a nobis detrahẽ falcidiā de legatⁱ que
nobis p̄ſtare debes.ſz nos dam⁹ tibi duas ptes legati tibi
relicti q̄ valēt tantū quātū illud qō vis nobis detrahẽ de no
ſtris legatⁱ noie falcidie.nō g̃ debes nobis detrahẽ facidiā
aut ſi vis detrahẽ nō dabimus tibi aliq̄d de tuo legato. Si
añt plus eēt in eo qō titi⁹ vult detrahẽ noie falcidie de lega
tis a ſe relictis cohẽdib⁹ ſuis q̄ ſit in portionibus legati ti
tij amiſſis p eñ eo q⁹ dixit falſos codicillos illud plus bñ po
terit retinere titius nec in eo hz locū aliq̄ cōpenſatio.⁊ b vult
dicere hec.l.hz cū magna difficultate

Cum tabulis. Titius hẽbat frẽz ſeiū qui ſeius habe
bat duos filios.⁊ deceſſit dictus ſeius relictis poſt ſe
dictis duobus ſuis filijs.poſtea titius p̄dictus hñs vxorez
⁊ filiaz impuberẽ fecit teſtiñ.⁊ in eo inſtituit ſibi hẽdẽ dictuz
ſuū filiū ipuberẽ q̄ inſtitutio dicit primū teſtiñ ſiue pme ta
bule.⁊ poſtea pupillariť ſubſtituit dicto ſuo filio impuberi
dictos filios ſeij fratris ſui quoz ipſe titius erat patruus: ⁊
in ipſa ſubſtōne dedit cohẽdes dictis filijs fratris vxorez
ſuā p̄dictā.⁊ quoſdaz alios.ſ.ſubſtituit dicto ſuo filio.filios
fratris ⁊ vxorẽ ſuā ⁊ quoſdā alios q̄ ſubſtitutio dr̄ ſcōz teſta
mētū ſiue ſecūde tabule.⁊ poſtea deceſſit dictus titius ⁊ exti
tit ei hr̄s dictus filius ipubes.⁊ poſtea deceſſit dict⁹ impu
bes in pupillari etate.⁊ ſic vēdicauit ſibi locū dicta pupilla
ris ſubſtitutio in p̄ſona dictoz filioz fratris titij ⁊ in p̄ſona
vxoris titij ⁊ alioz ſubſtitutoz.dicti añt filij fratris titij cogi
tauerūt qualiť poſſent excludẽ cōſubſtitutos eoz ⁊ hr̄e hr̄di
tatẽ titij ab itestato.vñ dictā vxorẽ titij matrẽq̄ dicti ipuberⁱ
accuſauerūt de partu ſubiecto.i.q⁹ ipſa finxit ſe peperiſſe dcm
impuberẽ filiū ex titio viro ſuo cū nō eēt fili⁹ titij nec eiuſdez
vxoris titij.⁊ ſic p poſſe eoz expugnauerūt p̄cipale teſtiñ i
quo ipubes fuit inſtitut⁹ ⁊ ſuccubuerūt in accuſatiõe. nūq̄d
dz eis auferri pars hr̄ditatis q̄ cōtingebat eos ex dicta ſub
ſtitutiõe.⁊ dicit q⁹ ſic.q⁹ nō habēt ſuiaz dictā fz ſe ex teſtō ſi
ue ſup teſtō qō impugnare volebāt p dictā accuſatioũ pt⁹
ſubiecti.imo habuerūt otra ſe vt dictū ẽ.⁊ ita nota q⁹ q̄ vult
arguere p̄cipale teſtiñ a ſecūdis tabul' repellẽdus ẽ.vt.ſ̄
e.poſt legatū.§.qui p̄cipale ita nota q⁹ pauca ſepe ſtringe
re dz quicūq̄ ſupfluū amplexar.⁊ ita plana ẽ hec.l.in p̄inci.

Cum. Titius hẽbat cōcubinā noie ſeiaz:⁊ hẽbat liber
tam noie gaiaz.dict⁹ titi⁹ patron⁹ appellauit dictā ſuā liber
tam:vt eſſet ſ.liter ſua cōcubina.volebat eiñ tenere duas cō
cubias p re.ipſa añt liberta refutauit dictū ocubinatū ⁊ nu
pſit ſempronio.poſtea dict⁹ ſemproni⁹ fecit teſtiñ ⁊ in eo reli
quit.c.dicte gaie ſue vxori.nūq̄d eidẽ gaie denegar̄ actio ei⁹
qō ſibi relictū eſt.⁊ vī q⁹ ſic.q⁹ liberta refutans cōcubinatuz
patroni ⁊ alij nubẽs videť cōmittere ſtupz̄ū.vt.ſ̄.de ocubi.
l.i.i p̄in.⁊.§ pe.Cōmittẽtes añt ſtupz̄ū nō poſſunt aliq̄d ſi
bi adinuicẽ relinquere.vt.ſ̄.e.claudi⁹.⁊.l.ſe.reſpōdeť tñ hic
q⁹ nō denegar̄ ei actio.q⁹ marit⁹ qui accepit eā vel ipſa non
videnť ꝺhere ſtupz̄um cū patron⁹ hẽat aliā cōcubinā.nec ei
pōt patron⁹ vel ali⁹ habere ſimul plures cōcubias ſic ⁊ actō
nō fuit denegata liberte quā patron⁹ p parte inſtituit hr̄dez
in quodā caſu qui fuit de facto coz̄ duob⁹ impatoribus q̄
caſus fuit tal'. Rufina ingenua mulier vulgo:que fuit vnaz
filiā noie titiā.⁊ poſtea fuit dicta titia effecta ancilla coccei
caſſiani clariſſimi viri aliquo caſu.⁊ poſtea fuit effecta bōa
mulier dicta rufina.⁊ ita cocce⁹ p̄dict⁹ accepit in cōcubinam
dictā rufinā.⁊ cū plene eaz diligeret.p ſuo amore manumiſit
dictā titiā ſuā filiā.⁊ ita titia fuit effecta liberta ipius coccei.
⁊ p ſuo amore etiā aluit eam titiā ⁊ ſecū tenuit.⁊ poſtea cum
eſſet effecta titia multū pulchra appellauit eā idez cocce⁹ vt
eſſet ſua cōcubina.ſz ipſa titia nō cōſenſit cocceo p̄dicto.⁊ iō
q⁹ habuerat in cōcubinā matrẽ ſuā.⁊ poſtea idē cocceus in
ſtituit ſibi heredẽ eandẽ titiā.⁊ quandā ſuam coccei neptẽ.⁊
poſtea deceſſit idē cocce⁹.⁊ poſtea fuit queſitū a quibuſdam
p̄cipib⁹ ſiue impatoribus:an dicte titie liberte alumneq̄ coc
cei denegari debeat actio ei⁹ partis hr̄ditatis quā cocceus
ei reliquit.⁊ allegabat neptⁱ coccei coheres titie q⁹ debebat
denegari actio titie ex eo q⁹ ipſa noluit eẽ cōcubina patroni
cū ipe de hoc ipſaz appellaret.rñderunt tñ dicti p̄cipes q⁹
nō dz ei denegari dicta actio:q⁹ iſta titia habuit iuſtaz cām
quare recuſauit cōcubinatū patroni ⁊c.q⁹ rufina mater ſua
fuerat eius cōcubina.⁊ b fm q⁹ hẽs.§.j. ibi:cum heredis ⁊c.
alij habẽt.§.vulgo queſitum apparuit ⁊c.⁊ tūc exp̄ẽ vt no
tauí in littera. Jt ⁊ alij alter intelligūt hāc litterā q⁹ dicerit.
⁊ circa hoc dic ſimiliter.put nota.circa lfam. ¶ Cum hr̄dis.
Jnſtituí mihi hr̄dẽ titiū filiū meū ipuberẽ i teſtō meo:⁊ poſt
ea feci ei ſcōas tabulas.i ſubſtituí pupillariť ḡaiū ⁊ ſempro
nium:⁊ multa legata in ſecundis tabulis reliq̄ quibuſdā. et
poſtea penituit me ſubſtituiſſe gaiuz:vnde induxi nomē eius
tabulas ſecūdas incidẽdo ⁊ volẽdo excludere gaiuz tantuz.
⁊ poſtea deceſſi ⁊ fili⁹ me⁹ p̄dict⁹ impubes extitit mihi hr̄s
⁊ in pupillari etate deceſſit.vnde vendicauit ſibi locū dicta
ſubſtitutio.⁊ ſic gai⁹ ⁊ ſempronⁱ⁹ adiuerūt ex ſubſtitutione
⁊ poſtea fiſc⁹ petijt portionẽ gaij vt indigni:⁊ de iure habu
it.certe hoc nō noz legatarijs quib⁹ fuit legatū a gaio: imo
fiſcus teneť ei ſatiſfacere.

Hẽredẽ. Titius debitoz me⁹ inſtituit me hr̄dẽ.⁊ poſtea
fuit a quibuſdā occiſus.⁊ ego adiui hr̄ditatẽ ſuā ⁊ fru
ctus ex rebus hr̄ditarijs p̄cepi cū ſcirẽ eū ita occiſuz.vñ p adi
tionẽ p̄dictā fuit cōfuſa actio quā cōtra eū hẽbam ⁊ nō vin
dicaui mortẽ ſuā.pponẽdo accuſationẽ contra cedis auctо
res.certe fiſc⁹ pōt mihi auferre hr̄ditatẽ p̄dictā:⁊ etiā omnes
fruct⁹ ex ea a me p̄ceptos.ſiue añ cōtrouerſiam mihi p fiſcuz
motā:ſiue poſt.⁊ nō potero petere vt mihi reſtituatur mea a
ctio p additionẽ ꝺfuſaz. Si añt credebā eū cẽ mortuū natura
liter ⁊ nō occiſuz.⁊ ita errabā in facto nō teneoz de fructibus
p̄ceptis añ motā cōtrouerſiaz. ⁊ poſſuz poſtulare vt mihi re
ſtituať dicta mea actio cōfuſa.⁊ hoc dicit.

Cum qui. Jnſtituí mihi heredẽ titiū:⁊ tacite eū roga
ui q⁹ reſtitueret ſeio nō capaci:⁊ ipſe titi⁹ ſup hoc mihi
fidẽ accomodauit in fraudẽ legis:q̄ dicit nō poſſe relinq̄ nō
capacib⁹.⁊ deceſſi dict⁹ ſei⁹ adiuit hr̄ditatẽ meā ⁊ fruct⁹ er
ea p̄cepit.certe teneť f.ſco reſtituere hr̄ditatẽ meā ⁊ oēs fruc⁹
qui inde p̄cepti ſūt ſiue p̄cepit anteq̄ moueret ei qō p fiſcuz
ſiue p euz qui detulit fiſco ſiue p̄cepit poſtea:q⁹ nō videť bo
ne fidei poſſeſſor qui talit fidẽ accomodauit. Hz quid ſi di
ctus ſei⁹ ante motā ſibi ꝺtrouerſiā vēdidit aliquos fructus.
certe poſt motā ſibi cōtrouerſiā de dicto tacito fideicōmiſſo
teneť reſtituẽ p̄ciū fructuū ⁊ vſuras ei⁹ ſiue fuerūt naturaleſ
fruct⁹ quos vēdidit ſiue induſtriales ⁊ hoc ad exēplū bono
rum fiſco vēditoz ex dicta cauſa tacita fideicōmiſſi. nam ſi
poſſeſſor eoz bonoz vēdat ea:teneť reſtituere p̄ciuz fiſco eī
vſuris.vt hic. ⁊.C.e.l.i.ij.rñ. Si añt dictos fruct⁹ nō vendi
dit hz habuit eos in ſuo vſu ſatis erit.p̄cia tñ eorū fiſco reſti
tui.q̄uis autẽ ita ſit ſtricto iure circa p̄ciū ⁊ vſuras fructuū ẽ
ditoz.vt dictū ẽ ſ̄.e.l.tamẽ diuus pius de equitate decreuit
fruct⁹ dictoz bonoz tacite nō capaci relictoz tantū deberi
fiſco ⁊ nō vſuras p̄cij eoruz fructuū.⁊ hoc citra diſtinctionẽ
tẽporis.i.ſiue ſint p̄cepti ante cōtrouerſiā poſſeſſoꝛi motam
ſiue poſt. Sed quis in iſtis caſibus ſuſtinebit onera here
ditat⁹:munq̄d fiſc⁹ qui hz bona:an vero hr̄s me⁹.⁊ dz q⁹ fiſc⁹
⁊ idẽ ẽ qñ fiſco ſunt vēdicata bona teſtatoris ex eo q⁹ heres
nō vindicauit mortẽ ipi⁹ teſtatoris ab aliquib⁹ occiſi.ſi quid
tñ ob aditiõem hr̄ditatis amiſerit dict⁹ heres tacite fidẽ ſu
ſcipiens vel nō vlciſcens mortẽ defuncti puta q⁹ actiões q̄s
habebat cōtra defunctū ſunt cōfuſe pp dictā additionẽ. aut
fruitutes quas hẽbat in p̄dijs defuncti ſunt cōfuſe pp dictā

aditionẽ nõ mereꝫ auxiliũ restitutiõis dictaꝝ actionũ vl̃ ser-
uitutũ. qz ꝓp culpã suã amisit bona. ¶ Pro parte heres.
Instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ seiũ: ⁊ ꝑdicto titio ꝓlegaui fun
duz. ⁊ rogaui cũ dẽ titiũ vt suã ptẽ hereditaſ restitueret sem-
ꝓronio nõ capaci. ⁊ ipe titi⁹ accõmodauit mihi tacitã fidem
super h̃. ⁊ sic sua pars hereditatis oz dari fisco. vt ī ꝓin.
ius. l. ⁊ postea decessi. nẽ q̃rit an itegrũ fũdũ sibi ꝑlegatũ pos-
midiã partẽ fundi sibi debeat retinere: ⁊ dimidiã fisco dare.
qz legatũ ipsi⁹ fundi ꝓ parte valz. i. ꝓ dimidia ipsius fundi
quã habet idẽ titi⁹ a coherede suo. ⁊ ita cũ illã dimidiam ha
beat iure legati: nõ teneꝫ eã restituere fisco cũ nõ accõmoda
uerit fidẽ de restituẽdo legato nõ capaci: sz tm̃ de restituẽda
sua ꝓte hereditaſ: vt dictũ est. ꝓ alia ãt dimidia fũdi quã vl̃
idẽ titi⁹ capere a seipo nõ vz legatũ: qz heredi a semet ipo le
gari nõ põt. vnde illã ptez videꝫ possidere titius eo qz est he
res ꝓ dimidia: ⁊ ita iure hereditario videꝫ eã possidere: ⁊ nõ
iure legati. si possidz eã iure hereditario: ⁊ ipe accõmodauit
fidẽ de restituẽda sua parte hereditaſ nõ capaci vt dictũ est
ergo videꝫ accõmodasse fidẽ de restituẽda ꝓte legati g̃ eã ꝓ-
tem fundi legati oz dare fisco. nõdeꝫ tñ h̃ q̃ nullã ptẽ fũdi oz
dare fisco. imo integer fund⁹ debz ei reliq̃. nec ei dicẽdũ ẽ rõe
iuris ac possessoris varietatẽ inducere diuisionẽ voluntatis. i.
nõ est dicendũ: q̃ rõ iuris q̃. s. varietatẽ possessoris fundi ꝑle-
gati inducit. vt. s. titi⁹ cui ꝑlegat⁹ est fund⁹ possideat fundũ
quã habet eo q̃ est heres iure hereditario: vt dictũ est: ⁊ non
est dicẽdus. dico q̃ dicta rõ iuris inducat diuisionez uolũta
tis testatoris. diuideretꝫ aũt voluntas testatoris si partez dẽ
fundi legati retineret sibi dict⁹ titi⁹: ⁊ aliã fisco restitueret: cũ
voluerit testator eũ titiũ retinere sibi totũ fundũ et ꝑlegatõe
postea mutata volũtate aliud testmẽto cõtinebaꝫ
dierũt me facere. ⁊ postea decessi. certe fisc⁹ oz habere heredi
tatẽ: ⁊ nihil valebit de eo qđ in primo testamẽto cõtinebaꝫ

¶ circa legata vel fideicõmissa vl̃ circa alia.

¶ Qui. Cum. c. habereꝫ in dotez ab vxore mea ipsa fe
cit pactus q̃ lucrarer dotem si ipsa ꝑdecederet. ⁊ postea fuit
occisa ⁊ ego nõ vindicaui mortẽ suã accusãdo interfectores.
certe auferꝫ mihi dicta dos vt indigno ⁊ detur fisco. Item si
liber⁹ me⁹ sit occisus ⁊ ego nõ vindico mortẽ suã accusãdo
interfectores portio quã deberẽ al's habere in bõis suis au
ferꝫ mihi ⁊ fisco daꝫ. cõuenit enim oẽs heredes vel eos q̃ lo-
co heredis sunt: vt sunt bonorum possessores agere officiose
siue cũ magno affectu circa vindictã defuncti ⁊ si nõ faciunt
ita puniuntur vt dictum est. ⁊ hoc dicit cũ l. se.

¶ Autorẽ. Hec. l. ponit vnũ casum principalẽ in prin. sui
vsq; illuc ⁊ si libertũ ⁊c. ⁊ in ꝓ. si. discreta sunt ⁊c. vsq; ad fi. l.
⁊ occasione dicti principalis casus ponit tres casus alios se
cũdarios. est g̃ talis casus principalis: cum titius esset tutor
seij pupilli fecit gaius testm̃. ⁊ ī eo legauit dicto tutori. c. ⁊ di
cto pupillo alia. c. ⁊ instituit sibi heredes. p. ⁊. m. ⁊ postea de-
cessit dictus gaius testator. postea dictus titi⁹ tutor videns
q̃ bona gaij debebãt ptinere ad pupillũ suum ab intes. si ip
se gaius nõ fecisset testm̃. ⁊ audiens a quibusdã q̃ defũ testa
mentũ erat falsum: noīe pupilli accusauit dictũ testm̃ de falso
⁊ succubuit. nunq̃d amittit idẽ tutor legatũ sibi relictũ in eo
dẽ testõ. ⁊ videꝫ q̃ sic. vt. ff. e. papi. rñ. tamẽ hic q̃ nõ. qz neces-
sitas officij tutele ⁊ fides tutoris oz esse excusata. licz enim idẽ
titi⁹ fit tutor ⁊ legatari⁹ tñ iura diuisa sũt. nã aliud est ius tu
toris ⁊ aliud ius legati relicti eidẽ tutori. ⁊ cum accusauerit
tutor testm̃ de falso iure pupilli ⁊ nõ iure sue psone nõ oz me
reri ꝓpriam penã. ⁊ adeo est ille pupill⁹ defensor tutoris sui
qui accusauit testm̃ de falso noīe ipius pupilli: ⁊ adeo est q̃si
patron⁹ dicti tutoris quãtũ ad excusandũ eum tutorem a pe
na vt ipse tutor nõ patiaꝫ penã vt dictũ est. sz ipe pupillus
fic circa legatũ sibi relictũ nã illud oz amittere nisi iuueꝫ bñfi
cio in int̃. restitutionis. ⁊ qđ dixi in accusatiõe falsi testi habz
locũ si dixisset testm̃ inofficiosum. Explicito principali casu q̃
pertinet ad hunc titulũ: videam⁹ vnũ de trib⁹ secũdarijs ca-
sibus qui est talis. Pone q̃ dict⁹ tutor noīe dicti sui pupilli
accusauit de crimine capitali libertũ patris sui tutoris ⁊ suc
cubuit. ⁊ postea idem liber⁹ fecit testm̃ ⁊ ꝑtersit dictũ tutorẽ
filium patroni sui. nunq̃d habet idẽ tutor bonoz posſ. ꝫ tab.
ipsius liberti. ⁊ videꝫ q̃ nõ. vt. j. de bo. li. qui cũ minor. i ꝓin
ci. rñ. tamẽ hic q̃ nõ repellit a dicta bo. pos. qz officij necessi-
tas ⁊ tutoris fides debet eẽ excusata. nisi instituisset dictaꝝ
accusationẽ ꝓ suas simultates siue calumnias. qz tũc bñ re-
pelleꝫ. ⁊ idem est ꝓ oĩa in secũdo casu secũdario. s. si dictus
tutor instituat contra aliquẽ accusationẽ noīe pupilli ⁊ nõ ꝓ
bet: ⁊ sic succũbat. nã nõ vereꝫ penã calumniatoris nisi insti
tuit dictã accusationẽ per simultates. Idẽ est per oĩa in ter
tio casu secũdario. s. si dict⁹ tutor instituat cõtra aliquẽ accu
sationẽ noīe pupilli ⁊ iõ desistat ab accusatione q̃ interim
pupillus ad pubertatem peruenit. nã non incidit in turpilia
num tutor. ⁊ hoc dicit h̃. l.

§ Quilibet. Instituí mihi duos heredes ⁊ multa lega
ta ab eis reliq̃ ⁊ vltra dodrãtẽ hereditaſ mee. ⁊ sic vendica-
bat sibi locũ ler falcidia in legatis. ⁊ postea quẽlibet de dẽis
heredibus rogaui vt q̃drantẽ hereditaſ mee quẽ possiz re-
tinere ex legatis beneficio. l. fal. nõ capienti restitueret ⁊ ipsi
mihi super hoc tacitã fidẽ accõmodauerũt ⁊ decessi. nũc que
riꝫ. an sit loc⁹ se. cõ. in quo cõtinebaꝫ q̃ accommodantib⁹ talẽ
fidẽ auferreꝫ illud sup quo accõmodauerũt eã ⁊ dareꝫ fisco
⁊ videbaꝫ q̃ nõ: q̃si nõ rẽ meã sed rez heredũ rogasiez restitui
nõ capaci. ar. j. de iure fi. si ita fidei. §. patron⁹. rñ. tamẽ hic q̃
bene est loc⁹ dicto senatuscõsul. nõ em̃ multũ interest inter ta
le fideicõ. tacituz quadrantis: ⁊ cũ quis rogat⁹ sit tacite resti
tuere id qđ ad se ex hereditate puenerit ⁊ ipse fidez accõmo-
dauit. nã in vtroq; casu loc⁹ est dicto se. cõsul.

¶ Testm̃ patris. Quãuis ille qui dicit testm̃ falsum et
succũbit ꝓdat illud qđ sibi in eo testõ relictũ est ⁊ deꝫ fisco. vt
ff. e. papi. ⁊ l. post legatũ. §. si pater. tamẽ ille nõ amittit q̃ dic
testm̃ nõ iure factuz pp solẽnitatẽ deficientẽ. qz tũc videꝫ de
iure disputare ⁊ nõ iudiciũ defuncti impugnare. ⁊ hoc dicit.

§ Gener. Cũ haberez filiaz titij in vxorẽ: que quidẽ ali
qua de causa nõ erat capax feci testm̃. ⁊ dictũ titiũ meũ
socez instituí mihi heredẽ: ⁊ decessi. postea venit seius ⁊ de-
tulit bona mea ī fiscũ dicẽs me debere ꝑsumi rogasse tacite
dictum meũ socez vt restituerz hereditatẽ meã vxori mee ꝓ-
dicte: que erat sua filia. ⁊ hoc dicebat deberc presumi ratiõe
paterne affectiõis. Sz certe hoc nõ oz presumi pp hoc soluz
imo oz de h̃ tacite hr̃dẽ eẽ rogatũ ī vltate. vt dr. ff. e. in princ.

¶ Apud scevolã. Instituí mihi heredẽ titiũ: ⁊ rogaui eũ q̃
daret. c. seio nõ capaci. ⁊ postea dict⁹ sei⁹ decessit me testato
re viuẽte. ⁊ sic in eius psona nõ cessit dies legati fideicõmissi
vtiliter vel inutiliter. nõ vendicatur certe hoc casu a fisco dz
fideicõ. sed remanet apud heredem.

¶ De ꝓditionib⁹ ⁊ demõstrationib⁹. Rubrica.

Legatis quẽ. Cum lego tibi aut appono ī
legato diẽ certz aut cõditio
nem. aut si nihil ꝑdictoꝝ apposui presens siue pu
rum dicaꝫ legatũ nisi tacite insit in eo conditio. pone q̃ lega-
ui tibi. c. sub die certo. puta vsq; ad pascha ⁊ decessi. certe q̃
uis nondum venerit dies tñ heres me⁹ poterit tibi soluere
⁊ debitũ soluit. ⁊ si tu decedas ante dictũ diẽ bene trãsmittit
ad heredẽ tuuz petitionẽ legati. si aũt legaui tibi sub incerto
die. puta q̃ ita dixi: heres me⁹ cuz morieris: ipse heres. ꝛ. da-
tor: ⁊ heres me⁹ soluat tibi ante mortẽ suã: nõ videꝫ soluere ꝺ
bitũ. ⁊ ita si tu legatari⁹ ante decessisses nõ soluto adhuc tibi
legato q̃ decederet heres me⁹: ad hr̃dẽ tuũ nõ trãsit legatũ
qz dies legati nõ cessit vna voce. q̃uis certũ fuerit hr̃dẽ meũ
morituz esse. de cõditionali aũt legato ꝓprie nõ dicit h̃ nec
de puro. Sequit videre de legato cui tacite inest cõditio. pu

ta quia ita legauí tibí ꝙ ex aretusa natũ fuerit hꝰs dato aut fruct⁹ q̃ ex fundo titiano nati fuerit hꝰs dato.aut fuũ quẽ a lij nõ legauero scio dato.in his ei trib⁹ exẽplis inest cõditio i legato.ꝛ ꝺz legatũ cape dilationẽ reipsa.vt.ſ.de ver.ob.inꝯ duz.ꝛ.l.inter stipulãtẽ.§.sacram.

¶ Onditionũ. Quedã sũt ꝺditiões in testis apposite que possunt adimpleri p eũ cui ipposite sunt quãdocũq; ex q̃ apposite sũt.ſ.ꝛ viuo testatoꝛe ꝛ mortuo ꝛ aſi aditã hꝰditatẽ suã ꝛ post.vtputa si ita dixit testꝺz.c.lego titio si nauis ex a sia venerit. Alie aũt sũt cõditiões que nõ pſũt impleri nisi p⁹ mortẽ testatoris:vtputa si ita dixit testꝺz.lego equũ meuz ti tio si.x.ꝺederit scio:vl si capitoliũ ascẽderit ſz vt dict⁹ tit⁹ lega tari⁹ videaꝛ ꝺditõi paruisse:et scire ꝺz dictã ꝺditionẽ sibi ap positã.nã si fato siue p fortunã nõ sciẽs sibi appositã cõditio nẽ adipleuerit cõditionẽ nõ videꝛ obtẽperasse voluntati de functi. Obtinuit. Legauí tibi.c.sub conditiõe impossibili de iure vel de natura.certe p nõ scripta ha betur cõditio:ꝛ legatũ cõsequeris.

¶ Zhis legatũ. Ad euidẽtiã hui⁹.l.nota ꝙ si libertus patronũ ptereat alijs heredib⁹ institutis ꝛ legata relinquat liberis vl parẽtib⁹ suis liberti.ꝛ patron⁹ postea petat bono ruz pos.ꝓtra ta.ꝛ sic rũpit testũ liberti.ꝛ p tertia hodie hẽat ab itesta.bõa dicti liberti ꝙ p.o ea pte quã cõseqꝛ ex bonis liberti ꝺz prestare liberꝭ ꝛ parẽtib⁹ liberti legata eis p libertũ relicta.vt.ſ.de le.pref.bo.pos.cõtra tab.pe.l.i. Done g̃ ꝙ di ctus libert⁹ legauit liberis vel parẽtibus suis fundũ sub con ditione:si daret heredib⁹ scriptꝭ.c. ꝛ postea patron⁹ pterit⁹ habuit p cõtra tab.bo.pos.liberti tertiã ptẽ.ꝛ sic ꝓ tertia p te ꝺz ꝛ vult pstare liberis ꝛ parẽtib⁹ liberti fundũ pdictũ eis legatũ.certe p tor ꝺz tẽperare conditionẽ sub qua dicta lega ta erant relicta liberis ꝛ parẽtib⁹.ſ.vt ꝛ dicto patrono ꝛ he redib⁹ scriptꝭ ꝓ portione denꝰ ea que sũt apposita liberis ꝛ parẽtib⁹ gra implẽde cõditiõis legati eis relicti.

¶ Si ita scriptũ. Ita scripsit gai⁹ in testõ suo.si in quiquẽ nio ꝓximo titio fili⁹ nat⁹ nõ erit:tũc x.scie heres dato.ꝛ post ea decessit gai⁹ testõꝺz.ꝛ postea dict⁹ tit⁹ decessit añ quiquẽ niuz.nunq̃d debenꝰ scie statiz.x.ꝛ videꝛ ꝙ sic.q; iã certuz est titio filiũ quiquẽnio nasci nõ posse.rñ.tñ hic ꝙ nõ debentur ei nisi ĩ fine quiquẽnij.q; articul⁹ tũc posit⁹ ĩ ꝟbis testatoꝭ significat extremuz tpus quiquẽnij.

¶ Onditõibus. Titiũ pupillũ istitui mihi heredem sub cõditiõe si ascẽderit capitoliũ:ꝛ decessi.certe poterit dict⁹ pu pill⁹ adiplere cõditionẽ:etiã sine auctoꝛitate tutoꝭ sui. Sed obſiciꝰ.nõne solz dici ꝙ pupill⁹ sine tutoris auctoꝛitate non obligaꝰ hꝰditati.certe sic.vt.§.de aucto.tu l.obligari.ĩ ꝓin. ꝛ §.hereditatẽ.g̃ male vꝰ hic dicẽ ita indistincte.deberet enĩ excipe illũ pupillũ qui ẽ in ptate pꝰis istituẽtis euz sub dicta cõditiõe.nã ille pupill⁹ adimplẽs cõditionẽ ꝺdictã ẽ necessa ri⁹ pꝰis hꝰs.ꝛ ita iueniꝰ obligari hꝰditati sine auctoꝛitate tu toris:qꝺ eẽ nõ ꝺz vt dixi.ſz ꝺ nõ obstat.q; ꝺ.ſ.ꝙ fiat necessa ri⁹ heres euenit iure patrie ptãtis ꝛ nõ iure ꝺditiõis explete siue implete. Sed pone ꝙ sub dicta cõditiõe istitui mihi he redẽ seruũ titij.vl filiũ suũ fal.nunq̃d implere cõditionẽ sine iussu pꝰis vel dñi pñt.ꝛ vꝰ ꝙ nõ.q; fili⁹ vl seru⁹ nõ pñt facerꝰ deteriꝺzẽ cõditionẽ pꝰis vel dñi.esset ãt deterioꝛ cõditio pa tris vel dñi si essent hꝰdes p filios vl seruos eoꝝ adimplẽtes cõditionẽ sub q̃ sunt instituti.sed rñdeꝰ hic ꝙ bñ pñt adiple re dictã cõditionẽ:q; eo facto.i.p dictã adipletionẽ cõditõis nemo fraudaꝰ.i.neq; pꝰ neq; dñs.nã nõ sunt pp hoc hꝰdes nisi velint. Dicta testõ. Institui mihi heredẽ titiũ:ꝛ iussi ei ꝙ faceret mihi monumẽtũ arbitrio seij.ꝛ si nõ faceret iussi ꝙ daret.c.gaio noie mulcte.i.pene.ꝛ decessi.postea dict⁹ heres me⁹ nõ inuenit vnuz seiuz cui⁹ arbitra tu faciet monumẽtũ:vel nõ vult adesse idẽ sei⁹.vel nõ vult di cere quale fieri debeat monumentũ.certe in his trib⁹ casib⁹ nõ incidit heres ĩ dictã penã:q; p euz nõ remanz.ꝛ idẽ ẽ si ta lis pena apponaꝰ legatario vel alicui alij qui capit ex vltia volũtate. Si seruos. Institui mihi heredẽ titiũ sub con ditione si manumitterꝭ q̃tuoꝛ suos:pone q̃s nominauiꝰ:q̃um duo erãt mortui ante testũ meũ me ignoꝛãte.ꝛ postea decessit nũc queriꝰ an dict⁹ titi⁹ defeceꝛit cõditiõe.vt.ſ.nõ sit heres ex eo qꝺ nõ põt manumittere mortuos.ꝛ dixit neraci⁹ ꝙ sic.nec distinguebat dict⁹ nerati⁹ vtrũ dict⁹ titi⁹ posset in totũ pare re dicte cõditioni an nõ.vt ꝓmo casu nõ sit heres si nõ pare at.secũdo sit heres q; parere nõ põt.imo simpliciter dicebat vt dixi eũ cõditiõi defeciſſe.ſz male dixit dict⁹ nerati⁹.vñ ſer uius ꝛ labeo ꝛ sabin⁹ ꝛ cassi⁹ repꝛhendũt eũ ponẽdo similes casuz superioꝛi:qui casus ẽ talis.pone ꝙ ego ita scripſi in te stamẽto meo si filia mea ꝛ mater mea viuẽt:titiũ heredẽ insti tuo.cũ filia mea iã esset mortua me ignoꝛãte:ꝛ postea decesſ sit.certe nõ deficit cõditiõi dict⁹ hꝰs institut⁹ q̃uis filia mea nõ iueniaꝰ viua.tales enĩ cõditiões habenꝰ ꝓ nõ scriptis q̃ Atiane. Legauí tibi.x.si capitoliũ nõ ascẽderis:vel si sticho nõ manumiſeris.certe si ca neris heredi meo de nõ ascẽdẽdo:vel de nõ manumittẽdo cõ sequi debes legatũ.ꝛ hec ꝺz mutiana cautio a mutio intro ducta.ꝛ idẽ est si institut⁹ ẽ aliquis vel aliq̃ sub aliqua dictaꝛ cõditionũ.vt ecce instituit vxoꝛ viꝝ heredẽ ꝓ dimidia si ꝺo tem sibi viro ꝓ vxoꝛe ꝓmissaz ꝛ nõ datã nõ peteret.naz cave bit vir coheredi suo de nõ petẽdo ꝛ heres erit.si autem dicta vxoꝛ eũ solum ꝓdicto mõ heredẽ instituit.ꝛ ita nõ ẽ cui cave as erit heres: etiã si nõ caueat.

¶ Jꝺs ita. Cũ habeꝛe vxoꝛẽ titiã libertam seij:ꝛ filios ex ea:ita ei vxoꝛi legauí in testõ meo.dũ vxoꝛ mea cum filio ti tio erit heres me⁹ ei.c.dato oi anno.ꝛ postea decessi.postea mea vxoꝛ latitãs patronum qui venerat ad eos q; timebat ei de medio decessisse.ꝛ interiz iuit ad stadũ in aliã domum donec patron⁹ recederet.nihilomin⁹ tñ tenuit animũ habẽ di secũ liberos ꝺdictos inter quos erat titi⁹ ꝺdict⁹, certe q̃a nõ remanet p eã quin stet cũ dicto titio ꝺz hꝰe legatum.

¶ Olem⁹. Cũ me sciẽte haberꝰ ex vxoꝛe mea liberos.ei dem vxoꝛi meo legauí.c.cũ ipsa habuit liberos:certe ñ videoꝛ sensisse de his liberis quos iã ipse habebat tpe testa menti mei:ſz de alijs quos in futuz haberet.

¶ Ec ꝺditio. Filie mee legauí.c.cũ nupserit.certe siue me viuo siue mortuo nupserit:vꝰ impleta ꝺditio:ꝛ sic ha bere debebit legatũ. Sed quid si taliter nupsit ꝙ nuptie nõ valuerũt.certe nõ videꝰ impleuisse conditionẽ.puta si nupsit ante.xij.an.vel nupsit ei cui⁹ nuptijs ẽ ei interdictũ p ius pu ta tutoris sui quondã.vl pꝛesidis illius ꝓuincie vnde illa ẽ vt.§.ti.i.l.ij.§.i.ꝛ ij. Jꝺz nunq̃d qñ nupsit nõ legitime:pt post ea legitime nubẽdo parere cõditiõi q̃si pꝛi⁹ nõ nupserit.ꝛ cer te de iure stricto distinguiꝰ.aut ego testoꝛ sensi de ꝓ nuptiali iugo cũ legauí filie mee cũ nupserit.aut etiaz de secꝺo.ꝓ casu defecta ẽ ꝺditio.ꝛ sic nõ pt ãmõ adimpleri.secꝺo casu nõ ẽ de fecta:ꝛ sic põt adimpleri.de eq̃tate tñ dicendũ ẽ cõditionẽ im pletã.ſ.de facto nõ dũ defectã.i.nõ dũ defeciſſe:ꝛ sic adipleri posse spreta dicta distinctione. ¶ Si sic legatũ. Legauí ti tio.c.sub cõditõe:si nauis ex asia venerit.ꝛ nondũ ꝓpleto te stamẽto a me venit nauis:certe ꝓ ipleta habeꝰ cõditio.ꝛ sic titi⁹ legatũ cõsequiꝰ.casuales enĩ cõditiões adimpleriꝰ etiaz viuo testatoꝛe.ꝛ idẽ ẽ in ea cõditiõe q̃ haberꝰ ꝓ casuali.puta q̃ est apposita sub incerta die.puta si legauí titio.c.cũ pubes erit:ꝛ ipse titi⁹ effect⁹ ẽ pubes me viuẽte.incerta enĩ dies ha beꝰ p cõditiõe.vt.§.e.l.i.§.dies añt.cũ similib⁹.

¶ Jã facta. Institui te heredẽ si nauis ex asia venerit. ꝛ in ꝟitate nauis iã venerat ex asia me sciẽte. certe ad ꝺ vt ipleaꝰ cõditio ꝺz expectari vt itez nauis veniat. Sin̈o nesciã nauẽ venisse in pſenti potes adire hereditatem.

¶ Jtẽ sciendũ. Institui te heredẽ si capitoliũ ascẽderis. et ita sub ꝓmiscua cõditõe.i.que põt reintegrari vl itez adiple ri ꝛ pendet de tua ptate .certe ad hoc vt habeas hereditatẽ meã necesse ẽ vt ascendas capitoliũ itez post mortẽ meã. q; in hoc fuerit cõditiones ꝓmiscue vt pareaꝰ testõ.non ꝓmis scue añt adimpleriꝰ viuo testõꝛe etiã veluti si instituo te here dem si titius fuerit fact⁹ consul.

Jta legatũ. Jnstituo mihi heredes titiũ ꝛ seiũ meos filios quoꝝ vn⁹ tñ erat maior ꝙ alter. ꝛ postea ita dixi qñ fili⁹ me⁹ maior ex archa mea sustulit, ꝛ. heres. minor fili⁹ ꝛ. de medio sumito ꝛ decessi. nũq̃d debeꝯ ei minori legatum etiã si maior fili⁹ nihil de archa sustulit, ꝛ õr ꝙ fic. qr idcirco relictũ ẽ vt erequaꝯ cõditionẽ filioꝝ. ꝛ qr in legãdo minori filio apposui cãm dicẽdo, qñ fili⁹ me⁹ ꝛc. ꝛ cã est de ꝓterito. ꝛ iõ ꝫ cã nõ subsit. i. qr maior fili⁹ nihil de archa sustulit. tñ legatũ debeꝯ minori filio. pena aũt cõferꝯ in futuꝝ. i. legatum noie pene relictũ. ergo ẽ cõditionaliꝯ relictũ ꝛ nõ ꝓ cãm. vt supꝝ legatũ. ꝛ iõ nõ debeꝯ nisi exístat cõditio. qualiꝯ aũt relicta ſ quaꝯ legatuꝝ noie pene dictũ ẽ. ſ. e. mulcta.

J fund⁹. Legaui tibi fundũ si dederis titio pupillo. c. certe tutori ei⁹ pecuniã ꝓdictã dãdo videris adiplere condicionẽ ꝛ ideꝝ est si legaui tibi fundum si dederis seio furioso cẽtũ. nã curatori ei⁹ dãdo adiplere videꝛ ꝺditionẽ ꝛ habebis

J titi⁹. Jta dixi in testõ meo. si titi⁹ statuas i municipio posuerit hꝛs esto. ꝛ decessi certe si pater⁹ est ponere statuas titi⁹: ſꝫ loc⁹ ei a municipib⁹ nõ datur tuas fundũ. heres erit. ꝛ idem est si reliqui legatũ ei sub dicta cõditione.

Cum fuerit. Legaui titie. c. si in familia mea nupsisset ꝛ decessi. certe videꝯ ꝓ eã impleta cõditio statim cũ ducta ẽ vꝛoꝛ ꝓ aliquẽ de familia: quãuis nõdũ in cubiculũ mariti venerit. nã ꝺsensus facit nuptias ꝛ nõ cõcubit⁹. vt ff. de nup. ſ. nuptias.

Mhis q̃. Cũ me sciẽte habere ex vxore mea liberos eidẽ vxori legaui. c. cũ ipa liberos habuerit. ꝛ postea decessi nũc ẽ qõ inter eaꝝ ꝛ heredẽ meũ de quib⁹ liber ſ videar sensisse. vtrũ de iã nat ſ an de nascitur ſ: certe iurisconsult⁹ ex bono ꝛ equo capit interꝓtationẽ. ſ. vt videar sensisse de futur ſ liber ſ vt. ff. c. solem⁹. si ãt heres me⁹ diceret dicte mee vxori nõ fuit tibi legatũ ꝛ ipsa velit ꝓbare sibi legatũ: ꝺz hec qõ expediri fm rõnẽ stricti iuris. ſ. audiẽdo ꝓbatiões ꝛ faciẽdo ea que solent fieri in causis ꝺdinarijs.

Demõstratio. Hec. l. dicit principaliꝯ tria. primo ꝙ falsa demõstratio rei legate nõ ipedit legatũ. ꝛ de eo ponit duo exẽpla satis leuia vſq; illuc. nã ꝛ si ī ꝑsona ꝛc. vbi dicit ꝙ siẽ falsa demõstratio rei legate nõ nocet legato. ita nec falsa demonstratio in ꝑsona legatarij apposita dũmõ de persona legatarij ꝺstet. secũdo dicit idẽ in falsa cã. ſ. ꝙ nõ nocebit legato. de qua duo plana ponit exẽpla. sec⁹ aũt si cã sit apposita cõditionaliꝯ. qr tũc ita demũ erit legatũ vtile si cã vera, inueniatur. de quo ponit duo exempla. tertio dicit qualiter legatum dicitur relinqui sub modo.

S cui sub. Legaui tibi. ꝛ. si capitoliũ nõ ascẽderis: et decessi: ꝛ sic debes habere statiꝫ legatũ. ꝛ cauẽ ꝙ nõ ascẽdes capitoliũ. que cautio ꝺr mutiana: eo ꝙ a mutio fuit inducta nũc queriꝯ cui debeas ꝓdicto mõ cauere: ꝛ ꝺr ꝙ illi ad quez põt ꝑtinere legatũ de iure si deficiat cõditio. puta qr ascẽdat capitoliũ. puta ei qui substitut⁹ ẽ i legato vl cõiũcto. vt. ff. de cadu tol. ſ. in primo. ꝛ si nõ ẽ cõiũct⁹ aliquis vel substitutus ꝺz legatũ redire ad heredẽ deficiẽte cõditiõe. ꝛ ideo tũc heredi mutiana cautione cauendum est.

In cõditionib⁹. Legaui titio. c. si cũ filia mea cõtrahet matrimoniũ. certe si ꝺtrahat cũ ea matrimoniũ me viuẽte ꝺz habere legatũ post mortẽ meã. naꝫ nõ fuit opus ipsi titio expectare mortẽ meã vt post mortẽ meã cõtrahat matrimonium: ꝛ sic cõditionẽ adimpleat. nã ꝛ añ mortẽ meã ꝛ p⁹ mortẽ põt ꝺtrahere matrimoniũ: ꝛ est ratio q̃re añ mortẽ meã põt ꝺ nam ꝛ si potestatiua esset tñ post mortem meam haberet necesse adimplere cõditionẽ. vt. ff. bꝛ. ſ. e. l. ij. ꝛ. l. si iam. ſ. se. ꝛ. l. hec cõditio ſꝫ lꝫ ista cõditio possit adimpleri ante mortẽ meã nec sit opus vt legatari⁹ expectet mortẽ meã. tñ si legatarius nõ ipleuit eã ante mortẽ meã põt adimplere post. ꝛ ita vlterius ꝓducit. i. vltra mortẽ meã: ꝛ hoc qr ꝓsumit me ita voluisse. vñ volũtas mea in bꝛ patrocinaꝯ. in cõditõib⁹ eñ ꝓmũ locũ volũtas defuncti obtinet ea q̃ regit ꝺditiones, ꝛ ſꝫ hũc casuꝫ dicas. ſ. placuit. nõ ſp mortis tps obseruari ꝛc. ſ. p legatariuꝫ vt ante mortẽ adimpleat cõditionẽ ſp q̃uis ei licentia detur ſꝫ volũtate ꝛc. vel pone scõo casu tali mõ. lego titio. ꝛ. singulis an. lego titio si filia mea cũ ipo titio nupta erit. postea me viuẽte vel mortuo accepit dict⁹ titi⁹ eã in vxorem vel etiã habebit eã ī vxorẽ tpe quo ꝓdicto mõ ei legaui. postea mortua ẽ in matrimonio dicta mea filia. nũc q̃riꝯ an vltra tps mortis ipsius filie debeat titi⁹ ꝓcipere illa. ꝛ. legata sibi ꝓ me singulis annis. ꝛ rñ. ꝙ fic. ꝛ fic tardius ꝓducit legatũ q̃ sit mors filie. ꝛ ita vltra mortẽ filie ꝓducit qõ nõ videbaꝯ quibusdã qr matrimoniũ nõ durabat. ꝛ ego testõr dixi si filia mea cũ titio nupta erit ꝛc. ſꝫ sec⁹ ẽ vt dixi voluntate mea testõr ſ ad bꝛ patrocinãte ꝛ cũ hac positõe. faꝯ. C. de le. l. i. ꝛ. ſ. de alimẽt ſ. l. libertis. ſ. i. ꝛ. l. stich⁹. ſ. fi. vl dic ꝙ ꝓlegaui filie mee quã cũ alijs ínstitui mihi heredẽ. ꝛ. annis singulis si ipsa cũ titio nupta erit. ꝛ ipsa postea cũ titio cõtraxit matrimoniuꝫ añ mortẽ meã vel post vel iã cõtraxerat tpe testamenti mei. ꝛ postea titi⁹ decessit in matrimonio. vnde q̃riꝯ an filia possit ãmodo hꝛe dicta. ꝛ. singulis an. ꝛ rñ. ꝙ fic. ꝛ fm istos duos vltimos casus distingue cui⁹ cõtẽplatõe fuit cõditio apposita vtrũ filie an titij si cõtẽplatione illi⁹ qui supuixit cuiꝙ legatũ est ille habebit legatũ ꝛ ꝓcipiet vltra mortẽ alteri⁹. si añ cõtẽplatiõe illi⁹ qui ꝑmoriꝯ vltra mortẽ nõ percipit. ꝛ ad bꝛ faꝯ ſ. e. illis.

Hec scriptura. Jnstitui mihi heredes ꝑmũ ꝛ seꝯ cũdũ. ꝛ ita postea dixi. si prim⁹ heres erit dãnas esto dare titio. ꝛ. ꝛ decessi. ꝛ postea titi⁹ legatari⁹ decessit anteq̃ prim⁹ adiret hꝛditatẽ. nũquid trãsmittit ad heredẽ suũ petitionem legati. ꝛ vꝛ ꝙ nõ. qr fuit ei legatũ sub cõditiõe. cõditionalia añt legata nõ trãsmittũr ad heredẽ. vt. ſ. qñ di. le. ce. l. v. ſ. sed si sub cõditiõe. rñderi tñ põt ꝙ bñ trãsmittit. qr dicta scriptura nõ ẽ accipiẽda ꝓ ꝺditiõe ſꝫ ꝓ demõstratiõe. magis eñ vꝛ testõr demõstrasse qñ legatũ debeaꝯ q̃ cõditionẽ inseruisse. nã intelligiꝯ dicta cõditio ẽt si nõ eẽt apposita. Si ãt ego testator volui dicta verba cõditionaliꝯ accipi ꝓ cõditiõe accipienꝯ. ſꝫ quid si ita dixi. quicq̃d mihi ephesi ꝺz dari hoc do lego titio. certe nec ista ꝟba facient conditionem nisi hoc testator voluerit. Jtẽ quid si ita dixi: si ꝑm⁹ nõ erit mihi heres: dãnas esto secũd⁹ hꝛs dare titio. ꝛ. ꝛ postea sol⁹ ꝑm⁹ extitit mihi hꝛs. nõ debeꝯ titio dictũ legatũ. qr defecit cõditio legato eius apposita. ꝛ idẽ ẽ si ꝑm⁹ ꝛ secũd⁹ extiterũt mihi hꝛdes

Si patron⁹. Stichus libert⁹ titij fecit testũ ꝛ instituit sibi heredẽ seiũ ꝛ titiuꝫ patronũ ꝓterijt. ꝛ a dicto seio hꝛde relictum quit gaio. c. noie legati sub cõditiõe: si dict⁹ titi⁹ patron⁹ nõ eẽt hꝛs eidẽ liberto: ꝛ decessit dẽs libert⁹. postea dict⁹ patronus inueniẽs se ꝓteritũ accepit ꝺ tabulas liberti bo. pos. et sic occupauit debitã sibi portionẽ in bonis liberti. i. dimidiã fm hec iura. vt instit. de suc. li. ſ. ſꝫ nostra. ꝛ. ſ. ꝓcedẽti. ꝛ sic ipe patron⁹ hꝫ dimidiã ab intestato: nã ruptũ fuit testũ ꝓ ꝺ tab. ꝛ ita patron⁹ ꝛ sei⁹ sunt cohꝛdes. nũq̃d sei⁹ coheres patroni ꝺz ꝓstare. c. dicto gaio. ꝛ ꝺr ꝙ nõ. qr deficit ꝺditio legati patrono ab intesta. ꝓ pte here de existẽte.

Si a ꝑmo. Jnstitui mihi heredes ꝑimũ ꝛ secũdũ. ꝛ postea ita dixi. si secũd⁹ heres nõ erit ꝑm⁹. xx. titio dato ꝛ si ꝑm⁹ heres nõ erit: secũd⁹ xx. titio dato. ꝛ decessi. ꝛ prim⁹ ꝛ secũd⁹ extiterũt mihi hꝛdes. certe nõ habebit ãmodo legatũ titi⁹ ꝓdict⁹: qr defecit ei⁹ cõditio. si añt alter eoꝝ heres extiterit: ꝛ alter nõ: legatũ debeꝯ titio ab eo qui heres extitit.

Non dubitam⁹. Si instituo te heredẽ vl lego tibi sub turpi cõditõe ꝺz haberi ꝓ nõ scripta: ꝛ cõseq̃ris hereditatẽ vel legatũ in quo numero turpiũ ꝺditionũ sunt plerũq; conditiões iurisiurãdi. vt si instituti te heredẽ si iuraueris te ascendere capitoliũ. nã ꝛ si ista cõditio habeꝯ ꝓ nõ scripta ꝛ teneris ascẽdere capitolium ꝛ eris heres. quare añt dicat plerunq; in littera notaui.

Multũ interest. Hec. l. vult distinguere vtrũ apponaꝯ cõditio hereditati vel legato ab hoie. i. a testatore an a lege. ꝑmo casu ꝺz impleta eẽ ꝛ sciẽte legatario vel herede impleta ꝛ alꝫ nõ habeꝯ ꝓ impleta. ꝛ de bꝛ ponit duo plana exempla.

Secūdo cāu sufficit impletā cōditionē et ignorāte eo cui apposita ē. puta es instituꝰ heres sub cōditiōe si es paterfa. et tu in ūitate es paterfa. credis āt te eē filiūfa. certe ignorātia tua nō ipediet hr̄ditatis aditōez. inerat eīm p ius illa ōditio vt ita demū posses adire tuo arbitrio si tui iuris esses. vl̄ istius te heredē p pte vt ita demū posses adire hereditatē meā si tabule mee eēnt apte siue testīi meū. ⁊ decessi. ⁊ tabule mee in veritate fuerūt aperte te tīi ignorāte: certe ignorantia tua nō erit tibi ipedimēto quo mīꝰ adeūdo hr̄ditatem acq̄ras eaz. ⁊ b̄ dicit. si aūt nō essent apte tabule nō posses tu p pte instituꝰ adire fm hec iura. vt. s. de iur. ⁊ fa. igno. l. i. §. fi. ⁊ dicas vt tibi. ⁊ C. de iure deli. l. iij. ⁊ dicas vt ibi.

Quotiēs. Legaui titie mulieri. c. sub ōditiōe si nō nupserit. deinde sub ōria ōditōe rogaui eā demū legatū seio restituē: puta si ipsa nupserit. ⁊ decessi. ⁊ postea ipsa nupsit gaio. nūq̄d dēm legatū cōsequet̄: ⁊ certe vtiq;. nec etiā cogēt restituere illud legatū dicto seio.

Uli duobꝰ. Instituī mihi hr̄des titiū ⁊ seiū. ⁊ gaio fiduz legaui sub cōditiōe. si p̄dictis heredib⁹. x. daret. et postea decessi. ⁊ postea dictꝰ titiꝰ adiit hr̄ditatē meā. ⁊ ei dictus gaiꝰ soluit. v. nūc q̄rebaī an p ea parte esset adimpleta cōditio: vt sibi ptē fundi vēdicare posset gaiꝰ. ⁊ dicit q̄ cōditionē scindere nō potuit nec vllaz partē fundi vēdicare: nisi alteri heredi reliq̄. v. soluat. tūc aūt poterit vēdicare totū fundz ⁊ sic p supiora pz q̄ nemo p̄t repudiare ptē rei sibi legate ⁊ ptem agnoscere. vt ⁊. s. de le. ij. l. neminez. ⁊ ad idez. s. de acq̄. here. si solus in p̄in.

Ure ciuili. Nō ipleri. Quidā hūt nō ipleri sicut ⁊ ego habeo. ⁊ alij habēt sine non. fm p̄mā lr̄am ita pone casuz. legaui titio fundū valētē. c. si ipse titiꝰ heredi meo darz. r. ⁊ decessi. certe interest heredis mei ōditionē de. r. dādis non adimpleri. ⁊ cū ōz b̄ q̄ si p eū hr̄dē stetit q̄ mīꝰ titiꝰ pareret ōditioni p̄dicte p ipleta debz haberi. ⁊ sic tenebiī fundū titio dare. ⁊ q̄ dicit in legato possz poni i īstitutione heredis ⁊ etiam in stipulatione. et de stipl'one ita pone exēpluz. p̄misisti mihi funduz valētez. c. si darez tibi. r. certe tua interest q̄ ego non impleaz conditionē dādo tibi de. r. tū si p te factū sit quo minus dem tibi. r puta q̄ noluisti accipe. ego stipulator videor adimplesse ōditionē de. r tibi dādis: et fundū a te petere possum si aūt non habeas in lr̄a non. ita pone casuz. legaui titio fundum si ip̄e titius sempronio daret. r. postea p sempronīū fm est quo minꝰ titiꝰ daret ei. r puta q̄ noluit accipe. certe p̄idest ac si eēt paritū conditioni. et idē potest dici i īstitutione et in stipl'one. circa quā stipl'onē ita pones exēplū. titius p̄misit mihi. r si ire romā. et postea impedit me ire romā. certe p̄inde est ac si iuisset. et ita ab eo dicta. r. petere possuz. et ita b̄. l. est

Cum vir. Uxori mee titie legaui fundū plana. q̄ncunq̄ liberos habēt. postea ipsa a me diuertit ⁊ me viuēte accepit aliū virū ⁊ ex eo habuit liberos. et postea solutuz fuit scōm matrimoniū. morte scōi viriꝝ diuortio. et postea ipsa ad me redijt. et postea ego ōcessi non mutato testamēto in quo ei legauerā. nūc ipa petit fundū p̄dictū ab heredibus meis. certe ipsi nō debēt ei dare dictū fundū. q̄ nō intelligit expleta cōditio sub qua ei dēz fundū legaui. q̄ nō ē ūisimile me de his liberis sensisse q̄ me vivo fuissent suscepti ab alio

Ec scriptura. Legaui tibi fundū si. rr. dederꝫ titio. aut iuraueris ire romā. certez habeat cōditio ista duas ptes. tīi vna ē ōditio alternatiua: ⁊ sufficit vnā partē ei⁹ ipleri. ⁊ si capias adiplere illā ptē de eūdo romā remittit tibi sacr̄m. ⁊ sufficit te ire romā. vñ si feci te hr̄dē vel tibi legaui si decez te titio dare aut monumentum facere iuraueris habebis hereditatem in p̄imo casu: ⁊ legatum in secūdo ipleta altera parte cōditiōis iuramēto tibi remisso. Cū eadē. Legaui titio equū meū pure: ⁊ eundē equū legaui seio sub cōditōe ⁊ postea decessi. ⁊ postea defecit cōditio apposita dicto seio legatario. certe dimidia legati q̄ cōtingeret seiuz si conditio nō defecisset accrescit dicto titio cuīpure idē equꝰ fuit legatꝰ ⁊ etiā hr̄di eiusdē titij si ipse titiꝰ mortuꝰ ē ⁊ ei⁹ hereditas adita ē p heredē suuz. ⁊ ita nota q̄ ius accrescēdi trāsit ad heredē. ⁊ q̄ dixi legato habz locū in īstiōe puta si instituī mihi heredē titiū pure: ⁊ seium sub cōditione.

In testō. Titiꝰ instituit sibi heredes seiuz ⁊ gaiū. ⁊ iussit eis facere sibi monumētū: ⁊ ad exēpluz eiꝰ monumēti q̄ erat situm in quadā via que vocabaī salaria p quodā qui fuit vocatꝰ publiꝰ meuiꝰ septimiꝰ demetriꝰ. ⁊ ita dicebat testator. ⁊ si dicti hr̄des non facerēt taliter dictū monumētū iussit q̄ darēt noie mulcte siue pene. c. pone sempronio. ⁊ p̄ ea decessit dictꝰ titiꝰ testator. ⁊ postea dicti sui heredes bene volebāt facē monumētū. sz nō iueniebāt aliq̄ō monumētuz publij meuij septimi demetrij. sz iueniebāt vnū monumētuz publij meuij septimi dame. ad q̄ō exēpluz suspicabanī dicti heredes eiz titiū qui fecerat testamētū: monumētuz sibi fieri voluisse. vnde querebāt ⁊ ijdē heredes cuiꝰ monumētū se facere oporterēt: ⁊ si nullū monumētū fecissent ob eā rem q̄ nō reperiebant ad q̄ō exemplū facerēt an tenerenī dicta pena. vnde vlp. ñ. eis ⁊ dicit si pōt itelligi quale monumētū voluit sibi fieri testator tale dz ei fieri. q̄uis p scripturā testi b̄ nō possit itelligi. si aūt nō pōt itelligi volūtas testōris nō tenentur soluere heredes dictā penā sempronio. q̄ nō apparz ad q̄ō exēplū iussit fieri monumētū. tenenī tīi heredes facē monumētū fm subām ⁊ dignitatem testatoris.

Filie sue. Semproniꝰ ita legauit filie sue titie. si filia mea titia nupserit arbitratu lucij titij: hr̄s meꝰ det eidē titie. c. ⁊ postea dictꝰ lucius titiꝰ decessit: ⁊ postea decessit sempronius testator. ⁊ postea dicta titia nupsit fine arbitrio lucij titij eo q̄ō erat mortuꝰ idē lucius titiꝰ vt dictū ē. certe debēt ei titie legatuz predictū. Titia uxor. Titiꝰ ita dixit in testō suo titie uxori mee lego optionē fuoꝝ meoꝝ um. vt. s. possit optare philargiū puez seruū ⁊ agateā ancillā qui mei erunt cū moriar. postea idē titiꝰ testator vēdidit ancillaz agaeam quā habuit tpe dicti testamēti. ⁊ postea emit ancillas quasdā. ⁊ vni er his iposuit nomē agatee. ⁊ postea decessit idē testator. nūc queriī an hec ācilla ēpta cui ipositū ē nomē agatee videaī legata titie uxori testatoris. ⁊ dr̄ q̄ sic.

Hec cōditio. Legaui titio. c. si in capitoliū ascenderit ⁊ decessi. certe ita demū pōt titiꝰ petē legatū si ascenderit capitoliū q̄ primū potuerit.

Si separatiz. Titius legauit mihi fundū titianum pure. ⁊ postea legauit tibi eundē fundū sub cōditiōe. ⁊ decessit. ⁊ postea tu decessisti anteq̄ ipleret cōditio apposita tuo legato. certe debeo hr̄e totū fundū: nec ē mihi necesse implere cōditionē. nā ⁊ si te viuēte dicta conditio defecisset remanet pars mihi vna fundi quā vēdicaturꝰ eras si te viuente

Te cōditio extitissz. ⁊ b̄ dicit hec lex.

In testō. Ita scripsit titiꝰ in testō suo: stich⁹ ⁊ pāphila serui mei liberi sunto. ⁊ si in matrimonio simul coierint. heres meꝰ his. c. dānas esto dare. ⁊ postea decessit dictus testator. ⁊ postea stich⁹ p̄dictꝰ decessit ante aptas tabu. dicti testī nūq̄d heredes eiusdē stichi debēt hr̄e partē legati q̄ cōtingeret stichū si viueret ⁊ accipet in vxorē pamphilā ⁊ ōz q̄ non. sz si pamphila nihil de dicto legato habere pōt: q̄ p casum fortuitū factū est quo minꝰ ipsa possit nubere sticho. vnde dictum legatū remanet apud heredē testatoris. Dz quid si stichus ⁊ pāphila viuūt ⁊ stichus nō vult eā accipe in vxorem ipa aūt ē parata. certe ipsa dz habere suā partē legati: stichꝰ aūt amittit suā. Et q̄ dictū est q̄ legatū ē duob⁹ si in matrimonio coierīt. habet locū etiā si vni eoz tantū fit legatū si alter operet alterum.

Cláuis. In testō meo dedi libertatē sticho seruo meo si rones reddiderit eaz rez meaz q̄ administrauit. ⁊ decessi. postea heres meꝰ tradit rationē cū dicto sticho ⁊ cū in ūitate deberet restituere stichꝰ noie reliquoz. l. hr̄di fuerūt p culpā ⁊ ignorātiā vtriusq; in cōi cōcordia q̄ stichꝰ nō debebat restituere nisi. xxv. nō āt p fraudē stichi. ⁊ ita stichus soluit heredi. xxv. tīi. nūq̄d erit liber. ⁊ ōz q̄ sic.

Alla demōstratio. Ita dixi i testō meo. lego titio fra

tri meo.c.vel instituo mihi hr̃dẽ stichũ fratrẽ meũ cũ in verita
te nõ eẽt me⁹ frat̃. ⁊ ego hoc sciebã. certe dicta falsa demon⁹
stratio nihil legato vel instõni nocet. Sz quid si legaui titio
simplicit̃ vl̃ instituí mihi hr̃dẽ titiũ simplicit̃. ⁊ quidã titi⁹ di⁹
cat ꝙ ego sensi de eo. ⁊ ali⁹ titi⁹ dicat ꝙ ego sensi de eo. certe
ille titi⁹ qui ꝓbauerit me sensisse de se admittet̃ ⁊ nõ alius.

¶ Sz ⁊ si cuiꝯ. Quatuor seruos meos mãumisi ⁊ sic sũt
facti oẽs mei liberti. postea vn⁹ eor̃ puta stich⁹ accepit ab ĩ
peratore ius anulor̃ aureor̃. ⁊ ita habeb̃ ꝓ ingenuo quo ad
multa. vt. j. de iure anulor̃ aureor̃. l. pe. postea ego feci testa
mentũ: ⁊ in eo ita dixi. libertis meis lego. c. nunq̃d veniet di⁹
ctus stich⁹ ad legatũ cũ dictis alijs trib⁹ libertis. ⁊ dr̃ ꝙ sic
nã ꝓ acceptionẽ anulor̃ aureor̃ honor ei⁹ stichi ẽ auct⁹: ⁊ nõ
cõditio mutata. ¶ Si quis. Ita dixit seius in testõ suor̃le
go equũ meũ titio si erit me⁹ dict⁹ equ⁹ tempe mortis mee. ⁊
postea alienauit equũ: ⁊ postea decessit. nũquid debeb̃ titio
equ⁹ vel ei⁹ estimatio. ⁊ dr̃ ꝙ nõ. Sed quid si ita dixit dict⁹
sei⁹ stichũ ⁊ pãphilũ. titio do lego si mei erũt cũ moriar. ⁊ ꝓ
ea alienauit stichũ pone. ⁊ postea decessit. nũq̃d poterit lega
tari⁹ vẽdicare pamphil̃. ⁊ rñ. ꝙ sic. nã lz testator dixerit ĩ plu
rali si mei erũt cũ moriar ⁊c. ꝓ eo accipi oportz ac si separatiz
dixisset hoc modo. stichũ lego titio si me⁹ erit cũ moriar: ⁊ ei⁹
dem titio lego pãphi. si me⁹ erit cũ moriar.

¶ Noiatiz. Hec. l. dicit ꝙ nihil interest vtrũ leget testa
tor noiatiz lucio titio. an in legato eidẽ lucio titio nõ
nominet eũ sz significet se ei legare ꝓ aliquã demõstrationez
ipius corpis lucij titij. vl̃ etiã ꝓ demõstrationẽ artificij ipsi⁹
lucij titij: vl̃ officij vl̃ necessitudinis vl̃ affinitat̃ ipsi⁹ lucij ti
tij. ⁊ est ratio: quia tales demõstratiões ꝓ maiori parte fun
gunt̃ vice nois. si aũt certũ sit cui legare voluit testor nõ no
cet legatario: ẽt si testor falsam demõstrationẽ apposuit in le
gando. Et scias ꝙ dr̃ia ẽ inter cõditionẽ ⁊ demõstrationem
q: demõstratio ostendit plerũqz rem factam. conditio autem
ostendit rem futuram.

Leuissima. Testator reliquit libertatẽ suo suo sub plu
rib⁹ cõditiõib⁹ sepatiz positis. vt. j. de ma. tes. qõ vulgo. pu
ta qr dixit stichꝯ suo meo relinq̃ libertatẽ si nauis ex asia ve
nerit. postea in alia pte testi dixit. relinquo eidẽ suo liberta
tẽ si dederit titio. x. tertio dixit. relinq̃ eidẽ suo libertatẽ si teti
gerit celũ digito. certe spectãda ẽ leuissima conditio. vt. j. de
ma. tes. ĩ libertatib⁹. q̃ ãt dicatur leuissima vult b̃ dicẽ. i. ea q̃
rior sit cõditio vna apposita ꝙ alie ꝺditões apposite. q̃uis
⁊c. tñ eã accipiem⁹ qñ ꝓ eã põt leuit̃ fu⁹ ad libertatẽ pueni
re cũ habeat̃. ꝓ nõ adiecta. vt. s. e. obtinuit.

Dubli⁹ meui⁹. Publi⁹ meui⁹ fecit testm̃: ⁊ in eo insti
tuit sibi tres hr̃des pone. ⁊ postea ita in eodez testõ dixit. q̃s
quis mihi hr̃s hr̃des ve erũt: do lego fideiqz cor̃ cõmitto vt
dent gaio seio sor̃is mee filio. xl. i honorẽ ꝺsulat⁹. i. si ꝺsul
designabit̃. postea viuo testõre dict⁹ gai⁹ fuit designat⁹ con
sul: ⁊ pfessus fuit se receptuz mun⁹ dicti cõsulat⁹. ⁊ postea ex
kalẽdis ianua. sicut moris erat ingressus fuit ꝺsulatũ. ⁊ post
ea ꝺcessit dict⁹ testator. nunc dict⁹ gai⁹ seius petit ab hr̃dib⁹
testatoris dicta. xl. ⁊ hr̃des dicebãt se nõ teneri eo qõ ꝺditõ
fuit ipleta viuẽte testatore. rñ. tñ b̃ ꝙ nihilomin⁹ debẽt ei. xl.

¶ Titia codicillis. Titia fecit testm̃ in quo sibi instituit he
redẽ filiũ suũ impuberẽ et pone septitie reliq̃t duo p̃dia titia
nus ⁊ seianũ pone. ⁊ postea fecit dicta titia codicillos. in q̃b⁹
ita cauit peto septitia. vt filio meo cũ annor̃. xvi. erit restitu
as p̃dia q̃ tibi reliq̃ in testõ meo. ⁊ si fili⁹ me⁹ non impleuerit
xvi. an. peto vt reddas dicta p̃dia ⁊ restituas publio meuio
⁊ gaio cornelio. ⁊ nõ dixit vtrũ statiz mortuo filio. an vero p⁹
xvi. an. ⁊ postea decessit dicta titia. ⁊ postea decessit dicta sep
titia legataria p̃dior̃: ⁊ habuit duos hr̃des pone. ⁊ postea
cũ dict⁹ fili⁹ titie haberet. xv. an. ⁊ nõ plus. decessit ipse puer
⁊ ita anteq̃ eẽt. xvi. an. nũc publi⁹ meui⁹ ⁊ gai⁹ cornel⁹ p̃dci
petũt fideicõmissuz dictor̃ p̃dior̃ sibi dare ꝓ hr̃des dẽ sep
titie: ⁊ incõtinẽti añ. xvi. an. cõpletuz. ⁊ hoc ideo quia verba
testatricis videnť repr̃sentare fideicõmissum p̃dictũ vt ipsi
dicebãt. qr̃ verz est filiũ titie nõ ipleuisse. xvi. an. nec amplius
posset pueníre ad. xvi. an. sz rñ. ꝙ nõ pñt statiz petere. nã non
est ꝟisile vt testatrix voluisset trãsferre id fideicõmissuz p̃dio
rũ ad dictos substitutos filij vel maturius. i. citius q̃ ad dic
tum filiuz si viueret. nec obstat huic respõsioni ꝙ septitia de
cessit anteq̃ puer testatricis: qr̃ ⁊ si p̃dict⁹ puer viueret nõ pr̃i
us possent cõueníri a puero hr̃des septitie: q̃ posset pueníri
septitia si viueret. ⁊ hoc dicit hic. §.

¶ Si quis eũ. Titi⁹ instituit me heredẽ ⁊ dãnauit stichũ
fuuz suũ vt ad libertatẽ pueníre nõ posz: ⁊ ita ego nõ
poterã manumittere dictũ stichũ. vt. C. ꝺ his qui nõ pos. ad
li. pue. l. ij. postea ego decessi ⁊ legaui pr̃i⁹ dictũ stichum seio
ita vt eũ manumitteret. certe habebit sei⁹ seruũ nõ tñ cogeť
eũ manumittere. ⁊ ẽ rõ quare nõ cogiť eũ manumittẽ: qr̃ toti
ens cõpelliť legatari⁹ facere ꝑm volũtatez meã testõris quo
tiens nihil sit futuz contra. l. manumissio ãt dicti stichi erat
cõtra. l. Jtẽ est ratio quare habeat legatũ fui sei⁹ qñ magis
eundẽ seiuz legatariũ volui ego testator habere aliquod cõ
modũ et legato serui q̃ heredẽ meuz.

¶ Si ita scripsero. Ita scripsi in testõ meo: q̃tum codicil
lis legauero titio heres me⁹ eidẽ titio dato. ⁊ postea fe
ci codicillos. ⁊ in eis legaui dicto titio. c. ⁊ decessi. nũc queriť
vtrũ dicta. c. debeanť titio ex testõ. an ex codi. ⁊ dr̃ ꝙ ex testõ
nã ⁊ apud veteres talia legata fuere in testis relicta q̃tuz ei
puta titio ꝓ epl̃as scripsero tantũ heres me⁹ ei dato. Jtem
q̃tum ex alia actiõe detraxero. i. a debitore meo exegero. tan
tuz hr̃s me⁹ dato titio. que quidẽ duo genera legator̃ debẽ
tur titio predicto ex testamento.

¶ Ue conditio. Instituí mihi heredes titium ⁊ seiuz. ⁊
substituí eis gaiũ ⁊ semproniuz. ⁊ postea ita dixi cuicũ
q̃ hereditas mea deferet̃ ita sit mihi heres si martino. x. de
derit. ⁊ decessi. certe siue dicti instituti velint hr̃ditatẽ debẽt
dare martino. x. siue nolint eã hr̃e: ⁊ substituti velint eam ha
bere debẽt ijdẽ substituti dare dõ. m. x. qr̃ vt dicit litera alia
ẽ cõditio que ad gen⁹ personar̃ ⁊c. si aũt dicta cõditio dãdi
x. m. sit adiecta tantũ institutis vl̃ tantũ substitutis illi tãtuz
debent eam implere. ¶ Cum ita. Ita scripsi ego bonoñ. i
testõ meo: volo per heredes meos fieri in foro. i. in loco vbi
reddiť ius puta in palatio cõis vnã statuã ponei meã memo
riam. ⁊ nõ dixi in q̃ foro vtz bonoñ. vl̃ mutiñ. vl̃ ymol̃. vel q̃
alio. certe si nõ apparet post mortẽ meã de quo foro sensi: de
bet fieri statua in foro bonoñ.

¶ Clib⁹ dieb⁹. Legaui tibi. c. si vsq̃ ad. x. dies ascende
res capitol̃. ⁊ decessi. postea cũ velles ire ad ascẽdendũ capi
tol̃. titius vicin⁹ tu⁹ ꝓhibuit te ire ꝓ viã publicã ꝓ tres dies
qui forte superãt de. x. dieb⁹ p̃dictis. tu tñ iuisti cor̃ iudice ⁊
cõquestus fuisti de vicino tuo tpe quo ĩpediuit te ⁊ ꝓ te nõ re
mansit quin eũ remoueres ab iniuria quã tibi inferebat. nun
quid restituenť tibi tres dies: vt infra eos implere conditio
nem possis. ⁊ dr̃ ꝙ sic. ¶ Quidaz. Emi a seio fundũ seia
num ꝓ. c. pone. ⁊ postea cã melioracli eũ pone. feci expensas
in euz. s. xx. ⁊ postea in testõ ita dixi. si publi⁹ cor̃. impensam
quã in fundũ seianũ feci heredi meo dederit hr̃s me⁹ eidẽ pu
blio cornelio dato dictũ fundũ seianũ. ⁊ postea decessi. nũc q̃
riť an dict⁹ publi⁹ cornel⁹ debeat dare heredi expensas p̃
dictas: ⁊ etiam predictũ fundũ si vult fundũ. ⁊ cassell⁹ dixit
ꝙ sic ⁊ male. ofilius autem ⁊ iul̃. dixerunt ⁊ bene ꝙ solos
sumpt⁹ siue erpen. debet dare heredi. ⁊ in dictis sũptib⁹ nõ
debet heres cõputare sibi fructus quos percepit ex dicto fũ
do: imo retinet sibi p̃cipuos. ¶ Quidã titio. Sei⁹ fecit te
stamẽtũ ⁊ in eo legauit titio. c. ⁊ plurib⁹ alijs legauit sil̃iter.
postea infra ĩ eodẽ testõ ita iussit. quas pecũias cuiqz legaui
eas heres meus dato: si mater mea mor̃ť. i. mor̃ck. ⁊ postea
decessit dict⁹ seius testator viuẽte dicto titio cui. c. legauerat
⁊ viuẽte dicta sua matre. ⁊ postea decessit dict⁹ titius legata
rius viua dicta matre testatoris. ⁊ habuit hr̃des titi⁹ petrũ

⁊ martinum pone. ⁊ postea decessit dicta mater testatoris. q̃ ritur an dicti hꝰdes tituj debeant hꝰe dictũ legatũ de. c. ⁊ dixit affilius q̃ sic. ⁊ reddidit talẽ rõnem: q̃ dictũ legatũ nõ fuit relictũ titio sub cõditiõe: imo fuit relictũ pure. ⁊ postea fuit adiecta dies soluẽdi si nõ fuit cõditionale ergo legatarꝰ trãsmittit ad hꝰdes suos petitionẽ ipsiꝰ legati. ſz certe rõ ipiꝰ affilij ẽ falsa: ⁊ põs est falsus dictũ suũ. nã bñ fuit dꝫ legatus relictũ sub cõditione: ⁊ iõ legatarꝰ qui decessit añ cõditionẽ existẽtẽ nõ trãsmittit ad heredes suos. ⁊ bñ dixi q̃ fuit ꝺditõnale q̃ nihil interest vtrũ ita scribaꝫ p testatorẽ q̃s pecũias cuiq̃ legauí eas heres meꝰ si mꝛ mea moꝛiaꝫ dato q̃ q̃dẽ ꝟba scripsit seiꝰ testõr in nro casu. an vero ita scribaꝫ p testatorẽ nisi mater mea moꝛiaꝫ heres meꝰ ne dato. nã in primo casu sub cõditiõe est datus legatũ in scõo añt est adẽptus sub cõdi.

¶ Dñs seruo. Titius faciẽs testm̃ iussit stichũ seruũ suum eẽ liberũ. ⁊ postea eidẽ sticho ita legauit. heres meꝰ dato sticho seruo meo quẽ testõ liberũ eẽ iussi quiq̃ aureos quos in tabulis debeo eidẽ sticho ⁊ postea decessit. nũc queriꝫ an heres debeat dare dicto sticho dictos. v. aureos. ⁊ quidã dixerũt ⁊ male nihil suo legatũ esse: ⁊ assignabant talez rõnem. ſ. q̃ dñs seruo nihil debere põt. ſz veriꝰ est q̃ debeanꝫ eidem sticho. ⁊ hec videt fuisse volũtas testatoris. ¶ Qui dotalem. Titiꝰ accepit in vxoꝛẽ seiã ⁊ nõ habuit ab ea aliquem fundũ in dotẽ. postea veniẽs ad moꝛtẽ fecit testm̃. ⁊ ita in eo dixit. fundũ cornelianũ quẽ mihi seia in dotẽ dedit heres meus ei dato. ⁊ decessit. nũc q̃riꝫ an hꝰs teneaꝫ dare seie dictum fundũ. ⁊ dꝛ q̃ sic: nõ obstãte falsa demõstratione. ¶ Terini? Quidã qui vocabaꝫ terini? siue termili? minoꝛ fecit testm̃ ⁊ instituit sibi hꝰdem titiũ. itẽ scripsit in codẽ testõ. quoꝛ arbitratu sibi monumẽtũ fieri volebat. ⁊ scripsit de duobꝰ suis amicis quoꝛ quilibet vocabaꝫ lucꝰ publꝰ coꝛ. postea ita legauit lucꝰ pu. coꝛ. heres meꝰ dato mille ad edificãdũ monumentũ meũ. ⁊ postea decessit. nũc queriꝫ an dicti lucij pu. coꝛ. possunt petere ab hꝰde dicta mille. ⁊ dꝛ q̃ non: nisi satisdent se ita facturos monumentũ ex dicta pecunia sicut testatoꝛ iussit.

¶ Legata. Legauí titio equũ meũ sub cõditõe sit. si nauis ex asia venerit. ⁊ sub eadẽ ꝺditõe legauí ei bouem. certe pẽdẽte cõditiõe nõ debeꝫ ei. ſz ea demũ existẽte: ergo cõditiõe pẽdente nõ põt dictꝰ legatarꝰ dictas res alij legare. ⁊ hoc dicit.

¶ Filiofami. Titio filio seij nõ emãcipato legauí. c. sub hac cõditiõe: si in ptãte patris mãsisset. certe videꝫ patri legatus ⁊ nõ filio. ⁊ pater petere poterit suo noie legatũ. ⁊ idẽ iuris esset si reliquisset. c. sticho suo seij sub cõditiõe: si in potestate dñi mãsiſſ. ⁊ ad p̃dicta faciãt arguñtũ q̃ si legareꝫ cibaria suis titij nõ ẽ legatũ suoꝛ imo ẽ dñi. intuitu eiꝰ dñi seruꝰ legatũ videtur ex quo titiꝰ fuit noiatus tanq̃ dñs seruoꝛ.

¶ Plauti?. Stichꝰ libertꝰ titij fecit testm̃. ⁊ p̃terito dicto suo patrono instituit sibi heredẽ plautiũ ⁊ rogauit eũdem plautiũ hꝰdem vt ꝑceptis sibi. x. a gaio totã hereditatẽ restitueret eidẽ gaio. ⁊ postea decessit dictꝰ stichꝰ: ⁊ plautius hꝰs restituit hereditatẽ gaio ⁊ habuit ab eo dicta. x. postea p̃dictꝰ titius patronꝰ stichi vidẽs se p̃teritũ a liberto suo petijt bono. pos. cõtra tab. dicti liberi defuncti ⁊ abstulit dicto gaio fideicõmissario possidẽti hꝰditatẽ partẽ eiꝰ hꝰditat q̃ de iure debeꝫ eidẽ patrono. ſ. hodie tertiam. nũc dictꝰ gaius fideicõmissariꝰ dicit plautio heredi. restituas mihi tertiã ptẽ de. x. que tibi solui sicut patronꝰ testatoris abstulit mihi tertiã partẽ hereditatis liberti sui. nũq̃d dꝫ admitti petitio sua ⁊ dꝛ q̃ sic. ⁊ est rõ. q̃ sicut hꝰs liberti p̃redictꝰ exonaraꝫ a fideicõmissoꝛ ⁊ legatoꝛ p̃statiõe p p̃toꝛem dantẽ cõtra tabu. patrono p tertia ℈ ipm heredẽ nõ rogatũ alicui hꝰditatẽ restituere. ⁊ sic hꝰs pꝛo ea rata nõ teneꝫ alicui p̃stare dicta legata vel fideicõmissa: nisi certis pſonis. vt. C. de bonꝭ. pos. ℈ tabu. li. l. i. ita ⁊ in nro casu cũ fuit heres rogatꝰ restituere hereditatẽ gaio ꝑceptis ab eo. x. dꝫ heres ptẽ dictorũ. x. cõseq̃ a fideicõmissario q̃ fideicõmissariꝰ nõ soluit ei adhuc. x. vl si soluit reddidit ei heres p rata vt dictũ est. q̃ quis añt possit fideicõmissariꝰ repetere ab herede liberti tertiam de. x. ideo. ſ. qꝛ patronꝰ abstulit ei per cõtra tab. tertiaz partez bonoꝛ liberti vt dictũ est. tñ diuersus est si falcidia intereueniat ⁊ minuat legatũ fundũ gaio sub cõditiõe si daret heredi. x. pone. nã his casibus. ſ. q̃s falcidia minuit legatũ nihil repeteꝫ p legatariuz de dictis. x. datis heredi causa implẽde cõditõis legati. ⁊ est ratio q̃re nõ repetit legatariꝰ in hoc casu. qꝛ insoliduz cõditioni pareꝫ p legatariũ. nã nõ posset legatariꝰ dare heredi ptem de dicta. x. ⁊ habẽ fundũ vel eiꝰ partẽ. vt. j. e. cui fundus. i. rñ. si pareꝫ dicte conditiõi insolidũ. ergo pp detractõnem que fit de legato noie falcidie nõ repetit legatariꝰ partẽ implende cõditiõis in ꝓ rñ. huiꝰ. l. ita ⁊ in hoc alio casu instituí mihi heredẽ seiũ ⁊ legauí martino tertiã partez hereditatis mee. pone. i. iiij. vncias sub cõditiõe si daret heredi. x. cum ipse martinꝰ non posset capere nisi duas vncias. puta quia erat filius naturalis tñ cui non potest reliquí vltra duas vncias eristentibꝰ filijs legitimis. vt. C. de natura. li. l. ij. ⁊ substituti meiꝰ eidẽ. m. petrũ ⁊ iob. ⁊ sic dꝫ hꝰe dictꝰ. m. duas vncias tui ⁊ substituti eiꝰ alias duas vncias de dictis. iiij. vncijs. nam dimidiã dictoꝛ. x. que continebanꝫ in cõditiõe martino apposita dꝫ põstare heredi martinꝰ ⁊ aliã medietatem substituti sui. Itẽ scias q̃ sicut in ꝓmo ⁊ tertio rñ. huiꝰ. l. scindiꝫ ius dandi q̃ uis non sit in vi conditõis. instituí mihi hercdẽ titiũ ⁊ semproniũ. ⁊ rogauí titiũ p fideicõmissuz vt tibi restitueret suã partẽ. ⁊ te rogauí vt restitueres puta. c. seio. ⁊ post ea decessi. ⁊ dictꝰ titiꝰ adiuit p sua parte hereditatẽ: ⁊ tibi restituit. deducta tñ quarta p. l. fal. i. p trebelꝰ. ⁊ ita effectũ est de facto q̃ tres ptes partis seu quas habes sunt ⁊ valẽt minus q̃ sit illud qꝺ debes dare titio. i. centũ. certe quanto minus tibi pꝛestitit titius heres per trebellia. tãto minꝰ debes dare seio de dictis. c.

¶ Qui heredi. Instituí mihi heredẽ stichũ suũ seij ⁊ legauí gaio equũ meum si daret heredi instituto a me. x. ⁊ decessit nũc queriꝫ an gaiꝰ legatariꝰ debeat dare. x. dicto sticho instituto an seio dño suo. ⁊ rñ. q̃ sticho ⁊ nõ dño. naz ⁊ si instituisem mihi heredẽ semproniũ liberũ ⁊ legasſz gaio equuz meum si daret. x. sticho seruo titij. dꝫ legatariꝰ dare. x. sticho suo titij ⁊ nõ titio. qꝛ ea que sunt facti sicut ẽ datio ⁊ receptio nõ transeũt ad dñm. sicut est etiã in contractibꝰ. nã si mihi aut ſz uo titij fim stipulatꝰ ab aliquo nõ potest ꝓmissoꝛ dare titio ſz seruo eius qui fuit adiectus in stipulatiõne. ſz ⁊ cũ legatarius est iussus dare heredi simplicit instituto seruo seij dꝫ dare suo ⁊ non seio. secꝰ autẽ ẽ in seruo cui data ẽ libertas si dederit heredi. x. instituto herede suo seij. qꝛ ille statuliber bñ potest dare. x. seio dño ⁊ ꝓsequi libertatẽ. ſz econtrario si statuliber sit iussus dare dño non iplet conditionẽ dãdo suo ei? si dñs ei? ꝓsenserit. nemo eiñ potest iplere conꝺ. in tali specie siue casu nesciẽte me dño vl nolente. ¶ Cum hereditas. Instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ legauí seio equũ meũ si daret heredi. x. cum ⁊ postea rogauí dictũ titiũ heredẽ vt restitueret gaio hereditatẽ meã: ⁊ decessi. postea heres meꝰ restituit hereditatẽ dicto gaio. nũc dictꝰ seiꝰ legatariꝰ vult equũ. queriꝫ cui debeat dare dicta. x. cã implende conꝺ. vtrũ titio heredi an gaio fideicõmissario. ⁊ dꝛ q̃ heredi. ⁊ ista. x. que dat legatariꝰ heredi non dꝫ restituere heres fideicõmissario ex cã fideicommissi nã capit ea heres a legatario tanq̃ extraneꝰ quilibet ⁊ non iure testi. ⁊ idem est. ſ. q̃ heres non teneaꝫ restituere dicta. x. fideicõmissario: etiã si adiuit ipse heres coactꝰ hereditatẽ ei? haberet eã suspectã ⁊ eã restituit fideicommiſ. coactꝰ. ℈ po ne q̃ dicto titio heredi instituto facit ꝺtrouersiã hereditatis semproniꝰ. ⁊ interiz venit seiꝰ vl legatariꝰ ⁊ petit ab eo equũ sibi legatũ ⁊ vult ei dare dicta. x. cã implẽde conꝺ. ⁊ heres dicit ei: si tu vis legatũ caueas mihi q̃ restitues mihi legatus si semproniꝰ euincet mihi hereditatẽ: dicit legatariꝰ ⁊ ego volo q̃ tu caueas mihi q̃ tũc restitues mihi. x. que tibi do causa conꝺ, implende, certe bñ dicit heres ⁊ bñ dicit legatarius

ꝛ ita cauebũt ſibi ad iuiſcẽ ꝑdicto mõ. Zz quid ſi titi⁹ heres rogat⁹ ſit reſtituere hr̃ditatẽ gaio:ꝛ gai⁹ ſit iuſſus dare.x.he redi ꝛ ſoluit heredi gai⁹ dicta.x.nũq̃d eadẽ.x.tenebit̃ hr̃s reſtituere gaio ex fideicõ. vniuerſali.ꝛ ꝺr ꝙ nõ. ¶ Si duoꝝ ſeruo. Sticho ſeruo titij ꝛ ſeij legaui fundũ meũ ſi daret heredi meo.x.nũq̃d titi⁹ poterit dare heredi.v.ꝛ hr̃e dimidiã fũ titi⁹ poſſideret partẽ fundi mei dõa fide ex aliq̃ titulo ꝛ vſucaperet:legaui eundẽ fundũ ſeio ſi darꝫ heredi meo.x.ꝛ poſt ea me viuẽte dict⁹ titi⁹ cõpleuit vſuca.dẽ ptis fundi.ꝛ poſt ea deceſſit:ꝛ ita legatari⁹ nõ ꝑt hr̃e ptez vſucaptã. nũquid ſi vult alterã partẽ tenet̃ in totũ parere ꝺditiõi:ꝛ ꝺr ꝙ nõ.imo ſufficit ꝙ pareat ꝑ parte. ¶ Plauti⁹. Plauti⁹ fecit teſtm̃ ꝛ inſtituit ſibi tres heredes pone.ꝛ vni ex dict̃ heredib⁹ ꝑlegauit fundũ ſi daret heredib⁹.c.ꝛ deceſſit.nũc q̃rit̃ vtrũ inter gra.c.debeat dare de ſua burſa coheredib⁹ coheres cui ꝑlegat⁹ eſt fund⁹.ꝛ ꝺr ꝙ nõ.imo deducit ſuã ptẽ hereditariã de dictis.c.i.tertiã partẽ cũ tres fuerint coheredes vt dixi.ꝛ reliq̃ ptes de.c.dabit de ſua burſa coheredib⁹ ꝑ portiõe qua ipſi inſtituti ſũt.ſi ãt vn⁹ de coheredib⁹ ita eſt inſtitut⁹ ex parte tertia ſi heredi vn⁹.x.dediſſet vl̃ ẽt.c.ꝛ ꝑ teſtatorẽ dictũ:ẽ ꝙ nõ eẽt alit̃ hr̃s q̃ ſi tota.x.coheredib⁹ dediſſet nõ admittet̃ añ aditã tertiã hereditat̃:quã ſi totã ſũmaꝫ dediſſet de burſa ſua coheredib⁹ ſuis.ꝛ b̃ ꝑbat a ſili. video ei dicit iuriſcõſul.ꝙ ſi ꝛuus eſt liber ſcript⁹ i teſtõ ꝛ eſt ſcript⁹ ꝙ ſi tota.x.cohr̃dib⁹ dediſſet.ꝛ b̃ dicẽ.

¶ Ellian⁹. Titi⁹ debebat ſeio.x.ꝛ ego inſtitui mihi heredẽ dictum titium debitorẽ ꝛ legaui dicto ſeio credi tori heredis mei equũ meũ ſub ꝺdi.ſi daret dẽo meo hr̃di.x. ꝛ deceſſi.venit ſei⁹ legatari⁹ ꝛ liberauit heredẽ ꝑ acceptilat̃. a dictis.x.que heres ei debebat cauſa iplẽdi cõditionẽ legati ſui.nunq̃d poterit petere legatũ q̃ſi ipleuerit cõditionẽ dã di.x.heredi.ꝛ ꝺr ꝙ nõ:ſꝫ poterit petere q̃ſi extiterit ꝑ heredẽ quo min⁹ ipſe ſolueret ei.x.ꝛ ita quaſi extiterit cõditio.

¶ In diẽ. Sticho ſeruo meo reliqui libertatẽ ſi daret heredi meo.c.in diẽ cẽteſimũ:ꝛ nõ exp̃ſſi q̃ incipient currere.c.dies.ꝛ certe ab adita hereditate mea incipiũt currere ꝛ ẽ rõ plana i lr̃a.ꝛ q̃ꝺ dictũ ẽ i ſtatulibero ꝫ locũ i legatario:ꝛ in oi alio q̃ ẽ iuſſus dare heredi. ¶ Seruo liberta tem. Titi⁹ fecit teſtm̃ ꝛ in eo dedit libertatẽ ſticho ſeruo ſuo tali mõ.ſtich⁹ ſi meus erit liber eſto.ꝛ poſtea dedit ei legatuꝫ vl̃ hereditatẽ nõ apposita aliq̃ ꝺditõe.ꝛ poſt eũꝺẽ ſuũ vẽdidit ſeio ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titi⁹.nũc q̃rit̃ an dcm̃ legatum relictũ vl̃ hereditas relicta ſuo ſub ꝺditione debeat ſcio nouo dño ſui.ꝛ vtrũ iuſſu ei⁹ ſuus adire poſſit hereditatẽ ꝑdictam.ꝛ videt̃ ꝙ nõ.qz videt̃ debere dici ꝙ cõditio apposita libertati:illa.ſ.ſi me⁹ erit ꝛc.intelligat̃ repetita in hereditate vel legato relicto vl̃ relicta eidẽ ſeruo ſine ꝺditõe.vt.ĵ.e.auia rpe añt mort⁹ nõ inuenit̃ dict⁹ ſeru⁹ eẽ teſtatoris ſic qz defiẽt cõditio tacite repetita hr̃ditati vl̃ legatori:g̃ nõ ꝺꝫ ſu⁹ hr̃e legatũ vl̃ hr̃ditatẽ ꝛ acq̃rere nouo dño.rñ.tũ hic ꝙ dictũ legatũ vl̃ hereditas debeat nouo dño:ꝛ iuſſu ei⁹ poterit adiri hereditas ꝑdicta ꝑ ſeruũ.ꝛ ẽ rõ:qz in libertate danda dicto ſeruo id exp̃ſſit teſtor.i.illa ẏba ſi meus erit ꝛc.vñ a cõtrario ſenſu ſi teſtatoris nõ erit ſu⁹ tpe mort⁹ ipi⁹ teſtator⁹ impediet̃ liberatio.teſtatoris ãt nõ fuit tpe mort⁹ eo ꝙ eũ alienauerat ergo impedita fuit libertas.cũ g̃ ad nihil lata ſit cõditio exp̃ſſa circa libertatẽ ꝺꝫ ꝑ nulla haberi.ꝛ circa legatuꝫ vel hereditatẽ:vt ſic ſine cõditiõe videat̃ eẽ datũ ſuo legatũ vel hereditas vñ ad nouũ dñz ꝺꝫ ptinere vt dixi.ꝛ idez eẽt ſi erit ꝛc.nã etiã tũc impediret̃ libertas pp alienationẽ ſui.ꝛ b̃ dicit ibi quo futuꝫ ꝛc.ꝛ dic quo.i.cui⁹ cõtrario.ſ. ſi me⁹ non erit ꝛc.ſiue g̃ exp̃ſſa ſit dicta cõditio ꝑ teſtatorẽ ſiue nõ ſꝑ ẽ idẽ.ſ.vt ꝑ alienationẽ ſerui impediat̃ libertas:ꝛ ſubſequẽter habeat nou⁹ dñs hereditatẽ vel legatũ ꝑdictũ.ꝛ ita apparꝫ ꝙ nihil opaꝫ exp̃ſſio dicte cõditiõis,in multis tñ caſib⁹ ꝺꝫ

perat̃ aliquid exp̃ſſio.ꝛ b̃ dicit ibi ſepe numero tñ ꝛc.ꝛ hoc vult dicere hic.ſ.ꝛ obſcura ſit litera.

¶ On putabã. Titio agẽti.x.annos legaui.c.cũ ad.xvi. an.pueniſſet:ꝛ deceſſi.ꝛ poſtea titi⁹ ꝑdict⁹ ingreſſus fuit.xvi an.nunq̃d videt̃ adhuc veniſſe dies fideicõmiſſi vt ſic poſſit petere.c.ꝛ ꝺr ꝙ nõ:niſi cõpleat.xvi.an.ꝛ ita etiã iudicauit q̃dam imperator:qui vocabat̃ aureli⁹ antonin⁹ cũ quidã de germania heres inſtitut⁹ a quodã alio de germania cẽt condemnat⁹ dare fideicõmiſſuꝫ illi cui relictũ erat cũ ad. xvi. an. pueniſſet eẽt cõdẽnat⁹ dico anteq̃ fideicõmiſſari⁹ cõpleret xvi.an.ꝛ appellaſſet dict⁹ heres ad dictũ ĩperatorẽ.

¶ In annos. Inſtitui mihi heredẽ titiũ:ꝛ dãnaui ꝺare.c.ſeio ĩ annos.x.cõpletos.certe nouiſſimo die dicti tpis debebit̃ ꝺz legatũ ſeio.ꝛ idẽ eſt ſi iuſſi ſtichũ fuũ meum libez eẽ in an.x.nam nouiſſimo eius tpis die libertas ei obtingit.ꝛ hoc dicit.

¶ Cui libertas. Titi⁹ fecit teſtm̃:ꝛ in eo dedit libertatez directo epafrodito ſuo ſub hac condi. ſi rõnes reddidiſſꝫ de his negotijs domini q̃ adminiſtrauerat ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ teſtator.certe nõ põt epafrodit⁹ hr̃e libertatez niſi reddat rõnes.cũ añt reddiderit nõ ĩpediet̃ eius libertas qualiter añt debeat reddere queri.ꝛ certe debẽt cõſules dare arbitriũ ſiue iudicẽ delegatũ qui cõſules excuſſis rõnibus que adminiſtrauit dict⁹ epafrodit⁹ ꝑ dictũ iudicẽ cõſtitueret ꝛ declarabũt nõ tm̃ q̃ reliqua ſunt dicti ſerui.ꝛ faciẽt ea hr̃di bus reſtitui:ſꝫ etiã declarabũt q̃s rõnes ꝛ que inſtrumẽta debeat dict⁹ ſeru⁹ tradere aut exhibere dñis ſuis.ꝛ hoc dicit.

¶ Ob diuerſis. Ita dixi in teſtõ meo,ſtich⁹ ſeru⁹ meus ſit liber ſi heredi.x.dederit.ꝛ poſtea in alia pte eiuſdez teſti ita dixi ſupra dict⁹ ſtichus ſit liber ſi dederit heredi meo equum.certe dict⁹ ſtich⁹ ea ꝺditione eligere põt q̃ vr̃ ſibi eſſe leuior ſi ãt ꝑdicto mõ reliq̃ alicui legatũ oportz legatariũ parere vltime ꝺditõi.ſcias etiã q̃ eo caſu q̃ſi iuſſi ſtichũ eẽ liberum ſi daret hr̃di meo.x.pueniet idẽ ſtich⁹ ad libertatẽ dãdo x.heredi heredis mei.ſi añt legaui equũ meũ titio ſi darꝫ heredi meo.x.ꝛ poſtea titi⁹ idẽ legatari⁹ deceſſit anteq̃ det .x. heredi nõ poterit heres ei⁹ legatarij ꝺſequi equũ:dãdo.x.heredi.ſemel enĩ deficit datio mortuo legatario.

¶ Omnũq̃. Ita dixi in teſtõ meo.titio.x.do lego ſi meuius capitoliũ aſcẽderit.nũquid valz legatũ.ꝛ vr̃ ꝙ nõ qz vr̃ in arbitrio meuij poſitũ eẽ legatũ.ꝛ ita nõ videt̃ valere vt.ſ.de here.inſti.ſi quis ſemproniũ.ꝛ.l.illa inſtitutio.ꝛ hac eadẽ.l.ibi nã in aliena volũtatẽ ꝛc.dicit̃ tñ hic ꝙ valet.ꝛ dẽ ll.loquũt̃ q̃ſi inſtitutio vel legatũ cõmittit̃ in exp̃ſſaz volũtatẽ tertij quo caſu nõ vz.hic añt fuit cõmiſſuz legatũ in tacitam volũtatẽ meuij.nõnunq̃ añt cõtingit vt q̃dã noiatim exp̃ſſa officiat.q̃uis eadem omiſſa tacite intelligi potuiſſent nec eẽnt ob futura ipſa tacite intellecta inde ẽt dictũ ẽ a ſapientib⁹ exp̃ſſa nocẽt:nõ exp̃ſſa nõ nocent.

¶ Q̃s ſeruũ. Titi⁹ in teſtõ ſuo iuſſit eẽ libez ſtichũ fuũ ſuũ ſub cõdi.ſi redderet rõnes heredi ꝺ eo q̃ꝺ adminiſtrauerat.poſtea in codẽ teſtõ vetuit eũ reddere rõnes q̃ſi puram factura ei⁹ libertatẽ.certe competit dicto ſticho libertas ex teſtamento.

¶ Quis legata. Titi⁹ reliq̃t plura legata quibuſdã.ſez quedã pure ꝛ q̃dã ĩ diẽ.ꝛ q̃dã ſub ꝺdi. Itẽ legauit ſeio .c. cũ pubes eẽt idẽ ſei⁹.ꝛ poſtea ita dixit.legata q̃b⁹ dies appoſita nõ ẽ:volo dari annua bima trima die.poſtea deceſſit. mõ queri. an dicta.c.debeãt ſolui ſcio poſt pubertatẽ ei⁹ annua bima trima die.an ẏo poſt pubertatẽ ſtatiz ꝛ dicit ꝙ ſtatim poſt pubertatẽ.ꝛ rõnez reddit litera.lz aliud diceret gai⁹ ĩ cõmẽtarijs ſuis. ¶ Duob⁹. legaui fidei cõmiſſi titio ꝛ meuio ſub ꝺdi. ſi heredi meo darẽt.c.ꝛ deceſſi.certe ſi titi⁹ dederit heredi.l.cõſequet̃ dimidiã dicti fundi.ꝛ ſi meui⁹ nõ det alia.l heredi alia pars fundi accreſcit titio cũ ſua ꝺdi.ſ.vt det heredi alia l. Zz põe ꝙ ſoli meuio dictũ fundũ legaui ſub ꝺdi.ſi darz .cc. caliuato nõ capaci:nũq̃d põt idẽ meui⁹ cõſeq̃ legatũ niſi det caliuato,cc,ꝛ ꝺr ꝙ nõ,oz eĩ ꝙ pri⁹ det,cc,licet ea ei⁹ nõ faci

at. nihil eĩ interest vtrũ psone nõ capaci dari iubeantur .cc. an in aliquo loco deponere vel in mari deijcere iubeaĩ. nã si cui loc⁹ p̃dict⁹ vl' mare nõ ꝺr legatari⁹ vl' legatariuꝫ. ita nec dict⁹ caliuat⁹ nõ capax imo capit caliuat⁹ mortis cã ꝛ nõ no mine testi. si eĩ caperet caliuat⁹ noĩe testi ꝛ ita tanꝙ legata ri⁹; puta qꝛ eẽt ei legatũ nõ haberet meui⁹ necesse ei dare vt pote cũ sit nõ capax. cuis aũt vn⁹ ex duob⁹ quib⁹ legat⁹ est fund⁹ si darent. c. heredi; possit dare. l. ꝛ hr̃e' dimidiã fundi vt dictũ est si tñ vni legat⁹ ẽ fund⁹ si. c. vel x. dederit heredi non põt ꝺsequi ptẽ fundi nisi numeret totã pecuniã. ꝛ ẽ rõ diuersi tatis plana vt dicit litera. ꝛ b̃ dicit vsq; ad. l. q̃situm.

Quesitũ. Titi⁹ in testõ suo dedit libertatẽ sticho suo sub cõdi. si daret gaio extraneo. v. operas. nũq̃d pt seruus dare dictas opas ꝛ ad libertatẽ pueníre. ꝛ ꝺr ꝙ sic. heres tũ titij pt ipedire seruũ quo mĩn⁹ p̃stet opas; quo casu seru⁹ peruenier ad libertatẽ: ꝛ extrane⁹ nõ vteř opis ei⁹. ita est g̃ in p:estatiõe dictaꝝ opaꝝ sicut eẽt si seru⁹ iussus eẽt ad libertatẽ pueníre si daret. c. extraneo. quo casu si. c. ex peculio suo det extraneo admittiř sine dubio ad libertatẽ. heres tasĩ põt eĩ ꝓhibere dare.

Si ancille. Legaui ancille titij. c. cũ ea nupsisset. nunq̃ ꝺr legatũ. ꝛ vř ꝙ nõ. qꝛ ancilla nõ põt nubere. vt. C. de incestis nup. cũ ancillis. ſz certe ĩmo ꝺr qꝛ videř cogitatũ de eo tpe quo posset nubere. i. cũ eẽt manumissa.

Intercidit. Legaui titio. c. sub ꝺdi. si ipse ꝺsul fact⁹ fuerit. ꝛ decessĩ. postea dict⁹ titi⁹ decessit añ ꝺdi. ipletã. certe extinguiř ꝺr legatũ. sec⁹ aũt si interiz in insulã deportet⁹ dictus titi⁹. qꝛ tũc anteq̃ naturaliř moriař nõ extinguiř legatũ põt eĩ restitui in ciuitatẽ. sec⁹ aũt si fuerit fact⁹ seru⁹ pene. qꝛ tunc dico idẽ qꝺ i ꝓmo casu. qꝛ seruit⁹ assimilař morti.

In facto. Hec. l. dicit ꝙ cõditões ꝺfistẽtes i facto habẽt inter se varietatẽ ꝛ recipiũt diuisionẽ tripertitã. vna est vt q̃d deř. alia est vt q̃d fiat. alia ẽvt quid obtingat. puta si nauis venerit ex asia. vl' ecõtra. ne deř. ne fiat. ne obtingat. ꝛ due ex istis ꝺditõib⁹ collocanř i psonas ipsoꝝ q̃bus aliq̃d relinquiř: aut alioꝝ. s. ille q̃ ꝺsistũt in dãdo vl' faciẽdo: vl' in nõ dãdo: vl' nõ faciẽdo. tertia aũt species dictaꝝ ꝺditionũ. s. vt quid obtingat ponř in euẽtu puta si nauis ex asia venerit: vt dixi. ¶ Fisc⁹. Reliqui titio nõ capaci fundũ sub ꝺdi. si daret heredi meo. x. ꝛ decessĩ. ꝛ sic fisc⁹ ꝺr hr̃e dictũ legatuz qꝛ que auferiř indigno fisco applicanř certe ꝺr dare fisc⁹. x. heredi meo.

Si vir vxori. Titi⁹ legauit vxori sue. c. dãda ei cũ haberet liberos. certe siue viuo marito siue post mortẽ eius nascanř ex ea liberi: habebit legatũ mortuo viro. ſz si vir spãliř exp:essit vt ipa habeat legatuz etiã si ꝓcreauerit liberos ex alio post mortẽ viri. nihilomin⁹ ipsa admitteř ad legatũ etiam si ꝓcreauerit liberos ex alio post mortez viri. ¶ Cuidaz Cũ haberẽ filiũ naturalẽ cui q̃dẽ nõ poterã de iure relinq̃re vltra duas vncias cũ matre sua. vt. C. de na. li. l. ij. legaui ei tres vncias integras cũ matre sub cõdi. si heredi meo daret x. ꝛ pono ꝙ vna vncia bonoꝝ meoꝝ valebat. x. ꝛ decessi post ea dict⁹ me⁹ fili⁹ naturalis soluit heredi meo dicta. x. ꝛ sic impleuit ꝺdi. nũc petit ab herede meo integras tres vncias dicens. q̃uis de iure nõ possez capere nisi duas vncias. tñ nũc possuz capere tres. qꝛ dedi tibi heredi tũ cã iplẽde cõditiõis qꝺ valet bñ vnã vnciã. nũq̃d iuste petit. ꝛ ꝺr ꝙ sic. ꝛ idẽ eẽt si iussus eẽt dare. x. extraneo cã iplẽde cõditiõis. ¶ Cum vir. Titius legauit vxori sue annua. x. si nõ nuberet ꝛ nõ separz se a liberis eoꝝ: cõib⁹ puberib⁹; certe põt mulier nubere: et nihilomin⁹ legatũ capere q̃si in dicto legato sit ei viduitas idicta. Si aũt dicti liberi erãt impuberes nõ poterit habere legatũ si nupsit: qꝛ in hoc casu videř vir iniũxisse vxori curaz liberoꝝ ꝛ nõ viduitatẽ. Si aũt legauit ei si titio nupserit vel nõ nupserit titio nz scio neq; meuio certe amittit legatũ si alicui eoꝝ nubat: nã in isto casu nõ videř ei viduitas iniuncta: cũ ipa alij nubere possit ꝙ titio vl' scio vl' meuio predictis. Si aũt legauit ei sub cõditiõe si titio nupserit: distingue: aut honeste titio põt nubere aut nõ: ꝓmo casu a legato excludiř nisi titio nubat. scõo põt cui vult nubere ꝛ legatũ habere: nã hoc casu videř ei indicta viduitas cũ eĩ eã iussit titio nubeř videř ꝓhiberi ne nubat ceteris. vñ pinde est acsi dixisz testator lego ei si nõ nupserit: ĩmo in hoc casu scõo cũ titi⁹ est indign⁹ eius nuptijs deterior est illa cõditio si nupserit titõ cetes oib⁹ si dixisset si nõ nupserit: nã cũ dixit si nupserit titõ cetes oib⁹ nubere ꝓhibeř. vt dictũ est. ꝛ iubeř nubere titõ cui inhoneste est nuptura. Si aũt ita legauit ei si nõ nupserit in q̃dã terra q̃ vocař aritia: vl' in aliq̃ alia terra. certe si hoc in fraudem fẽm aũt factũ videř si illa mulier cui apposita est dicta conditio nõ facile possit inuenire nuptias alibi. ꝛ b̃ dicit vsq; ad. l. legato.

Legato sub. Legaui titio. c. sub ꝺdi. ꝛ de cessi. postea pendẽte ꝺdi. decessit heres me⁹. certe heredis mei remanet obligat⁹ legatario.

Heres statuliberũ. Institui mihi titiũ heredẽ: ꝛ sticho seruo meo reliq̃ libertatẽ sub ꝺdi. si nauis ex asia venerit. ꝛ rogaui dictũ meũ heredẽ vt daret eidẽ fuo. c. sub ea cõditio. si nauis ex asia venerit. ꝛ p⁹ ea decessi. ꝛ p⁹ ea aũ cuẽuz dicte ꝺdi. hr̃s me⁹ mannmisit eĩ. nũq̃d ꝛ fideicõmissuz ei prestare ꝺr aũ cuẽtũ dicte ꝺdi. ꝛ ꝺr ꝙ nõ: nisi p hr̃dẽ steterit quo min⁹ implerenř dicte cõdi. i. dicta ꝺditio.

Cum sub. Titi⁹ legauit seio fundũ sub ꝺdi. si sticho⁹ iuuz nõ manumiserit ꝛ si manumiserit sei⁹ dictũ seruuz iussit dict⁹ titi⁹ fundũ legatũ trãsferri ad meuiũ. ꝛ decessit dictus titi⁹. postea sei⁹ legatari⁹ satisfecit heredi de nõ manumittẽdo dictũ fuũ. ꝛ accepit ab eo dictũ legatũ fũdũ. ꝛ postea manumisit eũdem fuũ. ꝛ ita venit cõtra ꝺdi. appositã sibi in legato. ꝛ ꝺ ꝓmissionẽ mutianã quã fecit heredi. certe restituere ꝺz heredi fundũ p̃dictũ vl' ei⁹ estimationẽ ꝛ heres debz dare dicto meuio eundẽ fundũ vl' estimationẽ ei⁹. ꝛ hoc dicit

Si ita legatũ. Titi⁹ legauit seie. c. cũ nupserit ipa seia. ꝛ decessit idez titi⁹. postea reperiř ꝙ seia erat nupta tpe testi: ꝛ ꝙ testatoꝝ hoc sciebat. certe nõ aliter hẽbit seia legatũ nisi scõz ꝺbat mr̃monũ. ꝛ si scõz contrahat mr̃monũ habebit legatũ siue illõ ꝺbat viuẽte testatore siue mortuo. ꝛ hoc dicit.

Si ita expressuz. Legaui titio. c. sub cõdi. si ipe tiⁿ⁹ voluerit ꝛ decessĩ. ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹. nũq̃d ptinet legatũ ad hr̃dẽ eiusdẽ titij. ꝛ ꝺr ꝙ nõ: nisi titi⁹ p̃dict⁹ voluerit ad se ptinere legatũ. qꝛ cõditio vř iniũncta psone ipi⁹ titij sub audi ꝛ ꝺditiõalia legata nõ trãseũt ad heredes legatarioꝝ.

Quos mater. Titia habẽs viꝝ seiũ ꝛ duos filios ex eo: instituit sibi hr̃des dictos filios sub ꝺdi. si emãciparenř a pr̃e. ꝛ ita nolebat ꝙ pař hr̃et ꝺmodũ ex hereditate. ꝛ cuiz dictoꝝ filioꝝ p̃legauit fundũ simpliciř nõ repetita cõditõe emãcipatõis exp̃sse. postea decessit dicta titia. ꝛ postea pr̃ eos emãcipauit ꝛ ipsi hẽditatẽ mr̃is adierunt. de hereditate planum est ꝙ pr̃ non ꝺz hr̃e cõmodũ ꝺz nũq̃d ꝺz hr̃e cõmodũ de dictis legatis simpliciř relictis ꝛ ꝺr ꝙ nõ. nã ꝛ in eis vř repetita cõditio emãcipatõis ꝛ emãcipãdo filios vř velle firmũ eẽ iudiciũ vxoris. ꝛ hoc dicit.

Titio. c. Hec. l. ponit tres casus. vsq; ad. §. titio genero. Primꝰ ẽ talis. sei⁹ legauit titio. c. ita vt fundum emat nũq̃d teneř titi⁹ cauere heredi de fundo emẽdo cuz recipit. c. ab eo. ꝛ ꝺr ꝙ nõ. ꝺz põe ꝙ dict⁹ titi⁹ legatari⁹ erat filij⁹ fratris dicti testatoris: vl' alir ei attinebat ꝛ erat alĩn⁹ me⁹ indutus ꝛ testoꝝ voluit ei ꝓspicẽ i emẽdo fũdo qꝛ timebat ne pecuniã barataret. certe i hoc casu bñ teneř idẽ titi⁹ cauere hẽdi de emẽdo fũdo ꝛ nõ de alienãdo postea. qꝛ credẽdũ ẽ itez eẽ hr̃dis rõe affectiõis vt titi⁹ emat sibi fundũ: ꝛ postea nõ alienet. Scõus casus ẽ talr. reliq̃t dict⁹ testoꝝ dco titio. c. ita vt ducat vxorẽ meuiã q̃ erat vidua. certe si vult titi⁹ legatũ ꝺz eam accipe in vxorẽ. ꝛ iõ cũ accepit legatũ ꝺz cauere hẽdi ꝺ ea ducẽda. ꝺz oppono ego video ꝙ si sei⁹ ꝓmittat pecuniã titio si meuiã vxorẽnõ ducat ipe sei⁹ ꝙ titi⁹ nõ põt ab eo peteẽ dictã pecu. ꝛ si ipse sei⁹ nõ ducat meuiã i vxorẽ. ergo idẽ debet eẽ i nr̃o casu. s. vt titi⁹ hẽat dicta. c. ẽt si nõ ducat i vxorem meuiã viduã. ſz certe nõ ẽ b̃ vez nec silẽ. nã aliud ẽ auferri bo

bertatẽ mſimonij eligẽdi metu pene ſic̃ fuit i caſu oppoſitõiſ
q̃ q̃dẽ caſu p̃tor denegat actionẽ vt oꝫ ẽ. ⁊ aliõ ẽiuitari cer-
ta lege ſiue mõ ad mſimoniũ. vt i caſu principali. ſ. poſito. q̃
q̃deꝫ caſu non habet titi⁹. c. niſi caueat de ducẽda meuia in
vxorẽ, vt oẽm ẽ. Certi⁹ caſus ẽ tal. ego relicto titio. c. ita vt a
meo monumẽto nõ recedat. vl reliq̃ ei. c. ita vt i boñ. domicili
liũ nõ hẽat. oꝫ titi⁹ ꝺſequi. c. ab hꝰde meo ⁊ nõ oꝫ cauere de
nõ recedẽdo a monumẽto meo. vl de nõ habẽdo domicilium
in boñ. q⁹ p hãc cauẽ. ius libertat̃ titij ifringeret: ſi añ ꝺict⁹
titi⁹ eẽt me⁹ libert⁹ bñ teneret cauere de p̃dict̃. Titio gño
Bei⁹ ita dixit in teſtõ ſuo. titi⁹ genero meo hꝰs me⁹. c. dato
noie dotis ſeie mee filie ⁊ deceſſit dict⁹ ſei⁹. certe nõ ſolũ ſeia
filia põt petere legatũ ſꝫ etiã marit⁹ ei⁹. i. titi⁹ p̃dict⁹. ⁊ libera
biẽ hꝰs ſoluẽdo vni eoꝝ. ſꝫ q̃d ſi ſolutũ ẽ iter eos poſtea mſi
moniũ: ⁊ hꝰs volũtate ſeie ſoluat titio. certe ⁊ h liberat̃ hꝰs.
ꝺſtãte mrimonio ſi ſoluat titio liberat̃ vt oꝫ ẽ ẽt ſi ſoluat
phibẽte muliere. tũc eſſi itereſt mulier̃ titio ſolui vt recipiat eẽ
dotata. nã ⁊ ſi ipa cõſtãte mſimonio petat ab hide dicta. c. ⁊
nolit ea fieri doꝰ remoueẽ exceptõe. Nõ ẽ g̃ miꝝ ſi marit⁹ p̃t
ea petere ꝺſtãte mſimonio vxore inuita. Sꝫ q̃d ſi tpe legati
nõ erãt adhuc ꝺcte nuptie inẽ dictos titiũ ⁊ ſeiã: ⁊ ante ꝺtra
ctas ſint eos nuptias moriat̃ vn⁹ eoꝝ nõ habebit ſupuiuẽs
legatũ p̃dictũ imo remanebit apõ hꝰdẽ. ſi añ null⁹ eoꝝ õceſ
ſit; ſꝫ titi⁹ noluit eã accipe in vxorẽ. certe quãtũ attinet ad pſo
nã mulier̃ intelligiẽ ſatiſfactũ p eã er q̃ nõ remãſit p eã cã le-
gati. i. pp legatũ vt ipa hẽat illõ. nõ ãt hẽbit legatũ titi⁹ er q̃
remãſit p eũ imo repellit̃ exceptꝰ. doli p hꝰdẽ. Et ſcias q⁹ i oi
cto caſu vbi mſimoniũ ꝺſtat inter titiũ ⁊ ſeiã hꝰs teneẽ dare
legatũ titio. ⁊ ſi nõ caueat hꝰdi mulieri pecu. reddi. ⁊ ẽ rõ q̃a
pecunia doꝰ efficit eo caſu. Si ãt añ õctũ matrimoniuꝫ petat
dictũ legatũ titi⁹ qõ quidẽ p̃t cũ ſit puꝫ legatũ. tũc erit neceſ-
ſaria cautio mulieri pecuniã reddi. Sꝫ q̃d ſi õcto iaꝫ matrimo-
nio marit⁹ agit õ heredẽ ad legatũ ⁊ vicio ſuo cãm p̃diderit
⁊ tpe reddẽde dotis nõ ẽ ſoluẽdo idẽ marit⁹: nũq̃d põt agẽ̃
re vl ipleri. aut p̃t eriſtere viuo legatario cui ẽ apposita ꝺdi-
tio. p caſu ꝺſeq̃t legatũ legatari⁹ p̃ſtita a ſe cautiõe mutiana
heredi de nõ faciẽdo puta q⁹ fuit ei legatũ ſi i capitol. nõ a-
ſcẽderet. ⁊ ſic loq̃t. ſ. e. mutiane. ⁊ de le. ij. cũ fili⁹. §. q̃ mutia
nã. ⁊. l. iij. in ſcõo caſu ſubdiſtingue. q⁹ aut p̃t ipleri ſine malo
omine legatarij. puta q⁹ ſt̃ illi legata. x. annua. ſi nõ deceſſerit
a filijs teſtatoris. q̃ quidẽ cõditio p̃t eriſtere viuo legatario
mortuis filijs. ⁊ ipe legatari⁹ nihil attinet filijs teſtatoꝝ. et
ſic nõ ẽ legatario piculoſuꝫ. ⁊ triſte ẽ eoꝝ mortẽ expectare. et
tẽ nõ p̃ſtãt cautõ mutiana. ſꝫ expectãt donec eriſtat ꝺditõ p
mortẽ filioꝝ teſtõꝝ. ⁊ tẽ ꝺſeq̃t legatũ aut cũ malo omine le-
gatarij põt ipleri viuo legatario puta q⁹ ẽ mſ filioꝝ teſtato-
ris illa cui ita legatũ ẽ. vl eſt libert⁹ teſtõꝝ ille cui legatum ẽ.
vl et alio mõ ꝺiuicta pſona. ⁊ ſic ẽ legatario piculoſuꝫ ⁊ triſte
filioꝝ teſtatoꝝ mortẽ expectare. ⁊ tũc nõ expectãt q⁹ cõditio
eriſtat p mortẽ filioꝝ teſtõꝝ. ſꝫ p̃ſtãt cautio mutiana ⁊ ꝺſeq̃t
legatũ legatari⁹ ſiue legataria. ⁊ h dicit ht. l. ſꝫ q̃dã dicãt ꝺriũ
quiſrephendũt in litera. Titi⁹ heredẽ. Titi⁹ inſtituit ſibi
heredẽ ſeiũ. ⁊ rogauit eũdẽ ſeiũ vt poſt mortẽ ſuaꝫ ſeij reſtitu
eret hereditatẽ gaio ſub cõdi. ſi cautio fideicõmiſſi ſoluẽdi ſi
peteret p gaiũ p̃dictũ fideicõmiſſariũ a dicto ſeio hꝰde. ⁊ de-
ceſſit dict⁹ titi⁹ teſtõꝝ. nũc vult gai⁹ icõtinẽti hꝰe fideicõmiſſũ
hꝰditaſ ⁊ cauere mutiana cautõe ſeio hꝰdi de nõ petẽdo ab
eo cautiõeꝫ fideicõmiſſi p̃ſtãdi ſibi gaio. q̃riẽ nunq̃d poſſit. ⁊
ꝺr q⁹ nõ. ⁊ ẽ rõ q⁹ viuo gaio cui relictũ ẽ fideicõ. potuit ipleri
ꝺditio nõ petẽde cautõis fideicõmiſſi p̃ſtãdi gaio. puta mor
tuo ſeio hꝰde viuẽte eodẽ gaio fideicõ. ⁊ h q̃ dixi hẽbat lo-
cũ ẽt añq̃ fieret ꝺſtitutio. q̃ ẽ. C. vt i poſ. le. ſcire. q̃ dicẽ teſtõꝝ ẽ
poſſe remittere ſatiſdationẽ fideicõ. p̃ſtãdi pp dictã rõnẽ. q̃a
viuo gaio ꝛc. vt oꝫ ẽ. ⁊ ẽt hꝫ locũ p⁹ oꝫ cõſtõnẽ. q⁹ remitti
põt ſatiſdatio p teſtõꝝ ẽ vt oꝫ ẽ. Sꝫ põeq̃ dict⁹ titi⁹ teſtõꝝ

ita dixit. peto a te ſeio herede vt p⁹ mortẽ tuã reſtituas here-
ditatẽ meã gaio ita ne a te p gaiũ petaẽ ſatiſdatio fideicõ. p̃
ſtãdi ſibi. ⁊ ita ne a te p eũ rõ exigaẽ de eo q̃ expẽdes de he-
reditate mea añ mortẽ tuã. ⁊ ita apposite fuerũt due cõditio
nes. certe i b caſu ſine dubio p hmõi ꝟba videẽ aſcripta con
ditio nõ iterponẽde cautiõis ſiue ſatiſdatiõis fideicõ. p̃ſtãdi
gaio: vñ hẽbit locũ in hac ꝺditõe illõ q̃ ſupra oꝫ ẽ. ſ. vt gai
us nõ poſſit hẽre ſtatiꝫ fideicõ. cauẽdo mutiana cautiõe de
nõ petẽdo a ſeio herede ſatiſdatõeꝫ fideicõ. ſibi gaio p̃ſtãdi.
ſcẽde ãt ꝺditiõi in ꝟbis teſtatoris apposite. ſ. rõnis nõ exigẽ-
de a ſeio herede p gaiũ fideicõ. videẽ p teſtatoꝝ mod⁹ adhi-
bit⁹. ſ. vt culpa ſeij heredis intelligaẽ remiſſa ⁊ nõ dol⁹ omiſ
ſus in diſſipãdo res hereditarias. ſic̃ euenirꝫ i eo q̃ geſſiſſꝫ a-
lia negocia teſtõr: ⁊ teſtõꝝ remiſiſſet ei neceſſitatẽ reddẽde rõ
nis. q̃ q̃dẽ nihilomin⁹ de dolo teneret. ⁊ b oic̃ b. §. Reſcri
ptum ẽ. Quidã hñt b. §. reſcriptũ ꝛc. alij hñt. §. ibi. ſi arbitrio
titij ꝛc. ⁊ ꝺtinuaẽ illa ꝟba reſcriptũ ẽ ꝛc. cũ ſuperiori. ⁊ vtra-
q̃ litera bõa ẽ. ⁊ pone ita caſuꝫ. ſei⁹ ita dixit i teſtõ ſuo. ſi arbi
trio titij ſeia nupſerit heres me⁹ ei funduꝫ dato. ⁊ deceſſit dic
tus teſtõr. certe ſi ſeia nubat viuẽte dco titio ẽt ſine arbitrio
titij capiet legatũ. ⁊ ẽ rõ ne aliq̃ ipedimẽtũ nuptijs inferaẽ.
⁊ idẽ ẽ ſi titi⁹ ſit mortu⁹. nã lꝫ ꝺditio ſeic apposita defecerit
p mortẽ titij q⁹ ei⁹ arbitrio nubere nõ p̃t. tũ ſuccurriẽ ſcie nu-
bẽti vt hẽat legatũ. nã ⁊ ſi pẽderet dicta ꝺditio eo q⁹ titi⁹ vi-
ueret; p nihilo foret vt dictũ ẽ. Meuie. Ita dixit titi⁹ in
teſtõ ſuo meuie ſi nõ nupſerit fundũ cũ moriẽ lego. certe ẽt ſi
nubat admittiẽ ad legatũ. ⁊ incõtinẽti. ſ. vt hẽat dotẽ. ſecus
ẽt ſi ita dixiſſet teſtator. meuie ſi nõ nupſerit funduꝫ vſq; ad
quinquẽniuꝫ lego. vl fundũ ei lego ſi titi⁹ ꝺſul fact⁹ fuerit. nã
his duob⁹ caſib⁹. ſ. cũ ẽ apposit⁹ dies cert⁹ vel incert⁹ alius
a morte meuie nõ ꝺſeq̃t meuia nubẽs legatũ añ dictũ diem
certũ vl incertũ venientẽ. Falſaꝫ cãm legato. Done q⁹
ita dixit teſtõr. lego titio. c. q⁹ negocia mea curauit. certe etiã
ſi nõ curauit negocia tũ hẽbit legatũ: q⁹ falſa cã nõ obeſt le-
gato. rõ eiũ ſiue cã legãdi nõ coheret legato. ſ. vt ea ceſſante
ceſſet legatũ. ſꝫ ſi ꝓbet heres teſtatoꝝ ẽ aliꝰ legatuꝫ nõ fuiſſe
niſi negocia curaſſet titi⁹: obſtabit titio exceptio doli. Falſa
ẽt ꝺditio nõ nocꝫ legato q⁹ impoſſibilis ẽ: puta ita dixit teſtõr
pãphil⁹ liber eſto ſi ſolueris illõ q̃ debeo titio. ⁊ b ẽ verũ ſi
teſtator nihil debebat titio. ⁊ ſic cũ ſit impoſſibil⁹ conditio ha-
beẽ p nõ adiecta ⁊ fu⁹ libertatẽ ꝺſeq̃t. ſꝫ ſi i ꝟbitate debebat
teſtator. c. titio. ⁊ p⁹ teſtũ factũ ſatiſfeẽ idẽ teſtator titio: non
habebit ſeru⁹ libertatẽ: q⁹ intelligiẽ defeciſſe ꝺditio: nã fuit i
poſſibil⁹. ⁊ fu⁹ eã nõ iplenit. Sꝫ q̃d dices de falſa demon-
ſtratiõe. ⁊ certe ſic̃ nõ facit inutile legatũ. vt. §. e. l. demõſtra-
tio. ita nõ facit legatũ illud q̃ nõ ẽ legatũ. velut ſi teſtõr ita
ſcribat. er. c. q̃ titio legaui. l. heres ſeio dato. cũ in ꝟbitate nõ le-
gaſſet aliq̃d titio. nã non pp hoc petet titi⁹. c. q⁹ teſtator non
ſcripſit p̃dicto modo aio legãdi titio: ſed aio diminuẽdi lega
tum q̃ a ſe datũ titio falſo eriſtimabat. pp p̃dictã tũ falſam
demõſtrationẽ legati nõ ꝺſeq̃t ſei⁹ plus q̃ ſi vera fuiſſet de-
mõſtratio. vñ nõ habebit ſei⁹ niſi. l. q̃uis q̃dã crederẽt q⁹ ſei⁹
deberet habere plus ex eo q⁹ titius nihil habet plus de di-
ctis centum.

Titio fund⁹. Legat⁹ ẽ p gaiũ titio fund⁹ ſi in aſiã nõ
venerit idẽ titi⁹: ⁊ idẽ fund⁹ legat⁹ ẽ p dictũ gaiũ ſem
proꝰnio ſi venerit dictus titi⁹ in aſiam. ⁊ deceſſit dict⁹ gai⁹ te
ſtator ⁊ heres ei⁹ accepit a dicto titio cautionẽ mutianã de
non veniẽdo in aſiã: ⁊ dedit ei dictũ fundũ. ⁊ bñ fecit heres
q⁹ in omnibus cõditionibus que morte legatarioꝝ finiunt
ſicut eſt ⁊ predicta conditio de non veniendo in aſia. recepti
⁊ ſtabilitũ eſt a ſapientibus vt mutiana cautio interponaẽ
⁊ poſtea dictus titi⁹ venit in aſiaz: ⁊ ita fecit cõtra cõditionẽ
⁊ cõtra ſuã ꝓmiſſionem. certe heres cogiẽ preſtare dicto ſem
proꝰnio pervtilem actionẽ ex teſtamẽto illud q̃ cõſeq̃ põt a
titio ex ſtipl'atu ſiue ex ſtipl'one dce cautõis interpoſite. ſꝫ põe
q⁹ titi⁹ petijt oꝫ fũdũ ab hꝰde. ⁊ cũ hꝰs ſollicite peteꝝ ab eo
vt caueꝝ ei mutiã, cauſ, titi⁹ voluit ei cauẽ. ſꝫ ꝓmiſit ei q⁹ hñ

caueret cũ eẽt dict⁹ titi⁹ hõ cui videbaꝫ credẽdũ. ⁊ sic hꝰs dedit ei fundum. ⁊ postea titi⁹ noluit ei p̃stare dictam cautionem. ⁊ postea venit idẽ titi⁹ in asiam ⁊ sic vẽdicauit sibi locũ legatũ sẽpronij. nunq̃d hꝰs p̃stabit sẽpronio funduꝫ vel eius estimationẽ de suo hꝰdis. certe nõ: sed satis erit si heres p̃stet sẽpronio õ titiũ actiões ex illa ꝓmissione quã hꝰde fecit titi⁹ de mutiana cautione cauendo. ſz pone ꝙ titi⁹ ꝓmisit hꝰdi de nõ veniẽdo in asiã. ⁊ nihilomin⁹ venit: ⁊ sic cessit dies legati sẽpronij adipleta cõditiõe q̃ erat apposita suo legato. ⁊ postea decessit sẽproni⁹ anteq̃ legatuꝫ acciperet certe hꝰdi ei⁹ debeꝫ qõ ipsa poterat petere.

Mulieri. Seie ⁊ titio extraneo a dicta seia vsufructus relict⁹ ẽ p gaiũ sub cõditiõe: si nõ nupserit eadeꝫ seia. postea decessit dict⁹ gai⁹ testõr: ⁊ postea dicta seia nupsit. et ita fecit õ cõditionẽ appositã vtriusq̃ legato. vñ titi⁹ quãtũ ad suã ptẽ legati defect⁹ ẽ cõditiõe ⁊ sic eã hꝰe nõ põt. vt. C. de indic. vi. l. i. certe quãdiu viuet dict⁹ gai⁹ titi⁹ ⁊ ꝛ in eodem statu. ita ꝙ capite nõ minuaꝫ habebit seia tñ ptem dicti vsufruct⁹. ⁊ idẽ credo si moriaꝫ vel capite minuaꝫ: nã itelligendũ est tñ ex legato dicti vsufr. cõcessuꝫ eẽ mulieri p̃dicte p beneficiuꝫ legis q̃ admittit eã ad legatũ sp̃reta ꝺditõe viduitatis quãtũ hꝰet si cõditioni nõ paruisset. i. si nõ nupsisſz quo casu nõ haberet nisi dimidiã vsufr. cũ hꝰet titiũ collegatariũ: non ergo ꝓderit mulieri si titi⁹ legatũ repudiet. i. hꝰe nõ possit vt dictũ est. ⁊ bꝰ dicit.

Oles incert⁹. Ad euidẽtiã huiꝰ. l. nota ꝙ si lego tibi aliq̃d sub cõditiõe: ⁊ tu decedis añ cõdiciõ ipletã nõ transmittis legatũ ad hꝰdẽ tuũ. vt. j. qñ dies le. ce. l. iij. certe idẽ ẽ si lego tibi sub die incerta puta q⁹ dixi: heres me⁹ cũ moriet. x. dato nã mors ei⁹ hꝰdis mei habet diẽ incertũ. ⁊ ío si tu legatarius ante decesseris q̃ heres me⁹ ad heredẽ tuũ legatũ nõ trãsit q⁹ nõ cessit dies legati te viuo. vt. §. e. l. i §. dies añt.

Hdeicõmissuꝫ. Instituí mihi heredes titiũ ⁊ seiũ me os filios: ⁊ rogaui eos p fideicõmissuꝫ vt restituerẽt fidu hereditariũ gaio sub cõdi. si aliq̃s ex eis decesserit sine liberis. ⁊ decessi. postea vn⁹ dictoꝝ meoꝝ filioꝝ vidẽs se non posse hꝰe filios naturales ⁊ legitimos vt dñs bona cosa adoptauit sibi sẽproniũ in filiũ ⁊ decessit hic adoptator. nunq̃d hꝰ legitim⁹ fili⁹ excludet fideicõmissuꝫ gaij. ⁊ dr ꝙ nõ. ⁊ bꝰ dicit hꝰ lex.

Elia que ⁊c. Titia habẽs filiũ seiũ ⁊ ex eo nepotem gaiuꝫ. instituit sibi hꝰdeꝫ dictũ gaiũ sub ꝺdi. si emãciparetur a patre seio eiq̃ si nõ emãciparet substituit martinũ pone: et dedit ei cohẽdeꝫ sẽproniũ. ⁊ postea ita scripsit dicta titia in suis codicillis. bꝰ ampli⁹ nepoti meo quãq̃ hꝰdẽ eũ instituí p parte lego p̃dia mea puta titianũ ⁊ scianũ. certe sicut nepos nõ põt hꝰe partẽ hereditaſ in q̃ fuit institut⁹ nisi emãciparet ita nec p̃dia legata. Et ad bꝰ adduco tibi simile tale. titia scripsit seruũ suũ pure liberꝫ. ⁊ eũdẽ fuuꝫ scripsit hꝰdeꝫ sub ꝺdi. pone si nauis ex asia venerit vsq̃ ad ánũ. ⁊ iussit eũdẽ seruuꝫ accipe fundoꝝ puta legatũ sub ꝺdi. si heres nõ extiterit. certe si nõ extiterit heres puta q⁹ nõ extitit ꝺditio institutionis ⁊ ita hꝰe debebat legatũ: habebit legatũ ⁊ libertatẽ q⁹ in legato videt repetita libertas sicut in p̃cipali superiori casu videt repetita ꝺditio emãcipatiõis in legato fundoꝝ.

Mutiana. Titi⁹ legauit tibi fundũ si dederis seio. x. et si capitoliũ nõ ascẽderis. certe nõ habebis legatũ statim cauẽdo mutiana cautiõe q⁹ nõ ascẽdes capitoliũ imo p̃ius oꝝ vt des seio. x.

Titio. Ita dixit gai⁹ testatoꝛ: titio hꝰs. c. dato si seia nõ nupserit. ⁊ rogo titiũ p̃dictũ vt dictã pecuniã eidẽ seie restituat. ⁊ decessit dict⁹ testõr. ⁊ postea nupsit dicta seia. ⁊ ita defecit dicta ꝺdi. legati titij p̃dicti. nũq̃d mulier poterit petere a titio dictũ fideicõmissuꝫ de. c. ⁊ titi⁹ ab herede: ⁊ videt ꝙ titi⁹ ab hꝰde petere nõ possit ⁊ p ꝺsequẽs nec mulier a titio q⁹ deficit ꝺditio vt dictũ est. ſz certe q̃uis titi⁹ non posset petere ab herede si non erat rogat⁹ de restituẽdo mulieri. tñ q⁹ rogat⁹ ẽ mulieri restituere ꝓp mulieriſ vtilitatẽ petet ſz vt ipſa ꝺsequi possit p fideicõmissuꝫ. Ez pone ꝙ dict⁹ titi⁹ non fuit rogat⁹ de restituẽdo mulieri dictũ legatũ. nunq̃d aſ q̃ mulier nubat poterit ipe ꝺsequi legatũ ⁊ cauere ꝙ mlier nõ nubat. ⁊ dr ꝙ non. ⁊ ẽ ratio. ſz in lra non dicaꝫ. q⁹ se titio viuẽte. ⁊ ita uẽte p̃t impleri ꝺditio p̃dicta. nam p̃t mori titio viuẽte. ⁊ ita certũ erit ꝙ ipsa amplius non nubet: ⁊ bꝰ p̃t eẽ sine malo omine ipsi⁹ titij puta q⁹ nihil attinebat mlieri. vt dixi. §. e. mutiane ⁊ l. cũ tale. in p̃in. Pater. Titi⁹ habẽs seiã vroꝛẽ ⁊ filiã impuberes ex ea. instituit sibi heredẽ vroꝛẽ ⁊ rogauit eam p fideicõmiſ. vt restitueret dicte filie ꝺena cum mozereꝫ ipsa vroꝛ ⁊ erhꝰdauit dictã filiã ⁊ dedit eidẽ filie tutoꝛes. ⁊ iussit eos tutoꝛes ad rem gerendã accedere si dicta vroꝛ siue maꝫ filie decederet filia p̃dicta impubere ꝺstituta. ⁊ decessit dict⁹ testatoꝛ. nũc queriꝫ an dicti tutores videanꝫ dari sub condi. vt sic non possint administrare nisi mater decedat infra puber tatẽ filie. ⁊ dr ꝙ nõ. imo bñ poterunt administrare si puella itez rum aliq̃d aliud a dicto fideicõmisso acq̃sierit. ſz nunq̃d dicta maꝫ teneꝫ cauere filie vl' ei⁹ tutoꝛib⁹ de fideicõmisso p̃stãdo ei moꝛte ipsi⁹ matriſ aduenieẽte. ⁊ dr ꝙ non. q⁹ dicta cautio vñ remissa matri p ꝟba testatoꝛis i q̃b⁹ ꝓcepit tutoꝛes ad administrationẽ accedere si maꝫ decederet impubere filia ꝺstituta ⁊ ante moꝛẽ matriſ nolint tutoꝛes aliq̃ mõ intromittere se de fideicõmisso filie a matre relicto ⁊ sic nec de cautione fideicõmissi. nam quocũq̃ iudicio siue volũtatiſ vociſ testatoriſ tacito vel expꝛesso p̃t remitti cautio legatoꝝ vl' fideicõmissoꝝ. ſcilz vel alteri⁹ testõ oi eo iudicio p̃t remitti dicte matri. Ez pone ꝙ filia vel tutoꝛes ei⁹ petierit a matre cautionẽ fideicõmissi p standi cũ bꝰ petere non deberẽt: vt dcm ẽ: ⁊ maꝫ non p̃stitit. et postea decessit mꝰ: ⁊ dcã filia petit ab hẽdib⁹ matriſ fideicõ. p̃dictũ. ⁊ ipi rñdẽt ei: tu petijsti cautionẽ fideicõ. a matre tua ꝺ volũtatẽ patriſ tui. g̃ non debes hꝰe fideicõ. nũq̃d ꝺ eã p̃t talit̃ p̃scribi siue excipi. ⁊ dr ꝙ non. nã ea res. i. volũtas pꝰis volẽtiſ a mꝰe exigi cautionẽ non faciet ꝺditionẽ circa fideicõ. filie p̃stãdũ. s. vt ita ꝺmũ hẽat filia fideic. si nõ petat cautionẽ nã non fuit relictũ filie sub ꝺdi. si non peteret cautionẽ. Ez ſz filia desiderauerit cautionẽ a matre. tñ non fuit secutũ on⁹ cautionis q⁹ ⁊ on⁹ hodie seq̃ nõ p̃t aduersus inuitũ hꝰdẽ iure publico ipediẽte: p qꝺ ius publicũ statutũ ẽ posse p testatoꝛẽ remitti cautõz fideicõ. p̃stãdi ꝙ ius ẽ. vt. j. vt le. no. ca. l. ſz. ⁊. l. fi.

Cum pupillus. Instituí mihi filium meum impubere. ⁊ legaui titio. x. sub ꝺdi. si decẽnio fuerit dõo meo filio. ⁊ decessi. postea titi⁹ vult fuire pupillo. pupill⁹ át vl' tutoꝛ ei⁹ ipedit q̃ min⁹ fuiat. certe iure cõi vꝰ ꝺdi. eẽ ipleta legati ⁊ sic hꝰbit titi⁹ legatũ. ⁊ idẽ eẽt si dedissꝫ libertatem stichо fuo meo sub ꝺdi. si decẽnio fuiſz dõo meo filio. nã volẽte stichо fuire decẽnio dicto meo filio ⁊ eo vl' tutoꝛe eius impediente: iure cõi ꝺdi. libertaſ ipleta eẽ vꝰ. Disiũctiuo. Legaui titio. c. si ascẽderꝫ capito. vl' darꝫ seio equũ suũ. ⁊ ita disiũctiuo mõ apposui ei duas ꝺdi. ptãtiuas. certe suffiẽ si adipleatur nã ⁊ idẽ ẽ si legaui ei si nauis ex asia venerit: vl' sei⁹ ꝺsul fact⁹ fuerit. sicq̃ posui disiũctiuo mõ duas ꝺdi. q̃ sꝰ p me collate in e

Heres me⁹. Ita uẽtũ. nã ⁊ bꝰ casu sussiẽ vna existere. dixit gai⁹ i testõ suo. hꝰs me⁹ dato. c. titio cũ moriet idẽ titi⁹. certe bꝰ legatũ iudicari dꝫ puꝛ. q̃uis sit sub icerta die relictũ. q̃uis ita sit ac si eẽt sub ꝺdi. relictũ. dies ei icert⁹ ꝓ ꝺdi. habeꝫ. vt. §. e. dies icert⁹. ⁊ ita dꝫ iudicari puꝛ: q⁹ dcã ꝺdi. nõ p̃t deficẽ. certũ ẽ ei titiũ moritur: ⁊ i bꝰ casu nõ vꝰ ꝺdi. apposita legato ſz mora vsq̃ ad moꝛtẽ titij ⁊ mori titio incipiẽte ict pit cedẽ dies legati ⁊ ita trãsmittit p⁹ moꝛtẽ titi⁹ ad hꝰdẽ suuꝫ. sec⁹ ãt eẽt si testõr ita dixisset. hꝰs me⁹. c. titio dato cũ ipse hꝰs moriet. q⁹ tũc dꝫ iudicari legatũ relictũ eẽ sub ꝺdi. cuꝫ certa dies p ꝺdi. hẽaꝫ vt dcm ẽ. vñ si legatarij⁹ moriaꝫ añ hẽdẽ nõ trãsmittit ad hꝰdẽ suũ legati petitionẽ: q̃uis ei moritu rum heredem sit certum. tamen incertum ẽ an dies legati cedat per moꝛtem heredis vl' non cedat viuo legatario ⁊ non dat ante heredem non habebit legatum ipse vel heres ei⁹ vt dixi. Iulianus.

¶ Qui post. Titius instituit sibi heredē filiū suū gaiuꝫ ꝛ legauit fundū sempronio si nō ascēderet capitoliū. ꝛ decessit dict⁹ testōꝛ. postea legatari⁹ cauit mutiana cautione heredi de nō ascēdendo capitoliū ꝛ heres dedit ei legatū. postea ꝑ cedēte tpe legatari⁹ ascēdit capitoliū. ꝛ ita fecit cōtra dictam cautionē. sicqꝫ ꝯ euꝫ fuit cōmissa stipulatio dicte cautōis. certe nō soluꝫ tenet̄ restituere hr̄di dictū fundū legatū: ſꝫ etiam fruct⁹ quos ex eo interim ꝑcepit. ꝛ hoc ē veꝝ siue cauit hr̄di de fructib⁹ restituēdis siue non. ¶ Quāuis. Legaui titio vsumfructū si nō ascēderit capitoliū: nūqd poterit cauere heredi meo de nō ascēdēdo: ꝛ legatū statiꝫ cōseq̄. ꝛ videt̄ ꝙ nō qꝛ cōditio p̄dicta cōsistens in nō faciēdo. tūc demū existit cū moꝛit̄ legatari⁹. vt dixi. s. e. titio fundum. ꝛ sic videt̄ vsqꝫ ad moꝛtē legatarij expectandū eē vt vsufruct⁹ ei debeat̄. ꝛ sic ē inutile legatū cū moꝛte legatarij vsufruct⁹ finiat̄. dr̄ tamē h̄ ꝙ bene habet locū in dicto casu dictuꝫ mutiane cautiōis remediuꝫ. ¶ Nō in fraudē. Ad euidentiā nota ꝙ si lego mulieri si nō nupserit ipsa potest nubere ꝛ legatū capere q̄si puruꝫ. vt. s. e. ſꝫ si hoc. §. si. pone ḡ ꝙ legaui titio. c. si seia quā ip se titi⁹ hꝫ in potestate nō nupserit. nūqd habebit titius. c. etiam si filia eius nubat. ꝛ dicit̄ ꝙ sic. qꝛ cū in fraudeꝫ. l. ad īpediendas nuptias filie datū sit legatū patri ꝛ eidē pr̄i apposita cōditio legato ei relicto nullā viꝫ habet conditio. ꝛ ideꝫ est si legatū est filiofamil̄. si pater ei⁹ nō duxerit vxoꝛē. nā poterit pater accipe vxoꝛē ꝛ fili⁹ legatū. sec⁹ vero cēt in extraneis. vt dixi. s. e. l. mulieri.

Has causas. Hec. l. loquit̄ de his relictis in quib⁹ nō est mod⁹ vel cōditio. s. a principio vsqꝫ ad ꝟsiculū. causas vero ꝛc. postea vsqꝫ ad fi. loquit̄ de his que sub mō relinquunt̄ ꝛ de his que relinquunt̄ sub cōdi. ꝛ facit inter ea tria drīam de p̄mis dicit̄ ꝙ nō habent̄ ꝑ cōditionalib⁹: imo ꝑtin⁹ siue statim repellūt legatariū agentē. sed nō sunt vere cause puta qꝛ legaui titio. c. si rex parthoꝝ viuit. vl̄ si titius fuit consul. ꝛ ita in p̄sens temp⁹ vel in p̄teritū. certe nō habent̄ iste cause de p̄terito vel de p̄senti ꝑ conditione. nā in cōditionali expectat̄ vt vires capiat legatū ex conditiōis euētu vel deficiat ex defectu conditionis. hic aūt vt dixi nō expectabit̄ imo ꝑtin⁹ repellitur legatarius agens si rex parthoꝝ nō viuit. vl̄ si titi⁹ nō fuit cōsul. eas aūt causas in legatis appositas q̄ habēt moꝛā cū sumptu: vt sunt ille in quib⁹ est mod⁹ admittem⁹ oblata cautione ꝑ legatariū de mō adiplēdo. vtputa si legatū est titio vt monumētū testatoꝛi faciat vl̄ etiā nō faciat. quo quidē casu sub modo videt̄ accepisse legatū titi⁹ ꝛ accipit legatū cauēdo de monumēto faciēdo vl̄ nō faciendo. ꝛ sic hec causa hꝫ moꝛā cū sumptu: qꝛ in cautiōe p̄dicta p̄stāda dicit̄ eē sumpt⁹. in eis aūt causis legatis appositis q̄ non habēt moꝛā cū sumptu cautionis: ſꝫ moꝛā tm̄ ex cōditiōe suspēsa: nō hꝫ locū qd̄ dixi in p̄mo ꝛ secundo casu: immo expectabit̄ donec veniet cōditio anteq̄ vires capiat legatuꝫ. puta legaui titio si monumētuꝫ fecerit. nā nō habebit legatum nisi faciat monumētuꝫ. nec eīn parere dicem⁹ euꝫ cui ita datū sit legatū si monumētū fecerit ꝛ ei cui datū est legatuꝫ vt monumētū faciat vl̄ nō faciat: qꝛ p̄m⁹ nō admittit̄ nisi adimpleat condi. ꝛ secūd⁹ sic: si caueat de mō adimplēdo vt dictū est ꝛ h̄ dicit hec. l. ſꝫ nō multū apte. pōt ꝛ aliter pōi casus vt scripsi in libꝛo meo.

Ellian⁹ paul⁹. Testatoꝛ ita dixit in testō. stichus si rationes reddiderit cū cōtubernali sua liber esto eisqꝫ heres. x. dato. ꝛ decessit postea testatoꝛ. ꝛ postea decessit dict⁹ stichus anteq̄ rōnes reddiderit. nūqd ꝯtubernal̄ habebit libertateꝫ ꝛ legatū cū hr̄dib⁹ stichi. ꝛ distinguit̄. aut reliq̄ nō remāserāt apud stichū de rōnib⁹ dn̄icis q̄s admīstrauerat: aut remāserant. p̄mo casu pure accepisse libertatē videbunt̄ stich⁹ ꝛ cōtubernal̄ ex eo moꝛtuo libertate cōpetēte ei ꝛ cōtubernali siue etiā legatū eū stichū ꝛ cōtubernalē seuctum est. secūdo casu. s. cū remāserāt apd̄ eū reliqua sub eadē cōditōe reddende ratiōis etiā cōtubernalis eius libertatē accepisse videt̄. ꝛ de stricto iure defecta videt̄ eē cōditio eo qd̄ moꝛtu⁹ est stichus anteq̄ redderet rationē act⁹ sui ꝛ reliqua restitueret: nā cū dat̄ libertas alicui sub cōditiōe si rōnes redderet: hec ē ꝯditio rationū reddēdaꝝ vt iussus videat̄ reliq̄ reddere si q̄ hꝫ cū fide actus sui. i. cū fideli cōputatiōe. ꝛ ita cū stich⁹ nō restituerit reliqua nō hꝫ ꝯtubernalis libertatē vel legatū. de eq̄tate tn̄ aliud ē q̄tuꝫ ad cōtubernalē: lꝫ strictū ius remaneat sticho hoc modo. s. vt stichus dicat̄ sub cōditōe manumissus: ꝛ nisi eaꝫ adimpleat nō ꝯsequit̄ libertatē vl̄ legatū. ꝯtubernal̄ aūt dicat̄ pure manumissa: subaudi ꝛ habebit legatū ꝑtiꝫ suo iure ꝛ ꝑtim iure accrescēdi. ꝛ illa ꝯiūctio cōposita i ꝟbis testatoꝛis ꝑtinet ad demonstrādā necessitudinē siue affinitatē vl̄ q̄si q̄ erat inter stichū ꝛ ꝯtubernalē: ꝛ non ad ꝯiūgendā ꝯtubernali conditionē que fuit sticho apposita. s. rationū reddēdarum ſꝫ si stichus p̄dict⁹ habēs reliq̄ voluisset reddere rationē heredi: ꝛ heres voluisset: ꝑ impleta habet̄ ꝯditio etiā quātū ad euꝫ. nedū quātū ad ꝯtubernalē ꝛ sic liber decessisset: ꝛ ad heredē suuꝫ partem legati transmisisset.

Cum seru⁹. Titius ita dixit in testamēto suo. stich⁹ sit liber si rationes reddiderit eiqꝫ fundū hr̄s dare dānas siue dānat⁹ sit. nūqd legatū fundi est puꝝ vl̄ ꝯditionale. ꝛ dicit̄ ꝙ est ꝯditionale. repitur eīn in eo conditio libertati apposita. ꝛ ita adipleta ꝯditione ꝑ stichū. i. reddit̄ ꝑ eū rationibus erit liber ꝛ siml̄ cuꝫ libertate dies quoqꝫ legati vtiliter cedit. Sed quomodo videt̄ stichus adiplere ꝯditionē p̄dictā reddende rationis. certe dicunt quidā vbi reliq̄ reddiderit. ꝛ ita dicūt consistere tantū in dando. ſꝫ certe non ē verū imo consistit in faciēdo ꝛ in dādo. in faciēdo consistit qꝛ tenet̄ reddere rationes sicut suus tenet̄ reddere. i. legēdas offerre rationes p̄mū deinde computandas vt explorari possint computationes ꝑbe an impꝛobe referantur. ꝛ vtrū accepta ꝑ seruum recte sint relata per eum an non. tenet̄ etiā instruere heredes noticia rationū vt sciant q̇d in quacūqꝫ ratione sit scriptum. in dando aūt consistit qꝛ redditis p̄dicto modo rationibus dꝫ reliqua rationū q̄ remāserūt apud eū reddere hr̄dib⁹.

Lucius titi⁹. Lucius titi⁹ instituit sibi heredē aureliū claudiū hoc modo. Aureli⁹ claudi⁹ natus ex illa muliere puta titia: heres mihi esto. si filiū meū se eē ꝑbauerit coꝛaꝫ iudice. certe testīn nulli⁹ est momēti. qꝛ dict⁹ aureli⁹ claudius quē luci⁹ titius tenebat vt filiū est institut⁹ sub īpossibili conditōe. īpossibile ei ē ꝙ ipse pꝛobet se filiuꝫ eē. ꝛ ita de facto ē īpossibil̄ conditio.

Illis libert̄. ita dixit testōꝛ. ill̄ meis libert̄ volo dari nomie aliītoꝝ mēstruos dēarios cētēos ꝛ vestigiaria si cū filio meo moꝛati fuerit. ꝛ d̊cessit p⁹ea testōꝛ. liberti āt steteꝛt i obsequio filij p̄dicti q̄diu ip̄e fuit ꝑmot⁹ ad militiā q̄ de cā effectū ē vt quibusdā libertis rome relictis ꝑficisceretur fili⁹ ad militiā in castris. ꝛ postea apud castra decessit. quesitū est an alimenta debeantur libertis ab herede dicti filij. ꝛ distinguitur aut testatoꝛ gratia libertoꝝ apposuit dictā conditionē aut gratia filij. p̄mo casu non videt̄ defecisse ꝯditio ex quo non remansit ꝑ libertos quo min⁹ moꝛarent̄ cum filio ꝛ ideo adhuc alimenta consequent̄. secūdo casu non consequentur q̇a

Titia. Titia hn̄s filiū seiū q̄ ꝯ volūtatē defūcti eēt sei⁹ hēbat. iij. filios ponam⁹. īstituit sibi hr̄dē dc̄ꝫ seiuꝫ suū filiū. ꝛ fidei ei⁹ ꝯmisit vt vniuersā rē siue hr̄ditatē eidē titie restitueret dict⁹ sei⁹ ei⁹ fili⁹ seij liberis ve eorū filioꝝ seij cū ipi petissent sine vlla iur̄ cauillatōe. ꝛ d̊cessit dc̄a titia. nūc q̄rit̄ an ꝑ dc̄a ꝟba cū illa a te petierit ꝛc. videat̄ ascp̄ta ꝯditio fideicō. ꝛ dꝛ ꝙ n̄. ꝛ iō filij dc̄i seij si moꝛiāt̄ anq̄ petāt trāsmittūt petitōeꝫ ad hr̄des eoꝝ.

Uel. ait. Petr⁹ pone fec̄ testm̄. ꝛ iussit suū suū stichū dare. x. titio ꝛ libeꝝ eē ꝛ ēt legatū pōam⁹ seiani fūdi hr̄e. ꝛ postea viuēs testōꝛ māumisit eū. ꝛ postea d̊cessit testōꝛ idē. certe n̄ hēbit dc̄s stich⁹ alr̄ legatum fundi: quod ei cū libertate datū fuit q̄ si pareat conditioni predicte libertati apposite. i. det. x. titio. ſꝫ si testatoꝛ viuus dictū seruū non manumisisset ſꝫ vēdidit gaio: non poterit gai⁹ ēptoꝛ alit̄ petē legatū dc̄o suo relictum q̄ si pareat̄ dicte conditioni. ꝛ hec vera sunt. tunc demuꝫ cum omni modo legatuꝫ acquiri potuit siml̄ cū libertate dicto suo si nō fuisset a viuo testōꝛe manumissus vel vēdit⁹ vl̄ on⁹ ꝯditionis

nõ sit ipositũ exp̃sse legato veluti cũ legatũ eẽt collatũ in tps libertat' q ẽ sp nisi exp̃sse p̃senti die deꝛ.si ãt legatũ sit datũ p̃senti die.libertas vero sub cõdi. aut valz legatũ aut nõ. si valz:hz locũ qõ dictũ ẽ.s̃.l.q nõ aliꝛ hẽat stich⁹ a viuo testatoꝛe manumissus vl' emptoꝛ stichi legatũ q̃ si pareaꝛ cõditõni libertati apposite.valz aũt legatũ si nõ fuit institut⁹ heres necessari⁹.qz si statiz facto testõ testõꝛ decessisz:nõ tñ lꝫ casu inutile eẽt legatũ cũ possz cõditio libertat' ipleri añ adita hẽditatẽ.z legatũ manumisso deberi.l.si statiz adita hr̃ditate. nã ipleta ꝺditõe libertat' p̃dicta añ aditã hr̃di.statiz cũ aditur postea hr̃ditas ẽ liber z debeꝛ ei legatũ.z ita nõ inuenit fu⁹ fuisse i dñio hr̃dis.z i lꝫ casu nõ ẽ loc⁹ snie catoniãe.q̃ iubet vt ea legata q̃ eẽnt iutilia statiz mortuo testõre nõ sint inutilia ea rõne q⁹ diuti⁹ vixerit testõꝛ.vt.s̃.de reg.cato.l.i q̃a vt dcm ẽ si statiz decessisz testõꝛ nõ tñ eẽt inutile legatũ. Si aũt nõ vz legatũ in eo casu quẽ.s̃.posui.i.cũ legatũ fuit datum pure z libertas sub cõditiõe nõ hz locũ qõ vtꝫ stichus vel ẽptoꝛ stichi habeat añ legatũ q̃ pareaꝛ cõditioi libertatis.nõ vz aũt dictũ legatũ pure relictũ si fuit institut⁹ hr̃s necessari⁹:puta cũ seru⁹ dicti stichi cui sticho fuit data libertas sub cõditõe si daret.x.legatũ ãt fuit ei datũ pure qꝛ tpe quo implet ꝺditionẽ stich⁹ ipe stich⁹ de necessitate iuenit in dñio hr̃dis necessarij.qz inꝛ mortẽ testõris z aditionẽ hr̃ditat' nõ est aliqõ mediũ.cũ hr̃s necessari⁹ statiz mortuo testõre sit heres siue velit siue nolit.vt.s̃.de le.i.q̃sitũ.in fi.si ergo ẽ i dñio heredis nõ vz legatũ.vt.C.de le.fuis.z h̃ vꝫ eẽ intẽtio h⁹.l.

Quod traditũ. Dictũ ẽ.s̃.e.l.sub diuersis.i legat' esse spectandũ nouissimã cõditionẽ.i.vltimã z in libertatibus leuissimã.i.eã que suo cõmodioꝛ sit cui libertas ẽ relicta sub ꝺditiõib⁹.certe illud qõ ita dcm siue traditũ ẽ nõ ptinet ad ea solũmodo q̃ dantur sepi⁹ sub diuersis cõditiõib⁹:sed ẽt ad ea que p̃mo pure danꝺ deinde sub cõditiõe. pone g̃ q⁹ hr̃s pure iussius ẽ dare titio stichũ.z postea ex iteruallo iussus est dare eidẽ titio eundẽ stichũ sub cõditiõe certe debeꝛ eiad ueniẽte cõditiõe z nõ añ.qz posteri⁹ vz.z idẽ est ecõtra.s.si pꝰ us sub cõditõe ẽ legatũ deinde pure.nã p̃sens debeꝛ z bene dixi ex interuallo.nã si pure legatũ ex cõtinẽti hr̃s sub condi. iussus est dare.puta qz ita dixit testõꝛ:lego titio stichum.z lego sempꝛonio fundũ titianũ.z gaio.x.z postea incõtinẽti añ q̃ ad alios diuerteꝛeꝛ act⁹ ita dixit.qõ titio legaui pureꝛ lego eidẽ titio sub conditione si nauis ex asia venerit:z ita erit pinde acsi ita dixissz.lego titio stichũ pure.itẽ lego eidẽ titio cũdẽ stichũ sub cõditiõe:si nauis ex asia venerit.z ita erit pinde ac si scꝺa scriptura legati titio relicti eẽt cõiuncta p̃me scripture legati eiusdẽ.q̃ casu hz electionẽ titi⁹ vtrũ petat legatũ de sticho vt puꝛ:an vero vt cõditiõale.z h̃ ẽ veruz nisi testõꝛ apposuit dcãz scꝺaz scripturã cõmemoꝛãdo legatũ qõ erat i p̃ma dicta scriptura:veluti qz ita dixit.stichũ quẽ titio legaui pureꝛheres me⁹ ei dato si nauis ex asia venerit. nam tunc vr̃ talꝛ scripsisse testõꝛ aio reuocãdi p̃sens siue purum legatuz.z dandi eidẽ legatũ sub cõdi.vñ si añ cõditionẽ venꝺicet titi⁹ stichũ.poterit cõtra eũ hꝫbẽ locũ doli exceptio.qõ aũt dixi in libertatib⁹ leuissimã cõditionẽ eẽ spectãdã:intelligas de directis.secꝰ aũt in fideicõmissarijs libertatib⁹.qz in eis nõ leuissima sz nouissima ꝺditio spectãda ẽ:sic̃ z i legat' ꝛ hoc dicc̃ũ tribus.l.sequentibus.

Onditionũ. Cõditionũ que in futuꝫ ꝺferũt in fidei cõmissis z i istõnib⁹ z legat' triplex natura ẽ.nã q̃dã eaꝫ cõditionũ ptinẽt ad id tñ tp̃us q̃ testatoꝛ viuit.vt lego titio.c. si mihi nupserit nã sine dubio nõ põt ipleri h̃ cõditio nisi me testõꝛe viuẽte.mortu⁹ eñi nõ accipit vroꝛẽ.z ista ẽt conditio hz infinitũ tp̃us.qñcũqꝫ ei mihi viuẽti nupserit titia:ipleta ẽ cõditio.quedã ãt ex dict' cõditõib⁹ ptinẽt ad id tp̃s tñ q⁹ post mortẽ testõris fit futuꝫ.vt lego titie.c.si ad exeq̃as funeris mei venerit.nã nõ põt ipleri nisi post mortez meã .z h̃ cõditio ad certũ tp̃s ascripta ẽ.qz nõ qñcũqꝫ post mortẽ ipleꝛ: sz cũ fit fun⁹.q̃dã ex dict' cõditiõib⁹ ptinẽt ad alteꝫ tñ de dictis tp̃ib⁹.s.z vite testõris z mort'.vt lego titie.c.si filio meo nupserit.nã siue nubat qñcũqꝫ filio meo me viuente siue mortuo ipleta ẽ cõditio.z sic dr̃ hec cõditio hr̃e infinitũ tp̃s.

sicut z prima.z h̃ dicit hec.l.

s Jcui legatũ. Titius legauit ,seio,c.z rogauit eũ vt liberos suos emãciparet.z deceslit titi⁹.postea seius agnouit dictũ legatũ.nũq̃d dicti liberi seij possiunt ab eo petere q⁹ emãcipẽr̃.dꝛ,q⁹ nõ iure actiõis.extra ordinẽ ãt cogeꝛ eos emancipare:qz volũtas testantiũ nõ dz circũueniri sicut cogeꝛe si fuisset ei legatũ sub ꝺditõe liberoꝫ emãcipãdoꝫ vl' fuisset ei ita relictũ vt liberos emãciparet.z adduco tibi tale sile titia habẽs filiũ z ex ea nepotes.eosq̃ ad inuicẽ substituit z rogauit filiũ vt filios emãciparet.z nõ rogauit eũ filiuz exp̃s se vt partẽ eoꝫ hr̃ditat' eis restituerz.certe cogeꝛ fili⁹ eos emancipare.z eoꝫ partẽ hr̃ditatis auie eis restituere. z si sit filius i mora emãcipandi eos quasi ex mora vsuras eis p̃stare dz.cũ eñi faciat moꝛã emãcipationi vr̃ ẽt moꝛam facẽ restitutioni fideicõmissi.nam vr̃ cõmissum fidei filij nec eos sui iuris instit⁹ ad hr̃ditatẽ auie puenire pateꝛ.z h̃ dic cũ.l.se.

Cm ita. Jnstitui mihi hr̃dem seium z dedi libertatez sticho seruo meo si daret.x.titio.certe nõ aliter consequẽ libertatem stichus: nisi det titio decem . z alij dando non consequeꝛ libertatẽ.sz si tpe adite hr̃ditatis stichus habz.x. z vult ea dare titio z titius est tunc mortuus cõsequiꝛ libertatem etiã nulli dando.x.secus eẽt in legatario cui eẽt legatus põe equ⁹ si daret.x.titio. nã si titi⁹ moriaꝛ anteq̃ legatarius det ei.x.nõ cõsequiꝛ legatarius equum.Sz si ita dixi ego testatoꝛ.stichus liber esto si heredi meo.x.dederit: vel si hr̃di meo titio.x.dederit.nõ tñ hr̃di dando peruenit stich⁹ ad libertatẽ sed etiã dãdo heredi heredis. z si nullus heredi successerit puenit ad libertatẽ etiã nulli.x.dando.

Legatuz. Legaui titio equuz meuz si nauis ex asia venerit.z postea simpliciꝛ legaui eundẽ equum seio. certe sub eadem cõditõe videoꝛ i seium trãstulisse legatũ.s. vt sei⁹ equũ nõ habeat:nisi nauis ex asia venerit. Si ãt cõditio apposita legato titij cohereat psone titij nõ vr̃ repetita i trãslatõe legati illa cõditio puta qz dixi lego titio equuz si duxerit seiam in vroꝛem.

Jtio vsufruct⁹. Titio legaui vsumfruc.stichi,fui mei z ita postea dixi.si ad titiuz pertinere desierit dict⁹ ,vsufruct⁹ idẽ stich⁹ sit liber.postea dict⁹ titi⁹ decessit me viuo. z ita nõ habuit dictũ vsumfructum.nunquid erit liber stich⁹.z dꝛ q⁹ nõ.non eñi videtur vsufruct⁹ desijsse esse titij qui nõ incepit eẽ eiusdẽ titij.z idẽ eẽt si titi⁹ viueret z capere vsumfruc. non posset. Serui. Legaui titie vsumfruc.stichi serui mei do nec ipa eẽt vidua z iussi euz eẽ liberꝫ si ipsa nubẽt.postea ipa nupsit.nunq̃d erit liber.z vr̃ q⁹ nõ.qz cuz mulieri legaꝛ si nõ nupserit.ipa põt nubere z legatũ hr̃e.vt.s̃.e.lz si h.s̃.fi. dr̃ tñ hic q⁹ liber erit.qz libertas in hoc casu ẽ potioꝛ q̃ sit legatus

Cmicipib⁹. Legaui municipib⁹ bonoñ.c. si iurarẽt se daturos equũ titio.nũq̃d est ipossibil' dicta ꝺditio z vr̃ q⁹ sic:qz nõ facile possunt ꝺuenire ad iurãdũ municipes sz certe nõ est impossibilis.nam iurabit illi qui regit municipium z erit impleta cõditio.

Dea res. Quãuis mea res mihi pure legari nõ possit vt.s̃.de le.i.cetera.§.quẽadmodũ.tñ sub cõditiõe bñ põt mihi legari:z si inueniaꝛ non eẽ mea tẽpe existẽtis cõditiõis vz legatũ.z potero eã vl' ei⁹ extimationẽ ꝺsequi ab hr̃de.

Onditões. Jnstitui mihi hr̃dẽ titiũ z seio legaui r. a dẽo seio legaui sẽpꝛonio.v.z deceslit.postea añq̃ seius agnoscerz dcm legatũ de.r.deceslit dict⁹ sẽpꝛoni⁹.nũq̃d trãsmisit idẽ sẽpꝛoni⁹ petitionẽ dicti legati de.v.ad hr̃dẽ suum ita q⁹ hr̃s suus possit petere illud si sei⁹ suũ legatũ agnoscat z vr̃ q⁹ nõ.cũ dictũ legatũ sẽpꝛonij videaꝛ cõditionale. inest eñi ei semp ꝺditio h̃ si seius suuz legatũ agnouerit.legata ãt cõditionalia nõ trãsmittunt ad heredẽ legatarij.sz certe illõ verũ ẽ i cõditionib⁹ ex testamento veniẽtib⁹.vt si dicat testatoꝛ.lego sempꝛonio.v.si nauis ex asia venerit.secꝰ ãt i cõditionib⁹ extrinsecis.i.nõ ex testõ veniẽtib⁹.i.que tacite inesseꝛi deb̃nt.sicut fuit illa de q̃.s̃.dixi.qz illa nõ faciũt legata ꝺditõnalia quo ad transmissionem.

Titie si. Sei⁹ legauit titie ducẽta si ipsa nõ nuberet ⁊ si nuberet legauit ei. c. certe si nupserit mulier ducenta petere poterit. qz remittit ei dicta cõditio nõ nubẽti. sz nũqd etiã cẽtũ petet que fuerũt ei legata si nuberet. ⁊ dr q nõ. quia nõ dz admitti ad legatũ vt vidua: ⁊ vt nupta.

Alter. Titi⁹ in testõ suo designauit nuptijs seuerinaz puellã suã filiã elyo philippo suo cognato. ⁊ eidẽ sue fi lie reliqt per fideicõmissuz pdictũ titianũ: si ipsa nuberet dicto elyo philippo: ⁊ si ei nõ nuberet: voluit dari idẽ pdictuz dicto philippo. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator postea decessit dicta puella anteq̃ esset viri potẽs. nũqd elyus philipp⁹ dz habere dictũ pdictũ ex dicto fideicõmisso. ⁊ dicit q̃ nõ. qz nõ extitit cõditio dicti fideicõmissi eidẽ philippo relicti. naz fm volũtatẽ defuncti vr ita demũ datũ philippo fideicõmissum si ei dicta puella noluisset nubere: ipa aũt voluit nubere ei. sz nõ potuit morte impediẽte. Ita fideicõ. Legauit fundũ titio: ⁊ ita postea diri. volo vt tu titi⁹ restituas fundũ pdictũ seio si sine liberis decedas. certe si titi⁹ decedat etiã vno tñi si lio superstite deficit ex volũtate testõris cõditio restituẽdi se⁹ io. Cõditionũ. Titi⁹ in testõ suo dedit tutores filio suo ⁊ reliquit dictis tutoribꝫ fundũ p fideicõ. sub cõditõe: si tute lã filij in ãnũ decimũoctauũ gesserint. ⁊ decessit dict⁹ testator ⁊ postea tutores id egerũt vt restituerent curatores filio p dicto testatoris qñ ipse interea fact⁹ fuit adult⁹ ⁊ administra uerũt curã vsq̃ ad decimũoctauũ annũ. nũqd habebũt dcm fundũ. ⁊ vr q nõ. qz testator dixit de gestiõe tutele ⁊ nõ cure ipsi. p parte administrauerũt curã vt dictũ est. dr tamẽ hic q̃ bñ debẽt habere. qz verba cõditionũ q̃ ponunt in testamẽt cõsiderant. p volũtate testatoris. volũtas aũt testatoris tal⁹ fuit vt tutores habeãt fideicõ. si ipsi administrẽt bona filij siue vt tutores siue vt curatores. Socrus. Titia habẽs filiũ seiũ ⁊ hñs nepotẽ gaiuz ex alio filio p̃mortuo instituit eos sibi hr̃des. ⁊ perut a nepote pdicto vt si moreret intra triceſimũ annũ restitueret suã partẽ hr̃ditatis dicto seio suo patruo. ⁊ decessit b titius. postea dict⁹ suus nepos decessit itra pdictã etatẽ liberis ex se relictis. certe p directurã pietatis deficit cõditio fideicõmis si patruo relicti. ⁊ iõ illud nõ habebit qz inuenit min⁹ scriptũ in ẽbis dicti fideicõmissi q̃ p̃sumam⁹ dcm p testatorez p̃ su mim⁹ aũt eũ dixisse ⁊ i mẽte gessisse: vt ita demũ habeat pa truus fideicõmissuz si nepos decederet sine liberis.

Ita legatũ. Sei⁹ instituit sibi gaiuz ⁊ sempronium. ⁊ iussit eis vt daret titio. c. post decẽ annos si ipe titi⁹ nõ exe gerit ab eis satisdationẽ de dicto fideicõ. ei p eos pstãdo ad ueniẽte die. ⁊ postea decessit dict⁹ testõr. ⁊ postea titi⁹ decessit intra dictũ tp̃s. nũqd trãsmittit ad hr̃dẽ suũ dictũ legatũ ⁊ dr q̃ sic. qz extitit cõditio pdicta eo titio moriẽte. eo em̃ moriẽte certũ ẽ q̃ amodo nõ petet satisdationẽ ab hr̃dib⁹.

Cum qui. Titi⁹ reliqt in testõ suo fideicõmissuz de cẽ tuz seio sub cõditiõe: si nauis ex asia venerit. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. ⁊ postea fuit aptuz testñi ei⁹. ⁊ postea anteq̃ nauis veniret ex asia dict⁹ sei⁹ fuit deportat⁹ in insulã pp aliqõ de lictũ. ⁊ postea sil'iter anteq̃ nauis ex asia veniret fuit restitu tus in ciuitatẽ romanã. ⁊ postea venit nauis ex asia. nũqd p cõseqũ fideicõmissuz. ⁊ dr q sic. sec⁹ ãt a cõtrario sensu littere siue nauis venisset eo in insulã exist̃te. ⁊ b vult dicere h lex.

Fundũ. Institui mihi heredẽ titiũ ⁊ legaui fundum seio sub cõditiõe si nauis ex asia venerit. ⁊ decessi. post ea dict⁹ titi⁹ heres legauit in suo testõ dictũ fundũ sempr̃onio pẽdẽte adhuc dicta cõditione. ⁊ decessit dict⁹ me⁹ hr̃s. post ea extitit dicta cõditio quã apposuerã. certe habebit dictuz fundũ dict⁹ sei⁹ cui ego legaui sub cõditõe: ⁊ nõ sempronius cui heres me⁹ legauit. Itẽ nec locũ religiosuz in eo fundo fa cere hr̃s poterit. nec fruitutem ponere põt heres. s. cũ effectu vt p̃seueret ipa seruit⁹. imo si ponat seruitutẽ finiet seruit⁹ ex istente cõditiõe sub qua legaui.

Dec gen⁹ Legaui sempronie mulieri. c. si titio nõ nup serit. certe pinde hñduz est ac si post mortez titij ei sempronie legassez. qz tũc certũ erit q̃ ipsa titio nõ nubet. ⁊ tũc demũ po terit petere legata sempronia. vnde si ipsa velit statim cape legatũ ⁊ cauere mutiana cautione de nõ nubẽdo titio nõ au dit̃. vt ⁊ plene dixi. s̃. e. cũ talis. in prin. sed si ipsa nubat alij nihilomin⁹ titio mortuo cõsequit̃ legatũ ab hr̃de meo.

Aliqñ. Multotiẽs euenit q̃ legatũ datũ sub cõditõ ne intelligit̃ purũ: ⁊ qõ legatũ datũ pure intelligit̃ ꝺdi tionale. de p̃mo põit duo exẽpla. ⁊ p̃mũ est tale. Institui mi hi heredẽ titiũ sub cõditiõe: si nauis ex asia venerit. ⁊ sub ea dem cõditiõe legaui seio. c. Secũdũ exẽplũ ẽ tale. institui mi hi heredẽ titiũ pure: ⁊ legaui seio. c. sub cõditiõe: si titius adi uerit hereditatẽ meã. nã his duob⁹ casib⁹ intelligerẽt tacite dicte cõditões. ⁊ si nõ eẽnt apposite in legato. vñ legatũ nõ faciũt cõditionale. vt. s̃. e. conditiões extrinsecus dixi. De se cũdo aũt ponit vnũ exẽplũ. ⁊ ẽ tale. legaui seio. c. pure. ⁊ post ea ei ademi dictũ legatũ si nauis ex asia venerit vsq̃ ad ãnũ certe istud legatũ purũ ãmodo erit cõditionale. qz cũ legatuz purũ adimit̃ sub cõditiõe pinde est ac si sub cõtraria cõditõe datũ fuisset nõ habebit ergo b casu seius legatũ nisi trãsiue rit ann⁹: ⁊ infra dictũ annũ nauis nõ venerit. ⁊ hoc dic̃.

Libertis oĩb⁹. Titius legauit oĩb⁹ libertis suis vnaz domũ. ⁊ dixit: lego eis dcam domũ vt i ea hitent ne de nosc meo exeat eadẽ dom⁹ ⁊ ad vnũ ex liberti q̃ nouissim⁹ ex titerit pueiat. ⁊ eo apli⁹ volo dari cisdẽ meis liberti fundũ sei anũ. ⁊ i b legato fundi nõ repetat ꝺditõez siue modũ adiectaz vl' adiectũ legato dom⁹ pdco. nũqd tacite itelligẽt repetita.

Testõre. Institui mihi hẽdẽ titiã ⁊ seiũ ⁊ dr q̃ fic ⁊ rogaui eũdẽ seiũ vt accepti. c. nũmis restituẽt suã ptẽ hr̃ditatj dce titie sue cohẽdi ⁊ postea decessit. ⁊ titia ⁊ sei⁹ adi uerũt hẽditatẽ meã. ⁊ postea decessit idẽ sei⁹ ⁊ ẽt titia añq̃ ip sa titia daret dca. c. scio. nũc q̃rit̃ an hr̃s titie possit offerre hẽ di seij. c. ⁊ ꝺseq̃ ptẽ hr̃ditatj mee q̃ venit i ptẽ seij. ⁊ dr q̃ non ⁊ ẽrõ fm claudiũ. qz dubiũ ẽi b casu vtr̃ ego testõr voluerit facẽ ꝺditõez p dca v̄ba vt accepti. c. nũmis ⁊c. an nõ volue rim facẽ ꝺditõez: sz modũ. vñ p̃sumit̃ me facẽ voluisse ꝺditõ nẽ. ⁊ sic hr̃s titie eã nõ potent adiplere. q̃uis si appareat me voluisse denotare modũ: vñ hr̃s titie bñ admitteretur ad ip dicta.

Inuitis. Institui mihi heredes titium ⁊ seiuz. ⁊ sti cho seruo meo dedi libertatẽ si dederit titio centũ. ⁊ nihil de pecꝯio stichi dixit: ⁊ decessi. postea stich⁹ ꝺdit titio dca. c. ex pe culio suo inuitis dictis hr̃dib⁹ sciente titio. nunqd fit liber. ⁊ dr q̃ sic. sed heres potent repetẽ dicta cẽtum a titio per pet tionẽ hr̃ditatis cum possideat eam pecuniaz p possessore vl̃ possidere videat̃.

Qui sub cõditiõe. Iussi stichum seruũ meũ liberum eẽ si redderet ratões eoꝛ que ex bonis meis adminístrauit ⁊ gessit. ⁊ decessi. nunc queriẽ quid vel que habeat facere eoꝛuꝫ dictus seruꝰ si vult libertatem cõsequi. ⁊ dicẽ. ꝙ quatuoꝛ debet facere ad hoc vt impleat cõditionẽ libertatis. Primũ est vt doceat se nõ subtraxisse aliquid ex his que accepeꝛit ex rõnibus dñicis. Secũdũ ẽ ꝙ doceat se nõ scripsisse irationibꝰ erpẽdisse illud qõ nõ expenderat. Tertiũ est vt soluat heredi meo illud qõ scriptũ ẽ in libꝛo rationũ remansisse apud eũ. Quartũ est vt doceat debitoꝛes cũ quibꝰ ipse contraxit gerendo negocia mea fuisse idoneos eo tempoꝛe quo ipse credidit eis ⁊ eius conditionis fuisse dictos debitoꝛes ẽ dicto tpe vt diligẽs paterfa. eis crediturus fuisset. Quintuꝫ aũt nõ debet docere. s. dictos debitoꝛes fuisse idoneos tẽpoꝛe mortis mee qui eram eius dñs.

Alles cõditiones. Legaui titio ⁊ seio. c. si monumẽtũ post mortẽ meaꝫ mihi fecerint in quo ego sepeliar. certe non poterit vnꝰ eoꝝ habere partem pecunie ⁊ facere partem monumenti. imo opoꝛtet ꝙ totũ fiat monumentũ qꝛ indiuidua cõditio est. si aũt esset diuidua secus esset de equitate. ⁊ de hoc ponit duo exẽpla. vnuꝫ est tale. legaui fundũ titio si ipse pꝛestiterit centũ sinforo ⁊ ianuario seruis meis põe. ⁊ decessi. certe de stricto iure nõ latet habebit fundũ titius nisi pꝛestet. c. dicto sinforo ⁊ ianuario in vita eoꝝ. sed de equitate si sinforꝰ decessit anteq̃ titius esset in moꝛa pꝛestandi dicta. c. conseq̃ẽ idẽ titꝰ dimidiã partẽ fundi si det ianuario viuẽti dimidiam partẽ de dictis. c. Secũdũ exẽplum est tale. legaui titio ⁊ seio fundũ si darent. c. in funus meũ ⁊ ĩ ipensaꝫ perferẽdi coꝛpoꝛis mei in aliam regionẽ in qua volebam sepeliri. certe de stricto iure nisi vteꝝ dederit dictã pecuniã neuter habebit aliquid de legato. qꝛ ꝓdicta cõditio nõ ꝓt expleri nisi ꝑ vtrũ q̃. sed de equitate si vnus eoꝝuꝫ det partẽ dicte pecunie: consequetur partem fundi pꝛedicti eis legati. Priscus respõdit. Dedi libertatẽ stichο seruo meo si rationes redderet eorum que ex bonis meis administrauit ⁊ gessit: ⁊ decessi. nunc queriẽ vbi ipse debeat reddẽ rões. s. vtꝝ vbi ego decessi: aut ibi vbi ipe seruus relictus est puta bononie. aut ibi vbi ipse seruus velit. ⁊ dicitur ꝙ si heres erat causa rei publice: absẽs seruus debet ire ad eũ ⁊ ibi reddere rões. secus si esset alibi nõ causa rei publice. ⁊ ita ex loco extimanduꝫ est vbi debeat reddere rationes. Item extimandũ est ex persona hẽdis puta si heres est nobilis ⁊ magna persona: veniet ad eum fuus ad reddendũ rationeꝫ etiã si nõ absit cã rei publice.

Cum filius. Institui filiũ meũ mihi heredeꝫ ⁊ rogaui eũ vt si decederet anteq̃ posset res suas administrare restitueret titio hereditatẽ meã: ⁊ decessi. ⁊ postea dictꝰ meus filiꝰ egressus fuit. xx. ãnos nõ tũ quenit ad. xxv. nũquid titꝰ dictũ fideicõmissuꝫ hẽbit ⁊ dr̃ ꝙ sic. anteq̃ eũ sit. xxv. annorũ nõ dr̃ posse res suas administrare qui in integrũ restituat̃ si ledatur.

Ad legem falcidiam. Rubꝛica.

Falcidius cõsul fecit legẽ falcidiam interrogãdo pplm si ei placebat: ⁊ pplo rẽspõdente ꝙ placebat. q̃ quidẽ lex habuit duo capita. in pꝛimo capite cuiꝰ ipa lex dedit liberaꝫ legãdi facultatẽ cuilibet ciui romano. cuiꝰ pꝛimi capitis verba fuerũt talia. his q̃ eoꝝũ sunt. i. de numero eoꝝũ q̃ ciues romani sunt pꝰ hãc legẽ rogatã testũ facere volet vt eã pecuniam easq̃ res q̃busq̃ dare legare volet ius potestasq̃ esto. Secũdũ aũt caput dicte legis restrinxit dictã ptãtem. s. vt vltra dodrãtẽ i nouẽ vncias nõ possit aliq̃s legare: cuiꝰ secũdi capitis verba h̃ fuerũt. quicũq̃ ciuis romanꝰ pꝰ hãc legẽ rogatã testũ faciet is q̃tamcũq̃ cuiq̃ ciui romano pecuniã iure publico dare legare volet ius potestasq̃ esto ei. dũ ita detur legatũ ne. min' q̃ ptẽ q̃rtã hereditatis eo testõ heredes capiãt eis quibꝰ ita datũ legatũue erit. licet capẽ eã pecuniã sine fraude sua. i. si nõ sit in fraudẽ legatarij isq̃ heres q̃ eã dare pecuniã iussus dãnatusue erit eaꝫ pecuniam debeo dare quã dare dãnatꝰ est. Lex falcidia. Titꝰ in ciuitate sua existẽs fecit testũ in quo legauit vltra dodrantẽ heredicatis sue. ita ꝙ heredi nõ remaneret quarta si soluꝛet itegra legata ⁊ postea fuit captꝰ ab hostibꝰ. ⁊ ita testũ suũ ꝑ captiuitatẽ fuit ruptũ. ⁊ postea decessit apud hostes. nũq̃d in dõ suo testõ hꝫ locũ lex falcidia. ita. s. ꝙ heres possit detrahere quartã legatariꝝs. ⁊ videt̃ ꝙ nõ. ꝓcedat hec qõ cũ ꝑ captiuitatẽ ruptũ fuerit testũ vt dictũ est sed certe dr̃ ꝙ hꝫ locũ ꝓp legẽ corneliã: qꝛ dcã lex cornelia pinde cõfirmat testã ab hostibꝰ captoꝝ ⁊ ibi mortuoꝝ ac si in ciuitate eoꝝ decessissent. fingit enim mortuos apud hostes ⁊ mortuos fuisse pꝛima hoꝛa captiuitat̃ ꝓp quã fictionẽ lex falcidia ꝓdicta ⁊ oẽs alie leges testãrie pꝛtinent ad testã illoꝝ q̃ capti ⁊ mortui sunt apud hostes. q̃ tũ leges locũ hr̃e pñt. sicut sẽ mꝛte. s. de testa. ⁊ i multis alijs locis in coꝛpe iuris q̃ tractant circa testamẽta. Quedam eũ sũt q̃ locũ hr̃e nõ possũt in testamẽtis captoꝝ ⁊ mortuoꝝ apud hostes sicut sunt ille q̃ dicũt irritari testũ macia vl̃ media capitis diminutiõe. vt inst. quib⁹ mo. testã infirmantur. ℌ. nõ tũ Ad eos qui. Institui mihi heredẽ titiũ ⁊ mlta legata ab eo reliq̃ etiã vltra dodrãtẽ. inq̃ legaui municipib⁹ bixani centũ: ⁊ ecclesie sancti petri alia centũ ⁊ ita deo. nunquid de his duobꝰ legatis detrahet̃ falcidia per br̃dẽ. ⁊ dꝛ ꝙ sic. b̃ tñ qõ dixi ĩ legato ecclesie siue dei corrigit̃ ꝑ autẽti. de ecclesiastic̃ ti. ℌ. si aũt hr̃s q̃ ad pias ꝛc. Non solũ. Siue testatoꝛ leget rem suã siue aliẽã hꝫ locũ cũ lex falca. ⁊ oẽ qõ ex bõis defuncti erogat̃ in aliq̃s ꝑ legata refert̃ ad hãc. l. falci. s. vt hr̃s inde possit detrahẽ q̃rtaꝫ si erogata exhauriãt dodrantẽ siue illud qõ erogatũ ẽ ꝑ legatũ cõstet ĩ coꝛpe certo siue ĩcerto. puta in gñe: siue cõstet ĩ põdẽre numero vl̃ mẽsura. siue sit ius legatũ vt vsufructꝰ: siue aliq̃d qõ ẽ in noibꝰ. puta lego titio qõ mihi dꝫ. Item si ita. Titꝰ ita legauit seio: hr̃s meꝰ seio penũ dato. ⁊ si nõ dederit. x. eidẽ dato. ⁊ mlta alia legata reliq̃t quibusdã: ita ꝙ excessit dodrantẽ hr̃ditatis sue. ⁊ sic hꝫ locũ. l. falci. nũc q̃rit̃ vtꝝ hr̃s detrahat falcidiã de penu. an de. x. ⁊ certe de illo. de his duobꝰ detrahet falcidiã qõ iudicat̃ eẽ legatũ quãtũ ad eractionem q̃dã ãt dixerũt oĩ mõ. x eẽ ĩ legato. penũ ãt capi cã mꝛte. ⁊ sic nõ ẽẽ legatũ. paulꝰ ãt distinguit. vtꝝ ineõtinẽti hr̃s penuꝫ soluit seio: ⁊ tũc eẽ videt̃ legata penus: ⁊ de ea detrahetur falcidia. an moꝛa iã facta. ⁊ tũc nõ videt̃ legatarꝰ accepisse legatũ. nec ꝓt de ea penu detrahi falci. iã ei. i. post moꝛã ꝑ hr̃dẽ facta ĩ soluẽda penu trãsfusuꝫ vr̃ legatũ penorꝫ i. x. ⁊. x. debẽt legatario ñ posse detrahi õ penu fal. ⁊ qõ dixi pꝰ mꝛtẽ hr̃dis hꝫ

locū:ꝛ ſi ab initio ita legatū eēt ſcio:hr̄s me⁹ ſi penū nō dede
rit ſcio.ꝛ.eidē dato:qz hic pen⁹ nō ē legata.ꝛ ſi dar̄ pen⁹ le
gatario capiť cā mortis ꝛ nō iure legati:qz deficit cōditio le
gati.ſ.de.ꝛ.data.ſ.penu legatario.fuerūt eñi.ꝛ.legata ſub cō
ditiōe ſi penū heres nō daret.dico añt heredē fuiſſe ī mora ī
hoc vltimo caſu cū potuit dare penū ꝛ nō dedit.interueniēte
tū interpellatōe.vt.ſ.qū dies le.ce.ſi penū. Scias etiaz extra
caſuz q legata penu cōtinenť ea q̄ ſunt parata ad eſuz ꝛ ad
potū.qō dic vt.s.de penu legata.l.iij. ¶Si vſufruct⁹. Jn
ſtituí mihi heredē titiū:ꝛ ínter alia legata q̄ reliq̄:reliquí vſū
fructū fundí ſeianí ſempꝛonio.ꝛ ínter omīa tot reliquí legata
q̄ certū erat poſt mortē meā locū eſſe legí falcidíe.nūc queriť
tur diuidu⁹ q̄uis alie ſuitutes ſint índiuiduc.an vero de ex
timatiōe vſufruct⁹.ꝛ veteres dicebāt extimādū totū vſūfru
ctū:ꝛ ita cōſtituēdū q̄tum ſit un legato.ꝛ ſic fm eos detrahē
dam fal.de extimatōe vſufruct⁹ ꝛ nō de ipſo vſufructu.ſz ipi
male dixerūt.vnde cū eis nō cōcoꝛdauit ariſto dicēs poſt ſe
quartā partē ex eo vſufructu retineꝛi p heredez:ſicut retineť
ex coꝛporibus legatis.hoc etiā appꝛobauit iulian⁹. Sed in
tribus caſibus hz locū ſupꝛadicta ſentētia veteꝛ:ꝛ nō dictū
ariſtonis ꝛ iuliani.vn⁹ eſt cum opere ſeruí ſunt legate alicui.
nā debz fieri eaz extimatio ꝛ quarta extimationis debet re
tineꝛi p heredem.ꝛ eſt ratio ī hoc caſu.qz operis legatis nō
videť legat⁹ vſufruct⁹:imo qō ín facto ꝓſiſtit.ꝛ in his que in
facto cōſiſtunt pars extimatiōis decedere dz nec p̄t intelligi
pars diuidua ín eis. Secūd⁹ caſus eſt in quo debemus re
currere ad ſentētiaz veteꝛ cū dubiū eſt:habeat locū lex falci
dia pp cetera legata que ſunt relicta ꝛ pp vſumfructū qui eſt
relictus. Tertⁱ caſus cū dubiū vtrum habeat locū lex fal
cidia pp vſumfructū qui tñi relict⁹ eſt ꝛ nulla alía relicta ſunt
legata.ín iſtis eniz etiā duob⁹ caſib⁹ fit extimatio vſusfruct⁹
vt appareat ſi legatū eſt vltra dodrantē:falcidia tū non retí
nebitur.etiam ín his duobus caſibus de extímatiōe:ſed de
ipſo legato vſuſſructus vt dictum eſt.ꝛ hoc dicit vſq; ad.§.
ſi quis creditoꝛí. ¶Si quis creditoꝛí. Cum deberez títio
decē:legauí ei illud qō ei debebam.nunq̄d ín hoclegato ha
bebit locū lex falcidia.ꝛ diſtínguitur.aut valuit legatum aut
nō.primo caſu habet locū falcidia.ſecūdo nō.valet autez di
ctum legatuz.ſi ego teſtato: debebaz eidez títio dicta decez
ſub cōditione vel ín diē.quo caſu valet ídeo qz ipe títius cre
ditoꝛ habet cōmodū ex legato pp repꝛeſentationē qz poteſt
ſtatim petere ab herede meo ꝛ de dicto cōmodo: repꝛeſenta
tionís extrahet heres me⁹ quartam.non valet autez dictum
legatum ſi ex legato nō habet creditoꝛ aliqō cōmodum: pu
ta quía erat purum debituz.ꝛ tunc ſine dubío non hz locum
falcidía. ¶Si legatari⁹. Jnter alia legata que reliquí vl
tra dodrantē hereditatis mee:reliquí títio funduz.ꝛ deceſſí.
tra,poſtea títius nactus fuit poſſeſſionez dicti fundí voluntate
heredis mei credentis plura eſſe ín hereditate q̄ eſſent.ꝛ ita
non poteſt heres meus auocare fundum ab eo per aliqō ín
terdictum. poſtea reperít heres q̄ habebat locum falcidía ī
legatís.qualiter cōſulet ſibí aduerſus dictum títiuz.ꝛ dicit
q̄ datur ei condictō índebití contra títium.vt qō ſupꝛa do
drantez dicti fundí legati eſt offeratur eidē heredí per eundē
legatariuz.í.offeratur quarta legati.de quolibz eniz legato
debz heres habere quartaz ex quo locus eſt legí facidíe.
¶Interdum. Jnſtituí mihi heredez filiuz meū ímpuberez
ꝛ ab eo legata relíquí nō tamen vltra dodrantē.ꝛ ita ꝓpter
ea legata nō habebat locū lex falcidía.ꝛ ita poſtea dici.ſi fi
lius me⁹ hereditatē meā adíuerit ꝛ ín pupillari etate deceſſe
rit:ſubſtituo ei títiū:ꝛ ab eodē ſubſtituto multa legata relíq̄.
q̄ caſu ſi ímpubes decedat ī pupillari etate:teneť ſubſtitut⁹
p̄ſtare legata a ſe relícta:ꝛ relicta ab ipubē.ꝛ ꝓtributiōe fcā
vtroſq; legatoꝛ ſi hz locū lex falcidía detrahiť falcidía ꝛ a
lías nō.vt.ſ.e.ín ratōe.§.qō vulgo.ꝛ.ſ.e.in duplícib⁹.ꝛ.l.ſe.
pone ē q̄ anteq̄ hēat locū ſubſtitutio tutoꝛ dicti ipuberis ī
quietať ab vno de legatarijs petēte ab eo íntegz legatū ꝛ
volente cauere q̄ redderet tm̄ quātū apparuerit eū accepiſſe
pluſq̄ licuerit ei p legē falcidiā.apparuerit dico:eo tpe q̄ ha
bebít locū ſubſtō.ante eſſi apparere nō pōt.nūq̄d ímpubes
ſiue tutoꝛ eius teneť ei dare íntegrū legatū ꝛ accípere ab eo
dictam cautionē.ꝛ dicitur q̄ ſic.et idē eſt ſi alio mō veremur
ne falcidía er poſt facto habeat locū.puta qz ſtituí mihi he
redem dictum filiū meū ímpuberez ꝛ quedā ſub cōditione le
gauí quibuſdam:ꝛ quibuſdā alijs:quedā pure que ſub con
ditione legata ſunt.an debeantur íncertū eſt:iō qz pendet ea
rum cōditio.ꝛ iō ſi heres ſine iudice ſoluere parat⁹ ſit pure re
licta ,pſpiciet ſibí p dictam ſtipulationez ſiue cautionē quan
to amplius ꝛc. ¶Jd qō ex ſubſtōne. Jnſtituí mihi here
des titiū ꝛ ſeiū ꝛ ambos adínuicē ſubſtituí vulgariť ꝛ titiuz
nō vltra dodrantē ſue ptis legatis grauaní.a ſcio añt tot le
gata relíquí q̄ locū habebat lex falcidía ī ſua pte hereditat⁹
poſtea titi⁹ quí nō erat grauat⁹ ſuam ptē repudíauit.ꝛ ſic ex
ſuōſtōne vulgari habuit eaz ſei⁹.certe pars p̄dicta titij non
nímis grauata ,pdeſt legatarijs quib⁹ legatū ē a ſcio.ís enī
heres.í.ſei⁹ p̄dict⁹ nímis grauat⁹ ſimil' eſt hr̄di pure,p parte
ſtituto ꝛ ſub cōditiōe ,p alia pte ínſtituto:ſubaudi ꝛ cohēdē
hſiti.ꝛ ín ea pte ín q̄ erat ínſtitut⁹ pure:erāt tot legata relicta
qō habebat ín ea locū lex falcidía.ín ea añt ín qua erat inſti
tut⁹ ſub cōditione:nō erat nímis magnū legatoꝛ grauamē.
Jtē ꝛ dicas extra caſuz q̄ ſunt ſi'les ín hoc qz ſicut ſuperioꝛí
caſu ,pficit legatarijs portio ſuperueniens ex ſubſtōne vul
gari vt ibí dictuz eſt.ſic ꝛ ín iſto caſu ,pficit legatarijs portio
ſuperueniēs pp conditionē exiſtentē ꝛ bñ dixi ín hoc vltimo
caſu:q̄ inſtitut⁹ pure ꝛ ſub cōditōe habebat coheredē.quia
al's nō eſſet ſi'is primo:vtpote cū ſtatiz adita hereditate ex
pte pure data haberet pro pure inſolidū iſtituto.vt.s.de ac
qui,hē.cū heres inſtitut⁹.§.i.ꝛ.l.ſe. Habuiſti ergo ſupꝛa q̄d
iuris ſit quādo pars nō grauata accedit grauate. quo caſu
dictū eſt augeri legata.ſed ſi pars grauata accedit nō grava
te nō augentur legata.ín quo ponitur taliter exemplum ſiue
caſus ſcilicz econuerſo q̄ ſupꝛa dixerím. Jnſtituí mihí titiuz
ꝛ ſeium.ꝛ ambos ad inuicem vulgariter ſubſtituí:ꝛ titiuz vl
tra dodrantem ſue partis legatis onerauí.partem autez ſeij
nō grauauí vltra dodrantem.poſtea titius quí erat grava
tus ſuam partem repudíauit.ꝛ ſic ex ſubſtitutione vulgari
habuit eam ſeius non grauatus.nunquid legata a títio reli
cta augentur ídeo quía apud ſeium ſuccedentem ꝛ non gra
uatum ſunt omnia bona:ꝛ dicitur,q̄ non.ꝛ hoc eſt verum ſi
legata a títio grauato relicta ſunt ab eo nominatiz per teſta
toꝛē relicta.ſcilicet vt ipſe tantum titius ea prestaret. non au
tem ita data ſunt quiſquis mihi heres erit det talía ꝛ talia
legata.quía ſi ita dixiſſet teſtatoꝛ viderentur eſſe repetita a
ſcio ſubſtituto.ꝛ ſic propter partem ſeij ſuccedentis non gra
uatam augerentur.vt ꝛ.s.de leg.i.licet.ꝛ de leg.ij.cum pater
§.ab inſtituto.ſed quid ſi portio dicti titij ḡuata ſiue exhau
ſta deueníat ad ſciuz non grauatuz iure accreſcendi:ꝛ non iu
re ſubſtōnis:qz ad inuicem non fuerunt ſubſtituti.nunq̄d ps
ſeij non grauata proderit legatarijs titij grauati.ꝛ caſſius
exiſtimauit ꝓfūdēdas eē dōas ptes titij ꝛ ſeij.ſ.vt ps ſeij iure ac
creſcēdi ſuccedēt⁹ ,pſit legatarijs titij q̄tuz ad falcidíe rōem
ꝛ ita etiam iudicauit imperator Antoninus ín ſimili queſtō
ne ꝛ male.vnde proculus dicit ꝓtaſſe ꝛ dicit ꝛ bñ q̄ ps ſeij
nō grauata nō ,pdeſt legatarijs titij grauati. ¶Si cohe
redem meū. Titi⁹ inſtituit me et ſeium heredes et meā par
tē exhauſit legatis.et partē ſeij nō grauauit et deceſſit. poſt
ea ego et ſcius adiuim⁹ hereditatē.et poſtea ego arrogauí
dictū ſeiū meū coheredē.certe ī rōe legis falcidíe pinde ſepať
mea portio a ſua atq; ſi hr̄s ei extitiſſez p⁹ aditā ab eo hr̄di.
ē ei arrogatō q̄dā ſpēs ſucceſſiōis ī vniuerſū.tali ät mō dz ſe
pari mea portio ḡuata a ſua nō ḡuata.qz nō dz ,pdeſſe lega
tarijs q̄b⁹ a me legatū ē p teſtōrē portio nō ḡuata cohr̄dis
mei p̄dcī quā hēo p arrogatōez p me de eo fcāz. et b̄ iō qz iā
erat hr̄ditas adita ab eo vt dōz ē.qz ſi nō eēt adita tūc bñ ꝓ
deſſet legatarijs meis,vt.s.e.l.§.íd qō.ī pꝛín.ſi ín annos.

¶ Si in annos. Seius legauit titio.c.in annos singulos:q̄ casu dꝛ legatū p̄imi anni cēpuꝛ.vt.ſ.de an.le.ſi i ānos singulos.ꝛ.l.cuꝛ i ānos.ꝛ.ll. ſequētib⁹. Jtē tot alia legata reliquit q̄busdā q̄ certū erat hr̄e locū falcidiā.nūc q̄rit̄ qualiter dꝛ detrahi falcidia de dicto legato ānuo.ꝛ dꝛ q̄ hr̄s dꝛ soluere titio legatario legata incōtinēti ꝓ tot ānis q̄tum ỽisimile est q̄ viuat idē legatari⁹. de qua ỽisilitudine habes.j. e.hr̄ditatū.ꝛ de his falcidia dꝛ detrahi ꝛ ip̄e dꝛ cauere here di qō si añ decesserit q̄ ertimatū sit euꝛ posse viuere:restituet heredi illud qō apparuit eū pl⁹ accepisse noie legatoꝛ q̄ de buerit. ¶ Jd qō natura. Titi⁹ erat mihi naturaliť tñ obligat⁹:ꝛ ita ab eo petere nō poterā.si aūt ip̄e soluerꝛ mihi p iuris ignoꝛātiā nō possꝛ a me repetere.feci testū ꝛ instituí mihi heredē seiū:ꝛ multa legata ab eo quibusdā reliq̄.nūq̄d ī rōne legis falcidie cōputabiť in hereditate dictū debitū naturaľ:vt sic maioꝛa soluātur legata.ꝛ dixerūt quidā q̄ nō. sꝛ iulian⁹ dixit ꝛ bñ q̄ bñ cōputať in hereditate:auget eū p̄monium debitū si solutū postea fuerit:ꝛ nō auget si nō fuerit solutū.ꝛ ita ex euētu auget vl̄ nō auget sicut ꝛ debitū cōditionale.qō q̄dē cōputať in p̄monio eo mō q̄ plane dicā j.e.in q̄titate.ſ.magna. Scias etiā q̄ si dict⁹ debitoꝛ soluat heredi meo dcm naturale debitū:heres capit iure hr̄ditario vñ si rogaui hr̄dem meū q̄ restituꝛ hr̄ditatē meā sempꝛonio illud ēt debitū naturale sibi solutū dꝛ sempꝛonio restituere.

¶ Si ōbitoꝛ. Jnstitui mihi hēdē titiū q̄ dēbat mihi.c.ꝛ mꝛ ta legata ab eo q̄busdā reliqui ꝛ decessi.nūq̄d vť p̄cipere locupletioꝛē hr̄ditatē pp dicta.c.q̄ mihi debebat:vt sic in rōne legis falcidie maioꝛa soluat legata.ꝛ dꝛ q̄ sic.q̄uis p aditō nē hereditaꝛ cōfusuꝛ sit dictū debitū.ꝛ q̄uis p dictā cōfusionē ipse heres sit liberat⁹ a dicto debito. ¶ De impēsa. Jnstituí mihi heredē titiū ꝛ multa ab eo legata reliq̄ ꝛ decessi.ꝛ heres fecit mihi fieri monumētū de pecunia hereditaria.nūquid in rōne legis falcidie detrahet heres dictā pecuniā tāquā es alienū vt sic minoꝛa soluat legata.ꝛ dꝛ q̄ sic:si necessariuꝛ fuit extrahere monumētū. Sed quid si ego testoꝛ iussi vt heres me⁹ expēderet in monumēto ꝛ in funere meo.c.nunq̄d si tota.c.expēdat:heres deducet ea in rōne legis falcidie. ꝛ dicit q̄ nō ap̄li⁹ deducet q̄ q̄ funeris cā cōsumptū est: nisi spēs monumēti eēt modica.qꝛ tūc etiā expēsaꝛ monumēti deduceret.nō ei ita necessaria est edificatio monumenti sicut ē necessariū ꝛ necessaria fun⁹ ꝛ sepultura.ꝛ iō si alicui legata ē pecunia vt inde faciat monumentuꝛ bñ detrahet eius falcidia.ꝛ hoc dicit cum.l.sequenti.

§ J heres instituť⁹. Jnstitui mihi hr̄dē titiuꝛ ꝛ ab eo tot legata reliq̄ q̄t solutis legatis nō remaneret heredi q̄rta. vnō heres poterat detrahere quartā de legatis:ꝛ decessi.postea dict⁹ heres vēdidit hereditatē meā ꝛ inuenit ita stultū ēptoꝛem q̄ ipse emptoꝛ dedit ci tñ noie p̄cij:qō bñ si vult pōt soluere integra legata ꝛ tñ sibi retinere q̄ facit q̄rtā hereditaꝛ nūc legataꝛij petūt ab eo integra legata.nūq̄d tenet eis soluere integra.ꝛ dꝛ q̄ nihil legatario vl̄ legataꝛijs debebit de illo quo plus vēdidit heres hr̄ditatē q̄ valeret.qꝛ illud plus magis videť heres hr̄e ex stultitia ēptoꝛis q̄ ex bonis defūcti.nā ꝛ ecōuerso.si male vēdiderit heres res hr̄ditarias:nō erit dānū legatarioꝛ:imo suū.ita ergo cōmodū dꝛ hr̄e heres si bñ res administrauerit vēdēdo eas vt dictū est:ꝛ nō si male. Dꝛ pone retento codē casu q̄ ego testatoꝛ nō erā soluēdo q̄tum ad creditoꝛes meos:ꝛ hr̄s me⁹ p̄dict⁹ transegit cū creditoꝛib⁹ ne solueret eis solidū:imo ptē debiti retineꝛ.nūq̄d de illa ꝓte quā retinuit ex trāsactōe debebit aliq̄d legataꝛijs ꝛ dꝛ q̄ nō.qꝛ eā pecuniā hꝛ ex trāsactiōe:ꝛ nō ex hereditate.

¶ Jtē si rei. Jnstitui mihi hr̄dē titiū ꝛ rei publice i ānos singulos legaui.x.ꝛ multa alia legata reliq̄ ꝛ decessi.nūc q̄ritur in rōne legis falcidie q̄tum videať legatū rei publice: vt de eo detrahať falcidia.ꝛ certe tñ videť legatū q̄tum sufficiat cuidā sortiſiue quātitati sufficiēti ad colligēdas singulis annis vsuras trientes q̄ triētes vsure sunt eius summe.i.rāte q̄ titatis singulis ānis q̄ta ē sūma q̄ legata ē singulis ānis.puta q: legaui rei publice singulis ānis.x.i perpetuū.i.sine p̄finitiōe tp̄is si nō i perpetuū debeť hoc legatū.vt.ſ.de an.le. annuā.ꝛ perinde habeť q̄tū ad detrahēdā falcidiā ac si.xxx ei legassꝛ.ꝛ ēratio.qꝛ qui.xxx.hꝛ sibi p̄legata tñ cōsequi pt noie vsuraꝛ q̄tū is de sorte cui legata sunt singul' ānis.x.qa de.xxx.pōt hr̄e singulis annis.x.noie triētum vsuraꝛ.ꝛ iō de hoc legato de.x.singulis ānis relicto tñ detrahet hr̄s noie falcidie q̄tum si pure relicta esset rei publice.xxx.ꝛ nihil plus ꝛ b̄ dicit ff.§.lꝛ nō nimis plane.plani⁹ ponitur casus ī glosa

Fundo legato. Titius instituit sibi heredē seiū ꝛ legauit mihi fundū sub q̄ditiōe ꝛ decessit.ꝛ seius adiuit hereditatē suā.postea pēdēte cōditiōe dicti legati dict⁹ sei⁹ hēs res titij fecit testū in quo instituit me hr̄dē ꝛ a me quibusdaꝛ multa legata reliquit etiā vltra dodrātē.ita q̄ hr̄e dꝛ locum falcidia in testō suo.ꝛ decessit dict⁹ sei⁹.ꝛ postea extitit cōditio dicti legati mihi a titio relicti:nō in rōne legis falcidie. q̄ritur nūquid dict⁹ fund⁹ mihi p titiū sub cōditiōe legat⁹ intelligať eē me⁹ iure legati.an vero iure hēditario q̄si habeaꝛ euꝛ a seio hēde ꝛ nō a titio p̄mo testatoꝛe.ꝛ dꝛ q̄ intelligiť eē me⁹ iure legati mihi a titio relicti.nā pt eē fund⁹ p̄dictus me⁹ ex causa legati:qꝛ extitit cōditio legati vt dicit lr̄a.ꝛ ex q̄ habeo ex cā legati dñium ei⁹:nō possꝛ hr̄e iure hereditario.nā alicui⁹ rei dñiuꝛ ex plurib⁹ causis hr̄e nō possꝛ. si ergo me⁹ dict⁹ fund⁹ ē ex causa legati:vt detraheť es alienuꝛ de hr̄ditate hr̄dis qui me īstituit.ꝛ sic in rōne legis falcidie nō p̄deberit legataríjs quib⁹ ip̄e hr̄s titij legauit.si aūt iudicaretur me hr̄e dictū fundū iure hereditario q̄si ex hr̄ditate hr̄dis bñ p

desset dictis legataríjs.

Verbis legatis. Titius pollicit⁹ fuit rei publice.x.ex aliqua iusta cā puta ob honoꝛē vl̄ similē cām vl̄ sine cā pollicitus ē.incepit tamē facē qō pollicitus ē.ꝛ sic bñ teneť dicte rei publice.vt.j.de pollic̄.l.i.§.i.fecit postea dict⁹ titius testamētum:ꝛ instituit sibi hr̄dem seium ꝛ legauit vl̄ p fideicōmissuꝛ reliquit dicte rei publice dicta.x.que ei ex pollicitatiōe debebat.ꝛ multa alia legata quibusdā reliquit.ꝛ postea decessit dictus titi⁹ testatoꝛ.nūc sei⁹ hr̄s trahēs cuꝛ legataríjs rationem falcidie vult etiā de dictis.x.detrahē falcidiā rei publi. nunq̄d pōt.ꝛ dicit q̄ nō.quia res publica nō dꝛ hr̄e dicta.x. ex legato:sꝛ ex pollicitatōe.qꝛ legatū nō valꝛ:eo q̄ nullū cōmoduꝛ cōsequiť res publica p̄opť dictuꝛ legatū.secus si res publica cōsequereť cōmoduꝛ ꝓpť legatū:qꝛ tūc valeret legatum:ꝛ de commodo detrahētur falcidia. itaq̄ si debiti modum testamētū dictus testatoꝛ excessit puta quia legauit rei publice:quindeciꝛ cū ex cā pollicitatiōis p̄ius facte debeꝛx.tñ .in quinq̄ valebit legatū ꝛ de quinq̄ detraheť falcidia ꝛ p̄opť dicta quinq̄ superflua potuisset testatoꝛ relinq̄re fideicōmissum alij a dicta re publica.quia ī quiq̄ videť honorata res publica p testatoꝛē ꝛ in dictis quiq̄ grauari pōt p eū dem testatoꝛē.sꝛ ꝛ si testatoꝛ debebat rei publice.x.in die vl̄ sub condītōe:ꝛ illud legauit ei pure.ꝛ sic dies aut cōditio fecit vtile legatū.certe in hoc casu nō peteret res publica actiōe ex testamēto vtilitatē tantū repꝛesentatōis facte p legatū sicut ī supioꝛi casu petitur tñ superfluuꝛ debiti.imo petetur hic totum creditus factū purus p legatuꝛ.semp tamē dico q̄ de solo cōmodo detrahetur falcidia ēt ī hoc casu. vt.ff.e.l.i.§.fi q̄ſ Dꝛ pone q̄ conditio dicti crediti vl̄ dies venit viuo dicto testatoꝛe codēq̄ debitoꝛe qui illud debitū pure legauit.ꝛ sic p̄ uenit legatuꝛ ad euꝛ casuꝛ a quo incipe nō poterat.certe nō constituitur p̄opť hoc irrituꝛ dictuꝛ legatuꝛ.nam a p̄cipio valuit cum relictuꝛ fuit.quod autē ab eo casu incipe nō potuerit; dicit p̄inci.huius.l.

§ J vir vxori. Titia nupsit seio ꝛ dedit ei in dotē cētum. ꝛ fecerūt simul pactū:q̄ si mulier p̄decedeꝛ vir lucrareť dictā dotē.postea mulier fecit testamētū ꝛ instituit sibi hēdē dictū suū virum.habebat essū mulier alia p̄ter dotē ꝛ ab eo reliquit quibusdā multa ꝛ decessit.postea dicta mulier ꝛ vir idēq̄ heres expēdit cētū in fun⁹ eius.postea cōtrahit rōnem falcidie cū legataríjs.dicit idē vir se velle detrahē vt es alienū dicta

centũ: qz funeris impẽsa solet deduci vt es alienũ. vt .ſ. e.l.i. in fi. queritur nunqd possit integra dicta.c. deducere. z dici tur ꝙ nõ. qz nõ videt impẽdere tota centũ qsi heres. imo par tes quasi heres. z illã deducet. z aliã partẽ de suo ꝓpo ꝓpt dotẽ quã lucrat⁹ est ex pacto: z illã nõ deducet. nã cũ mulier decedit funerãda ẽ ꝓ portiõe rata ex dote q̃ penes virũ re manet z ex ceteris bonis mulieris. vñ si in dote fuerũt. c. vt di ctuz est. in hereditate aũt ducẽta duas ptes sumpt⁹ funeris inferet vir ꝓdict⁹ vt heres: z tertiã de suo ꝓprio ꝓ dote. vt .ſ. de relig. celsus. z.l. se. z hic.

LEge fal. Institui mihi heredẽ titiũ z legaui seio seruũ tutẽ eũdi ꝓ fundũ meũ: z quibusdã aliis multa alia le gata relicta z decessi. nũc q̃rit̃ qualit̃ de dicta seruitute debeat detrahi falcidia. z certe cũ diuidi nõ possit oz heres eã ꝑsta re integrã seio legatario z legatari⁹ debet offerre heredi ptẽ estimatiõis fruitutis eiusdẽ. ſ. tãtã quãtũ ampli⁹ cepisse vide tur legatari⁹ q̃ liceat ei capere ꝓ falcidiã. i. quartã. vt z .ſ. de leg. ij. cũ filia⁹. in prin. z nõ aliter legatario prestabit heres in tegrã seruitutẽ predictã q̃ si ipe legatari⁹ prestet ei dictam estimationis partem.

INlege fal. Institui mihi hr̃des titiũ z seiũ. z multa legata ab eis relicta z dãnaui titiũ q̃ ipse sol⁹ solueret gaio. c. q̃ ego ei debebã z decessi. nũc titi⁹ z sei⁹ heredes detrahũt tra tionẽ falcidie cũ legatariis. z sei⁹ vult ita bñ deducere medie tatẽ de dictis. c. tanq̃ es alienũ ac si ipse eẽt dãnat⁹ soluere. nunqd põt. z oz q̃ nõ. imo sol⁹ titi⁹ damnatus deducet ĩte gra dicta cẽtũ de sua parte. nã quilibet eoz ẽ hr̃s ꝓ dimidia z quilibz oz soluere medietatẽ legatoz. z titi⁹ oz soluere inte gra dicta. c. creditori. vñ ipse sol⁹ ea deducere oz de sua pte.

INlege fal. Titi⁹ seminauit fundũ suũ: z postea fecit testñ z instituit sibi hr̃dẽ seiuz z multa legata ab eo q̃ busdã relicta z postea decessit. z tpe mortis sue fructus dicti fundi erãt maturi. z postea hr̃s ꝓcepit eos fruct⁹. nũc volũt legatarij q̃ dicti fruct⁹ augeãt hr̃ditatẽ. ita q̃ ipsi maiora le gata ꝓcipiãt nõ obstãte falcidia. nũqd debẽt cõputari ĩ he reditate. z oz q̃ sic. sec⁹ ẽ in vẽtre ancille. qz ille nunq̃ auget hereditatẽ. z est rõ qz part⁹ nondũ edit⁹ nõ recte dicit̃ fuisse homo. fruct⁹ aũt pendẽtes z maturi tpe mortis testatoris di cunt eẽ pars ipsi⁹ fundi in quo pẽdent. z b̃ dicit b̃. l.

QUod supra. Filiũ meũ impuberẽ exheredaui z instituí heredẽ mihi titiũ: z ab eo instituto relicta quibusdaz legata vltra dodrãtẽ: ita q̃ hz locũ de iure falcidie: z postea dictũ institutũ substitui dicto meo filio: qõ possuz de iure fa cere. vt .ſ. de vul. sub. l. i. ſ. substituẽ. z ita dict⁹ titi⁹ institutus z substitut⁹ sperat habere hr̃ditatẽ filij mei ex substõne nõ tñ adhuc ẽ ei delata. nunqd hec spes onerat eundẽ titiuz vt tñ plus videat hr̃e in mea hr̃ditate q̃tum est hr̃ditas filij mei quã hr̃e sperat vt sic tñ min⁹ detrahat noie falcidie de lega tis a se relictis. z certe nõ onerat eũ. z ita ꝓstrue literã legatũ in pecunia supra dodrãtez nõ onerat heredez subaudi. eo. i. ideo. q̃ id ẽ qz apud hr̃dem põt puenire sibi aliqd qõ sit su pra dodrãtẽ. i. qõ sit vltra q̃drantẽ quẽ oz hr̃e in mea heredi tate quẽ quadrãtẽ nõ relicta ei integrũ. vt .ſ. dixi. veluti heredi tas z c. ſz z noialiter põt poni illud ꝟbũ qõ est in principio. l. hoc mõ. illud qõ supra q̃drãtẽ apud heredẽ põt puenire nõ onerat heredẽ z subaudi cũ ẽ legatũ ab herede instituto ĩ pe cunia supra dodrantẽ veluti hereditas z c. z alij aliter ponunt casuz. qõ dic vt notaui in libro meo.

INratione. Ita ponas hic erẽplũ siue casuz. instituí mi hi heredẽ titiũ z seruo meo sticho legaui. c. sine liberta te. z multa alia legata quibusdã reliqui z decessi. certe dictuz legatũ qõ reliqui seruo meo nõ valuit. vt .ſ. de le. i. plane pri mo. ſ. si cõiuncti. scõo rñ. vñ heres apud se retinet illud legatũ z sibi oz in falcidiã imputare: vt ꝓfit alijs legatarijs. z idẽ ẽ in oibus alijs retẽtionib⁹ quas fecit heres de quibusdã le gatis a se relictis. z ea nõ prestat legatarijs quibusdã pp alia quã iusta cãm z sibi retinet. z ideo dic̃ litera retẽtiõis ois tem poris z c. qz siue a principio nõ valeat legatũ vt dictũ est: siue valeat. ſz ex accidẽti factũ ẽ inutile: sp heres sibi retinet z imputat sibi in falcidiã. vt hic z .j. e. nõ est dubiũ. z .l. seq.

¶ Si seruus. Instituí mihi heredẽ titiũ: z relicto sticho ser uo meo libertatẽ sub ꝺditiõe: si nauis ex asia venerit vsq; ad annũ. z multa alia legata q̃busdã relicta. z decessi. z titi⁹ adiuit hereditatẽ meã. z postea añ impletã ꝺditõnẽ libertas decessit dict⁹ sticho⁹. certe si impleta fuerit postea qsicũq; cõditio ꝓ dicta libertas nõ videbit̃ dict⁹ puus pisse heredi. imo legata rijs. vt tñ min⁹ videat̃ in hr̃ditate fuisse q̃tũ valebat seruus Si aũt defecerit ꝺditio libertas post mortẽ dicti serui tũc rõ trahit in cõtrariũ. ſ. vt heredi perisse videat̃. vt .ſ. tñ plus vi deat̃ in hereditate hr̃e q̃tũ valebat statuliber tpe mortis vt sic alijs legatarijs ꝓfit illud. quãuis aũt ita distinxerim tamẽ imperator marc⁹ z antonin⁹ decreuerũt tñ heredi pisse spre ta dicta distinctiõe q̃ti statuliber moriens fuisse videbitur. z ita mors dicti fui semp spectat ad dãnuz heredis siue here ditatis: z nõ ad dãnũ legatarioz. vt .j. e.l. ſ. si seru⁹. que solet cõtraria signari. ſz ẽ cõcordãtia ſz predicta. z fm predicta ha beas. ſ. ibi heredes quib⁹ z c. alij alit̃ dicunt. vt in libro meo notaui. ¶ Heredes quib⁹. Hic. ſ. ponit regulã cui⁹ potest poni exẽplũ in sequẽti. ſ. regula ẽ talis. heredes q̃b⁹ pars bo noz ablata ẽ nõ tenent̃ noie legatoz ab eis relictoz in ampliorẽ partem: q̃ pro ea que remãsit apud eos. pone ergo q̃ titi⁹ cõmisit delictũ pp qõ fuit relegat⁹: z in snia relegatiõis fuit ei adẽpta dimidia pars bonoz suoz. postea ipse appel lauit a dicta snia. z appellatiõe pẽdẽte fecit testñ in quo in stituit sibi heredẽ seiũ: z multa ab eo quibusdã legata relicta z postea decessit. postea iudex appellatiõis ꝓnũciauit eũ in iuste appellasse. z sic remãsit snia firma in qua fuit ei adem pta dimidia pars bonoz. q̃situ ẽ fuit vtrum eris alieni loco pars dimidia bonoz que cõtinebat̃ in sentẽtia ascendez de bonis vt sola dimidia bonoz residua videat̃ fuisse in bonis vt sic de ea tñ teneat̃ heres titij legatarijs: an videat̃ z verũ sit q̃ fuerit in bonis tpe mortis dicta dimidia q̃ otinet̃ i sen tentia. z sic hr̃s teneat̃ soluere solida legata mero iure quia facta appellatione extinctum fuit ꝓnunciatum. vt .j. ad tur pi. l. i. in fi. de equitate aũt succurri ei debeat vt nõ teneat̃ p̃e stare legata nisi ꝓ parte. que penes eũ remãsit. z rñ. q̃ oz suc curri bñ. heredi p̃dicto mõ maxime cum hanc opinionẽ ad mittat anim⁹ dicti titij litigãtis. z votũ obtinendi in litigio eo eñ aio appellauit dict⁹ titi⁹ testator. a dicta sentẽtia ꝓra se lata vt vinceret. z bõa sibi in sentẽtia adẽpta remanerent apud heredẽ suũ z heres de eis bonis solueret legata. nõ au tem si nõ vinceret. z sic nõ remanerẽt bona penes heredez.

¶ Si seru⁹. Titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ seiũ z dedit sticho ser uo suo libertatẽ: z multa alia legata quibusdã relicta. z decessit. postea dict⁹ puus decessit anteq̃ heres adiret hereditatem z sic anteq̃ eẽt liber: z postea heres adiuit hr̃ditatẽ. nũc ẽ qõ inter hr̃dẽ z legatarios cui pisse videat̃ dict⁹ seru⁹ vtrũ hr̃di vt sic tñ plus videat̃ eẽ in hr̃ditate q̃tuz valuit seruus z sic min⁹ detrahat̃ legatarijs noie falcidie. an vero videat̃ pisse legatarijs vt tñ min⁹ videat̃ eẽ in hr̃ditate. z oz q̃ hẽdi pe risse intelligit̃. ſz q̃tum debem⁹ estimare dictũ seruũ valere videt̃ q̃ nihil. z sic superior rñsio nihil videt̃ valere. z ẽ rõ q̃ re videat̃ nihil debere estimari. qz etiã si nõ viueret post adi tam hr̃ditatẽ nõ estimaret̃: nã eẽt liber si viueret. legatũ enim libertis cedit ab adita hr̃ditate: z non ante: vt dixi. z oz .j. q̃ñ diesle. ce. nã cũ libertas. z sic tẽ estimari nõ posset qz liber corpus nõ recipit estimationẽ. vt .ſ. de his qui dele. vl̃ ef. l. i. ſ. ſz cũ hõ. ſz certe ad hãc qõnez nõ rñdet iurisconsult⁹. ſz tu subaudias hoc mõ rñdeo. tanti estimabit̃ q̃ti statuliber fuis se videt̃. vt .ſ. e.l. ſ. i. z ad ea ꝓbanda q̃ dixit adducit duo si milia. primũ ẽ ibi. nã z eos z c. scõz ẽ ibi: nec aliud z c. z ambo sunt satis plana. ¶ Quod vulgo. Hic. ſ. i sensu z littera satis est difficilis. ſz si bñ eũ intelligatis ponẽdo bñ sup casu mẽtẽ vram satis erit plan⁹. ei⁹ g̃ casuz ita ponatis. titiũ filiuz meũ impuberẽ mihi hr̃dẽ instituí in. xij. vncijs. i. in tota hr̃di tate mea. z ab eo multa legata relicta quibusdã. nõ tñ vltra do

drātē.legauī eīm ab eo forte octō vncias:postea substituī ei gaiū pupillarīt.i.si hꝛs mihi eēt dict⁹ ipubes ⁊ i pupillari eta te decederet.⁊ ab isto substituto multa legata reliq̄ i hac sub stitutōe puta tot q̄ capiebāt tres vncias:⁊ ita solutis vtrisq; legatis nō remanebat substituto p̄dicto nisi vna vncia toti⁹ hꝛditat⁹ mee.⁊ ita nō quadrās. postea decessi ⁊ dict⁹ impu bes extitit mihi hꝛes ⁊ i pupillari etate decessit.⁊ sic habu it hereditatē gai⁹ substitutus ⁊ dꝫ soluere legata p̄dicta reli cta ab ipubere ⁊ ēt relicta a se.certe in hoc casu dꝫ fieri cōtri butio siue cōmixtio legatoꝝ a pupillo relictoꝝ in p̄mis meis tabulis:⁊ legatoꝝ relictoꝝ a titio substituto in secūdis tabu lis.⁊ vna falcidia dꝫ de his detrahi p substitutū p̄dictuꝫ ita ꝙ habeat tres vncias.i.quartā:⁊ sic q̄rtā toti⁹ hꝛditatis. et ꝓ dicūt vulgo oēs sapiētes.ꝓ aūt qō dictū ē sine dubio p:o dest substituto:qꝛ si nō ꝯtribuerent p̄dicta legata: vt dictū ē ia tenerēt substitut⁹ p̄stare legata relicta ab impubere insoli dū:qꝛ ab impubere nō erāt relicta vltra dodrātē:vt dictū est ⁊ tm̄mō de relictis a se substituto detraheret falcidiā.⁊ sic nō hꝛet ita magnā detractionē ꝑpt falci.sicut hꝛ cū cōmiscent i.nō posset hꝛe q̄rtā toti⁹ hꝛditatis si nō cōmiscerētur. vna ei vncia q̄ remāsit ei integra ⁊ q̄rta triū vnciaꝝ a se substituto le gataꝝ nō capiūt q̄rtā toti⁹ hꝛditatis. ¶Modo videam⁹ quā ptātem habeāt p̄dicta.⁊ certe istā hñt ptātē.qꝛ q̄zuis substi tut⁹ pupilli soleat al's p:estare legata a pupillo relicta i p:i cipalib⁹ tabul' tāquā es alienū:⁊ nullā falcidiā inde detrahē sꝫ cū hꝛ ipe substitut⁹ tñi qō hñ sibi sufficit ad q̄rtā vtriusq; hꝛditat⁹.ſ.testō:is ⁊ impuberis.⁊ ꝓ dico solutis legatis reli ctis a se ⁊ a pupillo. ¶Ñ in nostro casu ē loc⁹ p̄dicte cōtributi oni legatoꝝ.⁊ ꝓ euenit ꝑpt ea legata q̄ a substituto p̄dicto data sūt in secūdis tabulis tali mō ꝙ q̄rtā vtriusq; hꝛditat⁹ hꝛe nō pōt. ¶Et fm illū casuꝫ i quo dixi substitutū p:estare de bere tāquā es alienuꝫ legata ab impubere relicta.ſ. vt hꝫ tm̄ ipse substitut⁹ ꝙ sufficē ei ad q̄rtā solut⁹ vtriusq; legat⁹. ¶Vel etiā hꝫ pl⁹:poterit euitare ne ipse substitut⁹ q̄cq̄ꝫ retineat no mine falcidie de legat⁹ relict⁹ ab impubere:sꝫ insolidū ea p:e stet:qꝛ hꝫ q̄rtā p̄ne hꝛditat⁹ sine onere:vel poterit euenire vt hēat plus q̄ꝫ sit q̄rta p̄ne hꝛditat⁹ ⁊ sine onere.⁊ tūc silr non retinebit q̄rtā de legatis ab impubere relictis. ¶Sed q̄d si pu pilli hꝛditas nō sufficiat legatis a substituto relictis cū p̄is hꝛditas suffecisset legatis ab impubē relict⁹.puta qꝛ legata q̄ de sua hereditate testō:r eliq̄rat ab impubē nō excedebāt dodrātē vt qꝛ legauit ab impubere instituto nouem vncias plurib⁹ legatarijs.a substituto aūt impuberis tot legata re liq̄t ꝙ nō remanebat eidē substituto q̄rta hereditat⁹ impu beris solutis legatis ab ipso substituto relict⁹.puta qꝛ lega uit a substituto totas tres vncias q̄ remāserāt a legatis ab i pubere relictis vl' etiā dodrātē dictaꝝ triū vnciaꝝ. certe in ꝫ casu dꝫ substitut⁹ soluere legata p̄dicta ab impubere relicta etiā de suo substituti q̄drāte quē debebat hꝛe idē substitutus in bonis impuberis.⁊ ita soluit substitut⁹ legata a se relicta vltra vires hēditat⁹ impuberis i.vltra dodrātē bonoꝝ. ¶Dꝫ nōne solet dici ꝙ ex nullo testō p:estātur legata vltra vires p̄timonij.i. vltra dodrātē.certe sic:ergo in p̄dicto casu debēt idē dici.ſ. vt legata a substituto relicta de hꝛditate ipuberis nō debeāt p:estari vltra dodrātē ei⁹ hꝛditatis.ſ.impuberis. sed rñdeo in hac parte iuris.i.in nostro casu p̄dicta legata a substituto relicta intelligunt relicta q̄ñ sub ꝺditiōe p̄mis ta bulis.i.in testō in quo fuit institut⁹ impubes.i. vident eē relic ta in dicto testō sub cōditōe si substitut⁹ hꝛet impuberis he reditatē.vñ sufficit substituto p̄dicto si pōt hꝛe quartam vtro rūq; bonoꝝ.ſ.testatoris ⁊ impuber⁹ detrahēdo dictā q̄rtā de hereditate testatoris:nedū de hereditate impuberis. naꝫ vt dꝫ in p:in.hui⁹.§.vtraq; legata debēt cōmiscerī: ⁊ de oibus vna falcidia detrahi.si āt nō cōmiscerent legata iā hꝛet substitut⁹ integrū q̄drātē de bonis ipuberis rōne leg⁹ fal.⁊ de le gatis relictis ab ipubere ex bonis testatoris nihil detrahēt qꝛ nō fuerūt vltra dodrantē.vt dictū est.vel pone casuꝫ hui⁹ §.vt notat in fi.sūme hui⁹ ti. ¶Si filio suo. Titi⁹ institu it sibi hereḋ filiū suū impuberē ⁊ ab eo aliq̄t legata reliq̄t ⁊ ei pupillariť substituit meuiū ⁊ seiū.⁊ a meuio in substōne le gauit vltra dodrantē portiōis sue:⁊ ita onerauit ei⁹ partem ⁊ a seio sil'iter reliquit legata in substōne:nō tñ vltra dodrātē portiōis sue.⁊ sic eius ptē nō onerauit.⁊ postea decessit dict⁹ tiⁿ⁹:⁊ ei extitit hꝛes dict⁹ ipubes:⁊ in pupillari etate decess sit.⁊ ita vēdicauit sibi locū dicta substō pupillaris: ita ꝙ me uius hꝫ dimidiā hꝛditatis:grauatā tñ:⁊ sei⁹ aliā dimidiam nō grauatā.nūc q̄riť an meui⁹ cui⁹ portio erat legatis exhau sta ex sola sua p̄sona possit detrahē falcidiā legatarijs quib⁹ a se legatū ē.⁊ videť ꝙ nō tib⁹ rōnib⁹. ¶Una rō est.qꝛ si pos nam⁹ nō pueniss̄e bona ad dictos substitutos:⁊ ponam⁹ ip sum impuberē vel tutorē ei⁹ soluere legata ab eodē impubē relicta:nō posset ille pupillus detrahere falcidiam:qꝛ legata ab eo relicta nō erant vltra dodrātē. ¶Secūda rō est:qꝛ si pos nam⁹ pupillū vnū tm̄ substitutū habuisse non detraheret ille substitut⁹ falcidiā ēt si dimidia p:s hēditat⁹ eēt onerata lega tis vltra dodrātē ipsius dimidie:qꝛ bñ remanet ei quarta to tius hereditatis:⁊ satis plus. ¶Tertia ratio ē:qꝛ dictū ē.§. pe ri.§.ꝙ legata in secūdis tabul' relicta videnť relicta qsi sub cōditiōe in p̄mis:⁊ iō de suo q̄drāte p:estat substitut⁹ legata: qō qualiter intelligať notaui in casu superiori.§.ibi.q̄d ḡ ⁊c. ⁊ ibi.nec ad rez ⁊c.si ergo substitut⁹ tenet soluere de suo qua drante legata in casu superioris.§.ergo nō pōt detrahere falci diaꝫ.⁊ ita nec hic videť posse detrahere fal. ¶Sed sp:etis di ctis trib⁹ rōnib⁹ veri⁹ est vt p̄dictus substitut⁹ grauat⁹ posi sit ex sua p̄sona detrahere falcidiā sicut si ita titio patri impu beris hꝛes extitisset.i. ac si in tm̄ eēt institut⁹ a patre inq̄ruꝫ fuit substitut⁹ ipuberi.i.in dimidia vt dictū est.quo quidē ca su si esset institutus in dimidia sine dubio ex sua p̄sona detra heret falcidiā.vt.ſ.e.in singulis hereditibus. ¶Et est rō qꝛ sicut opes patris ⁊ etiaꝫ pupillaris ⁊ cōtributio legatoꝝ relictoꝝ ab impubere in p:incipalib⁹ tabul' relictoꝝ a substituto in se cūdis tabulis.de qua cōtributione dictū est.§. pri.§. inde.i. ex p:incipalib⁹ tabul' capiūt formā ⁊ origīnē.vt.§. ōvul. ⁊ pu sub.l.ij.§.q̄s.ita dicti suo substituti de quibus dicť in ꝫ.§. subducta p̄sona pupilli siue mortuo pupillo reuocādi sūt ad intellectū institōnis.vt ita p̄dict⁹ institutus oneratus possit ex sua p̄sona detrahere falcidiā ac si institut⁹ fuisset ipe sub alio p̄dicto substituto. ¶Diso de vno substituto qui fuit grauatus i.de meuio p̄dicto.videam⁹ de p̄dicto seio cui⁹ pars nō fuit ḡuata vltra dodrantē.⁊ ponam⁹ ꝙ dict⁹ pupillus q̄ decessit nōdum soluerat legata a se relicta.⁊ ponam⁹ aliquid esse vl tra dodrātē portiōis dicti substituti nō grauati in oīb⁹ lega tis.puta qꝛ solutis legatis ab impubē relictis ⁊ solut⁹ lega tis relictis ab eodē substituto nō grauato grauatū dodrās dicti substituti q̄ q̄dē dodrans non granabať pp legata a se substituto relicta vt dictū est:nunq̄d hoc casu dicem⁹ ipsum substitutū nō grauatū habituꝝ falcidiā eoꝝ oīm legatoꝝ.et videť ꝙ quartā hꝛe nō debeat pp duas rōnes. ¶Una rō est. qꝛ habet idē substitut⁹ quartā sue p:tis vltra ea legata q̄ fuit ab eo relicta.qꝛ vt dictū est sua pars nō erat grauata vltra dodrantē. ¶Secūda rō ē quare nō videť posse detrahē q̄rtaꝫ qꝛ ꝓ nō patiť cōparatio que facta ē.§. de substitutis ad insti tutos.dictū est em̄ supra ꝙ plures substituti subducta p̄sona pupilli reuocādi sunt ad intellectū institōnis.institut⁹ aūt q̄ hꝫ q̄rtā sue part⁹ solut⁹ legatis a se relictis nō detrahit q̄rtaꝫ ecōtra aūt pp vnā rōnem videť ꝙ dict⁹ substitut⁹ possit de trahere q̄rtā.qꝛ si negem⁹ euꝫ debē hꝛe q̄rtā aliud apte bñ debiť ꝙ qō vulgo ꝓbatū est a sapiētib⁹.§. pri.§. vbi dictū ē cōtributionē faciēdā legatoꝝ relictoꝝ in p̄mis tabulis a pu pillo cū relict⁹ a substituto in secūdis tabulis ⁊ vnā falcidiaꝫ detrahendā.⁊ ita iste.§. esset cōtrar⁹ illi qō ē nō debꝫ.⁊ fm hanc rōnem subaudi debem⁹ dicere ꝙ dict⁹ substitutus non onerat⁹ possit detrahē q̄rtā. ¶Itaq; fm ea q̄ dicta sunt a p:i cipio.§. vsq; huc:apparet ꝙ ābo p̄dicti substituti detrahit quartā in casib⁹ supra positis. est tm̄ quedā varietas in dicto substituto onerato suo,noie,i.tanq̄ substitut⁹,qꝛ cū sit oncra

tus vt substitut⁹ habebit quartã velut institut⁹ vt ꝛ dictũ ẽ. alter añ substitut⁹ q̃ nõ fuit onerat⁹ vltra dodrãtẽ lz ei⁹ portio largiat solonem integroꝝ legatoꝝ retẽta sibi quarta sue ptis. nõ tñ cõueniet ad solida legata pstanda q̃ a se fuerunt relicta: imo retiebit ex eis q̃tã vt docũ ẽ. ꝛ bꝰ pp ofusiões calculi. i. pp otributõs calculi sine rõnũ vtroꝝũqꝫ legatoꝝ. s. relictoꝝ a se ꝛ ab ipubẽ ꝛ oiꝫ relictoꝝ adiecto substituto nõ ḡuato ꝛ vna falci. ex oĩb⁹ detrahi. Huic añ qđ dictũ ẽ vtrũqꝫ dictoꝝ substitutoꝝ falcidiã detrahere posse. osequẽs ẽ quidã casus quẽ tibi pono. pone q dict⁹ pupill⁹ hñs tutorem in vita sua soluit legata a se relicta ꝛ tutor ei⁹ fec̃ legatarios cauere. vt si substitutiõe pdicta locũ sibi vẽdicãte appareat legatarios vltra hre q̃ licuerit eis accipe pp legẽ fal. restituerẽt. appare at dico pp legata a dictis substitutis relicta. ꝛ postea in pupillari etate decessit dict⁹ pupill⁹. ꝛ sic vẽdicauit sibi locũ dicta substõ. certe quãuis dicta cautio pupillo cõmitti nõ possit. vt. j. e. is cui. ꝛ. l. reperiet. cõmittet tñ vt dicti duo substituti ex ea agẽ possint ꝛ dictos legatarios. s. in eã quãtitatẽ quaz vnusq̃sq; eoꝝ substitutoꝝ sibi retinẽ potuisset de dictis legatis si nõ fuissent soluta p pupillũ siue p tutorẽ eius. potuisset retinere dico: noie falcidie cũ soluerint ẽt legata a se substitutis relicta. ¶ Quesitũ est. Filiũ meũ impuberẽ mihi in dimidia heredẽ instituí. ꝛ ei. in alia dimidia titiũ cohr̃dẽz dedi ꝛ ab impubere pone legauí quibusdã vltra dodrãtẽ sue ptis ꝛ dictũ titiuz cohẽdem impuberis substituí pupillarit dicto impuberi: ꝛ ab eodem substituto nulla legata reliquí in secũdis tabulis. i. in substõne. ꝛ postea decessi. ꝛ dictus impubes ertitit mihi heres in sua pte: ꝛ in pupillari etate decessit. ꝛ sic vẽdicauit sibi locũ substõ pupillaris ĩ psona titi substituti ꝛ oꝫ soluere legata ab ipubẽ relicta de pte ipsi⁹ impuberis relicta a se de pte sua. q̃rit nunq̃d debeat cõmiscere legata a se substituto relicta ab impubere. ꝛ de oĩbus vnã detrahere falcidiã: ꝛ si nõ ẽ necessaria falcidia oĩbus eis cõmixtis. puta qꝛ nõ inuenit dodrãs toti⁹ hereditatis exhaust⁹ oĩbus eis cõmixtis nõ detrabat aliquã an vero debeat separari relicta ab impubẽ ab his q̃ fuerũt relicta a cohẽde suo eodẽq; eidẽ impuberi substituto vt quãuis portionẽ suaz hẽat integrã substitut⁹ vl nõ grauatã vltra dodrãtẽ possit nihilominus detrahere q̃rtã de pte ipuberis legat⁹ exhausta. ꝛ certe oꝫ hic q de bẽt separi pdicto mõ lz sec⁹ fit in his his legat⁹ q̃ relinquunt a pupillo in principalib⁹ tabul: ꝛ his que relinquunt a substituto ei⁹ in secũdis tabul: q̃ q̃dẽ nõ separant imo cõtribuũtur vt vna falci. ex oĩb⁹ detrahat. ꝛ idẽ ẽ in eo q ex variis ptib⁹ heres scribit ꝛ in q̃libet pte relinquunt ab eo legata puta qꝛ ita dixi. titiũ heredẽ instituo ĩ vnã vnciã: ꝛ lego ab eo. ꝛ. Itẽ eũdẽ titiũ heredẽ instituí ĩ alia vncia ꝛ relinq̃ ab eo legata. pone pmo ꝛ scdo. nã ꝛ hic cõtribuẽtur oĩa legata ac si esset institut⁹ semel tñ ꝛ ĩ duab⁹ vncijs. ꝛ pdict⁹ quatuoꝝ eẽt ab eo legatũ. ꝛ idẽ est si sub diuersis ꝺditionib⁹ sit pluries institut⁹ ꝛ ab eo plurib⁹ legatũ: qꝛ sẽp cõtribuent legata. ¶ Si q̃s exheredato. Filiũ meũ impuberez exheredauí ꝛ instituí mihi heredẽ titiũ: ꝛ ab eodẽ titio in institutõe legata reliq̃: ꝛ eũdẽ titiũ substituí pupillarit dicto meo filio q̃ bñ facere potui. vt. s. de vul. sub. l. i. §. substituẽ. ꝛ in hac substõne siue in his secũdis tabul' reliq̃ etiã legata a dicto substituto. certe necessario cõfundet siue cõmiscebit ratio relictoꝝ in pmis tabul' a dicto titio relictoꝝ eodem in pupillari substõne. vt sic vna falci. de oĩb⁹ detrahat. ꝛ bñ dico cõmiscendã dictã rõnem qꝛ vltima legata pdicta nõ valerẽt nisi eẽt instõ er q̃ instõne pendẽt prima legata. ꝛ ita multũ sibi attinẽt ita q̃ separi nõ possent. nam nõ aliter valerent dicta legata a dicto substituto in substõne relicta nisi idem substitutus ertitisset heres mihi patri. Alij aliter ponunt hunc casum vt in libro meo notaui.

§ Debitor. Cũ deberẽ titio. c. instituí eũ mihi heredez. ꝛ multa legata ab eo reliq̃ ꝛ petij ab eo ne in rõe legis ponenda cũ legatarijs reputaret creditũ suũ legatarijs. ꝛ ne añ ptẽ illud de hẽditate detraheret. ꝛ decessi. postea fuit dat⁹ arbit⁹ inter dictũ heredẽ ꝛ legatarios ad extimationem primonij mei. ꝛ legatoꝝ faciendã: ꝛ ad videndũ p cõsequẽs vtrũ hẽat locũ falci. vl nõ. dicit heres coram dicto arbitro. ego volo detrahere falcidiã de legat⁹: qꝛ debitũ meũ oz extrahi de hr̃ditate ꝛ eo extracto remanet ita paꝝ in hẽditate q̃ hz locũ fal. q̃ añ debitũ meũ oz extrahi cõcedit mihi p iura. s. C. e. in ũm ponẽda. legatarij excipiũt cõtra eũ dicẽtes. tu dolo facis q̃ nõ seruas volũtatẽ defuncti q̃ voluit q̃ tu nõ detraheres debitũ tuũ. quo quidẽ nõ detracto nõ hz locũ falci. tñ est in hereditate. q̃rit q̃d iuris sit. ꝛ certe allegatio ꝛ exceptio legatarioꝝ admittit ꝛ heredis reprobat.

§ Tacitũ. Ad euidentiã hui⁹. l. nota q̃ si hr̃s institut⁹ rogẽt a testatore de pstãdo legato vl fideicõmisso alicui nõ capaci: ꝛ ipse hr̃s accõmodet tacitã fidẽ testatoꝛi de dãdo legato vel fideicõmisso: fisc⁹ oz hre illud legatũ vl fideicõmissum: ꝛ hr̃s ex eo nõ põt detrahẽ falcidiã q̃uis in alijs legatis hẽat locũ falci. vt. j. e. bñficio. ij. rñ. ꝛ §. de his qui. vt indi. l. heres q̃ tacitã. pone ḡ q̃ institui mihi heredẽ fuuz meum ꝛ dedi ei libertatẽ: ꝛ iniũxi ei q̃ prestaret legatũ cuidã nõ capaci: ꝛ ipe accõmodauit mihi tacitã fidẽ super bꝰ. certe fisc⁹ debz hre dictũ legatũ: ꝛ dict⁹ seru⁹ nũc liber detraheret de eo falcidiã. ꝛ bꝰ iõ qꝛ habuit necesse parere mihi dño ꝛ qõ dixi ĩ fuo habet locũ in filio vl filia in ptãte pris ostitutis.

Pater filiã. Titia filia mea p qua dotẽ dederam seio marito suo ab eo diuertit sine cl'pa sua mlier⁹. ego postea consentiente dedi libellũ marito p recuperãda dote. nõ tñ litẽ fuit cõtestat⁹. ꝛ interiz feci testm̃ ꝛ instituí mihi heredẽ dictã meã filiã ꝛ gaiũ filiũ meũ quẽlibet p dimidia. i. quẽlibz in sex vncijs. ꝛ petij a filia vt dicto cohr̃di suo restituerez suaz filie ptẽ hereditat⁹ retineret tñ sibi ex ea sextã ptẽ. i. vnã vnciam: ꝛ dixi eidẽ mee filie bñ scio q̃ posses retinere q̃rtã ptẽ tue partis hereditatis. i. vnciã ꝛ dimidiã. fz ꝛ p illa media vncia cõpẽsa tibi dotẽ tuã ꝛ habeas dotẽ loco illi⁹ medie vncie. et ita habeas dotẽ tuã ꝛ vnã vnciã tue ptis hereditatis mee ꝛ quicq vncias restituas cohẽdi tuo. ꝛ postea decessi. nũc q̃rit q̃d iuris sit circa pdicta. ꝛ oꝫ q̃ ipsa filia nihilomin⁹ poterit detrahere falcidiã iure hereditario de pdictis sex vncijs suis quas rogata fuit restituere fratri suo. i. vnciã ꝛ dimidiaz iure ppo ꝛ dotẽ nihilomin⁹ hẽbit. ꝛ bꝰ iõ qꝛ ego pr̃ nõ fui litẽ ꝓtestatus sup dotẽ ꝺ marituũ vt dictũ est. imo solũmodo petij p libellum: qꝛ si litez fuissez contestat⁹ ad heredes meos predictos trãsmisissem. ꝛ sic dimidiaz dotis caperet filia mea iure hereditario. ꝛ sic cõputaret in falcidiã fm volũtatẽ meã. ꝛ bꝰ fm iura antiq̃. hodie añ etiã lite p me prem cõtestata otrã maritũ habet precipuã dotẽ mulier. vt. C. de rei vxo. ac. §. ꝛ bꝰ ex rei vxorie. ¶ Auia nepotib⁹. Sempronius instituit sibi heredẽ titiã: ꝛ ab ea multa legata titio reliq̃rit ita q̃ ipa poterat ex eis falcidiã detrahere. ꝛ decessit idẽ sempronio⁹. postea ipsa titia fecit testm̃ ꝛ iustituit sibi hẽdes q̃tuoꝝ suos nepotes: ꝛ duob⁹ ex eis aliq̃ plegauit ꝛ rogauit illos q̃bus nõ plegauit vt solida legata soluerẽt illis q̃bus plegauit ꝛ vt titio pdicto cui falcidiã detrahẽ poterãt sicut auia poterat nõ detraherẽt falcidiã. ꝛ postea decessit dicta titia auia. q̃rit q̃d iuris sit circa pdicta. ꝛ dicit q̃ bꝰ casu videt datuz fideicõmissuz titio ab istis nepotib⁹ p dictã auiã. i. hꝰ q̃rta que poterat ei detrahi videt legata. hoc ergo onus nepotib⁹ datũ sive cõmissuz. i. hoc legatũ quarte veniet in cõtributionẽ cũ ceteris legat⁹ a nepotib⁹ pdictis relict⁹ vt ꝛ de hoc ꝛ de ceteris nepotes falcidiã detrahãt. ¶ Duob⁹ impuberib⁹. Duos filios meos impuberes mihi heredes instituí. s. titiuz ꝛ seiuz ꝛ a titio legauí quibusdã vltra dodrãtez sue partis ita q̃ hz locuz ler falcidia ꝛ a seio legauí: sed nõ vltra dodrãtez vel a seio nihil legauí: ꝛ ita eis substitutũ dedi si titi⁹ impubes decesserit in pupillari etate substituo ei semproniuz: ꝛ si sei⁹ impubes decesserit in pupillari etate substituo ei pdictum semproniũ. ꝛ sic singulis sepatim fuit facta substitutio ꝛ decessi. postea vterq; dictoꝝ impuberuz decessit in pupillari etate. ꝛ ita ex dicta substitutione successit eis dict⁹ semproni⁹. nũc pe

tunt legatarij legata ab eo ipse vult detrahere falci. de legatis relictis a titio ꝓdicto impubere cũ vltra dodrantẽ sue ptis sit ab eo legatũ. legatarij autẽ dicũt ei tu potes retinere quartã partẽ hereditatis patr̃ q̃ ad impubẽs puenit de pte seij alteri⁹ impuberis: qz ab eo nihil fuit legatuz. vel si fuit ab eo legatũ: ita paz fuit ab eo legatũ q̃ ex solutis legatis ab eo relictis remanet apud eũ ex sua pte tñi q̃ capit dicta q̃rta hereditatis patr̃ vñ cũ possis habere quartã toti⁹ hereditatis nõ potes detrahere falcidiã de legatis a titio relictis. nũ quid sunt audiendi legatarij. ⁊ dz q̃ sic. Dec⁹ aũt esset si singulis nõ esset facta substitutio: sz ita diuisset. ego pater impubez a me institutoz ei ex filijs meis impuberib⁹ qui vltimo moriet̃ in pupillari etate substituo semproniũ. qz tũc si sei⁹ impubes nõ grauat⁹ legatis decedat in pupillari etate. ⁊ sic titius ei⁹ frater qui erat grauat⁹ sit eius legitim⁹ heres. ⁊ post ea moriat̃ titi⁹ grauat⁹ ⁊ ei titio morieti dict⁹ sempronj⁹ substitut⁹ hr̃s extitit: portio quidẽ paternoz bonoz nõ grauata q̃ sei⁹ intestat⁹ puta: accepit a me patre ⁊ quã habuit titius eius frater qui ei ab intestato successit nõ confundet̃ siue cõmiscebit̃ rõni legis fal. cũ pte titij grauati quãuis vtrãq; habeat substitut⁹: qz nõ hz locũ in ea substõ: sed ab intestato fuit delata fratri grauato. i. titio: sz q̃rtã tñi ei⁹ portionis grauate substitut⁹ retinebit quã titi⁹ impubes accepit a me patre qui titius habuit substitutũ semproniũ. substitui ei solũmõ vltimo decedẽti: ⁊ titi⁹ grauat⁹ vltimo decessit vt dictum est.

¶ Quod de bonis. Titi⁹ habẽs debitorẽ in centũ p pactum remisit ei dictũ debitũ causa mortis. Itẽ fecit testamẽtũ ⁊ instituto herede seio: ⁊ multa quibusdã legata reliq̃t ita q̃ hẽat locũ. l. fal. vñ sicut ab alijs legatarijs põt hr̃s detrahẽ q̃rtã ita a dicto debitore. vt. j. e. q̃rebat. ⁊. C. e. si q̃s q̃dr̃igẽtoz. ⁊ sic dz debitor ꝓtribuẽ cũ alijs legatarijs ad q̃rtam hr̃ditatis iure falcidie de bonis detrahẽde. certe illõ quod ita cõtribuẽdũ est p dictũ debitorẽ retinebit p heredẽ nomie falcidie ꝓcepta p heredẽ ℈ debitorẽ replicabit in factũ. nam heres petet ab eo quartã debiti ⁊ si ipse excipiat deliberatõne hr̃s replicabit in factũ: ⁊ ita coget̃ soluere heredi quartaz debiti ⁊ hr̃s retinebit eã noie falcidie. ⁊ subaudi hic illud qõ cõtribuẽdum est ⁊c.

¶ Frater eũ. Titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ sororẽ suã seiaz: et ab ea multa legata reliq̃t quibusdã: ita q̃ de iure hẽbat locũ lex fal. ⁊ aliũ puta gaiũ cui donatũ volebat cã mortis penaz. de qua infra dicit. curauit idẽ testator stipulari ab ea ne falcidia vteret̃ circa legata. ⁊ vt certã pecuniã p̃staret eidẽ gaio dicta hr̃s si ℈ faceret. ⁊ ita stipulat⁹ est gai⁹ ꝓdict⁹ a dicta herede. modo q̃rtã vtrũ dicta soror hẽat retentionẽ quarte ex legatis. ⁊ dz q̃ sic. qz ꝑuatoz cautione nõ est legibus refragandũ. que leges volũt q̃ hereditate grauata legatis vltra dodrantẽ hr̃s possit detrahẽ falcidiã. vt. ℈. e. l. i. vñ ⁊ actõ ex stipulatu denegat̃ illi cui donatũ voluit testator ℈ sororez testatoris heredẽ. ¶ Non idcirco. Instituit titi⁹ hr̃dẽ seiuz ⁊ reliq̃t ãnua. x. gaio: ⁊ multa alia legata reliq̃t q̃busdã. itaq̃ hẽbat locũ lex fal. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. postea sei⁹ heres soluit x. gaio ꝑmo ⁊ secũdo ãno. ⁊ nihil detraxit noie fal. nũc vult detrahere fal. p sequẽtib⁹ ãnis. nũq̃d põt. ⁊ dr̃ q̃ sic. non obstante q̃ duob⁹ ãnis ꝓstitit integra. qualit̃ aũt detrahat̃ falcidia de annuis legatis: habuisti. ℈. e. l. i. §. si in ãnos.

¶ Quod auus. Titius fuit tutor nepotis sui seij ⁊ male administrauit ei⁹ tutelã: ita q̃ fuit fact⁹ ei⁹ debitor in centuz pone. postea fecit testñ dict⁹ auus ⁊ instituit sibi heredẽ dℨ suuz nepotẽ ⁊ multa legata ab eo quibusdã reliq̃t ⁊ rogauit eundẽ nepotẽ vt si sine liberis ante. xxv. an. ponedecedẽt: tã hereditaria bona q̃ ꝓpa sua bona nepotis restitueret gaio. pone. postea decessit hic auus. nũc legatarij petũt legata a dicto nepote. ipe vult detrahere falcidiã cũ dodrãs fuerit p auum exhaustus ⁊ vult detrahere ante ptem dicta. c. q̃ ei debebat auus ex tutela tanq̃ es alienũ. queri⁊ vtz possit ita ℈ trahere sibi debitũ. ⁊ videbat̃ quibusdã q̃ nõ. qz auus rogauit eum vt dictũ est. vt si sine liberis ante. xxv. an. decederz restitueret gaio tã hereditaria bona. si. aui. q̃ ꝓpa sua bona nepotis. ⁊ ita videbat̃ sm eos q̃ auus noluerit sibi remitti dicta cẽtũ q̃ debebat nepoti. iõ qz tãto tpe voluit nepotez tenere vtraq; bona. sed certe ñdet̃ in cõtrarium. s. q̃ bene põt nepos heres detrahere dicta. c. ante ptẽ tanq̃ es alienũ. nec ob stat rõ ꝓdictoz qui credebãt ℨriuz. i. qui credebant cõpensationẽ fieri. qz etiã p ℞ba testatoris. iõ marime declaratur nõ esse factã dictã cõpensationẽ. quoniã oftẽdit p ℞ba sua defunct⁹ testator nepotẽ heredẽ suũ habere ꝓpa bona. nam dixit dict⁹ testator q̃ dict⁹ su⁹ heres restitueret gaio tã hr̃ditaria bona q̃ ꝓpa bona nepotis. p q̃ õ apparet q̃ sicut p ꝓpa bona nepotis restituẽda gaio p nepotẽ nõ tollit̃ illud q̃ ei scrip. si libellũ. ℨ pone q̃ añq̃ dict⁹ nepos decessit fine liberis añ dies legis fal. cũ legatarijs ipse nepos decessit fine liberis añ dictos. xxv. an. ⁊ sic dicitio fideicõmissi ꝓdicti gaio restituendi fuit impleta. ⁊ sic hr̃s dicti nepotis tenet̃ restituere dictum fideicõmissuz hereditat̃ aui ⁊ nepot̃ dicto gaio. vult nũc hr̃s nepotis detrahere de bonis aui restituẽdis gaio dicta. c. q̃ auus debuerat nepoti ex cã tutele ⁊ ẽt detrahere. postea q̃ fluit imputatur q̃rte trebellianice. vt. j. e. l. §. fructus. ⁊ sic non lucrat̃ heres nepotis dictos fruct⁹: nec detrahit dictuz debitum de hereditate aui cũ fruct⁹ cũ debito cõpensentur. quare tã aũt de bonis nepotis nõ detrahit hr̃s nepotis q̃ restituẽ dℨ gaio silr. sz detrahit eã tñmõ de bonis aui. que s. bona auus reliq̃t nepoti tpe mortis sui aui. ⁊ nõ mireris si heres nepotis teneb̃t restituẽ gaio bona nepotis. qz intelligo q̃ tñi hr̃s nepotis pp q̃rtã quã detrahit de bonis aui cõputat̃ ẽt in dictã quartã fructib⁹ ꝓceptis ex bonis aui: qui fruct⁹ sunt vltra illos fruct⁹ qui cõpẽsati fuerũt cũ debito tutele. vt dixi est quãtũ erat in bonis nepotis. vt. C. de iure do. cũ patrem. ⁊. ℨ. de le. ij. imperator. §. fi. quis aũt debeat ãmõ rñdere legatarijs quib⁹ dixi auuz legasse. s. vtrũ gai⁹ fideicõmissari⁹ qui hz bona aui ⁊ heredis aui. i. nepotis. an vero hr̃s nepotis q̃ hz q̃rtã bonoz aui. dic vt. j. ad trebel. l. i. §. si is q̃ q̃dringẽta.

¶ Cum fideicõmissuz. Titia instituit sibi heredẽ seiũ maritum suũ. ⁊ rogauit eũ p fideicõ. vt hereditatẽ suã titie restituret gaio filio eoz cõi. ⁊ postea decessit dicta titia. postea dict⁹ sei⁹ dictũ filiuz instituit sibi heredẽ dicẽdo in testõ in quo eum instituit q̃ paterna hereditas cõpẽsaret̃ cũ eo q̃ ipse pr̃ debebat filio ex testõ matris predicte. ⁊ postea multa reliq̃t q̃busdã idẽ pr̃. ⁊ postea decessit idẽ pater. certe dicit ℔ q̃ dict⁹ filj⁹ hz hr̃e quadrantẽ hr̃ditatis paterne. i. oiuz eoz que inuenit in bonis patris' tpe mort̃ patris. de dodrãte vero bonoz paternoz qui remanet dz detrahere fideicõ. sibi a matre relictum vt es alienũ. i. dodrãtẽ hereditat̃ materne. nã nõ plus venit in fideicõ. ꝓdicto. qz poterat paz quartã detrahere trebellianicã de residuo aũt dodrãtis pr̃noz bonoz si q̃ ẽ: soluet hic filj⁹ legata ⁊ fideicõ. a pte relicta. ⁊ sm ℔ dic. j. q̃ filio debeb̃t ⁊c. s. ex testõ matris. ⁊ q̃ dicit si rõ falcidie poni cepit ⁊c. dic. s. p filiũ ℈ legatarios ex testõ pat̃. Itẽ q̃ dic. j. cõpẽsabit̃ ⁊c. dic. s. dictũ debitũ suũ quadrãtis. i. finito q̃dr̃ãte cũ illũ a patre habeat filj⁹ cũ effectu. Idẽ q̃ subijcit infra supfluuz eris alieni ⁊c. dic. l. legatoz a pr̃e relictoz. ⁊ sm ℔ nõ cõputabit̃ in falci. quã filj⁹ detrahit de bonis pr̃is illud q̃ pr̃ dz filio lz pater hoc dixerit. Alij alit̃ ponũt casum hui⁹. ℨ. vt notaui in libro. ¶ Ex donationib⁹. Titius donauit vxori sue sese fũdũ titianũ ⁊ seianũ põderex q̃b⁹ ipsa fcã ẽ locuplet̃. decessit ꝓdicta mulier instituto hr̃de gaio ⁊ multa legata quibusdam reliq̃t. nũc legatarij petũt legata a dicto gaio hr̃de mulierj: ⁊ hr̃s vult detrahere vt es alienum illud q̃ marit⁹ ꝓdictus donauit dicte sue vxori. iõ qz illud tenet̃

heres restituē marito eo q̄ donatões nō valuerūt inter viruz
t vxorē nūquid pōt hr̄s ita detrahē.t ō: q̄ sic.naz ex dictis
donatiōib⁹ ita fit locupletio: mulier vel hr̄s ei⁹ vt tāto pau
perio: eē videat quātū teneat marito restituere.teneat aūt resti
tuere illud in quo facta fuit locupletio: t nō plus.in vno ca
su tñ teneat restituere marito etiā si nō est locupletio: vtputa
si ex dictis donatiōib⁹ minuit hr̄s dolo vel culpa.nā quāuis
nō sit tūc locupletio: tñ p eū factū ē quo mín⁹ eēt locupletio:
vñ illa diminutio nō ē ad periculū viri:t cōputabit nihilomi
nus eē i bōis mulier̄ q̄tū ad cōmodū legatarioz.t hoc vult
dicere iste.ff. ¶Fruct⁹ prediorz. Jnstituí míhí hr̄dē titiū
t multa legata t fideicōmissa ab eo q̄busdā reliq̄.int̄ q̄ reliq̄
seio fundū titianū t seianū sub ꝺdí.si nauis ex asia venerit.t
nō rogauí hr̄dē meū exp̄sse q̄ restituerz dicto seio fruct⁹ dēo
rum fundoz quos hr̄s p̄cipiet pēdēte dicta ꝺdí.fideicōmiss̄
t decessi postea.postea pēdēte dicta ꝺdí.fideicōmissi fundo
rum hr̄s p̄cepit ex eis fundis multos fructus.t postea extitit
dicta ꝺdí.veniūt mō oēs legatarij t fideicōmissarij t petūt
ab hr̄de legata t fideicommissa.dic̄ hr̄s:ego volo vobis de
trahere falcidiā.dicūtíp si tu nō potes nec debes detrahere,
q: tot fruct⁹ p̄cepisti ex fundis relictis seio q̄ eis cōputatis
tibí bñ habes quartā.dic̄ hr̄s.ego debeo lucrarí dictos fru
ctus:q: nō fui rogat⁹ de eis restituēdis.q̄r̄ mō vtrū hr̄s ita
lucreat dictos fruct⁹ q̄ eos sibí nō teneat cōputare in quartā
t rñdeat q̄ nō.sed cū debeat hr̄e quartā quarte fructus cōpu
tat sibí in dictā q̄r̄tā t in dictis fructib⁹ quarte dictos fruct⁹
ex fundis p̄ceptos.nec impedit heredē quin habeat quarte
fruct⁹ p̄ceptos ex quarta ex die mortis testatoris vsq̄ nunc
q: ratio legis falcidie cepit hr̄e locum tñ post dictā cōditōz
fideicōmissi exist̄ēte.nā q̄uis rō legis fal.cepit hr̄e locū post i
pleta dicta ꝺdí.fideicōmissi.tñ necesse ē relinq̄ apud hr̄dē ite
gros fruct⁹ q̄drātis siue q̄r̄te p̄ceptos ex q̄r̄ta ex die mortis te
statoris vsq̄ nūc.lucrat g̃ hr̄s fruct⁹ dictoz fundoz p̄ceptos
pēdēte ꝺdí.teneat eos sibí cōputare in q̄r̄ta:t q̄r̄te fruct⁹ t su
pfluos fruct⁹ fundoz si q̄d de eis supest a q̄r̄ta:t q̄r̄te fructi
bus retinet sibí hr̄s t ita plan⁹ ē hic.ff. ¶Fideicōmissuz
Titi⁹ instituit sibí hr̄des matrē suā t seiū.t.c.p̄legauit mī vt
augēt eius dē matris portionē in qua eā instituerat.t postea
mlta legata quibusdā alijs reliq̄t t a matre t a seio cohr̄de
ita q⁹ dodrantē ptis cuiuslibz exhausit.t postea decessit idē
titi⁹.nūc mater petit dictū p̄legatū a coherede suo:t coheres
vult ei soluere detractat tñ falci.nunq̄d pōt detrahē.t ō: q̄
sic.retinebit ergo sibí coheres.xxv. de dictis.c.t.lxxv.dabit
matrí testōr̄ t ipsa retinebit sibí dicta.lxxv.t etiā retinebit si
bí q̄r̄tā portiōis sue in qua fuit instituta:t de trib⁹ partibus
portiōis in q̄ fuit instituta soluet legata a se relicta. dicat g̃
infra supplēdū.i.augēdū. ¶Alij aliter dicūt:vt notauí in libro
meo. ¶Quarta q̄ ꝛc. Titi⁹ instituit sibí hr̄dē seiuz t le
gauit ab eo quibusdā vltra dodrantem hr̄ditatis sue. ita q⁹
nō remanebat hr̄dí q̄r̄ta hr̄ditatis solutis legatis.dixit autē
idē testator q⁹ res q̄ remanebāt hr̄dí valebāt pluſq̄ inverita
te valerēt.vel ecōtra dixit q⁹ res legate valebāt mín⁹ q̄⁹ inve
ritate valerēt q̄ si vera eēnt cessaret falcidia.certe ō: b̄ q⁹ his
modis nō pōt hr̄dí falcidia minui vel in totū auferri.talibus
esti enunciatiōib⁹ testatorū non oz stari.t hec dicit b̄.ff.

§ J ex plurib⁹. Jnstitui míhí hr̄dē titiū: t seio legauí
tot res q⁹ hz locū lex fal.t decessi.postea hr̄s me⁹ soluit
legatario p̄dicto quasdam de dict̄ reb⁹ nō detracta ex eis
falcidia.nūc legatari⁹ p̄dict⁹ petit alias res sibí legatas.cer
te pōt heres ei opponē exceptionē doli:donec detrahat ipe
heres plenā falcidiā p his t p alijs reb⁹ quas soluerat lega
tario.t q̄ō dixi in plurib⁹ reb⁹ legatis hz locum in vna re le
§ J post missionē. Titius existens in militia gata.
t habēs in bonis quadrīgēta tñ:fecit testū in militia.
t tota q̄drīngēta legauit q̄busdā:t in eodē testō forte confir
mauit codicillos si quos postea cōtingēt eū facere t ita vale
re oz illud testū iure militie.postea fuit missus de militia:t in
tra annū missionis fecit codicillos t in eis legauit quibusdā
alijs cētū t decessit intra eundē annū missionis.certe ō: b̄ q⁹
ex testō p̄dicto q̄ō iure militie adhucvalz debēt p:estarí lega
tarijs plena legata.i.nō detracta aliqua falcidia.ex codicill⁹
aūt q̄ nō valēt iure militie debēt p:estarí legata habita rōe
legis fal.qualit̄ āt diuident̄ dicta q̄dringēta vt ex ea q̄drīgē
toz pte q̄ tāgit codicillos extrahat falci.ex alia āt pte q̄ tan
git testū nō extrahat falci.rūdeo.testatoz legauit inter testū
t codicillos cētū vltra q⁹ haberet in bonis.vñ si legata codi
cillorz nō paterent facidiā deberēt diuidi bona in quiq⁹ par
tes.t q̄tuor ptes deberēt hr̄e legatarij testi.i. trecētū viginti
t quitā partē debēt hr̄e legatarij codicillorz.i.lxxx.nā quintā
ptē q̄drīgētorz videt in codicillis legasse cū.c.q̄ vltra p̄timo
nium sūt.sint quinta quigētoz legatorz.cū g̃ ex legatis i co
dicillis relictis debeat detrahi falci.vt dictū ē retineb it hr̄s
de dictis octuagīta q̄ vident legata in codicillis q̄rtā partez
i.viginti.t tres ptes dabit legatarijs siue legatario codicil
lorum.i.sexaginta.

¶Filiusfamilias. Gaius filiusfa.miles redijt de militia
t decedēs fecit codicillos in q̄bus cōmisit fidei patris sui vt
peculiū suū castrēse restituerz titio post mortē suā patris.t de
cessit hic filius.postea dict⁹ su⁹ pat̄ tenuit multo tpe dictū pe
culiū filij t ex eo multos fruct⁹ p̄cepit.t postea decessit idem
pater.t sic extitit dies restituēdi bona filij titio p̄dicto.vñ ti
tius petit dicta bona ab herede patris:t hr̄s p̄is vult ei re
stituere deducta tñ q̄rta trebellianica.q̄r̄ vtrū possit detra
here dictā q̄rtā:t anteq̄ soluat q̄nem interfit quedā alia di
cēs legē fal.siue senatuscōsultū trebellianū hr̄e locū etiā i suc
cessionib⁹ intestatorz.sz in nostro casu nō fuit hr̄ditas filij si
ue successio ex hereditate.naz cū apud patrē remanet heredi
tas filij ex codicillis factis ab intestato p filiū.ius p̄stinū du
rat.i.peculiū ē t nō hr̄ditas.t sic videt q⁹ nō habeat locum
trebellianū q̄ō dixi hr̄e locū in hereditatib⁹ ab intestato de
latis t restituí iussis:q̄uis si fili⁹ p̄dict⁹ instituisset extraneū
fieret hereditas peculiū suū adeūte hr̄de.sz huic q̄ō dictū est
nō eē hr̄ditatē apud patrē sz peculiū:t sic nō hr̄e locū trebel
lianū videt cōtra q̄ō dicit alibi.titi⁹ fecit testū t in eo reliq̄t
legata.t postea fuit capt⁹ ab hostib⁹:t sic testū suū fuit ru
ptum p captiuitatē.t sic nō videt eē hereditas ei⁹ nec heres
t postea decessit apud hostes.nā dicit alibi q⁹ in dicto suo te
stamēto hz locū falcidia. sz nō est contra. q: lex cornelia fin
git dictū captū mortuū fuisse p:ima hora captiuitatis: t ita
nō est ruptū testū suū.t ita eē hereditatē t heredē. vñ soluo
tibí q̄nem in p:incipio legi positā.s.q⁹ nemo oz dubitare q̄n
bñficiū senatuscōsulti trebellianí indulgeri debeat patrí siue
heredi ei⁹ cū restituit bona filij titio sup:adicto sicut fuit i co
dicillis rogat⁹.t est rō.q: p̄ cogit̄ restituere titio bona filij :
q̄si bona patrissa.hz nō vt hereditatē.nā t video alibi q⁹ si a
liquis est hr̄s instituꝰ t ab eo sunt relicta legata:t ipse omit
tat adire ex testō.t capiat bona ab intestato hz non valeat te
stamētū tanq̄ aditiōe destitutū:tñ hz locū fal.p edictū si quis
omissa causa testi.si est ita in hoc casu:ergo idē est i nostro ca
su.s.vt in eo habeat locū trebellianū:vt sic pater siue hr̄s ei⁹
possit detrahere quartā titio cui restituit bona filij.si tamē ex
fructib⁹ medio tēpore perceptis per patrē de bonis filij ha
beat tñ pat̄ quātū capit dicta quarta trebellianica t fruct⁹
eiusdem q̄rte oīa t integra bona filij restituet titio.t poterit
postea titius fideicōmissari⁹ exercere vtiles actiones contra
debitores dicti filij:t dicta bona siue peculiū filij q̄ t q̄ō nō
erat hr̄ditas apud patrē:dicetur āmodo esse hereditas apō
titium p:edictum.

§ J dignū. Titi⁹ instituit sibí heredē seiuz t multa lega
ta q̄busdā reliq̄t.t dānauit dēm suū hr̄dē vt vēdēt gaio fun
duz testatoris titianū p quiq⁹ cū valeret.x.t decessit dict⁹ te
statoꝛ t hr̄s tradidit dēm funduz dicto gaio t habuit ab eo
quinq⁹ p pcio.certe ista quiq⁹ q̄ fuerūt p̄ciuz fundi oz cōpu
tare sibí heres in falcidia siue in rōne legis fal.q: ea hz hr̄s
iure hr̄ditario.reliq̄ āt quiq⁹ intelligunt legata emptoꝛi fun
di.q̄ō dic vt j,e,in rōne.ff.i,

Ja seruo. Titius instituit sibi hr̄dē stichū seruū meū ⁊ ab eodē meo fuo mihi legauit centū ponet ⁊ alijs eti am legata reliq̄t. postea dict⁹ me⁹ seru⁹ adiuit hereditatē dicti titij iussu meo. ⁊ sic acq̄sita ē mihi hr̄ditas p̄dicta. ⁊ sic dictum legatū nulli⁹ ē momēti. nā cū habeā hr̄ditatē per fuus meū p̄dictū nō possuz cē hr̄s ⁊ legatari⁹ sequit̄ g̃ vt dēz legatuz nō imputet p fal. cū ceteris legat. s. vt eā inducat sz vt eā submoueat. ⁊ hoc dic̄.

Pupillus. Titius mutuauit. x. seio pupillo sine tutoꝛ auctoꝛitate accipiēti. ex quo mutuo ipse pupill⁹ nō fact⁹ fuit locupletioꝛ. ⁊ sic nō tenet̄ nisi naturalit̄. vt. j. de nouat. l. i. ī fi. postea dict⁹ titi⁹ creditoꝛ fecit testū ⁊ instituit sibi heredem gaium ⁊ legauit dicto pupillo stichum sub cond̄. si decē que acceperat ab eo mutuo redderet dicto gaio hr̄di ⁊ mlta alia legata reliquit q̄busdā. ⁊ postea decessit dict⁹ testatoꝛ. ⁊ post ea pupill⁹ numerauit. x. hr̄di cā implende cōditōis legati de sticho. ⁊ habuit stichū ab herede. mō q̄rit vtrū dicta. x. cōputent hr̄di in falci. quā vult detrahere legatarijs. ⁊ vr̄ q̄ non. q̄ ea q̄ hr̄s capit cā implēde cōditōis alicui legatario impo site nō solet cōputare sibi in falci. vt. j. e. id aūt cū simili⁹. dicitur tamē hic q̄ bene cōputat heredi in falci. q̄ pupill⁹ numerando hr̄di creditoꝛis dicta. x. vna numeratōne implet cōditionē legati ⁊ liberat se a naturali obligatiōe qua tenebat̄ pro dicto mutuo. ⁊ ita videt̄ hr̄s recipe dicta. x. vt debitū hereditariū. ꝺbita autē hr̄ditaria bñ cōputant̄ in falcidiā hr̄di ⁊ ad ea videtur dictus pupillus soluere dicta decem heredi vt debita. vt ēt si repudiet idē pupillus legatū stichi vel moriatur dict⁹ stichus legat⁹ nō possit ea. x. repetere pupill⁹ iure cōi. ¶ Si ego ⁊ seruus. Titius fecit testū ⁊ instituit me ⁊ seruū meū heredes ex equalib⁹ partib⁹ vl̄ ineq̄lib⁹. ⁊ mlta legata reliq̄t a me ex parte quā mihi reliq̄t. ⁊ multa legata reliq̄t a fuo meo ex pte quā ei reliq̄t. verūtamē solutis legatis a fuo meo relictis remanere pōt de parte serui q̄drās sue p̄t̄ ⁊ etiā vltra puta duo. dodrās aūt mee p̄tis erogat⁹ ē p legata ⁊ etiā vltra. ita q̄ quadrās mee partis non remanet mihi integer. ⁊ decessit dict⁹ testatoꝛ. nunc ego habeo meā partez hereditatis ⁊ etiā partez dicti mei serui. vñ legatarij petunt a me legata a me relicta ⁊ legata relicta a dicto meo seruo. ⁊ ego volo detrahere falcidiā illis quib⁹ a me ē legatū ⁊ ip̄i volunt q̄ ego ip̄utem mihi in dicta fal. illud q̄ puenit ad me de parte in q̄ fu⁹ me⁹ fuit instituꝰ vltra falcidiā portiōis seruo meo p̄dicto relicto. i. duo p̄dicta. nunq̄d debeo mihi ip̄utare. ⁊ ꝺz q̄ sic. Dec⁹ ār ē econtrario. puta si portio fui mei instituti a dicto titio fuit grauata vltra dodrantē. mea ꝺo ī parum vl̄ nihiluz fuit grauatā puta si fuo meo. i. a fuo meo seruus legeꝰ cuidā extraneo. ⁊ p hoc legatuz excedit̄ dodrans sue portiōis in qua fuit institutus. ⁊ mihi. i. a me legata fuerunt. x. cuidā alij que. x. siue legatū quoz. x. nō excedūt dodrātem portiōis in q̄ ego fui institut⁹. certe falcidia fui. s. legati a dicto meo fuo nō tenebitur siue retinebit̄ ex dictis. x. a me legatis vt sic integre deb̄ seru⁹ a seruo meo legat⁹. s. legatario nō tenebit̄ dico. ad exēplū falcidie. de qua dicit̄. ſ. p̄tio rūso imo detrahā quartā de seruo. quartā ei retineo de psona dicti serui. q̄uis de mea portiōe nihil de dodrāte exhaustuz sit ⁊ hoc dicit hic. §. ⁊ extra casuz posset eē talis rō inter hūc vltimum ⁊ p̄muz casuz. q̄ si hic me⁹ seruus heres p pte instituꝰ esset libera psona. in hoc secūdo casu bñ posset retinere falcidiaz. vt. j. e. in singulis. ergo ex psona fui ego eius dñs retinebo. pars ei serui grauata accessit. in hoc secūdo casu mee p̄ti nō grauate. vñ mea nō grauata nō ꝓdest legatario grauate que mihi accessit. sz superioꝛi casu hui⁹. §. nō posset seru⁹ meus retinere falcidiā etiā si liber eēt vtpote cum nihil ab eo legatū fuerit vl̄ fuit ab eo legatū nō fuerit dodrās suus grauatus imo duo remāserūt in pte serui mei vltra q̄drātē suū vt. s. dixi ⁊ sua pars nō grauata accessit mee grauate. vñ meis legatarijs ꝓdesse ꝺz. ad q̄ facit q̄ nō. no. s. e. l. i. §. id q̄.

Esenni⁹ apollinaris Titia sibi heredes instituit tres suas filias ⁊ a singulis legata inuicez dedit. ab vna tñ dictaꝝ filiaruz ita legauit tam cohr̄ditibus eius q̄ extraneis. vt in sua pte fit loc⁹ falci. ⁊ decessit dicta titia. nūc q̄ritur hic de duob⁹. p̄muz est vtꝝ dicta filia grauata possit vti falcidia aduersus sozoꝛes suas coheredes a quib⁹ sozoꝛib⁹ ⁊ ipsa legata destinatiōe accepit. Decūdū est si nō possit vti falci. ipo iure aduersus sozoꝛes suas. vel si possit vti falci. p̄dicta est remouēda tñ exceptiōe. i. replicatione doli a dicta falci habē da quō possit inire cōputationē legis fal. aduersus dictos extraneos legatarios. ⁊ rñ. p̄mo ad scōam qōnem. s. quēadmodum aduersus extraneos possit inire cōputationem legis fal. dicebāt enī extranei legatarij dicte filie grauate. tu debes tibi cōputare in falci. quā nobis vis detrahē id qō a sozoꝛib⁹ coheredib⁹ tuis p̄cepisti vl̄ p̄cipere debes noīe legatoꝝ. dic filia illud nō debet vobis ꝓficere quo mīn⁹ falcidiā patiami ⁊ nō ꝓdenīt legatarijs extraneis quo mīn⁹ falcidiā patiant̄ Nūc vult rñdere iurisconsul⁹ ad p̄mā qōnem. s. vtrū dicta filia grauata possit vti falci. aduersus sozoꝛes suas a quib⁹ ip sa legata destinatiōe p̄cepit. ⁊ cū quesierit de hoc in femini no genere. soluit hic in masculino. ⁊ dic. sz cū is. s. coheres magis grauat⁹. qui legatū. s. magnū p̄stat urus est. s. coheredi suo. ab eodem cohr̄de aliq̄d modicū ex testō petit nō est audiend⁹ desiderās vti aduersus coheredē falcidie bñficio. s. id qō p̄ceptur⁹ est ex volūtate testatoꝛis siue testatricis a cohere suo p̄dicto. i. modicū legatū de quo dixi suppleat illō qō deducere desiderat noīe falci. de legato magno a sereli cto dicto suo coheredi. de quo pono tibi talē exēplum. ponere q̄draginta. ⁊ ip̄e vult ex eis deducē falci. puta. x. cereo. pone q̄draginta. ⁊ ip̄e vult ex eis deducē falci. puta. x. cereo nō poterit hoc facere si tantūdē. i. x. vl̄ pl⁹ est a cohēde illo relictū sibi. p̄stabit ergo coheredi suo integra quadraginta nō detracta ex eis aliqua falcidia sz si a dicto titio fuerunt alijs relicta legata. nunquid in ratiōe falcidie cōputabit illis alijs vniuersuz qō coheredi suo seio dedit. i. quadraginta. vt ita maiozem eis detrahat falcidiā. ⁊ rñ. q̄ non. sz imputabit eis quātum datur⁹ esset coheredi si nihil ab eo coherede p̄ceperent. datur⁹ aūt esset tūc coheredi. xxx. cū de. xl. detractur⁹ fuisset tūc q̄rtam. i. x. ⁊ hoc vult dicere hec lex. ¶ Seruo herede. Instituī mihi heredē stichum seruū titij. ⁊ ab eodez seruo reliqui multa legata quibusdam ⁊ a dicto titio domino serui reliqui quibusdā multa legata siue fideicōmissa specialia. ⁊ decessi certe p̄ri⁹ est habēda ratio legatoꝝ a seruo relictoꝝ. postea de eo qō supereſt; est habēda ratio fideicōmisso rum a domino serui relictoꝝ. ⁊ est ratio q̄ domin⁹ serui ideo tenet̄ ad fideicōmissa a se relicta; q̄ ad eum puenit hr̄ditas ī qua fuit instituꝰ seru⁹ suus. puenit autē ad euz dominū illō qō supereſt de hr̄ditate deductis legatis a seruo suo relictis verūtamē exercet domin⁹ falcidiā in legatis relict a fuo suo ⁊ etiā i fideicōmissis relictis a se dño. Sz pōe q̄ instituī mihi heredē dictuz titiuz dñm serui ⁊ ab eo reliqui legata quibusdam ⁊ substituī eidem dño dictum suū seruuz. ⁊ ab eodē fuo reliquī legata quibusdā ⁊ dñs omisit hr̄ditatē ex institutiōe ⁊ iussit seruo suo vt adiret ex substitutiōe. certe in hoc casu p̄tius debent solui legata a dño relicta; ⁊ postea soluunt̄ legata relicta a seruo substituto. ⁊ ita demū soluunt̄ integra legata relicta a dño ⁊ a seruo. sed patitur falcidiam. als de vtrisq̄ detrahitur falcidia. ⁊ ita intelligo hunc. §. ¶ Si debitori. Instituī mihi heredē titiuz; ⁊ scio debitori meo existēti nō soluēdo legaui liberationez. ⁊ multa alia legata alijs reliqui et decessi. nunc apparz q̄ habz locū falcidia in legatis a me relictis. nunq̄d dictū legatū liberationis cōputabitur in ratōe legis fal. cū alijs legatis. vt sic hoc plus videat̄ per me testatoꝛē legatum q̄ legaui huic debitori nō soluēdo existenti. ⁊ rñdet̄ q̄ sic. igit̄ cetera legata minuent̄ per hoc legatū ⁊ hoc ipsuz legatū minuetur p alia legata. nā dictus debitoꝛ non soluēdo existens videt̄ ideo a me testatoꝛe capere q̄ liberat̄ a me siue q̄ ei liberationē relinquo. sz retētis oībus alijs que dixi pone q̄ p̄dictuz nomē debitoꝛis nō soluēdo existētis le

lxxxm°

gauí alij certe in hoc casu nihil videbit eē legatū illi cui lega
ui dictū nomē.nec ceteris legatis cōnumerabit in rōne legis
falci.interim donec debitor est nō soluēdo.

¶ Si fund⁹ mihi. Titi⁹ legauit mihi fundū titianū ⁊ vi
am ad eus fundū p fundū meus suū seianū.⁊ pōe q̄ di
ctus fund⁹ titian⁹ valebat triginta.⁊ via valebat x.⁊ multa
legata alijs reliq̄t.ita q̄ legatis exhausit hr̄ditatē suas vltra
dodrātē.⁊ postea decessit.nūc heres ei⁹ vult detrahere falci.
de legatis.dr ergo h̄ q̄ p̄ciū vie equiualz falcidie detrahēde
de fundo titiano.⁊ de via.in h̄ casu perit via ⁊ fund⁹ titian⁹ i
teger mihi dr dari.⁊ h̄ dicit in primo rūso hui⁹ legis.Et si q̄
ras extra casus q̄re nō detrahit falci. de fundo titiano ⁊ de
via.rūdeo si queras q̄re fal.nō detrahit de solo fundo:q: sic fui
ētiā cōstituere fundo p pte indiuisa ⁊ via.p pte
vt pomū.§.fi.⁊.l.⁊ p pte.⁊.s̄.e.l.i.§.si vsufruct⁹.⁊ eodem mō
tus cōstituere fundo p pte indiuisa.qō eē nō pōt. vt dictū ē.
⁊ hāc rōnem vocat infra coactam rōnem. In scdo rūso dicit
pone q̄ via simplicit mihi legauit dict⁹ testōr nec inuenitur
soluēdo hr̄ditas eius.certe nō debet mihi via p̄dicta ratōe.
nā sicut dictū ē in p̄mo casu pire uiā exhausta hr̄ditate legat⁹
ita dicendū ē exhausta hr̄ditate pp es alienū pire viaz:sicut
pereunt alia legata. In tertio rūso dicit.ponam⁹ q̄ via valz
plus q̄ sit falcidia q̄ dr trahi ex fundo ⁊ ex via. certe debeo
capere fundū insolidū ⁊ totā viā.poterit tū in hoc casu heres
opponere mihi legatario exceptionē doli:donec soluā ei tm̄
q̄tū erat detrahēdū noie fal.ex fundo ⁊ ex via. nā tūc interci
dit via qm̄ noie fal.tm̄ ē detrahendū de fundo ⁊ de via q̄tuz
est vie p̄ciū:vl' etiā pl⁹.h̄ aūt via valebat plusq̄ eēt de vtro
q⁹ detrahendū noie falcidie.

¶ Paulus rū. Hec lex ponit tres casus.primus ē talis.
Heres titij in cui⁹ titij hr̄ditate habebat locū lex falci.
subtraxit quasdā res de hr̄ditate.certe pinde habēda ē rō fal
cidie ac si dicte res subtracte nō fuissent relicte in hr̄ditate. q̄
si dicē.nō detrahet hr̄s de eis falcidiā. Secūd⁹ ē talis. In
stitui mihi hr̄dē titiuz ⁊ rogaui eum p fideicōmissuz vt duas
pone meas ancillas daret vl' restitueret seio post mortē suaz
heredis.⁊ postea decessi.⁊ postea dictus me⁹ heres añ mor
tez suā habuit partū dictaz ancillaz.⁊ postea decessit dict⁹
me⁹ heres.nunq̄d hr̄s hr̄dis mei debet restituere dictū p̄tuz
dicto seio.⁊ dr q̄ nō.cōputat tm̄ eū partū sibi in q̄rtā: et q̄rte
fruct⁹:si hēat locū lex falci. In tertio casu dicit. pone q̄ rem
heredis mei p fideicōmissuz reliq̄ seio ⁊ post diē fideicōmissi
cedentē heres p̄cepit ex dicta re fruct⁹.nūq̄d tenet fructus si
deicōmissi restituere.⁊ dicit q̄ nō.sz remanēt apud heredem
⁊ tū nō imputat eos sibi in q̄rtā.q̄uis i supiori scdo casu cō
puter:vt ibi dictū est.⁊ ē rō vt notaui in libro meo.

¶ Maritū suū. Titia fecit testm̄ ⁊ instituit sibi hr̄des ma
ritū suū ⁊ filiū eor cōem equis partib⁹.⁊ a marito mul
ta quibusdā legauit ita q̄ dodrantē ptis mariti excessit. ⁊ a
filio siliter multa legata reliq̄t q̄busdā.nō tm̄ vltra dodrātem
partis filij.⁊ postea decessit dicta titia.vm̄ hr̄ditatē suā totaz
hz marit⁹.s.dimidiā ex sua instōne:⁊ aliā dimidiaz ex instōne
facta de filio.que q̄dē acq̄sita ē ei marito p filiū.vt.s̄.de acq̄.
here.placet.nūc illi q̄b⁹ ē legatū a marito petūt ab eo legata
⁊ volūt q̄ in rōne legis fal.in legat eor ponēde iputet sibi
marit⁹ illud qō ad eū ex dicta hr̄ditate puenit p dictū suū fili
um.vt sic tāto maiora p̄stet eis marit⁹ legata a se relicta.nūq
quid tenet marit⁹ talit sibi imputare.⁊ rūdet q̄ si dict⁹ mari
tus tm̄ retineat ex instōne filij solut legat a filio relict q̄tuz
satis sit ad falcidiā detrahēdā de legat ab eodē marito reli
ctis nihil ē deducēdū p ipm maritū de legat a se relict noie
quarte siue falcidie. ¶ Aliberto cui fundū. Titi⁹ fecit te
stamētū ⁊ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ stichō liberto suo fundū ti
tianū legauit ⁊ p fideicōmissuz rogauit eūdē libertū vt daret
omni āno seie.x. Itē ⁊ multa alia legata reliquit quibusdam
alijs:ita q̄ hz locū fal.in testō suo.vm̄ hr̄s mortuo testōre de
traxit falcidiā de fundo liberto legato:⁊ eidem liberto dedit

tres ptes dicti fundi.ex q̄b⁹ trib⁹ partib⁹ hī colligi pōt tm̄
omni āno q̄tuz annuatiz libert⁹ debebat p̄stare seie.i.x.nūc
q̄rit an ita minuat annuū fideicōmissuz seie p̄dictuz sicut mi
nut⁹ est p legē fal.fund⁹ liberto relict⁹.⁊ dr q̄ nō. nisi mens
testatoris fuerit vt ēt fideicōmissuz seie minueret.

¶ Iuneam margaritaz. Titi⁹ pforauit.xxv. margaritas
⁊ posuit eas in q̄dā linea:puta in vno serto ad portan
dum in capite.postea seia vxor sua accepit dictū sertū ⁊ tene
bat apud se ⁊ portabat die⁹ festiuis in capite.postea dict⁹
titi⁹ fecit testm̄:⁊ instituit sibi hr̄dē gaiū.⁊ dictā lineam lega
uit dicte sue vxori.⁊ tot alia legata reliq̄t quibusdā alijs. q̄
mortuo eo locū hz in hereditate sua falcidia.nūc heres vult
agere ō dictā legatariaz interdicto quor legator:vt restitu
at ei lineā:vt er ea heres detrahē possit falci.nūq̄d pōt. ⁊ rū.
q̄ sic.sz ⁊ si nolit heres petere totā lineā p̄dicto mō:sz velit a
gere rei vēdicatiōe ō legatariā ⁊ petere tm̄ illā partem linee
quā noie falcidie de ea detraheret si esset apud eū: bū pōt h̄
facere. ¶ Quesitū ē. Institui mihi heredē titiū ⁊ mlta le
gata q̄busdā reliq̄.ita q̄ hz locū lex fal.inter q̄ legata reliqui
vnā statuā titio:⁊ aliā seio.certe de statuis nō detrahit falci
dia:q: sunt indiuidue.sz de p̄cio eaz bū detrahit.

¶ Eius ⁊ augeri⁹. Titi⁹ fecit testm̄.⁊ instituit sibi here
des seium ⁊ augeriū suos filios:taliter loquēdo.seius
⁊ augeri⁹ heredes mei sunto si intra tricesimū diez mors mee
rei publi.nostre cauerint cōtentos se futuros cētū pone aure
is p hereditate mea.⁊ supfluū daturos p hr̄ditate dicte rei
publi.omisso bñficio legis fal.in dicto superfluo qō dabunt
rei publi.quos inuicē substituo.qui si volūtati mee nō cōsen
serint.i.nō cauerint p̄dicto mō rei publi.erh̄des sunto.⁊ ali
os mihi h̄r̄des instituo sub eadē cōditiōe.postea decessit dic
tus titius.nūc seius ⁊ augerius instituti voluntate here
ditatē eius.⁊ nolunt parere dicte cōditōi.nunq̄d possunt. et
videt q̄ nō:cū habeāt vt dictū est substitutos p̄scripta eis
eadē cōditiōe.dicit tū q̄ bū possunt hoc facere ⁊ dicta cōdi
tio q̄ fuit apposita in fraudē.s. vt dicti p̄mi heredes nō detra
hēnt rei pub.falcidiā habeāt p nō scripta.⁊ ita malo velle te
statoris detrahent rei pu.falcidiā.nā etiā si fili⁹ emācipatus
leget patri alio herede instituto patit pater legis fal. rōnem
nedū dicta res publi.⁊ h̄ dicit cū.l.seq̄nti.

¶ Ja me tibi. Titi⁹ instituit me hr̄dē. ⁊ a me hr̄de tibi
seio fideicōmissuz datū est vl' legatū per dictū titium.⁊
tu fuisti rogat⁹ p dictū titiū testatorē:vt mihi dictū legatū vl'
fideicōmissuz post pascha restitueres.nūq̄d ea rōe q: debes
mihi restituere idē legatū vl' fideicōmissuz iputabit illud mi
hi in falci.ad eā submouendā.⁊ dicit q̄ nō.sz ad eā inducen
dā bū imputat.⁊ sic ex eo detrahā tibi falci.⁊ ē rō:q̄re tibi de
trabo.q: postea cū restituis mihi dictū legatū vl' fideicōmis
suz incipio id recipere quasi fideicōmissarius ⁊ non quasi he
res.⁊ h̄ vult dicere hec lex.

¶ In rōne. Titi⁹ instituit sibi heredē seiuz:⁊ multa q̄bus
dam legata reliq̄t.ita q̄ hz locū lex fal in hr̄ditate sua
⁊ decessit dict⁹ titius.postea anteq̄ heres su⁹ detraheret rō
nem legis fal.cū legatarijs:mortui fuerūt sine culpa legatari
orum quidā serui hr̄ditarij nō legati alicui vl' etiā alia alia
nō legata vel aliq̄d aliud dānuz euenit hr̄ditati sine culpa le
gatarior.certe heredi peuent legata p̄dicta.ita q̄ pp h̄ nō de
trahet maiorē falci.legatarijs.⁊ ē rō q: ⁊ si eēt aliquid acq̄si
tum hr̄ditati nō caderet in rōnez legis fal.s.vt ppter h̄ mior
detraheretur falcidia legatarijs.⁊ ponit plura leuia exēpla
de dāno ⁊ etiā de lucro contingenti hereditati ante ptractaz
legis falcidie rōnem. ¶ Vendere. Jnstitui mihi heredez
titiuz ⁊ iussi ei q̄ fundū meuz seianuz qui valebat. c. vendet
p quīquaginta gaior:vl' p̄cepi ei q̄ fundū gaij q̄ valebat tm̄
quinq̄ginta emeret p cētū.⁊ multa alia legata a dicto hr̄de
quibusdā alijs reliq̄ ita q̄ hz me mortuo falcidia locū in he
reditate mea.nūc detrahit heres me⁹ rōnem falci.cū legata
rijs.⁊ q̄rit inter eos q̄tuz videat legatū dicto gaio in primo
vl' in secūdo casu.vt sic scire possint q̄tū debeat detrahi eidē

gaio noie fal.ꝛ rñ.q̄ tñ eo noie inducet̄ per heredē in ratio
nē falci.q̄ to pluris sit dict⁹ fund⁹ quē iussit eñ vēdere gaio
p̄ dicto sit pluris dico ea q̄titate quā ego testato: accipi iusꝰ
si p heredē noie p̄cij a dicto gaio ēpto:e. quo p̄cio .i. aliquo
p̄cio p me testato:ē statuto.sicut enīz supꝛa dixi.statui ego te
stato: p̄ciū quinq̄ginta in fundo meo qui valebat.c ꝛ volui
q̄ tñ dicta quinq̄ginta accipet heres me⁹ a gaio empto:e
ꝛ ita superflua quinq̄ginta videnꝫ gaio legata. hec ergo su
perflua quinq̄ginta inducenꝫ p heredē cū aliꝭ legatis in rō
nem legis fal.ꝛ h̄ q̄ ego testato: iussi heredē vēdere min⁹ q̄
res valeret.q̄ aūt iussi heredē meū emere fundū gaij vltra q̄
valeret.tūc tñ eo noie.s.falci.inducet̄ per h̄dē q̄to mino:is
sit res sue fund⁹ quē iussi heredē meū emere a dicto gaio. sit
mino:is dico:ea q̄titate quā ego testato: dari iussi p heredē
noie p̄cij dicto gaio vēdito:i quo p̄cio siue aliquo p̄cio p me
testato:ē statuto.sicut eñ supꝛa dixi.statui ego testato: p̄ciū
centū in fundo gaij qui valebat quinq̄ginta.ꝛ volui q̄ inte
gra cētū daret h̄s me⁹ gaio vēdito:i.ꝛ ita supflua quinq̄gi
ta videnꝫ gaio relicta siue legata. hec ergo superflua quinq̄
ginta inducenꝫ p heredē cū aliꝭ legatis in rōnē legis falci.
postea dicit q̄ ꝛ ei portiōi q̄ faciēda erit legatis deductis .i.
separatis a rei p̄cio vēdēde vl emēde p h̄dē meū ampli⁹ de
ducet̄ i scda fiet deductio. p̄ma eni deductio .i. separio facta
est in separatione legati a iusto p̄cio rei vēdēde vl emēde p he
redē.ꝛ h̄ dico ex pte separata a iusto p̄cio rei vēdende vl emē
de p h̄dē fieri deductionē noie falci.ꝛ nō ex iusto p̄cio rei p:e
dicte. quippe p:o:sus intellectum est nō capi id ꝛ p̄cium
cā nostri qui sum⁹ legatarij.s. deducto .i. separato dicto vero
p̄cio est intellectū a sapiētib⁹ p̄ciuꝫ reliquū eē legatuꝫ. ꝛ hoc
vult dicere hic §. ¶ Diligent. Dictū ē. §. e l. in p:in. q̄ dā
na post mortē testato:is in hereditate illata ad solū heredes
respiciūt ita q̄ pp hoc nō p̄t detrahere maiorē falci legata
rijs. nūc aliaduertendū ē diligent. an illud sine vlla distinctio
ne ver sit.ꝛ certe videt̄ q̄ sic. q: q̄ iuris fo:et remota in totū
falci .i. si nō h̄ret locū falci. eo q̄ h̄ret q̄rtā nō grauatā h̄s .s.
vt sit dānū heredis h̄ iuris d⁹ eē in ea pte q̄ lege fal. cōstitue
ret̄ legatarijs. vt s. h̄dī pereat etiā legatarioꝝ portio. h̄ ät est
dicere oia dāna post mortē testato:is facta nō deduci p he
redē ne amota siue p̄dita portio detrabat̄ legatis siue fidei
cōmissis. ¶ Quāuis ät sīm p̄dicta sine vlla distinctiōe videat̄
esse ver q̄d dictū est in p:in. hui⁹ legi. tū nō ē ver imo distin
guit̄ hoc mō. aut ē legatū in pōdere: numero: vl mēsura: vel
etiā in genere.ꝛ tūc ver ē q̄d dicit̄ in p:in. hui⁹ legi. ¶ Aut i spe
cie:ꝛ tūc aut certa ꝛ est legatarij periculū. vt j. e. §. ibi certi ve
ro ꝛc. aut incerta:ꝛ tūc aut incerta de certis: aut incerta de in
certis. ¶ Primo casu si perijt sine culpa h̄dis nihil debet̄ ex
ea legatario etiā quātū ad estimationē. vt j. e. §. ibi: icerte ät
ꝛc.ꝛ ibi: res tñ ꝛc. Secūdo casu nihomin⁹ debet̄ legatario q̄a
gen⁹ p̄ire nō p̄t.ꝛ iō admissa lege falci portio dāda legata
rio ei⁹ quātitatis sumet̄ q̄ fuit in bonis testato:is: eo tēpe q̄
testato: decessit. nec ad diminuēdā eā portionē dādam lega
tario q̄cq̄ p̄ficiēt heredi dāna: postea incidētia. vt j. e. §. ibi.
sin vero argenti ꝛc. ¶ Tam ꝛ si ante. Dānaui heredē meū
vt restituet̄ h̄ditatē meā titio.ꝛ rogaui eundē titiū q̄ daret
cētū h̄dī meo. nūq̄d h̄s me⁹ cōputabit sibi in quartā trebel
lianicā titio de h̄ditate detrahēdā illa. c. q̄ titi⁹ dat ei.ꝛ dici
tur q̄ nō. sicut nō cōputaret si dānassem eū vt vēderet h̄dī
tatē meā titio p. c. q: in his duob⁹ casib⁹ nō cōditiōis implē
de cā sunt iussi inferre centū heredi fideicōmissarij⁹ ꝛ empto:.
sed quodāmodo p̄ p̄cio h̄ditatis. si aūt cōditionis implēde
cā essent iussi dare heredi centū nō cōputarent̄ illa cētum in
quartā. Dz nūq̄d fideicōmissarij⁹ de quo p̄mo dixi coget̄ inui
tus dare dicta cētuꝫ hēdi:ꝛ ab eo recipere h̄ditatē q̄si ꝛ ipi⁹
us fideicōmissarij fideicōmissuꝫ eēt vt daret h̄dī cētuꝫ. ꝛ ō:
q̄ nō cogit̄. nā talis oīo testato:is q̄ dixit q̄ fideicōmis. darꝫ
heredi c.ꝛ accipet h̄ditatē magis videt̄ posita cā ipi⁹ fidei
cōmissarij q̄ cōtra ipm. ¶ Cū ler falcidia. Titi⁹ instituit
me h̄dē ꝛ mihi ipsi legauit cētū vel seruo meo legauit centū
ꝛ multa alia legata quibusdā relict̄. ita q̄ h̄z locū lex fal. nī
quid venit in cōtributiōe illudi qō mihi vel seruo meo ē lega
tuꝫ. vt pp h̄ maiorē falcidiā detrahā aliꝭ legatarijs. ꝛ ō: q̄
non. nō em valent dicta legata. ꝛ iō de hereditate nō detra
huntur. sec⁹ aūt esset in his que legasset testato: suo meo in
diem certam. i. expressam. incertā tñ: vt si nauis ex asia vene
rit. vl filimperato: bononiā venerit. qō de⁹ auertat. nam eo
casu si dies libertatis dicti mei serui cepit cedere tpe existēt
cōditionis legati eidē meo seruo p testato:ē relicti debebun
tur legata siue debebit̄ legatū p̄dictū suo meo relictū ei quō
dam meo seruo. nūc liberto facto ꝛ veniunt dicta legata suo
meo relicta in cōtributionē legis falcidie: vtfic alioꝝ legata
rioꝝ legata minuāt. ¶ Si aūt in p̄mo casu hui⁹. §. nō venit in
cōtributionē legis fal. legatū mihi vel seruo meo a testatore
relictū. vt pp hoc detrahā ego heres maiorē falcidiā alijs le
gatarijs vt dictū est. ¶ Ita nec cedūt i cōputatōnē eius dē. l. fal.
ea que testato: me⁹ p̄edict⁹ inutiliter seruis suis sine liberta
te reliquit. q: ꝛ illa legata nō valent. nec etiā ea q̄ per fideico
missum nō possunt relinqui vt est cāpus marci⁹.

Ius cui fideicōmissuꝫ. Instituī mihi titiū heredē ꝛ lega
ui scio centū pure. ꝛ multa alia legata quibusdā aliꝭ
reliqui sub cōditione ita q̄ si conditio eriſteret haberet locū
falci. ꝛ decessi. nūc pendēte conditione dictoꝝ legatoꝝ petit
scius legatū siue fideicōmissuꝫ suū puꝝ certe nō dz heres ali
ter ei soluere nisi ipse caueat eidē heredi cū satisdatiōe de re
stituēdo ei q̄d amplius inueniretur cepisse tpe existentis con
ditionis alioꝝ legatoꝝ q̄ per legē falcidiā ei licuerit capere.
Et idē ē in isto alio casu instituī mihi pupillū filium meū here
dem:ꝛ ab eo reliqui legatū scio ꝛ substituī dicto pupillo gai
um ꝛ multa legata reliqui a substituto. ꝛ decessi. certe nō aliꝭ
soluet pupill⁹ legatū scio q̄ si scius ei caueat p̄dicto mō. ꝛ h̄
ppt ea legata que a substituto impuberis sunt relicta. ꝛ po
nit bonā rōnē in litera. quare in dictis duob⁹ casibus debe
at satisdari. ꝛ hoc dicit.

Penales. Titius cui subrepta ē res sua p furtū manifestuꝫ vl nō manifestū per scium latronē. fecit testimī. ꝛ in
stituit sibi heredē gaiuꝫ. ꝛ multa legata quibusdā, reliqt. ita
q̄ eo mortuo dz locū falci. in testō suo. nunq̄d dicte penales
actiones q̄s habet idē titius cōtra scium cōputant̄ in bonis
eiusdē titij. vt sic gaius heres eius minorē detrahat legata
rijs falcidiā. ꝛ dz q̄ sic. q̄uis mortē rei. s. scij p̄dicti possint in
tercidere. Sec⁹ aūt esset in pp̄arib⁹ actionib⁹ q̄s intendere
posset dict⁹ titius. nam ille nō sunt in bonis alicui⁹ añ litē cō
testatā. Dz quid si ponas dictum scium latronē decessisse. ꝛ
tractari in bonis suis de lege fal. nunq̄d eedē actiones pena
les contra eū cōpetētes videt̄ aliquid de bonis ei⁹ detrahe
re: vt sic heres suus maiorē detrahat legatarijs falcidiā. ꝛ di
co q̄ nō. ea em demū obligatio rei bonis diminutionē p̄stat
que in heredē transit. dicte aūt actiones nō trāseūt in heredes
nisi lite cōtestata vl nisi peruenit ad heredes ex eis lucrū. Dz
opponit̄: nōne viuēte ipso scio latrone tñi min⁹ videbat̄ esse
in bonis suis q̄ tuꝫ erat astrict⁹ per dictas actiones. certe sic
ergo eo mortuo idē deberet esse. Dz certe hoc nō obstat q: nō
soluꝫ in hoc casu augent̄ bona per mortez rei: Dz etiā in isto ca
sio. pone q̄ stipulat⁹ esset dict⁹ me⁹ a sempronio decē cū ipse
reus moreret̄. certe mortuo reo augentur bona ei⁹ ꝛ nō ante
nā ꝛ si ipe reus ꝑmisisset. ꝛ sempronio cū ipse re⁹ moreretur.
defuncto eo reo minuerent̄ bona ei⁹ ꝛ nō añ. Quid de actio
ne iniuriaꝝ titio cōpetēte. nunq̄d defuncto eo titio in ei⁹ bo
nis cōputabit̄ ꝛ certe nō. q: ꝛ ipsa actio iniuriaꝝ simul cū eo
titio intercidit: sicut intercidit cū eo vsufruct⁹ quē dz i fundo
alteri⁹. ꝛ sicut intercidit cū eo id q̄d in dies singulos debet̄ ei
donec viuat vl in mēses vl in annos singulos. Honorarie q̄
q̄ siue p̄torie actiones penales q̄ ꝑmittunt̄ a p̄tore actori in
tra annū cū bonis actoris defuncto eo actore augmentū rei
fine bonis dicti actoris p:estabūt. s. si mortu⁹ ē actor: ꝛ de fal
cidia in bonis suis tractab̄ ꝛ dicte honorarie actiōes cū bo
nis rei defuncto eo reo decessionē. i. diminutōnē p:estabūt. ꝛ

si tales erunt dicte actiones vt in heredem quoq; transeant. vt quia lis sit cõtestata cum defuncto reo vel aliquid ex eis peruenit ad heredẽ. ¶ Julia.scribit. Jnstitui mihi heredem titiũ in octo vncijs hereditatis mee: ⁊ seiũ in quatuor ⁊ vtriusq; partes erhausi legatis. legaui esti cõiter ab amborbus vltra dodrantẽ toti⁹ hereditatis ita q; nõ remanebat eis quarta inter q̃ legata erãt quedã cõditionalia ita q; pẽdẽte coz cõditõe legatoz erat incertũ vtrũ habeat locũ lex falci. vel nõ. postea me mortuo dicti mei heredes soluerũt legata illis quib⁹ pure erat legatũ. sci⁹ añt qui erat vn⁹ de heredib⁹ meis ⁊ erat institut⁹ in quatuor vncijs: fuit ita stipulat⁹ a legatarijs puris p̃dictis tpe solutionis qõ ampli⁹ ceperitis q; p legẽ falcidiã apparuerit: postea vobis deberi reddetis. et recepit fideiussores sup hoc q̃ cautio ẽ p̃toria. i. a p̃tore introducta. vt. s. e. is cui. ⁊. j. t. i. l. i. pcedẽte postea tpe extitit conditio legatoz predictoz sub conditõe relictoz. ⁊ ita nũc apparet q; hz locũ lex fal. ⁊ sic est cõmissa dicta stipulatio p̃toria. nũc querit⁹ vtrũ p̃dict⁹ seius stipulator habeat actionẽ contra dictos legatarios a quib⁹ stipulat⁹ ẽ equaliter. i. pro parte sua ⁊ pro parte coheredis sui in octo vncijs instituti. an vero pro mõ quẽ patitur sua pars hereditatis. ⁊ dicitur q; pro mõ sue partis ⁊ nõ equaliter hz actiones ex dicta stipulatione. nam ⁊ rationem legis falcidie habz pro mõ quẽ patit̃ sua pars hereditatis ⁊ nõ equaliter. crederz esti aliquis q; haberet actionem p sua parte ⁊ coheredis: quia cum aliquis stipulatur simpliciter licet sit tibi cõmodum alterius. tota tamen acquiritur stipulanti actio ⁊ pro toto. vt. j. de acquirẽ. posse⁹. possessio. §. fi. Jterz forte crederet aliquis q; dict⁹ stipulator haberet actionem equaliter. i. pro dimidia. sed nõ est verum. imo tñi pro mõ quem potest portare sua pars hereditatis que fuit tertia vt dixi. natura esti p̃toria stipulationum est talis. vt si sint diuidue diuidantur eaz cõmoda ⁊ incõmoda: ⁊ non vni ex plurib⁹ acquirantur vel contra vnũ vnde pone q; fui stipulatus ab aliquo iudicatum solui que est p̃toria: ⁊ continet tria: scilicet de re iudicata soluenda: ⁊ de cã defendenda: ⁊ vt absit dolus malus. vt. j. iudi. sol. l. iudicatum solui. ⁊ postea lite pendente decessi pluribus heredibus institutis: puta quatuor. ⁊ duo de heredibus meis vicerunt in causa quam inceperaz: ⁊ alij duo succubuerunt. certe illis solis duobus meis heredibus institutis qui vicerunt datur actio ex dicta mea stipulatione iudicatum solui ⁊ non alijs duobus qui succubuerunt. Jtem ⁊ si ille qui promisit mihi iudicatum solui pendente lite decessit: quatuor heredibus institutis ⁊ alij duo de heredibus suis fuerunt a me absoluti: ⁊ alij duo fuerunt mihi cõdemnati. illi duo qui fuerũt mihi condemnati tenentur ex illa stipulatione ⁊ alij non. et hec quantũ ad vnam clausulam dicte stipulationis iudicatũ solui. i. qõ sonat verbum dicte stipulationis. ⁊ idem est quantum ad aliam clausulam dicte stipulationis. s. de causa defendenda. nam si ego qui fui stipulatus iudicatuz solui decessi: quatuor heredibus institutis pendente lite propter quam erat interposita stipulatio predicta. ⁊ dictus meus promissor decessit quatuor similib⁹ heredib⁹ relictis postea duo de heredibus promissoris bene defenderunt. certe illi heredes ,promissoris qui non defenderunt tenentur ex stipulatione heredibus meis: ⁊ alij qui defenderunt non tenentur. ⁊ econtra. si omnes heredes promissoris bene defenderunt causam aduersus duos de heredibus meis ⁊ aduersus alios duos nõ tenent illis meis heredibus aduersus quos non defenderũt ⁊ non illis aduersus quos defenderunt. ⁊ hoc vult dicere littera huius. §. vt mihi videtur. ¶ Annua bima. Titius ĩ stituit sibi seium heredem ⁊ multa legata ab eo quibusdam reliquit. inter que legauit gaio primo anno post mortem suã testatoris centum aureos. ⁊ secundo anno alios centum aureos. ⁊ tertio alios centuz. ⁊ ita trecentos aureos legauit dicto gaio. ⁊ postea decessit testator eo mortuo apparet locum esse legi falcidie. certe ex omnibus dictis summis debet stari detrahi falcidia. non autem detrahitur tñi ex posterioribus summis: siue ex posteriori summa vt quidam credebant ⁊ hoc dicit hic. §. si autem nunc non esset certum locum habere legem falcidiaz soluerentur prima legata integra exacta a legatarijs per heredem cautione. vt. s. proximo §. ⁊. s. eo. is cui. ⁊. j. ea. l. ex falcidia. ¶ Si titio. Ego habeo in littera. si titio viginti legatis ⁊c. ⁊ ita fm hoc pono casum. Titius legauit seio viginti: ⁊ rogauit eum vt restituẽt gaio. xv. ⁊ decessit. ⁊ postea per falcidiam minutum est in quinq; legatum predictum de viginti. ⁊ sic remanserunt apud seium legatarium quindecim. nunquid ergo solida quindecim restituet idem legatarius gaio fideicõmissario. ⁊ certe non. immo quia heres detraxit de legato quartam ⁊ legatarius detrahet quartam de quindecim que supersunt: ⁊ reliquum prestabit fideicõmissario. ⁊ intelligo hic q; testator voluit q; legatarius detraheret falcidiam ex sua persona tanquã falcidiaz quia alias non posset. ⁊ sic non obstant contraria. ⁊ hec vera sunt nisi testator ita fidei dicti legatarij commisisset. vt totuz quicquid ex testamento cepisset restitueret. nam tũc nihil posset detrahere legatarius fideicommissario. Jtem nec posset detrahere si rogatus esset a testatore manumittere seruum suum: vel etiam alienuz. licet heres detraxerit ei falcidiaz de viginti sibi legatis. ⁊ est hoc speciale fauore libertatis. alij habent ĥ in princi. si titio triginta legatis. ⁊ tunc pone casum vt notaui in libro meo ⁊ erit planus. §.

Jseruus tibi. Titius testator legauit tibi stichum seruum suuz ⁊ rogauit te q; eũ manumitteres. ⁊ nihil aliõ tibi legauit ⁊ decessit. nũc apparet locũ esse falcidie in testõ suo pp multa alia legata q̃ reliquit. nũquid poteris tu legatari⁹ recipe fiue detrahere fal. ex hoc seruo. vt eam des heredi. ⁊ dicit̃ q; non. ⁊ hoc censuit senat⁹: ⁊ iulian⁹ dixit idem. et hoc dicit̃ in hac. l. ⁊ sequẽti vsq; ad. §. si vero pecuniaz. Si ãt aliquid legauit testator dicto suo seruo quẽ tibi legauerat vt manumitteres puta. x. declarauit senatus ⁊ etiam sceuola vt ex dictis. x. seruo legatis detrahatur falcidia ⁊ pro suo ⁊ pro ipsis. x. ⁊ idem si nõ legauit testator seruo quẽ tibi legauit vt manumitteres. sed legauit tibi etiam. x. nã ⁊ hoc casu ne libertas impediatur quarta que debet detrahi de. x. ⁊ de seruo detrahet de. x. licet si nõ fuerit tibi legatum aliquid preter suuz totus seruus possit per te vendicari ab herede vt des ei libertatẽ ita q; heredi nõ remaneat falcidia. ⁊ hoc dicit in tota. l. plane si quid ⁊c. ⁊. l. sed si nõ seruus. §. si solet. vsq; ad. §. si in certum. Et hec oĩa in seruo testatoris locum habẽt. si autem testator legauit tibi pecuniã vl̃ aliquid aliud. ⁊ rogauit te vt seruũ tuũ manumitteres loc⁹ erit falci. sicq; falcidiaz patieris in dicto legato. ⁊ nihilomin⁹ cogeris manumittẽ seruuz tuuz q: accipiẽdo legatũ defalcatũ tãti videris estimasse dictum tuuz seruũ. Si añt alien⁹ erat dict⁹ seru⁹ quẽ rogat⁹ fuisti manumittere legata tibi pecunia vl̃ aliq̃ alio. locus erit similiter falcidie in dicta pecunia tibi legata. si seru⁹ possit redimi p te deducta falcidia de dicta pecunia. alioquin non debes cogi plus impẽdere ad redimẽdum eum q̃ accepisti ex legato pecunie defalcato. ⁊ sic tũc melĩ⁹ est dicere q; nõ sit loc⁹ falcidie fauore libertatis. ⁊ hoc dicit in. l. iulian⁹. §. si vero pecuniam ⁊. l. sed si nõ seruus. vsq; ad. §. sin vero hĩs. ⁊ hec oĩa locũ habent q̃ tu legatari⁹ fuisti rogat⁹ de manumittẽdo. si añt heres rogatus sit manumittere seruum alienum precium dicti serui deducitur vt es alienum de hereditate. ita q; de eo non detrahit̃ falcidia. si detracta de eo p̃cio falcidia: nõ põt redimi seruus. ¶ Si incertum. Titius testator legauit tibi stichum seruum suum pure ⁊ rogauit te vt eum manumitteres sub cõditione si nauis ex asia venerit: vel post temp⁹ incertũ quod loco conditionis habetur ⁊ decessit. ⁊ apparz nunc locum esse falcidie in testamẽto suo pp multa alia legata q̃ reliquit. vnde queritur nunquid incerto eo an p̃sentetur libertas cum possit. aut seruus predictus mori. aut conditio libertatis deficere interim id est pendente dicta conditione ẽ admittenda falcidia in legato ipsius serui. deinde cum libertas cõpetere aut deberi cepit seruo eo q; ꝺditio libertatis extitit

tūc tu legatarī illā ptem in seruo recipias quā de eo falci. detraxit, z certe hoc cecilio iureconsulto placebat. s. vt pendente conditione vl die incerto admittēda sit fal. in legato fuiv sic incipiat seruus eē cōis tibi legatario, z heredi. aduenīēte aūt cōditione libertatis serui tui recipias partē de eo detractam nomie falcidie. vt sic ei possis dare libertatē sicut fuisti rogat. Sed quid si heres fuit in mora dādi tibi dictū seruū qui erat tibi pure legat. z sub ꝺditiōe manumissus. z medio tpe añ existeret conditio libertatis heres fuit cōsecut. fundum valentē. xx. ex operis eius. nunq̄d illa. xx. debebit in falcidie rōnem erogare: vt tāto minus detrahat alijs legatarijs noie falcidie. z dicit ꝙ sic. Sed certe cecilius male dixit in eo qꝺ dixit ꝙ pēdēte cōditiōe libertatis vel die incerto admittēda sit falci. in legato dicti seruī: nā dicti serui extīatio pinde fieri ꝺz ac si eēt statuliber. statuliber āt hr̄dis nō auget falcidiā siue subām: imo ei extimatio deduci ꝺz de extimatione hereditatis tāq̄ es alienū in rōne legis falcidie. Sic ēt euenit quādo hr̄s rogat. ē seruū alienū manumittē. nam z tunc placuit sapientibus vt etiā hui fui p̄cij debeat deduci tāq̄ es alienuz extimatiōe hr̄ditatis. Sz quid ē de fuis quos testator habebat cōmunes cuz alio z non dedit eis libertatez z certe in rōne legis falci. cōnumerant in patrimonio vtriusq̄ dñi. sz ille fuus cui vsufruct. est alienus in dñio ꝓpetarij cōnumeratur circa rōnem legis falci. Pignori autē dati serui in debitoris dñio cōnumerant. Serui āt distracti sub lege cōmissoria vēditoris in dñio cōnumerant. in quo casu pone ita exēplum. testator vēdiderat titio stichū z pāphilum p xx. sub cōditiōe si soluerz ei titi precium p̄dictum vsq̄ ad mēsem. z postea trāsiuit mensis anteq̄ emptor solueret p̄cium vel etiā nō transiuit. certe adhuc ē dñium vēditoris. fuit enim facta vēditio sub conditione: z nō sub cōditione resoluenda Itē fui addicti ad diē vēditoris in dominio cōnumerantur in quo casu pone ita exemplu. Testator vēdiderat titio stichum z pamphilum sub conditione si alius non attulerit melioꝛē conditionē vsq̄ ad mensez. z ita fuit conditōnalis venditio: z non fuit resoluēda sub conditione. Scias etiam ꝙ eris alieni loco deducunt in rōne legis falcidie nō soluz precia alienoꝝ seruoꝝ quib. libertas ē data p testatoꝛē ab heꝛede suo. vt dictū ē in. l. ei. scꝺo rīsso. z eoꝝ seruoꝝ testatoris qui supplicio sunt affecti: eo ꝙ dñm eoꝝ nō iuuerūt cum occideret cū scirēt eū occidi: sz etiā ei seruī p̄ciuz eris alieni loco p hr̄dem deducit quē fuuz p̄toꝛ donauit libertati pp indicium ꝓdite mortis dñi p fuuz vl pp indiciū cōiuratiōis dñi p fuuz z pp indiciū cōiuratiōis reoꝝ detecte p seruuz. puta q̄a detexit fuus coꝛā p̄toꝛe reos siue malefactores q̄ simul iurauerāt occidere dñm ipsi seruī: z p̄toꝛ eū libertate donauit. z hoc dicit vsq̄ ad. l. ad veterani.

AD veterani. Titius paterfami. vl ēt filiusfa. fuit missus de militia: z sic fuit effect. veteran. z post missionē testū fecit intra annuz missionis. nunq̄d in eo habz locū lex falci. si reliq̄t legata vltra dodrātem. z dicit ꝙ sic. z hoc siue decedat infra annū missionis siue post.

¶ Si cui decē. Instituī mihi heredē titiuz z multa legata ab eo reliq̄ etiā vltra dodrātem. inter q̄ legauī seio fundū valentē. xx. sub conditione si daret heredi meo. x. certe dicitur ꝙ hic legatarius habeat legatari in toto fundo. s. quātū ad hoc vt de toto fundo possit detrahi falci. p heredem non obstante ꝙ ipse dedit heredi. x. causa implende conditionis legati fundi.

VOlo carere. Instituī mihi heredē titiū: z multa legata ab eo reliquī. postea ponam natus fuit mihi posthum. z sic ruptū fuit testū. egit iste posthumus contra dēm titium heredē: z petijt ab eo hereditatē. interiz titius soluit legata dictis legatarijs: z nō accepit cautiones de restituēdis sibi legatis. si euicta foꝛet ei hereditas. certe nō videt carere dolo ipse titi q̄tū ad hoc. vnde euicta postea sibi hereditate teneat victoꝛi restituere legata p̄dicta. ac si ea haberet z habeat ꝺānū si nō fecit sibi p legatarios caueri.

SErui qui apud. Tempoꝛe mortis testatoris qui mu
ta legata reliquerat: erāt quidā sui serui ab hostib. ca
pti: z postea fuerūt reuersi post mortē testatoris. certe quātuz
ad rationē legis fal. faciūt dicti serui locupletioꝛē hr̄ditatem
vt sic minoꝛ legatarijs falcidia detrahat licet tempoꝛe mor
tis testatoris non essent in hereditate. nā ex quo reuersi sunt
fingunt nunq̄ capti fuisse.

FAlcidia. Instituī mihi heredē titiuz: z multa legata
ab eo reliq̄: z seruo meo sticho dedī libertatē sub condi
tione si daret dicto meo heredi. x. postea dictus stich. qui di
citur statuliber dedit dicta. x. heredi de alieno z nō de bonis
mei defuncti. nunq̄d dicta. x. imputant heredi in falcidiaz vt
ꝓpter ea. x. minoꝛē alijs legatarijs detrahat falcidiā. z dicit
ꝙ non. z idem est si ego testatoꝛ dedī libertatem gaio liberto
sub conditione si daret heredi meo. x. z ipse gaius credēs se
esse seruuz meū dedit. x. heredi de peculio qꝺ nō erat heredis
nam z ista. x. non imputat sibi heres in falcidiā cum ea teneatur restituere dicto gaio.

¶ In falcidia. Hec lex dicit ꝙ in ratione quā trahit heres cū legatarijs ad sciendū vtrum habeat locū lex falcidia vel nō: est faciēda extimatio p̄cij rerum hereditariaruz ex vītate z nō ex affectiōe alicui. Sequēs lex dicit ꝙ in rōne nō habet ꝓ puro illud legatū qꝺ in diē relictū est cōmo dū ei medij tpis cōputat hr̄di i fal. Sz pone ꝙ q̄dā legata sunt relicta pure z q̄dā sub ꝺdi. q̄d cōputabim eē in legatis cōditionalib. cū trahit dicta rō legis fal. z certe dixerūt q̄daz tm eē in legatis conditionalib. quātū vēdi possunt. z de illo p̄cio quo vēdi possunt. i. habito respectu ad illud p̄ciuz quo vendi possunt. pōt de eis hr̄s falcidiā detrahere sz hec sniā reprobat. imo melius ē ꝙ res tēperet p cautiones. s. vt heres cōtinēti soluat legata illis legatarijs q̄b. legatū est pure z ꝓpt q̄z sola legata nō habez locū lex fal. z nō habeat nisi rō legatoꝝ cōditionaliū. sz expectet eoꝝ ꝺditio: z q̄bus legatū est pure z q̄bus heres soluit legata, caueat heredi de reddēdo ei q̄tum plus apparuerit eos accepisse tēpe existētis ꝺditiōis legatoꝝ cōditionaliū q̄ p legē falcidiā eis accipere licere. Sequēs lex dicit ꝙ si hr̄s pōt detrahere falcidiā ex eo qꝺ testatoꝛ legauit vltra dodrātē bonoꝝ suoꝝ. et nihilomin ꝓmisit legatarijs se solutuz eis integra legata fm voluntatē testatoris: cogēd. ē soluē integra.

LEx falcidia. Instituī mihi hr̄dē titiū: z multa legata q̄busdā reliq̄: inf q̄ reliq̄ seio ānua. x. z ita ꝺz se mod. sibi ue q̄titas ꝺcoꝝ legatoꝝ vt nisi nō hēat locū lex fal. sz si solua nt dicta. x. ānua p. x. ānos futuros locū hēat fal. q̄ro q̄liter hr̄s me. hēat ꝺ facē circa rōez legis fal. cū ꝺco seio. z certe q̄diu falcidia nō dū locū hz integre pensiōes ānue ꝺabunt p hēdem dicto seio. i. integra. x. ot āno. z ꝺz cauere sei hēdi de reddēdo ei q̄to pl apparebit postea eū accepisse q̄ licuerit ei capere p legē fal. adueniēte aūt postea ānoꝛ q̄ ānoꝛ. i. pp solutionez cui ānī fit vt ꝺ. l. fal. aliq̄d ꝺebeat ꝺco seio legatario eueniet vt retro minuāt oīa legata singloꝝ ānoꝝ. z sic repetz hr̄s a ꝺco seio legatario q̄rtā cuiuslibz ānui legati ex vi p̄dicte stipl'onis. z ita ex post facto appet locū hr̄e legē fal. i omibus pēsionib.

¶ Nunq̄. Instituī mihi hr̄dē titiū z legaui. c. seio z rogaui seiū p̄dictū vt ꝺca. c. restituet siue daret gaio: z ꝺcessī. postea soluit hr̄s seio. c. p̄dicta detracta et eis fal. vl nō detracta nō facio viz. nūq̄d sei cū ꝺat postea ꝺcā. c. gaio p̄t ei detrahē fal. z ꝺr ꝙ nō. z idē ē si p fideicōmissū reliq̄ dicta. c. seio z rogaui eū ꝙ daret ea gaio. Itē idē ē si ꝺm meus hr̄dē rogauī p fideicōmissuz vt restituēt hr̄ditatē meā seio: z rogauī seiū ꝙ eā restituēt gaio. nā si hr̄s restituat ex trebellia no seio hr̄ditatē detracta vl nō ꝺtracta q̄rta nō facio viz nō detrabet quartam seius gaio p̄dicto cum restitueret ei hereditatem.

¶ Cum emptoꝛ. Titius vēdidit mihi fundū p. c. z ꝓmisit mihi de dupla noie euictōis. postea fec dict. vēditoꝛ testū z instituit sibi hr̄dē me ipz ēptoꝛē z multa legata q̄busdā reliq̄t ēt vltra dodrātē hr̄ditat. sue ita ꝙ hūit postea locum

lex falcidia.postea vel etiam ante'mortem venditoris eiusdē testatoris sempronius euicit mihi per sentētiam dictū fundū ⁊ ita debeo recipere ex hereditate venditoris in qua ipse vēditor me īstituit duplū noīe euictōis.nūqd g̃ ēptor idēq; heres vēditor debeo deducē de hr̃ditate vēditor duplū noīe euictōis tāq̄ es alienū vt sic maiorē fal. detrahā legatarijs supradictis:an vero simplū tm̄ debeo deducere.⁊ vr̃ q̄ duplū:qr duplū esset detrahēdū si alius heres extitisset vēditori ⁊ nō ego emptori:⁊ mihi ēptori p hr̃dē vēditoris prestā dum.benigne ē tm̄ in simplū mihi emptori īputari.vt.s. illud tm̄mō detrahā tanq̄ es alienū. Et idē ē ecōtra.si ego ēptor īstitui mihi hr̃dē dictū vēditorē,⁊ multa legata q̃busdā reliqui ⁊ mihi euict⁹ fuerat dict⁹ fund⁹.s.vt dict⁹ vēditor heres me⁹ debeat sibi cōputare ī hr̃ditate mea quā hz simplū noīe euictiōis:⁊ nō duplū.vt sic pro illo simplo talr̃ cōputato minorē legatarijs detrahat falci quāuis si alius hr̃s extitisset mihi emptori duplū imputareť ei ī hr̃ditate mea vt p eo duplo talr̃ iputato tāto minorē falc.legatarij detraherz qō duplū ipse ali⁹ hr̃s me⁹ recuparet a vēditore qui non esset meus hr̃s.

Plauti⁹ suo. Ego īstitui plautiū mihi heredē ⁊ suuz meū stichū legaui titio a dicto plautio meo hr̃de. ⁊ decessi postea plauti⁹ hr̃s me⁹ feč testū:⁊ dicto sticho fundū legauit ab hr̃de suo plautij.⁊ decessit idē plauti⁹.vñ hr̃s plautij dz soluē legata a se relicta p plautiū.⁊ relicta a plautio p me.cū aūt hēat locū falci.ī legat⁹ a me relict⁹:⁊ īn legat⁹ relictis a plautio hr̃de meo:ex eo q̄ vltra dodrātes legauimus querit qualr̃ deducto sticho seruo meo:⁊ deducto fundo sticho per plautiuz legato debeat hr̃s plautij detrahē falci.⁊ rñdeñt tres iurisco sulti.s.attilicin⁹ ⁊ nerua ⁊ sabin⁹.primo habendā rōnem legis falci.īn dcō suo sticho.⁊ quota pars ex eo sticho decederz p legē falci.eā ptem.i.q̄tū valz illa ps fundi dictū fundi dixerūt decessurā p portionē legis falci.sicut decedit ex oibus alijs legatis.⁊ ita dixerūt q̄ de fundo detrahať falci.p seruo ⁊ p fundo. Cassius aūt reph̄dit eos dicens.qñ de suo legato pars legis falci.decedit qō ē vbicūq; hz locū lex falci.ī hereditate illius qui legauit seruuz.incipit seru⁹ legatus fieri cōis mercis pro q̄rta noīe falci.⁊ legatarij pro tribus partibus eiusdē serui ⁊ si heres legati dicto seruo talr̃ cōi sibi ⁊ legatario vt dz ē totū legatū suū relictū ptiet ad socium legatariū.qr mea p̄sōa.s.legatarij socij legatū p̄sistē pōt.q.d.nō in p̄sona hr̃dis q̃ legauit seruo cōi sibi ⁊ legatario.qr ergo tali modo detrahiť falci de seruo legato vt efficiatur seru⁹ cōis hr̃dis ⁊ legatarij pro his partib⁹ q̃s dixi.⁊ qr totū legatū fundi relictū ab hr̃de dicto seruo ptinet ad soluz legatariū ⁊ nō ad heredē q̃ legauit vt dictū est: remanet pro costanti q̄ ex fundo nō detrahitur falci.nisi semel.ī.pro ipso fundo:⁊ nō pro fundo ⁊ pro seruo legato.vñ male dixerūt dicti tres iurisco sulti.vñ paul⁹ quint⁹ iurisco sult⁹ vtr̃ finia cassij reprehendētes dictos tres.⁊ nō vtitur finia eoz truz.⁊ dicit idē paul⁹ q̄ diu⁹ pi⁹ imperator rescripsit idem in fideicō missō relicto seruo cōi per vnū de dnīs qō scripsit dict⁹ cassi⁹ in legato s.q̄ totū ptineat ad aliū socium q̃ nō reliq̃t seruo cōi fideicōmissuz.⁊ habeas talē lr̃am in p̄rin.hui⁹ legis q̃lē ego habeo:plauti⁹ suo quē tibi legauerā fundū legauit attilicin⁹ ⁊c.sz quidā hūt talē lr̃az plauti⁹.s.aīt hoc qō sequiť.suo quē tibi legauerat.s.aliq̃s testator funduz legauit attilicin⁹ ⁊c.sz mea litera ē melior ⁊ sm̄ meā posui vobis casum.

Interduz. Instrui mihi heredē tituz ⁊ legaui seio fundum titianū.⁊ ad eū fundū titianū legaui viā per aliū meum fundū puta seianū.⁊ multa alia legata reliq̃ q̃busdā: ita q̄ excessi dodrantē ⁊ decessi.nūc hr̃s me⁹ vult detrahere legata rijs falci.vñ q̃riť qualr̃ possit detrahē de fundo titiano:⁊ de via ei legata.⁊ dz q̄ pp rōnez legis fal.de fundo detrahēde sequēs legatū.s.vie extinguiť.nā cū pars fundi deberet remanere in hereditate noīe fal.si nō esset ad eū legata via ex eo.s. q̄ posui locū hr̃e fal.in hr̃ditate mea non pōt ꝓcedere vie legatū;qr p partē diuidā seruit⁹ vie acquiri nō posset legatario cui remanēt tres partes fundi p indiuiso: si ex fundo detraheret fal.quō ergo nō pōt ꝓcedere legatū vie hoc casu. rñdeo q̄ legatari⁹ dz capē integrū fundū:⁊ vie legatū dz perire.s.qñ plus capit falci.detrahēda de fundo ⁊ de via q̄ sit vie extimatio vel etiā tm̄ ⁊ nō plus.si āt minus capit falcidia q̄ sit extiatio vie tūc dz legatari⁹ cape p totū fundū ⁊ totā viā ei tm̄ legatario totā viā ad fundū petēti rādiu per heredē doli exceptō opponeť q̄diu soluat heredi legatarius tm̄ q̄tum erat noīe falcidie detrahendū de fundo ⁊ via.vt hoc habeas ē.e.si fundū mihi.si aūt de fundo nil noīe falcidie erat detrahendū:valet legatū fundi ⁊ vie.⁊ nō oppōiť aliqua exceptō legatario viā petēti. qr tūc nō dz acq̃ri seruit⁹ vie p parte vt hic colligiť.⁊ dicta.l.si fund⁹ mihi.

Non est dubiuz. Titius libertus seij instituit dictū seium patronū suū heredē cū haberet hic libert⁹ in bonis ducētos aureos ⁊ legauit filio suo liberti centū viginti aureos.⁊ cuidā extraneo nō capaci relīqua octuagīta.⁊ sic nihil remanebat penes patronū heredē sicq; habebat locū lex falcidia si heres solueret legatū extraneo nō capaci.cū ergo nō soluat non capaci proficit hoc filio ad consequenda solida que ei legata sunt.nam non est dubium quin ea legata a quibus submouere heres exceptiōe legatariū potest:quacunq; ex causa:ita q̄ ea ei non prestat in quartam heredi imputantur ne ceteroz legata minuantur.nec interest vtrum ab initio quasi inutile fiat legatū:an ex accidenti postea inutile fiat, et hoc dicit cū duab⁹ legib⁹ se.

Propter. Instituī mihi heredē titiuz ⁊ multa legata pure ⁊ sub conditione reliquī inter que reliquī seio centum pure ⁊ fundū sub cōditione ꝓpter conditōnalia aūt predicta legata nō possum⁹ adhuc eē certi vtrū habeat locū falcidia vel nō.sei⁹ petit ab herede meo legatū sibi pure relictū ⁊ offert ei cautionem de restituēdo ei quicquid postea apparuerit eum accepisse vltra q̄ patiatur lex falcidia nūquid heres tenetur ei dare integrum puruz legatum.⁊ dicitur q̄ non immo potest in hoc dubio detrahere falcidiā de eo.⁊ si post ea deficiant conditiones legatorum conditionaliū.sicq; appareat non habere locum legem falcidiam restituet heres scio quartam quam ei detraxit.⁊ hoc dicit.

Inter filium. Titius habens filium seium ⁊ habens ex eo tres nepotes:instituit sibi heredem dictum suuz filium:⁊ cōmisit fidei eius ne fundum suum testatoris alienaret.⁊ etiam vt in familia eum relinqueret.⁊ decessit hic titius. Postea filius decessit ⁊ instituit sibi heredes dictos suos tres filios ⁊ multa legata ab eis reliquit ita q̄ habebat locum lex falcidia ⁊ decessit.nunc legatarij petunt legata ab istis tribus heredibus.⁊ ipsi in ratione legis falcidie volunt deducere tanq̄ es alienum extimationem fundi debiti eis a patre ex testamento sui. Unde queritur an omnio q̄ si creditores patris eorum propter dictum funduz qui debebat in familia remanere: vnusquisq; eorum truz possit deducere aliquid in ratione legis falcidie.⁊ videtur q̄ non.quia ī potestate sua habuit pater eorum cui potius ex eis relinqueret dictum fundum. Sed certe si sequamur hanc rationez nemo dictorum trium deducet quicq̄ in ratione falcidie. quod certe durum esset. vnde dico q̄ bene possunt deducere dictum fundum siue eius extimationem tanq̄ es alienum: vt tanto maiorem legatarius detrahat falcidiaz.⁊ est ratio:qr pater eorū habuit dictū fundū in re alieno,nā necessitate astrictus fuisset relinquēdi eū filijs.

Cum titio. Seius instituit sibi heredem gaiumi ⁊ titio in annos singulos viginti legauit.⁊ multa alia legata quibusdam reliquit ita q̄ excessit dodrantem hereditatis sue.⁊ postea decessit dictus seius.nunc legatarij coram iudice petunt eorum legata preter titium predictum.heres autem dicit se velle eis falcidiam detrahere. vnde iudex cepit inter eos habere rationem legis falcidie.quc ritur ergo hic quantum debeat extimari lis quam posset facere heredi dictus titi⁹ pro viginti annuis sibi legatis.⁊ distinguiť,aut vivit titius,aut ē mortu⁹, primo casu tāti debet

dicta lis extimari in dicta rõne legis fal.quãti põt vẽdi id legatũ posito ,p incerto quãdiu sit victur⁹ ũue viuitur⁹ titius. Secũdo ãt casu nõ dz aliõ spectari q̃ q̃d debuit heres titio er ea causa tpe mortis ipsi⁹ titij:q̃ forte p triẽniũ nõ soluerat ei ãnuũ legatũ quãtũ ad futuꝝ temp⁹ post mortẽ titij nihil inspicitur q̃ finituꝝ ẽ legatũ morte titij.vt.ſ.de ãnuis legatis. l.iiij.

Cum quo de peculio. Titius mutauit seruo seij in causam peculiarem centum.ꝛ sic ideem titius agere de peculio cõtra seiũ serui dñm ꝛ petere dicta.c.ante aũt q̃ ageret ꝓ eũ fecit testiũ idẽ titi⁹:ꝛ instituit sibi heredẽ dictũ seiũ de peculio debitorẽ:ꝛ multa legata quibusdã reliq̃t:ita q̃ excesſit dodrãtẽ hereditatis seie in legãdo.ꝛ postea decessit dict⁹ titius testator.nũc legatarij petũt a dicto seio hr̃de debitore q̃ legata eoꝝ ꝛ ipse vult ꝛ etiã põt eis detrahẽ falcidiã.in q̃ quidẽ falcidia dz fine dubio imputari hẽdi debitoriq̃ de peculio:peculiũ dicti serui:si peculiũ est tm̃ q̃tũ vel minus q̃ sit debitũ peculiare ad qõ tenebaꝫ testatori idem heres.vt.j.e. si creditor.vñ si q̃raꝫ hic cui⁹ tpis peculiũ dicti seruí cõputari debeat dicto hr̃di debitoriq̃ in.l.falci.i.in q̃drãtẽ quẽ vult detrahere de legatis.ꝛ certe plerique putãt inspiciendũ illud qõ tũc i peculio dicti fui fuerit cũ adireꝫ hr̃ditas creditor⁹ peculiaris p debitorẽ peculiarẽ fuiq̃ dñm. Marcell⁹ ãt actor hui⁹ legis dubitat vtrũ debz inspici temp⁹ adite hr̃ditatis: ꝛ b duab⁹ rõnib⁹.vna rõ dubitãdi ẽ q̃m in rõne leg⁹ falci.in cunda placuerit sapiẽtib⁹ obseruari mort⁹ testator⁹ tps.vt ꝛ ſ.e.in rõne.lo.ij.in prin. Secũda rõ dubitãdi ẽ.q̃ videndũ ẽ q̃ si debitor hereditari⁹ alius sit fact⁹ pauperior post mortẽ testatoris añ aditã hr̃ditatẽ ei⁹ hr̃dis ẽ dãnũ nõ legatario ruꝝ.vt ꝛ dicta.l.in rõne. ſcõ .ergo idẽ deberet esse in nro casu vt videꝫ.ſ.vt si peculiũ dicti fui sit diminutũ post mortẽ dicti creditoris eiusdẽq̃ testatoris ꝛ añ aditã eius hr̃ditatem debeat eẽ dãnuꝝ heredis ꝛ nõ legatarioꝝ.vnde fm b etiã in nostro casu deberet inspici q̃tum sit in peculio seruí tpe mortis creditoris eiusdẽq̃ testatoris ꝛ nõ tps adite hr̃ditat⁹. in ista ergo scõa rõne dubitandi positi sunt duo casus,vn⁹ q̃ peculiũ seruí diminutũ ẽ post mortẽ testõr⁹ ꝛ nõ aditaꝫ ei⁹ hereditatẽ.secũd⁹ q̃ quidã debitor hr̃ditari⁹ fact⁹ ẽ nõ soluendo post mortẽ testõris ꝛ añ aditã ei⁹ hr̃ditatẽ.in q̃b⁹ quidez duob⁹ casib⁹ videbaꝫ quibusdã eẽ ad dãnum hr̃dis ꝛ nõ legatarioꝝ.sicq̃ mortis testõris tps inspiciẽdũ:ꝛ nõ tps adite hr̃ditatis. Ex ecõtra diceret aliquis q̃d si añ aditã heredi tatẽ auctuꝫ est peculium fui dicti debitoris heredisq̃ ꝛ post mortẽ creditoris.nũq̃d incremẽtũ peculij ipsi⁹ fui faciet pleniorem hereditatẽ dicti creditoris vt sic ,pfit legatarijs q̃bus ipse creditor legauit vt dictũ est. Itẽ diceret aliq̃s q̃d si facultates alicui⁹ debitoris hereditarij q̃ nõ erat soluẽdo tempe mortis testõris fuerũt ampliate ante aditã hereditatẽ eiusdẽ testatoris vt sic ,pfit legatarijs.ꝛ rñdeo sic quãtũ ad debitorem cui⁹ facultates sunt aucte. Cũ g̃ in isto debitore heredi tario cui⁹ facultates ampliate sunt añ aditã hereditatẽ credi toris placuit sapientib⁹ ex postfacto videri vberiorem fuisse hereditatẽ sicut ẽt euenit cũ cõditio sub qua ,pmiserat aliq̃s defuncto existit post mortẽ:ꝛ añ aditã ei⁹ hr̃ditatẽ.ita etiã incrementũ peculij fui dicti debitoris heredisq̃ factũ post creditoris mortẽ vsq̃ ad tps adite ei⁹ hereditatis:facere dz plenioꝛẽ hr̃ditatẽ creditoris ad ,pficuũ legatarioꝝ.bñ g̃ dixerũt illi plerique qui putauerũt inspiciendũ illud qõ tũc in peculio dicti fui fuerit cũ adireꝫ hereditas creditoris peculiar⁹ p debitorẽ peculiarẽ seruiq̃ dñm.quãdoq̃ ẽt.ſ.peculium , temp⁹ adite hereditatis dico eꝫ casum tibi loquẽdo q̃ nõ inspicere tur temp⁹ adite hereditatis,sed temp⁹ quo plus fuit in peculio sui fit illud temp⁹ mortis:siue temp⁹ adite hereditatis: siue temp⁹ post aditã hereditatẽ:ꝛ illud cõputabiꝫ heredi in falcidiã vt dixi.ſ.ꝛ b colligo in hac.l.ibi.q̃d eiũ intereſt ꝛc.ꝛ j.e.si debitor.ꝛ est rõ:q̃ domin⁹ seruí idẽq̃ heres, creditoris fui mei sibi potuit ꝛ debuit soluẽꝫ. Expedito hoc casu Bcenola adducit alium casum talem,pone q̃ p̃dict⁹ seruus here dis scripti a creditore peculiari debuit.ꝛ.de fundo creditoris ꝛ cuidã alij debuit alia.ꝛ.ꝛ vna decẽ habuit dict⁹ seruus i peculio tpe adite hẽditatis creditoris p dñm suum ab eo institutum.nũq̃d hereditas dicti creditoris quam habz dñs huius seruí augeꝫ in his decem que habebat seruus p̃dictus in peculio vt sic ꝓpterea tota ꝛ integra decem maiora debeatur legata legatarijs quibus legauit dictus creditor qui instituit sibi heredẽ dñm seruí vt sic de his.ꝛ.alijs creditor fui nihil cõsequatur.ꝛ rñdeꝫ q̃ sic.nam dicta decem q̃ defuncto creditori naturaliter debebanꝫ p seruuꝝ hr̃dis in hẽditate eiusdẽ creditoris manent.ꝛ põt eẽ ratio.q̃ hic dñs seruí institutus heres a creditore eiusdẽ seruí bz potestatẽ p̃cedenti de peculio eiusdem seruí.illa decem que seru⁹ debebat creditori ꝛ p⁹ ea per cõsequẽs eidẽ heredí creditoris debebat ea.ꝛ.fu⁹. cũ ergo nihil habeat in peculio seruus nisi.ꝛ.ꝛ heredi creditor⁹ dño suo debeat decẽ q̃ debebat creditori.ꝛ dñs suus ista decez possit p̃rededucẽ de peculio.ergo alius creditor cui debebatur decẽ nihil cõsequitur de illis.ꝛ.que erãt peculio. imo integra ꝛ tota dca.ꝛ.augebũt dicta hr̃ditatẽ creditoris quã habet dñs eiusdẽ seruí.vt sic ꝓp b maiora p̃stentiꝫ legata legatarijs quib⁹ idẽ creditor legauit.ꝛ b vult dicere hec lex bz nõ min⁹ plane. Eius q̃ in bonis. Seius habens vnum dũtaxat seruuꝝ legauit eũ titio ꝛ cõmisit fidei ei⁹ titij.vt post trienniũ eũ seruum manumitteret,ꝛ m̃lta alia legata alijs reliq̃t.ita q̃ excesſit dodrantẽ.certe de seruo nõ põt hr̃s detrahere falcidiã.sz ex eo q̃ interim ante triennium ex operis seruí ad titiũ peruenire põt:quarta apud heredẽ bz remanere.sic euenireꝫ si directo post triennium dedisset seius libertatẽ dicto seruo ꝛ legasset eidẽ titio vsufructum eiusdẽ seruí.nam ex eo q̃ interim ante triennium ad titiuꝝ puenire põt de vsufructu:quarta apud heredẽ bz remanere.ꝛ sic euenireꝫ si sil⁹ directo post triennium dedisset sei⁹ libertatẽ dicto seruo.ꝛ ei titio ,ꝓpetatez plenã añ triennium p fideicõmissum reliquisset.nam ꝛ hic ex eo q̃ interim ante triennium ad titium puenire põt: quarta apud heredem debet remanere. Stichum tibi. Seius testator legauit tibi stichũ ꝛ seruo tuo pãphilo legauit.ꝛ. vl⁹ ecõtrario tibi.ꝛ.legauit dict⁹ testator:ꝛ seruo tuo legauit stichum ꝛ cõmisit fidei eius seruí tui pãphili libertatẽ dicti stichi.ꝛ tot alia legata reliquit quibusdam alijs.q̃ excesſit dodrantẽ bonoꝝ suoꝝ.ꝛ sic habet locum lex falcidia. ꝛ decessit dict⁹ testator.ꝛ postea tu agnouisti legatũ tibi relictũ,ꝛ relictum seruo tuo.modo queriẽ qualiter debeat detrahi falci. de dicto stricho ꝛ de ꝛ.ꝛ dicitur q̃ domin⁹ pamphili legatarius bz redimere ab hr̃de seij partem stichi predicti.ſ. quartaz que de eodẽ stricho eẽt resecãda si libertas eius nõ eẽt data. ꝛ hoc pp dictum legatum de .ꝛ.tibi vl⁹ suo tuo relictum.ꝛ ita si bñ inspicias pro suo ꝛ pro.ꝛ.detrahetur falcidia de dicti ꝛ.ꝛ seruo stricho libertatẽ dabis sicut ꝛ si tibi legasset dictus testator dictũ stichum ꝛ dicta.ꝛ.ꝛ nihil seruo tuo pamphilo legasset,quo casu sine dubio redimere deberes ab hr̃de q̃rtã partẽ stichi.vt.ſ.e.si seru⁹.cũ legibus se. Sepi⁹ euenit. Seius habens centum aureos in bonis dedit titio inter vivos.ꝛꝛv.aureos de eisdẽ cẽtum aureis.ꝛ eundẽ titium instituit postea hr̃dẽ ꝛ dodrantẽ dictorum cẽtum aureoꝝ.ꝛ decessit.nunc q̃ritur an titius hr̃s possit detrahẽ falcidiam de dictis legatis. ꝛ dicitur q̃ non.quia testator in vita sua prouidit heredi in quarta bonorum dando ei dictos .xxv. aureos. nam multotiens euenit nedum in isto casu ne emolumentum eius legis falcidie heres consequatur.ꝛ de hoc pono tibi statim vnum alium casum. Titius qui receperat a seia cẽtum in dotẽ in testamento suo legauit gaio dictam dotem vt gaius restituerez eam vxori.certe non debet heres detrahere gaio falcidiam de dicta dote:vl⁹ si detrahat tenetur eam falcidiam restituere mulieri actione de dote.ꝛ sane ꝛ in hoc casu ꝛ in plerisq̃ ita obseruatur vt omissa persona interpositi sicut fuit in hoc casu interponit gaius spectat p̃sona capiẽtis,i, vxoris q̃ dz hr̃e dotẽ,ꝛ hoc dic cũ.l.ſe.

LEgis falcidie. Hāc legē intelligas vt.ff.e.lex falcidia si interuenerit.t.l.qō de bonis.§.nō idcirco.t.§. fruct⁹ sequēs dicit q̄ si heres cācellauerit testū;t ita fecit q̄ perijt fideicōmissus ab eo relictū.videl indign⁹ hīficio legis falci. nā t totā hr̄ditatē amittit.vt t.ff.e.de his q̄ in test.del.l.i.§.si vero alius. Itē t indign⁹ videl hīficio eiusdē legis q: accō modauit fidē testatori de restituēda hereditate nō capaci;immo eā quartā hz fiscus .t hoc dicit.

QUm p̄. Titi⁹ instituit sibi hr̄des filiā suā īpuberem t seiū.t q̄dā p̄legata filie dedit.t postea ab impubē p̄dicta multa legata reliq̄t q̄busdā.t postea dictū seium substituit eidē impuberi.t decessit dict⁹ titi⁹.t postea decessit dicta impubes in pupillari etate.t ita hr̄ditas ad substitutum p̄tinet.t ipe dz soluere dicta legata ab impubē relicta.nūq̄d dicta p̄legata filie dz cōputare in rōne legⁱ falci.t dr̄ q̄ nō.immo dz hic substitut⁹ ea sibi hr̄e p̄cipua.sicut nec ipsa īpubes cōputaret.vt.j.e. qō ass. ¶Legato petito.Cū mlta a titio hr̄de legata relicta eēnt;ita q̄ hēbat locū.l.fal.sci⁹ vn⁹ de legatarijs p actionē in rē petijt legatū suū.t q: heres fuit cōtumax in soluēdo ei legato delatū fuit legatario sacramētum in litē t iurauit vltra q̄ valeret legatū.nūq̄d heres ponet in rōne legis fal.totū q̄q̄d dz dare dēo legatario.vt sic maiorē sibi imputare dānū qō sua culpa passus est. sic etiā imputat sibi dānū qō patr̄ pp suā negligētiā.nā si alien⁹ fund⁹ est tibi ab eo herede t cū dūs fundi nollet eū vēdere nisi infinito p̄cio siue nimis magno hr̄s emit vltra q̄ valeret.t ppt dictā emptionē effectū ē vt hēat locū lex fal.q̄ al's locus nō hr̄et id supfluū in lege falci.imputari nō pōt alijs legatarijs.nā poterat liberari idē heres p̄stādo legatario verā extimationē dicti fundi.t hoc dicit cū.l.se.

ITem lege. Titi⁹ t sei⁹ p̄miserūt mihi.x. insolidū: t ita sunt duo rei p̄mittēdi.decessit dict⁹ titi⁹ instituto sibi herede dicto seio t multis ab eo legatis.nūc legatarij petūt ab eo legata.nūq̄d tota.x.mihi debita detrahet de hr̄ditate tanq̄ es alienū.vt sic maiorē legatarijs ōtrahat fal.an verō detrahet ptē vel nihil.t distinguit̄.aut erant socij ísti duo rei p̄mittēdi aut nō.p̄mo casu diuidi inter eos dz obligatio de dictis.x.mihi debit̄ vt re⁹ p̄mittēdi hr̄s.tñ videat̄ min⁹ hr̄e in bonis suis quātū ē medietas ei⁹ qō mihi debebāt. et illud nō noceat vl' p̄sit legatarijs. Itē tñ min⁹ videat̄ hr̄e in bonis hr̄ditarijs q̄tū ē alia medietas debiti:t illud legatari is noceat.si aūt nō erāt socij tūc in pendēti est de cui⁹ debeat detrahi bonis istud debitū totū:tanq̄ es alienū.s.vtrū de bonis testatoris;vt sic noceat legatarijs quātum ad maiorem falcidiā eis detrahendā an de bonis heredis: vt sic non p̄sit nec noceat legatarijs.t si quidā heres soluerit mihi totū hoc meū debitū tāquā debitū testatoris qui erat mihi cuz eū eo re⁹ debēdi,tūc totū dēm debituz detrahet de bonis testatoris;t sic nocebit legatarijs.si aūt soluerit mihi tāquam debitū suū hr̄dis:tūc nihil nocebit legatarijs.t nō mireris si talis pōt soluē heres p̄dictus.s.vl' tanquā suū debitū vl'tanquā hr̄ditariū.nā ambe obligatiōes in eū insolidū cōcurrūt vt ar.ff.de act.emp.nō est nouum.in fi.t in p̄dicto pēdēti cū nō erāt socij.credo q̄ heres interim debeat soluere legata integra legatarijs t recipe ab eis cautionē de restituēdo quod vltra acceperit q̄ per legē falcidiaz eos accipe licēt. argu.ff. debā insolidū.t.dicto titio t seio.t ita erāt duo rei stipulādi nā aut erāt socij aut nō.p̄mo casu diuidi inter eos debz obligatio de dictis.x.que ego eis insolidum debebā sicut si q̄libet eorum partem dicte pecunie a me debitore stipulat⁹ eēt scilicet vt vnus reus stipulandi.s.seius titij heres habeat in bonis suis medietatē ei⁹ qō ego debebā eis: t illa nō p̄sit legatarijs.aliam autem medietatē habeat in bonis heredi tarijs t illa p̄sit legatarijs q̄tū ad falcidiā vt minor eis de trahat.si aūt nō erāt socij dicti duo rei stipulādi tunc in pendenti est in cuius eoz bonis computari oporteat id qō ego insolidū ei debebā vt si ego soluā heredi ppt obligationem hereditariā cōputet in bonis defuncti rei stipulādi:t sic p̄sit legatarijs.si aūt soluā heredi ppt obligationē qua ei insolidum tenebar;tūc cōputet in bonis heredis:t sic nō p̄sit vel noceat legatarijs.nā t hic vtraq; obligatio durat vno reo stipulādi existēte herede alteri.vt.j.de fideiussori. si reus.t.l. generaliter.§.i. ¶Corpora. Titius instituit sibi heredez seiū t multa ab eo legata reliquit t decessit:nunc heres vult trahere rationē falcidie cum legatarijs:vñ omnia corpora q̄ sunt in bonis defuncti debēt extimari ad sciēdū vtrū habeat locum falcidia vel non.certe fm rei veritatem sunt extimāda hoc est fm p̄sens p̄cium:non autez formali p̄cio siue a contrahentibus formato.i.a defuncto t ab eo qui eiv̄ēdidit forte eīm defunctus emit dicta corpora vltra q̄ valerent.

Item non debēt extimari dicta corpora ex affectu vel 'vtilitate singuloz sed cōiter:nec eīm heres qui filium suū naturalem natum ex ancilla testatoris possidet tanquā rem hereditariā tāto iudicat̄ locupletior vt p̄sit legatarijs q̄ eīdē suū filiū plurimo p̄cio q̄ valeat redēptur⁹ fuissz si alius possideret eum. Nec ille heres qui filium alienum natum ex ancilla testatoris possidet tanquam rem hereditariaz tūc habere iudicatur vt p̄sit legatarijs q̄ cum magis habet caruz ex eo qō deliquit.sunt eīm quidam qui retinent magis caros seruos ex eo q̄ sunt malefactores:sed iudicant tūc habere q̄tum cōmuniter valet dictus seruus. nec enim fit aliq̄s seruus p̄ciosior si committat delicta.nec ille heres qui possidet seruum hereditarium institutum ab aliq̄ extraneo post mortem testatoris eiusdem heredis tūc habere iudicat̄ vt p̄sit legatarijs q̄topluris vendi potest dict⁹ seruus p̄pter hereditatem in qua ē institutus ab extraneo Nam t si ipse heres cum quo nunc tractatur de falcidia essz institutus ab aliquo extraneo non diceretur locupletior aūq̄ adiret hereditatem extranei.ergo absurdum esset eundem heredem esse factum locupletiorem anteq̄ seruus hereditarius ab extraneo institutus adeat extranei hereditatē:cū mltis casibus accidere possit ne iussu eius heredis adeat idem seruus. Ad id qō dictū ē p̄cia rez cōiter extimari possumus adducere t aliud exemplū.s.vt creditor cuius debitor soluēdo nō tūc videat̄ habere de dicto debito circa rōnem.l. falci. q̄ exigē pōt a debitore suo:q̄uis āt diterit cōiter debē extimari p̄cia rerum.tamen loca t tempora afferūt aliquādo varietatem in p̄cio rerum.de locis pone tale exemplū. q: aliter extimat̄ oleū in roma:t aliter in hispania.q: carius est rome de temporib⁹ pone tale exēpluz.q: cōtinuis sterilitatib⁹ existentibus per magnū temp⁹ nō extimat̄ tūc dē oleum vl' olei fructus q̄ti extimat̄ secūdis siue vberrimis fructibus existentibus continuis.nā plus extimat̄ tpe caristie cōtinue q̄ abūdantie cōtinue,t bñ dixi de continua abundantia:t de cōtinua caristia p magnū tps.q: hic quoq;.i.in cōputatiōe.l.falci.nedū in alijs causis cōstituunt̄ p̄cia nō ex momētis tēporputa ex p̄terita caristia nec ex ea caritate siue caristia q̄ raro accidit etiā si tpe p̄senti obtineat caritas.

QJ in testō. Ita dixit testator in testō sticho:hr̄s me⁹ dānat⁹ esto dare lucio titio.x.t q̄to q̄dē min⁹ p.l.fal.capere poterit idē luci⁹ titi⁹ tāto āpli⁹ ei dare dānat⁹ esto.t decessit testator.certe stādū ē sniē testōr;.vt.s.nō patiat̄ luci⁹ titi⁹ fal.

QJ fund⁹. Legaui tibi fundū valētē.l.sub ꝺditōe si dares hr̄di meo.l.certe valz legatū fundi:t p̄t hr̄s me⁹ detrahē fal.ō fūdo si hz locū.fal.i hr̄ditate mea ñ obstāte q̄ tu decisti ei.l.cā ip'lēde ꝺdi.legati fūdi.fz si legaui tibi.l. aureos sub ꝺdi,si dares,l.aureos hēdi meo nō valz ꝺ casu legatum,

Circa legē. Instituí mihi heredē titiū ⁊ multa legata ab eo reliquí ⁊ pure: ⁊ in diē: ⁊ sub cōditiōe. inter que legauí seio. x. vsq; ad. x. annos: vel sub cōditōe. si nauis ex asia venerit. ⁊ ea cōditio extitit post decēniū. certe nō videnť huic seio legata. x. vt sic possit heres alijs legatarijs detrahē fal. eo modo. ac si dict⁹ seius habuisset. x. Ex tñi mín⁹ de x. videtur legatū dicto seio q̄tuz ad hoc q̄ heres fuit lucrat⁹ medio tpe vsq; ad diē vel cōdi. er dictis. x. existētē. Secūdo dicit q̄ sicut legata nō soluūť nisi deducto ere alieno: ita ⁊ donatio nis causa.

Clotiēs. Instituí mihi heredē titiū etiā filio meo naturali: q̄ nō poterat capere nisi duas vncias de iure. legauí tres vncias hereditatis mee ⁊ multa alia alijs legata reliq̄ ita q̄ hz locū lex fal. in hereditate mea. certe p̄ius dz detrahi fal. de dictis trib⁹ vncijs. ⁊ reliquū debeť filio si nō sit vltra duas vncias.

Hereditariū. Instituí mihi hēdē titiū ⁊ reliquí alimēta seio ⁊ multa alia legata quibusdā alijs reliquí ita q̄ hz locū fal. in hereditate mea. vnde hŕs me⁹ me mortuo trahit rōnē cū legatarijs q̄ valeāt res hereditarie: ⁊ q̄d ē legatū ⁊ quātū vt sciāt vtrū habeat locū falcidia vel nō. ⁊ si hz locū quātū debeat cuilibz legatario detrahi noie falcidie. ⁊ queriť iter eos inter alia q̄tū noie alimētoz videať relictū dicto seio cui reliqui alimēta: ⁊ quātū noie falcidie de suo legato alimētorum detrahať. ⁊ certe rñdeť q̄ hec forma dz seruari in dicto legato alimētoz seio relictoz. s. vt si dict⁹ seius cepit eē in p̄ma etate scz. xiij. annoz. i. q̄ cōpleuit. x. ānos. vel hz. xv. vl̄. xvi. vl̄. xvij vl̄. xviij. vl̄. xix. vl̄. xx. annos. cōputeť tūc q̄titas alimētorum trigita ānoz ⁊ ei⁹ q̄titatis falcidia p̄steť heredi meo. vñ pōe q̄ in bonis meis erāt duodecim cētenaria de quibus quidem dz habere heres me⁹ quartā nōie falcidie dictū ē q̄ seio videnť alimēta relicta p. xxx. ānis pone g̃ q̄ quolibet anno volebat decē p alimētis. ⁊ ita capiebat sūma alimētoz tricēta. certe videnť legata seio. vñ. ccc. reputabat heres alijs legatarijs in rōne legis falcidie ⁊ legatarij alij dicēt heredi. videam⁹ quātū capit quarta trecētoz quaz debes hŕe vt sciamus ita quātū deest tibi postea ad quartā totius hereditať ⁊ certe capit q̄rta trecētoz septuagita quiq;. si tu heres hēs septuagita quiq; de legať alimētoz dicūt legatarij leue scire ámō q̄d debes de nostris legatis detrahere vt habeas q̄rtā totius hŕditatis. cōputat g̃ hŕs statiz sibi dicta. lxxv. in q̄rta hereditatis vt dictū est. vñ quolibz de dictis. xxx. ānis nō soluet heres alimētario nisi tres ptes de x. que. x. erāt necessaria eidē alimētoz noie p quolibet dictoz ānoz. credo tñ q̄ ōbz cauere legatari⁹ alimētoz q̄ si plus vixerit. xxx. annis. ⁊ alíñta vltra. xxx. annos acceperit integra resartiet heredi q̄tum plus acceperit q̄ p. l. falcidiā liceret ei accipe. nā lz hic fingamus eū viuere. xx. ānis tñi. q̄tuz ad p̄sentē cōputationē legať falcidie tñ si plus viuat nihilomín⁹ habere debz alimēta ⁊ si mín⁹ vixerit. p̄ficiet ceteris legatarijs. si aūt dict⁹ legatarius alimētoz hēat. xx. ānos. vl̄. xxi. vl̄. xxij. vl̄. xxiij. vl̄. xxiiij. tūc q̄titas alimētoz annoz. xxviij. cōputať. ⁊ ei⁹ quātitatis falcidia p̄stabiť. si aūt dict⁹ legatari⁹ hēat. xxv. ānos. vel. xxvi. vl̄. xxvij. vl̄. xxviij. vl̄. xxix. vl̄. xxx. tūc quātitas alimētoz ānorum. xxv. cōputať ⁊ ei⁹ quātitatis falcidia p̄stabiť. si āt dēs legatari⁹ hēat xxx. ānos. vl̄. xxxi. vl̄. xxxij. vl̄. xxxiij. vl̄. xxxiiij. vl̄ xxxv. tūc quātitas alimētoz ānoz. vigīti duoz cōputať ⁊ ei⁹ quātitatis falcidia p̄stabiť. si āt dict⁹ legatari⁹ habeat. xxxv. vl̄. xxxvi. vl̄. xxxvij. vl̄. xxxviij. vl̄. xxxix. vl̄. xl. tūc quātitas alimētoz ānoz. xx. cōputať. ⁊ ei⁹ quātitatis falcidia p̄stabiť. si āt dict⁹ legatari⁹ hēat. xl. ānos vl̄ plus vsq; ad quinq̄ginta. tūc quātitas alimētoz tot ānoz cōputať quot desunt ad. lx. ānos remisso vno ano. si āt legatari⁹ hēat. l. ānos vl̄ pl⁹ vsq; ad. lv. tūc quātitas alimētoz ānoz. xxviij. cōputať. ⁊ ei⁹ q̄titatis falci p̄stabiť. si āt. lv. ānos hēat legatari⁹ vl̄ pl⁹ vsq; ad ānos lx. ānoz septē q̄titas alimētoz cōputať. ⁊ ei⁹ q̄titatis fal. p̄stabiť. si āt. lx. ānos hēat legatari⁹: ānoz quiq; q̄titas alimētoz cōputať: cuiuscūq; etatis sit. ⁊ qō dictū ē i legatario alimētoz dixit vlpia. hŕe locū in illo legatario cui legatus ē vsufructꝰ. sz certe nō ē vez imo in legatario vsufr. aliter fit rō. q: si hēat. xiiij. ānos. vl̄ pl⁹ vsq; ad. xxx. solitū ē fieri cōputationē. xxx. an. ⁊ ei⁹ q̄titatis fal detrahi. si aūt hēat. xx. an. dent deesse ad. lx. ānū. ⁊ ita i vsufr. relicto nūq; āpli⁹ cōputatio initur q̄. xxx āno. ⁊ idē ē si vsufr. legeť rei publice p̄ supra dicta. g̃ vides q̄ pl⁹ p̄sumiť viuē legatari⁹ vsufr. vt maiorez patiatur falci. q̄ legatarius alimentoz num: ⁊ hoc est fauore alimentoz um.

Si quis ex heredibus. Instituí mihi tres hŕdes ⁊ mlta legata q̄busdā reliq̄. ita q̄ hz locū. l. fal cū ăt hŕdes voluť hŕe ita rōnē q̄tū fit i bōis meis vt sic sciāt q̄tū dñt detrahē noie fal. de legatꝰ vn⁹ de eis hŕdib⁹ dixit vnū equū hŕditariū eē siue p̄ p̄ū. certe si cōuicať hŕdita riuz eē dictū equuz: nō detraheret si dictū equuz subtraxisset quo casu sine dubio non detraheret falcidiā.

Vsufructu. Titium instituí mihi heredem cum essem debitor quarundaz ⁊ vsufructum bonorum meorum reliquí seio. certe es alienum quo teneor p̄dictis est deducendum ex omnibus rebus hereditarijs ⁊ in ceteris oibus constituendus est vsufructus seio. ⁊ est ratio quare in ceteris ē cōstituendus. quia nulla res est que non cadat in vsufructum legatum. ⁊ hoc post senatusconsultuz cuius nomen non habemus. in quo continebatur q̄ omnium rerum quas in cuiuscunq; patrimonio esse cōstaret vsufructꝰ legari possit. vt. §. de vsufr. eaz rez q̄ vsu dsumūť. l. i. in p̄in.

Legis falcidie Talis incipit hec lex stipulatio legis falcidie ⁊c ⁊ ponatis ita casum. Instituí mihi heredem titium. ⁊ primo ⁊ secundo legata reliquí pure. ⁊ tertio ⁊ quarto reliquí legatum sub conditione: ⁊ decessi. certum est autem q̄ si existeret conditio legati relicti: tertio ⁊ q̄rto haberet locum falcidia. nunc autem non habet locum falcidia pendente conditione dicti legati relicti tertio ⁊ quarto vnde primus ⁊ secundus quibus legatum erat pure petunt a titio herede integra eorum legata: ⁊ titius soluit eis. verū tamen fecit sibi per eos caueri q̄ restituerent ei illō quod apparuerit plus accepisse q̄ per legem falcidiam licuerit accipere. apparuerit dico: eo tempore quo existet conditio sub qua relictum fuit legatuz tertio ⁊ quarto predictis. certe ista stipulatio statim cōmittitur heredi: vt possit ex ea agere contra dictos primum ⁊ secundum postq̄ extitit conditio legati relicti sub conditione tertio ⁊ quarto. sicq; habuit locum falcidia ⁊ qō dixi in stipl'one interposita occasione legari conditional' idē ē in ea q̄ interponiť occasione debiti siue eris alieni heredituarij oditionalis.

Potest heres. Titius instituit sibi heredem seium: ⁊ multa legata ab eo reliquit: ita q̄ habeat locum falcidia in hereditate. ⁊ decessit. nunc heres predictus vult vendere dictam hereditatem gaio. certe in ipsa venditione potest idem heres cauere legatarijs de soluēdis eis legatis integris etiam falcidia locum habente. nam quāuis vendat hereditatem nihilominus tenetur respondere legatarijs. vt. C. de here. ven. l. ij. nec videtur dictus heres cauere predicto modo in fraudem legis falcidie que vult detrahi quartam de legatis. quia ea lex falcidia est lata causa heredis ⁊ in fraudem heredis. ⁊ heres bene potest diminuere ius suum predicto modo. Post venditam autem hereditatē nō posset forte hēs tali modo cauere i p̄iudiciū emptoris. vnde si testator habuit in bonis centum ⁊ tota ei. c. lega

uerit nihil ꝓdest legatarijs quin patianꝫ falcidiaz. si añ adi
raz hr̄ditatē tiñ accessit hr̄ditati vt sit heres habitur⁹ q̄rtā ꝑ
tē de cētū. etiā cētuz erogatis noie legatoꝝ imo nihilominus
detrahit q̄rta de legatis. ⁊ ex diuerso si ex cētū legauerit te
statoꝛ septuagīta quīq;. ⁊ ita hz hr̄s q̄rtā. i. xxv. sine auxilio
legis falci. ⁊ añ aditā hr̄ditatē decreuerint in tiñ bona vt nō
plus q̄. lxxv. vl̄ et uiñ⁹ relinq̄tur in bonis nō defalcabuntur
ꝓpter hoc legata. Hz nōne hoc casu erit iniquū ꝺ pelli adire he
reditatē ⁊ nihil ex ea lucrari. certe nō cōpellit adire. ⁊ qꝛ non
cōpellit adire hr̄s. ideo legatarij necesse hñt pacisci cū hr̄de
de certa portiōe legatoꝝ sibi legatarijs danda ꝑ hr̄dē si vo
lunt q̄ testiñ nō destituat ⁊ si volūt aliq̄d cōsequi de legatis
nā hr̄de nō adeūte destituit testiñ ⁊ nihil legatarij cōsequun
tur ex eo. Ea āt occasiōe qꝛ dixi deducēdū es alienū in quāti
tate pr̄imonij exquirēda fuit magna dubitatio inter antiq̄s
an id qđ sub ꝺditō. debet testatoꝛi ex stipl̄ōe forte ānumerē
i bōis stipl̄atoris cū. exq̄rit q̄titas pr̄imonij sui circa legē fal
cidiā: ⁊ an illud detrahat bonis ꝓmissoꝛis si tractet de falci
dia circa bona ꝓmissoꝛis. ⁊ certe ꝺ iure vtimur vt q̄ti ea spe
cies obligatiōis sub ꝺditiōe ℨcte venire siue vēdi possit i tiñ
videat accedere bonis dicti stipulatoꝛis: ⁊ in tiñ videat de
cedere bonis dicti ꝓmissoꝛis. aut qđ verū⁹ ⁊ melius ē pōt ea
res cautiōib⁹ explicari vt fiat alterū duoꝝ. ſ. vt aut ita rō ha
beat legis falcidie in bonis stipulatoꝛis tanq̄ pure debeat
hat ita magnā falcidiā legatarijs. ⁊ tūc legatarij caueāt he
redi: vt restituāt ei ipsi existēte ꝺditiōe: q̄to plus ꝺsecuti sūt
ex eo q̄ debitū testatoꝛis cōditionale reputatū ē vt purum. ⁊
ita rō habeat legis falcidie in bonis debitoꝛis tanq̄ puruz
ipse debuerit illud qđ debuerat sub cōditione. ⁊ tūc hr̄s de
bitoꝛis detrahat maioꝛē falcidiā legatarijs. ⁊ caueat legata
rijs vt reddat eis tñi tpe existētis ꝺditiōis q̄to min⁹ soluit
eis: eo q̄ debitū a testatoꝛe sub ꝺditione reputatū ē purum.
aut ita rō habeat legis falci. in bonis stipulatoris tanq̄ nihil
ei debeat de eo qđ debeat ei sub cōditōe. ⁊ ita hr̄s eiusdem
stipulatoꝛis maioꝛem falcidiā detrahat legatarijs ⁊ caueat
eis vt reddat eis tpe existētis cōditōis q̄to min⁹ soluerit eis
eo q̄ debitū p̄dictū ꝺditionale reputatū ē tanq̄ mihi debe
ret stipulatoꝛi eidēq; testatoꝛi. ⁊ ita rō habeat legis falcidie in bo
nis dicti ꝓmissoris tanq̄ ipse nihil debuerit de eo qđ debue
rat sub ꝺditōe. ⁊ ita hr̄s eiusdē ꝓmissoris minoꝛem detrahat
falcidiā legatarijs. ⁊ legatarij caueāt ei vt reddāt ei tpe exi
stenti cōditiōis q̄to pl⁹ soluerit eis: iō q̄ debitū p̄dictū cōdi
tionale reputatū ē tanq̄ nihil deberet ꝓmissoꝛi. idēq; testatoꝛ
Dixit q̄ debitoꝛ testatoꝛi sub ꝺditōe: de eo qđ debebat sub
ꝺditōe. nūc āt volo tibi dicere de legati a testatoꝛe relictis ⁊
q̄d ē si testatoꝛ reliq̄t quedā legata pure. ⁊ q̄dā sub ꝺditiōe.
⁊ efficiēt dicta legata vt existēte ꝺditōe ꝺditionalia legatoꝝ
ler falci. locū hēat legata pure relicta solui debent legatarijs
pinde ac si nulla alia sub ꝺditiōe relicta fuissent ⁊ legatarij q̄
bus solvit heres debēt ei cauere se reddituros ei. qđ appare
ret ex euētu ꝺditiōis eos ampli⁹ accepisse q̄ accipe debeēt
⁊ in dicta ꝺditiōalia legata cōputat libertas sub ꝺditōe da
ta fuis. nā dictoꝝ seruoꝝ p̄cia bonis detrahunt sub ꝺditiōe
libertatis existēte. Legata āt relicta in diē alteri⁹ iuris sūt q̄
p̄dicta cōditiōalia legata. cū certū sit ea oīmodo tā ipsi lega
tario q̄ hr̄dib⁹ ei⁹ deberi. vñ ꝓpter ea legata in diē relicta ñ
habebit locū cautio circa legata pure cū soluunt ꝑ heredem
sicut hz locū pp cōditionalia: sz statiz hēbit rō legis falci. taz
circa legata pure relicta: q̄ circa legata relicta in diē. Et itelli
gendū ē in hoc casu tāto min⁹ ex bonis testatoꝛis erogari in
legatarios q̄bus legauit in diē q̄tum interea donec dies ve
nerit hr̄s lucrat⁹ est ex fructib⁹ vel vsuris legatoꝝ in diē reli
ctoꝝ detrahet falcidia. nā interuallū tpis ⁊ interualluz eius
spacij minoꝛē facit quātitatē legatoꝝ in diē relictoꝝ. vt. ſ. eo.
circa. in ꝓma carta. Quia ḡ tot inbrigatiōes eueniūt i de
trahēda quarta noie fal. vt dictuz ē: optime faciet testatoꝛ. si
statiz ab initio ita distribuat legata ne relinquant vltra do

drantē. ⁊ ita remanebit hr̄di quarta sine aliq̄ inbrigatione.
q̄ si excessit testatoꝛ dodrantē in legādo minuūtur legata ꝑ
legē ipso iure ꝓ rata portiōe. ita q̄ hr̄s habeat quartā hr̄di
tatis. ꝙ bigratia. si is q̄ q̄drigenta habuit in bonis tota ea q̄
drigenta erogauerit p legata. certe q̄rta pars. i. centū detra
hitur legatarijs p heredē si tricētū quinq̄gita legauerit: octa
ua ps q̄drigētoꝝ. i. q̄nq̄ginta detrahit legatarijs p hr̄dem. si
añt habēs quadringenta legauerit quingēta. in initio q̄nta
pars. i. centum debz detrahi deinde quarta. añ eniz detrahē
dum est extra bonoꝝ quantitatē: deinde illud extra hendū
est qđ ex bonis apud heredē remanere oportet. i. quarta pars
bonoꝝ. quod autē dictū est in. l. in quātitate. §. ex diuerso.
solida prestanda legata eē si ex iudicio defuncti quartā ha
beat heres tempore mortis defuncti. ita accipere debemus
si hereditario iure habeat dictam quartam. nō autē si habe
at alio iure ita q̄ q̄ quis heres legatoꝝ nomine a coherede
accepit in quadrātē siue in quarta ei nō imputat nisi iō lega
tum ei datum ē a quo herede nō integra legata a se relicta ꝑ
stet. nam tunc deneganda esset ei actio legati sibi a coherede
relicti si mallet vti lege falcidia in legatis a se relictis. Sed
⁊ id qđ dat heredi titio cā implende cōditiōis vl̄ a coherede
instituto sub eonditiōe si daret titio coherede decē. vl̄ a lega
tario cui legatus est fund⁹ si daret titio heredi decem. vl̄ sta
tulibero cui data est libertas si daret titio heredi in falcidiaz
quia mortis cā capit dict⁹ titius ⁊ nō iure hereditario. Qđ
autē dixi de statulibero. verum si statuliber soluit de alia pe
cunia ⁊ ante peculiari. si autez soluit statuliber peculiares nū
mos dicto titio habenti coheredē debet idē titius imputare
nūmos sibi solutos in quartā: ꝑ sua pte tñi qꝛ ꝑ sua pte itel
ligit hereditario iure eos nūmos habere: ⁊ nō mortis causa
eos capere. partem añt quā hz in dictis nūmis coheres titij
anteq̄ statuliber eos eidē titio solueret nō imputat titi⁹ sibi i
quartā. qꝛ illā ptē nō capit iure hereditario: sz mortis cā. qđ
añt dixi in parte quā habebat dict⁹ titi⁹ i dictis nūmis sibi so
lutis p statulibeꝛ de peculio. ſ. vt imputet eidē titio i q̄rtam.
idē itelligat relict⁹ q̄busdā a dicto titio herede q̄ legata lega
tarij nō capiūt aliq̄ de cā: sz remanēt apō eūdē titiū hr̄dē. nā
⁊ ea videt ꝑ eū capi iure hr̄ditario ⁊ iō imputāt ei i q̄rtā. ⁊ nō
facio viz vtꝛ statū ab initio legatū nō sit an qđ legatū ē remā
serit aliqua de causa apud heredem quia semper imputabi
tur in q̄rtam.

In singul'. Institui mihi hr̄dē titiū ⁊ seiū: ⁊ a titio re
liq̄ tot legata q̄busdā q̄ exhausi semissez hr̄ditat⁹ mee i q̄ isti
tuerā eūdē titiū: ita q̄ nō remaneret deco titio q̄rta dicti semis
sis: solutis dictis legatis. a seio añt reliq̄ similit legata: sz nō
tot quin remaneret ei iteger q̄drās totoꝝ bonoꝝ q̄ sūt i sua
pte. i. semissis in q̄ fuit instituꝫ. certe ꝺpetit titio bñficiū legis
fal. ⁊ nō seio: qꝛ nō ē ei necesse. nā nō dubitat rōem fal. cōpē
sandā cē in singulis hr̄dib⁹. ⁊ hec ꝙa sunt qñ titi⁹ ⁊ sei⁹ adi
uit hr̄ditatē. sz si altero eoꝝ nō adeūte: alter hr̄s sol⁹ extiterit
nūqd pinde rō legis fal. hñda sit: ac si statiz ab initio is sol⁹ q̄
adiuit hr̄s institut⁹ cēt an sunt spectāde sepatiz cause singu
laꝝ portionū. i. portiōis titij ⁊ portionis seij q̄s ābas hz ille
eoꝝ sol⁹ q̄ adiuit. adiuit. ſ. vt in q̄libz dēaꝝ portionū p se ha
beat rō legis fal. ⁊ certe si seij ps legati exhausta sit q̄ hr̄s exti
terit alio nō adeūte adiuuabūt legatarij p deficiētē ptez nō
grauatā. qꝛ ea ps deficiēs nō est legatis onerata: ⁊ ērō q̄re
debeāt iuuari legatarij p partē nō ḡuatā. qꝛ ⁊ legata q̄ apō
heredē remanēt aliq̄ de cā ita q̄ nō soluunt aliq̄b⁹ legatarijs
efficiūt vt ceteris legatarijs aut nihil. aut min⁹ noie fal. eadē
ergo rōne portio coheredis nō ḡuata ⁊ defecta dz facere vt
legati relictis ab eo q̄ sol⁹ extitit hr̄s aut nihil: aut min⁹ de
trahat noie fal. si ꝙ defecta siue non adita ps fuerit exhau
sta legatis perinde in ea ponenda est ratio legis falcidie. atq;
si ad eū ipz ptinerz a quo defecta fieret: fecit eam enim defe
ctam ex eo quod eam non adiuit quo casu si ad eum ipsum p
tineret: sine dubio ponenda esset in ea rō legis fal. vt dictum
est. ⁊ hoc dicit cū. l. sequēti.

In duplicib⁹. Filiũ meũ titiũ ipuberẽ instituí mihi hẽdẽ ⁊ ab eo legata reliq̃. ⁊ ei meo filio feci aliũ hẽredẽ. i. substituí ei seiũ pupillariť ⁊ ab eodẽ substituto legata q̃busdaz reliqui ⁊ decessi. ⁊ tractať nũc de lege falcidía circa hr̃ditatẽ meã. ⁊ circa h̃ põt queri de duob⁹. ſ. de substãtia patrionij mei ⁊ de cõtributiõe legatoꝝ relictoꝝz ab impubẽ: ⁊ ab eius hẽde siue a substituto ei⁹. i primo casu inspiciť id quod ego testatoꝝ mortis tpe in bonis habebã vt fm illã inspectionẽ videať an sit locꝰ legi falcidie vl̃ nõ: nec ad rem ptinet si postea acq̃sita sint bona dicto meo filio impuberi vl̃ ecõtrario diminui de bonis meis: qꝝ sp inspicietur illud qõ erat in bonis tpe mortis mee. In scõo casu. ſ. cũ de cõtributione legatoꝝ q̃riť viuo dicto meo filio impubẽ a quo ipubẽ petũt legata illi legatarij q̃bus ab eo impubẽ legauí. cõtribuunť in vnũ tam ea legata que in primis tabul' relicta sunt p me a dicto ipubẽ: q̃ ea q̃ in scõis tabulis sunt p me a dicto substituto impuberis. ſ. vt appareat q̃tuz ad impuberẽ in patrij tabulis relictũ: ⁊ p consequẽs sciatur vtrũ nũc hẽat in eis locum falcidia vl̃ nõ. ⁊ siquidẽ in eis hẽat locuz falcidia defalcentur. Si ãt nõ hẽat locũ in eis falcidia soluãtur integra legatarijs p impuberẽ ⁊ eius tutorẽ. ⁊ legatarij caueãt de restituẽdo q̃cq̃d apparuerit eos accepisse vltra q̃ liceret eis accipe p legẽ falcidiã. apparuerit dico: aduenieẽte cõditiõe tacita legatoꝝ a dicto substituto relictoꝝ i. mortuo impubere in pupillari etate. ita essi talis vt dictũ ẽ dz fieri dicta contributio. ſ. cũ reliq̃ legata ab hẽde filij mei. i. a dicto eius substituto. sicut fieret si ab ipubere vl̃ alio meo hr̃de reliquissez q̃dã legata pure. ⁊ reliquisseꝝ ab eodẽ q̃dã legata sub alia q̃dicione q̃ fuit conditio legatoꝝ a dicto substituto relictoꝝ. puta sub cõditione si nauis ex asia venerit. bñ essi fuerunt data legata a dicto substituto sub tacita conditione. vt dixi. i. si moreretur impubes in pupillari etate. quo casu. i. si a meo hẽde reliquisseꝝ legata pure ⁊ sub conditio. sine dubio deberet interponi dicta cautio p legatarios. nõ ãt cõtrahuntur in vnũ dicta legata relicta ab impubẽ: ⁊ ab eius substituto vt pstẽtur p ipuberẽ legata relicta a substituto vl̃ vt p falcidiã defalcẽtur dcã legata a substituto relicta. ⁊ h̃ vult dicẽ h̃. l. vt mihi videtur.

¶ Jis qui q̃drigínta. Gaiꝰ hñs primoniuz q̃dringẽtoꝝ: ⁊ hñs filiũ impuberẽ instituit sibi hr̃dẽ dictũ suũ filium. ⁊ ab eo q̃busdã ducẽta legauit. ⁊ eidẽ suo filio substituit pupillariť titiũ ⁊ seiũ. ⁊ a dicto titio substituto legauit q̃busdaz alijs cẽtũ. ⁊ decessit dictꝰ gaiꝰ. ⁊ postea decessit pupillus in pupillari etate: nõduz solutis legatis a se relictis. ⁊ ꝓpterea legata ab ipubere relicta. i. dicta ducẽta vterq̃ debz soluẽ. i. vterq̃ eoꝝ. i. titiꝰ ⁊ seius substituti. vñ videnduz ẽ q̃d iuris sit circa legẽ falcidiã in psonis dictoꝝ duoꝝ substitutoꝝ. ⁊ certe solꝰ hr̃s siue substitutꝰ titiꝰ p̃dictꝰ vteť lege falcidia. nõ aũt dictꝰ seiꝰ cũ ducẽta ex hr̃ditate pupilli ad eũ titiũ ptineãt nomine legatoꝝ. ſ. cẽtũ debẽt legatarijs ex ducẽtis q̃ pupillꝰ debebat eisdẽ legatarijs. ⁊. c. dz ipse titiꝰ: q̃ ipe titiꝰ dare iussus est. itaq̃ deducta q̃rta p eundẽ titiũ ex vtraq̃ quãtitate. i. ex dictis duobꝰ cẽtũ habebit idẽ titiꝰ quiquagẽta. in psona vero p̃dicti seij qui erat vnꝰ de substitutꝰ ⁊ nõ erat grauatꝰ i secũdis tabulis aliquid prestare. lex falcidia nõ intervenit cuz ad eũ ptineãt ducẽta ex hereditate pupilli. ⁊ cũ ex ducẽtis q̃ a pupillo relicta sunt debeat idẽ seius noie legatoꝝ centuz ⁊ nõ plus. ⁊ sic dz medietatẽ sue ptis nedum q̃rtã. si ãt pupillꝰ p̃dictus añq̃ decedat. soluat a se relicta. i. integra ducẽta: debent curare tutores eiusdẽ pupilli vt caueãt legatarij de restituẽdo si q̃d appareat eos accepisse vltra q̃ eis liceret p legez falcidiã accipe. appareat dico: eo tpe quo dictꝰ titiꝰ substitutus dz soluere. c. a se relicta in secũdis tabulis. solet ãt cũ vendicabit sibi locũ substitutio pupillaris. i. cũ moriet pupillus in pupillari etate cõmittet h̃ stipulatio pp̃ p̃dictuz titiũ substitutũ solum qꝝ vẽdicãte sibi locũ substõne pupillari nõ iuenitur q̃ possit hr̃e idẽ titiꝰ nisi quartã de. c. a se relictis: nõ aute q̃rtã totiꝰ sue partis hr̃ditatis q̃ sua pars erat ducenta, vt dictũ ẽ. sz pp pupillũ p̃dictũ nõ cõmittet h̃ stipl'o. ſ. e. l. is cui nec pp seiũ aliũ substitutũ: qꝝ ipse hz medietatẽ sue ptis vt dictũ ẽ. ¶ Quedã legata. legauí tibi fundũ viã vl̃ iter vl̃ actũ nũq̃d ex his legatis põt detrahi falcidia. ⁊ videť q̃ nõ. qꝝ h̃ legata nõ recipiũt diuisionẽ: vñ tota ad legatariũ ptinẽt. verũtamẽ heres põt sibi hoc remedio succurrere. ſ. vt ex his habeat falcidiã. vt. ſ. faciat extimari iuste dicta legata diuisionem nõ recipiẽtia ⁊ denũciet legatario vel legatarijs vt infe rat legatarijs eidẽ heredi q̃rtã ptem extimationis legati pp falcidiã. ⁊ si legatariꝰ nõ inferat vtať heres aduersus eum legatariũ legatũ petentẽ exceptionẽ doli mali. ⁊ idẽ dico si heres iussus est facẽ opus aliq̃d municipib⁹ bonoie puta balneũ vel teatrũ vl̃ stadiũ. nam ⁊ tale legatũ videť indiuiduuz nec hereș intelligiť fecisse aliq̃d p̃dictoꝝ triũ nisi ei dederit ꝓpriã formã. que forma, cõtigerit ex cõsũmatiõe eiusdẽ opis ⁊ noie oim⁹ p̃dictoꝝ legatarioꝝ oẽs ⁊ singuli heredes isolidũ tenẽtur. secꝰ aũt est si legauit vsũfructũ. nã cũ diuisionẽ recipiat hñ põt de eo directe falcidia detrahi: ⁊ iõ recipit diuisionẽ vsufructꝰ. vt si duobꝰ fuerit legatꝰ ptineãt ptes eiꝰ ad singulos eoꝝ ipo iure. quid si legauí vxori mee dotẽ suã quã mihi dederat. certe nõ poterit heres de ea detrahẽ falcidiã: qz suã rem videť mulier recipere. sz ⁊ si legauí vxori mee q̃cq̃d eius causa emi ⁊ parauí expressuz ẽ noiatiz in ipsa lege falcidia vt hẽ quoq̃ res empte ⁊ parate p me noie vxorij mee eẽnt extra modũ legis falcidie ita q̃ de eis nõ possit detrahi falcidia.

¶ Verebať. Quãuis hec lex videať difficilꝰ tñ si hñs in bonis nisi quadrigenta que debebat ei gaiꝰ: fecit testñ: ⁊ instituit sibi heredẽ sempronium. ⁊ dicto suo debitori legauit liberationẽ. seio ãt amico suo legauit quadrigẽta. ⁊ postea decessit dictꝰ testatoꝝ. modo q̃riť cum falcidia locũ hz in hr̃ditate sua pauꝑ q̃tuz quilibz dictoꝝ legatarioꝝ habẽ debeat siue dictꝰ debitoꝝ. idẽq̃ legatariꝰ liberationis nõ ẽ in aliquo soluẽdo siue sit soluẽdo in parte tñ. puta in. c. siue in totum satisfacere possit. ⁊ huic qõni nõ rñdet nũc. sz plene rñdebit. ſ. e. l. §. cũ igiť. interserit quedã vsq̃ ad dictũ. §. que bene faciũt ad solutiõez dicte qõnis. ⁊ dicit q̃ lex falcidia qñ vendicat locũ in aliquo casu tribuit heredi quartã ex eo q̃ refici põt ex hr̃ditate. in q̃ ipsa falcidia locũ hz ⁊ residuus dodrãs dz distribui inter legatarios. ⁊ si inueniať in hereditate in q̃ hz falcidia locũ ⁊ in q̃ ẽ aliud põter nomẽ pone aliq̃s debitoꝝ q̃ p pte tñ sit soluẽdo ⁊ cui liberatio nõ sit a testatore relicta ei⁹ qõ exigi põt ab eo p rata fit distributio inter hr̃dẽ ⁊ legatarios. ſ. vt hr̃s hẽat q̃rtã: ⁊ legatarij tres ptes. de residuo aũt debiti qõ non põt facẽ debitoꝝ ẽ faciẽda vẽditio nisi id demũ de dicto residuo in hr̃ditate cõputeť q̃ti põt distrahi nomẽ i. pars nois in q̃ nõ ẽ soluẽdo dictꝰ debitoꝝ. nõ aũt tñ cõputeť in hr̃ditate q̃tũ cõtineť in dicta pte nois in q̃ debitoꝝ nõ ẽ soluẽdo. si xo liberatio soli sit relicta debitori q̃ nõ est soluẽdo ipse sibi soluẽdo vr̃ ⁊ q̃ ad se attinet diues ẽ. ⁊ ita valet ei legatũ liberatiõis in totũ. nã ⁊ si mortis cã accepto feratur ei id qõ debet ita simpliciter libero te p acceptila. de eo qõ mihi debes: cũ deberet q̃dringẽta ponam⁹: ⁊ nihil facere posset. q̃drigẽta videbiť cepisse ex dicta acceptilatiõe mortis cã fcã. lz nihil facere possit. nã si soli ei liberatio est relicta p dictam acceptilationẽ ita q̃ alicui alij nõ fuit aliq̃d relictuz de eo qõ ipse debitoꝝ debebat testatori videť sensisse plenã liberationẽ: q̃uis nihil facere possit de eo qõ debebat. ⁊ iõ si habeat locũ lex falcidia dz hr̃s euz liberare in trecẽtis p acceptilationẽ ⁊ residua. c. debẽt durare i obligatiõe. ⁊ si q̃d ceperit posse facere exiget ab eo hr̃s vsq̃ ad. c. tñ. ⁊ idẽ erit dicẽduz si dictꝰ debitoꝝ q̃drigẽtoꝝ de q̃ dictũ ẽ a xo siculo: sz cũ debitori ⁊c. vsq̃ huc. fit expresse liberatꝰ p acceptilationẽ de q̃drigẽtis q̃ debebat ita dicẽdo ille q̃ volebat eũ liberare. liber te p acceptila. de. cccc. q̃ mihi debes. nã ⁊ in h̃ casu q̃drigenta videť cepisse ex dicta acceptilatiõe mortis cã fcã: licz nihil facere possit. ⁊ iõ si habeat locũ lex falcidia dz hr̃s euz liberare in trecẽtis p acceptilationẽ ⁊ residua. c. debẽt durare i

obligatiõe.ꝛ ſi q̃d ceperit poſſe facere eriget ab eo hr̃s vſq; ad centũ tm̃. vnõ elegant̃ ꝛ bene dicit̃ acceptilatõnẽ aliquo de predictis modis factã in pẽdẽti fore vt ſi quidẽ tpe mortis illi⁹ qui liberauit debitorẽ ſuũ p̃dictũ p acceptilationẽ cauſa mortis inueniant̃ in bonis dicti debitoris q̃dringẽtor integra q̃dringẽta valeat acceptilatio in trecẽta:ꝛ cẽtũ hz heres noie q̃dringẽtis.ſi vero aliq̃d inueniat̃ in bonis teſtatoris q⁹ ſuppleat heredi quadrantẽ ꝛ quadringẽta integra:proficiet dicta acceptilatio debitori. Si aũt iſte idẽ debitor q̃dringẽtor q̃ liberat⁹ ẽ p acceptilationẽ põt facere cẽtuz tm̃ neceſſe habebit refundere heredi p q̃drãte.ꝛ hoc iõ qꝛ ſibi ſoluẽdo eſt in q̃dringentis:lz nõ poſſit facere niſi cẽtuz.cũ igit̃ dictus debitor de quo prime dixi ſibi ſoluẽdo ſit.i.eẽ p̃ſumat̃ q⁹tuz ad ſuũ p̃iudiciũ:lz in veritate nõ ſit ſoluẽdo in aliq̃ vl' in cẽtũ tm̃ eueniet nõ poſſim⁹ ſoluere cõnem ꝓpoſitã in princi. hui⁹ legis.qui caſus fuerit talis. Titi⁹ nõ habẽs in bonis niſi q̃ dringẽta q̃ debebat ei gai⁹:fecit teſtm̃:ꝛ inſtituit ſibi heredẽz ſemproniũ.ꝛ dicto ſuo debitori legauit liberationẽ.ſcio aũt amico ſuo legauit q̃dringẽtã.ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ titius teſtator.vñ queſituz fuit in prin. hui⁹.l.quãtũ quilibet legatarior p̃dictor habere debeat falcidia locũ habẽte. ſiue dict⁹ debitor q̃dringentor ẽ in totũ ſoluẽdo ſiue in parte puta i cẽtũ.ſiue in nihilo.ꝛ dicit q⁹ ſi dict⁹ debitor ẽ ſoluẽdo in dictis quadrigentis totis.heres dz habere de eis cẽtũ p q̃rta ſua ſiue falcidia.ꝛ trecẽta debẽt diuidi inter dictũ debitorẽ ꝛ ſeium cui legata fuerunt q̃dringenta.ſ.vt quilibet eor habeat centũ quinq̃ginta. Si vero debitor p̃dict⁹ poſſit facere ptez de q̃dringẽtis.puta cẽtũ tm̃ hr̃di ſeruãda ẽ q̃rta ex refecto i. ex eo q⁹ a dicto debitore ſeruari põt.i.ex dictis centũ.ꝛ tres partes de dictis cẽtũ.i.ſeptuagintaquinq; dz hr̃e ſeius cui legata ſunt q̃dringẽta.iudex ergo faciet vt cẽtuz q̃ prestare poteſt debitor diuidant̃ in quatuor partes.ꝛ tres ptes de illis quatuor partib⁹ factis de centũ p̃dictis debẽt habẽ legatarij.i.ſeius legatari⁹ cui fuerũt legata q̃dringenta. hr̃s aũt dz habere quartã partẽ de dictis centũ i rrv. Debitor aũt p̃dictus qui ſoluẽdo nõ ẽ niſi in cẽtuz dz cõpenſare ſecum cẽtum quinq̃ginta de illis trecẽtis in q̃b⁹ nõ eſt ſoluẽdo de reſiduis aũt cẽtuz quinq̃ginta de dictis trecẽtis q̃ exigi nõ poſſunt a dicto debitore dz fieri vẽditio noīs:ꝛ illud qõ accipiet̃ ex vẽditione dicti noīs de cẽtũ quinq̃ginta repſentat̃ hr̃di ꝛ dõ ſcio legatario q̃dringẽtor q̃ſi ſoluz in bõis fuerit puta de dicto noie de cẽtũ quinq̃ginta accepta fuerũt p vẽditionẽ quinq̃ginta tm̃.illa certe quinq̃ginta tm̃ repſentant̃ hr̃di:ꝛ ſcio legatario:ꝛ nõ cẽtũ ſupflua.ſ.vt de illis quinq̃ginta hẽat hr̃s q̃rtã:ꝛ dict⁹ ſei⁹ legatari⁹ tres partes.illa em̃ quinq̃ginta ſola vident̃ eſſe in bonis ꝛ nõ centũ ſuperflua. Si aũt nihil poteſt facere dict⁹ debitor in cẽtũ quinq̃ginta ſicut ꝛ in caſu ſuperiori dictũ eſt eũ liberandũ.de reſiduo aũt.i.de ducẽtis q̃nquagita faciẽda eſt noīs vẽditio vt de eo q⁹ ex vẽditõe redigeſ hẽat hr̃s quartã ꝛ dict⁹ ſei⁹ legatari⁹ q̃dringentor tres partes.ꝛ id qõ redigeſ ex dicta vẽditõe noīs repzeſentat̃ dicto heredi ꝛ dicto legatario ſcio quaſi ſolũ in bonis fuerit vt dictum eſt in ſuperiori proximo caſu.ꝛ hoc vult dicere l̃ lex ſicut mihi videtur.

¶ Hic explicit ſecũda pars ſcõe partis caſuũ Inforciati.

Creditor. Tu titi⁹ habebas filiuz habentẽ in peculio cẽtũ.hic tuus fili⁹ cõtraxit cũ ſcio ꝛ factus ẽ debitor in cẽtũ.vñ tu pater teneris dicto creditori de dicto peculio filij tui. poſtea dictus creditor inſtituit te hr̃dẽ ꝛ multa legata reliquit a te q̃buſdã vltra dodrantẽ hr̃ditat̃ ſue:ita q⁹ hz locũ falcidia.ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ ſei⁹ creditor.ꝛ tu incõtinẽti adiuiſti hr̃ditatem eius.mõ veniũt legatarij ei⁹ ꝛ petũt a te legata.ꝛ tu vis ponere cũ eis rõnẽ legis falci.ꝛ detrahere de legatis q̃drantez certe dz q⁹ prius debes tibi cõputare in dictũ q̃drantẽ q̃ tiratẽ dicti peculij filij tui qui fuit in eo peculio eo tpe quo adiuiſti hr̃ditatẽ dicti creditoris filij tui.videt̃ em̃ eẽ de bõis dicti creditoris dictũ peculiũ cũ ipſe hr̃et actionem cõtra te vt ei ſatisfaceret de credito ſuo in dicto peculio:ꝛ creditum erat centũ ꝛ peculiuz centuz vt dictuz ẽ.ꝛ poſtea ſi quid deeſt tibi ad q̃drantẽ dicti creditoris:illud detrahet de legatis a dicto creditore relictis.ꝛ hoc dicit.

Peperit. Filium meũ impuberẽ mihi hr̃dẽ inſtituit et ei pupillarit̃ ſubſtituit titiũ ꝛ ita feci ei teſtm̃ ipe tũ impubes quodãmõ dz teſtator in illa pupillari ſubſtõe quã ei feci Item reliqui a dicto impubere multa legata q̃buſdã. Item dedi ei tutorẽ ſemproniuz. Itẽ ꝛ a dicto ſubſtituto mlta legata reliqui aliis quibuſdã ꝛ talit̃ legata reliqui ab impuberẽ ꝛ ab eius ſubſtituto q⁹ ſi oĩa debeãt ſolui hz locũ falci. ſi aũt debeãt ſolui legata tm̃ ab impubere relicta nõ hz locũ falci. debẽt aũt ſolui oĩa p ſubſtitutũ.impubere in pupillari etatẽ decedẽte ꝛ ſic ſubſtõne locuz habente.vt.s̃.e is cui. ꝛ poſtea deceſſi.poſtea venerũt legatarij predicti ꝛ petierũt legata a dicto tutore:ꝛ tutor ſoluit eis ꝛ non fecit eos ſibi tutori promittere de reddendo quãtũ poſtea apparuerit plus eis ſolutum noie legator q⁹ licuerit p eos legatarios capi p legẽ falcidiã poſtea locũ hũitem ideo qꝛ vendicabat ſibi locuz ſubſtitutio pupillaris.mõ q̃rit̃ an dictus impubes poſſit agere cõtra tutorem pp hoc.ꝛ dz q⁹ nõ.qꝛ vt dictũ eſt eo viuẽte nõ hz locuz falci.ꝛ ita cũ nõ habeat dãnũ pp dictã omiſſionẽ tutoris nõ põt agere cõtra eũ.mortuo aũt dicto impubere i pupillari etate:ſicq; locũ habẽte ſubſtõe ꝛ ita ſubſtituto neceſſitatẽ hũtẽ ſoluere legata relicta ab impubere ꝛ a ſe.ſicq; locũ falci. habẽte agere poterit ſubſtitut⁹ q̃ eſt hr̃s impuberis ꝺ dictũ tutorem.ex eo q⁹ dict⁹ tutor obmiſit facere interponi dictaz prõmiſſionez cuz ſoluit legata.ꝛ ſic eſt iſte caſus quo heres agere põt q̃nis teſtator nõ potuerit.

Idos ſocero. Titia nupſit filio meo ſcio ꝛ mihi ſocero dedit in dotẽ cẽtuz.ꝛ ſic ego teneor dotẽ reſtituẽ in caſum reſtituẽde dotis.vt ꝛ.s̃.ſo.matri.ſi cũ dotẽ.ff.tranſgrediamur.poſtea feci teſtm̃ ꝛ dictũ meũ filiũ inſtitui mihi ſoluz heredẽ ꝛ ab eo multa legata reliq̃ etiã vltra dodrantẽ hereditatis mee.ſicq; habere dz locũ falcidia.ꝛ poſtea deceſſi. poſtea petierunt legatarij legata dicto meo filio:ꝛ ipſe rñdit eis q⁹ volebat detrahere falcidiã de legatis ꝛ habere antẽ partẽ dotẽ dicte vxoris ſue predicte.querit̃ nunq̃d poſſit hoc facere.ꝛ dz ſic.qꝛ ſi oporteret eũ ſibi computare in quadrantem dictã dotem videret̃ in dotatã habere vxorem ſuam: qõd eſſe nõ dz. Si aũt retẽto eodez caſu inſtitui mihi heredẽ dez filiuz ꝛ quẽdã extraneũ.ipſe quidẽ fili⁹ me⁹ ſemper dotẽ i ere alieno deducet.ſ.p ea pte qua heres mihi extitit.qꝛ p ea ptẽ hr̃e dz dotẽ.lz in iudicio familie herciſcũde modo cuz heredẽ ſuo debeat hr̃e totã coheres etiã eiuſdez mei filij deducet dictam dotẽ in ere alieno.cum legatarius.ſ.p ea pte q̃ hr̃s mihi extitit.ꝛ h̃ anteq̃ dict⁹ me⁹ fili⁹ pcipiat dictã dotẽ.nã poſt q̃ fili⁹ me⁹ pcepit dictã dotẽ nõ eſt qõd coheres poſſit deducere de dicta dote in ere alieno.

Tria teſtõ. Titia habẽs frẽm titiũ inſtituit eũ ſibi heredẽ in tertia pte hereditat̃ ſue.ꝛ in alia tertia fam.ꝛ i alia pcula.ꝛ cõmiſit fidei dicti ſui fratris.vt dictã ſuã ptem hereditat̃.i.tertiã dicte ſcõe ꝛ pcule coheredib⁹ ſuis reſtitueret retẽta ſibi quarta pte dicte ſue partis.poſtea eadez titia plegauit duo pone p ſcõa eidẽ fratri ſuo.qõ q̃dẽ legatũ valuit quo ad partes coheredũ nõ quo ad ſuũ:qꝛ ſibi a ſe met ipſo legari nõ potuit.vt.s̃.de leg.i.legatũ ẽ deliberatio .ff.i. vñ ſuã partẽ dicti legati dz hr̃e iure hr̃ditario.ptes aũt coh̃ẽ dũ iure plegati.ꝛ poſtea deceſſit dicta titia.venit ſcõa ꝛ pcula ꝛ petũt a dicto titio ſuã ptem hereditat̃ titij.i.tertiam hereditat̃ titie.i.q̃tuor vncias.dicit titi⁹ bñ volo vobis reſtituere:retẽta tñ q̃rta trebellianica.i.vna vncia ſicut teſtatrix dixit.dic ſcõa ꝛ pcula placet̃ mihi.ſz nos volum⁹ q⁹ cõputes tibi in dicta q̃rta ptẽ tuã dictaz p̃dioz tibi plegatorz q̃ ẽ q̃rtor vncie eorũdẽ p̃dior quã q̃dẽ tuã partẽ p̃dior habuiſti iure hereditario.ꝛ ita nolum⁹ q⁹ p̃dia q̃ tibi plegata ſunt inte-

gra retinere debeas ēt ꝓ ea ꝑte hr̄ditat̄ quā rogat⁹ fuisti nobis restituē. i. ꝓ tertia. nā tua ꝑs hr̄ditat̄ fuit tertia hr̄ditat̄ i. nō solū iure ꝓlegati volum⁹ ꝙ retineas integra dicta ꝑdia ſz ēt loco ptis hr̄ditat̄ quā nobis fuisti rogat⁹ restituere. ita ſcilicet vt nō detrahas aliquaz quartā de dicta tua hr̄ditatis parte. dicit dict⁹ titi⁹: in vno cōsentio vobis de his q̄ dicitis qz bñ volo integra mihi retinē ꝑdia. ſz i q̄rtā mee part̄ hē ditat̄ quā ptē debeo vobis restituē volo mihi iputare totā ptē meā ꝑdioꝝ q̄ ē q̄tuor vncie eoꝝ ſidē ꝑdioꝝ: quā quidē meā partē ꝑdioꝝ habui iure hr̄ditario. ſz solūmō duodecimā ptē dcoꝝ ꝑdioꝝ volo mihi iputare i dcam q̄rtā. ⁊ ſi tm̄ erit duodecima pars ꝑdioꝝ. i. vna vncia ꝑdioꝝ ꝙtū capit dicta q̄rta mee ptis hereditat̄ que q̄dē q̄rta est vna vncia toti⁹ hr̄ditat̄ titie ſoroꝛis mee bñ erit. ſi aūt nō capiat tm̄ dca duodecima pars ꝑdioꝝ ꝙtū dicta q̄rta volo ſupplere mihi dictam quartā ex ꝑte mea hr̄ditat̄ quā vobis debeo restituē. nā nō debeo eē deteriorꝫ cōditōis i hoc casu cū fuerūt mihi ꝑdia ꝑlegata ꝙ eēm si cuidā q̄rto legata fuissent: quo q̄dē casu nō retinerē nomīe fal. nisi duodecimā ꝑdioꝝ. i. q̄rtā mee part̄ ꝑdioꝝ. nam tres sum⁹ cohr̄des ⁊ q̄libz nostrū hz q̄tuor vncias ī ꝑdijs iure hr̄ditario. modo q̄rit cui⁹ dcm debeat obtinē. ⁊ dꝛ ꝙ dcm titij: ⁊ nō dictū cohr̄dū suaruz. Hz q̄d si dicta titia testatrix nō dixit vt titi⁹ retineret sibi q̄rtā ptē sue partis hr̄ditatis cū dictā suā ptē hr̄ditat̄ restituēt cohr̄dib⁹ suis ꝑdict̄ nūq̄d tot⁹ dict⁹ triēs ꝑdioꝝ quē hz dict⁹ titi⁹ iure hr̄ditario iputabit̄ i quartā trebellianicā quā vult retinere titi⁹ de dca sua ꝑte hr̄ditat̄ cū eā restituit cohr̄dib⁹ suis. ⁊ dꝛ ꝙ sic ⁊ ē rō quare. qz dictā quartā retinet dict⁹ titi⁹ ꝺ sniaz dicte titie matrisfami. q̄uis iure ꝓmittēte retineat. vñ nō est miꝝ si tot⁹ dodrans ꝑdioꝝ iputat̄ i quarta ꝑdicta ⁊ nō duodecia tm̄ ꝑdioꝝ. um. vt i supioꝛi casu q̄ dixit testatrix retēta quarta ⁊c.

q Si fundū. Sei⁹ habēs i bōis solūmodo vnū fundū valētē. c. instituit sibi hr̄dē gaiū ⁊ dānauit eum vt dcm fundū vēderet titio ꝓ. l. ⁊ postea decessit. mō q̄rit nūq̄d hēat locum lex fal. ī hereditate sua. ⁊ dꝛ ꝙ non. qz nō videt legasse titio dict⁹ testatoꝛ nisi. l. q̄ valz plus dict⁹ fund⁹ ꝙ iussus fuerit hr̄s dicto titio vēdere. ⁊ ita cū. l. q̄ accepit hr̄s a titio ꝓ ꝑcio fundi remaneāt apō eū. vñ q̄rtā imo dimidiā hr̄ditat̄ hz. ſz pone ꝙ dict⁹ sei⁹ habebat ī bōis fundū cornelianū ⁊ sempronianū quoꝝ q̄libz valebat. c. ⁊ instituit me ⁊ titiū hr̄des. ⁊ dānauit me vt eidē titio cohr̄di meo fundū cornelianum. i. meā portionē fundi cornelianī vēderē ꝓ. l. ⁊ ecōtrario titium dānauit vt mihi fundū seianū. i. dimidiā quā in eo hēbat idē titi⁹ vēderet ꝓ. l. nūq̄d hēbit locū lex fal. iter me ⁊ titium. ⁊ dꝛ ꝙ nō. cū vterq; nr̄m sit habitur⁹ iure hr̄ditario dimidiā ptez vni⁹ fundi in qua dimidia cuiuslibz nr̄m est pars dimidia. i. q̄rta hereditatis. qz fundi valebāt ducēta. vt dictū ē. i. q̄libet cētū. cū g̃ q̄libz nr̄m habeat iure hr̄ditario quartā hr̄ditatis vt dictū ē: nō ē miꝝ si nō hz locū lex fal. ⁊ bñ dixi. ꝙ q̄libz nr̄z est habitur⁹ iure hr̄ditario dimidiā vni⁹ fundi. nā certe ego q̄ dānat⁹ fui vēdere titio cohr̄di meo ptē meā fundi cornelianī habebo iure hr̄ditario dimidiā ptē fundi seiani vēditi mihi ꝓ alia dimidia a dicto meo cohr̄de ⁊ ptem mihi vēditā eiusdem fundi habebo iure emptōis. Item titi⁹ cohr̄s me⁹ q̄ dānat⁹ fuit vēdere mihi ptē suā fundi seiani. i. dimidiā fundi seiani retinet iure hr̄ditario dimidiā ptē fundi cornelianī vēditi sibi a me ꝓ alia dimidia. ⁊ dcam dimidiā quā ei vēdidi in eodē fundo cornelīano habebit iure emptiōis. ⁊ sic ego inueniꝛ hr̄e totū fundū seianū. i. dimidiā ei⁹ iure hr̄ditario: ⁊ aliam iure emptiōis. ⁊ titi⁹ cohr̄s me⁹ inuenitur hr̄e totū fundū cornelianū. i. dimidiā ei⁹ iure hr̄ditario: ⁊ aliā iure emptōis.

¶ Si q̄s hr̄dem. Instituī mihi hr̄dē titiū ⁊ rogaui eum vt post moꝛtē suā cētū restituere. ſcio. ⁊ postea decessi. postea dictus titi⁹ venit ad moꝛtē: ⁊ instituit sibi hr̄dē dictū ſeiū: ⁊ multa legata q̄busdā reliq̄t. ⁊ postea decessit idē titi⁹. certe ſeius hr̄s eius dꝫ sibi anticipare dca. c. que debebat ei titi⁹ tanq̄ es alienū hr̄ditat̄ titij: ⁊ postea dꝫ detrahere falcidiā ꝺ legatis. ⁊ est rō. qz si alius q̄libet extitisset hr̄s titio dicta. c. ponere in ere alieno.

¶ Si tu er parte. Sei⁹ instituit te gaium heredez ex parte q̄rta. i. ī trib⁹ vncijs hr̄ditat̄ suc q̄ appellat̄ q̄drās ⁊ pure fecit dcam instōnem ⁊ titiū ex alia q̄rta ꝑte siliter pure. ⁊ a te gaio legata reliq̄t q̄busdam. ⁊ posta te gaiū ex ꝑte dimidia hr̄dē istituit sub cōdi. si nauis ex asia venerit. q̄ dimidia ꝺz semis. ⁊ ita fuisti institut⁹ ī quadrante pure ⁊ ī semisse sub ꝺitōe. ⁊ ita debes hr̄e nouez vncias hr̄ditatis: ⁊ titi⁹ tres. q̄ nouē vncie appellat̄ ꝺodrās. ⁊ postea in hac tua scḋa instōne legata ⁊ libertates fuerūt pure q̄busdā ꝑ dcm testatoꝛē. ⁊ postea decessit dict⁹ sei⁹. mō q̄rit an pēdente ꝺi. dicte secūde instōnis libertates in ea scḋa instōne data ⁊ legata oīa p̄stari debeāt legatarijs. i. tam legata reicta ī ꝑma instōne: ꝙ relicta ī secūda. ⁊ rñ. ꝙ sic. ⁊ est rō q: si ue dicta cōditio extiterit te gaio herede existēte vtraq; sup: a dicta valēt: siue dca cōditio defecerit tu gai⁹ ⁊ titi⁹ heredes eritis ꝑ virili portōe. s. medietate illi⁹ medietat̄ sub condi. tibi relicte accedēte ꝑdicto titio. vñ siue existat dca ꝺi. siue deficiat sp existit casus quō possunt valere oīa ꝑdicta. Hz pōe ꝙ dicta cōditio tue scḋe instōnis extitit. ⁊ sic habes tu gai⁹ quadrantē tibi pure a testatoꝛe datū ⁊ ēt semissez sibi sub ꝺi. dotum. ⁊ ita habes ꝺodrantē totī⁹ hr̄ditat̄. i. nouē vncias: ⁊ titius coheres tu⁹ hz tres. nūq̄d cū habeas ꝺodrātē hr̄ditat̄ cogeꝛ ꝑ ea ꝑte legata p̄stare vt sic ꝑfit illis legatarijs q̄ bus fuit legatū a te instituto pure in quarta hereditat̄: ꝑfit dico ille semis in quo fuisti institutus sub conō. ꝑdicta. ꝑfit adhuc dico q̄ ad fal. de legat̄ eoꝝ detrahendā. ⁊ rñ. ꝙ sic. nā miſceri debēt due tue ꝑtes hoc casu. i. quadrās q̄ pure ē dat⁹ ⁊ semis tibi dat⁹ sub conō.

¶ Qui filiū. Semz filiū impuberem instituī mihi heredē ī sex vncijs hr̄ditat̄ mee. ⁊ reliqui ab eo tot legata que ceperūt totas dictas sex vncias. ⁊ titium instituī mihi heredē ī alijs sex vncijs. ⁊ ī nihilo eum legatis grauauī ⁊ eundē titiū substituī dicto meo filio vulgari ter ⁊ pupillarit̄. i. vt si mihi heres nō erit dict⁹ me⁹ fili⁹: ꝑdict⁹ titi⁹ sit mihi heres. aut si mihi heres erit ⁊ ī pupillari etate decesserit dict⁹ titius sit mihi heres. ⁊ postea decessi. ⁊ postea dictus titius extitit mihi heres ex sua instōne. ⁊ postea dict⁹ me⁹ fili⁹ eēt mihi heres decessit: vñ titi⁹ extitit mihi heres ex substōne vulgari. mō querit̄ vtrum dict⁹ titi⁹ substitutus ꝑstet solida legata q̄ reliquī a dicto meo ipubere filio. an ꝝo deducta quarta. ⁊ ꝺz ꝙ solida p̄stare ꝺz ⁊ est rō. quia duo semisses ī q̄bus filiuz meū ⁊ titiū heredes istitui sunt cōfusi: ⁊ coadunati in ꝑsona titij q̄ ex vulgari substōne successit mihi ī semisse quā dedi dicto meo filio. ⁊ faciunt dicti duo semisses cōfusi vt habeat rō toti⁹ hr̄ditat̄ circa legē fal. vñ cū mihi soli ī totū hr̄s extiterit dict⁹ titi⁹ solida p̄stare ꝺz ꝑdicta legata q̄uscq; hēat tm̄ tres vncias de tota mea hr̄ditate. i. ꝙ tam hr̄ditat̄ mee. vt isti. de pupilla. sub. §. quo casu. Si autē dict⁹ titi⁹ adiuisset ꝑ sua ꝑte nō grauata ⁊ postea in pupillari etate decessisset: ⁊ sic titi⁹ extitisset ei heres ex pupillari substōne: nō p̄stabit titi⁹ substitut⁹ ap̄lioꝛa legata ꝙ quibus legat̄ dict⁹ me⁹ filius obligat⁹ fuerat. qz ꝟ casu dict⁹ titi⁹ non obligat̄ legat̄ suo noīe: ſz noīe dicti mei filij ipubes defuncti. q̄ q̄dē me⁹ fili⁹ nihil ap̄li⁹ necesse habuit p̄stare legatarijs q̄b⁹ a se relicta sunt legata ꝙ ꝺodrātē semissis ī q̄ semisse eum mihi istituī. i. nō tenebit̄ p̄stare dict̄ legatarijs nisi tres partes semissis: ⁊ quartā dcī semissis sibi poterit retinere ꝑ legē fal. ī hoc ergo casu dict⁹ titi⁹ ī rōne leg. fal. retinet sibi ītegrā suā partē nō grauatā ⁊ retinet tm̄ q̄rtam partē grauate quā dedi dicto meo filio. ⁊ ita retinet sibi septē vncias. ⁊ q̄rtam ptem alias duaz vn. ⁊ dat legatarijs ꝑdcis tres vn. et tres ꝑtes dcāz duaz vn. ⁊ ꝟ vsq; ad. §. ꝙ si extranei ⁊c. vbi uz filiū ⁊ ꝺz titiū. ſz pone ecōtrario. s. ꝙ semis dicti titij extranei tot⁹ fuit ꝑ me legat⁹ ⁊ semis dicti mei filij nō fuit ī aliquo grauat⁹. ⁊ postea me moꝛtuo extitit dict⁹ titi⁹ heres dco meo filio ex substōne siue vulgari siue pupillari: ⁊ q̄rit nūq̄d ꝟ casu augeāt legata q̄ reliq̄ a dco titio. ⁊ rñ. ꝙ sic. hoc ei casu accessit pars nō grauata grauate. ⁊ perīde agēdū ē ꝟ casu cū

ca legata ac si cuilibet coheredi nō grauato substitut⁹ fuisset dict⁹ titi⁹ grauat⁹ ꝛ eo herede omittēte hr̄ditatē ex asse heres extitissz idē titi⁹ qz sp idē titi⁹ substitut⁹ deducz rōez.l.fal.ex qꝫ titate bonoꝝ q̄ ego testō: reliq̄ i.siue sit substitut⁹ pupillo nō grauato: ꝛ ex substōne siue vulgari siue pupillari ei hr̄s extiterit vt dēm ē i v̄ siculo: qō si extranei.vsqꝫ illud.ꝛ peride ꝛc. asse hr̄s extitisset: vt i versiculo: ꝛ pinde ꝛc.b vsqꝫ ad v̄ siculū pene eadē ꝛc.vbi dic̄ qꝫ pene ꝛ sine pene eadē dicēda sunt. si ergo istituissez mihi heredes duos meos filios ipuberes .s. vnūquēqꝫ eoꝝ i vno semisse: ꝛ vni⁹ semissem grauassez legat⁹ ꝛ alteri⁹ nō. ꝛ eosdē ipuberes iuicem substituissem. ꝛ postea i iure substōnis ad alterꝝ eoꝝ hereditas mea redierit. ꝛ habenda sit in hereditate mea rō legis fal.nā aut ille ipubes cui⁹ semis grauat⁹ est legat⁹ successit alteri ipuberi nō grauato. ꝛ tūc augent legata a se relicta aut ecōuerso. ꝛ tūc nō vt. s. doz est. ¶ Qui filios ipuberes. Titi⁹ habens duos filios impuberes instituit sibi heredē alterū eoꝝ ꝛ alterꝝ exheredauit, postea substituit istituto p̄dictū exhēdatū. ꝛ postea substituit meuin p̄dicto ipuberi exheredato. ꝛ postea mlta legata reliqt quibusdā a p̄dicto meuio. ꝛ postea decessit dict⁹ titius testato:. ꝛ postea p̄dict⁹ impubes exhēdat⁹ extitit hr̄s fratri suo p̄dicto qui fuerat īstitut⁹. ꝛ postea decessit dict⁹ ipubes exhēdat⁹. ꝛ sic ei successit ex substōne dict⁹ meui⁹. veniūt mō legatarij quib⁹ fuerūt relicta legata a meuio p̄dicto ꝛ petūt ab eo dicta legata. meui⁹ aūt rñdet eis ꝛ dic̄. libēter volo vobis soluere legata: sed tū de his volo detrahere falci. qz post mortē titij testatorꝭ in'tū sunt diminuta bona ei⁹ p filios suos ipuberes qꝫ hz locū falci. dicūt ei legatarij: nō debes nobis detrahere falci. qz tpe mortꝭ dicti testatorꝭ tū erat in bonis suis qꝫ nō hēbat locū falci. modo q̄rit cui⁹ vl' quoꝝ allegatio debeat obtinere. ꝛ rñ. qꝫ allegatio legatarioꝝ. ꝛ ē rō qz iudicio ꝛ vltima volūtate dicti testatorꝭ p̄is dictoꝝ impube rū puenerūt ad dictū meuiū facultates eiusdē testatorꝭ p cāz hr̄ditariā. i. ex substōe siue ex substōnib⁹ p̄dictꝭ. sz nōne ē p̄dictis cōtrariū: qz al's dz si exheredo filiū meū ipuberē quē solū habeo ꝛ ei legatū relinquo ꝛ ei meuiū pōe i dicto legato substituto: ꝛ etiā in alijs q̄ aliūde hz dict⁹ exhr̄datus ꝛ ab eodem substituto legata relinquo. ꝛ postea dict⁹ meuius succedit ex substōne dicto exhr̄dato. s. qꝫ nō iō magis dict⁹ meui⁹ substitut⁹ obligat⁹ dictis legat⁹ a se relictꝭ qꝫ hz ex substōne dictuz legatū q̄ reliq̄ dicto ipuberi exhr̄dato. q̄ q̄dē dr. C. de legatis. cū quidā. rñdeo nō ē ꝺ. qz in hoc casu nō puenit ad eū meuiū substitutū hr̄ditatis mee portio: sz solūmō legatū q̄ reliquit ipsi exhr̄dato filio meo. in nr̄o āt casu in p̄in. §. posito puenit ad meuiū substitutū nō solū portio hr̄ditatis paterne: sz ēt totū ius hereditariū. ꝛ iō nō est mir̄ si ibi teneat legatarius ꝛ eo mō qui ibi dic⁹ ē. i. habita rōne leg. fal. ī his bonis q̄ pater mortꝭ tpe reliquit. dicet aliquis. pone retēto casu ī p̄. §. posito qꝫ fili⁹ exheredat⁹ nō extitit heres fratri suo ex substitutōe: sz auctoritate legis. xij. tab. deserto testō titij testatoris: aut p interpositā psonā. ꝛ postea idē impubes exhr̄dat⁹ decessit. ꝛ sic extitit ei hr̄s ex substōne dict⁹ meui⁹. nūq̄d idem meui⁹ substitut⁹ extimand⁹ erit debere sic legata a se relicta: sicut dictū ē eū debere in p̄in. hui⁹. §. i. habita rōne legis fal. in his bonis que pat̄ mortis tpe reliquerit. ꝛ rñdet qꝫ minime illo mō vl' etiā aliquo alio. nā nullo mō tenet idē meui⁹ p̄stare legata a se relicta eo casu. nam q̄tum interfit exhr̄dat⁹ filius ex substōne frī suo hr̄s extitat an alio mō. saltē ex eo apparet qꝫ al's ab eo exheredato legare pat̄ potuit. i. cū ex substitutione ē heres fratri suo īstituto al's nō potuit ab eo legare pat̄. i. cū nō est hr̄s ex substōne: sz ex lege vl' p interpositam psonā. vt. s. dictū est. si ergo nō pōt eo casu ab eo legare p̄t vt dictū ē: ergo nec ab ei⁹ substituto. nā ē cōgruēs ratōni ne testato: habeat plus iuris circa psonam substituti q̄ habuerat in eo cui eū substituit. ¶ Coheres pupillo dat⁹. Filiuz meū impuberē mihi heredē institui in sex vncijs hr̄ditatis nec. ꝛ multa legata ab eo reliq̄ ita qꝫ exhaust⁹ est semis: siue sex vncie in quib⁹ eū institui. nō tū ita fuit exhaust⁹ legat⁹ qui solut⁹ eisdē legatis remaneret apud eū quarta semissis vl' parum min⁹ vl' aliquid de ea. ꝛ postea eidē meuio meo filio dic̄ cohr̄dē titiū in alio semisse. ꝛ tot ab eo titio legata reliq̄ q̄busdā qꝫ tot⁹ su⁹ semis fuit exhaust⁹. ꝛ postea eūdē titiū substitui eidē meo filio vulgarit̄ ꝛ pupillarit̄. ꝛ in eadē substōe reliq̄ legata a dicto titio pōe. ꝛ postea decessi. ꝛ postea dict⁹ titi⁹ adiuit hr̄ditatē p sua pte ꝛ soluit legata p ea pte q̄ eū istitui detracta cuilibz legatario falcidia. ꝛ posta dict⁹ me⁹ fili⁹ decessit añqꝫ adiret p suo semisse: ꝛ sic ex substōne vulgari hr̄s extitit eidē dict⁹ titi⁹. veniūt mō ad titiū legatarij quib⁹ ipse soluerat legata detracta falcidia. ꝛ dicūt ei. tu habes semissē impuberis nō exhaustū legatis in totū. certe volum⁹ qꝫ ex integro ponat̄ rō leg. fal. in tota hr̄ditate. ita vt p̄tribuāt legat̄ que a te ꝛ que a pupillo data fuerūt pars q̄rta oīm bonoꝝ apud te remaneāt. ꝛ tot⁹ dodrās totius hereditatis p̄ficiat nobis ꝛ alijs legatarijs. ꝛ ita in aliquo augebūt̄ legata nr̄a pp hoc qꝫ semis impuberis quē habes nō ē in totū exhaust⁹ titi⁹ aūt nō vult cōtribuere p̄edicto mō. q̄rit̄ quid iuris sit. ꝛ dz qꝫ bñ dz fieri dc̄a cōtributio. nā licet pupillo hr̄s extiterit dict⁹ titi⁹ ex dicta vulgari substōne tū circa legē fal. pinde dz ratio haberi: ac si mihi patri in totū directo heres extitissz quo casu sine dubio contribuunt̄ oīa legata iu rōne leg⁹ fal. ꝛ ita in hoc casu tali mō ꝛ nō aliter augent̄ dicta legata data a dicto substituto vltra dodrantē sue p̄tis sicut augent̄ in isto alio casu. s. cū ex pte hr̄s institut⁹ ꝛ cohr̄dī suo maiori substitut⁹ deliberāte coherede soluit legata a se relicta vltra dodrantē sue p̄tis detracta ex his falcidia. deinde ex substōne ptē dicti cohr̄dis sui acquirat. quo quidē casu sine dubio augent̄ dc̄a legata a substituto data. vt. s. e. l. §. q̄ filiū. ibi. qꝫ si extranei hr̄dis ꝛc. ꝛ hoc dic̄.

¶ Cui quadrigēta. Dei⁹ his fundū valētē. c. aureos ꝛ his in bonis qō valeat alios. ccc. ꝛ ita his in bonis cccc. fec̄ testū: ꝛ instituit sibi hr̄dē gaiū. ꝛ q̄busdā legauit. ccc. deinde fundū p̄dictū legauit tibi titio sub hac ꝺditōe. si legi fal. in testō suo loc⁹ nō cēt. ꝛ ita distribuit oīa sua bona p legata. ꝛ postea decessit dict⁹ sei⁹ testato:. mō querit̄ q̄d iuris sit. i. vtrū valeat dc̄m legatū fundi vl' nō: ꝛ vtrum alia legata valeāt vl' nō. ꝛ rñ. de stricto iure qꝫ ista qō nō pōt solui. ꝛ est ista qō illud qō vocat̄ apud ꝺyalecticos tractat⁹. i. talis qō ex qua sp cōcludit̄ rñdenti. vñ q̄cq̄d cōstituerimus verū ē in hac qōne falsum reperiet̄. ꝛ de b ponо tibi exemplū. nā si dcz legatū fundi tibi datū dicam⁹ valere: loc⁹ erit legi falci. cū nihil in hr̄ditate supersit valēte dicto legato fundi ꝛ alijs legatis. ꝛ iō deficiēte cōditōe apposita in dco legato fundi: non debebit̄ tibi dictū legatū fundi. in dicto āt legato fundi: fuit apposita talis ꝺdi. p testatorē vt dictum ē: si legi fal. in testō suo loc⁹ nō cēt ꝛc. rursus si legatū valituz nō fit. iō qꝫ p̄dicta ꝺditio deficiat nō erit tūc loc⁹ legi fal. qz eo casu fund⁹ legatus remanet ī hr̄ditate q̄ fund⁹ capit quartā hr̄ditat⁹. porro si in p̄dicto casu nō fit loc⁹ legi fal. q̄ extitit cōditio apposita legato fundi si extitit ꝺditio. q̄ legatū fundi tibi titio debebitur. ꝛ ita vt dixi quācūqꝫ ptē capias in hac qōne repitur post ea falsa. ꝛ ita nō videt̄ de stricto iure posse solui p̄dictā qōnē de equitate āt ꝺz b nō valē dc̄m legatū fundi. p sumit̄ em̄ testatorē voluisse vt pp tuū legatū fundi nō minuerētur legata ceteroꝝ quib⁹ legauit. ccc. cū em̄ dixit testator vt habeas fundū si legi fal. loc⁹ nō erit p sumit̄ velle qꝫ si falci. hret locū te hūte fundi legatū dc̄m legatū nō valeat. ꝛ ita p sumit̄ voluisse testatorē vt ex legato fundi deducet̄ fal. ꝛ p ipso legato fundi ꝛ p oīb⁹ alijs legat⁹ extracta falci. q̄ p̄dicto modo ex dicto legato fundi nihil remanz in eodē fundo. ꝛ iō vt dcz ē nō valz de eq̄tate dc̄m fundi legatū. ꝛ b vsqꝫ illuc. q̄d q̄ dicemus ꝛ c. vbi ponit talem casuz pone qꝫ p̄dict⁹ sei⁹ his is bonis. cccc. legauit q̄busdā. cc. ꝛ tibi titio legauit alia. cc. sub p̄dicta ꝺdi. s. si legi fal. loc⁹ nō cēt. ꝛ ita p sumit̄ voluisse ita deinuz valere tuū legatū si de eo tuo legato nō detrahat̄ falci. p eodē tuo legato ducētoꝝ ꝛ p alijs ducētis legat⁹ alij talit̄

ꝙ dicta ducēta alijs legata nō minuant aliquo mō p falci-
diam. mō querīt vtrū debeat sic in ꝺ casu seruari sicut dixi p-
sumi dictū testatorē voluisse. i. vt tu titi⁹ patiaris falcidiā tui
legatarī ⁊ falcidiā p̄cedētiū ducētoꝝ alij legatoꝝ. vt sic auferā
tur tibi cētū p falcidia oim legatoꝝ. ⁊ alia cētū tibi remane-
ant. ⁊ rñdeī ꝙ de stricto iure nō pōt hoc ꝓcedere. nā extitisse
legatī tui p̄dicti cōditionē vt totū legatū tibi debeatur ⁊ ini-
quuꝫ ⁊ cōtra testatorꝭ volūtatē ē. qz ita demū voluit testatoꝝ
te hr̄e ducēta si loc⁹ nō eēt legi fal. ſꝫ te habēte ducēta ꝟ lo-
cum lex falci. herede nō habēte quartā hr̄ditatis. ḡ contra
volūtatē testatoris fuit vt habeas tota ducēta. Item ⁊ defe-
cisse tuꝭ legatī cōditionē vt nihil tibi de eo debeat ⁊ iniquum
⁊ ꝺ testatoris volūtatē ē qz te nihil habēte hr̄s hr̄et dimidi-
am hr̄ditatꝭ. i. illa ducēta que tibi relicta erant. ⁊ sic haberꝫ vl
tra quartā qō testatoꝝ videī voluisse. imo videī voluisse ꝙ il
lud qō supest a quarta totius hr̄ditatꝭ detrahēda tm̄ de tuo
legato tu habeas vt dictū ē. itē ⁊ ꝙ ptē habeas de tuo lega
to ⁊ ptē nō. qō quidē ꝟtīt hic in qōne vt dcm̄ ē nō cōgruit
rōni. qz necesse ē fm iura totius tui legatī cōditionē p̄dictaꝫ
eidem legato appositā extitisse vel defecisse vt sic nō existat
ꝙ parte ⁊ deficiat ꝙ alia ꝑte legatī ꝙ punctā ḡ iurꝭ siue de iu
re stricto nō pōt hr̄e totū legatū tuū. nec cadēt vt nihil habeaꝭ
nec habē ptē vt ꝓbatū ē. Est igit̄ tēperāda ista qō ꝙ excepti
onē doli mali ſ. vt te petēte ab hr̄de totū tuū legatuꝫ. cc. ipse
possit opponē tibi dcaꝫ exceptionē doli mali ꝓ o. c. q̄ dicet se
velle retinē ex dicto legato tuo ꝙ falcidia oim legatoꝝ q̄. c.
sunt dimidia tui legatī ⁊ sunt q̄rta toti⁹ hr̄ditatꝭ. ⁊ sic cōseq̄-
ris tm̄. c. sicut videī voluisse testatoꝝ. vt. ſ. dixi. bñ tm̄ possꝫ te
statoꝝ talia ꝟba ponē in testō suo ꝙ ēt ꝙ punctā rōnis tu ti
tius legatarī. cc. relictoꝝ tibi sub dicta cōditiōe patieris fal
cidiā oim legatoꝝ. ⁊ ita nō habebis nisi cētū ⁊ alij legatarij
ducēta integra. puta si ita dicat sempronio ⁊ cornelio lego
ducēta ⁊ titio alia ducēta sub cōdi. si legi falci. loc⁹ nō erit in
testamento meo. ⁊ si quid amplius legaui q̄ ꝙ. l. falcidiam licꝫ
legare. i. vltra dodrantē hr̄ditatꝭ mee. tūc quātū deduci ozꝺ
legatꝭ ad supplēdū quadrantē hr̄ditatis heres meus dānas
esto dare sibi ipsi hr̄di ex eo legato ducētoꝝ qō dicto titio de
di. ⁊ hoc dicit. Qui ducēta in bonis. Sei⁹ hñs in bo-
nis ducēta fecit testm̄. ⁊ instituit sibi heredē gaiū. ⁊ mihi pure
cētū legauit. ⁊ tibi titio legauit alia. c. sub cōditōe si nauis ex
asia venerit. ⁊ postea decessit idē testatoꝝ. ⁊ postea gaius adi
uit hr̄ditatē suā. ⁊ postea extitit dicta cōdītio tui legatī in tm̄
ē ꝺilat⁹ euēt⁹ dicte ꝺditiōis ꝙ ex dicto tuo legato ꝓcepit
heres noīe fructuū. xxv. q̄. xxv. ozꝺ idē hr̄s cōputare sibi in q̄r-
tam. vt ſ. e. qō de bonis. ℔. fruct⁹. q̄rta aūt hereditatis debe-
bat eē quinq̄gīta cū in hr̄ditate eēnt ducēta vt dictū est. vnō
cū hr̄s iam habēt. xxv. ozꝺ habeī a nobis legatarijs alia. xxv.
Itē ⁊ ozꝺ a nobis hr̄e fruct⁹ quarte sue q̄ sūt ex quarta perce-
pti a tpe mortꝭ testatoris vsq; ad hoc tp̄s q̄ trahīt rō legꝭ fal.
vt dicto. ℔. fruct⁹. qui fruct⁹ quarte pone capiūt. v. ⁊ ita ozꝺ ha
bere. xxx. hr̄s i. xxv. ꝓ residuo quarte. c. v. ꝓ fructib⁹ quarte.
modo q̄rīt vtrū dicta. xxx. debeam⁹ ego ⁊ tu cōferre ꝙ equa-
li ꝑte. i. ego. xv. ⁊ tu. xv. ⁊ dixerūt quidā ꝙ sic. qz tm̄ fuit mihi
legatū ꝙ tuū ꝺditiōale quare statuendū ē tanto min⁹ vide
rī eē in tuo legato cōditionali ꝙ in meo puta ꝙ tū ex fructib⁹
dicti tui legatī hr̄s recepit. recepit aūt. xxv. vt dictū ē. ⁊ ita ozꝺ
reputarī tuū legatū eē. lxxv. ⁊ meuꝫ. c. habeo ḡ ego in meo le-
gato quatuor vicib⁹. xxv. ⁊ ita. c. tu aūt nō videris hr̄e in tuo
legato nisi trib⁹ vicib⁹. xxv. ⁊ ita. lxxv. ⁊ ita vī plus eē in meo
legato q̄ in tuo quarta pars. fm ḡ istū modū debem⁹ ꝺferre
hr̄di dicta. xxx. que hr̄e ozꝺ. ſ. vt de dictis. xxx. fiant septē ptes
de quib⁹ septē ptib⁹ ego debeo cōferre hr̄di q̄tuor ptes ⁊ tu
tres. de. xxviij. ergo de dictꝭ. xxx. debeo ego ꝺferre. xvi. ⁊ tu. xij
restant duo q̄ ponam⁹ valere. xiiij. certe de illis. xiij. ego. viij.
cōferā ⁊ tu. vi. ⁊ ita inuenīt ꝙ hr̄s hꝫ. lv. ⁊ fm hanc positōeꝫ
exponē totā litera: ⁊ nō mireris ꝙ hr̄s cōputat sibi in q̄rtam
xxv. que recepit ex fructib⁹ legatī cōditional⁹. qz testatoꝝ non
dixit ꝙ hr̄s lucrareī fruct⁹ imo simpl⁹r dicta legata relīqt vt
dictū ē. Si āt dixisset ꝙ hr̄s lucrareī fruct⁹ legatī cōditional⁹
nō cōputaret eos sibi in q̄rtā. vt colligīt ī dicto. ℔. fruct⁹. ⁊ iō
debem⁹ nos legatarij cōferre ei integra. l. noie quarte ⁊ fruct⁹
dictoꝝ. l. qui pone capiūt. x. ⁊ tūc erit hic qō an dicta. lx. debe
am⁹ ei cōferre ꝙ eq̄li ꝑte. i. ego. xxx. ⁊ tu. xxx. ⁊ quidā dixerunt
ꝙ sic. ſꝫ verī⁹ ē ꝙ nō imo debēt eē septē ptes de dictꝭ. lx. ⁊ de
dictꝭ septē ptib⁹ ego debeo ꝺferre quatuoꝝ ptes ⁊ tu tres. vñ
si ponas ꝙ quelibet pars dictaꝝ septē partiuꝫ valeat vnam
libram. ego debeo conferre. iiij. libras ⁊ tu tres.

Qui seuer⁹. Instituī mihi heredē titiū ⁊ multa legata
ab eo reliqui inter q̄ reliqui. c. vt inde haberēt alimēta
tres pueri qui erāt filij cuiusdā mei amici. nūq̄d habēte locuꝫ
leg. fal. detraherēt quarta de dictꝭ. c. ⁊ ꝺ ꝙ sic. ⁊ tres ptes di
cte pecunie debēt collocarī apud ydoneos hoīes q̄ eā bñ cu-
stodiant: ⁊ ex ei⁹ fructib⁹ dent alimēta dictis pueris. Ꝟꝫ q̄d si
dict⁹ hr̄s implorauit bñficiuꝫ legꝭ falci. ad hoc vt differret so
lutionem dictoꝝ legatoꝝ. certe eius temporis p̄stabit vsu-
ras legatarijs.

Item hr̄s. Instituī mihi hr̄dē gaiū cū haberē in bonis q̄
dringēta. ⁊ rogaui eū ꝙ fideicōmissuꝫ vt restituēt hr̄ditatē me
am titio accepꝭ. c. ab eodē titio. ⁊ postea decessi. hr̄s aūt me
us p̄dict⁹ recessit a volūtate mea volēdo accipe quartaꝫ tre
bellianicā in restōne hr̄ditatꝭ: ⁊ volēdo accipe dicta. c. a titio
fideicōmissario. nūq̄d pōt hoc facere. ⁊ ꝺ ꝙ non. imo altero
ꝺ eē cōtēt⁹. vñ accipiēdo quartā trebellianicā ꝺ cogī restitu
ere titio fideicōmissuꝫ hr̄ditatꝭ tres ptes ei⁹ q̄uis non deī ei
ab eodē titio illud quo accepto hr̄ditatē restituē rogat⁹ ē q̄
niā cōmodū leg. fal. i. dicte quarte trebellianice p̄stat eidē
heredi illud qō ei heredi ego paterfami. dari volui ꝓ dēm ti-
tium. volui aūt dari. c. vt dictū ē. ⁊ quarta trebellianica ē cētū
eī haberē in bonis q̄ dringēta vt dixi.

Item quartam. Hec. l. vult assignare ofiam inter quar-
tā iure institōnis debitā heredi: ⁊ trebellianicā. ⁊ loquit̄
de quarta iure institōnis. in ꝓin. vsq; ad ꝟsiculū. ſꝫ in fideicō-
missaria ⁊c. ⁊ in. ℔. si quid vero implēde ⁊c. vsq; ad finē legis
in dicto aūt ꝟsiculo. ſꝫ in fideicōmissaria ⁊c. vsq; ad. ℔. si quid
vero ⁊c. loquit̄ de q̄rta trebellianica. ponit ēt vnā cōuentiōā
int̄ dictas duas quartas in ꝟsiculo: ꝓ ea ꝑte ⁊c. vsq; ad ꝟsi
culū. ſꝫ si accepta ⁊c. dicit ergo in ꝓin. ⁊ in dicto. ℔. si q̄d vero
implēde ⁊c. q̄ in q̄rta iure institōnis debita imputanī hr̄di il-
le res quas accepit iure tm̄ hr̄ditario. nō āt ille res quas ac-
cepit iure legati vl̄ fideicōmissi. vl̄ cā implēde conditōis int̄-
posite alicui legatario. ⁊ ita alijs legatarijs nō ꝑderūt in rō
ne leg. fal. Et iō si prediuꝫ valēs. c. legauerit defunct⁹ titio si
ipse titi⁹. l. hr̄di dederit. cōputatio leg. fal. ꝺ fieri ac si cētū el⁹
sent legata dicto titio. ⁊ ipe nō cēt rogat⁹ dare hr̄di. l. ⁊ ita di
cta l. hr̄di ꝓ titiū data debēt haberi extra hr̄ditatē ne cōpu-
tanī in q̄rtā ipsi hr̄di. In ꝟsiculo āt. ſꝫ in fideicōmissaria ⁊c.
dicit ꝙ in quarta trebellanica cōputanī hr̄di legata ⁊ fidei-
cōmissa ⁊ ꝓceptiōes ⁊ deductiones q̄s ꝓcepit a cohr̄de suo i
pecunia nedū ea q̄ hꝫ iure hr̄ditario. ſꝫ ⁊ si accepta pecūia a
gñali fideicōmiſ. sit rogat⁹ ei hr̄ditatē restituē illa pecūia in
putabit ei in quartā trebellianicā. ſꝫ ⁊ si hr̄s q̄ rogat⁹ ē restituē
hr̄ditatē titio ꝓcepit pecūiā a seio: cui seio testator legauerat
aliq̄d si daret hr̄di pecuniā puta. c. illa. c. cōputabit sibi hr̄s i
quarta trebellianica. in ꝟsiculo āt. ꝓ ea ꝑte vero ⁊c. dicē ꝙ si
hr̄s rogat⁹ restituē titio suā ptē hr̄ditatꝭ ꝓcepit aliq̄ō legatuꝫ
in specie cōsistēs. hēbat eīm cohr̄dē ꝓ ea ꝑte dicti legatī quā
accepit a cohr̄de suo nō cōputat sibi in q̄rtā trebellianicā. ꝓ
ea ꝟo parte dicti legatī quā accepit a seipso bñ imputatur ei
in dicta quarta. qz iure hr̄ditario eaꝫ capit. ⁊ ē ratio in hoc
casu extra literā. qz absurduꝫ eēt ꝙ in eadē re q̄si iure legati.
⁊ q̄si iure hr̄ditatꝭ cōputet ī quarta. ar. ī. de vsuca. eū qui. scis
eīm ꝙ cū cohr̄di alicui species ꝑlegat⁹ partē ei⁹ capit iure he
reditario: ⁊ ꝑtē iure legati a cohr̄de vt ꝺixi. ℔. de his quib⁹ vt

ldig. eñ q̃.S.,p̃ parte.ꝛ ita pp dictã rõnem vides q̃ in hoc vl/
timo dicto ꝺuenit quarta trebellianica cũ quarta iure inſtõ/
nis debita,qꝛ ī hoc vltimo dicto dictũ ẽ q̃ illõ qõ capit cohe
res a cohẽde in legato in ſpẽ cõſiſtẽte nõ cõputat ſibi in q̃rtã
trebellianicã,ꝛ ꝯ dic̃ hec lex.

Miles. Sei⁹ miles exiſtẽs in militia fec̃ teſtũ ꝛ inſti
tuit ſibi heredẽ sempꝛoniuꝫ,ꝛ iuſſit eidẽ heredi in dicto teſtõ:
vt tibi gaio reſtitueret ꝺimidiã hereditatis,ꝛ poſtea fuit miſ
ſus de militia:ꝛ intra annũ miſſionis fecit codicillos:ꝛ in di
ctis codicillis rogauit dictũ heredẽ vt reſtituerꝫ titio alteraꝫ
partẽ hereditat̃,ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ ſei⁹,ꝛ sempꝛoni⁹ poſt
ea adiuit eius hereditatẽ.poſtea tu gai⁹ ꝛ etiã titi⁹ qui eſtis
fideicõmiſſarij petitis ab eo herede vt reſtituat vobis cuili
bet,p ꝺimidia hereditatẽ.ꝛ ipſe bene vult vobis reſtituere,
retẽta tñ quarta trebellianica.q̃rit̃ nũq̃d poſſit retinere dictã
quartã.ꝛ diſtinguit̃,aut dict⁹ miles deceſſit poſt ãnuꝫ miſſio
nis ꝺ militia aut intra annũ.p̃mo caſu retinebit heres dictã
q̃rtã tibi ꝛ titio p̃dicto.ꝛ eſt rõ q̃re ꝯ caſu retinet,qꝛ eo tẽpoꝛ
dictus teſtatoꝛ deceſſit quo teſtũ eius p̃dictum deſierat ptí/
nere ad bñficiũ conceſſum militib⁹ a p̃ncipe qꝛ deceſſit poſt
annũ miſſionis vt dictũ eſt. Eſt aũt bñficiũ p̃dictũ tale qꝛ he
res nõ põt detrahere q̃rtã milit̃ qui fecit teſtũ in militia de/
cedẽte infra annum miſſionis de militia,vt:ſ.e.ſi poſt miſſio
nem ſecꝺo aũt caſu,i.qñ deceſſit dictus miles teſtatoꝛ intra ã
num miſſionis poterit heres detrahere q̃rtã ſolu titio p̃dicto
cui debebat reſtituere ꝺimidiã hereditat̃ ex codicillis.ꝛ ẽ rõ
q̃re hoc caſu põt dicto titio dicta detrahi q̃rta,qꝛ eo tẽpoꝛe
fideicommiſſum p̃dictũ eidẽ titio relictũ eſt in codicillis quo
teſtatoꝛ nõ poterat teſtari iure militari,i. poſt miſſionem de
militia:licet infra annũ vt dictũ eſt,tibi,aũt gaio ſubaudi nõ
põt detrahi q̃rta ppt̃ bñficiũ p̃ncipis militib⁹ ꝺceſſum.

Acceptis. Sei⁹ habẽs in bonis q̃ꝺrigẽta iſtituit ſibi
heredẽ gaiũ ꝛ rogauit eũdem gaium vt hereditateꝫ re
ſtitueret meuio acceptis ab eodẽ meuio cẽtũ. Itẽ rogauit eũ
dem gaiũ vt dictã pecuniã i.cẽtum daret titio poſt mortem
ſuam gai⁹,ꝛ poſtea deceſſit dict⁹ ſei⁹ teſtatoꝛ, ꝛ poſtea gai⁹
adiuit hereditatẽ,venit modo meuius fideicõmiſſarius ꝛ pe
tit ab eo vt reſtituat ſibi hereditatem ꝛ offert cẽtũ. dicit hñs
bene accipio cẽtũ ꝛ bñ volo tibi reſtituere hñditatem:volo tñ
detrahere de hñditate q̃rtã trebellianicã.dicit meuius tu nõ
potes mihi detrahere q̃rtam:qꝛ ego ꝺo tibi cẽtum q̃ bene ca
piunt q̃rtam hereditatis.nã in hereditate nõ ſunt niſi q̃ꝺrin/
genta.dicit heres tua allegatio eſſet bona ſi dicta cẽtũ debe
rent remanere apud me ꝛ meos hñdes.ſed tu ſcis q̃ ego dẽo
reſtituere titio poſt mortẽ meã ſicut teſtatoꝛ me rogauit. mõ
q̃ritur cuius allegatio debeat obtinere.ꝛ ꝺoꝛ q̃ debꝫ obtinc̃
allegatio heredis.modo inſurgit iteꝝ meui⁹ ꝛ dicit. ex quo
tu heres detrahis mihi q̃rtã de hñditate :ꝛ ego volo tibi de
trahere de cẽtũ.q̃rit̃ nũquid poſſit,ꝛ ꝺoꝛ q̃ nõ,ſed q̃ꝺ ſi dict⁹
teſtatoꝛ ita ꝺixit dicto hñdi.peto vt reſtituas hñditatem me
uio acceptis cẽtum ꝛ pſonam q̃ daret hñdi cẽtũ non noiauit
nec etiã rogauit heredẽ vt titio reſtitueret dicta cẽtũ p⁹ mortẽ
ſuã hñdis:nũquid hoc caſu cõputabit ſibi in q̃rtã trebelliani
cam dicta cẽtuꝫ,ꝛ ꝺoꝛ q̃ fic.ſi aũt dicta cẽtum nõ ſufficerẽt ad
q̃rtam hñditatis:puta qꝛ hñditas eẽt vltra q̃ꝺringenta etiã
plus accipet heres de hereditate donec haberet q̃rtaꝫ. ꝛ ẽ ex
littera rõ q̃re in ꝯ caſu computat ſibi in q̃rtam dicta cẽtuꝫ qꝛ
eadẽ cẽtũ nõ fuit heres alicui.rogatus reſtituere ſicut fuit in
p̃mo caſu.ꝛ qꝛ generaliꝫ oĩa talia cõputãtur in q̃rtam.vt.ſ.
in .pri.col.in.l.ſi heres.ꝛ.l.ſequen.

Filiofamil. Seius habẽs filiũ ꝛ filiã in ptãte inſtituit
eos ſibi heredes ꝛ cuilibet eoꝝ p̃legata reliquit filie
tamen prelegauit lõge minus q̃ filio,ꝛ tantum dicto filio p̃
legauit q̃ in ſuo p̃legato habebat locum falcidia.ꝛ inf alia
q̃ plegauit dicte filie:plegauit ei domum titianam quã obli
gauerat ipſe teſtatoꝛ ſempꝛonio p centum pone. Item lega
uit eidẽ filie inſtrumẽta q̃ erãt in dicta domo ꝛ etiã q̃cquid i
ea erat,ꝛ poſtea adiecit hec ẽba dictus teſtatoꝛ ea ꝺitiõe
lego dicte mee filie dictã domum,vt q̃cquid alieni erisin ea
domo erit titius libert⁹ dicti mei filij exſoluat,ꝛ ſit dicta do/
mus communis dicte mee filie ꝛ dicto liberto,ꝛ poſtea de/
ceſſit dictus teſtatoꝛ.nũc venit dictus filius teſtatoꝛ ꝛ petit
a dicta filia teſtatoꝛ ea que p̃legata ſunt ei.dic̃ filia ego volo
ſtatim de parte mea hereditat̃ deducere es alienũ quod me
tangit p ea mea parte,ꝛ de ſuperfluo partis mee hñditatis
volo ſoluere tibi p̃legata.deducta tñ de eis q̃rta dictus eñ
tuus libertus q̃ debebat ſoluere centum ſempꝛonio cui erat
obligata dicta domus non vult ſoluere,vnde opoꝛtet me ei
ſoluere.nũquid põt ꝯ ꝙſequi filia.ꝛ ꝺoꝛ q̃ ſic.ſed tamẽ frater
eius põt ei ita dicere,ego nolo q̃ tu habeas tua p̃legata ni
ſi pareas volũtati patris noſtri defuncti preſtãdo mihi inte
grum illud qꝺ mihi eſt ſoluẽdum.i.dicta mea p̃legata,ita q̃
de eis aliq̃d nõ detrahas.capias g̃ qꝺcunq; vis.ſ.aut p̃ſta/
re mihi integra mea p̃legata ꝛ habere tua p̃legata integra
ꝛ ſi dicta tua p̃legata nõ capiant tãtũ in ſumma q̃ntuꝫ eſt q̃r
ta meoꝝ p̃legatoꝝ ſuppleas tibi de hereditate cõi: aut vis
detrahere mihi q̃rtam ꝛ nihil habere de tuis p̃legatis.ꝛ ꝯ

Uritus. Titius habuit ab dicit hec lex.
vxore ſua cẽtum in dotem ꝛ cũ ipa haberet alias res
extra dotem cõſtitutas:idẽ titi⁹ eas adminiſtrauit: ꝛ anteq̃
de dicta adminiſtratiõe redderet rõnem dicte ſue vxori er q̃
pone adminiſtratione effectus fuit ei debitoꝛ in .xij. ipa fecit
teſtũ.ꝛ eũ maritũ ſuum ex aſſe hñdem reliq̃t ꝛ fidei eius com/
miſit vt.x. vntias hñditatis filio eoꝝ cõi reſtitueret cũ moꝛere
tur ipſe vir.duas aũt vntias dicte hñditat̃ reſtitueret cuidã
eoꝝ nepoti.ꝛ poſtea deceſſit dicta vxoꝛ.ꝛ poſtea dict⁹ mari/
tus ꝛ inſtituit ſibi hñdes gaiũ ꝛ ſeium.nũc dictus filius ꝛ ne
pos fideicõmiſſarij petũt a dictis hñdibus viri vt reſtituant
eis hereditatẽ dicte vxoris.ſ.x. vntias filio ꝛ duas nepoti ꝛ
petũt q̃ ipi ꝺent eis illa.xij.in q̃bus fuit maritus debitoꝛ ex
adminiſtratiõe p̃dicta p rata,x. vntiaꝝ ꝛ duaꝝ vnciaꝝ pre
dictaꝝ.ſ. vt filius habeat.x.de debito p̃dicto ꝛ nepos duo.
nũquid admittẽda eſt tali mõ p̃dicta petitio,ꝛ ꝺoꝛ q̃ ſic.

Filie quã. Titia inſtituit ſibi hñdem filiam ſuã ſeiaꝫ ꝛ ro/
ganit eã vt ſi in pupillari etate decederet reſtitueret hñdita/
tem titio. Itẽ rogauit eã vt daret alimẽta sempꝛonio ex vſu
ris illoꝝ centum q̃ habebat in tali archa ꝛ gaio daret alimẽ
ta ex vſuꝫ alioꝝ.c.q̃ habebat in tali alia archa ꝛ poſtea de/
ceſſit dicta titia ꝛ dicta ſeia poſtea deceſſit in pupillari etate
ꝛ cornelius patruus ſuus extitit ei heres legitim⁹.ꝛ ſic ꝺoꝛ re
ſtituere dictã hereditatẽ titio ꝛ vult bñ ei reſtituere detracta
q̃rta trebellianica.vnde ꝺicit dictus cornel⁹ titio ego volo p̃
deducere de hñditate dictas ſortes ex q̃rum vſuris alimenta
fuerũt relicta dicto ſempꝛonio ꝛ gaio,ꝛ poſtea de hñditate
q̃ remanet volo detrahere q̃rtã.nũquid põt ꝯ facere.ꝛ ꝺoꝛ q̃
ſic.cauere tamen debet dicto titio fideicõmiſſario vt ſi aliq̃s
p̃dictoꝝ alimẽtoꝝ deceſſerit ſic q̃ finitũ ſit legatũ alimẽtoꝝ
q̃tũ ad eũ mortuũ q̃ reſtituet eidẽ titio ſortẽ illã ex cui⁹ vſuꝫ
debebat habere alimẽta dictus mortuus. Poſt aditam
Titius adminiſtranit tutelas pluriũ pupilloꝝ ꝛ multa in eis
adminiſtrauit inter q̃ mutuauit pecunias dictoꝝ pupilloꝝ
quibuſdã.vnde ſi nõ poſſit ab eis debitoꝝib⁹ exigi pecuniã
fuit ad periculũ dicti tutoris.vt ꝺoꝛ.ſ.ſi cer.peta periculũ. cuꝫ
ſimilibus.iſte titius anteq̃ redderet rõnem de dictis tutelis
fecit teſtũ ꝛ inſtituit ſibi hñdẽ ſciũ ꝛ multa legata ab eo reli/
quit quibuſdam.ꝛ poſtea deceſſit dictus titius teſtatoꝛ.ꝛ p⁹
ea ſeius adiuit hereditatẽ ſuaꝫ. poſtea ita accidit de facto q̃
anteq̃ legatarij peterẽt ab eo legata trãſiuit triennium et
poſtea ipi petierũt ab eo legata.heres aũt reſpõdebat eis q̃
volebat falcidiã detrahere de legatis.iõ qꝛ timebat ne dẽe
tutele p defuncti adminiſtrate exhauirẽt vires hereditarias
dicunt legatarij.nos nõ credimus q̃ dicte tutele exhauriant
vires hereditarias.vnde volumus q̃ facias nobis ptãrem
deſcribẽdi rõnes defuncti ꝛ omniũ inſtrumẽtoꝝ hñditarioꝝ
ꝛ pupillariũ rõnum.q̃rit̃ nunq̃d poſſunt ꝯ legatarij impetra
re p officium iudicis.ꝛ ꝺoꝛ q̃ fic.ne ſit in poteſtate heredis p̃
ferre quod velit ex predictis ꝛ alia abſcondere.ꝛ ſic induceꝫ
in animum legatarios.

Mles si dñi. Titi⁹ paganus existēs fecē testñ.ꝛ in eo le
gata reliq̃t.ꝛ postea idē miles fact⁹ fecē in militia codi
cillos ī q̃bus multa legata reliq̃t.ꝛ postea decessit certe in le
gat̄ i testō relict̄ hēbit locū lex fal.nō añt i relict̄ ī codicill⁹.ꝛ
facē optime.ff.pria colūna.l.si miles.

¶ Si cui plusq̃ p.l.fal.licuēit legatū eē dicat. Sub,

Si cui plusq̃z. Instituí mihi hr̃dē titiū ꝛ mul
ta legata ab eo reliq̃ ꝛ pure: ꝛ
sub cōdi,ꝛ decessi.mō venit vn⁹ de legatarijs pu
ris ꝛ petit legatū suū a dño meo hr̃de dic̄ ei hr̃s.ego dubito
ne lex fal.sit habitura locū i legato tuo.credo ei q̃ existet con
ditio legator̄ ꝺditionaliū relictor̄ a me,ꝛ sic hēbit locū falc.
eo q̃ legata pura ꝛ cōditionalia sūt vltra ꝺodrantē hr̃ditat⁹
vñ volo q̃ mihi satisdes vt si apparuerit te amplius legato
rum noīe accepisse q̃ er.l.fal.capere licuēit:des mihi tantā pe
cuniā q̃ti ea res erit. Itē q̃ dolus mal⁹ a te aberit. posses ei
dolo occidē equum tibi legatū quē tibi nūc do.mō q̃rit̄ an le
gatari⁹ p̄dicto mō debeat satisdare hr̃di.ꝛ ꝺr q̃ sic,ꝛ nō so
lum hz locū dicta satisdatio si in p̄mis tabul' pl⁹ leget q̃ leg.
fal.liceat,sz ēt si in pupillarib⁹ tabulis vl' ēt in vtrisq̃.nā iaz
cōuenit inter sapientes leg.fal.semel eē admittēdaz ēt si duplex
sit testñ.i.patris ꝛ filij ipuber⁹,s.cōtribus⁹ in rōne leg. fal.tā
illis legat⁹ que ab impubere relicta sunt q̃ illis que sunt reli
cta ab illo qui fuit substi.impuberi in dict⁹ pupillarib⁹ tabu
lis.quo casu tutor ꝺicti impuberis soluēs p eo legata ꝺz fa
cere legatarios quib⁹ solui pmittere sibi recipieti noīe ipu
beris.ꝛ ēt dare fideiussores vt si apparuerit dictos legatari
os ampli⁹ legator̄ noīe cepisse q̃ er.l.fal.capelicuerit tāta z
pecuniā ꝺent legatarij dicto ipuberi q̃ti ea res erit. Itē ꝛ q̃
dol⁹ mal⁹ aberit ab eisdē legatarijs.si āt dēz satisdationem
nō faciat interponi dict⁹ tutor cōperet tutel' actio aduersus
eūdē tutorē hr̃di p̄dicto ipuberis.i.dicto substituto.nō āt cō
petet ipsi impuberi si eo viuēte nō pōt hr̃e locū fal.vt dixi.ff.
ti.i.l.repit̄.sz si eo ipubere viuēte hēat locū fal.ꝛ finitā tute
la bñ hz actionē tutele impubes ꝑ tutorē.ꝛ qñ dicī in actiōe
tutele hz locū in illa actione q̃ daī ꝑ legatarios ex pmissione
ꝛ satisdatiōe p̄dicta quā fecerūt tutori. ¶ Marcellus ait.
Gaius hñs filiū ipuberē ꝛ in bonis.cccc.dēm impuberem si
bi heredē istituit ꝛ nihil ab eo legauit:ꝛ eidē substituit titiuz
ꝛ seiū,ꝛ a seio nihil legauit.a titio āt legauit quibusdā trecē
ta,ꝛ postea decessit dict⁹ gaī⁹,ꝛ postea decessit dict⁹ ipubes
ꝛ ei extiterūt hr̃des er substōne dict⁹ titi⁹ ꝛ sei⁹,ꝛ ita quilibz
eor̄ habuit ducēta de dict⁹ q̃dringētis.ꝛ fic nūc repit̄ q̃ a di
cto titio fuerūt legata.c.vltra q̃ eēt ps sua:modo q̃rit̄ an di
ctus titi⁹ debeat p̄stare legatarijs integra.cc.que hz in sua p
te.an ꝺo debeat ꝺodrātē sue ptis.i.cētū.l.ꝛ alia.l.retinere si
bi noīe fal.nā de trecēt⁹ ab eo relictis nō ē dubiuz.q̃ non ꝺz
ea p̄stare:q̃ nō potuit in pl⁹ onerari q̃ hr̃et.ꝛ rñ.q̃ nō ꝺz mi
nus p̄stare legatarijs q̃ sit pars sua.i.ducēta.ꝛ ꝺ intelligo p
l.veterē.xij.tab.fm quā nō hēbat locū.l.fal.ꝛ ꝺ vsq̃ illuc fm
q̃ eueniret ꝛc.quē ꝺ ficulū ꝺimitte vsq̃ illuc sz cā cognita ꝛc.
vbi dic̄ q̃is fm.l.xij.tab.nō hēat locū fal. in legat⁹ a dicto
titio relict⁹ vt dēm est.tū ꝛ in dict⁹ legat⁹ ꝛ in quibusl̄z aljs
relict⁹ a quocūq̃ testatore cā cognita hz locū fal hodie āt in
cause cognitiōe ꝺtit̄ videre modū legator̄ ꝛ on⁹ eris alieni
si q̃ō est in hr̃ditate.ꝛ siquidē euidēs ē es alienū vl' certū faci
lis ē cōputatio leg.fal.q̃ p̄mo ꝺz detrahi es alienū,ꝛ si lega
ta sunt vltra ꝺodrantē eius q̃ remanet in hr̃ditate: ita q̃ q̃
drans nō remaneret hr̃di si soleret integra legata.ꝺz hr̃s tm̄
dem detrahere de legatis noīe fal.q̃ remaneat ei quadrās.si
āt adhuc incertū ē es alienū.puta q̃ cōditio ei⁹ pendet vel
pur̄ est es alienū.creditor̄ āt cui ꝺebebaī litē sup eo cōtesta
tus est:ꝛ lis nōdū finita ē.certe eo casu dubitari pōt quātum
legatarijs debebaī pp dictas incertitudines.vñ si legata
rij volūt legata debēt satisdare hēdi eo mō qui dict⁹ ē i p̄n.
hui⁹.l.Et qō dixi in legat⁹ hz locū in fideicō,singular⁹ ab
herede relictis in dicto añt ꝺ ficulo:fm q̃ eueneri ꝛc. pōit
talē casuz. Pone q̃ dict⁹ gaī⁹ instituit sibi hr̃dē dēm titiū ꝛ
quosdā alios.ꝛ nō solū a dicto titio sz ēt a cohr̃dib⁹ suis ml⁹
ta legata reliquit incertū ē vtrū hēat locū lex fal.vl' nō.pp es
alienū cōditionale.de q̃ dixi.vel ēt alio mō.certe nō soluz di
ctus titi⁹ sz ēt dicti sui cohr̃des possunt facē interponi dictam
satisdationē eū soluūt dicta legata legatarijs:ꝛ nō solū dicto
titio cōmittit dicta stipl'o locū hñte postea fal.sz ēt oībus di
ctis suis cohr̃dib⁹.ꝛ ꝺ fm ea q̃ dicta sunt a p̄nci.hui⁹.l.vsq̃
ad.ff.marcell⁹.ꝛ hoc dic̄ z multum obscure. ¶ Cum dicit.
Cum relicta sunt ab herede legata ꝛ legatarij ea petūt ꝛ he
res dic̄ locū hr̃e fal.arbiter solet a iudice ꝺari ad videndā ꝛ i
quirendā q̃titatē bonor̄.qꝺ quidē hz locū ēt si modicū pse
quat aliq̃s fideicō.vl' legatū cōputatio tū bonor̄ facta inter
vnuz legatarū ꝛ hr̃dē cor̄ā ꝺco arbitro nō ꝺz p̄iudicare cete
ris legatarijs q̃ nō fuerūt cor̄ā ꝺño arbitro.nec ēt creditor⁹ ib⁹
nisi hr̃s denūciauit eis vt venirēt cor̄ā arbitro.tūc eni bñ p̄iu
dicare⁹ eis,si āt hr̃s nō vult eē cor̄ā arbitro sz vult soluē inte
gra legata ꝛ fideicōmiss.ꝛ vult q̃ legatarij ꝛ fideicō.satisdent
ei eo mō q̃ dict⁹ ē in p̄n.huius.l.bñ est audiēd⁹. ¶ Si le
gata quedā. Titi⁹ instituit sibi hr̃dē seiū.ꝛ ab eo legata re
liquit pure ꝛ sub cōdi.legatarij certe quib⁹ legauit pure non
aliter habebūt legata q̃ si caueāt heredi reddere ei q̃to am
pli⁹ q̃ p leg.fal.licuerit ceperint nomīe legator̄.pōt eē hr̃s
hr̃e dubiū vtrū lex fal.sit locū habitura existētib⁹ cōditiōib⁹
insertis quibusdā ex legat⁹.sz ꝛ si legauit dict⁹ testator gaio
nouē vncias hr̃ditatis pure:ꝛ tres sub cōdi,ꝛ hr̃s soluit ei oi
ctas nouē vncias.ꝺz ei p̄dicto mō cauere legatari⁹.

¶ Hec stipulatio. Stipulatio de qua ꝺēm ē a p̄n.hui⁹.l.vs
q̃ hucusq̃ locū hz.q̃ q̃is hr̃s possit repetere a legatario illō
qō soluit ei vltra q̃ licēt ei capere p leg.fal.nō pōt eē vt legatari
us nō sit soluēdo.ꝛ sic pereat id qō ei datū ē nisi intercueniat
alius fideiussor a quo heres possit repetē.nō ē ergo mirum si
legatari⁹ ꝺz satisdare hr̃di vt dictū est.ꝛ nō solū i legatis hz
locū hec satisdatio:sz ēt in donatōib⁹ cā mortis q̃s ꝺat hr̃s ꝺo
natario.nā ꝛ de eis detrahit̄ fal. ¶ Hec verba. Cū heres
solvit legatario legatū interpōit vt dictū ē talē stipl'onē.pmit
tis mihi restituere illud qō ampli⁹ legator̄ noīe ceper⁹ q̃ ex
le.fal capere licebit.vñ dic̄ iurisc̄ sul. q̃ ꝺca ꝛ ba stipl'onis nō
tñ cōprehēdūt eū legatarū q̃ ampli⁹ accepit q̃ ei fal.pmisit
sz vt reddat hr̃di ptē ei⁹ qō ab eo accepit ꝛ ptē sibi retineat,
sz ēt cōprehēdūt eū legatarū q̃ totū qō accepit ꝺz hr̃di resti
tuere.ler eñ fal.q̃q̃ totū revocar.cū ei rō leg.fal.ꝺebeat tali
ter inūri vt eris alieni.ꝛ libertatū rō hēaī p̄mq̃ euenit vt emer
gēte debito vl' cōdi.eris alieni existēte vl' ēt libertatū eximaī
totū illud qō legatū ē.sz ꝛ si nō possit hr̃e locū fal.i testō quo
sunt legata relicta.puta q̃ null⁹ facit illud.tū hz locū ꝺca sti
pulatio.s.vt legatari⁹ volēs integrū legatū caueat hr̃di se ei
restituturū si pl⁹ recepit q̃ recipe ꝺeberet habito respectu ad
es alienū ꝛ ad libertates i testō relictas.nā vt ꝺēm ē pus ꝺz
detrahi es alienū ꝛ p̄ciū mamumissor̄. Itē ꝛ i alio casu nō ha
betur rō.l.fal.i ꝺca stipulatōe sz alteri⁹ legi vtputa si patro
nus q̃ ꝺz ꝺodie hr̃e tertiā partē bonor̄ liberti sit pure institu
tus a liberto ex asse ꝛ quicq̃ vncie sint legate cuidā alij pure:
ꝛ cuidā tertio aliq̃d sub cōdi.ita q̃ inter pūū legatū.v.vnciaz
ꝛ cōditōnale nō remanet portio p̄dicta ꝺebita patrono.naz
hoc casu si velit legatari⁹ pnz legatū qui q̃ vnciaz a ꝺco pa
trono istituto satisdabit eis de restituēꝺo ei illud qō plus ap
paruerit eū recepisse habita rōne cōditōnaliū legator̄ ꝛ pri
patrono ꝺebite ex lege iustiniani. Nō solū āt legatari⁹ caue
hr̃di vt dcm̄ ē:sz etiā legatario a quo relictū ē fideicō.ꝺz caue
re fideicō. ¶ Si res que. Legauī titio equū.ꝛ multa alia
legata q̃busdā reliq̃.dict⁹ titius accepit ab hr̃de meo dcm̄ e
quum ꝛ satisdedit ei eo mō q̃ dicī i p̄ncip.hui⁹.l.postea tra
cta rōne leg.fal.apparet q̃ titi⁹ accepit pl⁹ ab hr̃de nomīe le
gati q̃ liceret ei accipere p leg.fal.vñ heres repetit ab eo illō
plus. dicit titi⁹ ego nō teneor tibi q̃ equ⁹ p̄dict⁹ perijt apud
me,nūquid valz eidē titio talis exceptio.ꝛ ꝺr q̃ sic,ēt si p̄mi

fit dicto hr̃di q̃ti ea res sit si amplius accepit idē titius q̃ liceret ei accipe p.l.fal.si ãt dolo ipius legatarij equus perijt apud eū nō ꝓdest ei dcā exceptio.ꝛ replicatiōe doli repelleť.dz ēt hic q̃ cū legatarius ꝓmittit hr̃di se restituturū ei qđ amplius accepit q̃ p.l.fal.ei liceret.dz simiľr dare fideicō.ꝛ b̃ dicit cū duab⁹ legib⁹ sequētib⁹.vsq; ad.§.si in pl̃es.

¶ Si in pl̃es. Legauí q̃busdā pure.ꝛ titio legauí dī ānos.x. vsq; ad.x.ānos.ꝛ decessit.mō petit titius vna.x.ab hērede meo dicit ei hēres.nolo tibi soluere nisi satisdes mihi de restituendo si q̃d apparuerit plus accepisse noie legati q̃ liceret accipere p.l.fal.q; pp pecuniā in plures dies tibi relictā incertus ē vtrū hēat locū.l.fal.vl nō.dicit titius nō ē incertus pp b̃ ūmo statim pōt esse certum vtrū hēat locū.l.fal.an nō.certum ē eū debere mihi legatū q̃uis dies nōdū venerit.vū volo q⁹ ico tinenti faciam⁹ eōputationē legatoꝝ.s.meoꝝ ꝛ alijs relicto rum.ꝛ q⁹ incōtinenti videam⁹ vtrū habeat locū lex fal.vl nō ꝛ si hēat locū.l.fal.incōtinēti ōtrahas eā ō legat⁹.alioquī soluas legata integra.ꝛ volo q⁹ extimem⁹ quātū valꝫ legatum pecunie relicte mihi in plures dies ꝛ p mō ei⁹ valoris volo q⁹ detrahas mihi fal.ꝛ reddo tibi rōnem q̃re ita volo fieri cōputationē ꝛ nō interponere stipulationē.q; q̃tiēs futurū est vt palā sit etiā añ diē legati veniētem iā falci.locū habere:totiens dz fieri cōputatio.ꝛ nō interponi stipulatio.si ãt sunt relicta etiā cōditionalia legata.ficꝫ cōditio facit morā cōputatiōi falcidie.eo q⁹ añ conditionē nō debent ꝓditiōalia legata.tūc dz expectari ꝓditio donec exīstat añq; fiat cōputatio ꝛ legatarius volēs legatū purū dz satisdare heredi eo mō qui supra dict⁹ ē.ꝛ adueniēte postea cōdi.ꝓditiō aliū legatoꝝ cōmittet stipl'o ꝫ dcīs legatariis q̃ recipit legatū habēte.s.locū fal.mō q̃rit cui⁹ sīa debeat obtinere.ꝛ dz q⁹ illa legatarij.

¶ Quāuis. Quāuis oēs legatarij ꝛ fideicō.q̃ volūt legata ꝛ fideicō.ab hērede teneant satisdare ei eo mō q̃ dict⁹ ē.s. e.l.i.in pr̃in.sunt tīs q̃dā q̃ nō tenent.puta hi q̃b⁹ alimēta sūt relicta.ꝛ b̃ casus accidit de fēō in persona pompeie faustine. Itē fisc⁹ cui legatū ē nō tenet satisdare.hūte tū postea locus fal.pinde ꝺuenit fisc⁹ ab hr̃de.ac si satisdedisset: ceteri aūt legatarij cuīscūq; sint dignitat⁹ tenēt satisdare siue pceperunt legata:siue nō. ¶ Si legatari⁹. Hic loquit de alia cautō ne q⁹.s.dēm sit.vnde pone q⁹ titi⁹ īstituit me hr̃dē ꝛ legauit scio.c.ꝛ decessit dēs titi⁹.postea semproni⁹ mouet mihi qōes hr̃ditat⁹ vt minat mihi mouē.ꝛ sei⁹ legatari⁹ petit a me legatū.vū ego dedi ei legatū ꝛ ipse cauit mihi de restituēdo mihi legato si euicta mihi fuerit hr̃ditas.ꝛ postea semproni⁹ p̄dictus euicit mihi hr̃ditatē.nūq̃d cōmittit mihi dicta stipl'o ꝫ legatariū.ꝛ dz q⁹ sic.si modo culpa abesta me hr̃de q̃ stipl'atus fui ab eo ꝛ si p ꝓtes euincat mihi hr̃ditas:sepi⁹ cōmittetur mihi stipulatio ꝫ legatariū.si ãt ego hr̃s fui ī negligētia vt culpa vt mihi hr̃ditas euincere⁹ a dco semproniō nō cōmitteret mihi dca stipl'o ꝫ dcm legatariū.si ãt egomet mihi euici hr̃ditatē ex alia cā bñ cōmittit mihi stipl'o ꝫ dcm legatariū.puta q: dēs titi⁹ testō: īstituit me hr̃dē in alio sequenti testō ī quo legatū dco legatario nō reliq̃t ꝛ accepi hr̃ditates ex secūdo testō ꝛ nō ex p̄mo.ꝛ sic video: euicisse mihi quātus ad p̄mus testm̄.nūq̃d si ego hr̃s solui dco legatario ꝛ nō feci interponi dcas stipl'onē:potero cōdicē cōdi.sine cā dcas cautionē.si ipe mihi nō cauet.ꝛ dz q⁹ sic.nā ea q̃ p errorē cōmissa vt soluta sunt ꝺici p̃nt.dca tū cautio nō dz interpōi nisi cā cognita.nā iniquū est oīno cauere hr̃di p legatariū nōdū illata hr̃di p aliquē extraneū cōtroversia hr̃ditat⁹ cā.p̃nt enī eluere mine fieri hr̃di q̃s quidē hr̃s timere nō dz.si tū ego dicā me hr̃dē ex testō.ꝛ ali⁹ q̃ vocat sicut ego dicar sil'it se solū hēre dz ex eodē testō.legatarij ꝛ ēt creditores p̃nt ꝺuenire me vl' ipm quēcūq; volūt.ꝛ scias q⁹ tūc hz locus dcā cautio inf me hr̃dē ꝛ legatariū:cū ego do vl' soluo legatario rē meā vl' pecuniā siue añ morā mihi hr̃ditatis q̃nes siue post. si vero sol ea ei pecuniā hr̃ditariā vl' tradā ei rē hr̃ditariā añ morā mihi cōtroversiā hr̃ditat⁹ nō ē mihi cauēdū p legatariū.q: ēt si sīz postea vict⁹ de hr̃ditate nō tenear vicēti de eo qō solui legatario.nō ei illō possideo q⁹ solui legatario nec dolo desīj possidere in hoc casu.si aūt post motā mihi ꝺtrouersiā hr̃ditatis soluā legatario sine cautōe pecūiā hr̃ditariā vl' tradā ei rē hr̃ditariā sibi legatā teneoꝝ vicēti mihi hr̃di.de eo qō solui legatario.ꝛ b̃ pp culpā meā.sz si ego dicā me hr̃dē ex testō ꝛ alius q̃ vocat sicut ego dicat sil'iter se solū hr̃dē ex eodē testō ꝛ ego tradam legatario rē hr̃ditariā sibi legatā.nūq̃d tunc dz mihi legatari⁹ cauere.ꝛ dico q⁹ nō.q: omni mō ego liberoꝝ a legatario p dcaz traditionē si inueniꝝ postea hr̃s.vl' liberat ille qui vocatur sicut ego:ꝛ qui dic se hr̃dē:vt dcm ē si inueniat postea hēres sicut ꝛ si soluissez alicui creditori hereditario. Et idē credo si solui⁹ssez meā pecuniā vl' tradidissez rem meaz q: siue vincam siue succūbam ab eoꝝ vū retineā illud qō solui vl' tradidi legatario cū hereditatē possideā. Si aūt ille q̃ a me petebat hereditatē ꝛ qui dicebat se heredē solvat suā pecuniā vl' suam rem tradat legatario vl' creditori: necessaria ē ei cautio cū nō habeat vnde retineat si ego vincā eū. Si aūt solvat hereditariā pecuniā vl' rem hereditariā tradat. credo q⁹ nō debeat ei cauerī p legatariū vel creditorē.q: omni mō aut ipse aut ego liberoꝝ per dictaz solutionez.i. ille ex nobis qui vincz hereditatē.ꝛ b̃ dic vsq; ad.l.videam⁹.

¶ Videam⁹. Hec.l.reuertit ad illā satisdationē de q̃ dcz ē.§.e.l.i.vsq; ad.l.vbi.§.si legatari⁹.ꝛ ponit talem casū Institui mihi heredē titiū ꝛ legaui tibi seio.c.ꝛ rogaui te seium vt restitueres legatū tuū sempronio.ꝛ multa alia legata quibusdā reliq̃:ꝛ pure ꝛ sub cōdi.ꝛ postea decessi.tu sei⁹ petis ab herede meo titio.c.p̄dicta.q̃rit nūq̃d debeas ei satisdare vt restituas ei illud qō amplius ceperis q⁹ p falci.licuerit tibi dari.ꝛ videt q⁹ nō.q: tu legatari⁹ nihil capere videris cū alij restituere debeas.sz ver⁹ ē vt cauere debeas pinde ac si non esīz rogat⁹ de dādo alicui fideicō.ꝛ sempron⁹ p̄dict⁹ cui debes restituere tuuz legatū cauebit tibi eo mō.sz si tu legatarius velis vitare circuitū.ꝛ velis q⁹ sol⁹ sempronius fideicō.caueat heredi.ꝛ nō tit.audirī debes.in casu tū sempron⁹ fideicō.dz cauerī ꝛ etiā tibi legatario.puta q̃n heres dz tibi legatario detrahere fal.ꝛ tūc q̃n legatari⁹ detrahē fideicō. debes q: tunc equum ē te legatariū fal.detrahere cū testatoꝝ b̃ dicē vt.§.e.l.i.§.sz ꝛ legatario.ꝛ l.penales.§.fi.ꝛ nō solum detrahis tu legatarius fal.ex fideicō.a te dato cū equū ē eo mō q̃ dict⁹ ē.ꝛ cū de legato nihil apud te remāsuꝝ ē soluto fideicō.a te relicto.sz ēt detrahis fal.q̃uis tīi ex legato apud te legatarium sit remāsuꝝ soluto integro fideicō.a te relicto vt sufficē possit ad p̄stādū integrū fideicō.puta q: legaui tibi legatario.xx.ꝛ rogaui te de p̄stādis sempronio.xv.nā si heres meus detrahat tibi.v.de.xx.tu detrahes fideicōmissario quartam de.xv.ꝛ sic hoc casu sempronius fideicō.dz cauere tibi ꝛ heredi.ꝛ hoc dicit. Ciuian⁹.

¶ Cum nō facile. Hec.l.loquit de eadē cautiōe de q̃ dcz est.§.l.pr̃i.pone q̃ q⁹ īstituit mihi heredē titiū ꝛ multa legata reliq̃ ꝛ pure ꝛ sub ꝺdi.inter quos plures legatarios erat vn⁹ q̃ nō facile possz inuenire fideiussoꝝes.ꝛ postea decessi.venit dictus legatarius ad heredē meū ꝛ petijt ab eo legatum.heres aūt videns eū bonum hoiem iō petijt fideiussoꝝes ab eo quia sciebat eū nō posse inuenire.ꝛ sic volebat eū auertere a petitione legati vel fideicōmis.sibi relicti.certe dicitur hic q⁹ remittitur ei onus satisdationis ꝛ legatum ab hērede cōsequitur. Ciuian⁹.

¶ Duus pius. Titius īstituit sibi heredē seium ꝛ quibusdā annua legata reliquit.ꝛ īssit q⁹ sempronius recuperet ab herede dicta legata ad distribuendū inter legatarios.ꝛ ita fecit dcm sempronium suuz cōmissariuz.ꝛ postea decessit dict⁹ testator.petit nunc cōmissarius ab herede pecuniam ad distribuendaz annua legata inter legatarios. dicit ei heres bñ volo tibi dare pecuniā.volo tū q⁹ caueas mihi q⁹ restitues mihi partes legatariorum cessantiū in receptione legatorum suoꝝ:quia aliqui eoꝝ morietur.ficꝫ deficient eoꝝ legata.queriť nunq̃d taliter cauere debeat.ꝛ dz q⁹ non, nisi testatoꝝ p̄cepisset euz cauere.

Jheres. Titꝰ instituit sibi heredē seiū ꝛ p fideicō. reliquit. c. gaio. ꝛ decessit. petit nūc gaiꝰ fideicō. ab here de. dicit ei heres bona titj testatoris delata sunt fisco. vnō si soluerē tibi fideicō. nihilominꝰ fiscꝰ recuparet a me vniuersa bona dicti testatoris: vñ nolo tibi soluere certe ōr hic q̄ ne heres soluē dictū fideicō. dicto gaio petitori cauēti eidē heredi de restituēdo fideicōmissum euicta sibi hereditate p fiscū. ꝛ hoc dicit.

Jnō cōtrouersia. Jnstitui mihi heredē petrū: ꝛ titio legaui solā ꝓpetatē fundi mei corneliani. ꝛ seio legauī vsumfru. eiusdē fundi. ꝛ postea decessī. venit nūc sempronius ꝛ facit cōtrouersiā dicti vsufru. dicto petro meo hr̄di dicēs ad se dictū vsumfruc. ptinere. Jtē seiꝰ p̄dictꝰ cui legauī dictū vsū fructū petit ab eodē herede vt dimittat eū vtifrui dicto fundo corneliano. certe si dictꝰ seius vult habere vsumfr. ab herede ōr cauere dicto titio cui erat legata ꝓpetas de restituendo eidē titio vsumfru. si dictꝰ sempronⁱ vincat heredē ꝓ vsufructu. nō āt ōr cauere heredi: ꝛ est rō quare ōr caueri titio ꝓprietario ꝛ nō heredi: q̄ si ponamꝰ q̄ dictꝰ vsufructꝰ interceedat apud sempronⁱū p̄dictū q̄ faciebat heredi cōtrouersiam de eodē vsufru. quiq̄ postea vicit heredē ꝛ apud se habuit eundē vsufructū emolumentū dicti vsufru. intercidentis: nō ōr spectare ad heredē imo ad dictū titiū ꝓpetariū. ī casu tū cauere ōr seiꝰ cui legauī vsūfru. hr̄di ꝛ nō titio ꝓpetario fundi. puta si legauī vsufr. dicti fundi dicto seio ꝛ ꝓpetatē eiusdē fundi ita legauī dicto titio vt eandē ꝓpetatē hēat idē titius cū ad dcm̄ seiū deuenerit ptinere vsufru. ꝛ ita sub incerta die dicto titio legauī ꝓprietatē dicti fundi q̄. habeā loco ꝏditionis vt. s. de leg. i. taliꝝ. §. fī ꝛ si sub cōditōe. ꝛ ērō quare hoc casu ōr cauere hr̄di ꝛ nō titio ꝓpetario fundi. q̄ hoc casu nō ē certum vsufru. interēpto apud dcm̄ sempronⁱū q̄ faciebat hr̄di controuersiā de eo vsufru. q̄q̄ sup hoc vicit heredē ꝛ apud se habuit eūdē vsumfru. nō est certū dico hoc casu ad dcm̄ titiū ꝓprietatē eiusdē fundi reuersurā. q̄ forte priꝰ decederet titius q̄ vsufru. interimat apud dcm̄ sempronium: ꝛ ita nō trāsmittit idē titiꝰ ad suos hr̄des legatū ꝓpetatis dicti fundi: q̄ vt dictum est q̄si cōditiōale fuit legatū dicte ꝓpetatⁱ eidē titio relictum: eo q̄ sub incerta die fuit ei relictū vt dictū ē. cōditionalia aūt legata nō transeūt ad heredes. vt no. s. de leg. i. l. iij. ꝛ sic est plana hec lex.

¶ Ad senatuscōsultū trebellianū. Rubrica

Explicito. Dñs vlpianꝰ cōtinuat hūc titulum ad superiora hoc mō. cū explicit fit tractatꝰ q̄ ptinet ad fideicō. singulaꝝ rerum s. de leg. i. ꝛ de leg. ij. ꝛ iij. ꝛ vsq̄ huc bonū ē vt trāseam ad interpretationē senatuscōsulti trebelliani q̄ tractat de fideicon. vniuersalibꝰ. ꝛ sciaⁿ q̄ dcm̄ senatuscō. fuit factū tpibꝰ neronis octauo kalēdas septēbris cōsulibꝰ existētibꝰ quodā qui vocabaⁿ anneꝰ seneca: ꝛ alio q̄ vocabaⁿ trebelliꝰ maximꝰ. cuius senatuscō. verba sunt talia Cū eēt equissimū in oīb⁹ fideicōmiss. hr̄ditatib⁹ si qua iudicia pēderent sup bonis dcarum hereditatū ex bis bonis eos subire dicta iudicia in quos vtilitas ꝛ cōmodū eoꝝ bonoꝝ transferr̄. i. fideicōmissarios potius q̄ cuiq̄ heredi instituto piculosaꝝ eē fidē suā quā p̄estitit testatori de restituēda hr̄ditate fideicō. placer vt actiones q̄ in hr̄dē dari solēt creditoribꝰ ꝛ q̄ hr̄dib⁹ dari solēt cōtra debitores: eas neq̄ in eos hr̄des neq̄ his hr̄dib⁹ dari qui restituissent sicuti rogati essent fideicō. cōmissuꝝ fidei sue i hr̄ditatē nō detracta quarta. fī ꝛ si paⁿ titij sit hr̄s īstitutꝰ ꝛ rogatꝰ hr̄ditatē restituere titio filio suo. ꝛ ipse ei restituat. idē erit q̄d dcm̄ est. §. s. vt in patrē nō transeāt hr̄ditarie actōes fī hoc casu ꝛ supioribꝰ ꝛ in eos fideicōmiss. q̄bus ex testō fideicōmissū restitutū fuisset dan̄ dicte hr̄ditarie actiōes. ꝛ hoc iō vt magis in posteꝝ cōfirmenⁿ summe defunctoꝝ volūtates ꝛ obseruenⁿ ꝓ hr̄des instituros nā si heredes instituti nō teneantur creditoribꝰ hr̄ditarijs facta p eos restōne hr̄ditaⁿ. vt dcm est nō dubitabūt adire sicut dubitabāt priꝰ. ꝛ ita p supioraꝝ vi dere potes q̄ nō solū hr̄di q̄ restituit hereditatē fideicō. subuenīt p dictū senatuscō. s. vt exceptōe vti possit cōtra creditorem hr̄ditariū ꝺ eū agētē: fī ēt fideicō. s. vt possit agere ꝺ debitores hr̄ditarios q̄ is hr̄s qui restituit hr̄ditatē eidem fideicōmiss. repellereⁿ exceptiōe ab eisdē debitoribꝰ hr̄ditarijs si eos cōueniret. ¶ Hoc senatus. Dīue instituā mihi titium hr̄dem siue sit mihi hr̄s ab intestato possiuꝝ eū rogare de restituēda hr̄ditate mea seio. ꝛ si ei restituat hoc locū senatusc. trebellianū. s. vt transeāt actiones hereditarie in dcm seiuꝝ. et eodē mō hoc locū dcm senatuscō. trebellia. in testō filijsa. militis. instituit pone ergo sibi heredē titiū ꝛ rogauit de restituenda hr̄ditate seio. ꝛ eodē mō hoc locū dcm senatuscō. nō solum in heredibꝰ de iure ciuili restituere rogatⁿ. fī ēt in bonoꝝ possessionibꝰ qui sunt heredes de iure pretorio. fī quid si instituī mihi hr̄dem dcm titiū ꝛ rogauī eū pure de restituēda hr̄ditate seio. ꝛ rogauī eūdē seiuꝝ sub ꝺdi. si nauis ex asia venerit: ꝺ ditiōe. ꝛ idē titiꝰ nō vult adire hereditatē eo q̄d dicit eaꝝ sibi suspectā. certe hoc casu ōr idē titiꝰ interiꝝ vniuersaꝝ hr̄ditatē restituere dicto seio cui erat rogatꝰ pure vel in diē restituere. cū aūt postea extitent dicta cōditio si velit gaius cui hr̄s erat rogatꝰ restituere sub cōdi. suscipe suā ptē hereditatis transeunt ad eum ipso iure pro sua parte actiones hr̄ditarie sine aliqua restitutōe. ¶ Si filio vel seruo. Meuius instituit sibi heredē filiuꝝ vel seruuꝝ titij. ꝛ rogauit dictū filiuꝝ vel seruum q̄ restituat hereditatem gaio. ꝛ decessit dictꝰ testator. ꝛ postea dictꝰ titiꝰ paⁿ vl̄ dñs instituti restituit dcām hr̄di. dco gaio. nunq̄d transferunⁿ actōes hereditarie in gaiū. ꝛ ōr q̄ sic ꝛ idē si rogauit testator patreꝝ vl̄ dñm p̄dictuꝝ restituē hereditatē dicto gaio. Jtē idē ē ꝛ si dictꝰ titiꝰ pater rogatⁿ sit restituē filio suo p̄dco instituto. Sz q̄d si dictꝰ meuiꝰ instituit sibi heredē sempronium pupilluꝝ. ꝛ rogauit titiū tutorē suū vt restituaret hr̄ditatē gaio ꝛ tutor restituit. nūq̄d locū hꝫ trebellianū vt trāseant actiōes. ꝛ ōr q̄ fic. Jtē q̄d si dcs pupilⁿ instituꝫ rogatⁿ sit restituere p̄dicto suo tutori: nūq̄d ipso tutore a tutorē restitutionē ei facere pōt. ꝛ ōr q̄ non. curatori tū adolescentis ab ipso adolescēte poterit restituere hr̄ditas. q̄ hoc casu auctoritas curatoris nō ē necessaria ad restōnem. Item q̄d si dictꝰ meuiꝰ instituit sibi hr̄dē aliq̄ō collegiū vel corpus ꝛ rogauit dcm collegiū vl̄ corpus vt restitueret hr̄ditatē gaio ꝛ rogauit dcm collegiū vl̄ corpus vt restitueret hr̄ditatē gaio ꝛ stichо qui sunt de eodē collegio vel corpe. nūq̄d decreto eoꝝ q̄ sunt in dco collegio vl̄ corpe poterit fieri restitutio dco gaio ꝛ stichо. ꝛ videⁿ q̄ nō. q: ita videreⁿ dictꝰ gaiꝰ ꝛ stichus sibi ipsis restituere. cū ꝛ ipsi sint de collegio vt dcm̄ ē: q̄d ē nō ꝺ. s. vt fideicō. restituat sibiīpi hereditatem. fī verius ē q̄ valeat dicta restitutio. nec videⁿ sibi ipi restituere dictꝰ gaius ꝛ stichꝰ. fī aliꝫ de eodē collegio vel corpe. nā illud q̄d ē vniuersitatⁿ: nō ē propter hoc singuloꝝ de vniuersitate. ꝛ b̄ dico inspecta psona eoꝝ quib⁹ ꝺ restituī. i. inspecta psona gaij p se vtpossit capere vl̄ nō. ꝛ eodē mō ispecta psona stichi. nā licꝫ collegius nō sit subnixum alicui speciali priuilegio: ꝛ sic nō possit instituat dicto gaio ꝛ stichо: si capaces sunt. vt. j. e. cogi. §. hi q̄ solidū. ¶ Si heres p̄cepto. Ego habēs vnuꝫ fundū valētem. c. ꝛ hīs vltra illū fundū alia trecēta i bonis. obligauī titio dictū fundū p. xl. ꝛ postea feci testīm: ꝛ instituī mihi heredē seiuꝫ ꝛ rogauī euꝫ q̄ restitueret hr̄ditatē meā gaio p̄cepto' sibi dicto fundo. nunq̄d teneⁿ restituē dictꝰ hr̄s dco fideicō. tā hereditatē p̄ter fundū. ꝛ videⁿ q̄ nō. q: si restituat fideicō. trecēta: ꝛ det creditori p̄dicto. xl. nō remāebit ei q̄rta hr̄ditatis. vñ videⁿ q̄ debeat restituē fideicō. solummō ducēta. xl. ꝛ solue creditori. xl. ꝛ retinere sibi libeꝫ fundū valētē. c. ꝛ ita q̄rtaꝫ hr̄ditatis. fī certe veriⁿ ē vt ex trebelliano restituat dicto fideicō. totā hr̄ditatē p̄ter fundū. i. integra. ccc. nec obstat q̄ dictus fundⁿ obligatⁿ ē. p. xl. q: psonalis actio cōpetēs dicto

creditoꝛi ꝓ dictis.rl.nō sequiť fundū ꝑdictū remanētē apud heredē,ſz sequiť eū fideicō,cui hr̄ditas ē restituta. Sz oppo/no:nōne dict⁹ creditoꝛ pōt agere ypothecaria ꝰ hr̄dem fun/dum possidentē:sicꝙ auocare ab eo funduz.certe sic,vñ nō vi/deris bñ rñdisse,ſz certe īmo bñ rñsuz ē.bñ eū pōt hr̄s hr̄e re/meduz ad istud vuln⁹:ita ꝙ nō habebit diminutā q̄rtā scilz vt dict⁹ fund⁹ extimeť anteꝙ ꝓ creditoꝛē euincať q̄ti valz.h̄ est quātū vendi pōt.ꝛ si pōt hr̄s tm̄ vēdere fundū q̄tum faē quarta pars bonoꝝ.i.cētū.ꝛ tali mō ꝙ nō teneať hr̄s empto ri ꝓp euictionē quā postea facēt dict⁹ creditoꝛ ēptoꝛi.tūc trāsi tur ad actiones hr̄ditarias in fideicō.ꝓp tres ptes hr̄ditatis ꝓ hr̄dē sibi restituras.si aūt min⁹ pōt hr̄s vēdere dēm fundū q̄ sit q̄rta hr̄ditatis.tūc retēto ab hr̄de de trib⁹ ptib⁹ hr̄ditatis eo ꝙ deest ei ad quartā fieri eodē mō ꝓ hr̄dez restōnez fi/deicō.ex trebelliano.quidā aūt dicebāt h̄ alio mō succurrēdū hr̄di.ſ.vt fideicō.caueat ei de cōseruādo eū idemnē si fund⁹ fuerit cidē hr̄di euict⁹ ꝓ eredítoꝛē ypothecaria agentē: qō ꝙ/dem iuliano nō placet. ¶ Si is qui q̄dringēta. Titi⁹ hñs in bonis q̄dringēta fecē testm̄:ꝛ instituit sibi hr̄dē gaiuz: ꝛ le/gauit sempꝛonio trecēta.ꝛ rogauit dictū hēdē vt restituēt hē ditatē seio deductis sibi hr̄di ducētis.ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹ testatoꝛ.postea dict⁹ gai⁹ heres restituit ducēta dicto se io fideicō.ꝛ ducēta sibi retinuit sicut testatoꝛ iussit.mō q̄ritur an dict⁹ fideicō.debeat soluere integra trecēta dicto sempꝛo nio legatario.ꝛ dicit ꝙ sic:de iure stricto.de equitate aūt nō ꝺz soluere dicto legatario nisi ducēta q̄ hz.ꝛ heres q̄ retinuit ducēta ꝺz soluere.c.legatario:ꝛ alia.c.sibi retinere ꝓ q̄rta he reditatis ꝛ ita fideicō.nihil remanebit.hr̄s aūt habebit.c.ꝛ legatari⁹ trecētū.ꝛ est rō quare de equitate nō soluit fideicō missa.legatario integra trecēta.qꝛ nō ꝺz sentire dānum vltra q̄ ad eū ex hr̄ditate puenit.nemo eñ teneť pstare plus noīe legati q̄ ad eū ex hr̄ditate puenit.in vno tñ onerať fideicō. qꝛ de dict⁹ legat⁹ nō pōt detrahē fal.īmo pstat solidū qō hz ex hereditate vt dictū ē.qꝛ fideicō.nō ꝺz detrahere fal.de le/gatis de iure cōi.ꝛ idē ē vbicūqꝫ nō hz locū fal.vt potes exē pla ponere in testō milit⁹ q̄ instituit sibi heredē titium ꝛ roga uit eū vt seio restitueret hereditatē.ꝛ mlta legata reliq̄t. ꝛ he res restituit hereditatē fideicōmissario:nō detracta q̄rta tre/bellianica:eo ꝙ nō hz locū in testō milit⁹.certe pri⁹ ꝺz soluere fideicō.es alienū.ꝛ postea ꝺz soluere legata ꝺū tñ nō pstet vl tra q̄ sit q̄ntitas hereditatis.ꝛ tñ quartā de legat⁹ nō pōt re/tinere fideicō.nō solū aūt legatarijs nō detrahit fideicō. q̄rtā vt dictū ē:ſz ēt fideicō. Secūdo mō detrahit vt ecce titi⁹ non miles instituit sibi heredē gaiū ꝛ rogauit eū vt restitueret to tā hereditatē seio nō deducta q̄rta trebellianica. Item roga/uit eūdē seiuz fideicōmiſ.vt sempꝛonio restituat hereditatem certe sei⁹ qui est prim⁹ fideicō.nō detrahet q̄rtā sempꝛonio q̄ est secūd⁹ fideicōm.nisi h̄ testatoꝛ erpresse voluisset.subaudi nec hr̄s detraheret quartā eidē ꝑmo fideicō. qꝛ testatoꝛ hoc erpresse vetuit.ſz pone ꝙ titi⁹ hñs q̄dringēta in bonis lega/uerit titio ducēta.ꝛ rogauit hr̄dē suū ꝙ restitueret sempꝛonio dimidiā hereditatis sue.certe teneť heres restituere sempꝛo/nio dimidiā hereditat⁹.i.ducēta ex trebelliano.ꝛ titi⁹ legata ri⁹ cui fuerūt legata ducēta petet ꝛ ꝺsequeť.c.ab hr̄de.ꝛ alia c.a fideicō.ꝛ est rō quare hr̄s pstat.c.qꝛ nihilomin⁹ remanet ei q̄rta hr̄ditat⁹ ex trebelliano.si āt nō remanēt ei q̄rta soluta ab eo pte legatoꝝ nō pstaret ptē legatoꝝ puta si dict⁹ seius hñs q̄dringēta legauit titio trecēta:ꝛ rogauit heredē suuz vt hereditatē sempꝛoni⁹ restitueret.c.deductis de hr̄ditate sibi heredi.nā si heres restituat trecēta sempꝛonio:ꝛ retineat sibi c.ꝛ ita quartā solā hr̄ditat⁹ nō aget legatari⁹ nisi ꝺ solū fidei commissum.ꝛ hoc dicit.§.

¶ Si q̄drigēta. Gai⁹ hñs in bonis q̄drigēta instituit si bi heredē seium.ꝛ legauit ab herede titio.ccc.ꝛ rogauit dictū seiū heredē vt hereditatem restituēt sempꝛonio.ꝛ post ea decessit dictus gaius testatoꝛ.heres aūt cōuentus a dicto sempꝛonio fideicō.ad restitutionē hr̄ditatis dixit sibi eam su spectā,ꝛ iō adire ꝛ restituere dicebat se nolle.vñ ꝓtoꝛ cōpulit eū ad adeundū ꝛ restituendū.ꝛ ita restituit eā dicto fideicō. sic ꝙ quartā nō potuit retinere.vt.j.e.qꝛ poterat.cū filiab⁹.he reditate restituta integra fideicō.ꝓ heredē.venit dict⁹ titius cui fuerūt legata.ccc.ꝛ petit ea a fideicō.petit etiam vt illa.c. que amisit heres ideo ꝙ suspectā dixit heredi.sibi cōicet idez fideicō.quasi dicta.c.i. quarta hr̄ditat⁹ ꝺz cedē lucro fideicō missarij ꝛ sui legatarij.fideicōmissari⁹ aūt dicit ei exaduerso ego nō debeo tibi dare partem nedum de dictis.c. ſz etiam nec de.ccc.tibi legatis.nam illa.ccc.nō fuerunt tibi legata a me ſz ab herede meo.queritť h̄ q̄d debeat dare fideicōmissa/rius eidem titio.ſ.vtrum.ccc.que fuerunt ei legata.ꝛ ꝓpterea partem de dictis.c.que non potuit retinere heres eo ꝙ cōpul sus adijt.an sola.ccc.ei legata ꝛ non aliud de dictis.c.an etiā nihil. Ad que rñdet celsus iurisco⁹ sul.ꝛ dirigit sermonē suum ad dictū fideicōmissarium loquendo ei in secunda persona. et dicit sic fideicōmiſ.supra illa.ccc.que fuerūt legata titio nō debes ei aliq̄d dare.nam cum testatoꝛ rogauit heredem vt ti bi hereditatem restitueret ꝓesumptū est a viris prudentibus testatoꝛez voluisse tibi restitui hereditatē cum eodez onere le gatoꝝ quod heredi incūbebat.vnde bñ debes intelligere ꝙ in illo casu quo restō hereditatis tibi faciēda ē debz preueni re legatoꝝ petitionez sicut fuit in hoc casu ꝓpositio.hoc itel ligitur rogatus heres facere.ſ.vt te fideicōmissariuz suo loco cōstituat ēt quātuz ad legata prestanda.g̃ sicut heres tenere tur prestare illa trecenta legatarijs:si hereditatē apud se ha/beret:ita ꝛ tu prestare debes.ꝛ hoc dicit vsq; illuc.ꝛ ꝙ hr̄s ꝑ functus ꝛc.vbi loquitur eidem fideicōmissario siliter in secū da persona.ꝛ dicit ei.tu debes intelligere preter ea que dca sunt:ꝙ si petitio legatoꝝ preueniat restitutionē:hoc intelligi tur heres rogatus facere.ſ.vt reliquū ei⁹ qō idē heres solutis oibus legatis.i.dictis.ccc.habitur⁹ eēt.si nō eēt rogatus vt hereditatē restitueret tibi fideicō.restituat ergo.c.que tibi ro gatus ē restituere.si g̃ hoc casu debz tibi hr̄s.c. ꝛ titio. ccc. ꝛ ponas eum sponte adiuisse heredi.iniet idem heres cōputa/tionem legis falcidie tecum:ꝛ cum titio legatario:ac si simpli citer ꝛ absolute eēnt tibi.c.legata:ꝛ titio.ccc.vt si titius petat ccc.sibi dari heres detrahat ei quartam.ſ.septuagintaquiq; ꝛ.cctrv.prestet eidem titio.tibi autē prestet.lxxv. xxv. detra/ctis pro quarta.verum licet nō dicatur in litera tamē supplē/dum est ꝙ in hoc casu illa septuagintaquinq; que heres da/turus est fideicōmissa.titius legatarius auferet ipi fideicom missa.sicut tota.ccc.auferret ei si tota quadringenta peruenis sent ad fideicommissa.ꝛ hoc dicit vsq; ibi.non ergo plus ꝛc. vbi redit iurisconsultus ad eum casuz in quo restitutio here/ditatis preuenit legatorum prestationem.qui casus dictus est a principio.l.vsq; ad.§.ꝛ qui heres defunctus ꝛc.ꝛ loq̃/tur predicto fideicommissa.eodem modo in secunda persona ꝛ dicit ei q̃uis hoc verum sit.vt tu ideo debeas prestare lega tariorum trecenta.quia presumptum est testatorem voluisse cū eodē onere legatoꝝ qō incūbebat hr̄di tibi fideicō. debē ab hr̄de restitui.tñ qꝛ ista ꝓsumpta volūtas nō pōt aptari in illis.c.que amisit hr̄s ratiōe cōpulsionis.sequiť ꝙ de eisdem c.nihil dabis titio legatario.ſz tibi soli ꝓficiēt.ergo cōsequē ter nō plus dabis titio q̃ si hr̄s sponte adiuisſz hr̄ditatē.q̃si dicerz trecēta debebis ei dare:qꝛ nō plus.ccc.haberet si hr̄s sponte adiuisset hr̄ditatē:quia hr̄s ꝓo quarta sibi .c.retinu/isset:ꝛ.ccc.tibi fideicō.restituisſz.ꝛ tu fideicō.integra trecenta legatario dedisſz qꝛ quartā retinere nō potuisset.vt.s.l.pri.§ inde neratius.ꝛ hoc quidē q̃ dicta sunt.ſ. vt fideicō. debeat prestare trecēta titio rōne ꝓsumpte ñdicte voluntatis. vera sunt in eo casu in quo talis volūtas ꝓsumi pōt.vbigra.vt qꝛ testō: nō dixit vt illa.ccc.eēnt ad on⁹ hr̄dis.ꝛ b vsq; ad.l.mar cell⁹.quā legē dicūt quidā corrigere istā q̃ q̃drigēta nō i rōni bus q̃ hic ponūt.ſz in rñsionib⁹ q̃ ꝓ ꝑdictas rōnes ꝓbanē.ꝛ dicūt eā loq̃ i eodē casu q̃ loquiť ista.ſz ego credo eā loq̃ in a lio casu ꝛ nihil corrigē de his que dicūť in hac.l.ꝛ in ea rñdet marcellus ad talem questionem:dictum est in pri.l.q̃ q̃drin genta, vsq; ad.§.ꝛ ꝙ heres defunctus ꝛc.ꝛ in.§, nō g̃ ꝛc. ꝙ

fideicõmissari⁹ dz dare trecẽta titio rõne ꝑsumpte volũtatis q⁹ ꝑsumptũ ẽ testatorẽ voluisse cũ eodẽ onere legatoꝝ qõ iuꝫ cũbebat heredi fideicõmissario fideicõmissuꝫ debere restitui sꝫ eo casu quo talis volũtas ꝑsumi põt. ⁊ bi gr̃a. vt q⁹ testator nõ dixit vt illa. ccc. eẽnt ad onus heredis. sꝫ quid si ꝑfata volũtas nõ possit ꝑsumi. s. ꝙ eo expꝛessiꝫ dixit testator vt dicta. ccc. q̃ legauit titio eẽnt ad onus heredis. certe in b̃ casu si restitutio hr̃ditat̃ ꝓueniat petitõnẽ legatoꝝ nõ põt b̃ dici vt rõne ꝑsumpte volũtat̃ fideicõ. debeat respõdẽ titio legatario q⁹ nõ fuit volũtas defũcti vt q̃tũ attinet ad legata fideicõmiss. obtineat vicẽ heredis qõ ergo remediũ adhibebit̃ heredi. certe marcell⁹ in hac specie scribit vt perinde hr̃s ineat cõputationẽ. l. fal. tanc̃ si testator absolute ⁊ simplicit̃ fideicõmiss. xl. legasset. ⁊ titio. ccc. cũ nõ hr̃et in bonis nisi. xl. vt dꝫ est in pr̃in. s. vt si hr̃s sponte adeat hr̃ditatẽ. retineat. c. ℈ defuncti volũtatẽ. trecẽtoꝝ ãt fiat distributio in. vij. ptes. ⁊. iiij. ptes ex his ferat fideicõ. cui fuit iussa restitui hr̃ditas q̃drigẽta valẽs. tres aũt ptes ferat legatari⁹ cui fuerũt relicta trecẽta. i. titi⁹. Sed si hr̃s suspectã dicat hr̃e hereditatẽ illa. c. que habitur⁹ eẽt hr̃s ꝑ quarta trebellianica resideãt apud fidei cõmiss. de trecẽtis ãt fiat ꝑdicta distributio. i. in septẽ ptes ⁊ q̃ tuoꝝ habeat fideicõmissari⁹: ⁊ tres legatari⁹. ⁊ hoc dꝫ illa rõne. q⁹ ex quo testator dixit vt trecẽta eẽnt ad on⁹ heredis: noluit vt supuenirẽt ad fideicõmissariũ dicta trecẽta: vt de ꝑfat̃ trecẽtis aliq̃d deberet dare fideicõ. legatario. vñ q⁹ voluit si ponas ꝙ heres spõte adeat hr̃ditatẽ ⁊ trecẽta ꝑstet fideicõ. nõ põt dici vt ꝑstare debeat ista trecẽta fideicõmissari⁹: quasi ad ista trecẽta ꝑstãda tacite sit rogat⁹ a testatore idẽ fideicõ. Itẽ vt hr̃s teneat̃ dare legatario de suo ꝓꝓo hr̃dis sicut testator voluit: sil̃iter nõ põt dici: q⁹ nõ potuit grauari hr̃s i b̃ Itẽ legatari⁹ cui fuerit legata trecẽta integra ea debẽ hr̃e imquũ eẽt iõ q⁹ si testõ sciuissꝫ volũtatẽ hr̃z quã dispõebat hr̃dẽ de ꝓꝓo debẽ dare. ccc. titio nõ eẽ fuãdã. imo de. cccc. q̃ volebat restitui vniuersali fideicõ. sciret hr̃dẽ posse deducere q̃rtã i. cẽtũ. verisimile ẽ ꝙ de illis trecẽtis. iiij. ptes daret ipi fideicõmissario vniuersali. tres aũt ptes titio legatario ⁊ iõ hac ꝑsumptiõe collecta dꝫ ꝙ si hr̃s spõte adeat cẽtũ dz retinẽ ꝓꝓo q̃rta de trecẽtis aũt dz facere septẽ ptes. vt. iiij. ex eis det fideicõmissario: ⁊ tres legatario. ⁊ si contigat ꝙ hr̃s suspectã adeat hr̃ditatẽ ficꝫ eã totã restituat fideicõ. ipse fideicõ. facit de. ccc. vij. ptes. ex q̃b⁹. iiij. hẽbit fideicõ. ⁊ tres dabit legatario quasi ꝑsumptã volũtatẽ testatoris tali mõ. q⁹ si sciꝫ testator hr̃dẽ nõ debẽ dare de ꝓꝓo. ccc. q̃ legauit titio nõ tñi fideicõ. reliq̃sset q̃drigẽta q̃ hẽbat in bõis. sꝫ in. vij. ptib⁹ diuisisset ⁊ q̃tuoꝝ reliq̃sset fideicõ. ⁊ tres titio. verus q⁹ hr̃s. c. põt retinere ℈ volũtatẽ defuncti si sponte adeat. si ãt cõpulsus a fideicõ. adeat facto suo ⁊ nõ facto legatarij q̃rtã amittit: illa cẽtũ cõmodo suo hꝫ. ⁊ de. ccc. facit fideicõ. ꝑdictã distributionẽ. i. i. vij. partes. ⁊ legatario dat tres. ⁊ q̃tuoꝝ retiet. ⁊ b̃. d. vsq; ad. §. qõ si suspecta ꝛc. vbi dicit ꝙ illõ qõ dcm ẽ cũ hr̃s suspectã adijt hr̃dítatẽ. s. ꝙ legatarij nõ pl⁹ ferat a fideicõ. q̃ lucrat⁹ ẽ q̃rtã q̃ cũ sponte adijt hr̃s. illud qõ dcm ẽ dico. q⁹ põt dici vbicũq; nõ hꝫ locũ. l. fal. vel q̃rta trebel. sicut ẽ i testõ milites ⁊ in multis alijs casib⁹. nã si gai⁹ miles hñs in bõis q̃drigẽta instituat sibi hr̃dẽ seiũ ⁊ leget titio. ccc. ⁊ roget hr̃dẽ de restituẽda hr̃ditate sempꝛonio. certe siue hr̃s adeat spõte siue coact⁹ nõ detrahet fideicõ. q̃rtã. imo totã ei restituet hr̃ditatẽ: ⁊ fideicõ. habit legatario. ccc. legata ⁊. c. sibi retinebit. ⁊ b̃ vsq; ad. §. pomp. scribit. vbi dicit pone ꝙ dict⁹ gai⁹ testator de quo dcm est in pr̃in. rogauit hr̃dẽ suũ vt restitueret heredi tatẽ ꝑdicto sempꝛonio deductis legat̃ ꝑdicto titio relict̃ nũ quid dz hr̃s ꝑstare solida legata ⁊ quartã detrahẽ ex solo fideicõ. an possit detrahẽ q̃rtã ex legatis ⁊ fideicõ. ⁊ rñ. ꝙ ex legatis ⁊ fideicõ. dz detrahẽ q̃rtã. ¶ Res que ab hr̃de. Institui mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ rogaui eũ de restituẽda hr̃ditate seio. ⁊ decessi. postea dict⁹ titi⁹ hr̃s adijt hr̃ditatẽ. ⁊ anteq̃ eaꝫ restitueret seio fideicõ. alienauit ex ea duos fundos põe. q̃ capiũt q̃rtã hr̃ditatis vl̃ min⁹. ⁊ postea cuꝫ fideicõ. petit ab eo hr̃ditatẽ vult ei restituere detracta q̃rta. dic ei fideicõ. cõputa tibi i q̃rta ꝑciuꝫ fundoꝝ quos alienasti. dic ei hr̃s nõ faciam potes eñ vẽdicare fundos: vñ vẽdica si vis. q̃rit̃ q̃d iuris sit ⁊ dꝫ ꝙ dz hr̃s sibi cõputare in quartã. ¶ Quidã liberis. Titi⁹ habẽt tres filios instituit vnũ hr̃dem in tri⁹ vncijs ⁊ aliũ in. iij. ⁊ aliũ in. v. ⁊ cuilibꝫ eoꝝ relict̃ talit̃ ꝑlegata ꝙ maxima ꝑtẽ patrimonij inter eos ꝑ ꝑlegata diuisit. ⁊ postea ita dixit eis. quicũq; ex vobis ꝑus decesserit sine liberis restituat portionẽ suã frib⁹. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ testator. ⁊ post ea decessit vn⁹ de dictis suis filijs sine liberis. mõ q̃rit̃ vtruꝫ data. ⁊ dꝫ ꝙ sic. q⁹ testator nõ dixit de portiõe hr̃ditaria restituẽda. sꝫ simplicit̃ noiauit portionẽ. in portiõe aũt ita indefinite ꝑlata veniũt etiã ꝑlegata. ¶ Si is q̃ rogat⁹. Titi⁹ habẽs familiã seruoꝝ fec̃ testñ ⁊ instituit sibi hr̃dẽ seiũ ⁊ rogauit eũ de restituẽda hr̃ditate gaio. ⁊ postea dicta familia occidit dictũ testatoremꝫ. ⁊ postea dict⁹ sei⁹ hr̃s aperuit tabulas testamẽti ⁊ hr̃ditatẽ adiuit añq̃ hr̃et q̃nez de familia ꝑdicta vl̃ anteq̃ pone vindicaret mortẽ occisi. vnde de iure in fiscuꝫ fuit hr̃ditas publicata. mõ q̃rit̃ vtrũ fisc⁹ q̃ hꝫ totã hr̃ditatẽ debeat restituere gaio ꝑdicto fideicõ. dodrãtẽ hr̃ditatis. ⁊ q̃rtam sibi retinere sicut debuisset facere heres si nõ fuisset heres dita publicata. ⁊ dꝫ ꝙ sic. ⁊ actiões ꝓ illa quarta transeunt ad fiscum ex trebelliano ⁊ ad fideicõmissariũ ꝑ dodrante. ⁊ idẽ ẽ per oia si ex alia cã esset vẽdicata fisco dicta heredi tas. puta quia heres ꝓhibuisset testamẽtariũ siue notariuꝫ venire ad testatorem volentem testamentuꝫ mutare. vel ꝓhibuit testes cõuenire cũ testatore vellet coraꝫ eis testñ mutare ⁊ aliũ forte instituere.

¶ Quia poterat. Instituí mihi hr̃dẽ titiũ ⁊ rogaui eũ de restituẽda hr̃ditate seio. ⁊ decessi. postea titi⁹ institutus nõ vult adire timẽs ne dãno afficiatur ꝓꝓ onera hr̃ditaria q̃ credebat in ea eẽ. sei⁹ aũt fideicõ. dic ei: adeas meo ꝑiculo: ⁊ mihi restituas. nũq̃d tenet̃ b̃ hr̃s facere. ⁊ dꝫ ꝙ sic. q̃ casu trãseunt in fideicõ. actiões ex trebelliano. nec poterit detrahere q̃rtã trebellianicã hr̃s. ⁊ ẽ rõ q̃re nõ detrahit̃ q̃rta: q⁹ ꝑiculo fideicõ. adiuit vt dictũ ẽ. ⁊ habẽt locũ ꝓdicta siue sit soluendo hr̃ditas siue nõ. sufficit eñ recusari ab hr̃de instituto ad b̃ vt cogat̃ adire ꝑiculo fideicõ. ⁊ restituere nõ retẽta q̃rta. opinio eñ vl̃ met⁹ vl̃ colo: hr̃dis q̃ hr̃ditatẽ adire noluit: inspici tur nõ substã hr̃ditat̃. varie eñ sunt hoim volũtates. q̃dã ei hr̃des instituti nolũt adire timẽtes negotia. q̃dã ãt nolũt adire timẽtes veratiõꝝ. q̃dã ẽt nolũt timẽtes cumulũ eris alieni. q̃ nis hr̃ditas videat̃ locupler. q̃dã ẽt nolũt adire timẽtes offẽsas vl̃ inuidiã. q̃dã ẽt nolũt adire volẽtes grãꝫ facẽ his q̃bus relicta ẽ hr̃ditas eis institutis nõ adeũtib⁹. i. volẽtes facere gr̃ã tiaꝫ substitutis ⁊ volũt facẽ gr̃ãꝫ eisdẽ substitutis siue onere suo institutoꝝ. quocũq; eñ de ꝓdict̃ casib⁹ nolint vl̃ timeant hr̃des instituti adire. cogent̃ adire ꝑiculo fideicõ. ⁊ nõ suo. ⁊ restituere ei hereditatẽ nõ detracta q̃rta vl̃ ẽt q̃cũq; alio cãu a ꝓdict̃. Et nõ solũ par paris hr̃ditatẽ adire ⁊ restituẽ fideicõmiss. cogit̃: ꝛ ẽt ille q̃ magna ꝓdit⁹ ẽ dignitate vel auctoritate instituꝫ etiã ab arenario vel ab ea mliere q̃ corpe q̃stuꝫ fecerit ⁊ rogat⁹ ab eis de restituẽda alij hr̃ditate cogẽt eã adire ꝑiculo fideicõ. ⁊ ei restituere nõ detracta q̃rta. nõ solũ ãt ꝓ sentes hr̃des. s. pñt recusare adire hr̃ditatẽ: ꝛ ẽt absẽtes putata ꝓ epl̃az vl̃ ꝓ nunciuꝫ. nã ẽt aduersus absentes hr̃des recusantes hr̃ditatẽ adire postulat fideicõ. decretũ iudic̃ ꝑ q̃ cogat hr̃des adire. ⁊ b̃ siue certa sit volũtas dcoꝝ hr̃dũ recusantiuꝫ: siue incerta. ad q̃ decretũ ipetratũ ꝑ fideicõ. nõ est necessaria ꝑsentia hr̃duꝫ adire recusantiũ. ⁊ b̃ dic vsq; ad. l. recusare §. i. ¶ Demisse. Adhuc ꝓseq̃t̃ matiã illi⁹. l. q⁹ pofat. ff. e. ⁊ dic ꝙ ñ solũ ad hr̃des institutos ptinꝫ b̃ se. ꝛ sul. trebel. s. vt ipi volẽtes adire hr̃. quã alijs restituẽ sũt rogati ꝛpellãt̃ a ꝓtor adire ⁊ postea restituẽ fideicõ. ꝛ ẽt ptinꝫ ad illos q̃ succedũt ab itestato siue ꝛ iure ciui. siue ꝑto. rogatos i codicill⁹ alijs hr̃ditatẽ restituere. item ptinꝫ ⁊ ad filiũ i ptãte illi⁹ ꝛstitutũ cui⁹ ẽ rogat⁹ hr̃ditatemꝫ restituere. ⁊ b̃ siue sit ab eo istitut⁹ siue ab

lxxm°

testato succedat quis dē dr su⁹ ⁊ necessari⁹ hr̄s. Itē hz lo/
cuz ⁊ in ceteꝛ hr̄dib⁹ qui sunt solūmō necessarij sicut sunt fui
lli⁹ de cui⁹ hr̄ditate tractaꝝ ab eo instituti ⁊ rogati restituere
alij hr̄ditatē. ¶ Si fisco. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ ro
gauit eū ꝙ restituerz hr̄ditatē gaio. ⁊ postea fuit occisus di/
ctus testatoꝛ. ⁊ hr̄s nō vindicauit mortē ei⁹. siccz bona fuerī
delata fisco. fisc⁹ aūt nō vult bona agnoscē ⁊ gaio fideicom/
missario restituere. certe equissimū erit fiscū cogi agnoscē bo/
na ⁊ restituere fideicō. acsi vindicasset fisc⁹ mortem defuncti. ⁊
ꝙd dicti in fisco hz locū in municipalib⁹ hr̄dib⁹ instituꝛ ⁊ re/
stituere rogatis. ⁊ ēt in collegio alicui p̄legio subniro.
¶ Titi⁹ hr̄s. Instituí mihi hr̄dē titiū. ⁊ ei vulgariē ⁊ dire
cto substituí sempꝛoniū. Itē rogaui postea eundē titiuz vt ei
dem sempꝛonio hr̄ditatē meā restitueret. ⁊ postea decessi. ti/
tius aūt p̄dict⁹ dicit suspectā sibi eē hr̄ditatē meā. ⁊ ideo nō
vult eam adire ⁊ restituere sempꝛonio. q̄riē an debeat ad h̄
cogi. ⁊ vī ꝙ nō. qꝛ pōt sempꝛoni⁹ fideicō. per se ex sustōe p̄di
cta acquirere hr̄ditatē. rūdeī tū hic euz cogendū qꝛ pōt inter
eē dicti dicti fideicō. hr̄e magꝭ hr̄ditatē ex restōne q̄ ex substi
tutione. puta qꝛ in substōne oneraui dcām hr̄ditatē legatis
vl libertatib⁹. ꝭ ⁊ si dictū sempꝛoniū nō substituí titio: ꝭ atti
nebat tñ mihi idē sempꝛoni⁹ ꝙ titio nō adeunte ipse eēt mi
hi legitim⁹ hr̄s. ⁊ rogaui eundē titiū vt restitueret eidez sem/
pꝛonio legitimo hr̄ditatē meā idē erit qō dcm est. ſ. vt titi⁹ co
gaī adire. ⁊ ei restituere hr̄ditatē. ⁊ hoc dicit.
¶ Si quis alio. Ego bononiēsis hn̄s bona mea bononie
⁊ mutine existēs: feci testm̄ mutine. ⁊ instituí mihi hr̄dē titium
mutinēsez. ⁊ rogaui eū ꝙ restitueret seio bononie hr̄ditatem
meā. ⁊ postea decessi. ⁊ postea dicit titi⁹ sibi suspectā eē hr̄di
tatē meā. ⁊ iō eā nō vult adire: ⁊ bononie seio restituere. nūqd
cogi dz adire hereditatē ⁊ venire bononiaz ⁊ bononie eā seio re
stituere. ⁊ dr ꝙ sic. ⁊ ē in hoc casu dictus titi⁹ similis ille qui ī
diem ē rogat⁹ restituere hr̄ditatē. nā sicut ille habz diem infra
quē pōt restituere. ita ⁊ huic titio dz dari temp⁹ quo possit ire
bononiaz ⁊ ibi restituere. Itē ⁊ dz haberi rō impēdioꝝ que fa
cier ad veniendū bononiaz. ſ. vt ea hēat a seio fideicō. nā et si
ita instituisseꝛ heredē dictū titiuz si. ꝛ. dedisset gaio. ⁊ rogasseꝛ
eundē titiuz de restituēda hr̄ditate dicto seio. nō aliē cogereī
idē titi⁹ adire ⁊ restituere eidē seio q̄ si ei offeraī dicta pecūia
p eundē seiū fideicō. vt eā dare possit idē titi⁹ gaio. Dz ⁊ rō
sanitatis titij p̄dicti est habēda in veniēdo bononiā. nā si ti/
tius est infirm⁹ mutine ⁊ ego testatoꝛ iussi eū ire alexandriam
ad restituēdā hereditatē meā seio. dabitur ei temp⁹ quo pos/
sit ire alexandriā. Itē est habenda rō dignitatꝭ eiusdem titij
nā si ego testatoꝛ vocabar turpi noīe puta vespilio. ⁊ istituí
heredem dictum titium si ferat nomen meū. ⁊ rogaui eū ꝙ re/
stitueret hereditatē meā seio. cogeī adire ⁊ restituere. nō tamē
ferre nomē meū. Itē extimabit iudex de etate ipsius titij. naz
si nimis est senex nō cogeī venire bononiā ad restituendam
hr̄ditatē seio imo adibit hr̄ditatē mutine. ⁊ mutine restituet
eaz seio. Itē extimabit iudex de iure. id ē vtrū liceat ei ire bo/
noniā vel nō. nā si non lz ei ire bonoiam: puta qꝛ est guerra ñ
cogeī ire: imo adibit mutine ⁊ restituet seio. ꝭ ⁊ si titi⁹ mutinē
sis quē rogaui adire ⁊ restituere hr̄ditatē meā bonoie est me
diolani causa rei publice: adibit hr̄ditatē mediolani. ⁊ ibi eā
seio restituet. ⁊ b̄ est verꝝ: cū ipse titi⁹ dicebat hereditatē sus/
pectā nec dicebat se velle deliberare. si aūt petijt tps ad de/
liberandū ⁊ ipetrauit: ⁊ trāsacto tpe deliberatiōis adiuit he
reditatē dz eā restituē seio: ⁊ pōt retinere q̄rtā trebellianicaz
qꝛ nō adiuit coact⁹ imo sponte. Si aūt suspectā dicit vt dcm
est nō ē necesse dicere q̄re: imo sufficit ꝙ dicit suspectā. ⁊ b̄ dic
cū trib⁹ sequētib⁹ legib⁹: vsqz ad. §. si quis sub cōdi.
¶ Si quis sub cōdi. Instituí mihi hr̄dē titiū sub ꝺditō. si
nauis ex asia venerit. ⁊ rogaui eū simplicit vt restitueret hr̄/
ditatē meā seio. ⁊ postea decessi. ⁊ postea dict⁹ titi⁹ restituit
hr̄ditatē seio ante ꝺditoez. nunqd valz restō ⁊ transferunt in
seio actiōes hr̄ditarie. ⁊ dr ꝙ nō. qꝛ nō ita restituit hr̄ditatez
sicut ego rogaui. ⁊ qō dixi iu ꝺditōe hz locū in die incerta. q̄
quidē loco cōditiōis hr̄. Qz quid si dictus fideicōmissarius
id est seius habeat ratam restitutionem predictam existentē
postea dicta conditione vl die. nunqd nunc videntur trans/
late actiones hereditarie in eundē fideicōmissarie tunc cū ei
restituta fuit hereditas: ⁊ dr ꝙ sic. ⁊ ita retro fingunt nō trās/
late. ⁊ hoc dicit.
¶ Aliud iul'. Instituí hr̄des titiū ⁊ seiū. ⁊ eidē titio lega
ui cētuz si hr̄s nō essz. Itē rogaui eundē titiuz vt suam
partē hereditatis restitueret gaio ꝙ fideicō. ⁊ postea decessi.
venit gaius fideicōmissari⁹ p̄dict⁹ coꝛā p̄tore ⁊ petit vt titi⁹
cogaī adire ⁊ ei restituē. dicit titi⁹ ego nō adibo nec tibi resti
tuam nisi des mihi legatū qō reliquit mihi testatoꝛ. certe dr
ꝙ p̄toꝛ nō dz titiū cogere adire ⁊ restituere gaio: nisi pri⁹ gai
us det ei dictū legatū. ꝭ dato ei legato bñ pōt eū cogere. sed
pone ꝙ p̄toꝛ coegit dictū titiū adire p sua pte ⁊ restituē gaio
fideicōmissario anteq̄ idē gai⁹ daret eidē titio dictū legatuz
nūc aūt dicit dict⁹ titi⁹ seio cohr̄di suo testatoꝛ qui istituit nos
heredes legauit mihi cētū si hr̄s nō cēm. ego non videoꝛ eē
hr̄s cū coactus adiuerim. vnde peto a te dictū legatū. nūqd
pōt hoc obtinere. ⁊ dr ꝙ non. q̄uis enīz coactus adiuerit: ad
iuit tamē: ⁊ hr̄s fuit. qꝛ coacta volūtas est voluntas. si ergo
fuit heres vt dictū ē non dz habere legatum a coherede. dz
tamē ei p̄stare legatū dictus gaius fideicōmissarius. qō ām
dixi in principio. nō eē cogendum. titiuz adire ⁊ restituē gai
o nisi gaius det ei legatuz a testatoꝛe ei relictū sub conditio
ne si nō essz heres. idē est si idez titius dicat sua interesse alio
modo nō adire. puta qꝛ grauaī⁹ est nimis legatis si adeat vl
aliud onus ē ei impositū. vl si aliqō aliud lucrū ego testatoꝛ
ei dedi si nō adeat. nam nō cogiē adire nisi ei dānū p̄dictū
aut lucruz sartiaī a fideicōmissario vl nisi p̄toꝛ remittat ei p̄/
dictū on⁹. ſ. a testatoꝛe ipositū si adeat. Dz pone ꝙ istituí mi/
hi hr̄des dictū titiuz ⁊ seiuz ⁊ filiuz meū impuberē. ⁊ postea
feci secūdas tabulas. i. substituí dicto impuberi dictos coh̄
des suos. ⁊ in dictis secūdis tabu. rogaui dictos coh̄des i/
puberis vt restitueret hr̄ditatē impuberis gaio. ⁊ postea de
cessi. ⁊ postea añq̄ impubes vl aliquis de dict⁹ suis cohere/
dib⁹ adiret hr̄ditatē meā. decessit idē impubes ī pupillari eta/
te. nunc gaius fideicō. p̄dict⁹ vult ꝙ cohr̄des p̄dicti impuber⁹
adeant hr̄ditatē impuber⁹: ⁊ ei restituāt. ⁊ ita vocat eos coꝛaz
p̄toꝛe. ⁊ ipsi dicūt coꝛā p̄tore ꝙ hr̄ditas testatoꝛ⁹ nō fuit
p impuberē adita nec etiā per nos. vnō secūde tabule nihil va
lent adhuc. ⁊ sic ex eis adire nō possumus nec restituere. rūdz
aūt eis gai⁹ aut ambo adeant⁹ hr̄ditatē testatoꝛ⁹. aut ad mīn⁹
vn⁹ vsum. ⁊ sic erūt confirmate tabule patris testatoꝛis siue p̄/
cipale testm̄. ⁊ p cōsequēs valebūt secūde tabule p̄dicte. ⁊ de
hoc rogo p̄toꝛē ꝙ cogat vos. ⁊ ꝙ postea cogat vos adire ex
substōne siue ex secū. tabu. ⁊ mihi hr̄ditatē restituē. q̄riē q̄d iu
ris sit. ⁊ dr ꝙ p̄toꝛ dz exaudire allegationē gaij fideicōmissa/
rij. ¶ Citra āt. Instituí mihi hr̄dē titiū ⁊ rogaui eū de restit
uēda hr̄ditate gaio. ⁊ decessi. postea gai⁹ absentauit se ⁊ di
misit vnū procuratoꝛē q̄ petēt titiū adire hr̄ditatē meā ⁊ sibi re
stituē. mō q̄riē vtr dict⁹ procurator possit coꝛā p̄toꝛe cogē dz
hr̄dē ad adeſidū ⁊ ad restituēdū. ⁊ dr ꝙ sic. ꝭ q̄d si hr̄s dicat
coꝛā p̄toꝛe: ego nolo adire nisi procurator caueat mihi de rato
possz ei eē ꝙ fideicō. nō hr̄et ratā restōez sicqz remanerēt one
ra hr̄ditaria sup me. certe bñ dz p̄toꝛ facē ei caueri. ꝭ ⁊ si ad/
eat ⁊ nō petat sibi caueri: ⁊ fideicōmiss. deceꝺat anteq̄ sibi hr̄
ditas restituaī ⁊ sine hr̄de. ⁊ sic videant remanē onera hr̄di
taria apō hr̄dē q̄ a p̄toꝛe cōpulsus adiuit. adhuc dz ei subue
niri p p̄toꝛē sicut ⁊ fuit subuētū cuidā hr̄di ī q̄dā casu q̄ fuit ō
facto. q̄ casus fuit talis. Antistia habēs duas ācillas. ſ. albi
nā ⁊ bertā ipuberē filiā eiusdē albine: istituit sibi hr̄dē titiū. ⁊
libertatē directā dedit dce albine. ⁊ eidē albie reliqt p fideic.
dcāz bertā filiā eiusdē albie. ⁊ rogauit eādē albinā: vt dcāz su
am filiā manumittēt. ꝭ ⁊ dcm titiū hr̄dē a se istitutū rogauit
vt restituēt hr̄ditatē suā dicte filie albine cū eēt manumissa a
mre sua albina. ⁊ nubilē etatē cōplesset. ⁊ postea decessit dic
ta antistia testatrix. titius predictus non vult adire here/

ditatē suā dicēs eā sibi suspectā ꝛ sic albina nō ꝓt hꝫ libertatē. nec filiā suā sibi legatā. nec māumittē dictā suā filiā vt ei sue filie restituat hꝫditas ꝑ eundē titiū. certe dicta filia albine cuius impubes poterit adire ꝑtorē ꝛ facere cogi titiū adire hꝫditatē. quo adeūte cōperet albine libertas ꝛ tradet ei dicta sua filia. ꝛ ipsa eā manumittz. ꝛ ea manumissa dabitur ei tutor quo auctore restituet ei titi⁹ hꝫditatē antistie. ꝛ statiz restituet ei cuius fuisset rogat⁹ ei restituē cū nubilē etatē implesset: vt dictū ē. sz pone ꝙ coacto dicto titio adire hꝫditatē antistie ad postulationē filie albine. dicta filia albine ōcedat sine hꝫde anteꝙ titi⁹ ei restituat hꝫditatē. nūqd hēbit aliqō remediū dict⁹ tuti⁹ vt nō teneat onerib⁹ hꝫditarijs. ꝛ ōr ꝙ sic. nā dabunt bona hꝫditaria creditorib⁹ antistie: vt ipsi vēdāt ea. ac si titi⁹ nō extitisset hꝫs. ꝛ ita creditores nihil poterūt dicere titio ꝑdicto. sicut ḡ succurrit titio q̄ adiuit hꝫditatē antistie in hoc casu q̄ de facto cōtingit ita succurret in ceteris casibus vbicūq; file eueniat. i. ꝙ fideicōmissari⁹ decedat sine herede aūt restituta sibi hereditatē ꝑ eū q̄ coact⁹ fuit adire. ḡ eodē mō succurret titio q̄ rogat⁹ erat restituere gaio decedente sine herede anteꝙ titi⁹ coact⁹ adire: ei restituat. de q̄ dēm ē in ꝓximo ficulo. nec veteri ꝛc. vsq; illuc. antistia ꝛc. sz pone ꝙ dēa antistia instituit sibi heredē dēm titiū ꝛ etiā scīū. ꝛ titiū rogauit vt suā ptē hereditatis restitueret dicte filie albine cū eēt nubilis etatis. ꝛ titi⁹ dixit suspectā suā partē hereditatis: ꝛ sei⁹ adiuit suaz. certe in hꝫ casu ñ hz locū dicta cōstitutio diui pij: ꝛ dictū remediū. nā pars dicti titij accrescit coheredi cū onere fideicōmissi. ꝛ hꝫ vsq; ad. l. sequētē. §. neq; pupillū. vbi redit ad eū casuz qsi antistia vl̄ et ali⁹ instituit pure titiū sibi heredē: ꝛ rogauit eū de restituēda hereditate sub cōditiōe. ꝛ ipe nō vult adire nec restituere ꝛ qz pupill⁹ ē petit restōnē in hoc vt nō cogatur. certe nō audit. videt ei petere restōz in alteri⁹ iniuriā. i. in fideicōmissariā cū restituta ab eo hꝫditate fideicōmissario. ipse heres nullū dānū debeat sustinere. apparet ḡ ex oibus supradictis ꝙ tā abūti fideicōmissario dz restitui hꝫditas ꝙ pūti. ꝛ hꝫ dicit vsq; ad. l. ille a quo. §. i. ¶ Si de testamēto In testō meo instituī mihi hꝫdē titiū ꝛ rogauī eū de restituēda hꝫditate mea scio. ꝛ decessi. sei⁹ petit cōsā ꝑtorē vt titius adeat ꝛ sibi restituat. ꝛ titius rñdet ei ꝙ suspecta est sibi hereditas. iō qz dicit ꝙ ego testator nō potui facere testm̄ puta qz erā minor. xiij. annis. vl̄ alio mō dicit non valere testm̄ certe nō est audiēdus dictus titi⁹ q̄ recusat adire. sed nunqd erit cogēdus adire. si alleget ꝑ fideicōmissum scio relictuz nō valere. certe hec qō dz aūt terminari ꝙ cogat adire. ꝛ hꝫ si de facili pōt terminari. secus aūt si cognitio de fideicōmisso habeat lōgiorē tractatū. puta qz ꝓba testamēti siue ipsum testamētum in quo est scriptū fideicōmissum sunt in longinquis partib⁹. ꝛ titi⁹ hꝫs dic ego nescio vtz sim rogatus de restituenda tibi tota hꝫditate an pte. nā tūc cōpellet titi⁹ adire aūt ꝙ de fideicōmisso cognoscat ne hꝫs titius decedens anteꝙ adeat decipiat scīū fideicōmissariū. ¶ Cēpestiuū. Dēm est. §. e. qz poterat vsq; huc q̄ sunt illi q̄ cogūtur adire hꝫditatē ꝛ restituere cū dicūt ea sibi suspecta. nūc tps est vt videamus ꝑ quē hꝫs instituit⁹ cogat. ꝛ certe ꝑ ꝓtorē vl̄ ꝟsulē. sz q̄d si ipe ꝓtor vl̄ ꝟsul sit hꝫs instituit⁹ ꝛ rogatus de restituenda alij hꝫditate ꝛ dicat sibi suspectā esse hꝫditatem. ꝛ certe ꝓtor ab alio ꝓtore nō pōt cōpelli nec ꝟsul ab alio ꝟsule: nisi ꝓtor instituit⁹ subijciat se iurisditiōi alteri⁹ ꝓtoris. vl̄ ꝟsul instituit⁹ subijciat se iurisditiōi alteri⁹ cōsulis. sed nūqd ꝓtor vl̄ cōsul institutus pōt se ipm cogere. ꝛ dz ꝙ nō. nō em̄ pōt fungi triplici officio. s. dicētis suspectā hꝫditatē: ꝛ coacti: ꝛ cogentis. In his aūt oibus casibus in q̄b⁹ dēm est nō here locuz coactionē. poterit fideicōmissari⁹ adire ꝓncipē ꝛ ꝓnceps coget īstitutos ꝑdictos adire ꝛ restituere hꝫditatē. ¶ Si q̄s filiusfami. Titi⁹ exñs ꝓtor vl̄ ꝟsul habebat patrē scīū quē scīuz ego īstitui mihi hꝫdem ꝛ rogaui eū vt restitueret hꝫditatem meā gaio ꝛ decessi. postea idem scius nō vult adire hꝫditatez ꝛ gaio restituēq; dic ea sibi suspectā. nūqd dēstiti⁹ suus filius potent eū cogere. ꝛ dz ꝙ sic. nō obstāte ꝙ est in ei⁹ scij ptāte nā qō ad ius publicū ꝑtz attinz. ī feq̄t filius ius patrie ptātis qō ius ptātis est vt filius obtempet pri: ꝛ nō pr filio. ꝛ hꝫ dicit cū ꝑn. l nā qō ꝛc. ¶ Sed ꝛ q̄ repudiauit. Instituī mihi hꝫdem titiū ꝛ rogaui eū ꝙ restitueret hꝫditatē scio pupillo ꝛ decessi. postea dict⁹ titi⁹ repudiauit hꝫditatem: nūquid cogetur amodo eā adire ad postulatiōem dicti scij fideicōmissarij dicētis vt titius adiret suo piculo. ꝛ dz ꝙ sic. nisi ꝑ⁹ repudiationem titij creditores hꝫditarij vēdiderūt bona hꝫditaria. nāz tūc nō poterit cogi adire. ꝛ si ad hꝫ vt cogat adire titi⁹ heres petat in integrū restitutiōem. dict⁹ sei⁹ fideicōmissari⁹ q̄ erat pupill⁹ vt dictū est: nō dz eā habere nisi ex cā. puta si hic pupillus erat de suis hꝫdib⁹ ꝛ bona ꝑdicta hꝫditaria nō erant tota vendita ꝑ creditores. vt. C. de repu. heredi. l. finali. ¶ Si q̄s cōpulsus. Instituī mihi hꝫdē titiū ꝛ filiū meū impuberē ꝛ multa legata reliq̄ ꝛ libertates suis q̄busdā dedi ꝛ rogaui dictū titiū vt suā hꝫditatis partē restitueret feio. Itē dicto meo filio impuberi substituī gaiuz q̄ substitutio dr scōde tabule. ꝛ decessi. postea dict⁹ titi⁹ dicēs sibi suspectā hꝫditatem fuit cōpulsus adire ꝑ sua partez restituere dicto seio fideicōmissario. nunquid per dictam aditionē titij confirmate sunt dicte scōde tabule. q̄ q̄dē nō valerēt nō adita hereditate mea in totum vel in parte. ꝛ dz ꝙ hꝫ confirmātur ꝛ dicta legata ꝑstabūtur ꝛ libertates seruis cōperet ꝛ oia q̄ obtinentur in testamēto meo: ita valebūt ac si titi⁹ ꝑdict⁹ spōte adiuisset. sed nūquid dictus titi⁹ pōt penitere de eo ꝙ ꝑmisit se cōpelli adire. qz nō habuit ḡrtā trebellianicā. ꝛ nūquid pōt ḡrtā retinere. ꝛ dz ꝙ nō. nā ꝛ ceteris cōmodis carere debz q̄ habere nō potuisset si nō adiuisset. ꝛ hꝫ dicit. ¶ Non omnis. Instituī mihi heredem titiū ꝛ reliqui scio. ꝛ. noie fideicōmissi ꝛ decessi. titi⁹ habēs suspectā hꝫditatē meā nō vult eā adire. mō q̄rit vtrū dict⁹ sei⁹ possit eū cogere adire ad hꝫ vt soluat sibi dicta. ꝛ. ꝛ dz ꝙ nō. nō em̄ omnis fideicōmissarius cogere pōt heredē adire hereditatē suspectā. ꝛ repudiatōe hꝫdis amissā sed ille demū fideicōmissari⁹ pōt cogere heredē ad quē actiones hereditarie transire possunt. neq; em̄ est equū ad hꝫdē cōpelli adire hereditatē vt emolumētū hereditatis refundat alicui vl̄ aliq̄bus ꝛ ipe oneribus hereditarijs relinquat obstrictus. sed is demū heres cōpellit adire ꝛ restituere hereditatē. nā hic nō reliquetur obstrict⁹ oneribus hereditarijs post restitutionē. sz ꝛ si q̄s hꝫs rogatus sit restituere bona cogi poterit. ꝛ idez si testator dicat hꝫdi rogate vt restituas familiā meā vl̄ et pecuniā meam. vl̄ etiam vniuersam rē meā. vl̄ etiā oia mea. vel et patrimoniū meū. vel et facultates meas. vl̄ etiā q̄cquid habeo. vel etiā censuz meum vel etiā fortunas meas. vel etiā substātiā meā. vel etiā pecuniū meū. nā in oib⁹ istis casib⁹ rogat⁹ vr hꝫs de restituenda hereditate licet metian⁹ in aliq̄bus de ꝑdictis dubitaret. ꝛ idē est si testator ita dixit heredi q̄cq̄d ad te ex hereditate bonis ue meis puenerit rogo te vt restituas scio. generaliter ḡ dicto tibi ꝙ ita demū pōt hꝫs cogi adire ꝛ restituere si appareat testatorem de vniuersitate restituenda sensisse. ꝛ non alis. Vnde pone ꝙ heres rogatus est restituere hereditatem deducto ere alieno vel deductis legatis nunquid potest cogi adire ꝛ restituere. ꝛ videtur ꝙ non. quia in ipsa magis rogat⁹ est restituere id quod supererit ex hereditate q̄ ipsam hereditatem. verius tamen est ꝙ cogi debeat adire et restituere: et ꝙ facta restitutione transeant actiones hereditarie i fideicōmissarium. sed de hoc remanet adhuc questio in hoc eodem casu: an heres possit deducere legata ꝛ es alienum cum restituit hereditatem. ꝛ dixit p̄dictus metianus ꝙ non. quia ex iure: id est ex hereditate que est ius. non debet posse deduci q̄titas sicut nec ex fundo. puta si quis fit rogatus restituere fundum deducto ex fundo ere alieno et legatis. Julianus autem dicit ꝙ bene potest dictus heres deducere es alienū et legata cum restituit fideicommissario hereditatem dum tm̄ caueat eidem fideicommissario ꝙ defendet eum aduersus legatarios et creditores: qui forte eum fideicommissarium conuenient restituta ei hereditate per heredem aut si non

vult ei p̄dicto mō cauere nō deb⁹ deducere legata p⁹edicta
⁊ es alienū. ⁊ hoc dicit cū duab⁹ legib⁹ sequētib⁹ vsq; ad. ℈.
si quis hꝑs. ¶ Si quis hꝑs instituť. Instituí mihi heredē
titiū insolidū. ⁊ rogauí eū vt restitueret seio'dimidiā hꝑditat⁊
mee. ⁊ decessi. postea titi⁹ dicit sibi suspectā hꝑditatē. ⁊ iō nō
vult eā adíre sei⁹ aūt fecit eū cogi. certe totaz hꝑditatē hz ne-
cesse accípe sei⁹. ⁊ idē ē si dē titiū rogauí restituere hꝑditatē
seio ⁊ gaio. ⁊ sei⁹ vult sibi restituí gai⁹ nō. q⁹ ⁊ hic sei⁹ habz
necesse accípe totā hꝑditatē. Hz pōe q; scia ístituit me hꝑdē
⁊ ita habeo hꝑditatē suā ⁊ meā. ego aūt instituí mihi hꝑdem
dictū titiū ⁊ rogauí eū vt restituēt seio dícram hꝑditatē scie q̄
⁊ decessi. dict⁹ ār titi⁹ dic̄ sibi eē suspectā hꝑditatē meā. certe si
sei⁹ faciat eū cogí adíre ⁊ sibi restitnē: tota dz ptinē ad eūdē
scíuz etiā inuitū. Hz pone q; ego erā miles ⁊ hēbam res me
as in ytalia ⁊ in puincia. ⁊ instituí mihi hꝑdē titiuz ⁊ rogauí
eum q; restituēt seio tm̄ res meas ytalicas. q̄ quidē nō faciūt
quotā hꝑditat⁊ mee. ⁊ ō cessi. postea titi⁹ dic̄ sibi suspectā hꝑ-
ditatē meā. certe sei⁹ pōt eū facē cogí adíre: ⁊ eo coacto dz ac
cipere idē sei⁹ totā hꝑditatē ēt inuit⁹ q̄uis dict⁹ titi⁹ nō fue-
rit rogat⁹ restituere ei quotā. q⁹ hoc spāle est in testō mlítis.
Nam ⁊ sicut cōcessuz ē mlítib⁹ separe spēs bonoz circa ístí-
tutionē. puta instituēdo titiū in paganicis: ⁊ seiū in castrensi
bus. ita si vnū ex hꝑdib⁹ suis rogauerit restituere paganica:
¶ Cum quidā. Instituí mihi hꝑdes titiū ⁊ seiū ⁊ eos adín
uicē substituí ⁊ in testō ab his petij vt siue vterq; siue alt⁹ eo-
ruz hꝑs eēt restituere. hereditas mea gaio post ad quinquen
nium p dimidia. ⁊ postea decessi. dict⁹ aūt titi⁹ ⁊ sei⁹ dicunt
hereditatē sibi suspectā: ⁊ iō adíre nolūt. gai⁹ fideicōmissari⁹
vult q; ipsi adeant suo periculo ⁊ sibi tota restituāt. certe hī
tenent hoc facere. ⁊ trā sibi ītt actiões oēs hereditarie in fidei-
cōmissariū p̄dictū. ⁊ hoc dic̄. ¶ Metian⁹. Instituí mihi
heredē titiū: ⁊ rogauí eū q; restitueret hꝑditatē seio ⁊ gaio ⁊
sempronio. ⁊ decessi. postea absentib⁹ duob⁹ de fideicōmis-
sariis p̄dictis: puta seio ⁊ sempronio. ⁊ dicēte dicto titio hē-
de suspectā sibi esse hꝑditatē. p̄dict⁹ gai⁹ p̄sens desiderat vt
heres adeat hereditatē suo periculo ⁊ sibi tota restituat. cer-
te dz hoc facere heres. ⁊ si postea seius fuerit reuersus ⁊ sem
pronius ⁊ velint. p eoz partib⁹ hꝑe fideicōmissuz: peteť a ga
io fideicōmissario cui restituta fuit tota hꝑditas ⁊ dsequēter
ab eo possessionē eaz rez: ⁊ ipse gai⁹ non detrahet eis quar
tam. q; nec titi⁹ hꝑs detraxit ei gaio quartā q; cōpulsus adi
uit. Hz ⁊ certū est q; hꝑs nō detrahit quartā in hoc casu. p p
tib⁹ eoz qui nō coegerūt eū adíre. nā cū in solidū trāseāt acti
ones in eū qui coegit nō est mirū si heres qui coact⁹ adíit a-
mittit quo ad oēs fideicōmissarios q̄rte retētionē. sec⁹ aūt es-
set si dict⁹ fideicōmissari⁹ coegit heredez p sua pte tm̄. ⁊ ipse
adíuit in totū vl' iure accrescēdi hz totā hereditatē. q; tūc de-
trahet heres quartā alijs fideicōmissarijs petētib⁹ ab eo suā
partē. ſ. suas ptes. hz pone q; dictuz titiū meū hꝑdem rogauí
vult cogere heredē adíre ⁊ alter nō. certe idē dicēdū ē in hꝑ ca-
su ac si rogasset dictū meū heredem vt restitueret dicto seio ⁊
gaio. ⁊ vt⁹ coz vellet cogere heredē alter nō.
¶ Si pater filio. Ad euidentiā hui⁹. ℈. no. fm hec iura an-
tiqua q; q̄cq̄d fili⁹ acquirit: patri acquirit. vt. ℈. de acq̄. here.
placet. vñ oportet te ita ponere casuz. instituí mihi heredē ti-
tiuz ⁊ rogauí eū q; restituerz hereditatē seio filio suo ⁊ in sua
ptāte cōstituto. ⁊ ita videoz velle fideicōmissuz tūc ad seiū p-
uenire: quo suí iuris sit. ficq; capere p se possit. vt. j. e. vbí pu-
re. in p⁹in. postea decessi. ⁊ postea titi⁹ emācipauit dictū suū
filium. ⁊ postea dicit idē titi⁹ suspectā sibi esse hꝑditatē meaz
ideoq; non vult adíre nec filio restituere. nunquid filius pōt
eum facere cogi. ⁊ dicitur q; sic. ⁊ idē ē si fili⁹ nō sit ab eo emā
cipatus. sit tū miles vl' p⁹efit alicui alij officio publico. ⁊ soci
us ipsius filij instituat patrez ⁊ roget eum de restituēda hꝑdi
tate filio. nam q̄uis sit in potestate coget patrē suum adíre

⁊ restituere sibi p fideicōmissuz. nam hoc casu spectat fideicō
missum ad castrense peculiū. Sed quid si rogauí dictū titiuz
quē instituí q; restitueret hereditatem seruo suo cuz libertate:
nunquid suus pōt eum cogere. ⁊ dicitur q; nō. siue directam
dedi ei libertatem siue fideicōmissariam. sed si sponte adíret
tiu⁹ hereditatē meā cogerer⁹ p⁹estare dicto seruo libertatem
fideicōmissariam ⁊ hereditatez. Hz q̄d in p⁹edicto casu si ga
ius amicus dicti serui offerat titio dño serui p̄cium ipsius ser
ui ⁊ velit ei cauere de indēnitate si adeat hꝑditatē ⁊ seruo re-
stituat: nūquid cogerer⁹ ipse titius dñs adíre. ⁊ dz q; nō. nō enim
dz habere necesse cōmittere se aditiōi hꝑditatis ex qua timet
pati damnum ad fidentiā dicte cautionis amici sui. q⁹ i cau-
tione incertitudo ē vtrū possit er ea recuperare dānuz vl' non
efficier⁹ eū forte nō soluendo dict⁹ amic⁹ serui. ⁊ hoc dic̄.
¶ Si qui solidū. Filiū meū naturalē ex cōcubina qui non
potest capere vltra vnā vnciam filijs legitimis ⁊ naturalib⁹
extantib⁹. vt in aut⁹. quibus mo. naturales. ℈. discretis. in-
stituí mihi solū ⁊ ex asse heredē ⁊ rogauí eū vt filijs meis legi
timis restitueret hereditatē meā totā. nūq̄d pōt cogí adíre ⁊
restituere. ⁊ videť q; nō. q⁹ quomodo adibit ipse hereditatez
in qua nō valuit ínstitutio. certe nō videť q; adíre possit ned⁹
q; cogat. dz tū h q; hī cogiť q⁹ nihil cōmodi vl' icōmodi apō
eū remanebit restone facta. ¶ Si ego hꝑs. Sei⁹ istituit me
hꝑdē. ⁊ rogauit me vt stichū seruz manumitterē. Itē rogauit
me vt restituerē hꝑditatē suā titio. ⁊ postea rogauit eū titiū vt
redderet eādē hꝑditatē p̄dco stícho. ⁊ postea decessit dict⁹ se
ius testōr. Ego āt ab eo istitut⁹ dico mihi suspectā hꝑditatē
suā: ⁊ iō eā adíre nolo nec restituē titio: vt idē titi⁹ restituat di
cto stícho. nūq̄d stich⁹ poterit me ad hoc cogere q̄uis sit fu⁹. et
dz q; sic. Et idē eēt si dict⁹ testōr legasset dcm stichuz dco titio
⁊ rogasset eūdē titiū vt manumitterz eūdē stichū. nā sp oēs sti
ch⁹ poterit me cogē ad p̄dca. Occasione āt p̄dicti casus fuit
terminat⁹ q̄dā ali⁹ casus a q̄dā ip⁹atoze diuo pio. q; casus fuit
talis. Paphil⁹ fec̄ testm̄ ⁊ istituit sibi heredē quēdā noie si-
simusc⁹ theodoz⁹ ⁊ quēdā aliū noie metiti⁹ euarist⁹. ⁊ fuū suū
testatorī noie hermiā p̄legauit eidē sisimusco theodoz⁹. ⁊ ro
gauit eūdē sisimuscū theodoz vt eū māumittēt. ītē rogauit di
ctū metitiū euaristū vt eidē suo. i. hermie restituēt suam ptez
hꝑditat⁊. ⁊ postea decessit dēs pāphū⁹ testōr. postea dēs sisi-
musc⁹ theodoz⁹ adiuit hꝑditatē p sua pte. ⁊ postea māumisit
dēz fuū hermiā añq̄ metiti⁹ euarist⁹ cohꝑs su⁹ adíret hꝑdita
tē p sua pte. ⁊ sic q⁹ dēs sisimusc⁹ theodoz⁹ adiuit p sua pte vt
dcm ē. ē res pducta i eū casuz vt dict⁹ pāphil⁹ testōr. q; legauit
hermiam seruum sisimusco theodozo non possit eē intestat⁹
in totum vl' in partē. nam ⁊ si metitius euaristus cohꝑs non
adíret accresceť sua pars sisimusco theodozo qui adiuit. his
ita stantibus metitius euaristus non vult adíre p⁹o sua par-
te. dicens eam sibi suspectam. nunquid dictus hermia ma-
numissus poterit eum cogere adíre ⁊ sibi restituē. ⁊ dz q; sic. ⁊
illa aditio ⁊ restitutio erit tota ad p̄iculum dicti hermie ⁊ p⁹-
fectum. Eliuianus.

Ex facto tractatū. Instituí mihi hꝑdē titiuz. ⁊ rogauí
eū p fideicōmissuz vt facerz hꝑdē seiuz. nunq̄d teneť eū
seiuz instituere. ⁊ dz q; nō. teneť tm̄ ei restituere hꝑditatē meaz
Hz q̄d si rogauí dictū titiū vt restitueret dicto seio hꝑditatez
gaij: q; gai⁹ istituerat hꝑdē eūdē titiū. nūq̄d valz fideicōmissū
⁊ dz q; sic. Hz ⁊ si dictū titiū nō instituí sz legauí ei cētū: ⁊ ro-
gauí eū vt instituere⁹ hꝑdē seiuz: valebit fideicōmissuz: ⁊ non
erit in plus obligat⁹ dict⁹ titi⁹ q̄ ad eū quenerit ex legato. sz
⁊ si ita dicā titio quē instituí vl' cui legauí peto vt seio des vl'
peto vt seio fideicommissuz relinquas aut illi libertatē a scri-
bas hī valz fideicōmissuz. nā tunc cū possim eū rogare vt isti
tuat seiuz. vt dcm ē i p⁹in. l. hī possuz eū rogare p̄dict⁹ modis
⁊ hī dic̄. ¶ Si quis rogat⁹. Instituí mihi hꝑdē titiū ⁊ roga-
uí eū q; restituerz hꝑditatē meā seio si sine liber⁹ decederz idē
titius ⁊ decessi. ⁊ postea decessit dict⁹ titi⁹ relicto filio natura
li tm̄ siue ex ꝯcubia siue eū quē hūit i fruitute sua. ⁊ q; p⁹ea fu
it cū eo māumiss⁹ ⁊ ē ei⁹ colibert⁹ q; ābo dicūť nales tm̄. nūq̄d

dz ãmodo restitui hr̃ditas dicto seio, r dr̃ q̃ nõ: fm papinia-
num. fm añt cõditorẽ hui⁹. l. f. paulũ dz inspici volũtas mea
testatoris vtrũ voluí cõtineri naturales tñ vel nõ. r si mea
volũtas apparz: illa ẽ sequẽda. si añt nõ apparet dz ispici cõ
ditio siue dignitas mea. nã si sim hõ magne dignitatis nõ ẽ
verisimile q̃ veliz excludere restõnem pp filiuz naturalẽ here
dis mei. al's sic. r b̃ dicẽ h. ℌ. ¶ Ex facto tractatũ. Titia in
stituit sibi heredẽ seiũ filiũ suũ quẽ hẽbat ex gaio suo marito.
r rogauit eũdẽ suũ filiũ: vt si sine filijs decederz restitueret he
reditatẽ suã dicto gaio suo patri. r postea decessit dẽa titia.
postea dict⁹ su⁹ fili⁹ cõmisit delictũ: pp qõ i isulã fuit depor-
tat⁹. r i isula existens habuit filios. r postea decessit idẽ sei⁹
fili⁹ testatricj. mõ queri vtrũ dicti liberi i isulã suscepti exclu
dant gaium ab hereditate. r dr̃ q̃ nõ. nã r bona dicti deport
tati sunt vẽdicãda fisco cũ onere fideicõmis. sec⁹ añt si liberi
illi⁹ deportati eẽnt cõcepti añ deportationẽ: qr tñc bñ exclu
derẽt patrẽ deportati a fideicõmisso. ¶ Si qs rogat⁹. Jn
stitui mihi hr̃dẽ titiũ r rogaui eũ vt restitueret hr̃ditatẽ meaz
illi ex filijs suis quẽ elegerit r decessi. postea idẽ titi⁹ fuit de
portat⁹ pp aliqõ delictũ qõ cõmisit. nunq̃d pp deportatio-
nem amittit dictã electionẽ. r dr̃ nõ. q̃uis essi sit deportatus
liber tñ remanet. r b̃ intelligo siue cõcepit filios ante deport
tationẽ siue nõ. sec⁹ añt si fuisset fact⁹ seru⁹ pene r postea de
cedat. nã nõ poterit eligere aliquẽ ex filijs cũ sine liberis de
cessisse videat. siue cõcepit eos anteq̃ fieret seruus pene: siue
postea. r hoc vult dicere hic. ¶ Si quis añt susceperit. Jn
stitui mihi heredẽ titiũ r rogaui eũ vt restitueret hereditatez
meã seio p fideicõ. si sine liberꝭ ẽcedẽt idẽ titi⁹. r postea decess
si. r postea dict⁹ titi⁹ habuit filiũ gaiũ: r viuẽte eodẽ titio de
cessit idẽ fili⁹. r postea decessit idẽ titi⁹. nũq̃d videt sine liberꝭ
decessisse. vt sic hẽat fideicõmis. dict⁹ sei⁹. r dr̃ q̃ sic. r idẽ est si
dict⁹ gai⁹ fili⁹ titij decessit simul cũ eo naufragio vl̃ ruina vl̃
aggressura. vl̃ quo alio mõ. s. vt nõ videat fili⁹ supuixisse pri
imo añ eũ decessisse. sicz habeat fideicõmis. dict⁹ sei⁹ fm ver
ba testi. si añt clarz est filiũ superuixisse pri suo titio: nõ hẽbit
sei⁹ fideicõmis. qr defecit ẽditio fideicõmis. in testõ apposita
sz q̃d si dict⁹ titi⁹ quẽ instituí erat me⁹ fili⁹: r ita fui ei loquu-
tus. fidei tue filiꝭ cõmitto vt si sine herede moriarꝭ restituas se
lo hereditatẽ meã. r postea decessi. r postea dict⁹ titi⁹ decess
sit sine liberis. r quidã suus auũcul⁹ successit ei ab intestato.
nunq̃d sei⁹ dz hr̃e hr̃ditatẽ ex fideicõmis. r dr̃ q̃ sic. qr videt
titius sine herede decessisse cum decessit sine liberis. r hoc di
cit. Vlpianus.

¶ Fideicõmissariã. Jnstitui mihi hr̃dem titiũ. r roga-
ui eũ p fideicõmis. vt hereditatẽ meã restitueꝛ seio sub
ẽdi. põe: si nauis ex asia venerit. r decessi. postea extitit cõdi-
tio post quiqz annos pone. nũq̃d teneat titi⁹ restituere seio fru
ctus quos pcepit medio tpe. r dr̃ q̃ nõ. r est rõ qr fruct⁹ acce
pto ferunt reb⁹ hereditarijs r nõ hereditati. titi⁹ añt videt a
me rogat⁹ restituere illõ qõ est hereditat. vt. j. in x̃ ficulo. quo
tiens ꝛc. dictos tñ fruct⁹ iputabit sibi titi⁹ in quartã trebellia
nicã. hoc tñ q̃ nõ teneat restituere fruct⁹: fallit in duob⁹ casi-
bus. puta qñ est in mora hr̃ditatis restituẽde. r qñ specialit
rogaui eũ de fructib⁹ fideicõmissario restituẽdis. r hoc dicit
vsqz ad. ℌ. si legatũ. ¶ Si legatũ. Ad euidẽtiã hui⁹. ℌ. no
ta q̃ heredi a semetipso legari nõ pt: sz a cohrede sic. vnde
si instituo mihi duos hr̃des puta titiũ r seiũ: r vni plego fun
dum puta titio. titi⁹ dz hr̃e dimidiã fundi iure legati a cohẽ-
de suo: r aliã dimidiã iure hr̃ditario. qr vt dixi iure legati illã
dimidiã nõ pt a se accipe. vt. ℌ. de leg. i. legatũ ẽ. ℌ. i. pone er-
go q̃ dictũ titiũ rogaui vt suã pte hereditatꝭ restituẽt gaio r
decessi. certe de sua pte hereditatis nõ ẽ dubiũ q̃n debeat eã
restituere dicto gaio. sz nũq̃d dz ei restituere dictũ plegatũ to
tum. r dr̃ q̃ nõ. imo illã tñ pte plegati quã cepit iure hr̃dita
rio. pte añt quã accepit a cohr̃de suo iure plegati nõ restitu-
et. non eñ debz teneri restituere nisi illud quod habz iure he-
reditario. Vlpianus.

¶ Bi pure. Jnstitui mihi heredẽ titiũ r rogaui eum vt
det filio suo hereditatẽ meam. r vt ita faciat idẽ titius vt ad
dictũ suũ filiũ perueniat dicta mea hr̃ditas. r decessi. certe dz
expectari restitutio vsqz ad id tps quo sui iuris fiat filius. sic
q̃ capere possit pro se. nam ante non valeret restitutio cum
patri acquireret.

¶ Te rogo. Luciũ titiũ instituí mihi heredẽ. r ita fui locu-
tus in testamẽto. te rogo luci titi vt ptiaris hr̃ditatẽ meaz cũ
titio. r decessi. certe luci⁹ titi⁹ dz restituere primo dimidiã hr̃di-
tatis r facta restõne dimidie transeũt ex trebelliano actiões
in titium. r ratio plana est in litera. ¶ Qui in distrahẽdis.
Jnstitui mihi hr̃dẽ titiũ r rogaui eũ q̃ restitueret hr̃ditatem
meã seio. cũ ipse sei⁹ habuit liberos. r decessi. postea ante q̃
sei⁹ haberet liberos dict⁹ titius fecit sumptũ in distrahẽdis
quibusdã rebus hr̃ditarijs quas expediebat vendere in con
seruandis eis ad tps. postea sei⁹ habuit liberos r titius resti
tuit ei hr̃ditatẽ. nunq̃d põt ei fideicõmissario imputare dictũ
sumptum. r dr̃ q̃ nõ. Dz quid si ad dictũ tpus reliquit dicto
seio legatum non añt hr̃ditatem. r decessit seius vrore pre-
gnante. nunquid transfert ad heredẽ suũ petitionẽ legati. et
dicitur q̃ sic. conceptus enim pro iam nato est habend⁹. r b̃
dicit cum. l. sequenti.

¶ Heres cuz. Jnstitui mihi heredẽ titium r rogaui eũ q̃
restitueret hereditatẽ meam seio. r decessi. titi⁹ postea
restituit dicto seio hereditatẽ r cũ deberet retinere quartã re
bellianicã errore facti duct⁹ nõ retinuit. r nõ fecit sibi caueri
per fideicommissarium alia stipulatione de qua dicatur. ℌ. si
cui plusq̃. per legẽ falci. licuerit legatum dicatur. nunq̃d po
test repetere possessionẽ rerum hereditariarum a fideicõmis-
sario ad hoc vt possit retinere quartã quam omiserat. r dicit
q̃ sic. Labeo añt siue aristo dixit q̃ non. r assimilabat dictuz
heredem illis qui omittunt retentiones quas solas habent
non habentes actionez illi repetere non possunt. vt. ℌ. de cõ-
di. inde. si in area. in fine. ergo nec iste. sz ipse male dixit. hic
enim heres non habet solam retentionem p exceptionez do-
li mali. imo habet etiam repetitionem vt dixi. Item r potest
denunciare debitoribus hereditarijs vt non soluãt fideicõ-
missario añq̃ ipse hr̃s detrahat quartã suã.

¶ Mulier q̃. Titia hñs duos filios ex seio marito suo. ℌ.
gaiũ r sẽproniũ celebrauit diuortiũ cuz dõo suo viro r
reliq̃t ei dõos duos filios q̃s q̃dẽ ipe hẽbat i ptãte. r postea
nupsit petro. r postea instituit sibi hr̃dẽ dõz petrũ scõz maritũ
r rogauit eũ vt restituẽt hr̃ditatẽ suã dictꝭ duob⁹ suis liberꝭ
q̃s habuerat ex seio prore viro. s. p⁹ morte eiusdẽ seij eor pñs.
velit restituẽ ei dõor filior q̃ supessz tpe mortꝭ dñi eor pñs.
r postea decessit dicta titia. r postea sei⁹ pr̃ dictor gaij r sem
pronij emãcipauit eos. r postea dict⁹ petr⁹ eor vitric⁹ resti
tuit eis hr̃ditatẽ pdẽcaz viuo adhuc seio eor pñe. r postea vi
uo adhuc eodẽ seio decessit gai⁹ vn⁹ de dictꝭ filijs seij r testa
tricj. r postea decessit dict⁹ sei⁹ pr̃ relicto supstite sẽpronio p
dicto suo filio. nũc b̃ sẽproni⁹ petit a dõo petro suo vitrico p
tẽ quã ipe petr⁹ restituit fri suo gaio mortuo. dicẽs tu restitui
sti hr̃ditatẽ mihi r fri meo pmature. i. añ mortez seij pñs nri fm x̃ba testi
debebas ei nobis restituẽ tñ p⁹ mortẽ pñs nri fm x̃ba testi
titie mris nre. vl̃ illi ex nobis q̃ supeẽt p⁹ mortẽ dñi nri pñs.
ego sũ ille q̃ supsũ. da mihi ptẽ quã dedisti pmature fri mei.
de illa añt quã dedisti mihi nõ facio tibi qõez ex q̃ eã hñi q̃
uis pmature filr ea hũeriz. dic ei petr⁹ vitric⁹. ego nõ soluí p
mature. imo recte soluí vobis fideicõmis. r iõ a me nihil petẽ
pt. mr̃ ei vra iõ dixit q̃ restituẽt nobis p⁹ mortẽ vri pñs. ℌ. a
nolebat q̃ pr̃ vester hr̃et ide aliqõ cõmodũ. iõ nõ iussit mihi
q̃ soluerẽ vobis fideicõmis. p⁹ emãcipatõez fcãz a pre vro õ
vobis. qr nõ credidit q̃ pr̃ vester vos emãciparz. si añt credi
disset q̃ pr̃ vester vos debẽt emãcipare bñ iussisz mihi vtro
bis restituerẽ post emãcipationẽ ẽt añ mortẽ pñs vri. qr vt di
xi ea erat sua itẽtio vt pr̃ vester nullũ cõmodũ hẽret er hẽdita
te sua. q̃rit⁹ cui⁹ allegatio debeat pualẽ. r dr̃ q̃ illa petri vitri
ci. r sic iudicauit ipator marc⁹ i auditorio suo vbi fuit filius q̃
stio coram eo vẽtilata. Vlpianus.

¶ Non ē dubitandū. Jnstituí mihi hr̄dē titium ⁊ sticho ⁊ pamphilo seruis meis dedi libertatē directā vl̄ fideicōmissa riā. ⁊ rogaui eūdē titiū vt restituēt hr̄ditatē meā dictis fuis. ⁊ postea ōcessi. postea titi⁹ nō vult adíre ⁊ restituē eidē sticho ⁊ pāphilo hr̄ditatē. nūquid possunt eū cogē cozā p̄tore. ⁊ ōz q̄ sic. ⁊ ē ratio in l̄ra plana. ¶ Si hr̄s. Jnstituí mihi hr̄dē titiū: ⁊ rogaui eū vt restituēt hr̄ditatē meā scio: non apposita die vl̄ cōditiōe. ⁊ decessi. postea negligētia dicti seij post multūz t̄pꝫ restituit ei titi⁹ hr̄ditatē. certe bñ pōt detrahē quartā ſz nūq̄d in dictā q̄rtā cōputabunt eidē titio fruct⁹ quos pceꝑit et hr̄ditate medio tēpore. ⁊ ōz q̄ nō. nec eos scio restituet imo lucrabunt. sec⁹ aūt si iudicio mei testatoꝛ pcepit titi⁹ dictos fruct⁹: q: tūc ipsos nō restituit cōputat tū sibi ī quartaz ⁊ ī fruct⁹ quarte. puta si rogaui eū vt restitueret post diē vl̄ cōditiōez. Sz nunq̄d teneť restituē res q̄ iterím pibunt. ⁊ ōz q̄ nō: nisi fuisset ī lata culpa. ⁊ de b̄ ponit duo exēpla. Partus aūt ancillaz hr̄ditariaz ⁊ partuū part⁹ extantes teneť restituere scio fideicōmissario. q: nō cōputanť ī dict̄ fructib⁹. q̄d si feť dict⁹ hr̄s sumptū ad ꝑpetuā vtilitatē rez hr̄ditariarum certe detrahet cū restituet. Jtē q̄d si p̄scriptōe tp̄is edes hēditarie sunt. alij iterim acq̄site sine culpa dicti hr̄dis. certe nihil pp hoc debet p:estare fideicōmissario. ¶ Cum ꝑpone retur. Jnstituí mihi heredē filiā meaz titiā: ⁊ rogaui eaz vt restituer et hereditatem meam scio si ipsa fine liber̄ decederz ⁊ ōcessi. postea ipa nupsit sempronio ⁊ dedit ei. c. ī dotē a dicta hr̄ditate. ⁊ postea ipsa eadē decedēs fine liber̄ istituit sibi hr̄dē maritū suū p̄dictū. nūc sci⁹ petit ab eo fideicōmissum ⁊ marítus hr̄s vult ei solue detracta tñ inde ōca dote. nūq̄d pōt detrahē dotē: ⁊ dr̄ q̄ sic. pinde ac si rogata a me fuisſz de restituēdo ōco scio illud quod supfuisſz de hr̄ditate mea a dicta dote. ſz q̄d si ōca mea filia tantos fruct⁹ ex ōca mea hr̄ditate pcepit vt ex eis possit dicte doti satisfieri. certe dos videbitur eē de fructib⁹ data: ⁊ integrū fideicōmissuz p̄stabit. detracta tñ quarta trebellianica itelligo. ¶ Et trebelliano. Jnstituí mihi hr̄dē titiū ⁊ legaui scio dimidiaz hr̄ditat̄ mee ⁊ rogaui eūdē scieū vt dictā dimidiā restitueret gaio. ⁊ decessi certe si sci⁹ accipiat dictū legatū teneť illud dare gaio nō tñ ex trebelliano. ⁊ iō nō poterit detrahe quartam. ad hoc enī vt habeat locū trebellianū nō sufficit hr̄dē rogatū eē restituē sed quasi hr̄dē rogatū esse oportet. in nostro autem casu non fuit ita. ⁊ hoc dicit.

Q Otiēs p̄f. Jnstituit sibi hr̄des p̄fa. titiū ⁊ seium ⁊ gaiū ⁊ sempronium. ⁊ rogauit dictū titiū ⁊ seiū vt restituerent p̄tes eoꝝ cohr̄dib⁹ suis. s. gaio ⁊ sempronio. ⁊ decessit modo q̄rit̄ ꝑ qua p̄te debeat recipe fideicōmissum gai⁹ ⁊ sēproni⁹. i. quātū debeat restitui cuiꝫ eoꝝ. ⁊ certe si fuerūt istituti ꝑ eq̄lib⁹ p̄tib⁹ recipiēt fideicōmissuz. si aūt ex disparib⁹ fuerūt instituti ex simílib⁹ institōnis p̄tib⁹ capiēt fideicōmissū ⁊ hoc ex cōiectura volūtat̄ patrisfa. Jtē ⁊ alio mō possum⁹ iudicare sup volūtate testatoꝛ. quid eū si iussit illos q̄b⁹ reli q̄bat fideicōmissum p̄dictum ab eis recipe. certe ex q̄ntitate pecunie quā quilibet eoꝝ dare iubeť volūtas testatoris est colligēda. nam si dicti gaius ⁊ sempron⁹ quib⁹ relictum est fideicōmissum ex disp̄ibus ēt partib⁹ hr̄des scripti equales partes pecunie iussi sunt dare grauatis equales ptes de fideicōmisso p̄cipient. si aūt summa pecunie dande grauat̄ cōgruit portionibus hr̄ditariis fideicōmissariorꝝ paríb⁹ vl̄ disparibus. debebūt fideicōmissarij accipe fideicōmissum: pro partibus institutioni eoꝝ filibus. Jtē tertio mō possuz iudicare sup volūtate testatoris. quid ei si dictos fideicōmissarios instituit ex disparib⁹ partibus. fideicōmissum aūt p̄dictū eis reliquit appellādo eos ꝑpriis noib⁹ ⁊ nō sub appellatione hr̄dum. certe ꝑ virilib⁹ portionib⁹ habebūt fideicōmissum: ⁊ nō ꝑ hr̄ditariis. ⁊ hoc dicē cū. l. se.

A Eidā ita. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seium ⁊ ita ab eo petijt. a te hr̄s peto fideiq; tue cōmitto vt q̄cq̄d ex hēditate mea ad te puenerit filio meo restituas cū ipse erit. xiiij annoꝝ pones aut si fili⁹ me⁹ p:i⁹ moriat reddas matri ei⁹. et postea decessit dict⁹ testatoꝛ. ⁊ postea decessit dict⁹ fili⁹ impūbes anteq̄ dict⁹ hr̄s adiret hr̄ditatē. ⁊ ita decessit añq̄ dies fideicōmissi cederet. i. añq̄ ipse eēt. xiiij. an. nūq̄d debeť fideicōmissum matri sue: an vero hr̄di pueri. ⁊ rñ. q̄ matri debeť, si aūt decessit postq̄ dies fideicōmissi cesserit ptiner ad hr̄dē eius fideicōmissum. ista aūt rñsio mollificat in x̄ siculo. ſz an. ⁊c. ⁊ postea tollit eadē rñsio in x̄ siculo. marcell⁹ ⁊c. dic ergo in dicto x̄ siculo. ſz an. ⁊c. q̄ p̄toꝛ dz extimare et p̄sona matr̄ ⁊ pueri ⁊ hr̄dis sui. an dictus testatoꝛ voluerit p̄stari matri fideicōmissum poti⁹ q̄ hr̄dib⁹ pueri: puero decedēte añ. xiiij. annos vl̄ post. ⁊ nō restituto ei filio adhuc fideicommisso. q̄re quid tñ dictum sit ista ē veritas: dic marcell⁹. s. vt ad matrem trāsferat dictū fideicōmissum si nō ē restitutū puero añ moꝛtem sui pueri. ⁊ hoc ē verū siue dict⁹ puer decessit añ diē fideicommissi cedentem. i. ante. xiiij. annos siue post. ⁊ hoc dic ſz obscure.

¶ Si suo hr̄dē. Jnstituí mihi hr̄dē sticbū suuz titiū: ⁊ ita pōt acq̄ri titio hr̄ditas ꝑ dictū suū. suū. ⁊ rogaui eūdē titium vt restitueret dictā hr̄ditatē dicto sticho cū liber ēt. certe valet fideicōmissum. ¶ Si quis filiū. Jnstituí mihi heredez ex asse titiū filiū meū in testō meo. ⁊ postea feci codicillos in q̄bus cōmisi fidei dicti mei filij vt si sine liberis decederz hr̄ditatē meā sozoꝛi sue restituēt. Jtē ꝑcepi q̄ dicti codicilli nō aperirent añ moꝛtē dicti mei filij. ⁊ postea decessi. postea dict⁹ me⁹ fili⁹ nō habēs filios venit ad moꝛtē: ⁊ scies illud q̄d ita in codicillis scripserā iussit in testō suo liberz eē sticbū suū hēditariū: instituť sibi hr̄dib⁹ seio ⁊ martino: ⁊ decessit. nūc venit dicta sua sozoꝛ fideicōmissaria ⁊ petit a dict̄ hr̄dib⁹ eius ī. filij hr̄ditatē meā ex fideicōmisso in quo fideicōmisso dic debere cōtineri dictū sticbū quasi nō valuerit libertas ei data. querit quid iuris sit. ⁊ dr̄ q̄ de hr̄ditate nō ē dubiū q̄n eā habere debeat. sticbū aūt nō habebit. suata libertate eidem sticho fauoꝛe sui. i. libertatis. habebit tñ ab eis iustū p̄ciū eiusdem sticbi ⁊ idē ē p oia si dict⁹ me⁹ fili⁹ ignoꝛabat tp̄e quo fecit testū: fideicōmissuz q̄d reliq̄t sozoꝛi sue in codicillis meis. Sz pone q̄ sempꝛoni⁹ qui erat extraneus instituit sibi heredem dictum sticbum antequā dictus meus filius daret ei libertatem in dicto suo testamento. ⁊ postea idem filius dedit ei libertatem ⁊ post libertatem adiuit dictus sticbus dictam hereditatem sempꝛonij ⁊ sibi acquisiuit. nunquid dictus sci⁹ ⁊ martin⁹ hr̄des dicti mei filij debēt p̄stare fideicōmissarie p̄ dicte nō solū extiationē sticbi: ſz ēt extiationē dōe hr̄ditat̄ sēpꝛonij. ⁊ dr̄ q̄ sic. q: si fili⁹ me⁹ nō dediſſz ei libertatē sic dedit potuisſz adire eā iussu dōe fideicōmissarie ⁊ ei acq̄siuisse. Sz pone q̄ dict⁹ sēpꝛoni⁹ q̄ istituit dictū sticbū: decessit filio meo p̄dicto adhuc viuēte post testū. dicti filij mei ī q̄ reliq̄t libertatē sticho. ⁊ ita tp̄e moꝛtis dicti sēpꝛonij nō cōperebat adhuc libertas sticho ex testō filij mei q: adhuc viuebat idē fili⁹ meus. ⁊ postea ōcessit idē fili⁹ me⁹: ⁊ sic fact⁹ ē liber dict⁹ sticb⁹ nō tñ adiuit adhuc hr̄ditatē ōci sēpꝛonij: nec añ libertatē suā nec p⁹: nec ēt nūc adire p̄t: q: trāsiuit tp̄s adēs ide hr̄ditat̄ sēpꝛonij cōputādū a p̄cepto iudicis: q̄ forte iussit dōo filio mō viuēti vt ifra certū tp̄s iubēt suū adire. ⁊ ipe nō iussit añ moꝛtē suā. nūq̄d ī b̄ casu tenebunt ōci hr̄des filij mei p̄are hr̄ditatē sēpꝛonij dōe fideicōmissarie ex cā fideicōmissi. ⁊ dr̄ q̄ nō ⁊ ērō. q: si dict⁹ fili⁹ me⁹ i vita sua iussisſz dōm sticbū adire dictā hr̄ditatē sēpꝛonij: ei filio meo acq̄sita fuisſz. nō g̃ hz dicta fideicōmissaria vñ cōq̄rat si dicta hr̄ditas nō ē adita. i supiori ca tu de libertate data sticho p filium meum. quia ita possz adire hr̄ditatē iussu fideicōmissarie ⁊ ei acquirē dict⁹ sticbus si liber nō eēt. sicut ī ꝓximo supiori casu.

¶ Omnib⁹. Jnstituí mihi heredē titiū ⁊ rogauí eū vt eā restitueret cuidā ciuitati suppositę romano ímperio, et decessi. nūq̄d teneā titius restituere dicte ciuitati. ⁊ dr q̄ sic. ⁊ ea restituta transeūt hereditarie actiones in eā: ⁊ ꝯ eā ciuitatē ⁊ municipes q̄ morant in ea ciuitate admittunt ad eas actiões exercēdas: ⁊ ad se defendēdū. debēt tñ ad hec explicāda habere actorem. ¶ Si seruū. Jnstituí mihi heredē titiuz ⁊ rogauí eū q̄ restitueret hereditatē meā seio. ⁊ decessi. postea titi⁹ dicēs sibi suspectā hereditatē fuit coact⁹ adire. ⁊ anteq̄ hereditatē restitueret dicto seio, gai⁹ extran⁹ instituit sibi heredē stichū seruū dicte hereditatis mee. ⁊ dict⁹ titi⁹ iussit eū adire. ⁊ ita eam hereditatē gaij sibi acq̄siuit. ⁊ ita habz mō titi⁹ hereditatē meā ⁊ hr̄ditatē gaij. nūc q̄rit an vtrāq; restituere teneat dicto seio fideicōmissario. ⁊ dr q̄ nō: nisi meaz sicut nec teneret ei restituere illud qō seru⁹ hereditari⁹ stipulatus esset ab aliq̄ post aditā a se herede hereditatē. aut p traditionē accepisset. aut fruct⁹ q̄ ex reb⁹ hr̄ditarijs pcepti fuissent ante moram restituēde p eū hr̄ditatis. ⁊ bū dixi post aditā a se herede hr̄ditatē. q: si añ aditā: p̄dicta tria vel aliqō eorū interuenisset: bū teneret seio fideicōmissario restituere.

¶ Qui suspectā. Regulā ponit quā postea specificat. ⁊ ē regula talis. Heres q̄ suspectā dicit hr̄ditatē in qua ē institutus ⁊ quā alij rogat⁹ ē restituere: ⁊ q̄ pp hec coact⁹ ē eā adire ⁊ restituē fideicōmissario nō dz pseq̄ aliqō cōmoduz ex testō in q̄ fuit data ei dicta hr̄ditas qō q̄dem cōmodū habiturus nō fuissz si hr̄s institut⁹ nō fuissz aut nō adijssz. si āt potuisset hre illō cōmodū ēt si nō adijssz bñ hēbit illud coactus adiēs vñ pone q̄ instituí mihi hr̄dē titiū ⁊ filiū meū impuberē et heredauí. ⁊ ita postea diri. q̄s mihi hr̄s erit: idē filio meo hr̄s esto. ⁊ postea rogauí eūdē titū vt restitueret hereditatē meā seio. ⁊ postea decessi. postea titi⁹ dicēs sibi suspectā hr̄ditatē meā fuit eā coact⁹ adire. ⁊ postea anteq̄ restitueret eam seio. decessit dict⁹ impubes in pupillari etate. ⁊ ita successit ei dictus titi⁹. valuit enī substō quā feci eidē exheredato q̄tū ad bona q̄ hz aliunde q̄ a me dict⁹ impubes. q̄rit nunq̄d vtranq; hr̄ditatē teneat titi⁹ restituē seio fideicōmissario. ſ. meā ⁊ ī puberis. ⁊ dr q̄ sic. ⁊ l̄ fm dictā regulā. nā hr̄ditatē impuberis nō habuissz nisi meā hr̄ditatē adiuissz vtpote principali meo testō irrito cū ex eo nō fuisset adita hr̄ditas. ⁊ sic p cōsequētiā pupillare euanuisset. Et idē est retēto eodē casu si nō feci substōnē p̄dictis ꝝbis: q̄s mihi hr̄s erit: idē filio meo hr̄s esto ⁊c. sz ita feci dictā substōnem: titi⁹ filio meo hr̄s esto nā sicut in superiori casu: ita ⁊ in l̄ tenebit restituere titi⁹ seio vtranq; hereditatē. Si vero retēto isto primo casu dedisset coheredē titio in mea hr̄ditate quēdā extraneū puta semproniuz. ⁊ postea coheres adiuit p sua pte: ⁊ titi⁹ coactus adiuit p sua: restituēdo titi⁹ suā ptem dicto seio fideicōmissario potent sibi retinere hereditatē imperis quā vt dictū ē habuit ex substōne. ⁊ est rō fm dictā regulā: q: etiā si ipse titius omisisset p sua pte meā hereditatē ⁊ adire nō fuisset coactus potuisset nihilomin⁹ adire ex substōne. ⁊ habere dictā hereditatē impuberis: ⁊ hoc iō potuisset q: coheres su⁹ vt dictū est adiuit p sua pte meā hereditatē. ⁊ ita in hoc casu principale meū testamētū nō fuisset irritū cū ex eo adita fuissz hereditas mea ad mīn⁹ p vnū de heredib⁹ quos instituí. qō q̄dē sufficit ad hoc vt valeant secūde tabule siue substō pendēs ex meo principali testō vt hic dicit. ⁊ hoc vult dicere hic. ſ.

¶ Si pater. Filiū meū titiū in mea potestate ꝯstitutū istituí mihi heredē: ⁊ rogauí eū vt hereditatē meā restituerz semproniō. ⁊ decessi. postea idem me⁹ fili⁹ dicebat sibi suspectā hereditatē: ⁊ iō volebat se ei imiscere. semproni⁹ aūt erat cōtent⁹ q̄ ipse restitueret ei sine immixtiōe. ⁊ ita ipse ei restituit. bene valz testō. ¶ A patre. Jnstituí mihi heredē seiū ⁊ gaium filiuz meū impuberē exheredauí. ⁊ eidē filio talit substituí dictum seiuz si dict⁹ impubes decederet in pupillari etate. Jtē rogauí dictū seiū vt restitueret titio hereditatē que ad euz ex substōne peruenerit. ⁊ decessi. titius viuente dicto impubere vult cogere seiū vt adeat hereditatē meā ad hoc vt postea impubere decedēte sei⁹ possit eidē titio restituere hereditatē dēi impuberis. sicut ego testator eū rogauí dicēs eidē seio, si tu nō adeas hereditatē testatoris nō habebis hereditatez filii sui impuberis: ⁊ ita restituere eā mihi nō poteris. nunq̄d pōt eū ad hoc cogere. distinguit. aut impubes viuit aut nō. pmo casu nō pōt pp duas rōnes. vna ē q: eidē titio dedi fideicōmissuz hereditatis filij sui sub ꝯditiōe. si fili⁹ me⁹ decederet in pupillari etate. ipse aūt adhuc viuit ⁊ ita nō extitit adhuc cōditio fideicōmissi. Secūda ē rō: q: nō ꝓbe aget dict⁹ fideicōmissari⁹ de hereditate dicti pueri adhuc viuētis. Secūdo āt casu pōt dictū heredē cogere. Sed pone in hoc secūdo casu eū nō viuit impubes q̄ seius a me instituť habuit coheredē semproniuz: ⁊ ambos eos heredes substituí p̄dicto mō dēo meo filio nūq̄d ambos poterit cogere fideicōmissari⁹ adire hereditatē meā. ⁊ dr q̄ nō. satis ē ei solū vnū cogi adire. nam vno etiā solo adeūte coheres su⁹ etiā qui meā patris hereditatez nō adijt cogēt adire ⁊ restituere fideicōmissario hereditatē dicti mei filij. ¶ Quotiens. Jnstituí mihi heredez titium ⁊ rogauí eum q̄ restitueret hereditatē meā seio: ⁊ filium meuz emancipatū p̄terij: ⁊ decessi. postea dict⁹ me⁹ fili⁹ accepit bonoꝝ possessionē cōtra tabulas: ⁊ ita accepit hereditatem instituto. certe ammodo instituť nō tenet adire ⁊ restituere hereditatē seio: sicut nec legata nec fideicōmissa prestare ammodo cogit. Sed pone q̄ dict⁹ sei⁹ fideicōmissari⁹ erat de liberis vel de parentib⁹ testatoris quib⁹ quidē debz filiꝰ cōtra tabulas petēs restituere fideicōmissuz eis a scripto herede relictū. vt. j. de le. i. l. i. ⁊ l. sabin⁹. modo cogitat dict⁹ sei⁹ ita. ego volo facere cogi dictū p̄teritū vt petat bona. possessor. ꝯ tabu. q: si ipse nō nūc petat heres forte decedet ante aditā a se hereditatē ⁊ fili⁹ forte omittet cōtra tab. ⁊ ita intercidet fideicōmissuz meū ⁊ ita petet cora p̄tore p̄teritū cogi. certe nō pp hoc dz cogi p̄terit⁹. nā pōt cogi hr̄s adire ⁊ restituē. Jtē ⁊ fili⁹ p̄terit⁹ nō fuit rogat⁹ restituere. ¶ Qui ex tre bellíano. Titi⁹ instituit sibi heredē seiuz ⁊ rogauit eū dere stituēda hereditate gaio. ⁊ decessit. postea sei⁹ restituit hereditatē gaio. vult mō idē sei⁹ hr̄s agē ꝯ aliquē debitorē hereditariū. certe repellit exceptiō restitute hr̄ditatis. Sz et si creditor hereditarius agat contra eundē seium: eadē exceptione repellit eū. dicte aūt actiões hr̄ditarie cōpetūt dicto gaio fideicōmissario ⁊ ꝯ eū nō soluz hec qs dict⁹ hr̄s habebat tpe quo restituit ei hr̄ditatē: sz ēt hec que sub cōditiōe erant tūc tpis quarūq; dies nō cesserat adhuc. sed postea conditione existēte. sz si cōueniat hr̄s a creditoribꝰ hr̄ditarijs aī restitutōnez hr̄ditatis nō hz exceptionē cū tantū mīn⁹ dz posse ea soluere fideicōmissario in restitutōe hr̄ditatis q̄tū soluit dictis creditoribus. ¶ Respondí. Ego habeo hic. ſ. rūdi trebellianū ⁊c. alij habent ibi. ſ. trebellianum ⁊c. ⁊ est casus talis. meus instituit sibi heredē seium ⁊ rogauit euz vt restitueret gaio hr̄ditatez suā. ſ. meuj p̄dicti vl quotā ei⁹ partem ⁊ decessit. ⁊ postea dict⁹ sei⁹ restituit gaio. nunq̄d transeūt actiones in fideicōmissariū ex trebelliano. ⁊ nūq̄d hz locū trebellianū. ⁊ dr q̄ sine dubio in hoc casu locū hz. Sed pone q̄ dict⁹ meus rogauit dictū seiū suū heredē vt hereditatem tibi adiret ⁊ restitueret dicto gaio. qui quidē titi⁹ instituit sibi heredē dictū seiuz. ⁊ idē seius adiuit hereditatē meuj: ⁊ etiaz hereditatē dicti titij. nūq̄d dict⁹ gai⁹ poterit petē a seio hr̄ditatē dicti titij. ⁊ dr q̄ sic. pinde ac si meus rogasset eūdē seiū de restituēdo gaio fundū qui eidē seio a titio legat⁹ eēt. si āt idē seius dicat sibi suspectā hr̄ditatē meuj nō dz cogi eā adire: q̄s nō ē rogat⁹ eā alij restituē subaudi nec cogit̄ p̄stare gaio titij anam hr̄ditatē p̄dictā: q: nihil hz a meuio qui rogauit eū de titiana restituēda ex quo. ſ. nō adit hr̄ditatē meuj. sz q̄d retēto eodē casu si meus rogauit seiū hr̄dē suuz vt restituēt gaio suā meuj hr̄ditatē ⁊ ēt titianam. ⁊ seius sponte adiuit meuia nā. certe dimidiā ⁊ q̄rtaz hr̄ditatis meuiane restituet gaio. i. sex vncias: ⁊ tres. i. nouē vncias. i. partes hr̄ditatis tres ⁊ q̄rtam sibi retinebit trebellianicam. ⁊ idē ē i isto eodē casu si dictus seius a meuio institutus sit rogatus restituē hr̄ditatem

meuianã dicto gaio ⁊ titianã cuidã alij puta sempronio.naz vtroqꝫ casu adiens sei⁹ hereditatẽ meuianã sponte retinebit sibi quartã ex ea:⁊ tres ptes restituet gaio fideicõmissario.

Vltrũ aũt in hoc casu teneaᷓ restituẽ titianã illi cui eã rogat⁹ est restituere nõ dicit h:ſz ego dico ꝙ sic.si tot fruct⁹ ꝓcepit ex meuiana ꝙ faciãt tm̃ ꝙtuz valz titiana.vel si tm̃ ꝙtũ valz ꝙr ta meuiane ꝙtũ tota titiana.⁊ testator voluit ꝙ quartaz meuiane haberet sei⁹ in cõpensationẽ titiane fideicõ.restituẽdũ Sz q̃d retẽto eodẽ casu si sei⁹ direrit suspectã hr̃ditatẽ meuianã.nũq̃d cogeᷓ eã adire ⁊ restituere.⁊ ðz ꝙ sit.titianã autez nõ cogeᷓ adire nec restituere illi cui rogatus est restituere.

¶ Si ex trebelliano. Titiũ debitorẽ meũ institui mihi hẽredẽ:⁊ rogaui eũ vt restitueret hr̃ditatẽ meã seio.⁊ postea decessi.postea idẽ titi⁹ restituit hr̃ditatẽ seio: retẽta sibi quarta de iure.⁊ sine cã retẽt⁹ sibi quibusdã prędijs cũ fructib⁹: ⁊ retento sibi illo qð mihi debebat.nũq̃d fideicõ.p̃dict⁹ põtage re cõtra eũ actiõe ex testõ ꝑ p̃dictis recuperãdis.⁊ ðz ꝙ sic.ſz ⁊ si dictũ titiũ rogaui vt restitueret ei ptez tm̃ hr̃ditatis.⁊ ipe ei p indiuiſo restituit poterit idẽ fideicõ. intẽtare iudiciuz fa milie herciſcũ.ꝫ hẽredẽ prędictũ. ¶ Qui rogat⁹. Sempro nius instituit sibi hẽredẽ titiuz ⁊ rogauit eũ ꝙ restitueret hẽ reditatẽ filio suo sempronij emancipato:⁊ ab eo sempronio ꝑterito.⁊ decessit idẽ semproni⁹.postea fili⁹ vult titiũ cogere adire ⁊ sibi restituẽ dicẽtẽ suspectã dãam hr̃ditatẽ.nunq̃d ꝓt ⁊ videᷓ ꝙ nõ.qz idez fili⁹ põt petere bonoꝝ pos. contra tab. ⁊ ita aliter hereditatem cõsequi.ðz tm̃ hic ꝙpõt.

¶ Si patron⁹. Stich⁹ instituit sibi hr̃dem patronuz suuz titiũ ex debita portiõe patrono.i.q̃ est oliz dimidia: hodie tertia.⁊ gaiũ instituit sibi in reliq̃.⁊ rogauit dãm patronũ vt dãam ptez restituerz sempronio.⁊ decessit dict⁹ stich⁹.postea patron⁹ dicit sibi suspectã hr̃ditatẽ.⁊ iõ nõ vult adire ⁊ restituere.nũq̃d ðz ad hᷓ cogi.⁊ ðz ꝙ sic.si tm̃ postq̃ cõpulsus aditit mutet volũtatẽ ⁊ velit sibi retinere dãaz debitã sibi ptem hᷓ põt hoc facere nec teneᷓ restituẽ fideicõmissario.

¶ Si ꝓcept⁹. Instituí mihi tres hr̃des inter quos erat titius ⁊ dictũ titiũ rogaui vt suã ptẽ restitueret seio ꝓceptis sibi fundo titiano ⁊ seiano:⁊ decessi.postea titi⁹ dicẽs sibi suspectam hr̃ditatẽ coact⁹ ẽ eã adire ⁊ restituere. nunq̃d ðz ꝑcipe dictos fundos.⁊ ðz ꝙ nõ.si ãt ego legasseꝫ ei dictos fundos sub cõdi. si mihi hr̃s nõ esset.nõ aliter cogereᷓ adire q̃ fideicõmissa.diceret ei dictos fundos.⁊ ẽ rõ plana in littera.

¶ Heres ex asse. Titius adiuit iulianũ hui⁹ legis cõdito. ⁊ loquẽs ei in secũda psona cõsuluit eũ de tali qõne.titia cõsobrina mea fuit instituta hr̃s ex asse a sempronio q̃ habebat i bonis q̃dringẽta:⁊ fuit rogata p fideicõ.vt dimidiã ptẽ hereditatis restitueret incontinẽti publio meuio.q̃ dimidia valebat ducẽta.alterã ãt dimidiã fuit rogata restituere eidem publio meuio.cũ ipsa sine liberis decederꝫ. Itẽ ⁊ ab eadem relicta sunt.xxv.seio noie legati.⁊ alia.xxv.gaio.⁊ ita inter ãbos quinq̃ginta.⁊ postea decessit dict⁹ semproni⁹ testatoꝝ.his factis dicta titia restituit statiz dimidiã hereditat⁹ dño publio meuio.ſz qz ipa sciebat se debere.l.legatarijs ⁊ nesciebat hẽ ne vires primonij stipulata'est ab ipo publio meuio.vt si pl⁹ accipet ꝙ p.l.fal.liceret restituerz legatarijs solida.l. Itẽ soluit siliter legatarijs.l.ſz qz vt dixi ipa nesciebat vires patrimonij stipulata ẽ eodẽ modo ab ipsis legatarijs.vt si q̃d amplius acciperẽt ꝙ p.l.fal.eis liceret:restituerẽt eidẽ titie hr̃di.ſz ergo remanserũt penes ipam titiã res q̃ valebat cẽtũ.l.naz tota hereditas valebat q̃dringẽta.vt dixi.ipsa aũt vt dictũ ẽ restituit publio meuio dimidiã q̃ valebat ducẽta.⁊ res hereditarias tot dedit legatarijs q̃ valuerũt.l.⁊ ita remãserũt penes eam res valentes centum.l.vt dixi.istas aũt res cẽtuz.l. valẽtes tenuit in vita sua eadẽ titia eiſq̃ vsa ẽ ⁊ fruita.⁊ post ea decessit sine liberis.⁊ ita ego su⁹ cõsobrin⁹ succeſſi ei.⁊ sic dicte res hereditarie valẽtes cẽtũ.l.sunt nũc apud me.nũc petit a me dict⁹ publi⁹ meui⁹ alterã dimidiã hereditatis cũ fructib⁹.quã alterã dimidiã ptẽ dicta titia fuerat ei rogata restituere.cũ ipsa decederet sine liberis vt dẽm ẽ.ſz hanc nõ sim plicit petit a me:ſz tali mõ bñ cõcedit q̃ ego ex psona titie cõsobrine mee teneor sibi restituere dictas res valẽtes cẽtum.l. cũ oibus fructib⁹ ꝓceptis ex illis reb⁹ talit dico teneor ei restituere vt ex psona dicte titie habeã q̃drantẽ oĩm bonoꝝ.i. q̃rtam trebellianicã.i.cẽtũ.nã vt dcm ẽ totũ patrimoniũ valebat q̃dringẽta.ita bñ cõcedit ipe q̃ ego debui soluere.l.dict⁹ legatarijs cautione ab eis accepta.verũtamẽ id qð remãsit penes titiã qðq̃ etiam ẽ mõ penes me.i.res illas q̃ valẽt.c.q̃nq̃ginta petit q̃ ego ei restituã.⁊ qr dca titia rogata fuerat restituere ei alterã dimidiã ptem hr̃ditat⁹ cũ ipsa sine liberis decederꝫ. que altera dimidia valebat.cc.allegabat pinde debere hr̃i q̃si ducẽta sibi eẽt relicta ⁊ legatarijs.l.ficq̃ dicit idẽ publi⁹ meui⁹ iniquũ cẽ vt ipse hẽat sua.cc.nõ integra ⁊ legatarij sua legata pfecta.i.quinq̃ginta.vñ vult vt ego repetã a legatarijs quib⁹ solui solida.l.tm̃ q̃tum rõ iuris dabit repetendũ ⁊ ipsi publio meuio restituã.verꝫ nec ipse exprimit mihi q̃tuz debeam a legatarijs repetere nec ego scio.ꝓpterea petit vt omẽs fruct⁹ illos restitutã ei quos ꝓcepit dicta titia ex illis reb⁹ que remanserũt ei supra dictũ q̃drantẽ oĩm bonoꝝ.i. ex illis reb⁹ que valebãt.l.ex dict⁹ cẽtũ.l.siue suppleãt dicti fruct⁹ totã sũmam dimidie ptis oĩm bonoꝝ q̃ fuit relicta ei publio meuio post mortẽ tirie.siue ẽt exsuperet.quadrãtẽ ãt solũ oĩm bonoruz.i.res valẽtes .c. mihi cõcedit cũ fructib⁹ ꝓceptis ex illis reb⁹ ⁊ quasi summa petitiõis eiusdẽ publij meuij i hꝭ consistit.qz petit vt ego restituã ei oẽs res q̃ remãserũt penes titiã vltra q̃drantẽ oĩm bonoꝝ.i.res valẽtes.l. Itẽ petit vt ego repetã a legatarijs tm̃ q̃tũ iuris rõ dabit eẽ petendũ.ꝓpterea petit vt ex fructib⁹ ꝓceptis ex dict⁹ reb⁹.l.valẽtib⁹ q̃ remãserunt penes titiã sup quadrãtẽ oĩm bonoꝝ nõ tm̃ sũmã dimidie ptis bonoꝝ q̃ sunt relicta ei a dicta titia hr̃de supra q̃drãtem imo q̃tcũq̃ sunt illi fruct⁹ ei restituã. Quero nũc a te domine iuliane q̃tuz debeã restituere dicto publio menio. vtꝝ id solũ qð remãsit penes titiã supra q̃drãtẽ oĩm bonoꝝ.i. solas illas res quevalẽt.l.ex dict⁹ cẽtũ.l.ita q̃ nihil debeã repetere a legatarijs:an si debeo aliq̃d repetere a legatarijs quãtuz sit id qð debeã repetere. Itẽ q̃ro de hoc qð remãsit penes titiã supra q̃drãtẽ.i.ille res q̃ valẽt.l.⁊ illud qð repetã a legatarijs q̃tũcũq̃ debeat eẽ vt faciat dimidiã ptẽ bonoꝝ.quare dico vtrũ ex fructib⁹ q̃ sunt ꝓcepti ex illis reb⁹ q̃ valẽt q̃nq̃ginta.i.ex eo qð remãsit apð dictã titiã supra q̃drantẽ oĩum bonoꝝ tm̃ debeã supplere sũmã ptis dimidie oĩum bonoꝝ q̃ dimidia oiz bo.tpe mort⁹ testõr⁹ valuit.cc.⁊ ceteros fruct⁹ lucri facere an ẽt quotcũq̃ sint illi fruct⁹ debeã eidẽ publio meuio restituere sicut ipse desiderat. Rñdet iulian⁹ ⁊ dic dicto titio q̃rẽti.frat in primis de plano hoc dico tibi:vt id qð supra q̃drantẽ oĩm bonoꝝ remãsit penes cõsobrinã tuã restitutas publio meuio.i.res illas q̃ valẽt.l.⁊ si ex illis reb⁹ q̃ remãserũt penes cõsobrinã tuã supra q̃drantẽ ꝓcepti sunt tot fructus qui additi ipsis reb⁹ valẽtib⁹.l.faciũt dimidiã ptez oĩm bonoꝝ q̃ fuit tpe mort⁹,s.ducẽta.totũ illud debes restituere publio meuio.⁊ ipsas res q̃ valẽt.l.⁊ fruct⁹ ex eis ꝓceptos. nec in hᷓ casu aliquid repetes a legatarijs q̃b⁹ solida legata sua soluit dicta tua cõsobrina.q.d.iulian⁹,in hoc casu oĩbus reperiᷓ satisfactũ.nã ipse publi⁹ meuius cui relicta fuit dimidia pars oĩm bonoꝝ q̃ valuit ducẽta integra illa ducẽta cõsequiᷓ. Itẽ tu ex psona cõsobrine tue q̃ fuit instituta hr̃s integruz habes q̃drantẽ oĩm bonoꝝ ⁊ fruct⁹ ei⁹. Itẽ ⁊ ipi legatarij habẽt integra sua legata.si aũt ex reb⁹ q̃ remãserũt penes cõsobrinã tuã supra q̃drãtẽ tot fruct⁹ ꝓcepti q̃t sunt ipsi fruct⁹ adiuncti ipis reb⁹ exsuperãt q̃titatẽ dimidie ptis oiz bonoꝝ illud in quo exsuperant lucrifacies ⁊ tibi habebis.si aũt tot fruct⁹ ꝓcepti sunt ex reb⁹ p̃dict⁹ q̃t fruct⁹ additi ipsis reb⁹ p̃dictis nõ impleant quãtitatẽ dimidie ptis oĩm bonorum.i.ducẽta.in hoc casu ages cõ legatarios quib⁹ solida legata soluta sunt ex ea stipulatiõe quaz interposuit consobrina tua cũ eis.q.d.qð recides ab illis legatarijs siue recupabis restitues publio meuio.ita in talib⁹ tibi rñdeo. ait iulianus.verꝫ in sũma vna certũ te facere volo.vt ita.s.rõ sit faciẽ

da vt si fruct⁹ a sobrina pceptus nedū qđ excedat q̄drantem tuū ꝛ fruct⁹ tui quadrātis imo tm̄ exsuperat qđ excedat quā titatē dimidie ptis oīm bonoꝝ id in quo excedit dimidiaꝝ p tem bonoꝝ oīm retineas: ꝛ lucro tuo cedat. ꝛ hoc dicit. §.

¶ Qui seruos. Jnstitui mihi heredē titiū ꝛ rogaui euꝝ ꝑ stichū ꝛ pamphilū suos manumitteꝝ: ꝛ eis liber⁊ here tatē meā restitueret. ꝛ decessi. certe debebit titi⁹ eos manumit tere ꝛ eis postea hr̄ditatē restituere. detracto tm̄ ꝑcio ipsoꝝ seruoꝝ de ipsa hr̄ditate. ꝛ hoc dic̄.

¶ Ex asse heres. Gai⁹ instituit hr̄dē titiū ex asse. ꝛ roga uit eū ꝙ partē dimidiā hereditat⁊ mihi pure restitueret ꝛ tibi aliā dimidiā sub ꝺditōe: si nauis ex asia veniꝝ. ꝛ decesſit dict⁹ gai⁹ testatoꝝ. postea dict⁹ titi⁹ instituꝰ nolebat adire hereditatē dicēs eā sibi eē suspectā. vñ postulaui a ꝓtoꝝ ꝙ cogeret eū adire: ꝛ ꝓtoꝝ eū coegit. ꝛ ita eā adiuit ꝛ mihi totaꝫ restituit. nā ꝑ casu mihi totā dꝫ restituere ꝛ ego aduenīte cō ditōe debeo restituere tibi tuā dimidiā. vt ff. e. l. i. §. fꝫ ꝛ qti ens restituta mihi tota hr̄ditate: ego tenui eā per tres ānos ꝛ ex ea fruct⁹ habui. ꝛ postea extitit cōditio sub q̄ dict⁹ hr̄s erat rogat⁹ tibi restituere dimidiā. nūq̄d debeo tibi restituere fruct⁹ quos ꝓcepi ex dicta tua dimidia cū ipsa dimidia: ꝛ cer te nō. ꝛ est rō quare nō. qꝛ nec a dicto hr̄de tibi ꝓestare⁊ fru ctus si sua sponte adijsset hereditatē. nā iudicio defuncti eos ꝓcepisset. suffic̄ ergo tibi per me integruꝫ ius tuuꝫ cōseruari. nō etiā melioꝛē ꝺdi. mā ꝑ me tibi fieri ꝙ esset si hr̄s spōte ad isset. fꝫ qđ si dict⁹ hr̄s ex asse istitut⁹ fuit rogat⁹ a testōr ut pu re mihi restitueret q̄drantē hr̄ditatis ꝛ tibi aliū q̄drantē sub dicta ꝺditōe. ꝛ cū suspectā dicēt hereditatē cogēte me adijt. ꝛ mihi totā restituit hereditatē. certe dicta cōditōe postea ex istente semisſeꝫ siue dimidiā dicte hereditatis debeo tibi sine fructib⁹ restituere sicut ꝛ supra. q̄uis hr̄s nō fuerit rogat⁹ ti bi restituere sub cōditōe nisi q̄drātē siue q̄rtā hr̄ditat⁊ pars eiꝰ q̄ debebat remanere apud heredem si spōte adijsset. i. di midia hereditatis: accresćit mihi ꝛ tibi ꝑ rata. i. tibi tres vn cie ꝛ mihi tres. ꝛ ita ego retinebo mihi dimidiā heredi. ꝛ da bo tibi aliā dimidiā: vt dām ē. cū eiꝰ hr̄s coactus adijt nihil si bi retinet. vt ff. e. qꝛ poterat. fꝫ nunq̄d in casu in prin. l. posi to cū restituo tibi dimidiā hereditat⁊: possum tibi detrahē q̄r tam in restōne. ꝛ dicit ꝙ nō. q̄uis ꝑdictus heres si spōte adi isset posset detrahere. ꝛ hoc dicit.

¶ Si quis prioꝛe. Titi⁹ fecit testm̄ ꝛ instituit sibi heredē seiū ꝛ corneliū. postea fecit aliō testm̄: ꝛ in eo instituit si bi heredē gaiū in fundo titiano: ꝛ semproniū in fundo corne liano. ꝛ dixit in hoc secūdo testō ꝙ nolebat valere primū te stamētū. ꝛ decessit. certe scōꝫ testm̄ valꝫ ac si rez mentio facta nō essꝫ i instōne dictoꝝ gaij ꝛ sēpronij. ꝛ ꝑ hoc scōꝫ rūpit⁊ ꝑmū. fꝫ hr̄des scripti in scōo testō tenent⁊ restituere hr̄ditatē dictis cornelio titioin primo testamēto institutis. ꝛ hoc iō qꝛ dixe rat in scōo ꝙ volebat valere primū. ꝛ debēt eē ꝺrēti rebus si bi datis in scōo testō: si ipse res valēt tm̄ q̄rtū q̄rta pars here ditatis. ꝛ si res sibi date nō faciāt q̄rtā debꝫ eis suppleri q̄rta trebellianica. ꝛ hoc ꝺa sunt nisi aliud specialit⁊ ꝺriuꝫ fuerit scri ptuꝫ in scōo testō. i. nisi a gñali confirmatiōe ꝑmi testi quā fece rat in scōo. excepit in eodē scōo aliquā rem cōtentā vel relictā in primo testō. nam tūc illa res nō debꝫ restitui institutis in p mo testamento.

¶ Si legat⁹. Legat⁹ siue ambasiatoꝛ rei publice roma noꝝ vel etiā alteri⁹ ciuitatis fuit hr̄s instituꝰ a titio. et rogat⁹ ab eo de restituēda hr̄ditate seio. ꝛ eristēs in legatōe dicit hr̄ditatē sibi eē suspectā ꝛ iō repudiat eā. nūq̄d tpe lega tionis pōt cogi eā adire ꝛ restituere fideicōmissario seio. ꝛ dici tur ꝙ sic. qꝛ nō multū occupat⁊ hoc off. legatiōis. fꝫ qđ si nō re pudiat eā in legatiōe eristēs. fꝫ dicit se velle deliberare an ad eat. certe nihilomin⁹ cogend⁹ ē adire nō tm̄ restituere. fꝫ datur ei dilatio donec reuertat⁊ domū. ꝛ tūc si putauerit sibi expedi re restituat hr̄ditatē fideicōmissario ꝛ vtat⁊ cōmodo falcidie sine testi. i. retineat quartā trebellianicā. vl⁊ si nō putauerit si bi expedire restituat totā hr̄ditatē fideicommissario, ita ꝙ ni hil ex ea retineat ꝛ nō patiat⁊ aliqua onera hr̄ditaria.

¶ Si quis bona. Titius instituit sibi heredē seiū ꝛ roga uit eū vt bona sua vl⁊ oīa sua restitueret gaio. ꝛ decessit titius. ꝛ sei⁹ restituit hereditatē gaio. nūq̄d transeūt hereditarie acti ones in gaiū. certe sic. nā appellatione meoꝝ ꝛ tuoꝝ cōtinēt⁊ etiam actiones. ¶ Si filiofa. Titi⁹ instituit sibi heredem seium: ꝛ rogauit ꝙ restitueret hr̄ditatē filio meo vel seruo. et decessit titi⁹ ꝛ sei⁹ restituit hereditatē dicto filio meo vl⁊ seruo me ignoꝛante. ꝛ postea ego ratum habui. certe transeunt in me dōm vel patrem actiones ex trebelliano senatusconsul. ¶ Multum interest. Jnstitui mihi heredē titiuꝫ ꝛ rogaui eum ꝙ restitueꝝ hr̄ditatē meā seio retēta sibi q̄rta ꝑte hr̄di tatis vel nullā habui mētionē de retētione q̄rte. ꝛ decessi. ꝛ ti tius restituit hereditatē meā dicto seio retēta sibi quarta iure hereditario ex trebelliano. certe actiōes hr̄ditarie diuidunt⁊ inter heredē ꝛ fideicōmissariū. si aūt rogaui dictū meū hr̄deꝫ vt restitueret hr̄ditatē seio ꝑ dictoꝛ retenta sibi aliqua re puta fundo q̄ capiat q̄rtā ꝑtē hr̄ditatis. vel retēta sibi aliq̄ ꝙtitate pecunie que capiat quartā ꝛ ipse restituit retēta dicta rel⁊ pe cunia. tūc oēs actiones hr̄ditarie sunt apud fideicōmissum: ꝛ nō apud hr̄dē. ꝑ aliq̄ꝑ arte. Quid si prīcipē instituꝰ ꝛ ro gaui eum ꝙ restitueret hr̄ditatem seio retenta sibi aliq̄re vl⁊ summa pecunie. ꝛ dicta res vel pecunia nō capiat quartam ptem hereditatis. certe nō patiet⁊ ꝓnceps se vendicatuꝝ am plius q̄ sit dicta res vel pecunia: fꝫ si vellet posset vēdicare. Quid si rogaui eundē ꝓncipē ꝙ restituꝰ hr̄ditatē seio ꝑdi cto. ꝛ nō dixi ꝙ aliquid sibi ꝓciperet siue retineret. nunquid i restitutione faciēda poterit prīceps retinere quartam. ꝛ cer te sic si vult.

¶ Jn cui pure. Titium instituꝰ mihi heredē ꝛ pure reliq̄ libertatē sticho seruo meo. ꝛ rogaui ꝑ fideicōmissū oēs meum hr̄dem titiū vt dicto sticho restituēt hr̄ditatē meaꝫ sub cōditōe: si nauis ex asia veniret: pēdēte dca ꝺdi. dicit dict⁹ ti tius hr̄s sibi eē suspectā hereditatē. nūq̄d ad postulationem dicti stichi cogē⁊ eam adire pēdēte eadē cōdi. ꝛ ei restituere. ꝛ dꝛ ꝙ sic. fꝫ qđ si deficiat postea dicta cōditio certe nō potest eripi dicto sticho libertas quā iam consecut⁹ erat adita here ditate vt hic. verūtamē hīēdtas ei relicta ꝑ fideicōmissuꝫ sub dicta conditione nō remanet ei. imo vendit⁊ ꝑ creditoꝛes hē ditario. vt ff. e. apud iulianū. §. antistia. ꝛ j. e. postulāte. circa principiū. Sed qđ si reliquī libertatē dicto sticho in diē ꝛ he reditatē pure ꝑ fideicōmissuꝫ. nunq̄d hr̄s me⁹ hīs eaꝫ suspe ctam interim cogit⁊ adire. certe nō: cum hr̄ditas nō possit resti tui dicto sticho nōdū libero, ꝛ rursus nō est interim heres me us cogend⁹ ꝑstare ei libertatē: qꝛ cogē⁊ eū essꝫ cōtra volunta tem meā testato⁊. expectabit⁊ ḡ dies postq̄ dedi sticho liber tatem. ¶ Si sub conditione. Jnstitui mihi heredē titiuꝫ sub condi. si ascenderet capitoliū. ꝛ rogaui eum ꝙ restitueret hereditatē meā seio. ꝛ decessi. postea titi⁹ nō vult dicte cōditi oni parere ꝛ adire hereditatē. certe ꝓtoꝛ dꝫ eū cogere pare re conditioni ꝛ adire hr̄ditatem ꝛ restituere eam seio fideicō missario: si hoc vult sei⁹ fideicōmissari⁹. si aūt dicta cōditio sit in facto: sed in dando. puta qꝛ instituꝰ dām titium hr̄dem sub conditiōe si daret. c. gaio. ꝛ heres nō vult parere dicte cō ditioni offerente dicto seio fideicōmissario dictam pecuniaꝫ gaio ꝑ dicto. cogē⁊ heres adire ꝛ restituere hereditatē eidē fi deicōmissario. fꝫ ꝛ qñ cōditio fuit in facto. vt in prin. hui⁹. §. ꝛ heres recusat eam implere dabitur licētia fideicōmissario iplere factū sicut ꝛ dictū est eum posse implere conditionem cū est in dando nedū ꝙ possit cogere hr̄dē adimplere factuꝫ vt dixi in princi. §. ꝛ tūc non impleuerit fideicōmissari⁹ dictū factū necessitas imponetur heredi adire hereditatem. si autē conditio imposita heredi non fit in heredis potestate: sed sit forte casualis. puta qꝛ instituꝰ eū heredem; si nauis ex asia ve niꝝ. tunc ad offi. prētoris nō pertinet ad cogēdū hr̄dē eā ad implere. sed expectabit⁊ cōditio.

b Alista. Quidam noīe trebellian⁹ balista filium suuꝫ

lxxxmo

fami. hr̃dē instituit: ⁊ ita cauit ad vtilitatē coloie philippēsiū si filij me⁹ a me istitur⁹ moriet̃ sine liber̃ quāta cūq; pecunia ex hr̃ditate ⁊ bonis meis ad eū puenerit. eā pecuniā oēm ad coloniā philippēsiuz puēturā eē volo. ⁊ decessit dict⁹ testō: ⁊ postea decessit dict⁹ ei⁹ filij⁹ sine liberis forte post. x. annos ⁊ interim fruct⁹ ex hereditate pcepit idem filij⁹. nūq̃d hr̃s filij teneť restituere dicte colonie hereditatez ⁊ fruct⁹ quos ante mortē suā pceperat ex ea filij⁹. ⁊ dō: q; sic. q̃si specialiter testō: exp:essisset q; restituerenť fruct⁹ quo casu sine dubio venirēt fructus in restitutionem.

Jis qui. Titius habēs in bonis quadraginta: istitu it hr̃dē seiuz: ⁊ petijt ab eo vt si sine liberis mo:eretur: quāta pecunia ex hr̃ditate sua ad eū peruenisset meuio p eu: restitueret̃. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. ⁊ sei⁹ istitut⁹ virit postea p. x. annos. ⁊ ex fructib⁹ hr̃ditatis titij i dcis. x. annis q̃draginta pcepit. ⁊ postea sine liberis decessit. certe heres eiusdē seij istituti nō teneť restituē dicto meuio nisi q̃draginta q̃ erāt in bonis filij testato:is ⁊ nō fruct⁹ qui ceperūt alia xl. vt dictum ē. ⁊ iō restituere teneť itegra dicta quadraginta hr̃s instituti. nō detracta quarta trebellianica. q: hz quartā ⁊ etiā fructus quarte i dictis fructib⁹ quos pcepit in dict̃. x. annis institut⁹ qui quidē submouēt falcidiā. sz cū hr̃s p̄dict⁹ sentiat augmē tum vt dictū est. nūq̃d ⁊ piculū substinebit si res aliqua hereditaria pereat. an p cōtrariuz ē dicendū. s. vt nō sustineat periculū. sz habeat emolumētū. ⁊ certe dz heres dictū periculuz sustinere. nam iniquū essz pertinere dānū ad fideicōmissariuz ad quē dictū augmētū nō ptinet. Nunq̃d g̃ teneť hr̃s q; passus est dānū in rebus hereditarijs valētibus quadraginta: ad supplēdū fideicōmissario q̃tcūq; defuerit ex dicta q̃dragita ex eo q; accidit dictū damnum. ita q; augmētū de quo dictum est. s. ad euz heredē ptineat ⁊ dāna ⁊ fruct⁹ hr̃ditat̃ cō putanť vsq; ad dicta quadragita. ita. s. q; ex fructib⁹ supplenť. xl. diminuta pp dcm dānum: ⁊ ea. xl. ex fructib⁹ suppleta dentur fideicōmissario. ⁊ residuos fruct⁹ sibi retineat hr̃s. et respōdet martian⁹ auct:or hui⁹. l. q; istud veri⁹ eē arbitrať.

Cum q̃ nouissim⁹. Titi⁹ instituit sibi hr̃des duos suos filios ⁊ voluit idē titi⁹ eū ex filijs p̄dictis qui nouissimus mo:eret̃ restituere cuidā suo ꝓpinq̃ ponam⁹ seio ptez hereditatis sue titij. decessit hic titi⁹. ⁊ postea simul dicti sui filij obierūt. certe cōstat ꝓpinquū p̄dictū ad ptē hr̃ditatis non admitti. si nō ostēderit q̃s ex fratrib⁹ nouissim⁹ obijsset. sz cō stat admitti matrē dictoz fratrū ad vtriusq; hereditatē ex senatusconsulto tertuliano.

Cum heres. Institui mihi heredē titiā furiosaz ⁊ rogaui eā q; restitueret hereditatē meā seio ⁊ decessi certe si curato: dicte furiose accipiat ꝓ ea bonoz pos. fm tabul. bñ poterit restituere hr̃ditatē dicto seio fideicōmissario. ⁊ in cuz actiones transferre.

Cum hereditas. Institui mihi heredē titiū ⁊ p fideicōmissum rogaui eū q; restitueret hereditatē meā seio. ⁊ dō cessi postea dict⁹ titi⁹ hr̃s me⁹ solo ꝝbo restituit seio hereditatē. ⁊ postea anteq; restitueret ei cōpromisit cū aliquo credito:e hereditario. certe si vult fideicōmissari⁹ sibi restitui here ditatē re:debz cauere heredi de cōseruādo eū indēnem a dcō cōpromisso. sicut cū heres multa administrauit i hr̃ditate añ q; restitueret eā fideicōmissario re. ⁊ in ea administratiōe fecit sumpt⁹. nā eos dz a fideicōmissario recipe. sz oppono nonne solet dici q; hr̃dē retinere dz cuz restituit illud super quo compmisit ⁊ illud qđ expendit anteq; restitueret. certe sic. si ergo pōt ⁊ dz retinere nō ē necesse q; ei caueat fideicōmissari⁹ p̄dicto mō. sed certe nñ. hoc nō est perpetuū seu gñale q; hr̃s retineat p̄dicto mō. nā fallit q̃tcūq; qđ essi si nihil ē in hr̃ditate q; retineat hr̃s veluti cū oia que sunt in hr̃ditate sunt in noibus que q̃dē noia nō possidenť qz sunt incorpalia. iōq; p hr̃dem nō possunt retineri. Jtē q̃d si oia que sunt in hr̃ditate sunt in corpo:ib⁹ q̃ corpora nō possideat hr̃s aliqua de cā puta pp inundationē vl latronū potētiā. iōq; p hr̃dē nō possunt retineri. certe is fideicōmissari⁹ cui restituta ē hereditas oia pse qui pōt fideicōmissaria hr̃ditatis petitione ⁊ non manet obstrict⁹ fideicōmissari⁹ iudicijs quib⁹ cōuenť est hr̃s. aut compromissis q̃bus obstrict⁹ est heres. aut stipulationib⁹ q̃bus habuit heres necesse ꝓmittere. sz manet obstrict⁹ in p̄dictis heres tñ. nō ergo aliter teneť hr̃s restituere hereditatē fidei cōmissario q; ei p fideicōmissarium caueať de cōseruādo euz indemnem vt dictum est.

Restituta. Jnstitui mihi heredē titiū ⁊ rogaui eū q; restitueret hereditatē meā seio. ⁊ decessi. certe siue restituat hereditatē seio re ipsa: siue ꝝbo semp restituta ei videť. re aūt ipsa restituit si forte passus est heres possideri p fideicō. res hr̃ditarias totas vl aliq̃s eaz ea mēte vt vellz restituē ⁊ fideicom. suscipere. nō aūt si ex alia causa putauit heres de fideicōmissario possidere. sed ⁊ si passus est heres possideri p fideicōmissariū totas res hereditarias vl aliquas eaz: putās heres te fideicōmissariū possidere ex alia causa. ⁊ postea ratā habuit idē heres hāc erroneā restōnez. Jdē erit dicenduz scz vt restituta videať hereditas. sz ⁊ si verbo dixit heres se restituere hereditatē vl restituat per nunciū vl p epl'am audietur heres. sz ⁊ si volūtate tua fideicōmissarij alij restituerit heres: in te transibūt actiones. Jtē si alius iussu meo hr̃dis restituerit hr̃ditatē fideicōmissario videnť transisse actiones in fideicōmissariuz. sed ⁊ si sine iussu heredis alius restituerit fideicōmissario. ⁊ hr̃s ratā habuit restitutionē: videnť similit transisse actiones in fideicōmissarium. ⁊ hoc dicit.

Pupillus. Jnstitui mihi heredē titiū pupillū: ⁊ rogaui eum q; restitueret hereditatē meā seio. ⁊ decessi. certe dict⁹ pupillus dz restituere seio hr̃ditatē meā cuz auctoritate tutoris sui. nō ār tutor sine pupillo: nisi pupill⁹ sit infans. q: nec mādare actiones pu. sui nō infantis: tutor pōt: ēt simplicē ꝓcuratorē faciēdo. Quid si rogaui dictū pupillum vt restitueret hereditatē meā tutori suo. nūq̃d autore eodē tutore restituet ei hereditatē. ⁊ dō q; nō. Jtē q̃d si maiorē instituī ⁊ rogaui eū q; restitueret hereditatē meā titio pupillo. certe nō potenit restituī pupillo sine tutoris sui auctoritate: nā hr̃ditat̃ restitutio: nō tñ est solutio: sz etiā est successio cuz obligeť ille cui fit restitutio. si ē in restōne obligatio illi⁹ qui recipit hr̃ditatez ex restitutiōe: ergo pupillo nō pōt restitui sine tutoris auctoritate. sz nec ipsi tutori ꝓ pupillo recipiēti indistincte restitui pōt hereditas quā aliq̃s debebat restituere pupillo. imo distinguitur. sit infans pupill⁹; ⁊ tūc soli tutori restituať. an sit maior infante: ⁊ tūc restituať ei cū auctoritate tutoris. ⁊ hoc dicē cum duab⁹. l. sequēt̃ib⁹.

Quāuis. Cū heres restituit hereditatē fideicōmissario ex trebelliano senatusconsulto. ex eodē senatusconsulto transferunť in fideicōmissariuz actiones q̃ iure ciuili heredi. ⁊ in heredē cōpetūt. ⁊ q̃uis de illis solis dictū senatusconsultum loquať tñ transeūt etiā honoraie siue pretorie. ⁊ etiā naturales obligatiōes. Jtē q̃uis in dicto senatusconsulto contineať psona tñ heredis instituti. s. vt restituat hr̃ditatē fideicōmissario. tū etiā successo: heredis teneť restituere: veluti heres bono:z ve pos. hr̃dis. vl pater dñs ve hr̃dis quib⁹ acquisita est hereditas quā heres debebat restituere. nec facio vim rogat⁹ sit restituere is q; institut⁹ est an pater vel dñs eius. qz semp dz pater vel dñs heredis restituere ex q; hereditas ei acquisita ē. Jtē scias q; nulla vis ē cui nostro noīe restituať hereditas sit paterfa. an in aliena ptāte constitut⁹. sit mulier an masculus. sit seru⁹ an liber. qz pinde est ac si mihi fideicō. restituta essz. Jtē scias q; restituta hereditate mihi fideicōmissario iura sepl'chroz remanēt apō heredē. ⁊ hoc dicit cū duab⁹ legibus sequentibus.

Papinian⁹. Jnstitui mihi hr̃des titiuz ⁊ seiuz quēlibz ꝓ dimidia. ⁊ rogaui eundē titiū q; restitueret suā ptē hereditat̃ gaio. ⁊ decessi. ⁊ postea titi⁹ dicebat eā hr̃ditatē sibi suspectam eē. vñ gai⁹ fideicōmissari⁹ fec̃ eū cogi adire ⁊ sibi restituere. facta aūt restitutione p titiū gaio. sei⁹ cohr̃s titij repudiauit suā ptē hr̃ditatis. ⁊ ita accreuit titio. nūq̃d ē necesse dicto fideicōmissario iterz cōpelli facere dictū titiū heredem

vt adeat ptem accrescētē. ⁊ certe nō cōpellet ampli⁹ titius eū semel adierit p sua pte. Itē nūq̄d est opus noua restitutiōe fideicōmissario. ⁊ dr q̄ nō. ⁊ ita fideicommissari⁹ hēbit totā hereditatē sine noua coactione titij ⁊ sine noua restōne ei per titium facienda.

Postulante. Gaius instituit sibi heredē seiuz ⁊ stichū seruo suo dedit in eodē testō libertatē directā pure. ⁊ rogauit dictū seiū, heredē vt p fideicōmissuz restitueret hereditatem suā gaij dicto stichо. ⁊ decessit dict⁹ gai⁹. sei⁹ aūt heres dicēs sibi suspectā eē hereditatē cōpulsus a ptore ad postulationez dicti stichi adijt eā. ⁊ postea stich⁹ decessit anteq̄ dictus hr̄s ei restitueret hr̄ditatē ⁊ reliquit sibi hr̄dē titiuz. nunc queritr an in titiū hr̄dē stichi actōnes ex senatusc̄ōsulto trebelliano cōpetāt creditoribꝰ hr̄ditarijs: si ipse titi⁹ hr̄s stichi noluit recipere fideicōmissariā hr̄ditatē. ⁊ certe in senatusconsulto trebelliano comprehensuz est dūtaxat ō stichо p̄dicto manumisso cogēdo recipe actiōes creditorꝫ hr̄ditariorꝫ. nec fcā ē mētio in dicto senatusconsulto hr̄dis stichi manumissi cogē di recipe dictas actiōes. ⁊ iō de stichо māumisso ⁊ nō de hēde ei⁹ facta ē ibi mētio qui is hr̄s q̄ cōpulsus ē ferre adire hereditatē. i. sustinē vt adeat hr̄ditatē ꝓfestiz ei fideicōmissario restituit. i. ꝓfestim restituē solz añq̄ decedat fideicōmissari⁹ sive fideicōmissari⁹ erat liber hō siue manumissus a testatore. vt fuit dictus stichus si non ē facta dicta mentio in senatusc̄ō sulto de herede stichi manumissi cogēdo recipe actiōes creditorꝫ hereditariorꝫ. ergo videt q̄ in tituz p̄dictuz hr̄dez stichi manumissi actōes ex senatusc̄ō sulto nō cōpetāt creditoribus hereditarijs sz certe q̄uis hr̄s coact⁹ adire cōfestim restituere soleat anteq̄ decedat fideicōmissari⁹. tū pōt euenire vt restōnem distulerit hr̄s coact⁹ in tū q̄ añ restōnem decessit fideicōmis. veluti si pecuniā ei hr̄di coacto debuerit defunct⁹ quā pecūiā retinē hr̄s coact⁹ maluit q̄ petē eā a fideicō. post restōnem hr̄ditatis p se ei fcām. vñ p certo existimo idē constituendum in herede ei⁹ stichi manumissi qō ē cōstitutū i illo stichо manumisso. cōstitutū ē aūt in stichо manumisso vt cōpetant ei⁹ actōnes ex senatocōsulto creditoribꝰ hr̄ditarijs. cur enim recusat heres stichi manumissi illā hr̄ditatē testatoris quā recusare nō potuit is stichus manumissus cui⁹ stichi hr̄ditatez suscepit. certe nō est rō quare recusare possit. q̄ si forte añ hr̄ditatis restitutionē quā debebat hr̄s testatoris facere stichо manumisso. sine hr̄de decesserit libert⁹. i. dict⁹ stichus manumissus pinde bona ei⁹ stichi manumissi creditoribꝰ hr̄ditarijs vēdere p̄mittendū est: ac si restituta hr̄ditate dicto stichо manumisso p hr̄dem decesserit libert⁹. i. dict⁹ stich⁹ manumissus vt sic sei⁹ hr̄s gaij testatoris cōpulsus gaij hr̄ditatē adire ad postulationē dicti stichi manumissi a gaio vt dēm ē nullum dānum sentiat ex hr̄ditate eiusdē gaij. Nūc ꝓpono aliā q̄onem. dict⁹ gaius instituit sibi hr̄dem filiam suam ex asse ⁊ rogauit eā vt mihi restitueret dimidiā ptē hr̄ditatis de dictis legatis nūmis q̄ ab ea q̄busdā reliqt. ⁊ deducto ere alieno ñ magno. qō es alienum iussit eā soluere creditoribꝰ suis testatoris ⁊ adeo erāt minima dicta legata. ⁊ dēm es alienum. vt nō sit loc⁹ legi fal. ⁊ decessit dict⁹ gai⁹ ⁊ mora non ē facta per dictā suā filiam restōni fideicōmissi mihi faciēde ego fideicō. desidero dēam filiā testatoris restituere mihi dēam dimidiā hr̄ditatis ad mīn⁹ v̄bo. vt ex senatusc̄ō. trebelliano agēti mihi fideicōmissario ⁊ ex eo senatusc̄ō cōpetētib⁹ actionib⁹ etiam vsuras debitas ex stipulatiōe dicti testatoris ex mortis testatoris die in tps restōnis hr̄ditatis pseqr. ⁊ ēt pensiones cōuētas testatori ab inquilinis suis nō aūt peto a dēa herede aliquos fruct⁹ ⁊ ipa restituit mihi dicta dimidiā ptē hr̄ditatis. verūtamē desiderat ipsa vt ego refundā ei vsuras ⁊ pensiones p̄dictas. si eas recepi a debitoribꝰ vl̄ ab inquilinis testatoris. aut si nō recepi eas desiderat q̄ ego cōcedam ei actiones dēaz vsuraz ⁊ pensionum. ⁊ nō possum ego fideicō. persuadere ei filie testatoris hr̄ditatis appellatiōe quā hr̄ditatez rogata erat mihi restituere ēt hanc stipulationē vsuraz fcam ꝑ testatorē ad me ptinere. ⁊ rīdet iurisc̄ōsult⁹ ⁊ dic. oīa hec. i. vsure ⁊ pensiones supradicte ꝺtinent appellatiōe hr̄ditatis vt sic ad te fideicō. ptineant. quātū em̄ quo ad hoc pertiet nihil interest inter hec duo er vna pte. i. inter dictas vsuras et pensiones ⁊ ceta que sub cōditōe sunt, pmissa testatori. aut in annos singulos vl̄ mēses sunt, pmissa testatori. vnde sicut illa que sunt, pmissa testatori sub conditione aut in annos vel menses singulos continentur appellatione hereditatis vt sic transeant ad fideicommissarium vt. ⅋. e. ita tamen. ⅋. actiones. ita ꝺtinentur hereditatis appellatione dicte vsure ⁊ pēsiones testatori debite vt sic ad fideicō. transeāt. Diceret aliq̄s ⁊ hanc solutionē sane hec. i. vsure ⁊ pēsiōes ſdicte cedūt ꝑ fructu rei que res cōtinent in hr̄ditate ⁊ fruct⁹ fideicō. nō sequit̄ si mora heredis nō intercesserit. ergo videt q̄ dicte vsure ⁊ pensiones nō sequant fideicōmissariū. cū in ꝺtate dicta filia hr̄s q̄ testatoris nō fuerit i mora restituēdi fideicōmissi. vt. ⅋. in themate positū ē. sz rīdeo ⁊ tueor dēam solutionem q̄uis ita videat, p hr̄de cōtra fideicō. tū q̄ fideicō. nō postulat vt hr̄s suppleat fideicō. i. nō desiderat vt hr̄s restituat ei medietatē oīm rerum q̄ erant in hr̄ditate tpe mortis testōris deductis legatis ⁊ cre alieno de q̄b⁹ ⁊ de quo facta ē. ⅋. mētio. ⁊ sic postea huic totali fideicōmisso cedant vsure ⁊ sic supplent sz vult vt medietas hr̄ditatis p̄sentis ei restituat̄ nequa q̄ id hr̄s dz recusare. nam quodāmō in ptez hr̄ditatis senatus recipi voluit fideicōmissariū ⁊ haberi loco hr̄dis p ea pte, p qua restituta eēt ei hereditas. ⁊ hec oīa locū hūt vt dixi q̄n testator fenerauit ⁊ vsuras fuit stipulat⁹. ⁊ q̄n locauit domos suas inquilinis suis. ⁊ ei debite sunt pēsiones, aut ex fūdis fruct⁹ pcepit. si aūt ipa hr̄s fenerauit vel locauit domos vl̄ ex fūdis fruct⁹ pcepit. nihil eo nomine p̄stat ei fideicōmissa. cui hr̄ditas p fideicō. relicta ē. si nō intercesserit mora ipi⁹ hēdis. ⁊ ē rō. q⁹ suo periculo fenerauit heres: ⁊ cōsumpsit opam suā in colēdo fundo ⁊ cogendis: siue colligēdis fructib⁹, nec equuz erat alteri⁹. i. fideicō., pcuratorē cōstitui heredez vt sic dixerim. sz cū hr̄s recipit augmētū his modis de q̄b⁹ ē. ⅋. q̄si tuz. s. de vsura stipulata p defunctū vl̄ debita ab inq̄linis p locationē defuncti nullum impēdiuz vel opera intercedit heredis. ⁊ iō nō ē mirum si dictū augmētū in quo non ē impendium vl̄ opa hr̄dis trāsiuit ad fideicō. vt dēm a. ⅋. sz in q̄one hmōi ⁊c. vsq̄ ad. ⅋. sz cū hr̄ditarios nūmos ⁊c. ⁊ b̄ dic lex sz

Cum difficultate

Eli totā. Instituī mihi heredē titiū: ⁊ rogaui eū q̄ totam hr̄ditatē meā restitueret seio. ⁊ decessit. dict⁹ titi⁹ volens mihi in totū parere vult restituē seio totā meā hereditatē nō detracta quarta. certe sua spōte dz adire hr̄ditatez q̄si ex trebelliano eā restituturꝰ. iuris tū ꝺsult⁹ suadet siue ꝺsulit ei vt suspectā potius dicat hr̄ditatē ⁊ coact⁹ a ptore eā restituat seio fideicō. nā si spōte adiret forte fideicō. nollet eā: ⁊ sic hr̄s remaneret implicit⁹ creditoribꝰ hr̄ditarijs q̄ nō pōt recusare fideicō. ex quo coēgit hr̄dem adire. ⁊ b̄ casu ex ipso trebelliano senatusc. restituē videt hr̄s. ⁊ procul posito hr̄ditario metu transfert vniuersas actōes in eū fideicō. qui ab eo heredi-

tatem accepit. Iuuianus.

Eius saturnin⁹. Quidā ex classe britanica q̄ vocabatur sei⁹ saturnin⁹ archigubern⁹ testō reliquit heredē valerū marimū trierarchū. de quo multū cōfidebat a quo in eodem testō pecijt vt seio occeano filio suo testatoris restitueret hereditatē. cū ad annos. xvi. puenisset dict⁹ sei⁹ occean⁹ fili⁹ testatoris. ⁊ decessit dict⁹ testō. sei⁹ aūt occean⁹ fili⁹ testatoris defunct⁹ ē añq̄ impleret ānos p̄dictos. xvi. nūc māli⁹ seneca q̄ dic se auūculū dicti seij occeani filij testatoris petit hec bona vēdicat sibi ea bona retinēdo ea iō: q⁹ defunct⁹ ē is sei⁹ occean⁹ fili⁹ testatoris. cui idē heres erat iussus restituē. q̄ro q̄ vtr b̄ bona testatoris ptineāt ad valerū marimū trierarchū heredē testatoris fiduciariū an ad mālium senecā qui dicit se esse auūculuz occeani pueri ō̄functi. ⁊ rīdz iurisconsultus si sei⁹ occean⁹ filius testatoris p̄dictus cui fideicōmissaria hēditas ex testamto seij saturnij archigubernij de classe britanica sui

patris cū annos.xvi.hr̃et sei⁹ occean⁹ debeat restitui a valerio maximo.trierarchio fiduciario hr̃de testatoris decessit p̃ uſcꝫ impleret ide sei⁹ occean⁹ p̃finitū tps etatis.xvi.annoꝝ ſicut in ꝺ̃itate añ decessit fiduciaria hr̃ditas p̃dicta ptinz ad eū māliū senecā auūculū seij occeani.ad quē cetera bona seij occeani puenerūt ab intestato qz ,primioꝝ erat.ꝛ nō ptinz dicta hr̃ditas ad dēm fiduciariū hr̃dē.ꝛ ē rō q̃re ptinet ad here dez ab intestato dicti pueri qñ diei fideicōmissi restituēdi dicto puero cessit viuo dicto puero.ſ.seio occeano.ꝛ hoc ē verū ſi ,progādo tps solutōis dicti fideicōmissi hr̃ditatis videat testator p̃misisse magis dicto heredi fiduciario tutelā bono rū suoꝝ testatoris q̃ cōstituisse incertū diē fideicōmissi. qꝺ si ne dubio venit est.vñ eñ fuit fideicō.relictū pure ꝛ ei⁹ petitio in certum temp⁹ dilata.ꝛ ideo non est miruz si filius transmittit ad heredem suum.

§ Jhr̃di ei⁹. Titi⁹ instituit sibi hr̃dē sempꝛonium.ꝛ rogauit eū vt restitueret hr̃ditatē suā testatoris:gaio pone.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.postea sei⁹ q̃ naturalit tm̃ debuerat cētū dicto titio testatori soluit ea dicto sempꝛonio hr̃di titij.certe dicta cē tū soluta sempꝛonio hr̃di reddēda sunt p eundē heredē ei gaio fideicō.cui fideicōmissaria hr̃ditas relicta fuit.ꝛ est rō ex̄ literā q̃re hic hr̃s reddat qz naturalia debita veniūt in restōnē vt.ſ.e.q̃uis.

§ Jcerta portio.als incipit. Paul⁹ rñdit. Jnstitui mihi hr̃dē titiū:ꝛ rogaui eū q̃ restitueret seio certā portionē hēditatis mee:puta tertiā.ꝛ decessi.postea dēs sei⁹ fideicō.q̃sdā res hr̃ditarias furat⁹ ē.ꝛ postea dicte res p eū subꝛepte redierunt ad hr̃dē aliq̃ mō.certe in his reb⁹ quas subtraxit fideicō missari⁹ denegabit ei fideicōmissi.ꝛ ſ̄ dic ſ̄ lex

§ Cum hr̃ditas. Titi⁹ instituit sibi hr̃dē seiū:ꝛ rogauit eū q̃ restitueret hr̃di.suā gaio.ꝛ decessit titi⁹.ꝛ sei⁹ hr̃s restituit hr̃ditatē gaio fideicōmissario.ꝛ postea gai⁹ se absentauit.creditoꝝ hr̃ditari⁹ q̃ debebat cōuenire gaiuz fideicōmissariū vult cuenire hr̃dē dicens q̃ res vrget ꝛ metus adest ei ne p absentiā fideicōmissarij dies actōis sue exeat:que actio erat tpalis.ꝛ verū dicit creditor.nunq̃d ſ̄ casu tenet̄ suscipere iudiciū ad min⁹ vsq̃ ad litis cōtestationē.ꝛ rñ.q̃ sic.ꝛ ita dies actionis nō exibit.ꝛ idē ē in isto alio casu.titi⁹ instituit heredē seiuz ꝛ p̃terijt sempꝛoniū filiuz suū emācipatū.vñ fili⁹ potens petere ꝺ tabulas voluit pri⁹ deliberare vtrū petēt vl̃ nō certe eo deliberāte script⁹ hr̃s a creditoꝛib⁹ cōuenit̄ siue cuiri p̃ꝛ:si actiōes eoꝝ sunt tpe periture.

§ Jmperator. Titi⁹ instituit sibi hr̃dē iuliū cerealē. et rogauit eū vt restitueret hr̃ditatē ipsius titij:iunio ſimonidi filio ipſi⁹ iulij cerealis sub cōditōe si dict⁹ ei⁹ fili⁹ in ptā te sua eē desijſſet.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.p̃ āt p̃dict⁹ cōſumebat multū de hr̃ditate in fraudē fideicōmissi sub cōdi.filio relicti. vñ fili⁹ iuit ad imperatorē adrianū ꝛ exposuit ei p̃dicta.ꝛ ipſe rator iussit restitui p patrē filio in ptāte manēti dēaz hr̃ditatem ne q̃d in ea pecunia siue hereditate iuris hr̃et pater q̃diu filius ei⁹ viueret.nā qꝛ cautiōes de restituēda hr̃ditate nō diminuta filio exñte dicta ꝺitōe nō poterāt interponi inꝛ patrem ꝛ filiū cōſeruata patria ptāte siue remanēte filio in p̃ris ptāte.infligit dict⁹ imperator dicto p̃ri pp dictā fraudē p̃ris dānū cōditōis p̃dicte:habēdo dictā cōditionē p impleta. et iubēdo patri restituē hr̃ditatē filio in ptāte manenti.post auctoritatē āt dicti decreti ab imperatore interpositi de restitutē da hr̃ditate filio p̃ꝛ debuit cōpari dict⁹ fili⁹ cui restituta ē hr̃ditas p p̃rem filio mīliti habēte castrēſe peculiū i dicta hēditate sibi restituta.ſ.vt ēt inuito patre possit petere res hr̃ditarias a possessoꝛib⁹:ꝛ agē ꝺ debitores hr̃ditarios. Quid ſi egeat pater:nunq̃d hic fili⁹ er hac hereditate tenet̄ ei dare alimēta.ꝛ ꝺ: q̃ sic. Viuianus.

§ Cum heres. Jnstitui mihi heredē titiū:ꝛ multa legata vtilit̄ ꝛ inutilit̄ q̃busdā reliq̃.ꝛ rogaui eū q̃ restituēt hr̃ditatē meā seio deductis dictis legatis.certe ea legata nō p̃ſt deduci i restōnem hr̃ditat⁹ q̃ peti nō poterant.q̃cq̃ tū legatū qꝺ nō valz deducit̄ i restōne,nā pōe q̃ institui mihi hr̃dē dciū titiuz p dimidia ꝛ vxorē meā p alia dimidia.ꝛ p̃legaui eidē mee vxori dotē quā ab ea habuerā:ꝛ rogaui eā vt restituerz seio suā ptē hr̃ditat⁹ deduct⁹ legat⁹.certe ēt si q̃rta trebelliani ca quā retinet vxor mea in restōne sue pt⁹ hr̃ditat⁹ tm̃ efficiat q̃tū in dote ē tm̃ deducit ipsa vxor ptē dot⁹ p̃relegate p sua portiōe hr̃ditat⁹ tanq̃ es alienū ꝛ nō tanq̃ legatū qz inutile est p sua portiōe hēditaria q̃si ad se sibi relictū.p pte āt cohē dis nō deducit vxor ptē aliā dot⁹ p̃legate. qz nō ē soluēda ꝺ portiōe cohr̃dis.ſz a cohr̃de pcipiēda iudicio fam̃ie hercisc̄ō. ꝛ ē rō q̃re vxor deduc ptē dot⁹ p̃legate p sua portiōe hēditatis tanq̃ es alienū.ꝛ aliā ptē dot⁹ iudicio fami. hercis. tanq̃ es alienū silr.qz ipsa vtrūq; ꝺsequit̄ siue ꝺseq̃ ꝺz.ſ.dictā q̃rtā trebellianicā ꝛ dotē.vñ nihil interest inꝛ hāc mulierē q̃ ꝺz recipe dotē.ꝛ quēuis aliū creditoꝛē hr̃dē istitutū ꝛ hereditatē restituere rogatū.qz sicut ille creditor deduceret sibi debituz in restōne hereditat⁹,ita ꝛ hec vxor eo mō q̃ dict⁹ ē. Jdem ē si ab ea vxore mea reliqui fideicōmissuz sue pt⁹ hereditatis i qua eā istituerā nō deduct⁹ dict⁹ legat⁹.nā ſp ꝺz p̃deducē dotis ptē ,p ea pte qua instituta ē tanq̃ es alienū:ꝛ aliam ptez dotis iudicio familie hercisc̄ude.

§ Jres aliena. Gai⁹ instituit sibi heredē seiū. ꝛ legauit a seio hērede titio equū sempꝛonij.ꝛ decessit dict⁹ gai⁹ testator.ꝛ iste titi⁹ legatari⁹ istituit sibi heredē sēpꝛoniū p̃dcz ꝺm ꝺcz dicti eq̃ ꝛ petijt idē titi⁹ ab eodē sēpꝛonio vt heredi tatē suā titij meuio restitueret.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.nunq̃d me ui⁹ cui ꝺz restitui hereditas titij p sempꝛoniū poterit petere dictū ēt equū legatū titio.ꝛ videbat̄ q̃ sic.cū innēt⁹ sit dictus equ⁹ i hereditate titij.vñ videbat̄ q̃ veniret i restōnē cū aliis reb⁹ titij.tm̃ nō venit i restōnē dict⁹ equ⁹.qz cū sēpꝛoni⁹ ē hēs legatarij talis ē.ac si sibi sēpꝛonio eēt legat⁹ dict⁹ equ⁹ q̃ legatū nō valz qz sua res nō p̃t alicui legari.ꝛ sic puenit i eū casuz a q̃ nō p̃t incipe.ꝛ hoc vult dicere hic. Seru⁹ ab altero. Jnstitui mihi heredes titiū ꝛ seiū.ꝛ a titio relicta libertatē stichо seruo meo.ꝛ a seio relicta eidē stycho fideicō.hereditat⁹ i q̃ istituerā eūdē seiū:ꝛ decessi.postea neut⁹ dictoꝝ meoꝝ heredū vult adire hereditatē.nūq̃d p̃toꝝ ꝺz interponē pres suas ad cōgēdū aliquē dcoꝝ hēdū adire ad postl̃onē dicti stichi.ꝛ certe nō.qz neq; pp solā libertatē ꝓpellit̄ adire titi⁹ heres a q̃ sola libertas ē relicta dicto stycho.neq; is sei⁹ heres a q̃ libertas data nō ē ſz sola pars hereditat⁹ i q̃ fuit istitut⁹ pp eū stichuz q̃ nōduz liber ē cōpellit̄ vt adeat ꝛ senatusc̄ōsulto trebelliāo qꝺ loq̃t̄ de cogēdo heredē adire tūc ꝺemū loc⁹ ē cū ab eo ab oib⁹ ꝛc.ab eo oīm heredū directa vl̃ fideicōmissaria libertas dat̄ a quo hereditas q̃ reliq̃t̄.ſz si forte iste titi⁹ heres a quo libertas data ē dicto stycho portōnē suā hr̃ditat⁹ repudiauit cū fuit istitut⁹ pure:vl̃ exclusus ꝺditōe sub q̃ fuit istitut⁹ cuz ei⁹ portio hereditat⁹ ad alterꝝ i.ad seiū coheredē suū puenit defendi poterit adire cogēdū dcz seiū.q̃d ei ītereſt quo iure ceperit dcs sei⁹ eē debitoꝛ libertat⁹ ꝛ hereditat⁹.ſ.vtrū ex sua p sona:vl̃ ex p̃sona coheredis.certe nihil itereſt.ſuffic̄ ei q̃ vtrū q; ab eodē debeat aliquo mō ad ſ̄ vt ipse cogi possit adire.

§ On ē cogēd⁹. Jnstitui mihi heredē titiū ꝛ fuū meū stichū legaui seio ꝛ rogaui eūdē seiū legatariū vt manumitteret dcz stichū. Jtē rogaui dcz titiū heredē vt heredi.meam restitueret eidē stycho.ꝛ decessi.nūq̃d dcs stych⁹ p̃t facere cogi dcz meuiū heredē adire heredi.meā quā ipe heres dic si bi eē suspectā.ꝛ certe nō:cū stat⁹ hois.i.dicti stichi circa libertatē pēdeat ex legato de se stycho relicto dco seio. p̃t ei eē q̃ añ decedz idē stych⁹ q̃ māumittat̄ a dco legatario.ꝛ ita incō modū sentiet heres si adiuiſſz coact⁹.nā tenet̄ creditoꝛib⁹ hereditarijs nemo āt se cogit̄ astrīgere hereditarijs actiōib⁹ pp legatū.si āt vino me testōre dcs sei⁹ cui legaui stichū decesſerit.ꝛ ita defecit legatū stichi.ꝛ remāsit dict⁹ stych⁹ apud dcm meū heredē cū suo honoꝛe.ꝛ sic heres tenet̄ eū manumittere sicut tenebat̄ legatari⁹.tē benigne rñdet̄ cogēdū heredē adire eū i ipſi⁹ hēdis sit ptāte manumittere eū ꝛ restituere ei hereditatē.ꝛ ita ab eodez herede cepit deberi stycho hereditas ꝛ libertas,vt,ſ.l.pri,in fi,

Titi⁹ rogat⁹. Gai⁹ istituit sibi hr̄dē titiū: ⁊ rogauit eū
q restituēt meuio illud qō ex hr̄ditate sua supesset tpe
mort⁊ dicti titij hr̄dis. ⁊ decessit dict⁹ gai⁹. postea titi⁹ hr̄s in
medio tpe añ mortē suā plura alienauit ⁊ diminuit de hr̄dita
te. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹ hr̄s. nūqd meui⁹ fideicōmissari⁹ pote
rit petē ab hr̄de hr̄dis illud qō alienatū vl̄ diminutū fuit per
heredē. ⁊ distinguit̄. aut alienauit vl̄ diminuit hr̄s gratia in
teruertēdi fideicōmissi dicto meuio relicti. aut nō gratia iter
uertēdi. primo casu poterit dict⁹ meui⁹ fideicō. petē. scō ca
su nō poterit. ⁊ hoc qō dixi in scō casu corrigit̄ p ipatorem
marcū q̄ iudicauit in tali qōne. erogatiōes q̄ ex hereditate fa
cte dicebant̄ p heredē nō cā iteruertēdi fideicōmissi. nō ad so
lam fideicōmissi diminutionē ptinē: ⁊ oportē distribui p ra
ta patrionij: qō patrimōiū pp̄riū habuit hr̄s p̄dict⁹ alīde
q̄ a gaio testatore: vt videat̄ heres alienasse ⁊ diminuisse tā
de suo p̄prio pr̄imonio q̄ de hr̄ditate gaij quā debebat re
stituere meuio. ⁊ b̄ p rata pr̄imonij sui pp̄rij. vtputa si vale
bat forte patrimoniū suuz pp̄riū. xxx. libras: ⁊ hr̄ditas gaij
xx. ⁊ ipse hr̄s alienauerat vl̄ diminuerat medio tēpe de hr̄di
tate gaij. xxx. sol̄. certe de suo pp̄o pr̄imonio vl̄ alienasse vl̄ di
minuisse. xvij. sol̄. ⁊ de hr̄ditate gaij. xvi. sol̄. ⁊ hoc dicit dict⁹
imperator nō tm̄ rōne eq̄tatis verū exēplo q̄z mor⁹. ⁊ sumpsit
exēplū de tali qōne ⁊ solutiōe eiusdē. gai⁹ hr̄s duos filios ī
ptāte: ⁊ vnū emācipatū militē; fecit testm̄: ⁊ instituit sibi here
des dictos duos suos filios ⁊ p̄terijt militē emācipatū q̄ mi
les habebat peculiū castrēse. ⁊ aliud patrioniū qō nō erat ca
strēse vel quasi. ⁊ in castris in quib⁹ erat in militia fecerat ml̄
tos sumpt⁹ petijt hic miles emācipat⁹ p̄eterit⁹ cōtra tabu
las. ⁊ sic dz cōferre fr̄atrib⁹ suis p̄dict⁊ institutis patrionium
suū qō nō erat castrēse vel quasi: nō añt peculiū castrēse. cer
te dsult⁹ imperator statuit sumpt⁹ quos dict⁹ miles fecerat
debere iputari nō tm̄ patrimonio nō castrēsi vl̄ q̄si: qō patri
moniū debuit pati munus collatōis. ⁊ p rata ēt castrēsis pe
cunie siue peculij. ⁊ ita sicut in hac qōne mediā viā elegit im
perator: ita ⁊ i supiori qōne. s. cū titi⁹ hr̄s gaij fecit erogatio
nes de hereditate gaij nō gr̄a interuertendi fideicōmissi me
uio relicti p gaiū a dicto titio ei⁹ hr̄de. pp̄ g̃ hmōi tractatū. s.
q: poterat eē q̄ cā interuertēdi fideicōmissi alienabat dictus
titi⁹ heres. ⁊ sic ēt totū alienatū teneť restituē meuio fideicō.
vel si nō alienabat cā interuertēdi fideicōmissi; p rata tm̄ ē de
trahendū: ⁊ qō supest restituēdū meuio fideicōmissario adue
niēte die. iō meui⁹ fideicō. p̄dict⁹ dz exigē cautionez ab hr̄de
noie fideicō. sibi restituēdi aduenīēte morte hr̄dis. p hāc añt
stipl'onē nō petet fideicōmissari⁹ illud qō ex fideicōmisso pe
tere nō poterat. i. ptē dictaz erogationū p heredē factaz nō
gr̄a īteruertēdi fideicōmissi q̄ pars ōtrahit̄ ō fideicōmisso eo
mō qui dict⁹ est. ⁊ vt habeat dict⁹ meui⁹ fideicō. fideiussores ei
us quātitat⁊ q̄ ex fideicō. petere potuit. potuit ăt petē totū
fideicōmissuz excepta dicta pte erogationū p hr̄dē factarum
nō gratia interuertendi fideicōmissi. que pars detrahit̄ de fi
deicōmisso eo modo qui dict⁹ est.

¶ Ꝫ patroni filius. Titi⁹ hīs filiū: ⁊ hīs plures liber
tos instituit sibi heredē filiū suū: ⁊ rogauit eū q̄ restituēt hē
ditatē cuidā extraneo. puta gaio. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. fili⁹ añt
ei⁹ restituit dicto gaio hr̄ditatē. certe actio opaz competēs
patrono: ⁊ postea ei⁹ filio cōtra dictos libertos: q̄ transferri
nō potuit ad dēm gaiū fideicōmissariū apud dēm filiū hr̄dē
patroni manebit. nec filio nocebit exceptio ꝺ libertos p̄edi
ctos. excipiebāt eīm ꝺ eū petētē operas ex eo q̄ ipse restitue
rat gaio hr̄ditatē. sicq̄ videbať eis eū nō posse agē ad opas
āmodo: cū eadē exceptio nō posset p̄odesse ei gaio fideicō.
q̄ fideicōmissuz hereditat⁊ accepit. si ⁊ ipe de libert⁊ patroni
est. ⁊ generaliť tibi dico nō submoueri dēz hr̄dē filiū patroni
ex his causis q̄ nō ptinēt ad restōnē neq̄ liberari p̄dictū gai
um fideicōmissariū. q̄ ⁊ ipe erat de libertis patrōi. ex his cau
sis que nō ptinēt ad restōnem. quas cās notaui. ff. eodē. q: p
inde §. i. ¶ Imperator titi⁹. Institui mihi hr̄dē titiū ⁊ ius
si stichū fuuz meū eē liberū post pascha. ⁊ rogaui dēm meū hē
dem vt eidē stichо hr̄ditatē meā restituēt vsq̄ ad pascha. cer
te nō ē repr̄sentāda hereditat⁊ restō dicto stichо. q: p̄sona si
est cui restitui possit ante pascha. nā añ pascha nō est liber sti
chus. ¶ Qui fideicōmissaz. Institui mihi hr̄dē titiū ⁊ roga
ui eū q̄ restituēt hr̄ditatē meā scio. ⁊ rogaui scīū q̄ restitueret
eandē hr̄ditatē gaio: ⁊ decessi. postea titi⁹ hr̄s meus nolebat
adire hr̄ditatē dicēs eā sibi suspectā. vnde sei⁹ p̄im⁹ fideicō.
fecit de facto lz nō de iure: solus eū cogi adire dictā hereditа
tē: ⁊ sibi restituere. ⁊ ita hz mō totā hr̄ditatē sei⁹ p̄m⁹ fideicō.
nūc petit gai⁹ fideicō. sibi restitui totā dictā hr̄ditatē p dcm̄
scīuz: nō detracta aliqua q̄rta. certe cogeť sei⁹ ei restituē totā
⁊ in hac etiā restōne erit loc⁹ trebelliano senatuscōsulto. ſ. vt
valeat restō. nō ăt quo ad q̄rte deductionē: q: quartā trebel
lianicā nō potuit retinere fideicō. p̄m⁹ iure falcidie. i. trebelli
ani. nec facit ad b̄ vt p̄m⁹ fideicō. possit retinē q̄rtā. q: nisi ip
se p̄rior fideicō. desiderasset vt adiret̄ hr̄ditas p hr̄dē sicut ꝺ
facto desiderauit ⁊ cōsecut⁹ ē. lz nō de iure intercedisset fidei
cōmissuz secūdo loco datū. q: cū semel adita ē hereditas siue
desiderāte p̄mo fideicō. siue nō. cōstituit̄ rata oīs voluntas ꝺ
functi. Itē nō ē ꝺrīū ei qō dixi p̄rīmū fideicō. nō posse detra
here quartā. q̄ cetera legata ab hr̄de relicta nō p̄stat dictus
p̄mus fideicō. vltra ꝺdrātē. i. bñ retinet de eis legatis q̄rtaz
nō est ꝺrīuz dico q: aliud ē ex p̄sona hr̄dis ꝺuenīri dēm p̄mū
fideicō. ad singularia legata p̄restāda ab hr̄de relicta; aliō p
prio noīe astringi dictū p̄mū fideicō. p̄cibus defuncti qui ro
gauit eū vt restituēt hr̄ditatē gaio scō fideicō. q: g̃ nihil q̄
sit quota portio hereditat⁊ retinet p̄m⁹ fideicō. cū restituit hē
ditatē scō. vt dcm ē p̄t dici nō eē cogendū īstitutū adire de
sideрāte tm̄ p̄ore fideicō. sine scō fideicō. vbi. ſ. nulla q̄rta por
tio sit remāsura apō eū p̄mū fideicō. puta si ꝺfestiz rogat⁹ est
dict⁹ p̄m⁹ fideicō. reddere siue restituere hr̄ditatē scō. vl̄ ro
gat⁹ est reddere post temp⁹ cū fructib⁹. ſz ⁊ sine fructib⁹ roga
tus est reddere p̄m⁹ fideicō. scō hr̄ditatē post aliqō tps no
erit quātitas dictoz fructuū idonea ad inferēdā adeūdi neces
sitatē hr̄di per p̄mū fideicō. nisi p̄rīm⁹ veniat: ⁊ petat hoc cū
secūdo. nec facit etiā ad hoc vt sol⁹ p̄rīm⁹ fideicō. possit coge
re heredē adire. q: idē p̄rīm⁹ fideicōmissa. accepisset a testōre
etiā libertatē nedū fruct⁹ p̄dictos. sicut eīm nō ē satis ad cogē
duz īstitutū adire accepisse p̄rīmū fideicō. a testōre pecuniā
ita nō ē sat⁊ accepisse eūdē libertatē. q̄ si p̄rior fideicō. recusa
uerit cogere hr̄dez adire poterit scōs fideicō. postulare recta
via: vt heres adeat hereditatē ⁊ sibi secūdo restituat. ⁊ h̄ oīa
habent locū q̄n p̄rīm⁹ fideicō. rogat⁹ ē alij restituere hr̄ditatē
⁊ ñ hr̄di. Ꝫz q̄d si nō alij ſz ipi hr̄di rogat⁹ sit restituere hr̄di
tatē p̄m⁹ fideicō. puta q: īstituit hr̄dē titiū: ⁊ rogaui eūdē seiū fideicō. vt post
aliqō forte tps restitueret eādē hr̄ditatē dicto titio hr̄di. cer
te q: nō dz eidē hr̄di q̄nq̄. i. q̄ncūq̄ q̄rta reddi p fideicō. quā
perdidit dict⁹ hr̄s. iō q: coact⁹ adiuit pp̄ hui⁹ retētionē por
tionis idē q̄rte p̄dicte quā dz retinere fideicō. erit audiēd⁹ idē
p̄m⁹ fideicō. desiderās īstitutū cogi adire. hec eīm q̄rta quā p
dit heres q̄ p̄mittit se cogi ⁊ q̄ dz remāere apō fideicō. ē q̄rta
portio hr̄ditat⁊. ⁊ iō nō ē mir̄z si fideicō. p̄t petere vt cogat̄ he
res adire. īmo dico tibi pl⁹. nec illō trāslatiue sine ī trāsitu vo
lo omittere q̄ īstituto q̄ coact⁹ ē adire p̄ p̄mū fideicō. ē dene
ganda ꝺ eūdē fideicō. fideicōmissi petitio. cur ei nō vr̄ idign⁹
hr̄s īstitut⁹ vt ipse hr̄s qui destituit supremas defuncti p̄ces
nolēdo adire hr̄ditatē ⁊ restituē. ſz p̄mittēdo se cogi cōsequa
tur aliq̄d ex volūtate defuncti. q. d. bñ vr̄. ⁊ ē indign⁹ dictus
hr̄s. ⁊ b̄ ē verz q̄n īstitui pure dictū titiū hr̄dē. ⁊ rogaui eūz q̄
restitueret sei⁹ hr̄ditatē meā. ⁊ rogaui eūdē seiū fideicō. vt p⁹
aliqō forte tps restitueret hr̄ditatē eandē dēo titio hr̄di. Ꝫz
q̄d si īnstitui dēz titiū sub ꝺdi. ⁊ rogaui eū p̄dicto mō: ⁊ etiam
fideicō. p̄dicto mō. certe si post ipletā dcāz ꝺdi. sit coact⁹ adi
re forti⁹ ꝓbabiť dēz hr̄dē adire coactū p̄dere fideicō. hr̄dita
tis sibi relictū a dēo sei⁹ fideicō. q̄ si pēdente ꝺdi. eēt coact⁹
adire. nā si pendēte ꝺdi. coact⁹ eēt adire: duriū eēt ꝓbare siue
approbare dēz hr̄dē adire coactū p̄dere dēz fideicō. hr̄ditat⁊

eñ ⁊ falcidiã potuit ĩducere ꝑ h̄s coact⁹. i. quartã trebelliani cã retinere: penitẽdo de coactiõe siue dicẽdo suspectã h̄ditatẽ ⁊ sponte adeũdo. s. pẽdẽte dicta cõditõe. Qz q̃d si dict⁹ he res volebat spõte adire ⁊ cetera restituere ꝓmo fideicõ. ꝓter iura sepulcroꝝ: certe non ꝑ ꝑ ẽ indign⁹ h̄s gñali fideicõ. sibi restituẽdo ꝑ ꝓmũ fideicõ. qz h̄s cũ restituit h̄ditatẽ fideicõ. nõ tenet restituere ei iura sepulchroꝝ ĩmo remanẽt apõ se he redẽ. ⁊ intñ voluit senat⁹ relinq̃re apõ se h̄dẽ institutũ q̃ erat rogat⁹ restituẽ scio ⁊ sc⁹ eidẽ h̄dit coactũ adiꝛ ex ea ꝑte quã dereliquit nõ adeũdo spõte: sz patiẽdo se cogi. vt nec possit ex ercere ꝛ fideicõ. falcidiã siue q̃rtã trebellianicã detrahere. vt ⁊ dz ẽ ĩ versic⁹: q̃ forti⁹ ⁊c. nec relinquat apõ eũ h̄dẽ ꝑce ptio relicta ei a testatoꝛe añq̃ rogaret eũ restituere h̄ditatez dicto fideicõ. posito q̃ hic h̄s erat ĩstitut⁹ cũ pluribus alijs nec ẽt dare eidẽ h̄di substõ scdaꝝ tabulaꝝ ita ꝑ testatoꝛem facta. q̃sq̃s mihi h̄s erit filio meo h̄s esto. posito q̃ h̄ heres de q̃ loqꝝ cũ quibusdã alijs ⁊ cũ filio testatoꝛis pupillo erat ĩ stitut⁹ a testõꝛe q̃ fecit ꝓmas ⁊ secũdas tabulas. nã h̄ h̄s de quo loquoꝝ nõ vr eẽ testõꝛis h̄s er q̃ spõte nõ adiuit sz coactus vt dictũ ẽ: qz adiuit coact⁹. ⁊ hãc credo eẽ intentionẽ to

Qtius huius. §.

Cum tiriana. Meui⁹ ĩstituit sibi h̄dẽ titiũ ⁊ rogauit eũ vt sempꝛonio restitueret h̄ditatẽ suã meuij: ⁊ decessit meui⁹. postea titi⁹ p̃dict⁹ adita h̄ditate meuij fecit restiũ ⁊ ĩsti tuit sibi heredẽ petrũ ⁊ rogauit eũ vt restitueret h̄ditatẽ suã titij gaio. ⁊ decessit titi⁹. vñ petr⁹ h̄s eiusdẽ titij titianã here ditatẽ restituit dicto gaio cui iusserat idẽ titi⁹ eaz restitui. mõ querit nũq̃d idẽ petr⁹ h̄s titij possit restituere sempꝛonio me uianã h̄ditatẽ sicut ⁊ titi⁹ p̃dict⁹ iã mortu⁹ tenebat eã resti tuere eidẽ sempꝛonio ex p̃cepto meuij qui ĩstituerat titiũ h̄ẽ dem. ⁊ rñ. q̃ sic. sicut ⁊ posset q̃libz alius successoꝛ meuij. nam iste petr⁹ h̄s titij satis est successoꝛ meuij cũ sit h̄s h̄dis sui ⁊ hoc credo velle dicere hũc. §. Actões. Institui mihi hẽ dez titiũ ⁊ rogaui eũ q̃ restitueret h̄ditatẽ meã scio. Itẽ eidẽ titio vulgariť substitui gaiũ. i. si mihi nõ eẽt h̄s idẽ titi⁹ ⁊ de cessit. postea gai⁹ substitut⁹ egit petitiõe hereditatis ꝑ titiuz institutũ: dicẽs dictũ titiũ institutũ repudiasse h̄ditatẽ: ⁊ post ea eã adiuisse. ⁊ lite sup ꝺ testata titi⁹ ĩstitut⁹ restituit scio fideicõ. h̄ditatẽ. ⁊ postea lata est sñia ꝑ substituto. hec q̃dez sñia nocet etiã scio fideicõ. ⁊ desinũt ei cõpetere actiões tre bellianice. i. que ex trebelliano cõpetũt fideicõ. restituta ei hẽ ditate. nã lz sui natura ꝓpetue sint: tñ nũc tpales sunt. nã po testas euictiõis secute ꝑ heredẽ qui restituerat fideicõ. h̄dita tẽ ⁊ tollit intellectũ restõnis facte fideicõ. ꝑ heredẽ q̃ itellect⁹ est vt actiones hereditarie sint ꝓpetuo penes fideicõ. indebi to fideicõmisso h̄ditat⁹ ĩstituto ꝓp sñiaz latã ꝑ h̄dẽ ꝑ sub stituto. ⁊ hoc est verũ nisi a dicto substituto fuerit fideicõmis suz repetitũ. nã tũc defendi põt actiões trebelliani durare a pud fideicõmissariũ. ⁊ est rõ qz possessoꝛ idẽq̃ ĩstitut⁹ q̃ pos sidebat tpe quo fuit ꝑ eũ lis ꝺtestata in petitiõe h̄ditat⁹ i rõ ne reddẽda h̄ditat⁹ reputat siue reputare solet heredi. i. sub stituto partẽ quã fideicõmissario restituit dicẽdo se nõ dãnã dum ĩ petitõe h̄ditat⁹ substituto cũ ei restituit cui substitut⁹ erat restitutur⁹. ⁊ ꝺ credo q̃ velit dicere hic. §. licz alij aliť po nant casum.

Filiã fratrib⁹. Titiũ ⁊ seiũ ⁊ meuiaz filios meos ĩsti tui mihi h̄des. ⁊ rogaui dictã meã filiã vt certis reb⁹ ex h̄di tate mea acceptis restitueret fratrib⁹ suã ꝑtẽ h̄ditat⁹ mee. cer te añq̃ restituat filia suã ꝑtẽ h̄ditat⁹ fratrib⁹ dz mitti: si ꝺ pe tat in possessionẽ sue ꝑt⁹ h̄ditat⁹. Qz q̃d si dicti sui frẽs mei q̃ filij res aliquas bonoꝝ meoꝝ isolidũ distraxerũt q̃busdã ⁊ alias res eoꝝdẽ bonoꝝ meoꝝ alijs pignori dederũt añq̃ sozoꝛ restitueret eis suã ꝑtẽ h̄ditatis. ⁊ postea sozoꝛ restituit eis suã ꝑtẽ h̄ditat⁹. certe per restõnẽ eis ꝑ sozoꝛẽ factã ꝺstat cõfirmari vẽditões p̃dictas ⁊ pignoꝛa ceteraꝝ portionum ad filiã pertinẽtiũ in quib⁹ nec venditio nec pign⁹ tenuerat.

Et boc credo q̃ velit dicere ista. l.

Heredes mei. Institui mihi h̄des titiũ ⁊ seiũ. ⁊ ita in eodẽ testõ dixi. h̄des mei q̃cq̃d ad eos ex h̄ditate bonis ve meis puenerit. id oẽ post mortẽ suã siue eoꝝ restituãt patrie mee. s. colonie beneuẽtanoꝝ. erã eũ ponam⁹ de dicta colonia ⁊ decessi. ⁊ heredes mei p̃dicti vixerũt ponam⁹ p. x. annos ⁊ postea ꝺcesserũt. nũq̃d heredes eoꝝ meoꝝ h̄duz tenent restituere dicte colonie fruct⁹ quos dicti mei heredes pceperũt ex h̄ditate ⁊ bonis meis pẽdẽte cõditõe siue die incerte mortis eoꝝ. dies eũ incerta sicut est dies mortis appellať cõditio. ⁊ ꝺz q̃ nõ. nã nõ videť de eis petitũ ꝑ me testatoꝛẽ. Cum ita scriptũ. Institui mihi heredes titiũ ⁊ seiũ meos filios. ⁊ ita scripsi in eodẽ testõ fidei filioꝝ meoꝝ cõmitto: vt si q̃s eoꝝ suus liber⁊ ꝑoꝛ die suũ obierit ꝑtẽ suã supstiti fiĩ restituat. q̃ si vterq̃ sine liber⁊ die suũ obierit oẽm hereditatẽ. s. meam ad neptẽ meã claudianã puenire volo. ⁊ decessi. ⁊ postea titius pone vn⁹ de filijs meis ꝺcessit supstite filio suo titij. ⁊ post ea sc⁹ alter fili⁹ me⁹ vltimo decessit sine liberto. nunc q̃rit an dicta claudiana mea neptis admittať ad partẽ sc⁹ vltimo si ne liber⁊ morientis. ⁊ ꝓma facie vť q̃ nõ: ꝓp ꝟba ꝓditionis apposite a me testõꝛe que erãt vt oĩs h̄ditas mea ad dictã meã neptẽ puenirẽt. si vterq̃ filioꝝ meoꝝ decederet sine liberis. ⁊ sic videbať deficere ꝓditõ ꝑdicta: qz titi⁹ ꝓmo decedẽs decessit supstite filio suo. sz cũ in fideicõmissis ꝙueniat spectari volũtatẽ desiicti absurdũ ẽ denegari nepti petitionẽ ptis h̄ditat⁊ mee ꝺtigent⁊ dicto scio q̃ vltimo decessit. quã neptez claudianã volui ego au⁹ h̄e totã h̄ditatẽ meã si nouissim⁹ siue nouissime moriẽs filius me⁹ sc⁹ ꝑdict⁹ suscepisset etiam fratris mei titij portionẽ h̄ditat⁊. suscepisz aũt subaudi: si ꝓ mus decessisset sine liberis. Peto de te vxoꝛ. Vxoꝛez meã ĩstitui mihi heredẽ: et ita dixi in eodem testõ. peto de te vxoꝛ carissima uti cũ morieris hereditatẽ meã restituas filijs meis. s. oĩbus vel vni eoꝝ. s. supstiti alijs ꝓmorientib⁹ vl ne potib⁹ meis vl cognatis cui voles ex tota cognatiõe mea: ⁊ postea decessi. certe videoꝛ fecisse substõez fideicõmissi inter filios meos. s. vt vxoꝛ mea teneať cuz moriet: restituere h̄di tatẽ meã eis oĩbus si tũc viuẽt: vel illis vl illi q̃ tũc viuẽt vel viuet. circa nepotes aũt ⁊ ceteros cognatos facultatẽ eligẽ di videoꝛ eidẽ vxoꝛi dedisse: vt vxoꝛ mea moriẽs possit resti tuere cui vl q̃b⁹ vult: dũ tñ supstitib⁹ nepotib⁹ nõ possit eli gere ex alijs cognatis. ⁊ ꝺ ꝓpter gradus fiõicõmissi. §. a me noiatos. verũtñ deficientib⁹ nepotibus poterit vxoꝛ eligere quãcũq̃ ꝑsonã vult ex cognatis. ⁊ ꝺ credo q̃ dicat.

Deducta pte. Sc⁹ instituit sibi h̄idem titiũ ⁊ rogauit eũ q̃ restitueret hereditatẽ suã scij gaio deducta q̃rta pte ipsi⁹ h̄ditat⁊ ⁊ decessit dict⁹ sc⁹. postea dict⁹ titi⁹ heres scij extitit heres sempꝛonio debitoꝛi h̄ditario ꝓiusq̃ ipse ti ti⁹ restitueret h̄ditatẽ scij dicto gaio. certe nõ solũ dodrantez i. tres ptes h̄ditat⁊ scij dz titi⁹ restituẽ gaio fideicõ. sz ẽt do drantẽ pecunie debite scio testatoꝛi a dicto sempꝛonio debi toꝛe. ⁊ est rõ quare dodrantẽ dicte pecunie dz restituere q̃m a ctio quã habebat testatoꝛ sc⁹: ⁊ ꝑ ꝺns titi⁹ su⁹ h̄s cõtra di ctũ sempꝛoniuz debitoꝛẽ ꝑ dicta pecũia ꝺfusa fuit ex eo q̃ di ctus titi⁹ adiuit hereditatẽ dicti debitor⁊ h̄ditarij. ⁊ nõ põt reintegrari dicta actio ex trebelliano. i. nõ põt gai⁹ fideicõ. a gere ꝑ dictũ debitoꝛẽ h̄ditariuz sz restituať ei h̄ditas scij ex trebelliano. sz q̃d erit de vsur⁊ dicte pecũie debite a sẽpꝛonio testatoꝛi ⁊ h̄di ei⁹. nũq̃d idẽ h̄s teneť restituẽ fideicõ. dodrãtẽ eaꝝ. ⁊ distinguiť inter vsuras ꝑteriti tpis q̃ cucurrerũt añ dictã ꝺfusionẽ dicti debiti: ⁊ illas q̃ cucurrerũt postea. nã ille q̃ cucurrerũt añ: cõputabunť ĩ dictũ debitũ qõ ẽ cõfusuz. ⁊ vi debunť fuisse ĩ h̄ditate vt sic eaꝝ dodrans restituať dicto fi deicõ. ꝑ defũ heredẽ: ⁊ quarta eaꝝ ꝑ h̄dẽ retineať. vsure aũt posterior⁊ tpis post cõfusionez ita demũ cõputabunť ꝑdicto mõ in dictũ debitũ qõ est cõfusuz: si mora fideicõmisso facta sit ꝑ heredẽ: ⁊ nõ aliter. cũ eũ heres ẽ in mora fideicõmissi re stituẽdi. vsure veniũt in restõnez sicut ⁊ fruct⁹. ⁊ hoc credo q̃ vult dicere ꝓncipiũ huius. l. Cum hereditas. Institui mihi heredẽ titium ⁊ rogaui eũ q̃ restitueret hereditatẽ meã scio post annũ pone. ⁊ decessi. postea anteq̃ veniret ann⁹ ꝺz

ctus titi⁹ a me institut⁹ a quibusdã debitorib⁹ hĕditarijs pecuniã debitã exegit ⁊ a quibusdã nõ exegit. ⁊ illa noia q̃ non exegit vl̃ pars eoꝝ facta est non soluẽdo. nũq̃d periculũ eoꝝ primere dz ad dictũ heredẽ ex eo ꝙ ipse quedã exegit. ⁊ dr ꝙ nõ. ⁊ hoc credo ꝙ intendat dicere hic. §. ¶ Qui post tẽp⁹. Ego habẽs multos debitores ⁊ creditores instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ rogaui eũ ꝙ post annũ. ponere restituere hĕditatẽ meã seio ⁊ decessit. postea iste me⁹ heres exegit a debitorib⁹ hĕditarijs usuras q̃ꝝ dies cessit post mortẽ meã creditoris: nũq̃d dictas usuras tenet restituere fideicõmissario. ⁊ dr ꝙ nõ si aũt nõ exegisz dictas usuras q̃ꝝ dies cessit post mortẽ meã creditoris actio omniũ usuraꝝ ex trebell. trãsfert i fideicõ. i. actio eaꝝ usuraꝝ quaꝝ dies cessit aũ mortẽ meã: ⁊ quarũ dies cessit post mortẽ meã. nã hĕditaria stipulatio fuit stipulatio dictaꝝ usuraꝝ. ⁊ iõ nec indebiti petitio erit soluẽti dicas usuras fideicõmissario aduersus eũdẽ fideicõmissa. ¶ Dic aũt dicte usure debẽt solui fideicõmissario p debitorẽ si hers nõ exegit eas aũ restitutionẽ hĕditatis. ita simili mõ ⁊ si hĕditario creditori nõ soluant̃ p hĕdẽ usure medij tpis trebellianũ tenebit fideicõmissariũ etiã in his usuris soluẽdis creditori: nec iõ pene vl̃ q̃rele loc⁹ erit. ¶ hĕdẽ ꝙ ipse hers nõ soluerit fenus hĕditario creditori de fructib⁹ quos ipse hers recipiebat de hĕditate suo iure. nã nõ tenet̃ soluẽ dicas usuras heres. si aũt hers soluerit creditori hĕditario fen⁹ medij tpis cũ b̃ facẽ nõ teneret̃ vt dictũ ẽ: eo nole nõ erit hĕdi aliq̃ retẽtio ℞ fideicõmissariũ in ipsa restõe hĕditat̃. cũ hers in b̃ gesserit ꝓpriũ suũ negotiũ. nã ⁊ si coact⁹ esset hers reddẽ creditori sortẽ ante restõez hereditat̃ fcaz fideicõmis. nihil usuraꝝ medij tpis imputaret idẽ heres fideicõ. i. nõ hret hers aliquã retẽtionẽ ℞ si deicõ. in ipsa hĕditat̃ restõne ꝓpter usuras q̃ possent cucurrisse sorti solute creditori p hĕdẽ medio tpe aũ restõez hĕditatis si nõ essent solute eidẽ creditori p eũdẽ hĕdez. ⁊ hãc credo esse intentionẽ huj⁹. §. ¶ Rũmis acceptis. Titi⁹ ex asse instituit⁹ i hĕditate q̃ valet q̃dringẽtos aureos: rogat⁹ est restituẽ totã hĕditatẽ seio: accepta. c. aureis de bursa sej. certe dr b ꝙ in suã q̃rtã eos cõputat titi⁹ vt ãpli⁹ nõ detrahat ꝓ q̃rta sic si de q̃dringent̃ q̃ erãt in hĕditate: accepisz eos. c. aureos ex uolũtate defuncti. ¶ cõdo dic idẽ si titi⁹ ⁊ sei⁹ sunt instituti i hereditate valẽre q̃dringẽtos aureos: ⁊ titi⁹ sit rogat⁹ restituere seio suã partẽ q̃ valet. cc. aureos: accepta. l. aureis ℞ bursa sej nã pinde titi⁹ cõputabit sibi in q̃rtam illos. l. aureos. ac si de ipsa hĕditat̃ sua pte accepisset vt ampli⁹ ñ deducat. ¶ Tertio dic. diuersũ in p̃dio vt si titi⁹ seio cohĕdi rogat⁹ sit suã partẽ restituẽ reẽto p̃dio hĕditario qℏ valz q̃nq̃gita. nã si solã medietatẽ in falcidiã iputabit quã iure hĕditario hz: sed aliã dimidiã nunq̃ hz a coherede q̃ habebat dñiuz: vñ nõ cõputat in quartã. suppleꝫ g̃ ei ticio. ¶ Quarto dicit ⁊ reddit rõnez q̃re fit diuersuz in pecunia ꝙ in p̃dijs. s. qz pecuniã habilit̃ ex sua portiõe tenet totã: ac p̃dij ptẽ nõ põt hre nisi a coherede qui dñiuz hz. ¶ Quinto dicit. hec vera sunt si dicta p̃dia nõ valent plusq̃ portio titij restituẽda. ita ꝙ seio bñ remaneat quarta sue instõnis. lz hec p̃dia titio det. ¶ Quid aũt si nõ remaneat seio q̃rta sue instõnis: vt ecce titi⁹ ⁊ sei⁹ instituti sunt in hĕditate valente q̃dringẽtos aureos in qua erãt duo p̃dia valẽtia trecẽtos octuaginta aureos: ⁊ cetere res hereditarie valẽt. xx. ⁊ titi⁹ est rogat⁹ restituere suã ptẽ q̃ valz ducẽta. acceptis p̃dijs p̃dict̃ ⁊ idẽ titi⁹ vult tota ducẽta restituere etiã falcidia non deducta ⁊ vult p̃dia p̃dicta. lz sei⁹ dicit. si hoc fiat nõ remanz mihi quarta mee instõnis que ẽ quinq̃gita. dicit g̃ hec lex ꝙ de ceteris reb⁹ ꝓter p̃dia q̃ cetere res valent. xx. dz suo iure habere sei⁹ dimidiã. i. decẽ. p altera aũt dimidia in eisdẽ reb⁹ a titio restituẽda seio. i. p. x. retinet ex p̃dijs plegatis. x. ex parte sua. s. sej quasi hec. x. q̃ dz titi⁹ in ceteris reb⁹ seio restituẽ cõpensent̃ vsq; ad cõcurrẽtẽ q̃titatẽ cũ alijs. x. que sei⁹ dz titio ex parte sua seu predioꝝ plegatoꝝ titio. que quidẽ x. debita a seio titio etiã legata videnť. vt. ℞. de leg. iij. fideicõmissa. §. eũ esset reliduũ aũt q℞ deest ad falcidiã sej q℞ ẽ triginta retinet idẽ sei⁹ ex eisdẽ p̃dijs titio plegat̃. ⁊ qd vltra est in p̃dijs restituit sei⁹ titio. ⁊ sic fit hic cõpensatio generis ad genꝰ. vt ⁊ ℞. si pars here. pe. l. i § pe. ⁊ hec quinta pars but⁹. §. expedit̃ ab illo ℞ siculo: cũ aũt p̃dia tc. usq; ad finẽ. §. ⁊ ita videt mihi legẽda littera. cũ aũt p̃dia titio plegata maioris pcij sunt q̃ eẽt portio hĕditat̃ restituẽde seio p titiũ ⁊ adeo maioris pcij vt excedãt dodrãtẽ vt dixi in casu. visuz ẽ interuenire cõpetere falcidiã in superfluo p̃dioꝝ fideicõmissario petẽti. i. si ipe fideicõmissari⁹ vult habere quartã. nã placuit cõpensari cõcurrentẽ pecuniã. i. dicta. x. q̃ dz restituere titi⁹ seio de cetereis reb⁹ hereditarijs ꝓter predia. q̃ cetere res valebant. xx. vt dictum est cum dictis decem ex predictis prelegatis titio sed licet de parte predioꝝ sej vt etiam dictum est. ⁊ hunc credo esse intellectum huius. §. ¶ Hereditatem post. Instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ rogaui eũ ꝙ hĕditatẽ meã restituere seio post mortẽ suã titij exceptis reddit̃ib⁹. ⁊ decessi. et postea dict⁹ titi⁹ extitit mihi heres ⁊ vixit p bienniuz postea decessit. ⁊ extitit ei heres gai⁹ pone. nũc gai⁹ volẽs restituere dicto seio hĕditatẽ sicut ⁊ titi⁹ tenebat̃. volebat in ipsa restõne retinere sibi ptus ancillaꝝ hĕditariaruz q̃si ⁊ ipsi ꝓ tus cõtineant̃ appellatiõe reddituũ exceptoꝝ p testatorẽ nũ quid põt ⁊ dr ꝙ nõ. nec etiã poterit retinere fet⁹ peculiũ reddituũ. ⁊ hec credo cẽ vera. siue aũ mortã restituende hĕditatis siue post nascant̃ ptus vel fet⁹ p̃dicti lz sec⁹ ẽ in fructibus ⁊ usuris ⁊ mercedib⁹ p̃dioꝝ hĕditarioꝝ qz ĩ eis distinguit̃ vrz ante mortã restituẽde hĕditat̃ pcipiant̃ an post. vt si ante pcipiant̃ portiõi q̃drãtis quẽ quadrãtẽ retinet de hereditate testatoris pcepit: ⁊ ita si aũ pcipiant̃ vt dixi lucret̃ eos heres. licet imputent̃ in quadrantẽ ⁊ superfluũ a quadrãte restituerent̃ fideicõmissario. vt. ℞. e. in fideicõmissaria. ij. rñso. Et b̃ qõ dixi de fructib⁹ ⁊ usuris ⁊ mercedib⁹ colligo ibi ante diem fideicõmissi ⁊c vsq; illuc cũ aũt ⁊c. ¶ lz q̃d si fideicõmissari⁹ ita dicat dicto gaio restituẽti ei hĕditatẽ ⁊ q̃rtã retinere volenti titi⁹ heres q̃ rogat⁹ fuit mihi restituere hĕditatem post mortẽ suã potuit distrahere res hĕditarias ante mortẽ suam ⁊ potuit cõseq̃ usuras ex sortib⁹ p̃dioꝝ eaꝝ rez si eas vendidisset. vñ qz noluit eas distrahere lz pon⁹ eis vti: ita bñ videtur pcepisse usuras pp usum medij tpis quẽ habuit in rebus hĕditarijs ac si eas distraxisset: ⁊ ex p̃cijs eaꝝ usuras habuisset. vnde eas usuras dz tibi imputare in quadrãtẽ sine quarta trebellianicã. nũq̃d in hoc est audiend⁹ fideicõmissarius. ⁊ dr ꝙ nõ. qz heres nõ cogit̃ res hereditarias distrahere: ⁊ ex p̃cio fenerare: lz põt eis vti donec viuet: ⁊ si eo eis vrẽte perit mãcipia aut vrbana predia hĕditaria: nõ cogit̃ prestare periculũ eoꝝ. lz quãuis usuras pp usuz nõ debeat restituens iputare sibi in quadrãtẽ. nihilomin⁹ tñ usus p̃dict⁹ diminuit quadrantẽ. i. fruct⁹ ꝓuenientes ex usu ipsi heredi. i. q̃uis periculum mãcipioꝝ aut vrbanoꝝ p̃dioꝝ prestare non cogat̃ heres nihilomin⁹ tñ casus eoꝝ diminuit q̃drantẽ q̃ põt retinere hĕditat̃ facieda quue heres heredis post mortã in restõne hĕditat̃ faciẽda quo casu teneret heres de casu vel etiã ante mortã si cõtingit casus dolo vl̃ lata cl̃pa hĕdis siue hĕdis hĕdis. ⁊ tũc totũ iputat in quartaz ⁊ superfluuz restituere dz fideicõmissario. vt. ℞. eo. mulier. §. lz enim. ⁊ hoc credo ꝙ velit dicere hic §. ¶ Quod ex hereditate. Instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ rogaui eũ ꝙ restitueret seio illud qõ ex hereditate mea fuisset cum moreretur idem titi⁹. ⁊ decessi. ⁊ titius extitit mihi heres ⁊ vixit forte per bienniũ. ⁊ interiz habuit multos fruct⁹ ex hĕditate mea: ⁊ postea decessit. ⁊ habuit heredẽ gaiũm ⁊ tpe mortis eiusdem titij supererant multi de dictis fructib⁹. certe gaius heres dicti titij nõ tenet̃ restituere seio fideicõmissario fructus dictos superfluos cũ dicta mea verba q̃ instituí heredem titium nõ pcipiãt additamentũ fructuũ lz diminutionẽ hereditatis

lxxmo

bis admittant.s.vt heres possit diminuere de hereditate.s. sine fraude ⁊ etiam pignorare rem hereditariã sine fraude.⁊ si heres ꝑdicto modo rogat⁹ rem hereditariam pignorauit sine herede.heres ipsius heredis eã a creditore liberare nõ cogitur.⁊ hoc credo ꝙ velit dicere vsq; ad finẽ legis.

Debitor sub pignore. Titius erat debitor seij in quinquaginta:⁊ obligauerat ei pro hoc infortiatum suum.⁊ habebat hic titius filiam noie semproniam pone.hic titius debitor instituit sibi heredẽ dictũ seium creditorẽ ⁊ rogauit eũ ꝙ restitueret hereditatẽ dicte sue filie.⁊ decessit hic titius.cũ autem dict⁹ creditor nollet adire dictã hereditatẽ vt suspectam coact⁹ fuit a pretore vt eã adiret.⁊ ita eã adiuit ⁊ restituit dicte filie testatoris ⁊ retinuit sibi dictũ infortiatũ obligatũ sibi a testatore.⁊ cũ nõ soluerent ei dicta quinquaginta denunciauit dicte filie testatoris vt solueret ei debitũ.⁊ postea ꝓmissit currere biennium ꝑm consilium legis.C. de iure dõnij impe.l. fi.§.sin autẽ nulla.⁊ cũ ꝑm cõsilium dicte legis liceret ei vẽdere infortiatũ non potuit inuenire emptorẽ.vnde desiderabat ꝑm cõsilium dicte legis permitti sibi vt iure dominij possideret dictũ infortiatũ.queritur nunquid hoc possit consequi.⁊ videtur ꝙ non.quia cum adiuit hic creditor hereditatẽ debitoris sui cõfusa fuit obligatio de dictis quinquaginta:si confusa fuit obligatio.ergo nõ videt ꝙ pign⁹ ꝓdictũ remaneat eidem creditori obligatũ.si nõ remanet ei obligatũ quõ impetrabit vt illud possideat iure dõnij.certe videt ꝙ non.sed circa hoc vtrũ pign⁹ sit liberatũ vel nõ insistẽduz est: siue possidet creditor.idemq; heres instituť infortiatũ siue non possidet ⁊ certe si possidet creditor infortiatũ nulla, actione a fideicommissario siue fideicõmissaria predicta cõuenirí põt:ergo nec; pignoratitia:ea rõne ꝙ sit hereditaria actio siue q̃uis sit hereditaria actio nec; actiõe ex testõ repetetur per filiam testatoris quasi mín⁹ restituerit ei dictus creditor ex eo ꝙ nõ restituit ei infortiatũ qõ quidez facere posset dicta filia testatoris si nullum pignus interceſſisset.hic aũt interceſſit pign⁹ ⁊ adhuc durat.possidet esti infortiatũ quasi creditor.sz ⁊ si fideicõmissarius siue fideicõmissaria predicta retineat apud se infortiatum.⁊ hic siue in hoc casu seruiana siue ypothecaria actio tenebit siue locum habebit.vt scilicet possit ea agere creditor idemq; heres contra fideicommissariam vt ipsa restituat ei infortiatum.quamuis enim aditione hereditatis confusa fuerit obligatio vt dictum est.verum est tamen non esse solutam pecuniam creditori.vnde non est mirum si habet ypothecariam creditor cum adhuc duret pignus quemadmodum dicimus durare ypothecariam creditori cuz amissa est actio eiusdem creditoris propter exceptionem scilicet temporis. patet ergo ꝙ non tantum retentio infortiati competit creditori predicto eidemq; heredi cum illud possidet:sed etiam petitio cum non possidet. Scias etiam ꝙ si dicta filia soluat dicto creditori dictum infortiatum non poterit repetere vt indebitum quamuis aditione hereditatis confusa fuerit obligatio:vt dictum est.remanet ergo propter pignus naturalis obligatio.vt scilicet remaneat naturaliter obligatũ:licet obligatio personalis ciuilis ⁊ naturalis sit ipso iure confusa per dictam aditionem hereditatis.bene ergo potest dictus creditor impetrare vt iure dominij possideat infortiatũ ꝑm consiliuz dicte legis.C.de iure dominij impetrando.cum emptores pignoris: id est infortiati non inueniantur.predictam autem imbrigationem ⁊ subtilitatem circa pignus posuit iurisconsultus qui condidit banc legem cum dictus testator vel aduocatus eius qui tempore quo pretor coegit eundem creditorem adire hereditatez debitoris sui nihil dixit de debito suo quinquaginta librarum pro quo habebat obligatum infortiatum.nam si re integra id est antequam cogeretur adire hereditatem debitoris dixisset vel allegasset coram pretore se non esse compellendum adire nisi prius de indemnitate dicti sui debiti esset ei cautum a fideicommissaria filia debitoris eiusdem⁊ testatoris:vel nisi soluta esset ei dicta quinquaginta bene audiuisset eum pretor.⁊ non fuisset ei necessarium disputare de pignore.⁊ non videatur tibi minum si pretor eraudiuisset eum circa damnum debiti sui vitandum.quia ⁊ cum de lucro heres scriptus adsit coram pretore petendo vt non cogatur adire nisi lucrum consequatur est bene audiendus.puta quia fuit heres institutus ⁊ rogatus de restituenda hereditate alij. ⁊ legatum fuit eidem heredi relictum ab eodem testatore: si heres non existeret.quo quidem casu responsum est a sapientibus non esse eum cogendum adire nisi legato predicto prestito ei a fideicommissario qui petit eum cogi adire in quo etiam casu posset dici ab aliquo causa disputandi non esse cogendum dictum heredem adire etiam si legatum ei offeratur per fideicommissum. quia quodammodo videretur heres cogi adire contra voluntatem tacitam defuncti: qui defunctus legando heredi si non adisset hereditatem tacite posuit in ipsius heredis voluntatem vtrum adiret vel non adiret.sed quamuis ita posset dici disputando per aliquem tamen contrarium est.nam quamuis testator in hoc casu alterutrum dederit heredi tacite vt scilicet vel adiret et restitueret hereditatem vel abstineret ⁊ legatum acciperet.nos tamen prestamus ei heredi vtrumq;:scilicet vt adeat hereditatem ⁊ eam fideicommissario restituat.item ⁊ legatum habeat a fideicommissario.nam vt dixi responsum est a sapientibus non esse cogendum adire eum nisi legato ei prestito per fideicommissum qui petit eum cogi adire.⁊ hoc credo ꝙ velit dicere hec lex iz non multũ aperte.

¶ Ea que dotem. Titia cum nuberet seio dedit ei centũ in dotem:⁊ in ipsa datione dotis pacta fuit cum marito vt mortua se vxore in matrimonio:matri eius vxoris redderetur pars dotis predicte.pone dimidia.nec eo nomine stipulatio est interposita a matre vxoris.moriens deinde dicta vxor fecit sibi heredes matrem ⁊ maritum:⁊ petijt a matre vt restitueret suam partem hereditatis titio.procedente tempore iudex aditus fuit de hereditate diuidenda inter matrem et maritum predictos.quiquidem iudex partem dicte dotis id est dimidiam predictam quasi ex vtili pacto predicto interposito inter vxorem ⁊ maritum de restituenda parte dimidia dotis matri vxoris pro parte scilicet coheredis matris:⁊ ꝓ parte dicti mariti adiudicauerat:quamuis male adiudicauerit.quia ex filie pacto non debet dari matri vtilis actio vel directa.nunc querebatur an dicta portio matri adiudicata sit prestanda per matrem titio et causa fideicommissi.⁊ dicitur ꝙ non.quia non quasi heres:sed quasi mater:accepit mater a iudice dictam partem ex dicto pacto inutili.nec occasione hereditatis eam habuit mater.sed ex pacto predicto ⁊ per errorem dicti iudicis.credo tamen ꝙ pars matris dicte dotis quam ipsa capit iure hereditario sit per eam dicto titio fidei commissario restituenda. Sed ludendo extra ea que hic notaui.quero que fuit pars mariti coheredis cue fuit adiudicata matri ex dicto inutili pacto:⁊ videtur forte ita facienda ratio dos fuit centum vt dixi.⁊ dimidiam id est quinquaginta debebat habere mater ex dicto pacto si valuisset. mortuo ergo testatrice filia mater habuit quinquaginta de dote iure hereditario.⁊ maritus alia quinquaginta iure hereditario. ex pacto autẽ si valuisset habuisset mat⁹ a se vigintiquinq;.⁊ talia vigintiquinq; a marito coherede in iudicio familie herciscunde.⁊ ita habuisset mater septuagintaquinq; de iure hereditario si valuisset pactum ⁊ maritus sola vigintiquinq;.⁊ ita etiam hic habuit per errorem iudicis qui credidit valere pactum.illa ergo vigintiquinq; que habuit mater a marito coherede per errorem iudicis non restituet titio fideicommissario vt dictum est.sed illud quod capit iure hereditario ex dote restituet dicto titio vt et supra dixi.⁊ ita credo ꝙ intelligatur hic.§.salua tamen semper meliori sententia. Vlpianus.

Patron⁹. Stich⁹ libert⁹ seij instituit sibi heredez dẽm suũ patronũ ex portiõe debita ipsi patrono.puta dimidia bonoꝝ liberti olim: vl' tertia hodie.ꝛ gaiũ instituit sibi in superfluo.ꝛ rogauit eũdẽ patronũ vt restituẽt titio: ponam⁹ sertã ptẽ dicte dimidie vl' tertie in q̃ eũ instituit.ꝛ decessit dcs libert⁹.ꝛ postea dict⁹ patron⁹ restituit dicto titio fideicõmiss. dictã sertã ptẽ.certe nõ trãseũt ex trebelliano actões in dictũ titiũ.qm nõ fuit debitũ titio qõ restituit patron⁹ dicto titio cũ a iure deberet patrono illud i quo libert⁹ eũ instituit: ẽt si eũ nõ instituisset.ꝛ iõ si p errorẽ facti facit siue restituit patron⁹ titio dictã sertã ẽt repeteret p eũdẽ patronũ.ꝛ hanc credo esse intentionẽ hui⁹.l.

Paul⁹ ñ. Titi⁹ istituit sibi hr̃des seiũ ꝛ gaiũ.ꝛ postea dirigẽs sermonẽ ad sẽproniũ ita fuit locut⁹ sẽproni te nõ scri psi heredẽ festinãs p ifirmitatẽ meã q̃ nimis me opprimebat tpe quo istitui seiũ ꝛ gaiũ.ꝛ respiciẽs versus dictos istitutos ita dixit.iõ ei sẽprõio dari volo tñ q̃tũ p vncia hr̃ditat⁹ mee cõpeterꝝ.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.certe paul⁹ ñdit his ẏbis titij testatoꝛ videri q̃ de mag⁹ q̃titatẽ relictã q̃ portionẽ hr̃dita tis.i.vnciã.ſz q̃uis ita videat ex vi dictoꝝ ẏboꝝ: tñ sic accipiẽdũ ẽ illud qõ dixit dict⁹ testõꝛ vt videat sensisse idẽ testõꝛ ẽt de vncia restituẽda dicto sẽpronio.ꝛ ita habebit vnciaꝝ ex cã fideicõmissi:ꝛ nõ illã q̃titatẽ tñ q̃tũ valẽt vncia:qꝛ ita p̃sumit testõꝛẽ sensisse:lꝝ verba ei⁹ aliud portarẽt.ꝛ hãc credo eẽ intẽtionẽ hui⁹.l.salua tñ meliori sniã.lꝝ alia sup lr̃a notent

Filia petijt. Titi⁹ hñs filiã ꝛ filiũ dedit dotez p filia marito filie.ꝛ postea fecit testñ:ꝛ istituit eã sibi hr̃dem cũ fratre pone:ꝛ petijt ab ea vt si ipsa mozeret supstitib⁹ liberis restituẽt fratri ptẽ ei⁹ qõ ad eã ex bonis patris pueniſſet. q̃ si sine liber⁹ mozeret eadẽ filia restituẽt dicto fratri vniuersuꝝ qõ ad eã ex bonis pat⁹ puenit.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.ꝛ post ea dicta ei⁹ filia defuncta ẽ in mr̃monio supstite filia ex viro suo ꝛ ex se.ꝛ sic dꝫ restitui fratri ps ei⁹ qõ puenit ad eã ex bonis pr̃is.nũc querit an hr̃s ei⁹ filie titij testator⁹ debeat restituẽ dcõ fratri etiã ptẽ ei⁹ qõ dot⁹ noie datũ erat p titiũ pr̃em p dicta sua filia cũ pte hr̃ditat⁹ eiusdẽ titij quã dꝫ restituẽ dicto fratri.ꝛ rñ.q̃ nõ.ꝛ idẽ ẽ si dict⁹ titi⁹ pr̃ nõ soluit adhuc tã dotẽ marito dicte sue filie:nã illud qõ restabat soluẽdũ:est habẽdũ loco eris alieni a patre debiti.ꝛ sic videt abesse.ꝛ sic nõ venit in dictã restõnẽ fratri faciẽdã i totũ vl' in ptez.ꝛ hoc credo q̃ velit dicere hec.l.vsq; ad.§.alũno. ¶ Alũno certaꝝ Titius testatoꝛ legauit cẽtũ cuidã suo alũno ꝛ mãdauit eam pecuniã recipi a sempronio.i.q̃ sẽproni⁹ reciperet eaꝝ ab hẽdib⁹ ꝛ certas vsuras alũno prestari p dictũ sẽproniũ mãdauit donec ad vicesimũ annũ puenerit alũn⁹.postea cõmisit si dei alũni si sine liber⁹ decederet idẽ alũn⁹ ptez de dicta pecunia restitueret sempronio p̃dicto ꝛ ptẽ cuidã mulieri noie septitie.ꝛ postea decessit dict⁹ testatoꝛ.ꝛ postea dict⁹ alũnus decessit infra vicesimũ ãnũ.quesitũ ẽ an dicti substituti.i.sempronⁱ ꝛ septitia possint stati petẽ fideicõ. p̃dictũ.an ẏo debeant sustinere in id tps q̃ alũn⁹ impleret vicesimũ annũ si viueret.ꝛ rñdet posse statim petere dictos substitutos dictum fideicõmissuꝫ.ꝛ hoc credo qõ dicit.

Facta in fideicõmissariũ. Instituí mihi heredẽ titium ꝛ rogaui eũ q̃ restituerꝫ hr̃ditatẽ meã seio ꝛ decessi.ꝛ titius restituit hr̃ditatẽ meã seio.ponam⁹ solo ẏbo.nã põt fieri restõ re vl' verbo.vt.§.e.restituta.i prin.certe facta in dictũ seiuꝫ restõne.statiꝫ oẽs res hereditarie fiũt in bonis eiusdem seij: cui restituta ẽ hr̃ditas q̃uis dict⁹ sei⁹ nõdũ fuerit nactus possessionẽ eaꝝ rez.ꝛ ꝟ credo q̃ dicat. ¶ Si is q̃ hr̃ditatẽ. Instituí mihi hr̃dẽ titiũ ꝛ rogaui eũ q̃ restituẽt hr̃di. meã seio ꝛ decessi.sei⁹ ãt fideicõ.stipl'at⁹ ẽ a titio hr̃de reddi sibi hẽditatẽ:qꝛ ꝺ stipl'one faciẽda fuerũt i ꝺcordia ꝛ egit ꝺ eũ ex stipulatiõe:ꝛ ipse restituit ei hẽditatẽ.nũq̃d i dictũ seiũ fideicõ. trãsferunt hr̃ditarie actiões.ꝛ vr̃ q̃ nõ.qꝛ nõ erat facta restõ officio iudic⁹ p qõ officiũ ꝺsueuerũt fieri restitutões.vt dixi.§ e si cui pure §.ſz erat facta vi actõis.ꝺꝛ tñ hic q̃ nihilomin⁹ trãsferũt actões in dictũ fideicõ. Dz q̃d si dict⁹ hr̃s nõ restituat ei hr̃ditatẽ ex vi dicte actõis,ꝛ pp ꝟ fuerit ei ꝺdẽnat⁹ hr̃s i extimatiõez hr̃ditat⁹.certe remanẽt actiões hr̃ditarie apud eũ hr̃dẽ q̃ ꝺdẽnat⁹ ẽ.fideicõ.ãt q̃ ẽ actoꝝ ꝺsequit ab hr̃de q̃ titatẽ siue p̃dictã extiationẽ hr̃ditat⁹.ꝛ ꝟ credo q̃ dicat ḥ.ſ. ¶ Si hr̃s script⁹. Titi⁹ istituit sibi hr̃dẽ gaiũ ꝛ rogauit eũ q̃ restituẽt hr̃ditatẽ seio:ꝛ decessit dict⁹ titi⁹ testõꝛ.ꝛ gai⁹ hẽres scripti⁹ a titio restituit hr̃ditatẽ dco seio fideicõ. postea ãt venit sẽpꝛõi⁹ legitim⁹ ponam⁹ hr̃s dicti titij.ꝛ mouit contro uersiã dicte hr̃ditat⁹ dicto hr̃di ꝛ vicit eũ:aut litẽ cessit siue refutauit dict⁹ hr̃s qõ.p eodẽ pono.certe actiões p restõnez sentẽ dict⁹ titiũ ꝛ rogauí eũ q̃ restituẽt seio tertiã ptẽ pone hr̃ditat⁹ mee ꝛ decessi.ꝛ dict⁹ titi⁹ restituit seio dimidiã pone:circa meã ptẽ q̃ excedit p̃ceptũ siue rogamẽ mei testatoꝛis nõ transferunt actiões in dictũ seiũ.sec⁹ ãt eẽt si rogasseꝫ titiũ p̃dictũ restituere hr̃ditatẽ dicto seio p̃cepta re aliq̃:aut sũma.qꝛ si omissa retentiõe dẽe rei vl' sũme tota hr̃ditatẽ restituerit ei bñ in eũ trãsferunt actões.nã ꝛ si apud se retinuisſz hr̃s illã rez vl' sũmã nõ remanerẽt apꝺ eũ hr̃ditarie actiões:nã actiões non sequunt possessoꝛes singulariũ rez.vt.§.e.l.i.§.si hr̃s.ꝛ hãc credo tẽtionẽ h⁹.§. ¶ Si hr̃s añ. Sẽpꝛoni⁹ istituit sibi hr̃dẽ titiũ ꝛ rogauit eũ q̃ restituerꝫ hr̃ditatẽ suã gaio ponam⁹.ꝛ decessit dict⁹ sẽproni⁹.añ ãt restitutã hr̃ditatẽ suũ hr̃ditariũ hẽdẽ instituit sci⁹.ꝛ dict⁹ hr̃s eũ suũ hr̃ditariũ hr̃dẽ a seio instutũ iussit hr̃ditatẽ adire.nũq̃d hãc hr̃ditatẽ sei ꝺꝛ titi⁹ hr̃s restituere gaio.ꝛ dic iulian⁹ q̃ nõ.qꝛ de ea restituẽda nõ fuit rogat⁹.Dz q̃d si dict⁹ titi⁹ hr̃s istitut⁹ a sẽpꝛonio rogat⁹ sit a dicto sẽpꝛonio restituere hr̃ditatẽ dco gaio cũ incremẽto. cogit dict⁹ titi⁹ restituẽ dicto gaio ẽt eã hr̃ditatẽ i q̃ fu⁹ p̃ditus hr̃ditari⁹ fuit istitut⁹ a seio.ꝛ ꝟ ẽ vez nisi euidentissimis rõnib⁹ fuerit approbatũ ab herede dictũ seruũ ee institutum hr̃dẽ ꝺtẽplatiõe sui hr̃dis.ꝛ ꝟ credo q̃ velit dicẽ ḥ.ſ. ¶ Re scripto diui. Gai⁹ istituit sibi hr̃dẽ seiũ cũ hẽret i bõis.cccc.pone.ꝛ rogauit eũ vt restituẽt hr̃ditatẽ suã titio accepſ ab eodẽ titio.c.ꝛ decessit dcs gai⁹ testõꝛ.postea titi⁹ magnũ tps q̃ nõ soluit dco seio hr̃di dca.c.nunq̃d cũ postea ei ea soluit teneꝫ ei dare vsuras medij tpis.ꝛ ꝺꝛ q̃ nõ.qꝛ q̃to tardi⁹ dcs fideicõ.pecũiã dat hr̃di.tãto tardi⁹ ad fideicõmissuꝫ pueñt:ꝛ medij tpis fruct⁹ pdit:ꝛ hr̃s eos lucraꝫ.vñ si ante datã dcaꝫ pecũiã tenuerit aliq̃ casu hr̃ditatẽ dcus fideicõ.oẽ hr̃di restituẽ fruct⁹ q̃s pcepit.ꝛ idẽ eẽt p oĩa si ita dixiſſz dict⁹ testõꝛ hr̃di suo.rogo te hr̃dẽ q̃ si titi⁹ rubi.c.dederit restituas ei hr̃ditatẽ meã:nã lꝝ tardi⁹.ꝛ ꝟ deꝛ pecũia p titiũ hr̃di sine vsu]:tñ eã ei dare dꝫ.ꝛ si añ datã pecũiã tenuerit hr̃ditatẽ idẽ titi⁹ fruct⁹ q̃s pcepit restituẽ eũ hr̃di ꝺꝫ.ꝛ ꝟ credo q̃ item dat ḥ.ſ. ¶ Si sub ꝺdi. Sẽpꝛoni⁹ istituit sibi hr̃dẽ seiũ sub ꝺdi.nõ turpi neqꝝ difficili.puta si ascẽdẽt capitol⁹.ꝛ rogauit eũdẽ seiũ q̃ restituerꝫ hr̃di.gaio.ꝛ ꝺcessit dcs sẽproni⁹ testõꝛ nec dco gaio restituere.certe iubẽdũ ẽ p̃ ptoꝛẽ parere ꝺdinõi p̃dicte.ꝛ adire hr̃ditatẽ.ꝛ ita eã restituere gaio. Si ẏo istituiſſz hr̃dẽ dcz seiũ sub ꝺdi.turpi aut difficili:nõ dꝫ cogi idẽ iussit⁹ eã explere gr̃a alteri⁹.i.gr̃a fideicõmissarij gaij. Dz vtiq; ẽ sapiẽtib⁹ eã ꝺditio.remitti eidẽ hr̃di vt nõ teneat eã iplere.ꝛ ita nõ restituere hr̃ditatẽ fideicõ.ꝛ ẽ rõ de rigore iuꝛ i lr̃a. q̃ absurdũ ẽ pl⁹ tribui a ptoꝛe ei gaio fideicõ.q̃ fideicõmissũ pertit:q̃ sẽproni⁹ testõꝛ voluit.vtiq; ãt testõꝛ nec p hũc hr̃dẽ illi fideicõ. voluit redẽ ad hr̃ditatẽ vocauit nec p hũc hr̃dẽ illi fideicõ. voluit restituí hr̃ditatẽ nisi expleta sit dca ꝺdi.ẽpis vl' difficil'. De eq̃ tate tñ ptoꝛ⁹ aliꝺ ẽiq; hr̃ p ipleta.sufficẽ eñ ꝟ casu edictũ ptoris.q̃ hmõi ꝺditões turpes remittit.ꝛ hacten⁹ iubẽd⁹ ẽ hr̃s a ptoꝛe vt cõstituat ptoꝛ his actõib⁹ vti eũ hr̃dẽ.q.ꝺ.ptoꝛ cogit eũ ꝟ casu dicere ꝛ ptestari q̃ velit vti actõib⁹ ptoꝛis.i.hr̃ditarijs.ac si dicat q̃tũ i se hr̃dẽ ẽ dicat q̃ velit eẽ hr̃s.ꝛ tãq̃ ipleta ꝺditõe p̃dicta turpi vel difficili restituet hr̃ditatẽ fideicommissario.aut petat idem heres bonorum possessionem fm tabulas:vt sic sit heres de iure prętorio ante impletam conditionem cum de iure ciuili esse non posset:vt nactus actionem oneo hereditarias tunc id est facta ptestatione per heredem

vel petita bono. pos. fm tabu. trãsferat eas ĩ fideicõmissariũ ex senatusco. trebel. restituta. s. hr̃ditate fideicõmissario. Sz q̃d si ꝺditio ẽ ascripta dño hr̃di in dãda pecũia certa titio po nam⁹. certe dz is gai⁹ fideicõ. q̃ poscit siue petit fideicõmissuz hr̃ditat(offerre dictã pecuniã ei seio hr̃di instituto: vt ipe he res possit adire ⁊ restituẽ eidẽ fideicõmissario hr̃ditatẽ cõple ta ꝺditõe a se seio hr̃de i. data a se hr̃de dicta pecunia dicto titio. Si vero dixit dict⁹ sempronio testato: instituo te seium hr̃dẽ si ĩponas tibi nomẽ meũ: ⁊ id nomẽ feras siue portes. i. facias te vocari semproniũ. quã quidẽ cõditõez p̃to: exigat impleri p hr̃dem. recte quidẽ factur⁹ videt hr̃s si eã erpleue rit ⁊ hr̃ditatẽ adiuerit ⁊ eã restitueret fideicõmissario. nihil ei mali est assumẽ nomẽ honesti bois. si añt dict⁹ testõ: q̃ volu it hr̃dez portare nomẽ suũ hẽbat famosuz vl' turpe nomẽ: nõ exigit nec vult p̃to: hãc cõditiõez impleri p hr̃dez. i. vt heres teneat ferre dez testatoris nomẽ famosuz vl' turpe. ⁊ si ip sum famosuz vl' turpe recuset hr̃s ferre: remittẽda ẽ ei hr̃di ꝺditio dicti nois ferẽdi: ⁊ sunt ei dãde de eq̃tate p̃toris vtiles hr̃di tarie actões ac si impleuisz ꝺditõez: vt ⁊. s̃. dixi. aut bonoz pos. fm tabl'as trãsferat eas ex senatusconsulto trebelliano ĩ fideicõmissariũ. ⁊ hãc credo eẽ intẽtionem hui⁹. ℣. vsq; ad. ℣. si cũ suspecta. ¶ Si cũ suspecta. Seius instituit te titiũ hr̃dẽ. ⁊ rogauit te vt mihi hereditatẽ suã resti tueres. ⁊ decessit. tu añt dicis nũc suspectã tibi eẽ dictã hr̃ditatẽ. ⁊ iõ eã nõ vis adire nec mihi restituẽ. vñ postulãte me fidei cõmissario iussu p̃toris adiuistis eã ⁊ mihi eã restituistis. nun quid ego potero detrahẽ falcidiaz ullis legatarijs singulari bus q̃bus p testatorẽ a te hr̃de legata relicta sunt. ⁊ ꝺz q̃ sic si tu heres poteras detrahere ⁊ quaten⁹ detrahere poteras ego potero. fz si a me fideicõmissario vltra legata singularia a te hr̃de relicta p testõz. ez alicui fideicõmissuz singulare reli ctũ sit p eundẽ testõrẽ. i. fideicõmissuz nõ venit in cõputatio nez legis fal. fz numerar̃ extra eã legẽ fal. ita q̃ de eo nõ pos suz detrahẽ fal. ⁊ b̃ credo q̃ velit dicẽ b. ℣. ¶ Si titi⁹ rogat⁹ Gai⁹ instituit sibi hr̃dẽ titiũ ĩ hr̃ditate sua q̃ valebat. c. pone ⁊ rogauit eũ q̃ dictã hr̃ditatẽ restituẽt meuio. Item rogauit dez meuiũ q̃ restituẽt seio certã pecuniã puta cẽtũ. ⁊ decessit dict⁹ gai⁹ testõz. ⁊ dict⁹ titi⁹ restituit dicto meuio dcam hr̃di tatẽ. retinuit tñ sibi q̃rtã eiusdẽ hr̃ditat(ex trebelliani bñficio nũq̃d idẽ meui⁹ tñ dz p̃stare min⁹ dicto seio q̃tũ eidẽ meuio titi⁹ detraxit. p quarta. ⁊ ꝺz q̃ sic. ⁊ est rõ ne ipse meui⁹ de suo dãnuz sentiat. ¶ Julian⁹ ait. Ego habeo talẽ litterã. iu lian⁹ ait si heres instituꝰ titio rogat⁹ sit restituẽ substitut⁹ me uio ⁊c. ⁊ ita pone casuz. quidã noie prim⁹ instituit sibi hr̃dez quãdã noie secũdũ. ⁊ substituit ei vulgariter quẽdã noie titiuz. ⁊ rogauit scoz p̃dictũ istitutũ vt restituẽt hr̃ditatẽ titio. Item rogauit dez titiũ substitutũ dicto scõo vt restituẽt hr̃ditatem meuio. ⁊ ꝺcessit dict⁹ testator. certe si scõs q̃ fuit instituꝰ dicat sibi eẽ suspectã hr̃ditatẽ: iubẽd⁹ ẽ p̃ p̃toꝛẽ adire eã ⁊ restituẽ eidẽ titio ℔ desiderãti ⁊ petẽti coꝛã p̃toꝛe. nã titi⁹ fideicõ. cui debebat restituẽ instituꝰ noie secũd⁹ p̃ferr̃ substituto eiusdez scõi: ⁊ p ois vt credo fideicõmissario cui substituꝰ scõi debe bat restituẽ. vñ facit. C. e. nõ iustã. ⁊ hãc credo eẽ itẽtõez b⁹. ℣. fm dcam meã lr̃az. Alij hñt vt ꝺz a quibusdã substituto me uio ⁊c. ⁊ tũc pono duob⁹ alijs modis casuz. ⁊ vno mõ vt illa ℣ba: substituto meuio ⁊c. sint datiui casus. alio vt sint ablati ui absoluti. ⁊ vt sint datiui: ita pono. testatoꝛ instituit meuium ⁊ ei substituit vulgariter titiũ. Item rogauit eũdẽ meuiũ restituẽ eidẽ titio q̃ titi⁹ magꝭ vult p fideicõ. q̃ p directã substõez: qz sua interest. ad qõ ẽ. s̃. e. recusare. ℣. pe. vt ãt sint dca ℣ba ab latiui absoluti pono meuiũ institutũ ⁊ rogatũ restituẽ hr̃ditatẽ titio. Item sẽproniũ hr̃di meuio fuisse vulgariter substitutũ. ⁊ tã istitutũ meuiũ q̃ substitutũ sẽproniũ recusare adire hr̃ditatẽ. cogiť q̃dẽ adire ⁊ restituẽ meui⁹ instituꝰ. ⁊ fm hãc positiõez ita lego lr̃az; si hr̃s instituꝰ. s. meui⁹ titio rogat⁹ sit restituẽ sub stituto meuio. s. sẽproniõ. ⁊ istituꝰ meuio. s. sẽproniõ. ⁊ instituꝰ meui⁹ subaudi ⁊ substituꝰ sẽproni⁹ suspectam ⁊c. ⁊ ita vt mihi plan⁹ hic. ℣. fm vtranq; lr̃az. ¶ Si q̃s bonoz. Titi⁹ hñs seiũ filiũ a se emãcipatũ decessit ab itestato. fecit tñ codicillos: ⁊ in eis ita dixit pone. cõmitto fidei filij mei emãcipati q̃ de iure p̃toꝛio erit mihi bo noz possessoꝛ. forte de hr̃ditate mea restituẽda gaio. ⁊ decef sit dict⁹ titi⁹ is añt fili⁹ emãcipat⁹ cũ de iure p̃toꝛio posset pe tere bo. pos. ĩfra. c. dies. vt. ℣. de suc. edicto. l. i. ℣. largi⁹. passus fuit trãsire diẽ bonoz pos. agnoscẽ. ⁊ p ℔ tps quo idẽ fili⁹ nõ agnouit bono. pos. is gai⁹ cui p eũdẽ filium debebat restitui hr̃ditas aliq̃ iusta ex cã nõ potuit adire p̃toꝛẽ ⁊ postulare. vt petita bono. pos. p dez filiũ restituat̃ sibi hr̃ditas p eundẽ fi liũ debebit succurri ei gaio fideicõ. i. vt r̃stituat̃ dño filio emã cipato tps bono. pos. admittẽde: gr̃a exhibẽdi fideicõ. dicte hr̃ditatis dño gaio p dcm filiũ. ⁊ hãc credo eẽ itentionẽ b⁹. ℣. salua meliozi sntia. ¶ Admonẽdi ãt. Gai⁹ nõ soluẽdo exi stens q̃tũ ad creditoꝛes suos: istituit sibi hr̃dẽ titiũ locuple tẽ: ⁊ fuuz suũ stichũ liberũ eẽ iussit directo vl' p fideicõ. nõ fa cio viz. ⁊ rogauit dez titiũ hr̃dẽ: hr̃ditatẽ eidẽ suo restituẽ. ⁊ ꝺ cessit dict⁹ gai⁹ testõz. titi⁹ ãt hr̃s instituit⁹ dicẽ hr̃ditatẽ gaij si bi eẽ suspectã: ⁊ ideo recusat eã adire. nũq̃d dict⁹ stic⁹ liber eẽ iussus põt desiderare ⁊ petẽ coꝛã p̃toꝛe vt dict⁹ titi⁹ cogat̃ a dire ⁊ sibi sticho restituẽ. ⁊ vñ q̃ nõ. qz ẽt si desideraẽte dño sti cho titi⁹ adiret hereditatẽ. tñ nõ põt cõpetẽ libertas dicto sti cho q̃si ĩ fraudẽ creditoz data. lz titi⁹ hr̃s sit locupleꝛ: si nõ p̃t libertas cõpetẽ sticho nec g̃ p̃t ei restitui hr̃ditas. si nõ põt ei cõpetẽ libertas nec restitui hr̃ditas. g̃ nõ p̃t petẽ coꝛã p̃toꝛe vt dict⁹ titi⁹ cogat̃ adire ⁊ restituẽ sibi sticho. ⁊ h̃ hñt locũ fm x̃ba ⁊ sentẽtiã legis elieſcentie. q̃ x̃ba ⁊ sntia in b̃ cõueniũt vt nõ valeat libertas in fraudẽ creditoꝛuz relicta. permittunt ta men q̃ vnuz seruum tñ testatoꝛ nõ soluẽdo existens instituat directo ⁊ cum libertate directa vl' fideicõmissaria etiam in fraudẽ creditoꝛ. vt instituꝰ q̃ manumit. nõ pos. in p̃in. ⁊. ℣. i. nõ autẽ loquiť de danda hereditate seruo p fideicõmissuz ab alio herede instituto. sed sententia eiusdẽ legis elieſcẽtie trahi tur vt ⁊ libertatẽ habeat directo vel per fideicõmissum: etiaz si nõ directo sit institutus seruus. sed per fideicõmissuz quãtũ ad effectũ sit heres vt est in nostro casu. nam cum titius sit in stitutus heres ⁊ rogatus dicto seruo hereditatez restituere. p inde habendũ ẽ ac si is seruus sol⁹ eẽt script⁹ liber ⁊ heres. ⁊ perinde habendũ est similiter ac si dict⁹ titi⁹ nõ eẽt hr̃s institu tus. cum voluerit testatoꝛ non remanere hereditatez apud ti tium. sed seruo per eum titium restitui. vnde fm q̃ vltra poꝛ rigiť sententia dicte legis vt dictũ est. videť q̃ dictus stichus possit facere cogi dictũ titiũ adire ⁊ restituere sibi sticho. ⁊ b̃ credo q̃ velit dicere hic. ℣.

Seius pupilli. Titi⁹ fecit testm̃ ⁊ istituit sibi hr̃dẽ sei uz suũ filiũ q̃ erat pupill⁹: ⁊ eidẽ pupillo substituit gaiuz. ⁊ rogauit dictũ substitutũ p fideicõmissũ vt hr̃ditatẽ dicti pupilli mihi restitueret. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹: ⁊ pupill⁹ extitit ei heres. vel etiam habebat alia sua bona idem pupillus. pce dente tempoꝛe sempronius mutuauit centum dicto pupillo sine tutoris auctoꝛitate. ⁊ sic tenebatur dictus pupillus tãtũ naturaliter dicto sempronio. ⁊ postea decessit pupill⁹ ⁊ dict⁹ substitutus habuit hereditatẽ eius ⁊ eam mihi fideicõmissa rio restituit ex senatusconsulto trebelliano. certe si ego fideicõ missarius soluam postea dicta centum dicto sempronio cre ditoꝛi non repetam ab eo quãuis crederit pupillo sine tuto ris auctoꝛitate. quia naturalis obligatio q̃ tenebat̃ pupill⁹ ⁊ q̃ in me fideicõmissariũ trãsiuit inhibet repetitõez. si añt he res. i. p̃dict⁹ substitut⁹ pupilli soluat dicto creditoꝛi post resti tutionem hereditatis mihi factaz p eũdẽ hr̃dẽ: siue substitu tũ repetet a creditoꝛe nõ ob aliud sine alia ratione q̃ q̃ ab eo herede siue substituto intelligitur translata natural' obli gatio in me fideicõmissariuz. si añt ecõtra hereditas eius cre ditoꝛis cui pupillo sine tutoris auctoꝛitate credidit mihi re stituta sit ex trebelliano senatusconsulto: ⁊ soluerit pupillus mihi fideicommissario nõ repeteret a me iure cõi; ac si heredi

dicti creditor⁹ q̄ heres restituerat mihi hereditatē soluerit dictus pupillus repetet ab herede nō repetitur⁹ pupill⁹ ab eodem hr̄de. si añ restōnez hereditatis mihi p hr̄dē fcām soluisset eidē hr̄di. ⁊ hanc cē intētionē credo hui⁹. l. vsq; ad. §. si necessarij. ¶ Si necessarij. Instituí mihi heredē filiū meum sub cōdi. leuissima: puta si daret. xx. sol'. titio. ⁊ rogauí eūdē filiū meū vt hr̄ditatē meā restituerez gaio ⁊ sempronio. certe cogitur dict⁹ fili⁹ adimplere cōdi. p dictā ⁊ adire hereditatē ⁊ restituere eā fideicōmissarijs. i. dictis gaio ⁊ sempronio. ⁊ hanc credo esse intētionē hui⁹. §. ¶ Si quis rogat⁹. Instituí mihi heredē titiū ⁊ rogauí eū q̄ restitueret seio hereditatē meā ⁊ decessi dict⁹ aūt titi⁹ decessit postea. ⁊ anteq̄ restituēt seio hr̄ditatē. certe hr̄s eiusdē titij poterit hereditatē restituere seio. ⁊ ex trebelliano senatusc̄o sulto trāseūt actiones hr̄ditarie in seiū restituta sibi hr̄ditate p heredē titij. ſz si duo extitissent heredes ei titio a me instituto vt vnusq̄sq; hr̄duz eiusdē titij restituisset seio p ea pte trāsituras actiones in seiuz. nam ⁊ si ipse titi⁹ a me institut⁹ restituisset seio eā ptem quā dictuz est vnū de heredib⁹ titij restituisse seio. veri⁹ ē q̄ cōtrariū interi p parte transituras actōes ī seiū fideicōmissariū. ⁊ b̄ vsq; ad ꝯsiculū. ſz si plures ⁊c. ⁊ vbi ꝓponit duas q̄stiones ⁊ nō solet nisi vltimā q̄si p̄ma satis sit soluta supra. ⁊ dicit: ſz si pl'es heredes extiterint ei titio a me instituto q̄ p me rogat⁹ ē restituere hr̄ditatē seio. ſz quidā de heredib⁹ titij restituerēt seio ī terim siue anteq̄ coheredes eoz b̄ ēyna sequit̄ alia: vl' ei seio cui restituere debuit titi⁹ plures hr̄des extiterent. certe in ista secūda q̄one ita rñdeo vti titius hr̄s restituerit cui siue alicui de hr̄dib⁹ fideicōmissarij seij. is hr̄s fideicōmissarij habebit actiones hr̄ditarias ex hoc senatusc̄o. treb. p ea pte q̄ sibi restituta ē p titiū heredē. ⁊ hec vī eē intētio hui⁹. §. salua melio ri sententia siue intellectu. ¶ Si patron⁹. Stich⁹ libert⁹ titij fecit testm̄ ⁊ erhr̄dauit filios suos ⁊ dictū titiū suū patronuz hr̄dē instituit ex pte debita ipsi patrono in bonis liberti eiusdē. que ē dimidia iure isto. ⁊ rogauit eūdē patronuz q̄ dictam ptem restitueret dictis suis libertis exhr̄datis. ⁊ decessit dict⁹ libert⁹. certe si sua spōte adiuerit patron⁹ dictā ptem in qua fuit iustitut⁹ erit locus falcidie. i. q̄rte trebellianice: vt patron⁹ eā possit detrahere cū restituit filijs liberti dēaz ptez si aūt coact⁹ a p̄tore adierit patron⁹ nō tenebit q̄rtā imo trāsibunt actiōes ex hoc senatusc̄o sulto trebelliano insoliduz in eos filios liberti de quib⁹. §. dictū est. ⁊ hāc credo eē intētioz hui⁹. §. saluo meliori intellectu.

Seruo inuito dño. Titi⁹ fecit testm̄ ⁊ instituit sibi hr̄dē seium. ⁊ eū rogauit q̄ hr̄ditatē suā restitueret testatori seium siue sticho seruo eiusdē gaij. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹. nunq̄d sei⁹ hr̄s p̄t recte restituē hr̄ditatē dicto sticho seruo inuito vel ignorāte dño suo p̄dicto. ⁊ dr q̄ nō. ſz si postea q̄ facta est restitutio seruo ratū habuit dñs: cōfirmabit restitutio fcā seruo ipsi tñ dño acq̄rent̄ actiōes hr̄ditarie. Ꝟz oppono hec restō q̄ fit ex trebelliano ē silis acq̄sitiōi hr̄ditar⁹: q̄ q̄ tū ad effectū hr̄s est ⁊ fideicōmissari⁹ cui restituta est hr̄ditas. in hr̄ditate aūt acq̄renda p seruū: oz p̄cedere iussuz dñi ⁊ non sufficit ratihabitio postea subsequēs. g̃ idē vī debē eē ī hac restōne. Ꝟz nō est vez imo vt dcm̄ ē etiā ratihabitio subsequi poterit in hac restōne sicut ⁊ sufficit in bonoz pos. ratihabitio. nec est opus cōsensu aut opa serui in hac restōne. ita q̄; si q̄ rogati restituere hr̄ditatē suo dicēt suspectā hr̄ditatē postulante dño cōpellendi erūt adire hr̄ditatē ⁊ restituere. ⁊ nō ē necessarium q̄ dn⁹ interponat in hoc cōsensuz suū vl' opam at quin in bono posset. vl' in adeūda hr̄ditate cōsensus eius cui necessarius est. ⁊ hāc credo eē intentionē hui⁹. l. vsq; ad. §. si testator. saluo meliori intellectu. ¶ Si testator rogasset. Titi⁹ instituit sibi heredē sesiū ⁊ rogauit eū vt restitueret hr̄ditatē suā titij berte ponensi nō nupserit. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹: ⁊ dicta berta nupsit sempronio ⁊ petit nūc eadē berta a dicto seio hr̄de vt adeat hr̄ditatē titij sibiq; berte restituat. hr̄s aūt dic. ego nō teneor adire: q̄ ē mihi suspecta hr̄ditas. itē ⁊ si adirē: non tñ teneor tibi restituē. q̄ nubēdo fecisti ꝺ ꝺditionē quā apposuit testator circa restōnem tibi faciendam. q̄rit̄ q̄d iuris sit. ⁊ certe dicendū est cōpellendū hr̄dē si suspectā dicat hr̄ditatem adire ⁊ restituē eaz mulieri p̄dicte q̄ uis nupserit. habetur ēt p nō adiecta dicta cōditio. ⁊ idem dicerem⁹ si testator apposuisset in restitutiōe faciēda aliam ꝺditionē q̄ nō possit impleri nisi per finē vite fideicōmissarij: sicut nec superior pōt alicui pectarem⁹ cōditionē in nō faciēdo existentez. vez hic fit cautio mutiana p fideicōmissariū vl' fideicommissarios de reddēdo qđ acceperūt: si cōtra cōditionē faciāt q̄ cautio in superiori cōditiōe nō interponit cū habeat p nō apposita vt dixi. ⁊ hāc credo eē intentionē hui⁹. §. saluo meliori intellectu.

¶ Cum p̄tor. Titi⁹ iuit cor̄ p̄tore ⁊ ꝓposuit ꝺ seiū actionem ex testamēto petēdo ab eo vt restituēt sibi hr̄ditatē sempronij: quē sempronius dicebat instituisse sibi hr̄dē dictū seium ⁊ rogasse euz de restituenda hr̄ditate sua sibi titio ⁊ fuit interlis cōtestata. ⁊ iuratū de calūnia cor̄ p̄tore ponē ⁊ pbationes inducte. p̄tor aūt bñ cognouit fcm̄ verū errando in iure iussit hr̄ditatē restituí dicto titio fideicōmissario cū in veritate nō deberet ei restituí. nūquid valet hec sñia: ⁊ nunq̄d ex ea restitui hēditas titio p̄dicto. ⁊ dico q̄ sic. q̄ nō solum titij q̄ dicebat se fideicōmissariū. ſz etiā publice interest restituí dictaz hr̄ditatē titio p̄dicto pp auctoritatē rei⁹ iudicataz. et idem dico si p̄tor cognouit factū ⁊ ius. ⁊ cognouit nō debere restituí hr̄ditatē dicto titio. verūtamē ambitiose faciēdo. s. gratiā titio iussit hr̄ditatē ex fideicōmisso restituí ei ⁊ hāc credo eē intētionē hui⁹. §. saluo sp melioꝛi intellectu. Videt̄ etiam extra casuz dari hic debere restōnē ꝺ sñiaz dcō seio ꝺ quē actū fuit si petat restituí aduersus sñiaz maxime vbi p gr̄am fuit lata. vt. ff. de re iudi. diu⁹. ⁊. §. de pig. si fund⁹. §. si pluris. ff. ſbi ſz human⁹ ⁊c. ⁊ ex q̄b⁹ causis ma. li ī fi. ⁊. l. ſz ⁊ si p̄tor. ff. § fi. ⁊ de iudi. si p̄tor. §. marcellus. ¶ Si pupillo infanti. Instituí mihi heredē titiū ⁊ rogauí eū q̄ restitueret hr̄ditatē meam seio pupillo infanti. ⁊ decessi. certe si titius adiuerit spōte hereditatē meā etiā seruo ei⁹ infant̄ ⁊ ipsi pupillo infanti simul cū seruo tutore auctore restituet̄ siue restituí poterit hr̄ditatis p dictū titiū: q̄ in eo q̄ fari nō pōt: nō magis impedietur ea res. i. restitutio. q̄ in muto pubere volēte hr̄dē īstitutū sibi muto restituē hr̄ditatē in quo quidē muto pubere nunq̄ restitutio ipediet. pōt eīm demonstrare voluntatē suā nutu vl' per litteras. si aūt dict⁹ titi⁹ hēs recusaret adire hereditatē meā tūc difficile vidēt quēadmodū possit expediri res. i. aditio et restitutio faciēda infanti. q̄ neq; tutore desiderāte pīculo pupilli adire hr̄ditatē dcm titiū heredē futur⁹ sit loc⁹ trebelliāo senatusc̄o sulto sicut vidēt. neq; pupill⁹ ipse desiderare possit vt dēs titi⁹ adeat hr̄ditatē ⁊ eā restituat cū fari nō possit. qđ quidē aliq̄ten⁹ siue leui⁹ circa mutos expediri pōt. nā si muti sint capaces auditu siue audit⁹ saltē interrogati: nutu possint significare velle se pīculo suo hr̄ditatē adire hr̄dē īstitutū. q̄ nō spōte vult adire sic̄ ⁊ pñt abūtes p nūciū b̄ significare. sed q̄uis dēz sit supra difficile eēt vt subueniat circa b̄ ifanti fidei cōmiss. tñ nō dubitat iurisc̄osul. oīno ei subueniēdū eē. s. vt hr̄s possit p tutore cōpelli adire ⁊ restituē hr̄di. ⁊ b̄ ꝺstituēdū ē ex filitudine iur⁹ ciuil'. si eīm hr̄s īstitut⁹ eēt ifans nō dubie vī posse eū gerē p hr̄de tutore auctore. i. p ipz solū tutorē. Itē ⁊ b ꝺstituēdū ex filitudine iur⁹ honoꝛarij siue p̄torij. nā si ageret vī q̄reret ꝺ bo. pos. delata ifanti peti possz p tutorē ei ifanti. sic aūt adiuuat dēs ifans circa aditōez ⁊ restōnē sibi faciēdā vt dēz ē ita ⁊ mut⁹ q̄ nihil intelligē p̄t adiuuat p curatorē a se ꝺstitutū quē p̄t ꝺstituē nutu vl' ēt scribēdo. vt. §. de curatus. ⁊ b vī eē intētio hui⁹. §. salua meli. sñia. ¶ Si singule. Titius īstituit sibi hr̄dē seiū ⁊ rogauit eū q̄ mihi restituēt hr̄ditatē suā titij. ⁊ decessit titi⁹. postea ego fideicō. vēdidi sēpronio singulas res hr̄ditarias. ⁊ sei⁹ hr̄s tradidit eas iussu meo dēo sēpronio ēptori. certe vī eas tradidisse ⁊ restituisse mihi fidei commissario. idem erit ⁊ si iussu meo tradantur per heredem illi cui ego fideicōmissarius debuerim eas p̄stare ex fideicōmisso vl' ex alia causa. vl' cui ego voluerim ire in creditū cōmodando forte vl' locādo ei vl' cui ego donare voluerim. ⁊ b vidēt intētio hui⁹. §. salua melioꝛi sñia.

Eli ita instituꝰ. Instituí mihi heredē titiū in ser vnci
is hereditatis mee pone, ⁊ rogaui eū ꝙ restitueret sem
pronio. Itē instituí mihi heredē seiuz in alijs ser vncijs sub
hac cōditiōe si dictꝰ titiꝰ coheres eius adijsset, ⁊ rogaui eun
dem seium vt suā ptē hereditat restitueret dicto sempronio:
vel etiā alij, ⁊ decessi, certe dictꝰ seius pōt vti lege falcidia si
ue detrahē quartā trebellianicā aduersus eū cui ipse rogatꝰ
erat restituere, si ipse seiꝰ adiuit suā partē hereditatis sponte
⁊ nō coactꝰ. ℞uis dictꝰ titiꝰ ei⁹ cohēs adiuisset suam ptem co
actus, videbaꝝ aūt forte cōtrariū qz dictꝰ seiꝰ instituꝰ sub cō
ditiōe si titiꝰ coheres eiꝰ adijsset nō poterat eē hēs nisi titius
coheres eiꝰ adijsset, vt. ſ. de cōdi. ⁊ demō. qui heredi. ſ. fi. sed
coheres coactꝰ adiuit, vñ videꝝ ꝙ eiꝰ vicio ⁊ coactione fiat
heres, ⁊ sic nō possit detrahere quartā, vt ar. j. de acq. pos. pō
ponius. ſ. cū quis, ⁊ certe ibi loquiꝝ in his qui ab alijs hñt
cām ⁊ accessionib⁹ tempoꝝ vti volūt. Itē ⁊ alia rōne videba
tur forte ō; qz titiꝰ coheres nō videꝝ adijsse cū sit coactꝰ. ſz ō
est; qz coacta aditio ē aditio, vt hic ⁊ j. de bo. lib. l. pe. ⁊ ſ. qō
metꝰ cā. si mulier. ſ. si metu. ⁊ hec videꝝ eē intētio hui⁹, l. salua
meliori sententia. ¶ Etiā absentis. Instituí mihi heredem
titiū ⁊ rogaui eū ꝙ restitueret hereditatē meā seio absenti. et
decessi. ⁊ titiꝰ sponte adiuit hereditatē meā. seiꝰ aūt fideicom
missariꝰ q erat absens fecit sempronium suū procuratoꝝ vt
peteret sibi restitui hr̄ditatē recipiēti noīe eiusdē seij. nūq̄d di
ci⁹ procuratoꝝ poterit hoc desiderare siue petere coꝝ ptoꝝe.
⁊ dꝝ ꝙ sic. verūtamē si nō sit cuidēs volūtas fideicōmissarij
absentis; ſz sit dubiū vtrū mādauerit vel nō. debꝫ cauere hē
dicⁱ procuratoꝝ ꝙ fideicō. absens hēbit ratū. ⁊ hoc qñ hr̄s
adiuit sponte vt dictū est. si aūt dicat heres sibi cē suspectam
hereditatē; ⁊ iō eā adire nolit; ⁊ incertū sit vtrū dictꝰ fideicō.
mādauerit dicto procuratori vt peteret adiri hr̄ditatē p hr̄dē
⁊ sibi restitui dicēdū est vt hr̄s nō sit cōpellendꝰ adire. ℞uis
caueaꝝ eidē hr̄di p illuz q̄ dicit se procuratoꝝ fideicōmissarij ꝙ
fideicōmissariꝰ hēbit ratū. ⁊ hꝫ pp fragilitatē cautionis predi
cte, qz p illā cautionē nihil forte cōsequeꝝ heres, qz non erat
forte soluēdo ille qui dicebat se esse procuratoꝝ fideicōmissa
rij absentis. ⁊ sic magnū periculū siue captionē forte subiret
heres si fideicō. nō haberet ratū. qz oia onera hereditaria su
biret idē hr̄s ꝙ si sponte adierit hereditatē hr̄s vt dictum est
in pri⁹. rū. hui⁹. ſ. nō ē magna captio siue periculū hr̄dis resti
tuere hr̄ditatē illi; qui dicebat se procuratoꝝ fideicōmissarij re
cepta ab eo cautione ꝙ fideicō. habebit ratū, cum non erat
certū de mādatoꝝ imo dubiū. ⁊ postea fideicō. nō habeat ra
tum, qz pp cautionē illi⁹ q̄ dicebat se procuratoꝝ fideicōmissa
rij nō remanerēt onera hr̄ditaria apud heredē. imo iō qz idez
hr̄s sponte adiuit ⁊ iō cogiꝝ hr̄s restituere hr̄ditatē illi q̄ di
cebat se procuratoꝝ fideicōmissarij de rato cauēti. cū de eius
mādato est dubiū. ſz si appareat postea fideicō. nō mādasse:
actiōes hereditarie trāsibūt in fideicō. eo tpe quo ratuz hūit
⁊ hec videꝝ eē intētio hui⁹. ſ. salua meliori sniā. ¶ Si dam
num. Instituí mihi heredē titiū ⁊ rogaui eū ꝙ restituerz hē
ditatē meā seio; ⁊ decessi. postea gaius vulnerauit stichū fuū
hereditariuz, ⁊ ita actio, l. aq̄l. acquisita est dicto titio heredi
p dictū seruū hereditariū. postea dictꝰ hr̄s restituit hr̄ditatez
meā dicto seio fideicōmissario. nūq̄d dicta actio legis aquil.
trāsiuit p dictā restōnez ad dictū fideicō. ⁊ dicit ꝙ nō. hec eñ
actiones transeūt ad fideicō. q̄ pendēt ex bonis meis defun
cti testatoris, i. trahunt originē ex eo qō factū fuit i bonis me
is defuncti me defuncto viuēte tunc. ⁊ sic cōpetierunt mihi a
ctiones re vel spe, vt. ſ. e. ita tū. ſ. actiones. ⁊ hec videꝝ eē in
tentio hui⁹. ſ. salua meliori sniā. ¶ Si legatis rome. Titi
us instituit sibi hr̄dem gaiuz bononiēsem: ⁊ rogauit eum ō re
stituēda hr̄ditate seio, postea decessit dictꝰ titiꝰ. postea dictus
gaius hr̄s fuit missus in legatione siue ambasia. romā. seius
autem fideicom. cōpulit eundē hr̄dē rome coꝝ ptoꝝe vt adi
ret hr̄ditatē. ⁊ ipse adiuit eā ⁊ restituit eā eidē seio fideicō. certe
℞uis dictꝰ hr̄s idēq̄ legatus nō cogereꝝ de iure pati rome a
ctiones creditoꝝ hereditarioꝝ pp priuilegiuz legationis. tū
seius fideicō. cui est restituta hr̄ditas p eundē heredē cogere
tur pati dictas actōes rome. vidēdū ē ēt an ⁊ fideicō. debeat
cōuenirī ibi tm̄: vbi de iure debuit cōuenirī titiꝰ defunctꝰ; q̄ i
stituit sibi hr̄dē dcm gaiuz legatū. ſ. si sua spōte hr̄s adiit ⁊ re
stituit dcam hr̄ditatē fidicōmissario; siue ēt coactus vt dcm
est. an debeat defendi fideicō. trib⁹ locis. ſ. vbi defunctꝰ ha
buit domiciliū. ⁊ vbi hr̄s habuit domiciliū. ⁊ vbi ipe fideicō
missariꝰ hꝫ domiciliū. ⁊ certe oꝝ ibi fideicō. q̄uenirī vbi domi
ciliū habeat idē fideicō. vl vbi haberꝝ maiorꝝ pars hr̄ditatis
ei restituē. ⁊ h vl eē itētio hꝰ. ſ. salua semp meliori sniā.
¶ Si postulāte me. Titius instituit te seiuz hr̄dez ⁊ roga
uit te vt mihi suā restituēs hr̄ditatē. ⁊ decessit dictꝰ titiꝰ. post
ea postulante me fideicō. suspectā hr̄ditatē ex decreto ptoꝝ
adijsti. ⁊ postea ego nolo eā mihi p te restitui nec volo me bo
nis immiscere. certe hoc fieri oꝝ qō octaueno nō ineleganter
videbaꝝ. ſ. vt a ptoꝝe pinde actiones hereditarioꝝ creditoꝝū
⁊ legatarioꝝ in me fideicōmissariuz denꝝ ac si hereditatē re
cepissem sponte. nā accipe cogoꝝ ēt inuitꝰ. nō āt potero conue
nirī interdicto fraudatorio a creditoꝝib⁹ tuis q̄ es heres. qō
ē veriꝰ ēt si eo tpe quo creditoꝝ tuoꝝ heredis fraudādoꝝ cō
filiū inieris tu hr̄s expectasti adire donec cogerer vt nec ī q̄r
ta trebellianica cōmodū eis afferres cū esses nō soluēdo. q̄a
citra periculū meū qui suz fideicōmissariꝰ interdicti fraudato
rij hr̄ditatē suspectā adieris siue adijsses. ⁊ mihi restitueres
nō essꝫ potero cōuenirī a creditoꝝib⁹ suis p dicto interdicto ad
reuocādā ad me dcam q̄rtā. ⁊ hñ dico ꝙ nō potero conueniri
qz ⁊ remoto fideicōmisso. i. si solūmō fuissem institutꝰ. ⁊ nō fuis
sem rogatꝰ mihi restituere liberū tibi fuerat nolenti adire hē
ditatē; creditores tuos tali cōmodo fraudare. qz nō vetitū; ē
nō acquirere in fraudē creditoꝝ ſz diminuē. ⁊ ego fideicō. nil
turpiꝝ faciā recipiēdo a te eā hr̄ditatē quā creditores cui nō
potuerūt cōpellere te vt adires, remota hac mea postulatiōe
i. si nō postulassez te hr̄dē cogi adire. Dz ⁊ si filiusfa. suꝰ hr̄s
patrileristēs rogatꝰ sit a pre restituē mihi heredi. ⁊ tanq̄ sus
pectā ex decreto ptoris restituerit mihi cū inuisſz cōsiliū credi
toꝝ suoꝝ fraudandoꝝ. vir. i. nō eritꝰ locꝰ interdicto fraudato
rio. ō me fideicō. ad reuocandū p creditores filij quartā tre
bellianicā; quā idē filiꝰ potuisset retinē si spōte adijsset. quo i
terdicto volebāt agere dicti creditores filij ō me. ⁊ videbaꝝ
forte ꝙ possent magis q̄ in superiori casu; qz expectādo filius
vt cogaꝝ adire ⁊ coacꝰ adeūdo; ⁊ sic nō retinēdo q̄rtā trebel
bellianicā de hr̄ditate p̄is vl diminuē de bonis suis i frau
dē creditoꝝ suoꝝ cū bōa p̄is sint sua q̄dāmō. vt. ſ. de libe. ⁊
post. in suis. ſz nō ē vez ꝙ sit locꝰ interdicto fraudatorio ō me
qz bōa p̄is nō sūt adeo filij. video eñ ꝙ si bōa p̄is vēdaꝝ
a creditoꝝib⁹ paternis q̄ ipetrauerūt sepationē forte bonoꝝū
p̄noꝝ a bōis filij hr̄dis qō q̄dē facē potuerūt. vt. j. de sepaꝝ.
l. i. ī p̄i. nihil. pp̄ū creditores eiꝰ filij ex ea hr̄ditate ferre p̄t.
nisi forte debeāt audiri pp̄ij creditores filij si postulēt. vt di
missis p̄is eiꝰ. ſ. creditoꝝib⁹. i. satisfacto eis bōa p̄is residua
p̄mittaꝝ vēdē sibi. i. creditoꝝib⁹ filij. ⁊ hꝫ vl eē itētio hꝰ. l. salua
meliori sniā. ¶ Si dōatiōis cā. Instituí mihi hē. titiū: ⁊ ro
gaui eū ꝙ resti. hr̄di. meā seio. q̄ seiꝰ nō poterat cape solidaz
hr̄ditatē siue itegrā. ⁊ decessi. dcs āt titiꝰ hr̄s meꝰ nolēs dōa
tionē facē dcō seio nō capaci. dixit sibi eē suspectā hr̄di. meā
vñ coactꝰ fuit eā adire ⁊ eā restituit itegrā dcō seio fideicō. cer
te auferꝝ eidē seio id qō ex ea hr̄ditate cape nō p̄t. ⁊ idē ē di
cēdū ēt si citra filiū donādi dcō seio fideicō. nō capaci dictꝰ
hr̄s meꝰ fiduciariꝰ cuiꝰ fidei cōmisi vt restituēt seio nō capaci
feceritꝰ id qō dꝫ ē. i. dixerit suspectā hr̄di. ⁊ coactꝰ totā restitu
erit dcō seio. nā auferꝝ dcō seio id qō cape nō p̄t ⁊ applicabi
tur fisco. vt. ſ. de his q̄. vt idi. ī fraudē. ſ. i. ī fi. ſ. ⁊ h vl eē itērō
¶ Hr̄s ab eo. Titiꝰ nō soluēdo cre b⁹. ſ. sal. meli. sniā.
ditoꝝib⁹ suis exñs istituit sibi hr̄dē seiū ⁊ rogauit cū ꝙ
resti. heredi. suā titio ⁊ sēp̄ronio. ⁊ decessit titiꝰ. nē seiꝰ ab eo istitu
tus dicē eē sibi suspectā hr̄ditatē. q̄ro nūq̄d possit cogi adire ⁊
restituē eā sēp̄ronio fideicōmissario hꝫ postulāti. ⁊ videbatur
forte q̄busdā ꝙ nō. qz fideicōmissariꝰ nullū inde lucrū ē habi
turꝰ. imo dānū nec de facili q̄s hoc desiderare solꝫ. ar. ſ. ad. l.
fal. l. iij. in p̄inci. ⁊ leges adaptanꝝ ad ea que frequēti⁹ acci

dunt.vt.ſ.de le.⁊ ſe.coſul.nam ad ea.dꝛ tñ hic ꝙ bñ pōt cogi adire ⁊ reſtituere ad poſtulatōnē fideicōmiſſarij.ſz ⁊ ſi ſua ſponte adierit reſtituturꝰ eſt eandē hꝝditatez fideicōmiſſario deſiderāti ſecꝰ aūt eſſet ſi dicto ſempꝛonio nō reliquiſſet teſtatoꝛ vniuerſale fideicōmiſſuz.ſz reliquiſſet ei fideicō. ſpeciale vel etiā legatū.qꝛ illa nō teneꝫ ei ſoluere heres.eo eñ caſu ſūgunꝫ vice heredis ſuperioꝛes legatarij:cū cui.i.alicui eoꝝ legatarioꝝ relictū ē fideicō.ſ.vniuerſale ⁊ nō al's.⁊ hec videtur eē intentio huiꝰ.l.ſalua meliozi ſnīa. ¶ Si totā. Titiꝰ inſtituit te ſeium heredē ⁊ rogauit te vt totā hereditatē ſuā reſtitueres gaio.⁊ deceſſit.tu aūt heres ſponte adiuiſti hereditatez ſuā ⁊ reſtituiſti eā dicto gaio ſine deductiōe q̄rte ptis.certe difficile q̄dē crederis ꝺ feciſſe magꝭ ꝓ ignoꝛātiam ꝙ cā ex plēdi fideicō.ſz ſi.ꝓbaueris ꝓ erroꝛē facti te ſquartā nō retinuiſſe.poteris eā recuperare.⁊ hec videꝫ eſſe intentio huiꝰ.§.ſalua meliozi ſententia.

De euictione. Inſtituí mihi heredē titiū ⁊ rogauí eum ꝙ reſtitueret hereditatē meā ſeio.⁊ deceſſi.poſtea cū titius reſtitueret hꝝditatē ſeio.ſeiꝰ volebat ꝙ titiꝰ caueret ei ꝺ euictione p̄dioꝝ vl' mācipioꝝ:vl' ceteraꝝ rerū hereditariaruz certe nō teneꝫ hoc facere titiꝰ:imo ecōtrario teneꝫ fideicōmiſſariꝰ cauere heredi de euictiōe eoꝝ que ab ipſo hꝝde vēdita ſunt ⁊ quoꝝū pꝛeciuz ſoluit hꝝs fideicōmiſſario.⁊ hec videꝫ eē intentio huiꝰ.l.ſalua meliozi ſententia.

Si hꝝs inſtitutꝰ. Inſtituí mihi heredē ſeiuz ⁊ rogauí eū ꝙ pure reſtitueret hereditatē meā titio.⁊ rurſus rogauí eundē titiū vt reſtitueret dicto heredi hꝝditatē meā pꝰ paſcha pone.⁊ deceſſi.⁊ ſeius reſtituit hꝝditatez titio.⁊ poſtea tranſiuit paſcha.certe nō eſt opus ꝙ fideicō.titiꝰ reſtituit hereditatē ſeio.imo ſufficiūt eidē heredi directe actiones que remāſerūt apud eū cū reſtituit hꝝditatē fideicōmiſſario.

¶ Si heres. Inſtituí mihi hꝝdē titiū ⁊ rogauí eū ꝙ reſtitueret hꝝditatē meā ſeio.⁊ deceſſi.⁊ titiꝰ anteq̄ reſtitueret hereditatē dicto ſeio alienauit aliq̄d ex hꝝditate. aut manumiſit ſuum hꝝditariuz aut rupit aliq̄d vel fregit vl' vſſit ſiue cōbuſſit.⁊ poſtea reſtituit hꝝditatē.certe nō cōpetit in eū heredem actio legis aq̄lie vl' alia ciuil'.ſz poterit fideicō.ꝓſequi ab eo illud qꝺ periit ex eā fideicō.ſi vo aū reſtitutionē hꝝditatis admiſerit heres aliquod de p̄dictis poterit fideicōmiſſarius agere contra eum actione legis aq̄lie. ¶ Si temporalis. Titius inſtituit ſibi hꝝdē ſeiuz.q̄ titius habebat actionē temporalē puta redibitoꝛiā cōtra gaiuꝫ.⁊ deceſſit dictꝰ titiꝰ.certe temp' quo hꝝs potuit experiri anteq̄ reſtituez hꝝditatem ſeio imputabiꝫ ei ſeio cui reſtituta fuerit hꝝditas.credo tamē ꝙ ſeiꝰ recuperabit ab herede ſi idē heres fuerit negligēs et cōpleta fuit pꝛeſcriptio ante reſtōnem.vt.ſ.e.mulier.§.ſz eñ in fine.§.⁊ hec vꝫ eē intētio huiꝰ totiꝰ.l.ſicut eā ſcripſi a pꝛin. l.vſq̄ huc.ſalua meliozi ſnīa.

Omnes qui. Inſtituí mihi hꝝdē titiū.⁊ rogauí euz ꝙ reſtitueret hereditatē meā ſeio:⁊ deceſſi.titiꝰ āt petijt tēpus ad deliberandū vtrū expediret ſibi adire hereditatē meam vl' nō.⁊ habuit tp̄s certe etiā dū deliberat pōt ſeiꝰ fideicōmiſſariꝰ facere eū cogi adire hꝝditatē.ſz nō teneꝫ titiꝰ p̄dēſtatim reſtituere hꝝditatē eidem ſeio:ſz expectari ꝺz donec cōpleaꝫ tp̄s deliberationis.⁊ tūc ſi cōperierit titiꝰ expedire ſibi hereditatē ſentiet cōmodū teſti circa detractionem quarte trebellianice ac ſi ſponte adijſſet hꝝditatē.ſi vo ecōtrario crediderit titiꝰ oneroſam hēditatez ea reſtituta ſeio fideicō. nulla retēta q̄rta exoneꝛeꝫ titius actionibus hꝝditarijs.⁊ qꝺ dixi in titio hz locū in oīb' ,q̄ de hꝝditate deliberāt.⁊ h vꝫ intentio huiꝰ.l.ſalua meliozi ſnīa.

Heres p̄cepto. Gaius inſtituit ſibi hꝝdē titiuz:⁊ rogauit eū ꝙ reſtituez hꝝditatē ſuam ſeio p̄cepto ſibi hꝝdi fundo tutiano.⁊ deceſſit.nūc repitur qꝺ dictꝰ fundꝰ erat alienus ⁊ nō gaij teſtatoꝛis.certe hoc caſu ariſto aiebat videndū eē vtꝛ gaius teſtatoꝛ voluit eum fundum omni mō eē penes hēdē an ita demū voluit eē penes hꝝdē ſi ipſi' gaij teſtō ſ̄ ē fūdus,ſz aiebat dictꝰ ariſto ſibi ariſtoni ſupi' placere,i,ſibi placere illud qꝺ dictū eſt.ſ.in p̄mo mēbꝛo ſue diuiſionis.ſ.ꝙ ſi no fundū habeat hꝝs.⁊ iō eſtimatio huiꝰ fundi retinēda ē p heredē cū reſtituit hereditatē fideicō.ſ.ſi aū reſtōnem heredi tatis eſt euictꝰ dictꝰ fundꝰ heredi.⁊ hec videꝫ eē intentio huiꝰ.l.ſalua meliozi ſnīa. ¶ Si heres pecuniā. Inſtituí mihi hꝝdē titiū ⁊ rogauí eū ꝙ reſtituez hꝝditatē meā ſeio:⁊ deceſſi.poſtea dictꝰ titiꝰ heres mutuauit pecuniā hꝝditariā gaio ⁊ accepit pignoꝛa in eā cām.⁊ poſtea reſtituit hꝝditatē dicto ſeio fideicō.certe nō cōpetūt dicto fideicō.actiōes aduerſus ipſa pignoꝛa.ſz q̄d ſi ego defunctꝰ mutuaui dām pecuniam gaio.⁊ nō accepi ab eo pignꝰ:ſz dictꝰ meꝰ hꝝs accepit ꝓp hoc pignꝰ.certe idē erit.ſ.vt nō cōpetāt dicto fideicō.actiones aduerſus dicta pignoꝛa.verūtamē hz fideicō.p̄dictus ex fideicōmiſſo actionē aduerſus heredē vt ei cedat hꝝs actionem ,p cōmodo dicti pignoꝛis. ¶ Cum ex trebelliano. Heredi meū titianū debebat ſeruitutē p̄dio tuo ſeiano.ego aūt inſtitui te hꝝdem ⁊ rogauí te ꝙ reſtitueres hꝝditatē meaz ſeio.⁊ tu adiuiſti hꝝditatē meā ⁊ ipſa aditōe fuit cōfuſa ſeruitus quā p̄diū meū debebat tuo.certe cū reſtituis hꝝditatē meam fideicō.ſeio:potes ab eo petere vt reimponaꝫ ſeruitꝰ pꝛedio meo:ſicut erat añq̄ adires hereditatē meam.⁊ ita nihilominꝰ āmodo valebit ſeruitꝰ p̄dicta q̄uis hꝝditatē meā adieris.⁊ idē eſt econtra.ſi tuum p̄dium debebat ſeruitutē meo.

Si filiuz. Titius habebat filiū ſeiū ⁊ filiā ſẽpꝛoniā ⁊ inſtituit eos ſibi hꝝdes ⁊ ita cauit in teſtō ſuo de dōa ſua filia.mādo tibi filie mee vt nō facias teſtīm de his q̄ tibi relinqui.certe ꝓinde habēda eſt ea ſcriptura teſti ac ſi rogaſſet eā reſtituē ptē hꝝditat̄ in qua erat inſtituta dicto ſuo fratri. ¶ Sabinꝰ antoninꝰ. Sabinꝰ antoninus fecit teſtīm.⁊ exheredauit antoninū filiū ſuū impuberē ⁊ honoꝛatā ſuā filiā.⁊ iuliā valerianā:matrē p̄dictoꝝ inſtituit heredē.⁊ ab ea iulia valeriana reliquit dicte honoꝛate ſue filie trecēta:⁊ quaſdaz alias res.⁊ voluit reſtitui p̄dictā iuliā valerianā dicto antonino ſuo filio cū ad annū viceſimū etatis pueniſſet reliquam oēm hꝝditatez.qꝛ ſi ante viceſimū annū deceſſiſſet filiꝰ p̄cepit reſtitui dicte honoꝛate eam hꝝditatem.⁊ deceſſit dictꝰ ſabinꝰ antoninꝰ teſtatoꝛ poſtea dicta iulia valeriana mater dcī antonini filij teſtatoꝛis ⁊ honoꝛate deceſſit intеſtata: legitimis hꝝdib' ſibi relictis dicto antonino ⁊ honoꝛata ſua ſoꝛoꝛe q̄ erant ambo ſui filij vt dictū eſt.⁊ dictꝰ antoninꝰ accepit medietatē eoꝝ que erant in hereditate dicte eoꝝ matris ⁊ honoꝛata accepit aliā medietatē.⁊ ita per ꝺſequens habuit quilibet eoꝝ medietatē bonoꝝ ſabini antonini teſtatoꝛis qui iſtituerat ſibi hꝝdē dictā iuliā valerianā matrē p̄dictoꝝ. poſtea dictꝰ antoninꝰ filiꝰ teſtatoꝛis agens plenū nonūdecimū ānū ⁊ ingreſſus viceſimū ānū.nec dū tū eo viceſimo āno expleto deceſſit relicta hꝝde filia ſua fauia valeriana:q̄ fortе fuit vocata valeriana pp p̄dictā iuliam valerianā ſuā auiā.i.matrē patris.a q̄ fauia valeriana filia antonini filij teſtatoꝛis amita ſua honoꝛata que erat ſoꝛoꝛ patris vt dictū eſt:petebat fideicōmiſſum ex teſtō patris ipſius honoꝛate.i. p̄dicti ſabini antonini.ſ.dimidiā poꝛtionem hꝝditatis ipſius ſabini antonini quā dimidiā poſſidebat dicta fauia valeriana tanquaz hꝝs patris ſui antonini filij dicti ſabini antonini teſtatoꝛis q̄ antoninus filius teſtatoꝛis habuerat dictam dimidiam poꝛtionem hereditatis ſabini antonini a matre ſua iulia valeriana que fuerat inſtituta a dicto ſabino antonino vt dictum ē. ⁊ que reliquerat heredes ab intеſtato dictum antoninū filiū teſtatoꝛis ⁊ honoꝛatā vt dictuz ē.⁊ allegabat ita ꝓ ſe cozā p̄fide dicta honoꝛata amita fauie valeriane:dñe:ſabinꝰ antoninus pater meꝰ in ſuo teſtō voluit reſtitui hꝝditatē ſuaz filio ſuo antonino meo fratri ⁊ patri quōdā iſtius fauie valeriane cum ad annum viceſimuz etatis pueniſſet ⁊ p̄cepit reſtitui mihi honoꝛate eam hereditatem ſi ante viceſimum deceſſiſſet dictus meus frater.dictus autem meus frater deceſſit nondum completo viceſimo anno:ergo deceſſit ante viceſimum annū.ergo debet mihi reſtitui dicta hꝝditas patris mei.h āt fauia valeriana filia frīs mei p̄dcī hz dimidiā;⁊ ego aliā dimi

diam habeo ex successione matris mee q̄ fuit instituta a patre meo. dz ḡ hec filia fratris mei restituere mihi illaz dimidiam quā hz tanq̄ heres patris sui heredis p dimidia matr̄ mee rogate mihi restituere hr̄ditatē patr̄ mei eo mō q̄ dict' ē. Itē allego vobis dñe p̄ses puicie tale arguñtū. p me video q̄ septuagenarij excusant̄ a tutelis. z tñ diu' marc' nō excusauit eū a tutela qui ingressus fuisset septuagesimū annū etatis z eū nō cōpleuisset. ergo a simili frater me' qui decessit nōdū cōpleto vicesimo anno quē ingressus erat videt decessisse añ vicesimū annū. z ita vēdicauit sibi locū fideicōmissuz p̄dictū relictū mihi a patre meo. p̄ses añt motus p̄dictis allegatiōibus tulit sniam ptra dictā fauiā valerianā filiā antonini filij testator̄. z ita apud eundē p̄sidē obtinuit dicta honorata. tutores añt dicte fauie valeriane appellauerūt a dicta snīa vel aduersus eā sniam in integrū restōnem petierūt z coram impera legauerūt. p dicta fauia valeriana pupilla in primis q̄ ipsa pupilla erat paup. Secūdo allegauerūt cōstōnem diui adriani in q̄ cōstōne q̄ tuz ad munera municipalia iusserat idē di uus adrian' eū annū quē q̄s elect' ad dicta munera ingressus esset numerari. p impleto. vt. j. de mu. z ho. ad rē publicam.

Tertio allegauerūt. p dicta pupilla x̄ba testamēti dicti sabini antonini: quex̄ba fuerūt talia. vt i p̄i. §. dictū ē reliquā oēm hereditatē filio antonino cū ad annuz. xx. etatis puenisset voluit restitui. ꝛc. que x̄ba possunt intelligi z sonare vt ad annū vltimū venerit q̄ tū intrauerit. sicut q̄ puenit ad vltimuz ferculū statim cū cozā eo ꝓponit p scutiferos vl' famulos vl' alios. Unde imperator p̄dict' super hoc cognoscēs mot' pretatis a paulo cōditore hui' legis z a suis sequacib' eoraz eodē imperatore dicētib' cozā eo q̄ lex eliescētia ꝓhibet minores xx. annis manumittere. vt instit. qui ma. nō pos. §. eadem dicit ēt q̄ minor xx. an. nō ē q̄ diē supremū agit anni. xx. quā uis eū xx. an. nō cōpleuerit. vt. j. de manumissiōib'. l. i. z mot' dict' imperator alijs quibusdā ꝓlat' a dicto paulo z suis seq̄ cibus. pnūciauit p̄ dictā honorata petitricē cui' ꝓnūciatōi ego credo standū. z hec videt ee intētio hui'. §. salua meliori sentētia.

Epistolā. Titi' corneli' fecit testū. z in eo instituit eq̄ liter sibi hr̄des matrē suā: z sempronīū quōdā suū curatorem z cornelīū q̄ erat su' fili'. p' factū añt testū. z iuita dcī titij corneli' testōr̄ decessit dicta ei' mat'. z semproni' p̄dict' cōtraria fortuna fuit deportat': z sic habit' fuit. p' mortuo. vt. j. de bonis liber. si necesse. §. si deportat'. z sic sperabat q̄ tāq̄ i cām caducī devoluerent̄ ptes istoz ad cornelīū filiū testatoris. vt. C. de cadu. col. l. i. §. p secūdo. hoc añt vidēs dict' titi' cornelius testator fecit epl'am qua ḡuauit dictū cornelīū suū filiuz vt de portionibus matris z sempronij daret. iiij. uncias scio q̄ fieri potuit cozā quinq̄ testib' ad min'. vt. C. de fideicō. z in epla. z de codicill'. l. fi. in fi. z de dona. cā mor. l. fi in fi. z de cessit dict' titi' corneli'. certe si redeat semproni' deportat' p integz restōnem: z sic adeat q̄ fieri pōt. vt. C. de sniam passis. l. i nō tenet ad duas uncias: vtpote nō rogat'. hz cornelī' tenet ad alias duas uncias seio restituendas. s. p rata portione maternaz defuncti rez. Mulier. Titia habebat filiū seiuz. z seius habebat gaiaz uxorē que erat nur' dicti titie. ex isto añt seio z gaia nat' fuit semproni'. decessit dictus seī'. postea titia fecit testū: z instituit sibi heredē dictum sempronīū natuz ex seio mortuo z gaia uxa. z ei' sempronij fideicōmisit vt retēta quarta parte hereditatis eiusdē titie testatricis reliquā ptē restitueret nurui quondā sue testatricī. i. dicte gaie nur' fideicōmisit i hec x̄ba. rogo te nuz mea quōdam vt id q̄ quenerit ad te ex bonis meis: facias pervenire ad filiū tuū sempronīū. z decessit dicta titia testatrix. q̄situz ē q̄ hoc fideicōmissuz restituere debeat nur' filio suo sempronio: vtrū ne post mortē suā nurus: an vero ante ēt. z respondz q̄ post mortem z non ante. z hec videtur ee intentio hui'. §. salua meliori sentētia.

Celsola. Martin' filiuz suum gaium impuberem ex asse scripsit heredē in testō suo. z aliuz suuz filiū puberē petuz exhr̄dauit p̄oe. z postea fecit codicillos z i eis ita dixit. si gai' filius me' ipubes mihi heres erit z in pupillari etate decesserit: substituo ei titium z mevium z seium. z ita in codicillis directo z pupillariter substituit p̄dictos dicto impuberi z decessit dict' martin'. postea dict' impubes decessit in pupillari etate. nūq̄d dicti substituti hr̄ditatē nanciscī possunt z vidēbant q̄ nō. ea rōne: qz codicillis hr̄ditas neq̄ dari neq̄ adimi p̄t directo. de benignitate tñ dicēdū ē vt si non valebat iure directo: valeat tñ iure fideicōmissi. i. vt impubere mortuo in pupillari etate frater impuber' p̄dict' qui ab intestato eidez impuberi successit ex eo q̄ dicta pupillari substō directa in codicillis facta nō valuit obligef ex fideicōmisso dict' substitut' ad restituendā eis hereditatē. z sic cuz trahat ad fideicōmissum possit dict' frater detrahere quartā. sum' eūi in eo tractatu vbi detrahit quarta de fideicōmissis vniuersalibus Sed pone q̄ dict' titi' z meui' z seius qui in codicill' erant substituti impuberi pupillariter z directo fuerūt invicez substituti. z i eisdē codic. p dz martinū. z sic int eos fuit fcabrenilo q̄ substō. sicq̄ fuit directa. vulgar' q̄ nō p̄t fieri i codic. qz codicil. hr̄ditas neq̄ dari neq̄ adimi p̄t directo vt dcīi ē. z p̄oe q̄ dict' impubes decessit in pupillari etate. z ita cum nō valuerit substō ei pupillariter z directo in codicillis facta. frat ei' successerit ei ab intestato z teneat idē frater impuberis restituere p fideicōmissuz hr̄ditatē dict' substitut' vt dictū ē. certe placz valē dcaz breviloquā substōez substitutoz ēt i fideicōmisso p̄dicto q̄ dict' frat impuberis dz dict' substitut' vt dictum ē. vñ vno de dict' substitut' mortuo duo substituti q̄ supersunt totū sive totā hr̄ditatē ita q̄ nō detrahit pars substituti mortui accipiūt ex causa fideicōmissi de manu dicti fratris pupilli q̄ impuberi ab intestato successerat eo mō qui dictus est. detracta tñ quarta: vt z. §. dixi. z hec videt ee intentio hui'. l. salua tamē meliori sentētia.

Credib'. Titius instituit sibi heredē filium suuz seiuz z filiā suā semproniā. z rogauit dcm seiū vt si sine liberis deceder ptē suā hr̄ditat' soroi sue semproniē restitueret aut si soror nō supersit restitueret berte sue matri. Item rogauit eandē semproniā vt si ipsa sine liberis decedēt ptez suam hr̄ditatis fratri restitueret. aut si frat nō supersit restituerz dicte sue matri. z hec x̄ba adiecit postea dict' titius vosq̄ liberi carissimi hoc fideicōmisso inuicē volo teneri donec binos liberos educaueritis. z postea decessit dict' titi' testator. q̄situ est si quis ex filijs duos liberos procreauerit: q̄ vis supstites eos post mortē suā nō reliquerit. an heredes sui fideicōmissū p̄dictū debeat. z rñdet q̄ nō debēt. z hec videt ee intētio hui'. l. salua meliori sentētia. Titius. Titi' istituit sibi hē des nepotes ex filia sua p̄mortua z aliā filiā suā furiosā. z fidei filie furiose cōmisit vt si sine liber' decessissz ps ei furiose data pueret ad dcos suos cohr̄des. postea ipe titi' collocauit seio i matrimonio eā furiosā de fco lz nō d iure. qz furiosa nō p̄t dare matrimoniū. vt. j. de ri. nup. oratione §. fi. z enixa ē dicta furiosa filia p' mortē dcī titij sui p̄is. z postea decessit dca furiosa supstite filia prata ex hmōi ordinatione. q̄situ ē an fideicō. p̄dcm ptinet ad dcos cohēdes furiose. z rñ. q̄ nō. z erō qz lz dcz matrimoniū nō tenuerit de iure ex q̄ matrimonio nata ē dca filia furiose. tñ satisfcm ē hmōi ordinationi apposite p titiū p̄ez furiose circa fideicō. cohr̄dib' furiose p̄stādū. i. satisfactū ē volūtati eiusdē titij q̄ apposuit dcaz ordinationez. voluit enī q̄ hr̄des nō hr̄ent fideic. si furiosa cū liber' decedēt ex eo qō dixit q̄ ps furiose data puerz ad cohēdes si sine liber' decessissz furiosa. z

Elci' titi'. Luci' z h vī ee intētio h'. §. sal. me. sen. titi' itestat' mortis sive morit': cū hret vxorē z ex ea filiā a se emancipatā: fec codicillos z i eis h x̄ba iseruit. ptinet ad hi codic. ad vxorē z filiā. ita q̄ rogo q̄cq̄d ego reliqro aut vos ipse habeat' cōe vobis sic q̄ si nō ego rogarē vos p vestra pietate faceretis. i. facere deberetis. z decessit dict' lucius titius, z filia accepit bonor possel. vñ liberi eiusdē lucij titij

intestati mortui q̃situm est an aliq̃ ps hr̃ditatis ei⁹ debeatur matri a filia ex causa fideicõmissi. ⁊ rñdeꝛ q̃ debeꝛ. ⁊ ego sub audio dimidia. si tñ vror parata sit ꝓferre bona sua in cõe. ⁊ hec videꝛ intẽtio hui⁹. l. salua meliori sñia. ⁊ habem⁹ hãc. l q̃ si de ẏbo ad ẏbum. ff. de leg. ij. l. fi. ¶. luci⁹. vñ nõ erat necesse q̃ hic scriberẽ casum: cũ ibi scripserim satis cõpetenꝛ scripsi tñ ⁊ hic. supfluum em̃ nõ credo viciare in hac pte. ¶ Venia duos. Venia feꝛ testamẽtũ ⁊ instituit sibi hr̃des duos suos filios: ⁊ intẽtio ei⁹ q̃ in eodẽ testõ cauit ẽ talis vt mihi videtur. fidei añt hr̃dum meoꝝ cõmitto vt ois substãtia mea sit ꝓ deposito siue ꝓ custodia sine vsuris apud gaiũ seiũ. ⁊ lucium titiũ quos dedissẽ curatoꝛes substãtie mee si licuissꝫ siue licituꝫ de iure fuisset remotis alijs tutoꝛib⁹ vel curatoꝛib⁹ datis a patre. ⁊ vt hi gaius seius ⁊ luci⁹ titius restituant nepotibus meis natis ex alio filio meo ꝑmortuo: vt q̃sq̃ eoꝝ nepotum ad annos. xxv. peruenerit ꝓ portiõe. ſ. rata siue numero personaꝝ vl̃ si vnus. ſ. tñ ex dictis meis nepotibus puenerit ad. xxv. annos: vt qꝛ alij ꝑdecesserunt ei q̃ solus puenerit ad xxv. an. oẽm substãtiã meã restituãt gai⁹ sei⁹ ⁊ luci⁹ titi⁹. ⁊ decessit dicta meuia. q̃situ ẽ postea an fideicõmissum debeat ꝑstari a dict⁹ hr̃dib⁹ ꝑdictis lucio titio ⁊ gaio seio. ⁊ respõdeꝛ q̃ dicti luci⁹ titius gaius ⁊ sei⁹ nõ possunt petere ab heredibus dictũ fideicõmissum. cõmissarij em̃ siue executoꝛes testoꝝ nõ hñt actionẽ ꝺ hr̃des in hoc casu. ⁊ hãc credo eẽ intentõem hui⁹. ¶. ls plura ẏba posuerꝫ q̃ sint in textu: ad euidẽtioꝛem intellectũ. salua sp melioꝛi sentẽtia. ¶ Tres heredes. Titia faciẽs testm̃ tres hr̃des scripsit. ſ. meuiũ frẽm suũ ex dodrãte siue ex nouẽ vncijs hr̃ditat⁹ sue. seiũ vero scripsit heredẽ ex sextãte siue ex duab⁹ vncijs. stichũ añt seruũ eiusdẽ seij eũdẽ q̃ filium naturalẽ ꝑdicti meuij ex vncia scripsit hr̃dẽ. ⁊ fidei dicti seij cõmisit vt dictũ stichũ manumitteret. nã cõmissionẽ fecit in hec ẏba. a te peto sei vt stichũ manumittẽs dedi vñ faceres. ⁊ postea fecit codicillos dicta titia: ⁊ in eis ita cauit. vnciã ex qua feci stichũ hr̃dẽ si quã sei⁹ cõtrouersiã mouerit: ad meuiũ frẽm meũ reuerti volo tu frater fm fidẽ ⁊ pietatẽ tuaꝫ q̃q̃d ad te puenerit ex hr̃ditate mea sticho filio tuo restituas q̃ vt facias fidei tue cõmitto. ⁊ postea decessit dicta titia ⁊ ꝑdict⁹ sei⁹ adiuit hr̃ditatẽ ei⁹ ꝓ ea parte q̃ tãgebat eum ⁊ ꝓp hoc q̃ adiuit ⁊ spõte manumisit stichum cõpulsus de hꝫ a pretoꝛe. nũc queriꝫ an vnciã hr̃ditat⁹ titie ex q̃ stich⁹ ꝑdict⁹ ab ea titia instituꝛ fuit eidẽ sticho manumisso restituẽ debeat dict⁹ seius. ⁊ dico q̃ nõ. qꝛ nõ fuit rogat⁹ ꝓ titia ei sticho restituẽ ꝓ ẏba testi: vl̃ codicillorum supꝛadictoꝝ. ſz q̃ vis nõ teneatur sei⁹ sticho restituere dictã vnciã. qꝛ deꝫ nõ fuit rogatus. tñ si faciat idẽ sei⁹ de hac vncia controuersiã quo minus eum habeat stich⁹ dict⁹ meui⁹ eandẽ vnciã cõsequi põt a seio ex causa fideicõmissi: ita q̃ nõ remanebit seio. nã dixit dca titia in codicillis: vnciã ex qua feci stichũ heredẽ: si quã seius cõtrouersiã mouerit ad meuiũ frẽm meũ reuerti volo. vt .ſ. vidisti. Sed nunq̃d dict⁹ meui⁹ ꝺsecut⁹ dictaꝫ vnciam ꝑdicto mõ ꝺz restituere dicto sticho hanc solam vnciaꝫ an vero dodrantẽ ex quo ipse meui⁹ instituꝛ fuit. ⁊ rñ. de omni eo restituẽdo dicto sticho ꝺ ad m euiũ quoq̃ mõ puenit testatricem sensisse. nam vt .ſ. vidisti dixit in codicillis dca testatrix loq̃ndo dicto meuio. frat⁹ fm fidẽ ⁊ pietatẽ tuã q̃q̃d a te puenerit ex hr̃ditate mea sticho filio tuo restituas. qꝺ vt facias fidei tue cõmitto. ꝺz ꝙ meui⁹ restituere sticho ꝺcam vnciã ⁊ ꝺz ꝺodrantẽ. ⁊ hꝫ videꝛ eẽ intẽtio hui⁹. ¶. salua meliori sñia.

¶ Pater puer. Titius instituit sibi hr̃des puer ⁊ puellam suos filios. ⁊ eos inuicẽ substituit. ⁊ si neuꝛ eoꝝ hꝫs essꝫ eis plures substituit ex disparib⁹ partib⁹ ⁊ dictos substitutos hr̃des inuicẽ substituit his ẏbis. substitutos hr̃des inuicez substituo. ⁊ cõmisit fidei eorũdẽ suoꝝ filioꝝ. vt q̃ eoꝝ superes set altero ꝑmortuo ⁊ moꝛeꝛeꝛ sine liberis intra triceſimuꝫ annuꝫ restituat hr̃ditatẽ his quos hr̃des substituerat ex disparib⁹ ptib⁹. vt. ¶. dixi de disparib⁹ partib⁹. ⁊ decessit dict⁹ titi⁹ pater. ⁊ postea decessit dicta sua filia: ⁊ fili⁹ remansit post ea: ⁊ decessit postea vn⁹ de dictis substitutis. ⁊ postea decessit idẽ fili⁹ sine liberis intra triceſimũ annũ. q̃ritur ẽ an pars eius substituti qui decessit q̃ ptineret ad ceteros substitutos q̃ supuiuerẽt ptineat ad eos substitutos supuiuẽtes ꝓ viribus portionib⁹: an ẏo ꝓ hr̃ditarijs portionib⁹ quib⁹ substituti sunt dicti filij testatoꝛis. ⁊ rñ. ꝓ his ptib⁹ quib⁹ substituti essent fideicõmissum ad eos ptinere. ⁊ hꝫ videꝛ eẽ intẽtio hui⁹. ¶. salua meliori sñia. ¶ Venia. Venia instituit sibi hr̃dem gaiũ seium ex quincũce: siue ex quincꝫ vncijs hr̃ditat⁹ sue. ⁊ titiã filiã suã ex q̃drante: siue ex trib⁹ vncijs. ⁊ septitiũ suum filiuꝫ ex triẽte siue ex q̃tuoꝛ vncijs. ⁊ ita inter eos diuisit ꝓ quota pte rotã hr̃ditatẽ suã ⁊ cõmisit fidei ꝑdicti septitij istituti ex q̃tuoꝛ vncijs in hec ẏba. te rogo septici fili si intra. xx. annũ sine liberis moꝛieris q̃cq̃d ex hr̃ditate mea ad te puenerit hoc fratrib⁹ tuis restituas. ſ. gaio ⁊ titio ꝑdictis. ⁊ decessit dicta meuia. ⁊ postea decessit dict⁹ septitⁱ⁹ intra. xx. annuꝫ sine liberis. q̃situꝫ ẽ an dictũ fideicõmissuꝫ pertineat ad sororẽ ei⁹ septitij ꝓ portionib⁹ hr̃ditarijs: an vero equaliter. ⁊ rñ. q̃ ꝓ parte hr̃ditaria cuiusq̃ eoꝝ ptinet ad eos dictus fideicõmissum. ⁊ hec videꝛ eẽ intẽtio hui⁹. ¶. salua meliori sñia. ¶ Titia ex asse. Gaius instituit sibi heredẽ titiã ex asse ⁊ rogauit eã restituere meuie dimidiã hereditat⁹. ⁊ decessit dict⁹ gai⁹ testatoꝛ. postea dicta titia heres voluit luere filium a testatoꝛe obligatũ sempꝛonio ponẽ. sed eum fundum mãdauit redimẽdũ sei⁹: creditoꝛe illuꝫ vẽdẽte: ⁊ ipsa seia emit q̃riꝫ an dicta titia heres teneaꝛ meuie fideicõmissarie ex eã fideicõmiſ. ⁊ rñ. q̃ sic. ⁊ est rõ. qꝛ cũ seia emerit mãdato titie pignus: ipsa titia emisse videꝛ. vñ oportꝫ eandẽ titiã ꝑstare dicte meuie fideicõmissarie dimidiã ei⁹ q̃ valuit dict⁹ fund⁹ vl tras id q̃ dictus creditoꝛ debebat recipe sup eo fundo: medietas eius hr̃ditat⁹ tñ erat restituẽda meuie vt dictũ ẽ. ⁊ hꝫ videꝛ eẽ intẽtio hui⁹. ¶. salua meliori sñia. ¶ Gaio seio. Martinus pone instituit sibi hr̃dem gaiũ seium ex semisse siue ex sexvncijs hr̃ditat⁹ sue. ⁊ titiã siue luciam titiã ex quadrante: siue ex trib⁹ vncijs. ⁊ titiũ ⁊ sempꝛoniũ ex reliq̃s partib⁹. i. ex tribus vncijs residuis. ⁊ postea ita cauit in suo testõ dict⁹ testoꝛ fidei añt vestre mãdo gaij seij ⁊ lucia titia vt post obitũ vrum reddatis restituatis titio ⁊ sempꝛonio semissez patrimonij ⁊ portionis ei⁹ quã portionẽ vobis dedi. ⁊ postea decessit dcs martin⁹ testatoꝛ. ⁊ dicti hr̃des ab eo instituti adiuerunt eius hr̃ditatẽ. ⁊ postea dict⁹ gai⁹ sei⁹ decessit instituta sibi hr̃de dicta lucia titia sua coherede. q̃situm ẽ an hec lucia titia ptinus debeat restituere dicto titio ⁊ sempꝛonio ptem dimidiã semissis quã rogat⁹ erat dict⁹ gai⁹ sei⁹ ꝓ mar. testoꝛ ẽ restituẽ ꝑdcto titio ⁊ sempꝛonio. an debeat dicta lucia titia restituere dictis titio ⁊ sempꝛonio vniuersuꝫ fideicõmissuꝫ taꝫ ex sua lucie titie ꝑsona q̃ ex ꝑsona gaij seij datuꝫ. demũ post mortẽ suã lucie titie. ⁊ rñdeꝛ luciã titiã stari⁹ teneri vt partẽ dimidiã semissis ex ꝑsona gaij seij restituat dicto titio ⁊ sempꝛonio. ⁊ hꝫ videtur eẽ intẽtio hui⁹. ¶. Filiã suã. Sempꝛoni⁹ pone instituit sibi hr̃dem filiã suã titiã que erat vxoꝛ lucij titij: q̃ luci⁹ titi⁹ erat fili⁹ fratris testatoꝛis. i. hui⁹ sempꝛonij. ⁊ gaiũ nepotẽ quẽ ex ea habebat ei substituit. ⁊ ita postea in eodẽ testõ cauit. lucio titio fratⁱ⁹ mei filio genero meo ducẽtos aureos reliquo. quo legato scio eũ cõtẽtũ eẽ quẽ scripsi vniuersam rem meã eo q̃ filiã meã ⁊ nepotẽ meũ hr̃des scripsi: vniuersaꝫ substantiã ei cõicasse: quos inuicem cõmendo. ⁊ decessit dicus sempꝛoni⁹. dicta añt titia sua filia adiuit hr̃ditatẽ ei⁹. ⁊ postea ea diuertit a dicto lucio titio marito. q̃situꝫ ẽ an titi⁹ siue luci⁹ titi⁹ quondã marit⁹ ei⁹ filie testatoꝛis noie suo vel filij sui ꝑdicti gaij nepotis testatoꝛis possit ꝺseq̃ cõionẽ bonoꝝ testõis ex fideicõmisso ꝓp dicta ẏba testatoꝛis siue sit viua dca sua vxoꝛ q̃ diuertit ab eo siue sit mortua. ⁊ rñdeꝛ q̃ nihil ꝓponit̃ datũ dicto lucio titio genero testatoꝛis noie fideicõmissi ꝑter ducẽtos aureos. ⁊ sic nõ potest petere cõionem bonoꝝ testatoꝛis noie suo vel noie filij sui qui fuit substitut⁹ matri ꝑ dca eius ẏba: quo legato scio ⁊c. vsq̃ illuc. filia ⁊c. hunc credo fuisse intellectũ testatoꝛis siue verboꝝ ei⁹ ꝺfuse ibi positoꝝ. ſ. q̃ gener suus iõ. poterat eẽ contentus de legato ducentoꝝ au-

reoz sibi relicto' qm̃ idē testatoz satis videbaꝫ eidem genero cōicasse reliquā suā subām eo ꝙ filiā z nepotē suū testatoris eundem filiuz dicti generi heredes scripsit.cū em̃ instituit dictus testōr filiā suā eādēqz vxorē dōi generi z cū istituerit nepotē suū testōr̃ ex dicta filia natū eūdēqz filiū dōi generi substituēdo eūdē suū nepotē eidē filie vt dōz ē.sat̃ vī dicto genero cōicasse vniuersaz suam subām cū q̄cq̄d habeat vxor ex institutiōe p̄dicta videaꝫ habere marit⁹ z cū q̄cq̄d speret habere filius ex substōne p̄dicta videaꝫ sperare pater.vnde nihil faciūt dicta v̄ba ad hoc ꝙ dict⁹ luci⁹ marit⁹ possit cōseq̄ cōmunionē bonoz testatoz̃ suo noīe vel noīe filij sui substituti matri.nec etiā faciūt ad hec dicta verba quos inuicē cōmendo zc.qz hoc sonāt quos.s.filiā institutā z nepotē ei substituendo.z maritus filie cui legaui ducēta inuicē cōmendo.s. vt se diligant que etiā verba ita legas si placet quo legato.s. ducentoz aureoz.scio illū.s.genez meū contentū esse.s. ea rōne qm̃ scripsi vniuersam rem meā .i.scripsisse videoz eidez genero meo eo ꝙ filiaz meā z nepotē meū heredes scripsi.s.substituēdo nepotē filie subaudi.z dic sic vniuersaz subām.s.meam ei.s.genero meo cōicasse.s.videoz quos inuicem cōmēdo zc. sz pone ꝙ dicta titia vxor lucij titij que diuertit ab eo z que erat filia testatoris vt dictū ē.fecit postea testm̃ z scripsit sibi heredē dictū suū maritū quondā z fidei ei⁹ cōmisit.vt cū moreret idē marit⁹ restituerz oē qđ ad eū maritū ex hr̄ditate sua puenisset filio eoz cōi nepotiqz dicti sempronij testatoris.nī quid ille ꝙ̄ res z possessiones que i dotē date marito z post diuortiū restitute mulieri fuerāt per maritū cōtineanť fideicōmisso dādo p maritū quondā filio cōi.z rn̄.ꝙ sic.nā siue restitute sunt res dotales mulieri p maritū facto.s.diuortio cōputanť in bonis mulier̄ sicqz cadūt in dictū fideicōmissum filio cōi dandū vt z dictū ē.siue nō sint restitute mulieri cōputanť in hr̄ditate mulier̄:vt sic cadāt in dcm̃ fideicō. qz sunt restituēde mulieri p maritū quondā ex stipl'atione interposita de dote reddēda.z hec videť eē intētio hui⁹.§.salua melioꝛi sniā z intellectu z constructu littere. ¶ Que habebat. Titia habēs maritū titiū:z habēs ex eo filiū gaiū seiū.z habēs ex eo filiuz nepotē seiū.qui fili⁹ z nepos erant in dicti ei⁹ mariti potestate:scripsit sibi hr̄dē maritū ex asse z cōmisit fidei eius in hec verba.si titi⁹ marit⁹ me⁹ mihi hr̄s erit peto fideiqz ei⁹ cōmitto vt q̄cq̄d ex hereditate mea ad eū puenerit cū mori cepit id restituat gaio seio filio nostro.ita tm̃ vt decē quidem vncias gaius habeat.duas aūt vncias sei⁹ nepos habeat.qđ vt fiat fidei ei⁹ titij hr̄dis mei cōmitto.z decessit dicta titia testatrix.z pater dicti gaij seij maritusqz dicte titie testatricis emancipauit gaiū seiū p̄dictū.fic em̃ euenit de facto z dictū nepotē amisit qz decessit idē nepos.z decessit dictus pater suptstite filio.quesitū est an per priorē ptē scripture testatricis:que incipit ibi.si titi⁹ marit⁹ me⁹ zc.z durat vsqz illuc.ita tm̃ vt decem zc.z debeať filio vniuersa hereditas matris.s.titie p̄dicte: ex causa fideicōmissi:z an illa sequētia verba testatricis q̄ b ma terialiter ponunť.ita tm̃ vt.x.vncias fili⁹:nepos aūt duas hz zc.ex voluntate defuncte testatricis ita demū locū hēret si die fideicōmissi cedēte p mortē mariti fili⁹ z nepos:eoz essent in rerz natura.cū aūt nō supuixerit ad diē fideicōmissi dictus nepos cesset dicta sequēs scriptura testatricis que incipit.ita tm̃ vt.x. zc.z dz ꝙ nō debeť filio vniuersa hereditas matris q̄ quis nepos sit mortu⁹:imo habebit.x. vncias dūtaxat:z duas vncias residuas habebit heres dicti mariti.z hec videť eē intētio hui⁹.§.salua melioꝛi sniā. ¶ Heres instituť. Titi⁹ instituit sibi hr̄dem seiū z rogauit eū ꝙ sempronie vxori eiusdē titij restitueret totā hereditatē. Itē rogauit dictā suā vxorem vt quartā ptē p̄dicte hereditatis p̄senti die restitueret gaio:z reliquā restitueret eidē gaio post pascha pone.z decessit dcs titi⁹.z seius eius heres restituit hereditatez dicte vxori testatoris detracta q̄rta trebelliāica.quesitū ē an dicta vxor possit imputare i restitnēdo fideicōmisso dco gaio id qđ hr̄s ei vxoꝛi noie quarte detraxit.z rn̄deť eaten⁹ obstrictā dictā vxorem fideicōmisso.quaten⁹ cepisset siue accepisset ipsa vxor ab heꝛede testatoris.z ita restituet gaio integras tres partes hereditatis restitutas sibi p seiū heredē testatoris:z ei gaio quartam nō detrabet.sz z aliter posset intelligi vt alibi notaui.

¶ Heredū. Sempron⁹ instituit sibi heredes:primū z scōz z tertiuz pone.z cōmisit fidei eoz vt q̄cq̄d ex pte tertia hereditatis puenerit ad eos id redderēt gaio meuio quē aluerat idez testatoz cū fuerit idem alūn⁹ annoz.xv.z subiūxit hec verba dictus testatoz.interiz ex redditu siue refectu pauptatis q̄ ad vos puenerit alatis eū ex vsuris p quātitate nūmoz redactis id est dicere alatis eū alūnum interiz.i.donec pueniet ad.xv. annos ex redditu siue refectu paupertatis siue tertie patis q̄ ad vos peruenerit.s.ex vsuris p quātitate nūmoz redactis ex vēditiōe dicte tertie ptis hr̄ditatis. Itē subiūxit hec v̄ba dict⁹ testatoz hoc ampli⁹ eidē alūno meo hoiem collectaneuz z vernā sutoꝛē qui eū artificio suo mercede data alere poterit subaudi p fideicōmissuz relinquoz:z decessit dict⁹ sempron⁹ testatoz.quesitū est postea cū alimēta multo minoꝛa prestiterint dicto alūno hr̄des scripti q̄ cōpetebāt vsure sūme redacte ex venditiōe tertie partis hereditatis an z residuas vsuras prestare cōpelli debeant heredes toti⁹ tpis.i.ante.xv.annuz alūni.z post an ex die quo.xv.annū explesset alūnus.z nō an̄ z quesitū est cū dicti serui legati ei alūno specialiť vt ex mercedib⁹ operū eoz̃dē suoz alereť dictus alumn⁹.statiz veneriť siue venditi fuerint ab eisdē heredib⁹ testatoris vtruz petere debeat dict⁹ alumn⁹ mercedes an vsuras p̄recij redacti ex vēditione seruoz:z rn̄deť testatoꝛē videri sensisse de omni reddītu summe redacte ex vēditiōe tertie ptis hr̄ditatis restituende dicto alūno p heredes z videri sensisse de restituēda alūno p heredes oī mercede dictoz suoz.z hec eē intētio hui⁹.§. salua melioꝛi sententia. ¶ Alumb⁹ heredib⁹. Sai⁹ instituit sibi heredes seiū z sempronū in trib⁹ vncijs hr̄ditatis sue pone.z octalitiū libertū suū z duos alios suos libertos instituit hr̄des ex dodrāte siue ex nouē vncijs.z eisdē trib⁹ libertis fundos p p̄ceptionē dedit siue p̄legauit z petijt ab his libertis ne eos fundos alienarēt z vt ille liber⁹ qui vita superassz alios obtineret solidos eosdez fundos. Itē p̄legauit dicto octalitio.xx.aureos.postea cōmisit fidei vni⁹ ex his libertis.s. octalitij.vt quicq̄d ad eū pueniss̄et ex hereditate bonis ve suis testatoris restituat titio deducto ere alieno p ea pte q̄.s.ad euz octalitiū puenit.z deductis.xx.aureis legatis sibi octalitio p eundē gaium testatoꝛē.z decessit dict⁹ testatoz.nunc titius fideicōmissari⁹ petit a dicto octalitio vt restituat ei quicq̄d ad eū peruenit ex hereditate bonis ve testatoris. z octalitⁿ⁹ hī vult ei restituere.vult tamē in restōne deducere sibi nō solum es alienū p̄dictū z.xx.aureos p̄dictos:sz etiā tertiā partem fundoz p̄dictoz p̄legatoz eidē octalitio cū colibertis suis p̄dictis.nunq̄d pōt deducere p̄dicto modo.z dz ꝙ sic.cū ipe testatoꝛ nō voluisset excipere fideicōmisso dādo titio p octalitium etiā legata siue p̄legata nedum es alienū p̄dictū. z hī videť eē intētio hui⁹.§.salua melioꝛi sententia.

¶ Marit⁹. Sempron⁹ instituit sibi heredē seiuz suā vxorem ex tertia pte hr̄ditatis sue pone.z titiū z seiū filios eoruz cōes ex duab⁹ ptib⁹ z plura fideicōmissa reliquit eidē vxoꝛi inter que dotē p̄legauit ei his verbis.scie vxoꝛi mee darivolo a filijs meis summā dotis ei⁹ que mihi p ea illata ē.z cōmisit fidei eiusdē vxoꝛis vt ptē hr̄ditatis z quecunqz ei legasset post mortē suā filio cōi titio restitueret.z decessit dict⁹ sempronius.quesitū ē an dicta vxor debebat restituere dicto suo filio ex causa fideicōmissi etiā summā dotis sicut ēt p̄legata sibi vxoꝛi a marito data.z rn̄deť nō al'.debere vxorē restituere filio summā dotis nisi manifestū esset testatoꝛē sensisse etiam de dote restituēda p vxorē filio cōi.sed etiā si fuerit approbatū eū testōrē sensisse h̄.i.ꝙ vxor restituat dotē filio.ita ēt siue demū rn̄deť forte titio petitionē eius q̄ dotis siue min⁹ foret in quātitate que remanēt apud vxorē vel heredē ei⁹ noie falcidie.i.quarte trebellianice q̄ in quātitate dicte dotis.z h̄ videtur eē intētio hui⁹.§.salua melioꝛi sententia. ¶ Rogat⁹ restituere, Titius instituit sibi heredē seiuz:z rogauit eū ꝙ

restituere hr̃ditatẽ septitio cũ erit septit⁹.xx.annox.t decessit dict⁹ titi⁹ testatox.interiz afit anteq̃ septit⁹ peniret ad.xx annos:dict⁹ sei⁹ heres vẽdidit gaio.pone fundos quos titius defunct⁹ acceperat pignori a martino pone:suo debitore t propterea actione pignoratitia a dicto martino cõuentus dict⁹ sei⁹ heres decessit relicto hr̃de sempronio.t p̃dicto iudicio pignoratitio nõdũ finito restituit dict⁹ semproni⁹ heres seij hr̃dis rogati dicto septitio hr̃ditatẽ.quesitum ẽ an dicto iudicio pignoratitio nihilomin⁹ debeat p̃denari ipe sempronius.t rñ.q̃ sic.nã cũ restituit hr̃ditatẽ septitio: potuit retinere id qõ ex causa iudicati p̃stat⁹ esset dicto martino.vl' si volebat restituere totã hereditatẽ septitio t nihil sibi retinere pp id qõ iudicari poterat admin⁹ poterat facere sibi caueri p eundẽ septitiũ de eo qõ poterat iudicari pro martino i dicto iudicio pignoratitio.t si nõ fecit aliquod p̃dictox duoxũ sibi imputet.t hec vr̃ esse intẽtio hui⁹.§.salua melioxi snia.

puto tñ extra casuz q̃ dict⁹ semproni⁹ poterit recupare a dño fideicõmissario illud qõ p̃stiterit dicto martino debitoxi.vt ff.e.heres cũ debuerat.t.j.e.l.matrẽ. ¶ Heres eius qui.

Titi⁹ instituit sibi heredẽ seiũ t rogauit eũ q̃ restitueret hereditatẽ suã titij vniuersaz post mortẽ suã seij dño gaio t sempronio.t decessit dict⁹ titi⁹.t postea decessit sei⁹ ei⁹ hr̃s.t reliquit dict⁹ sei⁹ suũ heredẽ martinũ pone.martin⁹ añt restituit dicto dño gaio t sempronio quib⁹ fideicõmissuz debebatur minimã quãtitatẽ quã solã in bonis fuisse dicebat. postea repertis instrumẽtis hereditarijs apparuit quadruplo ãpli⁹ in hereditate titij fuisse q̃ martin⁹ hr̃s seij heredis restituerit dicto dño gaio t sempronio.quesitũ ẽ an dict⁹ martin⁹ possit cõueniri in reliquũ noie fideicõmissi.t rñdet q̃ sic.si nõ intercessit transactio inter dictũ martinũ t dictos dñm gaiũ t semproniũ.q̃ si transegissent p eo qõ soluit martin⁹: nõ possent ampli⁹ cõuenire eũdẽ martinũ in reliquũ hereditat⁹ nomie fideicõmissi.t hec vr̃ esse itẽtio hui⁹.§.salua melioxi snia.

§ Si pupill⁹. Titi⁹ habẽs plures creditoxes instituit sibi hr̃dem seiuz suũ filiũ pupillũ.t rogauit eũ q̃ restituere gaio dimidiã hereditat⁹ sue pone.t decessit dict⁹ titius.t dict⁹ su⁹ filius extitit ei heres:t restituit dimidiã hr̃ditat⁹ dicto gaio:t aliã dimidiã sibi restituit.t postea petijt in integz restitutionẽ vt abstineret.t habita restõne abstinuit a dicta dimidia hereditat⁹ quam sibi retinuerat.certe optio siue electio deferenda est fideicõmissario p̃dicto:vt aut portionẽ q̃z pupilli agnoscat:aut a toto siue a tota hr̃ditate discedat.aut si fideicõmissari⁹ nolit p̃dicto modo eligere:sz velit retinẽ tñ ptem sibi restitutã qõ p eodẽ habeo ac si a toto exp:esse discederet cũ ptem retinere nõ possit vt dixi.omni mõ bona dicti titij testatoxis vẽdenda sunt p satisfaciẽdo dictis creditoxib⁹ eiusdẽ titij:ita.s.vt id qõ supfluũ est soluto ere alieno seruet dicto pupillo in integrũ itez restituto vt se immisceat hereditati patris a qua p in integz restõnẽ abstinuerat. Sz q̃d si dicta bona que dixi vẽdẽda nõ possunt vendi insolidũ: q: non inuenit ẽptox q̃ oia velit ea emere:sz ptem tñ fortevult emere nunq̃d in supfluo in quo nõ inuenit emptox:erunt denegande hr̃ditarie actiones dicto fideicõmissario.t videbat fortasse quibusdã q̃ nõ.sz certe omni mõ sunt ei denegande. siue oia bona que sunt vendẽda possunt vendi siue pars eoz tñ. t ẽ ratio:q: in potestate illi⁹ fideicõmissarij est suscipere vniuersum:siue vniuersaz hr̃ditatẽ ex quo pupill⁹ ab ea abstinuit t fuare pupillo in integz restõnez vt habeat hr̃ditatez si q̃d erit plus in hereditate ex soluto ere alieno subaudi.t est i ei⁹ potestate a toto abstinere vt dictũ ẽ.si hz p̃dictã electionez vt dictũ ẽ.t eã nõ capiat.timo permittat bona vẽdi vt t dictũ est merito denegande sunt ei actõnes ẽt ptis bonoz que nõ possunt vendi.t hec videt eẽ intentio huius.l.salua melioxi snia t melioxi intellectu.

¶ Patrez t auunculũ. Luci⁹ titi⁹ scripsit sibi heredes matrez suã t auunculũ suũ.i.fratrẽ matris quib⁹ ipse debebat.c. pone.t cõmisit fidei eoz vt post mortez eoz restituerẽt septitio illud qõ superfluerit ex re familiari ipsi⁹ lucij titij testõxis. t decessit dict⁹ testatox.t postea dicti sui hr̃des cõsumpserint nõ modicã ptẽ bonoz ei⁹.t postea decesserunt dicti hr̃des relictis multis eoz heredib⁹ quib⁹ heredib⁹ dictoz heredum scientib⁹ septit⁹ p̃dict⁹ fideicõmissari⁹ possedit multa corpora que remãserant in bonis dicti lucij titij.ita q̃ nõ fuerũt cõsumpta a dictis heredib⁹ lucij titij.i.a matre ei⁹ t auunculo.t sic videt per eos heredes heredum restituta hr̃ditas dicto septitio fideicõmissario. q̃sitũ ẽ an id qõ luci⁹ testatox debuit matri t auunculo suis hr̃dib⁹.i.dicta.c.hr̃des eoz mris t auunculi possint petere a septitio fideicõmissario.t rñ.q̃ si. t claudi⁹ iurisco:sult⁹ cõfirmat p̃dicta t addit circa ea rõnez. q: obligatio dictoz.c.cõfusa p additionez hr̃ditatis.i. ex eo q̃ dicta mater t auuncul⁹ creditoxes dõi lucij titij adiuerunt eius hereditatẽ intercideret.t q̃uis gñaliter in tali casu fit restitutio fideicõmissi heredib⁹ heredũ ex eo q̃ ipsi hr̃des hr̃dũ nõ deduxerũt illud qõ debebat p testatoxẽ dictis heredib⁹. tñ equitas dicte repetitiõis fideicõmissi defecit his matri et auunculo hr̃dib⁹ qui ꝓponunt cõsumpsisse mlta ex hr̃ditate dicti testatoxis.t si defecit heredib⁹ g̃ t defecit hr̃dib⁹ eoruz heredũ.t hec videt eẽ intentio hui⁹.l.salua melioxi sententia t melioxi intellectu.

¶ Lius phebus. Juli⁹ pheb⁹ habẽs tres filios.s. phebum t eradiã.vnũ ex eadẽ matre natos:t pollicratẽ natũ ex alia:fecit testũ.t instituit eos tres sibi heredes ex equis portionib⁹.t petijt a dicto policrate q̃ erat minox q̃ aliq̃s fratrũ vt cõcederet hereditatẽ dicti suis fratrib⁹ accepto certo p̃dio puta tiuiano.t circa hoc nõ erit qõ t dictos phebũ t eradiaz natos ex eadẽ matre vulgariter adinuicẽ substituit.s.vt si quis eoz nõ fuisset hr̃s:alter haberet suã ptẽ.t de hoc tangit.j.t fecit dict⁹ iuli⁹ phebus scõas tabulas policrati.i. substituit ei pupillariter si decederet in pupillari etate. q̃s scõas tabl'as cõmẽdauit aperiẽdas matri ei⁹ pollicratis si ipubes obijsset dict⁹ pollicrates.t de hoc nõ ẽ qõ in hac.l. deinde petijt a patrib⁹.i.a phebo t eradia.vt si q̃s eoz sine liberis decederet portionẽ suã hereditatis ipsi⁹ iulij phebi eoz patris restitueret ei.s.fratri: vel eis.s.fratrib⁹ qui superessent: exceptis bonis maternis eoz t auitis.t postea decessit dict⁹ iuli⁹ phebus testatox.t postea decessit dicta eradia sine liberis: t instituit sibi heredẽ fratrẽ suũ phebũ.t dict⁹ pollicrates vocauit postea dictũ phebũ coram eradio ꝓconsule arachie.t petijt ab eo fideicõmissuz.i.dimidiã portiõis eradie sine liberis mortue:pp hoc q̃ testatox dixerat vt si quis eoz duoxũ.s.eradie t phebi:sine liberis decederet portionẽ suã hr̃ditatis paterne restitueret ei vel eis qui superessent.t q: decessit eradia sine liberis t obtinuit:dict⁹ pollicrates t pheb⁹ a snia ꝺ cum lata appellauit.t pollicrates nõ curauit de dicta applone phebi t recessit domũ.t sic sol⁹ pheb⁹ stetit ad ꝓsequẽdaz appellationẽ coram iudice appellatiõis.t cũ nõ hr̃et ius:est victi⁹ idez pheb⁹.nõ ãt habebat ius iõ q: ẽba testatoris posita in ẽplo:deinde petijt ꝛc.s. hec ei vel eis ꝛc. complectebant vtiq̃ fratrẽ.i.phebũ t pollicratẽ.sz certe male videt succubuisse dictus pheb⁹:t in principali cã t in appellatõe.q: testox substituerat vulgariter tñ illos duos.s.phebũ t eradiã:vt ps in ẽplo:t inuicẽ eos ꝛc.vñ ad illos duos tñ videbat sequẽtem scripturã trãstulisse q̃ ẽin ẽplo.deinde ꝛc.sz certe hẽ nõ obstat.q: ẽt ꝓter illud qõ mouit iudicẽ principalis causa.i.appellatiõis videbat hẽ eẽ voluntas patrilia.vt oib⁹ frib⁹ superstibus restitueret pars illi⁹ ex duob⁹ q̃ decederet sine libeis. et iõ ita videbat q: exceperat testox de dicto fideicõ.de q̃ ẽ in ẽplo.deinde petijt ꝛc.matna bõa eoz phebi t eradie.t iõ ex cepat.q: pollicrates hẽbat aliã mrez:t qõ supstitẽ.cui⁹ ẽt matris fideicõmissũ erat p doz testox vt legata q̃ ei mris dederat dict⁹ testox i testõ moriẽs.ipa mr restituẽt dõo pollicrati suo filio.t hẽ vr̃ eẽ itẽtio hui⁹.l.salua melioxi snia t melioxi itellectu.

¶ Qñ dies le.vel fideicõ.cedat. Rubrica.

¶ Titi⁹ instituit sibi hr̃dẽ seiũ filiũ suum pupillũ:t ei pupillariter substituit gaiũ pono

mus.ꝛ a dicto gaio substituto plura legata quibus dam reliqt ꝛ postea decessit dict⁹ titi⁹ pater dicti seij pupilli.certe dies legatoꝝ a dicto substituto datoꝝ siue relictoꝝ cedit q̄tuꝫ ad ꝺ vt legatarij decedētes interim anteq̄ vēdicet sibi locū substitut⁹ ad heredes eoꝝ legatarioꝝ petitionē trāsmittūt.ℌ si post ea vēdicet sibi locū substitut⁹ pupilli pupillo in pupillari eta te decedēte,nō enī nocꝫ q̄tū ad ꝺ q̄ mortuo dicto patre titio pupillus ei⁹ fili⁹ viuit.substituti enī p̄dicti aditio morā legati q̄dē petitiōi fecit:cessionē diei nō facit.vt.j.e.hr̄dis.in.p̄n.ꝛ ℌ.tm̄dē.ꝛ hec videt esse intētio hui⁹.l.salua meliori sn̄ia.

¶ Si pure sit. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiuꝫ ꝛ reliquit pure gaio vsumfructū vel vsum fundi sui.vel habitationē domus sue ꝛ decessit.certe anteq̄ adeat hr̄ditas p dictū seiū dies eo rū legatoꝝ nō cedit quo ad petitionē:qꝛ nō debet añ aditam hr̄ditatē sicut nec legata ceteraꝝ rer añ aditā hr̄ditatē debē tur neq̄ petitio eoꝝ legatoꝝ ad hr̄dē legatarij transit.sed ꝛ si velles dicē neq̄ eoꝝ dies añ aditā hr̄ditatē cedit ꝛ ita neq̄ petitio ad hr̄dē trāsit.dicere posses vt videt. Et idez est si ex die puta post pasca sit vsufruct⁹ relict⁹ legatario,nā cū ad he redē fructuarij nō trāsferat vsusfruct⁹ ex sui natura.vt ꝛ insti. de vsufruc.ℌ.finit.frustra est si añ aditā hr̄ditatē direrit aliqs cedere diē ei⁹ vsusfruct⁹ q̄ legat⁹ est.nā ea legata q̄ dicunt cedere añ aditā hr̄ditatē dicūtur cedere q̄tū ad trāsmissionem ad hr̄dē legatarij tm̄.ꝛ nō q̄tū ad ꝺ vt debeant.qꝛ nulla debetur añ aditā hr̄ditatē.sicut ꝛ in libro meo notaui ꝛ notādū dixi.ꝛ qō dixi in vsufructu idē intelligo circa vsum ꝛ habitationē.de q̄b⁹ dictū est.ℌ.ꝛ ꝺ videt esse intētio ꝛ intellect⁹ ista rū duaꝝ legū salua meliori sn̄ia ꝛ intētiōe ꝛ intellectu.

¶ Si cū hr̄s. Institui mihi hr̄dē titiū ꝛ legaui seio cētū cū dict⁹ titi⁹ hr̄s moriet ꝛ decessi.certe dictū legatū est cōditiōale sub die enim incerto relictū est q̄ habet conditionis loco q̄ aditio pōt nō existere viuēte legatario.puta si legatari⁹ moriat viuēte hr̄de.vñ si viuo titio hr̄de decedat sei⁹ legatari⁹ nō trāsfert legatū ad hr̄dē suū.si añ legaui dicto seio centū cū ipse sei⁹ morietur.certū videt esse legatū:qꝛ aditio viuēte legatario existit:qꝛ viuēte morit.vñ ad hr̄dē suū trāsmittit legatari⁹ dictū legatuꝫ.ꝛ hec videt esse intētio hui⁹.l. salua ꝛc.

¶ Si post diē. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū.ponam⁹.ꝛ legauit gaio cētū ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.ꝛ postea decessit gai⁹ legatari⁹.nunq̄d trāsfert idē legatari⁹ legatū ad hr̄dem suum ꝛ distinguit aut fuit dictū legatū pure relictū,aut post diē certā.aut sub ꝺdi.p̄ casu cedit dies ei⁹ legati.ex die mortis testatoris,ꝛ sic legatari⁹ trāsfert legatū ad hr̄dē suū.si moriat p⁹ testatorē.secdo casu simili mō cedit dies a morte testōris,ꝛ sic silr mō trāsfert legatari⁹ ad hr̄dē suū legatū nisi forte id fuit legatū post diē qō nō trāsit ad hr̄dē.nā huiusmodi legati dies nō cedit añ diē subaudi.nec etiā post diē añ aditā hr̄ditatē vtputa si vsusfruct⁹ fit relict⁹ p⁹ annū.tertio añ casu nō p̄us dies legati cedit q̄ ꝺditio fuerit impleta.etiā si ea fuit ꝺditio q̄ impleta decedēs legatari⁹ nō trāsmittit legatū ad hr̄dē suū. secus añ eēt si ea essꝫ ꝺditio quā p̄tor remittit legatario:puta iurisiurādi. vel esset possibilis q̄ q̄dē hñtur p nō adiect vt esset apposita.ꝛ p legatariū nō staret quo min⁹ eā impleat.sꝫ staret p hr̄dē.vtputa si sit iussus legatari⁹ hr̄di dare.x.ꝛ hr̄s acceptare nolit aut stare quo min⁹ impleat p ei⁹ p̄sonā in cui⁹ p̄sona iussus est legatari⁹ parere ꝺditioni.puta si sit legatū dicto gaio pone.si seiā vxorē duceret nec ea ei velit nubere.nā his casib⁹ nō expectat q̄ adimpleat ꝺditio,ꝛ ea non impleta decedēs legatari⁹ hñ trāsfert legatū ad hr̄dē suū.in p̄dict autem oib⁹ casib⁹ in q̄b⁹ dixi legatū trāsferri ad hr̄dē legatarij p̄stat hic legatū hr̄di legatarij.hisdē dieb⁹ ꝛ hisdē apēditionib⁹ si ue apēdicijs onerib⁹ q̄b⁹ dieb⁹ ꝛ onerib⁹ p̄staret legatario si viueret.ſ.vt hr̄s legatarij ita teneat adimplere onera imposita legatario sicut teneret legatari⁹ si viueret.ꝛ ꝺ videt esse intētio hui⁹.l.salua ꝛc. ¶ Si cū dies. Institui mihi hr̄dē titiuꝫ ꝛ legaui filio gaij vel seruo seij cētū ꝛ decessi.ꝛ ita post mortem meā cessit dies legati p̄dicti,certe legatū debet his.ſ.p̄ri ꝛ domino quoꝝ iuri fuit subiect⁹ fili⁹ vel seru⁹ p̄dict⁹.ꝛ iō si puni legatū fuerit ꝛ post diē legati cedētē p mortē meā testatoris dict⁹ seru⁹ est fact⁹ liber reliqt dict⁹ seru⁹ dictū legatū apō dñz tanq̄ eidē dño debitū:ꝛ ꝺ in eo legato cui⁹ cedit dies a morte mea testōris.sec⁹ añ est in eo legato cui⁹ cedit dies ab adita hr̄ditate tm̄.sicut est legatū vsusfruct⁹. nā si p̄fat⁹ vsusfruct⁹ fuerit legat⁹ filio vel seruo alicui⁹:ℌ post mortē testatoris sui iuris efficiat dict⁹ fili⁹ vel seru⁹ añ aditā hr̄ditatē acq̄rit sibi legatū dict⁹ fili⁹ vel seru⁹.ꝛ est rō qꝛ inuenit sui iuris q̄n cedit dies legati.ſ.tpe adite hr̄ditatis.vt.ℌ.e.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ ꝺ videt esse intētio hui⁹.ℌ.salua meliori sn̄ia ꝛ intentione ꝛ intellectu

¶ Quod pure. Titi⁹ legauit seio cētū pure ꝛ postea ademit ei dictū legatū sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit vsq̄ ad ānū ponam⁹.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹.certe q̄si sub p̄ria ꝺditione p̄dictū legatū habet.i.q̄si esset relictū sub ꝺditiōe.si nauis ex asia nō venerit vsq̄ ad annū.vñ si interim decedat legatari⁹ p̄dict⁹ sei⁹ nō trāsmittit legatū ad hr̄dē suū.si añ extrinsecus suspēdat legatū ꝛ nō ex ipso testō.licet añ legatari⁹ decedat dicim⁹ trāsiuisse eū legatū ad heredē suū veluti si rē dotalē marit⁹ legauit exneo ꝛ legauit vxori sue aliquā pecuniā p dicta re dotali legata extraneo deīde deliberāte vxore vtr vellet dictā rē dotalē.aut dictā pecuniā sibi legatā a marito:decessit dict⁹ legatari⁹ exne⁹ anteq̄ mulier eligeret legatuꝫ siue pecuniā sibi legatā a viro.certe ad hr̄dē dicti legatarij dictuꝫ est p sapiētes trāsire dictū legatū rei dotal'.ſ. vt si postea mulier poti⁹ velit pecuniā q̄ rē dotalē legatā exneo possit heres dicti legatarij extranei petere ex legato dictā rē dotalem ꝛ est rō.qꝛ in hoc casu magis mora videt iniecta legato rei dotalis p̄dicte q̄ ꝺditio.ꝛ ꝺ videt esse intētio h⁹.l.salua meliori sn̄ia

¶ Eoꝝ legatoꝝ. Dies legatoꝝ q̄ sunt relicta in codicillis.p inde cedit atq̄ id est sicut cedit dies legatoꝝ relictoꝝ testō qñ añ cedat dies legatoꝝ testō relictoꝝ dictū est.ℌ. p̄xi.l.

¶ Heredis. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē petrum pure ꝛ legauit seio cētū pone.ꝛ decessit dict⁹ titi⁹ petr⁹ cū posset adire hr̄ditatē distulit adire ꝛ interim sei⁹ legatari⁹ decessit.ponam⁹.nūq̄d trāsmittit ad hr̄dē suū legati petitionez.ſ.vt hr̄s ei⁹ possit petere legatū ab hr̄de testōris.postea hr̄ditatē adeūte.ꝛ certe sic.nā hr̄dis aditio,ſ dilata vel tardata facit morā petitiōi legati.nō añ facit morā cessiōi diei.ꝛ idē esset si titi⁹ instituisset dictū petrū sub ꝺditiōe ꝛ impleta ꝺditiōe ipse petr⁹ tardi⁹ adeat hr̄ditatē:qꝛ sp legatari⁹ est secur⁹.ſ.vt si interim moriatur trāsmittat ad hr̄dē suū legati petitionē.ꝛ idē est si posthumus hr̄s fit institut⁹ a dicto titio.nā ꝛ ꝺ mora legatario non nocebit.ſ.q̄tū ad ꝺ vt trāsmittat ad hr̄dē suū legatū.ꝛ idē est silr si hr̄s instituit⁹ a titio fit apud hostes.qꝛ nec hec mora nocebit.ꝛ idē est in ꝺ alio casu.titi⁹ instituit sibi hr̄de petrū ꝛ petro substituit sēpꝛonium ꝛ a dicto substituto reliqt cētū seio. nā si deliberāte petro instituto decedat legatari⁹ nō nocebit legatario quo ad trāsmissionē ad hr̄dē suū si postea hr̄s institutus petr⁹ repudiauit hr̄ditatē.ꝛ sic puenit hr̄ditas ad substitutū a quo fuit legatum relictū.nā trāstulit p̄dict⁹ legatarius petitionē legati ad hr̄dē suū.ꝛ idē est si dict⁹ titi⁹ instituit sibi hr̄dē filiū suū impuberē ꝛ ei pupillariter sempꝛonius substituit id est si ipubes decederet in pupillari etate ꝛ a dicto substituto reliqt cētū seio.nā si legatari⁹ decedat anteq̄ vendicet sibi locū substō pupillari.ſ.anteq̄ ipubes in pupillari etate decedat trāsfert idē legatari⁹ legatū ad hr̄dē suū.ſ.vt legatarij heres ꝺsequat legatū vēdicāte postea sibi locū substōe p̄dicta. sed q̄d si dict⁹ sempꝛoni⁹ impuberi substitut⁹ sit dānatus a titio p̄e ipuberi.dare.c.scio.si intra pubertatē filius impubes decesserit.ꝛ postea dict⁹ sei⁹ legatari⁹ decedat vino pupillo siue ipubere p̄dicto.ꝛ ita nō hñte adhuc locū pupillari substitutione.nunq̄d trāsferat dict⁹ legatari⁹ petitionem legati ad hr̄dē suū ꝛ ꝺꝛ q̄ fic.nō obstāte q̄ fuit ei relictū dictum legatū sub ꝺditiōe.ꝛ ipse legatari⁹ decessit añ eā ipletā: qꝛ dicta ꝺditio p testatorē exp̄ssa inerat etiā si nō esset exp̄ssa.ꝺditiōes aut q̄ tacite insunt non faciūt legatū ꝺditionale vt nō trāsmittat etiā si sint exp̄sse. Quānis aūt dixerim hr̄dis aditionē dilatā

fiuetardatã nõ facere moꝛã ceſſiõi diei:tñ qñcꝫ euenit ꝺrium. pone enĩ q᷑ dict᷒ titi᷒ inſtituit ſibi hr̃dẽ dictũ petrum ꝛ ſtichõ ſeruo ſuo teſtõꝛis dedit libertatẽ in teſtõ ꝛ ei ſeruo legauit ali q̃d puta.c.certe ſi dict᷒ petr᷒ differat hr̃ditatẽ adire.hec dila/ tio aditiõis faciet moꝛã ceſſiõi diei dicti legati relicti dicto ſti cho.vt.ſ.ſi añ aditã hr̃ditatẽ decedat dict᷒ ſtich᷒ nõ trãſmit/ tit ad aliquẽ petitionẽ legati.nã dies legati relicti ſuo ĩ teſtõ manumiſſo nõ cedit añ aditã hr̃ditatẽ ꝛ eſt rõ. qꝛ cũ libertas dicto ſeruo relicta nõ ꝑus cõpetat q᷑ adita hr̃ditate eq̃ſſimũ viſum eſt ſapientib᷒ nec diẽ legati eidẽ ſeruo relicti cedere añ eã aditã alioq̃n inutile fieret legatũ ſi dies ei᷒ legati ceſſiſſet anteq᷑ libertas cõpeteret eidẽ ſeruo.ſed ꝛ poſt aditã hr̃dita/ tẽ qñcꝫ euenit hoc q᷑ nõ cedit dies legati relicti ſeruo in teſtõ manumiſſo.puta ſi ſeruo pure legeꝫ aliq̃d ꝛ iubeaꝫ eſſe liber ſub ꝺditiõe ſi nauis ex aſia venerit põe.ꝛ ꝺditio ꝑdicta inue niaꝫ pẽdẽs ſiue pẽdere etiã poſt aditã hr̃ditatẽ. ℑtẽꝛ alio ca ſu facit moꝛã ceſſiõi diei legati aditio hr̃dis dilata ſiue tarda ta ꝑ hr̃dẽ.puta ſi aliq̃d legatũ ſit ei cui ſeru᷒ legatus eſt ꝛ ipi ſeruo:puta qꝛ dict᷒ titi᷒ teſtõꝛ legauit ſtichũ ſeruũ ſuũ ſeio et eidẽ ſticho ꝛ ſeio legauit cẽtũ.nã ꝑ parte ſtichi cedit ab adita hr̃ditate legatũ ꝫ ꝑ parte ſeij cedat dies legati a moꝛte teſta toꝛ.ꝛ hec videꝫ eſſe intẽtio baꝛ duaꝛ legũ.ſalua melioꝛi ſen

¶ ℑ habitatio. Titi᷒ inſtituit tẽtia ꝛ intellectu. ſibi hr̃dẽ ſeiũ ꝛ filio gaij vel ſeruo legauit habitationẽ dom᷒ ſue.ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒ ꝛ poſtea anteq᷑ ſei᷒ hr̃ditatem adiret.deceſſit dict᷒ fili᷒ vel ſeru᷒ gaij.nunq̃d acq̃rit᷑ dictũ le/ gatũ habitatiõis dicto gaio q̃ eſt pr̃ vel dñs.ꝛ ꝺꝛ q᷑ nõ. ꝛ eſt rõ qꝛ cũ dictũ legatũ habitatiõis cohereat ꝓſone illi᷒ cui le/ gata eſt ꝛ ei᷒ moꝛte finiaꝫ.recte ꝺꝛ nõ cedere diẽ ei᷒ legati an/ te aditã hr̃ditatẽ.ſi nõ cedit añ aditã hr̃ditatem:q̃ nõ poſſet trãſmitti ad hr̃dẽ etiã ſi dict᷒ fili᷒ vel ſeru᷒ eſſent ſui iuſ᷒ ꝛ añ aditã hr̃ditatẽ decederẽt. vt.ſ.e.l.ij.ꝛ.iij illa autẽ legata que moꝛtuis nobis ad hr̃dẽ noſtrũ trãſeũt eoꝛ cõmodum ꝑ nos his quoꝛ in ptãte ſum᷒ eodẽ caſu acq̃rim᷒. vt.ſ.e.ſi poſt diẽ. ſ.fi.ꝛ.j.de reg.iu.q̃ legata.ꝛ ꝫ videꝫ eſſe intentio hui᷒.l.ſalua

¶ Cm in annos. Titi᷒ inſti/ ,melioꝛi intẽtiõe. tuit ſibi hr̃dem ſeiuꝫ ꝛ legauit gaio in ſingulos annos mille aureos.ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒:certe ꝺſtat plura eſſe legata ꝛ nõ eſſe vnũ tñ.ꝛ ꝑmi anni eſt puꝛ legatũ ſequẽtiũ annoruꝫ eſt ꝺditionale.ſi viuat.ſ.ſei᷒ legatari᷒.vt.ſ.de an.leg. ſi in ſin gulos.ꝛ.l.cũ in annos. Et idẽ eſt.ſ.q᷑ ſint plura legata ſi lega uit dict᷒ titi᷒ ſeio mille aureos in ꝑmũ annũ ꝛ in ſcõm annuꝫ legauit ei ordeñ ꝛ in tertiũ frumẽtũ. Sed nunquid dies dicti annui legati cedit ſemel.an ꝑ ſingulos annos q̃b᷒ viuit lega tari᷒.ꝛ dicit q᷑ ꝑ ſingulos annos ꝛ in initio cuiuſcꝫ anni ꝛ nõ in fine nõ ſolũ quo ad trãſmiſſionẽ ad hr̃dẽ legatarij.ſed etiã quo ad petitionẽ.ꝛ qꝛ cedit in initio cuiuſcꝫ anni quo viuit le gatari᷒ vt dictũ eſt.ſi dictũ relinq̃tur ꝑ titiũ ſeruo ſeij. deinde dict᷒ ſeru᷒ ſit liber poſt ꝑmũ vel alterũ annũ. Julian᷒ ait eũ ſeiuũ nſic liberũ ſibi acq̃rere legata eoꝛ annoꝛ q̃ venerũt ex quo fuit liber.ſ.ꝛ nõ cedit dies legati ab adita hr̃ditate.ſz ex die moꝛtis teſtõ᷒.ſ.vt legatari᷒ trãſmittat ad hr̃dẽ ſuũ lega/ ta illoꝛ annoꝛ q̃b᷒ inuenir᷑ viu᷒ poſt moꝛtẽ teſtõ᷒ etiã ante aditã hr̃ditatẽ:ꝛ ſi forte poſt multos annos a moꝛte teſtato/ ris adeaꝫ hr̃ditas debeꝫ legatario legatũ oiz ꝑdictoꝛ anno ruꝫ.ꝛ hr̃di eius ſi ipſe ſit moꝛtu᷒ poſt aditã hr̃ditatẽ ſubaudi ꝛ idẽ eſt ſi quot annis.i.ſingulis annis ſit legatũ.naꝫ ꝛ ꝫ ſpe ctabim᷒ initiũ cuiuſcꝫ anni.ſicut ꝛ.ſ. Sicꝫ tñ vnũ eſt lega/ tũ.ꝛ ſemel cedit ſiue ſit relictum in ſingulos annos ſiue quot annis.puta qñ euidẽs eſt volũtas teſtõ᷒ ĩ ꝺiuidẽtis legatũ in annuas pẽſiones qñ voluit ,ꝓſpicere hr̃di ſuo ne vꝛgereꝫ ſtatim ad ſolutionẽ legati.nõ añt voluit ꝺſulere legatario, ſz q̃d ſi dict᷒ titi᷒ legauit ſeio.x.annua.vel quot annis vt ſei᷒ cõ duceret ſibi habitationẽ dom᷒ in q̃ moꝛeꝫ vl̃ ſolueret vnũ ma giſtrũ q̃ eũ doceret in aliq̃ arte hiſdẽ certe dieb᷒ intelligit᷑ lega tuꝫ eſſe relictum quibus penſio habitationis debetur a lega tario qui conducit.vel quibus debetur a legatario pẽſio mer cedis diſciplinarum, ꝛ ꝫ facta ꝺiectura volũtat᷒ teſtõ᷒.cre/

dit᷑ enim teſtõꝛẽ voluiſſe legatariũ. tũc demũ hr̃e dicta.ꝛ.cum incipet legere eis.ſicut ꝛ in ꝑncipio eſt ſoluẽdũ legatũ annuũ ad alimẽta relictuꝫ cũ tũc incipiat egere legatari᷒ vt in hac.l. in ꝑn. Scire etiã debem᷒ q᷑ q̃tũ ad ea q̃ dicta ſunt nõ eſt vis vtrũ legeꝫ in annos ſingulos vel quot annis.i.ſingulis ãnis vel legeꝫ in ſingulos mẽſes vl̃ quot mẽſib᷒.i.ſingulis mẽſib᷒ vel legeꝫ in ſingulos dies vel quot dieb᷒.i. ſingulis dieb᷒.ꝛ idẽ erit dicẽdũ ſi mille pone aurei annui legenꝫ. nã ſp hẽbunt locũ ea q̃ ſupꝛa dicta ſunt.ꝛ hec videꝫ eſſe intẽtio iſtaꝝ triũ le/ gũ vſq᷑ ad.ℌ.ſi cui hõ.ſalua melioꝛi intẽ. ¶ Si cui hõ. Titi᷒ legauit ſeio hoiez in genere.ꝛ ſic ꝓꝛ idẽ ſei᷒ electionẽ quẽ ve/ lit de ſeruis teſtõꝛis.ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒.certe ſi legatari᷒ de/ cedat anteq᷑ vẽdicet ſuũ trãſfert ad hr̃dẽ ſuũ legatuꝫ. ¶ Si titio. Gai᷒ fecit teſtũ ꝛ inſtituit ſibi hr̃dẽ ſempꝛonianũ do lego lutio ſiue ipſe luti᷒ legauit fundũ ſempꝛonianũ do lego lutio ſiue ꝛ̃enit infra ãnuꝫ ℞enit mr̃imoniũ cũ berta infra annũ ſiue nõ ℞enit infra ãnuꝫ volẽs dict᷒ teſtõꝛ lutiũ ℌere mr̃imoniũ cũ dicta berta infra annũ ꝛ ſic voluit teſtõꝛ vt luti᷒ feſtinaret ad mr̃imoniũ gr̃a lu cri medij tꝑis ꝛ nõ haberet fundũ niſi poſt annũ ſi intra ãnuꝫ nõ ℌeret cũ berta mr̃imoniũ.ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒.poſtea de/ ceſſit dict᷒ luti᷒ anteq᷑ alteruter dictoꝛ caſuũ exiſteret.nunq̃d trãſmiſſit ad hr̃dẽ ſuũ legatũ.ꝛ ꝺꝛ q᷑ nõ.qñ cã ex q̃ debeaꝫ le/ gatario legatũ.i.exñtia vni᷒ de dictis caſib᷒.ſp ꝺꝛ ꝓcedere moꝛtẽ legatarij ad ꝫ vt ipe trãſmittat ad hr̃dẽ ſuuꝫ nec debe biꝫ dictũ legatũ hr̃di legatarij ea rõne:qꝛ certũ eſt alterutruꝫ futuꝝ oim̃õ.i.altez eoꝝ q̃ poſita ſunt in ꝺditiõe.ꝛ ꝫ ꝑbat a fil'i.pone enim q᷑ dict᷒ titi᷒ legauit fundũ ſempꝛonianũ lutio cũ moꝛereꝫ dict᷒ ſei᷒ hr̃s.certe iſtud legatũ certũ eſt debitum iri.ex eo q᷑ certũ eſt hr̃dẽ moꝛiturꝫ.vñ ſi tpe moꝛtſ hr̃dis viuet legatari᷒ debebiꝫ ei legatũ:ꝛ tñ ſi viuo hr̃de decedat legata ri᷒ nõ trãſit dictũ legatũ ad hr̃dẽ ſui legatarij.ꝛ hec videꝫ eſ/

¶ ℑ vſuſfruct᷒ ſe intẽtio hui᷒.l.ſalua melioꝛi ſnia. Titi᷒ inſtituit ſibi hr̃dẽ ſeiũ ꝛ legauit gaio vſufructum fundi titiani.aut.x.ſub alternatione q̃ eoꝝ duoꝝ voluerit le gatari᷒.ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒.certe vtriꝫcꝫ ſpectãdũ eſſe placuit ſapiẽtib᷒.ſ.ꝛ moꝛtẽ teſtõ᷒ ꝛ aditiones hr̃ditaꝫ ei᷒.moꝛtẽ.ſ.te/ ſtatoris eſſe ſpectãdã ꝓpter ꝑdicta.x.q̃.x.ſi ſola eſſent legata cederet dies ei᷒ legati a moꝛte teſtõꝛis.vt.ſ.e.ſi p᷒ diẽ.in ꝑn. vt ſic ſi moꝛiaꝫ legatari᷒ poſt moꝛtẽ teſtõ᷒ ꝛ añ aditã hr̃dita/ tẽ trãſmittat ad hr̃dẽ ſuũ legatũ decẽ vt infra dicet. aditione ſcz hr̃ditaſ̃ eſſe ſpectãdã ꝓpter vſumfructũ.nam dies legati vſufruct᷒ cedit ab adita hr̃ditate tñi.ſ.vt poſſit peti.vt.ſ.e.l. ij.vt ſic.adita hr̃ditate poſſit legatari᷒ eligere ꝛ petere q̃cũ/ qꝫ voluerit vel vſumfructũ fundi vel.x.nã q̃uis ſit electio di/ cti gaij legatarij ſicut eã ei dedit teſtõꝛ.nondũ tñ põt eſſe loc᷒ electiõi.cũ ꝓponaꝫ aut nõdũ teſtõꝛẽ deceſſiſſe.ꝛ ita nõ habe re adhuc locũ ea q̃ ſunt ꝑ eñdẽ teſtõꝛẽ relicta aut moꝛtuo.ſ.di cto teſtõꝛe hr̃ditas ei᷒ nõdũ adita ꝓponaꝫ.ꝛ ita nõ poſſit eli gi vel peti vſuſfruct᷒ ꝑdict᷒.q̃d g̃ ſi poſt moꝛte teſtõꝛis ꝛ an/ te aditã hr̃ditatẽ decedat dict᷒ legatari᷒.nunq̃d trãſferaꝫ ad heredẽ ei᷒ legatarij legatũ de.x.ꝛ ñdeꝫ q᷑ ſic.qꝛ moꝛtuo lega/ tario dies legati ꝑdicti de.x.cedit.i.moꝛtuo legatario appaꝛs q᷑ ceſſit dies legati quo ad decẽ ꝑciſe: qꝛ iã vſuſfruct᷒ ampli᷒ eligi nõ põt.nec peti.nã ꝛ ſi ita dicat teſtõꝛ ſeie do.x.aut ſi pe perierit.fundũ hr̃s me᷒ dato ꝛ ãteq᷑ pariat deceſſerit ſeia trãſ mittit ad hr̃dẽ ſuũ dicta.x.ſiue eoꝝ petitionẽ.ꝛ hec videꝫ eſſe intẽtio hui᷒.l.ſalua melioꝛi intẽtiõe. ¶ Si ita q̃s. Titi᷒ pona m᷒ inſtituit ſibi hr̃dẽ ſeiũ ꝛ legauit gaio filio ſempꝛonio cẽtũ ita vt ipſi gaio filiofa.ſoluanꝫ ꝛ deceſſit dict᷒ titi᷒.nunq̃d va let dictũ legatũ ꝛ certe ſic.ꝛ nõ põt iputari hr̃di ſi ſoluat filio ꝛ nõ pr̃i ſempꝛonio.imo ꝛ ſi petat dictũ legatũ paꝫ exceptiõe eſt repellẽd᷒.ꝛ hec videꝫ eſſe intẽtio hui᷒.ℌ.ſalua melioꝛi ſnia ꝛ intẽtiõe. ¶ Si dies legati. ℑponam᷒ q᷑ titi᷒ inſtituit ſibi

hr̄dē seiū ⁊ legauit gaio sui iur⁹ exñti centū pure ⁊ decessit idē
titi⁹ ⁊ ita cessit dies legati:postea dict⁹ gai⁹ legatari⁹ oedit se
in arrogationem pone sempronio ⁊ ita puenit in sempronij
ius siue ptātē.certe ipsi sempronio poti⁹ deberet legatū q̄ ipi
arrogato.trāseūt enim cū eo arrogato in arrogantē ea q̄ ei ar
rogato debebantur.si aūt dictū legatū fuisset dicto gaio sub
ditiōe relictū nō transit in arrogatorē sempronii. sz expecta
bit dict̄ legatū ⁊ ditionē.⁊ ei acq̄reret ipsum legatū:cuius
iuris erit legatari⁹ tpe existent⁹ dicte ditiōis.pōt enīz esse q̄
tpe existētis ditiōis erit legatari⁹ in alteri⁹ ptāte q̄ in illi⁹ q̄
eū arrogauit q̄ si sui iur⁹ fuerit legatari⁹ eo tpe q̄ existit ditio
legati sibi poti⁹ acq̄rit.⁊ hec videt esse intētio h⁹.§. salua me
liori intētione.

Sita esset. Pone q̄ titius instituit sibi hr̄dē seium ⁊ legauit gaio ⁊ sempronio filijs
tuit sibi heredē seium ⁊ legauit gaio ⁊ sempronio filijs
petri cētū sub ditione si effecti essent sui iuris morte petri eo
rū patris.⁊ decessit dict⁹ titi⁹.postea nō mortalitate patris:sz
emācipatiōe facti sunt eoz iuris.nunq̄d debet eis dictū lega
tū siue singulare fideicōmissuz ⁊ dicit̄ q̄ sic.⁊ dies ei⁹ fideicō
missi cedit ita bñ p dictā emācipationē.sicut cederet si p mortē
patris effecti fuissent eoz iur⁹ ppter quā vltimā decessionem
credo q̄ posita sit hec lex in hoc titulo.⁊ hec videt esse inten
tio hui⁹.l.salua meliori intētiōe ⁊ intellectu ⁊ sententia.

Cum ita. Pone q̄ titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ ita lega
uit gaio sub alternatiōe stichū.vel qō ex pāphila natū erit he
res me⁹ dato.s.gaio.⁊ decessit titi⁹.certe non ante cedet dies
legati alternatiue relicti.q̄tū ad hoc vt trāsferat ad hr̄dem le
gatarij alterutriusq̄ vel alicui⁹ eoz petitio q̄ aliq̄ō ex pāphi
la natū fuerit.q.d.si añ mortē legatarij aliq̄d natum fuerit ex
pāphila.bñ trāsfert ad hr̄dem legatarij postea mortui alter
utrius petitio.i.petat vnū qō velit sicut posset petere legata
ri⁹ si viueret.si aūt añ mortē legatarij nō fuerit natuz aliq̄d ex
pāphila nō possit aliq̄ō eoz petere heres legatarij.si aūt an
te mortē legatarij certū fuerit nasci nō posse aliq̄d ex pāphila
puta pāphila mortua anteq̄ pariat ⁊ añ mortē legatarij be
ne cedit dies legati de dicto stichо vt trāsmittat ad hr̄dez le
gatarij postea mortui.⁊ hec videt esse intētio hui⁹.l.salua me
liori intētiōe. ¶ Cū seruo. Pone q̄ titi⁹ fecit testū ⁊ istituit
sibi hr̄dē petrū ⁊ legauit seio stichū seruū suū ⁊ decessit dict⁹
titi⁹ anteq̄ peti⁹ adiret hr̄ditatē titij.gai⁹ fecit testū ⁊ istituit
sibi hr̄dē martinū pone.⁊ vsumfructū fundi corneliani pone
legauit dicto stichо seruo.⁊ decessit dict⁹ gai⁹ ⁊ dict⁹ martin⁹
instituit⁹ a gaio.pus adiuit hereditatē eiusdē gaij q̄ dict⁹ pe
trus instituit⁹ a titio adiret hr̄ditatē eiusdē titij. certe nulla rō
est cur die dicti legati vsusfruct⁹ cedere existimem⁹ anteq̄ etiā
ea hr̄ditas.s.titij adeat ex qua dict⁹ stich⁹ seru⁹ legatus erat
p titiū seio.⁊ est rō q̄re ante nō cedit cū in p̄sentia siue in p̄sen
ti tpe quo nō est adhuc adita hr̄ditas titij nullū emolumentū
dicti legati vsusfruct⁹ acq̄rat hr̄ditati titij ex qua fuit seruus
legat⁹ seio.cū nō sit ibi p̄sona cui acq̄rat ⁊ vsusfruct⁹ sine per
sona esse nō possit.vt.j.de stipulat.seruoz.l.vsusfruct⁹.⁊ cū le
gatū dicti vsusfruct⁹ extinguat si dict⁹ stich⁹ seru⁹ mortu⁹ fue
rit interim añ aditā hr̄ditatē titij eiusdem dñi seruit:q̄re adita
hereditate postea dicti titij ex q̄ seru⁹ erat legat⁹ seio extimā
dū est ad eū seruū ptinere dictū vsumfructū cui seio seru⁹ lega
tus est p dictū titiū. Sed q̄d si dict⁹ seru⁹ titij cui seruo gaius
vsumfructū legauit nō fuit legat⁹ p titiū alicui retēto casu qñ
erat adita hr̄ditas gaij qui legauit seruo vsufruc.⁊ etiam he
reditas titij domini ipsius serui.certe dicēdum est hoc casu di
ctum vsumfructum ptinere ad hr̄ditatem.i.ad hr̄dem heredi
tatis ei⁹ titij cui⁹ fuerat seru⁹ p̄dict⁹.s.si viuat idē seru⁹ tēpore
adite dicte hr̄ditatis.⁊ hoc eo id est.iō q̄ id est q⁹ dies ei⁹ le
gati vsusfruct⁹ nō cessit añ aditā hr̄ditatē dicti titij dñi seruī.
vt dictū est.⁊ no.extra casum q̄ est hic bona rō.q⁹ si nō expe
ctaret aditio hereditat⁹ dicti titij quo ad cessionē dicī illi⁹ le
gati vsusfruct⁹.frustra cederet dies ei⁹ ante.⁊ etiā inutilit. cuz
nō esset p̄sona cui acq̄ri posset.⁊ sic inutile esset legatuz.⁊ nul
li acq̄reret.vt.d.l.vsusfruct⁹.⁊.§.e.si habitatio.⁊.j.de acq̄.rer
do.hr̄ditas iu multi⁹.in fi.⁊.§.q̄b⁹ mo.vsusfruct⁹ amittatur si
seruo.⁊ hec videt esse intentio h⁹.§. salua meliori intētiōe

Olim legato. Pone q̄ titi⁹ instituit sibi hr̄dem gaium
⁊ seruū suū stichū legauit seio.⁊ eidē stichо legauit cētū
⁊ decessit idē titi⁹.certe dies legati seruo relicti cedit nō a tpe
mortis titij testōis.sed a tpe adite hr̄ditatis eiusdē testatoris. ⁊ ē
ratio extra casum.q⁹ si ante aditā hr̄ditatē cederet magis he
reditati diceret acq̄ri q̄ legatario cui fuit legat⁹ seru⁹.cū inte
rim sit hr̄ditatis seru⁹.vt.§.de leg.i.si tibi hō.§.cū seru⁹. licet
sit.ar.ff.j.de furtis.a titio nec etiā hr̄ditati possz acq̄ri:q⁹ sibi
debere hr̄ditas non posset intelligi ⁊ sic euanesceret legatum
qō est euitādū:q⁹ ante dies dicti legati fuo legato relicti nō
cedit nisi adita hr̄ditate.iō si tpe adite hr̄ditatis inueniat esse
seru⁹ dict⁹ stich⁹ erit legatarij ipe stich⁹.⁊ legatū cidē stichо
relictū.si aūt inueniat liber debebit ei legatū sibi relictū ⁊ im
pedimēto non est regula iuris q̄ appellat regula cathoniana
q̄ min⁹ debeat dictū legatū dicto fuo si inueniat māumissus
siue liber tpe adite hr̄ditatis dca ei regla dic q̄ illō legatū qō
foret inutile.si statim decederet testator facto testō non debet
ideo valere:q̄ diuti⁹ testator viuat.vt.§.de regula. ca.l.i.cuz
filius⁹.in nostro aūt casu si ꝺfestim.i.statim facto testō p̄fam.
id est testōr moreret bñ valeret legatū p̄dictū seruo legato re
lictū q⁹ nō ꝺcurreret in eiusdē p̄sona ⁊ emolumētū dicti lega
ti ⁊ obligatio iuris p̄ soluēdo legato eodez.imo ꝺcurreret in
duob⁹.nā obligatio iuris p̄ soluēdo legato ligaret hr̄ditatē
emolumētū aūt legati relicti seruo legato respiceret legatariū
cui fuit legat⁹ seru⁹.sec⁹ aūt si emolumētū legati ⁊ obligatio
iuris p̄ soluēdo eodē legato ꝺcurrerēt in eandē p̄sonā siue in
eūdē debitorē.q⁹ tūc nō valeret legatū ⁊ haberet locū regla
dicta.puta si nō esset dict⁹ seru⁹ alicui legat⁹.nā tūc hr̄ditas
deberet legatū eidē seruo:⁊ seru⁹ acq̄reret eidez hr̄ditati.⁊ sic
hr̄ditas deberet sibiipsi qō nō pōt esse.vt.§.de leg.ij.titia.§.
luti⁹.dictū ergo legatū relictuz seruo legato assimilat legato
relicto seio.filio eiusdē seij hr̄de instituto qō q̄dē legatuz ideo
intelligit ꝺsistere.q⁹ q̄uis statiz facto testō paterfa.s.testator
moriat.tū pōt dict⁹ fili⁹ postea a patre emācipari ⁊ emācipa
tus hr̄ditatē dicti testōris adire vt patri q̄ eū emancipauit le
gatū debeat.vñ nec hic inuenit pater debere sibiipsi legatuz
⁊ sic valet sicut ⁊ §.in p̄mo casu:sec⁹ aūt si adiret hr̄ditatē te
statoris existēs in ptāte p̄ris.q⁹ tūc acq̄reret hr̄ditas patri ⁊
inueniret pater debere sibiipsi legatū.⁊ sic nō valeret.⁊ hec vi
det esse intētio hui⁹.l.iz p multa ꝺba.salua meliori snīa semp

Scui. Pone q̄ gai⁹ insti ⁊ meliori intētione.
tuit sibi hr̄dē seiū ⁊ legauit titio cētū q̄ūcūq̄ liberos ha
buerit idē titi⁹.⁊ decessit dict⁹ testator gai⁹.⁊ postea dictus ti
ti⁹ legatari⁹ decessit relicta p̄gnāte vxore sua. certe intelligit
expleta ꝺditiōe decessisse dict⁹ legatari⁹ ⁊ legatū valere intelli
git.si tū posthum⁹ fuerit nat⁹ viu⁹.⁊ hec videt esse itētio h⁹.l.

Olim sine. Titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiuz ponam⁹; ⁊ sine
aliq̄ p̄finitiōe tpis legauit ita vxori sue sempronie pone
vxori mee penū hr̄s dato si nō dederit cētū dato.⁊ decessit dī
ctus testator.postea dicta sempronia vxor ponam⁹ interpel
lauit heredē vt p̄staret ei penū ⁊ hr̄s nō dedit ei.certe vnū le
gatū intelligitur.s.de dictis centū.s.quo ad vnā exactionez si
ue solutionē.⁊ statiz peti pōt p vxorē idē legatū de centū.⁊ p
dicte penoris causa eo tū pertinet vt tradita penore siue pe
nu ante litē ꝺtestatā.s.super dictis cētū heres ab vxore libere
tur sub.sed duo sunt legata vnū pure.s.penus alterū ꝺditio
nale.s.centū.vt.j.e.si penū.si aūt ita scripsisset dict⁹ titi⁹ testa
tor si penum intra kalendas non dederit.scilicet heres meus
vxori mee.centum dato. scilicet heres meus vxori mee non
efficitur vt sint duo legata.immo est vnum.naz centū vident
esse legata sub ꝺditione.s.si penū intra kalendas nō dederit
heres vxori testatoris.nam incepit hoc legatū a p̄cedēti ꝺdi
tione ⁊ idcirco.s.q⁹ nō sunt duo legata sed vnū.s.de cētū.⁊ q⁹
cētū vident esse legata sub ꝺditiōe. vt dictū est.si vxor scilicet
testatoris p̄dicta decesserit.añ kalēdas.s.p̄dictas nō relinq̄t
penū siue pen⁹ petitionē hr̄di suo:q⁹ legata nō est.s.ei vxori.
penus neq̄ cētū p̄dicta siue eoz petitionē relinquet hr̄di suo

eadē vtor.qz nō cessit dies legati.s.de cētū.eo.s.ch nōdū exti
terat ꝺditio.neqꝫ adhuc poterat hꝛs dare vxori testatoris pe
nū ante kalendas:qz nōdū aduenerant kalēde tpe mortꝭ vxo
ris testatoris.ꝛ hec videt esse intētio huiꝰ.l.vsqꝫ illuc cuz ab
eo ꝛc.salua meliori intentiōe ꝛ intellectu. ¶ Cū ab eo. Ꝑo
namus ꝙ titius instituit sibi heredē seiū ꝛ legauit gaio cētuz
sub ꝺditione.si nauis ex asia venerit.ꝛ ab eodē gaio legata
rio relict mihi fideicōmissum ponam⁹ q̄nq̄ginta. certe talis.
est.ac si instituisset dictū seiū vel aliū heredē sub ꝺditiōe ꝛ mi
hi pure legasset.s.vt dies dicti fideicōm.mihi a legatario reli
cti cedat eo tpe quo cederet dies legati mihi relicti ab herede
sub ꝺditione instituto cuius q̄dē legati dies cedit a morte te
statoris nō obstāte ꝺditiōe sub q̄ erat institut⁹ heres ille a q̄
mihi pure legatū fuit.vt.ff.e.hꝛdis.in pn.ꝛ.j.e.dies.§.fi.ꝛ hꝫ
videt esse intētio huiꝰ.§. ¶ Si debitori. Ꝑonam⁹ ꝙ titius
habebat debitorē seiū in cētū q̄ debebat ei sub ꝺditiōe. si na
uis ex asia veniret.fecit hic creditor testm̄ ponam⁹ ꝛ instituit
sibi heredē gaiū ꝛ legauit dicto seio illud qō ei debebat.ꝛ de
cessit dict⁹ testator.certe p̄sens siue pur legatū est.ꝛ agi pt
p legatariū eundēqꝫ debitorē ꝺditionalē actione ex testamē
to ꝺ heredē vt liberatio ei p heredē p̄stet.i.vt libereꝰ p accep
tilationē ꝛ si post mortē testatoris decesserit dict⁹ debitor cō
ditionalis cui legatū est p creditorē illud qō ei sub ꝺditione
debebat vt dictū est ad hꝛdez suū debitoris eiusdēqꝫ legata
rij transmittit actionē.s.ex testō p̄dictā cōpetētē vt p̄stet libe
ratio.ꝛ hec eadē erūt dicēda.ꝛ si nō ipsi debitori ꝺditionali.
sed alij cuilibet ꝓponat esse legatū similiter p eundē testato
rē illud qō dict⁹ debitor debebat testatori sub ꝺditione.s.vt
sit p̄sens legatū siue pur.ꝛ si post mortē testatoris decedat
legatarius ad heredē suū.s.legatarij trāsmittat.ꝛ hec videtur
esse intentio huius §.salua meliori intentione ꝛ intellectu.

¶ Cū p̄finitione. Ꝑonam⁹ ꝙ titi⁹ legauit ita seio, lego
seio dena vsqꝫ ad annos.x.ꝛ decessit dictus titi⁹. postea
decessit sei⁹ legatari⁹ trāsactis pone duob⁹ annis ex dict.x.
annis.nunq̄d futuroꝝ octo annoꝝ legatū transmittit ad he
redē suū dict⁹ legatari⁹ ꝛ distinguit aut alimentoꝝ noie fuit
relictū dictū legatū seio aut nō fuit relictū noie alimētoꝝ. sed
in plures pēsiones ꝛ p̄statiōes diuisit titi⁹ testator dictū lega
tuz exonerandi heredis gꝛa.p̄mo casu plura sunt legata ꝛ fu
turoꝝ octo annoꝝ legatū nō trāsmittit ad heredē suū legata
rius mortu⁹,ꝛ est rō extra casum.qz hoc casu p̄imi anni lega
tū est pur.sequētiū ꝺditionale vt dixi.§.eo.cū in annos. Se
cūdo aut casu oīm dictoꝝ.x.annoꝝ est vnū legatū.ꝛ intra de
cēniū decedens legatari⁹ trāsmittit ad heredē suū etiā legatū
futuroꝝ annoꝝ,ꝛ hec videt esse intentio huiꝰ.l.salua meliori
intentione ꝛ intellectu.

¶ Dies appositа. Aut dies certa vel incerta non est apposita in legato.
aut est apposita siue adiecta.p̄mo casu p̄sens siue purū debe
tur legatū legatario ꝛ ꝺfestim ad eū ptinet cui datum siue reli
ctum est.secūdo casu.aut est adiecta dies certa aut incerta. si
est adiecta legato dies certa.certissim⁹ q̄dē dies legati statim
cedit.s.a morte testatoris q̄ vis dicta sit longeua.veluti qz di
xit testator lego titio pone centū kalendis ianuarijs.nō tū p̄t
peti legatū ante diem.si aūt incerta dies sit adiecta in legato
neqꝫ p̄t peti res.s.legata neqꝫ dies legati cedere p̄t nisi ob
tigerit ꝺditio tpis.i.ꝺditio q̄ demōstrat p tps incertū:siue p
die incertū.vt.j.l.pri.§.nec interest.ꝛ de hac incerta die ponū
tur in litera q̄tuoꝝ exēpla.quoꝝ qōlibet ita videt supplendū
sicut dicā in quolibet eoꝝ.ꝛ erit p̄mū tale lego cētū titio pōe
cum pubes erit.secundū erit tale cū filia.s.mea nupserit lego
ei cētū.tertiū erit tale cū magistratū inierit ponam⁹ titi⁹.lego
ei cētū.q̄rtū erit tale.cum titi⁹ fecerit domū seio lego eidez ti
tio centū.ꝛ hoc exēplū vel simile videt posse poni in illa lite
ra cū aliq̄d demū ꝛc.quā literā ita ꝺstrue cū aliq̄d demuz fece
rit.s.titi⁹ qō cōprehendere describēdo sit cōmodū.s.alicuius
puta seij p hoc qō scribit ꝛ apponit in legato.potes ꝛ q̄ntuz
ponere exēplū in.l.fe.de die incerta in legato apposita quā po
tes legere vsqꝫ ad.§.q̄dā.ꝛ anteꝙ legas.§.si sub ꝺditiōe qui
est in hac.l.puta si titio fuerit legatū cū is annoꝝ q̄tuordecim
esset fact⁹.nā si is titi⁹ decesserit ante.xiij.annū:nō trāsit lega
tū ad heredē ei⁹ q̄m hoc legatū ꝺtinet in se:nō solum tps.sed
etiā ꝺditionē.s.hanc si is.s.titi⁹ esset effect⁹.xiij.annoꝝ.ille āt
q̄ nō esset in rez natura sicut nō erat dict⁹ titi⁹ annoꝝ.xiij.nō
esse intelligit.nec interest vtrū ita scribat.s.in legato si annoꝝ
xiij.factus erit.s.titi⁹ lego ei cētū an ꝓpoz scriptura. s. scribat
scz cū annoꝝ.xiij.esset fact⁹ lego ei cētū pone.nā q̄uis in hoc
differāt dicte due scripture.s.si annoꝝ.xiij.fact⁹ erit ꝛc.ꝛ cum
annoꝝ.xiij.esset factus ꝛc.in hoc differūt dicoꝝ:qz p ꝺditionē
siue p scriptūrā in q̄ ꝺditio ꝺtinet illa.s.si annoꝝ.xiij.factus
erit ꝛc.demōstratur tp̄us.ꝛ sequēti siue p sequētē scripturam
illā.s.cū annoꝝ.xiij.esset fact⁹ ꝛc.demōstrat ꝺditio ad temp⁹
dixi si titi⁹ decesserit ante.xiij.annū nō trāsit legatū ad hꝛdez
ei⁹ ꝛ nō mireris si illā scripturā cū annoꝝ.xiij.esset factus ꝛc.
appellaui mō sequētē scripturā:qz sequens est in ꝺficulo nec
interest ꝛc.q̄uis sit ꝓpoz in p̄i.l.huiꝰ.si titio, viso ergo de lega
to p̄senti siue pure ꝛ de legato cui adiecta est dies certa.ꝛ de
illo cui est adiecta dies incerta redeam⁹ ad.§.si sub ꝺditione
ꝛ ꝺtinuem⁹ cū cū.§.q̄dā aūt ꝺditiones ꝛc.ꝛ videam⁹ de his
legatis q̄b⁹ appositе sunt ꝺditiōes q̄ habētur p nō appositꝭ
ꝛ ponam⁹ ꝙ instituit te hꝛdez sub ꝺdi.si nauis ex asia venerit
ꝛ legauit titio centū sub eadem conditione.certe pinde cedit
dies huiꝰ legati atqꝫ si pure relictum esset.q̄n esset certum he
rede existente debitum iri.s.dictum legatum legatario. lega
ta enim nō fiunt incerta.vt.s.suspendant⁹ post ꝺditionem exi
stentem sub qua heres fuit institutus ꝛ post aditam ab eo he
rede hereditatem.non fuerit incerta dico p conditionem he
redum:siue p ꝺditionem appositam institutioni heredū. nec
multū interest siue differt tale legatū de quo dixi ab hoc.s.le
gato dato si heres erit in quo.s.dicat testator:ponam⁹ b mo
do dato.s.tu heres meus titio centū si heres eris.s.mihi qō q̄
dē legatū nō iudicat ꝺditionale.vt.§.de le.i.l.iij.ꝛ idē est si te
stator ita scribat titius heres esto si titi⁹ hereditatē meā adiue
rit.meuio decē dato.nā p nō scripto ea ꝺditio erit vt oī modo
ad heredem meuij legatū transeat etiā si meui⁹ decesserit ante
aditā hereditatē.s.p dictum titium institutū.ꝛ idē si ita fuerit
scriptū.s.p testatorē si titius hereditatez meam adiuerit intra
dies centum.meuio centum dato.subaudi titius.naz hoc le
gatum erit in diē ꝛ nō sub ꝺditione cū ꝺdirio fit superuacua
subaudi.ꝛ ideo meui⁹ legatari⁹ decedens ante aditā heredi
tatem p titiū heredē transmittit legatū de cētū siue ei⁹ petitio
nē ad heredē suū.qz diffinitio labeonis ꝓbanda siue appro
bāda est.dicentis id demū legatū transire ad heredē legata
rij.s.decedētis ante aditā hereditatē ab herede.q̄.s.legatum
certum sit debitum iri:si adeatur hereditas.dictū aūt ꝓtime
legatum bene certū est deberi legatario si adeat hereditas ꝛ
viuat tunc legatarius.s. nam post aditam hereditatē suspendi
non p̄t q̄n statim debeatur legatario.fuit enim relictum me
uio p̄standū intra centū dies ꝛ ita intra certum diē sub condi
tione.si titius heres adiret hereditatē. Quid aūt si duos in
stituā heredes puta titiū ꝛ seiū ꝛ legā gaio decē a dicto titio
ꝛ seio instituꝰ sub ꝺditione si idē titi⁹ vn⁹ de institutis adeat
hereditatē meaz.nunq̄d erit supuacua dicta ꝺditio appositа
in legato gaij.certe nō,immo valebit dicta ꝺditio in portio
ne seij coheredis.i.in q̄nqꝫ q̄ vident ab eodē seio legata p me
testatorem gaio.vnde si anteq̄ titi⁹ coheres seij adeat heredi
tatem decedat gaius legatarius nō trāsmittit ad heredē su
um petitionē dictoꝝ q̄nqꝫ q̄ ei gaio vident legata a seio p me
testatorē.in portionē aūt ipsius titij in cuius p̄sona est comp
hensa conditio appositа legato gaij de decē p̄dicto.i.in alijs
q̄nqꝫ q̄ videntur legata gaio a titio p me testatorē supuacua
erit dicta ꝺditio.q̄ fuit si titi⁹ adeat hereditatē.ꝛ ideo p dca
parte titij nō faciet legatū gaij ꝺditionale ꝛ pinde erit supua
cua dicta ꝺditio atqꝫ si solo titio herede seij instituto a me es
set legatū gaio p̄dicto mō.i.sub ꝺditione si hereditatē meam
adiret titi⁹,quo casu fine dubio supuacua esset cōditio,vt.§.

vidisti. si ergo gaius p̄dictus legatari⁹ decedat ea cōditione pendēte. i. anteq̄ titius coheres seij adeat hereditatem meā transmittet ad heredem suum petitionem de quicq̄ que videtur ei legata a titio coherede seij cui legaui eidem gaio. x. a dicto titio ⁊ seio institutis sub conditione. si idem titius adiret hereditatē meam. ⁊ hec videtur esse intentio harum duarum legum. salua meliori intētiōe ⁊ intellectu.

Cum in annos. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredem seium ⁊ in annos singulos reliquit legatum. puta decem gaio. decessit dictus titi⁹. certe gaius legatari⁹ pōt capere legatū p̄ singulos annos inspecta eius ꝺditione. s. legatarij vt si in hoc āno sit capax debeat ei legatum huius anni si vero hoc anno non sit capax. sed sit capax in sequenti anno debeatur ei legatum sequētis anni. ⁊ nō hui⁹. si autez pluriū seruus sit ille cui legatum est relictū in annos singulos erunt spectande persone singulorū dñoz̄ sint capaces quolibet de dictis annis vel non sint capaces. ⁊ hec videt esse intētio huius. l. salua meliori intentione ⁊ intellectu.

Penum. Seius ponamus fecit testamentū ⁊ instituit sibi heredem publicium ⁊ dānauit eundē publiciuz heredem vt daret penum gaio. vel ponam⁹ q̄ dānauit eum vt daret fundum gaio. ⁊ si non daret dictus heres penum gaio vel si non daret dictus heres fundum gaio dānauit eundem heredem vt daret eidē gaio. x. ⁊ decessit dictus seius testator certe videtur legata penus gaio eo casu quo legatuz penum esse positum est. ⁊ videtur esse dicta penus translata in. x. p̄dicta: si heres noluit dare penum legatario. ⁊ videtur esse dictus fundus legatus gaio eo casu quo positum est legatum esse fundum. ⁊ videtur translatum. s. in. x. predicta si heres noluerit dare fundum legatario ⁊ tunc pecunia siue dicta. x. debetur gaio legatario cum heres interpellatus a legatario fūdum non dedisset legatario cum fuit legatus fundus. vl' cum heres interpellatus a legatario penum legatario non dedisset cum fuit legata penus. ⁊ si interea siue interiz anteq̄ legatarius interpellet heredē q̄ det ei fundum cum fuit legat⁹ fundus vel q̄ det ei penum cū fuit legata penus decesserit legatarius: nō debebitur heredi eius legatarij. nisi fundus cū fuit legatus fundus. vel penus cum fuit legata penus. nam cum ita dixit testator publitius s. heres meus funduz dato. scilicz gaio. vel cum dixit testator publicius heres meus penum dato gaio pfectum est legatum fundi. cum fuit legatus fundus ⁊ pfectum est legatum penoris cū fuit legata penus ⁊ cum dicit. s. testator. postea si non dederit. s. heres meus fundū. vl' nō dederit heres meus penuz cētū dato. s. eidem gaio legatario videtur fundi legatum sub ꝺditione ademptuz eo casu quo centum ceperint deberi legatario. i. post interpellationem factam p legatarium heredi vt heres soluat ei fundum cum fuit legatus fundus. vel soluat ei penum. cum fuit legata pen⁹ q̄ rum. s. centum. qz conditio non extiterit viuo legatario. iō forte quia heres non sit interpellatus p legatarium predicto modo. euenit vt nihil egerit ademptio legati de fūdo vel penu ⁊ vt fundi vel etiam penoris legatū durauerit. ⁊ hoc quādo legatum non incepit a ꝺditiōe immo dixit testator vt dixi i p̄n. si aūt ita dixit ⁊ incepit testōr in legādo si penū nō dederit. s. publici⁹ hꝛs me⁹ gaio. x. dato. s. hꝛs me⁹ gaio. dicim⁹ nō esse penū legataz subaudi. sed sunt legata. x. sub ꝺditione. ⁊ ideo si legatarius decesserit ante ꝺditionem heredi suo neq̄ penū siue penoris petitionez relinquet: quia ei legatario legata nō est neq̄. x. siue petitionez de. x. relinquet heredi suo. qz dies legati de. x. non cessit. vt. s̄. e. cum fine. §. qō si ita. ⁊ in sequēti ibi versiculo. ⁊ qō dixi in penore idem esset in fundo. vt si ita dixisset testator. si fundū non dederit. s. publici⁹ heres me⁹ gaio decem dato. s. heres meus gaio. ⁊ hec videtur esse intentio h⁹ legis. salua meliori intentione ⁊ intellectu. ideo autem posui per totam legē de fundo ⁊ de penu. quia in p̄ncipio. l. dicitur si penū heres dare dānat⁹ sit vel fundū que q̄dē est diffinctio legis ⁊ nō testatoris.

Cum illud. Ponamus q̄ titius instituit sibi heredem seium ⁊ legauit gaio hoc modo. lego gaio fundum meū titianum vel fundum meū seianū. ⁊ decessit idez titius. certe dicta enumeratio plurium fundorum disiunctiuo modo comprehēsa in legato non facit plura legata sed est vnum legatū q̄tuz ad solutionem. nam heres non tenetur soluere legatario nisi vnum de dictis fundis nec aliud a predicto casu poterit p̄bari si dictus testator legauerit pure gaio alterum fundum de p̄dictis. vel alterum de eisdem fundis sub conditione enumerādo eos fundos in legādo disiunctiuo modo. nam ⁊ in hoc casu vnum legatum est ⁊ non plura. nam pēdente predicta ꝺditione sub qua alter de dictis fundis fuit legatus. non competet electio heredi qui fundum soluat legatario vtrum legatū pure an legatum sub ꝺditione nec etiam legatario competet electio quem fundum petat ab herede etiam si testator dedit legatario electionem. nam tunc esset ꝓprie electio siue esset electioni locus quando de duobus vel pluribus potest quis eligere q̄ vult. in hoc autem casu non est ita quia ꝺditionale legatum non potest eligi. nec etiam purum ꝓpter cōditionale vnde in hoc casu magis etiam apparet q̄ sit vnum legatum q̄ in superiori. Item ⁊ ꝓpter aliud apparet. quia si pendente dicta ꝺditione moriatur legatarius non videtur transisse ad heredem legatarij legatuz p̄dictuz alternatiuo modo relictū nam heres legatarij non poterit petere ab herede testatoris dictum fundum sub ꝺditione relictū. ⁊ etiā occasione dicti cōditionalis legati non poterit petere fundum pure legatum. ⁊ hec videtur esse intentio huius. l. salua meliori intentiōe ⁊ intellectu. Heres meus titio. Ponam⁹ q̄ ita dixit testator in testamento suo. heres meus titio dato q̄ mihi seius debz ⁊ decessit. reperitur postea q̄ dictus seius pupillus existens sine tutoris auctoritate nūmos acceperat mutuo a dicto testatore ante testamentuz nec locupletior factus erat idez sei⁹ ex dictis nūmis. nunquid valet dictum legatum titio relictuz ⁊ distinguitur aut testator q̄ petijt predicto modo ab herede suo retulit verba ad presens debitum aut verbo debiti cōgitauit naturalem obligationem futurāq̄ solutionez per dictū seium faciendam primo casu nullius momenti erit legatū. qz nihil ei testatori debet dictus seius pupillus. s. ciuiliter vt possit ab eo petere licet naturaliter ei teneret. quia pono q̄ erat primus pubertati. Secundo autem casu nihil petet titius legatarius interim anteq̄ seius pupillus soluat dictum naturale ꝺbitum heredi testatoris quasi in legato tacita inserta sit conditio si soluerit dictus pupillus dictum naturale debitum. sicut interim non peteret. si ita dixisset testator titio dato. scilicet tu. heres meus q̄ pupillus predict⁹ soluerit vel si legasset q̄ ex aretusa natum erit vel legasset fructus qui in illo fundo nascerentur. nam in his tribus casibus sine dubio ineſt tacita cōditio. scilicet si pupillus soluerit ⁊ aretusa pepererit. ⁊ si fructus in dicto fundo nascentur. sed pone q̄ legatari⁹ moriat medio tempore. id est anteq̄ pupillus soluat. vel anteq̄ aretusa pariat. vel anteq̄ fructus in dicto fundo nascantur. nunquid transmitteret ad heredem suum petitionem predictorum. vt. s. heres legatarij habeat petitionem si pupillus postea soluit. vel partus postea edatur per aretusam vel fructus ex dicto fundo. postea perueniant. ⁊ videtur q̄ non. qa in his legatis conditio ineſt vt dictum est. ⁊ petitio legatorū conditionalium non solet transire ad heredes legatariorum pendente conditione defunctorum. vt. s̄. e. l. si post diem. §. si sit sub conditione. respōdet tamen hic q̄ heres legatarij bene habet petitionem. nec est contrarium qō dixi petitionem conditionalium legatorum non transire ad heredes legatariorū pendente conditione defunctorum. quia illud habet locuz cū legatis apponitur conditio expresse. hic autem subintelligit conditio tacite. nam dies legati cui conditio non ascribit. scz expresse cedit. scilicet q̄tum ad transmissionem. q̄uis extrinseca sit expectanda conditio vt est in nostris casibus predicti ⁊ hec videtur esse intentio huius. §. salua meliori intentione ⁊ intellectu

Irmio eliodoro. Pone q̄ titius habebat fratrem qui

vocabatur firmius eliodorus. fecit dictus titius testamentum. ⁊ instituit sibi heredem filium suum ponamus. ⁊ ita dixit in testamēto firmio eliodoro fratri meo dari volo quinquagīta ex reddītu prediorum meorum futuri anni. ⁊ decessit dictus titius testator. nunquid per illa verba ex reddītu prediorum meorum futuri anni ⁊c. postea siue vltimo posita videtur oditio addita legato de quinquaginta predicto. ⁊ respōdit. scilicet iurisconsultus postea nō videri conditionem additā dicto legato siue per verba predicta postea siue vltimo posita in legato. sed videri prolatum temp⁹ soluende pecunie. vnde si firmius eliodorus decedat infra tempus bene transmittat ad heredem suum petitionem legati. vt. §. l. proxi. in fi. vel dic q verbum postea determinet verbum respondit. i. post predicta respondit iurisconsultus interrogatus non videri conditionem ⁊c. Sed quid si in futuro anno de quo dixit testator q intelligo de primo non percipiantur ex fructibus fundi siue fundorum tot redditus qui sufficiant pecunie relicte prestāde dicto firmio eliodoro. certe erit necessaria vbertas secundi anni ⁊ hec videtur esse intentio huius. l. salua meliori intentione ⁊ intellectu. ¶ Cum ab heredibus. Ponamus q titius fecit testamentum ⁊ instituit sibi heredes petrum ⁊ seium. ⁊ ponamus q ita scripsit siue scribi fecit inter alia verba in testamento suo ab hr̄dib⁹ meis alūno meo. c. dari volo q̄. c. volo deponi apud gaium vt in annum. xxv. trientes vsuras eius summe percipiat alūnus a dicto gaio eamq; alūno meo post etatem supra scriptam curabis reddere. scilicet tu gaius depositari⁹ ⁊ decessit dictus titius testator. ⁊ postea decessit dictus alūn⁹ intra. xxv. annum. nunquid fideicommissum transmissum est ad heredem pueri siue alūni. ⁊ dicitur q sic. ⁊ est ratio quia videtur certa etas prestita sorti soluende. non autem videtur inserta conditio fideicommisso relicto pure. si enim videtur inserta conditio per verba testatoris non diceretur ad heredes pueri siue alūni transmissum esse fideicōmissum. cū fideicōmissa additionalia nō transeunt ad heredem fideicommissarij decedentis conditione pendente. q̄uis autem dictum fideicommissum sit transmissum ad heredem pueri siue alūni. tamē ante illud tempus quo compleuisset alūnus. xxv. annum si viueret nō peti potest idem fideicōmissum ab eo gaio penes quez voluit testator pecuniam sine dicta centum collocari. non potest peti dico per heredem alūni vel per heredes testatoris. ⁊ hoc euenit propter dicta verba testatoris eamq; alūno meo post etatem supra scriptaz curabis reddere ⁊c. quasi dicat nō ante. ⁊ q̄uis ante dictum tempus dari fideicommissum nō possit peti a dicto gaio depositario. tamen completo dicto tempore poterit heres alūni petere ab heredibus testatoris idez fideicommissum qui heredes testatoris debuerunt stipulari a gaio depositario eo tempore quo deposuerunt apud eū dictam pecuniam dari sibi heredibus testatoris etiam alumno vel heredibus eius dictam pecuniam adueniente. xxv. anno. q̄uis fideiussores ab eo depositario super hoc non potuerīt petere cuius fidem defunctus testator voluit sequi. ⁊ heredes testatoris potuerunt petere a depositario p̄dicto. heres ergo alūni petet ab heredibus testatoris. ⁊ heredes testatoris petent a depositario. ⁊ hec videtur esse intentio huius. §. salua meliori intentione ⁊ intellectu. ¶ Pater annua tot. Ponamus q titius fecit testamentum ⁊ instituit sibi heredem seiuz suum filium ⁊ quedam de bonis suis legauit berte vxori sue ⁊ voluit in eodem testamento vxorem prestare tot annua: puta decem ex fructu bonorum que vxori legauit accessura filij patrimonio ad annum etatis eius. scilicet filij. xxv. preter exhibitionem siue alimentationem. scilicet filij eiusdem quam eq̄ siue eodem modo matri mandauit. ⁊ decessit dictus titius q̄ro nunquid fideicommissum de dictis decem annis sit vnum an plura. ⁊ dicitur q non sunt plura: sed vnum diuisuz certis pensionibus. ⁊ ideo filio defuncto intra etatem supra scriptā xxv. annorum transmittitur ad heredem filij eiusdem fideicōmissuz residui temporis. xxv. annoz. sed nunquid predicta annua pecunia in initio cuiusq; anni poterit peti per heredem filij vel per filium si viuat. ⁊ dicitur q non. quia pater voluit p̄ heri filio dictam pecuniam ex fructib⁹ datis vxori. i. ex fructibus bonorum vxori legatorum. ⁊ ideo videtur distulisse p̄stationem dicte annue pecunie donec vxor fructus percipiet i quolibet anno de bonis sibi legatis. si autez pater destinasset dictam annuam pecuniam alimentis filij non dubie persona filij deficiente videbitur extincta causa prestandi dictam pecuniam annuam. alimenta enim cum vita alimentarij finiunt̄ vt ⁊. §. de transac. cum hij. §. constat. ⁊ hec videtur esse intētio huius. §. salua meliori intentione ⁊ intellectu.

¶ Filiumfamil'. Titius instituit sibi heredes. põam⁹ gaiū ⁊ seium. ⁊ etiam lutium titium filium martini pure in testamento suo. eidemq; lutio titio filiofamil'. dedit siue reliqt fideicommissum. ponamus de centum ⁊ eodem testamento ita cauit q ego lutium titium heredem instituo ita eum adire hereditatem volo si is patria potestate liberatus fuerit ⁊ decesserit dictus titius ⁊ postea coheredes dicti lutij titij filijfamili. eo lutio titio potestate patria non liberato adiuerunt hereditatem. nūquid dies legati siue fideicommissi dicto lutio titio dari cessit: ita vt peti possit. ⁊ dicitur q si pure fuit datum siue relictum dictum legatum siue fideicommissum a coheredibus dicti lutij titij filijfamili. potest per patrem eiusdem lutij titij cui patri per cūdē lutium titium est acquisitum adhuc ab eo non emancipatum nunquid autem dictum legatum vel fideicommissū possit peti pro ea parte hereditatis qua institutus fuit dictus lutius titi⁹. dic vt notaui in libro meo. ¶ Denstruos. Titius ponamus instituit sibi heredes seium ⁊ sempronium. ⁊ rogauit eos q̄ prestarent libertatem sticho ⁊ pāphilo seruis eiusdez titij. ⁊ legauit dictis manumissis siue manumittendis ad alimenta siue cibaria eorum denos denarios. i. decem de. r. siue viginti menstruos. siue singulis mensibus. ⁊ decessit dictus titius postea heredes vocati a pretore adesse noluerunt ⁊ causa cognita pretor pronunciauit libertatez his deberi. ⁊ ita ex senatusconsulto facto tp̄ib⁹ diui adriani sub rubrio gallo et celio p̄mo consulibus libertatem sunt consecuti. vt. j. de fideicom. lib. cum vero. §. subuentum. queritur ex quo tempore debeantur eis cibaria siue mēstrui denarij de meis relicti ad alimēta siue cibaria. ⁊ dicitur ex eo tempore eis deberi quo liberi esse ceperunt. subaudi. ⁊ etiam ex eo tempore quo heredes fuerunt in mora libertatis prestande. vt argu. §. de lega. ij. si quis seruo. ⁊ ita videtur intelligenda hec lex. salua meliori intellectu. si per aliquē melior dicatur vel inueniat intellectus.

¶ Fund⁹. Titi⁹ fecit codicillos ⁊ i eis legauit seio fundum instructum ponamus titianum. ⁊ decessit idez titi⁹ quero quēadmodum dari debeat dictus fundus seio vtrū sit instruct⁹ fuit tempore mortis. s. dicti titij qui fecit codicillos predictos an ita instructus sicut fuit eo tempore quo facti sūt codicilli an ita instructus sicut fuit eo tempore quo peti cepit dictus fundus per seium legatarium ab heredibus dicti titij ⁊ respondetur eī deberi. s. dicto seio cum dicto fundo quibus instructus fuit idem fundus cuz dies legati cedat. i. ea quib⁹ instructus fuit dictus eo tempore quo decessit dictus titius ⁊ hec videtur esse intentio huius. l. salua meliori intentione ⁊ intellectu.

¶ Ogo quandoq;. Seius ponamus fecit testamentum ⁊ instituit sibi heredem gaium ⁊ ita postea dixit in eodem testamento rogo quandoq; heres meus. r. titio dece ssit dictus seius. q̄ro vtrum heres debeat. r. titio ⁊ quando debeat ⁊ certe. r. heres debebit titio. sed quando debeat dubitari potest. vtrum debeat cum primū poterit. s. dare ⁊ nō an vero etiam ante. ⁊ certe dies cedit ⁊ ab ipso petitur siue peti potest. s. cum primū potuerit heres dare. s. cōmode. ⁊ nō ante. ⁊ ita p̄ctua fm meā literā vtiq;. r. heres debebit. sed quādo dubitari pōt vtrū cū primū poterit ⁊ subaudi. postea nī. ⁊ dicrīideo dies cedit ⁊ ab ipso petitur. s. herede per legatarium scz cū p̄mū potuerit cōmode heres dare. sed intelleri q̄ est vtrū cū p̄mū q̄ cū p̄mū ⁊c. vbi ego habeo vtrū cū p̄mū ⁊c. ⁊ tūc est planior

litera ⁊ punctua. tunc post dictionẽ pot̃est. ⁊ resp̃ñsio incipiet ibi vtiq; cũ p̃mum ⁊c. ⁊ hec videtur esse intentio huius. l. sal-

¶ Quod pupille ua meliori intentione ⁊ intellectu

¶ Donamus q̃ titius legauit centũ sese pupille quando q̃; siue q̃cunq; nupserit ⁊ decessit dictus titius. certe si ea pu pilla minor q̃ viri potens nupserit nõ debebit ei añ legatus q̃ ipa ceperit esse virí potẽs. ⁊ est ratio quia nõ potest videri nu

¶ Vxori ex parte. pta que virum non potest pati.

¶ Donamus q̃ titius instituit sibi heredem vxorem suã seiam in duabus vncijs hereditatis sue ⁊ gaium instituit in alijs. x. vncijs eiusdez sue hereditatis ⁊ dictum gaium substi tuit dicte sue vxori. ⁊ eiusdem gaij heredis fideicommisit vt si ꝙdam ⁊ postea decessit dict⁹ marit⁹ ideq; testator. ⁊ postea de cessit vxor ante ꝺditionem. i. anteq̃ hereditatez mariti adiret nunq̃d dies fideicõmissi predicti de dote ⁊ de alijs quibusdã videat cessisse cũ mortis ipa vxor. ⁊ ideo heredibus eius vxoꝛ debeat dictum fideicõmissum. ⁊ dicit q̃ si vxor prius decesse rit q̃ hereditatem adiret videri diem fideicommissi cessisse. ⁊ ita heredibus eius debebitur fideicommissum. naz impletur ipsa conditio in ipsa exalatione spiritus. iam enim adire non poterit. ⁊ sic cum existat ꝺditio ea vxore viua cedit dies lega-

¶ Ut legatoꝛ vel fideicõ. cã caueatur. Rubrica.

¶ Legatorum. Donam⁹ q̃ titius instituit sibi heredem seium ⁊ pluribus lega ta reliquit ⁊ decessit. petunt legatarij ab herede vt ipse satisdet de legatis eis soluendis. certe bene te netur satisdare. nam pretor putauit oportere satisdari nomi ne legatorum vt detur vel fiat hisdem quibus testator voluit dari fieri ve. ⁊ stipulentur legatarij ab herede doluz malũ ab futurum ⁊ semper cogitur heres satisdare legatarijs cuiusq; sit dignitatis ipse heres vel quarũcunq; facultatũ. nec sine ra tione pretori visum est q̃ heres debeat legatarijs satisdare. immo bene cũ ratione. quia sicuti heres incũbit possessiõi bo norum. ita legatarios non debere carere bonis defuncti. sed aut satisdabitur eis per heredẽ aut si nõ satisdat̃ voluit pre tor eos venire in possessione bonoꝛũ defuncti. ⁊ etiã successo ribus legatorum. s. quib⁹ legatum fuit pure vel in diem certã debet heres satisdare q̃uis isti successores legatarioꝛũ non admittantur ex iudicio defuncti: quia defunctus nil eis reliq̃t sed admittunt̃ necessitate successionis eo q̃ succedunt legata rijs. admittunt̃ dico quasi ad es alienum. s. heredis naz lega ta sunt quasi es alienũ heredis: quia heres ea debet. ⁊ etiam debet satisdare heres ꝓcuratoꝛib⁹ legatarioꝛ. Quid si lega tarius est in potestate alterius. certe debet heres cauere ꝓ sa tisdationem ei cuius iuri subiect⁹ est legatarius. non solũ au tem cauere cum satisdatione heredis. sed etiã successores he redũ debent satisdare legatarijs. ⁊ etiam ad cautionem com pellitur fideicõmissarius vniuersalis cui est per heredẽ restitu ta hereditas ex senatusconsulto. s. trebelliano. Itẽ cõpellunt̃ gauit ꝓ alios a testatore institutos. puta per seruos eoruz vel filios ⁊ etiã successores honorarij cõpelluntur. i. q̃ succedunt de iure pretorio. Quid si legatarius est litem ꝓtestat⁹ de le gato ꝑ heredem omissa stipulatione de legato sibi soluendo ꝓ heredem ⁊ non petita satisdatione de qua dictuz est ab he rede. certe non debebit cessare stipulatio. immo debebit he res nihilominus ꝓmittere ⁊ satisdare legatario de legato. ⁊ idem ꝓbandũ est in fideicõmissis qõ dictuz est in legatis. ⁊ ꝫ videtur esse intentio huius. l. vsq; ad. §. si cui. ¶ Si cui ita sit Donamus q̃ titius instituit sibi heredẽ seium ⁊ legauit sem pronio. x. siue per fideicõmissum ei dicta. x. reliq̃t. ⁊ si id lega tum vel fideicõmissum ꝓderet sempron⁹ rursus reliq̃t ei. ⁊ de cessit. q̃ro an sempron⁹ legatari⁹ possit petere a seio herede

satisdationẽ nomine sequẽtis legati siue fideicõmissi. rursus eidem sempronio relicti. ⁊ certe anteq̃ sumam⁹ hanc questio nẽ videdũ est an debeatur sempronio hoc sequẽs fideicõmis sum siue legatũ. ⁊ etiã quotiens debeat. ⁊ an ipse sempron⁹ legatari⁹ cauere debeat heredi se nõ ꝓdituꝛ. ꝓmũ legatũ siue fideicõmissum de decẽ. ⁊ ita tria sunt prius videda. ⁊ q̃dẽ de his oibus tribus extat rescriptuz diui pij ad iuniũ marĩũ mis sum. qui iunius marius consuluit diuũ pium p̃ suã epistolam in questione legatoꝛum siue fideicõmissoꝛuz que relinquerat claudius felix claudio fructullo ⁊ rogauerat heredem suũ vt si claudius fructullus legatarius perdidisset. qõ ei in testamẽ to relictuz erat ab eo rursus ei hꝰ id restitueret qõ rescriptuz est tale claudio fructullo ꝼm ea que epistola cõtinẽtur ⁊c. vsq; illuc rescripto ergo ostensuz ⁊c. in quo soluuntur dicta tria dubia. ⁊ ꝓmo q̃ legatarius nõ debet cauere heredi se non ꝓ dituꝛ ꝓmũ legatũ siue legata sibi prestari debent citra neces sitatem ⁊c. ⁊ postea soluit̃ ꝓmũ ⁊ scõm dubiuz de dictis trib⁹ scz an fideicommissum vel legatũ sequens debeat̃ ⁊ quotiẽs debeatur ibi. sed vt per fideicõmissum posteius ⁊c. vsq; illud rescripto ergo ostensum ⁊c. s. vt sequens legatum siue fideicõ missum debeat̃. ⁊ debeat̃ semel tantũ vt colligit̃ ex litera. ostẽ sum ergo rescripto. s. ꝑdicti diui pij. sempron⁹ legatari⁹ non debet cauere seio heredi se nõ ꝓdituꝛ primũ legatum de decẽ versa autem vice q̃ritur de p̃ncipali questione huius. §. s. an seius heres debeat cauere sempronio legatario de sequen ti legato siue fideicõmisso. ⁊ videt̃ q̃ sic. q; sequens legatum siue fideicommissum relictũ est sub ꝺditione. fuit enim relictũ sub hac ꝺditione si legatarius perderet p̃mum legatum. prio conditionali⁹ añt legatis ⁊ fideicõmissis solet satisdari. ⁊ tñ dicitur hic q̃ non debet satisdari ꝑ sequẽti legato vel fideicõ misso cũ sempronius legatarius habeat in suo arbitrio ne ꝓ dat id qõ sibi relictum est ꝓmo. ⁊ hec videt̃ esse intentio h⁹. §. ¶ Certe siue. Heres debet cauere cũ satisdatione legatario siue debeat ei legatuz ex asse siue ex parte. ⁊ siue sit institutus heres siue substitutus. ¶ Bellissime. Donamus q̃ heres ꝓmisit mihi legatario de legato mihi soluẽdo ⁊ dedit mihi fi deiussoꝛẽ simpliciter ⁊ fuit in moza soluẽdi mihi legatũ. nũq̃d tenebit̃ mihi ipe ⁊ fideiussor ad fruct⁹ vel vsuras legati. ⁊ ꝺr q̃ sic. vt id qõ oportebit. s. fieri actõe ex testõ cõꝑhẽdat. s. ꝫ sti pulatio. ¶ Si sub ꝺditiõe. Instituí mihi hꝰdẽ titiũ. ponam⁹ ⁊ legauí seio. x. sub ꝺdi. ⁊ decessi. postea sei⁹ fuit stipulat⁹ a di cto titio de soluẽdo sibi dicto legato adueniẽte ꝺditiõe. ⁊ pẽ dẽte ꝺdi. decessit idẽ sei⁹. certe stipulatio ꝑdicta euanescit. scz vt nõ trãseat ad hꝰdẽ seij: q; nec legatũ. s. ꝺditiõale ꝑdictum trãsmittit̃ ad hꝰdẽ dicti legatarij q̃ pẽdẽte ꝺdi. decessit. ꝺditio nalia enĩ legata nõ trãsmittunt̃ ad heredes legatarioꝛ ⁊ huic stipulatõi de q̃ dictũ ẽ insũt eedẽ cause. i. modi ⁊ eedẽ ꝺditiões q̃ inerant legato qõ stipulat⁹ est legatari⁹ ab hꝰde. vñ si aliq̃ sit exceptio q̃ solet opponi petẽti legatũ actiõe ex testõ placet eãdẽ esse opponẽdã etiã legatario ex stipl'atu agẽti. ¶ Pro curatori. Donam⁹ q̃ instituí mihi heredẽ titiũ ⁊ legauí seio decẽ sub ꝺditione ⁊ decessi. cuz seius legatarius esset absens fecit ipse seius ꝓcuratoꝛem qui stipularetur a titio herede le gatũ. certe heres debet cauere siue ꝓmittere ꝓcuratori lega tarij sub hac exceptione si is legatari⁹ cuius noie caueat he res procuratori eiusdem legatarij viuat. s. eo tempoꝛe quo ce dat dies legati videlicet ne teneatur. s. heres ex ꝓmissione an te defuncto illo. s. legatario q̃ dies dicti legati cedat. s. ⁊ sciaꝫ quia in hac stipulatione de qua dicitur in hoc titulo veniunt res que sunt legate. s. si extant vel precia earum. scilicet si non extant res legate. s. si culpa heredis perierunt. ¶ Si decem. Titius instituit sibi heredem seium ⁊ legauit mihi pure decẽ que in archa habebat ⁊ fici specie ⁊ tibi sempronio ponam⁹ legauit vsumfructum predictoꝛum decem. certe is cui pro prietas de decem relicta est ipso iure decem vendicabit ab herede. verumtamen obstabit ei exceptio quo ad quiq; si fru ctuarius agat contra heredem ex senatusconsulto. scilicet de q̃ fit mẽtio. s̃. de vsufr. le. e. ti. l. i. ⁊ petat vsũfructũ de q̃nq; de

dictis .x. q caueat heredi de restituēdis q̄nq̄ .s. finito vsufructu morte vl' capitis diminutōe q̄ q̄dē bñ pōt facere fructuarius. Sed q̄d si legatari⁹ ꝓpietatis habeat possessionē oīz dicto⁹ .x. certe vtilis actio dat̄ fm marcellū in dictū legatariuz ꝓprietatis vel heredi vel fructuario .s. p q̄nq̄ de dictis decē vt ea habere debeat fructuari⁹ si mō caueat ei legatario pro pietatis .s. p fructuariū de reddēdis eis q̄nq̄ finito vsufructu Sed q̄d si dicta decē sint legata sub ꝺditiōe ei .s. legatario p prietatis ⁊ vsufruct⁹ eorūdem .x. sit legato pure dict⁹ fructua rio. certe fructuari⁹ hēbit decē iteri siue pēdēte ꝺditōe oblata p eū fructuariū cautiōe hr̄di .s. de reddēdis q̄nq̄ in euentum dicte ꝺditiōis. ⁊ de restituēdis alijs q̄nq̄ finito vsufructu. ⁊ interim siue pēdēte ꝺditiōe dicta est pstāda p heredē legata rio ꝓprietatis stipulatio. i. ꝓmissio legator̄ siue q̄ solet interponi p legatis de q̄ tractat̄ in .b. titulo: ⁊ si idē legatari⁹ ꝓpetatis omisit cautionē de legato sibi p hr̄dem soluendo aduenīēte ꝺditiōe eiusdē legati poterit agere idē legatari⁹ existēte ꝺditiōe legati sui actiōe ad exhibēdū ꝯ hr̄dē. q̄ .s. hr̄s sciens soluit dicta .x. fructuario omissa stipulatiōe de reddēdo finito vsufructu. sed si heres ignorās legatū de dictis .x. relictū esse ꝓprietario dederit fructuario .x. nō teneb̄ ad exhibēdū q⁹ nō possidet nec dolo fecit quo mīn⁹ possideret. tñ marcell⁹ ꝓbat succurrendū esse legatario .s. ꝓprietatis aduersus fructuariū sc̄z extra casuz p actionez in factū. vt. s. ad exhi. iulian⁹. §. si tibi .x. nūmismata. in fi. §. ⁊ forte vt existēte ꝺditiōe legati ꝓpetatis ⁊ finito vsufructu illi⁹ cui soluta sunt integra .x. repetat a fructuario integra .x. si aūt nō est finit⁹ vsufruct⁹ sola .v. de .x. cū .v. debeāt esse apud fructuariū donec erit finit⁹ vsufructus ar. s. de vsufru. e. re. si tibi. ⁊ hec videb̄ esse intentio hui⁹. §. ital na meliori intentiōe ⁊ intellectu. ¶ Si ad fiscū. Ponamus q⁹ titi⁹ instituit sibi hr̄dē fiscū p dimidia ⁊ seium p alia dimidia. ⁊ plura legata plurib⁹ reliq̄t. ⁊ ita fiscus teneb̄ ad legata p parte quā hz de hr̄ditate. certe q̄tū ad fiscū cessat stipulatio legator̄ de q̄ tractat̄ in hoc titulo. q̄ q̄dē stipulatio fit cuz fideiussore dato ab herede legatario vt. s. e. l. in ꝓnci. ⁊ §. hec stipulatio: q⁹ nec solet fiscus satisdare. ¶ Qui minorē. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ habebat vnū filiū in sua ptāte ⁊ alterū emancipatū. fecit testū ⁊ instituit sibi hēr̄dē in .viij. vncijs filiū ī ptā te ꝺstitutū ⁊ emācipatū p̄terijt ⁊ seiū extraneū instituit in tribus vncijs ⁊ plura legata plurib⁹ alijs reliq̄t ⁊ decessit titius fili⁹ institut⁹ in .viij. vncijs satisdedit legatarijs ꝺ soluendis eis legatis eorum p ea parte q̄ erat institut⁹. i. p dodrāte cōmisso edicto de ꝯ tabulas p filiū emācipatuz p̄teritū. accepit fili⁹ institut⁹ in dodrāte semissez bonor̄ possessiōis. ⁊ ita ipo iure minuta est ei portio hereditat̄ ex q̄ fuit institut⁹. vt. s. de leg. iij. l. fi. in fi. certe nō teneb̄ dict⁹ fili⁹ institut⁹ ex stipulatu legatarijs q̄b⁹ ꝓmiserat ex maiore parte q̄ ex qua hr̄s est. nūc aūt heres ex semisse est siue ex sex vncijs. sed fuit institutus ex dodrāte siue ex .ix. vncijs vt dictū est. si ꝙ nō esset ei minuta portio ipso iure vel alijs hr̄dib⁹ institut̄. nā de singl'ari trāsit ad plurale litera hui⁹. §. sed nomen hr̄dis apud eos heredes integrū maneat. habeat tū hr̄ditas mīn⁹ effectū siue q̄tū ad effectum ⁊ cauerint hr̄des legator̄ noīe. certe videb̄ onerari dicti hr̄des. q⁹ ipso iure p ea parte legata debēt. p qua sunt heredes scripti. de eātate tū nō maiorē partem legatarijs soluēt q̄ cui⁹ hñt emolumētū. ⁊ de hoc plane ponit exemplum. ¶ Si ei q̄. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiū ⁊ filio sempronij. vel seruo legauit cētū cū hr̄s morieb̄ ponam⁹ ⁊ ita sub die certa quo ad q̄d. q⁹ certū est eā extiturā. est tū incerta q⁹ in certū est q̄n existat vtrū post mortez legatarij. an eo viuo. ⁊ fic cū sit incerta dies habeb̄ loco ꝺditionis. ⁊ decessit idē titi⁹ cui dz cauere cū satisdatiōe heres sei⁹. ⁊ certe dz cauere sempr̄ōio q̄ hz legatariū in ptāte ⁊ non p̄cise dz ei cauere. fz sub hac cōditione si legatarius sit in potestate sempr̄onij cuz cedit dies ei⁹ legati relicti filio vel seruo sempr̄onij. nam si sui iuris inueniat̄ legatarius eo tpe quo cedit dies dicti legati visum est sapientibus iniquū esse patri cautū esse vel etiā dño subaudi cū legatū debeat̄ alij .s. filio vel seruo qui nūc sunt sui iuris. i. tpe cedētis legati. quāq̄ ⁊ si caueret̄ patri vel dño legatarij si ne hac addītiōe siue ꝺditiōe si legatari⁹ sit ī ptāte ei⁹ cū cedit dies legati. verūtū nihilomīn⁹ sub moueret̄ pater vel dñs exceptio. si nō haberēt in ptāte eos q̄b⁹ legatū est tpe existētis ꝺditiōis legati quā supra appellaui diē incertā. ⁊ fm b' euenit vt in casu nō sit de legato cautū q̄uis sit cautū patri vl' domino legatarij .s. si tpe existētis ꝺditionis legati sui iuris sunt filij vel serui q̄b⁹ legatū est. nā licet sit cautū patri vel dño repellit̄ exceptiōe. vt dictū est. filio aūt vel seruo legatarijs nō fuit aliquo mō cautū. ⁊ isto casu q̄n tpe existentis ꝺditiōis legati est filij sempronij legatari⁹ sui iuris nō erit cōpellēd⁹ heres titij eroluere legatū q̄ ia filij petere pōt. alij q̄ cui debeb̄ autē filio sempronij legatario etiā si forte velit cauere heredi sempronij pater legatarij nemineꝫ ampli⁹ petituz legatū ab herede. nō solū aūt patri vel dño q̄ hz legatariū ī potestate ei⁹ cauēdū p hr̄dē vt dictū est. sed etiā est cauēdū ipsis legatarijs q̄ sunt in ptāte ⁊ intelligo eis cauēdū sub hac ꝺditiōe si sui iur̄ essent tpe quo cedet dies legati sicut sub ꝺditione illi q̄ fideiubēt apud vnū fideiubebūt ⁊ apud alterū. ⁊ hec videb̄ esse intentio hui⁹. §. cū duab⁹. ll. seq. salua meliori intentione ⁊ intellectu.

Ex causa. Institui ponam⁹ mihi hr̄dē titiū ⁊ ab eo alicui legatū relictū ⁊ rogauī eū q⁹ restitueret hr̄ditatē meā scio ⁊ decessi. ⁊ ipse titi⁹ restituit hereditatē scio. legatari⁹ petit sibi satisdari de legatis a scio. ⁊ ipe nō vlt ei satisdare. certe legatari⁹ mittit̄ in possessionē aduersus eū scīū fideicōmissariū. Postea. Instituī mihi hr̄dē scīū ponam⁹. ⁊ legauī titio cētū sub cōditione si navis ex asia veniret. ⁊ decessi. postea sei⁹ hr̄s satisdedit legatario de legato ei soluēdo aduenīēte ꝺditiōe ⁊ post ea fuit heres captus ab hostib⁹. ⁊ postea extitit cōditio dicti legati. certe fideiussores dati legatario ab herede nō tenēt interim dū heres captus est ab hostib⁹. ⁊ est ratio quia in isto casu non esset persona. s. principalis. i. heredis ad quaz p sonam v̄ba dicte stipulationis qua stipulatus fuit legatari⁹ ab herede dirigi possint ex eo q⁹ non est persona q̄ debeat legatum q⁹ captus est heres ab hostib⁹. ⁊ ita non est ad quem ius stipulationis dirigi possit p̄ncipaliter. ⁊ extincta p̄ncipali tollitur accessoria. ⁊ exceptio cōpetēs reo cōpetit ⁊ fideiussori. ⁊ hec videb̄ esse intētio p̄ncipij hui⁹. l. salua meliori ſnia ⁊ intellectu. ¶ Imperator. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi hēr̄dē seium ⁊ rogauit eum q⁹ restitueret hereditatem gaio ⁊ q⁹ dare⁹ret quibusdaz alijs legata vel fideicommissa singularia. ⁊ decessit dictus titius. ⁊ postea fideicommissarius vniuersalis scilicet gaius vel legatarius vel fideicommissarius petijt fideicommissum vniuersale vel legatum vel fideicommissum singulare ab herede sei⁹ ⁊ obtinuit. heres autem victus appellauit. certe appellatione heredis pendente idem heres debet cauere victori. scilicet fideicommisso vel legato p̄stādo eidem victori. si apparuerit finita appellatione deberi victori. ⁊ si heres victori nō caueat transfertur possessio. s. eaꝫ rez de quib⁹ fuerat iudicatū inter eos ad aduersariū siue in dictū victorem. scilicet si idem victor caueat heredi de reddendis dictis rebus eidem heredi si heres obtinuerit in causa appellatiōis. vel etiam si idem heres voluerit cauere victori de fideicommisso vel legato p̄stando eidem victori si apparuerit deberi victori vellet cauere heres dico interim dum pendet causa appellationis. nam si heres non caueat victori appellatione pendente non al's transferatur dicta possessio in victorem nisi victor predicto modo caueat heredi vt datur in telligi infra ibi. si caueat aduersarius ⁊c. ⁊ in versiculo sed victor ⁊c. ibi mutuas admittit cautiōes ⁊c. ⁊ etiam in versiculo sicuti cū de bonis ⁊c. ibi cū bona ꝓpria ꝺferre cepit ⁊c. q̄uis in alio casu ibi loq̄tur: ⁊ hec ē itētio ei⁹ q⁹ rescripserit ipator

sue ꝓnceps antonin⁹ iulio marco balbo ⁊ el⁹ qꝫ eidē ꝓncipi placuit circa ꝫ.cui q̄dē ꝓncipi recte placuit.dicit auctor h⁹.l. certū est enī q̄ si nō esset lata sniā ꝫ hr̄dē.hr̄s deberet cauere ꝑdict⁹ de fideicōmisso vel legato ꝑstādo si dies petitionis fi deicōmissi vel legati morar̄ sue morā recip̄et.vt q⁹ esset reli ctū sub ꝺditōe vel in diē vel etiā pure in quo etiā pura ꝺr esse ꝓn.qꝫ aūt fieri debuit aſi sniam si petitiōis dies morar̄ nō oportuit amitti sue derelinq̄ sue omitti p⁹ victoriaꝫ fideicō missarij vel legatarij dilata petitione.ſ.cautiōis.nā fideicom riā suā ⁊ nō petijt cautionē anteq̄ ferr̄ sniā ꝓ eo ꝫ hr̄dem. sed petijt demū post sniaꝫ.⁊ post appellationē hr̄dis.sed q̄re dī.nō pōt allegari rō q̄re nō debeat cauere vt dictū est.immo hn̄ ꝺr cauere subaudī.⁊ si nō cauet hr̄s rescripsit ꝓnceps ad eū.ſ.aduersariū hr̄dis q̄ aduersari⁹ vicit rē trāsferēdā posses sionē.ſ.eaꝫ rez de qb⁹ fuerat iudicatū inter eos ita demū.ſ. si cauēt dēs aduersari⁹ hr̄dis eo mō quē dixi hr̄dī.cū.i.q̄uis alia fit ꝺdi.edicti.vñ nascit̄ b ti.⁊ ēi b alia ꝺdit. edicti q̄ rescripti ꝓncipis qꝫ q̄uis i rescripto ꝓn.exigat̄ vice mutua cautū.i.hr̄ de nō cauēte p⁹ appellatōnē ita ꝺmū i aduersariū hr̄dis q̄ ad uersari⁹ vicit trāsferat̄ possessio.si eo mō quē dixi caueret ad tulus nō exigit̄ vice mutua cautū a legatario q̄ mittit̄ in pos sessionē rez.q̄ sunt in cā hr̄ditaria ex eo q⁹ hr̄s nō cauet ei. ſz dar̄ eidē legatario possessio vicaria.i.q̄ vicē cautiōis obtinet ⁊ hoc gr̄a custodie.⁊ ipe idē legatari⁹ q̄ obtinuit.ſ.in eo qꝺ ꝑ ceptū est hr̄dī q⁹ ei caueat.⁊ tū hr̄s ei nō caueat inducit̄ i pos sessionē ꝑ ꝑtoꝛē.ſ.rome aut ꝑ ꝑsidē.ſ.in ꝓuincijs.⁊ hec est vna differētia inter ꝑdictū rescriptū ꝓncipis ⁊ ꝑdictū edictū. vnꝺ nascit̄ b titulus. Est ⁊ alia differētia.qꝫ ꝑtor ꝓmittit ex dicto edicto vñ nascit̄ hic titulus esse legatariū cui nō cauet̄ ꝑ here dē in possessionez oīm rez q̄ in cā hr̄ditaria ꝓmanēt oī anno et sine mutua cautiōe ꝑ legatariū hr̄dī ꝑstāda. ⁊ b gr̄a fuādi fideicōmissi.ſ.vl' legati.ꝓnceps aūt de cui⁹ rescripto dictū est supra ex dicto suo rescripto admittit mutuas cautiōes noie eaꝫ rez de qb⁹ fuerat iudicatū inter victorē ⁊ hr̄dē victum.ſ. vt si post victoriā pēdēte appellatiōe hr̄dis petat victor sibi ab hr̄de caueri ⁊ hr̄s nō caueat:ita demū trāsferat̄ possess. in victorē eaꝫ rez de qb⁹ fuerat iudicatū ꝑ victore si ipe victor ecōtra caueat hr̄dī de reddēdo res dictas si hr̄s in cā latiōis obtinuit.vel etiā si hr̄s vellet postea eidē victori caue re interim pēdēte appellatiōe.vt.s.dictū est.ad dictuꝫ aūt re scriptū ꝓncipis adducit vnū sile circa dictā mutuā cautionez in quo silr̄ ita ponam⁹.titi⁹ hr̄s duos filios in ptāte sua ꝺsti tutos.⁊ tertiū filiū a se emācipatū decessit ab intestato. vñ ad successionē ei⁹ veniūt dicti eius tres filij ꝑ bonoꝝ possꝫ. vnde liberi quo casu emācipat⁹ teneat̄ ꝺferre bona sua q̄ habebat tpe mortis ꝑis fratrib⁹ suis:⁊ ꝺz eis cauere de ꝺferēdis eis his suis bonis q̄ nō cōparēt al's deneganť eidē emancipato actiōes hr̄ditarie ⁊ trāsferunť possessiōes in fratres eius. ⁊ b cū mutua cautiōe etiā si ipsi fratres ecōtra caueāt emancipa to de reddēdo ei illud qꝺ ex portione ipsi⁹ fuerunt ꝺsecuti qñ ipse emācipat⁹ ꝺferre vel cauere de ꝺferēdo ceperit. Quid si nec etiā ipsi fratres dicti fratris emācipati cauere possint ꝑdi cto mō.certe vir bon⁹ ab vtraq̄ parte est eligēd⁹ apud quem noꝝ pr̄noꝝ q̄ ꝓtingit filiū emācipatū.⁊ q̄ vir bonus exerceat emancipatum ꝓtingente.nā prētor vult q⁹ ipse vir bon⁹ pos sit exercere vtiles actiones pro ea parte:q̄uis autem assimila uerit dictum ꝓncipis rescriptum edicto de collationibus.tñ differūt inter se in vnoꝝ per edictū de collatōnibus ei demū emācipato cauetur per fratres suos in quos transfertur pos sessio partis emancipati ex eo q⁹ emancipatus non cauet eis vt dixi.s.eo.demuꝫ emancipato cauetur dico:qui emancipa tus per iopiam non potest cauere fratrib⁹ de conferendo eis nam dicit hec litera sicuti cum de bonis suis conferendis fi lius accepta possessione cauere non potest ⁊c.⁊ non dicit non vult.per rescriptum autem pncipis supra relatū cauetur etiā ei heredi victo q̄ heres cauere nō vult victori per fideicommis sum vel legatum petijt ⁊ vicit.⁊ ex eodem pncipis rescripto non aliter transfertur possessio ad eum qui fideicōmissum vel legatū petit in causa appellationis ⁊ ante appellationez he redis petijt ⁊ vicit q⁹ si cauerit hr̄dī qui appellauit q̄uis idez heres qui est eius aduersarius non vult ei cauere per cōtuma ciam sui heredis ⁊ non ꝓpter inopiam sui heredis. sed retēto eodez casu rescripti principis quid si is qui vicit heredem nō possit cauere heredi nolenti eidem victori cauere vel non ha benti possibilitatem cauendi eidem victori.certe vel res que petita est ab herede per victorem predictum erit deponenda donec causa appellationis finiatur.ſ. si heres sit suspecta per sona vel si heres non sit suspecta persona. iurisdictio cogno scentis de appellatione erit restituenda ⁊ ponenda in eo sta tu in quo erat ante q⁹ pendente appellatione victor peteret si bi caueri ab herede victo.erat autem tunc in eo statu vt pro cederetur in causa appellatiōis rebus de quibus fuerit iudi catum apud heredem manentibus.⁊ ita in hoc casu si heres non sit suspecta persona permanebunt res de quibus fuerat iudicatum apud heredem ⁊ ꝓcedetur in causa appellationis ⁊ hec videtur esse intentio huius.§.salua meliori intentione ⁊ intellectu.si igitur bene notauim⁹ qꝺ dicit in hoc.§.sicuti cuꝫ de bonis ⁊c.⁊ etiam in superiori.§.vna notat̄ differentia iter rescriptum pncipis de quo pluries mentionem feci ⁊ edictū de collationibus ⁊ due notantur inter hoc edictū. vnde nasci tur hic titulus.⁊ dictum pncipis rescriptum.⁊ sm hāc casus positionem omnia videnť plana que hic dicuntur.⁊ plane le gi possunt.⁊ est bona similitudo de collatione per emancipa tum facienda.alij ponunt casuꝫ q⁹ fideicommissarius vniuer salis egit contra heredem de tota vel parte hereditatis ꝑ tre bellianum restituenda ⁊ obtinuit. ⁊ heres victus appella uit.nūc singulares fideicōmissarij petunt ab herede sibi cauē ri.certe sicut ante sententiam ita ⁊ nunc cauere debet hr̄s al's transferatur possessio i fideicōmissariū vniuersalem.si.⁊ ipe ca ueat fideicōmissarijs singularib⁹.ſz ꝓr positio planior ⁊ me lior est. Si dies aut ꝺdītio. Titi⁹ ponam⁹ instituit sibi he redē scriū ⁊ decessit.venit postea gai⁹.⁊ dic̄ q⁹ dict⁹ titi⁹ lega uit ei.vel ꝑ fideicōmissuꝫ reliq̄t.c.vsq̄ ad pascha.vel dic̄ q⁹ re liq̄t ei sub ꝺditōe si navis ex asia venerit.⁊ sic dic̄ q⁹ dies aut ꝺdītio differt petitionē actionē vl' legati vl' fideicōmissi. ⁊ iō idē gai⁹ desiderat sibi ab hr̄de satisdari de legato vel fideicō misso sibi ꝑ hr̄dē dādo adueniēte die vl' ꝺditōe.hr̄s aūt ꝺrē dit postulari satisdationē ꝑ calūniā ⁊ negat relictū legatū vel fideicōmissum.certe nō aliter audiendus erit dict⁹ gaius qui caueri postulat q⁹ si exhibuerit scripturā quā scripturam asſir met relictū a dco titio ꝺtinētē dcm legatū vl' fideicō. Cum q̄rebat. Titi⁹ pōam⁹ instituit sibi hr̄dē scriū bononiēsez ⁊ fidei cōmissū reliq̄t gaio ꝺ.c.pōam⁹.⁊ decessit idē titi⁹.postea fuit q̄situ pōam⁹.vbi sci⁹ hr̄s debēt cauere dco gaio de fideicom. eidē gaio soluēdo.⁊ ꝺr q⁹ si ois hr̄ditas est ī ꝓuincia remittēd⁹ est fideicōmissari⁹ i ꝓuīcīa.vbi.ſ.ē hr̄ditas ad satisda.noie fi deic.ſz pōe q⁹ hr̄s ꝑdict⁹ boñ.ꝺsiderat remitti gr̄a cauēdi bo noniā vbi hz domiciliū.legatari⁹ aūt:fideicōmissari⁹.ſ.postu lat ibi caueri sibi vbi ē hr̄ditas ⁊ hr̄s nō hz domiciliū rome. posito q⁹ hr̄ditas erat ī ꝓuin. vt dcz ē.certe nō erit hr̄s remit tēd⁹.ſ.bononiā vbi hz domiciliū.ſz dēbit cauere ī ꝓuī.ſz q̄d si bōa hr̄ditaria ī ꝓuī.erūtia fūt iā distracta ꝑ hr̄dē ꝓmissū testa tor⁹ vl' ēt ꝺcedēte legatario siue fideicōmissario ꝑdco ⁊ nō ca uet hr̄s eidē legatario vl' fideicōmissario de legato vl' fideicō misso ꝑstādo.certe ꝑciū coꝝ bonoꝝ est hñdū i ꝺposito siue se q̄stro cā fuādi fideicōmissi cum bona hr̄ditaria nō sunt apud heredem.⁊ hec videtur esse intentio huius.§.salua meliori in [illegible] quando. Nonam⁹ q⁹ titi⁹ tentione ⁊ intellectu instituit sibi hr̄dē scriū ⁊ legauit gaio sine adiectōe sūme annuuꝫ.⁊ decessit dict⁹ titi⁹.postea q⁹ hr̄s soluē noluit iudex

taxauit. i. p̄finiuit vt hr̄s daret ei certā summā qō facē debuit al's legatū esset nullū. vt. §. de an. leg. si tibi. in fi. ꝛ ar. C. de ac. empt. si traditio. et §. de iure dot. cū post. §. gener. nunc aūt di ct' gai' legatari' postulat sibi caueri ab hr̄de seio. p dāda sibi legatario summa a iudice taxata. ꝛ b̄ postulat siue coꝝ eodē iudice q̄ taxauit: siue coꝝ alio. certe petunt̄ siue peti debēt p legatariū ab hr̄de fideiussores taxatiōe subaudi ei' iudicis q̄ cognoscit. s. sup petitiōe cautiōis siue satisdatiōis. iō āt dr̄ b quoq; qz non solū ꝑus fuit facta taxatio sup̄ summa a iudice cū fuit petita fieri. sed etiā nūc fuit facta alia taxatio. i. parisi catio fideiussoꝝ q̄ petebant̄ p legatariū ab hr̄de ad summaz ꝑus a iudice taxatā. ¶ Admonēdi. Ponam' q̄ titi' instituit sibi hr̄dē rem publicā ciuitat' bononie. ꝛ fideicōmissi noīe reliq̄t cētū seio. ꝛ decessit dict' titi'. nunq̄d sei' pōt erigere satisdationē a dicta re publica p dicto fideicōmisso. ꝛ dic q̄ non. qz reb' publicis. s. ciuitate solēt remitti satisdatiōes fideicōmissoꝝ etiā si aliqñ intercedat necessitas dādi satisdationem. puta si sit suspecta ciuitas ista fidei ve commissō grauata plane exigēda est. siue exigi pōt a dict' reb' public' ciuitatuz repromissio siue nuda cautio. sine fideiussoꝝ statum iri p eas res publicas volūtati defuncti q̄ eas vel aliquā eaꝝ instituit q̄. s. defunct' voluit solui fideicōmissario fideicōmissum p rem

Ælio vel seruo. Sei' ¶ publicā ab eo institutā hr̄dē. Ponam' instituit sibi hr̄dē titiū ꝛ rogauit eūdem titiū q̄ daret legatū: puta cētū seruo vel filio sui ip̄i' titi' sub ꝺditiōe puta si nauis ex asia venerit. ꝛ decessit dict' sei'. certe dictus seru' vel fili' titi' nō ꝑt petere sat' siue satisdationē ab eodē titio hr̄de hui' legati. s. noīe. Sz q̄d si pēdēte dicta ꝺditione legati dict' titi' emācipet dictū suū filiū vl' manumittat dcm suū seruū. ꝛ ip̄i fili' vel seru' quōdā petāt satisdationē a dicto titio noīe dicti ꝺditiōalis legati: ꝛ pēdēte adhuc ꝺditiōe. nūq̄d sunt audiēdi: ꝛ videt̄ q̄ sic. qz p̄ emācipādo filio vel manumittēdo seruū dat eis facultatē postulādi aduersus se patrē vel dñz cū añ emācipationē vel manumissionē nō possent aduersus eos in iudicio postulare vel petere. vñ videt̄ q̄ possint petere satisdationē. ecōtra videt̄ q̄ nō. nec p̄ vel dñs deberēt sibi ip̄is imputare q̄ dederūt eis filio vel seruo facultatē postulādi aduers' se. s. p̄ez vel dñz. s. emācipādo filiū vl' manumittēdo seruū. deberēt iputare sibi dico. si p̄is dñi ve bñficiū. i. emācipatio vel manumissio sit onerosum ip̄is p̄ri ꝛ dño qz bñ est eis onerosum gñal'r al's. sed certe q̄cq̄d dixeriz melius est dirimere causā p mediocritatē siue p quādā mediā viā. s. vt p̄r ꝛ dñs p̄dicti cōmittant̄ tñ cautiōi nude sine fideiussoꝝib' cū hipotheca rez suaꝝ. vt sic. s. nō satisdet̄ filio emācipato vl' seruo quondā nunc manumisso noīe legati nec etiā dict' filio vel ꝺuo nō sit cautū a p̄re vel dño. cauebūt̄q̄ nō cū fideiussoꝝe sed cū hipotheca tm̄. ꝛ hec videt̄ intētio hui'. l. salua meliori

¶ Cum legatoꝝ. Ponam' q̄ titi' instituit ¶ intētiōe. sibi hr̄dē seiū ꝛ legauit gaio cētū ꝛ sempronio alia centū vsq; ad pascha ꝛ decessit. postea sei' hr̄s satisdedit nomīe legatoꝝ dict' legatarijs. certe post q̄ dies cessit noīe legatoꝝ. s. ꝛ venit. s. qz venit pascha. ꝛ ita cessit ꝛ venit dies talit q̄ hz locū actio ex testō ō hr̄dē p legat' ꝓtin' hisdē dieb' debētur dicta legata etiā ex stipulatiōe q̄ ꝓmisit hr̄s legatarijs legata. nō tñ vt statiz peti pōt ab hr̄de dicta legata. sed cū aliquo tēpamēto tpis. vt ar. j. de sol'. qō dicim'. ꝛ nō mireris si statim nō possint peti legata q̄uis cū effectu debeant̄. qz ꝛ id qō die certa p̄stari oz dicim' deberi. lz dies nōdū venerit sicq; cū effe

a te hērede. Ponam' ¶ ctu peti nō possit. q̄ titi' instituit te seiū hr̄dē ꝛ mihi legauit cētū sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit. ꝛ q̄busdā alijs legauit. ꝛ decessit dict' titi'. ꝛ tu hr̄s adiuisti ei' hr̄ditatez. ꝛ postea satisdedisti noīe legatoꝝ. ꝛ postea ōcessisti ꝛ añ aditā hr̄di. tuā extitit ꝺditio mei legati qz vēit nauis ꝛ postea hr̄s tu' adiuit hēdi. tuaz certe fideiussoꝝes q̄s mihi dedisti p legato meo tenēt̄ mihi qz oī mō dari oz legatū. s. mihi ab hr̄de tuo. ꝛ qz in rē essz ꝺcepta stipulatio. s. q̄ ꝓmisisti mihi soluere legatū a titio mihi relictū ꝛ sup̄ q̄ dedisti mihi fideiussoꝝes. nō ergo fuit dicta stipulatio ꝺcepta in p̄sonam tuā tātū. sed etiam in rē. ꝛ ideo tenet̄ mihi ad legatū hęres tuus nō solus tu. ꝛ p ꝺsequens fideiussoꝝes mihi a te dati.

§ Ꝫ legatarij. Ponam' q̄ titi' instituit me hērēdē ꝛ qui busdā legata reliq̄t. ꝛ decessit. postea cum ego nollē satisdare legatarijs de legatis eis soluendis ipsi aduersus me hērēdē sunt missi in possessionē causa legatoꝝ seruādoꝝum. ꝛ postea ꝓcurator me' cauit siue satisdedit eisdē legatarijs nomine meo p dictis legatis vel etiā aliqs al' cui' habebo ratā cautionē siue satisdationez ponam'. certe p̄inde mihi ꝓt accōmodat iterdictū quo iubeant̄ legatarij discedere de possessiōe in q̄ erāt legatoꝝ seruandoꝝ cā: ac si egomet cauissez siue satisdedissez eisdem legatarijs. ꝛ b̄ videt̄ esse intētio hui'. l.

Ꝫcet vt nō petat̄. Ponam' q̄ gai' instituit sibi hr̄dē seium. ꝛ legauit titio. x. ita dicēdo lego titio. x. vt nō petat cautionē de legato sibi p̄stādo ab hr̄de meo. ꝛ decessit dictus gai'. ꝛ postea dict' titi' desiderauit sibi caueri a seio hęrede noīe dicti legati puta petendo cautionē ab eo extra ius vel in iure etiā litē ꝓtestādo. nūquid videt̄ ꝺditione defectus ita. s. q̄ nō possit āmodo habere legatū. ꝛ dicit' q̄ nō. nā licet mod' ꝑ ꝺditione habeat̄. vt ꝛ C. de his q̄ sub mō. l. i. tū i nostro casu nō habet̄ ꝑ ꝺditiōe fictiōe hui'. l. nec etiam videret̄ ꝺditio etiā si ꝺditionaliter dixisset testator hoc mō. lego titio decē si nō petierit cautionē ab hr̄de: quia post q̄ placuit iuri publico remitti posse p testatorē hęredi talē ꝺditionē cauēdi legatarijs. i. ne ipse hęres teneatur legatarijs cauere nec sequitur hęredem onus cautionis. i. non tenetur hęres cauere siue satisdare pro tali legato etiam si legatarius ab eo peratur cautionem vel satisdationem nec q̄dē cōditio intelligit̄. scilicet in dicto legato. id est ex quo legatarius non potest de iure ꝛ eius effectu exigere cautionē vel satisdationem ab hęrede eo q̄ testator voluit hoc remittere hęredi. nō intelligit̄ esse in dicto legato ꝺditio non accipienti cautionem vel satisdationez per legatarium ab hęrede. immo pur remanet: quasi testator duo pure dixerit. s. lego titio. x. Item veto eūdem titium petere cautionem siue satisdationem ab hęrede. si ergo non intelligitur ꝺditio in dicto legato immo remanet purum non videt̄ legatari' defectus ꝺditiōe vt amittat legatū etiā si peratur cautionē vel satisdationem ab hęrede. ꝛ hec videtur esse intentio huius. l. salua meliori intentione ꝛ intellectu.

¶ Ꝫ quoq;. Titius ponamus instituit sibi hęredez seiū qui seius erat ei successurus ab intestato etiam si eius nō instituisset ꝛ legauit gaio plura. ꝛ decessit dictus titius. postea seius instituturus cum posset ex testamento adire ꝑmissa institutione. cepit possidere hereditatem ab intestato in fraudem gaij legatarij. certe ei quoq; gaio legatario dar̄ actio legatoꝝum in eum seium institutum. ꝛ hoc adeo verum est vt satisdetur eidem gaio per seium legatoꝝum seruandoꝝ causa. ꝛ si non satisdabitur ei: mittetur idem gaius in possessionem bonorum causa legatoꝝum seruandoꝝum. nam p̄retor perinde vult esse salua hec quoq; legata que possunt peti ab eo qui ꝑmissa institutione ab intestato possidet hereditatez sicut vult esse salua ea que debentur iure ciuili adita. s. hereditate ex testamento. ꝛ hec videt̄ esse intētio huius. l.

¶ Ec stipulatio. Dicitur hic q̄ hec stipulatio scilicet legatoꝝum seruandoꝝum causa in qua dat hęres legatariis fideiussoꝝes habet locum ꝛ in fideicommissis: scilicet ab hęrede relictis siue sit relictum fideicommissuz pure siue ex die certa puta post pascha. vel sub conditōne: puta si nauis ex asia venerit. si res aliqua. scilicet relicta est ab hęrede per fideicōmissum siue hereditas. scilicet relicta est ab hęrede per fideicōmissum siue est relictū ius aliquod. scilicet per fideicommissum. puta nomen vel seruitus. in omnibus enim istis habet locum cum hec stipulatio. Sed quid si certum est non esse locum fideicōmisso ab hęrede relicto. certe perq̄ siue valde iniquum est onerari hęredem superuacua cautione siue satisdatione. ꝛ ita non satisdabit fideicōmissario ꝑ fideicōmissō q̄ est cui dens non deberi. ꝛ hec videtur esse intentio huius. l.

Tia. Hec satisdatio legatoꝝ seruādoꝝ cā: nō solū habet locū in legatis relictꝯ sub ꝺditiōe ꝛ in diem. sed etiā habet locum de ꝓsenti siue puro legato. s. vt hꝛs satisdet legatario si hoc vult legatari⁹ de soluēdo ei legato pure relicto sed ꝫ quō pōt esse. cū possit legatari⁹ petere ab hꝛde legatuꝫ nō suspēsum die vel ꝺditione. rñ. suscepto iudicij. s. ꝓ legato petēdo ꝫ nullas siue aliqs moras: ꝛ iō non est miꝫ si hꝛs teneꝯ satisdare legatario. ꝛ hec videꝯ esse intētio huⁱ⁹. l. ¶ Si ꝛ ab hꝛde. Ponam⁹ ꝙ titi⁹ instituit sibi hꝛdē seiū ꝛ ꝓ fideicō missuꝫ rogauit eū ꝙ restitueret hꝛditatem gaio ꝛ legauit sempꝛonio sub ꝺditiōe. c. ꝛ decessit. postea sempꝛoni⁹ legatariꝰ accepit a seio hꝛde satisdationē q̄ interponi solet legatoꝝ seruādoꝝ cā. ꝛ postea dict⁹ sei⁹ hꝛs restituit hꝛditatē gaio fideicōmissario trebellia no. i. cū debebat restitui ꝓ trebellianuꝫ ꝛ hoc fecit detracta vel nō detracta q̄rta nō facio vim. ꝛ post ea dict⁹ sempꝛoni⁹ legatari⁹ accepit silr satisdationeꝫ a dicto gaio cui est restituta hereditas. certe si postea erruit ꝺditio legati eidē sempꝛonio relicti cōmitteꝯ vtraq; stipl'atio. i. vna ꝫ hꝛdē seiū. ꝛ alia ꝫ gaiū fideicōmissariū: sed heres tuebiꝯ se excepꝯ ꝫ legatariū. ꝙuis cōmissa sit aduersus eū stipulatio ꝗa nā post satisdationē restituit hꝛditatē fideicōmissario vt dcm est. vñ fideicōmissari⁹ teneꝯ ad solida legata. vt. C. ad tre. l. fi. fideicōmissario. s. qꝛ testōꝛ rogauit eū de parte tm restituēda. nā tūc cauēdū est ꝓ satisdationē legatario ab vtroq;. i. ab herede ꝛ fideicōmissario. ꝛ si caueāt committeꝯ postea stipl'o ad ueniēte ꝺditiōe legati nō habebit aliqs eoꝝ exceptionē. vltimo sciaꝰ: qꝛ hec stipulatio legatoꝝ vel fideicō. seruādoꝝ cautela locū hꝫ etiā si fideicō. debeaꝯ ab intestato puta in codicill'. ꝛ hꝫ videꝯ esse intentio istoꝝ duoꝝ. §.

Si duo. Ponam⁹ ꝙ titi⁹ instituit hꝛdē seiuꝫ. ꝛ ita dixit gaio lego cētū sub ꝺditiōe si nauis ex asia venerit. ꝛ decessit. nūc duo quoꝝ q̄libet vocaꝯ gai⁹ ꝺtēdūt de dicto legato. ꝛ q̄libet dicit de se testōꝛ sensisse in legato. vñ q̄libet eoꝝ petit satisdationē ab hꝛde de legato sibi soluēdo existēte cōditiōe. certe hꝛs ꝺz vtriq; satisdare nec oneraꝯ hꝛs. ꝓpter hoc cū possit adhibere eosdē fideiussoꝛes ad vtrāq; stipl'onē qꝛ ipi. s. fideiussoꝛes nō oneraꝯ. cū futuꝝ sit vt vni de dict⁹ legatarijs teneaꝯ. s. cū effectu. i. ille cui debebiꝯ legatū. cui enim debeaꝯ. dic vt no. §. de le. ij. si q̄s seruū. §. si inter duos.

Si ab vno. Ponam⁹ ꝙ titi⁹ instituit sibi hꝛdē seium ꝛ gaiū: ꝛ legauit mihi ꝛ tibi sempꝛonio. c. sub ꝺditione si nauis ex asia venerit. ab oīb⁹ hꝛdib⁹. i. mihi q̄nq̄ginta. ꝛ tibi alia q̄nq̄ginta ꝛ decessit. postea ego ꝛ tu legatarij accepim⁹ satisfactionē siue satisdationē legatoꝝ noīe ab vno de heredib⁹. puta a seio ꝓdicto ita. s. ꝙ fideiussoꝛes ab eo nobis dati simpl'r se obligauerūt nobis. nō aūt ꝓ parte legatoꝝ nꝝ tm q̄ ꝺtinebat dictū seiū hꝛdem q̄ eos fideiussoꝛes nobis dedit. postea ita accidit ꝙ ps gaij cohꝛdis accreuit ꝓmissori. i. seio q̄. ꝓmisit nobis legatarijs ꝛ fideiussoꝛes dedit. certe fideiussoꝛes ꝓdicti teneꝯ nobis legatarijs in totū si. i. qꝛ solidū legatū cepit ꝺberi his. i. nobis legatarijs a dicto seio cui accreuit pars cohꝛdis. ꝛ hꝫ videꝯ esse intentio huⁱ⁹. Si aūt habeas in litera his cepis debere: tūc videꝯ mihi esse planioꝛ litera.

Qle filiū. Ponam⁹ ꝙ titia hēbat patrē noīe seiū a quo erat emācipata q̄ q̄dē ei⁹ pr̄ erat eiusdē titie colibertus puta qꝛ ambo fuerūt manumissi a dño eoꝝ. vt. §. de le. ij. cum pr̄. §. nolo dari. ꝛ hēbat hec titia filiū legitimuꝫ ponam⁹ noīe gaiū ex marito suo sempꝛonio q̄ marit⁹ viu⁹ erat ꝛ habuerat ꝓ ea i dotē. c. apō quez marituꝰ deposuerat ipa q̄sdā res nō ex acta ab eo cautiōe depositiōis. hec titia ponam⁹ fecit testm̄ ꝛ dictū suū pr̄eꝫ scripsit hꝛdē ex asse ꝛ fidei ei⁹ cōmisit. vt q̄cq̄d ad eū ex hꝛditate ei⁹ puenisset cū moꝛeꝯ. ipse pr̄ testatricis restitueret filio eiusdē testatricis. q̄ fili⁹ testatricis erat nepos eius dē pr̄is testatricis. nā dict⁹ pater testatricis erat ei⁹ au⁹ mꝛn⁹. ꝛ hec ꝛba adieꝯ dicta titia testatrix satisfactionē a seio patre meo exigi veto. Itē ponam⁹ ꝙ ipsa ꝓcepit ꝙ dicta dos remanerꝫ apud dictū suū maritū. ꝛ decessit dicta titia. Hic q̄ro an pater gaij fideicōmissarij. i. dict⁹ sempꝛoni⁹ marit⁹ titie q̄ erat legitim⁹ admīstratoꝛ dicti gaij fideicōmissarij filij etiā testatricis possit cōpellere seiū patrē defuncte testatricis ab ea instituti vt dictū est. ad satisdationē noīe fideicōmissi ꝓ eū seiū ꝓstādi dicto gaio filio testatricis eiusdē sempꝛonij. ꝛ videꝯ ꝙ sic cū enī sei⁹ pr̄ testatricis dissipat substātiā suā ꝛ cuꝫ vereꝯ dict⁹ pr̄ fideicōmissarij ne ꝺstituaꝯ inane dictū fideicōmissum ꝓpꝯ dictā dissipationē seij. rñdeꝯ tū nō cōpellēdū cauere. s. dictum seiū. Itē nunq̄d dict⁹ sempꝛoni⁹ marit⁹ ꝺz restituere pr̄i eiusdē titie hꝛdi ab ea instituto dictas res apud eū maritū ꝓ eum depositas: an ꝛo debeat remanere apō maritū tanq̄ apō legitimū admīstratoꝛē filij sui. q̄ erat fideicōmissari⁹ apud quē maritū dico dos testatricis remāsit. s. sicut p̄cepit testatrix. ꝛ videꝯ ꝙ apud maritū debeat remanere noīe filij qm̄ emolumen tū toti⁹ hꝛditat̄ testatricis defuncte ad filiū eiusdē defuncte ꝛ mariti sui reuerti ꝺz cū. s. pr̄is ei⁹ defuncte ab ea instituti fideicōmiserit defuncta vt q̄cq̄d ad eū ex hꝛditate ei⁹ puenisset cū moꝛeꝯ restitueret filio testatricis nepoti suo vt dictum est. q̄uis aūt ita videaꝯ: tū dicēdū est restituēdū esse ꝓ dictū maritū dicto pr̄i testatricis hꝛdi: illud q̄ō mulieri remāsit ꝛ q̄ō in dotē ꝓdictā nō fuisse. ꝛ ita ꝓ ꝙis debēt ei restitui res ꝺposite apō maritū. ꝛ hꝫ vr̄ esse intētio hⁱ⁹. l. ¶ Tutoꝛ. Hūc. §. hēm⁹ q̄si de ꝛbo ad ꝛbū. ꝫ. q̄ ex facto tutoꝛ. l. fi. vñ dicas casus vt alibi. ¶ Ut in possessionē legatoꝝ vl' fideicōmissoꝝ ꝛc. Rubrica

Iquis ꝛc. Ponam⁹ ꝙ titi⁹ fecit testm̄ ꝛ instituit sibi hꝛdē seiū ꝛ legauit gaio. c. sub ꝺditiōe vl' ex die. ꝛ vetuit gaio eidē accipe satisdationeꝫ de legato ab hꝛde ꝓstādo ꝛ decessit dict⁹ titi⁹. ꝛ post ea dict⁹ legatari⁹ accepit satisdationē ab hꝛde: nunq̄d pōt reti satisdatio ista. ꝛ hꝛs ꝺdicat liberationē. ꝛ distinguendū est vtrū hꝛs sciēs sibi esse remissaꝫ satisdationē ꝛ eā posse remitti cauit indebitū. i. indebite legatū an ꝛo igrauit sibi eē remissaꝫ aut sciuit sibi eē remissā ꝛ credidit in iure errādo eā nō posse remitti. ꝓ casu nō pōt repetē. scdoꝛ tertio. Sed q̄d si stipl'o sit cōmissa ex eo ꝙ vēit dies vl' ꝺditio legati relicti dicto gaio añq̄ hꝛs repetēt ab eo satisdationē vl' ꝺdicēt liberationē in dcō ꝓ vl' scdo casu. nūq̄d fideiussoꝛes q̄s hꝛs dedit legatario ꝓ dcō legato ei soluēdo pūt vti exceptiōe aduersus dictū legatariū: ꝛ dicēdū ē ꝙ sic. qꝛ ex ea cā interceſſerit satisdatio ex q̄ nō debuit intercedē. ꝛ hꝫ vr̄ eē itētio ꝓncipij hⁱ⁹. l. vsq; ad. §. nō exigit. ¶ Nō exigit. Si alicui legatū vl' fideicōmissuꝫ relictū ē. hꝛs ꝺz ei satisdare de eo soluēdo ꝛ si nō satisdet ꝺz legatari⁹ vl' fideicōmissari⁹ vēire ꝛ mitti i pos. bonoꝝ illi⁹ q̄ relict legatū siue hꝛditatē vt daꝯ itelligi. §. ti. i. l. i. ij. rñ. ꝛ j. e. is cui. § q̄ in possessionē. vult g̃ h dicē siue mōstrare ꝙ ad hⁱ⁹ vt legatari⁹ mittaꝯ i pos. nō exigit ꝓtoꝛ illō tm̄ vt stet ꝓ hꝛdē q̄ min⁹ ei caueat cū ē hꝛs q̄ iterpellaꝯ a legatario vl' fideicō. cautionis noīe q̄ casu nō ꝺz offerri legatario ꝓ hꝛdē satisdatō ad hⁱ⁹. s. vt i pos. nō mittaꝯ legatari⁹. ſz suffiꝯ ad hⁱ⁹ vt legatari⁹ mittaꝯ in pos. si legatari⁹ desideraueꝛit sibi caueri ꝛ hꝛs non cauet ei. si ꝺtēt⁹ fuerit ꝓtoꝛ nō stare ꝓ legatariū siue fideicōmiss. q̄ min⁹ ei caueꝯ cū nō est hꝛs q̄ iterpelleꝯ cautiōis noīe. q̄ casu sufficit ad hⁱ⁹ vt legatari⁹ siue fideicōmissari⁹ mittaꝯ i pos. si nō ꝫ a q̄ satisdatiōꝫ ōsidēt q̄si. s. ipa hꝛditas ꝺbeat satisdare. ꝛ sic sufficiet ad domū nūciari. ꝛ qō dcꝫ ē i hꝛde idē itelligiꝯ i cuiuslibꝫ alteri⁹ noīs succesſoꝛe: vt ꝺat itelligē lra ibi hⁱ⁹ ē is a q̄ ꝛc. ꝛ. j. e. is cui. §. si hꝛs nō fit ꝛc. ꝛ circa hⁱ⁹ vr̄ itelligē h. §. ¶ Si ꝺbitoꝛi Ponam⁹ ꝙ titi⁹ istituit sibi hꝛdē seiū ꝛ gaio debitoꝛi suo titi⁹ legauit siue relict liberationē ꝛ decessit. certe nō ē exigēda cautio ꝓ dcꝫ legatariū ab hꝛde q̄ solet exigi ꝓ alios legatarios. vt dixi. §. pr. §. qꝛ hⁱ⁹ legatari⁹ ꝫ penes se legatū. nā si ꝺueniaꝯ ab hꝛde ꝓ eo qō debuerat testōꝛi ꝓt vti exceptiōe doli mali. ꝛ hꝫ vr̄ eē itētio hⁱ⁹. §. ¶ Ei cui. Hꝛs soluit legatū legatario eidez debitū vl't forte legatari⁹ vt idē hꝛs satisdet eidē ꝺ nō revocā do vl' nō petēdo ab eo legatū. certe nō teneꝯ satisdare cū ꝓstet legatum nō deberi āmō legatario ex quo est ei solutū vel die ꝙ soluit hꝛs legatario legatum qō nō erat ei relictuꝫ. vl' erat

sic ei relictū vt nullo mō valeret. ꝛ ita cōstabat nō deberi. ꝛ sic heres repetit dictū legatū cōdictōe indebiti. ꝛ legatari⁹ petit satisdari sibi ab hērde certe nō audiť q⁊ ēt si nō eēt solutus legatario p heredē ꝛ cōstaret nō deberi nō satisdareť. vt. ſ. ri. i. hec stipulatio. in fine. ¶ Tūc ante. Quānis regulariť debeat satisdari legatarijs ab adita hērditate vl' agnita bonoꝝ pos. tū qſiq⁊ añ aditā hereditatē satisdandū ē p heredē de legatis legatarijs. puta cū dubiū adhuc est an hērditas adeať p heredē. est tū spes q⁹ adeať: q⁊ hēs deliberat. ſz ꝺditio instituōis nōdū extitit. si añt certū sit hērditatē nōdū aditaꝫ fuisse subaudi nec adeūdā eē crediť. q⁊ nemo de ea deliberat. ꝛ tam̄ nemo repudiauit vl' abstinuit. nō hz locū satisdatio nec missio in pos. si nō satisdeť. si ät sit certū necessarios hērdes repudiatā vl' omissaꝫ hereditatē ab extraneis hērdib⁹ institutū. vel sit certū necessarios hērdes eē abstentos ab hērditate frustra implorať p legatarios hoc edictū qō loquiť de satisdatiōe per heredeꝫ legatarijs prestāda. ꝛ si nō prestet vt mittanť i pos. ex quo repudiata ē vl' omissa hērditas vel abstenti sunt ab ea necessarij heredes. certū ē nō deberi legatū vel fideicōmissuꝫ ꝛ hec vī eē intētio hui⁹. ℌ. cū. l. se.

¶ Is a quo. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi heredē seiū ꝛ fideicōmissuꝫ de cētū reliquit gaio ꝛ decessit. nunc gaius petit a seio hērde satisdationē de fideicōmisso sibi soluēdo. is ät hēs a quo petiť satisdatio offert cognitionē de fideicōmisso dicēdo cora iudice cora quo petebať satisdatio p fideicōmissuꝫ. hodie cōstat de fideicōmisso. i. tibi fideicōmissario nō deberi hodie agam⁹. certe dicendū ē cessare satisdationeꝫ. ſ. interim donec p iudicē cognoscať vtrū fideicōmissuꝫ debeať vel nō. cū possit ꝛ debeat ante cōstare de fideicōmisso valeat vel nō: q⁹ de satisdatōe quā petit fideicōmissari⁹. ſ. q̄ sunt fideiussores idonei ꝛ q̄ nō. nā ꝛ id exigit cause cognitionē ꝛ aliquaꝫ dilationē. ſz nūq̄d hēs poterit īplorare a iudice vt cognoscat vtrū fideicō. petat satisdationē ab eo p calūniā: si forte dicať p heredē peti p calūniā satisdationeꝫ. ꝛ certe sic. ꝛ deb̄ ꝺz iudex cognoscere summatiꝫ. ꝛ ita sufficiet iurare legatariū vl' fideicōmissariū nō petere satisdationē aīo calūniādi. l̄̄ est enim cōe oīm satisdationū. ſ. vt iudex apud quē petiť satisdatō debeat explorare an petať satisdatio p calūniā. ꝺiu⁹ pi⁹ scripsit eū apꝺ quē satisdatio petiť debē explorare si satisdatō petať de qua re summatiꝫ ꝺz cognoscere. duas ergo cognitōes implorare pōt hēs a quo fideicōmissari⁹ petit fideicōmissi satisdationē anteq̄ satisdationē ei prestet vl' fiat missio in pos. an p calūniā petat satisdationē fideicōmissari⁹ vt q⁊ sciat vel credat fideicōmissuꝫ sibi nō deberi. vl' nō petat p calūniaꝫ. ꝛ vt iudex cognoscat an sit fideicōmissuꝫ vel nō. ꝛ hec vī eē intentio hui⁹. l. ¶ Si ꝓcurator. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi seiū. ꝛ legauit sempronio. c. ꝛ decessit. venit quidā nomie gai⁹ ꝛ noie sempronij legatarij desideräs ab hērde satisdationē legatoꝝ. siue q̄ solet īterponi noie legatoꝝ. certe si ei mādatū ē a legatario vt satisdatōeꝫ ab hērde petat: nō habebit necesse cauere heredi q⁹ legatari⁹ habeat ratū. ſz erit ei ꝓcuratori satisdādū p hērdē sine aliqua cautiōe ꝺ rato. si vero dubiteť an legatari⁹ mādauerit de accipiēda satisdatiōe ab herede vl' nō mādauerit: cautio de rato erit exigenda p hērdem ab illo gaio q̄ satisdationē legati ab eo petebat. ꝛ hec vī eē intentio hui⁹. ℌ. ¶ Si semel. Ponam⁹ q⁹ hēs satisdedit legatario de legato ei soluēdo ꝛ fuerūt ei dati p heredē fideiussores ꝛ legatari⁹ accepit eos ex certa scīa. nūq̄d ꝺz caueri rursus legatario. ꝛ certe magis ē vt caueri nō debeat. l̄̄ enī diu⁹ pius rescripsit. sic pacupie luciañ. q̄ accepat forte ex certa scia fideiussores egenos. ſ. vt nō debeat ei rursus caueri. īpa enim pacupia luciana ꝺz ferre expensuꝫ facultatis sue que accepit fideiussores min⁹ idoneos. nō enī ꝺz onerari eū a quo satisfactio siue satisdatio petiť per singula momenta. plane si noua cā allegeť p legatariū q̄ accepit fideiussores veluti q⁹ fideiussores decesserint aut etiā qui amiserint oēm rem familiarē impetu inopinate fortune equū erit prestari cautionē. rursus dicto legatario: nā q̄ de nouo emergūt auxilio indigent. ꝛ l̄̄ videtur eē intentio hui⁹. ℌ. cū. l. sequēti.

¶ Si cui. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi hērdē seiū: ꝛ gaio legata reliq̄t vl' fideicōmissa. decessit: legatari⁹ petit sibi caueri cū satisdatiōe p heredē de legatis vl' fideicōmissis sibi solnēdis. ꝛ heres ei nō cauet. vñ legatari⁹ missus ē i pos. rex hērditariaꝝ. nūq̄d stando in dicta pos. incipiet eē p ꝺño il laꝝ rex in quaꝝ est missus pos. ꝛ certe nō. q⁹ uis sit missus in pos. nō tū est data ei pos. i. custodia. neq⁊ enī hz ius expellēdi hērdē si iubeť possidere simul cū eo vel saltem tedio ꝓpetue cu stodie extorqueat heredi. siue ab herede cautionē legatoꝝ vl' fideicōmissarioꝝ noīe. intelligas tū semp q⁹ diuersa ē possessio heredis a possessione legatarij vl' fideicōmissarij. q⁊ heres vere possidet ꝛ legatari⁹ tīn custodit. ¶ Si aliud. Ponamus q⁹ legatari⁹ titi⁹ fuit missus in pos. rex hērditariaꝝ ex eo q⁹ hēs voluit ei satisdare de legato. inter quas res erat vna dom⁹ ruinosa de qua timebat dānū gai⁹. ꝛ q⁊ heres noluit ei gaio cauere de dāno infecto missus ē in pos. ex ꝓmo decreto. certe pōt titi⁹ qui missus ē in pos. cā legatoꝝ seruādoꝝ ēt si ei nil infecti satisdare. ſ. illi gaio qui erat missus in pos. noīe dāni infecti si titi⁹ satisdederit gaio. ꝛ nō aliter debebit decedere ꝺ pos. in qua fuit missus gr̄a legatoꝝ seruādoꝝ q⁹ si eidem titio cautū fuerit p heredē etiā eo noīe quo se dāni infecti obligauit gaio: nedū noie legatoꝝ. duas ergo cautiones facit eidē titio heres anteq⁹ ipe titi⁹ decedat de pos. ¶ Si plur̄. Cū eidem legatū titio ꝛ etiā gaio ꝛ sempronio ponam⁹ petierūt sibi satisdari ab hērde noie legatoꝝ. ꝛ cū nollet satisdari eis deside rauit mitti in pos. rex hērditariaꝝ. certe oēs debēt venire i pos. si eōrū vnus eoꝝ mitteret in pos. ꝛ nō alij: īpe pos. sibi ꝛ nō alij legatario. i. eēt in pos. p se: ꝛ nō p alio vl' alijs legatarijs. ſ. q⁹ tum ad hoc vt si alij legatarij velint sua auctoritate intrare pos. nō possint nisi pri⁹ postulēt. ℌz aliō ē cū creditores mittunť in pos. cā rei seruāde. nā is creditor q̄ possidet siue missus ē i pos. nō possidet sibi tīn ſz oīb⁹ alijs creditorib⁹. i. ad cōmodū oīm. Quid si vn⁹ legatari⁹ missus ē p̄m⁹ in pos. ꝛ postmodū missus ē ali⁹ legatari⁹. certe ille q̄ p̄mo missus ē nō ꝓferť ei qui postea mittiť. nā sunt eiusdē tituli ꝛ ex eadē cā missi sūt i pos. sec⁹ si nō essent eiusdē tituli: puta creditores ꝛ legatarij. nā si creditores pri⁹ missi sunt in pos. gr̄a rei seruāde: ꝛ postea legatari⁹ mittať in pos. gr̄a legatoꝝ seruādoꝝ. non habeť hī legatari⁹ potior creditorib⁹ subaudi. īmo creditores habent potiores eo q⁹ nō sunt eiusdē tituli vt ꝺixi: ꝓualet iure q̄ ꝓuenit tpe. vt. C. e. si post q⁹ ꝛc. ꝛ hec vī eē intētio hui⁹. ℌ. vsq⁊ ad. ℌ. qui in pos. ¶ Qui in pos. Si hēs nō satisdat legatario. ꝛ ꝓp hoc legatari⁹ mittiť in pos. gr̄a legatoꝝ seruandoꝝ ve niet oīno legatari⁹ in pos. quidē rex hereditariaꝝ. hoc ē eaū que manēt in cā hērditaria. eaꝝ aūt rex que nō erūt in cā hērditaria nō aliť mittiť legatari⁹ in pos. q⁹ si desierint eē in ea causa. ſ. hereditaria dolo malo hērdis. nec semp mittiť legatarius in pos. eaꝝ rex q̄ desierūt eē i cā hērditaria dolo malo hērdis: ſz cā cognita. puta si sit cōmissus dol⁹ p hērdē i cā legatarioꝝ. ꝛ nō si al's sit missus. vt. j. e. l. ℌ. dolū. ꝛ. ℌ. ſz nō oēm. ꝛ ita ꝛelligitur in causē cogni. que dicūť. j. e. l. fi. bonoꝝ aūt pos. videbunť cōprehense he res: ꝓpetas q̄rū ptinet ad hērdē. ſ. ex causa hērditaria. ꝛ postea plana ēl'a vsq⁊ ad. ℌ. si ex duob⁹.

¶ Si ex duob⁹. Ponam⁹ q⁹ titi⁹ istituit sibi hērdes seiū gaiuꝫ ꝛ sempronium. ꝛ legauit martio ꝛ petro cuilibꝫ. c. ꝛ decessit. petūt martin⁹ ꝛ petr⁹ ab hērdib⁹ satisdatiōeꝫ de legat̄ ab eis soluēdis. ꝛ alt̄ de hērdib⁹ pat⁹ ē satisdare de legat̄ eis soluēdis: puta gai⁹: ꝛ alt̄ puta sēpronij⁹ nō ē pat⁹ satisdare. certe i ptē ei⁹ sēpronij q̄ nō satisdat: ꝺz hēs locū missio i pos. missio i q⁹ in pos. ptis ei⁹ q̄ nō satisdedit: q̄re suadēdū erit siue ꝓfiliuꝫ dādū hērdi q̄ satisdedit ꝓ sua pte vl' pat⁹ ē satisdare vt satisdet in assez vl' i totū. s. legatarijs ne administratio impediať p legatarios. ¶ Si ab ipubere. Pōam⁹ q⁹ titi⁹ instituit sibi filiū suū ipuberē ꝛ ei pupillariť substituit seiū. i. si ipubes hēs ei fil eēt ꝛ i pupillari etate decederet. ꝛ a dō substituto ipubere pla legata q̄busdā reliq̄t. ꝛ ꝺcessit ꝺict⁹ titi⁹. ꝛ pupill⁹ erittit ei hēs ēt pla acq̄siuit ei ipubes aliūde. puta q⁊ fuit istitut⁹ ab alijs vl' ei fuerť legata ab alijs relicta. ꝛ p⁹ ea ꝺcessit dōs ipubes i pupil. etate. ꝛ sic vēdicauit sibi locū substō pupillari ei⁹ pcꝫ

facta de scio. z dz soluere sei⁹ substitut⁹ legata a se relicta per patrē impuberis. vt ar. ff. ad legē fal. qui fundū. §. qui filios. legatarij igit petūt ponam⁹ a dicto substituto vt satisdet eis noīe legatoz eis p eū soluēdoz: z ipse nō vult eis satisdare vnde debēt legatarij mitti in pos. vt. ff. ti. i. l. i. tertio rīso. certe habebit locū missio in pos. nō soluz in ea bona que testatoꝛ fuerūt. versi etiā ad ea q̄ ff. s. bona q̄ impubes acquisiuit. s. aliūde q̄ a patre testatore. nā hec q̄ ff. s. bona q̄ impubes aliunde acq̄siuit sunt hr̄ditaria. i. videnr̄ eē de hereditate testatoꝛ pa tris ipuberis cū ad ea etiā substitutio ponrigat. vt. ff. de vul. sub. sed si plures. §. ad substitutos. cōstat aūt q̄ i pos. rex he reditariaz debēt legatarij quib⁹ nō satisdat. vt. ff. e. l. §. qui i pos. vino aūt impubere subaudi. z sic nō habēte adhuc locū substōne siue substituto nec legatū a substituto relictū haben te locū nec satisdatio. s. p legatis a substituto relictis locū hz nec missio. s. in pos. locū hz subaudi z ita nō est necesse quere re in que bona fieri debeat missio. ¶ Si hr̄s. Si ille a quo fideicōmissuz relictū est alicui p defunctū nō fit heres. s. de iu re ciuili: sz fit successoꝛ alteri⁹ nois puta bono. pos. de iure pre toꝛio. vt nō est hr̄s institut⁹: sz ē fideicōmissarius vniuersalis fideicōmissario singulari z ē dicendū vt dol⁹ ei⁹. s. successoris fit extimād⁹ p quē. s. dolū desinat res aliqua eē hr̄ditaria. vt sz nihilomin⁹ fideicōmissari⁹ singlar̄ mittat in ea⁹ rei possef sionē. s. vt si fit heres heredis qui dolo fecit. s. quo min⁹ res a liqua fit hr̄ditaria. z qui nō vult satisdare fideicōmissario sin gulari eque siue eodē mō nocere habebit. s. dol⁹ ei⁹. vt nihilo min⁹ legatari⁹ mittat in pos. rei quā heres hr̄dis fecit dolo desinere hereditariā. z dolū accipe debem⁹ etiā latā culpā. sz nō debem⁹ accipe oēm dolū: sz illū q̄ fact⁹ ē. s. p aliquez de di ctis successoꝛib⁹ in necē alioꝛ legatoꝛ vl fideicōmissarioꝛ.

¶ Imperatoꝛ. Si heres nō satisdet legatarioꝛ vel fidei cōmissarioꝛ noie mittit̄ statiz legatari⁹ vl fideicōmissari⁹ in pos. rex hereditariaz. vt. ff. e. l. §. qui in pos. z. ff. ti. i. l. i. tertio rīso. quo misso adhuc vsq; ad. vi. mēses satisdare volēs he res audiet̄ z coget̄ discedere de pos. legatari⁹ vel fideicō. vt ff. ti. i si legatari⁹. si vero p totū semestre tps p̄termiserit heres satisdare: ita q̄ nō satisdedit de legato vel fideicō. soluendo nec soluit: punit̄ ex rescripto imperatoris antonini. s. vt etiam i ppa bona hēdis mittant̄ legatarij vl fideicōmissarij quib⁹ nō est satisdatū nec satisfactū. z exinde. i. ex reb⁹ heredis pci pient fruct⁹ donec satisfiat voluntati defunctoꝛ qui reliq̄unt legata vel fideicō. qō remediū rescripti imperatoris antonini. s. vt etiā in ppa bona hr̄dis mittant̄ legatarij vel fideicō. q̄b⁹ nō ē satisdatū nec satisfactū. fuat̄ ēt aduersus eos nō hr̄des qui ex causa fideicōmissi ab eis relicti faciūt moꝛā. Sed qua liter dz satisfieri voluntati defuncti vl defunctoꝛ postq̄ facta est missio in bonis hr̄dis. certe p solutionē legati vel fideicō. z nō p satisdationē. sz alias verbū satisfactiōis latius pateat hinde si remissa fit satisdatio. s. a testatore. habebit nihilomi nus locū rescriptū imperatoris antonini. q: fit moꝛa solutio ni legati vel fideicō. tps aūt dictoꝛ sex mensium dz cōputari cōtinuū ex die quo petijt legatari⁹ vel fideicō. sibi solui lega tuz: vel pro eo satisdari coꝛā illis quoꝛ de ea re notio ē vt trās actis cōtinue illis sex mēsib⁹ fiat missio in bonis hr̄dis. z sta tiz p̄cipiat ex eis fruct⁹ legatari⁹ vel fideicō. donec satisfiat. nō aūt est cōputandū dictū tps possessoꝛiū. i. nō expectat̄ p̄ce ptio fructuū p sex mēses ex quo legatari⁹ vl fideicō. ē missus in pos. bo. heredis cessantis satisfacē volūtati defuncti. ¶ Quid si heres instituꝛ⁹ qui debebat soluere legata vl fideicōmissa erat pupillus: z nō habebat tutoꝛē: vl erat furiosus vel ado lescēs nō habebat curatoꝛē vel curatoꝛes: z legatarius vel fi deicō. est missus in pos. rex hereditariaz cū peteret sibi satis dari ex pte pupilli vel adolescētis vel furiosi: z nō satisdatuz fit ei. nunq̄d post sex mēses mittit̄ legatari⁹ in pos. bonoꝛ ipi us heredis z recipiet fruct⁹ ex eis. z dicas q̄ nō. nō em̄ viden tur cessasse in soluendo legato. nam hmōi psonis que sunt in defectu nō debent nocere fruſtratio siue cessatio vel moꝛa in soluēdo legato vl fideicō. z idem ē si hr̄ditas iacuerit aliquo tpe de dictis sex mēsibus. nam illud temp⁹ quo iacuit heredi tas est detrahendū de medio siue de dictis sex mensibus. ita q̄ in eis nō cōputet̄. Dz q̄d faciet hr̄s de fructib⁹ quos pce pit ex reb⁹ hereditarijs. de quo herede dictū ē in principio. in quib⁹ missus est dictis sex mensib⁹. nunq̄d cedēt hi fruct⁹ in uicē vsuaꝛ que debent̄ fideicōmissis. z certe debēt dicti fru ctus p̄mū imputari in vsuras que debent̄ in fideicōmissis. et postea si quid superfluuz ē in fructib⁹ dz cōputari in sorte legati vel fideicō. nā in hoc pignoꝛe p̄toꝛio sequimur exemplū pignoꝛ cōuentionaliū. nam sic est in fructib⁹ pignoꝛ cōuen tionaliū. z sic ex dictis rebus hr̄dis cessantis p̄cepit legatari us amplius q̄ sibi deberet: debebit dari heredi etiā vtilis a ctio. s. pignoratitia ꝺ legatariū ad id supfluū sibi heredi red dendū. z hoc exemplo pignoratitie actiōis quā hz debitoꝛ ꝺ creditoꝛe cōuentionale. z. si creditoꝛ conuentionalis p̄cepit ex fructib⁹ pignoris quod sibi debet̄. nam illud superfluum pe tit debitoꝛ ab eo p pigno. actio. q̄uis aūt in duobus assimi latū ē hoc pign⁹ p̄toꝛiuz pignoꝛi conuentionali. cū in tertio differunt. q: pignora. s. conuentionalia pōt creditoꝛ etiam di strahere nedum fructus percipere. ex isto autem pignoꝛe p̄e toꝛio pōt legatarius tantūmodo fruct⁹ recipere. z ideo permi sit constitutio imperatoris antonini hūc legatarium p̄cipere fruct⁹ vt festineꝛ ad sententiam siue mentē cōstitutiōis eius dem que voluit satisfieri legatario fm volūtatē defuncti. nō autem potest legatari⁹ talis pign⁹ p̄toꝛium vendere.

¶ Qui legatoꝛum. Hūc reuertitur ad edictū p̄toris. naz ff. pri. §. dixit: cum fit missio ex cōstitutione p̄incipis post ses menses in bonis hr̄dis. dicas ergo hic q̄ ille qui mittit̄ i pos sessionē rerum hereditariaz ex eo q̄ heres nō satisdat ei. de bebit custodire fruct⁹ ꝛc. s. que sunt in hereditate z in quibus est missus. z ratio quidē ē heredem colere agros z posse redi gere fruct⁹. s. heredē ex illis agris. sz oportebit legatariū cu stodire fructus ne ab herede consumant̄. q̄ si heres nolit fru ctus colligere: certe p̄mittendū erit legatario missio in possessi onē colligere fruct⁹ z collectos seruare veluti si tales fructus quos expediat venti ēt p̄mo tpe quo sint collecti puta q: non possunt seruari. erit etiam hoc officium legatarij in pos. missi: etiam in ceteris rebus hereditarijs nedū in fructib⁹. s. vt col ligat vniuersas res hereditarias z custodiat ibi: vbi defunc tus habuit domicilīū. z si nulla dom⁹ sit sua. s. legatarij vel testatoris ibi vbi defunct⁹ testatoꝛ habuit domicilium cōdu cat habitationē vel horreuz in quo custodiant̄ res heredita rie collecte. z ita debebit idem legatari⁹ custodire res heredi tarias. s. in quib⁹ missus est vt heredi nō auferant̄ neq; pere ant deteriores ve fiant. si aūt mittat̄ quis. s. legatari⁹ in pos. rex hereditariaz ex ꝺstitutō e. s. imperatoris antonini. post sex mē ses de qua dictū est. ff. e. l. §. imperatoꝛ antoninus. cauendū si ue curādū ne fiat vis eidē legatario vtēti z fruēti subaudi. z si heres vellet colere legatario inito nō audiret̄. q: sec⁹ ē si esset missus in pos. ex edicto p̄toris. vt supra videre potuisti. z hꝰ casu cū mittit̄ in bonis heredis ex constitutione. vnde siue ex bonis heredis siue donec voluntati defuncti satisfiat vt dicto §. imperatoꝛ antonin⁹. secūdo rīso. satisfiat voluntati defun cti: sic accipitur q̄ ad voluntatē defuncti vel ex fructib⁹ reruz heredis vel aliunde satisfiat. z p̄inet dicta cōstitutio diui an tonini ad oēs illos a quib⁹ vtilit̄ fideicōmissuz relictum est. quāuis nō sint heredes illi a quib⁹ fideicōmissuz vtiliter est relictū. par eniz vtilitas est in heredib⁹ a quib⁹ relictū ē fidei cōmissuz ex vna pte. z in eis nō hr̄dib⁹ a quib⁹ vtiliter fidei cōmissuz relictū est ex alia parte. vnde nō est mirū si dicta cō stitutio hz ita locū in eis sicut in heredibus.

¶ In possessionem missus. Si legatarius ē missus in pos. causa legatoꝛū seruādoꝛū z lite ē eo noīe cōtestat⁹ sit cū aliquo qui cōuenit eū super aliqua re de illis in quib⁹ ē in possessio ne missus: non debet ante decedere de possessione q̄ ei p he redē fuerit cautum p lite p̄dicta. z hec videt̄ ē in tēio huius §. salua meliozi intentione.

¶ Missus in pos. Si legatari⁹ est iussus mitti in pos. rez hr̄ditariaz ex eo q̄ hr̄s ei nō satisdat de legato soluēdo. de quo dictū est. s. ti. i. l. i. tertio rūso. ⁊ s. e. l. §. qui in pos. vl̄ ē missus in possessionē rez hr̄dis ex ostitutiōe antonini ex eo q̄ hr̄s nō satisfecit ei infra ser mēses. de quo habuisti. s. e. l. §. iperator. ⁊ hr̄s nō admittit eū volentē intrare pos. hz idē legatari⁹ edictū ne vis fiat ꝓposituz. si aūt nō vult ꝓponere inter dictū sz magis vult introduci in pos. ipso facto introducend⁹ est in pos. aut p viatorē aut per officialē p̄fecti aut p magistratus. missio aūt locū habebit. s. ex dicta constōne imperatoris antonini. nō tm̄ si quis legatari⁹ sit rogat⁹ restituere alij totū id qō legatū ē sibi. verūetiā si rogat⁹ fuerit restituere alij. vel quasi. i. aliquid ex eo qō sibi legatū ē. aliud est dicere siue rogat⁹ sit restituere alij totū id qō ē legatū sibi siue ptē ex eo siue aliud pro eo. ⁊ hec videt esse intētio hui⁹. §. salua meliori sentētia. ¶ Si titio. Ponam⁹ q̄ martin⁹ instituit sibi heredē petrū. ⁊ titio pure legauit. x. ⁊ ei⁹ titij fidei commisit sub cōditiōe vt sempronio restitueret dicta decē. ⁊ decessit dictus martin⁹. nūc semproni⁹ fideicō. cōditionalis. x. petit a titio cū dicta. x. legata sunt pure. ⁊ anteq̄ dictū legatū de. x. cōsequatur vt satisdet idez titi⁹ eidez sempronio noīe dicti fideicōmissi si cōuētional ⁊ titi⁹ nō satisdat ei. certe nō inique statuet p̄etor vt magis det ipse emptor p̄secutōez dicti legati sempronio fideicōmissario cōditiō ali. s. cōtra heredē. magis dico q̄ cōtrariū vl̄ q̄ titio legatario cui erāt legata pure dicta. x. ita scilicet vt hic semproni⁹ fideicō. satisdet dicto titio legatario reddi ei titio. x. deficiēte cōditiōe fideicōmissi ipsi sempronio relicti. Hz q̄d si titi⁹ legatari⁹ acceperit iā ab herede dicta. x. sibi pure legata. certe equū ē cogi eū titiū inuicē satisdare sempronio fideicō. s. q̄ dabit eidē sempronio fideicōmissuz: adueniente cōditiōe fideicōmissi. vel si nolit hoc casu titi⁹ satisdare sempronio hz dicta decē dare eidē sempronio. ⁊ tūc semproni⁹ hz cauere siue satisdare titio de restituēdis ei. x. si defecerit cōditio fideicōmissi ipsius sempronij. habuim⁹ ergo supra q̄ legatū titij fuit purū ⁊ fideicōmissuz sempronij relictū sibi a titio fuit cōditionale. Hz quid si legatū de. x. p̄dictis sit relictū titio sub cōditōe si nauis ex asia venerit. ⁊ fuit p fideicōmissuz rogat⁹ titi⁹ de restituēdis dictis. x. sempronio sub cōditiōe. si titi⁹ hoc fact⁹ fuerit neq̄ noīe fideicō. satisdet. s. sempronio p titiuz legatariū. certe si ei sempronio titi⁹ legatarius nō caueat per satisdationez: equissimū erit semproniū fideicōmissuz accipere siue satisdationez ab herede noīe legati. s. vt ⁊ ipse legatari⁹ titi⁹ caueat fideicōmissario hoc. s. q̄ cauit heres. nam ꝛz cauerit heres fideicōmissario: nihilomin⁹ eidez fideicōmissario hz cauere legatari⁹. ⁊ hoc est in littera. vt ⁊ ipe legatari⁹ hoc caueat. dicā forte vt ⁊ ipe fideicōmissari⁹ caueat legatario: hoc. s. q̄ reddet legatario dicta. x. si puenerit alio quo modo ad fideicōmissariuz. ⁊ postea deficiat cōditio fideicōmissi: ⁊ existat cōditio legati. Hz quid si titi⁹ cui legata fuerunt. x. sub cōditiōe si nauis ex asia venerit: acceperit iā ab herede satisfecit. siue satisdationem de legato sibi soluēdo: si nauis ex asia venerit. subaudi. nec vult idē legatari⁹ cauere siue satisdare sempronio fideicōmissario cui per testatorē fuit relictū ab eodez legatario fideicōmissuz sub cōditiōe si titi⁹ cōsul fact⁹ fuerit. certe decernēdū erit magis dandā actionez. s. ex stipulatu ꝯ heredē sempronio fideicō. q̄ titio legatario ex ea satisdatiōe quā accepit idē titi⁹ legatari⁹ ab hr̄de. in eo. s. casu ex quo extitit cōditio fideicōmissi eius sempronij. ⁊ hoc eodē casu. s. cū nō est solutū titio p heredē legatū. hz tm̄ ei ē satisdatū ⁊ ipse titi⁹ legatari⁹ non vult satisdare sempronio fideicōmissario. dāda erit fideicōmissario p̄secutio. s. per actionem vtilē ex testō. etiā ipsius legati titio sub cōditiōe relicti. si cōditio eius legati extitit. s. si fideicōmissari⁹ fuerit paratus cauere legatario deficiente. s. conditiōe fideicōmissi reddi legatario p fideicōmissuz. x. legata sub cōditiōe eidē legatario cui⁹ cōditio legati iā extitit vt dixi. ⁊ hec videt eē intētio hui⁹ §. salua meliori sententia.

§ Pecunie. Ponam⁹ q̄ titi⁹ instituit sibi heredē scīū ⁊ legauit sempronio vsufructū pecunie numerate puta. c. lib. ⁊ in eodē testō cauit idē titi⁹. vt nemini satisdaret indefinite loquēdo. ⁊ nō exp̄mēdo super quo volebat interponi satisdationē. duob⁹ eīs modis potuisset intervenire satisdatio si testator nō dixisset nemini satisdaret vno mō de legato p̄stādo ab hr̄de legatario q̄ p̄staret heres legatario. alio mō ō restituēda tanta pecunia hr̄di p legatariuz finito dicto quasi vsufructu pecunie numerate quā p̄staret legatari⁹ heredi: nunq̄d dicta satisdatio quā hz legatari⁹ facere hr̄di: videt ei taliter remissa q̄ nō teneat satisdare hēdi. ⁊ sic fit ei ꝓpetas pecunie legata. nā cautio cōsuevit eē apud heredē loco ꝓpetatis. vt. s. de vsufr. e. re. que vsu. l. ij. in fi. ⁊ dic q̄ nō est remittendū legatario satisdare predicto mō heredi. ⁊ vsufru. pecunie habere. ⁊ ꝓterea in hanc ꝓpositionē nulle erūt ptes p̄torīs. s. ad cogendū heredē dare pecuniā legatario anteq̄ ip⁹ se legatari⁹ heredi satisdet. q̄z nisi satisdet hr̄di p legatariuz agi cū heredē nō poterit. ⁊ fm hoc nihil respondet hic de satisdatiōe quā solet p̄stare heres legatario de soluēdo ei legato. de q̄ dic vt no. ti. i. l. ij. ⁊ l. fi. posſz ⁊ alio⁹ mō poni ꝫ casus vt in libro meo notatū est. ¶ Qui fideicōmissi. Si fideicōmissari⁹ ē missus in pos. causa fuandi fideicōmissum. ex eo q̄ hr̄s nō satisdabat ei de fideicōmisso ei soluēdo. nā hz p̄t decedere de possessione q̄ fuerit ei solutū fideicōmissum: aut eo noīe p hr̄dē satisdatū. hī aūt tenet recedere de possessiōe si ei soluta est fideicōmissuz ⁊ eo noīe p heredē satisdatuz. ⁊ ē ratio ad hoc: q̄ cū offert. s. nūc post missionē in pos. p heredez fideicōmissario. id qō integra restitui. i. aī missionem fiēt nō mittet⁹ tenet in pos. fideicōmissari⁹. i. cū offert fideicōmissario soluto vel satisdatio: ⁊ etiā fiet ei solutio vl̄ satis. discedere a pos. hz sz fideicōmis. ⁊ fm hoc est talis littera. nam quod si integra re fieret in pos. nō mitteret id cum offertur discedere debet a possessione ⁊c.

¶ Cum venter. Mortuo testatore qui legata quibusdā reliq̄t. ⁊ qui reliq̄t vxorē p̄gnante misso ventre in possessiōnē id est vxorem nomine ventris nullus potest esse in pos. causa legatorz seruandorz.

§ Legatorz. Ponam⁹ q̄ titi⁹ instituit sibi hr̄dē seiuz: ⁊ legauit gaio. c. vnū equuz. ⁊ rogauit seiuz heredē q̄ restituere hr̄ditatē sempronio. ⁊ decessit dict⁹ testator. ⁊ seius hr̄s restituit hr̄ditatez sempronio. petit nūc gai⁹ legatari⁹ a sempronio cui est restituta hereditas vt satisdet noīe legatorum ⁊ sempronius nō satisdat ei. certe gaius legatari⁹ mittend⁹ est in pos. etiā eaz rez que defierunt eē in causa hereditaria dolo malo eius sempronij cui restituta est hr̄ditas. subaudi nedum eaz que sunt in hereditate. ⁊ hec vr̄ eē intentio hui⁹. l.

¶ Etiam. Si legatari⁹ petit legatū ab herede puta. c. ei legata: ⁊ hr̄s cōdēnat⁹ est ei in ea pecunia. ⁊ post cōdēnationē nō soluat hr̄s legatario dictā pecuniaz nec ei satisdet de ea soluēda subaudi. pōt legatari⁹ desiderare mitti in pos. rez hr̄ditariaz: ex hoc edicto. nā ⁊ p̄to p̄senti legato satisfactur. vt. s. ti. i. in p̄in. ¶ Cum sub cōditiōib⁹. Legauit titius seio domū titianā ponam⁹ sub cōditione: si nauis ex asia venerit: vsq̄ ad mēsez. ⁊ eandē domū legauit gaio sub cōditione. si nauis ex asia nō venerit: vsq̄ ad mēsez. certe si nō caueatur eis per hr̄dem vterq̄ mittit⁹ in pos. s. ex edicto hoc. ⁊ hoc pōt dici extra casuz q̄ si caueat eis. fit eis cauendū sub condītione. vt si teneatur vni nō teneat alteri. vt nota. s. ti. i. sed ex ipsis. secundo responso.

§ Inutiles. Si hr̄s nō satisdat legatarijs vl̄ fideicōmissarijs. ⁊ pp hoc debet mitti in pos. rez hereditariaz. vt. s. eo. is cui. §. qui in pos. ⁊ res hr̄ditarie sint iutiles in quas legatarij vl̄ fideicōmissarij mittant⁹ siue mitti debeāt. ita. s. sint inutiles vt legatarij vl̄ fideicō. in eaz pos. venire nō possint vt q̄z sunt incorporales que nō possident⁹. vt. j. de acquiren. rez do. seruus. §. incorporales. puta q̄z sunt in hr̄ditate noīa siue actiōes tm̄. in rem siue in res quidem heredis mitti non possunt ante ser menses. hz p̄ torē denegant heredi hr̄ditarie actiōes ⁊ legatarij: eas possunt p̄sequi. dicas tū extra ea

ſum q̄ poſt ſer menſes bene poſſunt legatarij mitti in poſſeſ. rem hr̄ditariaꝝ. vt.ſ.e.is cui.§.ipatoꝛ.alij habēt principiū hu ius.l.ſi nulle ſint res.ꝛc.ꝛ tūc dic nulle.ſ.coꝛporales.ſed incoꝛ

¶ Si fideicōmiſſo poꝛales ſic.ꝛ erit ſimiliter plana. rum. Titi⁹ ponam⁹ inſtituit ſibi heredē ſeiū ꝛ tibi gaio relict̄ legata vel fideicōmiſſa ꝛ mihi relict̄ equū ſuū p fideicō miſſum ꝛ deceſſit dict⁹ titi⁹. ꝛ tu gai⁹ petiſti a ſeio hr̄de vt ſa tiſdaret tibi de legatis vel fideicōmiſſis tibi relictis. ꝛ cū tibi nō ſatiſdaret fuiſti miſſus in poſſeſſ. reꝝ hr̄ditariaꝝ cā ſeruā doꝝ legatoꝛū vel fideicōmiſſoꝝ inter quas res hereditarias tenes eā rē q̄ erat mihi relicta p fideicōmiſſū. i. dictū equū. cer te ver⁹ eſt me cui ea ipſa. ſ. res relicta eſt eaꝝ habere. ſ. debere pot⁹ q̄ te q̄ eſſes ingreſſus in eā noīe alteri⁹ fideicōmiſſi. ꝛ p bat hoc p duo ſimilia q̄ ſunt ſat̄ plana vſq; ad. §. ſi rei ſuāde ꝛc. ibi añt dicas q̄ ſi p̄ous creditoꝛ hr̄dis miſſus eſſꝫ in poſſ. oim bonoꝝ cā rei ſeruāde ſiue debiti ſui ſeruādi ꝛ fuiſſet ade ptus poſſeſſionem rei per fideicommiſſum mihi per teſtato rem relicte. puta dicti equi ea occaſione: quia miſſus erat in poſſeſſione cauſa rei ſeruāde ꝓuenit me nihil ledi oꝛtere p inde ſiue ex hoc q̄ fuit adept⁹ poſſ. dicti equi non magis q̄ ſi idē creditoꝛ heredis accepiſſet pignoꝛi eā rē mihi p fideicō miſſuꝫ relictā. accepiſſet pignoꝛi dico ab ipſo herede. quo ca ſu ſine dubio nō deberē ledi. vt. C. cōia de leg. l. ſi. §. ſed q̄ no

¶ Municipio. Municipio ſtra maieſtas hū pōt relinqui fideicōmiſſum ꝛ ſi municipib⁹ non ca ueatur p heredē noīe fideicōmiſſi. nō aſſequūtur munices vt mittant̄ in poſſ. reꝝ hereditariaꝝ ex hoc edicto. ſed erit op⁹ extraoꝛdinario auxilio videlicet vt decreto p̄toꝛis actoꝛ eoꝝ in poſſ. mittat̄. ſed ſi municipiū ſit inſtitutū heres ꝛ ab eo lega ta vl̄ fideicōmiſſa relicta ꝛ nō caueat̄ a municipio legatarijs vl̄ fideicōmiſſarijs aduerſus munices q̄dē nō dubitamus

¶ Clauis. Si poſſe ire in poſſ. ex hoc edicto. heres nō ſoluat legatū vel fideicōmiſſuꝫ legatario vel fideicōmiſſario vl̄ eo noīe nō caueat cū ſatiſdatiōe legatario vel fideicommiſſario. cū. ſ. caueri oporꝛtet pꝛetoꝛ mittit legata rijs ſiue fideicōmiſſarijs in poſſ. oim bonoꝝ q̄ ſunt ex ea hr̄dita te cauſa legatoꝝ ſeruandoꝝ. ꝛ hoc eſt vex q̄uis minima ſit res legata. vl̄ p. fideicōmiſſuꝫ relicta quā nō vult heres ſolue re. vel eo noīe cauere cū ſatiſda. cū. ſ. eſt cauēdū cū ſatiſdatiōe

¶ Cele gatoꝝ. Ponam⁹ q̄ titi⁹ legauit filie ſue nō nupte cētū ꝛ cū nō caueret miſſa eſt in poſſ. bonoꝝ hereditarioꝝ: nūquid pōt diminuere de bonis in cauſa veſcēdi ꝛ dicas q̄ ſic. ſi non hꝫ q̄cq̄: ſiue vñ alī poſſit: ꝛ idē dico in nepte eiuſdē titij ꝛ pne

¶ Interdū. Si legatario nō pte ꝛ vxoꝛe. ſatiſdat heres de legato ſoluēdo dꝫ mitti legatarius in poſſ. reꝝ hr̄ditariaꝝ. ſ. eſt eaꝝ q̄ in cauſa hr̄ditaria manēt. ea rū añt reꝝ q̄ in cā hereditaria nō erūt. nō mittit̄ in poſſ. q̄ ſi do lo malo. ſ. hr̄dis vel alteri⁹ q̄ dꝫ in ea cā. ſ. hr̄ditaria eſſe deſie rint. vt. §. e. is cui. §. q̄ in poſſ. ꝛ ita dꝫ mitti legatari⁹ in poſſ. re rū hereditariaꝝ q̄ deſierūt eſſe in hr̄ditate dolo heredis. ſ. tū fallit in trib⁹ caſib⁹. ꝓmus eſt ſi heres fecerit locū hr̄ditarium religioſum. puta in eū moꝛtuuꝫ inferēdo. ꝛ ita fit nullius. ꝛ ſic deſinit eſſe in cā hereditaria. vt ar. inſti. de reꝝ di. §. nulli⁹. ꝛ. §. religioſuꝫ Scōs eſt ſi heres conſecrauit q̄d. i. aliq̄d hr̄ditariuꝫ publice ꝓmiſſu. ſ. imꝑatoꝛ. nā ꝛ illud deſinit eſſe in cā hr̄dita ria. Terti⁹ eſt ſi manumiſerit hr̄s aliquē ſeruū hr̄ditarium in fraude creditoꝝ. i. legatarioꝝ q̄ debēt mitti in poſſ. reꝝ hr̄dita riaꝝ. nā ꝛ ille ſeru⁹ deſinit eſſe in cā hr̄ditaria. ꝛ ſ. ſi habes in litera aut ſi aliquē in fraudē creditoꝝ manumiſerit. vel hēas aut ſi aliquē nō in fraudē creditoꝝ manumiſerit ꝛc. tūc ſubau di. ſed manumiſerit in fraudē legatarij vel legatarioꝝ. nā ſi in fraudē creditoꝝ hr̄ditarioꝝ vel creditoꝝ hr̄ditarij māumiſiſ ſet ſeruū hr̄ditariū nulla eſſet manumiſſio. vt inſti. q̄ ma. non poſ. in pꝛincipio. ꝛ §. in fraudeꝫ. ꝛ ita non deſiſſet eſſe in cauſa hereditaria.

¶ De bonoꝝ poſ. Rubꝛica.

¶ Bonoꝝ poſ.

Ad euidentiam. no. q̄ ius bo. poſſeſſionis. i. bonoꝝ poſ. que b eſt ius. ſ. pſequēdi retinēdiq; patrimonij: ſiue rei q̄ cuiuſq; cū moꝛiē fuerit. vt. j. e. l. iij. §. bonoꝝ. g̃ ꝛc. in troductū eſt a pꝛtoꝛe emēdandi gr̃a veteris. i. ciuilis iuris. i. ſup plēdi: q; min⁹ plene dixerat ius ciuile nō cognoſcēs emācipa tos. vt iſti. ō he. q̄ ab inte. §. emācipati vl̄ dic emēdādi ꝓpe vt in agnat̄ feminis vbi ius pꝛtoꝛiū ō ciuile dixit. vt inſti. de leg. agna. ſuc. §. ſed q; neq; ſolū in inteſtatoꝝ hr̄ditatib⁹ ver⁹ ius eo mō pꝛtoꝛ emēdauit ſicut ſupꝛa dictuꝫ eſt. ſed in eoꝝ q̄ ꝛ teſtamēto facto deceſſerūt. nā ſi alien⁹ poſthum⁹ heres fuerit inſtitut⁹ q̄uis hr̄ditatē iure ciuili adire nō poterat: cū inſtitutio nō valebat. honoꝛario tñ iure bonoꝝ poſſeſſoꝛ efficiebaꝫ vi delicet cū a pꝛtoꝛe adiuuabaꝫ. vt iſti. e. in pn. eſt añt poſthum⁹ alien⁹ q̄ nat⁹ eſt inter ſuos heres teſtatoꝛi futuꝛ⁹ non eſt. iōq; ex emācipato filio ocept⁹ nepos e⁹ne⁹ erat poſthum⁹ auo. vt inſti. de leg. §. poſthumo. aliq̄ñ tñ neqꝫ emēdandi: neqꝫ impu gnādi veter̄ iuris. ſed mag̃ ꝛfirmādi gr̃a pollicet bo. poſ. nā illis quoqꝫ q̄ recte facto teſtō hr̄des inſtituti ſunt dat fm ta. bo. poſ. Item ab inteſtato ſuos hr̄des ꝛ agnatos ad bo. poſſ. vocat. ſed ꝛ remota q̄q; bonoꝝ poſſeſſiōe ad eos hereditas p tinet iure ciuili. vt inſti. e. §. aliq̄ñ. Item no. q̄ bo. poſ. bꝫ filitudi nē cū hr̄ditate: q; vt hr̄ditas cōmoda ꝛ incōmoda habꝫ. vt. j. de ỽb. ſig hr̄dita⁹ appellatio. ita ꝛ bonoꝝ poſ. vt hic. immo ꝛ ſi nō ſint ſoluēdo bona dꝫ hr̄ditas vl̄ bo. poſ. ꝛ vtriuſq; idē eſt effect⁹. ſolū differūt in eo q̄ hr̄ditas auctoꝛitate iuris ciuilis nitit̄. vt dicto. §. aliq̄ñ. ibi. ſed ꝛ remota ꝛc. nec deſiderat aditio hr̄ditat̄ auctoꝛitatē iudic̄ viuētis. nā e⁹ne⁹ hr̄s teſtō inſtitu tus aut ab inteſtato ad legitimā hr̄ditatē aliq̄s aduocat⁹ pōt aut ꝓ hr̄de gerēdo vel etiā nuda voluntate ſuſcipiēde hr̄dita tis hr̄s fieri. vt inſti. de here. q̄. ꝛ dif. §. fi. ꝛ dic vt ibi. ac bono. poſ. nitit̄ auctoꝛitate iur̄ pꝛtoꝛ̄. vt ar. in. d. §. aliquādo. ꝛ etiā gnitio ei⁹ pſentiā iudic̄. pꝛtoꝛ enī nō potuit facere hr̄des q̄ hoc fit lege ex ſenatuſcōſulto. ſꝫ bonoꝝ poſſeſſoꝛē loco he redis ꝛſtituit. vt inſti. e. §. quos añt. eſt g̃ poſſeſſio alia edicta lis. vt q̄ ex edicto pꝛtoꝛis moꝛtui decernit̄. alia decretalis q̄ a vi uo pꝛtoꝛe decernit̄. vl̄ hodie q; nō eſt neceſſariū eā decerni vl̄ dari dicet̄ iudicialis a iudicis pſentia q̄ in ei⁹ agnitiōe exigit̄ vt. j. e. l. iij. §. a municipib⁹. ꝛ ſi tabule teſtamenti nulle extra. l. i. §. i. ꝛ. C. e. l. fi. ꝛ inſti. e. §. fi. ꝛ. C. de cur. fu. l. fi. §. i. Item no. q̄ plu res ſunt bo. poſ. vt no. hic ſup litera. Ponam⁹ g̃ hic q̄ titio delata eſt bo. poſ. ꝛ ipſe admiſit eā. certe hec bonoꝝ poſ. p euꝫ admiſſa tribuit ei cōmoda ꝛ incōmoda hr̄ditaria. ſ. q̄ ſunt iur̄ Item tribuit ei dñiū reꝝ q̄ in his bonis ſunt. in q̄b⁹. ſ. bonis eſt delata ei bonoꝝ poſſ. ꝛ p eū admiſſa. nā hec oīa ſunt ꝓiuncta bonis. ꝛ hū dico q̄ bonoꝝ poſ. admiſſa tribuit p̄dicta. nā bo noꝝ poſſeſſoꝛes hñtur in oīb⁹ vice heredū. ſ. fere. hr̄di añt hū tribuunt̄ p̄dicta. bona añt hic accipiēda ſunt ſicut pleriq; ſo lem⁹ dicere ſucceſſionē vniuerſitat̄ cuiuſcūq; qua ſiue p quā ſuccedit̄ in ius moꝛtui ꝛ ſuſcipit̄ ei⁹ rei cōmodū ꝛ incōmoduꝫ nā ſiue bona ſunt ſoluēdo ſiue nō. ſiue dānū hñt bona ſiue lu cꝝ. ſiue ſunt in coꝛpoꝛib⁹ bona ſiue in actionib⁹ ꝓpꝛie appel labunt̄ bona in hoc loco. ſubaudi q̄uis al's bona q̄ debeant tur dicant̄ ea q̄ nullū incōmodū hñt. ſed ſolū cōmodum. vt. j. de ỽb. ſig. bonoꝝ appellatio. p̄. ꝛ. l. ꝓpe. ꝛ. l. ſubſignatū. §. bo na. ſcias añt q̄ hr̄ditas bonoꝝ ve poſſeſſio nō vtiq; eſt acci piēda. ſ. talit̄ q̄ ſit ſiue dicat̄ poſ. reꝝ q̄ ſūt in hr̄ditate moꝛtui bonoꝝ enī poſſeſſio ē magis poſſeſſio iur̄ q̄ coꝛpis. i. iūr̄ ꝛ nō coꝛpis. deniq; ꝛ ſi nihil coꝛpale ſit in hr̄ditate. attñ labeo ait recte agnitā bon. poſſ. ei⁹. ſ. moꝛtui. quō g̃ diffiniem⁹ bo. poſ. certe ſic. bonoꝝ poſſ. eſt ius pſequēdi retinēdiq; patrimonij ſiue rei q̄ cuiuſq; cū moꝛit̄ fuerit. ꝛ dicas q̄ eſt ius. ſ. pꝛtoꝛiuꝫ ꝛ nō ciuile. ꝛ eſt ius ꝓpter q̄ pſeq̄mur. nō autē quo pſeq̄tur vt ſup litera no. nemini añt inuito acq̄rit̄ bonoꝝ poſ. ¶ Si mu nicipalib⁹. Ponam⁹ q̄ titi⁹ inſtituit ſibi hr̄dē aliq̄ munici pij ꝛ deceſſit. nunq̄d bonoꝝ poſ. pōt agnoſci a municipalib⁹ ꝛ certe ſic. pinde ſiue actoꝛ municipū admittit bonoꝝ poſſeſ. noie eoꝝ ſiue q̄s alius. puta ſindicus eoꝝ. vel cui ex lege per

mittit: siue administrator municipij, recte cōpetit bonor pos. ſz t si nemo petat vel agnouerit bonor poſſ. noie municipij habebit municipiū bo.pos. edicto siue p edictū prozis. s. mozrui. i. hz edictale bo.pos. t qō dici in municipio. idē dicēdū est in societatib⁹ t curijs t corpib⁹. ¶ Dari aūt. Titi⁹ filiuſſa. ponam⁹ instituit me hrēde de peculio suo castrēsi. vel q̄si castrē si. certe dabit mihi bonor poſſ. in dictis suis bonis. naz dari bonor pos. pōt tā patriſſa. q̄ filijſa. si mō filiuſſa. habuit ius testādi de peculio castrēsi vel q̄si castrensi. sed t si aliq̄s apud hostes decedat. nulla dubitatio est posse admitti ei⁹ bonozū pos. q̄uis decedat in seruitute. ¶ Acq̄rere. Per semetipsuz t p aliū pōt q̄s acq̄rere bonor poſſ. q̄d si me nō mandāte sit mihi petita bonor pos. p aliū. certe tūc mihi cōpetit cum habuero ratum id qō actū est per eū. s. qui mihi petijt bonozum pos. Quid si ante decedā q̄ ratum habeā: certe neq̄ mihi cō petijt. neq̄ heredi meo pōt cōpetere si velit habere ratū tanq̄ meus heres cum ad eū nō transeat bonor pos. t hec videt esse. intētio hui⁹. §. ¶ Si causa. Ad euidētiā no. q̄ q̄nq̄ da tur bonor pos. causa cognita vt in illis bonor possessionib⁹ que tribuunt ius t q̄nq̄ sine cause cogni. vt in hijs q̄ non tri buūt ius. vt. j. q̄s ordo i bo.pos. fuer. l. ij. §. dies. t §. i bonor t de car. edi. l. iij. §. cause. de q̄b⁹ tribuētib⁹ t ñ tribuētib⁹ ius. notandū est. ſ. e. l. i. dicit g̃ hic. §. q̄ si bonor pos. detur causa cognita nō dabitur alibi q̄ p tribunali. s. iudice sedēte: t ē rō quia neq̄ de plano t sine cause cognitione potest interponi decretū iudicis qui decreuit t dat alicui bonor pos. immo de bet interponi cū cause cognitione: neq̄ potest dari vel decer ni bonor pos. causa cognita alibi q̄ p tribunali. t hec videt esse intētio huius. §. ¶ In bonor. Ponam⁹ q̄ titio t seio t gaio cōpetit bonor pos. in bonis sempronij mortui. t titius admisit bonor pos. seius aūt t gaius nō admiserūt veluti qz spreuerunt ius suū. aut sunt exclusi finito tpe bonor possessio nis. aut sunt mortui anteq̄ petierūt bonor pos. nunq̄d ī hac bonor pos. erit ius accrescendi. vt. s. titio qui admisit bonor pos. accrescant hee portiones q̄ dictis seio t gaio cōpeterent si ipsi petissent bonor pos. t certe sic. sciēdū est enim in bono rū pos. ius esse accrescēdi. t hec vera sunt q̄ñ omnes vocātur eodē iure ad bonor pos. secus aūt si nō eodē iure vocant. vn de pone talē casum. stichus ponam⁹ libertus titij fecit testū t instituit sibi heredes seiū t gaiū t titiū patronū p̄terijt. t de cessit dictus libertus stichus. t postea vnus de his quos in stituit: puta seius adiuit hereditatē: t ita patronus petijt bo nor pos. ɔ tabulas in bonis liberti. t p̄secutus fuit debitaz sibi portionez in bonis liberti: puta dimidiam. vt. j. de bonis li. l. i. t. ij. §. i. vel hodie tertiā. vt insti. de suc. liber. §. sed nra. nisi enim admin⁹ vnus de institutis adijsset nō potuisset pa tronus petere ɔ tabu. vt. j. de bo. lib. etiā. §. vt patron⁹ ɔ tab. bonor poſſ. ꝛc. t postea dictus gai⁹ q̄ fuit alter de institutis a liberto repudiauit etiā postea seius q̄ adiuit omisit qō face re potuit. vt. s. de acqui. here. l. cū hereditate. nunquid accre scet patrono pars vtriusqz. s. seij t gaij p̄dictoz que est alte ra pars hereditatis liberti a parte patroni quā suā patroni partem iā ipse patronus habet per ɔ tabu. t certe dicte alte rius partis a parte patroni p̄uenit nō esse ius accrescēdi pa trono. t hoc iō. vt dixi: quia patron⁹ nō vocabatur eodē iure ad bonor pos. in bonis liberti cū institutis a liberto. imo pa tronus vocabat̃ per ɔ tabu. t scriptus siue scripti p ſm tab. igitur in dicto casu pollicetur p̄tor patrono noiatim bonozū pos. s. vñ legitimi in dicta altera pte a parte patroni. i. in parte vtriusqz. s. seij t gaij p̄dictoruz. t ita inuenitur patronum pe tijsse bis bonor pos. in bonis liberti. vna vice bonozū pos. ɔ tabu. t alia vice bonor pos. vnde legitimi. cū ceteri q̄bus. scz est ius accrescēdi debēt semel agnoscere bonor pos. t nō pl⁹ t hec videt esse intentio vsqz ad. l. fz cū patrono. §. i. Possessetiā alio mō intelligere. s. q̄ vnus de institutis a liberto. puta seius adiuit p sua parte t nunq̄ postea omisit. t dictus gai⁹ suā partem repudiauit. certe portio gaij defecta obuenit seio coheredi iure accrescendi. patrono aūt quia nō vocatur eodē iure obuenit p bono. pos. vnde agnati siue vnde legitimi qua noiatim oportet eoz petere p defecta parte i. p parte gaij q̄ repudiauit. t huncvltimū intellectū elicio ex summa qñ nō pe tentiū partes petentibus accrescunt. ¶ Bonor possessiōis Bñficiū bonor possessionis est multiplex. nā q̄dam bonor possessiones cōpetunt ɔ volūtatē. s. defunctoz. vt ɔ tab. q̄daz cōpetūt ſm volūtatē defunctoz sicut est ſm tabulas. necnon legitimū. vel nō habētibus. s. ius legitimū. ppter capitis di minutionē. q̄uis enim liberi qui defierunt esse sui heredes p pter capitis diminutionē. i. emācipationē deficiāt iure ciuili. tñ p̄tor. ppter equitatē rescindit eoz capitis diminutionem. subaudi t dat eis bonozū pos. dat etiā p̄tor bonozū pos. cau sa tuendarū legū. vt ecce mater alijs in testō instititutis filijs. postea in puerperio decessit t filiū quē gestabat in vtero p̄te rijt. p̄sumit̃ enim hic fili⁹ institutus. vt. C. de inof. test. si mater. t poterit admitti ad bonor pos. ſm tab. causa illi⁹ legis tuē de. vel ad bonor pos. vnde legitimi poterit admitti dictus fi lius. nā vbicunqz p aliq̄. l. q̄s vocatur ad hereditatez cā illi⁹ legis tuēde. p̄tor dabit ei bo. pos. vnde legitimi. vt. j. vnde li. l. ij. §. fi. t. l. se. idē vbi est institut⁹ vere. q̄nqz dicit dari bono. pos. cā p firmādi iuris ciuilis t tuendi. vt insti. e. §. aliq̄n. Sed q̄d si aliq̄s est institutus in tabulis scriptis p notas q̄ nō sūt litere. i. p abbreuiaturas inusitatas t p fusas. nunq̄d iste tabu

Sle ꝓtinebunt̃ edicto. s. vt ex his det̃ bo. pos. t dr q̄ nō. Seru⁹. Ponam⁹ q̄ delata erat titio dño stichi bo. pos. in bonis sempronij. nunq̄d dict⁹ stichus pōt recte admittere chus bo. pos. p dicto suo dño cert⁹ fit de ei⁹. s. stichi ꝺditione id est cert⁹ fit q̄ stich⁹ fit seru⁹. t bñ dictū est p̄tor cōtra q̄ petijt sti debere de ꝺditiōe serui petētis noie dñi sui. nā t absēti t non petenti dat̃ bo. pos. si p̄tor nō ignoraret hoc ip̄m. s. q̄ desera tur bo. pos. absenti t nō petēti poterit g̃ t femina petē t alij bo. pos. s. si p̄tor euidenter voluit dari bo. pos. illi p quo femi na petijt eā. licet al's femia noie alterius nō admittit̃ ad agē dū: nisi in q̄busdā casib⁹. vt. ſ. de. pcu. femias. ¶ Impubes. Impubes patrē non hñs. nec pōt admittere bo. pos. sibi de latā sine auctoritate tutoris. nec pōt accipe iudiciū sine auctori ritate tutoris. t est rō q̄re bo. pos. nō pōt admittere impubes si ne auctoritate tutoris. q: tutor pōt petere bo. poſſ. pupillo si ue impuberi. s. siue impubere siue pupillo. q. d. nō impubes si ne tutore vel sine auctoritate tutoris: et occasione tutoris valē tis petere bo. pos. pupillo: ponit de patre q̄ pater pōt petere bo. pos. filio suo infanti cidē filio delataz. t scias q: dies q̄b⁹ tutor sit pupillo t dies q̄bus pat̃ fit filio. cedūt. s. quo ad pu pilli vel filijſa. cōmodū. i. q̄tū ad b̄ vt petere possit bon. pos. pater p filio t tutor p pupillo: nō q̄ ad b̄ vt excludatur si nō petierit. t b̄ ſm illā litera q̄ hz sic. si aūt est in litera scit dico q̄ b̄ mō dies q̄b⁹ tutor scit. subaudi delatā esse bo. pos. pupillo cedere. placet. s. q̄ ad pupilli cōmodū vt dixi. t dies q̄bus pa ter scit. subaudi delatā esse bo. pos. filio suo cedere placet. s. q̄ ad filij cōmodū vt dixi. nā circa tpa bo. possessiōis patris sciē tia ignorāti filio nō nocet. vt. j. c. q̄s ordo in bo. pos. seruet. l. circa. t ar. j. ti. iij. l. i. iij. rñ. q̄uis aūt tutor possit petē pupillo bo. pos. ei cōpetēte. tñ ea repudiare nō p̄t. t b̄ vsqz ad. l. si ples

Splures. Ad euidentiā hui⁹. l. no. q̄ successio fit q̄nq̄z de capite in caput: q̄nq̄z de gradu in gradu: est aūt suc cessio de capite in caput. cū deficiente p̄mo capite liberorum vocatur ſm caput agnatoz t cognatis deficientib⁹ succedit quarto ordine p vnde vir t vxor. vt. j. si tabule test. nulle extā. l. i. successio aūt de gradu in gradum est: q̄n plures p̄sone sunt in eodez capite in diuersis gradibus vna p̄tor altera poste rior. nā p̄ma repulsa tempore vel repudiatiōe sequens succe dit. vt. j. de successorio edicto. l. i. §. q̄b⁹. pōe g̃ q̄ plures gra dus sunt admittende bonor possessiōis. puta quia plures p sone sūt in eodē capite. puta liberoz vl agnatoz vl cognatoz in diuersis gradibus. certe q̄diu incertū sit petierit necne. s. bo. pos. illi qui est in p̄mo gradu. existens intra tpa p̄stituta ad

bo.poss.petendam ostat nō ꝓcedere posteriozi.i.ei qui est pᵒ eum diem.ſ.petende bo.pos.ꝛ ita nō currit interim tempᵒ pe tende bo.possessiōis ei qui est post eū in gradu.ꝛ scias quia li beris ꝛ parentibus tam naturalibus q̄ adoptiuis in peten da bonoꝝ possessiōe anni spacium.ceteris autem agnatis vl cognatis datum est centū dieꝝ.qđ dic vt instī.e.§.cum igitur ꝛ §.liberis.ꝛ j.de successorio edicto l.i.§.largius.ꝛ §.si intra ꝛ §.qđ dicimus.ꝛ C.e.bonorum.ꝛ est vtile tempus bonoꝝ possessionum admittendarū.qđ dic vt.j.quis ordo in bono.

¶ In bonoꝝ.liberis poss.seruetur.l.ij.in prin. ꝛ parentibꝰ tam naturalibus q̄ adoptiuis in petenda bonoꝝ poss.anni spacium.ceteris autem agnatis vel cognatis datum ē cētū dierum.vt dixi.ſ.l.pri.Sed quid si ꝑ ignorantiam iuris ꝓmisit labi tempus petende bonorū possessionis:ille cui bonorū possessio deferebatur.certe cedit ei dies si ue tempus.vt.ſ.ammodo nō possit petere bonoꝝ possessionem.ꝛ ideo cedit.ſ.dies siue tempus petende bonorum poss. ſm tabulas heredi instituto.etiam ante aptas tabulas in q̄bus fuit institutus si sciat mortuū esse testatorē ꝛ tabulas esse in quibꝰ institutus fuit.ꝛ habeat copiam eorum quos consulat.cum non putet se bonoꝝ possessionem petere posse.añ aptas tabulas.ficꝫ iniure erret.ꝛ idez est si ille cui deferebatur bonorum poss.ab intestato ꝓximi sui cognati.sciat mortuum esse dictū suū ꝓximum cognatum.ꝛ sciat se fuisse ꝓximum cognatū eius.copiamq̄ eorū quos ꝓsulat habeat.ꝛ anteq̄ petat bonorum possessionem ꝓmittat labi diem siue tempus petende bonorum possessionis.nam cedit dies ei siue tempᵒ bonorum possessionis petende.ita.ſ.q̄ nō possit eam āmō petere q̄is nesciat ꝓximitatis nomine bonoꝝ possessionem sibi deferri.ficꝫ in iure erret.scientiam enim illius cui deferꝝ bo. poss.ex testamēto vel ab intestato q̄ quidē scientia p̄iudicet ei si ꝓmittat labi tempus bonoꝝ possessiōis petēde.nō illam accipe debemus que sit prudentibus viris.sed eam quam hēat ꝑ se ille cui defertur bonorum pos.aut eam quam assequi possit consulendo prudentiores.ꝛ ita si erret in iure vt dictuꝫ est ꝛ possit ꝺsulere prudentiores nō ꝓdest ei iuris ignorantia.cū tractetur hic de lucro captando.in dāno enim q̄is copiā iuris cōsulti habeat.tamē sibi subuenitur.vt.§.de iuris ꝛ fac.ig. l.iuris ignorātia nō ꝓdere acquirere ꝛc.ꝛ.l. error facti.in fine.

¶ A pupillo.Dictum est.§.e.l.seruus.§.impubes.ꝛ l.tutor.q̄ tutor potest petere pupillo bonorum pos.ſ. eidez pupillo cōpetentem.nūc autem dicit q̄ si tutor petierit pupillo bonorum pos.ꝛ hec bonorum possessio habeat plus incōmodi q̄ cōmodi.tenet tutor iudicio tutel.ſ.pupillo si fuit i culpa.

¶ Non est ambigendum.Ponam⁹ ꝓpa tutor. q̄ titius ab intestato decessit cū nō haberet liberos natos nec haberet agnatos vel cognatos:sed habebat vxorez ꝓgnantem quis ꝓfertur inter fiscum vel rem publicam ꝛ ventrem.ꝛ certe nō est ambigendū q̄ venter cōtra fiscum ꝛ cōtra rem publicam admittī debet.ſ.ex edicto de ventre in possess. mittendo.item natus poterit petere bonorum pos.vt.j.ad tertulia.l.ij.§.si quis ex liberis.sed ꝛ si dictus titius qui ab intestato decessit reliquit filium furiosum admittetur hic furiosus cōtra fiscum ꝛ cōtra reꝝ publicaꝝ.sed ꝛ si dictᵒ titius fuit captus ab hostibus ꝛ ibi decessit ab intestato.ꝛ filiᵒ suus nō furiosus qui remansit in ciuitate petat bonorum possessionem: admitti debet cōtrā fiscū ꝛ cōtra reꝝ publicaꝝ.ꝛ recorderis de eo qđ dicit.§.e.l.ij.§.sed eius qui apud hostes ꝛc.licet autē dicatur hic de ventre ꝛ furioso.ꝛ eo q̄ captiui bonoꝝ pos.petit.idem tamen est de oibus institutis ꝛ ab intestato venienti bus nam fiscus vltimᵒ est successor.vt.C.de cadu.tol.§.fin.ꝛ ad hoc.C.vnde vir ꝛ vxor.l.vna.ꝛ qđ ibi notat.ſz de his magis dubitabat.¶ Vbicūq;. Vbicūq; ler ꝓhibet capere hereditatez.ſ.de iure ciuili.ꝛ bonorū possessio cessat.ecce enī si patronus nō aluerit libertū ler eliescētia admittipsi.ſ. patrono ꝛ liberis eiᵒ hereditatē.ſ.liberti nisi fit heres institutus.ꝛ admittit bonoꝝ pos.p̄terq̄ ſm tabulas.vt.j.de bo.li.si patronᵒ nō aluerit in quinta carta. Item heres institutus si putet testatoꝝ viuere q̄is defunctus iam sit:adire hereditatē nō potest.sed si scit se heredez institutū:sed ignoret vtrū pure an sub ꝺditione sit institutᵒ nō poterit adire hereditatez:licz pure heres institutᵒ sit ꝛ si fuerit sub ꝺditione institutᵒ:licet paruerit ꝺditio.sed ꝛ si de cōditiōe testatoris incertus sit paterfamī.an filiusfamī non poterit adire hereditatem.ꝛ si.i q̄is eiᵒ cōditiōis sit in veritate.ſ.testatoꝝ vt testari potuerit.vt.§. de acquir.heredi.l.heres institutus si pubes ꝛc.in tertia carta.sicut autem in dictis casibus non potest adire hereditatez sic ꝛ bonorū pos.cessat ꝑ hunc.§. Itez vbicunq; se.cōsul.prohibet capere hereditatez ꝛ bo.pos.cessat.vnde sicut ille qui rei capitalis dānatus neq; restitutus est ex senatusconsulto orficiano ad matris hereditatem nō admittitur.vt.j.ad tertu.l.i. §.qui operas.ꝛ §.capitis.in fi.ita ꝛ cessat bonorum pos.quo ad eū ꝑ hunc.§.ad qđ facit j.l.prima. Itez pone exēplum in senatusconsulto liboniano.vt.§.de his que ꝓ non scriptis ha. l.i. Itez vbicunq; ꝺstitutio,phibet capere hereditatē.ꝛ bonorum possessio cessat.ꝛ de hoc da exemplū.vt.C.de hereticis. ꝛ ma.l.manicheos.ꝛ.§.si q̄s aliquē testari ꝓhi.l.i.in p̄n.

¶ Dicto.Si aliq̄ sunt dānati capitalis rei.i.alicuius delicti siue criminis capitalis vel alicuius accusatiōis capitalis.neq; sunt in integrū restituti denegat eis bonoꝝ possessio edicto p̄torio,is autem intelligit dānatus rei capitalis cui sit pena mortis:aut interdicto ignis ꝛ aque. cū autem in legatione q̄s erit admittitur ad bonorū pos

¶ Quidam. Ponamus q̄ titius ab intestato decessit cui erat ꝓpinquᵒ seius ꝛ in eiusdem titij bonis petere poterat bonorum pos.infra centuꝝ dies.vt dixi.§.eo.si plures.apparet nūc vnū testamētū in quo cōtinet q̄ dictᵒ titiᵒ instituit sibi heredem gaiū.dictᵒ aūt seiᵒ ꝓpinquᵒ incepit accusare falsuꝫ dictū testamentū.ſ.infra tempᵒ petende bonorum possessiōis.ꝛ post longū spacū temporis ꝓbauit falsum dictū testamētū: ꝛ obtinuit.ꝛ in dicto longo spacio temporis cucurrerūt cētū dies infra quos poterat petere bonoꝝ possessionem si nō apparuisset aliqō testamentū.nūquid est ercluſus dictᵒ seiᵒ a bonorū possessiōe,ꝛ dico q̄ nō.nam licet dies petende bonorum possessiōis quam bo.pos.forte petere debuerit certᵒ accusatiōis.idem est si certᵒ esset q̄ esset falsum testamentū. esset cepta accusatio falsi vel nō.cessisse videt.attamen qꝛ ꝺ ꝓposito accusationem iustituit vt seruet sibi suū ius nō īmerito videbit agnouisse successionem.scz ꝺ ipso q̄ falsi accusationem cepit:ꝛ sic ꝓuidendo sibi in vno:ꝛ in alio sibi ꝓuidere videtur.

¶ Paulus ſñ Mater ponamᵒ petijt ꝑ filia impubere bo. pos.eidem filie cōpetentem.nunq̄d acq̄siuit filie bonoꝝ pos.ꝛ dicit q̄ sola petitio matris nō acquisiuit filie impuberi bono.pos.nisi is q̄ dederit eam.ſ.bo.po. euidenter voluit dari eam.ſ.bo.pos.impuberi.ſ. filie p̄dicte.

¶ Notiēs. Ponamᵒ q̄ titio cōpetebat bo.pos.in bonis seij. gaiᵒ aūt nullo p̄cedente mandato titij postulauit titio p̄dictorum bo.poss.postea idem titiᵒ cepit furere ante datiōez bo. possessiōis.ꝛ anteq̄ haberet ratam petitiōem.certe magis ꝓbatur scilicet q̄ contrariū videri eū.ſ.titiū habuisse ratū.scz q̄ stetit gaiᵒ in petendo ei bonorū pos.ſ.ꝓpter furorem titio superuenientem.rati enim habitio.ſ.tacita ꝓpter furorem pertinz ad confirmationem prioris postulationis.ſ.facte per gaiuz pro titio de bonorū pos. ad quam positionem est.ar.§.solu.mat. l.ij.circa finem.vel intellige q̄ non precessit mandatum ꝛ fuit habita rata petitio anteq̄ decerneret bonoꝝ po.ꝛ cepit furere titiᵒ ante eam decretam.vel dic q̄ gaius postulauit titio bonorum possess.precedente titij mandato:ꝛ postea furere cepit titius ꝓinde est ac si petijsset gaiᵒ titij nomine nullo mādato p̄cedente.ꝛ ipse titiᵒ ratū hūisset añ furorez suū.tati enī habitio.ſ.titij q̄ esset facta nō p̄cedēte mandato titij. q̄is non fuerit in hoc casu immo p̄cessit mandatum pertinet ad confirmationem prioris postulationis.

¶ Si tabule testamēti extabūt. Rubrica.

Heredi cuius ⁊c. Supior titulus generalis est ad omnes bonorum possessiones. hic autem titulus est generalis ad bonorum possessiones ꝺm tabulas ⁊ contra tabulas. Donamus igit ꝙ titius in testamēto suo instituit sibi heredem seium ⁊ ante mortem titij ꝓdicti nomen dicti seij rita deletum fuit in consulto. id est non ex volūtate dicti titij vt penitus legi non possit. nunquid potest dari bonoꝝ poss. dicto seio heredi. ⁊ certe mihi videtur. ꝓsumitur ei non scriptus cum legi non possit ꝙuis cōpetit bonoꝝ possessi. si testamentum fit deletum post tabulas ꝓlatas. s. in publicum apud iudicem. vel etiam quēlibet ꝓuatim mortuo tamē testatore ⁊ vere cōpetit bonoꝝ pos. si testamentum fit deletum post tabulas ꝓlatas. s. in publicum apud iudicem vel etiam quēlibet ꝓuatim mortuo tam testatore. nam ⁊ si mortis. s. testatoris tpe tabule fuerint subaudi ꝙuis non ꝓlate apud iudicem vel aliuꝫ competet bonorum pos. licet postea interierint. s. dicte tabule: quia verum fuit tabulas extare. s. tempe mortis testatoris semel enim extitisse tabulas mortuo testatore desideratur. nam ⁊ si extare desierunt ꝙuis postea interciderunt bonorum possessio poterit peti. vt. ℍ. de bono. poss. ꝺm tabulas. l. i. §. semel.

De bonoꝝ possessiōe furioso infanti ⁊c. Rubrica.

Furioso. Ponam⁹ ꝙ gaius instituit sibi heredem seiū furiosum ⁊ substituit eidē furioso titium. ⁊ decessit dict⁹ gaius. nunqd temp⁹ bonorum possessiōis. s. petende in bonis gaij de q̄ tempore dixi. §. ti. ij. si plures cedit furioso predicto instituto vel titio ei substituto q̄diu est furiosus in eadem ꝺditione. id est in furore. ⁊ certe non. neq; spaciū tpis. s. ꝓdicti qō ꝓfinituꝫ est scientib⁹. s. illis quibus cōpetit bonorum pos. idcirco videbitur cedere. si id est quia curator. scz furiosi potest accipere bonoꝝ pos. nomine furiosi. nam ⁊ pater accipit bonoꝝ pos. filio infanti quo. s. pfe tamen cessante. s. in petēda bo. pos. filio suo infanti infra dictum tempus non excludit infans. s. filius eius. quid ergo si curator furiosi: est ne iustius atq; vtili⁹ dari possit. primo cuicq;. i. dicto substituto q̄cunq; sit ipse substitutus ad eundem moduꝫ. i. sicut daretur curatori furiosi. si curator furiosi nomine potest accipere possessionez. ad hoc. s. vt bona dicti testatoris non iaceant. subaudi. ⁊ certe sic. quo. scz substituto. primo admisso. s. ad bonorum possessionem. substitutus. i. ipse substitutus ꝓmus admissus cogit̄ prestare cautionez omnibus his quibus bona dicti testatoris restitui debent. puta quia fuit hic substitutus admissus: quia vt dictuꝫ est rogatus a testatore ꝓdicto. vt restitueret bona testatoris q̄busdam. ⁊ forte vt quasdā res testatoris daret aliq̄bus noie legati. s. si ipe substitutus ex substitutione succederet. deberet aūt restitui bona fideicommissarijs vniuersalibus legatarijs predictis ꝙ substitutuꝫ: si forte furiosus institutus in eodē furore decesserit. supstite dicto substituto. aut compos mētis factus dictus furiosus ante mortem obierit q̄ hereditatē agnosceret supstite eodem substituto q̄bus duobus casibus habz locum substitutio. Itez cogitur dictus substitutus. i. ipse substitutus ꝓmus admissus ad bonorum pos. vt dictum est ꝓstare cautionem: venientibus ab intestato. nam ⁊ fieri potest vt viuo furioso instituto substitutus. idemq; admissus vt dictum est decedat ⁊ sic non possit āmodo vendicare sibi locuꝫ substitutio nec restitutio bonorum ꝙ substitutuꝫ facienda nec legatorum solutio ꝙ eundem substitutum facienda nec tamē furiosus obstet ceteris. s. ab intestato venientibus si prius ⁊ ipse. s. furiosus decesserit q̄ hereditatem acciperet. puta quia decessit in eodem furore aut compos mentis effectus aī mortem obijt q̄ hereditatem agnosceret quo casu vendicant sibi locum venientes ab intestato ⁊ ageret ex cautione eis facta per substitutum ꝺ heredes substituti. vt heredes substituti restituant eis bona dicti gaij ad quorum bonorum poss. admissus fuerat dictus substitutus viuente dicto furioso. vt dcm est.

Mutus surdus. Dicti est. §. l. pri. de furioso infante nūc aūt dicit de muto ⁊ surdo ⁊ ceco. de quib⁹ oībus fit mentio in rubrica. Dicit ergo ꝙ mutus surdus cecus possunt admittere bonorum pos. si intelligant qō agitur.

De bonoꝝ possessione ℨ tabulas. Rubrica.

Quia liberi quādoq; ⁊ contra tabulas. ꝓtereunt a parentibus ⁊ opus est subueniri eis ꝙ pretorem. ideo ponitur de bonorum pos. contra tabulas. no. ergo ꝙ h̄ bonorum poss. defertur liberis naturalibus ⁊ legitimis. vel legitimis tantum puta adoptiuis. Item natis ⁊ nascituris. Item emancipatis p̄cipue. ⁊ etiam his qui erāt in potestate defuncti. vt hic. ⁊. C. de liberis preterit̄. maximū. dati aūt in adoptiones a patre naturali non habent hanc bonoꝝ poss. ℨ testamentum patris naturalis nisi instituantur ab eo heredes ⁊ alius ei committat edictum. vt. j. e. non putauit. §. in adoptio nem datos. ⁊. §. vt autem. ⁊ l. si in adoptionem. ⁊ l. si post mortem. §. i. Item in liberis oībus distingue si possint institui heredes aut nō. si enim non possint institui denegatur eis bonorum pos. contra tabulas: qō mortis tempore debet spectari. si alius ꝓteritus cōmittat edictum contra tabulas instituto. eis contra tabulas dari cū ꝺm tabulas possint habere hoc nisi alius ei committat edictum. siue ille qui ꝓterit⁹ est natus siue nasciturus vt etiam anteq̄ nascatur cōmittatur edictum instituto. vt. j. e. l. iij. §. si quis ex liberis. ⁊ l. illud. §. fi. ⁊ adeo proficit ꝓteritus instituto. vt ⁊ si institutus erat in minori parte q̄ virili per beneficium contra tabulas habeat virilem. si aūt ex maiori q̄ virili esset heres institutus redigeret ad virilem. vt. j. e. non putauit. §. fi. vbi autē liberi exheredati sunt non habent bonoꝝ pos. hanc. vt. C. e. l. ij. ⁊ hic. ⁊ hoc si exheredati sunt ab omnibus gradibus testamēti. nam si exheredati sunt ab vno ⁊ instituti in eo non extiterint heredes contra gradū alius a quo ꝓteritus est petet bo. possessionem. itē hec vera sunt q̄n exheredatio facta est pure non sub ꝺditione nisi in casu cum institutus sub ꝺditione casuali ⁊ in defectum eius exheredat̄. Item debet fieri nō a re vna vel ab heredevno licet possit fieri ab vno gradu: sed ab hereditate tota. vt. j. eo. nō putauit. ꝓmo rū. ⁊. §. i. ⁊. ij. ⁊. liij. ⁊. §. de liber. ⁊ posthu. ⁊ si pepcerint. §. pure. ⁊. C. de libe. ꝓte. si pater. qō autem dictū est in exheredatis serua in ꝓteritis si eorum ꝓteritio habeat̄ pro exheredatione qō est in eo casu. q̄q; ꝓtereunt a matre vel ab ascēdentibus ꝙ matrem. vt instī. de exhere. li. §. mater. ⁊ iō dic lex non habere locū hanc bo. pos. in testō feminarum. vt. j. e. il lud. §. ad testamēta. His visis dicas ꝙ in petenda contra tabulas. bonoꝝ possessione debem⁹ accipe liberos siue naturales subaudi. ⁊ legitimos siue adoptiuos. s. vt possint petē eaz bonorum pos. si neq; instituti: neq; exheredati sunt. liberi aūt vocant̄ ad bonoꝝ pos. ℨ. tab. eo iure quo vocant̄ ad successionem de iure ciuili. i. vt q̄ repellunt̄ iure ciuili repellant̄ ⁊ isto. ⁊ eo ordine quo vocant̄ ad successionē de iure ciuili. scz vt prior in gradu ꝓus habeat. hec aūt clausula. s. ꝙ liberi qui sunt naturales ⁊ legitimi possint petere bo. pos. ℨ tab. si nō sunt instituti neq; exheredati. sed ꝓteriti ⁊ eo iure. eoq; ordine vocent ad ℨ ta. bo. pos. quo vocant̄ ad successionē de iure ciuili. hec clausula dico videt̄ ptinere etiā ad posthumos. s. ꝓteritos. vt cū erunt nati possint petere ℨ ta. bo. pos. nā licet sit rescissus testamētū iure ciuili. vt. C. e. l. ij. in ꝓn. eq̄tate tū ꝓtoria est aliq̄ vñ infirmat̄ eo iure quo subsistere fingit̄. sed ⁊ si filij. s. ꝓteriti q̄ erāt apud hostes tpe testamēti prīs redierint ab hostibus postliminio. putat pōponi⁹ eos admitti ad bo. poss. ℨ ta. sed q̄d si ex trib⁹ filijs ꝓteritis a patre vn⁹ sit capt⁹ ab hostibus: certe duob⁹ q̄ sunt in ciuitate cōpetit bo. pos. s. ℨ tab. bessis. i. ꝙ besse. i. ꝙ octo vncijs: siue ꝙ duab⁹ partib⁹ ⁊ ita capt⁹ ab

bostib⁹ facit partē duob⁹ in ciuitate existētib⁹. ⁊ idē qđ dictū est in capto in posthumo. s. vt faciat partē duob⁹ fratrib⁹ suis natis: etiā anteq̄ ipe posthum⁹ nascaꝫ si erant nati duo sicut ſ. duo erāt in ciuitate. naz q̄ diu posthum⁹ sperabit in ea cā est vt partem faciat: ⁊ ita faciet partez in hoc casu. i. faciet q̄ duo fratres sui nō habeāt in totū bonoꝝ pos. ꝯ tabu. sed ꝓ parte cū ipe posthum⁹: ⁊ duo sui fratres nati fuerūt ꝓteriti a pre: nō tamē habebūt duo fratres ꝓ besse bonoꝝ pos. ꝯ tab. interim cū possint nasci tres. vt. ſ. si pars here. pe. antiq̄. in fi. imo fortes ꝓ duab⁹ partib⁹. posito q̄ diuidaꝫ hereditas in q̄nq̄ partes. ar. dicte. l. antique. in fi. si aūt possem q̄ in hoc versi. idem ⁊ in posthumo ⁊c. esset posthum⁹ ⁊ vn⁹ tantū mō nat⁹ ⁊ posthum⁹. ⁊ nat⁹ essent ꝓteriti posset nat⁹ interim petere bonoꝝ pos. ꝯ tab. ꝓ quarta parte cū possint nasci tres. vt. d. l. antiq. ⁊ ita fm b est idē in posthumo qđ in capto. sed nō ꝓ oīa idem nā vn⁹ ⁊ alter facit interim partē. sed nō eam. ¶ Et sui iur⁊. Pretor inducit in possessionē etiā liberos factos sui iur⁊. siue ergo emācipati sunt. ſ. liberi. siue al's exiuerunt de ptāte pris vt ꝓ dignitatē admittaꝫ ad bonoꝝ pos. ſ. ꝯ tab. si ꝓteriti sunt. sed adoptiui pris subaudi ad bo. pos. nō pōt subaudi. admitti filj⁹ adoptiu⁹ emācipat⁹ vt eni admitti possit aliqs ad bo. pos. ꝯ ta. oz eū esse ex liber⁊. iste aūt adoptiu⁹ nō est ex liberis ex quo est emācipat⁹ a pre adoptiuo. vt. j. vñ lib. l. liberi capite minuti. ¶ Qui hēbat. Ponam⁹ q̄ titi⁹ hēbat filiū seiū ⁊ ex eo filio hēbat nepotē gaiū. emācipauit dict⁹ titi⁹ dictū suū filiū seiū: ⁊ adoptauit idē titi⁹ dictū suū filiū i locū nepot⁊. de inde emācipauit dictū suū filiū: ⁊ ita bis emācipauit eū. q̄ritur an nepoti. ſ. p̄dicto gaio obstet. ſ. dict⁹ sei⁹ fili⁹ in petēda bo. pos. ꝯ tab. si dict⁹ titi⁹ eos ꝓteriuit. vt excludaꝫ p̄dict⁹ nepos ſ. gai⁹ a dicta bonoꝝ pos. ⁊ admittit̄ solus fili⁹. ⁊ mag⁊ videt hūc nepotē. ſ. gaiū nō excludi. ſ. a dicta bonoꝝ pos. siue pater ei⁹. ſ. nepot⁊. i. dict⁹ sei⁹ in adoptiōe māsisset q̄si nepos. ita q̄ titi⁹ pater eiusdē seij nō emācipasset eū seiū postq̄ eūdē seiuz adoptauit in locū nepot⁊ siue emācipat⁹ est. ſ. dict⁹ sei⁹ a pre suo. postq̄ ab eo fuit adoptat⁹ in locū nepot⁊: sicut in ꝟitate in nostro casu fuit emācipat⁹ a pre suo postq̄ ab eo fuit in locū nepot⁊ adoptat⁹. puto enī emācipato pre. ſ. nepot⁊ sicut in ꝟitate fuit emācipat⁹ p̄ nepot⁊ anteq̄ idē p̄ nepot⁊ adoptaret in locū nepot⁊. puto dico nepotē q̄s cū pre suo ex edicto. ſ. de diungēdis cū emācipat⁊ libet⁊ admitti. ſ. ad bo. poss. ꝯ ta. q̄d ex p̄dict⁊ ꝓtingat in pre nepot⁊ post emācipationē ipi⁹ patris nepot⁊ ꝓmo de eo factaz. bis enī fuit emācipat⁹ in nro casu. ¶ Quidaz filiū habuit. Ponam⁹ q̄ titi⁹ habuit filiū seiū. ⁊ ex eo habuit nepotē gaiū. dict⁹ fili⁹ emācipat⁹ vl in potestate manēs deportat⁹ est. ⁊ sic amisit ciuitatē ⁊ non liberatē. q̄ritur an nepoti noceat. ſ. dict⁹ fili⁹ deportat⁹ ita q̄ admittaꝫ ad bonoꝝ pos. ꝯ tab. aū nepotez. cū ambo sint ꝓteriti a dicto titio: ⁊ ver⁹ est nepotē admittedū. ſ. ad bo. pos. ꝯ tab. in vtroq̄ casu. i. siue erat in ptāte siue emācipat⁹ fili⁹ q̄ fuit deportat⁹ subaudi. ⁊ no. filiū deportatū admittēdum deportatos enim mortuoꝝ loco habēdos repete ver⁹ est: sed ⁊ si paſ dicti nepot⁊ ⁊ fili⁹. i. dict⁹ nepos deportati sunt ⁊ ambo restituti. ſ. sunt: dicem⁹ ad bonoꝝ pos. admitti filiū. ſ. solū. sed ⁊ si fili⁹ titij. i. pr̄ nepot⁊ dānat⁹ in metallū vel dānat⁹ alia pena q̄ seruū efficit restitut⁹ sit. nihilomin⁹ admittet. ſ. ipse sol⁹ ita q̄ nō fili⁹ ei⁹. vide. l. se. p te cū ꝑn. l. nō tm̄. q̄ clara est vsq̄ ad. ſ. si pr̄. ¶ Si pr̄ ⁊c. Pater dedit se in adoptiuā familiā. nunq̄d bo. pos. pōt accipi. sic ⁊ accipit̄ ab his q̄ debebāt ⁊ poterāt instituere ꝯ ta ex psona fratris ꝓteriti sic. si est vn⁹ institut⁹ sub ꝺdit. alter ꝓterit⁹ ex psona fratris petat ꝯ ta. ſz si nō esset ꝓterit⁹. q⁊ alter peteret fm ta. fili⁹ aūt ex eo ꝓterit⁹: nec fm ta. q⁊ institut⁹ nec ꝓterit⁹: q⁊ aliū ꝓcedit eū poterit petere: sed si seru⁹ eius est script⁹ denegaꝫ bo. pos. idē si delegaꝫ suo filj⁹ ꝓteriti. si agnoscit legatū videt renūciasse bonoꝝ poss. ꝯ ta. hoc. d. Nō pñt. puta nati ex dānato coitu. C. de here. instituē. l. i. Deportati Edictū. i. facit. vt si locū edicto de ꝯ ta. Admittetur. vt. j. e. l. si post moꝝtē. ſ. pe. Scripsit. si frater nō cōmisit edictū bo. poss. id est sibi accepisse. vñ no. bo. fm tab. ꝓuertit̄ in ꝯ tab. qđ est adeo mirabile si de albo fiat nigrum. si pater instituit me sub ꝺdi. fratrē ꝓterijt. ego institut⁹ possim petere fm tab. q⁊ a fratre sperabit moueri ꝯ ta. q⁊ differt petere ꝯ tab. et psona ei⁹ possum petere ꝯ ta. frater me⁹ excludit̄ repudiatiōe vel tēpoꝝ retinebo bona iur⁊. fm ta. j. e. l. nō putauit. ſ. fi. j. de fm tab. l. ij. ⁊ l. eq̄ssimū. ſ. sub ꝺditiōe. Cōditiōe. casuali vel mixta. Pōt. nisi frater cōmitteret edictū. Denegari. q⁊ p seruū suū institutum est quesita hereditas. s. de acquir. here. l. placet.

¶ Illud notādū ⁊c. In ꝑn. hui⁹. l. notaꝫ differētia inꝰ bo. pos. ꝯ ta. q̄ daꝫ liber⁊ ꝓterit⁊. ⁊ patronis ꝓterit⁊. si parēs me ꝓterijt: ⁊ aliū instituit: siue institut⁹ adiuit: siue nō: ego ꝓteritus potero petere ꝯ ta. ſz pfon⁹ ꝓterit⁹ a liberto ñ poterit petere ꝯ tabu. nisi ex illo testō adita sit hꝝditas. h. d. ꝯ est. vt. j. de bo. li. liberis. cōpetit siue pr̄na hꝝditas est adita siue nō. q̄ daꝫ patrono ꝓterito daꝫ: ⁊ si hꝝditas adita. rō est illa q⁊ successio parētū magis debet liberis. s. vnde liberi. l. scripto. Itē no. aliaz differētia bonoꝝ pos. q⁊ q̄ daꝫ patrono rūpit testm̄. ꝓ debita portiōe q̄ daꝫ liber⁊ reducit rē ad cām intestati. C. de bo. pos. q̄ ꝓsta. parē. l. i. ⁊. C. de codicillis. l. vt liber⁊. ⁊ p̄dicta est ratio q⁊ pfon⁹ debet ex. l. xij. ta. liber⁊ iure nature. ¶ Si quis ⁊c. Habebā filiū in ptāte: instituī eū vel exheredauī nepotē ex⁹ ꝓterij: nō erit loc⁹ bo. pos. ꝯ ta. vt q⁊ filj⁹ ꝓcedit eū in ḡdu. b. d. Futur⁹. cū filj⁹ ꝓcedat eū i ḡdib⁹. s. l. i. in ꝑn. ¶ Ad testā ⁊c. Si mr̄ mea vl au⁹ mr̄n⁹ me ꝓterijt: nō vocoꝝ ad ꝯ ta. h. d. Nō hñt. ſ. femie i ptāte. isti. de ado. ſ. femie. sed ꝯ ta. daꝫ si q̄ in potestate habeāt nō al's vt in filijs emācipat⁊. C. de lib. ꝓte. l. fi. Itē ꝓteritio matris habet ꝓ exheredatione liberoꝝ insti. de exhe. lib. in fi. ꝯ ta. nō daꝫ liber⁊ exheredat⁊: nisi rite sunt exheredati. j. e. l. nō putauit. ſ. nō q̄uis. ¶ Si q̄s ⁊c. Filiū iā natū instituī. posthumū ꝓterij. nūq̄d institut⁹ filj⁹ iā nat⁹ petet ꝯ ta. sic. q⁊ fz ta. nō petet: q⁊ spaꝫ moueri ꝯ ta. q̄d si interi. j. tps ad petēdā bo. pos. decessit nūquid bo. pos. nō agnitam ad suos heredes transmittet. ⁊ regulariter non transmittitur. b̄ casu sic quia impeditus fuit iusta ratione non petere fm tabulas cū speraretur moueri contra tabulas. hoc dicit cū. l pōt. p fm tabulas: q̄diu speratur moueri contra tabulas. Vel contra tabulas. no. regulariter bonoꝝ pos. non agnita nō transmittitur. sicut nec hereditas. C. de iure del. l. si auia. fallit hic. fallit ⁊ in alijs casibus. C. de cadu. tol. ſ. in nouissimo. C. de his q̄

Sante ap. tabu. l. vna. s. de his q̄b⁹ vt indi. l. necessarios.

s Si emancipatus ⁊c. In ꝓncipio hui⁹. l. dicit fili⁹ emācipatus post emancipationem ꝓcreauit nepotem: tandez decessit filius: decessit auus nepos inuenitur preteritus. nunq̄d vocabitur ad contra tabulas in bonis aui. Rñdetur q⁊ sic. sed quid erit filium ⁊ nepotem emancipauit: viuo filio decessit auus nepote preterito. nunquid nepos vocabitur ad contra tabulas viuo filio. nō. sed quid erit mortuus est filius bonorum poss. contra tabulas. non petat nunquid nepos poterit petere contra tabulas. certe sic. sed si solus nepos emancipatus est: ⁊ preteritus. ⁊ ipse vocabitur. quid erit filium emācipauit nepotem in potestate retinuit. nunquid fili⁹ vocabit̄ ad contra tabulas: sic. ⁊ nepos similiter ex alterius persona: sed quid filius est datus alteri in adopt. nunquid venit ad ꝯ tab⁊. sic. si desinit esse in alterius familia. similiter ⁊ nepos admittet. hoc dicit. Et ita. al's cum ita. Et potest. ⁊ per contra tabulas si preteritus fuit. quia contra tabulas datur liberis preteritis. s. l. i. ꝓterea quo ordine veniunt ad suc. ab intestato. eodem ordine ad contra tabulas. si pretereantur. s. l. i. §. liberi. Non veniet. quia sicut filius ꝓcedit eum in suc. ab intestato. ita in contra tabulas. insti. de here. quali. §. sui. Bonorum pos. sed primo filius: postea nepos. Veniet. quare q⁊ auo naturali⁊ non fuit agnatus. s. de adop. l. qui in adopt. §. illud. ⁊. l. si pater. ¶ Plane ⁊c. In. §. isto dicitur fili⁹ emancipatus dedit se alicui in arro. nepos ex eo nat⁹ est apud pr̄em adoptiuū. nunq̄d iste nepos vocabitur ad ꝯ tabulas aui naturalis. ⁊ si est preterit⁹ ab eo non durante adoptiua familia

qꝺ eſt intelligendum ſi iſte nepos eſt natus viuo auo. ſecus ſi poſt mortē eius. hoc dic. Dic. vt in. §. ſupioꝝ habuiſtis. Cenſuit. quia ſecuta emancipatiõe nepotis adoptiui nõ vidꝫ adoptatus. ſ. de adopt. l. in omni iure. Non admitti. ad ℨ tabu.

Si retentus ꝛc. Di pater ꝟſus filiũ ꝛ ex eo nepotē: filium emancipauit: nepotem in poteſtate retinuit. filiꝰ emancipatꝰ ꝓteriit ſuum filium. ꝛ viuo auo nepos vocatur ad contra tabn. patris ſui. hoc dicit. ex. l. iſta colligetis arg. ꝓ ſententia. accur. ꝛ azo. qui dixerũt ſi habeo filium ꝛ ex eo nepotez eo ipſo ꝙ emancipaui filiũ non video: nepotem emãcipare. vt hic. ꝛ. ſ. de adopt. l. liberum. licet quidam ℨdixit arg. eius qꝺ legitur. ſ. de adopt. l. ſi pater. ſed illud debet intelligi ſi pater

Non putauit ꝛc. emancipauit filiũ cũ nepotib⁹. Di pater vel auus paternus vel ꝓauus liberos ſuos ꝓteriit liberi ꝓteriti nõ veniunt ad ℨtra tabulas. ſed pñt dicere teſtamentũ inofficioſũ liberi ꝓteriti. ſic vt vnum ſciatis qꝛ ad hoc vt filius repellatur a ℨtra tabulas non ſufficit aliã partem teſtamẽti ſcribi. ſz debet exheredari ab eo gradu quo petitur bonoꝝ poſ. Turbat. ſi ſunt iuſte exheredati repellunt a querela inoffi. teſtamẽti. vel quando ſunt emancipati. ſ. de inoffi. teſt. l. poſthum⁹. in fi. cum. l. ſeq. ꝛ. l. paꝑ. ſi eſt natus ex linea materna ꝛ paterna ſi eum exheredo vel nepotez ſi eſt rite facta non poteſt agere querela inoffi. teſta. ſi non eſt rite facta ꝓ ꝓteritione habetur. ſ. e. l. §. non q̃is. ſed in matre ꝓteritio ꝓ exheredatione habet. vnde inducit querelam. inſtitu. de exhe. libe. in fine. quia ad teſtamẽta ꝛc. ſ. e. l. illud. §. ad teſtamẽta. Non ſufficit. niſi exheredet a ꝑmo gradu vel ſecundo. ſ. l. ꝛ ſi perceperit. §. i. ꝛ. ij. ꝛ. j. pri. §. ꝛ. C. de lib. ꝓte. l. i. Vel ſecũdo. filiũ ꝓeterierit qꝺ poteſt. ſ. de libe. ꝓete. l. iij. §. ſi bonoꝝ poſ. quia petitur contra tabulas bonorum. ſ. e. l. illud. in ꝑncipio

Non q̃is ꝛc. Habuiſti. ſ. ꝙ exheredatio habet repelere liberos a ℨtra tabulas. qꝺ eſt intelligendum de rite facta: non de rite nõ facta. non enim q̃is exheredatio repellit filiũ a ℨtra tabulas ſi ab vno ex heredib⁹ eſt facta non rite facta. non repellit a ℨtra tabulas. ſi ab omni gradu rite facta eſt. repellit a ℨtra tabulas. ſed quid filius eſt exheredatus a ꝑmo gradu: eſt inſtitutus in ſecundo gradu. nunquid poterit petere ℨtra tabulas ſi ex perſona fratris cõmittentis edictum poteſt a primo gradu ꝓeteriri: a ſecundo exheredari. ꝛ econtra. ꝛ vbi ꝓteritur contra illum gradum petit contra tabulas vbi exheredatur. non poteſt contra illum gradum bonorum poſ. petere. hoc dicit. Rite. ſ. ſolenniter ꝛ ſm iuris ordinem dic mihi que eſt exheredatio rite facta. que fit pure. ſi ita dico talem inſtituo: talem filium meum exheredo. que eſt nõ rite facta. puta que fit ſub odi. ſ. de libe. ꝛ poſthu. l. ꝛ ſi pepercerit. §. in caſu fit ſub odi. ſi inſtituo filium ſub odi. caſuali. vel poteſtatiua: quia non erit exheredatus in defectu ꝺitionis. C. de inſti. ꝛ ſubſti. l. ſi pater. ꝛ cauete vobis: quia dixit litera iſta rite nõ recte. eſt maxima differentia inter iſta duo aduerbia. rite demõſtrat iuris ſolennitatẽ. demonſtrat iuſticiam. vnde ꝺdẽnatum accipimus rite. ꝛ ſm iuris ordinem. j. de regu. iur. l. ſi ſe. §. condemnatũ. recte ꝺdẽnatum dicimus iuſte. C. de appel. l. eos q̃ in ꝑn. ita dicimus recte ꝛ ita recte exheredatum. in auc. vt cũ de app. cog. §. cauſas. vnde interdum fit aliquid rite: quando recte. ꝛ econtra. rite ſi filius exheredatur iuſta cauſa recte accipitur rite. ſ. de inoffi. teſta. l. ij. ꝛ eſt exheredatio non rite facta. cum aliquis exheredatur a perſona non a gradu. ſed eſt rite facta cum fit a gradu. Titi⁹ eſto heres filius ab inſtitutiõe exheres eſto. C. de libe. ꝓete. ꝛ exhe. l. i. Poſſe. ex iſto ꝟ ſic' o deciditur illa queſtio. teſtator ita dicit filiũ inſtituo: filium exheredo. valet ne iſtud teſtamentũ: videtur ꝙ non: quia repugnantiam ꝺtinere videtur. j. de regu. iur. l. vbi. econtra videtur ꝙ ſic. arg. huius. §. ꝛ no. ſ. de here. inſti. l. ſuus. vnde videꝫ ꝺicendum ſi teſtator inſtituit filium ſub ꝺditi. caſuali. vel mixta in defectu ꝺitionis debet exheredari vt valeat teſtamentuz hoc caſu valet iſtud teſtamẽtũ filium inſtituo: filiũ exheredo. Itẽ ſi filius exheredatur a gradu inſtitutõnis ꝛ inſtituitur in gradu ſubſtitutionis valebit teſtamẽtum. vt hic. ſi dicit teſta-

tor titium ꝛ meuiũ inſtituo ab inſtitutõe filiũ exheredo: ꝛ poſt ea adnectit ſi inſtituti nõ erũt heredes. filiꝰ ſit heres. ꝑ põt eẽ ꝛ hoc dicit iſte. §. nã inſtitutꝰ nõ põt ℨ tabu. niſi ex ꝑſona fratris cõmittentis edictũ. ſ. e. l. i. §. ſi qs. ꝛ. j. e. l. ſi poſt mortẽ in fi. Cenſuit. ſ. de li. ꝛ poſth. l. iuſt. i fi. põt ex qno teſtõ nõ põt adiri hereditas. nec peti bo. poſ. j. e. l. qꝺ vulgo. Idem ſcribit. ſed ſi poſthumꝰ nõ eſt natꝰ adhuc cõpetit filio iã nato ꝓtento. ℨ ta. ſi qs manu ſua ſcripſit ſe hꝛdẽ ℨ ta. petere. nõ põt qꝛ lz cõmittat in ſena. cõ. q̃ ſcripſit ſe hꝛdẽ. ſ. e. l. i. in ꝑn. tũ hic contra eum eſt ſe. cõ. libonianũ quo cauetur ſi iubente teſtatore ſcribo mihi legatũ cõmitto falſum. C. de his q̃ ꝑ nõ ſcri. l. i. ꝛ. ſ. de his q̃ pe. no. l. i. ꝛ. j. ad. l. coꝛ. de falſis. l. i. ſi cui. dixit pꝛ ſcribe teſtmẽti meũ ſcribe. qꝛ te exhꝛdo hẽbit ꝑ ſcripto: qꝛ lz nõ poſſuz aſcribere hꝛditatẽ: poſſuz aſcribẽ exhꝛdationẽ ſic dicim⁹ alibi. ſi cõfiteor ꝑ me nihil mihi dz ꝓdeſſe. ſi ℨ me nocet. ſ. de inter. act. l. de etate. §. i. ꝛ. C. de ꝓba. l. exemplo.

Si q̃s ꝛc. Affa. filiũ emãcipatũ exhꝛdauit. eũdez arrogauit. nuq̃d repellit. a ℨ ta. ſic. qꝛ iura naturalia in eo ꝓualẽt. ſecꝰ in eẽneo. qꝺ erit. filiũ dedi in adopt. deinde eũ exhꝛdauí. poſtea emãcipatꝰ eſt. num qꝺ nocebit ei exhꝛdatio: ſic. vnũ ſciatꝫ: ſi dedi filiũ in adoptio nẽ tenet ſi eũ exhꝛdo q̃diu eſt adoptiua familia: qꝛ nõ videt eſſe filiꝰ. al's ſic. ſz q̃d ſi inſtitutꝰ eſt ꝑ quẽ q̃rit hꝛditas. nunq̃d admittit ad ℨ ta. ſic. ſiue ſit ꝓteritꝰ. ꝑ dic nocẽ vt repellat a ℨ ta. ſi rite eſt exhꝛdatꝰ. vt in ꝑn. hꝰ. l. Probat. iõ qꝛ exhꝛdatio in eẽneo inepta res eſt. j. de ℨb. ob. l. q̃dã. Edictũ. ſ. e. l. §. ſi q̃ uis. ꝛ. l. i. §. ſi qs ex li. põt. ſ. de acq̃. he. l. q̃ in aliena. §. iuſſum.

Et aſit ꝛc. Preteriti q̃ volũt admitti ad ℨ ta. debent eſſe de liberꝫ. ſi dati ſunt in adopt. nõ admittunt ad ℨ ta. pñs natural'. niſi ſint ſcripti. ꝛ ali⁹ cõmittat edictũ. h. d. Ad bo. poſ. ſ. ꝓtenti. ſ. l. i. Ex liberꝫ. ꝺiũctꝫ ex linea maſculina. ſ. e. l. illud. §. ad teſtamẽta. nõ dabit duráte adoptiua familia. ſ. e. l. §. non q̃is. in fi.

Nõ eſt nouũ ꝛc. In. §. iſto ponit caſus in q̃ alis qñ expedit inſtituto peti bo. poſ. ℨ ta. ꝛ eſt tal'. ponam⁹ teſtor teſtem ſuũ inſtituit ex vna vncia me filiũ emãcipatũ ꝓteriit. ſi ego nõ peterez ℨ ta. tu hẽres vnã vnciã. ſi peto ℨ ta. reſcindo teſtmẽ ꝛ res reduceꝫ ad cãm inteſtati. tu inſtitutꝰ hẽbis partez virilẽ. ſi aliꝰ inſtitutꝰ hꝛs erat de liberꝫ hẽbit q̃uo: vncias. et ita. ꝑfuit tibi q̃ petij ℨ ta. ſz ſi aliꝰ inſtitutꝰ eſſet eẽne⁹: tu hꝛs ſemiſſez ꝛ ego ſemiſſez. nã ſic expedit inſtituto petere ℨ ta. ita ℨ dãoſum eſt. ꝓterea ſi filiꝰ in ꝓtate eſt inſtitutꝰ inſolidũ ego cã eſt ſua: qꝛ ſi nõ petij inſtitutꝰ peteret ſm ta. ꝛ hẽret totũ: q̃a petij ℨ ta. ipſe hẽbit ſemiſſez: ꝛ ego ſemiſſez. h. d. Tribuat. in terdũ. Accipit. ſilr eſt ꝛ econtra: qꝛ ꝑ ℨ ta. auferꝫ inſtituto. C. de colla'. l. vt liberꝫ. ꝛ no. h. q̃ inſtituto expedit ℨ tab. petere aliq̃s.

Si poſt mortẽ ꝛc. Mãſit. ſ. e. l. pri. §. in adopt. Pꝛfami. Filiũ ſuũ inſtituit iſte ſe dedit alteri in adopt. nunq̃d poterit vocari ad ℨ ta. ꝛ rñ. q̃ adop. nõ nocet ei q̃n vocetur ad ℨ tabu. hoc dicit. Poteſt. ex ꝑſona fratris cõmittentis edictum. ſ. l. i. §. ſi quis.

Si filius ꝛc. Pater filium ſuũ dedit in adopt. auo materno: filiũ ſuũ inſtituit: alium ꝓteriit nunq̃d ex perſona fratris cõmittentis edictum poterit accipere bonoꝝ poſ. ℨ tabulas: ſic vt potius habeat q̃ pater adoptiuꝰ cuiꝰ iuſſu adiuit hꝛditatẽ. h. d. Poſſit. facꝫ. ſ. e. l. illõ i ꝑn.

Si q̃is legatum eſt ꝛc. Si filius ꝓteritus legatũ ſibi relictũ agnouit. repellitur a ℨ tabulas. vnũ ſciatis illi liberi vocantur ad ℨ tabu. q̃ ꝑ liberis habenꝫ. vnde exheredati liberi vocantur ad ℨtra tabulas. cum habeant querelaz. etiã ſi alius cõmittat edictum. hoc dicit. Repellendus. ſ. de bo. liber. l. ſi patronus. Item quia agnouit iudiciuz defuncti non poteſt illud impugnare. ſ. de inoffi. teſta. l. paꝑ. §. ſed conditioni. Non poſſunt. vt exheredati. ſ. e. l. non putauit. Itẽ natꝰ ex dãnato coitu. auc. quibus mo. na. effi. ſui. §. vl. dicant ac cedit. ſ. e. l. non putauit. in ꝑnci.

Si qui ꝛc. Si ſum inſtitutus heres frater meus emancipatus eſt ꝓteritus. poſſum petere contra tabulas ex perſona fratris cõmittentis edictũ ſiue velit bonoꝝ petere vt ꝓteritꝰ ſiue nõ: qꝛ ex quo ſum admiſſus debeo petere poſſe eo inuito

hoc dicit. Si qui pętunt. Qui sunt isti certe instituti. ſ. e.l.i. §.si qs exliberis. Bonoꝝ pos. vñ hic colligitur. si mino: dat fideiusso:es. quo'cãu subuenit ei: ꝛ fideiusso:ib⁹ suis. C. de fideiusso. mi.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.ſ. de acquirẽ. her.l.si pupillus. fideiusso: potuit petere restitu inuito mino:e. ar.ſ. ō mino.l.qō si.i pn.

I In adopt.ꝛc. Filius datus in adopt.script⁹ est heres sub cō. a patre naturali ali⁹ cōmittit edictū. nūq̄d veni/et ad cōtra ta. sic. verūtñ si deficeret cōditio: nō veniet. ł dicit Datus. a patre naturali. Edictū. frater su⁹ pterit⁹. Veniet inuito fratre. ſ.l. prī. in fi. ¶ Exemplo ꝛc. Sicut si habeo filiū in ptāte: ꝛ ex alio filio nepotē: nepos ex alio vocat ad suc. ab intesta. ita est in ꝫ ta. si habeo duos filios ꝛ ambos pteritos ambo vocant: ſz si hēo duos filios ꝛ ex altero pmo: tuo habeo nepotes in dubitāt: sicut duo filij vocāt cū nepotib⁹ ad suc. ab intestato: ita erit in ꝫtrata. nā quo iure liberi veniūt ad suc. ab intestato: eodē iure debēt venire ad ꝫ ta. si sūt prę teriti. ł dicit. Legitimi. i. successionis ab intestato. ſ. prī.l.iij. §. de illo. Hēbūt. ꝛ nepotes ex illo filio. hēbunt aliā partē. ꝫ bi gra. ex vno filio hēbaz. ꝛ. nepotes. ex alio duos. ꝛ. nepotes vocant ad vnā dimidiā. alij duo ad aliā dimidiā. ad ꝫ ta. q: ita vocant ad successionē ab intestato. ¶ Si pus testñ ꝛc. Pater fa. fecit pus testñ solēne: ꝛ in illo filiū exheredauit. fecit sequēs min⁹ solēne in quo filiū pterijt. nūquid filius vocabit a ꝫ ta. sic: quo cāu solēne tollit pmū solēne. ł dic. Bonoꝝ pos. hec lra hz duplicē expositionē. Recte petet bonoꝝ pos. ſ. ꝫ ta. vł recte. Petet bonoꝝ pos. ſ. ab intestato ad quid valeat. licet infra videbitis excludat. o: dic mihi. videt mirū si filius exheredatus in testō solēni: postea pterit in alio testō min⁹ solēni. quō vocat ad cōtra ta. q: pmū solēne nō tollitur p nō solēne. instī. quib⁹ mo. te. infir. §. ex eo. ꝛ exheredati repellantur a ꝫ ta. ſ. e.l. nō putauit denuo. quō ex scdo: cuz nō pōt peti hereditas petet cōtra ta. ĵ. e.l. q vulgo. rñ. plurib⁹ modis vno modo q in pmo fuerunt instituti exheredes: ꝛ fili⁹ exheredat⁹ in scdo fuerūt instituti succedētes ab intestato: ꝛ fili⁹ pteritus hic min⁹ solēne tollit pmū solēne. C. de te.l. hac. §. ex imperfecto vł est intelligendū: si nō adit hereditas ex pmo pterit⁹ petet ꝫ ta. ab intestato. instī. de here. ab inte. §. emācipati. vel iste. §. loqtur fm nouas ostitutiones. fm quas filius pōt istitui ꝛ minus solēni voluntate. C. fami. hr. l. vlti. C. de testis. l. hac. §. ex imperfecto.

I Preterit⁹ ꝛc. Dimissis duabus legib⁹. q:. ĵ. legentur. i. lista dicit. si pater me⁹ me filiū emancipatū pterijt ꝛ exneū in stituit ꝛ mihi legauit liberationē debiti: qō ōbitū sibi dēbam si hes petit debitū ꝛ repello eū excep. agnoui iudiciū patris ꝛ repello: a ꝫ ta. sed si nō agnoui iudiciū petā ꝫ ta. ꝛ in modū agendi: si nō possideo. ꝛ in modū excipiēdi: si possideo. ł dic. Existimo. q: vid: agnouisse iudiciū prīs. Cius est. no. hic vt dixi in cāu. ſ. de lib. le. l. q mihi video: agnoscere iudiciū. primo repello: ſz si dicerē tu es instit⁹ in testō in quo sum pteritus si debes petere fm ta. q: sperat mouere ꝫ ta. ł cāu si ita repello eum agnosco iudiciū defuncti. vñ no. q pōt peti ꝫ ta. i modū agēdi ꝛ excipiendi. sicut querela. ſ. de inoff. te. l. pap. §. si filius.

I emancipatus ꝛc. Filius emācipat⁹ instituit exneū: ro gauit eū restituere nepoti si ab aui ptāte cēt liberat⁹ nunq̄d si auus est suspect⁹: poterit noie nepotis petere bonoꝝ pos. certe nō. hoc dicit. Bonoꝝ pos. ꝫ ta. noie nepotis. ſz dabit cura tor: subst̄ātie. C. de bonis q̄ lib. l. cū nō solū. §. i. ꝛ in aut. vt li. mat. in pncipio.

Cm emancipat⁹ ꝛc. In pn. huius. l. tractat q̄d sit effect⁹ bonoꝝ possessiōis ꝫ ta. certe si pat instituit heredē filiū emācipatū pterijt ꝛ filius emācipat⁹ ꝫ ta. petijt hic est effect⁹ bonoꝝ pos. ꝫ ta. vt eadē oia restituat p heredē ei q̄ petijt ꝫ ta. ł dicit. Emācipat⁹. preterit⁹. q: pterius dat ꝫ ta. ſ. l. i. Accepit i. petijt hodie. C. eo. l. vlt. est p bonoꝝ pos. heredū. q̄ petitionē Cōstituit. ad bonoꝝ possessionē. no. hic si aliqs instituit ꝛ ī eo dē filius emācipat⁹ preterit. institut⁹ adiuit hr. iure ciuili. iure p tor:io nō potuit. ĵ. e.l. filiū suū. emācipat⁹ in ꝫ ta. bonoꝝ pos. aget bonoꝝ pos. hr. peti. ꝛ aduocabit predia hereditaria: et suos hereditarios: ꝛ singula. si p ꝫ ta. testñ rūpetur. ſ. de bonoꝝ pos. l.i. ꝛ.ij. Itē no. q petita ꝫ ta. ꝛ reducta ad cāz intesta ti ipe emācipat⁹ ꝛ si nō sit heres habet loco hrdis. instī. de bonoꝝ pos. §. quos nos. ¶ Qui duos ꝛc. Pater famī. hēbat duos filios in ptāte: ex altero neporē hēbat illū dedit i adop. ꝛ eū heredē instituit alterū filiū pterijt. quer̄ qualr istiveniūt ad suc. rñdet q in iste nepos in adop. dat⁹ si pater eius viuit nō admittit ad ꝫ ta. cū pater eū pcedat. sed si pater ei⁹ anteq̄ pterz bonoꝝ pos. decesserit. similiter ñ admittit ad ꝫ ta. ł dicit Habeat. ĵ. ō le. prestan. ꝫ ta. bonoꝝ pos. pe.l. virilis. Est. i. exist it. Accipere. sicut em̄ pr̄o vocant filij ad suc. ab itestato. eo dē modo vocāt ad ꝫ ta. l.i. §. si quis exliberis. Bonoꝝ pos. ideo quia filius nepotē pcedit. ¶ Si pater ꝛc. Pater famī. hēbat tres filios vnū, emācipatū ꝛ illum pterijt: duos quoꝝ vnū dedit in adopt. alterū in potestate retinuit. ex illo dato i adopt. hēbis duos nepotes: quos pterijt. qualit vocant ad ꝫ ta. filius emancipat⁹ p tertia alius p tertia a patre fili⁹ in adop. datus: cū nepotib⁹ pro alia tertia. ꝛ ipe hēbat tertātē aliū septantē hēbunt nepotes. ł dicit. Dederat. ex quo duos nepotes in potestate reliquerat. Bonoꝝ pos. ꝫ ta. q̄ nō solū datur pteritis. ſ. e.l.i. §. si qs exliberis. Eius. i. nepotes ex eo pteriti. cedat. nā sextās dicūt due vncie. ſ. de hr. instī. l. seruū: in fi. ¶ Si pater ꝛc. Pater hēbat duos filios alterū filium hñtem filios emācipauit vnū ex nepotib⁹ quē habebat ante q̄ emāciparet eū in loco filij adoptauit. postea emancipauit eū. eo emancipato decessit. qualiter veniūt isti ad ꝫ ta. ꝛ certe veniūt. q: filius qui remānsit in potestate petet vnā tertiā: alterā petet q̄ est adoptat⁹ in locū filij. aliā petet emancipat⁹ cuz filio suo. sed si filius mortuus sit: ꝛ alter ex nepotib⁹ in locuz filij adoptat⁹ est: tres partes fient. ꝛ p dicto modo diuidetur hoc dicit. Adoptauerit. qō pōt. ſ. ō adop. l. si pater. §. q̄ duos Fuerint. hec vera sunt eo emācipato. idez eo mortuo. Esset. nam melioris cōditionis dz esse cui accedunt iura naturalia. q̄ exne⁹ cui naturalia iura non accedunt ar. C. de adopt. l.i.

I duob⁹ ꝛc. In pn. huius. l. dicit pater hīs duos filios emancipatos alterū instituit. alterū preterijt. nunq̄d si iste, istitut⁹ adiuit poterit petere ꝫ ta. ex psona frīs cōmittētis edictū. certe nō. quia videt agnouisse iudiciū defuncti petendo legatū debz a cōtra ta. repelli. ł dicit. Adierit. iure ciuili q: hz electionē. vel vult adire iure ciuili ppetuo. vł petē bonoꝝ pos. fm ta. vñ si adiuit iure ciuili vid: agnouisse iudiciuz defuncti ꝛ ex psona fratris ꝫ ta. nō potest petere iure pretorio. nec pōt fm ta. ſ. e.l. illō. Bonoꝝ pos. ex psona fratris omittētis edictū acceperit: sicuti q̄ agnoscit iudiciū defuncti repellit a querela ita a ꝫ ta. ſ. de inof. te.l. pap. §. ī cōditiōem. ꝛ C. de inof. te.l. parētibus. ¶ Sed illud ꝛc. Si testator vnū filiū instituit ꝛ alium pterijt. sed institutus adijt iure ciuili: pretor debet tueri eum in ea portione quā esset habiturus: si bonorum posset. ab intestato petisset. verū si ex minori pte esset institut⁹ illa debet esse portion⁹ ꝛc. Quid erit si ille qui est institutus ꝛ necessarius heres petit contra ta. bonoꝝ pos. ſ. immiscuit se potest dici q̄ agnouit iudicium defuncti si nō potest dici q̄ nō repellit a cōtra tab. si quid erit filius emācipat⁹ habebet filiū illum emācipauit: ꝛ se dedit in adopt. postea moritur pater adoptiuus. nunquid etiā iste admittet ad contra tab. patris ꝛ aui. ꝛ certe sic. ne ab omni. sed legata soluz petita bono. possess. contra tab. ĵ. ti. i.l.i. ꝛ.ij. ꝛ.iij. Sit. iure ciuili velit nolit. instī. de heredū. quali. ꝛ dif. §. sui. excludit. qō essz iniquum

I pater ꝛc. Si pater famī. qui emācipauit filium dotse in adopt. ꝛ filius qui est emancipat⁹ nō est secur⁹ eaz nō debet bonoꝝ possess. contra ta. vt suus accipere: hoc fm rigorem iur̄ ciuilis: ꝛ fm sententiā iul. sed fm marcel. sententiā potest dici nō ee iniquū istum talem ad bonoꝝ possess. vocari hoc casu. In adoptio. id est in arrogationem quia arrogantur qui sunt iur̄ sui. ſ. de adoptionibus. l.ij. hoc est de rigore iuris ꝛ fm sententiam iul. secus fm sententiā marcelli. vt ĵ. dicit. Assignat. quia iste nō sequit patrē vt dictū est.

Sub condi.ꝛc. Jn.l.ista duo dicunt.primo dicit si filius emancipatus exheredat sub condi.nō rite exheredatur ꝛ ideo pōt vocari tanq̄ pretent⁹ ad contra ta. sed si rite esset exheredatus vel heres institut⁹ sub conditione:tūc excludit a bonoꝝ pos. Sz ꝛ si petit bonoꝝ pos.filius punitur in hoc: quia non poterit legatum sibi relictum vel fideicō.petere.si⁹ si petat mortis causa donationē sibi factā illi petitio denegatur;ḃ dicit. Excluditur.quia exheredat pure ꝛ rite exheredatus repellitur a contra ta.s̄.e.l.nō putavit.§.nō q̄is. Sunt nam exheredati repellunt a contra ta.licet vocent ad querelam p̄teriti admittunt.licꝫ repellunt a querela.s̄.l.i. Denegatur.quia qui impugnat iudiciuꝫ defuncti dz repelli.s̄. de his quibus vt indig.l.p̄legatum. Querat bonoꝝ pos. velut legitimi.

Quod vulgo dicit ꝛc. Si liberi petāt contra ta.bonoꝝ pos.cōtra illud testiū qd̄ est nullū possunt.sed si testiū est solēniter ꝛ accipiūt cū res est reducta ad cām intestati cōtra.l.ē q̄ debet ita legi.si esti ipso iure est nullū testiū ꝛ ex eo nō potest adiri hereditas:vel peti fm ta.bonoꝝ pos.cōtra illud nō peti debz cōtra ta.fz si testiū est solēniter factū ꝛ tale est quo pōt fm ta.peti:bū pōt peti cōtra ta.a filio p̄terito.ḃ dicit ita nouo vt breuiter tollatis quoddā contrariū.ar.si testiū est ipso iure nullū ꝛ min⁹ solēne.v̄bi gr̄a.quia factū est coꝝ q̄nq̄ testibus p̄teritus contra hoc testamētū nō poterit cōtra ta.petere q̄a qd̄ nō est rūpi nō pōt.s̄.de mi. te.l.nam.§.rumpendo.fz si testamentū est solēne fz aliqua speciali rōne ipo iure nullū.quia pater vnū filiū p̄terijt.aliū filiū p̄terijt:extraneū instituit est solēne:verū fauore filij qui est in ptāte ipso iure nō vz. insti.ḋ ex. libe.in p̄n.si vult dicere nullū qd̄ pōt.C.de lib.p̄e.l.fi.sic ꝛ deceptus venditoꝝ dante dolo cām venditioni pōt ipso iure dicere cōtractū nullū vel aliqd̄.s̄.de do.l.eleganter.in p̄n.ne qd̄ fauore ꝛc.s̄.de le,ꝛ se.cō.l.nulla.

Filiū ꝛc. Lex ista aliquātulū longa est.tū eius sn̄ia satis breuiter pōt notari:ꝛ ponit casuz talem.p̄ hēbat vnū filium in potestate:ꝛ illū exheredauit:aliū emancipatum p̄terijt.modo q̄rit inquātū emācipat⁹ pōt petē contra ta.ꝛ rn̄.si scriptus heres adiuit hr̄ditatē:filius in potestate cōstitut⁹ repellitur.si repudiat iste filius patri suo succedit ab intestato.vn̄ indubitanter emancipat⁹ poterit petere ɔ ta.ꝛ si petit ɔta ta. p̄ficiet exheredato.nam illa exheredatio petita ɔta ta.nulli⁹ momēti incipit esse.sic ergo si instituꝫ adiuit exheredat⁹ pōt movere querelaz cōtra ta.si instituꝫ nō adijt exheredatus adibit ab intestato.verūtn̄ ex quo testamentū fuit solēne p̄terit⁹ petet cōtra ta.siue sit hereditas:siue adiri potuit.sed quid instituꝫ adiuit exheredat⁹ vicit:etiā querela p̄ficier p̄terito.fz si emancipatus petierit contra ta.simīliter res reducit ad causam intestati.sed nunq̄d locus est collationi:exheredato non est cōferendū fz p̄terito.sed diceret aliquis venale est beneficiū p̄toris qd̄ datur ex causa.ꝛ ita apparet quia exheredato est vtile peti.bonoꝝ pos.contra ta.nam si aliquis accipit ɔ ta.legata nō sunt p̄standa.nisi certis p̄sonis: sed si aliquis est exheredatus ꝛ peteret vel moveret querelā ꝛ rumperet testamētū nullis personis p̄stabit legata.ḃ dicit. Hereditatez iure ciuili q: iure p̄toꝝio non possunt:cum sperat moueri cōtra ta.s̄.e.l.illud. Repellendū.nisi dicat testiū repellendum post q̄nquēnium.C.de inoffi.te.l.sancim⁹ in fi. Jubet.nā emācipatus habet conferre suo.C.de colla.l. filie.ꝛ.l. emācipati. Consequatur.s̄.e.l.non putauit.in p̄n. Cog.j.ti.i.l.i. Extitit ꝛ nō teneꝫ soluere legata:nisi noiatim sit ingratus.C de fideicō.l.eam quaz. Herede.qd̄ esse pōt.s̄.e.l.illud. Non esse.q̄ indubitanter si remanet in familia ꝛ nō exheredat⁹ confertur ei vt.s̄.habuistis.

Si quis ꝛc. Jn.l.ista dicitur quidā habebat filiuz ꝛ ex eo nepotez.filiū suum dedit in adopt.nepote in potestate retento.tandē est emancipatus a patre adoptiuo;ꝛ decessit:relict⁹ heredibus:nunquid nepos poterit petere contra tabu.rn̄dēt q̄ sic. ne si al'r diceremus haberem⁹ necesse dicere:si filius haberet nepotē in potestate q̄ possit impune p̄terire.nā indubitanter si filius emancipatus p̄terijt nepotem vocat ad contra ta.si fuit in locum filij q: vocatur ad succes.aui si fuit in locū nepotis.nō alias.ḃ dicit. Retēto.extraneis instituto Fuerit.cū mihi non agnatus:nec cognatus sit .s̄. de adopti.l.qui in adoptionem.

De legatis p̄standis ɔtra tabulas bo.pos.petita. Rub.

Superiori rubrica de bonoꝝ pos.contra ta.liberis p̄teritis danda vl̄ deneganda dictū est,verū quia contra ta.bonoꝝ pos.petita legata p̄stātur certis p̄sonis adiicitur rubrica ḋ le.p̄st.bonoꝝ pos.petita.ꝛ nota hic regulariter.petita bonoꝝ pos.contra ta.non p̄stantur legata.C. de cōtra ta.l.i.speciale est in certis personis.puta liberis:ꝛ parentibus ꝛ in vxore ꝛ nuru, vt.j.l.i,ꝛ.ij.ꝛ.iij.

Hic titulus Tractatur⁹ iuꝫ cō.q̄b⁹ p̄sonis p̄stetur legata:petita pos.ɔ ta.dicit q̄ p̄sens titulus continet naturalē equitatem ꝛ aliqd̄ nouū.naturalē equitatē:q: tuetur voluntatez defuncti:legatis relictis certis personis.nouū cōtinet:q: vult p̄stare certis personis legata petita contra ta.bonoꝝ pos.sunt autez p sone liberi:ꝛ parentes:ꝛ vxor ꝛ nurus:parentes accipiuntur vsq̄ in infinitum ꝛ liberi:intantū q̄ si filius emancipatus decessit relicta vxore p̄gnāte:filio ēt nato postea debētur legata:ꝛ sicut legata debentur:ita mortis causa donationis.vnū sciatis si seruo liberoꝝ vel parentum est legatum:non debeꝫ sed si legatum est liberis vt p̄stetur extraneo non debetur. Sed si relictū est extraneo: vt debeaꝫ liberis bene debetur. Ea autem. Dicit hic.§.q̄ tantum ea legata debēt p̄stari:que possunt vtiliter p̄stari:nō alias.ꝛ subiungit rationez in.l.sequenti.quia plerūq̄ heredes omittunt hereditatem propter legata.ḃ dicit cum sequēti.l.vsq̄ ad.l.quidam filiū. Est qui.scz filij p̄teriti Ex iudicio.ꝛ ex testamēto eius. Presentetur.no.hic oio.ista naturalis equitas sumitur equiuoce, vna significatione dicitur ius gentiū introductum naturali ratione.s̄.de pac.l.i.ꝛ insti.de rerum di.§.per traditionem.secūdo modo dicit equitas naturalis:naturali ingenio hominū introducta:quadam naturali ratione p̄tori equū visum est.vt q: filiꝰ emancipat⁹ petat contra ta.bonoꝝ pos. certis personis p̄stet legata non debetur.C.de cōtra ta.l.i,C.de inoff.t. l.cum duobus ḋ.vt.j.dicit. Legatum.hic ponetis exemplum in terminis.paterfami. habebat filiū emācipatuz quē p̄terijt:ꝛ nepotem ex filio.huic legatum reliquit.habebat matrez vel patrem in quoꝝ potestate non erat ꝛ vxorez ꝛ nurum.iste paterfami. instituit aliquem, filium . emancipatum p̄terijt nepoti ex filia reliquit:parenti suo in cuius potestate nō erat reliquit aliquidvel matri:vxori sue:vel nurui reliquit aliquid p̄o dote: si filius emancipatus petat contra tab.legata relicta extraneis non debentur:sed relicta patri ꝛ matri ꝛ liberis ꝛ vxori ꝛ nurui teneꝫ p̄stare. Inter eos.nam si p̄toꝝ dicit:regulariter petita bonoꝝ cōtra tabulas parentib⁹ ꝛ liberis vsq̄ in infinitū gata deberi intelligit de parētibus ꝛ liberis vsq̄ in infinitū quia cū loquitur generalit:generalit dz intelligi.s̄. de publi. l.de p̄cio:qō si loquit idefinite intelligatur loqui vniuersaliter.s̄.de seruit.l.seruitus.ꝛ.C.que res pi.ob.l.fi.liberi.i.cum essi sint emancipati finitum esset ius filiationis.s̄.de eman.li. in omni iure. Non.alias non est non. Nepoti.tanq̄ ex liberi defuncti. Collate.in liberos ꝛ parentes sunt ex isto edicto.qz do.causa mortis equiparātur legatis.C.de mortis causa do. l.vlti. Non sunt.i.non sunt de liberis:sed sunt extranei iure: qui sunt excepti ab isto edicto. Eorum.i.parentum ꝛ liberoꝝ Suis.i.liberis ꝛ parentibus similiter in minus solenni voluntate relinquūtur p̄stare tenētur liberis ꝛ parentibus.C.

de testamentis l. hac. §. ex imperfecto. Adeuz liberũ vel pentem acꝶ. ideo quia apd liberos debet remanere. Utiliter. in testamento solẽniter facto. Cum propter hoc legatuz. in qui busdam liberis non est. Bonoꝝ pos. contra ta. vos habetis petita bonoꝝ pos. contra ta. a preterito relicta legata extraneis non debeꝶ. sed legata relicta extraneis: vt debeantur liberis. Bene debenꝶ. oꝝ dic mihi: sed nõne hodie est correctũ C. de liber. pre. auꝶ. ex causa. qd quidã tũ plane dicere voluerit vel dicatis q hodie nõ est correctũ: qd si nõ inseritur causa aliqua de. xiij. non valet instõ. sed legata debenꝶ. si autez inseratur causa exheredatõis: si quidez vera inueniaꝶ valet instõ z debentur relicta. saluo beneficio. l. fal. §. ad. l. fal. l. i. si autẽ inuenitur falsa rumpitur test. z nihil debetur. §. de inoffi. te. l. paꝑ. §. si ex causa. z. C. de inoff. te. l. cum duob⁹. z ar. §. ỏ liber. z posthu. l. iij. in fi. z §. de in iusto te. l. nãcꝫ. §. rumpendo

Filium. Paterfami. filiũ suũ impuberẽ in potestate constitutũ instituit: eidem substituit. filiũ emancipatũ prete rijt. liberis parentibus extraneis legata reliquit. vtrũcꝫ filius petijt cõtra ta. ex psona fratris: z ipse emãcipat⁹. nunqd legata debenꝶ omnib⁹. rñ. si legata sunt relicta ab impubere solis parẽtib⁹ prestanꝶ: si a substituto impuberis ꝑstanꝶ oibus habita rõe. l. fal. z que est ratio. l. fal. quia quis vocaꝶ in semisseꝝ que est q̃rta pars scz sextũtia. si aũt essz institut⁹ ex vncia portio q⁹ debeꝝ augeri vsqꝫ ad semisseꝝ. vñ legata ab impubere liberis z parentib⁹ debenꝶ: relicta a substituto oibus debenꝶ ỏ dicit. Substituit. pupillariter ꝑterea liberis parẽtib⁹ extraneis legata reliquit. Bonoꝝ pos. s. cõtra ta. Utrũcꝫ. s. impubes scriptus. qꝫ potuit ex persona fratris cõmittentis edictũ §. de contra ta. l. si post mortem. §. qui emancipatus. Potuit liter fit habẽda rõ. l. fal. statim exponit. Relicta. oꝝ dic mihi q̃ est ratio quare legata relicta ab impubere debenꝶ solis liberis z parẽtibus relicta a substituto oibus debenꝶ: rõ est illa: si emancipatus petit ꝺtra ta. testũ in quo pubes est institut⁹ rumpitur: z habz impubes partẽ non ex iudicio defuncti: sed beneficio fratris z ex persona fris. ideo nõ est miruz si prestat solis liberis z parentibus. qꝫ est de liberis. C. de contra ta. l. i. sed substitut⁹ impuberis nõ erat de liberis. vnde oibus prestat. z quia habet hereditatẽ beneficio defuncti. accedit. j. e. l. inutilis. §. fi. Omnibus ẽ. Bonoꝝ pos. contra ta. petita facit qd legata nõ debeãtur nisi certis personis. oꝝ debentur ista legata omnibus liberis: sic qui nõ petierint cõtra ta. bonoꝝ pos. illis qui petierunt nõ debẽtur. vnde est in electione filij preteriti: cui legatũ est vel vult petere cõtra ta. z legatũ nõ debeꝶ: vel petere legatum z agnoscit iudiciũ defuncti z nõ potest petere cõtra ta. ỏ dicit. scriptis. §. de cõtra ta. l. i. z. l. non putauit. in pn. z §. non queuis. sed. pretoꝝ. debz ꝑteritus cui legatum erat relictum z qui petit cõtra ta. Legatum. qꝫ ipe gnat iudiciũ defuncti. C. de his quibus vt indig. l. alia causa. Bonoꝝ. quia ex quo eligit iudiciũ defuncti nõ potest impugnare. §. de inoff. te. l. paꝑ. §. si quis adiectiõi. Si quis ẽ. Quidã preteritus petijt cõtra ta. postea apparuit eũ esse de his qui nõ poterãt petere cõtra ta. sed de his quibus legata relicta ꝑstãtur. nunqd oberit ei q̃n legatuz poterit assequi nõ siue ordinariam bonoꝝ pos. petierit: siue extraordinariam s. carboniana: q̃ tribuit factũ nõ ius: ỏ dicit. Possunt. puta liberi descendẽtes per lineam femininã. §. ti. i. l. illud. §. ad test. Item liberi exheredati rite. §. de contra ta. l. i. §. generaliter. Bonoꝝ pos. que tribuit ius. vt contra ta. §. de bonoꝝ pos. l. i. Car. que est extraordinaria: z tribuit factũ. j. ad car. l. i. z per totum. oꝝ segnioꝝ videꝶ qꝫ iste. §. non possit stare. quare: quia dicit si quis petijt ꝺtra ta. z erat de liberis qui nõ poterat petere. si erat de liberis quib⁹ legata debẽtur licet appareat petere bonoꝝ pos. nõ posse: nihilomin⁹ debenꝶ legata. non põt esse. qꝫ bonoꝝ pos. habet peti a iudice. §. de bonoꝝ pos. l. iij. §. causa. quõ fuit data sibi cum nõ esset de liberis: qui admitenꝶ ad bonoꝝ pos. cum cẽ cogni. rñ. duob⁹ modis. vno modo venit quidã z dixit se ꝑteritum. petijt cõtra ta. nullus extitit contradictoꝝ. vnde nõ datur cũ cause cognitione. quia tũc admitteretꝶ seru⁹. §. de bonoꝝ. l. seruus. vel potest dici iste falso probauit se esse de liberis. quibus debeꝶ bonoꝝ pos. vnde fecit decretum interponi per falsas allegationes: quare rescindiꝶ. j. de fideco. liber. l. si vero. §. subuentum. alij dicunt q intelligiꝶ habito respectu ad nouũ ius. C. qui admi. ad bonoꝝ pos. l. fi. Non solum aũt ẽ. Si quis petit bonoꝝ pos. contra ta. denegaꝶ ei sui legati petitio. sed si aliquid ex voluntate defuncti assecut⁹ sit illud denegatur. z ideo qui petijt cum substitutus erat impuberi: mortuo impubere denegaꝶ ei persecutio hereditatis. ỏ dicit. Si legata ẽ. si in testõ contra qd petita est bonoꝝ pos. cõtra ta. aliqua legata sunt relicta liberis illa debentur z etiam relicta extraneis. z vtraqꝫ inducunt l. fal. tamẽ si legata aliqua causa non prestanꝶ extraneis propter hoc nõ augẽtur legata liberoꝝ. ỏ dicit. accedit. §. l. i. z. C. de contra ta. l. i. Sed si portio ẽ. Si legata relinquẽtur liberis z parentib⁹ petita cõtra ta. debẽtur eis. quibus si portio hereditat| est relicta liberis z parentibus z petitur cõtra ta. nũquid illa portio seruatur liberis z parentib⁹: sic. z quatenus conseruanꝶ si sit amplioꝝ virili portione cõseruaꝶ vsqꝫ ad virilẽ. si minoꝝ sit cõseruatur q̃tacũcꝫ sit. idem dicim⁹ in legatis z fideicõmissis. substituit. i. virilẽ portionẽ non excedãt ỏ dicit. Legato. vt sicut in legato conseruaꝶ ita z portio hereditatis. Tribuatur. nam on⁹ relicti sequiꝶ hereditates: nõ legata. C. de here. instit. l. quoti. §. man. l. hereditatem. Donationibus. no. hic in isto exemplo aliq̃ possunt errare. no. ita exemplũ. testatoꝝ filiũ emãcipatũ preterijt aliquẽ de liberis vel parentib⁹ instituit. vel ex semisse vel ex dodrante. emãcipaꝶ parent⁹ petijt cõtra ta. cõseruatur portio hereditatis relicta illis ex liberis vsqꝫ ad virilẽ portionẽ. si institutus in semisse hẽat semissem institutus in maioꝝ parte q̃ in semisse hẽat vsqꝫ ad virilem. sed si aliquis ex liberis instituitur in vna vncia z emancipatus petit cõtra ta. illi ex liberis conseruatur tota illa portio. residuum habebit emancipatus vt hic. z. j. l. proxi. et l. virilis. in prin. per totam. l. His autem ẽ. Si alicui ex liberis conseruaꝶ legitima portio: prestat legata liberis z parentibus non extraneis. ỏ dicit. Vs. scz ex liberis vel parentibus conseruatur fm determinationem quam habuisti in precedenti. §.

Eluius aristo ẽ. In. l. ista ponit qõ talis. quidã habebat filiũ emancipatum quẽ ꝑterijt: patrẽ suum z extraneum instituit. pri dedit legatum. filius petijt cõtra ta. modo q̃ritur qualiter debet ꝑstari id qd relictũ est pri. z rñdeꝶ si vter qꝫ adiuit hereditatẽ indubitantꝶ seruaꝶ portio que debeꝶ patri. si neuter adiuit: nõ vidoꝝ qꝫ aliqua portio seruetꝶ. si ñ est petita bonoꝝ pos. secꝰ si petita bo. pos. si alter adiuit: alẽ nõ: illd qd patri est relictũ debet seruari ei. nã fm constitutionem divi pij. z si liberi z parẽtes sunt scripti. z preteritus contra ta. petit: debet ei seruari virilis portio. verbi gratia. pone testatoꝝ vnum filium instituit. duos preterijt: duo preteriti petunt contra tabu. vnusquisqꝫ habebit tertiam. sed quid erit? ponamus. vnus est de liberis qui accepit contra tabu. plures alij sunt. quibus legata sunt relicta. nunquid legata debẽtur. certe sic: vsqꝫ ad ver. sed si qui ꝑterijt cõtra tab. habebit semisse ỏ dicit. cum. l. seq. z §. si quis ex liberis. Reprehensiões. si excedunt dodrantez: secus si non excedit vt. j. dicit. Emancipatus. z ita quisqꝫ habebit virilem quod est verum si institutus erat in virili: vel maiori. secus si in minori. §. e. l. filium. §. sed si portio Accepit. qd est verum cũ portio facit semissem. vel pl⁹ alias secus. §. e. l. filium. §. sed si portio. si vnus ex liberis. scz preteritis. semissem habebunt pro ceteris legatis.

Si quis ex liberis ẽ. Testator aliquem ex liberis instituit: et ei aliquid prelegauit: filium emancipatum preterijt: z ita est contra ta. bonoꝝ pos. nunquid illi ex liberis legati portio ꝺseruatur: nõ vtrũqꝫ: sed ꝺatur electio sibi qd velit vel

vtrūq; cōseruat vsq; ad virilē portionē. sz q̄d heres instituꝰ adiuit,heres ptereꝰ petijt ɔ ta.legata debent certis psonis numq̄d libertates cōpetūt:dicit q; sic.sz si fuit denūciatū hēr di noli adire:ꝛ ipse adiuit dolo,act.de dolo poterit cōueniri ad infesse,hoc dicit. Per aditionē hereditatis. C.de ca. tol. ℌ.ita q;. Libertates.ꝛ no.differētiā inf ɔ ta.bonoꝝ pos.ꝛ q̄rela:si petit ɔ ta. certis psonis debent legata.s̄.l.i. si mouet querela nō. Item si petitur ɔ ta.debent libertates.sed q̄rela non.s̄.de inoff.te.l.pap̄.ℌ.fi.ꝛ est rō.cū querela fit iurꝭ ciuilis ius ciuile pōt facere q; desinat heres.s̄.de vul.sub.l.ex facto ℌ.iul.ꝛ no.si quis denūciat alicui,ꝛ ille qui spernit denūciatiō nē vidz in dolo.C.de rei ven.l.si quis.verūtñ si hz iustaz cām spemēdi denūciationē.nō vidz in dolo.ĵ.pro emp.l.si rē alie nā. ¶ Si quid vxori ⁊c. Hucusq; tractatū est de le.relictis li beris ꝛ parentib⁹ ꝛ extraneis,incipit tractare de legatis relictis vxori vel nurui dotꝭ causa.ꝛ dicit sicut debet liberis:ita vxori ꝛ nurui.vnū sciatis nurus appellatiōe ꝓnurū cōtineri ꝛ debent legata solida:nō pro virili portione. q; dos debet vt es alienū.debetur ergo vxori ꝛ nurui dotis causa:siue dotꝭ prelegat:siue res pro dote:siue pecunia:siue tantū legatur:q; tū est dos.siue vltra.sed si pro dote relinquitur certa portioꝛ similiter in illa portione debz tueri.ꝛ cōsideram⁹ sit nurus vl vxoꝛ tempe mortis.si ergo aliquis legat vxori ꝺstante matri monio nō valet.quia nō potest petere dotē cōstante mr̄imo nio.sed quib⁹ casib⁹ pōt petere dotē constante mr̄imonio ita legatū relictū vxori ꝛ nurui.b̄ dicit cū.l.se.vsq; ad.ℌ.si omnia Deteret dotem. alias nō est in littera. Venierint.i. assequit legatū:tanq; es alienū sibi debitū. Relinquit.sed nōne con tradicit.rñ.aut dixit.lego vxori dotem:insup centū legatū do tis petitur nō illud plus.vt ibi.aut dixit lego dotē.ꝛ.x.dotis noie.tūc plus illud pōt peti.q; non dixit insup.x.vt hic. Acc. si deductꝰ ad inopiā est scōm b̄ tps.s̄.sol.ma.l.si constāte.vel hodie si incipiat vti male sua substātia.C.de iure do.l.vbi ad huc. ¶ Non omia ⁊c. In.ℌ.isto determinant multa que dcā sunt in supioꝛib⁹.dictū est em̄ q; petita bonoꝝ pos.ɔ ta.debē tur legata certis psonis.determinat.si q̄ ab vno gradu est le gatū relictum:ab alio petita bonoꝝ pos.legatū nō debetur. ꝟbi gra.testatoꝛ fecit duos gradus:pmū heredi istituti.scōz substituti.si est preterit⁹ a pmo gradu petit bonoꝝ pos. lega ta nō debent.si ab vtroq; gradu.si viuit aliquis de institutis legata debent certis psonis.si aūt nullus viuit res reducitur ad cām intestati.sed quid erit post mortē testatoꝛis aīs aditaz hr̄.instituti decesserūt.nūquid legata debētur.nō. sed relicta a substitutis. sz q̄d erit.aliqui sunt instituti:ꝛ aliqui substitu ti.nemo adiuit.nūquid legata debent.nō.nisi relicta ex testō sed quid erit.aliquis plures instituit:q̄dam adierūt. quidam non legata debentur ab his qui adierunt. sed quid erit lega tū est ab instituto sub ꝺditiōe ꝛ a substituto pure deficit con ditione instituꝰ.si nō fuit cōditio in ipsi⁹ potestate legata re licta ab instituto debētur.si aūt voluit adire nullū emolumē tū sibi debetur.b̄ dicit cū trib⁹.l.se.vsq; ad.l.nō nūq;. Accipit ve bi gra.filiū emancipatū pterij titiū instituit ab eo legaui.si titius nō eēt heres seiū substituit:ab eo legaui.filius intelligi tur pteritus.s̄.de li.ꝛ post.l.sed si pepercerit,sed substituꝰ ad iuit ꝛ ɔ illum gradū petit bonoꝝ pos.relicta in p̄mo gradu li beris parētib⁹ nō dent relicta in scōo gradu debēt.hoc vult dicere iste,ℌ.vt patet ex sequētib⁹. Et parentib⁹,ꝛ alijs excep tis in edicto p̄toꝛis.s̄.l.i.ꝛ.ij. Viuit.ꝛ ita ɔ istū est necesse pe ti bonoꝝ pos.s̄.l.illud. Viuit.de institutis. A sequēti.relicta sunt debent. Precstāda.vidz cōtra nōne bonoꝝ pos.ɔtra ta. dat siue sit adita hr̄.vel nō.s̄.l.illud.ergo dat siue sit mortuꝰ instituꝰ vel substituꝰ,rñ.nō sic.nisi instituti vel substituti viuūt.dat cōtra ta.q; possūt petere fm ta.q; nō spatur moueri ɔ ta.secus si nō viuūt vt hic. Relicta sunt.iō quia instituti adi erunt. Data sunt.psonis exceptis in edicto p̄toꝛis. nā lega ta possūt relinq; ab intestato.instī.ɔ codicil.ℌ penul. Nō fuit. vt puta q; instituꝰ sub casuali vel mixta. Oñ.pro q; Non paruit.nā si quis potuit implere noluit,nō hz lucrū.C.ɔ nec.

Deser.here.instī.l.vlt.

On nūq; ⁊c. In p̄n.huiꝰ.l.ponit casus in quo qui pe tit ɔ ta,hz eā iure bonoꝝ pos.fm ta.ꝟbi gra.quidā filiꝰ emā cipatus fuit instituꝰ alius filius emācipatꝰ p̄teritus. modo queri si vnus emācipatꝰ est instituꝰ.alē p̄terit⁹.instituꝰ pōt petere cōtra ta.ex psona p̄teriti.petijt eam emācipatꝰ q̄ petijt retinebit nō iurꝭ ɔ ta sed fm ta.hoc dicit. Bonoꝝ pos.ex per sona fratris qō facere potuit.s̄.ō cōtra ta.sz repudiet.habeꝭ si emācipatꝰ in institutis retinet bona nō iure ɔ ta.sz fm ta.ꝛ iō p̄stat legata:nedū psonis certis imo oībus:ꝛ ita est hic ca sus:in quo ɔ ta.quertit in fm ta.sic cōtra fm ta.quertit in ɔ ta.ĵ.de fm ta.l.ij.ℌ.si sub cō. ¶ Si ab vno ⁊c. Cum testatoꝛ plures filios instituit.ꝛ ab vno noīatim aliqua legata lega uit parentib⁹.postmodū accepta bonoꝝ pos.ɔ ta. nūquid de bent legata parentib⁹.ꝛ rñdetur q; sic.b̄ dicit.legatū sibi reli ctū poterit.s̄.de inoff.te.l.pap̄.ℌ.meminisse.

Is qui ⁊c. In p̄n.huiꝰ.l.ponitur casus in q̄ petita bo noꝝ pos.ɔ ta.personis exceptis in edcō nō p̄stantur legata. ꝟbi gra.p̄ filiū in potestate cōstitutū p̄terijt.alijs liberis le gata reliquit.filiꝰ vult dicere aliq̄d.ꝛ rumpe per ɔ ta.nūquid legata p̄stabit.nō.q; non vidz per ɔ ta.rumpe cum posset dis cere nullū.sed quid erit.pater filiū i potestate ɔstitutū p̄terijt emācipatū p̄terijt i ptāte cōstitutꝰ? petijt ɔ ta.debētur legata ꝛ certe legata relicta parētibus a filio i potestate ɔstituto nō debentur ab emancipato videntur deberi.sed si emācipatus petat cōtra ta.nō vidz petere insolidū.sed pro dimidia debz legata. Sed quid si instituꝰ adiuit emācipatus petijt ɔ ta.ii est dubiū q; debet legata liberis parētib⁹?:nō insolidū sed p dimidia.b̄ dicit. Exceptō.i.replicatio.nam liberi petent lega ta:dicit ille legata nō debētur bonoꝝ pos. ɔ ta.petita.repli cabis.isti debētur liberꝭ ꝛ parentib⁹.ꝛ iste tibi triplicabit.po tui dicere nullū testm̄ ipso iure.vnde si petij ɔ ta.non debz mi hi nocere.vñ sumitur exceptio:ꝓ replicatione.q; ficut except. est actionis exclusio.ita replicatio exceptōis,s̄.de ex.l.ij. De tierit.nam si filius qui est i potestate sit p̄teritus potest dicere nullum ꝛ petere contra ta. C. de li.pre.l.fi.si petijt contra tab. non debet legata parentibus ꝛ liberis:sed videtur cōtra. nō em̄ causa exheredationis ⁊c. C.de libe.p̄. aut.ex causa.rñ.ler illa loquitur fm antiqua tempa.sed quid si filius erat p̄terit⁹ qui erat i potestate nō valebat testm̄ certis psonis his debe būtur relicta.s̄.de le.iij.ꝛ C.de fideicō.l.euz qui.hodie ɔ.vt i aut.illa. Existimant. quidam exponūt ꝛ male. alij exponunt ꝛ bene.nō debet p̄stare legata insolidum. sed ꝓ suo semisse. Verius vt legata nō debeātur. Debebit.s̄.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.iij.instī tutus sit.vnde pro illa parte p̄parabis legatū.s̄.e.l.filium.in fi.ꝛ.l.virilis. ¶ Ei qui ⁊c. Si vxoꝛ vel nurus nō habuit do tem ꝛ ei legatur dotis cā:illō legatū nō debetur ei.b̄ dicit.pe tita bonoꝝ pos.cōtra ta.secus si dotē habuit sub noie dotis plus legatū est.s̄.e.l.ij.ℌ.fi. ¶ Si exneo ⁊c. Si hers instituꝰ tur extraneus ꝛ exceptis personis legatur.si heredi.x.dederit legatū debetur exceptis psonis.si dederit.x.p̄terito qui petit cōtra ta.b̄ dicit. Sic.s̄.e.l.i.ꝛ.ij. Habitur.exceptis personis. Legato.q; fm naturā est ⁊c.ĵ.de reg.iur.l.scōm naturaz. Sz filio preterito debz psona excepta si accepit legatū.

Si duo ⁊c. In.l. ista dicitur. testatoꝛ hēbat duos filios vnū in potestate:illum p̄terijt.aliū emancipatū instituit cōmissuz est edictū per eum qui est in potestate. ponam⁹ ergo ambo petierunt cōtra ta.bonoꝝ pos.ille qui remāsit in pote state nō p̄stabit legatū liberis ꝛ parentib⁹.q; ab intestato di midia erat habitur⁹,sed nūquid emācipatꝰ prestabit? ꝛ certe si solus eēt heres ꝛ petat ɔ ta.p̄stabit.verūtñ q; petijt ɔ ta.t̄ emancipatꝰ p̄stat pro sua pte.in ptāte constitutꝰ non p̄stat.b̄ dicit. Est.i.est causa q; emācipatꝰ instituꝰ pōt petere ɔtra ta. s̄.de contra ta.l.i.ℌ.si quis ꝛ.l.illud. Legata. accedit.s̄.l.pri.ℌ.i. sed in p̄n. Legata.si habetis affirmatiuā ɔdicit.s̄.l.pri.ℌ.i. sed potest dici alius casus hic alius ibi:q; ibi emancipatus fuit preterit⁹.vñ petit ex sua psona:hic erat instituꝰ ex psona fra tris si habetis nō p̄stare legata:tūc nō stat introgatiue.b̄ d.

Emancipato filio ꝛc. Paterfamilias extraneū instituit filiū emancipatum p̄terijt ab instituto extraneo rez aliquā legauit adita est heredi. ꝛ res legata pijt dolo scripti heredis. nunquid aduersuꝫ emancipatū debet dari actio de isto legato. ꝛ nō videt ꝓpositum est prętoris cui ita legatum est facere ꝙ emancipatus prestet si petijt contra tabulas. ꝛ est relictum personis exceptis in edicto p̄toris. hoc dicit. Emancipatum. qui petijt contra bonoꝝ poss. cogni. personis exceptis in edicto. Dari. oꝛ dic mihi vereoꝛ ne dolus commissus remaneat impunitus. q. d. si extraneꝰ fuit institutus ꝛ ab eo res legata exceptis personis ꝛ res perijt suo dolo. si emancipatus petijt contra tabulas prestabit legata. ꝛ sic remanebit dolus heredis scripti impunitus. sed certe dic ꝙ hꝛs scriptus de legato prestando nō remanet impunitus: quia tenetur actio in factum filio emancipato. ar. ℔. ad l. aq̄li. l. qui occidit. ℔. in hac acti.

Depos qui ꝛc. Testatoꝛ instituit filium ꝛ nepotem in potestate retentum. nepoti reliquit legatum. filius emancipatus p̄teritus petit contra tabulas. nunquid nepos debet legatum habere fic. ꝛ conueniens est ꝙ emancipatus ei insolidum teneatur. verum si nos inspiciamus illud coꝛrectum de equitate dici potest ꝙ isti nepoti non vltra quadrantem debet dari petitio. ideo quia pater eius in vnum semissem vocabatur qui debet inter eum ꝛ patrem diuidi. hoc dicit. Eum. s. l. Dedit. ꝛ filium emancipatum prętерijt. Non vltra quadrantem. quia nepos ꝛ pater vocabantur in vnum semissem. vt. ĵ. dicit in. l. sequenti.

Si filius ꝛc. Si filius emancipatus petit bonoꝝ cōtra tabulas legata. ꝛ causa mortis donationes debentur certis personis. et si varie in omnes data sunt. ꝛ si essent in aliquibus partibus instituti parētes sunt tuendi ita in legatis ꝛ in mortis causa donationibus. hoc dicit. Cōstat. ꝛ vxores nurus. ℔. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. iij. Varie. i. varia legata reliq̄t: als varie. ꝛ tunc referatis ad liberos vt relicta in minus solenni voluntate debeantur. C. de testamentis. l. hac cō. ℔. ex impfecto

Si portio ꝛc. Dicut petita bonoꝝ pos. contra tabulas exceptis psonis debent legata. ita si aliqua portio est eis relicta. illa debetur. sed si repudiata est portio pertinz ad filium emancipatum qui petit cōtra tabulas ꝛ tenetur p̄stare legata exceptis psonis. hoc. d. Potuit. ℔. e. l. i. ꝛ. ij.

Bonoꝝ pos. contra tabulas ꝛc. Si filius emancipatus p̄teritus petit bonoꝝ poss. contra tabulas indubitanter scriptus heres in illo testamēto: qui forte bonoꝝ poss. accepit vel iure ciuili successit legata sibi relicta nō debet habere p̄cipua. quia ipsi emācipato legata relicta non debētur. hoc dicit. Accepit. ex persona fratris cōmittentis edictū. Non habebit. vel alijs vel sibi relicta: petita cōtra tabulas bo. non debentur vltra virilem portionem. si aliqui videbantur assecuti libertates de legatis sibi relictis nihil hēbunt. hoc dicit. Constituit. ℔. e. l. filium. in fine. ꝛ l. virilis. Non potuerunt. s. legata. alij dicunt. s. libertates. s. post petitam contra tabulas. licet secus sit in querela. ℔. de inoff. testa. l. paꝑ. in fi.

Interuenit illa questio ꝛc. Petita bonoꝝ pos. cōtra tabulas. debentur legata exceptis personis. sed quando debet esse in numero liberoꝝ cui debet legatum. certe quando dies legati cedit. hoc dicit. cedit autem dies legati. a morte testatoris. C. de cadu. tol. ℔. cum igitur. ꝛ. ℔. sin autem

Qui filium ꝛc. In. l. ista dicitur paterfamilias filiū emancipauit nepotem retinuit in potestate filium exheredauit nepotem instituit quēdā emācipatuꝫ p̄terijt. nunquid iste nepos potest petere contra tabulas: certe sic: quia non debz petere fm tabulas. cui speratur moueri cōtra tabulas. oꝛ ponamus filius est datus in adopt. nepos ꝓcreatus est scriptꝰ heres: emancipatus est prętеritus. nunquid nepos est tuēdꝰ certe sic. sed quid ex eodem filio nepotem retinuit in potestate illuꝫ ꝓ parte instituit. alios ꝓ alia parte. reliquit legata nepotibus ex filia vel matri. nunquid legata debentur psonis exceptis. ꝛ certe sic. hoc dicit. Exheredauit. repellitur a cōtra tabulas. ℔. l. non putauit. Posse. ex persona filij prętеriti cō mittentis edictum. ℔. de bonoꝝ pos. contra tabulas. l. non putauit. ꝛ l. si post moꝛtem. ℔. ei. Qui acceperunt. accedit. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. virilis. in fine. Operatur. quia hic accipimus liberos vsq̄ in infinitum. ℔. e. l. ℔. generaliter.

De collatione bonoꝝ. Rubꝛica.

Quia petita. bonoꝝ poss. contra tabulas a filio emancipato prętерito contra filium in potestate constitutum heredem institutum de cuius petitione habuistis. ℔. de cōtra tabulas equum est ꝙ emancipatus conferat suo. vnde dicit rubꝛi. de collationi. s. faciendis ab emancipatis prętеritis qui petierint contra tabulas suis. ꝛ hic est dupliciter scripta rubꝛica vna dicit de collatione. s. faciendi. alia dicit de collatōne bonoꝝ scz facienda ab emancipatis p̄teritis. vel de omnibus bonis vt colligitur. ĵ. ti. i. l. ij. ℔. si tres. ꝛ. l. prętoꝛ. ℔. iul. ꝛ. ĵ. e. l. vlti. ꝛ vt vos loco cuiusdā summe teneatis totum istū titulum. ꝛ intelligatis plura ꝓtra. argu. debetis ita dicere. iste titu. vendicat sibi locum in casu tali: pater instituit filiū in potestate constitutum: emancipatum p̄terijt emancipatus petit contra tab. rumpit testamentum. C. e. l. vt liberis. iste emācipatus omnia prꝛofectitia tenetur suo conferre qui tempoꝛe moꝛtis fuerint ꝛ alia aduentitia. fm hec tempoꝛa. C. e. l. posthumo. itē castrē sia vl quasi. nō. ĵ. l. i. ℔. nec castrense. b̄ est coꝛrectum in aliquo quia hodie conferuntur sola prꝛofectitia. non aduentitia. C. e. l. vlti. filius emancipatus non emancipato ꝓfert. C. e. l. emācipati. Item no. olim erat locus collationi ab intestato. non ab testamento. hodie secus. C. e. autem ex testamento.

Hic titulus. Jurisco̅sultꝰ cōmēdat tractatum istū de coll. de summa eq̄tate. dicē b summe equū esse si emācipatus petit ō ta. ℔ suuz ꝛ rē reducit ad cām intestati vt ꝑfectitia ꝓferat. dar̄ bñficiū hꝰ edicti suis: sz q̄d erit ponamꝰ mioꝛ emācipatꝰ omi sit petē bo. pos. restituiꝛ̄ vt petat. nūq̄d bōa oz ꝓferre: sic. sz q̄d filiū in ptāte ꝓstitutū istituit ex dodrāte ex̄neū ex q̄drāte emācipatū p̄terijt. emācipatꝰ aduocauit ab ex̄neo q̄drātē. a suo si milit̄ q̄drātē. silr oz q̄drātē de bōis ꝑis q̄ hēbat ꝓferre. dicēdū est g̃ ꝙ totiēs sit locꝰ collatiōi: q̄tiēs in ptāte ꝓstitutꝰ icōmodo afficiꝛ̄ ꝑ emācipatū. als cessabit coll'o si ꝓsequiꝛ̄ emancipatꝰ ꝑ ō ta. aliq̄ aliq̄ legata vl fideic. tūc nō oz ꝓferre. b̄. d. vsq̄ ad ℔. ibidē. Faciat. nisi sint licite exhr̄dati. ℔. ō ō ta. l nō putauit. ℔. nō q̄uis. bōa oli oīa ꝑfectitia ꝛ aduētitia. castrēsia vl q̄si. ĵ. e. l. nec castrēse. hodie ꝓferunt̄ sola ꝑfectitia. C. e. l. vl. Restituiꝛ̄. no. si filiꝰ emācipatꝰ p̄terit ē mioꝛ. xxv. an. ꝛ omisit petē ō ta. restituiꝛ̄. ℔. ō mio. l. aut. ĩ fi. sic restituiꝛ̄. ita eō oz bona ꝓferre. qz testō ista oz fieri. ℔. de mi. l. q̄ si. ℔. testō. ꝛ. C. ō repu. q̄ fiūt. l. ma. Jul'. ait. b̄. ĵ. plen' dicā. b̄ expōe. Hoꝛo q̄drāte ĩ rōe q̄drātis q̄ auferr̄ ꝑ suo. Bōa sua. s. oīa. b̄ expositio nullū hz ōriū. expōiꝛ̄ alio mō bōa sua tollanr̄ ꝑ q̄drāte. b̄ exposi tio mlta hz ō. vt. ĵ. dicā. Filiꝰ suꝰ. ex ꝑsona fratris emācipatꝰ. Ad collationē. q̄re: qz b nō petijt ō ta. oꝛ seigneur: hētis hic duas glo. dñs azo. ĩ apꝑatu suo mcliꝰ appauit libꝝ istū. hz b magnā gl. dñs bul. ĩ x̄o bo ĩ testō sz ad treb. ꝛ de bo. pos. nihil scripsit. b̄ fec̄ puā gl. q̄ vz plꝰ q̄ illa az. vñ i isto x̄o si. ex dodrāte hz istō vt dixi ĩ casu. qz ꝑ istituit filiū suū ex dodrāte. ꝛ ex̄neū ex q̄drā. emācipatꝰ petijt q̄drātē a suo q̄d oz ꝓferre. dic̄. l. ista q̄drātez. l. alia dic̄ ō. ꝙ oīa bōa oz ꝓferre. ĵ. l. ꝑ. ℔. si tres. ꝛ. l. p̄toꝛ. ℔. iul'. ꝛ. ĵ. l. vl. ĩ fi. oꝛ seigneur: teneo gl. b̄ ꝛ dicā duobꝰ modis ꝙ dic̄ lra bōa sua collata. rñ. i. rōe illiꝰ q̄drantꝭ bona sua collataꝫ oīa. sic. ll. ille ꝓcꝛdabūt cū ista vl ꝑ q̄drāte tñi bōa sua. s. bōa sua faciūt q̄drātē. ꝛ plꝰ. filr bona ꝓferret. vez est ꝙ ōis az. pōit mlras b̄ fabl'as iste ꝓfert ꝑ q̄drāte bōa sua. q. d. ꝓfert oīa bōa sua ꝑ idiuiso. et q̄bꝰ bōis accipit suū q̄drātē vl est intellīgēdū. i. q̄drās est cā q̄re iste ꝓfert bona sua ꝑ diuiso vsq̄ ad q̄drātē ꝑ indiuiso oīa. Ibidē iul. ait ꝛc. Si suꝰ cui est ꝓferēdū decedit relicto here. sicut ei erat ꝓferendū. ita b̄r̄dí suo: sz si decedit emācipatꝰ. añ petitōez bo pos. hꝛs eiꝰ nō debet vocari ad coll'. vnū sciatis cum emancipatus ꝓfert aliq̄

cauet vt si petijt contra tabulas.dicit emancipatus suo succe
do tecum.verum est sed caue mihi.dicit ille paratus sum caue
re de ꝯferendo.satis est quid si non vult dare fideiussoꝛes. sz
pignoꝛa mos est ei gerendus.no.q collatio habet fieri re ip
sa aliqñ spe.i.cautione interueniente re ipsa:petit emancipa
tus contra tabulas ꝛ euicit.dicit ille ꝯfer bona. libēter.re ip
sa ꝯfert ꝛ specificat de ꝯferendo vbi est certū.quid est in bo
nis.res ꝯferat.si incertum est.l.caueat de ꝯferēdo.vnū sciat
si emancipatꝰ non ꝯfert datur curatoꝛ patris fueꝛ:qui debeat
partem curare ꝛ in seqstro vt cum cauerit:habeat suā portio
nem.sed si ꝯtumaciter cauere non vult:tunc ipsi emancipato
denegañ actio.aduersus suum:ꝛ aduersus debitoꝛes hereditarios.hoc dicit vsq; ad.§.si cum duobus. Nō est.vñ non
est locus collationi. vnde si non petijt non transmittitur nisi
in casu.s.ti.i.l.illud.in fine. Caueatur.ꝛba erant talia ait p
toꝛ.si emancipatus petierit ꝯra tabulas.rem reducendo ad
causam intestati ꝯferre cogam vel cauere conferendū.hoc est
qꝺ dicit litera. Pro satisdatiōe.cū fideiussoꝛibus. Et rebus
pignoꝛib⁹.h est bona. vnde h est regꝛa nulla satisdatio de ne
cessitate requirit pignoꝛa:sed fideiussoꝛes qꝛ ptoꝛie cauť. ꝛc.
j.de ꝓto.sti.l.ꝓtoꝛie s.qui satisdare cog.l.i. sed ille qui teneť
satisdare si non teneť dare pignoꝛa si vult dare potest.vt hic
ꝛ j.de fideicom.lib.l.liij.§.i. Contulerit.re ipsa vel caueri de
ꝯferendo.vnde licet seqstratio fit phibita. C.de.phi. seqstra
tione.l.vna.tamen si emancipatꝰ nō ꝯfert vel nō cauet de cō
ferendo.curatoꝛ datur bonis:ꝛ res sunt apud eū vt seqstrum
donec caueat.vt hic.sic alꝫs.j.de ap.l.impatoꝛes.in fine. ꝛ in
alio casu.s.soluto ma.l.si dotem.§.sui. Per ꝯtumaciā in nō
ꝯferendo. Jus.no.si emancipatus suo non vult ꝯferre.h est
aut qꝛ non pōt.tunc portio seqstratur.aut qꝛ non vult. tunc
denegať act.ꝛ ita deteꝛioꝛ est ꝯditio contumacis qꝺ non ꝯtu
macis.j.e.§.si cum duobꝰ.sicut punitur hic ꝯtumacia.ꝛ.j. de
reg.iu.l. ꝯtumacia.sed quo iure petiť collatio fieri iudicꝫ offō
qꝛ dicit suus ex quo vult succedere cogatis eum ꝯferre.sz po
test peti opposita doli exceptio.ꝺñe vult succedere.ex quo nō
vult conferre denegetis ei actio.obstante doli excep.que est
gñalꝫ.j. de doli excep.l.ij.§.generaliter.ponit exemplum quan
do sit re. Edicto. de colla. quia re ipsa cauit ꝛ vere satisfecit
quia plus est conferre qꝺ cauere.ꝛ sic plus habere rem qꝺ act.
j.de ꝛbo.signi.l.minus.ꝛ.l.qui act.ꝛ cōmodius est possidere
qꝺ agere.insti.de interdictis.§.cōmodum.ꝛ tutꝰ est pignoꝛi in
cūbere.insti.de obl.que ex delicto nas.§.cum furti. ¶ Si cuz
duobus ꝛc. Emancipatꝰ qui petijt contra tab. contra duos
suos fratres institutos tenebatur eis ꝯferre.vni confert vl re
ipsa vel etiam cauendo.alteri non vult ꝯferre.denegať act.p
sertante an ꝓ triente. ꝛ certe aut non vult ꝯferre:quia nō po
test.ꝛ denegať ꝓ sertante:aut qꝛ nō vult denegatur pro trien
te.sed vbi non ꝯfert datur curatoꝛ bonis.res erunt in seque
stro:donec satisdabit.sed ꝓ deo emancipatꝰ confert. nunqd
datꝰ in adoptiua familia debebit conferre.sic. Et cōfert eman
cipatus suo aduentitia,pfectitia non castrensia vel quasi.sed
si aliqua dignitatis causa a patre data sunt:ista non cōfert.sz
si captus postea rediit.licet tunc quando pater moriť non ha
beret:quia tunc inuenitur heres.debet conferre. sz si quid pa
ter in diem legasset:debet tunc conferre.hoc dicit.vsq; ad.§.
si ab ipo facte Sextātis dimidia triētis denegādas.ꝛ ita de
teꝛioꝛis ꝺitōnis est qui ꝯtumaciter omittit facere; qꝺ qui nō
facit:quia nō potest.accedit.s.e.l.§.iubet.ꝛ.s.solu.ma.l.si ea
dotem.§.si añt. Non implet. Iste res erūt in sequestro donec
caueatur.s.e.l.§.iubet. Debet. Si petit contra tabu. alꝫs secꝰ
s.e.l.§.inter eos. ¶ Si ab ipso patre ꝛc. Pater instituit fi
lium ꝛ ab ipso filio reliquit fideicō.cum moꝛeretur.nunquid il
lud fideicō.ꝯferendum est.certe sic.licet mortis tempoꝛe pa
tris non haberet.sed fingitur habuisse.nunqd emancipatꝰ cō
fert dotem vroꝛis sue:nō:sed quid erit impubes arrogatꝰ ha
bet quartam in bonis patris adoptiui.nunqd debet confer
re si venit ad successionem patris naturalis.certe sic.sed quid
erit filius qui vocatur habet filium qui habet castrense pcu
lium.nunquid tenetur conferre.certe non.scilicet viuo filio eo
moꝛtuo sic.hoc dicit. Fideicom.accedit.s.quando dī.leg.ce.
l.iij. Decesserit.nam conferenda sunt bona:ꝛ bona intelligū
tur ꝛc.j.de verbo.sign.l.subsignatum.§.dos censetur es alie
num. Debeatur qꝺ ex pꝛeterito vel exheredato.insti. quibus
modis tollitur ius pa.§.ne autem. Debetur.quia videtur so
lutum de bonis viuentis.qō non debet esse.s.devul.sub.l.ij.
§.quid ergo. Confertur ꝛc.emancipatus debet conferre suo
que habet tempoꝛe moꝛtis patris.vel que dolo malo desijt
habere erit collatio facienda ꝓ istis partibus. si duo sunt in
potestate vnus emancipatus petit contra tabulas.quia pꝛe
teritus ꝛ habet.ccc.ipse confert.cc.quid si duo sunt emācipa
ti qui habent.ccc.quilibet emancipatus debet.c.cōferre suis
sicut autez filia emancipata confert que habet tempoꝛe moꝛ
tis patris ita dotem ꝓ se datam debet conferre:vt vnus con
ferat de hereditate qꝺtum facit dos vel caueat de conferēdo
hoc dicit. Desijt.dolo malo dicitur desijsse heres si diminuit
non autem si dolo non qsiuit.j.que in frau.cre.l.qui añt. in fi.
Conferre.nam emancipatus confert suo non suus emācipa
to. s. titu.i.l. videamus. nisi testatoꝛ aliter iusserit. C. eo.l.
emancipato. Inuicem conferunt.vt hic.ꝛ.C.e.l.si emancipati
Dotis.est duplex litera.si ego emancipatus accipio dotē ab
vxoꝛe mea ꝛ volo succedere non ꝯfero.s.e.§.emancipatꝰ.sed
si filia vult succedere ꝯfert.vt h.ꝛ.C.e.l.filie.ꝛ.l. doꝯ.ꝛ auct.

Cum emancipati ꝛc. Cū nepos ꝯfert filio emācipato natꝰ est pꝰ moꝛtē. iste poterit petere
contra tabulas aui sui:quia inuenitur ꝓteritus.nunqd debet
cōferre.certe sic.licet in tempoꝛe moꝛtis aui in rez natura non
esset.h dicit. Oportere.qꝺ sublato de medio. Illud añt ꝛc.
Cōfert emancipatꝰ suis qō habet in bonis deducto ere alie
no.qꝺ si emancipatus est grauatus ere alieno sub ꝺdi.nō de
ducit statim.sed enētu ꝺditionis.quid si perijt post moꝛtē suā
sine culpa non teneť conferre.quia facienda est collatio boni
viri arbitrio.sed quod debetur emancipato sub ꝺdi. illud de
bet conferre.secus in legato relicto sub ꝺdi.qō non debet cō
ferre.confert ergo emancipatꝰ bona sua.ꝛ si quā hz act. debz
conferre:siue sint rei persecutoꝛie vel penales iniuriarum act.
que non est in bonis.non tenetur conferre.hoc dicit. Jubet.
ꝛ erant verba talia ait pꝛetoꝛ qui vult succedere iubeo confer
re bona que habet tempoꝛe moꝛtis patris boni viri arbitra
tu. Actio.accedit.j.de regu.iu.l. que legata persecutionem.j.
de iniurijs.l.iniuriarum.§.i. Debebit.quia licet ista sit pena
lis.in bonis est.instituta.de perpe.ꝛ tempo.acti.§.sed heredi
bus. ¶ Si tres emancipati ꝛc. Jn.§.isto dicitur paterfami.
habebat tres emancipatos:duos in potestate ꝛ emancipati
habebāt in bonis.ccc.quilibet eos pꝛeterijt in potestate con
stitutos instituit.petierunt contra tabulas.quid debēt cōfer
re.certe si cum vnus solus esset emancipatus ꝛ haberet non/
genta cuilibet fratrum debent.ccc.conferre.ita isti tres habe
buntur loco vnius.vñ ita debent conferre vt vnus.ita tamen
qꝺ inuicem conferre non tenētur.hoc dicit. Emancipati pteriti
quoꝝ quilibet habebat.ccc.in bonis. Putat.i.ciuslibꝫ:ꝺ
est in potestate debet conferre.ccc.scilicet.ccc..retinere. Eos.
emancipatos.. Bonoꝝ pos.ō tabu. Omittere.vel petere.seq
tur.oꝛ.in.§.isto no.ita breuiter si pater habet tres filios emā
cipatos:duos in potestate emācipatos pꝛeterijt in potestate
ꝺstitutos instituit:si qlibet emācipatoꝝ hēbat. ccc.in bonis
pinde dz hēri.ac si vnꝰ solus esset emācipatꝰ:ille si hēret non/
genta in bonis ꝯfert.ccc.cuilibet fratrū in ptāte ꝺstituto sic si
sunt tres emācipati habētur loco vniꝰ qꝛ debent ꝯferre duas
partes ꝛ retinere.ccc.ꝛ qlibet ꝯfert.c.de suis.ccc.ꝛ emācipati
ꝯferūt suis. C.e.l.si emācipati.ꝛ si plꝰ ꝯferāt minꝰ accipiāt nō
debēt indignari.pōt esse qꝺ in hr̄ditate pr̄is erāt sercēta.ꝯfe
rā qngenta.si de sercētis minꝰ accipiēt sibi iputēt. cū petierūt
ō tabu.ꝛ dānū ꝛc.j.de regu.iur.l.qꝺ qs.nec ob.qꝺ integra bo
na dz hic ferre.s.e.l.i.§.si ex doꝺrāte.qꝛ ibi ꝓ doꝺrante.i.rōe
doꝺrantꝫ bona ꝯferunt.s.omnia.ita ꝺcoꝛdabit cum isto.§.nō
bona sunt cōferenda.s.l.i.§.poꝛtiones.ꝛ.j.l.pri.§.Iulianus.

¶Si ex ēmancipato filio ꝛc. Si filius est emancipat⁹ ꝛ ex eo nepos est emācipatus, si inuenitur nepos p̄terit⁹ ab auo ꝛ patre poterit petere ꝺtra tabulas in bonis vtriusq; siue in bonis erāt.c.habebat.c.ꝛ poterat conferre.instituti erant alij duo patru⁹ ꝛ frater patruo debet ꝺferre q̄nq̄ginta.hoc dicit. Suū.i.filiū in potestate ꝺstitutum. Patruo.i.filio aui. Nu/meremus.ꝛ est verum si habet.c.in bonis debet.l.ꝺferre pa/truo.nam de istis debet ꝺferre suam tertiā.s.ꝑ.pri.alij dicūt q̄ habebat in bōis.c.ꝛ q̄nq̄ginta. ¶Si duo ꝛc. Si ex filio mo:tuo extant duo nepotes emācipati;ꝛ p̄teriti.si petant con tra tabulas in bonis aui debent ne ꝺferre dimidias partes an quartam,ꝛ rñdeō q̄ debēt ꝺferre semissem.ꝛ ideo si auus iste in cuius potestate erat habebat,ccc.in bonis.si isti.cc.ac/q̄siuerunt;q̄libet debet centena ꝺferre.hoc dicit. Haberent. ueriūtamē detrahēt viriles portiões.s.l.i.ꝑ.portiões. ¶Si duo ꝛc. Duo erunt fratres emancipati p̄teriti.petierunt ꝺtra tabulas.vnus ꝺtulit.alter non.quid erit de portiõe illius q̄ ꝺferre non vult,pdest ei qui est in potestate non emancipato naz actio debet denegari ei qui ꝺferre non vult.hoc dic. Nō etiam emancipato. C.e.l.emancipati. Actio.ꝛ pena.non ꝺfe/rent;ꝑ est.s.e.l.i.ꝑ.iubet,ꝛ.ꝑ.si cū duob⁹. ¶Si p̄ inopiā ꝛc. Si emācipat⁹ p̄terit⁹ q̄ petijt ꝺ tabulas non cauet;quia fide iussores inuenire non potest interiz ꝺabitur curato:bonis;q̄ potest alienare mo:a futura deterio:a, vt si vult cauere suus ipse ipsaz rerum que seruando seruari non p̄t habebis alie nationem. Detur. Simile.j.ad carbo.l.sed ꝛ si is.ꝑ.quotiens ꝺ Reto:nō ꝛc. In ꝑn. Cauē. ab emācipato. huius.l.dicitur si emancipat⁹ p̄teritus petit ꝺtra tabu. illa bono:p̄ pos.nō ꝺfertur ei sub ꝺditione si ꝺtulerit, sed pu/re.veruntamen denegandē act.nisi ꝺferat.q:heredes possent pati dānū si nō daē bono:p̄ pos.sub ꝺdit. si ꝺfert.q: si interiz decederet hēdi suo nihil relinq̄ret. Item si frater eius decessis/set nō admitteretur ad ei⁹ bono:p̄ pos.ꝛ ideo dicendum est q̄ vocatur statim ad ꝺtra tabulas.sed debet offerre vel cauere aliter denegatur act. Emancipat⁹ ꝛc.si filius emancipatus fa/cit ꝺtroversiam impuberi qui dicit se filiuz fuisse in potestate nunq̄d debet ꝺferre:certe sic.vel cauere debet cōferendo.q̄a econtra si peteret se mitti in pos.tenetur de bonis restituēdis hoc dicit.accedit.s.l.i.ꝑ.iubet.ꝑ.si cū duobus. ¶Julianus. Quotiens ꝛc. Si emācipatus petijt ꝺ tabulas debet ꝺfer/re bona suis qui erant in potestate,sed si qua a patre fuerunt relicta in mediū debet conferre ꝛ est ꝙueniēs vt ꝺferant que habēt q̄ potest apparere in exemplo tali,pat habebat. cccc. ꝛ bēbat duos filios ī ptāte:ꝛ duos emācipatos p̄teritos vni ex filijs emācipat⁹ reliq̄t.c.alij.lx.ille debet ꝺferre ꝑ.c.ꝛ.xxx.ꝛ triētē ferre,ille alius debet ꝺferre ꝑ.c.ꝛ.xx.hoc dicit. Perue/niant.nō ad emancipatos. Accedit.s.l.i.ꝑ.portiões.ꝛ.l.cum emancipati.ꝑ.si tres. ¶Emācipati⁹ ꝛc. Si emācipatus pe/tit bono:p̄ pos.ꝺ tab.debet suo conferre.sed dum confert do tem vxo:ꝙ sue potest detrahere.quia illa non est ꝺferenda. s. e.l.i.ꝑ.iubet. Debeat.s.e.l.i.ꝑ.emācipatus. ¶Emancipat⁹ filius ꝛc. Frater emancipatus deliberabat vellet petere con tra tab.vel non ꝛ intantū cauit de ꝺferendo.postea nō petit contra tabulas.nūquid si a fratre ꝙuenitur poterit vti excep. non;sed videtur ipso iure tutus.sed si pecuniā soluisset ꝛ si pe tijsset contra tabulas pecuniā posset condicere.hoc dicit. ip/so iure.quia videtur inesse conditio vt teneatur conferre si pe tat contra tabulas.s.l.i.alij exponunt ipso iure tutus erit si li beretur conditio indebiti.vel sine causa.s. de condi.sine cau sa.l.i. ¶Qui duos ꝛc. Paterfamil.habebat duos filios in potestate:ex vno eo:um nepotez;emancipauit filiū ex quo habebat nepotem filius alius emancipatus ꝓcurauit filiuz illum loco filij adoptauit auus.postea decessit emancipato p̄ terito.nunq̄d potest peti contra tabulas.certe sic a p̄terito ꝛ est facienda coll'. in tres partes.vna pertinet ad filium qui est in potestate altera ad nepotē quē loco filij adoptauit. ter/tia ad emancipatum filium ꝛ nepotem qui in potestate remā serat vt pater ei soli conferat cum quo bono:um pos.accipit.

Filium ꝛc. Si filius emancipatus p̄teritus petit con tra tabulas dotem datam ꝑ filia non tenetur conferre. quia non intelligit in bonis suis.ꝺ dicit.dos est in bonis mu lieris q̄tum ad hoc vt emancipat⁹ habeat act.de dote.C.de rei vxo.ꝑ.videamus.patris est quia soluto matrimonio mo/te filij debet ad eum redire iure p̄mo.C.soluto matri.l.dos. Si quis ꝛc. Quidam habebat filiū sui iuris constitutū ꝛ ex eo nepotē.ille nepos accipit contra tabulas.nūq̄d tenetur conferre sicut fili⁹ adoptatus.dicit q:debet ꝺferre si putat vtile petere contra tabulas,sed si non velit non debet conferre.nam vbi petit contra tabulas:debet conferre q̄ ha/bet.vel dolo desijt habere.sz alia ꝺferre non tenetur.hoc dic. Debere.s.e.l.i.ꝑ.si cū duobus.ꝛ.ꝑ.iubet. ¶Stipulatio ꝛc. Promisit per sti.datis fideiussoribus emancipatus suo con ferre quando cōmittetur,respondetur q̄ quādo emancipat⁹ interpellatus est ꝛ elapsum temp⁹ quo conferre potuit. si au tem non conferat;vel dolo fecit quo minus conferat cōmitte tur stipulatio ad interesse.hoc dicit. Incertū est.no. q̄ ꝑ inter pellationem ꝺstituitur in mo:a elapso tēpo:e quo potuit sol/uere.non ante.j.de solu.l.ratū.ꝛ.l.q̄ dicimus. Erit.i.ad inter/esse ꝺ quādo est pena adiecta.vel committetur ad penam.s. Item dedit ꝛc. de arbi.l.diez. in fine. cū.l.se. Quus ꝑ nepote dedit dotem post mo:tem aui mo:tua est filia.nunquid patri ipsius filie dos debet reddi equitate sua.dicitur q̄ sic.nam sicut tenetur donare si non essz in pote/state,ita si pater donauit.sed q̄d si filius est exheredatus ob eam causam vt dos debeat ad eam redire.dicenduz est q̄ ha beat dotis petitionem. Vendet.accedit. C.de dotis ꝓmis.l. vlti. Dictū est quia ab ipso,videtur ꝓfectitia.s.de iur. do. Nepotes. Nepotes l,ꝓfecticia. in p̄in. ex filio.puta duo vel tres in locum filij successerunt. nū quid illa po:tio que erat patri eo:um conferenda. petita bo/no:um pos.erit eis conferenda fic.hoc dicit. Successerunt. in ſtitu.de exhi.libe.ꝑ.posthumo:. Nonnūq̄ ꝛc. Filius erat emancipatus: voluit cauere petita contra tabulas de conferendo.nunquid ei licebit postea fic.ꝛ ideo si fo:te emancipatus petijt contra tabulas ꝛ noluit conferre. ꝛ postea vult. Audietur,sed si p̄imo dixit se velle conferre. postea repudiare. audietur:benigna est sententia vt liceat e/mancipatis variare,dum disputatur cum bonis paternis in/ter eos.nam si p̄imo dicunt nolumus cauere: postea volunt benignius est admitti cum cautione.hoc dicit verum non licz variare in alterius damnum.s.de interro.actio.l.de etate. ꝑ. celsus.aliter fic,vt hic.ꝛ argumen.s.de rei vendica.l.is. p̄terea in contractibus nominatis non licet variare.C.de act.l.sicut; in innominatis licet re inregra.s.de condi.ob causam.l. dedi ꝑ.si pecuniam. Sententia.vt si p̄imo voluit cauere. postea sic audietur.quia licet mo:am purgare vt non fiat actoris fa/ctum deterius.j.de verbo.obliga.l.seia.ꝛ.ꝑ.si quis cautioni. l.etiā si,post tres. Intra tempo:a.j.de successo:io edicto.ꝑ.lar gius. Difficilius.quia si non posset ad bono:um possessionez admitti non esset locus collationi.sed si possz admitti benefi cio restōnis,s.de mino.l.ait.in fine,tunc essz locus collationi

Filius ꝛc. Filius emancipatus petijt bono:um posses/sionē vnde liberi, nunquid enim poterit dicere illi qui est in potestate ex illa hereditate debet habere emolumentū sic.quia emancipatus vocatur in vnam dimidiam.ꝛ alius in aliam.hoc dicit. In testamenti ex postfacto.non ab initio. quia fuit petita bono:um possessio contra tabulas'. C.co.l. vt liberis.postea fuit petenda vnde liberi ab intestato. vt in ſtitu.de heredi.ab intestato.ꝑ.emancipatus.

Si filius ꝛc. Pater filium suum instituit emancipatum p̄terijt institutus adiuit.emancipatus non vult pete/re contra tabulas.nunquid tenetur conferre suo.non.hoc di/cit adeat iure ciuili.quia sin tabulas non potest ex quo spera tur moueri contra tabulas. l. illud.patiatur si petatur sicut si non petatur.s.l.i.

Paulus rñ. ꝛc. Et ſi aliq̃d debeꝯ filio emãcipato. ſz poſt mortẽ patris ei ſoluitur ſi emancipat⁹ ꝓteritus petit ɔ tabu. illa ofere nõ debet. hoc dicit. nõ debere. ſi habetis nõ debere. referatis ad ea que nõ intelliguñ deberi eo facto ſui iuris vt legata ſub oditõne relicta. ſi habetis ofere debere intelligatis quãdo debeat in diem. qz pmiſſum eſt filio in diez medio tpe pater moritur ꝛ ei ſoluitur. venit in coll'. ſ. de ẽ bo. obli. l. ſi fili⁹.

Ipgnante. Pater ſuũ inſtituit: emancipatũ ꝓterijt: pgnante vrorez reliquit. ſi venter mittiꝯ in poſſeſ. ceſſat coll'. qz quãq̃ naſcaꝯ poſthum⁹ nõ poteſt dici res reduci ad cauſaz inteſtati. h. d.

¶ De coll'. dotis. Rubrica.

De coll'. in genere dictum eſt: nũc in ſpecie dicit de dote ꝛ ideo dicit rubrica de dotis coll'. qñ locum habeat. qñ ceſſat. ꝛ locũ hz ſm hec tpa qñ locus eſt ſucceſſioni ab inteſtato ſiue fili⁹ ꝓteritus petat ɔ tab. ſiue ab inteſtato ſuccedat. ni/ſi teſtatoꝛ vetuerit. C. e. aut. ex teſtõ

Clauis ꝛc. Si filia emãcipata ꝓterita petat ɔ tabu. cogitur dotez ofere. ſiue ſuccedat cum fratrib⁹ ab inteſtato. nam dum agetur in iudicio familie herſc. arbiter coget eam ofere. vnũ ſciatis ſi filia eſt ſtipulata dotem reddi. tũc locus eſt coll'. ſiue pater eſt ſtipulat⁹ noie filie. tũc collatiõi nõ eſt loc⁹. Itẽ ſi ſit nepos ꝛ nepꝯ ex vno filio ꝛ ſint dotati. pꝝ ño eoꝝ nõ ſit dotat⁹ oferẽt ſibi inuicẽ. ſ. nepos ꝛ nepꝯ ꝛ nõ ipi pꝝ. vnũ ſciatꝯ. ſi ſũt due neptes inuicẽ oferũt. ſi ſunt ex eodẽ pre. ſed ſi petiꝯ coll'. dotꝯ dz ofere inq̃tũ marit⁹ facere põt. ſz ꝛ ſi filia ꝛc. Cõpelli vt b. ꝛ. ſ. cõia vtriuſq; iu. l. vlt. vñ no. emãcipatus ofert: ſi petat ɔ ta. ſ. de coll'. l. i. emãcipata ofert etiã ſi nõ petat ɔ ta. ꝛ ẽ rõ. qz eſt de tota. ꝛ no. ofeꝛ dos dupliciter. vno mõ vt tiñ acciat mulier ex bonis q̃tum facit dos. aliq̃ ofert ſolũ act. de dote. C. e. l. dotis. ꝛ auct. qõ locuz habet. ꝛ intellige q̃ quãdo dos ofertur q̃ impẽſe neceſſarie detrahuntur ceteraruz vero non. quid añt ſi diuortio facto velint fratres ſibi totaz dotez oferri an ſint audiẽdi. reſpondeꝯ q̃ mulier tantũ teneꝯ ofere q̃tũ a marito oſeq̃ poterit. cetera plana ſunt vſq; ad. l. in ad optionẽ. neceſſariarum ꝛ vtilium voluptariarum. ſ. de impẽ. in reb⁹ do. l. iij. ſ. q̃ nos. poteſt. qz maritus odẽnatur inq̃ntũ facere poteſt nõ vltra. vt. ſ. ſolu. ma. l. maritus

In adopt. ꝛc. Si filia fuit data in adop. ꝛ heres inſtituta. nunq̃d debet alia bona conferre. ſic ſi pater adoptiuus viuit adhuc. h. d. Inſtituta loq̃tur hic habito rſpectu ad nouũ ius. ſm qõ eſt coll'. ex teſtõ ꝛ ab inteſtato. C. e. l. auct. ex te/ſtamẽto. ſic alibi loq̃tur hito reſpectu ad nouũ ius. de inoffi. l.

Si filia ꝛc. Qõ filia dotata ſi nõ mortis cauſa. ſ. de ſolu. ma. l. ſi filia. ſ. ſi heres inſtituta non teneꝯ ofere. vnde ſi petit ɔ tabu. ex pſona fratris. nõ ofert qz niſi ex iudicio defuncti petit ɔ ta. ui ſi vellet eſſe ꝓtenta portione qua eſſet inſtituta. h. d. Nõ fungetur oliz. C. e. l. hodie. ſecus in auc. ibi ſignata. vt hic in familia legitima ꝛ naturali. ſec⁹ in adoptiua. ſ. l. pri.

Si pater ꝛc. Si pater ꝓ filia ꝓmiſit dotem ꝛ exheredauit eam ꝛ legatũ. dedit filia habebit dotẽ ꝛ legatuz ꝓcipuum habere dicit. habebit quia hec filia vbicunq; emãcipatur dotem precipuam habere debet. C. de rei vxo. ſ. videam⁹.

Fili⁹ ꝛc. Si fili⁹ emãcipat⁹ põ petẽ ɔ ta. qz ꝓterit⁹ ꝛ nõ petit: ſz quia reducta ad cauſam inteſtati. accipit bonorum poſſeſſ. vnde liberi ſi filia que remanſit in ptate ꝛ fuit inſtituta ſit ſecuta errorem fratris emancipati ꝛ petijt bonorum poſſeſſ. ab inteſtato. dotem nõ cogitur conferre. quare quia ex teſtamento poterat ſuccedere. ꝛ erroꝛ fratris non debet ſibi obeſſe. vnde cum res reducitur ad cauſaz inteſtati viriles habent partes. hoc dicit. Potuit. quia preteritus. ſ. de contra tabulas. l. i. bonorum poſſeſſ. vnde liberi ꝙ licuit ei inſti. de heredi. ab inteſtato. ſ. emancipati. ¶ Ea filia ꝛc. Si filia preterita fuit in mora conferendi dotem: ad vſuras dotꝯ tenetur. quia frater eius partis ad cuius ſucceſſionem vocat⁹ tenetur preſtare fructus. hoc dicit.

Pater ꝛc. Si pater inſtituit filiũ heredẽ emãcipatũ: filiã dotatã exheredat. ſi mouet q̃relã ꝛ habet dimidiã bñdi

tatis. frater nõ cogiꝯ bõa ofere ab inteſtato. qz hoc caſu bo. poſ. ɔ rabu. petita cõpetũt libertates. ipa dotẽ nõ teneꝯ conferre. qz diuerſo iure veniũt ad ſucceſſionẽ. h. d. cũ. l. ſeq. nõ ẽe. qz bo. poſ. ɔ ta. nõ eſt petita. ſ. de ɔ ta. l. i. alij bñt ſine negatio

Pater ꝛc. Pater ꝓ filia dedit dotẽ. ꝛ etiã q̃ſdã res ꝓ filia dedit vltra dotẽ. inſtituit eã ſub odi. ſi dotem: ꝛ alias res ofeꝛat. mõ q̃riꝯ ſi abſtinet ab here. vtiñ dotẽ teneꝯ ofere. riñ. q nõ. immo ſi frater ageret ɔ eã. repelleꝛet doli mali excep. ꝛ dicit. volnit. i. bñditatẽ vl' dotẽ. Itẽ ofert dotẽ cũ venit ad ſuc/ceſſionẽ cũ fratre. ſ. l. i.

Erit q̃ſtionis ꝛc. Pa/ter ꝓ filia dedit dotẽ filia iſta abſtinet a bõis paternis ꝛ vult ꝛtenta eſſe dotẽ. nunq̃d dotẽ teneꝯ ofere non. qz dos nõ intelligiꝯ pris: ſed filie ꝛ tanq̃ es alienũ cẽſeꝯ. h. d. patris accedit. ſ. ad. l. fal. paꝯ. ꝛ ibi dixi.

¶ De vẽtre in poſſ. mittẽdo. Rubrica.

De bonoꝝ poſſ. qua tribuitur ius in genere ꝛ ſpecialꝯ de ɔ ta. ꝛ de col. d q̃ fit cũ petit ɔ tab. in ſupioribus dictũ eſt. verũ q̃ aliqñ aliqua bonoꝝ poſ. petiꝯ extra ordinẽ ꝛ tribuit factuz: ꝛ nõ ius: ꝛ nõ ẽ ex teſtõ. ſicut ẽ ſi mulier mortuo marito ſe petit

Smitti in poſ. q̃ bo. poſ. facit detẽtatorem. j. l. i. ſ. eligitur.

Scuti ꝛc. Sicut ꝓtor habet curam liberoꝝ iã natoꝝ dũ eis ab inteſtato dat bonoꝝ poſ. vnde liberi: ita habet curam poſthumoꝝ. ꝛ ideo ex iſta pte edicti petiꝯ bonoꝝ fiat ꝓteriꝯ daꝯ ɔ ta. iſta vice ɔ ta. mꝯieri daꝯ bo. poſſ. pgnãtis vẽtis nomine: qñ certũ eſt q̃ naſcaꝯ ſuns. ſed ſi eſſet incertũ nõ daꝯ. q̃d ſi dicit teſtator ſi q̃s erit mihi natus exheres eſto. mittiꝯ vẽter in poſ. vt alatur ex bonis. ꝛ mittiꝯ pgnans mulier in fauorem amboꝝñ. q̃ ſi ſub odi. venter eſt inſtitut⁹ vel exheredat⁹. nunq̃d interim poſſ. dz mitti. certe vtile eſt. q̃d ſi venter eſt ab inſtituti non exheredatus: a ſubſtitutis ꝓterit⁹. certe ſi viuñt inſtituti nõ mittet in poſ. vẽter: qz exheredat⁹ eſt. ꝛ pone caſum ꝓ ɔriñ in ſequẽtibus. ſ. q̃ſi eſt venter ꝓteritus ab inſtitutis: ꝛ exhẽdat⁹ a ſubſtitutis. vſq; ad. ſ. ſi fili⁹. habuit. dando poſ. vnde liberi ſi ta. teſ. nulle erta. l. i. erit inſti. de here. q̃li. ſ. ſui. futur⁹ eſt. ſi fili⁹ defuncti ꝛ naſciturus in ei⁹ ptate ſi viueret mittiꝯ: qz non tenuit exheredatio. ꝛ no. cũ maſculinũ. ꝓferꝯ a. l. appellatiõe maſculini cõprehẽdeꝯ femininũ. j. de iure fiſci. l. diu⁹. ſi ab hoſtibus mine ꝓfertur nõ. vt no. C. de libe. ꝛ poſth. l. ꝙ certatũ. ali. ſub ſtantia defuncti. j. de regu. iur. l. iuꝯ eſt. ꝛ vbi exheredat⁹ eſt de negaꝯ bono. poſſ. ſ. e. in ño ficulo q̃ritur. Si filius ꝛc. Si filius⁹ captus eſt ab hoſtibus vxor domi pgnans remanſit. filiꝯ deceſſit in capꝯ hoſtium. nepos eius petit mitti in poſſ. q̃d erit. rſideꝯ ꝙ mitti debet in poſ. Sed ſi aliquis exheredauit vẽtẽ vxoris. nunq̃d ſi naſcaꝯ in alium caſum denegabitur bo. poſ. nõ. ſi aliqua eſt vxor tempore mortis mariti mittetur in poſſ. etiaz ſi emancipatus velit admitti: quia ſi emãcipat⁹ deceſſit. nunq̃d venter mittetur in poſ. dicitur ꝙ fic. q̃d ſi filius eſt datus in adopti. ꝛ deceſſit vxore pregante. vẽter mittetur in poſſeſſio. quid ſi filius eſt datus in adop. ipſius bonoꝝ. mittetur vẽter in poſ. ſed ſi inſtitutus eſſet poterit petere mitti in poſſ. venter: cũ poſſet petere bonoꝝ poſſ. ſm tab. hoc dicit. vſq; ad ſ. ſi pater nunc. futur⁹ eſt. qz exheredat⁹ in vnuz caſum ꝛc. ſ. de libe. ꝛ poſthu. l. cõmodiſſime. dicit qz tpe mortis diuortiuz erat celebratũ. accipe. qz iſta bonoꝝ poſſ. obtinet vicẽ bonoꝝ poſ. vnde liberi. vt in ꝓnc. huiꝯ. l. ¶ Si pater nuru ꝓgnante ꝛc. Habuiſtis qz mulier pgnãs poſtulat mitti in poſ. ventris noie. circa hoc ponit caſus talis. pater habebat filiũ ꝛ nurũ pgnãtẽ. filiũ emãcipauit. nunq̃d vẽter repellit in totũ a bonorũ poſ. nã inq̃tum admitteret ſi eſſet natus. in tãtũdẽ debet admitti. nã eſt generaliter dicẽdũ quo caſu filiꝯ nepos iã natꝯ admitteꝯ ex eodẽ edicto cũ patre. eodẽ caſu admittit vẽter cũ filio emãcipato. vnũ ſciatꝯ ſi aliq̃ petit ſe mitti in poſ. ꝛ aliqs negat pregnãtẽ eſſe. ſi in euidenti eſt non eſſe pgnantem non mittitur. ſi dubium eſt mittetur ad exemplum carboniani edicti ex quibus cauſis indulgetur iam nato: ꝛ etiam q: fauoꝝ

hſlioꝝ eſt cauſa naſcituri q̃ ꝝ iam nati. vnde partus anteq̃ naſcatur alendus eſt: qꝝ parenti naſcitur ⁊ rei publice. vnuꝫ ſcias ſi habuit vxorem p̃gnantem ⁊ ſecũdã. ⁊ decedit eis relictꝭ prægnantibus. vterq̃ venter poteſt petere mitti in poſſeſ. ſi eui dens calũnia nõ appareat. b̃ dicit. Emancipauerit. ⁊ poſtea deceſſerit. Edicto. qõ nũcupatur de ꝓiungendis cum emancipatis liberꝭ. j. titu. i. l. i. Natus. nepos. Venter. nõduꝫ natus in perſona. ꝝ no. quo caſu nepos in poteſtate retent⁹ cum filio emancipato vocatur ad ſucceſſionem ab inteſtato ex edicto de ꝓiungendis. cum emã. lib. j. titu. i. eodem caſu admittetur nepos naſciturus cum filio. hoc dicit litera iſta. interponitur. i. bonoꝝ poſ. Edicti. nam datur filio iaꝫ nato cui datur ⁊ bonoꝝ qõ mouetur. j. ad carbo. l. i. ſed bonoꝝ poſſ. ex iſto edicto datur ventri nomine poſthumi naſcituri. Cognoſcet. ſi apparet vxor prægnãs. vl nõ. Accedat. j. ad carbo. l. iij §. cauſa. Puero. iam nato. Eſt. qõ eſt vbicũq̃ ꝓo puero aliqõ iudicium factum ſit: licet faciat hoc modicum. j. ad carb. l. i. §. due cauſe. In familiam. i. agnationem. Naſcitur. nota q̃ naſcuntur rei publice. ⁊ parentibus. j. de capti. ⁊ poſtlimi. §. vn⁹ q̃. Ducitur. vel prima vel ſecunda vxor. nota hic ſi mulier vel nurus petit mitti in poſſ. ventris nomine: ⁊ negatur prægnans eſſe. ſi in euidenti eſt non eſſe prægnantez. iſta exceptio repellit eam. al's non. vnde colligitur ſi in euidenti eſt petitionem actionis calũnioſam eſſe. procedi nõ debet. accedit. j. ad carbo. l. i. §. due. ſ. ad exhibẽ. l. iij. §. ibidẽ. ¶ Quotiẽs anc. ⁊ mittitur poteſt poſtulare curatorem ventri. dari ſolet ⁊ bonis. ſed ſi petit dari ventri tantum: creditores mittẽtur in poſſeſſio. cuſtodie cauſa. ſi petit dari ventri ⁊ bonis creditores erunt ſecuri. ⁊ eſt dandus curator ydoneus cum inquiſitione. ⁊ idem poteſt dari ⁊ bonis ⁊ ventri. ⁊ poteſt dari vnus. ⁊ ſi vtile eſſet bonis: plures poterunt dari. ſi vo mittitur in poſ. mulier ventris nomine a curatore debꝫ percipere ſine ea quib⁹ ſe ſuſtinere non poteſt. vnde potum ⁊ cibum debet prestare ſm facultatem defuncti: ⁊ dignitatem mulieris. ⁊ iſti ſumptus p̃ ſtantur primo ex pecunia que eſt in hereditate. poſtea ex fructibus. ſed curator datur bonis ſi dubiuꝫ eſt ne res vſucapiãtur vel debitores libenter iſtud debent curare tutores ⁊ curatores. ⁊ poteſt dari curator ex affinibus et amicis. vnum ſciatis. ſi de perſonis queſtio moueatur ydoneior eligendus eſt. verum quia talis curator aliquando nõ petitur dicẽdum eſt. q̃ inſtitutus ⁊ ſubſtitutus poteſt aſſignare bona. curator debet cuſtodire bona: ⁊ alienare ea q̃ ſine cuſtodia eſſe nõ pñt curator facere inuẽtariũ debet: in quo omnia bona ſcribãtur hoc dicit vſq̃ ad §. rãdiu. Pertineat. ⁊ tenetur curator vtili nego. geſt. ſ. mã. l. ſi crimia. §. ſi curator. Dãdum. ⁊ ſic non ſatisdat. inſti. de ſatisda. tu. §. i. Sunt. j. de cura. bo. dã. l. debet. ⁊ ſic curator datus in bonis nõ poteſt intẽdere ꝑpetuas actio. ſ. de admi. tu. l. inter bonoꝝ. ⁊ ibi dixi. Pretoris. parẽdi ⁊ cuſtodiẽdi. Faciẽdi. vñ ſicut curator adulti furioſi: debet facere inuẽtariũ: ita curator qui datur bonis accedit. de cura. furi. l. vlti. ⁊. C. de epiſco. audi. l. de creationib⁹. ¶ Tãdiu autez ⁊c. Si vẽter mittitur in poſſ. ventris nomine debet eſſe in poſſ. q̃ diu pariat: vel aboꝝtum faciat: vel certum ſit nõ eſſe prægnãtem. ſi putatur prægnãs: ⁊ appareat nõ eſſe prægnantem de ſuo videtur ꝓſumſiſſe. ſi eum reddiderit qui repulſus eſt diſcedere debet mulier de poſſ. ſed ſi mulier fecit ſumptus bona fide illos reſtituere nõ tenetur. ſed ſi prægnãs ſit mulieri q̃ petitur mitti in poſſ. ⁊ defunctus nõ habeat habitationẽ eſt domus ꝺducẽda. ſeruꝰ ſunt p̃ſtãdi qui ſint in eius miniſterio ſm dignitatẽ mulieris. hoc dicit. Dat. ideo quia calũnie cauſa petijt mitti. ſecus ſi bona fide. j. e. l. ſumptus. Repulſus eſt. q̃ apparuit nõ eſſe filium. Debet. ſ. mulier de poſſ. Curator ⁊c. vbicũq̃ curator datur ventri miſſo in poſ. ille debet ventri alimenta prestare: ſiue mulier habeat dotez: ſiue nõ. nam qui eſt in vtero ꝓo iam nato debet haberi. Et curator datus ventri debita poteſt ſoluere debita ſub pena vl ſub pignoꝝibus. ne heres cõmittat in penam vel pignora diſtrahãtur. hoc dicit. Eſt. ſecus ſi mittitur in poſſ. cauſa legatorum ſeruãdorum. q̃ a tñc deberẽt. accedit. ſ. de nego. geſt. l. debitor.

Extraneo ⁊c. Teſtator extraneum poſthumũ inſtituit ſibi hẽdem. nũqnid vẽter mittetur in poſſeſſiõe. ſic. ſi mater nõ habet aliũde vnde ſe alat. h. d. videamur qõ eſſz durũ

Vbicũq̃ ⁊c. Si defunctus deceſſit inteſtatus vẽter velit ab inteſtato ſuccedere ſi vẽter eſt talis q̃ ſi natus eſſet ſu' debet mitti in poſ. ⁊ ꝓ iam nato haberi. hoc dicit. in vtero eſt. accedit. ſ. de ſtatu. homi. l. q̃ in vtero. ¶ Interdũ ⁊c. vẽter nõ mittitur in poſ. bonoꝝ defuncti paſſim. ſed cũ cauſe cognitiõe. ſi quis facit cõtrouerſiam ventri eſt de liberis: cognoſcẽtur ſummatiz. ⁊ bñ debet alicuius cauſe cognitio ſummatim fieri. quia incõueniẽs eſt miſſum in poſſ. vẽtrẽ veſci de alieno ſi vẽter nõ eſt. vnum ſciatis ſi puero moueꝝ queſtio ſtatus: differtur in tempus pubertatis: ſed interiz nõ mittitur in poſ. mittit ꝓtor vẽtrem in poſ. ex iſto edicto. etiam ſi alij erunt in poſ. hoc dicit. Cognitione. ſed nõne ſemper mittitur cũ cauſe cognitiõe. ſ. l. i §. ſi cum. rñ. alſ. maioꝝ. vt. j. innuit. Vnde legitimi. vt ſunt collaterales. Sed ſiue poſt. vñ hic eſt differentia inter hoc edictum ⁊ carboniañ. qꝝ car. ſubuenit iam nato j. ad carbo. l. i. iſtud ſubuenit filio naſcituro. ſ. e. l. i. §. ſi ea. ad

Vtris /mittitur excluſis qui nõ ſunt de liberis. noĩe ⁊c. Si mulier prægnãs petit ſe mitti in poſ. bonoꝝ defuncti vẽtris nomie ⁊ accuſatur ꝺ adulterio debet deferri queſtio adulterij: ne fiat prꝰiudicium naſcituro vel iam nato hoc dicit. ſ. l. i. §. ſi ea. ſecus in carbo. edicto. iam nõ differtur queſtio que nõ mouetur matri. j. ad car. l. i. §. vl. cum. l. ſequẽti

Cum venter ⁊c. Si mulier mittitur in poſſ. vẽtris nomine qꝺ diminuit in alimẽto debet detrahi de bonis tanq̃ es alienũ. h. d. facẽ. ſ. l. i. §. mulier. ⁊. l. ſumptus. ⁊. l. hitatio.

Poſtumus ⁊c. Mulier miſſa eſt in poſ. vẽtris noie. iſte poſt tps mortꝭ erat ꝓcept⁹. nũquid videꝝ recte miſſa in poſ. bonoꝝ. rñdeꝝ q̃ ſic. ſ. ſi iſte erat talis. q̃ ſi iã nat⁹ defuncto ſuus futurus erat. al's ſecus. h. d. tpe dũ tamẽ infra annũ. j. de ſuc. e. l. i. §. q̃b⁹ bonoꝝ. qꝝ i euidẽti eſſz filiũ nõ eſſe. ſ. l. i. §. ſi eo

De ꝓiungẽ. cũ eman. libe. Rubrica.

De bonoꝝ poſ. cõtra tabu. que datur liberis emãcipatꝭ

Preteritis dictum eſt. ⁊ dictum eſt de collationibus. ⁊ bonoꝝ poſ. que datur mulieri prægnãti. verum qꝝ inter filium emãcipatũ ⁊ nepotẽ ex eo in poteſtate conſtitutum eſt diſcordia. ⁊ de hoc erat diſcordia inter ius ciuile ⁊ p̃torium. pretor vult ad ꝓcordiam reuocare. nam ius ciuile vocat nepotez in poteſtate ꝓſtitutum: quia ſuus. inſti. de here. quali. §. ſui. ius pretorium vocat filium emãcipatum. quia in primo gradu. inſti. de here. ab inteſt. §. emãcipati. ſed certe ex iſto edicto fit cõcordia inter ius ciuile ⁊ p̃torium. iſtud vocat quẽlibet ꝓo dimidia. ⁊ hoc dicit. Rubrica de ꝓiũgẽdis liberis. i. nepotib⁹ verum qꝝ ſm pla. eſt correctum. qꝝ cum ſit ſublata differentia emãcipationis ⁊ patrie poteſtatis. vel dicatis quo ad quid eſt correctum: quia filius precedat nepotem. ſed ſi habeo filium emãcipatum ex alio nepotem in poteſtate nõ eſt ſubla

Jqs /tum. in auc. de here. ab iteſta. §. ꝺſequẽs. ⁊c. Si filius eſt emãcipatus ⁊ nepos i poteſtate vocatur ex edicto i dimidia qlz ſi eſt nepos ex alio filio: ſi ex eodez i ptẽ vocaꝝ pf. i aliã nepos. ⁊ iſtõ edictũ ꝓtiet magnã eqtatẽ: ne emãcipat⁹ ſol⁹ vẽiat ⁊ excludãtur nepotes. vnũ ſciaꝭ ſi filiꝰ ẽ dat⁹ i adop. iſtitut⁹ nepos. ꝺz ſibi iũgi: ſiue ſit pf iſtitut⁹ vl ꝓterit⁹. veriũtñ. ꝺña ẽ inꝛ adoptiuũ ⁊ emãcipatũ. q̃ i adop. dat⁹ nõ iũgiꝛ niſi ſit iſtitut⁹ ⁊ alio cõmittẽte edictũ. emãcipat⁹ iũgiꝛ ſiue iſtitut⁹ ſit vl ꝓterit⁹. h. d. Cõferat. ſ. de col. l. i. Jſi ſuo. b̃ vez ẽ i filio legitio ⁊ naturali. q̃d i adop. dato ſequiꝛ ⁊ alio. a fratre ꝓterito. Jnſtitut⁹. nõ tñ exhẽdat⁹. vt i pn. hui⁹. l.

Filio ⁊c. Teſtator vnũ filiũ habebat in ptãte: ⁊ illũ exheſſe inſtituit filiũ emãcipatũ ex triẽte. nepotẽ ex filio emãcipato ꝓteriit. ꝓterit⁹ iſte nepos ꝺ tab. petit ex pſona inſtituti vl a filio emãcipato. ꝓterit⁹ q̃d aduocabis a patruo aduocabis ſertã tẽ a ſuo pfe vnciã vocabiꝛ ita q̃ i q̃drãte. h. d. Beſſis. i. viij. vncie. ſ. de here. inſti. l. ſeruũ alienũ. in fi.

¶ Si pater ꝛc. Pater ex q̃ nepos erat in ptãte fuit exhere
dat⁹: nepos p̃terit⁹.nunq̃d ei ꝺz hic exheredat⁹ cũ p̃terito iũ
gi:nõ.sed si vterq; esset p̃terit⁹ sic.sed q̃d erit pater ex quo ne
pos erat in potestate ꝛ est institutus.nũquid nepos ad bona
aui sui ꝺz vocari.qz totiẽs nepoti ꝺsuliꝫ quotiẽs in ptãte est:
pater ei⁹ emãcipat⁹.q̃d si posthum⁹ sit nat⁹.nunq̃d admitte
tur cũ pñe suo.ꝛ certe sic.h.d.vsq; ad.§.si libertos.non admit
tat exhꝫdat⁹.nõ admittit̃ nisi plata q̃rela.s̃.e.l.in p̃n. ¶ Li
beros aũt ꝛc. Ex isto edicto vt supꝛoꝛib⁹ habuistis q; ꝺiungũ
tur liberi cũ emãcipatis.qõ est ita ītelligẽdũ:si defunct⁹ habz
liberos emãcipatos p̃teritos:nepotes:tũc veniunt nepotes
cũ emãcipat⁹.ꝛ sic deinceps vnũ est si pater hz nepotẽ ex filio
emãcipato.ꝛ ex nepote,pnepotẽ,pnepos iũgit̃ cũ emãcipato
sed si capt⁹.est ab hostib⁹ ꝛ redierit similiter ipse iũgit̃.ꝺ dicit
sunt.vt,pnepotẽ vocat p̃toꝛ, alio nõ ex eodẽ filio emãcipato
sed ex alio filio ex eodẽ filio nepos iungẽtur cũ filio: nõ ,pne
pos.Emãcipato,ex isto edicto no.quo ordine veniunt liberi
ad suc.ab intestato,p̃mo vocat̃ fili⁹.postea nepos.eodẽ ordi
ne similiter iungunt̃.p̃uo iungatur nepos. ,pnepos accedit
postea.insti.de her.q̃li.§.sui.si aũt esset fili⁹ ꝛ nepos,p eo,ali⁹
,pnepos.ex alio filio simul iungunt̃.in auc.de here. ab intes.
§.ꝺsequẽs. ¶ Si pr̃ ꝛc. Paterfamil.hẽbat duos filios ī po
testate,alteꝝ emancipauit.ꝛ nepotẽ ex eo in locũ filij adopta
uit.decessit ipse pater ꝛ filiũ p̃teꝝt iungeꝫ ipe nepos filio.s̃,
in p̃n.hui⁹.l.at iste nepos non est.sed fili⁹ adoptat⁹.si certe ei
succurrit̃ succedẽti,sicut si extrane⁹ dat⁹ esset in adopt.qz vo
cat̃ in vnã tertiã:pater ei⁹ in aliã tertiã.alter fili⁹ emãcipatus
cũ nepote altero retẽto in ptãte vocat̃ in reliquã tertiã q̃ erat
diuidẽda.hoc dicit. Adoptat⁹. Habetis hic vt dixi in casu ꝛ
hic repetas cũ adiũctis in casu.ꝛ ita au⁹ adoptat nepotez ex
filio nõ vt ipse sed ꝛ q̃libet ali⁹.s̃.de adopt.l.si pr̃.§.q̃ duos
¶ Illõ ꝛc. Nepos su⁹ iungeꝫ emãcipato p̃terito cum pater
decedit intestat⁹:siue nepos fuit in nibilũ institut⁹:vel in ma
gna parte:vel modica portiõe,hoc.d. Modica vel magna.
Edicti.nec reducat̃ ad cãm intestati.su⁹ nepos patri iungat̃.
ꝛ aliq̃n vocat̃ in dimidiã.pater in aliaz.j.pr̃.§.ꝛ§.fili⁹.ꝛ.l.q̃
duos.ꝛ.l.si p⁹. ¶ Inter ipz ꝛc. Si aliq̃s decedit relicto filio
emãcipato ꝛ nepotẽ in ptãte retẽto.si ipsi duo sint nõ alij libe
ri diuidit̃ hꝫditas in duas dimidias.sed si sunt plures nepo
tes diuidit̃.si sunt ex eodẽ filio pater vocat̃ in semisse.duo ne
potes in aliũ semissez:sed si erat fili⁹ emãcipat⁹ ꝛ nepos ī po
testate retẽt⁹:ꝛ ali⁹ fili⁹ in ptãte retẽt⁹:tũc vocat̃ fili⁹ su⁹ in se
missez ꝛ emancipat⁹ cũ nepote in alio:sed si duo sunt emanci
pati:ꝛ q̃libet hz nepotez:diuidit̃ in duos semisses. sed si vn⁹
emãcipat⁹ habet vnũ filiũ ali⁹ tres nepotes diuidit̃ in duos
semisses.ꝛ vn⁹ semis diuidit̃ in tres q̃drãtes.hoc dicit. Ne
potes.in ptãte retẽtos. Si q̃s ꝛc. Defunct⁹ habebat filium
emãcipatũ ꝛ nepotes ex eo,decessit intestat⁹.iungunt̃ nepo
tes emãcipato.aliq̃s nepotũ omittit partẽ suam cui accrescit
frater accrescit fratri.q̃d si oẽs omittãt nunq̃d accrescit patri:
an patruo.certe soli patri.sed si pater omitteret soli patruo.ꝺ
dicit. Pertineat.q̃re qz nepotes inter se sunt ꝺiuncti re ipa.ꝛ
inter ꝺiunctos loc⁹ est iure accrescẽdi.s̃.de leg.iij.l.re.ꝛ.s̃.de
here.instl.l.si ita.q̃re qz vocat̃ p̃mo pat̃.in auc.de here.ab in
test.§.ꝺsequẽs. ¶ Emãcipat⁹ ꝛc.fili⁹ emãcipat⁹ patri defun
cto vult ab intesta.succedere,ex isto filio nõ sunt nepotes,nũ
quid bona q̃ hẽbat tpe moꝛtis ꝺz fratrib⁹ ꝺferre.sic.sed si es
sent nepotes:tũc p̃toꝛ tuet̃ eũ cũ filijs suis ꝛ eis ꝺz ꝺferre.sed
p deo inq̃ntũ erit facienda collatio an ,p parte virili.an ,p ꝺi
midia.an q̃liter,ꝛ certe si cõferat fratrib⁹ viriliter.si filijs suis
detrahet ,p eadẽ ꝛ sic ad colt̃,vocat̃.ꝛ iõ si succedit cum filijs
suis hz dimidiã:filij aliã.sed q̃d si emancipat⁹ habet fratrem
emancipatũ:aliũ in potestate retentũ: ꝛ nepotes:debet cõfer
re fratri suo ꝛ nepotib⁹:ꝛ erit locus collatiõi ꝺ modo si cẽtuz
erant in bonis,habebat.l.residua conferat nepotibus. sed si
erãt duo nepotes ꝛ pnepotes. tũc.l.retiet.alia.l.diuidi ꝺbẽt
qz nepotes hñt.xxv.alij nepotes hñt alia.xxv.q; ꝺ mõ vocẽt
ad successionẽ ab intestato.h.d. Cõferet,s̃.e.l,filie,ꝛ,l,si emã
cipati.vel dicatis vt dixi in rubꝛica.vt in p̃ncipio huius.l. ad
bonoꝝ pos.vnde liberi.isti,de bo. pos.§.emancipati. Virilez
intelligo virilem hereditatis.nam si vocatur cũ duobus fra
tribus in tertiã partez, ꝛ bona que habebat tempoꝛe moꝛtis
conferat tertiã partẽ:ꝛ q̃ntũ ad effectum.s̃. de collatio .l.i.§.
si ex dodrãte.ꝛ.§.fi.ꝛ.l.p̃toꝛ.§.iul. Bonoꝝ pos. ab intestato.
vel ꝺ tabu.si erãt in ptãte ex psona cõmittentis edictuz.s̃.de
ꝺ ta.l.i.§.si q̃s. ¶ Si filius ꝛc. Paterfamil. habebat duos
filios vnũ in potestate:aliuz emãcipatum: ꝛ ex alio defuncto
nepotẽ in potestate:ꝛ aliũ emãcipatũ.qualiter vocabunt isti,
certe filius emãcipat⁹ debet suis nepotibus ꝛ fratrib⁹ cõfer
re ꝛ fiet ista collatio,ipse habebit vnaz partẽ aliam nepotes
aliã frater eius,ꝛ ita viriliter videtur venire ad successionem
cuz fratre:ꝛ nepotib⁹.q̃d si nepotes ex illo erant emancipati:
ex altero in ptãte retẽti similiter dicẽdũ est q; viriliter fiet colla
tio.vnũ sciaꝫ quia nepos ex filio cõfert patri suo.nõ aũt pat
patruo maioꝛi.i.fratri sui aui.hoc dicit. Maioꝛi.i. fratri aui

¶ Jhil in sui.s̃.de gra.affi.l.nõ faciet.ꝛ.l.iurisconsul.
hac parte ꝛc. Si fili⁹ emancipat⁹ p̃teritus a patre pe
tit ꝺ tab.legata tenet̃ exceptis psonis p̃stare.nunq̃d si su⁹ ne
pos succedit cũ emancipato ex isto edicto p̃stabit legata exce
ptis psonis.de hoc nõ videt̃ caueri in isto edicto, sed dicẽdũ
est sicut emãcipat⁹ p̃stat,ita nepos su⁹.h.d.personis.s̃.de le.
p̃.bonoꝝ pos.l.i,ꝛ.ij,ꝛ.iij. Locatur.videt̃ ꝺ. qz istud non est
mirũ.si fili⁹ emancipatus p̃terit⁹ a patre si legata p̃stat ex
ceptis psonis:quia iniuriat̃ de facto ꝛ eis accipiẽdo ꝺ tabu.
s̃.de ꝺ tab.l.nõnunq̃.sed istud est mirabile si sum p̃teritus
ego fili⁹ vel nõ p̃teritus nepos in ptãte retent⁹ p̃stat legata:
nõne si inuenitur p̃terit⁹ posset dicere nullũ testm̃ posset;z nos
inuenim⁹ si p̃t dicẽ nullũ si petat ꝺ ta.ñ p̃stat legata.s̃.de ꝺ ta.
l.is q̃.vl p̃t dici aliõ i filio,aliõ i suo nepote si fili⁹ p̃terit⁹ ẽ p̃t
dicẽ nullũ si petit ꝺ ta.ñ videt̃ iuriari ꝺ facto nec aliꝫ legata
p̃stat:nepos ex filio iniuriat̃ filio:q̃ iungit̃ ei.vnde p̃stat lega
ta, vt hic.

¶ Si duos ꝛc. Ista lex
aliq̃ tuluz est ꝟbosa.tñ intellectus eius hꝫ:uter notari
potest.pater habebat duos filios:alterũ emãcipatũ. emanci
patus filiũ ,pereauit:ille fuit a patre suo emãcipat⁹,modo q̃
ritur quõ vocet̃ ad successionẽ.ꝛ certe si emancipatus est p̃
terims ab auo.licet alij sint instituti inngent̃;sed exheredat⁹
nõ vocat̃ ad ꝺ tab.q; exheredatus suis nepotib⁹ non debet
obstare.sicut p̃teritus non obstat quin ex isto edicto admittã
tur.q̃d dicem⁹.certe vt emãcipat⁹ cũ suo nepote vocet̃ in par
tem virilem.alij vocentur in partem virilem.hoc dicit.poterit
exheredatus.vt.s̃.de cõtra tab.l.i.ꝛ.l.nõ putauit.§.i. Debet
ex psona p̃teriti cõmittentis edictum:ꝛ dari debet ab intesta
to,re deducta ad causaz intestati.clausula.q; si vn⁹ est p̃terit⁹
alt̃ instituꝫ ex psona p̃teriti petetis ꝺ ta.s̃. de ꝺ tabu.l.i.§. si
q̃s. Sic.qõ est verũ si iam nati sunt,secus si postea vt patz.j.
Hereditatis,nõ totius.sed illius partis.in q̃ntap̃t su⁹ vocat̃

¶ Item sic soluitur ꝺ argu.s̃.ti.i.l.emancipat⁹.
cipato ꝛc. Pater emancipauit filiũ:nepotẽ in potesta
te retinuit fili⁹ liberos suscepit.tãdẽ decessit.nunq̃d nepotes
simul cũ his qui nati fuerũt post emãcipationẽ ad bona aui
vocant̃.sic ad bonoꝝ poss.ꝺ tabu.ꝛ ab intestato. veruntamẽ
emãcipati debent ꝺferre suis.hoc dicit.

¶ Item nepos emãcipati debent ꝺferre suis.hoc dicit.
ꝛc. Si pater filiũ emancipatũ p̃terijt:nepotẽ ex eo ex
heredauit:si nepos succedit heredi instituti:ꝛ p̃teritus petat
ꝺ tabu.iste nepos nõ iungitur cum patre suo: quia nõ vocat̃
vt nepos.sed vt q̃libet extraneus.h.d. Extiterit .s. mediante
psona extranei instituti cũ hꝫs heredis ꝛc. C. de here.isti.l.fi.

¶ Item quis filium ꝛc. Paterfamilias habebat filiuz in po
testate:q̃ndã extraneũ in locũ nepotis adoptauit:filiuz
emãcipauit.nũquid nepos adoptatus iũgetur filio emanci
pato nõ:q̃ e:qz desijt esse nepos ei cũ emãcipatus est filius.
hoc dicit.ex liberis.s̃.de adopt.l.in oi fere.vñ nepos cum est
tus ẽnepos,iste nepos iũgitur patri suo ex isto edicto:ꝛ huic

¶ Item post emã de liberꝫ iungit̃ emãcipato.s̃.l.i.
cipationẽ filij.ꝛc. Pat̃ filiũ emãcipauit ꝛ ex eo suscep

nepoti debet pars cõseruari: si patruũ nõ hꝫ dimidia conser uaꝛ. sed si haberet patruũ indubitanter si petiꝛ cõtra ta. fuit semisses: ꝛ emancipatꝰ cũ filio vocaꝛ i semissez patruꝰ in aliũ tã si ex filio in potestate cõstituto eẽnt duo nepotes vocareꝛ in vnã dimidiã. siue sit petita contra ta. siue ab intestato locus sit successioni sed dꝫ aliquid conferre: qꝛ pater suꝰ cõfert: patruꝰ suus nõ. sed si peteret contra ta. patruo confert. qꝛ teneꝛ prestare legatuꝫ patruo cũ sit de liberis. lꝫ dicit. Fieret. qꝛ filius cũ nepote vocaꝛ in dimidiã. filiꝰ emãcipatꝰ in aliã. si dicꝰ nõ vocatur virilit. vt. s. e. l. qui duos. rñdeo qꝛ vocaꝛ in virilez hereditatis sꝫ partis sue: nec approbo qõ quidã dixeruꝫ qꝛ qõ ibi dicit hic corrigit. Prestare. qꝛ si petit nepos preteritꝰ contra ta. exceptis psonis pstat legata. s. e. l. nihil.

De carboniano edicto. Rubrica.

Rubrica ista ita cõtinuaꝛ ad precedẽtia quedã bonoꝝ pos. de qbꝰ habuistis tribuũt ius ꝛ etiã ei cui deceritꝛ bonoꝝ pos. ab intestato de quibꝰ infra habebitis. ꝛ iste dicũ tur ordinarie que sunt q̃ tribuut factũ ꝛ faciunt de tẽtatoreꝫ. qualis est ista que daꝛ ventri. s. de ven. in pos. mit. ꝛ qualis ẽ car. ideo ponit de carboniano e. ꝛ põt exponi duplr. ꝺ car. e. ꝛ de bñficio car. edicti. qꝺ est equissimũ. deꝰ inspirauit hoies ad inueniendũ tale beneficiuꝫ. cõtingit aliquãdo ꝙ mortuo patre remanet impubes. ipsi moueꝛ qõ stat ꝰ ꝛ bonoꝝ: ꝛ vult carbonianũ qꝺ differaꝛ i tps pubertatis: ꝛ sic in pos. bonoꝝ vel exponiꝛ de carboniano edicto. i. ꝺ car. bonoꝝ pos. quãdo comperat: ꝛ quãdo nõ. ꝛ qõ sit eius beneficiũ quãdo cõperat dicit in. l. i. quãdo nõ: dicit in. ℈. pomp. qꝺ sit eiꝰ beneficiũ. ꝺꝫ j. e. l. sed si hꝫ: ꝛ dicit carbonianũ a carbone auctore sicut publiciana a publicio. isti. de act. ℈. alie.

Si cui ꝛc. Olim ad. ℈. pap. alias pomp. dicit. ꝛ debetis scire iste titulus est leuis titulꝰ. in libro isto fortiores sunt leges. cõtigit aliquãdo ꝙ pater decedit intestatꝰ: relicto filio impubere: agnati impuberis incipiunt male cogitare de eo. venit ꝛ dicũt: tu non fuisti eiꝰ filius: licet teneret te pro filio. qꝛ ista mulier decepit eum: nõ debes hꝫe bona. mulier mater istiꝰ incipit flere: isti agnati sunt magni: loquũt cum multis ꝛ sua astucia ligant sibi oẽs agnatos. iste puer remanet solus cũ matre. ideo dñs carbo interponit se. dicit ꝙ si filio impuberi ab agnatis moueꝛ qõ status ꝛ bonoꝝ mittaꝫ eũ in pos. oium bonoꝝ: ꝛ differã qõnem status ꝛ bonoꝝ donec erit puberes: tunc agnati dicaut simulaꝛ patri. ꝛ recedũt ab illo: ꝛ iuuabũt puerũ. vnũ sciatis si puer petit car. bonoꝝ pos. ꝺꝫ caue re de bonis nõ diminuẽdis. vt adueniente pubertate si non appareꝛ filiꝰ hẽbunt illi bona. si nõ caueat: ceteri eruꝫ cũ eo in pos. Datur. car. bonoꝝ pos. nõ tñ masculis imo femínis de cedentibus per lineã masculinã. ꝛ est sciendum quibꝰ liberis datur car. bonoꝝ pos. ex testõ ꝛ eisdẽ datur ab intestato. sed quid erit impubes patiꝛ ꝓtroversiã nõ ꝙ nõ sit de liberis. sꝫ ꝙ nõ sit post emãcipationẽ a patre in potestate retentus. silr differtur qõ in tpꝫ pubertatis. vnũ sciatis: si pater negauit filiũ daꝛ bonoꝝ pos. car. sed si nõ negatur filiꝰ: sed dicaꝛ seruꝰ ei daꝛ car. bonoꝝ pos. sed si fiscꝰ mouet alicui impuberi qõnẽ status ꝛ bonoꝝ daꝛ car. bonoꝝ pos. lꝫ dicit. Si cui. ſ. nec istituto nec exheredato. qꝛ illi daꝛ hoc bñficium. j. e. l. paꝑ Ca. si expediat pupillo nõ aliter. j. e. l. iij. ℈. causa. Jubet. pupilꝰ oñ mittitur in possꝫ satisdat suis aduersarijs. de quo dixit pi. de vtendo arbitrio boni viri sed illã pstat. vsufru. quẽadmoduꝫ ca. l. i. si dicemꝰ ꝙ satisdet de restituẽdis bonis si nõ apparet filius. ideꝫ de bonis nõ alienandis. j. e. l. sed si is. Simili sexu quia istud nõ habet locũ: si mouereꝛ qõ statꝰ. Cõtra ta. q̃ cõperit liberis coniũctis per lineã masculinã. s. de cõtra ta. l. illud. ℈. ad testã. Desiderat. ex edicto de coniungẽdis ꝛc. s. de emã. cõiungẽ. libe. l. i. Si quis. qꝛ est mirabilis casus. ꝛ est talis habeo filiũ ꝛ ex eo nepotẽ. filium emãcipo. decedo intestatus. dicit nepos i potestate retẽtus debeo ei succedere, tu vero dicis nõ. qꝛ es incognitus a iure ciuili. dicit filiꝰ. tu nõ es filius meꝰ. dico ego volo petere car. bonoꝝ pos: certe pmittiꝛ lꝫ eñ dicit. Locus est. hic ita breuiꝛ no. exemplũ lꝫ modo. paꝛ aliquo tpe credidit puerũ esse suũ filiũ. mutauit opinionẽ tpe mortis. voluit facere testñ. veniebat aliquis. quare nõ initiatis istũ. scitis quare qꝛ nõ credo meũ filiũ cẽ. moritꝛ ipe: maꝛ petit ꝙ inducaꝛ in pos. bonoꝝ ex car. edicto iduceꝛ. secꝰ si pater ex testõ diceret talẽ instituo. puerũ: exheredo qꝛ nego filiuꝫ hoc casu. excludeꝛ a carboniano. sic soluiꝛ cõtra ta. ar. j. e. l. ℈. pomp. Interdũ. maius piculũ est dicere tu nõ es seruꝰ ꝙ dicere tu nõ es filius. ꝛ vbi maiꝰ piculum maiꝰ cõfiliũ. s. de vẽ inspi. l. i. in ꝑn. dicaꝛ pater puerũ sic heredem. Nõ põt. C. cõmunia. de suc. l. fuis. Papi. liber ꝛc. Habuistis qñ locuꝫ hꝫ car. modo ponit qñ cessat si ipubes instituiꝛ: vel exheredatur: qꝛ testato: viꝺ: eũ exclusisse. nisi i casu. si filius posthumꝰ heres est institutꝰ. si ergo aliꝙs instituit filiũ ex minima parte car. ꝺꝫ cessare. sꝫ si forte aliꝙs instituit filiũ ꝛ rogauit restituere car. cessꝫ. sꝫ quid filiꝰ nõ est institutꝰ vel exheredatꝰ: ꝛ mouetur qõ matri: ꝛ dicit ꝙ subiecit partũ erit locꝰ car. edicto: nõ: vnũ sciatis si matri ꝛ filio moueꝛ qõ: mater defendet filiũ. ꝛ si fertur sñia ꝓtra matrẽ ꝓiudicat filio. sed si dicaꝛ mater partũ subiecisse agiꝛ cõtra matrẽ ꝛ ꝓnũciatꝛ eam. lꝫ dicit. cũ. l. seq. Exheredatꝰ. nã exheredato nõ daꝛ cõtra ta. s. de cõ. ta. l. i. si militꝛ nec car. edictũ. s. e. in ẋsiculo gñaliter. Institutꝰ est. hec forma tenetur. queriꝛ si instituo impuberẽ ita dicẽdo. titiũ impuberẽ instituo. locus est car. rõ est illa vbi ego instituo filiuꝫ iam natũ: instituo exꝑsso noie ꝛ declarãdo filiũ. vñ habet ffm ta. qꝛ nascitur ꝰ est: nec instituo noie exꝑsso. Arguaꝛ. qꝺ falsuꝫ partũ subiecit. Nõ fuisset custodiatis lꝫ. qꝛ hic signanꝛ ꝺria q̃ita breuiter tollũtur. hic dicitur sñia lata nocet partui. viꝺ: cõtra. s. de iure. l. iij. ℈. si mater. q̃re dicetis ista sñia lata ꝓtra matrẽ nõ nocet partui. vt i. l. cõtra. sꝫ si mouetur qõ matri et partui denegãtur act. hereditarie puero: nõ per sñiam latã ꝺ matrẽ. sꝫ q̃i lata cõtra euꝫ vt hic. Possit. qꝛ crimẽ est extinctũ morte. quia mater q̃ subiecit falsuꝫ partũ cõmittit in. l. cor. de falsis. C. ad. l cor. de falsis. l. i.

Carbonianũ ꝛc. Carbonianũ edictũ est equiparatũ i aliquibꝰ bonoꝝ pos. cõtra ta. vt q̀bus detur illud: detur ꝛ istõ licet habeat peti. car bonoꝝ pos. ab intestato. si paꝛ instituit posthumũ ꝛ negatur filius põt esse locꝰ huic edicto car. edictũ hꝫ locũ ab intestato nõ qñ scriptꝰ est: vnũ sciatis. si mouetur qõ statꝰ ꝛ bonoꝝ differtur ex cõstitutõe. pubes aũt nõ hꝫ beneficiũ carboniani edicti: si mouetur ei qõ status ꝛ bonoꝝ lꝫ dicit. Bonoꝝ pos. s. i. ℈ gñaliter. Certuꝫ sit. s. i. ℈. paꝑ. Ex cõstitutiõib ꝰ impialib ꝰ. accedit. j. de libe. ca. l. diui. egisse qꝛ decretũ ꝛc. s. de reb ꝰ e. l. magis. ℈. ob es alienũ. Cause cognitio ꝛc. Habuistis sicut mouetur cõtrouersia ꝙ inter liberos defuncti sit: cã cognita. bonoꝝ pos. car. dabo q̃dñ satur i cause cognitõne: hic. vt si in euidẽti est filiũ nõ eẽ filium denegetur ei. si aũt certũ est: vel dubiũ est: daꝛ ei vbi iudiciũ est ꝙ eo statim daꝛ: sꝫ sũmatim cognoscitur si est filiꝰ. sed ẋ satur aliud vt si expediat impuberi differri differatur. alr non g̃ due sunt cause cognitiões nõ expedit differri si hꝫ ꝓbationes. vel ꝙ quos defendatur. Itẽ hꝫ obstetricẽ ꝙ quã põt ꝓbare filiationẽ. istõ est fauore impuberis introductũ vt nõ differat i tpe pubertatis. ꝛ iõ si nõ expedit ei nõ ꝺꝫ differri. lꝫ ꝺ. Nõ daretur. vñ colligetis si mater est calũniose petere repellitur a petitione sua. Accidit. s. de ven. in pos. mit. l. i ℈. si eo. Car. bonoꝝ. ex isto. ℈. colligetis ar. contra op. antiquoꝝ reg. ille dolo facit. j. de doli ex. dolo facit. habet locũ si excipio: et dico illos nõ eẽ audiendos. ꝛ dico differendã qõnem in tpe pubertatis: ꝛ ita repello eos doli exceꝑ. audiũtur si incõtinẽ ti velint ꝓbare filiũ nõ esse: hꝫ locũ dolo facit ꝛc. accedit. s. ꝺ ven. in pos. mit. l. i ℈. si ea. ꝛ. s. ad exhibẽ. l. iij. ibidẽ. accipat. s e. l. i. An repꝛesentari. i. an cognosci. sic sumitur. C. de transl. si maior. Anũ. vetulã obstetricẽ. Non repꝛesentetur. no. si testes sunt senes statim debent recipi ex quo colligimꝰ. qꝛante lit. contes. possunt publicari ob iustam cãm. ꝛ ar. s. ad. l. aql. l. in le. ꝛ in aut. de restitꝰ. ℈. ꝛ licet satisdare de bonis restitu

endis.j.e.l.si is.Esse.vo.q̄ fauore alicui⁹ ⁊c. Accidit. C.de legi.⁊ sena.l.q̄ fauore.⁊.s. de mi.l.si iudex ¶ Si mater ⁊c. Mater accusatur q̄ filiū impuberē tpe part⁹ falso subiecit. ferē snīa cōtra matrē obest filio:nō,sz q̄d aliq̄s faciebat que stionē status:⁊ bonoꝝ differē:certe sic: sz q̄d decedit testato: relicto puero āniculo:⁊ alio q̄ habz.xiij.⁊ sex mensēs.agnati mouent qōnēz ambob⁹ nunq̄d differē qō stat⁹ ex psona sua q̄ hz.xiij.an.⁊ dimidiuz:non.sed ex psona impuberis differē qō status in tps pubertatis:siue impubes possidet bona: si ue nō.sed q̄d duo sunt impuberes faciūt ad inuicē cōtrouersiā:vn⁹ se dicit se filiū solū:alter dicit se:⁊ aliū. ille qui dicit se filiū soluz differē.si aūt alter adoleuit finita est eius qō in tpe pubertatis:⁊ nō differtur plus hoc dicit. Edit⁹.si mouet qō tantū matri seu si matri ⁊ puero.s.l.i.in fi.cum.l.seq.⁊.l.dicit. Differendū.nō fit qō de statu nec de bonis. Persona. no.h ppter impuberem differē qō status puberis: ne alias gñet p̄iudiciū quale quale impuberi.sic snīa lata inter alios gñet quale quale p̄iudiciū.s.de arbitris.l.nō distin §. sed si is.p pter psonā pupilli nō currit p̄scriptio i re idiuidua.s.quē ad. ser.l.si per cōez. Differtur.nō refert q̄s possideat:vel petit hic:differtur q̄tū ad aliud:qz aliquādo cōmodius est possi dere q̄ petere.s.de rei vē.l.is qui hz.nō refert petat vel possi deat cū possessoriū mouet.secus si mouet petitoriū.C.de oz.iu.l.i.sicut intelligim⁹.j.pr.§.facit.s.ō pcur.l.nō solū.sic i telligim⁹.j.pri.§. ¶ Si quis liber ⁊ heres ⁊c. Paterfa.ser uū suū iussit liberū ⁊ heredē esse.postea iste suus facit impu beri stat⁹ cōtrouersiā cū iste impubes dicat patris testiū sui aguatiōe rupisse.nunq̄d iudicia libertatis ⁊ hereditatis sunt differenda.⁊ rñ.q̄ sic.h.o.iussit ⁊ posthum⁹ sit p̄terit⁹. Differenda.nā licet nō oz dari car.si fili⁹ exheredat vl instituit. tñ posthumo datur.s.e.l.i.§.pōp. ¶ Cū extaret ⁊c. Testato: decessit intestat⁹ relicto filio impubere.iste fili⁹ agit ɔ debito res.creditores dicūt ipi tu nō es filius defuncti nō succedis ei ab intestato:sz agnati:nūquid debet petere car. ⁊ bonoꝝ pos.sic:sed habet necesse cauere agnato.b dicit. Edictum .vt differat qō in tempore pubertatis.s.e.l.i.§.⁊.j.e.l. sed ⁊ si is. ¶ Missuz aūt ⁊c. Impubes cui mouet qō status ⁊ bonoꝝ petijt car.bonoꝝ pos.⁊ missus fuit ipe vult agere pet.hr.cō tra eū qui mouet questionē stat⁹:vel res singulas petē.nūq̄d pōt facere:nō,sz sufficit ei differre qōnē in tpe pubertatis.b dicit.⁊ iste.§.est cū tali distinct.intelligend⁹.aut expedit ipu beri differi qōez in tpe pubertatis:tūc non agit.nec cōuenit siue sit petitor vl possessor.s.e.l.§.pu.⁊ in se.§.aut expedit ei non differri:tūc pōt experiri ɔ debitores hereditarios.h pos sessio ⁊c.si filius vult petere intra annū extraordinariā ⁊ ordina riā cedit ei tps ex quo sciuit.ad istā ex quo mouet qō status ⁊ bonoꝝ.cuz pater mortē videt incipere ann⁹ currere.sic g̃ petit filius duas car.bonoꝝ pos.vnū sciatis ad car.non admittet nisi caueat de bonis restituēdis si appuerit nō esse filiū.h.o. cū.l.se.⁊ in p̄n.alteri⁹. Dantur.j.de suc.e.l.i.§.largius Agno scere:quādo agnoscit ordinariā:dicūt quidā aduenīente pu bertate.vel dicatis vt dicit.l.sequēs.si statim agnoscit.ex p̄i ma pte edicti:que est vnde liberi.scōa vñ agnati ⁊ de suc.l.i. §.i. ¶ Siue impubes ⁊c. In.§.isto vsq̄ in fi. oꝛ si impubes petit bonoꝝ pos.⁊ non cauit vel nō defendit denegātur hēr ditarie act.⁊ aduersari⁹ erit simul in pos.⁊ dabit curato: bo nis.vnū sciatis.vbi impubes nō satisdat curato: debet alie nare res tpe perituras.⁊ a debitoribꝰ exigere.qz tpe liberant sed nūquid impubes oz vesci ex illis bonis:fic.siue p̄to: de creuit siue nō.ecce si mulier mittitur in pos. vētris cā: oz p̄o uidere isti impuberi.⁊ vnū sciatis si impubes satisdat.aduer sarius nō ,mittit in pos.cū eo b dicit.cū eo. qō esse debet.s.l. i.§.i.tempe pituras.vt.j.oꝛ ⁊ diri.s.de admi.tu.l.iter bono rū:vel dicatis vt ibi dixi. Satis nō det.de bonis restituēdis si apparuerit filium non esse. Debet. accedit.s.de admi. tu. l.si instituta.§.vlti. Nō nasci.accedit.s.de ven.in pos.mit.l.i. §.eligitur.

De bonis inf̄is ⁊c. Car.bonoꝝ pos.vendicat sibi locuz in bonis p̄f̄is.in bonis mf̄is nō.verū si mouetur qō stat⁹ oz differri in tps pubertatis.licet nō ex car.edicto ⁊ ō bonis fra ternis mouētur.vt vnū sciatis.si q̄s facit pupillo ɔtrouersiā debet esse simul in pos.si nō satisdatur.sicut pupillo p̄stātur alimēta ita alia necessaria.sed si fili⁹ mittitur i pos. ⁊ q̄ritur ō bonis ⁊ statu suo nō nocet sed aduenīēte pubertate ⁊ ipe so lus erit in pos.si satisdederit.h.o. Interponēdū.s.l.i.§.gña liter contra testā matris nō datur.s.ti.de contra ta.l.illud.§. ad testā.rñ.verūtū gfa p̄noꝝ bonoꝝ nāciscitur pos. nō gra tia maternoꝝ.vel fraternoꝝ. Datur .nam filij possunt petere bonoꝝ pos.vel vnde liberi.vl vnde agnati.l. i.§.quibus. Erit.accedit.s.e.l.iij.§.i.oꝛ.s.l.p̄ri.

¶ Si impubes ⁊c. Do:tuo patre si pubes negatur recte adoptatus:⁊ ideo fit ɔtrouersia hereditatis pateme adhuc car.edictum puto dari: q̄d si fo:te cum sit ɔtrouersia ei de sta tu deliberat esse heres vel nō mater p eo: differtur in tps pu bertatis si ei expediat.vbi vnū sciatis:vbi petitur car.bono rum pos.si nulla cōtrouersia moueatur planū est.quid si duo erant fratres.quid si filius est exheredat⁹.nō habet car. bo noꝝ pos. sed iterdū accipiet scz si nō petit ɔtra ta.sed q̄d erit pupillus erat in possessione bonoꝝ liberi paterni.ille negat filium paternū.hic nō habet car.edictū.nūquid ipe pupillus ex car.edicto cum scripto heꝛde:qui petit scōm ta. simul mit tetur in pos.⁊ certe qui est institut⁹ petat scōz ta.iste succedet ab intestato.vnde nō admittetur ad oꝛdinariā:sed extraoꝛdi nariam:scz ad carboniānā.hoc dicit.q̄re quia nō habet locū cū filius est exheredatus.s.l.i.§.pāp. Expediat.s.l.iij.§.due aliquādo tamē matri conceditur defendere filium.s.e.l.i.in

Si. Accipiet.s.e.l.i.§.gñaliter

Decessit ⁊c. Quidam decessit intestat⁹: dico filium meū fuisse tpe mortis ⁊ i potestate mea:existit quidā impubes cū pater fa. decessisset: ⁊ ad euz hereditatē ptinere dicit: nūquid erit necessaria car.bonoꝝ pos. sic, sed si emancipat⁹ decessit: relicto filio impubere.ego dico ante emācipationē cōceptuz similit isto casu erit necessaria car.bonoꝝ pos. vt differatur i tpe pubertatis.hoc dicit.⁊ sic fm antiqua tpa oīa licet mihi occupare.j.de ca.pec.l.ij. Decretū.car.bonoꝝ pos.s.l.i. Ad mittitur.sed dic mihi hic mouebā questionē stat⁹:⁊ bonoꝝ car.habz locū b edictū.s.l.i.rñ.siue questio moueatur de sta tu ⁊ bonis:siue de statu p̄f̄is sui.s.l.i.in fi.⁊.l.se.habet locum

Quat hic mouebatur qō tñ patris sui: vel stat⁹ ipius. ¶ Quod labeo dicit ⁊c. Si aliquis impubes oꝛ suppoſi tus:interim debet esse in pos.⁊ differi qō stat⁹ qō est intelli gendū:si dicatur natus post mortē p̄f̄is.vnde debet cē locus

Quhuic edicto.h.o. sic ex car.edicto.s.l.i.in fi.⁊.l.seq.

¶ Cum mulier ⁊c. Si mulier mortuo marito deferente hēr de iurauit se pregnantē esse:sacm prodest impuberi. si autez fuit iuratum pregnantē nō esse:causa cognita debet ei dene gari.nā hoc casu mulier nō erit ventris noīe in pos.mittenda

Quhoc dicit.accedit.s.de iurē.l.iij.§. si de possessiōe.

¶ Cum sine beneficio ⁊c. Si impubes est heres script⁹ et sine bñficio pretoris ad paternā successionē vocatur, siue fili us sit natus vel nascitur⁹: quia script⁹ est:'ex quo nō exhere dat⁹ est sz institut⁹ nō idigeat car.edicto.h.o. Nō est.s.l.i.§. pōp. Non pertinere. accedit.s.l.iij.§.pāp.

Scriptus heres ⁊c. Testato: instituit aliquē filius impu beres dicit se filiū defuncti esse:⁊ ei succedere debere:q: cū p̄he terit⁹ fuit dicit nullū testiū:nūquid scriptus heres potuit pe tere scōm ta:nō.quia agnat⁹ transuersalis nō poterat pete re tūc.si isti iste sublat⁹ eēt de medio,tunc posset petere heres sz q̄diu extitit impubes:nō poterit scōm ta. petere scriptus heres.h.o.p̄mo.vnde liberi.quia dicit se p̄teritū:⁊ sic nullum testiū.vel ex dicto p̄mo.s.post eum.⁊ hic est casus q⁹ bonoꝝ pos.nō agnita transfertur.s.de ɔ ta.l.illud in fi.

Ptia ⁊c. In.l.ista oꝛ quedā mater fa.titia noīe mortuo marito peperit posthumā accusatur ō crimīe adulterij cōmi si apud p̄sidē.nūquid differtur questio in temp⁹ pubertatis ne posthume generetur p̄iudiciū:⁊ certe si ipsi posthume,nō

mouetur qõ bonoꝝ nõ differtur ꝓpter matrez:alias sic, hoc dicit.Differri.q̃ si diceretur posthuma nata ex adulterio pos fit peti car.edictũ:sicut quãdo dꝛ subiecta.s.l.i.in fi.t.l.se.

Quẽtur ꝛc. Impubes petijt car.bonoꝝ pos. postea pubes effectus est anteq̃ corꝑalem pos. adeptus esset. nunq̃d fungit̃ partib⁹ possessoris:ꝛ rñdet̃ in eo q̃ vult petere a possidẽtib⁹:sibi incũbit on⁹ ꝓbandi.h.d. Incũbere.sed in eo q̃ petitur nõ incũbit ei ꝓbatio s.l.iij.§.pui.nec ob.qõ dicit̃ siue petitor siue possessor sit gaudet comodo car.hoc ẽ q̃tũ ad bonoꝝ pos.nõ q̃tũ ad alia.

Hec bonoꝝ ꝛc.Si impubes petijt car.bonoꝝ:nõ soluꝫ ꝑdest car.bonoꝝ pos.vt in pos.sit.sed vt possit exigere a debitoribꝫ:ꝛ a fratre emãcipato ꝛ sorore collationẽ dotis.si satisfecerit suo aduersario de bonis restituẽdis,hoc dicit.secus si nõ satisfecerit.s.l.iij.§.missum.

Sed si cum ꝛc. Habuistis ꝓme ꝓdest impuberi q̃ cauit de bonis restituẽdis siue apparuerit filius:qꝛ in pos.mittitur:ꝛ quia confertur ei.sed certe sicut cauetur ei de cõferendo.ita cauendũ est ab eo si nõ apparuerit filiꝰ qꝛ debꝫ cauere de bonis restituẽdis.ꝛ de collatis restituẽdis.hoc dicit.cauendum est.si filius nõ apparebit aduenięte pubertate.

De bonoꝝ poss.scõm tabulas. Rubrica.

Dictum est vobis de bonoꝝ pos.contra tab.bonoꝝ ꝛ de bonorum pos.carbo.sed quia scripti heredes petũt scõm tabu.ideo ponitur de scõm tabu. quia sicut contra tab. est ex iudicio testatoris,ita scõm tabu.s.de bonoꝝ pos.sed cuꝫ patrono.§.i.ꝛ iõ de scõm ta.vel scõm nũcupationẽ.scõm ta.hꝫ locũ cum quis testatur inscriptis.scõm nũcupationẽ hꝫ locum cum quis testatur.siue inscriptis.C.e.l. erunt quõ differt iste.ti.ab illo:si ta.re.nulle.exta.ibi dixi ꝛ videam⁹ quando deb̃ dꝛ in ꝑn.hui⁹.l.q̃ cesset.l.i.§.quis sit effect⁹.si effect⁹ l.iij.§.sub cõ.

Tabulas. Script⁹ hẽs in testõ solẽnit̃ petẽ ꝑt scõm ta.si vlt succedẽ iuꝛ ꝓtorio.appellatõe tab. intelligim⁹ oẽm materiã:sine sint lignee:siue in cartis,siue in cortio.nõ refert in quo scripte:ex quo solẽnes sunt ꝛ nouissime. Item requirit̃ q̃ certũ sit extare eas. quid si sunt apũ furem vel apũ cuꝫ apud quẽ deposite sunt.nũquid admittet̃ bonorũ pos.certe sic.ꝛ sufficit ꝑmo tabulas extitisse licet defierunt vnũ sciatis si in duobus exemplaribus scripte sũt tabule ex quolibet põt peti.sed si scripte in vno originali:ꝛ in alio exẽplum peteret̃,bonoꝝ pos.de originali.h.d.sunt.insti. q̃.mo. te.infra.§.posteriore.ꝛ§.exteriore.ꝛ§.ex eo. Bonoꝝ pos. ꝛ si ẽ de suis clausis tabulis põt adire.s. de iur̃ ꝛ fcã igno.l.i.testamẽtũ.vt faciunt qui ire volũt trãs mare. Scribit.quia autentica ꝓbant.s.fami.her.l.si q̃. Exegit ꝓtor ꝛc. Ad hꝫ .vt bonoꝝ pos.scõm ta.possit peti requirit̃ q̃ ille qui fecit testm̃ hũit ius standi tpe fcã testi:ꝛ tpe mortis,quid si tpe testi ẽ furiosus tpe mortis:nõ.nõ habet testi factõez ꝛ ex illis nõ potest peti bonoꝝ pos.scõm ta.vt faciat ad titulũ. Poterit. qꝛ ab inicio valuit ei⁹ testm̃. Fecerit.solẽne. Potest.seru⁹ si incisũ fit; quia putasset heredes indignos.s. de his que i te. delet̃ l.i. Tum.vnde bene peti poterit bonoꝝ pos. scõm ta. Quissimũ ꝛc. Pꝛetor in edicto isto sequit̃ ordinẽ naturalem equitatis.vt ꝑmo filij ꝑteriti admittant̃ õ ta. quibus exclusis admittunt̃ instituti.vnũ sciatis: si filius est institut⁹ sub cõ.que nõ est in potestate pẽdẽte ea poterit petere, vnũ sciatis:si plures sunt scripti,ꝓ qua parte quisq̃ script⁹ est peter scõm ta.sed si institut⁹ vnus ꝑmo loco,alter scõo instit⁹ tutus hęres ꝛc. Ad liberos.ꝑteritos. Heredes. accedit.s. ô contra ta.l.illud. Ei, vnde licet iure ciuili nõ potest succedere pendente conditiõe.s.de acq̃rẽ.hered.l.is qui.tamẽ iure ꝓtorio potest.vt hic. Est.habetis casuꝫ in quo. Admittẽdi.cõ co:.C.de edi.di.adri.tol.l.i. Si qs ita ꝛc. Testõr ita dixit ille ex fribus meis qui vrorẽ durerit,post mortem meã ex dodrãte hęres esto.nũquid si noluit alicui nubere hẽbit partes vtiles certe ꝛc. Petet.hic secus si sub alia adiectõe. Voluit accedit.s.l.i.§.vlti. Accrescit.C.de ca.tol.§.is itaq̃. Pertinebit.sed ipse põt sibi petere.s.de bonoꝝ pos.l.seru⁹. Bonoꝝ pos.i.quia iusserit adire vel ratã habuit. Posse.si institut⁹ ẽ s.l.i. Ad deleticiã.i.ad veterẽ in qua de facili littera deletur in opistographo:vel illa que fuit scripta ꝛ postea deleta.

Quib cõ. ꝛc. Filius est institutus sub tali cõditiõe. pẽdẽte cõ.põt petẽ scõꝫ ta si deficit cõ.retinebit bona mr̃na ꝑ contra ta.ꝛ certis ꝑsonis relicta ꝑstabit alijs ꝑsonis nõ:nisi in casu qui in.l.ponit̃.hoc dicit scõꝫ ta.qꝛ licet nõ possit adire vel repudiare.s.de acquir.hered.l.is qui.sed scõm ta. potest petere vt hic.

Idemũ ꝛc. Filij instituti sub cõ.pendẽte condi. possũt petere scõm ta.si in testõ vtili ꝛ tabule sunt vtiles. alias sec⁹ hoc dicit.cõcordat.C.e.l.fi.

Cum tabule ꝛc. Testator fecit testm̃. adhibuit. xvij. testes omnia sigilla nõ apparent.sed.vij.nũquid ex illis tabulis poterit peti bonoꝝ pos.fic:b̃ dicit. Signate quã sit necessariũ:sic g̃ accedit.C.de bonoꝝ pos.scõm ta.l.fi.

Sita ꝛc. Testator in tabulis ita dixit sempronio⁹ heres esto:titius si nauis venerit ex terna ꝑte hęres esto. idẽ ẽt titi⁹ si nauis nõ venerit:hęres ex sertante hęres esto erit hęres ex tertia si nõ venerit ꝛ ille sertans sibi accrescit. b̃ dic̃. accrescit facit.s.de her.insti.l.interdũ. Qui filio ꝛc.testator instituit filium impuberẽ ꝛ si decessit:anteq̃ esset pubes titiũ substituit nũquid valet ista substitutio fic.quid si testator instituẽdo eũ errat vel in noie:vel i cognoie.ꝑma facie tenet instõ.verũtñ si nõ appet incõsulto factũ cẽ denegabit̃ bonoꝝ pos.scõm ta. h.d. Potest.iure ꝓtorio.accedit.C.de testis.l.fi in noie Inductũ.i.cãcellatũ.s. ô his q̃ i testa.de.l.i.§.fi si icõsulte. Quidam testm̃ ꝛc. Pater filio impuberi fecit testm̃:ꝑ nũcupationẽ filio fecit testamẽtũ:vt illud qõ fit sit institutio ꝛ substitutio.certe institut⁹ poterit petere scõm ta.ille aũt cũ erit locus substitutiõi poterit petere ꝑm nũcupationem. h.d. C. de bonoꝝ pos.scõm ta.l.vlti.

Et bonoꝝ pos. Si pater sibi ꝛ filio fecit testamẽtũ:filio dat̃ bonoꝝ scõꝫ ta.si testamẽtũ ꝑris sit signatũ substituto datur licet sint resignate dat̃.h.d.proferat̃.dũ tñ sint solẽnes. Sed seru⁹ ꝛc. Si seruus institut⁹ hęres sub cõ. pendẽte con.põt petere si nõ existat ꝑdictor .s. de bonoꝝ pos.l.seru⁹.

Veli ex liberis ꝛc. Testator instituit liberos ꝛ dixit q̃ ex liberis pegre moriet̃:ei titi⁹ hęres esto.ꝛ duo decesserũt pegre nũquid si ignoret titi⁹ vocat̃ ex substitutiõe:sic.fꝫ si fili⁹ instituit̃ ꝛ reuertat̃ de capt̃ hostiũ nihilomin⁹ bonoꝝ pos. accipe põt.h.d.rñ.nisi eẽt voluntas defũcti q̃ vocaret̃ diuisim.C.de impu.ꝛ ali.substi.l.cũ q̃dã.appabit̃.qꝛ est vtile.j.q̃s oꝛ.in bonoꝝ pos.l.ij. Testõ ꝛc. Titi⁹ fec̃ testamẽtũ:fcõ testõ dedit se in arrogat̃.imitatiõ̃ est testamẽtũ.vñ titi⁹ sui iur̃ fact⁹ decessit:script⁹ hẽs petit bonoꝝ pos.scõm ta.certe,nõ dabit̃ ei: qꝛ irritũ factũ est testamẽtũ ꝑ arrogatiõez.nisi q̃nq̃ testib⁹ post ea volũtatẽ ꝛfirmauerit.h.d. Decesserit.sic vt cũ factũ ẽ testamẽtũ.insti.quib⁹ mo.te.infir.§.alio trãsferat.s. de adopti. l.si ꝑ. Intelligit̃.concor. C.de codi.l.vlt.extimat̃.accedit.s. ad tre.l.si q̃s ꝓtore.

Et script⁹ hẽs. Hęs script⁹ põt petẽ bonoꝝ pos.si ex certa ꝑte script⁹ est.fꝫ si in incerta ꝑte institut⁹ est. nũquid ex ꝑte illa poterit petere scõm ta.rñ.q̃ sic. vñ sicut dicit testator q̃ ta ex parte titi⁹ hęres sit tãta sit sei⁹.nũq̃d alt̃ vocabit̃:sic.fꝫ si declarat̃ hęres ex semisse i codicill' vt ex codicillis poterit petere.nõ vt ex testõ.h.d. Occupat.ꝓcor s.de hẽ.insti.l. iterdũ ꝛ.l.asse toto. Script⁹, ꝛ accipiet ex testõ.nõ vt ex codicillis s.de here.insti.l.asse.

Si quis a parente manumissus sit, Rubrica.

Dictū eſt.ſ.de bonoꝝ poſ.hꝫ ta.que dañ̄ p̄teritis liberis: verū qz filī⁹ emācipat⁹ p̄teriſt parentē.ponitur iſta rubꝛica. Si q̄s a pa.māumiſſus.i.emācipat⁹.ſ.qñ act.ō pec.l.i.ſ.merito.verūtñ nomē māumiſſiōis eſt cōmune.

Sicut patron⁹ p̄terit⁹ vocat̄ ad cōtra ta.ita pater p̄teritus a filio emācipato qō equiſſimū eſt.ſic ḡ vocat̄ parens ad ſuc.liberoꝝ ſi p̄tereant̄ ꝛ deinceps. vt vnū ſciatis iſtud ꝫ locū in filio nepote ꝛ p nepote cōiuncto: per lineam maſculinā.quid ſi pater accepit pecuniā vt filiū emācıparet: repellit̄ a ſ ta. ō dic̄ cū legib⁹ ſe. Acquiret̄. C. de bonis q̄ liberis.l.cuꝫ oportet.inſti.per quas p.ſ.i. Admittat̄. inſti.de ſuc.liber.ſ.ſz nō a. Maneret.ſ.de in ius vo.l.ſed ſi hac.l.i. ſ.patroni. Repellit̄.perdit pater bonoꝝ cōtra ta.ſi accepit pecuniā p̄o emācipādo vel dedit ei filī⁹ p̄o ſua portiōe conferendo in eū ſupremū iudiciū.ſecus ſi dedit int̄ viuos: qz eēt pactū de futura ſucceſſiōe: nō. vt. C. de codicillis pecuniā: vel ibi aliud cū magis debeat̄ ſucceſſio parētuꝫ filijs q̄ ecōtra.ſ. de inof.te.l.nā ꝛ ſi parentib⁹. Poſſe. C. de inof.te.l.vlti. Ei.i. patri.ſi filī⁹ alienat in fraudē p̄is alienauit.ſed liberi nō ſūt ignari.vnde nō poſſunt alienare in fraude.j.q̄ in frau.cre.l.i.

Antoni⁹ ꝛc.ſi filius emācipat⁹ inſtituit turpes p̄ſonas petit inſolidū cōtra ta.al's vſq̄ ad legitimā portionem.

Si filī⁹ ꝛc. Si emācipat⁹ filī⁹ p̄terijt p̄rem ſuū indubitāter p̄ p̄terit⁹ vocat̄ ad ō ta.ꝛ nō p̄eſtat legatū.h.d. Hereditate.qñ eſt inſti.in legitima tñ. C. de inof.t.l. qñ.ꝛ.l.ſancim⁹.

Patri ꝛc. Si pater emācipat filiū: pōt imponere opas: ꝛ iō nō ꝫ opaꝝ petitionē h.d. Edicit. inter patrē ꝛ filiū ſz dicat inter p̄ſonū ꝛ libertū. j. de op.liber.l.iuriurādi.

Ju⁹. Pat̄ cogebat filiū ad turpē vitā: filī⁹ iſte emācipat⁹ eſt a p̄re.pater coact⁹ eſt emācipare.nūquid ſi pater p̄tereat̄ ab eo hēbit cōtra ta.bonoꝝ poſ.nō.h.d. emancipare. de emā.l.ſi lenones.

De bonoꝝ poſſeſſiōe ex teſtō militis. Rubꝛica

Debonoꝝ poſſ.ſcōm tab.que ex teſtō pagani deferēt̄ dicitū eſt.verū quia miles teſtat̄: ꝛ p̄terijt filios ſuos agit̄ cōtra teſtū.ideo dicit Rꝛica de bonoꝝ poſ.q̄ ex teſtō militis dat̄ ſcōm ta.ſ.t.i.l.i.ſ.eſt ꝛ alius.

Ondum eſt ꝛc. Iſta.l.iſtud dicet ſi miles armat e militie i expeditione vel cōflictu fecit teſtū: ſiue ſolēne ſiue non. pōt peti ſcōm ta.ꝛ qđ dictū eſt in ꝫo milite idē in alio q̄ nō fit miles: diū tñ ſit in expeditōe iure militari poterit teſtari.nam non uerce dicunt̄ militare.idē poſſunt triarce.idē poſſunt qui ſūt p̄ncipes alicui⁹ claſſis.h.d. Ordinaſz.ſiue ſolēniter: ſiue nō: C. de mili.te.l.milites. Teſtabunt̄. etiaz ſi pagani ſunt: vt in fi.hui⁹.l. Nauarcos. p̄ncipes nauariū. Nō ſit.accedit. ſ. de iniuſto teſtō.l.vlti.

De iure patronatus. Rubꝛica.

Cūa bonoꝝ poſ.ō ta.datur p̄ſono p̄terito i bonis liberti.ſ.de ō ta.l.illud in p̄n.ꝛ iura p̄ſonat⁹ nō ſolū cōſiſtūt in dando bonoꝝ poſ.ō ta. imo i multis alijs.dicit Rꝛica ō iure p̄ſonat⁹.ꝛ videam⁹ q̄s penas patit̄ ſi alienat i fraudē p̄ſoni.j.e.l.ſi libertinū. quib⁹ mōis p̄dic.ius pa.j.e.l. adigē.

Accedit patron⁹ ad iudicē. ꝛ Patronoꝝ ꝛc. dicit ita.dñe habeo vnū libertū qñ vado p ciuitatē ꝛ obuiat mihi: dat mihi terga: qual'r p̄cedēdū eſt ō libertū. dicit iuſ.cō.dicā tibi: ſi eſt officioſus castiget̄ ꝛ egregie ꝛberet̄. ꝛ cōmittit̄ iudex ꝛberare ſi nō corrigas te.crepabo oc'os de capite.ſz ſi libert⁹ dicit iniuriā p̄ſono ō b cōuict⁹ dꝫ relegari.ſi āt dat opaz vt p̄dat bona vl' caput dñs: libert⁹ dꝫ i metallū dānari.h.d. Preſides. l' p̄cōſules. ſ. de of.p̄cōſul'.l.nec q̄cq̄.ſ. de plano. Inofficioſus.nō p̄ſtat debitū obſeq̄z. Erit.ꝛ ita efficit fu⁹ pene. inſti. de ca.di.ſ. maximā. Ceptauit.circa iſtā ꝛ circa ei⁹ materiā ſi guabitis ō.hic ꝛ q̄ libert⁹ ingrat⁹: vel castigat̄ vel relegat̄ vel dānet̄ i metallū. ō. C. ō liber.l.ij.ñ. ſi māumittit̄ ex voluntate tūc reuocat̄ i fuiture. vt ibi. ſi ex neceſſitate nō. vt h: vl're uocat̄ i fuiture ſi placet ēmittit̄ ex voluntate ſi ē inofficioſus: qz nō aſſurgit p̄ſono trāſeūti. h nō reuocat̄ i fuit. C. ō liber. cā.l. ſolo obſeq̄o. ſi caſtigat̄ i corpe: vt i p̄n. h⁹.l.ꝛ.ſ. de of.p̄cō.l. nec q̄cq̄.ſ. de plano. niſi eēt obſeq̄z nimis neceſſarium. int̄ cetera obſeq̄a teneт̄ p̄ſonū alē. C. de opis libe.l.i. venit p̄ſon⁹. vade latro iā cruā tibi oc'os pōt i fuit. reuocare. ſ. de liber. ingiunā. pōt i fuit. reuocari. vt i.l.ſ. ſi āt māumittat ex neceſſitate eadē ē diſtractio: nō eadē pene i impoſitio. ſic' inofficioſus

Castiget̄ ſi cōtumelioſus punitur. vt hic ō.

Liberti ꝛc. Si p̄ſon⁹ velit. p̄hibē ne vtāt licita negocia

Si q̄s ꝛc. Quidā fuit tutor⁹ dat⁹ ꝛ ancilla ei legata rogat⁹ māumittē agnouit legatū recuſat tutelā. nīq̄d dꝫ carē cōmō p̄ſonat⁹. nīſi. q̄ fic.h.d. accedit.ſ. de ex crimīe p duellioīs: vl'leſe ma. nūq̄d liberi carebūt iuſ patronat⁹. nō: imo remanebit eis. h.d. Pſnoꝝ. al' p̄ſonoꝝ ſunt oꝛ ſeigneur. hꝫ ō q̄ tollit̄ ita breuit̄. ſi cōfiſcāt iura p̄ſoni iura p̄ſonat⁹ trāſeūt in fiſcū. C. de bo.li.l.i.in fi. ſoluūt q̄dā trāſeunt i fiſcū. ſi p̄ſon⁹ nō hꝫ liberos. C. ō bo.li.l.i.i fi. ſoluūt q̄dā trāſeūt in fiſcū vt ibi. aliq̄ ſec⁹ vt hic.ꝛ.j.ad.l.iul'.ma.l.eoꝝ.ve rioꝝ eſt rñſio. ſi p̄ omittit crimē leſe ma. q̄ trāſeūt in eīneis eadē remanet apō liberos. vt i.l.eoꝝ. q̄ iura ſi trāſeūt oꝛ remanere apō fiſcū: vt in.l.ō. vel dicat̄ q̄ō eſt verū: illa via trāſeūt hic. vel pōt dici de rigoꝛe iuſ trāſeūt i fiſcuꝫ. ō eq̄tate remanēt apō liberos vt ñū ſuū: vel ſubmiſit aliū reuocat̄ i fuitute: ſi p̄ſon⁹ liber tū ſuū nō aluit ius p̄ſonat⁹ oꝛ p dere. h.d.i. reuocat̄ i fuit. pp iſtā leuē offensā

Dicere ꝛc. Si p̄ſon⁹ cogat liberā iurare: ne nubat: p dit ius p̄ſonat⁹. ſz ſi filī⁹ iuſſu p̄ſoni coegit eā p dit ius p̄ſonat⁹: ſz ſi p̄ſon⁹ ſtipulat̄. c. opas. nō p dit ius p̄ſonat⁹. ſz ſi p̄ſon⁹ cogit libertū ne nubat p dit ius p̄ſonat⁹. ſz. l.iul'. de irritādis ordinib⁹ iſtō iuſiurādū oꝛ ei remitti. h.d. Edigē.i.cogere. Dare.ſec⁹ ſi ſtipulat̄ pecuniaz cū onerāde libertat̄. j. quaꝛ rerū act. nō dat̄. l.i.ſ.i. Dei ḡre. q licz offendit ꝛba leg̃ nō tñ ſniam: ꝛ ita lz alicui offendē ꝛba vt h.ꝛ.ſ. de in ius vo.l. q̄uis. tē nō lz offendē ſniam retentis ꝛbis. Recte.i. nō p̄hibēte. de iſta.l. hēbit̄. j. vñ vir.l.vna.

Ju⁹ ꝛc. Si aliq̄ ācilla vēdita eo pacto ne p̄ſtituat̄: ꝛ p ſtituit̄. poſtea erit ācilla p̄ vēdēt̄ nō p̄ſtituēt̄ eā. h.d. cōꝛ.ſ. ō ſer.exporꝛ.l.ſi. Dādat̄ ꝛc. Preſides audiēt ḡre las p̄ſonoꝝ de ip̄is libert̄. aliq̄ punīūt eos relegādo eos. a

Aliq̄ adunēdo p̄tez bonoꝝ. h.d. accedit. ſ.l.i. ꝛ ibi dixi.

Seruū ꝛc. Si filī⁹ ſuū māumiſit eſt liber⁹ ip̄ius: nō p̄is ſui. h.d. quia filī⁹ in caſtrēſi loco p̄is hꝫ. ad mac.l.i. in fi.

Seru⁹ ꝛc. Aliq̄ ſu⁹ nō māumiſſus p ducit ad libertates vēdo tibi ſuū vl' dono vt i die māumittas: ſi nō māumittas infra tñ p ducit ad libertatē. h.d. accedit. ſi mā. ita fue.l.ij. ꝛ.iij.

Filiū ꝛc. Si filī⁹ q̄ ē i ptāte p̄is: vl' emācipat⁹ abſtinet ſe ab hſ. p̄na ius q̄d hꝫ p̄ſon⁹ i libert̄ nō amittit̄. h.d. j. de bonis liber.l.ſi p̄ſon⁹. ſ. ſi q̄s nō mala ꝛc. j. de ꝛb. ſi.l.hꝫ. recte. Ut i bonis ꝛc. Liberi dānati de crimīe capitali nō hūt locū i bonis liberti niſi fuerīt reſtituti. Item ſi p̄ſon⁹ vidi cauerit ſe ſine iudice. Item ſi p̄ſoni accuſauerit libertū: ꝛ ſi ſunt maiores. xxv. an. ſ. p̄ſonat⁹ cōmittūt. h.d. Paternū. j.l. pr.ꝛ j. de bo.liber.l.ſi cū maioꝛ.

Cum p̄ſonū ꝛc. Fil⁹ patroni accuſat libertū de crimine capitali penā patit̄: quia p̄teritus a liberto patris ſui nō vocabitur ad cōtra ta. Accuſaſſet. quidam dicunt ſiue accuſo libertum de crimine capitali cauſam reſtituit: ſi ſunt maioꝛes repelli a cōtra ta. ſiue filius patroni. ſ.l. pꝛi.ſ. vt dicatis: ſi accuſo libertū nō p do ius p̄ſonat⁹. j. de bo. liber.l.p̄ſon⁹. ꝛ.l.q cū maioꝛ. vñ exponā lr̄am. cū p̄ſonū. i. filiuꝫ p̄ſoni. ꝛ q: libertos ꝛc. j. de ꝛbo.ſig.l.licet.ſ. recte. Eſſet. ſ. de bonoꝝ poſ.l.q dicto. ꝛ j. de penis.l.ij. Eſt. j. de accuſa.l.libelloꝝ.ſ.i.

Eius gaī ⁊c. Quidā gaī fecit teſtū: ⁊ quēdā liber-
tū ex parte cū filijs inſtituit. nunq̄d hoc mō facit inge-
nuū: nō. hoc dicit. nō poſſe. accedit. ī. de collu. deteg. l. i.

Filiuſſamílias ⁊c. Filiuſſ. nō miles ſeruū peculiarem
nō pōt manumittere. ⁊ ſi manumittit iuſſu patris fit li-
bertus patris. h. d. nō pōt. ſed ſi eſſet filiuſſamíl. miles ſic. §.

§ Si iurauero ⁊c. Dico me patronū e. l. ſeruū.
tuū eſſe. tu dicis q̄ nō ſum. defers mihi iuſiurā. iuro me
patronū eſſe. nunq̄d habeor ꝓ patrono. q̄tū ad bo. poſ. ꝯ ta-
bulas. nō. niſi ꝓnunciat⁹ fuerit patronus. h. d. Stabit. ⁊ iuſ-
iuran. nō eſt maioris auctoritat⁹ q̄ ſententia. alibi econtra. ī.
de ſolu. l. q̄ ſticbū. §. naturalis.

Bi ꝯ. l. ⁊c. Si cogo libertam ne nubat nō habebo ius
patronat⁹ nec liberi mei. immo ꝑdo ius patronat⁹ ⁊ li-
beri mei. h. d. accedit. §. e. l. adigere.

§ Si libert⁹ ⁊c. Iſta lex eſt leuis. debetis ita ſcire ſi libert⁹
oz min⁹. c. aureis in bonis poteſt ſecure teſtari etiā pa-
trono ꝑterito. ſi plus oz nō poteſt. ſi caret liber⁹ ⁊ parentib⁹
⁊ collateralib⁹. habet plus. c. aureis nō pōt ꝑtenire patronus
ſed libert⁹ dicit alienabo in fraudē. l. vt ſim minor centenario
nō valet. ⁊ iō nō repellet patron⁹ a ꝯ tabu. ſi inuenit ꝑterit⁹
quid ſi libert⁹ fecit in fraudē patroni q̄ ꝑiciebat pecuniam
ꝑ plateas ſpe matrimonij liberti. dixit libertus aliter, puide-
bo mihi: alienauit. c. retinuit. c. ⁊ vnū aureū nō fecit in fraudē
l. q: ſum centenari⁹. q̄d erit hoc caſu: certe, puidebit patrono
ꝑ fraudatoria iudicia. ꝑ fauianā ⁊ caluiſianā. h. d. in ꝑn. h⁹. l.
ſi oz min⁹. c. aureis pōt teſtari. inſti. de ſuc. libertoz. in ꝑn. Eſt.
ipſo iure. Alienata. ī. que in frau. pa. l. tenetur. §. i. ⁊ §. de vſu-
ris. l. moza. §. fauiana. Factum eſt. C. de leg. ⁊ con. l. non du-
bium. Si quis ⁊c. ſi aliquis alienauit ſimul plures res. vt ſit
minor centenario fit alienatio in fraudem. l. ſi autē diuerſis
temporib⁹ licet ꝑmo nō videbat factum in fraudē. l. hoc di-
cit. Sit. ⁊ ita fit vt coaceruatiōe lex circūueniatur. ſic alibi. C
de dona. l. ſancimus. Erit. ſic in. l. fal. ꝓzora legata non indu
cunt. l. fal. ſed poſteriora. C. ad. l. fal. l. i.

Dui fratres ⁊c. Lex iſta eſt ỽboſa lex: tamē ei⁹ intētio
eſt leuis pater me⁹ libertum patris ſui de crimine capi
tali ꝑ calū. accuſauit cum pater me⁹ eſſet maior. xxv. ann. ipe
cadit a iure patronat⁹. ſed nunquid ego filius cadā a iure pa
tronarus: diui fratres reſcripſerūt q̄ factum patris mihi no-
ceat. verūtamen iul. ſententia introducta eſt in ōrium cui⁹ ſen
tentia approbatur hic vt ſi auus manumiſit ſeruum. licet pa
ter accuſet eum de crimine capitali patri nocere debet nō mi
hi filio ſed habebor ꝓ patrono. non ex perſona vnde pris
ſed vnde aui. h. dicit. vnde colligit arg. ſi pater cōmittit fello
niam. ego filius vocabor non ex perſona patris. ſed aui mei.
argu. huius. l. ⁊ prealleg.

Quero ⁊c. Volebat patron⁹ ꝓhibere libertos ne exer-
cerent negociū in eodem vico. certe non poteſt hoc dic.
concordat. §. e. l. ij. odo.

§ Sicut ⁊c. Si libertus decedit poſt teſtamētū factū: ego
patronus poſſum operas petere: vel partem bonorum
petere. ſimiliter ſi decedit inteſtatus eadem electio mihi fuat.

Ingrat⁹ libert⁹ ⁊c. Si libertus nō ꝑſtat obſequium pa-
trono ingratus eſt. ſed ſi libertus non adminiſtrat res
patroni abſente patrono nō etiam petit tutorem filijs patro
ni ingratus eſt. hoc dicit. eſt verum ſed non reuocat in ſeruit.
C. de libe. cauſa. l. ſolo. vbi eſſet neceſſariū obſequiū. §. l. i. diri
§ Sue. Si patronus deportat ꝑdit ius patronat⁹. ſed re
ſtitutus recuperat. ſi libertus deportat ⁊ reſtituitur: re-
ſtituit etiā ius patronat⁹. adeo vt contra tabulas poſſit pe
tere. vnum ſciatis. interdum excluditur patronus a bonorum
poſſeſſ. contra tabulas. q̄nid enim ſi inſtituit fili⁹ vel ei⁹ fu⁹
repellitur a ꝯ tabulas ſed ſi ſunt duo patroni. ⁊ vnus inſti-
tuitur ex debita portione non petet: petat extra tabulas. ali⁹
enim non poterit petere. ſi ei accreſcit portio alterius filij ei⁹
legitimi. ⁊ naturales excludunt patronum. filij naturales ex-
heredati. ⁊ alio inſtituto ſi per ſeruū patroni acquiritur ei por-
tio debita excluditur patronus. verūtamen ſi repudiat here-
ditatem liberti non excludunt patronū. h. dicit. Reſtituat. C
de ſen. paſ. l. i. Portionem. inſti. de ſuc. libe. §. ſed noſtra. Na-
turalis. ⁊ legitimi qui faciūt mentiones de exheredatiōe. ⁊ ſic
ſunt in poteſtate ſi eſſent naturales tantum nō haberet in po
teſtate. C. de natura. liber. l. ſi. ſicut non poſſunt exheredari. ī.
de ỽbo. oblig. l. quidā filiū.

Vtis conſtat ⁊c. Si filius patrone eſt in poteſtate ſui
patris cum liberto materno poteſt ab inteſtato ſuccede
re. ⁊ per contra tabulas ad eius bonorum poſ. venire. hoc. d.
Jure. i. ab inteſtato. facit. ī. de legi. here. l. inteſtato.

§ Si fili⁹ patris ⁊c. Filius nō vindicauit necem paternā
ſeruus interfecti deterit illam necem. ⁊ ita aſſecutus eſt
libertatem ꝓ ꝓmio. nunquid filius patroni habebitur ꝑ
patrono. nō. hoc dicit. Deruit. C. ex q̄. cau. ſer. ꝑ ꝓmio. l. i.

Cum ex falſis ⁊c. Oblati fuerunt tibi falſi codicilli: in
quibus ꝓtinebatur q̄ tu rogat⁹ eras ſeruos tuos ma
numittere: manumiſiſti ꝑ errorem. nunquid tenet manumiſſio
ſic: ⁊ illi erunt libertini. hoc dicit. Debere. hic quolibet ꝑ ſuo
capite. xx. aureos. C. de fideicom. liber. l. i. ⁊. ij. Patroni. ſec⁹
eſt in teſtamento falſo. de peti. here. l. fi. §. pe. ī. de mann. teſt.
l. cum ex falſis.

In conditionibus ⁊c. Quedam carmelia appellaue-
rat ad iudicem famil. her. qui prouinciauerat diuidēda
corpora hereditaria ⁊ iura libertorum. alimenta ꝑſtanda li-
bertis: ſicut teſtator iuſſerat ⁊ eius appellatio iuſta ꝓnuncia
ta eſt: quia licet corpora poterant diuidi ipſi tamē liberti nō
poterant in diuiſionem venire. hoc dicit. accedit. §. famil. her.
l. quedam.

De obſequijs patrono ꝑſtādis Rub.

Superiori Titulo dictum eſt de iure patro-
§ natus. ⁊ quia cauſa patronatus
liberti debent patrono obſequium: ponit de obſe-
quijs patrono ꝑſtandis.

Etiam militibus ⁊c. ſicut alij debent obſequium parē-
tibus. ita filij milites liberi debēt obſequium parenti-
bus ⁊ ſi forte libertus eſt filij⁹ militis vel patroni debet obſe-
quium fauore pietatis. ſi filius patrē vel matrē ꝯtumelijs af
fecerit. vel intulit impias manus: eſt puniendus ipſe filius ſi
eſt miles indignus iudicandus eſt. ſi patrem vel matrez iniu-
ria afficit. vel maleficos appellauit. hoc dicit. eſt in poteſtate
reduci. C. de inḡ. li. l. vna. iudicat ex ordinez. C. de pa. po. l. ij.

Honori parētum ⁊c. Non ſolū debent iſtud obſequiū
liberi parentib⁹. §. l. i. immo honori parentum debetur
vt filius non poſſit conuenire parētem. vel libert⁹ patronum
etiam ſi per ꝓcuratorem ſe defendit. ſi cōuenit eū act. de do-
lo. vel act. famoſa. puta act. iniuriaz. vel etiam turpi act. ⁊ tur
pis actio ē interdictū. vnde vi. h. dicat. Det. §. de dolo. l. non
dicit. Effugiūt. diceret aliquis ſi ꝓuenitur pater ꝑ ꝓcuratorē
qui ꝓdēnatus nō eſt infamis. §. de ꝓcu. l. non ſoluz. §. q̄ alie-
no. Rñdit licet q̄tum ad ỽba non ſit infamis. grauat tamē
apud bonos ⁊ graues. h. d. litera. Rñdendum, turpe eſt. ī. de
vi ⁊ vi ar. l. i. §. nec.

Qtius ⁊c. Titi⁹ emit q̄ndā ſeruū tenuit eū poſt multos
annos iuſſit eū vēdere: rogat⁹ ab eo accepit pciū ⁊ ma
numiſit: vel ab amico ſerui accipit pciū: nūquid cenſet pfon⁹
ſic. vnde ſi libert⁹ fuerit ingrat⁹. de ingratitudine pōt accuſa
ri. nō enim ꝓpterea dns pdit ius patronat⁹. h. d. vñ no. diffe
rentiā inter iſtos caſus: aut a ſeruo accipio pecuniā ꝑ manu-
miſſiōe: ⁊ ſic nō manumitto ex voluntate. C. de tranſ. l. interpo
ſitas. aut accipio ab amico ſerui. quo caſu oritur naturalis nō
ciuilis: aut facta conuentiōe cū amico quo caſu oritur natural⁹ ⁊
ciuilis. C. de libe. cauſa. l. nec ſi volens. his caſibus habeor ꝑ
patrono. aut accipio ab alio vt redimā⁹ a domio. ī. de manu.
lis qui.

Per ꝓcuratorem ⁊c. ſicut patronus poteſt dicere libertū
ingratū, ita etiā ꝑ ꝓcuratorem ſuum. hoc dicit. ⁊. §. de ꝓcura.

l.sed he.§.i.videtur ꝺtra.q̃si ista accusatio sit capitalis:ꝛ capitalis ꝛc.j.de pu.iudi.l.pen.§.ad crimen. Rñ.ista accusatio pertinet ad cõmodũ pecuniarium:ideo reuocaꝯ in seruitutez:mero iudicꝭ officio. C.de li.ꝛ eoꝝ. liber.l.i.alij dicũt act.ingrati. C.de ingra.libe.l.i.

Parentes ꝛc. Jn.l.ista cum duabꝫ seq.tractaꝯ de q̃busdã obsequijs teneꝯ libertus:ꝛ q; actio in factuꝫ ex illo edicto cũ quis accipiat pecuniam vt negocium faciat per calum.vel non. liberis vel libertis nõ datur. sed etiam famose actio.sed etiam serui coꝛrupti actio nõ datur.ꝛ exceptꝯ. etiam turpes nõ patiunꝯ vt doli exceptionẽ interdictũ vnde vi.ꝛ q metus causa.licet nõ infamet non datur sacramẽtum calũ.remittiꝯ parentibus ꝛ patronis ista ratione:quia honoꝛ eis debetur.ꝛ non est verisimile patronos aduersus libertos calũniam exercere.hoc dicit. Jn factum.est in factum act.specialꝯ ꝛ generalis.specialis est que descẽdit ex edicto ꝺ calũ.hec q; turpis est liberis ꝛ libertis nõ datur.hoc dicit.vt hic.§.de calũ.l.i.in ꝓnci.est in factum act.specialis ꝛ generalis.specialis est que descẽdit ex edicto de calũ.hec quia turpis est liberꝭ ꝛ libertis:ꝛ hec in locũ act.de dolo datur.§.de dolo.l.nõ debꝫ Cõdẽnaꝯ.j.de regu.iurꝭ.l.sicut. Patiunꝯ.j.de doli excepti.l. apud.§.aduersus. Patiunꝯ.quia licꝫ iste nõ infamẽt turpes sunt. Jurat.§.de iureiurãdo.l.quotiens.ꝛ.C.de iura.calũ.l.ij. Habebitur.vt iste honoꝛ debetur patrono siue agat ꝓ suo negocio vel alterius.quia ex eius parte est odium. vnde restringẽdum.j.de libe.ꝛ posthu.l.cũ q̃dã.§.de in ius vocã.l.ꝭ si hac.§.qui manumittitur.

Heres liberti ꝛc. Si libertus debeat ꝑdicta obsequia heres eiꝰ extraneus hꝫ oĩa integra .hoc.d.secꝰ in libertis ipsius liberti:quia ipsi debent obsequium sicut parentes eoꝝ.C.de libe.ꝛ.e.li.l.i.ꝛ.ij.

Liberto ꝛ filio ꝛc. Nõ ꝑsona patris ꝛ patroni filio ꝛ liberto semper debet videri sancta ꝛ honesta. ꝛ ideo debet ꝑstare obsequiuꝫ filius patri libertus patrono:nisi committeret crimen lese maiestatis.§.de reli.l.in me.

Nullum ius ꝛc. Si manumitto libertũ meuꝫ in ipsa manumissiõe possũ opas iponere.si emãcipo filiũ nõ possũ opas iponẽ q̃reꝛ:q; pietas est in patrem ꝛ filiũ.h.d. Hꝫ. accedit.C.de neg.ge.l.officio.ꝛ.§.si q̃s a pa.fuerit ma.l.nisi.ꝛ.l.se.

Liberta ꝛc. Si liberta vtiꝭ arte sua ꝺ volũtatem patroni non est ingrata,nec in seruit,potest reuocari.hoc dicit ꝺcoꝛ.§.e.l.liberti. ¶ De operis libertoꝝ ¶ Rub.

Quia inter cetera iura patronatus hoc ius habent patroni in libertos vt debeant liberti opas obsequiales siue in potestate.§.de ꝺdi.inde.l.si non sortem.§.libertꝰ.ideo post tractatũ de iure patro.ponitur de operis liber.vl' q; iter cetera obsequia liberti tenẽtur ꝑstare operas. ponit rub.ica de operis libertoꝝ.vnde de operis libertoꝝm. videamꝰ q̃d sit opera.j.l.i.qualiter diuidatur.j.e.l.opere.deinde a quibus ꝛ quando.qualiter iponaꝯ.j.e.l.iurisiurandi.ꝛ.l.seruis patroni.ꝛ q̃bꝰ modis remittantꝯ opere.j.e.l.interdũ.ꝛ.l.q̃ libertiꝰ. ¶ ꝛ.l.penultima.

Opere sunt. Jn.l.ista dicitur q̃ opa est diurnũ officiũ.i.officiũ qꝺ teneꝯ ꝓstare libertꝰ ꝑono in die artificiali:non in die naturali.hoc dicit. Officiũ.i.officiuꝫ qꝺ ꝓstat libertꝰ patrono in die artificiali qui durat q̃diu sol lucet super terrã.iuxta illud qui mane iunctũ vesperi ꝛc.nõ autẽ est diurnũ officiũ qꝺ ꝓstatur in die naturali qui incipit dies naturalis,§.de fe.l.more.quia in die naturali non operantur hoĩes.j.de ꝟb.sig.l.ij.§.i.ꝛ ita no.opera est diurnũ officiũ: qꝺ est intelligendũ de opa artificiali vel fabꝛili.sed opa obsequialis sumiꝯ ꝑ minoꝛi interuallo.§.de ꝺdi.indebi.l.si nõ soꝛ.§.libertus.ꝛ.C.de in ius vo.l.venia.ꝛ dicitur opa diurnũ officiũ alibi sumitur ꝓ studio.§.de iusti.ꝛ iu.iuri opaꝫ.ꝛ est differẽtia inter istũ tractatũ ꝛ superioꝛeꝫ de operis.sm q̃ hic tractatur de operis libertoꝝ.insti.de libertinis.§.i.ibi tractatur de operis seruoꝝ.l.vlti.

Hoc edictũ ꝛc. Edictũ illud est ꝓpositũ causa coartandi de persecutionis libertatis:ꝛ in aliquo coartatur:cũ patronꝰ in ipsa manumissione imponit operas.vnde ipi quibus sunt opere imposite tenentꝯ:ꝛ in eos ꝓtor dat iudiciũ. hoc dicit. Judiciũ.oꝛ q̃ iudiciũ datur.refert ant opera imponiꝯ p iusiurandum.tũc teneꝯ act.in factum:quia equitas huius edicti suggerit dari.§.de ꝓscri.ver.l.quotiẽs.ꝛ q; ex quolibet edicto ꝛc. §.de eo per quẽ.l.vl.in fi.aut opera imponiꝯ in stiꝑ.q; dominus eas stipulatur ab ipsoꝛ:quo casu direrunt io.ꝛ az.si stipulatur operas certas habetur loco pecunie numerate tantum sicut si stipulatur certũ:habet certi ꝺdi.ita hoc casu.aut stipulatus est incertas:tunc daꝯ ex stipulatu act.que datur ad incertũ.insti.de ꝟbo.obli.§.i.vel potest dici q̃ omnis opera est incerta.quia consistit in facto.j.de ꝟbo.ob.l.vbi. vnde datur ac.ex stipu.nec ob.q̃ habeꝭ loco pecunie numerate,verum est vt possit extimari.

Operas ꝛc. Si sum stipulatus operã dari mihi ad certũ diẽ ante diẽ non possum petere.sed si debet operas ꝛ vult soluere partẽ opere non debet hoc licere ei.hoc dicit. Potest quia opera est diurnũ officiuꝫ.§.e.l.i.ff. Opera.q̃ fit in die artificiali.qui habet.xij.horas poterit dicere libertus volo operari ꝑ sex horas. Non ꝓtingit.accedit.j.de verbo.obli.l.in stipulationibus.§.opera.

A Quobus ꝛc. Si aliquis est manumissus a quibꝰ ꝺ quibus ꝓmisit operas vtriq; debet operas. ꝛ si alter moꝛtuus est.certe ista opera transit ad filiũ ꝓmoꝛtui:licꝫ hereditas vel bonoꝝ posꝭ.applicetur ꝑono superstiti nõ filio alterius patroni ꝑmoꝛtui.sed opere ꝑterite q̃tum ad estimationẽ debentꝯ patrono heredi moꝛtui.hoc dicit. Veritur.q; est verum in opera certa vt dicemꝰ.j.e.l.si quoꝝ operarũ.ꝛ b̃ in opera incerta,quia illius petitio trãsit ad heredes.j.l. pri. ꝛ.l.iurisiurãdi.§.hoc iudicium.

Si quis ꝛc. Si aliquis stipulet operas sibi,ꝛ liberꝭ suis stipulatio ꝛ petitio operaꝝ transit ad posteros stipulatoris eriam posthumos.hoc dicit. Ad posthumos.q; ꝓ filijs habentꝯ duꝫ de eoꝝ cõmodo tractaꝯ.§.de sta.ho.l.q̃ in vtero.sed si esset stipulatus operas certas transit ad liberos. j.e.l.vt iurisiurãdi.§.b̃ iudiciũ.ꝛ.j.de bo. lib.l.si ꝑonꝰ.§.si q̃s

Fabriles ꝛc. Fabriles opere vel certe transeunt ad extraneũ heredẽ.obsequiales ꝛ incerte nõ transeũt ad eũdem heredes.hoc dicit. Fabriles.i.certe in distinctione quã j.subijciã.vocabo incertas. Officiales.id est obsequiales q̃ consistunt in assurgendo. vnde vt bene intelligatis.l.istam. ꝛ multa que dicentur in hoc ti.ita breuiter distinguatis,opera alia artificialis,alia fabriꝭ.dicitur ꝓpꝛie obsequialis.honoꝛ ꝛ reuerentia.in auc.vt liberi de cetero.§.i.ꝛ ista opa subdiuiditur,alia ꝺsistit in faciendo:vt assurgendo ꝛ in salutando:ꝛ ista naturali ratione ꝛ sine omni impositiõe debeꝭ.vt in §.libertus,ꝛ istud nec debeꝭ extraneo heredi patroni.vt hic. in fine.nec maritis patronaꝝ. C.e.l.libere.obsequialis q̃ ꝺsistit in non faciendo de nõ in ius vocando patronũ non petita venia.ꝛ ista transit in extraneum heredem. C.de in ius vo. l.vna. ꝛ ista opa dicitur honoꝝ siue reuerentia:ꝛ non est diurnũ officiũ.§.l.i.ꝛ b̃.alia artificialis:ꝛ alia fabriles,ꝛ no. quia doctrine causa alꝫ accipimꝰ fabrilẽ ꝛ artificialem.q̃.ll. accipiant:cũ liceat nobis fingere vocabula:dũ substãtia rei non mutetur:vocamꝰ operas artificiales circa fabriles.vocamus incertas cũ manumitto seruũ: in ipsa manumissione facio iurare.q̃ annuatim ꝑstabit mihi.x.operas.veritamen.l.huius ti.promiscue vtunꝯ his ꝟbis.nam hic vocat fabriles certas,oriste artificiales ꝛ fabriles differunt ꝛ coꝛdant in multis cõueniunt in impositione:q; debent imponi in ipsa manumissione.vel incontinẽti post.j.l.pri.ꝛ.j.de libe.causa.l.fi. Item ois opera est diurnum officiũ.§.l.i. Itẽ nulla artificialis vl' fabrilis transit ad heredes.j.de ꝟbo.signi.l.sciẽdũ. differũt in multis.certe opere transeũt ad extraneũ heredẽ.vt hic. incerte nõ. C.e.l.liberti.ꝛ de istis dicemꝰ.j.in singulis legibus.

Jurisiurandi,ꝛc. Si manumitto seruũ meũ:ꝛ in ipsa manumissione facio iurare:vt debeat mihi opas;tenetur

siue impositē sunt in ipsa manumissione: vel incōtinenti post ea. ſz si quis legauerit liberto suo. r. si iurauerit filio suo se daturz tot operas tenebitur. vnum sciatis debet iurare in ipsa manumissione vel incōtinenti post. h. d. Juraret. si esset seruꝰ secus. j. de ma. test. l. seruus. Obligatur. quia que fiunt incontinenti ineſſe videnť. j. de libe. causa. l. fi. Licito. nam turpes non p̄stat. j. quaz reruz actio nō datur. l. i. §. si onerande. r no. licet iurauerit. non vestiať pactum. fallit tamē hic. r. §. e. l. ij. r. j. de lib. cau. l. fi. ¶ Rescriptū rc. Ille qui manumittit ex voluntate pōt imponere operas. qui vero ex necessitate: non. si imponunť opere impuberibus ꝓtra eū adultū datur actio sed aliqñ etiam dū adhuc impubes est: qz etiaz aliqua faciūt impuberes: vt in ter. dicat. veluti si librariꝰ est rc. Est. accedit C. e. l. i. r. ij. in cōibus qui manumittit ex necessitate imponit opas. C. e. l. i. qui ex cā. ¶ Si liberi patroni rc. Si liberi patroni sunt heredes instituti disparit̄ habent ne acti. ad operas. certe sic. p equalibus portionibus siue sint in potestate: vel emācipati. vel in adopt. dati. h. d. Actio. nec miz qz habe rēt exheredati. j. de bo. lib. si patronꝰ. §. si quis. Petitiōe. hoc est vez cum stipulať sibi r liberis suis. §. e. l. si quis. si autē stipulatur simpliciť: certe transeunt ad liberos nō ad extraneos incerte. no. §. e. l. fabriles.

§ Jq̄ rc. Si seruus iurat se datuz duobus patronis operas. si quidem certa pars potest solui. habetur loco pecunie: r sicut seruus iureiuran. obligatur ad operas: ita eiꝰ fideiussor. hoc dicit. Opere. certe secus. incerte. j. e. l. operas. Permittatur. qz opere imponunť onpliciter iureiurā. vel stipulať. dixi. §. e. l. fabriles. Placet. nam libertus iurando obligatur naturaliter r ciuiliter. merito ei fideiussor potest accedere. j. de fideiuss. l. i. r. j. e. l. si libertus.

Opere rc. Quia opere fabriles incerte anteq̄ indicantur a patrono liberto. non sunt in rerum natura. r iō nō possunt alij deberi voluntate patroni: quia ꝓprietas earum ꝓsistit in potestate edentis r eius cui edunť. sz opere certe bene solūtur alij voluntate patroni. hoc dicit. Opere. incerte quas doctrine causa vocant. j. e. l. cum patronus. r. l. quotiēs. Sunt. quare qz debet sine oi impositiōe vt assurgat patrono §. de odi. in de. l. si non sortez. §. libertus. Edentis. i. p̄stantis Cōstituit. secus in operis impositis certis. r hoc dicit. Fabriles. i. certe. sic sumitur. §. e. l. fabriles. Possunt. accedit. §. libertus. in fi. j. e. l. quotiens.

§ Seruus patroni rc. Seruus patroni non pōt stipulari a liberto dñi sibi operas liberti: sed patrono suo dari. hoc dicit. Operas. s. incertas fm io. r az. sed ista differentia non phať. l. vnde pōt dici: siue certas siue incertas. accedit j. de stip. ser. l. penul. Est. vel simpliciter. ¶ Libertus rc. Si libertus iurauit se annuatim daturum. r. operas incertas pro no: aut lucio titio. nunq̄d illas lucio titio poterit soluere: non siue sit extraneꝰ: siue filiꝰ. nam eedē opere q̄ iuranť patrono p̄ stari nō videť lucio exhiberi. sed alie indubitanter: si libertus patrono aut lucio titio ꝓmitteret operas certas valēt. cū ista impositio obtineat vicē pecunie. hoc dicit. Nō pōt. quia non possunt solui incerte alij voluntate patroni. §. e. l. Opere vz nā r certas possum stipulari mihi aut titio. j. e. l. si qñ. vñ adicto potest solui. j. de ob. ob. l. vl. §. q̄ sibi.

§ Jq̄s rc. Emi a te seruum: vt eū manumittere. nō possū imponere operas. ille ēt cui adijciunť bona libertatis eā nō poterit opas imponere. ideo qz nō est talis patronꝰ vt possit operas imponere. quia videť ex necessitate facere. hoc dicit. Ex libertate. ex ostitutiōe de qua agitur. C. si ser. ita fuerit alie. l. i. r. l. vlti. Habebūt. quare qz ex necessitate manumittit. C. e. l. i. r. ij. r. iij. Manumisit. j. e. l. cerdonē. ¶ Judiciū rc. Si ope incerte sunt impositē nō pñt moueri act. de opis anteq̄ cedat dies operaz. i. anteq̄ sint indicte. sed ex quo sunt indicte: tūc debenť. h. d. Judiciū. i. in factuz act. vel ex stipulatu act. Indicte. hoc est verū in opis certis. qz ille statim debēt. j. e. l. cū patronꝰ. r. l. quotiēs. ¶ Et si iuxta rc. Si libertꝰ hz ꝓno. nihilomin⁹ opas impositas teneť p̄stare p̄trono suo. h. d

secus est si libertas. j. e. l. si cū patronꝰ. ¶ Si impubes rc. Si patronꝰ est impubes. r liberta nubit volūtate eiꝰ: ñ ꝓpterea intelligunť ope remisse nisi factꝰ pubes haberet ratū. sed si cēt pubes r petenť eā videre eo ipso intelligunť ope misse. h. dicē

Libertꝰ vndiqz rc. ¶ nupta. C. e. l. liberta In ista. l. duo dicūtur. ꝓmo si manumiſi seruū meum in ipsa manumissione imposui opas incertas postea indixi ei. r. opas pictorias: cū sciat pīgere. post indictionē impeditꝰ est morbo. ita q̄ p̄stare nō pōt. nunquid teneť p̄stare cū non pōt nō. secūdo dicitur si testatoꝛ imposuit. r. opas. r decesſit. relictis duobꝰ hēdibꝰ diuiditur ne obligatio operaz. vt in qualibet opa teneť mihi p̄stare vnā: alij aliā. nō. sed diuideť in numero stipulatio opaz: vt debeat libertꝰ cuilibet. v. opas p̄stare. hoc dicit. Operaz. incertaz si impono ei. r. opas in genere. nō adijcio pictorias. sed si imponeret opas certas non est locus traditioni. j. e. l. cū patrono. r. l. hec. r. l. quotiēs. Nō teneť. vñ h est ar. si scriptoꝛ ꝓmisit scribere libꝝ vsqz ad certam si medio tpe impeditur valitudine nō reneať. ar. §. ad. l. ro. de iac. l. fi. si i scriptoꝛe. dicim⁹ alter est dicere inter sti. necessariā si stipuloꝛ a te iudicio. si stipuloꝛ a te iudicio sisti impeditꝰ casu obstat doli excep. §. si q̄s cauť. l. ij. §. q̄ dixim⁹. r volūtariā si stipuloꝛ a te scribi codicē sub certa pena. qz difficultas p̄stationis vitiat obliga. j. de ꝟbo. ob. l. ꝓtinuꝰ. §. cum ita. Diuidi. nō q̄libet opas cū omnis opera indiuidua sit. Dimidias. no. hic si patronꝰ stipulatur. r. operas r moriť relictis duobꝰ heredibꝰ non diuidiť q̄libet opa. quia opera est. §. l. i. r sic in indiuiduum. sed diuiditur in nullo. vt hic. r. j. de ꝟbo. obliga. l. stipulationib⁹ si operatur.

Cuius artificij rc. Si liberto meo impono opas incertas post impositionē didicit aliqō artificiū. nunq̄d eiꝰ artificij teneť opas p̄stare sic si honeste sunt. Cuñ sciatq̄ qz debz p̄stare opas libertꝰ patrono: q̄s pōt dignitate etate valitudine rc. p̄stare inspecta dignitate sua r ꝓditiōe psone. h. d. p̄stare. ꝟbi gra iposui. r. opas in genere: qz iste nō hēbat aliqō artificiū. postea didicit aliqō artificiū teneť operas p̄estare. si honeste sunt. Exercere. quia factꝰ est leno. Prestabit. Honeste. Extante. si est viuus libertꝰ: bñ pōt p̄estare. r. opas scriptoꝛias. si senex nō. si nō videt. dignitate si puenit ad ius anuloz aureoz. nō potest p̄stare operas tales: quales esset vile r turpe p̄stare. etas liberti minuiť. quia tales operas non tenetur libertis p̄estare.

§ Victu rc. Si libertus est diues: r pōt sibi sufficere ad alimēta r victū. suo victu r vestitu debz opas p̄stare patrono si nō hz vnde viuet. dz ita dicere. vos imposuistis. r. opas nihil hēo vl' acq̄ro de manib⁹ meis ꝓcedatq̄ labore trib⁹ diēb⁹: qz p̄stabo vobis opas vel vultis hīe opas detis victū r vestitū. dic̄ pꝛon⁹: nolo h facere si laboꝛes p tres dies r p̄stas opas integras. sed dicit iurisco. vel teneť patronꝰ eum alere: vel p̄stare tñi: vt posſit se alere r p̄stare sibi opas. h. dic̄. sic intelligiť. j. e. l. ope. r. l. pe. scio q̄ Jo. r az. dicūt aut ope sūt incerte: dz eas p̄stare suo victu: vt hic. aut certe: tunc victu et vestitu patroni. j. l. pe. sed ratio potiꝰ suadet ꝟrium si sunt certe libertꝰ p̄stet suo victu. qz libertus pōt se p̄munire. si incerte tūc victu pꝛoni: qz nescit q̄les indicenť. ¶ Ex puincia rc. Libertꝰ hz domiciliū in puincia pꝛonꝰ rome teneť libertꝰ p̄stare. r. opas annuatim. significat patrono. quid erit certe debebit ire libertus si patronus vult romā: dū haberet domiciliuz in puincia. si aūt sit vagabundꝰ patronꝰ: tunc non teneť ire libertus. h. d. Libertū. ibidem degentē cum posset eum sequi si vellet. vnde hic colligemus q̄ possumus conuenire debitoꝛē vbi contraxit. vel vbi habet domicilium. j. de actī. r obli. l. cōtraxisse. sed vagabundū vbiqz. C. de coartalibꝰ. l. i.

Qm patronꝰ rc. Si patronꝰ in ipsa manumissiōe stipulať operas incertas nō est obligatꝰ libertus anteq̄ indicte sint: siue stipulatꝰ fuerit pꝛonꝰ cū petierit: siue nō hoc adiecto. secꝰ in operi obseq̄libꝰ: qz ille sine ipositiōe debētur r secꝰ in operi certi. qz ille statim debeť. h. d. Est. Ope. certe debenť ex die ꝓmissiōis. j. de ꝟ. ob. l. ꝓtinuꝰ. §. cū ita.

¶ Cum libertus ꝛc. ¶ Manumisi seruū meū.sum stipulatus decem operas mihi dari.nō dixi mihi ꝛ liberis meis: debent iste opere liberis meis: certe sic: si heredes mei existant.tamen nō mala mente exheredati qđ est verum si sunt heredes direcro p se: non per alium.hoc dicit. Extiterūt.duz tamen nō mala mēte exheredati.j.ti.pri.l.si patronus.§.si qs nō mala mēte. Relinquatur.no.hic heredes vocant ad petitionē operarū si sunt heredes directo nō p medium. vel per se nō p aliuz j.e.l.si patroni.ꝛ.§.de vulg.sub.l.q̄ liber§.§.hec ꝟba.

¶ Opere ꝛc. Dicit hec lex ꝙ opere fabriles.i. certe vel pictorie statiz debent er die stipul'interposite.ꝛ põt exhibere patrono ꝛ alij volūtate patroni: qz dū alij soluunt ipi patrono videnť solui.h.d.ope certe. ¶ fabrilib⁹.licet indistincte vocam⁹ incertas. ℔ certas. ¶ Operas.i.certas. Liberanť verū in operis certis: secus in incertis.sic soluunť §.arg.§.e.l. ope.ꝛ.§.de odi.inde.l.siue.§.libert⁹. ¶ Si patroni ꝛc. ¶ Patroni crediderūt decipe libertum.ipsi decipiunť q̄tuor domini manumiserūt vnū seruū: ꝛ oēs stipulati sunt.xx.operas prestari tali die.postea isti osulto diuidunt se in quatuor.puincias: ꝛ omnes indicūt ꝙ eodē die oz sic operari.satis est si vni operet.nec p euz stat quo min⁹ operet alijs.vnde non potest dici ꝙ sit in mora.h.d.

¶ Quotiēs ꝛc. Si patronus imponat liberto operas certas.puta scriptorias statim debentur.sed nō possunt peti nisi labať tantū temp⁹ q̄tū cōmode pstare poterit.ꝛ iō si stipulor.x.operas.puta pictorias hodie dare ista stipulatio est inutilis.sed si stipulor dare decē operas pictorias hoc anno stipulatio est vtilis.hoc dicit. ¶ Preterite.i.nisi sit elapsum temp⁹ ꝙ cōmode potuerūt solui.j.de ver.obl.l.¦ptinu⁹.§.cum ita. Cōtinet.§. de eo qđ¦ cer.lo.l.non vtiq; §.ꝙ si ephesi. ¶ Nō venit.i.deiciende sunt ei cui imponunť incerte.§.e.l.sicut patronus.non cū certe.

¶ Patron⁹ ꝛc. ¶ Patron⁹ locat operas liberto suo. nunq̄d videtur exigere mercedē vt cadat a iure patronat⁹.non si opere erāt tales quibus nō poterat uti semper.quid enim si patronus erat panthonius vel archu⁹ medic⁹ si dicerem⁹ ꝙ nō poterat locare alij vel liberto: haberem ego patron⁹ semp ludere vel infirmari. Item ab eo volente potest accipere operarum mercedem pteritarum non ab eo inuito.hoc dicit. Lapere.i.exigere.qz hic est regula si patron⁹ exigat mercedē operaruū cadit a iure patronat⁹.C.e.l.i. Sunt.no.hic aut patronus imponit operas ꝛ eas exegit: aut exigit aliq̄d ꝙ operis vel mercedez.si imponit opas ꝛ exigit mercedez cadit a ꝺcta tabu.l.ij.licet dicat quidā eoipso ꝙ imponat cadit a iure suo arg.C.e.l.iiij.aut exigunť opere ꝛ si fit ad petitionez liberti et eo iubente.hic non cadit patron⁹ a iure patronatus. vt in.l. ista in fine.aut fit inuito liberto: tūc si operis pteritis non cadit a iure patronatus.vt hic.sed ꝙ futuris cadit.C.e.l.i.j.qui ꝛ a q̄bus ma.l.vltima.

¶ Medic⁹ ꝛc. Si libertus est medicus forte putat medicinam dño ꝙfuturam ꝛ pstat operas medicinales.vl' ꝙ his mercedib⁹ bene potest facere ꝛ pstare patrono: ꝛ alij voluntate patroni.hoc di.

¶ Si libertus ꝛc. libertus patron⁹ vel medic⁹: nunq̄d tenebitur istas operas prestare pcono vel alij ei⁹ volūtate. sic.h.d.accedit.§.e.l.patron⁹ qz.

¶ Si duorum ꝛc. Cōis liberta duorum vel pluriuz nupsit alicui volūtate vni⁹ patroni.illi nō debet operas.alijs sic.hoc dicit. C.e.l.penul.sic vnus defert iusiuran.§. de iureiurando.l.si duo.

¶ Si operarum ꝛc. Si patronus stipulať opas incertas. postea indicit operas ipsi liberto.si nō pstat opas agit ex stipulatu ꝺcta eum.si moritur pconus lite nō ꝺcta.nō trāsmitteret petitionē operaruū ad extraneos heredes: licet ad suos trāsmitteret.hoc dic. Judicio.i.act.cōpetit.p operis.dixi.§.e. l.ij. Decesserit. Lite ꝺcta. Fuerit.mala mente.oz no. hec est regula.que act.cōpetit.p operis.dixi.§.e.l.ij.ꝛ descēdit ex cō tractu cōpetit here.instit.de per.ꝛ tē.act.§.§z heredib⁹.fallit in act.q̄ cōpetit p operis incertis. licz descēdat ex ℑctu nō dať extraneo heredi etiā lit.ꝺcta.vt hic.fallit in act.de dote. C de rei act.§.extraneū.sed bñ trā seūť ad liberos.si non sunt instituti.tamen non mala mente exheredati.j.e.l.si patronus.§. si quis nō mala mente.

¶ Si libertus ita iurauerit ꝛc. In.l.ista dicitur si manumitto seruum: ꝛ in ipsa manumissione facio iurare ꝙ dabit tot operas q̄t fuero arbitrat⁹.si eque arbitror illas pstat si iuste reducet ad arbitriū boni viri.h.dic. Elegit.no.si aliquis iurat factuz q̄d meo arbitrio videť iurare se facturū arbitrio bōi viri.accedit.§.p so.l.si societatē.§.arbitroz.ꝛ.§.de le.i.l.i.ꝛ ibi dixi.no.si aliq̄s offendit me ꝛ iurauerit stare pceptis meis: licet in causa sua iudicare non debeam ꝛc. C.ne quis in sua causa moderator potero esse: vnde si eque arbitratur stabitur.al's reducit ad arbitrium boni viri.vt hic. ¶ In libertū. Si liberta nubit volūtate pcōni a futuris operis excusať: a preteritis nō ꝺcordat.C.e.l.liberte.

¶ Operis ꝛc. Si manumisi seruū meū ꝛ operas nō impositui: licet aliquo tpe soluerit.nō tū ex hoc tenebit in futurum soluere.hoc dic. Nō potest.ideo qz tpus nō est modus ꝛc.j.de ac.l.oblig.§.placet.ꝺcor.C.de pac.l.si certis, fallit facuoze alimētoz.C.de fideico.l.i.

¶ Oi onerāde ꝛc. Si manumisi seruū meū ꝛ fecit ꝙ onerāde libertatis cā ꝓmisit pecuniā ꝓ opis repellor: a bonoz pos.§. ta.§.de bo.pos.§ ta.q̄ pa.l.fi.

¶ Oponi ꝛc. Si volo imponere opas ipsi liberto q̄ nihil hz vt seipm alat.hoc facē nō possum.h.d.ꝛ si impo sui teneor dimittere tūi tps vt possit alimēta q̄rere.§.e.l.ei⁹. in fine.ꝛ.l.suo.

¶ Interdū ꝛc. Si libertus debet opas interdū illaz opa rū pstatio recipit diminutionē ꝛ augmētū ꝛ mutationē ecce dum liber⁹ languet nō tenet pstare opas. sed si liberta ꝓmisit operas ꝛ pueniat ad eā dignitatē in qua incōueniens est opas pstare.nō tenet pstare. Sed si liberta efficit maioz q̄gginta ānis.nō tenet pstare.h.d.cū.l.seq. ¶ Opas.qz nup fit volūtate pcōni.§.e.l.si libertas.in fi.

¶ Habeo ꝛc. Si q̄ societas cā onerāde libertatis fiat inter libertū ꝛ pcōnū: nō valet.h.d.qz ista societas videť cōtracta cā libertatis onerāde.vñ nō valet.§.e.l.q̄ ho.ꝛ.j. quarum rez.l.i.§.i.

¶ Qui libertin⁹ ꝛc. Si liber⁹ cui imposite sunt ope habet duos filios vel plures eodē tpe in sua ptāte pter eum q̄ locat opas suas vt pugnaret cū bestijs liberať a prestatione operaz.sed si nō habuit duos in potestate eodez tpe: saltim vnū q̄nquēnē similiter liberať.ꝛ amissi liberi debent ꝓficere ad operas iā currēres: nō ad opas pteritas.h.d. Vel ꝓ saltu libertū ab administratiōe opaz. ¶ Amissi aūt ꝛc. Si libertus ꝓmittit patrono vel liberis pcōni.ꝛ incipit postea habere duos filios vel vnū q̄nquēnē liberať a pstatiōe operaruz sed si ꝓmisit creditori pcōni liberať: qđ est verū ꝛz iā erāt ipsite. vnū sciatis ex quo hz liberos liberať a futura obligatione.ꝛ a pteritis operis nōdū pstitis.h.di. Sunt. si cepit here duos filios in ptāte: vel vnū q̄nquēnē. Dici. Si ꝓmisit creditori vt indicat¦lra sequēs.cepit.ex cā iudicati

¶ Posthum⁹ liberti ꝛc. Si liber⁹ in vita sua nō hz liberos si mortu⁹ est nat⁹ posthum⁹.heredes liberti a pstatiōe opaz nō liberātur.vnū sciatis si libertus liberatur.fideiussores ei⁹ per ꝺsequens intelliguntur liberati. hoc dic. Non liberat.qz debet habere duos eodē tpe in ptāte: vel q̄nquēnez.§.in pri. nec ob.§.de sta.ho.qui in vtero.quia hoc nō est ad suū cōmodū.§z ad cōmodū liberti. Prosunt.§.de cōdi.ꝛ de.l.in fideicō.legl.j.e.l.si libertus.

¶ Edemū ꝛc. Si imponūtur ope: ꝛ certe pñt indici q̄ nō sunt turpes.ꝛ sine periculo pstari pñt.qđ eni si imponit turpe opere meretricales: sunt turpes.etiam si sui corporis q̄stū faciat.vel si imponiť alia opera q̄ non est turpis.tamē cū vite pice'o nō dz pstare ꝛ dz pstare ex artificio qđ dicit postea: si ue ante, verū tamen si libertus nō scit operari.possunt impo

ni vt p̄ficiscatur cum domino.hoc dicit.Nidicerit. accedit ſ̄.e.l.eius.Nozek,non ſemper.C.e.l.p.Exerceat.C. de neg. geſt.l.offō.

¶ Jta ⁊c.Patronus manumiſit ſeruꝝ ſuū:⁊ in ipſa manumiſſione ſtipulatur hoc modo.ſi.x.diebus operas non dabis.xx.nūmos mihi dabis qō iſtoꝝ pōt peti:ope nō.qz non ſunt impoſite.nūmi nō:quia videntur impoſite cauſa onerāde libertatis.quid erit:⁊ certe petende erunt opere.x.dierum: ⁊ ſi libertus vult p̄eſtare,xx.nūmos nō erit audiendus: qui vult ſtipulationē p̄o parte p̄obare:⁊ p̄o parte rep̄obare. hoc dicit, Promiſſa. no.ſtipulatio incipit a cōditione: ſi ſtichū nō dederis.x.dabis.ſtichus eſt in p̄omiſſione.ĵ.de ver. obli.l.illa ſtipulatio.§.i.ſed hic opere ſunt in obligatōe fauore patroni.Queri,quia aliquid debet in totū app̄obari: vt in totum rep̄obari.ſ̄.de admi.tu.l.cum q̄ritur.

¶ Jbona ⁊c.Si venduntur bona patroni ob es alienuꝝ de operis p̄eteritis dabitur act̄.patrono,ſi ipſe aliter alē ſe poſſit:non dabitur actio.h.d.

Jbertus ⁊c.Si libertus aliquo modo liberat̄ oblig. operaꝝ:⁊ aſſequit̄ teſtamēti factionem: nihilomin⁹ debet p̄ſtare obſequium patrono diuerſa eſt cauſa alimentoꝝ.hoc dicit.

Cerdonē ⁊c.Teſtatoꝝ ita dixit,talez ſeruū cerdonē volo manumitti:ita tamē vt heredi meo p̄eſtat opas.'nunquid teneat̄ ꝑmittere:non,quia manumittit̄ ex neceſſitate.⁊ ſi ꝑmiſit nō tenetur p̄ſtare:quia videbitur in debitas ꝑmiſiſſe etiā ſi teſtatoꝝ iuſſerit:quia iuri publico derogare non pōt.Ъ dicit,quia ius publicū eſt.ſ̄.e.l.mater.⁊ teſtatoꝝ ⁊c.ſ̄.de le.i. l.nemo,⁊ iuri publico nō derogatur.vt hic.

Peris ⁊c.Libert⁹ qui teneat̄ p̄eſtare opas:nō pōt dare operam militie,ne ſi daret poſſet facere iniuriā patrono. Ъ dicit,Dabit,vt.ſ̄.e.interdum.

¶ libertus ⁊c.Si libert⁹ tenetur p̄eſtare opas:⁊ dedit fideiuſſoꝝ mora liberti nocet fideiuſſori:ſed ſi libertus p̄omiſit dare hoiem:fideiuſſoꝝ teneat̄ ex liberti mora ⁊ ex ſua mora fideiuſſoꝝ.hoc dicit,Debito.a promiſſore.vñ iſta.l. notat differentiā; aut teneris dare operas aut hoiem:ſi operas teneris ad factū:fideiuſſoꝝ teneat̄ ex ſua mora.ſi hoiem teneat̄ ex ſua ⁊ ex tua.ĵ.de ver.ob.l.cū filius.§.i.⁊.l.māumiſi.

¶ libertus ⁊c.Libertus qui eſt negociatoꝝ veſtiū:eādē negociationē in eadem ciuit̄.poteſt exercere inuito patrono ſuo.hoc dicit.accedit.ſ̄.de iure pa.l.liberti.Patronus.ſubaudiendus eſt maxime.ſ̄.de iure pa.l.quero.

Jberta ⁊c.Si liberta eſt in cōcubinatu patroni libera tur a p̄eſtatione operaꝝ ſicut nupta eſſet alij voluntate p̄oni,hoc dicit.accedit.C.e.l.liberta.

Jmpan⁹ ⁊c.Inſtituit te heredē.rogauit te.'vt ſeruū per fideicom.manumitteres:ſi velis illi ſeruo:vel opas vel donū vel munus imponere:p̄etor debet te p̄hibere:quia māumittis ex cauſa fideicom.vnde non potes imponere operas vel aliquid earum noie.hoc dicit,vt.ſ̄.e.l.cerdonē.niſi ſit filius rogatus manumittere.ĵ.t.i.l.qui ex cauſa.

¶ Jcut patron⁹ ⁊c.Si cōſentio liberte vt nubat:quia ꝺz in officio mariti eſſe liberat̄ a p̄ſtatōe operarū ſi nupſit valeāt idem ſi filius vel nepos meus conſentiat.vnū ſciatis.ſi liberta nubat nihilomin⁹ eius fili⁹ vel eius nepos poterit operas p̄eſtare patrono.⁊ etiam ipſa.hoc dicit,Amittit.ꝓpter ſiniſtrā ſuſpitionez. Jtem quia debet eſſe in offō mariti ſui.facit C.qui po.in pi ha.l.vlti.Preſtatur.non eſt aliq̄ inhoneſta ſi vadit liberta ad domum patrone.

Jorum ⁊c.Quidā erat libertus duoꝝ:cuilibet debebat operas in genere:nunquid eodē tempe poterit p̄eſtare diuerſas operas:ſic.pone vnus patron⁹ perfect̄ dicit: ſta in domo ⁊ cuſtodias eā.dicit alter volo q̄ ſcribat eodē tēpe poterit ſtare in domo ⁊ eandē cuſtodire:⁊ etiā ſcribere alteri

Odiſo:nō ꝓficiſcenti.h.d.Librari⁹.i.ſcriptoꝝ.

Jperarum ⁊c.Si imponūt̄ opere incerte etiaz poſtea indicuntur p̄eſtande ſunt inſpecta digni,vnum ſciatis: ipſe libertus: ⁊ quilibz alter liber homo p̄eſtat operas non ſuo ſumptu ⁊ ſuis alimētis.hoc dicit.Edētis.i.p̄eſtantis opas dum tamē non ſint turpes nec cum periculo.ſ̄.e.l.ſi ita,Vilē dum.dicūt quidam hoc intelligendū in certis operis:ſed certe aliud.ſ̄.e.l.ſuo. ⁊ intelligam iſtud de opis liberi hominis

Si conduco eum vt mihi operetur quia alā eum.

Jnterdum ⁊c. Aliquando eſt q̄ poſſim petere operas patronus non ſum:ſicut ſi pater iposuit operas liberto:poſt ea aſſignauit fratri meo:non mihi:poſſuꝝ petere operas: idē eſt ſi eſt filius patroni ⁊ nepos:⁊ tamen filius patroni ſuccedit in ius patroni nō etiā nepos.hoc dicit.libertus.ĵ.de aſſigna.liber.l.i.⁊ per totum.Filius.quia filius patroni habet̄ p̄o patrono nō nepos.ĵ.de verb.ſig.l.licet.§.recte. ⁊ tamen petitio operarum trāſit ad liberos.ſ̄.e.l.ſi quis.§.Ъ iudiciuꝝ.

¶ De bonis libertoꝝ. Rubrica

Vos habuiſtis.ſ̄.de iure pa.quas penas patiātur liberti qui ius patronatus nō exhibent patronis.veruꝝ quia patroni habēt ius in bonis libertoꝝ videam⁹:⁊ ſi decedit libertus ſine liberis:⁊ deſcendentibus: ⁊ collateralibus p̄mi gradus patronus ſuccedit ei.ſ̄.de le.here.l.i.teſtatoꝝ liber⁹ ſi patronū p̄eterijt:hodie vocatur ⁊ rūpit in tertia parte,inſti.de ſuc.liber.§.ſed noſtra,

Decedictum. Jſtud edictuꝝ eſt introductū cauſa bonoꝝis debiti patrono. olim erant plures conditiones libertoꝝ.poſtea,p̄etor indurit:vt contraheret̄ ſocietas cā onerande libertatis.ſed a poſterioꝝe tempoꝝe eſt receſſuꝝ:⁊ eſt dictum: ſi patronus imponit operas.non onerande cauſa ille debent̄ ei: ⁊ ſi libertus decedit intestatus ⁊c.Hoc edictuꝝ. de ſuc.liber. vt inſti.de ſuc.liber.§.ſed noſtra.ratione hic vult dicere, dicebat patron⁹ manumitto ⁊ dabis tot operas;inſuper ero ſocius tuus oīum que habebis in diē mortis tue. Pollicebat̄ cum libertus p̄eteribat patronum,inſti.de ſuc.liber.§.ſꝫ noſtra. Preſtat,vnde hodie nō ꝑſtant niſi tertiam.

¶ Jpatronus ⁊c.Libertus cū deberet inſtituere patronū p̄eterijt eum.vocatur patronus ad cōtra ta.ponam⁹ patronus repudiat illam bonoꝝ poſ.vel tempe excluditur.nunquid filij patroni vocabunt̄:ſic.ſecus ſi patron⁹ eſt inſtitut⁹ ⁊ deceſſit relictis liberis viuo liberto:quia cum deberet vocari patronus non vocantur liberi.ſed quid ſi eſt emancipatus ⁊ habet ex eo nepotem quis vocabitur ad contra ta. certe filius.hoc dicit. Non eſſet.nam bonoꝝ poſſeſſioni eſt locus ō capite in caput.ĵ.de ſuc.e.l.i.§.vlti. Non ſit.vnde tempe mortis eſt patronus.liberi non vocātur,Dimidie,olim hodie tertie.Deē.cum filius primo gradu ſit nepos in ſcō.

Etiam finis ⁊c.Habet patronus in bonis liberti:ſi p̄tereatur olim dimidiā,hodie tertiā.iſtud beneficiū non competit ei ſi libertus fuerit natalibus reſtitutus:vel impetrauit a p̄incipe teſtamenti factionem:ſed ſi quis hac.l.emit vt manumittat ad hanc partem edicti pertinebit:vt habeatur p̄o patrono.ſed ſi patronus accipit nummos ⁊c.petit autez patronus contra tabulas:ſi adita ſit here. vel petita bonoꝝ poſ.ſiue ſit adita ab omnibus heredibus.ſiue ab vno:⁊ vocatur ad bona queſita aliunde: non in caſtris. ſi filiusfamilias manumittit ſeruum ſuum caſtrenſis peculij:ſimiliter vocatur ad contra tabulas.hoc dicit. Patronus.quia non eſt ingenuus.C. rerum amo.l.ſi. Poſſeſſio.quia facit ingenuum C.de iure pa.l.inter. Accepit.ſi accepit ab extraneo.ſecus ſub extraneo.C.e.l.i. Poſſeſſoꝝ.ſecus in contra tabulas.queda tur liberis.ſ̄.de contra tabulas.l.i.§.illud.in p̄in. Queſita. quia iſta non timent impugnari per querelam.C.de inoff.t.l. ſi. Poteſt.quia nihil habet deportatus.C.de ſententiā paſ. l.i. ¶ Si capitis ⁊c. Si patronus habet plures filios vni libertum aſſignauit:ille libertum de crimine capitali accu

sauit non petet contra tabulas,alias sic.vnum sciatis:quia semper admittitur ad contra tab.si non est institutus ex debita portione:sed quid si instituitur sub conditione :ꝛ extitit viuo testatore:non admittitur ad contra tabu.hoc dicit.naz cōdiť.que pēdet de futuro:si de presentivel preterito non est conditť.sz. q̄d erit.libertꝰ ſsuū patronū instituit,postea dixit instituo eū si filiꝰ meus me viuo morieť.valet ista institutio:sic. quia poterit esse q̄ libertꝰ de medio tolleť.h.d. Nō nocebit accedit.s.de iure pa.l.cum qui.ꝛ.j.e.l.qui cū maior.§.accusaſse. Instituto.q: est institutꝰ habet partē:nō pōt petere cōtra ta.l.i.ꝛ.l.illud. Institutꝰ.tunc vocať ad bonoꝝ pos.scōm ta. ¶ Si debita ꝛc Nū patronꝰ heres scribiť repelliť a cōtra ta.sed si instituiť in minꝰ debita parte:vel donať ei mortis cā vel nō donať:sed hz eaz:repelliť a cōtra ta,sed si aliquis patronus instituiť ꝛ dať ei ad aliquid implendū dz cōputare in debitā portionē.Hz si fecerit dolo vt vnus hēat debitā portionē,repelliť a cōtra ta.h.d.debita que est insti.de suc.liber. §.sed nostra.Hz in liberis necesse est q̄ relinquať iure institutionis.nō iure legati.Est agnita.liberti volūtate etiam.

¶ Necez. Si seruꝰ reuelauerit occisores dñi sui:fit libertꝰ ꝛ tñ nulliꝰ erit libertꝰ:q: nāciscť libertatē p senatusco. ꝛ ideo cessat bonoꝝ pos.contra ta.Hz quid captus est libertus alicuiꝰ ab hostibꝰ:ꝛ ibi decessit.nūquid patronꝰ vocať ad contra ta.sic:sed si patronꝰ deportatus est:ꝺ casu filiꝰ cuz his vocatur ad cōtra ta.sed si prelibertus istituit aliquē ꝛ rogauit restituere filio patroni hoc casu:ex quo est filiꝰ pfonus excluditur a contra ta.h.d. Libertū alicuiꝰ eīnei viuentis.j. qui ꝛ a quibꝰ.l.si vero.itelligiť tñ libertus fisci.j.de suis ꝛ.le. here.l.intestato. Eius.i.patroni. Habetur.cōcor.s.de cōtra tabu.l.i §.quidam filium. Filius.s.qō cum eo.l.filio. Est.a contra tabu.

¶ Libertinus.Si libertus habet patronū patronꝰ filios libertus dz instituere pfonū in legitima portiōe ꝛ ei substituere liberos,vnū sciatis,vt videať satisfacere patrono dz instituere in legitima portōe.quid si patronꝰ hz filiū emācipatuz ex eo nepotē in potestate:filius precedit.Sed quid libertꝰ instituit patronū vel eiꝰ filiū ex modica portiōe,nūquid patronus poterit petere bonoꝝ pos,contra ta.certe nō:si habet debitaz portionē:vel si minꝰ habeat agat ad supplemētū.h.d. Debet.ne mortuo patrono filij agant.s.e.l.i §.i. Clocantur accedit.s.e.l.ij.in fi.expellere filiꝰ patroni.Excludat.pfonuz s.e.l.si necem.in fi. ¶ Cuz patroni ꝛc. Libertus instituit filiā patroni.postea testū est falsum,pnūciatum.ipsa appellauit. pendente ap.est mortua filia.nūquid petitio dabiť filijs eiꝰ certe sic.h.d.accedunt.C.si pē.ap.mors inť.l.vlti. ¶ Sed filius ꝛc. Filius liberti fuit institutꝰ a liberto.abstinet.nūquid patronus vocať:sic.q̄d si adiuit here.abstinet beneficio restitutionis admittiť patronꝰ vel eius filij,sine nō est filius siue est ꝛ abstinet būficio restitutōis admittiť patronꝰ vel eiꝰ filij verūtamē: si libertus reliquit pfonoꝰ ꝛ agnouit nō debet admitti ad contra ta, sed quid reliquit patrono:ꝛ nō habet effectū nō dz sibi obesse:ꝛ quid ei relictū si sit euictū qō erat ꝺ nō debet eiꝰ obesse,ꝛ in aljs ex his que ponūtur i littera.h.d. cum.l.vsq; ad.§.si seruo.abstinet.j.ad tertu.l.ij.§.sed si fari,ꝛ no.qui est heres ꝛ restituiť nō videť fuisse heꝛs.s.de mino. l.sed si nō.§.restitutus. Euertē.s.ti.i.l.sed si ita.ꝛ.s.ꝺ admitu.l.cum queriť. Admitti.accedit.s. de inof.t.l.nihil interest Non hz.accedit.C.de inof.t.l.si quis. Sed ꝛ si seruo ꝛc. siue reliquit mihi libertus ꝛ agnosco repello: a contra ta.siue reliquit filio meo:vel seruo meo.sed si ēt cā mortis donať repello: a cōtra tab.sed si detur aliquid cā implende ꝺitionis repello: a contra tab.sed quid erit minor est patronꝰ ꝛ agnouit iudiciū libertinū:nūq̄d pōt restitui vt petat ꝺ ta.sic nā si patronus minor petijt suum in seruitutē ꝛ lesus est.potest restitui.hoc dicit. Relictum.accedit.s.e.l.priori. Judicium. liberti agnouit ꝛ in hoc lesus fuerit Potest.nisi essz minor.xx.an. j.e.qui cum maior.

¶ Si ex patronis ꝛc. In prin.huiꝰ.l.dicit testator libertus erat diues habebat patronos.vni ex pfonis reliquit legitimā portionem ꝛ vltra:alij non.extraneū instituit.quomodo erit satisfaciendus.ꝺ modo,vt derelicto patrono ꝛ extraneo suppleatur portio eius cui relicta non fuit legittima: idem si omnibꝰ patronis non reliquit:sed alij tantū:quia debet supleri portio omniuz patronoꝝ,derelicto extraneo.hoc dicit. Non erit,quia instituit vnum in sua portione ꝛ vltra alteruz preterijt.accedit.s.e.l.ij.§.vt bonoꝝ in sua portione ꝛ vltra.i sti.de suc.liber.§.sed nostra. ¶ Julianus ꝛc. Habebam patrem ꝛ auū.auus exheredauit me repellar a successione liberoꝝ suoꝝ.si pater non exheredauit me:a libertoꝝ successione eoꝝ nō repellar.quid si pater exheredauit me:repellar a successione auoꝝ ꝛ paternoꝝ:quia per successionez aui habeo venire a successione libertoꝝ suoꝝ.hoc dicit. Summoueri sz mala mente exheredatus.non aliter.j.e.l. si patronus.§. si quid. Cōsequitur.qō est verum.per bonoꝝ pos. contra ta. s.de iure pa.l.diui fratres. ¶ Idem ait ꝛc. In.§.isto. cum.l. seq.dicit si pater meus exheredat me mala mente:auus meꝰ patrem meum exheredat.si auus decessit priusq̄ pater:repelar a successione libertoꝝ aui:non patris.si autem pater meꝰ sit exheredatus a patre suo,ego autem nō sum exheredatus ab auo:nec a patre meo admittar ad bona libertoꝝ vtriusq̄ ꝛc. Libertoꝝ.vnde vocor vt filius.s.de iuſ pa.l.diui. Nō submouebor.a cōtra tab.bonoꝝ pos.

¶ Si patronus ꝛc. Patronus dum esz in militia fecit testamentum iure militari:filium preterijt, nunquid repelletur a succes.liberoꝝ patris sui tanq̄ mala mente exheredat? sic. Sed quid erit aliquis assignauit filio suo libertuz,postea exheredauit,nūquid vocabitur ad successionē liberti:sic. hoc dicit. Esse.facit.C.de in inte.re.l.si quis in vtero. ¶ Si quis ꝛc. Or seigneur in.§.isto ponitur determinatio multaruz legum huius ti. vos debetis scire filius patroni repellitur a cōtra tabu.liberti:cuz mala mente exheredatur. dicet aliquis. doceas me.quando patronus exheredat mala mente filium suum:ꝛ quādo bona.ecce si patronus nō vult fraudare filiū ꝛ eum exheredat vocatur.verbi gratia.patronus habebat filium qui erat furiosus:dicebat patronus.quid faciaz si instituere talem ꝛ committere fidei ipsius cum filius erit sane mentis vt restituat,hoc casu non repellitur a contra tabulas bonoꝝ liberti.hoc dicit. ¶ Si quis ꝛc. Filius est exheredatus.iudex pronunciauit non esse exheredatum.propterea non repellitur a successione liberti.quia rebus iudicatis standum est,sed si pro parte victus est ꝛ pro parte obtinuit:quia inuenitur in totum exheredatus repellitur a contra tabulas bonoꝝ liberti.hoc dicit. Perperam.quis dz perperam exheredatus cum exheredatur sub con.s.de in inte.re.l.ꝛ si peper cit.§.i. Standum est.a quibus non est appellatum.j. de re. iu.l i. Est.sed si vinceret in totum non habetur pro exhēdato s.de le.ij.l.cum filius. ¶ Ex testamento ꝛc. Si exheredatus est filius patroni nec ex illo testamento aditur hereditas.nō tenetur exheredatus:ꝛ ideo non repellitur a contra tabulas bonoꝝ pos.liberti.hoc dicit. Non valeat.nam ex quo restamento ꝛc.s.e.l.etiam.§.fuit.ꝛ.C.de fideicom.l. eam quam ¶ Si patronus ꝛc. Filius patroni fuit institutꝰ.postea substitutus,ꝛ a substituto exheredatus.valebit potius istitutio q̄ substitutio pro exheredato: ne indignus censeatur bonis liberti.hoc dicit. ¶ Filius patroni ꝛc. Si emancipatus filius patroni non vult adire,nec ille qui est in potestate vult retinere nihilomin? preteritus filius vocabitur ad bonoꝝ pos. liberti. hoc dicit.

Filius ꝛc. Et si filius patroni exheredatꝰ est licet nepos ex eo instituitur:non repellitur a contra tabulas. filius bonoꝝ pos.in bonis petere poterit:si a patre nō est exheredatus,sed si emancipatus ꝛ preteritus a libertovocaretur ad contra tabulas.hoc dicit. Admittitur.simile.s. ꝺ operis liber.l.cum patronus.

Qui cū maior ꝛc, Vos habuistis duas causas ppter

quas filius patronus repellitur a contra ta. si libertus filium instituit vel patron⁹ mala mente filiū exheredauit. assignatur hic. alie cause si filius patrōi maiorē. xxv. an. accusat libertū de crimine capitali: vel calūnioſe petit in ſeruitutē: ꝛ ſuccūbat: vidē accuſare de crimine capitali ſi accuſat de tali quo ponit̄ mors vel amiſſio ciuitatis ꝛ libertatis. vnū ſciatis ſi filius accuſauit libertū ꝛ ipſe retorſit in eū crimen nō repellitur a contra ta. quia eſt ei ignoſcēdū. ſed quid ſi filius accuſauit libertū maternū. nūquid repellitur. certe leges loquūtur in liberto paterno. quid ſi fili⁹ accuſauit libertū qꝝ occidit prēm: venia dign⁹ eſt. accuſare videt̄ ſi pſeuerauit vſq; ad ſniaz. ſz ſicut filius repellitur ſi accuſat eū: ita ſi fert teſtimoniū falſum ſecus ſz cōtra eū aduocat. ſz quid ſi patron⁹ dicat talis libertus vult̄ mortale mihi inflixit. vnde mando tibi vt accuſes poſt mortē meā. ſed filius accuſauit: ꝛ nō ꝓbauit. nō repellet̄ a contra ta. Sed ſi fili⁹ patroni accuſauit libertū ꝛ crimen ꝓbauit: ꝛ libertus, fuit reſtitutus: filius non repellitur a contra ta. liberti poſt leſionē. idē dicūt quidā in pſono. ſed certe aliud vt no. ſ. ō iure pa. l. eū qui. Admittit̄. ſ. libert⁹. ſ. in pn cipio hui⁹. l. ſ. de bonoꝝ poſ. l. edicto. Filio. concor. ſ. rem ra. haberi. l. ſi ſcie. §. cū aūt. Deſiderauit. qꝝ dixit calūniaris ꝛ pu nieris filitudine ſupplicij. Prouocatus. accedit. ſ. ſi qua. pau. fe. l. i. §. i. ꝛ. ſ. ad. l. acq̄. l. ſi ex plagis. §. tabernari⁹ Eſter accedit. ſ. de inof. te. l. paꝑ. §. vlti. Eſt. nam crimē morte extin guit̄. C. ſi ac. vel re⁹ mor. fu. l. vna. Accuſat. accedit. ſ. de his quib⁹ vt indig. l. poſt legatū. §. tutor. Accuſauerit. accedit. ſ. ad ſill̄. l. ſi quis. idē dicendū eſt ſi leuior pena ſit impoſita Prētor. i. accuſauerit per calūniam.

In ſeruitute ꝛc. ſ. l. prōria habuiſtis duo dcā ꝛ vnū poſitū: quādo dicaꝫ per calūp. accuſare. quando dicaꝫ in ſeruitutē petere habetis in. l. iſta. vidē in ſeruitutē petere ꝛc. ſed vſuf. debet repelli a cōtra ta. ſz ſi aliquis petit in ſeruitutez ꝛ obtinet nō patit̄ iſtaz penā. ōr petere in ſuitut. ꝛ ante lit. cō. poſſet tū penitere ante ſniam: ſed ſi filius patroni petit liberū in ſeruitutē: debet ſibi nocere nō ſuis liberis. ſed ſi heres accipit contra ta. ſi eſt ſcriptus dz repelli ſed ſi eſt relictū a te ſtatore ꝙ ſufficit repellit̄ a ꝓtra ta. ſi petit. hoc dicit. Contra dicit. aliquādo qui reſiſtit debet mouere cōtrouerſiā. ſ. de ꝓ cur. l. nō ſolū. §. ſi ſtatus errandi vel orandi. i. perſiſtendi dicā Diminuit. ſil̄ ſi accuſauit per calū. dediſti. ſ. e. l. qui cum ma ior. §. accuſare. ꝛ. ſ. de inof. te. l. paꝑ. §. meminiſſe. ſcripſerūt. accedit. ſ. de iure. pa. l. diui frēs. Denegabit̄. fil⁹ ꝛ filio exhr dato. ſ. de inof. te. l. paꝑ. §. meminiſſe.

Liberto ſiue libertis mortuo ꝛc. Si libertus decedit teſtat⁹ ſine liberis. ꝑ vocaꝫ patronus ꝛ a patrona eis nō exiſtentibus vocant̄ filij: ꝛ filie patroni. vel patrone. vt cognati patroni qui primi ſunt. hoc dicit: Mortuo. ab inteſtato. Bonoꝝ poſ. vnde legitimi ab inteſtato inſti. de le. pa. tu. in fi. ſ. de ſuis. ꝛ le. here. l. inteſtato. Aliqui. ſ. liberi. or ſenhor. ſuper. l. iſta. no. ꝛ aduertatis vnuz qō neceſſariū eſt ſcire in toto iſto tractatu. quādo nō debet patron⁹ ꝓteriri: ꝛ quādo poteſt impune ꝓteriri. quidā dixerūt. ex quo libert⁹ decedit ſine liberis: nō debet patron⁹ ꝓteriri. ſ. l. i. ꝛ. ij. ſed cōtra eos eſt. qꝝ ſi decedit ſine liberis. vidē qꝝ alie pſone debēt vocari. qd ſi hz aſcendentes. videt̄ qꝝ debēt vocari. ſ. de ſuc. ab here. l. inteſtato. qd ſi hz collaterales ꝓmi gradus excludūt patronū. inſti. de ſeruili. cogna. ꝛ iō ſemp debetis exemplificare. ſi libertus decedit ſine liberis ꝛ parentib⁹: ꝛ ſine collateralib⁹ ꝓmi gradus. tūc vocaꝫ pſonus.

Patrone ꝛc. Liberi patrone: licet ſint vulgo q̄ſiti ſuccedūt liberto materno. liberi patroni ita demū ſuccedūt: ſi ſint legitime q̄ſiti. ſ. d. Queſiti. i. nō ex legitio mr̄imonio vū liberi vulgo q̄ſiti q̄tū ad mr̄es cēſent̄ inſti liberi. iſti. ad orſi. i ſi.

Si patron⁹ ꝛc. Si patronus eſt inſtitut⁹ ex minori debita portiōe: ꝛ teſtū dixit falſum: ꝛ nō obtinuit: repellitur a cōtra ta. ſed ſi patronus partē ſibi relictā agnouit repellit̄ a contra ta. ſ. dicit. ꝓte. inſti. ō ſuc. libe. l. ſed matri. Duo. id ē culpa ſua. Petere. videbaꝫ ō. qꝝ ſi filius dixit inoffōſuz: et ſuccubuit: pōt dicere falſuz ꝛ ecōtra. C. de inof. te. l. cum qui. pōt dici plus debeꝫ ſucceſſio parentū liberis. ſ. ſi quis a patru. ma. l. i. in fi. ꝛ. l. ij.

Si libertus ꝛc. Libertus inſtituit pſonū ſub cō. iurīnrādi. nūquid repellit̄ a bonoꝝ poſ. in bonis liberti: ſic. Sed q̄d libert⁹ legauit: titio ꝛ roganit patrono reſtituere nūquid titio denegaꝫ petitio legati ſi patrono ex debita parte fuit ſatisfactū ſic. ꝑ dicit. Volet. ſed de cō. iſti⁹ legis que ſub cōditione.

Libertus patronū ꝛc. Si libert⁹ cōiunctū inſtituit exneū ꝛ patronū: indubitanꝫ in eo quadrāte quē hz patron⁹ nō poteſt cōqueri: illa q̄ habz exneus pōt conq̄ri vnde ex illo. ꝛ ex alijs bonis poterit petere ſupplere debitam portionē. ꝑ. d.

Si libertini ꝛc. Libertus filiū emācipatū ſuū inſtituit: ſub cō. indefectū cōditionis ei inſtituit pſonū indebita portione nūquid aliter ſubuenitur patrono. ꝛ certe excludeꝫ patronus ſcz ſi filius nō erit heres excludit̄. ſi aūt erit heres ſubuenitur ei qꝝ poterit petere vt debita portio ſuppleatur. h. d. Cōpetere. ſ. e. l. ij. §. ſi patronus Neceſſariā. ſi inſtituitur ſub caſua li vel mixta. Supernā. ſi inſtituitur ſub poteſtatiua. Filij. ſcz caual̄ vt mixta. veluti ſi titius o ſul fac. fuerit. Fili⁹. vū filius debet exheredari: ſi inſtituitur ſub cāli in defectū cōditionis ſ. de conſti. l. ſuus. Libertus ꝛc. Libertus inſtituit filium emācipatū: rogauit alteri reſtituere. filius dixit ſuſpectā. coactus fuit adire ꝛ reſtituere. nūquid ſubueniet̄ filio tanquaz ꝓterito heredi: ſic. hoc dicit. Dicit vn⁹. cōtra ta. olim dimitte re dimidie. hodie terne poſſeſſio ptis debite.

Ex tribus ꝛc. Si tres ſunt patroni ꝛ libert⁹ decedit eis ꝓteritis. ſi vnus omittit petere bonoꝝ poſ. alij duo viriliter vocātur. hoc dicit. Habēt. qꝝ pars nō petentis petentib⁹ accreſcit. ſ. de bonoꝝ poſ. l. iij. in fi.

Si filius ꝛc. Si filius fa. mīles mānumittit: illi⁹ fuit ē patronus. vū debz vocari ad ō ta. liberti ipſe ꝛ filius eius. non ſunt pater eius. hoc dicit.

Si libertas ꝛc. Libert⁹ inſtituit exneū: ꝓteriit pſonū: patron⁹ dedit ſe alicui i arrogationē: nūquid poterit vocari ad cōtra ta. ſic ſi vl̄ inſtitut⁹ omiſit hr̄e. ſuccedit ei tāq̄ legitimus hr̄s ſz ſi decedit libert⁹ relicto pſono ꝛ ei⁹ filio ꝛ nepote: ꝓ vocatur pſonus ꝛ ei⁹ fili⁹. poſtea nepos: ſz ſi libert⁹ decedit relicto vno filio ex vno pſono duob⁹ ex alio oſtis equaliter vocantur. hoc dicit. ſ. de le. tu. l. iij. §. itē queri poteſt.

Communi liberto ꝛc. Libert⁹ erat duoꝝ patronoꝝ. alt̄ coegit libertū iurare ne nubat: alt̄ viuo liberto deceſſit. numqd ille q̄ coegit ꝓdit ius pſonat⁹: ſic. ꝛ bonoꝝ poſ. acreſcit alteri. hoc dicit. Habebat. ꝛ certe ei⁹ portio accreſcit alteri: aut nō pit ipo iure ꝛ nō acreſcit alteri. ſ. de iurāt. l. ſi duo.

Quādiu ꝛc. Si patron⁹ eſt ꝓterit⁹ a liberto: ꝛ alt̄ inſtitutus q̄diu pōt dari bo. po. ō ta. pſono dabitur debitor: ib⁹ hr̄ditarijs exceptio: ſi cōueniatur. h. d. Datur. hec ſunt v̄ba ex ageres certe aduerſus ꝛc.

Liberto ꝛc. Libert⁹ hēbat i bonis. lxxx. legat⁹ fuit ei fūdus q̄ valebat. xv. deceſſit. pſon⁹ vocabitur q̄ ſint i bonis cētū. Ruptū. qꝝ vocabitur q̄ ſint in bonis cētū h. d.

Duo filio ꝛc. Si vuo filio pſoni exheredatur nepos pſonis: iſta exheredatio nocebit nepoti. h. d. eo ſublato ō medio. nō nocet ei. ſ. l. i.

In libertinū ꝛc. Si libert⁹ dānat⁹ ē de crimīe capitali illō ius qō hēbat pſon⁹ ſi nō cēt cōdēnat⁹ illō nō pdet eadē dicēda ſunt in bonis eoꝝ: qui mortē ſibi cōſciuerūt. h. d.

Qui ex cā ꝛc. Si q̄s mānumittat ex fideicō. non vocatur ad ō ta. niſi ſit fili⁹ ea intētiōe rogat⁹. vt ꝓ pſono hēatur. qꝝ pōt ponere opas: ꝛ vocabitur ad bo. poſ. ō ta. hoc. d. Nō pōt. ſ. ō opis liber. l. cerdonē. ꝛ. l. cāpan⁹. Imponē. no. q mānumittit ex cā fidei. nō ponit opas. C. ō op. li. l. mr̄. niſi ſit fr̄

Si q̄s ꝛc. Ego libertū pr̄nū petij i ius. ſli⁹ pr̄oni. vt hic nec cām euictiōis mihi pſtaret: non amitto beneficium bonoꝝ poſſeſ. hoc dicit. quia non petij per calum. ſ. e. l. qui cum maior patrono. ſi patronus habebat libertum: ꝛ ſi libe

tus fundū quē emit ei legat. si patron⁹ agnoscit legatū nō petat bonoꝝ pos. verūtū si euinceret a patrono nō nocꝫ in petē
do bonoꝝ pos. hoc dicit
§ Ĵ libert⁹ ⁊c̄. Fuit libert⁹ me⁹ p aliū in seruit. redact⁹ ab eo mãumissus. nūq̃d debeo vocari ad ɔ̃ ta. certe ñ. h. d.
§ Ĵ patronus ⁊c̄. Si patron⁹ nō aluit libertū suū in iure patronat⁹. l. elieſcentia. ꝓhibēte nō poterit ſuccedere. hoc dicit. s̄. de iure pa. l. adigere.
§ Ĵ libertus ⁊c̄. Libertus hẽbat duos patronos. vnū ꝑterijt alterū ex semisse instituit. ꝑterit⁹ ab instituto ⁊ ab altero poterit aduocare debitã portionē. b̄ dic̄. simile. s̄. de inof. te. l. mater. ⁊. s̄. si pars hꝝ. l. i.
Aliberto ⁊c̄. Eius libertū suū instituit vsuf. fundi alicui legauit. libert⁹ decedit ꝑterito patrono. ⁊ meuio istituto nunq̃d subuenitur patrono: sic. in debita portiõe. verūtū oĩa prestanda sunt meuio deducto vsuf. q̃ alicui legauit. b̄ dicit.
Libertus ⁊c̄. Libertus qui nō est soluẽdo instituit extraneū ⁊ patronū preterijt. nūquid patron⁹ poterit bonoꝝ pos. contra ta. liberti. ɔ̃ q̄ non: ex quo non est soluẽdo. econtra viɔ̃ q̄ sic. ex quo inuenit heredẽ. tū dicẽdū est ex quo inuenit heredẽ patronus poterit petere cõtra ta. bonoꝝ pos. b̄ dicit. Dodicū. i. partẽ que debeꝫ ei ꝑ bonoꝝ pos. Dācipiũ. ⁊ ita extimatur fundus ꝓpter affectū. s̄. de le. i. l. dom⁹. §. q̄ cõfitetur. lꝫ sit contra ar. ff. si quis ĩ frau. pa. l. ⁊ al. aĺ. l. i. §. i.
Ulianus ⁊c̄. Clos habuistis plura. ꝓpter que patroni repellunt̃ a iure patronat⁹. in. l. ista ponunt̃ aliqua sꝫ si pro nus impositas operas ei reuẽdiderat: repellitur a contra ta. bonoꝝ pos. sed si duo sunt filij patroni. vn⁹ reuendidit opas nocet ei sed nō nocet fratri. b̄ dicit. Reuẽdiderit. i. a liberta ĩ vita exigit mercedẽ futurarū operarū. Familiã. i. alios filios patroni. Nō submouet. a bonoꝝ pos. habetis si patron⁹. vel eius filius exigit mercedẽ futurarū operarū. repellit̃ a contra ta.. C. de bonis libertoꝝ. l. sed q̄.
Si libertus ⁊c̄. Si libertus instituit patronū. ⁊ ipse libertus fuit occisus. si patronus adit hereditatẽ: vel petijt contra ta. anteq̃ vindicaret mortẽ defuncti. vel de familia qõ habeatur: potest repelli a successione eius. b̄ dicit. Scripserit. iꝑm patronū: vel aliuꝫ patrono ꝑterito dicendū. s̄. de bis quib⁹ vt indig. l. claudius.
Celeritur ⁊c̄. Si filij patroni exheredat̃: nepotes ex eo viuo filio patroni excludunt̃ a bonoꝝ pos. contra ta. si ꝺo filius patroni qui erat in ptãte effect⁹ est sui iur⁹ non repellitur a bonoꝝ pos. sed etiã eo sublato admittũtur. s̄. de iure pa. l. diui.
Si filius liberti ⁊c̄. Si libertus habꝫ filiuꝫ ⁊ eũ instituit. ille omittit paternã here. ꝓficit patrono. si filij⁹ hꝫ substitutū voceꝫ ad contra. vel si nō habet ei succedat. b̄ dicit
Ĵ. de le. here. l. intestato.
Patroni ⁊c̄. Si sum patron⁹ filia mea si sit data ĩ adoptiuã familiã poterit vocari per contra ta. vñ legiti ad bona libertoꝝ meoꝝ. b̄ dicit. Admittit̃. q: remanebit filia naturalis. ideo ꝑ patrona habeat̃. ĵ. de ꝺ. fi. l. licet. §. teste.
§ Ĵ pater ⁊c̄. Si ego patron⁹ exheredo filiū hoc adiecto: volo q̄ iura patronat⁹ sint tibi salua: nō officio filio: q̄n vocetur ad cõtra ta. in bonis liberti. b̄ dicit. q: hic nō videt̃ mala mente exheredat⁹. s̄. e. l. sed patron⁹. §. si quis.
§ Ĵ libertus ⁊c̄. Libert⁹ satisfecit patrono in debita portione. nūquid poterit repelli a cõtra ta. si eũ instituit in debita portiõe. ⁊ insup legat ei. x. in legato põt eũ grauare in portione. si aũt ei nō legauit in portiõe eũ grauare nō põt. nec legato vel fideicõ. vel substitutiõe. b̄ dicit. Cogat. no. fic filio si põt imponi in q̃rta debita iure nature aliqõ grauamẽ sic nec patrono Est. accedit. C. de inof. t. l. qñ. ⁊. l. oĩum. ⁊. l. sãcimus. §. repletionem.
§ Ĵ filius ⁊c̄. Filius patroni heres extitit ⁊ frem suum exheredatũ arrogauit. nūquid iste arrogat⁹ post mortem tris vocabit̃ ad bonoꝝ pos. bonoꝝ liberti. certe nō. nã edictũ qõ dat patronis bñficiũ ⁊ eoꝝ filijs: viɔ̃ intelligi de filijs q̄ nō sunt exheredati mala. mẽte b̄ dicit. nō habebis si est exheredatus mala mente. Non habebis. ſ. pater. s̄. e. l. si pater. Pos
sit. nã aliquãdo admittit̃ vt nepos. s̄. de iure pa. l. diui.
Pap. ⁊c̄. Libertus titi⁹ fecit cõmilitonẽ heredẽ in bonis castrẽsib⁹: alius succedit in alijs bonis: bona castrẽsia nō sunt auferenda a titio. sed si patron⁹ nō inuenit hꝫ legitimã portionẽ de alijs bonis habebit. b̄ dicit. Habebit. sed quõ cuꝫ nō posset militare. C. ad. l. iul. ma. l. vna. rñ. impetrauit a ꝓncipe. vl' nō militant liberti vt hẽant dignitatẽ. militãt vt hẽant simplicẽ militiã.
Cum filius ⁊c̄. Filius liberti ɔ̃ partus suppositus eẽ. accipit bonoꝝ pos. vtrũ patronus possit petere bonoꝝ pos. contra ta. rñ. q̄ sic. si probet̃ suppositus esse. b̄ dicit. Bonoꝝ pos. ſ. vnde liberi. Possit ex scõa pte edicti. vñ legitimi. s̄. e. l. i.
Si falsuꝫ ⁊c̄. Libertus in ꝓuincia existẽs ɔ̃ fecisse testñ. ⁊ decessisse testatus. alij dixerũt falsuꝫ ꝓnunciatũ esse testñ ⁊ est appellatũ. nūquid patron⁹ poterit petere contra ta. vel ei⁹ filia sic: si est falsum. poterit succedere ab intestato. vel poterit petere debitã portionez. b̄ dicit. Extracta delata alias extincta hoc est planũ. ĵ. ad turpil. l. i.
Ulian⁹ putat ⁊c̄. Libertus istituit quẽdã pro dimidia ⁊ aliũ ꝑ alia dimidia quẽdã substituit. dũ deliberaret i stitut⁹ ⁊ substitut⁹: patronus petijt cõtra ta. si nõ adiuit hẽ. patronus succedit ab intestato. ad contra ta. b̄ dicit. Auferatur. per contra ta.
Ĵ patronũ ⁊c̄. Tu patronũ instituisti ex debita portione: rogasti eũ vt alicui daret fundũ pure ⁊ alteri fideicõ. audi patron⁹ tenet̃ dare legatũ: ⁊ ille tenet̃ cauere ɔ̃ fideicõ. ꝑstando. hoc dicit. Imminutũ. accedit. s̄. e. l. si libertus.
Patronus ⁊c̄. Si patron⁹ instituit hẽs: ⁊ ei legatur seruus: vt hẽat portionẽ. certe nō petet ɔ̃ ta. Itẽ libertus debit ꝺbitã portionẽ patrono. postea auctũ est ꝑimoniũ ei⁹ an patron⁹ possit plus petere: certe nō. nec iõ poterit cõqueri q̄ nō habet legitimã portionẽ. b̄ dicit. Instituit⁹. idẽ in alluuione. accrescit. nō ꝓpꝛea põt q̄queri libert⁹ ⁊c̄.
Ĵ patron⁹ ⁊c̄. Patronus est heres instituit⁹ ex serta parte. ex residua seru⁹ ei⁹. nūquid ꝓpꝛea poterit grauari pon⁹. vel legat⁹ ⁊ fideicõ. sic vt nõ diminuatur ei⁹ legitima portio b̄ dicit.
Paulus ⁊c̄. Si patron⁹ p errorẽ iudiciuꝫ liberti qõ crediderat verũ apꝛobauit: nõ ꝓpꝛea repellit̃ ad ɔ̃ ta. bonoꝝ pos. b̄ dicit. sic ⁊ filius qui decept⁹ apꝛobauit iudiciũ pater
Paulus ⁊c̄. Exheredatio facta a patrono de nepote nõ nocet nepoti. alias noceret ⁊ repelleret̃ a cõtra ta. hoc dicit. cõcoꝛ. s̄. e. l. si pa. §. si quis nõ.
Quero ⁊c̄. Quedã titia dicebat. iam pater me⁹ mittebat mihi tota die litteras ⁊ iactabat q̄ faceret me heredẽ. postea pater est occisus a libertis liberta⁹ suis: nūquid si filia accusat libertas de morte patris repelletur a cõtra ta. nõ. hoc dicit. accedit. s̄. ad fill'. l. fiãs. §. i.
Patroni ⁊c̄. Si filij⁹ pꝛoni misit liberto suo epl'am dicẽs sic. q̄ semper fuisti obsequiosus erga me. remitto tibi libertas testi factionẽ. nūquid ex hoc assequet̃ liberã testi factionẽ. rñ. q̄ nõ. hoc dicit. Nõ videri. quare q: ista epistola viɔ̃ pactũ ꝺ futura successione qõ nõ valet. C. de pact⁹. l. vlti. secus si in ipa manumissione remitteret ius patronatus. C. e. l. vltima.
Paulus rñ. ⁊c̄. Nepos aui sui vocatur ad bonoꝝ pos. contra ta. liberti. si ab eo iniuste exheredat̃. hoc dicit. Legitim⁹ i. ab intestato.
Paulus rñ ⁊c̄. si filij ꝑteriti sunt a pꝛe milite hñtur pro exheredatis tñ ista ꝑteritio nõ excludit eos a bonoꝝ pos. contra ta. liberti hoc dicit. hẽantur. C. de mi. te. l. si in vlo
silentium. i. ꝑteritio.
Quero ⁊c̄. Patron⁹ vel eius filius libertũ suũ de effractura accusauerit. nūquid repellitur a cõtra ta. fic. si accusatio fuit talis ɔ̃ qua debeat imponi exiliũ. i. perpetua deportatio hoc dicit Accusauit vtrũ repellatur a cõtra ta. bonoꝝ pos. Esset. vel in perpetuũ exiliũ.
Liberto ⁊c̄. Si tu furtiue. occeptiue arrogas libertũ meum. ꝓpꝛea nõ perdo ius meũ. nec repellor a contra ta. ⁊ bonoꝝ pos hoc dicit. nã libert⁹ alien⁹ nõ debet arrogari sine patroni volũtate. s̄. de adop. l. si pater. §. vlti.

Ihil interest ⁊c. Si patron⁹ institut⁹ sit heres a liberto licet ex minori parte nō admittit ad ō ta. similiter ⁊ ei⁹ heres. vnū sciatis si patron⁹ libertū al's seruū suum anteqū iubeat hr̄dita. adire vēdiderit vl' manumiserit. non repellit a ō tab. nec denegant act. bonor̄ possessor. sed si patronus fraudet: vt liberior̄e p̄cio p̄cepto: tūc repellit. sed si script⁹ est fili⁹ patroni ⁊ adinit volūtate patroni patron⁹ repellit. h. d. Pater⁹, accedit. ī. vnde liberi. l. scripto. ⁊. s. de inoffi. test. l. nā ⁊ si parētib⁹. ¶ Si patron⁹ ⁊c. Patron⁹ fuit institut⁹ ex debita portiōe. rogat⁹ fuit here. restituere: dixit hr̄ditatē suspectā coactus fuit adire ⁊ restituere: nunq̄d repellit a ō tab. nū. q̄ fic. q̄a cognouit iudiciū defuncti. h. d. Posset. si sponte adiuit. Bonor̄ pos. ⁊ q̄ agnouit iudiciū defuncti. s. e. l. patron⁹. Lōge distat ⁊c. filius patroni differret ab alio qui libertus arrogauit in filiū: quia ille nō nocet patrono vl' ei⁹ filio. si patronus vocat ad extra tabu. si p̄terijt vel ab intestato. Bonor̄ pos. s. est p̄teritus. ¶ Si debent ⁊c. Patronus debet liberto certam q̄ntitatem pecunie. liberi⁹ reliquit ei liberationez. ille suscepit liberationem vel pacto vel acceptilatiōe: nunq̄d videt eius iudiciū agnouisse sic. ⁊ ideo repellit a extra tabulas. h. d.

§ Patrono. s. liberto post bo. pos. q̄ agnouit iudiciū defuncti

§ Ī eundem ⁊c. liberti. s. e. l. si patronus.

Accusauit libertum paternū de crimine capitali p calū. non potero vocari ad contra tabu. vt dixit labeo. sed videt extra. quia paulus extradicit. accusauit quēdam seruum de crimine capitali. ille est factus libertus patris mei. nunq̄d vocabor ad extra tabu. eius. ⁊ certe nihilominus. hoc dicit. Accusauit. q̄ potest. ī. de accusa. l. hoc. §. oīibus. manumiserit. ī. de verbo. signi. l. licet. §. recte.

¶ De libertis vniuersitatis Rubrica.

¶ De libertis singularum p̄sonarum supior̄. ti. dictū est: verum quia aliqui sūt liberi vniuersitatum. ponitur hmōi rubrica. si. q̄ō ius habeat vniuersitatis in eis videamus.

Si municipes alicui⁹ mu

Municipibus ⁊c. nicipij manumittūt seruū suū cū iur̄ solēnitate valet. ⁊ q̄ō ius p̄uat in suis libertis dat idem ius municipes hr̄e p̄t: ⁊ sic bonor̄ pos. vnde legitimi ⁊ succedere ab intestato. vnū sciat si municipes nō petūt infra tp̄s q̄ō deberēt excludunt. h. dicit. Bonor̄ pos. vnde legi. Possunt. s. de arbi. l. si vnus. §. p̄nci paliter. si intelligatis nō possunt de facili. possunt tamē cum difficultate. puta ad sonū cāpane. s. q̄ō metus cau. l. metū. §. animaduertēdū. ⁊ ī. ad municipa. l. q̄ō maior. nec ob. s. de dolo. §. i. q̄ intelligi p̄t. si nō de facili. acq̄ret. s. de bo. pos. l. iij. Acq̄rere p̄missionē. s. de arbi. l. oībus. ⁊. l. seq. Dicendum est. s. de odi. ⁊ demō. l. municipib⁹. Tēpora que. ⁊ que sunt tempora statuta. habetis. ī. de suc. e. l. i. §. largius.

¶ De assignandis libertis. Rubrica.

¶ Quia liberti de quor̄ operis ⁊ bonis ⁊ quor̄ iure patronatus dictū est plerūq̄ assignant. ponit rubrica de assignandis libe. a patre inter liberos. nam aliq̄n habet pater plures liberos: ⁊ vult vni assignare libertū suū q̄ō facere licet. ⁊ ideo dic rubrica. de assignā. liber.

Fuit factū. senatusco. tpi⁹

§ Enatuscon. ⁊c. bus oīni claudij quo cauetur vt liceat patri inter liberos libertos assignare: ⁊ sunt v̄ba senatusconsul. talia. si pater habet plures liberos: ⁊ velit vni ex liberis assignare libertū. ⁊ p̄ōt facere inter vnos ⁊ in testō: ⁊ nō solū assignare vnū. immo plures ⁊ ī sit loc⁹ se. osul. in singl'ari numero: vt possit assignari. s. filio. tū pater filijs suis assignare p̄ōt v̄bo plural' numeri. assignare etiam p̄ōt v̄bo nutu. ⁊ testō in codicillis filio exh̄dato p̄ōt assignare. sed si p̄mo assignaret ⁊ p⁹ exh̄daret mala mētem nō valet: ī. si assignauerit filio ⁊ ipse repudiat admittūtur fratres. ī. si assignauit vni vnū alteri duos valet: ⁊ si assignauit vnū ⁊ decessit: alij filij vocant: ac si non esset facta assignatio vni. h. d. l. ista. cū. l. se. cū p̄n. l. se. Certū est. sic singulare amplectit plurale. sil'e. s. q̄ō fal. tu. l. i. §. i. Sic. mala mente. s. de bo. liber. si patron⁹. §. si q̄s. ¶ Ceterū ⁊c. Si patron⁹ est vn⁹ ⁊ h̄ filiū. ⁊ est p̄fon⁹ alteri⁹ filij assignatio. sit vni q̄tū ad suā partē nō alior̄: vnū sciat si aliq̄s assignat libertū: ⁊ libertus habeat peculiū castrēse: sicut patron⁹ nō hēbat ius: ita necnō ei⁹ fili⁹: ī in alijs bonis ipse solus p̄fon⁹ tuebit. h. d. ¶ Si q̄s duob⁹ ⁊c. Jn. §. isto cū duab⁹. ll. seq. dicit pater libertum suū duob⁹ ex filijs suis assignat. alter est deportat⁹ sine liberis. vel repudiat hr̄ditatez liberti remanet alter in ciuitate. ⁊ liberti here. nō repudiat. nunq̄d portio illi⁹ accrescit alteri. sic nā ista assignatio est intelligēda si ambo viuāt in ciuitate ambo sunt patroni. sed si alter deportat: ⁊ alter moritur cuz liberis ei⁹ liberi vocātur ad hr̄di. liberti. h. d. Desierit. q: deportat⁹ est. s. de capi. di. l. fi. Faciēdum. p̄mo vocent. postea nepotes

§ Ī seru⁹ ⁊c. Testator ar. s. de le. i. l. cū pater. §. fi. seruū suū iussit libe⁹ esse eūdē filio suo legauit. postea eūdē manumisit. nunq̄d ad filiū tanq̄ assignat⁹ p̄tinebit: cer-

Assignare ⁊c. Pater p̄ōt assignare te sic. libertū filio suo pure sub odi. ⁊ inter p̄sentes: ⁊ inter absentes p̄ōt: ⁊ q̄si iure legati ⁊ fideicō. Sub odi. ī. e. l. sub odi. p̄ōt ei assignari libert⁹: q: honorat cōmodo pecuniario. C. de

Liberi patroni ⁊c. fideicō. l. ab eo. Liberi patroni: licet cēseant patroni: tū libertū p̄ris sui nō possent assignare: ī p̄ eis assignasset. h. d. Censet. ī. de ō

Erū et ⁊c. Et certe p̄ōt p̄fon⁹ bo. sig. l. ī §. recte. assignare libertū filio: q̄ est in ptāte ei⁹ ⁊ etiā emancipato. h. d.

Ab odi. ⁊c. Si aliq̄s libert⁹ assignat to. h. d. filio patroni. vel sub odi. vel in diē pēdēte die vel odi. assignatio nō sortit effectū q̄ si testator assignauerit vni pure. alteri sub oditione. nunq̄d pendente odi. erit sol⁹ dñs cui pure assignat⁹ est. ⁊ dr̄ q̄ sic. h. d. Non esset. sec⁹ si facta est ex die. ī. e. l. vl. in fi. Est. cui assignat⁹ ē pure. s. ad car. l. i. §. de illo

Limētor ⁊c. Cū patron⁹ vult assignare libertū vni ex filijs: nō videt assignare alimētor cā: ī vt interiz ius patronat⁹ ptineat ad illū. h. d. Cōi. ⁊ b̄ q̄ teneat libert⁹ p̄onuz

Ī ex duob⁹ ⁊c. Si duo alere C de ope. li. l. i. in fi. sunt patroni. ⁊ q̄libet h̄z filiū. si vn⁹ assignat libertuz filio suo nō nocet alteri patrono: q̄n filio suo possit assignare. h. d. Habeat. de operis liber. l. si duob⁹. secus si vnus excluditur aliter a patrono suo. s. de iureiuran. l. si duo.

Estamēto ⁊c. Aliq̄s p̄ōt iubere seruū suuz esse libe⁹: ⁊ eundē assignare vni ex liber⁹ suis. h. d. accedit. s. l. i. ⁊c. Item dicit q̄ libertū possum assignare liberis iā natis. sed nunq̄d possum⁹ etiā posthumos assignare. certe sic. h. d. Est. s. l. i. Lō tineri. q: q̄ in vtero est ⁊c. s. de sta. ho. l. q̄ in vtero. ¶ Q̄ō in q̄t ⁊c. Dicit senat⁹ si libertū duob⁹ ex liber⁹ meis assignauit: ⁊ vn⁹ desijt esse in ciuit. solus est p̄fon⁹ q̄ remānsit in ciuitate. sec⁹ si vn⁹ ex liber⁹ meis capit. ppter spē postliminij. h. d. in p

petuū. p deportationē. Possit. s. e. l. ij. ī fi. cū. l. se. ī capitur vn⁹ ab hostib⁹. ppter spem postliminij. nō capt⁹. non erit in solidū patron⁹. ¶ Ex die. Possum assignare filio libertū nō a die in antea si sit su⁹. sed si vellez assignare vsq̄ in diē certaz nō possuz. h. d. nōdū p̄ōt fieri b̄ pure in die. i. aduenient die perpetuo sicut patronus. s. e. l. libert⁹. in fine.

¶ Si q̄d in fraudē p̄foni factū sit. Rubrica.

¶ Quia patroni ⁊ eor̄ liberi: quibus liberti assignant hūt ius in bonis libertor̄. s. de bo. liber. l. i. ⁊ plerūq̄ liberti alienant bona in fraudē patroni. aliq̄ in fraudem. l. nō patroni. q̄ ponit rubrica licear liberto alienare ⁊ quo iure videamus circa b̄ subijcio b̄ diuisionē cū alienat libert⁹ aut in fraudem l. aut patroni. si in fraudē. l. si minor cētenario ipo iure nō valet. s. de iure pa. l. si libert⁹ si alienat in fraudē patroni. tunc si alienat in fraudem: reuocat patron⁹. ī. e. l. tenet. §. i. adhibita

distinct. al. aut alienat inᵉ viuos. aut in vltima volũtate. ſ. l. i.

¶ Iſ q̃d ⁊c. In p̃n. huiꝰ. l. dicit̃ in p̃n. ⁊ p totũ libertꝰ erat dues. patronꝰ dilacerabat totũ pr̃imoniuꝫ ſuũ. dicebãt ſeminãtes zizaniã liberto: ſcis ꝺeu quid dicit patronꝰ: nõ. oꝛ ſcias q̃ patronꝰ dilapidat ſuã ſubſtãtiã q̃ ſuccedit tibi dixit iſte bꝫ iſtã ſpeꝫ q̃ ſuccedet mihi q̃d fecit cũ haberet in bonis mille nõ alienauit nõgẽta dolo malo. nunquid ſubueniẽ patrono ſic. ⁊ alienata in fraudẽ ſuã poterit reuocare. h. d. Debita. inſti. de ſuc. lib. §. ſed noſtra. ſic. vnde põt alienata reuocare q̃buſlibet actõibꝰ. ff. e. l. ſi exp̃libꝰ. ⁊ l. tm̃. §. i. nã ſm nos. fa. pꝰ. poſ. daẽ pa. ¶ Si alienatio ⁊c. Si libertꝰ alienauit in fraudẽ patroni. nõ q̃rim⁹ an alienat cã moꝛtis. vl̃ inter viuos. in dona. cã moꝛtiſ nõ req̃rim⁹ dolũ. vel ſi dolo malo facta ſit ſubueniẽ patrono in alienatione dolo malo facta: ſiue ſit alienatũ inter viuos ſiue in vltima volũtate. h. d. Reuocaẽ. caluiſiana vel pauliana. Eſt. ⁊ hoc in alienatiſ in fraudẽ patronoꝛ. ſ. q̃ in frau. cre. l. q̃ autez. in p̃n. Fauiana vl̃ caluiſiana. ff. e. ti. ſi exꝑ plurib⁹. oꝛ ſeigneur: aduertaſ hic. ⁊ eſt fundamẽtũ totiꝰ tituli. ſi libertꝰ alienat inter viuos: ſi in fraudez patroni dolo malo reuocaẽ. vt in. §. dolũ. patronꝰ q̃ dolũ allegat dꝫ ꝓbare. ſ. de ꝓba. l. quotiẽs. §. qui dolo. ſi autẽ alienat ⁊c. vt in. §. alienatio. q̃ eſt rõ diuerſitatis: ea q̃ alienanẽ in vltima volũtate. iõ reuocanẽ: qꝛ poꝛtio ꝓuidebiẽ vt es alienum. ff. de lib. l. ſi patronꝰ. ⁊ legata nõ debenẽ: niſi deducto ere alieno. ſ. ad tre. l. i. §. ſi is qui alienata inter viuos. vt. ſ. de ꝓba. l. i. ſi patronꝰ. videẽ ⁊c. ſi patronꝰ alienat in fraudẽ patroni reuocaẽ. nunq̃d ſi libertus nõ acq̃rit videẽ facere in fraudẽ patroni: certe nõ: ſꝫ ſi vocatꝰ ẽ i iudicio: ⁊ ſi ꝓfeſſus ẽ i fraudẽ patroni: bꝫ locũ iſtud edictũ. ſed ſi cum poſſet mouere q̃relam noluit mouere nõ bꝫ locũ q̃ ſi libertꝰ donat filie in dotẽ nõ videtur patronũ fraudare. q̃d ſi libertꝰ donat vel alienat pluribꝰ: an oẽs teneneẽ fauiana act. ⁊ caluiſiana. r̃ndeẽ q̃ ſic. h. d. Ceſſare. idẽ eſt in debitoꝛe. ff. q̃ in frau. cre. l. q̃ aũt. in p̃n. Palã eſt ſ. ad. l. aquil. l. liber hõ. in fi. ⁊. ſ. ſi cer. pe. l. pinde. Ei liberto. Ceſſare. qꝛ b nõ diminuit: ſꝫ potiꝰ nõ acq̃ſiuit. Expectu: qꝛ nõ videẽ diminuiſſe. ſed potiꝰ nõ acq̃ſiſſe. Dependiẽ di. ergo ſi liã fa. qꝛ daẽ ſoli patrono cal. q̃ eſt cõis. ¶ Si cuius ⁊c. Si libertꝰ vẽdidit in fraudẽ patroni. vel locat qualiter ſubucnitur daẽ electio emptoꝛi: vel reddere rẽ: vel p̃cium ſupplere. ſed ſi emit rem maioꝛi p̃cio non datur electio patrono. ſed quid ſi libertꝰ alienat rẽ iuſto p̃cio. patronꝰ vult reuocare: q̃ eſt eiꝰ heres rõne vniuerſitatiſ: nunq̃d iſta rõ eſt ſpectãda ſic: ſed q̃d ſi mutuo pecuniã accepit in fraudẽ patroni: ſi donauit alteri teneẽ fauiana act. ſi aũt finxerit ſe accipe ⁊ non accepit: teneẽ fauiana act. h. d. Nõ diſpareẽ. ſed de dolo liberti. ſ. e. l. §. dolũ. Seruabim⁹. nõ di. vel diſcernaẽ q̃ten⁹ in fraudẽ factuꝫ eſt. Inq̃rẽdũ. qꝛ tm̃ ei abeſt. inſti. de le. §. ſed ſi rẽ. Accipiẽ. nõ conſideraẽ. interdũ ratio affectionis. alibi ℈. ſ. mã. l. q̃ ſeruꝰ. Libertus. accedit. ſ. e. l. §. i. Dꝫ reddiderit. qꝛ certat de dãno vitando. Loc⁹. ff. e. l. teneẽ. §. i. ¶ Fideiuſſit ⁊c. ſi libertus fideiubet apud me in fraudẽ ſui patroni: vel rem obligat. ego creditoꝛ fauiana nõ teneoꝛ. ſed illis ꝓ quo fideiuſſit teneẽ mãdati. verũ ſi donãdi cauſa fideiuſſit: tũc locꝰ erit fauiane actioni. ⁊ q̃ dictũ eſt i fideiuſſiõe. idẽ in mãdato. h. d. Cõuenirt. ſ. mã. l. ex mãdati cauſa. ſic ceſſat mãdati. ſ. de pac. l. q̃ dictũ eſt. Poſſo bãdã. nõ poſſit agi fauiana vel in ſubſidiũ cũ mãdatoꝛe.

¶ Quãuis ⁊c. Si libertꝰ alienat in fraudẽ patroni: ſi in parte fraudat patronũ: illa reuocaẽ fauiana. q̃d ſi ſit indiuiduuꝫ tũc rõne indiuiduitatiſ totũ dꝫ aduocari. h. d. In ſeruiẽ qꝛ oꝫ ſeruitꝰ indiuidua. ſ. ad. l. fal. l. i. §. ſi vſufr. ¶ Si ſeruo ⁊c. Libertꝰ tuꝰ dedit ſeruo meo aliq̃d in fraudem tuã. nunq̃d in me dabiẽ ac. q̃ iniuſſu tuo datũ eſt. r̃ndeẽ q̃ ſic. ⁊ teneoꝛ fauiana inſolidũ. aliter de peculio. vel de in rẽ vſo. h. d. Tenebiẽ. inſolidũ. ¶ Si cũ ſeruo ⁊c. In fraudẽ patroni cõtraxiſti cũ ſeruo meo ſeruꝰ manumiſſus eſt. nunq̃d cõpetit actio tibi. certe ſic. qꝛ inſpicim⁹ fraudẽ liberti nõ manumiſſi. ⁊ iõ ℈ me dominuꝫ poterit dari actio de peculio intra annũ. hoc dicit. Spectandum. ſ. e. l. i. §. dolum. Agendũ. nam act. que ꝓponunẽ ex contractu filij vel ſeruꝰ. ſecuta manumiſſione incipiunt. ſ. q̃ act. de pec. l. i. h act. fauiana ⁊ caluiſiana eſt ꝓſonalis non realis. ⁊ cõpetit patrono ⁊ certis ſucceſſoꝛib⁹ cõpetit in heredes ⁊ in cereros ſucceſſoꝛes. h. d. accedit. ſ. de peti. here. q̃ ſi dꝫ. §. pe. ¶ Si libertꝰ ⁊c. Si libertꝰ alienauit aliq̃ in fraudẽ patroni moꝛtuo patrono filiꝰ ei⁹ cepit petere ꝺtra tabulas. q: ꝓteriꝰtus: nũq̃d poterit agere fauiana: ſic ⁊ reuocare alienata. vnũ ſciatis: in fauiana veniũt fructꝰ p̃cepti poſt litem ꝺteſta. ⁊ fructus p̃teriti. h. d. cũ. l. ſeq. Filius. p̃terit. Acrcepit. ſ. deꝛſus. ff. de pet. here. l depditur.

¶ Iſ patronꝰ ⁊c. Liber /ris. l. videam⁹. §. in fauiana. tus inſtituit patronũ ex debita poꝛtiõe ⁊ aliq̃ alienauit in fraudẽ ſuã patronꝰ adiuit. nunq̃d poterit reuocare: nõ. ſꝫ repellir̃ a ℈ tabulas iſta act. nõ. ſ. tpalis. ſed ꝑpetua ſic. ergo ſi patronꝰ bꝫ legitimã poꝛtionẽ: nõ aget hac act. ſed ſi libertus decedit inteſtatꝰ patronꝰ poterit alienata in fraudẽ reuocare ⁊ ſi plures ſunt patroni reuocat viriliter. ſimiliter ſi plures ſũt liberi oẽs reuocãt viriliter. ſed ſi vnus deſijt reuocare poꝛtioeiꝰ nõ accreſcit alteri. hoc dic. Dat. ⁊ eſt ꝓſonalis. ff. de ſo. l. pe/. actio. vñ ſi ꝓſonalis ⁊ ꝓſecutoria durat ad. xxx. an. C. de ſtti.

¶ Teneꝛ ⁊c. Si libertꝰ alienat mihi i fraudẽ te neoꝛ fauiana i iſta ſaluiana ſi ille q̃ ẽ odẽnatꝰ reſtituẽ nõ vult iuraẽ in litẽ. h. d. Dare. quia ſibi dari videẽ. ff. de ſo. l. pecuniã. Jurarũt. no. hic ſpeciale regulare in ſtricti iuriſ nõ iuratur in litẽ. ff. de in litẽ iur. l. in act. b fallit. ff. ne q̃s eũ. l. ſi p aliũm /mẽti.

¶ Iſ libertꝰ ⁊c. libertꝰ mutuas pecuniaꝫ filio ℈ ſena. ꝓſul. mace. dabiẽ in filium act. ſi libertꝰ eſſet mioꝛ. ſimiliter dabiẽ fauiana act. h. d. cũ. l. ſe. nõ bꝫ qꝛ ei mutuauit volũtate pr̃is. Debꝫ. ſi ille locupletioꝛ ẽ. vl̃ aliẽ heat ſaluã ff. de mino. l. vez. in fi.

¶ Vnus libertꝰ ⁊c. Libertꝰ põt donare amicis ſuis bñ merentib⁹. ⁊ ſi poꝛtio patroni minuaẽ. ſi nõ facit in fraudẽ patroni. aliter reuocaẽ. h. d. Poteſt. qꝛ erat obligatꝰ ad antidota. ff. de peti. here. l. ſed ſi §. ꝓſuluit. Minuat. ⁊ eſt ratio: quia in alienatiõe. i. inter viuos relinquitur dolus. ff. l. i. §. i. ⁊. ſ. de ꝓba. l. patronus.

¶ Iſ id q̃ ⁊c. Si libertus alienauit in fraudez patroni: ⁊ deſijt eſſe in rer̃ natura ceſſat caluiſiana act. vel pauliana. h. d. Cſucepiſſet. nã q̃ eſt vſuceptũ dicitur diminutũ. ff. de pet. here. l depditur.

¶ Non videẽ ⁊c. Si libertꝰ alienat aſſentiente p̃rono ceſſat fauiana act. qꝛ nõ videẽ fraudari qui ſciuit. hoc dic. quia volenti dolus non infertur. C. de tranſ. l. cũ donatiõis.

¶ Iſ libertꝰ ⁊c. Libertꝰ tuꝰ volebat tradere in fraudẽ tua titio fundum: tradidit ſeio cũ ꝺueniſſet inter titiũ ⁊ ſeiũ nunq̃d poſt traditionẽ poteris agere fauiana. dꝫ q̃ ſic. nã ſi libertus alienat in fraudẽ patroni alij tradẽdo ſiue alij iuſſu alterius ſemper locus eſt faniane actio. hoc dicit. Et poſſit. ⁊ q̃ act. habet rem habere videtur. ff. de regu. iur. l. qui act. Acq̃ſiuit. verũtamen ſemper debet teneri qui mãdauit alteri tradi: ſi ſoluendo eſt. ff. e. l. i. §. ſi libertus.

¶ Conſtitutione ⁊c. De directa fauiana ⁊ caluiſiana in omnibus pꝛe. habuiſtis. in. l. iſta ponitur quidam caſus in quo inſpecta ſimili ratione equitatis datur vtilis. bene ſcitis. ſi quis arrogat impuberẽ auct. imꝑatoꝛis. poſtea emancipat eum tenetur ſeruare quartam: ponamus arrogato: aliquid in fraudem filij alienauit. nunquid filius poteſt reuocare vtili fauiana vel caluiſiana. r̃ndetur q̃ ſic. hoc dicit. fuerit. no. ſi quis arrogat impuberem ex conſtitutione diui pij tenetur ſeruare quartam. inſti. qui. modis ſol. ius pa. §. ſi aũt. C. de adopt. l. ſi arrogatoꝛ. act. ſ. vtili.

¶ Si tabule teſtamẽti. Rubꝛica.

¶ Rubꝛica iſta ita ꝓtinuatur de bonoꝛum poſſeſſm tabulas que eſt ex teſtamento qualiter heredes iure ciuili ſuccedãt dictum eſt. verum quia aliquando teſtatoꝛ decedit inteſtatus: ⁊ ita tabule teſtamẽti nõ extant. ponitur rubꝛica. ſi tabule teſt. nulle extabunt. ſ. qualiter ſuccedãt ab inteſtato videam⁹: q̃a in ſuc. ab inteſta. quatuoꝛ ſunt gradus. pr̃im⁹ eſt liberoꝝ pr̃i

mo ponit vnde liberi: z qz in istis bonoz pos. locus est succes
sioni anectit de suc. e. qz vltimo locus est. vñ vir z vxor ponit
vñ vir z vxor. sz qz vir z vxor sunt caput affinitatis. z ink affi
nes sunt, phibite nuptie. ponit de gradib⁹ affinitatis. vt ista
cõtinuatio ponit. j. l. i. z est differẽtia inter istã rubricaz z supi
orem: si tabule testi extabunt: qz illa sapit aliqd cũ illa de bo
noz pos. scõm ta. quia aliquãdo extant solẽnes, tũc locũ hz
fm ta. directa, aliqñ minus solẽnes inter liberos. tũc locũ hz
vtilis scõm ta. ista rubrica. si ta. tes. nulle extabunt: locus erit
successioni ab intestato tantũ vidz sicut diceret de successiõe
ab intestato: z dicũtur nõ extare. j. l. i. §. p. quia omnib⁹ modis
decedit intestatus. insti. de here. ab intest. in prin. z quia lo
cus est successioni ab intestato succedit per bonoz pos. hes
post. vnde liberi. portat vexillum. ponit primo vnde liberi. qd
differt ista rubrica ab inferiori rubrica. j. de suc. her. q̃ est pe.
rubrica huius libri. differt quia ibi tractat de suis z le here.
qui vocantur ad successionẽ iur ciuili. hic vo tractat quãdo
locus est successioni ab intestato iur ciuili vel ptorio. sz spãli
ter iur ptorio. de pria pte Rice agit. j. l. i. ō scda. j. e. l. scripto

¶ Postq̃ pretor. z. Jus cõ. cõtinuat se ipm: er q̃ pretor di
xit de scdis ta. que est ex testamẽto. videamus ō suc. ab
intestato. nam eundẽ ordinẽ. sicut. l. xij. ta. secutus est pretor.
isti sunt gradus succedendi. primo vocãtur vñ liberi. scõo legi
timi, tertio cognati, quarto vir z vxor: vbi habet locũ bonoz
pos. scõm ta. non est locus successioni ab intestato. car autem
bonoz pos. s. nõ facit cessare successionẽ ab intestato. h. dicit.
Est. vt. §. si ta. te. extabunt. l. vna. legitimoz. i. agnatoz. j. ti. i.
Vel augebantur. j. de suc. e. l. ij §. largius. incipe. C. qui ad
mitti. ad bonoz pos. l. q̃diu data sit impuberi. z mouet que
stio statꝰ z bonoz. §. ad car. per totum. Ostendim⁹. §. ad
car. l. i. possessio. que defert ab intestato ¶ Recte. iiii. sunt gra
dus z ptor recte fecit inittiũ a liberis. nam liberi vocantur ab
intestato: siue sint legitimi z naturales: siue sint legitimi tantũ
nam adoptiui admittunt si fuerũt in potestate. sed si quis hz
filium emancipatũ: in locum nepotis adoptauit eũ. z eũ ema
cipauit q̃diu fuit in potestate erat legitim⁹ z in potestate. ve
rum si emancipatus est desiuit filius adoptiu⁹ esse: z est loc⁹
successioni ab intestato: cum nullũ est factũ testamentũ. sed si
fecit testamẽtum reputat heredes indignos. vnde incidit ta
bulas testamẽti. sed si testatoz filiũ emancipatũ heredẽ fece
rit filiũ quẽ hẽbat in potestate preterijt. res reducit ad cãm i
testati, z ideo locus erit successioni ab intestato. h. d. Eman
cipationẽ. §. de adopt. l. in omni iure. Acceperint. no. si testa
toz incõsulto delet tabulas nõ nocet z. si caueat: quia vult
vt locus sit successiõi ab intestato erit loc⁹. vt hic, reliqui fal
sum. cõcoꝛdat insti. e. §. emãcipati.

¶ Unde liberi, Rubrica

Si scripti heredes adierunt.

Emancipatus. here, z emancipatus nõ petit
bonoz pos. contra ta. nõ videt per vnde liberi vo
cari. nec res reducetur ad cãm intestati: quia patron⁹ pteritus
non debet petere bonoz contra ta. sed primo ab intestato suc
cedere. h. d. ¶ Unde liber. Sed si nupsit testi locus erit succes
sioni ab intestato. C. de codicillis. l. non idcirco.

Bonoz z. Si tabule testamẽti nulle extant: si min⁹ so
lẽnes non signate sigillis. vij. testium. locus erit successioni
ab intestato. h. d. C. ō testamẽtis. l. vlti. §. ex imperfecto

Liberi z. Liberi naturales vocant iur ciuili. sed si ca
pite sunt minuti vocant iur ptorio, nisi essent liberi adoptiui
quia tunc non possunt vocari iure ptorio. h. d. Minuti per
ca. di. isti. de capi. di. §. mima. insti. de hr. ab ite. §. emãcipati.

¶ Si quis z. Si liberi qui vocant ad bonoz pos. nõ sunt
vocant vlteriores. vnũ sciatis. si quidã sunt in ptate: q̃
dam emancipati z. emancipati vocantur ad dimidiaz. sed si
est nepos ex alio filio põt similiter succedere. sed si filius emã
cipatus nõ petit bonoz pos. vnde liberi liberis suis remanẽt
integra iura heredit. Conferat. C. de collat. l. filie. z. l. si eman
cipati, succedat, iur ptorio. per vnde liberi. obstet tamẽ succe

dentibus iur ciuili. insti. de here. ab inte. in prin. patent. C. de
le. here. l. vlti.

¶ Si pater z. Si pater emancipat filiũ z nepotes in pote
state retinuerit si filius decessit eqtas suadet vt vocet in pos.
z si sororẽ habebat cum sorore vocabitur: nisi ista soror alia
ratione excluderetur. h. d.

¶ Cripto z. In. l. ista ponitur quidã casus spãlis z nota
bilis valde: si pater extraneum scribit heredẽ: z filium exhere
dat scripto her de deliberante: decedit filius: indubitãter ei⁹
filius erit heres. nam licet videat nõ posse precedere filiũ: tñ
hic debz ei pdesse. vnũ scias bonoz pos. vnde liberi dant libe
ris z ecõtra: bonoz pos. vtilis datur parentib⁹ in bonis libe
roz inspecta pietate nõ ordine nature turbato ordine morta
litatis. vñ no. duo. si filius qui est in potestate exheredatur. z
scriptus heres deliberat interim nõ est locus successioni ab in
testato. nã q̃diu z. §. de acquir. here. l. q̃diu. fallit cũ filius ex
heredatur: z nepos est ex eo. quia suus hꝰ poterit adire. sic
est speciale in alio casu. j. de le. here. §. si a me. Item no. q̃ pa
rentes vocantur turbato ordine mortalitatis. j. de bo. dãp. l.
cũ nõ. sz liberi vocant p directã bonoz pos. parẽtes p vtilem.

¶ Si filiusfami. z. Si filiofami. defertur bonoz pos. in bo
nis cognati sui: z petat eam licet a patre nõ fuerit eman
cipatus. nõ debet excludi. qz si relinqueret filio. vt pater emã
ciparet euz pater non posset cogi eũ mãumittere. h. d. Agno
uit. per vnde liberi. C. de suis z le here. l. fi. poterit. C. de emã.
l. nec anus. Teneꝛ. interdũ. §. de cõdi. z de. l. si cui.

¶ Si postq̃ filius z. Fili⁹ emancipat⁹ mortuo patre ab i
testato petijt bonoz pos. vnde liberi. postea mutauit sta
tum. nunquid nocz ei: certe non. hoc dicit. Mutauit, dedit se
alteri in arrogationem.

¶ Unde legitimi. Rubrica.

Hec bonoz pos. vnde liberi q̃ prima est. dictũ est. verus qz
exclusis liberis vocant legitimi. dicit rubrica. vnde legitimi
z bonoz hos. vñ le. defert ab intestato legitimis agnatis. j. l.
i. z. defertur omnibus qui vocantur ab intestato. j. l. i §. fi. z
debetis scire bonorum poss. vnde liberi olim fuit superflua.
sz i liberis emancipatis olim erat necessaria insti. ō here. ab
inte. §. emancipatis. hodie tñ voluntaria. insti. de here. ab in
te. in prin. hec bonoz pos. vnde legitimi: sive agnati oli fuit vo
luntaria, non necessaria. vt insti. de bonoz pos. in fi.

Hec verba. Verba huius edicti sunt talia
morꝛitur aliquis primus agna
tus z intestatus possum vocari ad eius successio
nem: z inspiciemus quis sit eius primus agnatus non tẽpe
mortis sed eo tempore qno bonoz pos. defertur. h. d. Legiti
mũ. i. agnatum. insti. de leg. ag. suc. per totum. Nam alã est libe
ri licet sint emancipati. vocantur per bonoz pos. vnde alij li
beri agnati si capite minnuũtur: nõ vocãtur per vnde agnat
q̃re hec est ratio. q̃a incipit esse ō alia familia: z desinit mihi
agnatus esse: quia agnationis ius tolli potest cognationis
vero non. insti. de le. agna. tu. in fi.

¶ Si repudiauerit z. Si sui her des repudiant ab intesta
to bonoz pos. tunc vocantur alij agnati ista bonoz datur in
bonis parentis z in feminarũ. similiter sicut vocatur patron⁹
a succes. ab intestato. Hereditas. si suus heres repudiat bo
noz pos. vnde liberi vocãt per bonoz pos. vnde legitimi. Si
repudiãt. bonoz pos. vnde liberi vocant per bonoz pos. vn
de legiti. si repudiant bonoz pos. vñ liberi: vocant p bo. pos.
vñ agnati. sed si excludunt ab omni capite, tunc vocant alij
legitimi. Legitimi, accedit. j. de suc. e. l. i. §. sed nũc videndum
ẽ. accedat. insti. quib⁹ mo. ius pa. po. sol. §. si ab hostibus.

¶ Dic aũt z. Ista bonoz po. datur his qui vocant. l. se. cõ.
vel constitutione pncipum ab intestato. Et generaliter scien
dum est z. si velint succedere iure ptorio poterunt petere bo
noz pos. vnde agnati. hoc dicit. facit q̃ sunt agnati. j. e. l. int
alia z. l. puta. insti. de suc. liber. §. sed nostra. Senatusconsul.
tertullianũ, vel orficianũ. poterit, ẽ bonoz pos, q̃ ōz vñ legiti,

que deferr agnatꝰ: ⁊ est bonorꝝ pos. vñ legitimi tñi. vt q̃ defertur matri in bonis filij. ⁊ eo filio in bonis matris. ff. e. l. p.

Si ex duob⁹ ⁊c. Duo erãt frẽs alter decessit fco testo: dñs deliberaret hꝛs ei⁹: alter decessit intestat⁹. nũq̃d posit habere successorẽ p vñ legitimi: sic. ⁊ si heres ei⁹ repudiat ⁊c.

Potuisset ⁊c. nõ ad tps mortis. ff. l. i.

Inter agnatos ⁊c. Agnati dicunr cõiuncti p lineã masculinã. cognati p lineã femininã. vbi vnũ sciatis. ois q̃ est agnat⁹ ẽ cognat⁹. nõ tñ ecõtra. ff. d. sic. insti. de le. ag. suc.

Vti ⁊c. Si aliqs nascr post mortẽ pris vel post captiuitatẽ: vl post deportationẽ nõ intelligir esse agnat⁹: ⁊ sic nõ succedit mecũ simul: qꝛ forte est exheredat⁹. ff. d. Affinitatis. put refertur ad capr. ab hostibus. alij dicũt hñt. i. agnatos. si pater reuertr. insti. qb⁹ mo. solur ius pa. po. §. si ab hostib⁹.

Vnde cognati. Rubrica

Deo bonorꝝ pos. ⁊c. vñ liberi ⁊ vñ legitimi habuistis. verũ qꝛ pos. vñ liberi: ⁊ vñ legitimi cõpetit. vñ cognati: ponit Rica. Cũ cognati. ⁊ dꝛ ita exponi. de bonorꝝ pos. vnde cognati subñciam⁹: cui cõpetat. dꝛ. ff. l. i. ⁊ cui denegetur. ff. e. l. vlti. vel põt exponi: vñ cognati qõ veniat aliqs ad iudicẽ: ⁊ petat bonorꝝ pos. vñ cogna. dicit iudex bñ hẽbis eam: qꝛ es cognatus. ⁊ no. q̃ olim fuerit necessaria hodie ẽ volũtaria. In aur. de here. ab intr. in pn. vbi dꝛ sublata est differẽtia agnationis: ⁊ cognationis.

Bonorꝝ poss. vñ cognati

Hc bonorꝝ pos. equitate ptoris est introducta. cognati erant incogniti a iure ciuili: ⁊ dicunr cognati: q̃ ivno sanguie nati. ⁊ ptinet ad liberas cognatões nõ ad seruiles: ⁊ succedit cognat⁹ vsq̃ ad sextũ gradũ vocãr qui sunt cognati naturaliter ⁊ ciuiliter: ⁊ qui ciuiliter tñi puta adoptiu⁹: ⁊ vocar qui est prim⁹. ⁊ dꝛ prim⁹ quẽ nemo antecedit. vnũ sciatis: si quis vult vocari p vñ cognati: si quidẽ est in vtero aliqs nõ admittr. ⁊ vocanr p vñ cognati grada tñm. vt vnũ sciatis: si quis decessit in cap. hostiũ cognati qui domi sunt vocanr p vñ cognati. ff. d. Cognatio. q̃tũ ad istõ est tñi cognatio q̃tũ ad mrimoniũ ꝓhenduꝫ. ff. de ritu nupt. l. adoptiuũ. Et natã. agnati vocanr vsq̃ ad. x. gradũ. cognati vsq̃ ad sextũ. vt hic. ⁊ insti. de suc. ag. in fi. Fiat ff. de adopt. l. q̃ in adopt. Prorim⁹. accedit. ff. de ver. sig. l. prim⁹. Admittunr a pte ⁊c. cognati vocanr ad suc. ab intestato. ff. e. l. vlti p bonorꝝ pos. vñ dico cognati etiã vulgo q̃siti. vñ no. cognati vulgo quesiti succedũt p vñ cognati. ff. l. i. vñ succedit spurius matri nisi sit nat⁹ de muliere illustri. C. ad tertul. l. fi. idẽ i eo q̃ nascr ex coitu nepharioꝝ qui accusare nõ põt. C. de incest. ⁊ inutil. nup. aut. ex complexu.

Capitis ⁊c. Si alique cognatões sunt q̃site per adop. perimũtur per capi. di. vñ nõ erit loc⁹ bonorꝝ pos. vñ cognati sed si aliqs definit esse agnat⁹ vocar ad bonorꝝ pos. per vnõ cognati. ff. d. Sunt. accedit. ff. de reb⁹ dubiis. l. fi cognatis.

Spurius ⁊c. Si filius spuri⁹ decedit: certe cõiunctꝰ p prem nõ deferr bonorꝝ pos. hꝫ cõiunctis p matrez sic bonorꝝ pos. vñ cognati. ff. d. Spuri⁹. i. vulgo cõcept⁹. ff. de statu ho. l. vulgo. Nullũ pertinet. qꝛ spuri⁹ nõ hꝫ agnationẽ. ff. l. i. ⁊ ff. e. l. modestin⁹.

Legitimis. Si agnati capite minuũr nõ vocanr ad bonorꝝ pos. vñ cognati. nã liberi emãcipati repellũr p vñ agnati. tñ possunt succedere p vñ agnati. ff. d. Vocãr. ad bo. pos.

Cognatis. Si aliqs accusauerit cognatũ suũ: nõ repellitur a suc. ab intestato p vnde cognati. ff. d. verũtñ si filius accusat mrez poterit ꝓteriri. in aur. vt cũ ð ap. co. §. cãs.

Si qs ⁊c. Si aliqs liber est fact⁹ ⁊ seru⁹: postea mãumittitur. nõ recipit ꝑmam cognationẽ. licet aliquis sit vulgo quesit⁹: nõ eo min⁹ poterit succedere auie sue.

Cetera ⁊c. Aliquis cognatus in gradu octauo ⁊ si non velit iure ciuili: põt succedere iure ptorio: si ẽ cognat⁹ sic in sexto est vel in q̃nto poterit succedere: hꝫ si ꝓrio nõ. ff. d. De

fertur: qꝛ agnati succedũt vsq̃ ad. x. gradũ. Nõ deferr. quia succedũt vsq̃ ad. vi. gradũ. §. l. i. in pn. Heres filij⁹ ⁊c. Tu dicebas prõũ fuisse surdũ tpe mortis: sic testmẽ nõ potuisse facere: nũq̃d potis petere bonorꝝ: vñ agnati vel cognati: sic. ifra tps statutũ a iure. postea nõ audieris. nec excusaris: si dicas q̃ nõ credebas tibi cõiunctũ: qꝛ iura sanguinis ignorare nõ debuisti. ff. d. Nõ potuisse. C. q̃ te. fa. po. l. discretis. Ignorasse. vñ nõ hꝫ ignorare ius sanguis. accedit. C. de i inte. resti. ml.

Intestata ⁊c. Quidã mulier decessit ff. l. ð tutela. oð. intestata relinq̃t septitiã sororẽ vtrinã ⁊ matrẽ p gnatẽ. mr repudiauit hr. nũq̃d soror septicia potrit petẽ bo. pos. vñ cognati ðr q̃ sic. nã poterit succedere p vnde cognati. ff. d. posse septicia bonorꝝ pos. ab intestato

De successorio edicto. Rubrica

Quia in bonorꝝ pos. vñ liberi. vñ agnati. de quib⁹ dictũ est plerũq̃ locus est suc. edicto. ponr Rica de suc. q̃ locũ hẽat. ⁊ cesset videam⁹. ⁊ locũ hꝫ. suc. e. duob⁹ mõis dibus. habeo filiũ ex eo nepotẽ: ⁊ ex nepote pnepotẽ oẽs isti sunt in eodẽ capite in gradib⁹ diuersis. si decedo intestat⁹: filius põt succedere p vñ liberi. ⁊ patr repudiat vel tpe excludi tur sed succedet p vñ cognati tanq̃ nepos. postmodũ tanq̃ pnepos: facit. ff. vnde legitimi. l. i. ⁊ ff. e. l. i. §. largi⁹. ẽ successio ð capite i caput: ⁊ agnatorꝝ ẽ vnũ caput cognatorꝝ aliud. vñ vir ⁊ vxor est aliud exclusis agnatis vocanr cognati. exclusis cognatis. vocanr vir ⁊ vxor. C. vñ vir.

Dicẽt aliquis

Accessorium edictum. quare positum est succes. edictum rñ. ne bona hereditaria remanerent vacua. vnde sic defertur bonorꝝ pos. liberis primi gradus dꝛ petẽ infra certũ tps als erit excl⁹us ⁊ creditores mittent i bona. vnũ sciatis si bonorꝝ pos. deferr pupillo tutor põt acq̃rere: nõ repudiare. filr ⁊ curator furiosi. verũ si alicui est delata bonorꝝ pos. eo ipso q̃ repudiat eaꝫ: a bonorꝝ pos. excludit. ff. d. Sine dño. i. sine hẽrde. Põt. accedit. de bonorꝝ pos. l. tutor. Repudiare. vt dixi. ff. de bonorꝝ pos. plene dixi i. l. i. Põt. nisi bñficio restitutõis. C. de le. hẽre. l. fi. est. C. si vt ab hr. l. i. ⁊ iij. Decretalis ⁊c. Nõ põt bonorꝝ pos. decretalis repudiari nisi postq̃ decreta est. nõ qꝛ agnita est: anteq̃ decernat. sed qꝛ futurꝝ ius nõ repudiar. vnũ sciatis: si alicui deferr bo. pos. ⁊ decedit infra. c. dies q̃ prim⁹ est admittr. vnũ sciatis. si alicui deferr. pos. bonorꝝ. ⁊ repudiat eaꝫ ex vna pte edicti: admittitur ex alia pte edicti. qꝛ si qs est exclusus p vndeli beri: admittr p vnde agnati ⁊ cognati. q̃ ð q̃dez in honorem sanguis est statutũ. ff. d. Decretalis. q̃ ia petita est: non tñ decreta. põt. ff. e. §. largius. Delata est. vnde futura iura nõ possunt repudiari. nec pacto remitti. sic. C. de pac. l. cum ꝓponas Decreta. vnde põt colligi q̃ duplex est bonorꝝ pos. vt. ff. de bonorꝝ pos. l. iij. §. a municipib⁹. Itẽ no. q̃ hodie satis est coram iudice agnosci. C. e. l. vlt. Sic agnat⁹ põt. ff. cognat⁹. si aliter exclusus nõ ẽ. ff. e. l. vlt. ⁊ q̃ ðr infra. c. dies itelligat si deferr bonorꝝ pos. i bonis collateraliũ dantur. c. dies vtiles. ff. e. §. largi⁹. C. q̃ admi. ad bo. pos. l. ij. nisi fuerit loc⁹ ẽ successorio edicto de capite in caput: de gradu in gradũ. ff. in Rica dixi. Nõ admittatur. accedit. ff. vnõ liberi. l. vlt. Succedat. verũ si facit i fraudẽ: vt nõ teneatur ꝓstare legata. ff. si qs omis. ca. l. i. Largi⁹ ⁊c. Liberis i bonis parẽtũ dar bo. pos. infra annũ vtilẽ ceteri collaterales. ff. e. dies vtiles. vnũ sciat. si qs excluditur a bo. po. aliqñ admittr. aliqñ nõ. nũq̃d si aliqs ẽ substitut⁹ filio ipuberi. nũq̃d. ff. d. annũ potrit petẽ bo. pos. non. hꝫ. ff. e. dies vnũ sciat. liber. datur ãn⁹. hꝫ q̃d si pr emãcipauit filiũ nũq̃d bonorꝝ pos. est petẽda. ff. d. annũ. certe fic. ff. d. Largi⁹. q̃ collaterali⁹ q̃ petũt. ff. e. dies vtiles. Sũt. accedit. C. ð iur. delib. l. si

Curatorꝝ. Velit. vel eð. fili⁹ bonorꝝ pos. pris.

Cetere inferioris grad⁹ ⁊c. Dꝛ seigneur. ista. l. reputatur difficil. ⁊ in vitate glose faciũt eã difficilẽ ⁊ dñs azo eã expo

fuit trib⁹ locis: ꝛ nūq̄ in vno loco sic in alio. ego p̄mittā veri
ōē lectrā. ¶ sequēt tangā als ambages. ponam⁹ ita. aliq̄s
decessit. ego ꝛ tu eram⁹ de agnatiōe vel de cognatiōe sua. ſz
tu eras primior ī gradu frīs defuncti. ego remotior q: patru
us. p̄ vocāt frater q̄ patru⁹. C. de le. here. per aut. post frēs.
vel tu primior frat vterin⁹. ego auūcul⁹ defuncti. tu eras mi
nor. xxv. an. ego maior tu q̄d feciſti. repudiaſti bonor pos. vñ
agnati: vel vñ cognati. q: repudiaſti: ego qui eraz in sequēti
gradu vocat⁹ sum ex successorio edicto. ego vocat⁹ sum exclu
sus tpe: vel repudiauīme excluſor: tu mino: restitut⁹ es in bo
nor pos. an delatā repudiatā possis petere vidēs dānosam
scōo petis restitui an possis repudiare si restitut⁹ es: ꝛ dr q̄
potes. §. ō mio. ꝛ si fine. §. restitut⁹. nūq̄d ego vocabor ad suc
cessionē defuncti scōo loco. certe nō. q: inferioris gradus co
gnatus nō hz bñficiū successorij edicti: si agnat⁹ vel cognat⁹
est exclusus tpe vel repudiatione: adeo si p̄m⁹ cognatus vel
agnat⁹ est restitut⁹ nō vocāt agnat⁹. sequēs gradus igit vo
cabit. h. d. Cognat⁹. maior. xxv. an. Accepisset. iam exclusus
tpe ꝛ accepisset beneficio restitutōis. postea restitut⁹. q: vidz
eā dānosam. Placuit. j. de iur fi. l. i. §. an bona. ꝛ. C. de bo.
vacā. l. i. ista. l. vid: esse fatua. q: dicit agna. inferioris grad⁹
nō dat beneficiū suc. edicti: si abstineat vel repudiat agnat⁹
prioris gradus. oēs. l. ō dicūt: q: excluso p̄mo admittit sequēt
instī de here. ab inte. §. admonendi. siue in eodē capite vel di
uersis capitib⁹. vt dixi in rubrica. q̄d dicem⁹. dñs azo de ex
positione istius. l. fecit mentionē in tribus locis scz in summa
hui⁹. t. ꝛ in suo apparatu hic. ꝛ in sūma. si vt mi. se ab her. ab
sti. in fi. q: veniam⁹ per ordinē. ꝛ videbitis tres lecturas hui⁹
l. dixit ro. dñs azo videt tetigisse in summa hui⁹ ti. dñs az. di
cit cognat⁹ inferioris gradus. nō hz beneficiū hui⁹ edicti. q:
agnat⁹ excludit cognatū. q: cognati sunt incogniti iure ciuili
vnde inferioris gradus nō hz hoc bñficiū q̄diu supereſt a
gnat⁹. exponit alio mō sic inferioris gradus ꝛc. ꝛ statim seq̄t
suo ordine. vbi gra. defūct⁹ hz p̄mū cognatū in p̄mo. aliū in
scōo. si excludit p̄m⁹ non vocāt scōs. C. qui admi. ad bonor
pos. l. vlt. in fi. vel dicatis q̄ est veri⁹ vt scripsit h in sūma. si vt
mi. se abstineat. ꝛ ponetis ita casuz vt dixi ī agnato ꝛ cogna
to. ꝛ hic repetas vt fecit dñs od. cum adiunctis quas ibi fec
aliter si nō ponim⁹ ita casuz. nō possem⁹ defraudare. l. istam
tī q: est locus suc. edicto de gradu in gradū: ꝛ in capite in ca
put. tī q: si institut⁹ nō adiuit: substitut⁹ vulgariter vocāt. §
de mino. l. ꝛ si fine. §. sed qō pap.

¶ De gradib⁹ affinitatis ꝛ noib⁹ eor. Rubrica
OR seigneur. iste. t. bon⁹ est ꝛ tī debet scire vt hic scrip
tuz est. vñ nō osuevit legi: tī legem⁹ lectrā vsq̄ ad. l.
iur. cō. in p̄n. verūtī si intelligatis cōtinuationē ꝛ expositiōz
rubrice. cetera alia intelligetis. de bonor pos. habuistis. vez
q: inf agnatos ꝛ cognatos multi sunt gradus ponit Rica
de gradib⁹. ꝛ q: iure affinitatis aliqua bonor pos. defert nā
ꝛ vir ꝛ vxor sunt caput affinitatis. vt j. pri. t. ꝛ. §. si ta. te. nul
le exta. l. i. ponit ō gra. cō. ꝛ affi. qō dicit de gradibus. q. d. de
ordinib⁹. sicut in ascendēdo ꝛ descēdendo sunt gradus. vel i
ter agnatos ꝛ cognatos sunt gradus. q: quidā primiores.
ꝛ debetis scire q̄ agnatio ꝛ cognatio diuidit ī tres gradus
p̄ncipales. quidā sunt ascendētes. pater au⁹. paus. est scōs
gradus descēdētiū. filius nepos ꝛ deinceps. ꝛ tert⁹ gradus
collateralis. supior in affinitatib⁹. lz nō sit. vel p̄prie graduū
diuisio: est tī graduū sepatio. nā aliqua est nur⁹ mea: aliqua
p̄nurus. aliqua est vxor p̄nepotis mei. ꝛ no. q̄ p̄prie agna
tio cōtinet in se cognatiōz. nō ecōtra. §. l. i. ꝛ. §. vñ legi. l. inter
agnatos. affines sunt p̄prie q̄ occasione mr̄imonij nobis cō
iuncti sunt. vñ vir vxori nō est affinis: sed est caput p̄prie af
finitatis. vñ affinitas est cōiunctar⁹ psonar⁹ cā mr̄imonij cōi
carēs parentela. vt colr. j. e. l. nō facit. ita ō: in oibus legib⁹
hui⁹. t. vbi iurisco. enumerat grad⁹.

GRadus cognationis. Or seigneur ī. l. ista nō est videre nisi litterā ꝛ notare notabilia. dicit iur. cō. gradus

agnationū ꝛ cognationū: alius est supior: alius inferior. ali⁹
est ex aduerso. gradus superior est parentū. gradus inferior
est filior: ꝛ in ascendētib⁹ ꝛ descendētib⁹ est inuenire p̄mū ꝛ
scōm gradū. sed in transuerso nō est inuenire p̄mū gradū. sed
scōm. nā abutendo dicim⁹ frēm ꝛ sorores in p̄ gradu sunt in
ascēdēti gradu. p̄ pater ꝛ au⁹ in descēdenti fili⁹. in tertio gra
du sunt pauus. in q̄rto attauus. Itē collaterales dicunt q̄
obtinēt vicē p̄mi gradus. frater sor: cōsobrini. ꝛ veniūt ex li
nea transuersali amite ꝛ matertere. in q̄rto gradu dicunt cē
descēdētes. attauus attauia. sic isti vocāt ad suc. si sint agna
ti iure ciuili si cognati iur p̄torio. h. d. cū. l. se. Null⁹ est in p̄. s.
habito respectu ad stipitē lz imp:ope dicat cē in p̄mo gradu
Quasi sororī accedit. instī. e. §. iij. gradu. Vocāt. no. b dñs
frēs parētes nati ex duob⁹ frib⁹ amiti nati ex frē ꝛ sorore.

¶ Exto gradu ꝛc. Enūerauit q̄ sunt ī p̄mo scōo tertio q̄r
to. q̄nto enūerat q̄ sunt ī sexto ꝛ septio ꝛ hic dicas sicut
p litteram enumerantur. h. d.

¶ Non facilis ꝛc. Licet vltra septimū gradū difficilis sit
enumerare psonas. tñ est septim⁹ grad⁹ vel octau⁹ ꝛ deiceps
sunt ār agnati p lineā masculinā. cognati p femininā. sic hñt
se gen⁹ ꝛ spēs: ita hz se agnatio ꝛ cognatio. q: ois agnatio ē
cognatio. nō ecōtra. Itez sunt affines ꝛ vir ꝛ vxor nō sunt af
fines sed caput affinitatis. ꝛ gradus affinitatis possūt enūe
rari sicut ī lra aperti continet posito videatis lram. vnū scia
tis: q̄ adop. inducit affinitas. tū soluta adop. tollunt isti gra
dus. Itē iste affinitates hñt locū inf liberas psonas. nō inf
suos ꝛ suas nec inf alias psonas. quib⁹ ē interdictuz aqua
ꝛ igni. h. d. Ap̄ō grecos tāgit hic fabulas q̄ inueniūt in ouī
dio epl'ar stemata dicunt grad⁹. aliqui sumit p dignitate. sic
sumit. j. e. l. stemata. Est. instī. e. §. affinitatis. Admittūr. acce
dit instī. ō seruī. cogna.

¶ Si filiū ꝛc. Filiū meū naturalē emācipauī: postea aliquē
extraneū adoptaui nūq̄d eft agnati: nō. vñ filio mio mortuo fili⁹
adoptiu⁹ remanet me⁹ fili⁹. h. d. Frēs. §. ō adop. l. q̄ ī adop.

¶ Labeo ait ꝛc. Extor nepos natī ex filia mea hētur loco
nur⁹? nīc ē si q̄s hz ī vxorē filiā meā. vl' nepotē ex filio meo
mihi loco generi hētur. h. d.

¶ Priuign⁹ ꝛc. Me⁹ priuign⁹ ē fili⁹ vxoris mee ex alio vi
ro natus. sed si vulgo cōcepit eū. h. d.

¶ Seru⁹ ꝛc. Sic vocāt socer ille cui⁹ filiā hēo in vxorē. ita
ille cui⁹ filiā despōsaui. h. d. accedit. §. ō post hu. l. i. in fi.

¶ Themata ꝛc. Or seigneur. l. istā rotā cū. l. seq. videbitis
p vos. nīsi q̄ legem⁹ p̄n. l. vsq̄ ad. §. parētes. diceret ali
q̄s. cur iur. cō. intromisit se tractare de gradib⁹ ꝛ affinib⁹. certe
vtili⁹ ē. ppt tutelas ꝛ hēditates ꝛ ē vtile tractare q: rōe affi
nitatis. phibite sūt nup. Itē nec agnati cognit dote testioniū
ꝛ ē dōa inf agnatōz ꝛ cognatiōz. ꝛ ē tī inf liberos hoies. nō
sūt inf suos. h. d. vsq̄ ad. §. parētes. residuū leget p vos: q: ī
residuo enūerat grad⁹ vsq̄ ī infinitū. Jure cō. ꝛc. Alt iur cō.
Redire. §. ō le. tu. l. i. intell'r. de le. tu. ī p̄n. bo. pos. vñ cognati
§. vñ cognati. l. i. Nō cognit. accedit. §. de testib⁹. l. lege iulia.
i. agnatiōis cō. Naturalē. i. cognatōis accedit. §. vñ legiti. l.
inf cognatos. Nō ptinet. q̄tū ad succedēdū. lz ptinet q̄tū ad
nupt. §. de ritu nup. l. adoptiuū. Sūt ī auc. de cō. ꝛ vteri. ꝛ ō
de inoff. t. l. matres. ¶ Unde vir ꝛ vxor. Rubrica.

¶ Et trib⁹ bonor pos. que deferūt ab itestato. §. hūistis
verū q: aliq̄ deferūt nō rōe agnatiōis ꝛ cognatiōis: sz
rōe mr̄imonij: iō q: vir ꝛ vxor nō sūt affines. §. t. i. ñ facile ꝛ il
le vocāt bonor. vñ vir ꝛ vx. ꝛ due sūt bo. pos. ē vna vñ vir. q̄
dat viro ī bonis vx. decedēt ab itestō. alia vñ vx. q̄ dat vxō
ri ī bonis viri decedēt ab itestō. vñ ō bor pos. q̄ cognoīat
vñ vir ꝛ vñ vx. videam⁹ qñ locū hēat: ꝛ qñ ō sinat. ō q̄. j. l. vna
dr. ꝛ debet scire si vir decedit itestat⁹ sine descēdētib⁹: ꝛ ascē
dētibus ꝛ collatalib⁹. vx. succedet ei excluso fisco. ꝛ eō. C. e. l.
vna. ꝛ no. q: ista bo. pos. vñ vx. olī fuit necēia ꝛ hodie ē q: vx
nō succedit viro. l. xij. ta. p̄ vñ liberi. q: nō ē ō nūero liberor.
p vñ legitī nō. q: nō ē agnata. p vñ cognati ñ. q: nō ē cogna
ta: si eq̄tate p̄tor: q: sūt affines. C. ō c. ex. hr. l. aduers⁹ succedūt
p vñ vir ꝛ vxor.

In l.iſta tractaꝫ qñ
¶ Vt bonorum poſ.ꝛc. habeat locũ iſta bo
nor poſſ.ꝛ qñ ceſſat.ꝛ certe locũ hꝫ ſi mꝛimonium
fuit inſtũ:ꝛ de iure tenuit ſi p̃decedit vir vel vxor:ſi
ne deſcẽdẽtib⁹:ſiue aſcẽdẽtib⁹:vel collateralib⁹ vocaꝫ vxor ſi
decedit teſtat⁹ ceſſat.ita vocaꝫ vir ꝛ vxor.p vñ vir ꝛ vxor ſi tẽ
pore mortꝭ illi⁹ durabat mꝛimoniũ.ceſſat tñ ſi nõ fuit licitum
mꝛimoniũ ꝺcrũ.qꝛ vbi mꝛimoniũ nõ tenuit:nõ põt ſuccedere
ex teſtõ.aliqñ tñ quo ad q̃d durat mꝛimoniũ:ꝛ quo ad q̃d nõ
ꝛ inde nõ erit loc⁹ huic bo.poſ.ſi liberta eſt nupta pkono non
põt diuertere ab eo inuito:ſi diuertit licet duret mꝛimoniũ.qꝛ
nec videnꝫ hꝛe volũtatẽ:nõ ſuccedũt p vnde vir ꝛ vxor.ſed ſi
diuortiũ eſt celebratũ nõ rite:licet duret mꝛimoniũ nõ eſt loc⁹
huic bonor poſ.h.d. Et vxor.excluſo fiſco. C.e.l.vna. põt. or
iſta.l hꝫ ꝺ ponam⁹:ego volo nuptias ꝺhere vado in partes
extraneas:credo aliquã ſolutã nõ eſt ꝺhiꝫ cũ ea illicitũ matri
moniũ.ſi inſtituit me iſta.l.videꝫ velle q̃ nõ poſſuꝫ ei ſuccede
re ex teſtõ vel p ꝺ tab.idẽ videꝫ ecõtra pone.ſcio me hꝛe vxo.
ꝺho cũ aliq̃ ſoluta.mꝛimoniũ eſt illicitũ. C.ad.l.iul'.de adulte.
l.eũ qui.inſtituo eã.l.iſta innuit q̃ nõ põt ſuccedere ſm tabu.
vel p ꝺ tab.iſtud eſt falſum.qꝛ.ll.dicũt ꝺrium q̃ ille q̃ ſcit ma
trimoniũ iniuſtũ:nõ põt inſtitui heres: ab eo q̃ ignorat mãtri
moniũ tenere.vnde ſi ſciã me nõ eſſe viꝝ.ꝛ ipſa neſciat:nõ po
teſt me inſtituere:ſed ego eã ſic.ſ.de le.i.l.ſi.ſ.de his q̃bus vt
indig.l.poſt legatũ.ſ.de vſufru.le.l. vir ꝛ vxor.ſic de facto.ſed
de iure duraret. Retineret.ſi nõ poſſit patrono inuito alteri
nubere.ſ.de diuor.l.qꝺ ait.

¶ De veteranor ꝛ mĩlitũ ſucceſſiõe Rubꝛica.

¶ De bonor poſ.que daꝫ in bonis paganor non mĩlitum
ſ.dictũ eſt.ſed qꝛ bo.poſ.interdũ petiꝫ in bonis eor q̃ deſie
rũt militari ꝛ aliqñ i bõis mĩlitũ.iõ ſubiũgiꝫ rub. de vete.ꝛc.

Miles in militia iſta qꝛ pk dilis
¶ Militi qui ꝛc. gebat eũ multa q̃ſierat dum vi
ꝺit q̃ multa queſierat incipit fatu⁹ eſſe ꝓpter qꝺ
dãnat⁹ fuiſſet de crimine capitali.nunq̃d iſte pote
rit facere teſtm̃ ſi impetrat a p̃ncipe:ſic.ꝛ ex illo teſtõ petiꝫ ſm
tab.ſi nõ impetrat a p̃ncipe agnati ꝛ cognati poterunt ſucce
dere ab intestato:ſi dãnat⁹ eſt crimine militari:nõ cõi.h.dicit.
¶ Cõcedẽdũ.a p̃ncipe.vñ no.dãnat⁹ de crimine capitali nõ te
ſtatur.ſ.de teſtõ ei⁹.fallit in milite.vt hic.ꝛ.ſ. de leg. iij.l. iij.
ſ. miles. Nõ ex cõi. Ratione delicti cõis qꝺ eſt homicidiuꝫ
adulteriũ falſum.ꝛc.ſic ergo dãnat⁹ de cõi nõ hꝫ ſucceſſores.
C.de bo.dã.ſi q̃s.hodie ſecus qꝛ habet ſucceſſoreꝫ ab intes.
C.de bo.dã.ſi q̃s.hodie ſecus qꝛ habet ſucceſſoreꝫ ab intes.
in auc.vt nulli iudi.ſ.fin. militaria delicta ſunt alienare arma
aliquos exploratores excipe.vt.j.de re mĩli.l.ij. ꝛ.l.q̃ crimen
ſi ergo dur exercit⁹ ꝓhibet aliq̃ꝺ fieri ipſe ꝓhibit⁹ egit de
capitand⁹ eſt iſte:ſi nõ impetret a p̃n.vt poſſit teſtari ſucceſſo
res habebũt ab intes.

¶ Bona militis ꝛc. Miles
¶ Bona militis ꝛc. qui erat in expeditiõe ꝛ nullũ crimẽ cõmiſit deceſſit in ex
peditione:nunq̃d bona caſtrẽſia fiſcus occupare poſſit:non.
imo debẽt ſeruari ſuccedẽtib⁹ ab inteſta.vſq̃ ad q̃rtũ gradũ
ꝛ q̃ntũ.h.d. Quarti vel ſexti accepat.vt inſti.de leg.cog. ſuc.
ſ.fi.ꝛ.ſ.vñ cognati.l.i.

¶ Quib⁹ nõ cõpetit bonor poſſeſſio. Rubꝛica.

¶ De iſtis q̃bus deferꝫ bonor poſ.ſ.dictũ eſt. veꝝ qꝛ q̃b⁹
dã nõ defertur ponit̃ h rubꝛica q̃ ſunt iſti.ꝺr in.l.vna.

In l.iſta ponit̃ talis caſus tu inſti
¶ Seruo ꝛc. tuiſti ſeruũ meũ hꝛdẽ volebas muta
re teſtm̃ doloſe te coegi vt nõ mutares.nõ ꝺbeo pe
tere bonor poſ.ꝛ ſi me viuo illũ manumiſi.idẽ ſi filiũ meũ in
ſtituiſti:ꝛ dũ volebas mutare teſtm̃ nõ ꝓmiſi.nõ debeo pete
re ſm tab.qꝛ rẽ illicitã egi.h.d. Dolo.puta p metũ: cũ omnis
metus hꝫ in ſe dolũ.ſ.qꝺ met⁹ cã.l.ſi cũ ex.ſ.ei q̃dẽ. Idez di
cetis ſi ſuꝫ inſtitut⁹:ꝛ illũ q̃ inſtituit me ꝓhibeo mutare teſta
mentũ.ſ.ſi q̃s aliquẽ te.phi.l.i.ſ.ſi fili⁹.idẽ intelligaꝫ ſi pat
velit teſtari:ꝛ phibui teſtari eũ.hꝫ eſt cã q̃re fili⁹ põt exhereda
ri vel p̃terĩri.in auct.vt cũ de ap.co.ſ.cauſas.ꝛ.ſ.ad trebell'
l.marcellus.ſ.vult.

¶ Vt ex legib⁹ ꝛc. Rubꝛ.

¶ De bonor poſ.que daꝫ cũ q̃s nõ vocaꝫ ad ſuc.legib⁹:vꝫ
ſe.cõ.ſz daꝫ cũ q̃s vocaꝫ ad ſuc.iure p̃to.emãcipat⁹ vocaꝫ iu
re p̃torio ꝛ cognat⁹.veꝝ qꝛ bo.poſ.daꝫ ei q̃ vocaꝫ.l.vꝫ ſe.cõ.
ponit̃ rub.ꝛ poteſtis ita dicere ex.l.ꝛ ſe.cõ.daꝫ bo.poſ.p vn⁹
de legitimi.agnati.l.rij.tabu.vocãtur ad ſuc.ab inte. p vnde
legitimi.mater ſuccedit filio p orficianũ iure ciuili.ſ.vñ legiti
mi.l.ij.in fi.ꝛ.l ſe.vel poteſtis ita dicere.hic loq̃mur de ſeptũa
extraordinaria bonor poſ.q̃ deferꝫ ex.l.ꝛ ſe.cõ.interdũ.ꝛ po
netꝭ ita exẽplũ.ſeptima dicit̃ extraordinaria qꝛ vaga eſt. aliqñ ẽ
ex teſtõ:ꝛ poſuim⁹ duo exẽpla:ſi mater hñs duos filios iam
natos:hodie inſtituit eos.elapſo anno ꝺcepit ipſa cogitauit
ſi pariã mutabo teſtm̃:ꝛ inſtituã eũ q̃ naſcet.deceſſit in puer
perio.iſtud teſtm̃ nõ ceſſet vicioſuꝫ:ſed iſte q̃ nat⁹ eſt mꝛe mor
tua quõ vocaꝫ p extraordinariã bo.poſſ.q̃ nõ eſt directa ſed
vtilis ex teſtõ.qꝛ.l fingit inſtitutũ q̃ nõ fuit. C.de inoffi.te.l.ſi
mater. Itẽ eſt exẽplũ pater filiũ inſtituit iuit ad bellũ captus
eſt.fingitur autẽ captũ deceſſiſſe:ꝛ fili⁹ ſuccedit p ſm ta.aliqñ
eſt ab inte.ſi pr̃ filio dimiſſo domi capiꝫ ab hoſtib⁹. Item ex
ſena.conſu.põt dici q̃ deferaꝫ matri p tertul' in bonis filii.filio
p orficianũ in bonis matris.hꝫ vult dicere iſta.l.hꝫ p alia ꝝba
p orficianũ in bonis matris.hꝫ vult dicere iſta.l.hꝫ p alia ꝝba

Dicit p̃tor vbicũq̃.l. vel ſe. conſul.
¶ Ait p̃tor. dicit dandã bonor poſ. ꝺabo eam.
iſta bonor poſſ.aliqñ erit ex teſtõ.aliqñ ab inteſta
to.ꝛ iõ dãda eſt.ex quo ſpecialiter.l.dari vult.h.d.
Dabo. Hic volũt dicere iſta ꝝba.ait p̃tor.vbicũq̃ aliq̃.l. vꝫ
ſe.cõ.dicit dãdã bo.poſſeſ. ego p̃tor ꝺabo qꝺ eſt exẽplũ in ſe
ptima extraordinaria.vt inſti.de bo.poſ. ſ. ſeptima.que exẽpla
notaui in rubꝛica.de bo.poſ.ſuis caſibus.

¶ Quis ordo in bo.poſ.ſeruet. Rubꝛ.

¶ Quia in bo.poſ.deferẽdis ſuaꝫ ordo ponit̃ hec rubꝛica.
Diceret aliq̃s quo ordine deferunt
¶ Intestati .bo.poſſ.dicit iuriſcõſult⁹: hꝫ ordine.
q̃dã ſunt ſui.q̃dã legitimi q̃dã agnati.quidaꝫ ſunt
vir ꝛ vxor.ſi decedit aliquis inteſtat⁹ ꝓmo voco ſuos p vnde
liberi.eis deficientib⁹ vel excluſis:voco agnatos p vñ legiti.
eis deficiẽtib⁹ voco cognatos.eis deficiẽtib⁹ voco vxores p
vñ vir ꝛ vxor.h.d. Sui heredes.p vnde liberi.inſti.de her.ab
inte.ſ.emãcipati. Legitimi.i.agnati.ſ.agnati. Et vxor.acce
dit.ſ.ſi tab.teſt.nulle extꝛa.l.i.nõ extẽ.qꝛ deceſſit inteſtatus.
Accipit.vel ſi accipit rũpitur p ꝺ tab. C.de codi.l. vt liberꝭ hꝫ
emãcipatꝭ.inſti.de here.ab inteſta.ſ.emãcipati.

Vtile tps ꝛc. Tps ſtatutũ ad petendas bonor poſ.eſt
¶ Vtile non otinuũ.vnde ad hꝫ vt nõ currat neceſſaria ſunt
iſta q̃ aliquis ſciat defunctũ etiã bo.poſ.delatã eſſe ſiue boc
ſciuerit ab initio ſiue ex poſtfacto:licet tps currit.h.d. Admit
tendã.i.dãdã p.l.ſcriptã ꝛ eſt ſpaciũ anni in deſcẽdẽtib⁹ ꝛ a
ſcendẽtib⁹.in ceteꝭ ſunt.c.dies vtiles.ſ.de ſuc.edi.l.i.ſ.largi⁹
ꝛ bñ dicit vtilis nõ otinuũ.nã ꝺr vtile q̃ꝺ⁹ dieb⁹ potuit erpe
riri.j.de diuer.ꝛ tẽ.p̃ſcr.l.i.accedit.ſ.ꝺ iur.ꝛ fa.ig.l.i. Dies
bo.poſ.ꝛc. Nos habeꝭ q̃ dies ſtatuti ad peten.bo.poſ.ſunt
vtiles.dic mihi.nunq̃d oẽs ceſſiões q̃bus ſedet p̃tor p tribu
nali currũt ei cui delata eſt bo.poſ.dñs p̃tor ſingulis diebus
nõ feriat⁹ intrat p̃toriũ audit petitiões.nũquid tps currit mi
hi:nõ:qꝛ dñs p̃tor põt ſedere p tribunali.tñ nõ deferꝫ heredi
poſſeſſio:qꝛ neſcio forte illũ mortuũ vel mihi delatã.vnũ ſcia
tis.bo.po.q̃ tribuit ius petunt⁹ a p̃tore decemi.q̃d erit dict⁹
p̃tor nõ ſedet p tribunali.ſcio ꝛ ſentio bo.poſſ. mihi deferꝫ.
nõ habeo ei⁹ copiã:nõ currũt mihi dies.q̃d ſi p̃tor nõ eſt p̃to
ſens:debeo adire.ſi ſcio vbi ſit centeſimus dies nõ currit mi
hi:ſic debeo ire ad eũ:nõ ipſe ad me.h.d. Si ſeſſionuꝫ vocat
q̃ dñs p̃tor ſedet a mane vſq̃ ad veſpas.in auc.de iudicib⁹

ſ. sedebũt. Potuit. petiſ de plano qñ petiſ iudice nõ sedẽte ꝓ tribunali: qz bo. poſ. q̃ tribuũt ius nõ debent peti a iudice nõ sedẽte ꝓ tribunali: qz qñ iudex eȩtat nõ dz peti. ſz eo sedẽte ꝓ tribunali dz peti. ſ. de bo. poſ. l. iij. ſ. cã. ⁊. j. de suc. edi. l. i. ſ. decretalis. sicut bo. poſ. q̃ nõ tribuit ius ſz factũ. qz nõ facit eũ q̃ petit dñz vel q̃si. ¶ Si vẽter. eȩtat ꝓtor: mulier ꝑgnans venit aſſi eũ dicẽs. fui vxor talis viri: videat ſ suz ꝑgnãs decernat ſi mihi bo. po. vẽtris cã: libenter. veni huc ⁊ decernã tibi qõd põt ꝓtor facere. ſ. de vẽ. in poſ. mit. l. i. ſ. eligit. ſ. ad car. l. iij. ſ. ſz ⁊ si is. Respõsuz. ꝟ sunt duo paria vl nõ sedere ꝓ tribunali vel sedere ⁊ nõ dicere rẽsuz. Facta. ſ. si qs cau. l. i. ¶ Sciẽtiã ⁊c. currit tps ad petendã bo. poſ. qñ scit bo. poſſ. delatam accepim? sciam qñ scit p se. vel qñ ꝟsuluit: petitiones nõ accipim? sciam eo mõ quo philosophi. h. d. accedit. ſ. de bo. poſ. ¶ Olim bo. poſ. ⁊. ſ. de iurſ ⁊ fac. igno. l. nec supina ¶ Frea ⁊c. Si filio deferẽ bo. poſ. ⁊ ignorat delatã: pf scit scia pfis nõ nocet filio ignorãti. h. d. videt ꝫ qz dies q̃ bus pater succedit filio cõputantur. ſ. de bo. poſ. l. seruꝰ. in fi. ¶ Rideo. cedit q̃tũ ad vtilitatẽ eiꝰ nõ q̃tũ ad lesionẽ eiꝰ. vt h. ſ. sicut repudiatio pfis nõ nocet filio. ſ. de bo. poſ. l. i. ⁊. ij. ¶ Coheredi ⁊c. Tu ⁊ ego fuimꝰ instituti: ⁊ ego tibi substituꝰ: tu omittis bo. poſ. nunq̃d vocor ad bo. po. rñ. q̃ sic. h. d. ¶ Post bonoz poſſ. scz fm tab. intelligit. ſ. de succeſſ. edic. l. i. ſ. q̃ semel. ⁊ petẽtis petitio crescit. C. qñ ĩ pe. l. vna. Nõ habebit. nisi esset minor. C. de bo. poſ. l. i. ⁊. ij. Habet. Filiꝰ si vult succedere ꝓ vnde liberi petit. ſ. de suc. edi. l. i. ſ. largius. ¶ Cum filio ⁊c. In. l. ista dicit si filio meo deferẽ bo. poſ. dies q̃bꝰ nõ potuit mihi certiorare vel nõ petitã ratum hre nõ currũt. sed q̃bꝰ potuit mihi certior esse illi currũt. vnuz sciat bo. poſ. delatã filio possum ratam hre. infra tempus a lege statutũ. h. d. Habebis. accedit. j. rẽ ra. ha. l. pe. ad. l. istaz signanter ꝫ q̃ filiꝰ possit petere bo. poſ. pre ignorãte. C. e. l. i. ad qd põt dici q̃ filiꝰ dz certiorare prez si vult si nõ vult dz petere ⁊ sufficit sic q̃ pr hz ratũ. ⁊ idẽ etiã ibi colligit. vñ nõ ꝺicit sed ꝺcordat. ſz discordat in alio ab isto: qz ista videt vell e q̃ dies nõ ꝺcurrũt: q̃bꝰ nõ potuit certiorare prez: q̃re dicũt q̃dã q̃ hic dr ibi corrigit: vel dicam? ꝓfectitia nõ currũt. ſ. de acq̃rẽ. here. l. q̃ in aliena. sicut aduẽtitia. qz põt acq̃rere pre ꝺicẽte. C. de bo. que lib. l. cũ oportet. multo fortiꝰ eo ignorante j. de reg. iur. l. qui põt. Nñ põt ⁊c. si filiꝰ poterit certiorare patrẽ: vt peteret bo. poſſ. nõ fecit. nõ currit dies. nam si seruꝰ alienus est instituꝰ ⁊ nõ certiorauit dñm nõ currit dies posterior dño: sed ꝓxi dño imputat. h. d. Cõprobasset. vñ istud tps in ꝓfectitijs nõ nocet. Itẽ si petijt cũ petere nõ posset cũ erat furiosus nõ seq̃tur ratih abitio. secꝰ si esset sane mẽtis. ſ. l. pr. Instituꝰ. ab extraneo. Voluisset. i. vẽdit? esset. Imputari. ex q̃ sciuit. ſ. e. l. ij.

¶ De suis ⁊ legitimis heredib?. Rubr. De succedẽtib? iure ꝓtorio. ſ. dictũ est. verũ qz aliqñ succedit ab intestato. ponit de suis ⁊ le. here. ⁊ debet ſ scire sui dicunt hr̃des q̃ sunt in ptãte tpe mortis: ⁊ a nullo precedunt. vt sunt filij legitimi. sic ꝓximi agnati. vt instituti de here. q̃li. ſ. sui. ⁊ instituti. de leg. ag. suc. in pn. nec credat ſ istũ titulũ supfluũ. qz de suis hr̃dib? q̃liter succedãt iure ꝓtorio est dictũ. ſ. h q̃lit succedãt iure cuili. ⁊ dic succedãt ab intes. hic ponit.

Intestati ⁊c. In ista. l. tractat qñ q̃s dicat intestatꝰ decedere. ⁊ dz cũ q̃s potuit facere testm̃: noluit in larga significatione dz decedẽ intestatꝰ. captꝰ ab hostib? dz ipso pe intestatꝰ decedere. h. d. in pn. hꝰ. l. vsq; adv̄ si. q̃ri poterit. ꝺcor. instituti. de her. ab inte. in pn. ſ. de testa. l. lege cor. Queri põt ⁊c. or seigneur iuriscõ. formatq̃ nẽ ex lr̃az añq̃ ponat ter. vos debet ſ scire. si li? pfis est suꝰ hr̃s q̃ nõ desijt in ptãte esse. ponam? g̃ tu er ali qua ancilla ꝺcubina tua suscepisti filiũ: impgnas eã: instituisti hr̃dẽ. rogasti eũ vt ancillã manumitteret: hr̃s distulit manumittere vt ita seruũ peterer. nunq̃d si nascat añ mrez manumissaz erit legitimꝰ hr̃s. rñ. q̃ si forte est tibi facta moza in prestanda libertate erit suꝰ heres. debem? dicẽ suos heredes pri filios natos in ptãte. siue sint legitimi ⁊ naturales: siue adoptiui tm̃. aliqñ filiꝰ ⁊ filia si est suꝰ succedit fisco excluso. aliqñ fiscus succedit si pater ꝺrit crimẽ ꝓduellionis. vocat filiꝰ excluso fisco. pater hz filiũ ⁊ nepotem ex filio. q̃diu filius superest nepos nõ vocat. nisi filius capite minuat. q̃ si filiꝰ est captꝰ nõ vocat nepos. ꝓpter spem postliminij. sic ergo filiꝰ ꝓcedit nepoti excluso filio vocat nepos. aliqñ ⁊ si filiꝰ sit: qz censet alienus vt qz deportatur nepos admittit. h. d. vsq; ad. ſ. sciẽdũ Nasci. j. de fideico. liber. l. cũ xo. ſ. apparet. Nasci. quia partus sequit vẽtrẽ. C. de rei vẽ. l. partũ. Adoptiuꝰ. instiſ. de here. quali. ⁊ diffe. ſ. sui ⁊ necessarij. Perduellionis. i. crimie lese maiestatis. j. de ver. sig. l. qõ xo. habeat. accedit. C. ad. l. iul. maie. l. q̃sq;. De potestate. ſ. de cap. di. l. vlt. ¶ Sciẽdum ⁊c. In ſ. isto ponit casus in quo nepos succedit nõ obstãte alio: pat instituit extraneũ. filiũ exheredauit decessit filiꝰ. postea institutus repudiauit hr̃ditatẽ. nunq̃d nepos vocabit. rñdet q̃ sic sed si filiꝰ instituꝰ est sub ꝺdi ⁊ deficiat ꝺditio. similiter vocat nepos. si filiꝰ noluit succedẽ. vel in rebꝰ humanis nõ est. h. d. nõ fit. hoc vult dicere. l. nõ est locus successorio edicto in suis heredib? vt debeas intelligere siue habeo filiuz in ptãte: ⁊ hẽo ex eo nepotẽ. filiꝰ est suꝰ heres velit nolit. vnde nepos non admittet. j. e. l. in suis. sed iure ꝓtorio põt abstinere: ⁊ videt abstinere eo ipso q̃ se nõ immiscet. ſ. de acqui. her. l. si quis. ⁊. C. si vt mi. se. ab here. absti. l. i. nõ iure ꝓtorio. locꝰ est successorio edicto. ſ. de suc. edic. l. i. ⁊ in casu qui. j. dr est locꝰ edicto succedendi. Esse. accedit. ſ. vnde liberi. l. scripto here. sub oi. Filius dz esse institutꝰ sub ptãte. tũc nepos nõ obtinet locũ filij ſ. de here. instiſ. l. sed si ꝺditiõi. ſ. nepotes. ¶ Post suos ⁊c. De ꝓma parte suc. vt. ſ. dictũ est. incipit tractare de scꝺa parte. mihi decedẽte intestato ꝓmo succedũt sui. si mihi deceden ti nõ existũt sui. ⁊ nõ habeo ascẽdẽtes qui vocãtur fratres cõsanguinei. l. rij. tab. ⁊ dicunt ꝺsanguinei q̃ sunt nati ex eodez sanguine patre matre: siue ex eodez patre tm̃: siue ille est mihi ꝺsanguine? vterin? in ptãte pfis: siue pfe mortuo: si nõ est deportatꝰ vocant ꝺsanguinei legitimi naturales ⁊ adoptiui. si tm̃ durauerũt in adoptiua familia. h. d. eẽ. secꝰ si eẽt deportatꝰ. ſ. de ꝺ ta. l. q̃dã filiũ. Post mortẽ. ꝓxie est ꝺsanguine? mihi frater me? nat? ex vtroq; parẽte. vel ex eodẽ patre. facit. C. de inof. te. l. fratres. ⁊ in auc. de ꝺsan. ⁊ vte. fratrib?. vez interveniente emãcipatõe omne ius ꝺsanguinitatis tollit. ſ. de emãcipa. l. in omni fere.

Post ꝺsanguineos ⁊c. sicut. l. supior fuit multũ xo bosa ista ista. materia ei? est satis plana. habuistis de ordine succedẽdi ab intest. iure ciuili ꝓmo vocant sui. ſcõo ꝺsanguinei. tertio agnati. h. d. in ſſima. licet p infinita xo ba. dicit hic ista. l. si defunct? nõ hz suos heredes nec ꝺsanguineos vocant alij agnati tanq̃ legitimi q̃sq; fm gradũ. primiores nihil aliud vult dicere hec lex p infinita xo ba est verum q̃ post ꝺsanguineos vocantur agnati: si ꝺsanguinei nasci nõ sperantur. vel nõ reuertantur de captiuitate ⁊ dicantur agnati p lineã masculinã ꝺiuncti. nã ꝓxim? agnatus est quẽ nemo antecedit. defertur hereditas ꝓmo agnato. ⁊ si plures sunt eiusdẽ grad?. oẽs vocãtur agnati: siue sint agnati agnatiõe naturali vel legitima. itẽ vocantur fm ꝓximitatẽ. interdũ vocatur vltior agnatꝰ. si ꝓximior agnatꝰ tollitur de medio. qz forte q̃dam erat institutꝰ: deliberat. decedit ꝓximꝰ: institutꝰ repudiat filiꝰ patrui admittentur ⁊ iure ciuili ⁊ iure ꝓtorio. si aliq̃s est suꝰ heres institutꝰ ⁊ nõ vult esse heres ꝓximior cognatꝰ vocatur. sed si suꝰ repudiat posterior pꝰ eũ vocabitur. sed si quis est institutꝰ rogatꝰ restituere ꝓximori agnato. si ꝓximior nõ vult habere. vocabitur vlterior. hoc dicit. In infinitum. vocabuntur. Intercedit. j. de verbo. sign. l. proximus. ⁊. j. e. l. ſ. sciendum est. ⁊. ſ. vnde liberi. l. scripta. restituere. ſ. ad tre. nãq;. ſ. qui compulsus. Cupuitisse. ſ. de succeſ. edic. l. i. ſ. duobus.

Intestõ ⁊c. Habetis quo ordine vocantur ad successionẽ ab intestato. mõ tractat de eadez materia. sed alio modo similiter vocantur ad suc. ab intesta. pconi. ⁊ ista est lex multũ xo bosa. tamẽ breuiter ꝺ vult dicere. si libertus decedit

intestatus:sine liberis patroni vocāt ad successionē ab inte. in.l.ista hoc ō::si libert⁹ intestatus decedit sine liberis:patro nus vocat:relictis suis heredib⁹::illi vocantur nō patronus. alit patronus vocat siue sponte māumisit siue ex necessitate siue oꝛcinus fuerit siue oꝛigman⁹ succedo.sed si emi seruū eo pacto:vt infra tp̄s māumitterē:siue manumitto siue nō pue nio ad suc.ei⁹.verūtū si libert⁹ decessit post moꝛtem dñi sui.ꝛ alter assignat⁹ est:pꝛo liberto nō habeāt:sed si coegi libertaꝫ iurare ne nubat perdo ius patronat⁹:vocantur ad successiō nem liberti patronus. Item vniuersitas ꝛ miles ꝛ pꝛinceps ꝛ vocatur ad successionem filius eius siue est natus siue in vtero si nascatur infra.x. menses:si nasceretur infra.xi.men ses. non censetur legitimus.sed si nascitur centesimo octua gesimo die teste ypocrate legitim⁹ filius est ad successionem vocabit.h.d. Non fuerit.de ista materia dic vt dixi.s. de bo nis liber.l.liberto in fi Manumittere.secus q̄tuꝫ ad opas s.de operis liber.l.campan⁹. Ex constitutiō.e.diui mar.C. si mā.ita fuerit ne alie.vl' ō.l.i. Hereditas.ānectit certas cās p pter quas denegāt patronis successio libertoꝝ. Admitti.ac cedit.s.de iur.pa.l.q̄is.§.adigere. Intestatoꝝ.s. de liber. manumi.l.vna. Possint.j.de solu.l.si pater. Hereditatē.acce dit in aut.de restī.ꝛ ea que parit in.xi.mense.§. vnū.ꝛ qui ca pite est minut⁹ remanet agnat⁹ ꝛc.

¶ Si quoꝝ ꝛc. Si pr̄ tuus est capite minutus agnato po tes succedē ꝛ ipe tibi.h.d. Minut⁹ ē maxia vl' media ca.di.

¶ Si quis ꝛc. Quidā habebat frēm ꝛ patruū:ꝛ fecit testm̄: i stituit eos sub cō.postea frater decessit. nūquid succedē tes poterūt vtriu sc̄z hereditatē habere:certe sic.h.d. Cōstat. ꝛ scripti est testatoꝛis.

¶ Si titi⁹ ꝛc. Titius filiū suū exhr̄dauit extraneū sub cō. instituit.filius heredat⁹ duxit vx.filium ꝓcreauit: ꝛ decessit. postea defecit conditio:nūquid posthum⁹ succedit auo.ōꝛ q̄ nō. fuerit.accedit.C.e.l.meminisse.cū igit extimemur.s.ō sta. ho.l.qui ī vtero.accedit.C.aliqui qui nō vocant iur ciuili:vo cantur iure p̄toꝛio.s.vnde cogna.l.i. ¶ Si quis ꝛc. Quidā reliquit vxoꝛem pꝛegnantē ꝛ matreꝫ ꝛ soꝛoꝛem reliquit vna mater moꝛtua est:ꝛ vxoꝛ ista peperit moꝛtuū. nunq̄d ad soꝛo reꝫ pertinet hereditas:nñ. q̄ sic.h.d.

¶ Si ex plurib⁹ ꝛc. In.l.ista notat differētia int ius accre scēdi ꝛ substitutionis.ꝛ in b̄ si legitima hereditas defert̄ pli bus:si vnus repudiat partē suā.eius poꝛtio accrescit ceteris. sed si duo vel plures sunt substituti.ꝛ alter p̄moꝛt.liberi pꝛe moꝛtui nō vocant ad successionē h.d. Sequit.habetis.si mi hi ꝛ tibi defertur hereditas:ꝛ ego adeo tu repudias mihi ac crescit tua poꝛtio ꝛ heredi meoꝛ:sed si forte ego ꝛ tu sum⁹ sub stituti:si adeo ex substitutōe ꝛ moꝛioꝛ tu excluderis a tua par te hr̄s meus non admittitur.oꝛ que est diuersitatis ratio illa. quia quādo plures vocantur pure ad hereditatez cessit dies in neutrius psona.C. de ca.tol §. his itaq̄.sed si suꝫ substitu tus sub con. pen.con.ad heredem non transmitto.C.de cad. tol.§.finaūt

¶ Si ad patrem ꝛc. Si manumisi libertum meū ꝛ ei succes si iure ciuili:vel per bonoꝝ pos.mater eius repellitur.hoc dic loquitur scōm hec tempa.hodie cōtra.C.ad tertul.aut.defūn cto vū non succedam.

¶ Capitis ꝛc. Si suꝫ agnatus tuus ꝛ tu capite es minut⁹ nō succedo tibi ab intestato. nā legitime hereditates pereūt capitis diminutione etiā minima.puta emancipatione. h.d. Legitime.i. que deferunt ab inte. si emancipoꝛ a patre meo non succedo agnatis meis:nec ipsi mihi pꝛeter q̄ frēs.C. de le.tu.l.iij.verūtamen hodie est sublata differētia agnatōnis ꝛ cognationis.in aut.de here.ab inte.per totum. Nouis.nū quā defert matri ī bonis filij.vel ecōtra s.ō ca.di.l.tutelas

¶ Filius ꝛc. Filius patri pꝛim⁹ est agnatus. vnde in suc. ab inte.pmo vocatur fili⁹. instī.de here.quali.§.sui.

¶ Cilla ꝛc. Masculus potest habere suos heredes.sed femina nō.nec potest perdere eos per capitis diminu tionē.hoc dicit.Suos.id ē i potestate cōstitutos: femina nō potest hēre.instī.de adop.§.fēmine.

¶ Sui ꝛc. Sui heredes patribus suis sunt heredes .l. xij.ta.statiz velint nolint moꝛtuo patre.hoc dicit. Necef saria.iur ciuili. Existent. iur pꝛotoꝛio:sed habent hodie benefi

¶ Sciū abstinēdi.instī de here.quali.§.sui

¶ Pater ꝛc. Tu paterfami.captus fuisti ab hostibus fi lio dimisso domi:ꝛ in ciuitate decedis in capti. hostiū .decef dit etiā filius fingitur paterfami.quia pater moꝛtis tempoꝛe nō erat in ciuitate:sed si reuertaris retro in tua potestate fuis se fingitur ꝛ tu ei potes succedere ꝛ ipse tibi hoc dicit. Libe ratus.accedit.instī.quibus mo.sol.ius pa.po.§.si ab hostib⁹

¶ Pater ꝛ filia ꝛc. Pater pꝛo filia dedit dotem:ꝛ in dona tione ita pactus est cum filia.q̄ filia non debeat aliquid pe tere in bonis suis. nec amplius succedere valet istud pactū certe non. hoc dicit. Compꝛehendit.vel pacto cōstitit.ꝛ quia est pactum de futura successione. C. de pact.l.pactum. ꝛ.l.de questione.ꝛ quia est contra ius publicum q̄ pactis pꝛiuato rum non mutatur.s.de pac.l.ius publicum.

Rubꝛica.

¶ Ad senatusconsultum tertullianum.

¶ Ad successionibus ꝛc. que deferunt ascendētibus ꝛ col lateralibus iure pꝛetoꝛio.ꝛ iure ciuili habuistis.s. verū quia mater filio est agnata non cognata.ꝛ mater succedit fi lijs per tertullianū:ꝛ filij matri per oꝛficianū.ideo ad tertu. ꝛ oꝛ.se.cō.perueniamus ad tertu.ō quo agitur.j.l.ij.ad oꝛficia num.de quo agitur.j.l.i.ꝛ dicit.se.cō.tertu.cum succedat mr̄ filio a tertullo cōsule.oꝛficianū dicitur ab oꝛficio cōsule. quo succedit filius matri. vnde de se.cō.tertul.ꝛ oꝛ. videam⁹ quā do locum habet.quando cessat.de pꝛima parte agitur.j.l.ij. de scōo agitur.j.l.ij.

Si mater decedat intestata: Que ingenua.si ingenua vel libertina.liberi eius succedunt ei ex senatusconsulto oꝛficiano. vnum sciatis.succedit filius matri:si dubitatur de statu mulieris qꝛ forte tenetur est capta ab hostibus.ꝛ dubium est aut sit mat aut filia.vnum sciatis interim duꝫ dubitabatur eā esse agnaꝫ tā successionem transmittit ꝛ succedit filius p oꝛficianū inter dum si dubitatur mater sit libera vel nō succedit filius.pone filius est natus ex matre captiua.ꝛ succedunt matri nati filij ex legitimo matrimonio:ꝛ vulgo concepti.vnum sciatis.si tē poꝛe moꝛtis erat filius liber succederet matri:si in seruitu. re uocatur:non succedit:nisi restitutus sit.sed si ex secto ventre nascatur similiter matri debꝫ succedere.nam instītutus habe ret scōm tab.ab inte.haberet bonoꝝ pos.vnde cognati. vn de ex oꝛficiano similitet debꝫ succedere.hoc dicit. vsq̄ ad.§. qui operas. Captus fit.vnde si reuertat fingitur retro filius fuisse.instī.quibus mo.sol.ius pa.po.§.si ab hostibus. Pla cuit.simul.s.de contra ta.l.illud.in fi.cum.l.sequēti. Admit tantur.nisi essent nati ex illustri muliere vel ex ea que accusari possit de incestu.C.e.l.fi.ꝛ.s.vnde cognati.l.ij.ꝛ ibi dixi. Nō defertur.quia seruus habetur ꝓ moꝛtuo. vnde succedere nō potest.C.cō.de successione.l.seruus. Restitutus.vnde nō vi detur seruus.C.de sententiam pas.l.i.ꝛ.l.vlt. Unde legitimi quia vocatur per senatusconsultum.s.vnde legitimi.l.ij. ¶ Qui o peras suas ꝛc. Habuistis q̄ liberi succedunt matri per oꝛfi cianum qō est verum de liberis:qui non locauerunt operas suas vt pugnarent cum bestijs:vel nō sunt dānati. sed si filiꝫ us qui erat in potestate patris velit admitti ad bonoꝝ pos. postu.sed si mater cum plures filios habuit vnū scripsit sub conditione:omnes admittentur:ꝛ licet capitis diminutio ex cludat:non tamen liberos ad successionem matris.nam que deferuntur.l.vl' se.cō.ille nō pereunt ca.di.sed legitime hēdi tates fic.sed quid erit. decedit mater relictis liberis nullus vult succedere: admittetur agnatus. quid si aliter adiit

aliter nō:portio nō adeūtis accrescit adeūnti: sed q̄d erit filiꝰ est restituꝰ vt repudiaret matris hereditatē dānosaz:nūquid ius antiquū vendicabit sibi locum.sic:vt vnū sciatis q: sena tusc̄ōsultum officianū vocat liberos ad successionē matrū.si otra fuerit iudicatū vel trāsactū rata maneāt:qō est intelligē dū de iudicatis ab eo qui habuit iudicandi ptātem vt transactis bona fide vel definit̄ cōsensu:vel lōgo silētio.h.d.Ad mitti,t no.licet dicat interptatio tc.s.de le.t cō.l.si de interptatōe.tū hic dr correctō bonoz pos.scōm ta.Ca.di.s.minā que mutat familiā.s.de ca.dimi.l.lec.Delate.q̄ deferūt libe ris in bonis matris vel ecōtra.accedit.s.de ca.di.l.tutelas. Antiquū.qō est pmo admittent agnati.instī.ō le.agna.suc. §.si plures,t.l.xij.ta.tunc ceteri agnati vocent.Abstentꝰ.qz hereditas dānosa.s.de mi.l.t si fine.§.restituꝰ.Habere.vt deficientib' liber agnati matri succedāt iure antiquo.Fuit nā snīa lata a nō cōpetenti iudice:nō valet.C.si a non cōpe. iu.l.i.Bona fide.s.de cōdi.indebi.l.in sūma.Sopita.qui a pud iudicē ponit finez de otronetsijs.j.de suc.l.i.j.pro suo.l. vl,t no.hic qz ex isto.§.vidr q̄ sit ex̄ terrā illa decre.t accedit s.de cōdi.inde.l.elegant.§.si quis posthu.

Sue ingenua tc.De vltima pte Rice dictū est nūc de pma pte Rice tractat.t certe siue mater est ingenua: vel libertina:poterit succedere liberos intelligim' filios t filiā.si filij sunt liberti mater nō:vocat p tertullianū ad eoz successionē.sed si ipsa eēt sua p eū nō succederet.si cōcepit libera perperit serua nō vocat ad successionē filij t succedit matri filio puberi.sic ergo mulier succedit liberis p tertullianū.vū sciatis si liberi sunt adoptiui:nihilomin' vocabit mater ad eoz hereditatē successionē.h.d.vsq; ad.§.si vo apō hostes.Scripsit.con cor.s.l.i.t.ij.Nō poterit.supstite pfono.Desijt.ex quo vocati sunt in fuit.Famosa.i.nō integre fame.qz vulgo cōcepit. Decessisset.verūtū si substitutꝰ nō omisit excludit mater.C.de instī.t substī.l.fi.t.C.de impu.t aliis substī.l pcib'.Si vero tc.Si filiꝰ est apō hostes t spes est q̄ redeat de captiuita te bostiū vel nasci spatur.t postea morit succedit ei mater.si aliō nō obsistat.sed si pris successio deferet filio t filiꝰ tollit ō medio: vidr mater vocari.sz si aliq̄s ōcessit relicta filia t matre t si filia data sit in adop.mat nō vocat.t vocat mat si decedentes nō sint,sed si filiꝰ est emācipatꝰ t decessit mater poterit ei succedere.sz si emācipatꝰ est:t successit patri mater nihil habebit:nisi filiꝰ esset abstentꝰ.quid erit aliqs ex liberis missus in pos.vētris noie t antea pr ei' mortuꝰ est:mater mittetur in pos.vētris noie.si nō nasceret vel suꝰ eēt t nollet: mater succederet.sunt quedā psone q̄ obstant matri puta descendentes filij:alie psone nō obstant regularit.h.d.Equior.nā si fi'ius heres nō nec se imisceat.instī.de here.quali §.sui.t.s de suis t le.her.l.in suis.Abstinere.accedit.s.de mino.l.sine §.restituꝰ.t.§.sz q̄ pap.Agnat.i.nō erat nascitur' in potestate pris.Furioso.q̄ est facti.C.de cu.fu.l.vlt.Existat. accedit.j.e.l.equissimū.§.i.Sed si tc.Decedit filiꝰ relicto patre naturali t agnato.nūquid mater vocabit sic.sed nūquid sozor consanguinea excludit matrē t certe sic.nā cōsanguinei fres matrez excludūt.sz q̄d erit cū mater t sozor t cōsanguinea t nepos ex alia filia in adop.data t pater naturalis quis pferetur:si sozor repudiat pater t mat vocatur.vnū sciatis si mater nō pōt succedē.p.se,cō.tertu.vl petere bo.pos.vū cognati alij agnati vocant.vū si nō repudiat hereditatē: ipa tanq̄ pri.vocat ad bonoz pos.h.d.vsq; ad.§.si mater nō petierit. Matrē.facit.j.e.equissimū.Si mater nō petierit tutorez tc §.iste tractat de eadē materia vsq; in fi.t est ⁊bosus.§.iure cōsultꝰ potuisset dixisse tribꝰ ⁊bis.habuistis supra q̄ mater succedit filio p tertu.ab intestato q̄dā psona obstat matri:puta si hz patrē.vel mat est dānata,crimīe capitali:nō restituta sunt q̄dā alia que obstāt matri si mat filio impuberi tutorem ydoneū nō petierit repellit a successiōe filij siue eū petijt tutorē siue in locū excusati nō petijt aliū.t est intelligēdū nō petierit:siue apō prorē vl pfidē vel mgratū.t est verū si ⁊o petierit,sine aliqua pmonitiōe,q̄d si amita petijt si coacta repelli tur.aliter nō.q̄d si iure nō petijt tutorē.qz pater pbibuit qz i stituit filiū impubere t dixit nolo q̄ mater petat tutorē sz administret eiꝰ bona.nūquid est ignoscendū matri:nō.tū ipa nō pōt dari tutrix in testō.secꝰ si mulier erat absens:tūc nō excludit.sz quid erit mater nō petijt curatorez liberis:patiet istaz penā:certe si est curator qui petit impuberi sic.q̄d si est pgnās nō petijt curatorē dari bonis.nūq̄d incidit in tertu.sic.repellitur g̃ mater a successiōe filij impuberis.si tutorē non petijt: quid si petijt pūlegiū ⁊munit:tis t oneratuz tribꝰ tutelis:nō vidr petisse.q̄d si petijt indignū nō vidr petisse.q̄d aūt si nullo mō petit:qz nō ⁊ueniebat ydoneū.nūq̄d pōt ei imputari ñ. Sz nūq̄d tenet dicere tutorē suspectū.vel si fecit vocari t latitet dz facere cogi.t licet ⁊ba oronis nō cōtineāt tū tenet et repellit mulier si cōfestim nō petijt.cōfesti.i.q̄ pmū potuerit ita q̄ ānale tps nō excedat.verū si est iusta cāvt infirmitatis nō repellit.h.d.vsq; ad.§.tractari.Filioz.C.e.l. matres.qō ē intelligendū si mater est maior.si est minor ipso iure seruat illesa.C.si aduersus fiscū.l.vlti.Nō petat.ista littera habito respectu ad nouū ius antiquo tpe nō poterat peti qz tutoris data est mixti imperij.s.de tu.l.inuito.§.i.t ea que sunt tc.s.de ma.cō.l.ea q̄ hodie.secus instī.de atti.tu.§.vlt.t.s.ō tu.t cu. da.ab hijs.l.ius dandi.Amonita.qz tūc si fecit cōpulsa non excludit.Administrare.imo vidr cōtra.C.e.l.tunc.pōt dici si nō petat nec administrat vel si nō suscepit filij tutelā q̄ nō est legitima,approbat.l.xij.ta.sz dr legitima.i.lege permissa.C.in quib' ca.pi.,cōtrahit.l.vult debere.vñ no.si mater nō petijt tutorē impuberi.quo casu dat.instī.de auct.tu.in fi.punitur: sed punit si filio puberi nō petat.qz ista necessitas incūbit ei cū est impubes.s.qui pe.tu.l.ij.C.qui pe.tu.l.vl.Curatorē.s. de vē.in pos.mit.l.i.nō petijt.s.de tu.l.i.Tutri.qz excusat.s. de excu.l.tria.Petit.in morib' debet esse ydoneus.s. de tu. da.ab hijs.l.scire.t.s.de vsuris.l. stipulatꝰ.Repulsus.t.s. de sus.tu.l.hee psone.Imputet.eo casu nō repellit a successione.or.no.q̄d est dicere ofestim.idē est in aliis agnatis.qō ē in matre.Tractari tc.In.§.isto q̄rit ponamꝰ pupillo ē relictū amplū legatū:si mater nō petierit tutorez. ne pderet legatū,mater nō petijt.nūquid mater excusat:sic.si mr dānum patiat pupill':licet videret accusanda cur nō admisit rauit vl' cur nō petijt a pncipe remitti cōditionē:vel curatores nō petierit.q̄d si hz tutorē t mater nō petijt.vel ille satisdat si est impubes imputat matri.alias nō.q̄d si filius est arrogatꝰ:t decessit:nūquid mater hēbit vtilē act.ex stipulatu.quo casu repellit ab eiꝰ successiōe ab inteitato per tertu.rū.q̄ nō. contra patrē arrogatorē.h.d.Constō.si mater infra ānū tutorē filio nō petat.Nisi forte.ista dicit allegando.Nō petierit.vbi ita videbat curatores petere:cū de curatoribꝰ nō caueat dictuz Scripsit.instituit matrē:prez rogauit restituere ipi cū eēt pubes.Secuta est.hoc mō:secus si,psecuta est.nullo mō tutorē peti.s.,pri.§.Hēre.i.post satisdationē petendā.Act.vtilis: qz datur quo casu succederet mater filio arrogato. sicut est si cōmisit in cōstitutionē qñ nō petijt tutorē.quia hij qui erant successuri īpuberi ihīt vtilē.s.ō adop.l.his ⁊bꝫ.t.l.naturalꝫ tc.Videndū est.si mater tutorē infra an.nō petijt excluditur a successione.nunq̄d alij qui sciunt mortem debent illi succedere:sic.vel si post matrē non esset aliq̄d agnatꝰ vel cognatꝰ succedit fiscus.h.d.Ius suū.i.successionē filij.Remota.qz filio tutorē nō petijt.Nō fuisset.in medio.Vacabūt.i.tanq̄ vacantia fisco deferent.j.de iure fi.l.i.§.an bona.

Patrem tc.Pater legitimꝰ t naturalis precedit matrē in successionē ab inte.sed solus pater adoptiuꝰ nō vincit eā.h.d.accedit.j.e.l.equissimū.§.i.t.l.ij.§.obicit.

Matris tc.Si mater decedat intestata oēs eiꝰ liberti: si ne sint ex eodē mrimonio:vel diuersis succedūt ei p officianū.h.d.liberos.nō tamē dānata de crimine capitali t restituta.s.l.i.§.q̄ operas.

Equissimū tc.Si filius decedit intestatꝰ relictis liberi liberi obstant matri.siue sint legitimi t naturales: siue legitimi tm̄,puta adoptiui,h.d.qz in successiōe ab inte.potioz ē cā

descẽdentiũ.C.de bere,ac.in successione ¶Si ex filio ꝛc.Si pater nepotẽ emãcipauit:ꝛ emãcipat⁹ decessit patre ꝛ matre supstitibus succedet mater.videbaꝫ q pꝛ excluderet auũ iõe gradus ꝛ insup matrẽ:ꝛ certe licet ita videaꝫ:tñ dicẽdũ est q vocatur vel ad successionẽ ab itestato.vel in bonoꝝ pos.vn de vtilẽ liberi.h.d.Emancipauerit.i.emãcipauerit.s.qñ acꝯ.d pec.ẽ an.l.i.§.merito.Vocabiꝫ.no.q illa regula:q̃ me potio: est ꝛc.que est.j.de diu.ꝛ.t.p̃.de accessionib⁹.recipit hic instantiã.ad b̃ sile.s̃.l.i.§.obiciꝫ.sic alibi fallit.C.de natura. liber.auꝫ.licet.ꝛ.s̃ q̃ po.in pi.ha.l.claudi⁹.Bonoꝝ pos.contra ta si est pꝛeriꝫ⁹.s̃.si q̃s a pa.fuerit ma.l i.§.vnde si parens vel liberi ab intest.s̃.vnde liberi.l.scripto.

Filij ꝛc.Mater siue sit materfami.siue filiafami.vocaꝫ ad successionẽ filij.h.d.Si mulier.ꝛ erit econtra.j.e.l. si quis ¶Filius qui se.Decessit mater intestata:filius vocabiꝫ ad eius successionẽ p oꝛficianũ.dixit filiꝰ nolo adire.postea vult mutare voluntatẽ ꝛ adire:poterit ne:sic. adeo q si mater habebit frẽm legitimũ:ꝛ naturalẽ nõ venit ad successionẽ.sed si filius per oꝛficianũ.h.d.Eidendũ.ꝛ certe poterit: qꝛ verbum volo est extensiuũ.qꝛ si dicit volo adire.qꝛ nũc nõ est intelligẽdũ in futurũ.Qualis est s̃.vnde legi.l.ij.in fi.ꝛ.s̃.de suc.e.l. i.§.largiꝰ.huic.l vioꝝ cõtra.si filiꝰ renũciat hꝫditati materne si vult mutare voluntatẽ ꝛ ẽ maioꝝ apud pꝛoꝝ nõ postulat subueniri.C.de iuꝰ.ꝛ facti.igno.l.ij.ꝛ.iij.ad q dicetis.aut filius dicit.nolo adire:tũc poterit mutare volũtatẽ vt hic. aut dicit filiꝰ repudio maternã hꝫditatẽ:vel renũcio quo cãu differentia est inter maternã ꝛ paternã.si renũciat materne.vioꝝ repudiare.vt in.l.cõtra.si aũt est paterna hꝫditas.ad b̃ põt i fra triẽniũ adire.i.si substituꝰ non distraxit bona.vel creditores C.de ven.hꝫ.l. vlti.sed si filiꝰ cẽt iunioꝝ subueniꝫ ei.C.de repu.hꝫ.l.vlti.Sz si filiꝰ ꝛc.e.l.iij.ꝛ.C.si omiſi.hꝫ.l.i.ꝛ.ij.

Si quis ꝛc.Quidã decessit intestatꝰ relicta matre:ꝛ fratre vel soꝝoꝛe quesitis naturaliꝫ vl̃ per arrogationẽ:nũ quid eadẽ fruantur que in filijs legitimis:ꝛ naturalibꝰ.certe sic.h.d.Liberis.seruaꝫ.nã maꝫ olim vincebat hodie simul succedunt.C.ad tertu.auꝫ. defuncto.

Insuspenso ꝛc.Si filius emãcipato decedit relicto filio ꝛ ille deliberat velit petere bonoꝝ pos.ius matris est i suspẽso.h.d.Matris.succedendi p tertullianũ. Petẽda. vel non hoc vult dicere si mater mea vult venire ad successionẽ meaz existẽte filio ex me q̃ diu dubitat filiꝰ velit succedere mater nõ admittiꝫ.accedit.s̃.l.i.§.si in vno.

Veratissimi ꝛc.Si mater moꝝiꝫ itestata:liberi succedũt matri per oꝛficianũ siue erãt sui iuꝰ vel i pꝛãte cõstituti.h.d. Pertineat.p oꝛficianũ.qꝛ ecõtra succedit mater liberis.s̃.l. sequissimum.

Vt filiusfami. Filiꝰ miles q̃siuit bona in castris. postea moꝝtuo patre suo intestatꝰ decessit.nũquid mater succedet ei per tertullianũ.dicit iuꝰ cõ.nõ puto indistincte in vno puto distinguẽdũ.si iste filiꝰ decessit intestatꝰ si nõ hz posthumum vel filiũ in captiuitate hostiũ:vel filiũ domi mater succedet ei sed si hz posthumũ q̃ diu spaꝫ nasci mater nõ succedit ei. sz si nasciꝫ nõ mõstruosus mater nõ succedit ei.si redit de captiuitate hostiũ:iure nõ succedit ei.si hz filiũ domi mater nõ succedit ei.sed si nascitur filiꝰ mõstruosus iste nõ obstat matri quĩ possit filiꝰ p tertullianũ succedere.h.d.Testatꝰ.qꝛ possunt testari in castrẽsi.j.de ca.pec.l.i.ꝛ ybi decedit testatꝰ nõ est locꝰ successioni tertulliani q̃ deferꝫ ab intestato.Nõ puto.ptinere passim ꝛ indistincte iuno cũ tali distinct.aduertatis q littera dicit obscure:si filiꝰ decessit itestatꝰ moꝝtuo iã pꝛe suo.s̃.l.i.§ obiciꝫ.si hz filiũ iã natũ domi:vl̃ i capti.q̃ reuertiꝫ: vl̃ posthumũ q̃ nasciꝫ nõ declinãs ad mõstrũ.his cãibꝰ mꝫ nõ succedit q̃re:qꝛ liberi excludũt mꝫz.s̃.e.l.eq̃ssimũ.ꝛ.l.ij.§. obiciꝫ.sed si vxoꝝ illiꝰ nõ ẽ pgnãs vel est ꝛ parit mõstrũ vel nõ hz filium domi.vel icapti.tũc mꝫ succedit per tertullianũ ab intestato. Reuersus.his casib⁹ vocaꝫ maꝫ.s̃.e.l.eq̃ssimũ.

Et sic est finis casuũ in terminis sup toto infoꝝtiato.

183 8218

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6